

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΑΛΚΙΔΗΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΓΙΑ
ΤΗ ΘΡΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΝΑΤΟ

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Μέλη Συμβουλευτικής Επιτροπής:
Νεοκλής Σαρρής επίβλεπων
Χριστόδουλος Γιαλλουρίδης μέλος
Κωνσταντίνος Βακαλόπουλος μέλος

Αθήνα 1999

ΥΠ: 11783
ΟΕ: 11604

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΑΛΚΙΔΗΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ

04 ΜΑΙ. 2000

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΓΙΑ
ΤΗ ΘΡΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΝΑΤΟ

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Μέλη Συμβουλευτικής Επιτροπής:
Νεοκλής Σαρρής επίβλέπων
Χριστόδουλος Γιαλλουρίδης μέλος
Κωνσταντίνος Βακαλόπουλος μέλος

Αθήνα 1999

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρώτο Μέρος

1^ο κεφάλαιο

Η συνθήκη της Λωζάνης , το προσφυγικό ζήτημα και η νέα Τουρκία.....	1
Η νέα πολιτική πραγματικότητα στην Τουρκία και η τουρκική θέση στη συνδιάσκεψη ειρήνης της Λωζάνης.	5
Το πολιτικό περιβάλλον στη Λωζάνη	9
Μετά τη συνθήκη . ..	19
Η ανταλλαγή των πληθυσμών.	22
Το προσφυγικό πρόβλημα και η Θράκη.	24
Σημειώσεις	30
Παράρτημα	32

2^ο Κεφάλαιο

Το σύμφωνο ελληνοτουρκικής φιλίας	43
Οι επιπτώσεις της επικράτησης του κεμαλισμού και του ελληνοτουρκικού συμφώνου φιλίας στη Θράκη	54
Μετά τις απελάσεις των «παλαιομουσουλμάνων»	80
Η πολιτική και οικονομική κατάσταση στη Ελλάδα	86
Από τη δικτατορία της 4ης Αυγούστου στο δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.....	88
Η εμφύλια σύρραξη και το δόγμα Τρούμαν για την Ελλάδα και την Τουρκία.	
Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος και η Θράκη	91
Οι μεταπολεμικές εξελίξεις.. ..	98
Η νέα περίοδος της ελληνοτουρκικής φιλίας	101
Το συνέδριο ειρήνης του Παρισιού (1946) και το «ζήτημα της Δυτικής Θράκης».....	107
Το δόγμα Τρούμαν και οι εξελίξεις στη Θράκη.....	112
Από το δόγμα Τρούμαν στην ένταξη της Ελλάδας και της Τουρκίας στο NATO	120
Η ελληνοτουρκική μορφωτική συμφωνία του 1951.....	125
Το νέο νατοϊκό ελληνοτουρκικό περιβάλλον	128
Η Τουρκία και η σημασία της για τις ΗΠΑ και το NATO	131
Η Ελλάδα και οι σχέσεις με το βορειοατλαντικό σύμφωνο	133
Σημειώσεις	137
Παράρτημα	142

Δεύτερο Μέρος

1^ο κεφάλαιο

Από την ένταξη της Ελλάδας και της Τουρκίας στο NATO μέχρι την επιβολή της Δικτατορίας στην Ελλάδα, το 1967. Η ελληνοτουρκική φιλία και η Θράκη.....	149
Η Κύπρος , οι ελλαδοτουρκικές πολιτικές και η Θράκη	159
Ο επίσημος εκτουρκισμός των μουσουλμανικών μειονοτήτων	164
Οι διώξεις των Ελλήνων από την Κωνσταντινούπολη , το 1955 και η Θράκη ...	169
Το άρθρο 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας	179
Οι ελλαδοτουρκικές σχέσεις μετά το Σεπτέμβριο του 1955 . Το νέο περιβάλλον ...	181
Το κυπριακό ζήτημα μέχρι την ίδρυση του νέου ανεξάρτητου κράτους και η Θράκη ..	187
Το νέο ελλαδοτουρκικό κλίμα	194
Το ζήτημα της ελλαδικής οικονομικής ανάπτυξης και η μετανάστευση	198
Η κοινωνιολογία της μετανάστευσης	205

Οι επιπτώσεις της μετανάστευσης στη Θράκη	206
Η στρατιωτική δικτατορία στην Τουρκία και η Θράκη	214
Από την ελληνοτουρκική κρίση του 1964 στην επιβολή της δικτατορίας στην Ελλάδα.	222
Η εσωτερική κατάσταση στην Τουρκία και την Ελλάδα	227
Σημειώσεις	231
Παράρτημα	234

2° Κεφάλαιο

Από την επιβολή του στρατιωτικού καθεστώτος στην Ελλάδα μέχρι την τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Η επιβολή και η εδραίωση της δικτατορίας στην Ελλάδα και οι σχέσεις με το ΝΑΤΟ και την Τουρκία	247
Το σύνταγμα της χούντας	257
Η ελληνοτουρκική συνάντηση στον Έβρο	258
Τα γεγονότα του Νοεμβρίου του 1967 στην Κύπρο και η απόσυρση του Ελλαδικού στρατού από την Κύπρο	260
Το βασιλικό πραξικόπημα	263
Το ελληνοτουρκικό μορφωτικό σύμφωνο του 1968 (έκθεση Βιέννης).....	264
Επιπτώσεις από το ελληνοτουρκικό μορφωτικό πρωτόκολλο.....	267
Η ίδρυση της ειδικής παιδαγωγικής ακαδημίας Θεσσαλονίκης	269
Το νέο ελλαδοτουρκικό κλίμα φιλίας Η εσωτερική κατάσταση στην Τουρκία.....	274
Η οικονομική πολιτική μετανάστευση και η παλιννόστηση στη Θράκη.....	279
Το ελλαδικό στρατιωτικό καθεστώς και η Θράκη	284
Η ψευδή πολιτικοποίηση του δικτατορικού καθεστώτος της 21ης Απριλίου. Η νέα επέμβαση των ενόπλων δυνάμεων και η τουρκική εισβολή στην Κύπρο.....	286
Το πραξικόπημα της χούντας στην Κύπρο και η τουρκική εισβολή	290
Συμπεράσματα	292
Σημειώσεις	298
Παράρτημα	300

3° Κεφάλαιο

Από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο στο νέο οικονομικό και γεωγραφικό περιβάλλον του 1990.....	305
Η Ελληνική και η τουρκική πολιτική για τη Θράκη μετά την εισβολή στην Κύπρο	307
Οι Τουρκικές εκδόσεις για τη Θράκη.....	311
Το ζήτημα της εκπαίδευσης στη Θράκη	318
Η παλιννόστηση και η νέα μετανάστευση	322
Μετανάστευση και εξαστισμός των μουσουλμανικών μειονοτήτων.....	325
Η εσωτερική πολιτική κατάσταση στην Τουρκία.....	328
Η ελληνοτουρκική κρίση στο Αιγαίο	333
Τα γεγονότα της Κομοτηνής (1988).....	334
Η συνάντηση των πρωθυπουργών Ελλάδας και Τουρκίας στο Davos της Ελβετίας	341
Οι αντιδράσεις για την ελληνοτουρκική συνάντηση	343
Οι εκλογές στην Ελλάδα και η Θράκη	351
Οι εθνικές εκλογές του 1989	367
Οι εθνικές εκλογές του 1990	376
Το ζήτημα των μουφτήδων	381
Η εκπαίδευση.....	382
Συμπεράσματα	384
Σημειώσεις	389
Παράρτημα	392

4^ο κεφάλαιο

Από την αλλαγή της γεωγραφίας , στις σημερινές πολιτικές της Ελλάδας και της Τουρκίας για τη Θράκη.....	411
Τα τουρκόφωνα έντυπα.....	418
Η θέση της μουσουλμάνας γυναίκας στη Θράκη	425
Οι προσπάθειες χειραγώγησης των μειονοτήτων από την τουρκική πολιτική.....	428
Τα πομακικά πανηγύρια και οι προσπάθειες εκτουρκισμού τους.....	440
Το πόρισμα της διακομματικής επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για την Θράκη	444
Τα παγκόσμια συνέδρια των Θρακών	446
Η εγκατάσταση των Ποντίων στη Θράκη	450
Η συζήτηση στο αμερικανικό κοινοβούλιο για τη Θράκη	457
Τα σενάρια των ΗΠΑ για τη Θράκη.....	461
Σενάριο Ελληνοτουρκικού πολέμου λόγω της κατάστασης των μουσουλμάνων της Θράκης.....	464
Οι εθνικές εκλογές	466
Οι νομαρχιακές και οι δημοτικές εκλογές και η Θράκη	488
Η πολιτική του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών	494
Το γενικό προξενείο της Τουρκίας στην Κομοτηνή	508
Το πρακτορείο ειδήσεων International Affairs Agency (INAF)	514
Η ανώτατη συμβουλευτική επιτροπή της μειονότητας	516
Οι κινήσεις του «Συνδέσμου Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης».....	545
Οι αναφορές στο Internet για τη Θράκη της «Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Τούρκων Δυτικής Θράκης» ..	550
Οι πολιτικές της «Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Τούρκων Δυτικής Θράκης».....	559
Το ζήτημα των μουφτήδων.....	564
Το Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών	569
Η οικονομική ανάπτυξη και το δημογραφικό πρόβλημα.....	586
Η εκπαίδευση	590
Η Τουρκική πολιτική	600
Η Ελληνική πολιτική ..	606
Σημειώσεις	613
Παράρτημα	619
Πρωτογενείς Πηγές.....	655
Βιβλιογραφία.....	657

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Για την Ελλάδα και την Τουρκία το 1952 υπήρξε ένα καθοριστικό έτος για τη νεώτερη ιστορική τους πορεία , αφού ήταν η χρονιά ένταξής τους στο ΝΑΤΟ Με την ένταξη των δύο χωρών η πολιτική τους για πολλά ζητήματα άλλαξε , ή επισημοποίησε την πρακτική, που είχε ακολουθηθεί τα προηγούμενα χρόνια , αφού τώρα θα έπρεπε να αποφασίζουν με άλλο γνώμονα και συμφέροντα.

Η είσοδος της Ελλάδας, στο βορειοατλαντικό σύμφωνο άλλαξε δεδομένα και προοπτικές που είχαν αναδειχθεί σ' αυτήν τη δύσκολη χρονική περίοδο. Έτσι στη χώρα , ενώ για αρκετά χρόνια το άριστερό απελευθερωτικό κίνημα κυριαρχούσε πολιτικά και στρατιωτικά στο χώρο με έντονες διαθέσεις και αναζητήσεις για διαφορετική μετεξέλιξη της χώρας , η μεταπολεμική ψυχροπολεμική διαμόρφωση της υπηλίου, θα επηρεάσει καταλυτικά αυτήν την προοπτική .Το μεταπολεμικό κλίμα , και ο αναβαθμισμένος γεωπολιτικός ρόλος της Τουρκίας , θα αποτελέσει και μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία για την νομιμοποίηση της Τουρκίας έναντι της διεθνής κοινής γνώμης μετά την «ουδετερότητα» που κράτησε πριν και κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου , δείγμα της παρακαταθήκης του Kemal , «ουδετερότητα» που άλλοτε σύγκλινε προς τη Γερμανία ,ζητώντας μάλιστα τα νησιά του Αιγαίου , την ελλαδική Θράκη , τη Θεσσαλονίκη για την καλύτερη προστασία τους και προς το τέλος του πολέμου (1944) όταν πλησίασε τους νικητές κηρύσσοντας τον πόλεμο εναντίον του Άξονα

Μ' αυτά τα δεδομένα θα αρχίσει η κοινή πορεία των δύο χωρών στη Συμμαχία ,που αναδεικνύεται πλέον σε φανερό ρυθμιστή των πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών ζητημάτων τους. Είτε για να ρυθμίσει την κυβερνητική κατάσταση στην Ελλάδα, ή για να προετοιμάσει μια ακόμη στρατιωτική επέμβαση στην Τουρκία Είτε για να προσαρμόσει την οικονομική και κοινωνική πολιτική της Ελλάδας σε σχέση με τις στρατιωτικές δαπάνες και τον προσανατολισμό της εξωτερικής πολιτικής ,ή για να προετοιμάσει μια πολιτική οικονομικής και κοινωνικής εξαθλίωσης σε αντιστοιχία με την ισλαμική και φεουδαρχική καταπίεση στην Τουρκία. (1) Για την Τουρκία η ένταξη, αποτέλεσε την καταλληλότερη ευκαιρία για να συνομιλήσει ισότιμα με τους νικητές του Β! παγκοσμίου πολέμου , χωρίς βέβαια να έχει ο κόστος των εμπόλεμων χωρών.

Η Τουρκία πριν την ένταξή της στην Συμμαχία, είχε αρχίσει μια πολιτική που είχε σαν πρωταρχικό στόχο , την αναθεώρηση συνθηκών που ήταν εις βάρος της είτε με διπλωματικά ή με άλλα μέσα. Προσπάθησε στο Μεσοπόλεμο να επανακατακτήσει εδάφη, να επαναδιαπραγματευτεί δεδομένα και να αφανίσει εθνότητες που ζούσαν στο εσωτερικό της και είχαν αποκτήσει προνόμια βάσει διεθνών συνθηκών. Εδώ εντάσσεται η εμφάνιση αμέσως μετά την υπογραφή της συνθήκης της Λωζάνης της πολιτικής , που σχετιζόταν με την προβολή ως «Τουρκικής μειονότητας» των μουσουλμανικών μειονοτήτων της Θράκης, και την απαίτηση για απέλαση των προσώπων που ήταν αντίθετα με την κεμαλική κυριαρχία στο χώρο , εδώ εντάσσεται και η προσάρτηση της Αλεξανδρέττας το 1938 -σε συνεννόηση με τις εταιρείες πετρελαιοειδών -όπως σ' αυτήν την πολιτική μπορεί να ενταχθεί και ο κεφαλικός φόρος Varlik Vergisi , που επιβλήθηκε το 1942 εναντίον όλων των μη

μουσουλμάνων πολιτών της Τουρκίας και θα έπρεπε να πληρωθεί μέσα σε 15 ημέρες ,αλλιώς ο «οφειλέτης» θα εξοριζόταν στα τάγματα εργασίας της Ανατολίας (amele taburu) (2)

Υπήρξαν όπως αποδείχτηκαν αργότερα ,ακόμη και προγραμματισμένες ενέργειες που είχαν σκοπό , να δώσουν την εντύπωση προς τα έξω ότι η Τουρκία απειλείται από τον κομμουνισμό για να εκβιασθεί η ένταξή της στο NATO . Οι ενέργειες αυτές , που εκφράστηκαν με επιθέσεις σε εφημερίδες ,περιοδικά και κρατικούς λειτουργούς ,και ονομάστηκαν «κομμουνιστικές τρομοκρατικές επιθέσεις», την περίοδο 1944 –1947 , είχαν πρωτεργάτη τον ηγέτη του κινήματος των παντουρκιστών –εθνικιστικών Ayraslan Turkes , κίνημα που καθ όλη τη διάρκεια του Β΄ παγκοσμίου πολέμου , είχε συνεργασθεί με τις ναζιστικές δυνάμεις .

Μετά το 1952 η Τουρκία και ενώ τα προηγούμενα χρόνια είχε νομιμοποιήσει τη στάση της κατά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο ,θα συνεχίσει μια πολιτική εναντίον τώρα μιας συμμάχου επίσημα και φιλικής σ΄ αυτήν χώρας. Είχε προηγηθεί το Ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας -ειρήνης -μείωσης των ναυτικών εξοπλισμών -ρύθμισης των ανταλλάξιμων περιουσιών των Ελλήνων προσφύγων μεταξύ Βενιζέλου-Kemal ,που δε θα εμποδίσει βέβαια την Τουρκική πλευρά να ακολουθήσει πολιτικές που προαναφέραμε . (3) Τώρα όμως οι δύο χώρες αποτελούσαν μέλη μιας στρατιωτικής συμμαχίας και θα έπρεπε να συνεργαστούν για την πρόοδό της και την εξέλιξή της. Η Τουρκία εκμεταλλευόμενη πάρα πολύ το κλίμα της εποχής, την πολιτική κατάσταση της Ελλάδας μετά την ένταξη και τις προτεραιότητες που είχε θέσει για την εξωτερική της πολιτική ,συνέχισε τη δράση της που είχαν σαν στόχο την Ελληνική μειονότητα της Κωνσταντινούπολης (πογκρόμ του 1955 μετά το δήθεν εμπρησμό της φερόμενης ως κατοικίας του Kemal στη Θεσσαλονίκη) , της Ίμβρου και της Τενέδου (ίδρυση αγροτικών ανοιχτών φυλακών ,απελάσεις 1963-64), με πρωταρχικό σκοπό τον αφανισμό της Ελληνικής κοινότητας της Τουρκίας , παρά τη συνθήκη της Λωζάνης , γνωρίζοντας ότι η αντιμετώπιση από την ενδιαφερόμενη Ελληνική πλευρά και ίσως η ύπαρξη αντιποίνων απ΄ αυτήν , καθοριζόταν πλέον από Νατοϊκά συμφέροντα και επιλογές (4)

Και αυτό είναι ίσως το πιο σημαντικό δεδομένο που προκύπτει μετά την ένταξη των δύο χωρών στη συμμαχία Το γεγονός ότι παύουν να υπάρχουν εθνικές πολιτικές, κυβερνήσεις και οι αποφάσεις εκπορεύονται είτε από το σταθμάρχη της CIA στην Αθήνα ή τον Αμερικανό πρεσβευτή, που φυσικά έβαζαν σα πρώτο στόχο την διατήρηση των ισορροπιών και τη μη διατάραξη της συνοχής του NATO. Αυτό εμφανίζεται πολύ πιο έντονο στην ελληνική περίπτωση .Έτσι μπορεί να χαρακτηριστεί και η στάση της Ελλάδας μετά τα γεγονότα του 1955 που αρκέστηκε στην απόδοση τιμών στην Ελληνική σημαία ,από Τουρκικό άγημα, μπροστά στο Νατοϊκό στρατηγείο της Σμύρνης, η στάση της στο ζήτημα της αυτοδιάθεσης του Κυπριακού λαού και στο θέμα αντιμετώπισης των μουσουλμανικών μειονοτήτων. Μετά την ένταξή της στη Βορειοατλαντική συμμαχία, η Τουρκία θα αρχίσει να κάνει έντονη την πίεσή της, για την κατάσταση των «συμπατριωτών» της στη Θράκη, που είχε αρχίσει να εμφανίζεται ήδη , αμέσως μετά την υπογραφή της Συνθήκης Ειρήνης στη Λωζάνη.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι στην εργασία, χρησιμοποιείται ο όρος ελλαδική Θράκη ή απλώς Θράκη , για να αποδώσει την περιοχή , που περικλείεται μεταξύ των ποταμών

Νέστου και Έβρου, από τα δυτικά προς τα ανατολικά και μεταξύ Βουλγαρίας και Θρακικού Πελάγους, από βόρεια προς νότια, και η οποία παρέμεινε στην Ελλάδα, μετά τη κατάληψή της το 1920, από τον ελληνικό στρατό. Ο όρος «**Δυτική Θράκη**», δε χρησιμοποιείται, στην παρούσα μελέτη, αφού εξετάζει το χώρο, από την τουρκική γεωγραφική, πολιτική και ιδεολογική σκοπιά. Ο όρος αυτός εμφανίστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα και συμπίπτει με την κατάρρευση της οθωμανικής κυριαρχίας και τη διχοτόμηση της ιστορικά ενιαίας Θράκης. Η αίσθηση της ενότητας κυριαρχούσε μέχρι εκείνη την περίοδο, εξάλλου η οθωμανική διοικητική δομή δεν προσδιορίζεται από τον ποταμό Έβρο, αφού το 1866 ήδη η επαρχία Κομοτηνής περιλαμβανόταν μεταξύ άλλων στην Νομαρχία Αδριανούπολης.

Οι διασυμμαχικές δυνάμεις κατοχής υπό την ηγεσία της Γαλλίας στο πλαίσιο των ζυμώσεων για την τύχη της, περιοχής, από το 1918 και μετά, επιβάλλουν και διεθνώς την ονομασία «**Δυτική Θράκη**», που είχαν παραλάβει από τους Οθωμανούς (*«Τουρκική Δημοκρατία της Δυτικής Θράκης»*), ενώ η Ελλάδα αγνόησε το τίτλο και υιοθέτησε το όρο «Γενική Διοίκηση Θράκης» και διατηρήθηκε από την εποχή που η γενική διοίκηση έδρευε στην Αδριανούπολη. Η Τουρκία χρησιμοποιεί τον όρο «**Δυτική Θράκη**», με το φορτισμένο περιεχόμενο, το οποίο λειτούργησε ως υπομονή ότι το μικρότερο τμήμα της Θράκης όπου διαβίει μια ευάριθμη και ανθούσα «τουρκική μειονότητα» παραμένει υπό ελληνική κατοχή.

Ο όρος «**Δυτική Θράκη**», γεωγραφικά εξεταζόμενος αποδεικνύεται εσφαλμένος διότι στο σύνολο της Θράκης, η ελλαδική Θράκη καταλαμβάνει το νοτιοδυτικό τμήμα αυτής και όχι το δυτικό.⁽⁵⁾ Για τους Βούλγαρους η ελλαδική Θράκη είναι νότια, ενώ για τους Τούρκους είναι δυτική. Έτσι αποδεικνύεται η προέλευση του όρου διότι μόνο όσοι βλέπουν από τη θέση της Τουρκίας την ελλαδική Θράκη μπορούν να την αποκαλέσουν δυτική. Ο Τούρκος συγγραφέας Kadir Misiroglu εκμυστηρεύεται με εύγλωττο τρόπο ότι στη πραγματικότητα είναι αντίθετος προς τη φύση ο διαχωρισμός της Θράκης σε ανατολική και δυτική με βάση τον ποταμό Έβρο.⁽⁶⁾ Αποκαλυπτικές είναι, για το ζήτημα, και οι παρεμβάσεις των βουλευτών Faik και Mehmet bey στην τουρκική βουλή στις 21/8/1923 κατά τη συζήτηση για τη επικύρωση της συνθήκης της Λωζάνης.⁽⁷⁾ Ενώ, σήμερα όλα τα έντυπα που αποτελούν το όργανο επιβολής της τουρκικής πολιτικής, στη Θράκη, όπως είναι το περιοδικό «*Bati Trakya*», και «*Yeni Bati Trakya*», αλλά και τουρκόφωνα έντυπα που εκδίδονται στην Κομοτηνή και Ξάνθη, αναφέρουν στους υπότιτλους και υπέρτιτλους τους τον όρο «**Δυτική Θράκη**» (π.χ. εφημ. Akin –Επιδρομή «*33 χρόνια στην υπηρεσία του Τουρκισμού της Δυτικής Θράκης*», εφημ. Gercek –Αλήθεια «*Πολιτιστική και πνευματική εφημερίδα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης*»). Η Τουρκία, θα προβάλλει συνεχώς το ζήτημα των μουσουλμανικών μειονοτήτων, όπως αναφέρονται στη συνθήκη της Λωζάνης, που έμειναν στον ελλαδικό χώρο όπως και η ελληνική στην Τουρκία και θα κάνει λόγο για παραβίαση της, που συνεπάγεται και δημιουργία κλίματος Τουρκικής προστασίας. Και ενώ οι μουσουλμάνοι στη Θράκη αριθμούσαν κατά την εποχή υπογραφής της συνθήκης, 80 000 Έλληνες πολίτες και η Ελληνική μειονότητα 150.000, σήμερα οι μουσουλμάνοι αριθμούν 110.000 ενώ οι Έλληνες στην Τουρκία μόνο 2 500. Με την υπογραφή του Ελληνοτουρκικού συμφώνου φιλίας το

1930 ,η Τουρκία θα απαιτήσει να απελαθούν από την Ελλάδα οι «παλαιότουρκοι» ή «παλαιομουσουλμάνοι», θρησκευτικοί λειτουργοί ,δάσκαλοι , ηγέτες των μουσουλμανικών μειονοτήτων , αρκετοί από αυτούς είχαν πολεμήσει μαζί με τον Ελληνικό στρατό στη Μικρά Ασία και να αντικατασταθούν από κεμαλικούς .(8)

Με την ένταξη στο NATO η Τουρκία εκμεταλλεύθηκε τα νέα ψυχροπολεμικά δεδομένα και απαίτησε και πάλι από τη σύμμαχο Ελλάδα ,να μαθαίνουν οι Πομάκοι, όπως και οι Αθίγγανοι ,την τουρκική γλώσσα. Γεγονός που ενδιέφερε τη συμμαχία μια και προτιμούσε να δει να μαθαίνουν οι Πομάκοι την τουρκική γλώσσα και να υφίστανται την τουρκική προπαγάνδα ,άσχετα αν αυτό θα είχε επιπτώσεις μακροπρόθεσμα στην Ελλάδα ,σ' ένα άλλο μέλος της συμμαχίας ,παρά να τους δει να καταλήγουν στο άλλο αντίπαλο στρατόπεδο και συγκεκριμένα στη Βουλγαρία .Οι τουρκικές πιέσεις θα συνεχιστούν στην Ελλάδα για τις μουσουλμανικές μειονότητες το 1955 ζητώντας την αλλαγή της ονομασίας τους σε «Τουρκική» , πιέσεις που εντεινόνταν με την πάροδο του χρόνου και την περαιτέρω προσέγγιση των δύο πλευρών. Με την ίδια αντίληψη συμπεριφέρθηκαν οι δύο χώρες, και το 1951 και 1968 όταν υπογράφηκαν τα μορφωτικά πρωτόκολλα που είχαν σαν αποτέλεσμα , την εισβολή Τούρκων πρακτόρων με το προσωπείο των δασκάλων ,ιερωμένων στη Θράκη, την καθιέρωση διδασκαλίας της τουρκικής γλώσσας για τις μειονότητες ,μέσα από τα Τουρκικά βιβλία και μια σειρά από άλλες ρυθμίσεις που αλλοίωναν ακόμη περισσότερο τη φυσιογνωμία των μειονοτήτων. (9) Βέβαια το αποκορύφωμα χρησιμοποίησης από τη μεριά της Τουρκίας των μειονοτήτων ως μέσο πίεσης προς τη «σύμμαχο» , στο NATO , Ελλάδα θα έρθει μετά την εισβολή στην Κύπρο, στις εκλογές του 1985 όπου εμφανίστηκε ο πρώτος μειονοτικός συνδυασμός και βέβαια στις εκλογές του 1989 και 1990 ,όπου εκλέχτηκαν και «ανεξάρτητοι μειονοτικοί» βουλευτές ,με τους συνδυασμούς «Πεπρωμένο» στη Ξάνθη και «Εμπιστοσύνη» στη Ροδόπη .(10)

Η Ελλάδα μετά την είσοδό της στην Βορειοατλαντική συμμαχία, θα εγκλωβίσει αρκετές περιοχές, ολόκληρες περιφέρειες, καθιστώντας τις χώρους παραμεθόριους, ικανούς για να δεχθούν μόνο στρατιωτικά έργα, και ανεπιθύμητους δημόσιους υπαλλήλους και στρατιωτικούς. Οι περιπτώσεις της Ηπείρου, της Μακεδονίας, της Θράκης, που αποτέλεσαν για λόγους νατοϊκής ασφάλειας το ανάχωμα προς τις χώρες του συμφώνου της Βαρσοβίας, με τις οποίες συνόρευαν είναι χαρακτηριστικές. Βέβαια αυτός ο καθορισμός ενός συγκεκριμένου ,προκαθορισμένου ρόλου για την Βορειοελλαδική περιφέρεια, είχε τις επιπτώσεις του στην οικονομική, κοινωνική, δημογραφική ισορροπία, με τα επακόλουθα της ερήμωσης, της μετανάστευσης, της περιθωριοποίησης . Για τις σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία αυτές επανακαθορίστηκαν βάσει των νέων δεδομένων, του ψυχρού πολέμου και θα έπρεπε από κοινού να σταματήσουν, να αναχαιτίσουν την κομμουνιστική απειλή. Αυτό όμως είχε μια πολύ σημαντική παράμετρο. Η ηγεσία θα θεωρήσει σα σύμμαχο πλέον έναν από τους ιστορικούς εχθρούς της χώρας. Έτσι δε θα υπάρξει σθεναρή αντίδραση για το πογκρόμ της Κωνσταντινούπολης τρία χρόνια μετά την κοινή ένταξη των δύο χωρών στο NATO, όταν θα αρχίσουν οι μαζικές διώξεις των Ελλήνων της Ίμβρου και της Τενέδου, που είχαν σαν αποτέλεσμα την ερήμωση των νησιών ,θα σημειωθεί η πολιτική στάση για την Κύπρο , που κορυφώθηκε με την τουρκική εισβολή το 1974 .

Η στάση της Ελλάδας απέναντι στη Θράκη θα επηρεαστεί σημαντικά, καθοριστικά στη συνέχεια, μετά το 1952, είτε με την πίεση για αλλαγή από μουσουλμανικών σε Τουρκικών του χαρακτηρισμού των μειονοτήτων, (διάταγμα Φεσσόπουλου ,γενικού διοικητή Θράκης το 1955),που μάλιστα επέκρινε γιατί ορισμένοι κρατικοί φορείς κωλυσιεργούσαν να εκτελέσουν τη διαταγή του ,ένα χρόνο αργότερα, είτε με την συνέχιση της εκδίωξης των «παλαιότουρκων» και αντικατάσταση από κεμαλικούς, είτε με διάφορα μορφωτικά πρωτόκολλα ,είτε με μια αδράνεια που είχε σαν αποτέλεσμα, ανάδειξη « ηγετών» των μειονοτήτων, (εδώ έπαιξε καταλυτικό ρόλο το Τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής) και τη δημιουργία κλίματος έντασης στην περιοχή .Ιδιαίτερα όλη αυτή η Ελλαδική πολιτική για τη Θράκη σε σχέση με τις μουσουλμανικές μειονότητες και τη αναγκαστική σχέση τους με τη «σύμμαχο» Τουρκία είχε σαν αποτέλεσμα ,μετά το 1985 να αναδειχθούν αυτόνομοι μειονοτικοί συνδυασμοί ,που κατήλθαν διεκδικώντας την προτίμηση του εκλογικού σώματος, που είχε σαν αποτέλεσμα στις εκλογές του 1989 και 1990 να εκλεγούν οι «ανεξάρτητοι» βουλευτές Ahmet Sadik και Ahmet Faikoglu με τους συνδυασμούς **«Εμπιστοσύνη»** και **«Πεπρωμένο»**,στη Ροδόπη και στη Ξάνθη, αντίστοιχα.

Η περιοχή ,όλο αυτό το χρονικό διάστημα που εξετάζουμε έμεινε έξω από τους κρατικούς προγραμματισμούς , που είχαν σχέση με την ανάπτυξή της με αποτέλεσμα να αποτελεί μία από τις πιο φτωχές περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης .Ιδιαίτερα ο νομός Ροδόπης κατατάσσεται τελευταίος σε δείκτες οικονομικής ανάπτυξης ,σε επίπεδο όμοιας διοικητικής διαίρεσης ,σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πολιτική για τη Θράκη είχε περιορισθεί για όλο αυτό το διάστημα σε κινητρολατρεία, δανειοδοτήσεις σε ημέτερους που έφτιαχναν βιομηχάνους αλλά δεν έφτιαχναν βιομηχανίες , σε μια ολοκληρωτική ανεπάρκεια και απροθυμία να υλοποιήσει τη στοιχειώδη υποδομή ,σε τραγικά λάθη για τις μουσουλμανικές μειονότητες με τη πιο χαρακτηριστική για τους Πομάκους. Αυτούς που τους αρνήθηκε ένταξή τους στην Ελλάδα το 1947 μια και αρκετοί απ ' αυτούς βίωναν σε μια χώρα του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Αυτή τη χρονιά ,Πομάκος πρώην βουλευτής του Ελληνικού Κοινοβουλίου και ο ηγέτης των Πομάκων από τη Βουλγαρία με διαβήματα τους στις μεγάλες δυνάμεις είχαν ζητήσει την ένταξή τους στην Ελλάδα. (11)

Το Πανεπιστήμιο Θράκης ,αν και ιδρύθηκε για συγκεκριμένους ,εθνικούς, αναπτυξιακούς και πνευματικούς λόγους, αυτό κινήθηκε σε καθαρά αθηναϊκά πλαίσια ,στηρίζοντας τις προτεραιότητες της πρωτεύουσας με τμήματα και σχολές που την εξυπηρετούσαν (Νομική, Πολυτεχνική) και με μια καταναλωτική παρέμβαση στο χώρο, χωρίς να υπάρξει πρόνοια για μια ολοκληρωμένη διαρθρωτική επέμβαση του με σχολές και τμήματα που θα αναδείκνυαν και θα λειτουργούσαν θετικά για την περιοχή (Γεωπονική, τμήμα περιφερειακής ανάπτυξης, Ινστιτούτο Θρακικών Σπουδών, Τουρκολογίας κ.ά) (12)

Η Ελλάδα αντιμετώπισε τη Θράκη σα ξένο σώμα αφήνοντας την στο έλεος του Τουρκικού επεκτατισμού ,χωρίς την απαραίτητη υποδομή που θα αναδείκνυε τις στοιχειώδεις οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητές της. Ακόμη και όταν εκλέχτηκαν οι δύο «ανεξάρτητοι» βουλευτές που έπαιξαν και πολιτικά παιχνίδια θυμίζοντας μας παλιότερες εποχές η επίσημη πολιτική ηγεσία δεν αντιλήφθηκε τα γεγονότα και προσπάθησε με σπασμωδικές κινήσεις να τα αντιμετωπίσει.(13)

Εξετάζεται η πολιτική που ακολούθησε η Ελλάδα για τη Θράκη, καθιστώντας τη πρώτα μια περιθωριακή περιοχή οικονομικά και κοινωνικά, προσδιορίζοντάς της ένα συγκεκριμένο ρόλο (στρατιωτικό, οχυρωματικό, εξορίας για ανεπιθύμητους δημοσίους υπαλλήλους και άλλα πρόσωπα). Στη συνέχεια για λόγους Νατοϊκών επιλογών και συμφερόντων και επειδή η περιοχή συνόρευε με χώρα του συμφώνου της Βαρσοβίας, το ελλαδικό κράτος δε σχεδίασε ένα πρόγραμμα ενσωμάτωσης της Θράκης στον κρατικό κορμό. Εξετάζεται η στάση της όσον αφορά τις μουσουλμανικές μειονότητες που υπαγορεύτηκε από τις προτεραιότητες της Ατλαντικής συμμαχίας που επιζητούσε την προσέγγισή τους και την προσκόλληση τους στην Τουρκία παρ' ότι δεν είχαν καμία εθνική συγγένεια, απλώς και μόνο για να αποφευχθούν τυχόν επαφές τους με τη γειτονική κομμουνιστική χώρα. Αναλύονται οι πολιτικές που ανέδειξε η Αθήνα για τη Θράκη, για όλα τα ζητήματα μετά το 1952, σε σχέση με τις δεσμεύσεις, στόχους και προοπτικές, που προσδιόριζε το ΝΑΤΟ για τα μειονοτικά θέματα (εκπαίδευση, επιτηρούμενες ζώνες, συμμετοχή στην πολιτική ζωή κ.ά) και οικονομικής ανάπτυξης μια και είχε καθορίσει για το χώρο, ένα συγκεκριμένο ρόλο.

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη.

Στο πρώτο μέρος, στο πρώτο κεφάλαιο, παρατίθεται η βασική νομική διάταξη που διέπει τις μουσουλμανικές μειονότητες, η συνθήκη της Λωζάνης καθώς και οι ελληνοτουρκικές πολιτικές για την περιοχή (προσφυγικό ζήτημα, ανάπτυξη, δημιουργία ενός νέου κλίματος για την διασπορά του κεφαλισμού στο χώρο.)

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται το ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας του 1930 και οι επιπτώσεις στη Θράκη. Απέλαση των «παλαιομουσουλμάνων», προσέγγιση των δύο χωρών. Παρατίθεται το προενταξιακό, στο ΝΑΤΟ κλίμα και διερευνούνται τα αποτελέσματα που είχε η εκ νέου προσέγγιση της Ελλάδας και της Τουρκίας, σε μια ελληνική περιφέρεια, τη Θράκη.

Στο δεύτερο μέρος στο πρώτο κεφάλαιο, η προσοχή επικεντρώνοντας τρία σημεία. Στην στάση της ελληνικής πολιτείας για τις μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης, οι οποίες με επίσημη διαταγή μετατρέπονται σε «ομοιογενή εθνική τουρκική μειονότητα», στις επιπτώσεις που είχε η ελληνοτουρκική διένεξη για την Κύπρο, στη Θράκη καθώς και η νέα προσέγγιση που σημειώθηκε μετά την επίτευξη συμφωνίας για την Κύπρο, το 1959, που αποτέλεσε μια νέα περίοδο φιλίας και συνεργασίας, μεταξύ των δύο χωρών.

Το δεύτερο κεφάλαιο σχετίζεται με τις επιπτώσεις που είχε η ελληνική πολιτική στη Θράκη, σε μια περίοδο διακυβέρνησης της χώρας από το στρατό, ενώ ασχολείται και με τις προτεραιότητες της τουρκικής πολιτικής που αλλάζει σε τακτά διαστήματα, αφού φανερά ή συγκαλυμμένα, η χώρα βρίσκεται και αυτή υπό στρατιωτική διακυβέρνηση.

Στο τρίτο κεφάλαιο πραγματοποιείται η ανάλυση των πολιτικών της Ελλάδας και της Τουρκίας, με βάση τα νέα δεδομένα που έχουν προκύψει (εισβολή στην Κύπρο, ανεξάρτητοι συνδυασμοί μουσουλμάνων βουλευτών, δραστηριοποίηση ηγετικής ομάδας μέσα στις μειονότητες), εξετάζει την ελληνοτουρκική προσέγγιση (1988), και πως αυτά επηρέασαν την περιοχή.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο υπάρχουν τα συμπεράσματα από τις πολιτικές της Τουρκίας και της Ελλάδας για τη Θράκη και παρουσιάζεται η σημερινή κατάσταση μετά τα γεγονότα

Εξετάζεται η πολιτική που ακολούθησε η Ελλάδα για τη Θράκη, καθιστώντας τη πρώτα μια περιθωριακή περιοχή οικονομικά και κοινωνικά, προσδιορίζοντάς της ένα συγκεκριμένο ρόλο (στρατιωτικό, οχυρωματικό, εξορίας για ανεπιθύμητους δημοσίους υπαλλήλους και άλλα πρόσωπα). Στη συνέχεια για λόγους Νατοϊκών επιλογών και συμφερόντων και επειδή η περιοχή συνόρευε με χώρα του συμφώνου της Βαρσοβίας, το ελλαδικό κράτος δε σχεδίασε ένα πρόγραμμα ενσωμάτωσης της Θράκης στον κρατικό κορμό. Εξετάζεται η στάση της όσον αφορά τις μουσουλμανικές μειονότητες που υπαγορεύτηκε από τις προτεραιότητες της Ατλαντικής συμμαχίας που επιζητούσε την προσέγγισή τους και την προσκόλληση τους στην Τουρκία παρ' ότι δεν είχαν καμία εθνική συγγένεια, απλώς και μόνο για να αποφευχθούν τυχόν επαφές τους με τη γειτονική κομμουνιστική χώρα. Αναλύονται οι πολιτικές που ανέδειξε η Αθήνα για τη Θράκη, για όλα τα ζητήματα μετά το 1952, σε σχέση με τις δεσμεύσεις, στόχους και προοπτικές, που προσδιόριζε το ΝΑΤΟ για τα μειονοτικά θέματα (εκπαίδευση, επιτηρούμενες ζώνες, συμμετοχή στην πολιτική ζωή κ.ά) και οικονομικής ανάπτυξης μια και είχε καθορίσει για το χώρο, ένα συγκεκριμένο ρόλο.

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη.

Στο πρώτο μέρος, στο πρώτο κεφάλαιο, παρατίθεται η βασική νομική διάταξη που διέπει τις μουσουλμανικές μειονότητες, η συνθήκη της Λωζάνης καθώς και οι ελληνοτουρκικές πολιτικές για την περιοχή (προσφυγικό ζήτημα, ανάπτυξη, δημιουργία ενός νέου κλίματος για την διασπορά του κεφαλισμού στο χώρο).

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται το ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας του 1930 και οι επιπτώσεις στη Θράκη. Απέλαση των «παλαιομουσουλμάνων», προσέγγιση των δύο χωρών. Παρατίθεται το προενταξιακό, στο ΝΑΤΟ κλίμα και διερευνούνται τα αποτελέσματα που είχε η εκ νέου προσέγγιση της Ελλάδας και της Τουρκίας, σε μια ελληνική περιφέρεια, τη Θράκη.

Στο δεύτερο μέρος στο πρώτο κεφάλαιο, η προσοχή επικεντρώνοντας τρία σημεία. Στην στάση της ελληνικής πολιτείας για τις μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης, οι οποίες με επίσημη διαταγή μετατρέπονται σε «ομοιογενή εθνική τουρκική μειονότητα», στις επιπτώσεις που είχε η ελληνοτουρκική διένεξη για την Κύπρο, στη Θράκη καθώς και η νέα προσέγγιση που σημειώθηκε μετά την επίτευξη συμφωνίας για την Κύπρο, το 1959, που αποτέλεσε μια νέα περίοδο φιλίας και συνεργασίας, μεταξύ των δύο χωρών.

Το δεύτερο κεφάλαιο σχετίζεται με τις επιπτώσεις που είχε η ελληνική πολιτική στη Θράκη, σε μια περίοδο διακυβέρνησης της χώρας από το στρατό, ενώ ασχολείται και με τις προτεραιότητες της τουρκικής πολιτικής που αλλάζει σε τακτά διαστήματα, αφού φανερά ή συγκαλυμμένα, η χώρα βρίσκεται και αυτή υπό στρατιωτική διακυβέρνηση.

Στο τρίτο κεφάλαιο πραγματοποιείται η ανάλυση των πολιτικών της Ελλάδας και της Τουρκίας, με βάση τα νέα δεδομένα που έχουν προκύψει (εισβολή στην Κύπρο, ανεξάρτητοι συνδυασμοί μουσουλμάνων βουλευτών, δραστηριοποίηση ηγετικής ομάδας μέσα στις μειονότητες), εξετάζει την ελληνοτουρκική προσέγγιση (1988), και πως αυτά επηρέασαν την περιοχή.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο υπάρχουν τα συμπεράσματα από τις πολιτικές της Τουρκίας και της Ελλάδας για τη Θράκη και παρουσιάζεται η σημερινή κατάσταση μετά τα γεγονότα στην Ανατολική Ευρώπη, την επανασύνδεση με το γνώριμο ιστορικό και οικονομικό της περιβάλλον (Χερσόνησος του Αίμου, Εύξεινος Πόντος, Ανατολική Μεσόγειος), και τις αλλαγές που συντελέστηκαν μετά το 1989. Δίνονται οι προοπτικές της Θράκης με βάση τα έργα που εξαγγέλθηκαν γι' αυτήν (αγωγοί πετρελαίου και φυσικού αερίου, Εγνατία κλπ) αλλά και η σημερινή πολιτική της Τουρκίας μετά τα νέα δεδομένα που προέκυψαν από την τελωνειακή της σύνδεση με την Ευρώπη και την πρακτική της για μια διεθνή κινητοποίηση, όσον αφορά τις μουσουλμανικές μειονότητες, αποσκοπώντας να τις χρησιμοποιήσει τόσο για εσωτερικούς λόγους εκλογικής κατανάλωσης, όσο και για διεθνείς της επιδιώξεις και βλέψεις.

1^ο Μέρος

1^ο κεφάλαιο

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΗΣ , ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΤΟΥΡΚΙΑ

Το μεγάλο προσφυγικό ζήτημα , οι ραγδαίες εσωτερικές εξελίξεις με την ανάληψη της εξουσίας λόγω των «**κρίσιμων εθνικών περιστάσεων**», από την επαναστατική επιτροπή και κυβέρνηση σύντομα , υπό τους συνταγματάρχες Πλαστήρα , Γονατά και αντιπλοίαρχο Φωκά , στους οποίους προστέθηκαν οι αξιωματικοί του Στρατού Σακελλαρόπουλος και του Ναυτικού Χατζηκυριάκος , η ανασυγκρότηση της στρατιάς του Έβρου που αποτέλεσε ισχυρό διαπραγματευτικό όπλο στη Λωζάνη η (οριστική) απομάκρυνση του βασιλιά Κωνσταντίνου, στην Ελλάδα καταργήθηκε η δυναστεία των Γλύξμπουργκ με το ομόφωνο ψήφισμα της Βουλής στις 25/3/1924 που επικυρώθηκε με το δημοψήφισμα στις 13/4/1924, ο ορισμός του Ελευθέριου Βενιζέλου ως διπλωματικού εκπροσώπου της χώρας, και η παραπομπή σε δίκη και τελικά η εκτέλεση των έξι πρώτων, ως υπεύθυνων για τη Μικρασιατική καταστροφή , Δ Γούναρη, Ν. Στράτο, Π. Πρωτοπαπαδάκη, Γ Μπαλατζή ,Ν Θεοτόκη ,Γ Χατζηανέστη, Μ Γούδα και Ξ. Στρατηγό , στις 15 Νοεμβρίου 1922, ήταν μερικά από τα επακόλουθα της μικρασιατικής καταστροφής.

Είχαν προηγηθεί κινήσεις απελπισίας σε μια τελευταία προσπάθεια σωτηρίας από όλες τις πλευρές και σ' όλους τους χώρους ,είτε με την «**Ελληνική Μικρασιατική Άμυνα**» υπό τους επιφανείς πολίτες της Σμύρνης , Ψαλτώφ, Τενεκίδη και Δήμα , είτε με την πρόθεση δημιουργίας ομόσπονδου Ποντοαρμενικού κράτους αφού υπήρξε συμφωνία του μητροπολίτη Τραπεζούντας Χρύσανθου και του πρωθυπουργού της αρμενικής δημοκρατίας Α Hatisan , της ελλαδικής βασιλικής «κυβέρνησης σωτηρίας» με έκτακτες εξουσίες υπό τον Ιωάννη Μεταξά , ή με τη διαταγή «**περί γενικής αποστράτευσης**» που υπέγραψε ο υπουργός στρατιωτικών Σ Θεοτόκης στις 21 Αυγούστου 1922 ή τέλος με το βασιλικό νόμο «**περί διαβατηρίων**» ,που απαγόρευε τους Μικρασιάτες, Θρακιώτες ,Πόντιους και άλλους πρόσφυγες, να έρθουν στο Ελλαδικό κράτος. (Βλ.Παράρτημα)

Ο ελληνικός λαός απέδωσε την μικρασιατική καταστροφή που στοίχισε στη χώρα 23 297 οπλίτες και 943 αξιωματικούς φονευθέντες, 47.184 οπλίτες και 1.696 αξιωματικούς τραυματίες και 17.630 και 465 αξιωματικούς εξαφανισθέντες , στην πολιτική ηγεσία της χώρας η οποία προέκυψε μετά τις εκλογές του 1920 καθώς και στις παρεμβάσεις της Παλατιού . Οι αλληπάλληλες κυβερνήσεις που διαδεχόταν η μια την άλλη ,αμέσως μετά την καταστροφή του Θρακικού , Ιωνικού , Ποντιακού Ελληνισμού και την έλευση εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων , κατέφευγαν στη λήψη αντιλαϊκών και αντιδραστικών μέτρων (λογοκρισία ,απαγόρευση δημοσίων συγκεντρώσεων) για να κατασιγάσουν τα οξυμένα πνεύματα ,να αποπροσανατολίσουν την κοινή γνώμη και να αντιμετωπίσουν τα φλέγοντα ζητήματα που αφορούσαν κυρίως αυτή τη διαρκή συρροή πολυάριθμων προσφύγων και την περίθαλψή τους, καθώς και την επιβολή της στρατιωτικής πειθαρχίας στο αποδεδειγμένο και καταπτοημένο στράτευμα (15) Η αλλαγή επτά υπουργών Οικονομικών σε διάστημα 4 μηνών από την επαναστατική κυβέρνηση υπό τον Πλαστήρα ,φανερώνει το μέγεθος των προβλημάτων σε μια χώρα που δέχτηκε 1.300 000 και πλέον πρόσφυγες. Συνολικά στο κρίσιμο αυτό διάστημα ,από το 1924 μέχρι το 1928 , μεσολάβησαν, 10 πρωθυπουργοί τρεις εκλογές και έντεκα στρατιωτικά κινήματα ή

τελεσίγραφα και ο πρόεδρος της δημοκρατίας επαύθη μια φορά και άλλες δυο φορές παραιτήθηκε. Σ' αυτήν την περίοδο λύθηκε, προσωρινά, και το πολιτειακό ζήτημα, αφού υπήρξε η ανακήρυξη της ελληνικής αβασίλευτης δημοκρατίας, πριν καταλυθεί από τη δικτατορία του Ιωάννη Μεταξά το 1936, που επανέφερε το βασιλιά Γεώργιο το Β'.

Η κατάρρευση του μικρασιατικού μετώπου είχε άμεσα αποτελέσματα και στις μεγάλες δυνάμεις που ένιωθαν τώρα πιο κοντά τις κεμαλικές δυνάμεις του τακτικού στρατού και των άτακτων ανταρτών (ceteler). Έτσι οι Σύμμαχοι επιδίωξαν και πέτυχαν ανακωχή των εχθροπραξιών, που υπογράφηκε στα Μουδανιά στις 11 Οκτωβρίου 1922 χωρίς τη σύμπραξη της ελληνικής αντιπροσωπείας. Ο στρατηγός Μαζαράκης, που μαζί με τους συνταγματάρχες Πλαστήρα και Σαρηγιάννη αποτελούσαν την ελληνική αντιπροσωπεία, αρνήθηκε αρχικά να υπογράψει την ανακωχή.

«.....δεν δύναμαι να υπογράψω άνευ αδείας της κυβερνήσεώς μου, διότι εις τα πολιτισμένα κράτη, η παραχώρησις εθνικού εδάφους γίνεται μόνον κατόπιν συγκαταθέσεως της ειδικής πλειοψηφίας της Βουλής, πως λοιπόν δύναμαι να υπογράψω χωρίς να ερωτήσω την κυβέρνησιν;»

Οι σύμμαχοι όμως πίεσαν το Μαζαράκη να υπογράψει τα προαποφασισμένα. Την ίδια στιγμή, η 4η ελλαδική Μεραρχία, που βρισκόταν ανατολικά του Έβρου, διαλυόταν. Οι σύμμαχοι και ιδιαίτερα οι Άγγλοι, που κατά τη διάρκεια των διωγμών που εξαπέλυσε ο τουρκικός στρατός, εναντίον των ελληνικών πληθυσμών, στέλνουν μεγάλα τμήματα του αραβικού στρατού της Μεσοποταμίας και καταλαμβάνουν τη Μοσούλη, ένιωθαν τώρα έντονα στο Canak kale την παρουσία του κεμαλικού τουρκικού στρατού απουσία των ελληνικών δυνάμεων, επιδίωξαν την ανακωχή, εξασφαλίζοντας τα συμφέροντά τους, κυρίως, τον έλεγχο των Στενών και τη διατήρηση των οικονομικών τους προνομίων (διομολογήσεις). Το ίδιο πράττουν, οι Γάλλοι και οι Ιταλοί, ενώ η κυβέρνηση των Σοβιετών είχε υπογράψει πριν 2 χρόνια, το σύμφωνο Φιλίας, με το de jure καθεστώς του Kemal στην Τουρκία, ενισχύοντας ταυτόχρονα, το στρατό του.

Ο Mustafa Kemal στις 4 Οκτωβρίου 1922 προσφωνώντας την Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση διακήρυξε ότι επιδίωκε την **«πλήρη εκκένωση του εχθρού από κάθε τμήμα του έθνους μας»** προεξοφλώντας και την οριστική αποχώρηση του Ελληνικού στρατού από την ανατολική Θράκη, ενώ ένα χρόνο αργότερα στην πρώτη επέτειο της νίκης του (Σεπτέμβριος 1923) δήλωσε σε πανηγυρική ομιλία του στη μεγάλη τουρκική εθνοσυνέλευση, **«δεν πρέπει να λησμονούμε ότι στην Μικρά Ασία, δεν ηττήθη ο γενναίος Ελληνικός στρατός, η πολιτική του ηγεσία ηττήθη»**, δίνοντας την δική του ερμηνεία στο θετικό αποτέλεσμα του τουρκικού αγώνα ανεξαρτησίας. (16)

Ο ελληνικός στρατός με τη συνθήκη ανακωχής των Μουδανιών, διατάχθηκε να εκκενώσει, όχι μόνο τη Μικρά Ασία, όπου εκεί πλέον γραφόταν ο τραγικός επίλογος μιας ιστορικής παρουσίας πολλών αιώνων, αλλά μέσα σε 15 μέρες και την Ανατολική Θράκη όπου υπήρχαν μεγάλες δυνάμεις του και εύρωστο ελληνικό στοιχείο. Το στρατηγείο της στρατιάς Θράκης έφυγε από τη Ραιδεστό και εγκαταστάθηκε στην Αλεξανδρούπολη την 9/10/1922. Το βράδυ της 18/10/1922 είχε ολοκληρωθεί η εκκένωση της ανατολικής Θράκης από τον ελληνικό στρατό, ενώ ο ακμαίος για πολλούς αιώνες

ελληνικός πληθυσμός καταλήφθηκε από αλλοφροσύνη. Σε τηλεγράφημά του στις 25/9/1922 ο Βενιζέλος προς τους πληρεξουσίου της Θράκης με τραγικό τρόπο θα τονίσει :

«ανακοινώσετε παρακαλώ τηλεγράφημα εις πληρεξουσίους Θράκης ,ανατολική Θράκη απωλέσθη ατυχώς δι' Ελλάδα και επανέρχεται εις άμεσον κυριαρχίαν Τουρκίας αποκλειομένης πάσης διαμέσου λύσεως. Επί πλέον υποχρεούμεθα εκκενώσωμεν από τούδε Θράκην, ολόκληρος προσπάθειά μου στρέφεται πως χάνοντες Θράκης ,να σώσωμεν εν μέτρω δυνατώ Θράκας»

Εδώ υπήρξαν σοβαρές διαφωνίες όσον αφορά την αποδοχή της ανακωχής και την αποχώρηση ή την ανάληψη στρατιωτικής ενέργειας που θα αποσκοπούσε στην καλύτερευση της δυσμενής θέσης της Ελλάδας, αλλά και την υλοποίηση ενός σχεδίου ,που είχε εμφανισθεί όταν βρισκόταν σε εξέλιξη η μικρασιατική εκστρατεία , όταν υπήρχαν οι ενδείξεις για κατάρρευση του μετώπου , με την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης. Το σχέδιο αυτό δεν υλοποιήθηκε τελικά ,θεωρήθηκε ως ο μεγαλύτερος και τραγικότερος ιστορικός δισταγμός και ο ελληνικός στρατός αναγκάστηκε να αποχωρήσει από την ανατολική Θράκη που κατοικούταν σε ποσοστό 80% από Έλληνες , ***«ακολουθούμενος από τα καραβάνια των προσφύγων»*** όπως έγραψε και ο Ernest Hemingway ο συγγραφέας του ισπανικού εμφυλίου πολέμου , ανταποκριτής τότε μεγάλης αμερικανικής εφημερίδας στην περιοχή.

Με την ανακωχή επήλθε η οριστική διχοτόμηση της Θράκης, που επισφραγίστηκε με τη συνθήκη της Λωζάννης , μετά την προσάρτηση της Βόρειας από τη Βουλγαρία (1885) και της ανατολικής (1922) από την Τουρκία.

Μέχρι τα μέσα Οκτωβρίου είχαν εκκενωθεί , ιστορικά κέντρα της Ανατολικής Θράκης , η Σηλυβρία, η Ηράκλεια, η Ραιδεστός ,τα Γανόχωρα , οι Σαράντα Εκκλησιές, περίπου 160 000 Έλληνες είχαν εγκαταλείψει , τις εστίες τους , όσοι είχαν απομείνει μετά τους διωγμούς των Βουλγάρων , των Νεότουρκων ,από το 1908 και με κορύφωση από το 1913 και ύστερα, με τα οικονομικά τους μέτρα, τη φορολογία, τη στρατολόγηση στα τάγματα εργασίας (amele taburu) -πολλοί ανατολικοΘρακιώτες έπεσαν νεκροί από τα πυροβόλα της Entente όντας στρατολογημένοι στον Οθωμανικό στρατό με βίαιο τρόπο . Ένα μήνα αργότερα , το Νοέμβριο του 1922, έφευγαν και οι 25.000 Έλληνες της Καλλίπολης ,ενώ το ελληνικό στοιχείο της Τσατάλτζας και ένα μεγάλο ποσοστό του νομού της Κωνσταντινούπολης (Istanbul vilayet) αναχώρησε το 1924 , σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την ελληνοτουρκική συνθήκη ανταλλαγής των πληθυσμών , που υπογράφηκε στη Λωζάνη .

Συνολικά 250.000 Έλληνες περίπου , έφυγαν ως πρόσφυγες από την ανατολική Θράκη ,μαζί με τον ελληνικό στρατό που την 25 Νοεμβρίου 1922 ,παρέδωσε τη διοίκηση της περιοχής στους Συμμάχους και οι οποίοι με τη σειρά τους την παρέδωσαν αυθημερόν στους Τούρκους.

Η ανακωχή των Μουδανίων όριζε ότι έπρεπε να συγκληθεί διεθνής συνδιάσκεψη για την υπογραφή τελικής συνθήκης ειρήνης ,δηλαδή μιας συμφωνίας που θα διασφάλιζε ουσιαστικά τα οικονομικά συμφέροντα των Συμμάχων ,τα οποία κινδύνευαν από την εγκαθίδρυση της νέας κεμαλικής εξουσίας και από το διαφαινόμενο κίνδυνο εξάλειψης της ελληνικής αστικής τάξης , της Κωνσταντινούπολης ,που για πολλούς πρέσβευε ακριβώς αυτά τα συμφέροντα .

Λίγο πριν τη σύναψη της συνθήκης της Λωζάννης η σύνθεση των μουσουλμάνων στη (Δυτική) Θράκη ήταν .

	Νομός Ξάνθης	Νομός Ροδόπης	Νομός Έβρου
«Τούρκοι»	30 228	50.000	10 571
Πομάκοι	14.824	8 000	675
Αθίγγανοι	500	1.500	505
Κιρκάσιοι	-	2000	-
<u>Σύνολο:</u> «Τούρκοι». 90899 Πομάκοι : 23499 Αθίγγανοι :2505 Κιρκάσιοι.2000			

Πηγή :**Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος** , *Ιστορία του Βόρειου Ελληνισμού* .
Θράκη, Θεσσαλονίκη 1990 α. σελ. 234

Το 1920 στην απογραφή , που είχε πραγματοποιήσει το καθεστώς της διασυμμαχικής κατοχής της (δυτικής) Θράκης την 30/3/1920 , είχε καταγράψει 86 793 μουσουλμάνους. ενώ τα πρώτα επίσημα στοιχεία της ελληνικής πρώτης απογραφής (Δεκέμβριος 1920) κατέγραψαν 73.220 τουρκόφωνους, 11.739 Πομάκους και 184 αθίγγανους.

Στο πρώτο θέμα που απασχόλησε τις ενδιαφερόμενες πλευρές ήταν το ποιες χώρες θα προσκαλούνταν στις διαπραγματεύσεις, που είχαν προγραμματισθεί για την ελβετική πόλη της Λωζάννης .Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ) δήλωσαν ότι δεν επιθυμούσαν να πάρουν μέρος , αφού δεν ήταν σε εμπόλεμη κατάσταση με την Τουρκία Διαβίβασαν όμως με τη διπλωματική διαδικασία, στις κυβερνήσεις της Αγγλίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας ότι όφειλαν στις νέες ρυθμίσεις να λάβουν υπόψη τους και τα αμερικανικά συμφέροντα , που ταυτιζόταν με την συνέχιση της πολιτικής των **«ανοιχτών θυρών»** , για περαιτέρω οικονομική διείσδυση στη νέα Τουρκία , θέματα που τέθηκαν παράλληλα και από τους ίδιους τους Αμερικανούς , σε απευθείας επαφές με την νέα κεμαλική ηγεσία . Ο Αμερικανός υπουργός των εξωτερικών Houtz πριν από την πρώτη σύσκεψη στη Λωζάννη έστειλε μυστικές οδηγίες, για το ίδιο ζήτημα στους πρεσβευτές των ΗΠΑ ,στο Λονδίνο , Παρίσι και Ρώμη στις 30/10/1922, όπου δινόταν η εντολή στους αμερικανούς διπλωμάτες να κάνουν γνωστό στις κυβερνήσεις των δυτικών Δυνάμεων ότι δεν θα ανεχτούν απ' αυτές, οι ΗΠΑ να μην ληφθούν σοβαρά υπόψη τους τα αμερικανικά συμφέροντα στη εγγύς ανατολή . (17)

Τελικά οι Η.Π.Α πήραν μέρος στη Διάσκεψη Ειρήνης στη Λωζάνη , ως παρατηρητές ,με αντιπροσώπους τον αμερικανό πρεσβευτή στη Ρώμη ,Child, τον ναύαρχο Bristol ύπατο αρμοστή στην Κωνσταντινούπολη, τον ειδικό για ανατολικά θέματα Grew που αργότερα θα δηλώσει ότι **«οι Έλληνες υπήρξαν αρκετά ενοχλητικοί στη Λωζάννη»**, ένα στέλεχος της Standard Oil και τον Lewis Heck που ασχολούταν τη αγορά πετρελαίων στην Κωνσταντινούπολη.

Οι δυνάμεις της Entente στην προετοιμασία της διάσκεψης ειρήνης ,δεν επιθυμούσαν την παρουσία αντιπροσώπων της Σοβιετικής Ένωσης, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων που ενδεχόμενα θα υποστήριζαν, από αντιιμπεριαλιστικό ζήλο και άλλους δικούς τους λόγους τα τουρκικά συμφέροντα και συμφώνησαν να προσκαλέσουν τη σοβιετική αντιπροσωπεία, μόνο όταν θα

συζητούσαν το πρόβλημα των Στενών .Την 1η Δεκεμβρίου θα φτάσει στη Λωζάννη ο σοβιετικός υπουργός των εξωτερικών, Chicherin παλιό στέλεχος του τσαρικού γραφείου μελετών που είχε προσχωρήσει στην επανάσταση των μπολσεβίκων , για να παραβρεθεί στη συνεδρίαση , για το ζήτημα των Στενών

Στις 8 /20 Νοεμβρίου 1922, αρχίζει η διάσκεψη της Λωζάνης στο Casino de Monbenon - εκείνη την εποχή ζούσαν ακόμη στη Μικρά Ασία 400 000 Έλληνες και την Κωνσταντινούπολη 300.000 - που διήρκησε συνολικά 9 μήνες με ενδιάμεση διακοπή 75 ημερών . Η πρώτη συνεδρίαση κράτησε μέχρι τις 4/2/1923 όταν διακόπηκε με δραματικό τρόπο , μάλιστα με κίνδυνο να καταστραφούν τα μέχρι τότε συμφωνηθέντα και τελικά επαναλήφθηκε στις 11 Απριλίου, στην οποία μάλιστα στάλθηκαν δεύτερης σημασίας πρόσωπα , για να καταλήξει στις 24 Ιουλίου 1923 επιβάλλοντας ειρήνη στην Τουρκία όχι μόνο έναντι της Ελλάδας αλλά και απέναντι στην Αγγλία , Γαλλία και Ιταλία.

Ο Λόρδος Κορζον πρότεινε τη δημιουργία τριών επιτροπών ,την πολιτική που θα συζητούσε τα εδαφικά προβλήματα στην οποία πρόεδρος ορίστηκε ο ίδιος ,η οικονομική που θα εξέταζε το πρόβλημα του χρέους της Οθωμανικής αυτοκρατορίας ,όπου πρόεδρος διορίστηκε Γάλλος αντιπρόσωπος μια και οι Γάλλοι τραπεζίτες ενδιαφερόταν άμεσα γι' αυτό και η νομική που θα ασχολούταν με το θέμα των μειονοτήτων , στην οποία πρόεδρος ορίστηκε Ιταλός διπλωμάτης ,αφού η παρουσία του εκεί δυνάμωσε τις ελληνοϊταλικές αντιθέσεις και διευκόλυνε τα αγγλικά σχέδια για την εκμετάλλευση της Ελλάδας σαν πόνι εκβιασμού προς την Τουρκία. Αντιπρόσωποι της Ελλάδας στη διάσκεψη της Λωζάνης ήταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Δημήτριος Κακλαμάνος, πληρεξούσιος Υπουργός στο Λονδίνο

Αντιπρόσωποι από κεμαλικής πλευράς ήταν ο Ismet Pasa ,Υπουργός των Εξωτερικών και βουλευτής Αδριανουπόλεως ,ο πρώην βουλευτής Τραπεζούντας Hassan Bey και ο Riza Nour Bey ,Υπουργός της Υγιεινής και Κοινωνικής Περιθάλψεως και βουλευτής Σινώπης, για τον οποίο μαρτυρίες ανέφεραν ότι πήρε μέρος στους διωγμούς εναντίον των χριστιανικών πληθυσμών της Ιωνίας και του Πόντου

Η ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΘΕΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΕΙΡΗΝΗΣ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΝΗΣ

Οι κεμαλικοί που ήταν πλέον η μοναδική και αδιαμφισβήτητη δύναμη εξουσίας στην πρώην οθωμανική επικράτεια και ο de facto, συνομιλητής στη Λωζάννη αντιτάξαν το σύνθημα **«η Τουρκία στους Τούρκους»** , συνεχίζοντας , την εθνικιστική δυναμική που είχε αναπτυχθεί με το Κίνημα των Νεότουρκων (**«İttihat ve Teraki Komitesi»**, 1908) . Εκφραστής της νέας ιδεολογίας και ηγέτης αναδείχτηκε ο Mustafa Kemal, αξιωματικός του στρατού και ηγετικό στέλεχος στην επανάσταση των Νεότουρκων , είχε διακριθεί στην υπεράσπιση των Δαρδανελίων το 1915 και αργότερα στον πόλεμο κατά των Βρετανών στη Συρία. Μαζί με ένα μεγάλο κομμάτι του Τουρκικού λαού , οι οπαδοί του Kemal , είχαν αντιδράσει στην ανακωχή του Μούδρου (1918) και την συνθήκη των Σεβρών (1920) . Στο συνέδριο που έγινε στο Erzerum από τις 23 Ιουλίου έως τις 7 Αυγούστου 1919 οι κεμαλικοί, διατύπωσαν τις αρχές του κινήματός τους , **«διαφύλαξη της εθνικής ενότητας και ανεξαρτησίας,**

ενδεχόμενα και με βίαιο παραμερισμό της κυβέρνησης του σουλτάνου ,που ελεγχόταν από τους ξένους στην Κωνσταντινούπολη» Το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου του 1919 έγινε νέο συνέδριο στη Sivas (Σεβάστεια) πιο αντιπροσωπευτικό **«για την προάσπιση των δικαιωμάτων της Ανατολίας και της Ρούμελης»** ,όπου έγινε επεξεργασία των αρχών ενός εθνικού συμφώνου. Και στα δύο συνέδρια κυριάρχησαν οι σκέψεις και οι προβληματισμοί για το μελλοντικό οικονομικό και κοινωνικό καθεστώς της Τουρκίας και του κράτους.

Ο σουλτάνος, απομονωμένος στην Κωνσταντινούπολη , βλέποντας τις εξελίξεις ότι οδηγούν προς το μέρος μιας νέας κεμαλικής πραγματικότητας ,προκήρυξε εκλογές για νέο κοινοβούλιο στις 7 Νοεμβρίου 1919. Οι νέοι αντιπρόσωποι του οθωμανικού κράτους , άρχισαν τις εργασίες στα μέσα Ιανουαρίου του 1920 και στις 28 Ιανουαρίου 1920 , ψήφισαν το εθνικό σύμφωνο με 6 άρθρα. Ο Kemal εκλέχτηκε βουλευτής ,αλλά δεν εμφανίστηκε στην Κωνσταντινούπολη και έμεινε στην Άγκυρα, την πόλη που θα γινόταν η νέα πρωτεύουσα , της Τουρκικής Δημοκρατίας .Στις 16 Μαρτίου του 1920 ο αγγλικός στρατός κατάλαβε την Κωνσταντινούπολη ,διέλυσε τη βουλή ,κάτι που ενίσχυσε τις κεμαλικές θέσεις και του έδωσε την ευκαιρία να προχωρήσει στις επόμενες καθοριστικές ενέργειές του. Οι κεμαλικοί συγκάλεσαν τη μεγάλη εθνοσυνέλευση (23/3/1920) στην Άγκυρα ,στην οποία υπήρχαν επίτροποι που εκλέχτηκαν στις 3 Μαΐου 1920 και ήταν υπόλογοι σ' αυτήν. (18)

Ο κεμαλισμός ως κοινωνικό κίνημα για τους Δυτικοευρωπαίους συγγραφείς , ανήκει στην κατηγορία των εθνικών αστικών κινημάτων των υπανάπτυκτων χωρών που ως άμεσο στόχο είχε την αποκατάσταση της εθνικής ανεξαρτησίας των Τούρκων (19) ,αλλά ο λαϊκισμός του Kemal , δεν ξεπήδησε από τις καταπιεσμένες κοινωνικές δυνάμεις της οθωμανικής αυτοκρατορίας , αλλά επιβλήθηκε από πάνω και τη θέση του μουσουλμανισμού την κατέλαβε το ιδεολόγημα του **«τουρκισμού»** ως ένα είδος εθνικής θρησκείας. (20) Θα πρέπει να τονισθεί ότι στην αρχή όχι μόνο οι ξένες δυνάμεις που βρισκόταν στην Τουρκία έβλεπαν με καχυποψία το κεμαλικό κίνημα , αλλά ούτε και τα διάφορα κοινωνικά στρώματα , έβλεπαν θετικά το κίνημα ανεξαρτησίας.Ο λαός κουρασμένος από τους συνεχείς πολέμους , δεν έδειχνε στην αρχή διάθεση για συνεργασία , συμμετοχή και ολοκλήρωση του αγώνα.Είναι χαρακτηριστική η σύσταση του Ismet Inonu στους νέους αξιωματικούς στρατού που είχαν προσχωρήσει στο κεμαλικό κίνημα:

«Να γνωρίζετε την κατάσταση στην οποία βρίσκεστε.Ο σουλτάνος είναι ο εχθρός σας. Είναι επτά γενεών εχθρός σας .Ας μείνει όμως μεταξύ μας , ακόμα και ο λαός είναι εχθρός σας». (21)

Οι έμποροι , οι βιομήχανοι , και οι πλούσιοι, της αυτοκρατορίας ήταν σαφώς υπέρ της επιβίωσης του παλιού καθεστώτος και της ξένης κατοχής, που διασφάλιζε τα συμφέροντά τους , ενώ ο κλήρος , δεν έδειχνε καθαρά τις διαθέσεις του. Τα μόνα κοινωνικά στρώματα που υποστήριξαν ανοιχτά το κεμαλικό κίνημα , ήταν οι νέοι αξιωματικοί και η «ριζοσπαστική μερίδα» της οθωμανικής γραφειοκρατίας

Παράλληλα αναπτύσσεται ο παντουρκισμός , που στα πρώτα στάδιά του εξελίσσεται ως άμυνα των συγγενών με την Οθωμανική αυτοκρατορία , γλωσσικά και θρησκευτικά λαών της Ρωσίας , έναντι του κινδύνου, που είχε προκύψει , από την αφομοιωτική ιδεολογία του πανισλαβισμού. Στο εσωτερικό , ο παντουρκισμός που ενισχύθηκε τόσο από το κίνημα των νεότουρκων και το Σουλτάνο,

όσο και κυρίως από τους κεμαλικούς , ολοκληρώνεται ως κίνηση αλληλεγγύης και συμπαραστάσης των ομόθρησκων και ομόγλωσσων και εξελίσσεται ως επεκτατική ιδεολογία της Μεγάλης Τουρκίας, που περιλαμβάνει και τη **«Δυτική Θράκη»**.

Στα πλαίσια αυτά θα ανατεθεί στον Souleiman Askeri Bey, έμπιστο του ηγέτη του κομιτάτου **«Ένωση και Πρόοδος»** Enver Pasa, στα πλαίσια της **«Teskilat-i Mahsusa» (Υπηρεσία Πληροφοριών)**, η Διεύθυνση Μετανάστευσης , για να μπορεί να ασχολείται με τα ζητήματα της Δυτικής Θράκης. Αυτή την περίοδο ο συνεργάτης της **«Teskilat-i Mahsusa»**, Fuat Bey που βρισκόταν στη Δυτική Θράκη συνέχιζε τις εργασίες του , υπό την καθοδήγηση του Souleiman Askeri Bey, με στόχο την ενίσχυση της οργάνωσης ισλαμικής κοινότητας **«Islam Cemaati»** για να πετύχει την παρουσία ίσου αριθμού Τούρκων και Βουλγάρων βουλευτών στο βουλγαρικό κοινοβούλιο. Αργότερα με τον κοινό αγώνα εναντίον των Ελλήνων και των Σέρβων ιδρύεται η οργάνωση **«Turk Bati Trakya Komitesi» («Τουρκική Επιτροπή της Δυτικής Θράκης»)**, που επιδίδεται σε ανθελληνικές ενέργειες , μέχρι και την λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Στο ίδιο παντουρκιστικό πλαίσιο που ενισχυόταν τόσο από τους νεότουρκους , όσο και στη συνέχεια από τους κεμαλικούς , είχε προηγηθεί , στις 30 Ιουνίου του 1915 στο Ροδολίβος Δράμας, η δημιουργία του **«Bati Trakya Kurtukus Komitesi» («Επιτροπή για την απελευθέρωση -σωτηρία της Δυτικής Θράκης»)** , από τους τούρκους στρατιωτικούς Fuat Balkan, Sakir Zumre ,Cenan Bey. Σχεδόν αμέσως μετά την υπογραφή της συνθήκης του Μούδρου (30/10/1918) στις 10 Νοεμβρίου 1918, δημιουργήθηκε, στην Αδριανούπολη , το **«Απελευθερωτικό Κομιτάτο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης»** , από Δυτικοθρακιώτες που ζούσαν εκεί, η έδρα του οποίου μεταφέρθηκε σε διάστημα ενός μηνός στην Κομοτηνή καθώς και η **«Trakya Pasaeli Mudafaa Heyet-i Osmaniyesi» («Επιτροπή Άμυνας της Θράκης»)**. Πρωταρχικός της σκοπός **«η ένωση της περιοχής με την Τουρκία»** που στο συνέδριο της που έγινε στις 9 Μαΐου του 1920 στην Αδριανούπολη , ο στόχος διατυπώθηκε ως εξής: **«σκοπός της οργάνωσης είναι ολόκληρη η Θράκη»**. (22)

Μετά το συνέδριο των κεμαλικών στη Sivas (Σεβάστεια) και για να υπάρχει ομοιότητα με την εθνικοαπελευθερωτική οργάνωση της Ανατολής η ονομασία της οργάνωσης έγινε **«Trakya pasa Eli-Mudafaa -yi Hukuk Cemiyeti» («Οργάνωση Νομικής Υπεράσπισης Δυτικής Θράκης»)**, με έδρα την Κομοτηνή , που ήταν υπό διασυμμαχική κατοχή. Αργότερα , όταν οι Έλληνες επωφελούμενοι από την ήττα των Βουλγάρων και των Τούρκων , κατέλαβαν τη Θράκη, τα μέλη της οργάνωσης κατέφυγαν βόρεια της Κομοτηνής , στην περιοχή Διομήδεια Ξάνθης όπου σχημάτισαν κυβέρνηση στις 27 Μαΐου 1920 , με μέλη τους Tenvfik Pesdereli, Bekir Sitki (μουφτής Κομοτηνής) , Hasan Tahsin , Mahmut Nedim, Sabri Efendi, Mustafa Efendi, Fuat Balkan (αξιωματικός του τουρκικού στρατού). Η «κυβέρνηση», αυτή, όμως δεν κατάφερε να επιβιώσει και τα μέλη της κατέφυγαν στην Κωνσταντινούπολη και τη Σόφια. (23)

Αντίστοιχη προσπάθεια με τους ίδιους σκοπούς δημιουργήθηκε τον Απρίλιο του 1922, από τους κεμαλικούς και στην Κωνσταντινούπολη. Μετά την υπογραφή της συνθήκης της Λωζάνης και τις νέες συνθήκες που δημιουργήθηκαν με την απόδοση της «Δυτικής Θράκης» στην Ελλάδα , αλλά και με την παραμονή των μουσουλμάνων στην περιοχή , η **«Οργάνωση Νομικής Υπεράσπισης Δυτικής Θράκης»** , που λειτουργούσε στην Κωνσταντινούπολη, σχεδίασε ένα νέο πρόγραμμα , με βασικό όμως σκοπό **«την προσάρτηση της Δυτικής Θράκης στην μητέρα πατρίδα»** (Βλ.Παράρτημα) .

Οι κεμαλικοί θα διακηρύξουν στο Εθνικοαπελευθερωτικό συμβούλιο , στις 28 Ιανουαρίου 1920 τον Ιερό Όρκο για τη Θράκη, που αποτελεί το πρόγραμμα του εθνικού αγώνα , καθορίζοντας τα όριά του. Στο τρίτο άρθρο του Ιερού Όρκου , αναφέρεται ότι **«το νομικό καθεστώς της Δυτικής Θράκης πρέπει να προσδιοριστεί με δημοψήφισμα»**. Ο Moustafa Kemal αναφερόμενος στη διακήρυξη και αναλύοντας τις σκέψεις του για τη Δυτική Θράκη ,θα τονίσει, λίγο αργότερα πως:

«πρέπει να φερθούμε ζύπνια στις επαφές που θα έχουμε με τους ξένους για το πολιτικό μέλλον της Δυτικής Θράκης. Στόχος μας είναι σε ευθέτο χρόνο και με οποιαδήποτε ευκαιρία να εντάξουμε τη Δυτική Θράκη στη μητέρα πατρίδα. Πρέπει να προσέξουμε να παραμείνει η Δυτική Θράκη ακέραια σε τουρκικά χέρια. Δεν πρέπει να δεχθούμε την απαλλοτρίωση του τουρκικού αυτού τμήματος».

»Η πρώτη λύση στην οποία θα καταφύγουμε για τη Δυτική Θράκη είναι να καλλιεργήσουμε τις εθνικές οργανώσεις των αδελφών μας που αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία στη Δυτική Θράκη και να διεκδικήσουμε τα δικαιώματά μας σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη της Κοινωνίας των Εθνών. Με την πρώτη ευκαιρία θα προσπαθήσουμε να κερδίσουμε την ανεξαρτησία ή την αυτονομία της». (24)

Το 1922 κηρύχθηκε έκπτωτος ο Σουλτάνος από την τουρκική μεγάλη εθνοσυνέλευση, στις 29 Οκτωβρίου 1923 η Εθνοσυνέλευση της Άγκυρας κήρυξε την Τουρκία σε Δημοκρατία και εξέλεξε τον Kemal , ως πρώτο πρόεδρό της. Το 1923 επίσης συντάχθηκε και ψηφίστηκε το νέο Σύνταγμα που βασίσθηκε σε δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα και στις 3 Μαρτίου 1924 με την εξορία του τελευταίου χαλίφη Abdul Mecit, η τουρκική εθνοσυνέλευση κατήργησε το θεσμό του χαλιφάτου.

Ενώ στην Κωνσταντινούπολη , προσπαθούσαν οι Σύμμαχοι να εξασφαλίσουν τα συμφέροντα τους και ο Σουλτάνος την εξουσία ,στην Ανατολία και την νέα πρωτεύουσα την Άγκυρα ,διαμορφωνόταν μια νέα πραγματικότητα που σε λίγο καιρό θα είχε κυριαρχήσει .Στη Λωζάνη συνομιλητές των Μεγάλων Δυνάμεων και της Ελλάδας που έλπιζε στην υποστήριξή τους για να διασώσει ό,τι ήταν δυνατόν ήταν πλέον οι κεμαλικοί , αν και οι πρώτοι είχαν προσπαθήσει να ξαναβάλουν στο προσκήνιο το σουλτάνο (25)

Η τουρκική αντιπροσωπεία δεν ερχόταν στη Λωζάννη για να υπογράψει μια συμφωνία που θα την υπαγόρευαν οι μεγάλες δυνάμεις ,αλλά να διαπραγματευτεί μια συνθήκη ειρήνης πάνω στην αρχή του σεβασμού ανεξαρτησίας ,του νέου εθνικού κεμαλικού τουρκικού κράτους και την εδραίωση του τουρκισμού εις βάρος των μειονοτήτων της πρώην οθωμανικής αυτοκρατορίας . Η νέα εθνικιστική Τουρκία είχε βγει ενισχυμένη από τον πόλεμο και αποφασισμένη να διεκδικήσει με όλες τις δυνάμεις την εκπλήρωση των φιλόδοξων εθνικών της στόχων .

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗ ΛΩΖΑΝΝΗ

Από αγγλικής πλευράς επικεφαλής ήταν ο Υπουργός των Εξωτερικών λόρδος Κορζον που ήταν και ο πρόεδρος της διάσκεψης , **«Λόρδος των πετρελαίων της Μοσούλης»** όπως ονομάστηκε και συνέχισε να είναι αντιπρόσωπος της Βρετανίας ακόμη και μετά την πτώση της κυβέρνησης συνασπισμού του Lloyd George, της ιταλικής ο Mousolini ο οποίος πλησίασε τους Έλληνες αντιπροσώπους στηρίζοντας για δικούς τους λόγους το εγχείρημα προέλασης του ελληνικού στρατού στην ανατολική Θράκη και μετά τη διακοπή των εργασιών της διάσκεψης , παραχώρησε τη θέση του στο μαρκήσιο Γαρονί και της γαλλικής ο πρωθυπουργός Ρουαγκρε, στον οποίο ο Βενιζέλος είπε κατά τη διάρκεια των συζητήσεων ότι **«η Γαλλία πρόδωσε την Ελλάδα»**.

Οι αξιώσεις των Τούρκων απέναντι στην Ελλάδα στη διάσκεψη , όπου ο Ελβετός πρόεδρος Hubb ευχήθηκε **«όπως ο ελληνοτουρκικός πόλεμος είναι ο τελευταίος εν τη ιστορία της ανθρωπότητας»** ήταν πολεμικές αποζημιώσεις , παραχώρηση της Δυτικής Θράκης ,(τελικά αν το 51% της μείζονος Μακεδονίας μετά τους βαλκανικούς πολέμους ανήκε στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό για τη Θράκη ,βόρεια,ανατολική ,δυτική, ήταν κατά πολύ μικρότερο κατάργηση του Ελληνικού στόλου,απομάκρυνση του Οικουμενικού Πατριαρχείου , πλήρη έξωση των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και των υπολοίπων , που ζούσαν στη Μικρά Ασία.

Όταν άρχισε η συζήτηση του Θρακικού ζητήματος στις εργασίες της Συνθήκης της Λωζάννης ο Ismet Pasas ζήτησε να επιστραφούν στην Τουρκία όλες εκείνες οι περιοχές της Δυτικής Θράκης ,που σύμφωνα με τη συνθήκη της Κωνσταντινούπολης ανήκαν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία Ο Ismet , και μετέπειτα Ινονου τόνισε ότι οι συμφωνίες της Σόφιας και του Βερολίνου που πρόβλεπαν την παραχώρηση τους στην Βουλγαρία δεν είχαν επικυρωθεί ποτέ από τη σουλτανική κυβέρνηση Για το θέμα παραχώρησης της περιοχής του Karagats , ο ίδιος επικαλέστηκε ως λόγους παραχώρησής τους, στην Τουρκία το σιδηροδρομικό σταθμό της Αδριανούπολης και την αμυντική ασφάλειά της πόλης , με το σκεπτικό ότι δεν ήταν λογικό να έχει η Ελλάδα τη δυνατότητα του εμπορικού και στρατιωτικού αποκλεισμού , της πρωτεύουσας της ανατολικής Θράκης. Το αίτημα αυτό αντικρούστηκε από τον Βρετανό αντιπρόσωπο λόρδο Κορζον και ο Βενιζέλος δείχνοντας με τις στατιστικές ότι η πόλη του Karagats ήταν αποκλειστικά ελληνική , πρότεινε να δοθεί στην Τουρκία ,μικρή περιοχή της δεξιάς όχθης του Έβρου για την κατασκευή σιδηροδρομικού σταθμού. (26)

Η εδαφική και στρατιωτική Επιτροπή του Συνεδρίου της Λωζάννης ξεκίνησε στις 22 Νοεμβρίου 1992 , τη συζήτηση για τα σύνορα της Θράκης και η επιλογή του Κορζον να ξεκινήσει μ' αυτό ήθελε να φέρει σε δύσκολη θέση την Τουρκία και να καταδείξει την σύμπνοια των Συμμάχων. (27)

Στη συζήτηση αυτή ο Βενιζέλος επισήμαινε ότι στην Ελλάδα έχει γίνει επανάσταση και ο στρατός αναδιοργανώθηκε για να σώσει την Ανατολική Θράκη, αυτήν που είχε ζητήσει να θυσιαστεί για να τεθεί επικεφαλής της Ελληνικής αντιπροσωπείας ,πιστεύοντας ότι αν γινόταν αυτή η παραχώρηση δε θα υπήρχαν άλλα αιτήματα .(28)

Η Τουρκία όμως επανήλθε ζητώντας τμήμα της δεξιάς πλευράς του Έβρου και δημοψήφισμα για τη Δυτική Θράκη , χωρίς όμως να προσδιορίζει με σαφήνεια τα όρια της περιοχής στην οποία αναφερόταν. Ο Ismet Pasa , τόνισε ότι δε ζητούσε την επιστροφή της Δυτικής Θράκης αλλά ήθελε να προστατεύσει τους τουρκικούς πληθυσμούς που βρισκόταν εκεί. Την ίδια στιγμή ο Βενιζέλος τηλεγραφούσε προς την επαναστατική κυβέρνηση:

«...οι Τούρκοι σοβαρώς χειρονομούσι να μας εξώσωσι και εκ της Δυτικής Θράκης , να αποζημιώσωμεν τας καταστροφάς ας επέφερον ο ελληνικός στρατός εν Μικρά Ασία και να παραδώσωμεν τον στόλον μας,την παράδοσιν δε θα επηκολούθει αδυναμία ημών να κρατήσωμεν νήσους του Αιγαίου...». (29)

Η Σερβία κι η Ρουμανία υποστήριξαν ότι θα πρέπει ο ποταμός Έβρος να είναι το σύνορο της Δυτικής Θράκης και να δημιουργηθεί αποστρατιωτικοποιημένη ζώνη ανατολικά και δυτικά του ποταμού, και θεώρησαν τα τουρκικά αιτήματα αποσταθεροποιητικά. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Βουλγαρία υποστήριξε τη λύση της συνένωσης της δυτικής και ανατολικής Θράκης σε μια αυτόνομη περιφέρεια, υπό τον έλεγχο ή της Κοινωνίας των Εθνών ή των μεγάλων Δυνάμεων, λύση που υποστήριζε και πριν την ανακωχή των Μουδανιών και επέτρεπε κατ' αυτήν, την διασφάλιση της ελευθερίας ύπαρξης όλων των εθνοτήτων που ζούσαν στο χώρο της Θράκης (Ελληνες ,Τούρκοι, Βούλγαροι , Αρμένιοι, Εβραίοι, κ.ά) ,την ειρήνη στα Βαλκάνια, την ελευθερία των Στενών και επέτρεπε την έξοδο της Βουλγαρίας στο Αιγαίο, έξοδος που μ' αυτόν το τρόπο δεν περνούσε ούτε από ελληνικό ούτε από τουρκικό έδαφος. (30)

Το ζήτημα της εξόδου της Βουλγαρίας και της Σερβίας , στο Αιγαίο , αλλά και αυτό **«των σλαβικών μειονοτήτων της Θράκης και της Μακεδονίας»**, θα απασχολήσει έντονα τα επόμενα χρόνια τα Βαλκάνια, μέχρι την άμβλυνση των διαφορών με την υπογραφή του ελληνοβουλγαρικού πρωτοκόλλου (1924) της ελληνοσερβικής συνθήκης φιλίας (1929) και τις τέσσερις διαβαλκανικές διασκέψεις (1930-1933). (31)

Στις 10 Ιανουαρίου 1923 η διάσκεψη ασχολήθηκε με το αίτημα της Τουρκίας να απομακρυνθεί το Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης, που ήταν **«μια οδυνηρή αλλά λογική αναγκαιότητα» ,και να εγκατασταθεί στο Άγιο Όρος»**. Όλες οι αντιπροσωπείες αρνήθηκαν αυτήν την αξίωση της Τουρκίας ,οι ΗΠΑ πιο συγκεκριμένα , σκεπτόντουσαν να το χρησιμοποιήσουν για τις επεμβάσεις τους στη Σοβιετική Ρωσία και στην Εγγύς Ανατολή , ο Βενιζέλος είπε ότι κάτι τέτοιο θα επέφερε πολιτική ,οικονομική και κοινωνική καταστροφή , πανικό στους Κωνσταντινουπολίτες και η Ελλάδα δεν άντεχε νέο κύμα προσφύγων. Ο Λόρδος Κορζον επισήμανε κάτι τέτοιο θα ήταν προσβολή του θρησκευτικού συναισθήματος όλου του χριστιανικού κόσμου , **«αλλά θα επέφερε και σημαντικότερη οικονομική ζημία στην Κωνσταντινούπολη»** .Ο Ιταλός αντιπρόσωπος Montagna και πρόεδρος της υποεπιτροπής ανταλλαγής πληθυσμών υποστήριξε το δικαίωμα της Τουρκίας να απομακρύνει μονομερώς το Πατριαρχείο ,κάτι που εξυπηρετούσε απ' ότι φαίνεται την ιταλική πολιτική και το Βατικανό, που δεν θα είχε κάποιο συγκεκριμένο πρόβλημα με αυτήν την ιδέα .Οι Τούρκοι αντιπρόσωποι αρκέστηκαν τελικά με προφορική διαβεβαίωση του Ismet Pasa , να συμβιβαστούν

στην πρόταση του λόρδου Κοιζοπ , να παραμείνει το Πατριαρχείο ως καθαρό θρησκευτικό ίδρυμα χωρίς πολιτικές , διοικητικές και μη εκκλησιαστικές εξουσίες και αρμοδιότητες

Στις 18 Ιανουαρίου 1923, το τελικό σχέδιο που είχε καταρτισθεί από την πλευρά των Μεγάλων Δυνάμεων καθόριζε ως ελληνοτουρκική μεθόριο ,τη βουλγαροτουρκική του 1916 (επί του Έβρου) ,με το Karagats, αρχικά να παραμείνει στην Ελλάδα

Στις 30 Ιανουαρίου 1923 υπεγράφη η Ελληνοτουρκική σύμβαση και το **πρωτόκολλο «περί ανταλλαγής των ελληνικών και τουρκικών πληθυσμών»**. (Βλ.Παράρτημα) Σύμφωνα με το πρώτο άρθρο του πρωτοκόλλου από 1ης Μαΐου 1923, γίνεται υποχρεωτική ανταλλαγή των χριστιανών Τούρκων υπηκόων με τους μουσουλμάνους Ελληνικής υπηκοότητας. Τόσο οι Έλληνες όσο και οι Τούρκοι υπήκοοι δεν θα έχουν το δικαίωμα επιστροφής στους τόπους, που ζούσαν χωρίς την άδεια της τουρκικής και ελληνικής κυβέρνησης. Ένα άρθρο που δεχόταν πολλές παρερμηνείες αφήνοντας περιθώρια επιστροφής και ιδιαίτερα χρησιμοποιήθηκε στην Ελλάδα για εσωτερικούς λόγους προεκλογικά, μέχρι το οριστικό κλείσιμο του ζητήματος από το Βενιζέλο ,με το Ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας, το 1930 . Ανταλλάχθηκαν 1 200.000 Έλληνες ορθόδοξοι τούρκοι υπήκοοι , με 360.000 μουσουλμάνους Έλληνες υπηκόους. Εξαιρέθηκαν μόνο οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης , που χαρακτηρίστηκαν μη ανταλλάξιμοι (etabli) που με βάση τα στοιχεία που προσκόμισε στη διάσκεψη ο πρόεδρος της λόρδος Κοιζοπ ήταν 390.000 επί συνολικού πληθυσμού της Κωνσταντινούπολης 1 000.000 , όλοι εγκατεστημένοι εκεί πριν την 30/10/1918 , οι Έλληνες της Ήμβρου και της Τενέδου (12.000) και οι Μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης. Ο χαρακτηρισμός της μειονότητας της Θράκης ως θρησκευτικής -μουσουλμανικής οφείλεται στην επιμονή του μέλους της Τουρκικής αντιπροσωπείας Riza Nour Bey ο οποίος τόνισε : **«υπάρχουν μόνο θρησκευτικές μειονότητες , όχι φυλετικές .Γι αυτό και η τουρκική αντιπροσωπεία δεν παραδέχεται τις αρχές περί προστασίας φυλετικών η γλωσσικών μειονοτήτων»**

Η τουρκική αντιπροσωπεία ήταν υπέρ της αποχώρησης των Ελλήνων, από την Κωνσταντινούπολη, κάτι που προκάλεσε τις αντιδράσεις του Ε. Βενιζέλου, ο οποίος υποστήριξε ότι κάτι αυτό θα σήμαινε καταστροφή για την Ελλάδα , που είχε ήδη δεχθεί πρόσφυγες που ξεπερνούσαν κατά πολύ το 1.000.000.(32)

Ο λόγος για τον οποίο έγινε εξαίρεση των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης φαίνεται από τα πρακτικά της συνθήκης ειρήνης στη Λωζάνη όπου ο λόρδος Κοιζοπ είπε τα εξής :

«θα παρακαλέσω πολύ την τουρκική αντιπροσωπεία να δεχθεί να εξαιρεθούν της υποχρεωτικής ανταλλαγής των πληθυσμών οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης . Αυτό διότι αν φύγουν οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης κινδυνεύει να καταρρεύσει η οικονομία της Τουρκίας και συνεπώς διακυβεύονται συμφέροντα των Δυτικών χωρών». (33)

Η απέλαση δηλαδή , από την Τουρκία , των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης , θα ήταν πολύ πιθανό να αποβεί επιζήμια για τα αγγλικά και γαλλικά οικονομικά συμφέροντα .

Όπως αναφέρει ο Τούρκος συγγραφέας Cetet Alday σ' ένα οδοιπορικό της Μικράς Ασίας λέει ότι και ο τελευταίος παντοπώλης στη Μικρά Ασία ήταν Έλληνας ,οι Έλληνες έλεγχαν το 60% της βιομηχανίας αλλά και το 60% της εργασίας, συνολικά το 90% της οικονομίας ήταν υπό μη

μουσουλμανικό έλεγχο ,Λεβαντίνοι , Αρμένιοι , Έλληνες . Την περίοδο διεξαγωγής των συνομιλιών στη Λωζάννη ο Αμερικανός υπουργός εξωτερικών Hutz δήλωνε ότι **«οι ΗΠΑ θα έδειχναν ενδιαφέρον μόνο για τους χριστιανούς της Κωνσταντινούπολης , ένα ζήτημα που παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον για την κυβέρνηση τους και πρέπει να μεταχειριστούμε όλη την απαιτούμενη επιρροή μας για την προστασία τους»** Τελικά ,πολύ σύντομα , εφαρμόστηκε αυτό που δήλωσαν Τούρκοι αντιπρόσωποι στη διάσκεψη της Λωζάννης σχετικά με τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης ,Ιμβρου και Τενέδου **«και 30% και 50% αν πρόκειται να ζημιωθούμε, το προτιμούμε παρά να έχουμε μέσα εις τον τόπον μας ξένους και εθρούς».** (34)

Στην ίδια συνεδρίαση της ολομέλειας της διάσκεψης της Λωζάνης που αποφάσισε να παραμείνουν οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης , ο πρόεδρος της τουρκικής αντιπροσωπείας Ismet Pasa , ζήτησε τη διενέργεια δημοψηφίσματος στη (Δυτική) Θράκη και αυτό γιατί, σύμφωνα με ορισμένα στατιστικά στοιχεία η πλειοψηφία των κατοίκων σε ορισμένες περιοχές ήταν τουρκική . Ύστερα από συζήτηση στην ολομέλεια αποφασίσθηκε ότι για τη (Δυτική) Θράκη δεν γινόταν διαπραγμάτευση για τα σύνορα της αφού αυτά είχαν καθορισθεί νωρίτερα ,στη συνθήκη του Neigi το 1913. Τότε ο Βενιζέλος ,κάτι που τονίζουν και οι Άγγλοι μέλη της αντιπροσωπείας ζήτησε να μην φύγουν οι μουσουλμάνοι της (Δυτικής) Θράκης, ως αντίβαρο στους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης (35)

Η εμμονή των Τούρκων αντιπροσώπων στη διάσκεψη της Λωζάννης για την υπογραφή της ομώνυμης συνθήκης ,ότι **«υπάρχουν μόνο θρησκευτικές μειονότητες και όχι φυλετικές γι' αυτό και η τουρκική αντιπροσωπεία δεν παραδέχεται τις αρχές περί προστασίας φυλετικών ή γλωσσικών μειονοτήτων»** , δεν είναι γνωστό αν απέρρεε από διπλωματική διορατικότητα ή από κεκτημένη οσμανική περί Εθνότητας(millet), αντίληψη.(36)

Την ίδια στιγμή , οι τουρκικές αρχές της ήταν έτοιμοι να απελάσουν από την Κωνσταντινούπολη 4500 Έλληνες, που θεωρούνταν ότι δεν υπαγόταν στην κατηγορία των «εγκατεστημένων», ένα θέμα που λύθηκε με γνωμοδότηση του διεθνούς δικαστηρίου της Χάγης στις 21 Φεβρουαρίου 1925 ευνοικά για τις ελληνικές απόψεις . Όμως επειδή ο Βενιζέλος δεν είχε κατατοπιστεί ότι η νομαρχιακή περιφέρεια στην Τουρκία διέφερε από τη δημαρχιακή ,επέμενε να μην ανταλλάγουν οι γεννηθέντες στην περιφέρεια της Κωνσταντινούπολης ,οι Τούρκοι υστερόβουλα το αποδέχτηκαν με αποτέλεσμα να ανταλλαγεί πολύς και ακμαίος ελληνικός πληθυσμός της νομαρχιακής περιφέρειας της Κωνσταντινούπολης. (37)

Της υποχρεωτικής ανταλλαγής εξαιρέθηκαν και οι μουσουλμάνοι της Ελληνικής Θράκης που ήταν 120.000 περίπου Αυτοί εξαιρέθηκαν της ανταλλαγής για να αποτελέσουν τη **«γέφυρα της ελληνοτουρκικής φιλίας»** σύμφωνα με τις διακηρύξεις των Kemal -Βενιζέλου .Η ελληνοτουρκική σύμβαση ανταλλαγής των πληθυσμών , αποφασίστηκε να έχει ισχύ από την 31 Μαρτίου 1924.

Στις 4 Φεβρουαρίου 1923 όταν άρχισε η συνεδρίαση για την υπογραφή των συνθηκών ειρήνης , ο Ismet Pasa, διάβασε επιστολή στο πρόεδρο της διάσκεψης με την οποία η Τουρκία ζητούσε από την Ελλάδα ,πολεμική αποζημίωση πολλών εκατομμυρίων χρυσών λιρών. Οι νέες αυτές απαιτήσεις των Τούρκων προκάλεσαν μεγάλη αναστάτωση , την έντονη δυσφορία του λόρδου Κοιζον ,η διάσκεψη διακόπηκε και ο Βενιζέλος δήλωνε ότι , **«η διάσκεψις διέκοψε τας εργασίας της λόγω διαφωνίας επί ζητημάτων ενδιαφερόντων τους Μεγάλους Συμμάχους».**

Ο Βενιζέλος πριν αποδεχτεί τις προτάσεις του Ismet pasa, τελικά , για να μπορέσει να διασώσει τα συμφέροντα της Ελλάδας αντιλήφθηκε ότι έπρεπε να αναδιοργανωθεί ο στρατός *«... Το καλύτερο χαρτί του Κορζον που πάλαιψε σθεναρά όχι μόνο για τα συμφέροντα της Βρετανίας αλλά και για την ελληνική πλευρά ,αλλά και του Βενιζέλου ήταν η παρουσία στα δυτικά του Έβρου του ελληνικού στρατού....»* .(38)

«Χωρίς την Ελλάδα και τον ελληνικόν στρατόν ,οι μεγάλοι δεν ημπορούσαν να εκβιάζουν τους Τούρκους. Μιλώντας στη Βουλή ο Βενιζέλος το 1932 είχε πει ότι « η Επανάστασης επέτυχε να δώση εις τους αντιπροσώπους της Ελλάδας εις την συνδιάσκεψιν της Λωζάννης διπλασίας μεραρχίας από όσας εγώ επίστευα μακρόθεν ότι ήτο δυνατό να συγκροτήσωμεν και εγώ εξήτησα να συγκροτηθούν» (39)

Αρχιστράτηγος κατόπιν εντολής της επαναστατικής κυβέρνησης αναλαμβάνει ο μετέπειτα δικτάτορας Πάγκαλος που σε μικρό χρονικό διάστημα θα επαναφέρει την τάξη στο στρατό ,με στρατοδικεία που καταδίκάζαν με συνοπτικές διαδικασίες σε θανατικές ποινές τους λιποτάκτες, καταχραστές , αυστηρή πειθαρχία καταλήγοντας να έχει ετοιμοπόλεμη τη νέα στρατιά του Έβρου .

«Η στρατιωτική επανάσταση του 1922 έσωσε τη χώρα από το χάος που δημιουργήθηκε μετά την μικρασιατική καταστροφή.Οι ριζοσπάστες αξιωματικοί κατόρθωσαν να αναδιοργανώσουν το Στρατό επιβάλλοντας μέσα σε ελάχιστο διάστημα ,πειθαρχία και αποθαρρύνοντας τους Τούρκους από το ακολουθήσουν μια επιθετική πολιτική» .(40)

«Ο στρατός που εκμηδενίστηκε τον Οκτώβριο του 1922 , παρουσιάζει μία όψη τελείως διαφορετική στις αρχές του 1923. Η αναδιοργάνωση έδωσε ήδη σημαντικά αποτελέσματα. Το ηθικό βελτιώθηκε» .(41)

«Η δράσις αίφνης του αναμφισβητήτως θεληματίου και ικανού στρατηγού Παγκάλου ,εις το ενεργητικόν του οποίου θα παραμείνει η ταχεία ανασυγκρότησις του στρατού του Έβρου που τόσον πολύ διηκούλυε την διπλωματικήν διαχείρισιν του Βενιζέλου εις την Διάσκεψιν της Λωζάννης» .(42)

Την περίοδο 1922 -1934 για την ανασυγκρότηση του στρατού διατέθηκε το ποσό των 3 δισεκατομμυρίων (χρυσών) δραχμών, που ανανέωσαν το παλιό οπλισμό και συνέβαλλαν στην προετοιμασία της στρατιάς της Θράκης και αργότερα του ελληνοϊταλικού πολέμου. (43) Την στρατιά Έβρου την αποτελούσαν 125.000 άνδρες με 9 μεραρχίες πεζικού , μια ιππικού (900 σπάθες) ,δύο συντάγματα πεδινού πυροβολικού ,εκτός του ορεινού των μεραρχιών.Ο Βενιζέλος είχε στείλει τηλεγράφημα στο Γιουγκοσλάβο πρόεδρο Pasits για βοήθεια στη δυσχερή αυτή κατάσταση και ιδιαίτερα στη Δυτική Θράκη με αντάλλαγμα την περιοχή της Φλώρινας , αλλά δεν υπήρξε ανταπόκριση με αποτέλεσμα ο Βενιζέλος να τηλεγραφήσει στον Πλαστήρα ότι:

«άνευ της στρατιωτικής συμμετοχής της Σερβίας προέλαση προς Τσαλατίζαν θα είναι ως να παίζωμιν την τύχην της χώρας εις τα χαρτιά, εγώ τουλάχιστον εν δύναμαι μετάσχω τοιαύτης ευθύνης παραιτούμενος δε

αντιπροσωπείας θα περιορισθώ εις ευχές υπέρ επιτυχίας παράτολμου επιχειρήσεως ήτις δύναται να οδηγήση εις πλήρην καταστροφήν Ελλάδος». (44)

Ο Βενιζέλος θεωρούσε ότι ο στρατός θα παίξει καταλυτικό ρόλο ιδιαίτερα ως μέτρο πίεσης σε μια δύσκολη στιγμή για την Ελλάδα, την ώρα που οι Τούρκοι από θέση ισχύος απαιτούσαν αποζημιώσεις και εδάφη από το Ελλαδικό κράτος και οι Σύμμαχοι σχεδίαζαν πως θα διαφυλάξουν τα κεκτημένα τους (διομολογήσεις, πετρέλαια Μοσούλης, ρύθμιση καθεστώτος Στενών κ.ά). Έτσι έστειλε από τη Λωζάννη, το ακόλουθο τηλεγράφημα στους ηγέτες της επαναστατικής κυβέρνησης:

«Λύσις τρομερού προβλήματος ,δηλαδή σύναψις ειρήνης υπό ανεκτούς όρους, εξαρτάται από κατάστασιν στρατού μας . Δύναται ούτος εντός μιας βδομάδας εξορμών να φτάσει άν όχι εις τον Βόσπορον, τουλάχιστον εις Τσαλατζάν! Θρασύτης των Τούρκων εν τη συνδιασκέψει είναι καταπληκτική....Η ελληνική απειλή στον Έβρο (Maritza) γίνεται πραγματική και κάνει τους εθνικιστές (κεμαλικούς) να σκέπτονται» . (45)

Παρ' όλη την αναβλητικότητα των Σέρβων και ουσιαστικά της αρνήσεώς των να συνδράμουν στην Ελλάδα που έδινε σοβαρά εδαφικά ανταλλάγματα ,η επαναστατική κυβέρνηση θα προχωρήσει μόνη της στην προετοιμασία και υλοποίηση του εγχειρήματός της . Στις 7 Μαΐου 1923 έγινε σύσκεψη στην Αθήνα με τους Πλαστήρα , Γονατά, Πάγκαλο (αρχηγός στρατού Έβρου) , Χατζηκυριάκο (αρχηγός στόλου) και τους Υπουργούς Εξωτερικών Αλεξανδρή, Στρατιωτικών Μαυρομιχάλη και Συγκοινωνίας Σακελλαρόπουλο , όπου υποστηρίχτηκε ότι ήταν σε θέση να καταληφθεί η ανατολική Θράκη χωρίς καμία βοήθεια . Αποφασίστηκε να αντικατασταθεί ο Βενιζέλος με τον Αλεξανδρή και αν δεχόταν , θα εξακολουθούσε να είναι αρχηγός της αντιπροσωπείας ,που θα εκτελούσε όμως εντολές της επανάστασης .Ο Βενιζέλος δέχτηκε και τώρα ο Αλεξανδρής μετέφερε εντολές ότι η Ελλάδα προσβλέπει σε πόλεμο ,για να γίνει αυτή η εκστρατεία στην ανατολική Θράκη ,θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία με μια μεγάλη δύναμη ή ουδετερότητα όλων και πως θα έπρεπε να καταγγελθεί έως τις 22/5/97, η ανακωχή των Μουδανιών

Στις 22 Μαΐου ο συνταγματάρχης Γονατάς έδινε τις τελευταίες οδηγίες στον Πάγκαλο ,ξεκαθαρίζοντάς του ότι *«ημείς προτιμώμεν την προέλασιν .Νομίζω δια το στόλον ότι ως βάση πρέπει να έχει το πέρασμα μερικών .πολεμικών ,από Δαρδανέλια, ώστε να εμποδισθεί η διάβαση του τουρκικού στρατού από την Προποντίδα.»* Στις 25 Μαΐου 1923 και ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη η διάσκεψη στη Λωζάννη, ο Πλαστήρας στέλνει στον Πάγκαλο σήμα που όριζε την 28η Μαΐου ως ημερομηνία που ο στρατός θα περνούσε τον ποταμό Έβρο. *«Ο Πάγκαλος σχεδίαζε με τη στρατιά Έβρου να προχωρήσει προς την Πόλη και να ανακαταλάβει την Ανατολική Θράκη»_ (46)*

Στις 26 Μαΐου ο εκτελών χρέη πρωθυπουργού στην επαναστατική κυβέρνηση Γονατάς, θα κατευθυνθεί προς τα ανάκτορα για να ενημερώσει όπως τυπικά όφειλε το βασιλιά Γεώργιο Β' .Η θέση του βασιλιά εκείνη τη στιγμή που αποτελούσε διακοσμητική λόγω των γεγονότων ,δεν μπορούσε να αλλάξει την απόφαση που είχαν πάρει οι ηγέτες της επαναστατικής επιτροπής για στρατιωτική δράση ,αν και έθεσε θέμα ευθυνών ,κάτι που γρήγορα ξεπεράστηκε αναλαμβάνοντας τις όλες η επαναστατική

επιτροπή . Ξαφνικά όμως ήρθε το κρυπτογράφημα του Βενιζέλου που έλεγε ότι ο Ismet Pasa υποχώρησε στις ελληνικές προτάσεις , και υπέγραψε προσύμφωνο φιλίας . Ο Ismet Pasa ,δήλωσε ότι δεν επέμενε στη διάλυση του στόλου, ούτε απαιτεί δημοψήφισμα στη Δυτική Θράκη ,ούτε κατάληψη του Διδυμοτείχου.Η τουρκική κυβέρνηση δήλωσε ότι παραιτείται από την αξίωση να λάβει πολεμική αποζημίωση .Ζητά μόνο να της παραχωρηθεί το Karagats με τα προάστιά του.

«Ο Βενιζέλος επρότεινε όπως χάριν της ειρήνης παραχωρήσωμεν εις την Τουρκία το μεταξύ των ποταμών Άρδα και Μαρίτσα τρίγωνον μετά της πόλεως του Κάραγατς.Την πρότασιν ταύτην εξήτησεν ,όπως την υποβάλλωσιν εις την Διάσκεψιν οι Βρετανοί και τούτο ,όπως αύτη περιβαλλομένη με το κύρος της Βρετανικής διπλωματίας εξαναγκάση εις αποδοχήν και τους άλλους Συμμάχους και ούτω εκμαιευθή υπέρ της Ελλάδος η ευμένεια των συμμάχων εν περιπτώση τουρκικής αρνήσεως» .

(47)

Ο Βενιζέλος στις θέσεις της κεμαλικής ηγεσίας για το Karagats, θα πει ότι η ελληνική κυβέρνηση δέχεται τις τουρκικές προτάσεις .Οι Πλαστήρας και Γονατάς τηλεγράφησαν στο Βενιζέλο μετά την αναγγελία τη συνθήκης ότι **«αποδεχθήτε άπειρον ευγνωμοσύνην πατρίδας δι' απaráμιλλον πατριωτισμόν και υπέροχους διπλωματικές αρετάς εις τα οποίας κατορθώσατε να προσφέρετε εις δοκιμασθείσαν Ελλάδα έντιμον ειρήνην.»** Στον Αλεξανδρή όμως θα τηλεγραφήσουν , **«στρατιωτική ψυχή θλίβεται δι ' άδικον τύχην»** ,ενώ οι Πάγκαλος και Χατζηκυριακός θα ενημερώσουν το Βενιζέλο με το ακόλουθο τηλεγράφημα **«αρχηγοί στρατού και στόλου αποδέχθησαν κατ ' ανάγκην χάριν της πμής της Ελλάδας ατυχή λύσιν ...πενθούντες από χθές εκφράζουν την βαθεία λύπην των , αίροντες εφεξής την προς την ελληνικήν αντιπροσωπείαν εμπιστοσύνη των» .**

Πολλοί υποστηρίζουν ότι ο Βενιζέλος εκμεταλλευόμενος με εξαιρετική δεξιοτεχνία το θρύλο της στρατιάς του Έβρου πέτυχε ευνοϊκούς όρους ειρήνης για την ηττημένη Ελλάδα .Ο ίδιος σε επιστολή του στον Παναγή Τσαλδάρη στις 3/2/1929 αναφέρει ότι :

«δια της εις τόσον βραχύ διάστημα χρόνου ανασυγκροτήσεως του στρατού , του οποίου η παρουσία παρά τον Έβρον επέτρεψεν εις την χώραν να συνάψη εις Λωζάννην έντιμον ειρήνην.....»

»άνευ της τρομεράς εκείνης πμωρίας -«η εκτέλεση των εξ»- την οποία ουδέν ομαλόν καθεστώς ηδύνατο να διανοηθή -δεν ήτο δυνατόν να ανασυγκροτήσουν τον διαλυθέντα μετά την μικρασιατικήν καταστροφήν στρατόν ,άνευ της ταχείας ανασυγκροτήσεως του οποίου εκινδυνεύομεν να χάσωμεν τας βορείους επαρχίας της Ελλάδας»

Στις 24 Ιουλίου 1923 στις 3 το μεσημέρι , στην αίθουσα του πανεπιστημίου της Λωζάνης , υπογράφηκε η ομώνυμη συνθήκη ειρήνης .

Ο Βενιζέλος θα τηλεγραφήσει προς τον πρωθυπουργόν Γονατά και τον αρχηγό της Επανάστασης Πλαστήρα:

«Ευχαρίστως αγγέλω υμίν ότι σήμερον μεταμεσημβρίαν ,εις την μεγάλην αίθουσαν του πανεπιστημίου Λωζάννης υπεγράφη η συνθήκη της ειρήνης μετά πασών των σχετικών συμβάσεων , δηλώσεων και πρωτοκόλλων. Η συνθήκη αυτή ,συναφθείσα μετά την Μικρασιατικήν Καταστροφήν δεν σημαίνει ατυχώς ελληνικόν θρίαμβον....»

»....η επανάστασις έδωκε τα μέσα εις την αντιπροσωπεϊαν να επιτύχη την συνομολόγησιν εντίμου ειρήνης... διεξαγωγή ελευθέρων εκλογώνκαι λυθή προσφυγικόν ζήτημα δι' οριστικής εγκαταστάσεως προσφύγων, η Ελλάς δύναται να αποβλέπη μετά εμπιστοσύνης εις καλύτερον μέλλον» (48)

Τη συνθήκη υπέγραψαν από την μία πλευρά η Τουρκία και από την άλλη το Ηνωμένο Βασίλειο η Γαλλία, η Ιταλία ,η Ιαπωνία η Ελλάδα, η Ρουμανία και το Σερβο-κροατο-σλοβενικόν κράτος. Με τη συνθήκη θεωρήθηκε ότι, λύθηκε το ανατολικό ζήτημα και επισημοποιήθηκε η διάλυση της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Με τη ίδια συνθήκη ορίστηκαν η τύχη των νησιών του Αιγαίου, της Κύπρου που περιήλθε και επίσημα στην κυριαρχία της Βρετανίας μετά την ενοικίασή της το 1878 και την προσάρτησή της το 1914, η ανατολική Θράκη αποδόθηκε οριστικά στους Τούρκους ,καταργήθηκαν οι διομολογήσεις , παραπέμφθηκε το ζήτημα της Μοσούλης στη διαιτησία του Συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών (το 1926 αποδόθηκε στους Άγγλους) ,δε γινόταν πλέον λόγος για Αρμένιους και Κούρδους και ρυθμίστηκε το καθεστώς των Στενών με ευνοϊκούς όρους για την Τουρκία ,η οποία πέτυχε βελτίωση των όρων αυτών το 1936 με τη σύμβαση του Montreux .Η συνθήκη της Λωζάννης περιελάμβανε 143 άρθρα και συνοδευόταν από 5 ειδικές συμβάσεις, 4 δηλώσεις ,6 πρωτόκολλα ,μια τελική πράξη και πολλές επεξηγηματικές επιστολές.

Με το άρθρο 1 γίνεται σαφές ότι *«από της ενάρξεως της ισχύος της παρούσης Συνθήκης ,η κατάστασις Ειρήνης θα αποκατασταθή οριστικώς μεταξύ της ,Βρετανικής Αυτοκρατορίας , Γαλλίας , Ιταλίας , Ιαπωνίας Ελλάδας, Ρουμανίας και του Σερβο-κροατο-σλοβενικούν κράτους αφ' ενός και της Τουρκίας ,αφ' ετέρου» (49)*

Στα άρθρα 2 έως 11 ορίζονται τα σύνορα της Τουρκίας με την Βουλγαρία , Ελλάδα, Περσία , Ιράκ, (σε συνεννόηση με τη μεγάλη Βρετανία εντός εννέα μηνών και σε περίπτωση διαφωνίας το ζήτημα θα παραπεμφθεί στην Κοινωνία των Εθνών) και οι διαδικασίες ορισμού των μεθοριακών γραμμών. Για το συγκεκριμένο θέμα έγινε μεγάλη συζήτηση και κυρίως για το δέλτα του Έβρου ,αλλά τελικά συμφώνησαν τα δύο μέρη και ύστερα από παρέμβαση της Κοινωνίας των Εθνών που έκρινε υπέρ των ελληνικών θέσεων. (50)

Στο άρθρο 12 αναγνωρίζεται η κυριαρχία της Ελλάδας, *«επί των νήσων της Ανατολικής Μεσογείου εκτός της Ιμβρου ,Τενέδου και των Λαγουσών νήσων (Μαυριών)υπό την επιφύλαξιν των διατάξεων της παρούσης Συνθήκης των συναφών προς τας υπό την κυριαρχίαν της Ιταλίας διατελούσας νήσους περί ων διαλαμβάνει το άρθρον 15»* .Στις αρχές της δεκαετίας του 1950 όταν η προσέγγιση , μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας ήταν δεδομένη ένας Τούρκος

ερευνητής ο Mehmet Saka σε διδακτορική του διατριβή είχε προτείνει , εν' όψει του κομμουνιστικού κινδύνου , η Ελλάδα να εκμισθώσει στην Τουρκία για 90 χρόνια τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου προκειμένου αφ' ενός να αποδείξει την φιλία της και αφ' ετέρου να εξασφαλίσει την στρατιωτική προστασία της Τουρκίας.

Στο άρθρο 15 αναφέρεται ότι η Τουρκία παραιτείται υπέρ της Ιταλίας παντός δικαιώματος και τίτλων επί των Δωδεκανήσων. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι τόσο το Karaada , όσο και δέκα άλλες νησίδες παραμένουν μεν στην κυριαρχία της Τουρκίας, αλλά αποτελούν ιδιοκτησίες των Ελλήνων της Δωδεκανήσου όπως και 60.000 στρέμματα γης στις απέναντι ακτές της Μικράς Ασίας και αυτό γιατί τα άτομα αυτά είχαν ιταλική ιθαγένεια κατά την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης και είχαν εξαιρεθεί οι ίδιοι και οι περιουσίες τους, από την υποχρεωτική ανταλλαγή. ο ίδιο ισχύει και για τους Πόντιους, που τότε είχε συζητηθεί η εγκατάστασή τους στη Θράκη .

Με το άρθρο 13 ,τονίζεται ότι , **«προς εξασφάλισιν της ειρήνης η Ελληνική Κυβέρνησις υποχρεούται να τηρή εν ταις νήσοις Μυτιλήνη , Χίω, Σάμω, και Ικαρία ειδικά μέτρα, που δε θα χρησιμοποιηθούν για εγκατάσταση ναυτικής βάσης»** , και πως **«δε θα ανεγερθεί οχυρωματικό έργο ,δεν θα υπερίπταται η ελληνική στρατιωτική αεροπλοϊαν του εδάφους της ακτής της Ανατολίας (το μέτρο ισχύει και για την Τουρκία) και οι ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις σ' αυτά τα νησιά θα περιορισθούν στο συνηθισμένο αριθμό στρατού, και τις δυνάμεις χωροφυλακής και αστυνομίας».**

Το άρθρο 14 αποτελεί την ειδική αναφορά , για τα νησιά Ίμβρο και Τένεδο που αποδόθηκαν στην Τουρκία και των οποίων οι Έλληνες που αποτελούσαν τη συντριπτική πλειοψηφία (9 200 στην Ίμβρο και 2.850 στην Τένεδο), όπου γίνεται λόγος περί **«ειδικής διοικητικής οργανώσεως αποτελουμένης εκ τοπικών στοιχείων και παρεχούσης πάσαν εγγύησιν εις τον μη μουσουλμανικόν ιθαγενή πληθυσμόν δι' ότι αφορά εις την τοπική διοίκησιν και την προστασία των προσώπων και των περιουσιών.Η διατήρησις της τάξεως θα εξασφαλίζεται εν αυταίς δι' αστυνομίας στρατολογουμένης μεταξύ του ιθαγενούς πληθυσμού ,τη φροντίδι της άνω προβλεπομένης τοπικής διοικήσεως υπό τας διαταγάς της οποίας θα διατελή. Αι συνομολογηθείσαι ή συνομολογηθησόμεναι μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας συμφωνία ,αι αφορώσαι την ανταλλαγήν των Ελληνικών και τουρκικών πληθυσμών ,δεν θα εφαρμοσθώσιν εις τους κατοίκους των νήσων Ίμβρου και Τενέδου».**

Με τα άρθρα 16 και 17 η Τουρκία παραιτείται από κάθε μορφής απαίτηση εδάφη και νησιά που η κυριαρχία τους έχει ορισθεί δια της Συνθήκης (π.χ Κύπρος) , ενώ στα άρθρα 22 έως 27 ρυθμίζονται θέματα που έχουν να κάνουν με την αποδοχή συνόρων από την Τουρκία , στο άρθρο 28 αναφέρεται η κατάργηση των διομολογήσεων , ενώ τα άρθρα 30 έως 36 ρυθμίζουν ζητήματα ιθαγένειας.

Τα άρθρα 37 έως 45 της συνθήκης, αφορούν την προστασία των μειονοτήτων , των Ελλήνων στην Τουρκία και των μουσουλμάνων στην Ελλάδα , οι υποχρεώσεις των δύο χωρών ,και από τα οποία προκύπτει η αμοιβαιότητα στην παρουσία της ελληνικής-εθνικής μειονότητας στην Ίμβρο , Τένεδο και Κωνσταντινούπολη και των μουσουλμανικών -θρησκευτικών μειονοτήτων στη Θράκη . (βλ Παράρτημα)

Τα άρθρα 46 έως 57 ρυθμίζουν το Δημόσιο Οθωμανικό Χρέος, ένα ζήτημα που απασχόλησε πάρα πολύ τις Μεγάλες Δυνάμεις, ενώ τα άρθρα 59 και 60 αποτελούν ειδικές αναφορές για τις οικονομικές υποχρεώσεις μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας

«Η Ελλάς αναγνωρίζει τη υποχρέωσιν αυτής όπως επανορθώση τας προξενηθείσας εν Ανατολία ζημίας εκ πράξεων του Ελληνικού στρατού ή της ελληνικής διοικήσεως αντιθέτων προς τους νόμους του πολέμου. Εξ' άλλου η Τουρκία, λαμβάνουσα υπ' όψιν την οικονομικήν κατάστασιν της Ελλάδας, ως αυτή προκύπτει εκ της παρατάσεως του πολέμου και των συνεπειών αυτού, παραιτείται οριστικώς πάσης απαιτήσεως κατά της Ελληνικής Κυβερνήσεως περί επανορθώσεων». (51)

Στα άρθρα 64 έως 118 γίνεται αναφορά για τους οικονομικά θέματα (περιουσίες, δικαιώματα και συμφέροντα συμβόλαια και παραγραφία, χρέη), βιομηχανική, πνευματική και καλλιτεχνική ιδιοκτησία, για τη δημιουργία μικτών διαιτητικών δικαστηρίων που **«θα κρίνωσι τας διαφοράς τας υπαγόμενας εις την αρμοδιότητα των δυνάμει της παρούσης Συνθήκης»**. Ακόμη, εδώ ρυθμίζονται, συγκοινωνιακά και υγειονομικά ζητήματα, η ισχύ των συνθηκών που είχαν υπογραφεί από την Τουρκία και τις υπόλοιπες συμβαλλόμενες χώρες από το 1884 και έπειτα, και επανέρχονται σε ισχύ και αφορούν διάφορα θέματα (δασμούς, κυκλοφορία αυτοκινήτων κλπ), ενώ τέλος, υπάρχει το παράρτημα για την ασφάλεια των προσώπων, εμπορευμάτων κλπ.

Τα ζητήματα των αιχμαλώτων πολέμου καθώς και των πολιτικών κρατουμένων, οι ανταλλαγές, τα ζητήματα των κοιμητηρίων, ρυθμίζονται από τα άρθρα 119 έως 136 ενώ τα άρθρα 137 έως 143 και αφορούν γενικές διατάξεις, ενώ στο άρθρο 142, επισημαίνεται **«η συνομολογηθείσα την 30 Ιανουαρίου 1923 μεταξύ της Ελλάδος και της Τουρκίας ειδική Σύμβασις περί ανταλλαγής των ελληνικών και τουρκικών πληθυσμών θα έχη μεταξύ των δύο τούτων Υψηλών Συμβαλλομένων Μερών την αυτήν ισχύν και κύρος, ως εάν περιλαμβάνετο εν τη παρούση Συνθήκη»**.

Στη Συνθήκη της Λωζάννης ενσωματώθηκε η **«Σύμβασις περί του καθεστώτος των Στενών»** (με το άρθρο 4 ουδετεροποιούνται συγκεκριμένες χερσαίες ζώνες στο έδαφος της Τουρκίας και τα νησιά Σαμοθράκη, Λήμνος, Ίμβρος, Τένεδος και οι Λαγούσαι (Μαυρσαι)), η **«Σύμβασις περί Μεθωρίου της Θράκης»** (βλ. Παράρτημα), η **«Σύμβασις περί εγκαταστάσεως και δικαστικής δικαιοδοσίας»**, στο άρθρο 7 επισημαίνεται ότι **«η Τουρκία επιφυλάσσει εαυτή το δικαίωμα να απελαύνη δι' ατομικών μέτρων, λαμβανομένων είτε κατόπι νομίμου αποφάσεως, είτε συμφώνως προς τους νόμους ή κανονισμούς επί των ηθών, της υγείας ή επαιτείας, είτε δια λόγους εσωτερικής ή εξωτερικής ασφαλείας του Κράτους, τους υπηκόους των λοιπών συμβαλλόμενων Δυνάμεων, ους υποχρεούνται αυτά να δέχωνται, εν παντί καιρώ, μετά των οικογενειών των. Η απέλασις θα λαμβάνη χώραν υπό συνθήκας συμφώνους προς την υγιεινήν και τον ανθρωπισμόν»**.

Ακόμη η συνθήκη της Λωζάνης περιελάμβανε, την εμπορική σύμβαση, την οποία η Τουρκία την κατήγγειλε στις 8/6/1929, για να εφαρμόσει νέο δασμολόγιο (52), την σύμβαση **«περί ανταλλαγής των Ελληνικών και τουρκικών πληθυσμών»** (βλ. Παράρτημα), την ελληνοτουρκική συμφωνία **«περί αποδόσεως των πολιτικών κρατουμένων και ανταλλαγής των αιχμαλώτων πολέμου»**, τη

δήλωση «περί αμνηστείας» (απλήρης και τελεία αμνηστεία θέλει αμοιβαίως χορηγηθεί υπό της τουρκικής και της Ελληνικής Κυβερνήσεως δια παν διαπραχθέν κατά την αυτήν χρονικήν περίοδον κακούργημα ή πλημμέλημα προφανώς συναφές προς πολιτικά γεγονότα λαβόντα χώραν διαρκούσης της περιόδου ταύτης) , τη δήλωση «περί των εν Ελλάδι μουσουλμανικών κτημάτων» , «με τον όρο της αμοιβαιότητας υπέρ των Ελληνικών ιδιοκτητών ,οίπνες εγκατέλειψαν την Τουρκίαν προ της 18ης Οκτωβρίου 1912 ,ή κατώκουν πάντοτε εκτός της Τουρκίας»

Στη συνέχεια υπάρχουν οι δηλώσεις περί υγειονομικών ζητημάτων, περί δικαστικής διοικήσεως , «περί παραχωρήσεων πινών εν τη οθωμανική αυτοκρατορία», τα πρωτόκολλα «περί προσχωρήσεως του Βελγίου και της Πορτογαλίας εις τα διατάξεις της ειρημένης Συνθήκης Ειρήνης» (δημοσιονομικοί και οικονομικοί όροι) , «περί εκκενώσεως των τουρκικών εδαφών των κατεχομένων υπό των βρετανικών , γαλλικών και ιταλικών δυνάμεων» ,περί «του Κάραγατς ως και των νήσων Ίμβρου και Τενέδου» και το κείμενο της συμφωνίας « περί προστασίας των εν Ελλάδι μειονοτήτων και προς την υπό την αυτήν χρονολογίαν συναφθείσαν συνθήκη μεταξύ των αυτών δυνάμεων εν σχέσει προς την Θράκην» (βλ Παράρτημα)

Στην τελική πράξη της συνδιασκέψεως της Λωζάννης που υπογράφηκε την 24 Ιουλίου 1923 συμμετέχουν όλα τα κράτη που είχαν πάρει μέρος σ' αυτήν (βλ Παράρτημα) , αφήνεται να εξετασθεί σε ειδική συνεδρίαση το ζήτημα των Στενών και με τη συμμετοχή των Παρευξείνιων Δυνάμεων , Βουλγαρίας και Ρωσίας και «εν τη μερίμνη αυτών (των συμβαλλόμενων Δυνάμεων) όπως αποκαταστήσωσιν οριστικώς την ειρήνη εν Ανατολή» .

ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ

Ο Βενιζέλος , μετά την υπογραφή των σχετικών κειμένων, στη Λωζάννη , είχε προχωρήσει και πέρα από τη σύναψη ειρήνης, με την Τουρκία και το κλείσιμο των εκκρεμοτήτων ,που υπήρχαν μεταξύ των δύο χωρών .Όταν συνομολογήθηκε η Συνθήκη της Λωζάνης πλησίασε τον Ismet pasa και του δήλωσε «...**τώρα δεν έχομεν τίποτε να μοιράσωμεν , ελύσαμεν τα προβλήματά μας , απειλούμεθα και οι δύο από τον ίδιον κίνδυνον ,πρέπει να εξαλείψωμεν ακόμη και τα σύνορά μας**» . Ο μετέπειτα Ινονου του απάντησε «...**και εγώ θα το ήθελα ,αλλά ξεύρετε ότι αυτήν την στιγμήν εάν εσείς και εγώ αποφασίσωμεν κάτι τέτοιο εδώ εις την Λωζάννη εμένα θα με κρεμάσουν εις την πλατεία της Άγκυρας, σας δε εις την πλατείαν του Συντάγματος.Δεν είναι ακόμη καιρός διότι η έχθρα μεταξύ των δύο λαών είναι ακόμη πολύ μεγάλη**».Τελικά η προσέγγιση Ελλάδας και Τουρκίας , θα γίνει λίγο αργότερα, , το 1930 προς απογοήτευση των προσφύγων που περίμεναν , την επιστροφή. «**Η συνθήκη της Λωζάννης αποτελεί ουσιαστικά διεθνή αναγνώριση των διεκδικήσεων όπως περιελήφθησαν στο Τουρκικό Εθνικό Συμβόλαιο**» (53), ενώ η ιταλική εφημερίδα Mesagero έγραψε «...**η Τουρκία ηττηθείσα κατά τον Παγκόσμιον Πόλεμον κατήγαγεν εν Λωζάννη αναμφισβήτητον διπλωματικήν νίκην**». (54)

Ο Ismet pasa είχε πει ότι «**κατ' επανάληψιν εδήλωσα ότι η Κυβέρνησις της μεγάλης εθνοσυνελεύσεως της Τουρκίας δεν εγείρει αξιώσεις επί εδαφών της πρώην Οθωμανικής αυτοκρατορίας άτινα παρέμεινον εκτός των συνόρων της Τουρκίας , και παραμένη πιστή στην**

αρχήν ταύτην» , ενώ για τους δυτικούς διπλωμάτες , «...η ζωική διαφορά για τους Τούρκους ανάμεσα στις δυό συνθήκες εκφράζεται στη φράση Σέβρες ίσον θάνατος,Λωζάννη ίσον ζωή» .

Από την άλλη μεριά καταλυτική ήταν η παρουσία του Ελευθέριου Βενιζέλου στη διάσκεψη και *«είναι αδύνατον να μην τον θαυμάζη κανείς όταν μελετών τα πρακτικά της Λωζάννης πιστοποιή με πόσον φωτεινήν δεξιότητιαν εγνώριζε να υπερασπίζεται τα ελληνικά συμφέροντα. Δεν ήτο δυνατόν η Συνθήκη (της Λωζάννης) να είναι καλή θα ήτο μάλιστα κατά πάσαν πιθανότητα και χειρότερα χωρίς την προσωπικότητα και το κύρος του Βενιζέλου» .(55)*

Η συνθήκη της Λωζάννης *«ένας διεθνής αγώνας δρόμου για το πετρέλαιο», η συνθήκη που μύριζε «αίμα και πετρέλαιο» , «το μεγαλύτερο παζάρι του αιώνα» , «πετρέλαιο και δόξα στη Λωζάννη» ,«οι δεσμεύσεις της Βρετανίας στη Μεσοποταμία και τα πετρέλαια» , όπως έγραψαν χαρακτηριστικά και εφημερίδες της εποχής, αποτέλεσε το χώρο όπου ανταλλάχθηκαν τα πετρέλαια της Μοσούλης με τη Θράκη και υπογράφηκε η διχοτόμησή της- (56)*

Η Βουλγαρία πήρε το μεγαλύτερο τμήμα ,τη Βόρεια έκταση 42.259 τετρ χλμ ,η Τουρκία την ανατολική Θράκη έκταση 23.921 τετρ.χλμ και η Ελλάδα , η «δυτική» έκταση 8.559 τετρ.χλμ. (57)

Στη Λωζάννη υπήρξε μια αδιάκοπη συναλλαγή μεταξύ όλων των συμβαλλομένων που αποσκοπούσε κύρια στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Συμμάχων -Μεγάλων Δυνάμεων , ανταλλάχθηκαν και ταυτίστηκαν τα γεωστρατηγικά και οικονομικά συμφέροντα της Δύσης με αυτά , του ανανεούμενου με κεμαλικές μορφές πρώην κρατικού οθωμανικού κατεστημένου αγνοώντας την ιστορία και τη θέληση των λαών.

] Ο Βρετανός πολιτικός και πρωθυπουργός Loyd George με σφοδρότητα κατήγγειλε τη συνθήκη : *«ως κορύφωση της αδικίας και μέγιστο κακό για ολόκληρη την ανθρωπότητα», και πως «... ουδείς υποστηρίζει ότι η συνθήκη αυτή αποτελεί έντιμον ειρήνην. Δεν είναι απλώς ειρήνη. Η πυρπόλησις της Σμύρνης και η ψύχραιμος σφαγή δεκάδων χιλιάδων Ελληνων εν τω εωτερικώ της Μικράς Ασίας αποδεικνύει ότι ο Τούρκος παραμένει πάντοτε ο ίδιος»*

Ο πρόξενος των ΗΠΑ στη Σμύρνη G.Horton , θα τονίσει ότι ,

«...την εποχή των συνδιασκέψεων στη Λωζάννη αλλά και μετά την ολοκλήρωσή της σε συμφωνία ,υποστήριξα δημοσίως ότι οι αμερικανικές αποστολές στο εξωτερικό έπρεπε να αντιδράσουν σ' αυτήν την άθλια συνθήκη...όσοι συμμετείχαν στη συνδιάσκεψη της Λωζάννης είχαν αποφασίσει να ενεργήσουν με γνώμονα την προτασία των πετρελαικών συμφερόντων τα οποία και πρωταγωνιστούσαν παρασκηνιακά.

»Πρόθυμα δηλώνω και υποστηρίζω ότι οι εξελίξεις που κατέστησαν δυνατή την υπογραφή της συνθήκης της Λωζάννης καθορίστηκαν από τα πετρελαικά συμφέροντα.Στον αγώνα δρόμου που έγινε για το ποιος θα εξασφάλιζε πρώτος την εύνοια της Τουρκίας ,το νήμα κόπηκε από Αμερικανούς.Αντικείμενο όλων των διαπραγματεύσεων ήταν η Μοσούλη και το δικαίωμα για μια θέση στα πετρέλαια». (58)

Με τη σειρά του , ο Musolini θα πεί στον Έλληνα υπουργό εξωτερικών Αλεξανδρή όταν ο τελευταίος τον επισκέφτηκε στη Ρώμη ότι , **«...αι αποφάσεις της Λωζάννης είναι άδικοι δια την Ελλάδα»**.

Η Ελλαδική κυβέρνηση ηττημένη πλέον στον ελληνοτουρκικό πόλεμο ,κύριο μέλημά της, τώρα , ήταν να προστατευθεί από ,τις μεγάλες εδαφικές και οικονομικές απαιτήσεις της κεμαλικής Τουρκία . Η συνθήκη που υπογράφηκε στη διάσκεψη ειρήνης στην Ελβετική πόλη αναθεώρησε τη συνθήκη των Σεβρών (1920) ,η οποία όπως και η συνθήκη των Βερσαλλιών επισφράγιζαν τον Α' παγκόσμιο πόλεμο .Είναι όμως γνωστή η αποκαλούμενη τάση του ρεβιζιονισμού που ακολούθησε ορισμένες χώρες κατά τον μεσοπόλεμο με πρώτη τη Γερμανία και με σκοπό να ανατρέψουν τα αποτελέσματα του Α' παγκοσμίου πολέμου, γι' αυτές ,μια αποτυχημένη πολιτική που στο τέλος οδήγησε στον Β' παγκόσμιο πόλεμο .Αυτό όμως που δεν πέτυχαν οι Ευρωπαϊκές χώρες που ηττήθηκαν στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο ,το πέτυχε η Τουρκία το 1923 με τη συνθήκη της Λωζάννης , όπως παραδέχονται και Τούρκοι συγγραφείς , όπως ο τέως υπουργός των εξωτερικών καθηγητής Murtaz Soysal που παρατηρούν ότι, η συνθήκη αυτή είναι κατ'έξοχην ρεβιζιονιστική.

Οι ίδιες αναθεωρητικές απόψεις ,εκφράστηκαν και αργότερα, με την Ελλάδα και την Τουρκία , όντας μέλη του NATO, όταν το 1955 λίγες μέρες μετά την έναρξη του αγώνα της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών –ΕΟΚΑ (1/4/1955) στην Κύπρο, άρθρο της τουρκικής εφημερίδας Hürriyet (21/4/1955) ξεσηκώνει τον τουρκικό λαό της Κωνσταντινούπολης που κατεβαίνει σε συλλαλητήριο κατά της Ελλάδας με αντικείμενο τη μη συνέχιση της ισχύος της συνθήκης Λωζάννης , σε ότι αφορά την Κύπρο . Μετά από δύο μήνες η ίδια εφημερίδα συσχετίζει απειλητικά το Κυπριακό με τη θέση της ελληνικής μειονότητας της Κωνσταντινούπολης και ζητά αναθεώρηση της συνθήκης της Λωζάνης.

Η συνθήκη της Λωζάνης δεν υπήρξε απ' ότι φαίνεται στατικά ρεβιζιονιστική , αλλά διαθέτει κατά την πάγια πρακτική που ακολούθησε η Τουρκία, μια δυναμική συνεχούς αναθεώρησης, άμεσο δείγμα η συνθήκη του Montreux - 20/7/1936- που καταργούσε το ανοχύρωτο των Στενών της Ίμβρου και Λήμνου (59) και η προσάρτηση από την Τουρκία το 1938 του σαντζακίου του Iskenderum (Hatay) ,της Αλεξανδρέττας ,της οποίας η πλειοψηφία των κατοίκων ήταν συριακής καταγωγής, με στόχο την πλήρη αποκατάσταση της οθωμανικής κυριαρχίας και μάλιστα με ταυτόχρονη εξαφάνιση των λοιπών πλην της τουρκικής εθνοτήτων. Η Κύπρος και οι τουρκικές διεκδικήσεις στο Αιγαίο, είναι ακόμη δύο αποδείξεις αυτής της συνεχούς τάσης αναθεώρησης.

Μια λεπτομερειακή μελέτη της ιστορίας καταδεικνύει ότι οι διεκδικήσεις της Τουρκίας στο Αιγαίο άρχισαν αμέσως μετά την υπογραφή της συνθήκης της Λωζάνης, εκεί που είχε αποδεχθεί την ελληνική κυριαρχία. Ένας λόγος που οδήγησε τον Βενιζέλο να σπεύσει να εγκαινιάσει την περίοδο ελληνοτουρκικής προσέγγισης ,ουσιαστικά ενισχύοντας την Τουρκία η οποία την εποχή εκείνη αντιμετώπιζε πολιτική αστάθεια , οικονομική κρίση και εσωτερική αναταραχή , συνεχιζόταν οι προσωπικές εκκαθαρίσεις του Kemal ,ενώ βρισκόταν στην ανάπτυξη της μία ακόμη Κουρδική εξέγερση , ήταν διότι εξασφάλισε την έλλειψη αμφισβήτησης της Αγκυρας για την ελληνική κυριαρχία στο Αιγαίο .Γι' αυτό ο Βενιζέλος δεν δίστασε να θυσιάσει το 1930 ,τα συμφέροντα των 1.300.000 και πλέον προσφύγων που ήρθαν από την Τουρκία η οποία ,με βάση τη συνθήκη της Λωζάννης ,όφειλε να αποζημιώσει για τις τεράστιες περιουσίες που εγκατέλειψαν .Έναντι αυτής της παραγραφής αυτού του χρέους της Τουρκίας προς τους πρόσφυγες ,ο Βενιζέλος υπέγραψε σύμφωνο που ουσιαστικά

επισφράγιζε την ελληνική θαλάσσια ισχύ στο ελληνικό αρχιπέλαγος. Για το συγκεκριμένο ζήτημα, ο Billat Simsir, επικεφαλής της διεύθυνσης σχεδιασμού και μελετών του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών στην εισαγωγή του 1ου τόμου του έργου του **«Το πρόβλημα του Αιγαίου»** (έκδοση 1976 από το τουρκικό ίδρυμα ιστορίας) επισήμαινε ότι:

«...το πρόβλημα του Αιγαίου δεν μπορεί να εκληφθεί ξέχωρα από το πρόβλημα της ναυτικής ισχύος. Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που καθορίζουν τη μοίρα του Αιγαίου είναι η ναυτική ισχύς. Ανέκαθεν έτσι συνέβαινε».

»Ο ελληνικός ξεσηκωμός του 1821 ήταν ταυτόχρονα και ένας ξεσηκωμός στη θάλασσα. Οι Έλληνες επαναστάτες είχαν βγει μπροστά στο οσμανικό κράτος με ένα στόχο. Ο χάρτης της Ελλάδας σχεδιάστηκε στη θάλασσα. Η Ελλάδα δημιουργήθηκε ως θαλάσσιο κράτος. Και όταν δημιουργούνταν η Ελλάδα καταστράφηκε η οσμανική θαλάσσια ισχύς»

Αμέσως μετά τη συνθήκη της Λωζάνης, υποστηρίζεται ότι ο παντουρκισμός είχε περάσει ένα στάδιο ύφεσης. Ο Mustafa Kemal έστρεψε πλέον το ενδιαφέρον του στην κοινωνικο-οικονομική ανασυγκρότηση της χώρας του και επί πλέον έδωσε έμφαση στον «τουρκισμό». Ήθελε να αποκαταστήσει το κύρος των εννοιών Τούρκος-Τουρκία, να δημιουργήσει ένα ομοιογενές κράτος καλλιεργώντας ταυτόχρονα έναν πατριωτισμό δυτικοευρωπαϊκού τύπου. Παρ' όλα αυτά όμως με τη δήλωση του, περί **«οριστικού των συνόρων»**, δε συμφωνούσε ένα μεγάλο τμήμα του τουρκικού λαού. Χαρακτηριστικό είναι ότι για να επικυρωθεί η συνθήκη της Λωζάνης αναγκάστηκε ο Kemal να διαλύσει τη μεγάλη τουρκική εθνοσυνέλευση και να προκηρύξει νέες εκλογές. Παράλληλα, τα σύνορα που επέβαλλε η συνθήκη της Λωζάνης δε δέχονταν μεγάλο ποσοστό του πολιτικοστρατιωτικού κατεστημένου, των ισλαμιστών όπως και των σπαδών του παντουρκισμού και του παντουρανισμού, άλλοι γιατί έπρεπε να δημιουργηθεί μια νέα τουρκική αυτοκρατορία που θα αντικαθιστούσε την οθωμανική και άλλοι γιατί θεωρούσαν ότι το τουρκικό έθνος είναι περιούσιο και έπρεπε να κυριαρχήσει στα άλλα.

Η ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ

Ένα από τα πιο βασικά αποτελέσματα της συνθήκης της Λωζάνης που παραδέχονται πολλοί συγγραφείς, υπήρξε η αναγκαστική ανταλλαγή των πληθυσμών (60), ο λόρδος Κοτزون τη θεωρούσε **«πολύ κακή και ανήθικη»**, και πως **«οι τουρκικές προτάσεις περί ανταλλαγής πληθυσμών, μία κακή και ελλατωματική λύση, δια την οποία ο κόσμος θα έχη να πληρώση είς αιώνα. Είναι τελείως καθαρόν, ότι οι Τούρκοι θέλουν ν' απαλλαγώσιν των Ελλήνων ή να καταστήσωσιν την διαμονήν των σκληράν και αδύνατον»**. (61) Την ίδια στιγμή και οι Αμερικάνοι έπαιρναν στάση υπέρ της αναγκαστικής ανταλλαγής των πληθυσμών.

Οι εμπειρογνώμονες της ανταλλαγής, επειδή τους ήταν αδύνατο να καθορίσουν ποιος ήταν Έλληνας και ποιος Τούρκος από εθνική άποψη, ακολούθησαν το οθωμανικό κριτήριο που είχε εφαρμοσθεί για τόσους αιώνες και που ήταν αποκλειστικά θρησκευτικό: **«Έλληνας» ήταν αυτός που**

ανήκε στο χριστιανορθόδοξο millet , «Τούρκος» αυτός που ανήκε στο μουσουλμανοσυννιτικό millet , άσχετα από την μητρική του γλώσσα». (62)

Η βασική παράμετρος της υποχρεωτικής ανταλλαγής των πληθυσμών είναι η παραμονή των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης ,της Ίμβρου και Τενέδου με καθεστώς αυτοδιοίκησης-άρθρο 14- και των μουσουλμανικών μειονοτήτων της Θράκης, που χαρακτηρίστηκαν μη ανταλλάξιμοι .Οι ίδιοι οι Τούρκοι είχαν προτείνει τον όρο θρησκευτική μειονότητα και όχι φυλετική, που είχε διαγραφεί μάλιστα κατά τουρκική απαίτηση, όταν διατυπώθηκε από τις Μεγάλες Δυνάμεις , μάλιστα είχε προταθεί και ο όρος τουρκική μουσουλμανική μειονότητα ,όχι από τους Τούρκους που δεν έγινε δεκτός γιατί υπήρχε ο φόβος ότι υπάρχουν και αλβανοί μουσουλμάνοι στην Ελλάδα και δεν έπρεπε να χαρακτηρισθούν έτσι. Μάλιστα ο Βενιζέλος πρότεινε για μείζονα προστασία οι μειονότητες να μη ότρατεύονται και να μη έχουν πολιτικά δικαιώματα , να μη εκλέγουν και να μην εκλέγονται Δεν έχει ξεκαθαρισθεί ποιος ήταν αυτός που πρότεινε την ανταλλαγή των πληθυσμών ,ο Ismet pasa διατύπωσε την θέση ότι προήλθε από την ελληνική πλευρά, ορισμένοι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι η ανταλλαγή των πληθυσμών δεν ήταν εντελώς νέα λύση στην ελληνοτουρκική διένεξη καθώς **«ο Βενιζέλος είχε προτείνει ο ίδιος ένα παρόμοιο μέτρο αν και σε περιορισμένη κλίμακα πς παραμονές του Α' Παγκοσμίου Πολέμου».** (63)

Η ανταλλαγή σχετίστηκε με τη θέληση του Βενιζέλου , **«να ξεφορτωθεί όσο το δυνατόν γρηγορότερα τους 350.000 περίπου μαμαεθανούς για να ανοίξει χώρο στους Έλληνες πρόσφυγες»** , γνωρίζοντας όμως ταυτόχρονα, ότι για την Τουρκία , ελάχιστη σημασία είχαν οι συνθήκες και πως οι Έλληνες τελικά θα έφευγαν από εκεί (64)

Στη Λωζάννη ο Βενιζέλος υποστήριξε ότι η πρόταση ανήκει στον Νορβηγό ύπατο αρμοστή της Κοινωνίας των Εθνών Fr.Nansen, ο Nansen μίλησε για πιέσεις από τις Μεγάλες Δυνάμεις που τον παρότρυναν προς αυτήν την κατεύθυνση. Άλλοι θεωρούν ότι με την υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών, όπου 193 356 Έλληνες άφησαν την Τουρκία για την Ελλάδα αντί 354 647 Τούρκων , που άφησαν την Ελλάδα για την Τουρκία ,τελικά, η Σύμβαση της Λωζάννης ,ήταν πιο συμφέρουσα για την Ελλάδα παρά για την Τουρκία .

Το αποκορύφωμα αυτής της τραγικής σύμβασης ήταν το ξεριζωμα του Ελληνικού στοιχείου υποχρεωτικά από τις πατρογονικές του εστίες. **« ...Η συνθήκη της Λωζάννης επιβάλλει θυσίας και εις τα δύο Κράτη...»**, είχε πει ο Ε.Βενιζέλος.

Ο Γάλλος ιστορικός Driault ανεβάζει σε δεκάδες χιλιάδες τους σφαγμένους από τα τουρκικά rongrom που επακολούθησαν και θεωρεί την μικρασιατική καταστροφή μεγαλύτερη και χειρότερη από τη πτώση της Κωνσταντινούπολης (65)

«...Αποφασίστηκε να γίνει ανταλλαγή των πληθυσμών.Ενάμιση εκατομμύριο πρόσφυγες καταφύγανε στην Ευρωπαϊκή Ελλάδα .Ήταν η μεγαλύτερη καταστροφή του σύγχρονου Ελληνισμού. Αυτό το δράμα... συγκλόνησε βαθιά την ελληνική ψυχή. (66)

«Το σπουδαιότερο όμως άρθρο της συνθήκης ήταν αυτό που επέβαλε την υποχρεωτικά ανταλλαγή των πληθυσμών, πάνω από ενάμιση

εκατομμύριο Έλληνες ήρθαν στην Ελλάδα από την Ασία. Ο εθνολογικός και πολιτικός χάρτης της Εγγύς ανατολής τροποποιήθηκε σημαντικά .

»Όταν οι Μωαμεθανοί εγκατέλειψαν τη Μακεδονία , οι κυβερνήσεις των Φιλελευθέρων ενεργώντας αποφασιστικά εγκατέστησαν στα εγκατελειμένα εδάφη Έλληνες χωρικούς από την ανατολή με αποτέλεσμα την πλήρη επικράτηση του ελληνικού στοιχείου σε μια περιοχή όπου η εθνολογική ετερογένεια είχε δημιουργήσει επανειλημμένα διεθνείς επιπλοκές .Παράλληλα εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες σχημάτισαν ζώνες αθλιότητας στην περιφέρεια μεγάλων πόλεων όπου η ανεργία ,η φτώχεια και η έλλειψη στέγης δημιουργούσαν μόνιμη εστία κοινωνικής και πολιτικής αναταραχής». (67)

«Ύστερα ήλθε η Ελληνοτουρκική Σύμβαση που είχε ως αποτέλεσμα να αλλάξει πέρα για πέρα την εθνολογική σύνθεση όλων των χωρών που βρίσκονται τριγύρω από το Αιγαίο και τη Μαύρη Θάλασσα». (68)

«Η συνθήκη της Λωζάνης εγκαινίασε νέα εποχή στο διεθνές δίκαιο , την υποχρεωτική μετανάστευση και ανταλλαγή των πληθυσμών. Χρησίμευσαν έτσι σαν σκεύη 300.000 άνθρωποι το πιο ζωντανό κομμάτι του Θρακικού Ελληνισμού που με την εκδίωξη και προσφυγοποίησή τους άνοιξαν το δρόμο στην τουρκοποίηση της ανατολικής Θράκης ,ενώ άλλοι 900.000 μικρασιάτες πρόσφυγες επέτρεψαν με τον ξεριζωμό τους , τόσο την τουρκοποίηση της Δυτικής Μικρασίας , όσο βέβαια και την αξιοποίηση της Μοσούλης από τις μεγάλες δυνάμεις και την TURKIS PETROLEUM». (69)

ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΘΡΑΚΗ

Η αμοιβαιότητα που προκύπτει από το καθεστώς των μη ανταλλάξιμων εκλαμβάνεται και αριθμητικά ως αριθμητική ισορροπία των μειονοτικών πληθυσμών και μάλιστα αυτό έγινε μετά από τουρκικό αίτημα. Ο Riza Nour στην συνεδρίαση της επιτροπής ανταλλαγής (19/1/1923) ,ζητά να εξαιρεθούν της ανταλλαγής των πληθυσμών όχι μόνο οι μουσουλμάνοι της Θράκης ,αλλά και αυτοί μέχρι το Στρυμόνα και την Θεσσαλονίκη, γιατί έμεναν 300.000 Έλληνες στην Κωνσταντινούπολη και μόνο 130 000 μουσουλμάνοι , στη (Δυτική) Θράκη. Ο εκ των ελλήνων αντιπροσώπων στη Λωζάννη Κακλαμάνος , δήλωσε την 29/1/1923 , ότι είχαν φύγει 1.500.000 Έλληνες από την Τουρκία , έναντι 250 000 μουσουλμάνων ,αλλά ο Riza Nour, του απάντησε ότι η αμοιβαιότητα εκλαμβάνεται αριθμητικά για αυτούς που θα μείνουν και όχι για αυτούς που έφυγαν. Σήμερα δηλαδή έχουμε παραβίαση της αρχής της αμοιβαιότητας για τους πληθυσμούς που εξαιρέθηκαν

Σύμφωνα με ακριβείς υπολογισμούς των ειδικών της εποχής , η περιουσία των Ελλήνων προσφύγων υπολογίσθηκε σε 100 δισεκατομμύρια σταθεροποιημένες δραχμές του 1934 ή 300

εκατομμύρια χρυσές λίρες Τουρκίας. Η περιουσία που άφησαν οι Τούρκοι φεύγοντας ανέρχονταν σε 12,5 δισεκατομμύρια δραχμές ή σε 37 εκατ. χρυσές λίρες Τουρκίας. Το άρθρο 14 της Σύμβασης περί ανταλλαγής όριζε ότι **« ούτος (ο δικαιούχος) δικαιούται κατ' αρχήν να λάβη εν τη χώρα ,ένθα μεταναστεύει και δια τα ποσά άπνα τω οφείλονται περιουσίαν ίσης αξίας και της αυτής φύσεως οία η παρ' αυτού εγκαταλειφθείσα».**

Ως το Δεκέμβριο του 1924 όπως αναφέρονται ενδεικτικά στα στατιστικά στοιχεία ,το σύνολο των ατόμων που είχαν αλλάξει τόπο διαμονής ήταν 1.220.000 Έλληνες και 45.000 Αρμένιοι οι οποίοι είχαν έρθει στην Ελλάδα , 518.146 μουσουλμάνοι που πήγαν στην Τουρκία και 92.000 Βούλγαροι στη Βουλγαρία. Ας σημειωθεί ότι από τους 1.220.000 Έλληνες πρόσφυγες, 107.607 εγκαταστάθηκαν στη Θράκη, 638.254 στη Μακεδονία , 56.613 στα νησιά του Αιγαίου, 33.900 στη Κρήτη, 8197 στην Ήπειρο και 377.297 στην «παλιά Ελλάδα». Η Θράκη από το 1923, μαζί με τη Μακεδονία γινόταν η δεύτερη πατρίδα για το 93% των Μικρασιατών προσφύγων αγροτών.

Οι τρεις μεγάλες πόλεις της Θράκης θα δεχθούν ένα μεγάλο κομμάτι των προσφύγων ,που τα επόμενα χρόνια θα αποτελούν το μισό και πλέον των πληθυσμών τους. Η Αλεξανδρούπολη, το 1928, ο πληθυσμός της ήταν 14.019 από τους οποίους πρόσφυγες ήταν οι 8.262 (58,9%), η Κομοτηνή από τα 31.551 άτομα που κατοικούσαν σ' αυτήν, οι 10.745 (34,0%) ήταν πρόσφυγες και στην Ξάνθη οι 14.820 ήταν πρόσφυγες (46,8%) από συνολικό πληθυσμό 35.912 ατόμων (70)

Τα ελληνικά καράβια θα συνεχίζουν να φέρνουν για πολύ καιρό πρόσφυγες από διάφορους χώρους **«...Το βαπόρι ήταν γεμάτο ψυχές που ξεριζώθηκαν από τα χώματα τους και πήγαινα για τις μεταφυτεύσω στην ΕλλάδαΈντεκα μήνες βάσταξε η θητεία μου ολοένα κατέφτανανβαπόρια φορτωμένα ανθρώπους και ζωντανά» .**

Την ίδια περίοδο «εγκαινιάζονται» ως λιμοκαθαρκτήρια προσφύγων περιοχές της Θράκης και της Μακεδονίας , που λειτούργησαν σαν τόπος καραντίνας χιλιάδων προσφύγων **«Όσοι επέζησαν μεταφέρθηκαν κάτω από απάνθρωπες συνθήκες στις ακτές της ελεύθερης αλλά φτωχικής Ελλάδας».** Η προσωρινή εγκατάστασή τους σε οικιστικά σύνολα ,γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα ,τα «προσφυγικά» στην Πάτρα ,την Μυτιλήνη ήταν λύση που είχε επιλεγεί και για εκλογικούς λόγους , ενώ διογκωνόταν τα χάσμα ανάμεσα σε μια πόλη που ευημερούσε και σε μια προσφυγική μάζα που υπέφερε ολοένα και περισσότερο. Αυτή η μάζα μετά το 1932 ,όπου ψήφισε για τελευταία φορά σε απόλυτο σχεδόν βαθμό , το κόμμα των φιλελευθέρων , θα αρχίσει να αποτελεί, σε συνθήκες παγκόσμιας και εσωτερικής κρίσης, πρόσφορο πεδίο για ανατρεπτικά κινήματα .

Την εποχή αυτή θα δημιουργηθεί και μια διεθνής κίνηση βοήθειας και περίθαλψης των προσφύγων ,με πιο χαρακτηριστικό και έντονο τον **«αμερικανικόν αλτρουισμόν που εξεδηλώθη υπέρ της Ελλάδος εις όλην αυτού τη θαυμασίαν έκτασιν».** Οργανώσεις όπως η American Near East Relief με πρόεδρο τον Henry Morgenthau-πρόεδρος και της Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων (ΕΑΠ), ο Αμερικανικός Ερυθρός Σταυρός και η οργάνωση «American Friends of Greece», συνετέλεσαν σημαντικώτατα **«εις την ανακούφισιν της δυστυχίας και εις το έργον της αποκαταστάσεως των προσφύγων».**

Η ΕΑΠ δημιουργήθηκε μετά από παρέμβαση της Κοινωνίας των Εθνών, όταν η Ελληνική κυβέρνηση ζήτησε το πρώτο δάνειο για την κάλυψη των μεγάλων αναγκών των προσφύγων . Πρωταρχικός ρόλος όρος υπήρξε η δημιουργία της επιτροπής που θα διαχειριζόταν το δάνειο Η

επιτροπή συγκροτήθηκε από εκπροσώπους των χρηματιστικών οίκων που έδωσαν το δάνειο , από εκπροσώπους του αγγλικής τράπεζας Hambros Bank ,της αμερικανικής Spreyer και της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας .Ο δεύτερος όρος ήταν ότι απαραίτητα και αποκλειστικά, πρόεδρος της επιτροπής έπρεπε να είναι πολίτης των ΗΠΑ .Ο τόκος του ονομαστικού δανείου που αφορούσε ποσό 12 εκατομμύρια στερλίνες με τόκο 7% .Η ΕΑΠ δήλωσε από την πρώτη στιγμή ότι **«έδει τα εις την διαθεσίν της κεφάλαια να χρησιμοποιηθούν κατά τρόπον ,ώστε να αποδοθούν άμεσα αποτελέσματα εις το εγγύς μέλλον»**. (71)

Η ΕΑΠ για τις 109 612 οικογένειες που εγκαταστάθηκαν στις πόλεις, διέθεσε μέσα στο διάστημα της ύπαρξής της (1924-1930) 76.751,154 στερλίνες Αγγλίας, δηλαδή το 5% του ποσού που είχε στη διάθεσή της. Για κάθε προσφυγική οικογένεια των πόλεων έδωσε περίπου 7 στερλίνες το χρόνο. Η τύχη των προσφύγων που εγκαταστάθηκαν στην ύπαιθρο ήταν χειρότερη .Η ΕΑΠ έδωσε στις προσφυγικές αγροτικές οικογένειες ποσό 3.518.471,339 -δηλαδή το 29,6% του ποσού που διέθετε. Αλλά και αυτό το ποσό δεν δόθηκε άμεσα. Προμήθευσε τους αγρότες εργαλεία με υπέρογκες τιμές και διόγκωσε όσο μπορούσε τα έξοδα κατασκευής των κατοικιών. Ταυτόχρονα χρέωσε τους αγρότες με τα έξοδα κατασκευής έργων υποδομής και κοινωφελείας που ανερχόταν στο 52% του ποσού που είχε στη διάθεσή της.Το κράτος συμπλήρωσε αυτήν την πολιτική της ΕΑΠ βάζοντας τους αγρότες πρόσφυγες να ακριβοπληρώσουν τη γη που πήραν. Έτσι οι πρόσφυγες αγρότες χρεώθηκαν από την πρώτη στιγμή με το υπέρογκο ποσό των 9.440.337 στερλινών , κάθε προσφυγική αγροτική οικογένεια χρεώθηκε με 65 στερλίνες (εκτός των τόκων) , ενώ πήρε σε είδος 24 περίπου στερλίνες. Από την πλευρά τους ,οι ελλαδικές κυβερνήσεις από το 1922 έως το 1930 , θα διαθέσουν τελικά το ποσό των 20,3 δισεκατομμυρίων δραχμών για την αποκατάσταση των προσφύγων.

Τεράστια συμβολή στην περίθαλψη των προσφύγων και στη μεγάλη τους συνδρομή στη δημιουργία μιας νέας ζωής ,έχουν και οι ελληνικές κοινότητες μεταναστών των ΗΠΑ ,της Αυστραλίας ,οι παροικίες της Αιγύπτου καθώς και η Εκκλησία και οι φορείς της Κύπρου , όπου βρήκαν καταφύγιο χιλιάδες πρόσφυγες ,που δεν κατευθύνθηκαν προς το Ελλαδικό κράτος.

Απέναντι στο δράμα της προσφυγιάς που σημάδεψε τον Ελληνισμό για πολλές δεκαετίες- **«και ποια πόλη στην Ελλάδα δεν έχει τον προσφυγικό της συνοικισμό»**- , δημιουργώντας πολύπλοκα προβλήματα, η παρουσία του προσφυγικού στοιχείου στη Θράκη και την Μακεδονία συνέβαλε καταλυτικά στην εθνολογική ενίσχυση και στην πύκνωση των ελληνικών πληθυσμών .

Ο Νίκος Καζαντζάκης , απεσταλμένος , του Υπουργείου Πρόνοιας , στον Καύκασο, προκειμένου να παραλάβει Έλληνες τόνιζε στο έργο του **«Αναφορά στο Γκρέκο»**:

«...έβλεπα κιόλας τους δουλευταράδες αυτούς Έλληνες να ριζώνουν στη Μακεδονία και στη Θράκη και να γεμίζουν σιτάρι, καπνό και Ελληνόπουλα τα παλιά μας ρημαγμένα ,βαρβαροπατημένα χώματα έπρεπε να είμαι ευχαριστημένος.... ,έμπαινε αίμα καινούριο στις φλέβες της Ελλάδας. Γύριζα τη Μακεδονία και τη Θράκη διάλεγα τα χωράφια και τα χωριά που ‘ χαν αφήσει οι Τούρκοι φεύγοντας έκαναν κατοχή τα καινούρια αφεντικά άρχιζαν να οργώνουν,να φυτεύουν ,να χτίζουν». (72)

Με την έλευση των προσφύγων πυκνώθηκε ο ελληνικός πληθυσμός , τονώθηκε η οικονομική και πνευματική ζωή, το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών τόνιζε στα σαραντάχρονά

του ότι *«χάρις εις την αφθονίαν εργατικών χειρών ,λόγω των προσφύγων και την εισροήν ξένων και ελληνικών κεφαλαίων ,ήρχισαν να αναπτύσσονται αι παραγωγικαί δυνάμεις και να τίθενται αι βάσεις της εκβιομηχανίσεως της Χώρας»* (73) και υπήρξε ,πληθυσμιακή ενίσχυση της (Δυτικής) Θράκης από πρόσφυγες της Ανατολικής Θράκης και της Μικράς Ασίας (116 000 άτομα) ,της Βουλγαρίας και του Καυκάσου (25.000) και της Αρμενίας (4000) Ο υπάλληλος της ΕΑΠ Ν. Παπαδόπουλος, πρόσφυγας και ο ίδιος από τη Χηλή του Εύξεινου Πόντου, υπογράμμισε σε έκθεσή του

«Ήτο Οκτώβριος του 1922 όταν κύματα ανθρώπινης δυστυχίας εγκατέλειπον δαι παντός την γενέτειρά των και κατέφθανον πεζή εις Ελευθέραν Ελληνικήν γην δι ν' αποφύγουν την εξόντωσιν των.....Πεινώντες και διψώντες , άυπνοι και άστεγοι , παρουσιάζουν θέαμα απηλπισμένης ανθρωποπλημμύρας προσπαθούσης ν' απαλλαγή από τα βάσανα.

»Η Δυτική Θράκη λόγω της θέσεως ήν κατέχει απετέλεσε κατά την εκκένωσιν της Μ.Ασίας και ιδίως της Ανατολ.Θράκης τον πρώτον σταθμόν εις ον συνεκentrώθει μέγας αριθμός προσφύγων , η απορρόφησης του οποίου εις μόνιμον εγκατάστασιν απέβαινε τελείως αδύνατος.Η κατά μεγαλυτέραν αναλογίαν συσώρευσις των προσφύγων εις Θράκην πρέπει να ληφθεί υπ' όψει ότι ωφείλετο εις την κατά την εποχήν εκείνην κρατούσαν μεταξύ των προσφύγων αντίληψιν ότι η επάνοδος των και πάλιν εις τας εστίαις των θα ήτο προσεχής....» (74)

Κατά την κρίσιμη περίοδο που μεσολάβησε από τη συνθήκη της Λωζάνης μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1930, συντελέσθηκαν δομικές αλλαγές στον τομέα της ελληνικής οικονομίας οι οποίες υπαγορεύθηκαν τόσο από εσωτερικές συγκυρίες (εγκατάσταση προσφύγων), όσο και από τη διεθνή κρίση του 1929. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί πως ,παρά όμως την οικονομική αθλιότητα που επικρατούσε στο κράτος ιδεολογικοί χώροι που φυσιολογικά θα έπαιρναν ως εκλογική δύναμη αυτήν την κοινωνική δυσaréσκεια , όπως ήταν για παράδειγμα το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος που παγκόσμια εκείνη την περίοδο τις ιδέες αυτές εξέφραζαν μεγάλο ποσοστό των μη προνομιούχων πληθυσμών , αντίθετα δεν κατέκτησαν μεγάλο αριθμό οπαδών ανάμεσα στους πρόσφυγες και ολόκληρη την μεταπολεμική περίοδο παρέμειναν ως πολιτική δύναμη στο περιθώριο. Το γεγονός αυτό εξηγείται εν μέρει ,μόνο, από τη γραμμή της Κομιτεπ , το 1924 η οποία ζητούσε τη δημιουργία ενός ομόσπονδου Βαλκανικού κράτους ,όπου η Μακεδονία και η Θράκη θα αποκόπτονταν από την Ελλάδα και θα αποτελούσαν ξεχωριστά κράτη . Η αιτία για το μειωμένο έρεισμα των κομμουνιστών πρέπει να αναζητηθεί και στο κοινωνικό υπόβαθρο της πλειοψηφίας των προσφύγων που η πλειοψηφία του ελληνικού αστικού πληθυσμού ανήκε στη μεσαία τάξη των μεγαλουπόλεων της Μικράς Ασίας και της Βουλγαρίας. Παρά το ξεκλήρισμά τους οι περισσότεροι δεν απέβαλαν αυτά τα χαρακτηριστικά τους και για πολλά χρόνια διατηρούσαν μάταιες ελπίδες για στεγαστική , περιουσιακή και κοινωνική αποκατάσταση.Όλο αυτό το διάστημα οι βενιζελικές αρχές πολιτεύονταν σχετικά με το ζήτημα με δεξιοτεχνία .

Η συρροή τόσων προσφύγων δημιούργησε τεράστια προβλήματα αφομοίωσης και απασχόλησης του νέου δυναμικού. Το τεράστιο γόητρο του Βενιζέλου, ιδιαίτερα στις τάξεις των προσφύγων βοήθησε στην επανασύνδεση των φιλελευθέρων και των δημοκρατικών δυνάμεων, ενώ το κόμμα των λαϊκών δεν είχε καταφέρει να συνέλθει από τις συνέπειες της επανάστασης του 1922, ούτε να διαλύσει τη δυσπιστία που το περιέβαλλε μετά την μικρασιατική καταστροφή. Όμως παρ' όλο που δεν υπήρχε σοβαρή αντιπολίτευση ο Βενιζέλος αντιμετώπισε δυσκολίες, που αποδείχτηκαν σύντομα ότι ήταν ανυπερέβλητες και το κύριο οικονομικό πρόβλημα ήταν, το προσφυγικό. Συνέπεια αυτού το εξωτερικό χρέος της Ελλάδας, έφτασε και ξεπέρασε σε όλη τη διάρκεια της περιόδου 1924-1929, τα 100 δολάρια κατά κεφαλή, περισσότερο δηλαδή από το κατά κεφαλήν εισόδημα, και για την κάλυψη των τοκοχρεολυσίων απαιτούνταν περίπου το 40-50% του εθνικού προϋπολογισμού. Η διεθνής κρίση όξυνε το αδιέξοδο και το 1932, η Ελλάδα κήρυξε μερική εθνική πτώχευση γεγονός που ενίσχυσε την πίεση των ξένων πιστωτών. Μετά τα ριζικά μέτρα του Βενιζέλου το ίδιο έτος υποτιμήθηκε η ελληνική δραχμή κατά 60% έναντι των ξένων νομισμάτων, περιορίστηκαν οι εισαγωγές, ενθαρρύνθηκε ουσιαστικά η εγχώρια παραγωγή αναδιρθρώθηκε η γεωργική παραγωγή, με την ανάπτυξη νέων προϊόντων, ιδρύθηκε η Αγροτική τράπεζα και παρατηρήθηκε έντονη οικονομική δραστηριότητα και εισόδος κεφαλαίων από το εξωτερικό. Αυτή χωρίς προηγούμενο διείσδυση του ξένου κεφαλαίου στην ελληνική οικονομία που συνδυάστηκε με τη σύναψη εξωτερικών και εσωτερικών δανείων και την εδραίωση του κρατικού παρεμβατισμού, συνέβαλε αποφασιστικά στην εκβιομηχάνιση της χώρας και στη διόγκωση τη εγχώριας βιομηχανικής παραγωγής.

Εξίσου επείγουσα ήταν η λύση του στεγαστικού προβλήματος που αντιμετώπιζαν οι πρόσφυγες, που γινόταν πιο πιεστικό και από την άθλια οικονομική κατάσταση του κράτους. Η επαναστατική κυβέρνηση του Πλαστήρα το 1923 με απόφαση της 3473/14-2-23, απαλλοτρίωσε όλα τα τσιφλίκια για την αποκατάσταση των προσφύγων, ενώ ακόμη οι ελληνικές υπηρεσίες εποικισμού είχαν στη διάθεσή τους και βουλγαρικά αγροκτήματα τα οποία περιήλθαν στον «εποικισμό» με τη συνθήκη του Νείγι (1919) και με τη μετέπειτα συμφωνία Καφαντάρη-Μολοφ, το 1924. (75)

Ο Βενιζέλος το 1917 και η επαναστατική κυβέρνηση το 1923, προέβησαν στην απαλλοτρίωση όλων των μεγάλων κτημάτων (δημόσιων, ιδιωτικών, εκκλησιαστικών) τα οποία μοίρασαν τους ακτήμονες αγρότες. Στο διάστημα 1918 -1922 είχαν απαλλοτριωθεί 76 κτήματα, το 1923 642 και το 1924-25, απαλλοτριώθηκαν άλλα 561. Η αντίδραση των γαιοκτημόνων σε συνδυασμό με τη βραδύτητα και την ανεπάρκεια που χαρακτήριζε τη γραφειοκρατία των δημοσίων υπηρεσιών επιβράδυνε το ρυθμό της μεταρρύθμισης -η οποία ολοκληρώθηκε μόλις το 1937.

Στη Θράκη, προκειμένου να λυθεί προσωρινά το μεγάλο στεγαστικό πρόβλημα, οι αρμόδιες αρχές αναγκάστηκαν να απαλλοτριώσουν και να επιτάξουν, εκτός από τα σπίτια των Βουλγάρων που φύγανε και των «βουλγαριζόντων» που εντοπίστηκαν και έναν μεγάλο αριθμό αστικών και αγροτικών μουσουλμανικών κατοικιών, για την προσωρινή στέγαση των προσφύγων. Ο νόμος της απαλλοτρίωσης μέρους της ακίνητης περιουσίας αποζημίωσε άμεσα τους ιδιοκτήτες και παραχωρούσε τις εν λόγω περιουσίες στην ΕΑΠ. Με ψήφισμα της Δ' Εθνοσυνέλευσης στις 10 Ιανουαρίου 1925 αποζημιωνόταν οι επιταγμένες περιουσίες των μουσουλμάνων της Θράκης με οχτώ εκατομμύρια δραχμές (76)

Στη Θράκη θα χτιστούν μέχρι το 1928, 243 χωριά και οι πρόσφυγες θα εγκατασταθούν ,σε καινούρια σπίτια που έκτισε το κράτος και κυρίως η ΕΑΠ, όπως επίσης και σε σπίτια Βουλγάρων και μουσουλμάνων , που εγκατέλειψαν τη χώρα

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας , οι πρόσφυγες άρχισαν να καλλιεργούν μουσουλμανικά χωράφια , παρόλο που δεν είχαν εξαγοραστεί. Από τις 15 326 αγροτικές οικογένειες που εγκαταστάθηκαν στη Θράκη (1924) γύρω στις 13 300 άρχισαν να καλλιεργούν μουσουλμανικές εκτάσεις . Η κατάσταση στη Θράκη, είχε και μια ιδιαιτερότητα, σχετικά με τις μουσουλμανικά ακίνητα , αφού , οι κάτοικοι της περιοχής μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα , μπορούσαν να πουλούν την περιουσία τους , με αποτέλεσμα τη διετία 1925-1927 , να σημειωθεί η μεταβίβαση της σε πρόσφυγες ή ντόπιους . Όπως σημειώνεται σε έγγραφο της Γενικής Διοίκησης Θράκης , προς το Υπουργείο Γεωργίας , το γεγονός αυτό είχε την ευχάριστη όψη , αφού σε λίγα χρόνια η Θράκη , θα άλλαζε μορφή ,ως προς την κυριότητα των ακινήτων. (77)

Από το 1924 έως το 1929 διατέθηκαν , από τη Διεύθυνση Εποικισμού Θράκης, κονδύλια ύψους 385.105.069 δραχμών , για την προσφυγική αποκατάσταση, οι δαπάνες αυτές αντιπροσωπεύουν το 21,83% του συνόλου των δαπανών όλης της χώρας , ενώ η δαπάνη που αντιστοιχεί σε κάθε οικογένεια υπολογίζεται γύρω στις 41.315 δραχμές. Μέχρι το 1928 , οι μισοί περίπου πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στη Θράκη τακτοποιήθηκαν σε σπίτια που έχτισε το κράτος , αλλά και σε σπίτια που παρέμειναν άδεια, μετά τη φυγή των Τούρκων.

Η εγκατάσταση Ελλήνων προσφύγων στη Θράκη μετά την καταστροφή και η παραχώρηση των μουσουλμανικών ιδιοκτησιών σ' αυτούς έδωσε αφορμή για αντίποινα από την πλευρά της Τουρκίας σε βάρος των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης (ακίνητη περιουσία) και αποτέλεσε πρόσχημα για τη διεθνοποίηση του θέματος. (78)

Το 1924 η Τουρκία θα προβεί σε διαμαρτυρίες προς την Κοινωνία των Εθνών, με επιστολή του πρωθυπουργού Fethi Okyar , προς το συμβούλιο της , που υποστήριζε ότι με την εγκατάσταση Ελλήνων προσφύγων σε μουσουλμανικές ιδιοκτησίες έγινε κατά παράβαση των άρθρων 65 και 66 τη συνθήκης της Λωζάννης ,που όριζαν ότι περιουσίες των μη ανταλλάξιμων θα παρέμειναν άθικτες , ενώ παράλληλα κατήγγειλε ότι πάνω από 50.000 Τούρκοι στη Δυτική Θράκη βρίσκονται σε άθλια κατάσταση . Ο τουρκικός τύπος καθώς και ο **«Σύνδεσμος Ανταλλαγής Ανατολικής Μακεδονίας»**, που είχε έδρα την Κωνσταντινούπολη, ζητούσαν επίμονα αντίποινα για τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, έναντι **«των καταπίεσεων και της τυρρανίας»** , που υφίστανται οι ομόθρησκοί τους στην Ελλάδα. (79) Έτσι , σε αντίποινα , για την ελληνική στάση , μέχρι το 1929 κατασχέθηκαν συνολικά κάπου 300 ακίνητα , με την πρόφαση ότι οι περιουσίες αυτές ανήκουν σε Έλληνες που εγκατέλειψαν οριστικά την Κωνσταντινούπολη. (80)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Είναι γνωστές οι επεμβάσεις του NATO μέσω των σταθμαρχών της CIA στην Αθήνα ή των Αμερικανών πρεσβευτών που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στις μεταπολεμικές Ελληνικές πολιτικές εξελίξεις. Η ανάδειξη Παπάγου, η πολιτική της Ελλάδας για την Κύπρο, η πολιτική κρίση του 1965, το πραξικόπημα το 1967, το ελλαδικό πραξικόπημα στην Κύπρο, η τουρκική εισβολή, είναι μερικά παραδείγματα, απροκάλυπτης νατοϊκής επέμβασης. Για την Τουρκία υιοθετήθηκε η ίδια πολιτική. Οι διάδοχοι του Kemal ή κρεμάστηκαν ή απομακρύνθηκαν και το ρόλο του κυβερνήτη ανέλαβαν οι ναύαρχοι και οι στρατηγοί. Βέβαια η Τουρκία, είχε διαφορετική γεωστρατηγική αξία, γι' αυτό και οι παρεμβάσεις της Συμμαχίας, δεν ήταν τόσο έντονες και μετά από κάποιο σημείο, ελάμβαναν υπ' όψη και την ιδιαιτερότητα αυτής της χώρας.

2 Το 1942 και ενώ η Ελλάδα είναι υπό τριπλό ζυγό, η «ουδέτερη» Τουρκία ψηφίζει το νόμο 4305 «φορολογίας περιουσίας» (varlık vergisi) που αφορούσε τους Έλληνες υπηκόους και τους Τουρκικούς υπηκόους ομογενείς. Ο φόρος έφθανε να είναι μέχρι και διπλάσιος και τριπλάσιος της συνολικής αξίας της περιουσίας και θα έπρεπε να καταβληθεί μέσα σε δεκαπέντε μέρες, αλλιώς οι έφοροι είχαν δικαίωμα να κατάσχουν κάθε κινητή και ακίνητη περιουσία των φορολογουμένων. Αργοπορία 30 ημερών σήμαινε εκτόπιση στα στρατόπεδα της Ανατολίας με τιμωρία καταναγκαστικά έργα. Έτσι χιλιάδες ομογενείς θα χάσουν τις περιουσίες τους, και αρκετοί και τη ζωή τους. Αργότερα ο πρώην οικονομικός έφορος Κωνσταντινούπολης Faik Okte, θα ασκήσει κριτική σ' αυτήν την πολιτική λέγοντας ότι «ο φόρος περιουσίας αποτελεί σελίδα της δημοσιονομικής ιστορίας για την οποία ο καθένας μας θα πρέπει να ντρέπεται». Η ελληνική ομογένεια αν και αποτέλεσε το 0,5% του πληθυσμού της Τουρκίας (100.000) με το φόρο κλήθηκε να πληρώσει το 20% του συνολικού ποσού του φόρου (80.000.000 τουρκικές λίρες σε σύνολο 435.000.000), βλ. **Σύλλογος Ιμβρίων Κωνσταντινουπολιτών Τενεδίων Ανατολικοθρακών, Οι παραβιάσεις της Συνθήκης της Λωζάνης**, Κομοτηνή 1993 σελ 29.

3 Σε μια εποχή όπου η Ελλάδα υπερείχε σε ναυτικό και είχε μια υπεροχή στο Αιγαίο, η Τουρκία απαίτησε να υπογραφεί το σύμφωνο του 1930 για τη μείωση των ναυτικών εξοπλισμών, ενώ το 1934 που ο Βενιζέλος προτείνει στην επιτροπή του βραβείου Νόμπελ, τον Kemal, οι Τούρκοι απαγορεύουν με το νόμο 2596 στους Έλληνες κληρικούς να φορούν ράσα εκτός εκκλησίας (εξαιρέθηκε ο Οικουμενικός Πατριάρχης και ο ηγέτης της «τουρκοορθόδοξης εκκλησίας» π. Ευθύμιος Καραχισαρίδης, γνωστός ως «παπά Ευθύμης»), υποχρεώνονται οι Έλληνες να τουρκοποιήσουν τα ονοματά τους με το νόμο 2525, ενώ την ίδια χρονιά αρχίζει η εκστρατεία στην Κωνσταντινούπολη, του «συμπατριώτη μίλα Τουρκικά», με πολλά παραδείγματα προπηλακισμού, σε Έλληνες που επέμεναν να μιλούν ελληνικά.

4 Εκείνη την εποχή ο Έλληνας πρωθυπουργός Α. Παπάγος ήταν ετοιμοθάνατος, ο Υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ J.F. Dules με επιστολές του στην Ελλάδα και στην Τουρκία καλούσε τις δύο χώρες να συμφιλιωθούν, εξισώνοντας το θύμα με το θύτη. Αργότερα με την άνοδο του Κ. Καραμανλή (6-10-55) στην εξουσία και με στάση της Ελλάδας, η οποία απείχε από άσκηση του NATO στη Μεσόγειο, η Άγκυρα υποχρεώθηκε να δώσει ηθική ικανοποίηση στην Αθήνα, με την έπαρση της Ελληνικής σημαίας από τον Τούρκο Υπουργό Εξωτερικών στις 24-10-55, στη Σμύρνη. Γεγονός που ερμηνεύθηκε ως στάση εξευμενισμού του νατοϊκού παράγοντα, παρά της ελληνικής πλευράς, αφού στη Σμύρνη, το κατευθυνόμενο τουρκικό πλήθος, επιτέθηκε εναντίον των Ελλήνων αξιωματικών που υπηρετούσαν στο νατοϊκό στρατηγείο της πόλης.

5 **Λιάπης Αντώνης** «Θράκη ή Δυτική Θράκη», *Ενδοχώρα* τευχ. 24 1993 σελ 24-25

6 **Misiroglou Kadir**, *Lozan zafer mi hezimet mi?* (Η Λωζάννη ήταν ήττα ή καταστροφή), Istanbul 1971 p 45

7 Βλ. ομιλία βουλευτή Faik Bey «Κύριοι όταν μιλάμε για Θράκη έρχεται αμέσως στο νου μας η Δυτική Θράκη. Η ουσία είναι μια. Και αν ακόμη μιλάμε για δυτική και ανατολική Θράκη, η Θράκη είναι μία δεν είναι δύο. Αυτός ο όρος Δυτική Θράκη γεννήθηκε κάτω από άθλιες συνθήκες. Ουδέποτε εξέφραζε τη πραγματικότητα - διαίρεση. Η Δυτική Θράκη στο σύνολό της είναι τουρκική» και ομιλία του βουλευτή Mehmet bey «Κάθε πράγμα επιστρέφει στην αρχική του μορφή (τουρκική παροιμία). Εδώ εννοεί ότι η Δυτική Θράκη θα επανέλθει στους κόλπους της Ανατολικής Θράκης», στο **Λιάπης Αντώνης**, ο π.

8 Τα πρώτα χρόνια μετά τη συνθήκη της Λωζάνης η ηγετίδα τάξη της μειονότητας ήταν πιστοί μουσουλμάνοι δημοσιογράφοι, εκπαιδευτικοί, στρατιωτικοί που είχαν διαμορφώσει ένα έντονο αντιτουρκικό, αντικεμαλικό κλίμα στη Θράκη. Μετά όμως την υπογραφή του ελληνοτουρκικού συμφώνου ο Kemal θα αξιώσει την απέλασή τους. Έτσι αρκετοί θα φύγουν από τη Θράκη και θα εγκατασταθούν στην Υπεριορδανία, ενώ στην περιοχή θα εισέλθουν κεμαλικόι οι οποίοι θα εδραιώσουν τη νέα ιδεολογία στις μειονότητες, βλ. **Παναγιωτίδης Ναθαναήλ**, *Μουσουλμανική μειονότητα και εθνική συνείδηση*, Αλεξανδρούπολη 1995 σελ 23 και σελ 52-53.

9 Με το Ελληνοτουρκικό μορφωτικό πρωτόκολλο που υπογράφηκε το 1968, επισημοποιείται η πρακτική που ίσχυε ως τότε (Ελληνοτουρκική μορφωτική συμφωνία 20/4/51) βάσει της οποίας τα μαθήματα Ιστορίας, Γεωγραφίας, πατριδογνωσίας και Ελληνικής γλώσσας διδασκόνταν στην Ελληνική ενώ όλα τα υπόλοιπα στην Τουρκική (άρθρο 1 παράγραφος α και β). Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι καθιερώνεται και τυπικά σαν επίσημη γλώσσα η Τουρκική για την εκπαίδευση της μειονότητας, παρ' ότι η μητρική γλώσσα των Πομάκων και των Αθίγγανων δεν είναι η Τουρκική. Αυτά βέβαια είχαν βλαβερές συνέπειες μια και η γλώσσα μαζί με την ανάλογη προπαγάνδα αποτελούν τις πιο σημαντικές παραμέτρους για διαμόρφωση εθνικής συνείδησης, βλ. **Παναγιωτίδης Ναθαναήλ** ο π. σελ 164-166.

10 Οι μειονοτικοί βουλευτές πριν ακόμη εκλεγούν σε «ανεξάρτητους» συνδυασμούς πάντοτε έπαιζαν ένα ιδιαίτερο ρόλο. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των βουλευτών **Yusuf Molla** και **Hasan Hatipoglu** όταν στα πολιτικά γεγονότα του 1965, ενώ είχαν εκλεγεί με τον συνδυασμό της ΕΡΕ - κόμμα προοδευτικών και το κόμμα τους καταψήφισε την κυβέρνηση Στεφ. Στεφανόπουλου, εκείνοι τον υπερψήφισαν, τιν στήριξαν και χάρη σε αυτούς σώθηκε δεδομένου ότι πήρε ψήφο εμπιστοσύνης με 152 ψήφους υπέρ και 148 κατά, βλ. **Γεωργίου Βασίλη**, *Η σκιά της Άγκυρας πάνω στην Ελληνική Θράκη*, Αθήνα 1992 σελ 167 και **Δώδου Δημοσθένη**, *Εκλογική*

γεωγραφία των μειονοτήτων, Αθήνα 1994 σελ 67 Ακόμη μπορούμε να σημειώσουμε τη στάση των βουλευτών Ahmet Faikoglu Sadik Ahmet αμέσως μετά τις εκλογές του 1990, σε σχέση με τις οριακές καταστάσεις που είχαν προκύψει, τους 17 όρους του Ahmet Faikoglu για να ψηφίσει την ιδιωτικοποίηση του ΟΤΕ , ζητώντας μεταξύ άλλων βιβλία Τουρκικά για την εκπαίδευση των μειονοτήτων , απομάκρυνση των μουφτιήδων Ξάνθης, Κομοτηνής και Διδυμοτείχου κλπ ,

11 Το 1946 Πομάκοι από την Ελλάδα και τη Βουλγαρία υποστήριξαν στον ΟΗΕ ότι κατάγονται από την αρχαία Ελληνική φυλή των Αγριάνων και ζήτησαν την ένταξή τους στην Ελλάδα, βλ **Θεοχαρίδης Πέτρος** , *Πομάκοι Οι μουσουλμάνοι της Ροδόπης, Ιστορία, καταγωγή , γλώσσα, θρησκεία, λαογραφικά*, Ξάνθη 1994 σελ 17

12 Το πανεπιστήμιο στη Θράκη χρησιμοποιήθηκε είτε για προεκλογικές κορώνες του τύπου «εθνικοί λόγοι επιβάλουν την ύπαρξη του πανεπιστημίου στη Θράκη» χωρίς να υπάρξει συνέχεια, είτε για να χρησιμοποιηθεί σα μέσο καταναλωτικής «ανάπτυξης» (αύξηση ενοικίων, λειτουργία νέων μπαρ, εστιατορίων κλπ) και όχι διαρθρωτικής παρέμβασης στη Θρακική οικονομία Στο πανεπιστήμιο θα πρέπει να δοθεί ένας πρωταγωνιστικός ρόλος για να μπορέσει να αναδείξει με τον τρόπο του την περιοχή , βλ **Μαλκίδης Φάνης** «Δημοκράτειο Πανεπιστήμιο Θράκης» Οικονομικός Ταχυδρόμος 14-7-94 και ιδίου «Οι νέες προκλήσεις για το Δημοκράτειο Πανεπιστήμιο Θράκης», εφημ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ 8-7-95)

13 Βλ πόρισμα διακομματικής επιτροπής της βουλής των Ελλήνων , για την ανάπτυξη της Θράκης και των νησιών του ανατολικού Αιγαίου (1992) που δεν εφαρμόστηκε ποτέ Ακόμη, τα ειδικά προγράμματα Θράκης, την έρευνα της ακαδημίας Αθηνών για την ανάπτυξη της Θράκης (1994) Από πολιτικής πλευράς, μόνο μετά από τις αλλαγές στην ανατολική Ευρώπη , υπήρξε ένα φραστικό ενδιαφέρον για την περιοχή , χωρίς βέβαια μέχρι σήμερα να υπάρχει ξεκάθαρη δέσμευση ,να υπάρξουν μεγάλα έργα στη Θράκη (περιφέρεια) και όχι «μεγάλα έργα» στην Αθήνα

14 Υπήρξαν επισκέψεις των 15 αυτοαποκαλούμενων ηγετών της μειονότητας , στην Κωνσταντινούπολη ,όπου ο Τούρκος Υπουργός προεδρίας τους εξέφρασε το παράπονο του :**«είναι κρίμα να έρχεστε στην Τουρκία με ξένο διαβατήριο»** Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος, 24 Απριλίου 1996 ,η προσπάθεια της χήρας του Ahmet Sadik, Isik , να αυτοαναγορευθεί ηγέτιδα της μειονότητας και η προσπάθεια ορισμένων εκλεκτών του προξενείου της Κομοτηνής να κρατούν διαρκώς σε ένταση τις σχέσεις μεταξύ πολιτείας και Ελλήνων μουσουλμάνων

15 **Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος** , *Νεοελληνική Ιστορία (1204-1940)*, Θεσσαλονίκη 1991 σελ 404

16 **Χριστοδούλου Μιλτιάδης** , *Η πορεία των Ελληνοτουρκικών σχέσεων και η Κύπρος* , Λευκωσία 1995 σελ 559

17 **Ψυρούκης Νίκος** , *Η Μικρασιατική καταστροφή*, Αθήνα 1982 σελ 197

18 **Βώρος Φάνης** , *Θέματα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας από τις πηγές*, Αθήνα 1996 σελ 306-308

19 **Shaw S and Shaw E**, *History of Ottoman Empire and modern Turkey*, 1977 σελ 71

20 **Παναγιωτίδης Ναθαναήλ** , ο π σελ 359

21 **Cem Ismail** , *Turkiye'de Geri Kalmisligin tarihi* ,(Η ιστορία της Υπανάπτυξης στην Τουρκία) Istanbul 1973 , σελ 284

22 **Misiroglou Kadir** , ορ cit σελ 274-375

23 **Nadir Giaz** , εφημερίδα Son Havadis 10/5/1988

24 Εφημερίδα Son Havadis 7/3/1988

25 **Σβολόπουλος Κωνσταντίνος** , *Η Ελληνική εξωτερική πολιτική 1900-1945*, Αθήνα 1992 σελ 134

26 **Κουφός Νίκος** , *Καβύλη Στη ροή του Έβρου και της ιστορίας*, Νέα Ορεστιάδα 1994 σελ 106

27 **Τσιούμης Κωστής** , *Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης (1923-1940)* , Θεσσαλονίκη 1994 σελ 21

28 **Σβολόπουλος Κωνσταντίνος** , *Η απόφαση για την υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας* , Θεσσαλονίκη 1981, σελ 13-14

29 **Χριστοδούλου Μιλτιάδης** , ο π σελ 358

30 **Τσιούμης Κωνσταντίνος** , ο π σελ 34

31 **Σβορώνος Νίκος** , *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας* , Αθήνα 1994, σελ 128-129

32 **Alexandris Alexis**, *The Greek minority of Istanbul and Greek -Turkish Relations 1918-1974*, Athens 1983, Βλ Κεφάλαιο III , «The Lausanne Negotiations», 1922-1923» σελ 85

33 **Σαρρής Νεοκλής** , «Η μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης και η πολιτική της Τουρκίας» , *Ελλοπία* (1992) τεύχος 6 σελ 23-32

34 **Δαφνής Γεώργιος** , *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων 1923-1940* , Αθήνα 1973-1974, σελ 34

35 **Σαρρής Νεοκλής** ,στο **Σύλλογος Ιμβρίων Κωνσταντινουπολιτών Τενεδίων Ανατολικοθρακών**, *Οι παραβιάσεις της Συνθήκης της Λωζάνης*, Κομοτηνή 1993 σελ 56

36 **Σαρρής Νεοκλής** , *Το Ποντιακό ζήτημα και η τύχη του Ελληνισμού*, Πάτρα 1994 σελ 7

37 **Κιτρομηλίδου Μαρία** , *Το Μικρασιατικό ζήτημα στην εφημερίδα ΠΑΦΟΣ της Κύπρου*, Λευκωσία 1994 σελ 201

38 **Dakin Douglas**, *Η ενοποίηση της Ελλάδας 1770-1923*, Αθήνα 1984 σελ 364

39 **Δαφνής Γεώργιος** , ο π , σελ 39

40 **Τσουκαλάς Κώστας** , *Η Ελληνική τραγωδία*, Αθήνα 1981 ,σελ 30

41 **Τσιρκινίδης Χάρης** , *Η γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου, Θράκης και Μ. Ασίας μέσα από τα γαλλικά αρχεία*, Θεσσαλονίκη 1995, σελ 306

42 **Κύρου Αλέξης** , *Ελληνική εξωτερική πολιτική*, Αθήνα 1955, σελ 73

43 **Ζαφείρης Ηλίας** , *Στρατιωτική ιστορία της Ελλάδας*, Αθήνα 1992, σελ 149

44 **Κριτού Αντώνης** , *Αλεξανδρούπολη ,η εκατοντάχρονη ιστορία της 1878-1978* , Αλεξανδρούπολη 1995, σελ 188

45. **Τσιρκινίδης Χάρης** , ο π σελ 306

46 **Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος** , ο π σελ 479

- 47 Κουφός Νίκος , ο π σελ 109
 48 Δαφνής Γεώργιος ,ο π σελ 54
 49 Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης - Νομική Σχολή, *Πράξεις που υπογράφηκαν στη Λωζάννη*, Αθήνα – Κομοτηνή 1993, σελ 11
 50 Ροδάκης Περικλής , *Ο γόρδιος δεσμός των εθνότητων* , Αθήνα 1990 , σελ 174
 51 Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης - Νομική Σχολή, *Πράξεις που υπογράφηκαν στη Λωζάννη*, Αθήνα – Κομοτηνή 1993, σελ 30
 52 Αναστασιάδου Ιφιγένεια, *Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας του 1930*, Αθήνα 1982,σελ 60
 53 Χριστοδούλου Μιλτιάδης ,ο π σελ 363
 54 Κιτρομηλίδου Μαρία ,ο π σελ . 202
 55 Ζαβιτσιάνος Κωνσταντίνος , *Αι αναμνήσεις του εκ της ιστορικής διαφωνίας Βασιλέως Κωνσταντίνου και Ελευθερίου Βενιζέλου* , Αθήναι χ χ, σελ 34
 56 Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *Το Ποντιακό ζήτημα σήμερα*, Αθήνα 1996 σελ 54 και σελ 74
 57 Θρακική Εστία Θεσσαλονίκης , *Θρακική ηχώ*, Θεσσαλονίκη 1992, σελ 65.
 58 Χόρτον Τζόρτζ, *Αναφορικά με την Τουρκία*, Αθήνα 1992 , σελ 240-242
 59 Μαγκριώτης Γιάννης , *Θράκη, η έπαλξη του Ελληνικού βορρά*, Αθήνα 1993, σελ 222
 60 Κηπουρός Χρήστος , *Η Θράκη θέλει αγώνα*, Αθήνα 1994 , σελ 17
 61 Κιτρομηλίδου Μαρία , ο π σελ 203
 62 Κιτσικής Δημήτρης , *Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας 1280-1924*, Αθήνα 1988 , σελ 194
 63 Clogg Richard , *Συνοπτική ιστορία της Ελλάδας 1770-1990* , Αθήνα 1995, σελ 106
 64 Dakin Douglas , ο π σελ 209
 65 Driault ,E , *La question d' Orient , 1918-1937*, Paris, 1938 στο Ψυρούκης Νίκος , ο π σελ 184
 66 Βενέζης Ηλίας, *Αιολική γη*, Αθήνα 1969, σελ 17 .
 67 Τσουκαλάς Κώστας , ο π σελ 26
 68 Πάλλης Ι, *Στατιστική μελέτη περί των φυλετικών μεταναστεύσεων*, 1925 στο Βώρος Φάνης , ο π σελ 398
 69 Κηπουρός Χρήστος, ο π σελ 17
 70 Λιβιεράτος Δημήτρης , *Κοινωνικοί αγώνες στην Ελλάδα (1923-27)*, Αθήνα 1985 , σελ 26
 71 Ψυρούκης Νίκος , *Ο φασισμός και η 4η Αυγούστου*, Αθήνα 1977,σελ 33
 72 Καζαντζάκης Νίκος ,*Αναφορά στο Γκρέκο* , Αθήνα 1969, σελ 516 και σελ 522
 73 Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών Σαράντα χρόνια (1919-1959) στο Ψυρούκης Νίκος , ο π σελ 34
 74 Παπαδόπουλος Νίκος , υπάλληλος της Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων και Τμήματος Στατιστικής Διεύθυνσης Επικοινωνίας Θράκης στο Τερζής Αντώνης, *Αληστές μνήμης Χηλίτες* , Αλεξανδρούπολη 1997, σελ 54
 75 Γουδελής Σταμάτης , *Σχέσεις χριστιανών και μουσουλμάνων στην ελληνική Θράκη* , Κομοτηνή 1992, σελ 20
 76 Φωτιάδης Κώστας, «Η εγκατάσταση των προσφύγων στη Δυτική Θράκη», στο *πρακτικά Α' Παγκοσμίου Συνεδρίου Θρακών*, Αλεξανδρούπολη, 1994 σελ 56-65
 77 ΑΥΕ 1927 Φάκελος Β/61, «*Εγγραφο Γενικής Διοίκησης Θράκης προς Υπουργείον Γεωργίας*», αρ πρ 1461 Κομοτηνή 8 Δεκεμβρίου 1927
 78 ΑΥΕ 1927 Φάκελος Β/61, «*Εγγραφο Γενικής Διοίκησης Θράκης προς Υπουργείον Γεωργίας*», αρ πρ 1461 Κομοτηνή 8 Δεκεμβρίου 1927
 79 ΑΥΕ 1923 Φάκελος Κοινωνία των Εθνών / ΑΠ/7 δημοσίευμα της Εφημερίδας Vakit
 80 ΑΥΕ 1929 Φάκελος Β/61 «*Καταλήψεις κτημάτων των Ελλήνων εν Τουρκία και Τούρκων εν Ελλάδι*», Έγγραφο του γενικού Προξένου της Ελλάδας στην Κωνσταντινούπολη προς το Υπουργείον Εξωτερικών , Κωνσταντινούπολη 3 Μαρτίου 1929

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Νόμος «Περί διαβατηρίων» (16 Ιουλίου 1922)

1ον Απαγορεύεται η εν Ελλάδι απόβασις αλλοδαπών εφ' όσον ούτοι δεν είναι εφωδιασμένοι δια τακτικών διαβατηρίων νομίμως τεθεωρημένων ή δια των εγγράφων των εκάστοτε οριζομένων δια Βασιλικών Διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσι των επί των Εσωτερικών ,Εθνικής Οικονομίας και Περιθάλψεως υπουργών.

2ον Πας πλοιοκτήτης ,πράκτωρ ή πλοίαρχος ή άλλο οιονδήποτε μέλος πληρώματος πλοίου τινός ,όστις ήθελεν αναλάβει ,όπως διευκολύνη ή δεχθή την εις Ελλάδα μεταφοράν των περι ων η εν άρθρω 1 απαγόρευσις προσώπων ,τιμωρείται δια φυλακίσεως εξ τουλάχιστον μηνών και χρηματικής ποινής από τρισχιλίων μέχρι δεκασχιλίων δραχμών δι έκαστον ,κατά παράβασιν του παρόντος νόμου , μεταφερόμενον πρόσωπον

Πηγή : Βώρος Φάνης , *Θέματα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας από τις πηγές*, Αθήνα 1996 σελ. 345.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΠΕΡΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΝΤΑ ΤΗ 30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1923 ΛΩΖΑΝΗ

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ συνεφώνησαν επί των ακολούθων όρων.

Άρθρο 1

Από της 1ης Μαΐου 1923 θέλει να διενεργηθή η υποχρεωτική ανταλλαγή των Τούρκων υπηκόων ελληνικού ορθοδόξου θρησκειύματος των εγκατεστημένων επί των τουρκικών εδαφών και των Ελλήνων υπηκόων μουσουλμανικού θρησκειύματος των εγκατεστημένων επί των Ελληνικών εδαφών. Τα πρόσωπα ταύτα δε θα δύνανται να έλθωσιν ίνα εγκατασταθώσιν εκ νέου εν Τουρκία ή αντιστοίχως εν Ελλάδα, άνευ της αδείας της Τουρκικής Κυβερνήσεως ή αντιστοίχως της Ελληνικής Κυβερνήσεως.

Άρθρο 2

Δε θα περιληφθώσιν εις την εν πρώτω άρθρω προβλεπομένην ανταλλαγήν .

α') οι Έλληνες κάτοικοι της Κωνσταντινουπόλεως

β') οι Μουσουλμάνοι κάτοικοι της Δυτικής Θράκης

Θέλουσι θεωρηθή ως Έλληνες κάτοικοι της Κωνσταντινουπόλεως , πάντες οι Έλληνες οι εγκατεστημένοι ήδη προς της 30ης Οκτωβρίου 1918 εν τη περιφερεία της Νομαρχίας Κωνσταντινουπόλεως ως αύτη καθορίζεται δια του νόμου του 1912.

Θέλουσι θεωρηθή ως μουσουλμάνοι κάτοικοι της Δυτικής Θράκης πάντες οι Μουσουλμάνοι οι εγκατεστημένοι εν τη περιοχή ανατολικώς της μεθορίου γραμμής της καθορισθείσης τω 1913 δια της Συνθήκης του Βουκουρεστίου.

Άρθρο 3

Οι Έλληνες και οι Μουσουλμάνοι ,οι εγκαταλείψαντες ήδη από της 18ης Οκτωβρίου 1912 τα εδάφη ,ων οι Έλληνες και Τούρκοι κάτοικοι θέλουσιν αμοιβαίως ανταλλαγήν θα θεωρηθώσι περιλαμβανόμενοι εν τη ανταλλαγή τη προβλεπομένη εν τω 1 άρθρω. Η έκφραση «μετανάστης» εν τη παρούση Συμβάσει περιλαμβάνει πάντα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα τα μέλλοντα να μεταναστεύσωσιν ή έχοντα μεταναστεύσει από της 18ης Οκτωβρίου 1912.

Άρθρο 5

Υπό την επιφύλαξιν των διατάξεων των άρθρων 9 και 10 της παρούσης Συμβάσεως τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και αι απαιτήσεις των εν Τουρκία Ελλήνων ή των εν Ελλάδα Μουσουλμάνων, ουδόλως θέλουσι θιγή συνεπεία της γενησομένης δυνάμει της παρούσης Συμβάσεως ανταλλαγής.

Άρθρο 16

Ουδέν εμπόδιον θέλει παρεμβληθή δια την παρά των κατοίκων ,των δυνάμει του άρθρου 2 εξαιρουμένων της ανταλλαγής περιοχών ,ελευθέραν άσκησιν του δικαιώματος αυτών όπως παραμείνωσιν εκείν ή επιστρέψωσιν και απολαμβάνωσιν ακωλύτως της ελευθερίας των και των δικαιωμάτων αυτών ιδιοκτησίας εν Τουρκία και εν Ελλάδα Η διάταξις αύτη δεν θέλει προβληθή ως λόγος παρεμποδίσεως της ελευθέρας αποξενώσεως της περιουσίας της ανηκούσης εις τους κατοίκους των ειρημένων περιοχών των εξαιρουμένων της ανταλλαγής ως και της εκουσίας αναχωρήσεως εκείνων εκ των κατοίκων τούτων οίτινες επιθυμούσι να εγκαταλείψωσι την Τουρκία ή την Ελλάδα.

Άρθρο 19

Εγένετο εν Λωζάννη ,τη 30ή Ιανουαρίου 1923 ,εις τρία αντίτυπα ,ων το εν θέλει επιδοθή εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν ,το έτερον εις την Κυβέρνησιν της Μεγάλης Εθνοσυνελεύσεως της Τουρκίας και τον τρίτον θέλει κατατεθή εις τα αρχεία της Κυβερνήσεως της Γαλλικής Δημοκρατίας ,ήτις θέλει επιδώσει επίσημα αυτού αντίγραφα εις τα λοιπάς Δυνάμεις αίτινες θα υπογράψωσι την Συνθήκην Ειρήνης μετά της Τουρκίας.

(Τ Σ) Ε Κ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Τ.Σ) Μ ΙΣΜΕΤ

« Δ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ Dr.RIZA NOUR

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΙΡΗΝΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙΣΑ ΤΗΝ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1923 Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ,Η ΓΑΛΛΙΑ ,Η ΙΤΑΛΙΑ, Η ΙΑΠΩΝΙΑ , Η ΕΛΛΑΣ , Η ΡΟΥΜΑΝΙΑ , ΤΟ ΣΕΡΒΟ- ΚΡΟΑΤΙΚΟ-ΣΛΟΒΕΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ αφ' ενός ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΑ αφ' ετέρου

Διαπνεόμενα υπό του αυτού πτόθου όπως τερματίσωσιν οριστικώς την εμπόλεμον κατάστασιν ήτις από του 1914 συνετάραξε την ανατολήν .Μεριμνώσαι όπως αποκαταστήσωσι τας μεταξύ αυτών σχέσεις φιλίας και εμπορίου,αναγκαίας δια την κοινήν ευημερίαν των οικείων αυτών Εθνών

Λαμβάνουσαι υπ' όψιν ότι αι σχέσεις αύται δέον να βασίζονται επί του σεβασμού της ανεξαρτησίας και της κυριαρχίας των Κρατών . Απεφάσισαν να συνομολογήσωσιν επί τούτου συνθήκην και διώρισαν ως πληρεξουσίουσιν αυτών :

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΕΡΘΑΛΛΑΣΙΩΝ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ Τον Εντιμότατον Sir Horace George Montagu Rumbold ,Baronet, G C M G , Υπατον Αρμοστήν εν Κωνσταντινουπόλει

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Τον Μέγαρχον Στρατηγόν κ Maurice PELLE , Πρεσβευτήν της Γαλλίας ,Υπατον Αρμοστήν της Δημοκρατίας εν Ανατολή, Ανώτερον Ταξιάρχην Τάγματος της Λεγεώνας της Τιμής

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Τον Εντιμον Μαρκήσιον Camille GARRONI Γερουσιαστήν του Βασιλείου πρεσβευτήν της Ιταλίας Υπατον Αρμοστήν εν Κωνσταντινουπόλει ,Μεγαλόσταυρον των Ταγμάτων των Αγίου Μαυρικού και Λαζάρου και του Στέμματος της Ιταλίας

Τον Κύριον Jules Cesar MONTAGNA Εκτακτον Απεσταλμένον και πληρεξούσιον Υπουργόν εν Αθήναις , Ταξιάρχην του Τάγματος των Αγίων Μαυρικού και Λαζάρου ,ανώτερον ταξιάρχην του στέμματος της Ιταλίας.

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

Τον Κύριον Kentaro OTCHIAI Jusammi Μέλος πρώτης τάξεως του Ταγματος του ανατέλλοντος Ηλίου Εκτακτον και πληρεξούσιον Πρεσβευτήν εν Ρώμη

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Τον Κύριον Ελευθέριον ΚΒΕΝΙΖΕΛΟΝ ,Πρώην πρόεδρο του υπουργικού Συμβουλίου ,Μεγαλόσταυρον του Τάγματος του Σωτήρος,

Τον Κύριον Δημήτριον ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΝ Πληρεξούσιον Υπουργόν εν Λονδίω , Ταξιάρχην του Τάγματος του Σωτήρος.

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ Τον κύριο Constantin I. DIAMANTY ,Πληρεξούσιον Υπουργόν Τον Κύριον Costantin CONTZESCO Πληρεξούσιον Υπουργόν

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ , ΤΩΝ ΚΡΟΑΤΩΝ , ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΛΟΒΕΝΩΝ Τον Δρα Miloutine YOVANOVITCH Έκτακτον Απεσταλμένον και Πληρεξούσιον Υπουργόν Εν Βέρνη

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Τον ISMET Paacha ,Υπουργόν επί των Εξωτερικών Βουλευτήν Ανδριανουπόλεως Τον Δρα RIZA NOUR Bey Υπουργόν Υγιεινής Και Κοινωνικής Περιθάλψεως ,Βουλευτήν Σινώπης

Τον HASSAN Bey Πρώην Υπουργόν Βουλευτήν Τραπεζούντος

ΟΙΤΙΝΕΣ επιδείξαντες αλληλόις τα πληρεξούσια αυτών έγγραφα ευρεθέντα εν πλήρει τάξει και κατά τους απαιτούμενους τύπους συνεφώνησαν επί των ακολούθων όρων .

ΤΜΗΜΑ Α' ΕΔΑΦΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Άρθρον 2

Από του Ευξείνου Πόντου προς το Αιγαίον τα σύνορα της Τουρκίας ορίζονται ως έπεται ...

2ον Μετά της Ελλάδας: Εκείθεν μέχρι της συμβολής του Άρδα και του Έβρου :ο ρους του Έβρου

Εκείθεν προς τα άνω του Άρδα μέχρι σημείο επί του ποταμού τούτου ορισθησομένου επί του εδάφους εγγύτατα προς το χωριό Τσουρέκ-κιοι' ο ρούς του Άρδα .

Εκείθεν Νοτιοανατολικώς μέχρι του σημείου επί του Έβρου εις απόστασιν ενός χιλιομέτρου προς τα κάτω του Βόνα κιοι. γραμμή αισθητώς ευθεία αφίνουσα εν Τουρκία το χωρίον Βόνα -κιοι. Το χωρίον Τσουρεκ-κιοι θα παραχωρηθεί εις την Ελλάδα ή στην την Τουρκία ,καθόσον η πλειονότης του πληθυσμού ήθελεν αναγνωρισθεί ελληνική ή τουρκική υπό της εν τω άρθρω 5 προβλεπομένης επιτροπής μη συνυπολογιζομένων των μεταναστευσάντων εις το χωρίον τούτο μετά την 11ην Οκτωβρίου 1922.

Εκείθεν μέχρι του Αιγαίου :ο ρους του Έβρου.

Άρθρο 16

Η Τουρκία δηλοί ότι παραιτείται παντός τίτλου και δικαιώματος πάσης φύσεως επί των εδαφών ή εν σχέσει προς τα εδάφη άτινα κείνται πέραν των προβλεπομένων υπό της παρούσης Συνθήκης ορίων ,ως και επί των νήσων , εκτός εκείνων ων η κυριαρχία έχει αναγνωρισθεί αυτή δια της παρούσης Συνθήκης ,της τύχης των εδαφών και των νήσων τούτων κανονισθείσης ή κανονισθησομένης μεταξύ των ενδιαφερομένων.Αι διατάξεις του παρόντος άρθρου δε θίγουσι τα συνομολογηθείσας ή συνομολογηθησομένας ιδιαιτέρας συμφωνίας μεταξύ της Τουρκίας και των ομόρων χωρών λόγω της γεινιάσεως αυτών

Άρθρο 26

Η Τουρκία δηλοί από τούδε ότι αναγνωρίζει και αποδέχεται τα σύνορα της Γερμανίας ,της Αυστρίας ,της Βουλγαρίας, της Ελλάδας, της Ουγγαρίας ,της Πολωνίας ,της Ρουμανίας ,του Σερβο-κροατό-Σλοβενικού και του Τσεχοσλαβικού Κράτους ,ως αύτα καθορίζονται ή θέλοσι καθορισθή υπό των προβλεπομένων εν άρθρω 25 Συνθηκών ή υπό πάσης συμπληρωματικής συμβάσεως.

ΤΜΗΜΑ Ε ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρον 37

Η Τουρκία αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως αι εν τοις άρθροις 38-44 περιεχόμενοι διατάξεις αναγνωρισθώσιν ως θεμελιώδης νόμοι όπως ουδείς νόμος ή κανονισμός ή επίσημος τις πράξις διατελώσιν εν αντιφάσει ή εν αντιθέσει προς τα διατάξεις ταύτας και όπως ουδείς νόμος ή κανονισμός ή επίσημος τις πράξις κατισχύων αυτών

Άρθρον 38

Η Τουρκική κυβέρνησις αναλαμβάνει την υποχρέωσιν να παρέχει εις πάντας τους κατοίκους της Τουρκίας πλήρη και απόλυτον προστασίαν της ζωής και της ελευθερίας αυτών αδιακρίτως γεννήσεως ,εθνικότητος ,γλώσσης , φυλής ή θρησκείας

Πάντες οι κάτοικοι της Τουρκίας δικαιούνται να πρεσβεύωσιν ελευθέρως δημοσία τε και κατ'ιδίαν πάσαν πίστιν, θρησκείαν ή δοξασίαν ων η άσκησης δεν ήθελεν να είναι ασυμβίβαστος προς την δημόσιαν τάξιν και τα χρηστά ήθη Αι μη μουσουλμανικά μειονότητες θα απολαύωσιν πλήρως της ελευθερίας , κυκλοφορίας και μεταναστεύσεως υπό την επιφύλαξιν των εφαρμοζομένων εφ' όλου ή μέρους του εδάφους ,εις άπαντας τους Τούρκους υπηκόους μέτρων άτινα ήθελον τυχόν ληφθή υπό της Τουρκικής Κυβερνήσεως χάριν της εθνικής αμύνης και της τηρήσεως της δημοσίας τάξεως

Άρθρον 39

Οι ανήκοντες εις μη μουσουλμανικάς μειονότητας υπήκοοι τούρκοι θα απολαύωσιν των αυτών αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων ών και οι μουσουλμάνοι Πάντες οι κάτοικοι της Τουρκίας άνευ διακρίσεως θρησκευάτου θα ώσιν ίσοι απέναντι του νόμου Η διαφορά θρησκείας ,δοξασίας ή πίστεως δεν οφείλει να αποτελέσει κώλυμα δι ' ουδένα Τούρκον υπήκοον ως προς την απόλαυσιν των αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων και ιδία την παραδοχήν εις τα δημοσία θέσει αξιώματα και τιμάς ή την εξάσκησην των διαφόρων επαγγελμάτων και βιομηχανιών Ουδείς περιορισμός θέλει επιβληθεί κατά της ελευθέρας χρήσεως παρά παντός τούρκου υπηκόου οιασδήποτε γλώσσης είτε εν ταις ιδιωτικάς ή εμπορικάς σχέσεσιν ,είτε ως προς την θρησκείαν τον τύπον και πάσης φύσεως δημοσιεύματα ,είτε εν ταις δημοσίαις συναθροίσεσιν.Παρά την ύπαρξιν της επισήμου γλώσσης ,θα παρέχωνται αι προσήκουσαι ευκολίαι εις τους τούρκους υπηκόους ,τους λαλούντες γλώσσαν άλλην ή την τουρκικήν , δια την προσφορικήν χρήσιν της γλώσσης αυτών ενωπίων των δικαστηρίων

Άρθρον 40

Οι Τούρκοι υπήκοοι ,οι ανήκοντες εις μη μουσουλμανικάς μειονότητας θα απολαύωσι «νομικώς» και πραγματικώς της αυτής προστασίας και των αυτών εγγυήσεων ων απολαύουσι και οι λοιποί τούρκοι υπήκοοι Θα έχωσιν ιδίως ίσον δικαίωμα να συνιστώσι διευθύνωσι και εποπτεύωσιν ιδίες δαπάναις παντός είδους φιλανθρωπικά θρησκευτικά η κοινωφελή ιδρύματα σχολεία και λοιπά εκπαιδευτήρια μετά του δικαίωματος να ποιώνται ελευθέρως εν αυτοίς χρήσιν της γλώσσης των και να τελώσιν ελευθέρως τα της θρησκείας των

Άρθρον 41

Εν ταις πόλεσι και περιφερείας ένθα διαμένει σημαντική αναλογία υπηκόων μη μουσουλμάνων η Τουρκική Κυβέρνησις θα παρέχει ως προς τη δημοσίαν εκπαίδευσιν ,τας προσήκουσας ευκολίας προς εξασφάλισιν της εν τοις δημοτικοίς σχολείοις παροχής εν τη ιδία αυτών γλώσση ,της διδασκαλίας εις τα τέκνα των εν λόγω τούρκων υπηκόων Η διάταξις αύτη δεν κωλύει την Τουρκικήν Κυβέρνησιν να καταστήσει υποχρεωτικήν την διδασκαλίαν της τουρκικής γλώσσης εν τοις ειρημένοις σχολείοις

Εν ταις πόλεσι και περιφερείαις ένθα υπάρχει σημαντική αναλογία τούρκων υπηκόων ανήκοντων εις τα μη μουσουλμανικάς μειονότητας θέλει να εξασφαλισθεί εις τα μειονότητας ταύτας δικαία συμμετοχή εις την διάθεσιν των χρηματικών ποσών άτινα τυχόν θα εχορηγούντο εκ του δημοσίου χρήματος υπό του προϋπολογισμού του Κράτους ή των δημοτικών και λοιπών προϋπολογισμών επί των εκπαιδευτικώ θρησκευτικώ ή φιλανθρωπικώ σκοπώ

Τα ποσά ταύτα θα καταβάλλωνται εις τους αρμοδίους αντιπροσώπους των ενδιαφερομένων καθιδρυμάτων και οργανισμών.

Άρθρον 42

Η Τουρκική Κυβέρνησις δέχεται να λάβη απέναντι των μη μουσουλμανικών μειονοτήτων , όσον αφορά την οικογενειακήν ή προσωπικήν αυτών κατάστασιν ,πάντα τα κατάλληλα μέτρα όπως τα ζητήματα ταύτα κανονίζωνται συμφώνως προς τα έθιμα τω μειονοτήτων τούτων. Τα μέτρα ταύτα θέλουσιν επεξεργασθή ειδικά επιτροπαί αποτελούμεναι εξ ίσου αριθμού αντιπροσώπων της Τουρκικής Κυβερνήσεως και μιας εκάστης των ενδιαφερομένων μειονοτήτων Εν περιπτώσει διαφωνίας η Τουρκική Κυβέρνησις και το Συμβούλιον της Κοινωνίας των Εθνών θέλουσι διορίσει ,από κοινού ,επιδιαιτητήν εκλεγόμενων μεταξύ των Ευρωπαϊών νομομαθών.Η Τουρκική Κυβέρνησις υποχρεούται να παρέχη πάσαν προστασίαν εις τα εκκλησίας ,συναγωγάς ,νεκροταφεία και λοιπά θρησκευτικά και φιλανθρωπικά καταστήματα των αυτών αυτών μειονοτήτων, των ήδη ευρισκομένων εν Τουρκία θα παρέχεται πάσα ευκολία και άδεια , η δε Τουρκική Κυβέρνησις προκειμένου περι

ιδρύσεως νέων θρησκευτικών και φιλανθρωπικών καθιδρυμάτων ,ουδεμίαν θέλει αρνηθή εκ των αναγκαίων ευκολιών ,αίτινες έχουσιν εξασφαλισθή εις τα λοιπά ιδιωτικά καθιδρύματα ομοίας φύσεως.

Άρθρον 43

Οι εις τας μη μουσουλμανικάς μειονότητες ανήκοντες τούρκοι υπήκοοι δεν θα ώσιν υποχρεωμένοι να εκτελώσι πράξεις αποτελούσας παράβασιν της πίστεως ή των θρησκευτικών των εθίμων ,ούτε θα περιπίπτωσιν εις ανικανότητα τινα αρνούμενοι να παραστώσιν ενώπιον των δικαστηρίων ή να εκτελέσωσι νόμιμον τινά πράξιν κατά την ημέραν της εβδομαδιαίας των αναπαύσεως. Ουχ ήτιον ,η διάταξις αύτη δεν απαλλάσσει τους τούρκους υπηκόους των υποχρεώσεων, άτινες επιβάλλονται εις πάντας τους λοιπούς τούρκους υπηκόους προς τήρησιν της δημοσίας τάξεως

Άρθρον 44

Η Τουρκία παραδέχεται όπως αι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων του παρόντος Τμήματος , εφ' όσον αφορώσιν εις τους μη μουσουλμάνους υπηκόους της Τουρκίας αποτελέσωσιν υποχρεώσεις διεθνούς συμφέροντος και τεθώσιν υπό την εγγύησιν της κοινωνίας των Εθνών.Αι διατάξεις αύται δεν δύνανται να τροποποιηθώσιν άνευ της συγκαταθέσεως της πλειοψηφίας του συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών.

Η Βρετανική Αυτοκρατορία , η Γαλλία, η Ιταλία και η Ιαπωνία υποχρεούνται δια της παρούσης συνθήκης να μη αρνηθώσι την συγκατάθεσιν αυτών εις πάσας τροποποιήσιν των ειρημένων άρθρων ,ήν ήθελε κατά τους νομίμους τύπους αποφασίσει η πλειοψηφία του Συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών

Η Τουρκία δέχεται όπως παν Μέλος του Συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών έχη το δικαίωμα να επισύρη την προσοχήν του συμβουλίου επί πάσης παραβάσεως ή κινδύνου παραβάσεως οιασδήποτε των υποχρεώσεων τούτων και όπως το Συμβούλιον δύναται να ενεργήση καθ' οιονδήποτε τρόπον και παρέχη οιασδήποτε οδηγίας κρινόμενας καταλλήλους και αποτελεσματικής εν τη περιστάσει

Η Τουρκία δέχεται προς τούτοις όπως ,εν περιπτώσει διχογνωμίας επί των νομικών ή πραγματικών ζητημάτων αφορώντων τα άρθρα ταύτα , μεταξύ της Τουρκικής Κυβερνήσεως και μιας οιασδήποτε των λοιπών υπογραψασών την παρούσαν Συνθήκην δυνάμεων ή πάσης άλλης Δυνάμεως Μέλους του συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών ,η τοιαύτη διχογνωμία θεωρηθή ως διεθνούς χαρακτήρος διαφορά κατά το γράμμα του άρθρου 14 του Συμφώνου της Κοινωνίας των Εθνών

Η Τουρκική Κυβέρνησις δέχεται όπως πάσα τοιούτου είδους διαφορά επί τη αιτήσει του ετέρου των Μερών , παρεπέμπηται εις το διαρκές Δικαστήριον Διεθνούς Δικαιοσύνης

Η απόφασις του Διαρκούς Δικαστηρίου θα η ανέκκλητος ,θα έχη δε την ισχύν και το κύρος αποφάσεως εκδοθείσης δυνάμει του άρθρου 13 του Συμφώνου

Άρθρο 45

Τα αναγνωρισθέντα δια των διατάξεων του παρόντος Τμήματος δικαιώματα εις τα εν Τουρκία μη μουσουλμανικάς μειονότητας αναγνωρίζονται επίσης υπό της Ελλάδας εις τας εν των εδάφει αυτής ευρισκομένας μουσουλμανικάς μειονότητας.

ΜΕΡΟΣ Β Τμήμα Β'

Άρθρο 59

Η Ελλάς αναγνωρίζει την υποχρέωσιν αυτής όπως επανορθώση τας προξενηθείσας εν Ανατολία ζημίας εκ πράξεων του ελληνικού στρατού ή της ελληνικής διοικήσεως αντίθετων προς τους νόμους του πολέμου.Εξ' άλλου η Τουρκία λαμβάνουσα υπ' όψιν την οικονομικήν κατάστασιν της Ελλάδας ως αύτη προκύπτει εκ της παρατάσεως του πολέμου και των συνεπειών αυτού παραιτείται οριστικώς πάσης απαιτήσεως κατά της Ελληνικής κυβερνήσεως περί επανορθώσεων.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΥΠΟΓΡΑΦΕΙΣΑ ΤΗ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1923

Άρθρο 1

Τα από του Αιγαίου μέχρι του Εύξεινου Πόντου εδάφη ,τα διήκοντα εκατέρωθεν των συνόρων άτινα χωρίζουσι την Τουρκίαν από της Βουλγαρίας και της Ελλάδας θα ουδετεροποιηθώσιν εις βάθος τριάκοντα περίπου χιλιομέτρων ,περλαμβανόμενων εντός των κάτωθι ορίων .

Επί του Ελληνικού εδάφους από του Αιγαίου μέχρι της ελληνοβουλγαρικής μεθορίου: γραμμή αναχωρούσα από του άκρου του ακρωτηρίου Μάκρης (του χωρίου Μάκρη εξαιρουμένου) ακολουθούσα προς βορράν διεύθυνσιν αισθητώς παράλληλον προς τον ρουν του Έβρου μέχρι του Ταχταλή ,και εξικνουμένη είτα προς ανατολάς του Μεχέρ-κοζ εις σημείον καθοριστέον επί της

ελληνοβουλγαρικής μεθορίου δεκαπέντε περίπου χιλιόμετρα δυτικώς του Κιουτσούκ -Δερμπένι (στο ίδιο άρθρο ορίζονται οι ουδέτερες ζώνες στην Βουλγαρία και Τουρκία και στα υπόλοιπα 4 άρθρα οι επιτροπές χάραξης των εδαφικών ορίων, οι οπλισμοί κλπ)

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΣΧΕΤΙΚΟΝ ΠΡΟΣ ΤΗ ΕΝ ΣΕΒΡΑΙΣ ΣΥΝΑΦΘΕΙΣΑΝ ΣΥΝΘΗΚΗΝ ΤΗ 10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1920 ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΡΟΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΟ ΑΥΤΗΝ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΝ ΣΥΝΑΦΘΕΙΣΑΝ ΣΥΝΘΗΚΗΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΕΝΑ ΣΧΕΣΕΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ

ΥΠΟΓΡΑΦΕΝ ΤΗ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1923

Αι κυβερνήσεις της ΒΡΕΤΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ ,της ΓΑΛΛΙΑΣ ,της ΙΤΑΛΙΑΣ ,της ΙΑΠΩΝΙΑΣ και της ΕΛΛΑΔΟΣ θεωρούσαι ότι τιθέμενης εν ισχύει εν Σεβραις συναφθείσας την 10 Αυγούστου 1920 μεταξύ των Προεχουσών Συμμάχων δυνάμεων και της Ελλάδος Συνθήκης περί προστασίας των Μειονοτήτων εν Ελλάδι ,ως και της συνομολογηθείσης ως αύτως εν Σέβραις την 10ην Αυγούστου 1920 μεταξύ των αυτών δυνάμεων συνθήκη περί Θράκης

Οι ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ δεόντως εξουσιοδοτημένοι συμφωνούσιν εν ονόματι των οικείων αυτών Κυβερνήσεων επί των ακολούθων διατάξεων:

1ον) Αι επικυρώσεις των ως άνω συναφθεισών εν Σέβραις δύο Συνθηκών δέον εάν η κατάθεσις αυτών δεν εγένετο ήδη να κατατέθωσιν ομού μετά των επικυρώσεων των Συνθηκών Ειρήνης και Πράξεων των υπό σημερινή χρονολογίαν υπογραφείσων εν Λωζάνη.

2ον) Αι διατυπωθείσαι εν τω άρθρω 7 ,εδαφ 2 και τω άρθρω 15 διατάξεις της ως άνω Συνθήκης των Σεβρών περί προστασίας των Μειονοτήτων καταργούνται και παραμένουσι κατηρημέναι

3ον) Η εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 1 της ως άνω Συνθήκης των Σεβρών περί Θράκης θέλει περιορισθεί εντός των ορίων του άρθρου 2 εδ 2 της υπό σημερινή χρονολογίαν υπογραφείσης Συνθήκης Ειρήνης

ΕΓΕΝΕΤΟ εν Λωζάνη της 24η Ιουλίου 1923

T S HORACE RUMBOLD PELLE

GARRONI G.C MONTAGNA

Κ ΟΤΧΙΑΙ

Ε Κ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Δ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΑΤΣ ΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΙΜΒΡΟΥ ΚΑΙ ΤΕΝΕΔΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΕΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ ,ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ,ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ,ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ,ΤΗ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1923

Οι ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ δεόντως εξουσιοδοτημένοι συμφωνούσιν επί των επομένων διατάξεων

1.Το έδαφος το κείμενον μεταξύ του Έβρου και της τουρκο-ελληνικής μεθορίου της περιγραφόμενης εν τω άρθρω 2 εδ 2 της υπό σημερινή χρονολογίαν Συνθήκης Ειρήνης ,όπερ θέλει αποδοθή εις την Τουρκίαν, θα παραδοθή εις τας τουρκικάς Αρχάς το βραδύτερον την 15ην Σεπτεμβρίου 1923 ,υπό τον όρον όπως η επικύρωσις της ειρημένης Συνθήκης υπό της μεγάλης Εθνοσυνελεύσεως της Τουρκίας έχει κοινοποιηθή κατά την ημερομηνίαν ταύτην εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν, μερίμνη των εν Κωνσταντινούπολει Συμμάχων Υπάτων Αρμοστών.Εάν η κοινοποίησις αύτη δεν έχει γίνει κατά την ως άνω χρονολογίαν η παράδοσις του ειρημένου εδάφους θα λάβη χώραν εντός 15 ημερών από της κοινοποιήσεως .

2.Η μη τυχόν περάτωσις της εν τω άρθρω 5 της Συνθήκης Ειρήνης προβλεπομένης οροθετήσεως δεν δύναται να επιβραδύνη την παράδοσιν εις τας τουρκικάς Αρχάς του ανωτέρου αναφερόμενου εδάφους Εν τη περιπτώση ταύτη ,η Ελληνική και η Τουρκική Κυβέρνησις θα προβώσιν εις προσωρινήν διαχάραξιν επί του εδάφους της εν τω άρθρω εδ.2 της Συνθήκης Ειρήνης περιγραφόμενης γραμμής Η προσωρινή αύτη διαχάραξις θα είναι σεβαστή παρ' αμφοτέρων των μερών μέχρι της περατώσεως των έργων της Επιτροπής της προβλεπομένης εν τω άρθρω 5 της ειρημένης Συνθήκης

3 .Οι Έλληνες κάτοικοι του Κάραγατς θα υπαχθώσιν εις την ανταλλαγίν των πληθυσμών την οριζόμενην υπό της Συμβάσεως της υπογραφείσης μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας την 30ην Ιανουαρίου 1923, θα επωφεληθώσιν ούτοι των διατάξεων της ειρημένης Συμβάσεως μη δύναμενοι όμως να εξαναγκασθώσιν εις μετανάστευσιν προ της παρελεύσεως εξ μηνών από της αποκαταστάσεως της ειρήνης μεταξύ της Ελλάδος και Τουρκίας

4. Η αποχώρησις των εν ταις νήσοις Ίμβρω και Τενέδω ελληνικών στρατευμάτων και Αρχών θα συντελεσθεί ευθύς ως η υπό σημερινήν ημερομηνίαν Συνθήκη Ειρήνης επικυρωθή υπό της Ελληνικής και της Τουρκικής Κυβερνήσεως Αμά τη αποχωρήσει ταύτη θέλουσιν εφαρμοσθή υπό της Τουρκικής Κυβερνήσεως αι διατάξεις του άρθρου 14 της ειρημένης Συνθήκης.

5 Ουδείς κάτοικος του εν τη 1η παραγράφω του παρόντος Πρωτοκόλλου μνημονευμένου εδάφους ως επίσης ουδείς κάτοικος των εν τη παραγράφω 4 νήσων δύναται να ενοχληθή ή κακοποιηθή εν Τουρκία, υπ' οιαδήποτε πρόσφαση, λόγω της στρατιωτικής ή πολιτικής διαγωγής αυτού ή της βοήθειας ήν είχε τυχόν παράσχει προς ξένην τινά Δύναμην υπογράψασαν την υπό σημερινήν ημερομηνίαν Συνθήκην Ειρήνης ή προς τους ηττηκούς αυτής Πλήρης και τελεία αμνηστία παρέχετε εις πάντας τους κατοίκους των εν τω προηγουμένω εδαφίω αναφερόμενων εδάφους και νήσων δια πάνταν τα μέχρι σήμερον διαπραχθέντα πολιτικά ή κοινού δικαίου κακουργήματα και πλημμελήματα

ΕΓΕΝΕΤΟ εν Λωζάνη της 24η Ιουλίου 1923

Horace RUMBOLD PELLE GARRONI G.C MONTAGNA, ΚΟΤΧΙΑΙ, Ε.Κ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
Δ.ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ Μ.ΙΣΜΕΤ, Dr RIZA NOUR HASSAN

Πηγή: Δημοκράτειο Πανεπιστήμιο Θράκης - Νομική Σχολή, Πράξεις που υπογράφηκαν στη Λωζάννη, Αθήνα - Κομοτηνή 1993

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Έγγραφο αριθμός 16

Η «οργάνωση νομικής υπεράσπισης της Δυτικής Θράκης», που δεν πέτυχε το σκοπό της με τη συνθήκη της Λωζάννης, εξέτασε τη θλιβερή κατάσταση της Δυτικής Θράκης και απεφάσισε περα από τη διεύρυνση και αύξηση της δραστηριότητάς της, τη σύνταξη ενός νέου προγράμματος

Άρθρο 1

Το όνομα της οργάνωσης παραμένει «οργάνωση νομικής υπεράσπισης της Δυτικής Θράκης».

Άρθρο 2

Η δραστηριότητα αυτής είναι επιστημονική και πολιτική, ωστόσο μπορεί να είναι και επανασταστική

Άρθρο 3

Η περιοχή δραστηριότητας της οργάνωσης είναι η Δυτική Θράκη που εκτίνεται από τα τουρκοβουλγαρικά σύνορα του 1912 ως τη θάλασσα των νήσων (Adlar denisi) και από τον Έβρο ως τον ποταμό Στρυμόνα (Ustruma)

Άρθρο 4

Η οργάνωση έχει σκοπό την απελευθέρωση της Δυτικής Θράκης και την προσάρτησή της ανάλογα με τις περιστάσεις στη μητέρα πατρίδα.

Άρθρο 5

Η κεντρική διεύθυνση βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη και υπάρχει ακόμη, από μια περιφερειακή επιτροπή στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία Η κεντρική διεύθυνση είναι μυστική και αποτελείται από δέκα μέλη. Από αυτά έξι μέλη προέρχονται από την Κωνσταντινούπολη και εκπροσωπούν τους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης που είναι εγκατεστημένοι στην Κωνσταντινούπολη, δύο εκπροσωπούν τους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης και δύο τους μουσουλμάνους της Βουλγαρίας.

Οι περιφερειακές πειτροπές είναι μυστικές και αποτελούνται από τρία άτομα. Τα μέλη των περιφερειακών επιτροπών εκλέγονται μυστικά από την κεντρική διεύθυνση.

Από τα καθήκοντα της κεντρικής διεύθυνσης είναι ακόμη η ηθική και υλική υπεροχή της τουρκικής πλειοψηφίας στη Δυτική Θράκη, η οικονομική πρόοδος και η ίδρυση μιας ισχυρής κοινωνικής, επιστημονικής και θρησκευτικής οργάνωσης

Οι περιφερειακές επιτροπές ιδρύουν γυμναστικούς συλλόγους και φιλόπρωτες αδελφότητες. Φροντίζουν επίσης ώστε οι εκπαιδευτικοί σύμβουλοι, οι καθηγητές και οι δάσκαλοι να αναήκουν οπωσδήποτε στην οργάνωση και τα μέλη αυτής να εισχωρήσουν σε υπηρεσίες που το προσωπικό τους σπλοφορεί, όπως Δημαρχείο, Χωροφυλακή, αστυνομία και δασοφυλακή Η κεντρική διεύθυνση θα καλεί κάθε χρόνο, ένα βουλευτή από τις ομάδες που θα υπάρχουν στην Άγκυρα, τη Σόφια και την Αθήνα για να συζητούν.

Η οργάνωση δεν ασχολείται καθόλου με την εσωτερική πολιτική της τουρκικής δημοκρατίας.

Kemal, Dr Hikmet Feridun, Ibrahim, Hasan Tahsin

Έγγραφο αριθμός 17

Οδηγίες προσαρτημένες στον κανονισμό που συνέταξε η «οργάνωση νομικής υπεράσπισης της Δυτικής Θράκης», μετά τη συνθήκη της Λωζάννης.

Κέντρα λήψεως πληροφοριών Αυτά βρίσκονται στην Ανδριανούπολη, την Κομοτηνή, τη Ξάνθη και το Κίρτζαλι. Από τα παραπάνω ιδρύονται και τα παραρτήματα αυτών σε κατάλληλα μέρη. Οι

πρόξενοι της Κομοτηνής και της Φιλιππούπολης , θα πρέπει να διευκολύνουν και να φροντίζουν για τη διαβίβαση των πληροφοριών στα παραπάνω κέντρα

Να εμποδίζεται η μετανάστευση των κατοίκων , να αυξάνει το πνευματικό τους επίπεδο , να κυκλοφορούν διάφορες φήμες ανάμεσα στους Ρωμιούς , με σκοπό να εγκαταλείψουν τη Θράκη Μέσα στα καθήκοντα της οργάνωσης περιλαμβάνονται επίσης η διευκόλυνση για την είσοδο των τουρκικών εφημερίδων , η επικράτηση της γνώμης τους στην επιλογή του Μουφτή, η αποστολή δασκάλων στα σχολεία , αποστολή εκλεκτών ιεροκυρήκων κατά την περίοδο του ραμαζανιού

Η απόφαση για επιθετική δραστηριότητα με στόχο την προσάρτηση και την κατάληψη παίρνεται μετά από συζήτηση την κατάλληλη στιγμή

Τα καθήκοντα που αναφέρθηκαν πιο πάνω , ανατέθηκαν στα μέλη της επιτροπής ως εξής:

Galip Bahtiyar, Ali Galip (Pekel), Dr Hikmet, Fuat (Balkan), Iskeceli Arif , Hasan Tahcin , Sakir (Kesebir)

Πηγή : **Aydinli Ahmet**, *Bati Trakya faciasinin icyuzu* , (Η τραγική όψη του δράματος της Δυτικής Θράκης) , Istanbul 1971 σελ.211-287.

Batibey Kemal , *Bati Trakya Turk Devleti (1919-1920)* ,(Το τουρκικό κράτος της Δυτικής Θράκης 1919-1920) , Istanbul 1979 σελ 129-130.

Sukru E, «Adalara Destanlar» (Το έπος των νησιών) Μετάφραση -σχόλια Κ Πρίγκου-Α Μαντάκου, *Βαλκανική Βιβλιογραφία* τόμος VI 1977 (παράρτημα) , Θεσσαλονίκη 1981 σελ 256-258

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΝΗΣ

Στις συζητήσεις που έγιναν στη Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση (21/8/1923) για την επικύρωση της συνθήκης της Λωζάννης , εκφράστηκαν οι ακόλουθες απόψεις.

Sukru Kaya (Μέλος του Κομιτάτου Ένωση και Πρόοδος, μέλος του Λαϊκού Κόμματος εξελέγη βουλευτής Κωνσταντινούπολης, και διετέλεσε υπουργός, Γεωργίας Εξωτερικών και εσωτερικών στο διάστημα 1927-1938)

«Η δυτική Θράκη δόθηκε στους Βαλκανικούς Πολέμους στη Βουλγαρία, και τώρα στην Ελλάδα. Αυτό και μόνο το γεγονός φανερώνει ότι η δυτική Θράκη δεν ανήκει ούτε στην Ελλάδα ούτε και στη Βουλγαρία Η Δυτική Θράκη είναι τουρκική και γι αυτό πρέπει να ανήκει στους Τούρκους».

Faik Bey Permek (Απόφοιτος της στρατιωτικής σχολής Harbie.Βουλευτής στην περιοχή Κάρς: «Κύριοι όταν μιλάμε για Θράκη έρχεται αμέσως στο νου μας και η Δυτική Θράκη Η ουσία είναι μια. Και αν ακόμη μιλάμε για δυτική και ανατολική Θράκη , η Θράκη είναι μία δεν είναι δύο»

Mehmet Bey

«Κάθε πράγμα επιστρέφει στην αρχική του μορφή» (τουρκική παροιμία, εννοώντας ότι η Δυτική Θράκη θα επανέλθει στην Τουρκία).

Faik Bey Permek.

«Αυτός ο όρος Δυτική Θράκη γεννήθηκε κάτω από άθλιες συνθήκες Ουδέποτε εξέφραζε στην πραγματικότητα διαίρεση .Η Δυτική Θράκη στο σύνολό της είναι τουρκική. Το σύνολο των κτισμάτων και της γης ανήκει στους Τούρκους. Οι Τούρκοι που ζουν εκεί υπερέχουν στον εμπορικό τομέα από τα ντόπια στοιχεία. Ξεπερνούν τους πάντες στον τομέα της καλλιέργειας της γης.

»Μια γεωγραφική περιοχή που βρίσκεται σ' αυτή την κατάσταση και τα παιδιά αυτής της γης πως μπορεί να παραδοθούν χωρίς όρους σε ένα βάνουσο και καταστροφικό κράτος που από παλιά δεν κάνει τίποτε άλλο από να εφαρμόζει πολιτική εξόντωσης. Πως μπορεί αυτοί οι άνθρωποι που ζουν από αιώνες εκεί και είναι φύλακες των συνόρων μας σε κάθε πρόσκληση υπακούοντας στη φωνή του καθήκοντος στάθηκαν δίπλα μας και θυσιάστηκαν μαζί μας για αυτή την πατρίδα για αυτό το έθνος να παραδοθούν στα χέρια του εχθρού;

»Κύριοι η δυτική Θράκη όχι μόνο σήμερα , αλλά 50, 60 και 100 χρόνια πριν πάλεψε μόνη της για την ελευθερία και τη σύνδεσή της με τη μητέρα πατρίδα .Δεν νομίζω να υπάρχει ανάμεσά μας κανείς που να μη θυμάται την αυτοθυσία των Κιρτζαλιέρ» (ληστές που έδρασαν την εποχή του Σελήμ του Γ' , στην περιοχή του Κιρτζαλι Ροδόπης , στα σύνορα Ελλάδας Βουλγαρίας)».

Esat Efendi : «Σχημάτισαν τη κυβέρνηση των 58 ημερών .Έδειξαν στον κόσμο την παρουσία τους. Προκάλεσαν την ανεξαρτησία της Αδριανούπολης».

Faik Bey Permek:

«Η Θράκη με τις δικές της δυνάμεις με τη δική της θέληση , με τα δικά της όπλα , πολέμησε και σχημάτισε την κυβέρνησή της. Αλλά δυστυχώς ήταν άτυχη. Κύριοι , οι τότε κυβερνήτες έκριναν επιζήμιες αυτές τις κινήσεις των Θρακιωτών για την ίδρυση ανεξάρτητου κράτους. Τους παραπλάνησαν και τους είπαν «Οι πράξεις σας αυτές θέτουν σε κίνδυνο την ύπαρξη της μητέρας πατρίδας Να υπομείνετε ακόμη λίγο τη σκλαβιά σας Σας δίνουμε το λόγο μας ότι θα σας

λυτρώσουμε». Έτσι κύριοι Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης παράτησαν τα όπλα και γκρέμισαν το κράτος που ίδρυσαν , για την ησυχία και την τάξη της μητέρας πατρίδας Ένας τέτοιος λαός , δεν μπορώ να καταλάβω , πως είναι δυνατόν να παραδοθεί άνευ όρων στα χέρια του εχθρού.

»Πιστεύω ότι χρέος μας ήταν να τους σώσουμε. Αλλά και αν ακόμη δεν έγινε αυτό έπρεπε να τους εξασφαλίσουμε τέτοιες συνθήκες διαβίωσης που θα απέτρεπαν την εξόντωσή τους Δυστυχώς και επαναλαμβάνω δυστυχώς δεν έγινε τίποτα. Γι' αυτόν το λόγο το κείμενο της συμφωνίας που έχουμε μπροστά μας δεν το δέχομαι, γιατί το θεωρώ πρώτα απ' όλα αντίθετο προς τα συμφέροντα της χώρας και δεύτερο άδικο για τη μοίρα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης.

»Κύριοι , με αυτήν την συνθήκη παραιτούμαστε από τα σπουδαιότερα δικαιώματά μας στη Δυτική Θράκη. Δεν ξέρω αν αυτό είναι μια πολιτική οξυδέρκεια. Το σωστό ήταν η Δυτική Θράκη να ενταχθεί στη μητέρα πατρίδα. Αν οι συνθήκες και οι περιστάσεις δεν το επέτρεπαν να γίνει αμέσως , έπρεπε τουλάχιστον να επιτευχθεί η αυτονομία της .Και αν ακόμα δεν έγινε τίποτα από αυτά, έπρεπε να προβλεφθούν κυρώσεις που θα εξασφάλιζαν την ήσυχη και ασφαλή διαβίωση στη Δυτική Θράκη , αλλά δυστυχώς τους όρους που κατάφερε να κερδίσει η Ελλάδα για μια χούφτα γης στην Ίμβρο και την Τένεδο , εμείς δεν καταφέραμε να το πετύχουμε για ολόκληρη Θράκη.

»Στη συνθήκη παρατήρησα ακόμη ένα περίεργο άρθρο. Η Ελλάδα αναγνωρίζει τις ζημιές που προκάλεσε στην Ανατολή. Μήπως λησμονήθηκε ότι εκτός από την Ανατολή οι Έλληνες έδειξαν την ίδια βαρβαρότητα και σε ένα άλλο κομμάτι της πατρίδας μας ;Δεν έπρεπε μέσα σε αυτά τα εδάφη να περιληφθεί και η Θράκη;»

Mustafa Nejati (Απόφοιτος της νομικής σχολής Κωνσταντινούπολης, πολέμησε εναντίον των Ελλήνων στη Μικρά Ασία , διετέλεσε Υπουργός Παιδείας στο διάστημα 1925-1929 και βουλευτής Σμύρνης. :

«Ένα άλλο θέμα που πρέπει να εξετάσουμε είναι η ανταλλαγή Εάν εξετάσουμε αναλυτικά το θέμα της ανταλλαγής , θα διαπιστώσουμε πικρές εικόνες. Επιτρέψτε μου να σας περιγράψω. Οι υπήκοοι μας στην Ελλάδα υπήρξαν πάντα υπάκουοι και έζησαν σαν μια πραγματική μειονότητα σεβόμενοι τους ελληνικούς νόμους. Οι εδώ Έλληνες επιβουλεύτηκαν τη ζωή του τουρκικού λαού. Όταν ο τουρκικός στρατός προχωρούσε προς τη Σμύρνη , οι αχάριστοι συμπολίτες μας εντάχθηκαν με το μέρος του εχθρού

»Με λίγα λόγια στη Συνθήκη , βλέπουμε ισότιμους τους εγκληματίες με τους φιλήσυχους πολίτες. Ποια είναι η ισοτιμία; εάν θα γινόταν μια πραγματική ανταλλαγή , έπρεπε να φύγουν οι Ρωμιοί που επιβουλεύτηκαν τη ζωή μας Κύριοι , δεν θεωρώ ισότιμους τους εγκληματίες που έμειναν εδώ με τους μουσουλμάνους που έμειναν εκεί».

Πηγή :Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση, Tutanaklar Belgeler x x Istanbul Is Bankasi Kultur Yayinlari.

«ΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ» , κατά τον Τούρκο συγγραφέα Misioglu Kadir

«Ο τουρκικός πληθυσμός τής Δυτικής Θράκης είναι η πιο αδικημένη κοινότητα του μεγάλου «τουρκικού κόσμου» που απλώνεται από την Κεντρική Ευρώπη μέχρι τα σύνορα τής Κίνας. Για αυτό το λόγο δεν είναι δυνατόν να περιμένουμε από αυτούς και άλλες θυσίες. Εδώ και μισό αιώνα αντιμετωπίζουν με σθένος το πεπρωμένο τους και παρ' όλα τα χιλιάδες βάσανα που υπομένουν, καταφέρνουν να κρατάνε ψηλά το κεφάλι. Αλλά, δυστυχώς, δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς. Πρέπει να κάνουν λίγη ακόμα υπομονή Μέχρι να ανατείλει ο ήλιος τής λύτρωσης, όλο το βάρος το επωμίζονται αυτοί.

Οι Τούρκοι τής Δυτικής Θράκης πρέπει:

1. Να μην εγκαταλείψουν με κανέναν τρόπο τα εδάφη τους και να μετακινηθούν στην Τουρκία ή άλλη χώρα, γιατί στην πορεία τής ιστορίας «ο πληθυσμιακός παράγοντας» έπαιξε πάντα πολύ σημαντικό ρόλο στις σχέσεις των κρατών . "Έτσι, δεν πρέπει να μειωθεί καθόλου ο αριθμός τους. Οι Έλληνες πάση θυσία επιδιώκουν να τους εξαναγκάσουν να μετακινηθούν . Πρέπει να μείνουν ανεπηρέαστοι από κάθε είδους προπαγάνδα και να μη φύγουν, όποιες και αν είναι οι πιέσεις που θα υποστούν .

2 «Ένας σημαντικός παράγοντας που μπορεί να εξασφαλίσει τη νίκη του εχθρού, είναι η ύπαρξη διχόνοιας και διαμελιστικών τάσεων ανάμεσα στους Τούρκους Γνωρίζοντας πολύ καλά αυτή την πραγματικότητα, δεν πρέπει να αφήνουν πεδίο δράσης στην ελληνική προπαγάνδα που επιχειρεί να καλλιεργήσει τον διαχωρισμό τουρκισμού-μωαμεθανισμού Δεν πρέπει να ξεχνούν ότι στη χιλιόχρονη ιστορία του τουρκικού έθνους, ο εθνικισμός και η Θρησκεία ταυτίστηκαν απόλυτα και αποτελούν ενιαίο σύνολο. Ό μωαμεθανισμός στάθηκε στα ποδιά του αντλώντας δύναμη από τον τουρκισμό. Ο τουρκισμός και ο μωαμεθανισμός είναι δύο αλληλένδετες και αδιαίρετες έννοιες. Από τη

στιγμή που οι Τούρκοι εγκατέλειψαν την ηγεσία του ισλαμισμού, η εικόνα που παρουσιάζει ο ισλαμικός κόσμος φανερώνει ότι δεν προστατεύεται σωστά χωρίς τους Τούρκους

3. Οι Τούρκοι που έχουν φύγει από τη Δυτική Θράκη και έχουν εγκατασταθεί στο εξωτερικό και την Τουρκία, πρέπει να ιδρύσουν διάφορα σωματεία, με τα οποία θα ασκήσουν μία συστηματική προπαγάνδα μεσώ επιστημονικών και πολιτικών έντυπων. Το πρόβλημα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης πρέπει να γίνει γνωστό στην παγκόσμια κοινή γνώμη. Έπειδή, όμως, οι Έλληνες δεν αφήνουν περιθώρια να γίνει κάτι τέτοιο μέσα από τα εδάφη της, το βάρος αυτής της ευθύνης ανήκει στους Τούρκους που ζουν στο εξωτερικό.

Με μία πετυχημένη προπαγάνδα, με εκδόσεις υψηλού επιστημονικού επιπέδου, η υπόθεση αυτή θα ξαναζωντανέψει. Έτσι, με την πρώτη ευκαιρία που θα παρουσιαστεί, θα είναι δυνατή η λύτρωση της κατεχόμενης αυτής πατρικής γης. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ολόκληρη Ινδία κέρδισε την ανεξαρτησία της μ' αυτόν τον τρόπο και όχι μάλιστα από μία μικρή χώρα, όπως ή Ελλάδα, αλλά από ολόκληρη τη Μεγάλη Βρετανία

4. Πρέπει να αντισταθούν με κάθε τρόπο σε οποιαδήποτε καταστροφή των τουρκικών μνημείων που θα επιχειρήσουν να κάνουν οι Έλληνες. Δεν πρέπει να θεωρηθεί ασήμαντος ακόμα και ο σάλος διαμαρτυρίας που θα ακουσθεί σε όλο τον κόσμο, εφ' όσον θα γίνεται μόνο για λόγους προπαγάνδας.

5. Όση μεγάλη ανάγκη και να έχουν, να μην πουλήσουν τη γη που έχουν στα χέρια τους. Όταν, μάλιστα, αγοραστής είναι Έλληνας, όσο και αν χρυσοπληρώσει τη γη που θα αγοράσει, ο Τούρκος να μην καταδεχθεί να την πουλήσει. Γιατί τα δύο βασικά στοιχεία με τα οποία θα λυτρωθεί ή Δυτική Θράκη είναι ο «πληθυσμός και η γη».

6. Οι νέοι πρέπει να κάνουν ανώτερες σπουδές εάν δεν δημιουργηθεί μία ομάδα νέων μορφωμένων με αναπτυγμένη την εθνική συνείδηση, δεν μπορεί να βρεθεί λύση στο πρόβλημα της Δυτικής Θράκης. Όταν υπάρχει μία τέτοια ομάδα, είναι εύκολο να σχεδιαστεί η όλη υπόθεση

Οι υποχρεώσεις της Τουρκίας

Η μεγαλύτερη υποχρέωση της Τουρκίας είναι ή παρεμπόδιση με κάθε τρόπο της μετανάστευσης των Τούρκων της Δυτικής Θράκης στη μητέρα πατρίδα και ή υλική ενίσχυση όσων ζουν εκεί. Πρέπει να ξοδέψει άφθονα χρήματα, χωρίς τσιγκουνιές, για να σπουδάσει τους νέους της Δυτικής Θράκης και να ενισχύσει τα σωματεία τους

Πηγή : Misioglou Kadir , *Lozan zafer mi hezimet mi?* (Η Λωζάννη ήταν ήττα ή καταστροφή ;) , Istanbul 1971 σελ 274-375

ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟ ΤΟ 1923 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

1. Αβδουραχίμ Ογλού Χασάν Βέης: Γ Εθνοσυνέλευσις (1921) Ροδόπης Γ Περίοδος (1923) Θράκης Δ' Περίοδος (1933) Θράκης
2. Αλή Ριζά Βέης Χαμδή: Γ Εθνοσυνέλευσις (1920) Θεσσαλονίκης Β' Περίοδος (1928) Θράκης
3. Δεμήρ - Ιζαδέ Ιμπραήλ Μπέη: Δ' Περίοδος (1933) Θράκης
4. Εμίν Μπέη Ζαδέ: Δ' Εθνοσυνέλευσις (1923) Έβρου
5. Ζαδέ Φεχμή Χασάν Βέης: Α' Περίοδος (1926) Ροδόπης
6. Μουμτζή Νιαζή: Β' Περίοδος (1928) Θράκης
7. Όσμάν Όγλου Χατζή Χαβούζ Αλή του Γκαλήπ Όσμάν. Α' Περίοδος (1926) Ροδόπης Β' Περίοδος (1928) Ροδόπης Γ Περίοδος (1932) Ροδόπης Δ' Περίοδος (1933) Ροδόπης
8. Σαλή Όγλου Χατίπ Σαλή Τιουσούφ: Γ Περίοδος (1932) Θράκης
9. Σουκρή Μαχμονέ Ογλού: Α' Περίοδος (1926) Ροδόπης
10. Χασάν Αγά Ζαδέ Μουσταφά. Ε' Εθνοσυνέλευσις (1923) Ροδόπης Α' Περίοδος (1926) Ροδόπης Γ Περίοδος (1932) Θράκης Δ' Περίοδος (1933) Θράκης
11. Χατζή Αχμέτογλου Μεσάν: Δ' Εθνοσυνέλευσις (1923) Ροδόπης
12. Μεμέτογλου Χαφούζ Σαλή. (1929-1935) Θράκης
13. Μουμτζή Νιαζή Χαβούζ Χαλίλ Όγλου. Ε' Εθνική Συνέλευσις (1935) Ροδόπης
14. Μουσταφά Όγλου Μεμέτ: Ε' Εθνική Συνέλευσις (1935) Ροδόπης
15. Όσμάν Όγλου Χατζή Χαβούζ: Γ Αναθεωρητική (1936) Ροδόπης
16. Σαλή Όγλου Τιουσούφ: Ε' Εθνική Συνέλευσις (1935) Ροδόπης
17. Φεχμή Χαμδή Χουσεϊν τον Χουσεϊν: Ε' Εθνική Συνέλευσις (1935) Ροδόπης Γ Αναθεωρητική Βονλή (1936) Ροδόπης
18. Τιουσούφ Ογλού Χασάν του Γιουσούφ Γ Περίοδος (1952) Ροδόπης ΣΤ' Περίοδος (1961) Ροδόπης Ζ' Περίοδος (1963) Ροδόπης Η' Περίοδος (1964) Ροδόπης
19. Ζειμπέχ Χουσεϊν τον Σαλή: Δ' Αναθεωρητική (1946) Ροδόπης
20. Μεμέτ Ογλού Τιασάρ του Μεμέτ: Ε' Αναθεωρητική (1974) Ροδόπης
21. Οτμανλή Φεχμή Χουσαμετίν: Α' Περίοδος (1950) Ροδόπης
22. Οντενέρ Όσμάν Χαφούζ του Μεχμέτ: Δ' Αναθεωρητική (1946) Ροδόπης Α' Περίοδος (1950) Ροδόπης Β' Περίοδος (1951) Ροδόπης Δ' Περίοδος (1956) Ροδόπης Ε' Περίοδος (1958) Ξάνθης – Ροδόπης .

23. Φειά 'Ογλού 'Οσμάν του Νουρή: Δ' Αναθεωρητική (1946) Ροδόπης Α' Περίοδος (1950) Ροδόπης Β' Περίοδος (1951) Ροδόπης Γ' Περίοδος (1952) Ξάνθης Δ' Περίοδος (1956) Ξάνθης – Ροδόπης Ε' Περίοδος (1958) Ξάνθης ΣΤ' Περίοδος (1961) Ξάνθης Ζ' Περίοδος (1963) Ξάνθης 24. Φεχμή Χαμδή Χουσεϊν του Χουσεϊν Β' Περίοδος (1951) Ροδόπης 25. Χασάν Ογλού Γιουσούφ του Χασάν: Γ' Περίοδος (1952) Ροδόπης Δ' Περίοδος (1956) Ξάνθης – Ροδόπης Ε' Περίοδος (1958) Ροδόπης ΣΤ' Περίοδος (1961) Ροδόπης Ζ' Περίοδος (1963) Ροδόπης Η' Περίοδος (1964) Ροδόπης.

26. Χατζή Χαφούζ Σαμπαχεδίν του Γκαλήπ: Ε' Αναθεωρητική (1974) Ροδόπης 27. Χατζηαχμέτ Ογλού Χαβούζ του Φαϊκ: Δ' Αναθεωρητική (1946) Ροδόπης 28. Χατίπογλου Χασάν του Γιουσούφ: Γ' Περίοδος (1952) Ροδόπης ΣΤ' Περίοδος (1961) Ροδόπης Ζ' Περίοδος (1963) Ροδόπης Η' Περίοδος (1964) Ροδόπης 29. 'Ιμάμογλου Χασάν Αχμέτ: (1977, Μάιος 1980) Ροδόπης 30. Μεμέτογλου Γιασάρ: (1974, 1981) Ροδόπης 31. Μεχμέτ Αχμέτ: (1981) Ροδόπης 32. Χατζημπραήμ Ορχάν: (1977. Η εκλογή του ακυρώθηκε τον Μάιο του 1978). Ξάνθης 33. Σαδίκ Αχμέτ Σαδίκ: (1989, 1990) Ροδόπης 34. Φαϊκογλου Αχμέτ Φαϊκ: (1985, 1990) Ξάνθης.

35. Μουφτήογλου Μεχμέτ Βουλευτής Ροδόπης 1985, νυν δημοτικός σύμβουλος Σαπών, πρόεδρος «Ένωσης Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής» 36. Μολλά (Ροντοπλού) Ισμαήλ: (1989) Ροδόπης 37. Γκαλίπ Γκαλίπ: (1996) Ροδόπης 38. Μουσταφά Μουσταφά: (1996) Ροδόπης 39. Μπιρόλ Ακίφογλου: (1996) Ξάνθης

Πηγή :Περιοδικό Νέμεσις Μάιος 1998

2^ο Κεφάλαιο

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΦΙΛΙΑΣ ΤΟΥ 1930 ΟΙ ΑΠΕΛΑΣΕΙΣ ΤΩΝ «ΠΑΛΑΙΟΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ» ΑΠΟ ΤΗ ΘΡΑΚΗ

ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΦΙΛΙΑΣ

Μετά τη συνθήκη της Λωζάννης , όπου ο Mustafa Kemal είχε δηλώσει **«ειρήνη στην πατρίδα και ειρήνη στον κόσμο»** διευκολύνοντας έτσι όπως υποστηρίζουν πολλοί , την υπογραφή της συμφωνίας , η κεμαλική κυβέρνηση θα προωθήσει ριζικές αλλαγές στο εσωτερικό της τουρκικής Δημοκρατίας (κατάργηση του χαλιφάτου και περιορισμός της ισλαμικής παρουσίας ,εισαγωγή του λατινικού αλφάβητου ,εισαγωγή του ευρωπαϊκού δικαίου κ ά), ενώ στην εξωτερική πολιτική θα επιδιώξει μια σειρά από νέες συμμαχίες και την αναθέρμανση των παλιών .

Η κατάργηση του χαλιφάτου, η αντικατάσταση δηλαδή του ιερού μουσουλμανικού νόμου με αστικό κώδικα εισαγόμενου από τη Δύση και συγκεκριμένα από την Ελβετία , και η προσπάθεια εκρίζωσης και αποβολής κάθε θεοκρατικού στοιχείου από την πολιτική και κοινωνική ζωή της Τουρκίας, επιφέρουν αλλαγές πάνω σε βασικούς κανόνες και πολυετείς συνήθειες, που συνιστούσαν ένα συγκεκριμένο τρόπο ζωής. Στο σύνταγμα του 1924 που ήταν το πρώτο της νεαρής τουρκικής δημοκρατίας υπήρχε ,ακόμη, η διατύπωση **«η επίσημη θρησκεία του κράτους είναι το Ισλάμ»** , φράση που μετά την αναθεώρηση του 1928 απαλείφθηκε.

Η σύσταση του νέου τουρκικού κράτους, ήταν έργο που υλοποιήθηκε , από την «προοδευτική ελίτ» του παλιού οθωμανικού κρατικού μηχανισμού και γραφειοκρατίας.Για τη διάσωση ,του τουρκικού λαού και έθνους, το ριζοσπαστικό αυτό , όπως ονομάστηκε τμήμα της οθωμανικής γραφειοκρατίας , δεν έβλεπε άλλη λύση , από τον αστικοδημοκρατικό μετασχηματισμό της κοινωνίας.Το κεμαλικό κίνημα πέτυχε , αγωνιζόμενο ενάντια στην οθωμανική μηχανή και τις ξένες δυνάμεις.Το τουρκικό κράτος άρχισε να διοικείται , από τη νέα γραφειοκρατική ομάδα, που έπρεπε να συντρίψει τις εστίες αντίστασης και αμφισβήτησης του κεμαλισμού και όλα τα αντιδραστικά στοιχεία

Η εξωτερική πολιτική της πρώτης Τουρκικής Δημοκρατίας θα συνδυασθεί με επαφές τόσο με την νεοδημιούργητη Ένωση των Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών , όσο και με τις Δυτικές Δυνάμεις ,ενώ θα αναπτύξει τις πολύ ιδιαίτερες και ιδιόμορφες σχέσεις και αυτήν την περίοδο ,με τη Γερμανία ,Ιταλία και τις Βαλκανικές χώρες.Οι διεθνείς ελιγμοί του Kemal , απ' ότι αποδείχθηκε κράτησαν σημαντικό ρόλο στην επικράτησή του.Ανεπίσημα είχε δηλώσει ότι σε περίπτωση επέμβασης των δυτικών δυνάμεων και αποτυχίας του κινήματος η Τουρκία θα προσαρτηθεί στην ΕΣΣΔ, ως σοβιετική δημοκρατία. Όπως έχει επισημανθεί ο «κομμουνιστικός κίνδυνος»,που επισήμανε ο Mustafa Kemal αποτελούσε το προπέτασμα για την προώθηση των σχεδίων, για ολοκληρωτική επικράτηση, τότε στην Τουρκία και αργότερα για να υλοποιηθούν οι πολιτικές του κράτους(ένταξη στο NATO , σύνδεση με την ΕΟΚ κ. λ .π.)

Το 1923 , στο διάστημα των μηνών , που είχαν διακοπεί οι συνομιλίες στη Λωζάννη , συγκαλείται , από τους κεμαλικούς , το οικονομικό συνέδριο της Σμύρνης , που επιδιώκει , ανάμεσα σε άλλα να δειχθεί στο δυτικό κόσμο , ότι στην Τουρκία, εγκαθιδρύεται το αστικό καθεστώς. Στο οικονομικό συνέδριο της Σμύρνης , που διοργανώθηκε , από την **«Εθνική Τουρκική Ένωση**

Εμπορών» , το κύριο αίτημα ήταν να περάσει ολοκληρωτικά και οριστικά σε τουρκικά χέρια το εμπόριο , που βρισκόταν τότε υπό ελληνική και αρμενική κυρίως ιδιοκτησία και να υποχρεώνονται οι ξένες εταιρείες να συνεργάζονται με Τούρκους. Το συνέδριο της Σμύρνης , είναι η απαρχή για την πολιτική εθνικοποίησης της οικονομίας, στη γενικότερη προσπάθεια εκτουρκισμού της κοινωνίας, που θα έχει προφανείς σημαντικές επιπτώσεις τόσο στην Ελληνική μειονότητα στην Τουρκία , όσο και στις μουσουλμανικές μειονότητες , στην Ελλάδα. Η περίοδος 1923-1929 , είναι η φάση **«εθνικοποίησης της Οικονομίας»** (1)

Η Σοβιετική Ένωση ήταν η πρώτη χώρα που αναγνώρισε την προσωρινή κυβέρνηση του Mustafa Kemal Atatürk και βοήθησε την Τουρκία και στρατιωτικά, σε μια περίοδο όπου οι Σοβιετικοί ήταν σε δύσκολη θέση και απειλούνταν από τους Λευκούς Ρώσους και τη ξένη επέμβαση, στην οποία συμπεριλαμβάνονταν και η ελληνική, με την αποστολή στρατού στην Ουκρανία . Σε ανάλογη θέση , με τη Σοβιετική ένωση, ζητώντας , παράλληλα με την εδραίωση στο εσωτερικό και διεθνή ερείσματα , βρισκόταν το εθνικιστικό κεμαλικό κίνημα , στην Τουρκία. Ως αποτέλεσμα αυτής της τουρκοσοβιετικής προσέγγισης και αλληλουποστήριξης , προέκυψε η συνθήκη του 1921 **«της Αλληλεγγύης εναντίον του Ιμπεριαλισμού»**, η πρώτη συμφωνία που υπέγραψαν οι κεμαλικοί. Τον Οκτώβριο του 1921 λήγει η εμπόλεμος κατάσταση του τουρκικού κινήματος με τους μενσεβίκους , που δραστηριοποιούνταν στον Καύκασο , και με τους Αρμένιους , με τη συνθήκη του Καρς. Έτσι η Τουρκία προσάρτησε το Καρς και το Αρδαχάν και παρέδωσε το Βατούμ στη Σοβιετική Ένωση.

Οι αρχικές σχέσεις Σοβιετικής Ένωσης και Τουρκίας , ήταν σχέσεις εμπιστοσύνης και φιλίας , με απόρροια τη **«συνθήκη της Ουδετερότητας και Μη επίθεσης»** το 1925 , που ανανεώθηκε το 1929 , το 1931 με την επίσκεψη στην ΕΣΣΔ του Τούρκου πρωθυπουργού και το 1935 , για 10 χρόνια, ενώ η Σοβιετική Ένωση , παραχώρησε στην Τουρκία, μεγάλη οικονομική βοήθεια (2)

Στη δεκαετία του 1930 παρατηρείται μια αποδυνάμωση των τουρκοσοβιετικών σχέσεων , που οφείλεται στην σοβιετική υποστήριξη , για τη δημιουργία τουρκικού κομμουνιστικού κόμματος, τις πιέσεις προκειμένου να επιτευχθεί τουρκοσοβιετική συμφωνία , που θα επέτρεπε μόνο στα τουρκικά και σοβιετικά πολεμικά πλοία τη διεύλεση των Στενών και την επανέναρξη των σχέσεων με τις δυτικές δυνάμεις. (**«Δήλωση Εγγύησης της Μεγάλης Βρετανίας για την Τουρκία» -12/5/1939 και της Γαλλίας - 23/6/1939**).

Οι δυτικές δυνάμεις , παραμένουν απλοί θεατές στην ελληντουρκική σύγκρουση. Μία ελληνική νίκη , θα είχε ως αποτέλεσμα την ισχυροποίηση της ελληνικής οικονομικής παρουσίας , εξελισσόμενη σε ανταγωνιστική παρουσία, στην Ευρώπη Από την άλλη δημιουργία , ενός αστικού , αλλά σαφώς αδύναμου τουρκικού κράτους παρουσίαζε μεγάλο ενδιαφέρον για τις δυτικές κυβερνήσεις Αυτό βέβαια που προείχε , ήταν η ματαίωση της προσέγγισης της Τουρκίας με την Σοβιετική Ένωση, δεδομένο που χρησιμοποιήθηκε λίγο αργότερα , με την πρόθεση της τουρκικής ένταξης στο NATO και τη δυτική κοινωνία

Ο Mustafa Kemal θα κρατήσει την πρωταγωνιστική και κυρίαρχη θέση σ' αυτήν περίοδο για τη Τουρκική Δημοκρατία . Ήδη από τις 19 Σεπτεμβρίου 1921 η Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση του είχε δώσει το βαθμό του αρχιστρατήγου και το προσωνύμιο του **«Gazi»** (νικητή), στις 24 Νοεμβρίου 1934 ενέκρινε το νόμο αποδόσεως του ονόματος **«Ataturk»** (Πατέρας των Τούρκων) και στις 26/12/1938

μετά το θάνατό του δηλαδή , του απεδόθη σε έκτακτη συνέλευση του ρεμπουπλικανικού κόμματος , ο τίτλος του «*Ebedi Sef*» (αιώνιου αρχηγού) (3)

Από το 1923 έως το 1945 είναι η περίοδος «*διαμόρφωσης της τουρκικής εθνικής αστικής τάξης*» .(4) Πολύ πιο αργά βέβαια από τις άλλες νοτιοευρωπαϊκές χώρες, όπου οι πρώτες αρχές της οργάνωσης , σε κεφαλαιοκρατικά οικονομικά πρότυπα , από το 14ο και 15ο αιώνα. Οι αρχικές μορφές της συσσώρευσης κεφαλαίου , εμφανίστηκαν και στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, αλλά κυρίως στα χέρια των Αρμενίων, των Εβραίων , των Ελλήνων, ενώ η παρουσία των Τούρκων εμπόρων , τραπεζιτών , εργοστασιαρχών , ήταν περιορισμένη και εμφανίστηκε πολύ αργότερα. Το κοινωνικό αυτό στρώμα, στήριξε από την αρχή το κίνημα των Νεότουρκων και στη συνέχεια το κεμαλικό κίνημα και τη νεοσύστατη Τουρκική Δημοκρατία , με ορισμένους εκπροσώπους που ανήκουν στους κυριότερους συνεργάτες του Mustafa Kemal (π.χ Celal Bayar).

Το νέο κεμαλικό κράτος , παρουσιάζει την εικόνα ενός υπανάπτυκτου κράτους , που διοικείται από ένα στρώμα νέων γραφειοκρατών, που δεν αντιπροσωπεύει, όμως τις λαϊκές μάζες και τα κοινωνικά στρώματα της Τουρκίας. Μπροστά στις μεγάλες αδυναμίες του ιδιωτικού κεφαλαίου , το κράτος είναι αυτό που αναλαμβάνει την αποκλειστική και σύντομα την κύρια ευθύνη για την ανάπτυξη και την εμβιομηχάνιση, καταστρώνοντας σχέδια για την εξέλιξη της Τουρκίας. Σχέδια που έχουν τη βάση τους στις σοβιετικές ιδέες για τον κεντρικό προγραμματισμό, εμπλουτισμένο ταυτόχρονα με γνώμες αμερικανών ειδικών, αποτελώντας παγκόσμια πρωτοτυπία , στην προσπάθεια, του κεμαλισμού για τον αστικοδημοκρατικό μετασχηματισμό (5)

Στη Θράκη ,η τουρκική πολιτική μέσω της πρεσβείας στην Αθήνα , αλλά και του προξενείου της Κομοτηνής που αναδιοργανώθηκε το 1923 και ενισχύθηκε ο ρόλος του , μετά την ελληνοτουρκική συμφωνία το 1930, ως ένδειξη φιλίας και συνεργασίας με την φίλη Τουρκία , αναλαμβάνοντας το χώρο διείσδυσης των κεμαλικών στη Θράκη , συσπειρώνοντας με κάθε μέθοδο ολοένα και μεγαλύτερο αριθμού μουσουλμάνων , ξεκίνησε την προσπάθεια για να εισαχθούν οι αρχές του τουρκισμού -κεμαλισμού στη Θράκη. Πολιτική , της οποίας τα πρώτα δείγματα , έγιναν ορατά από τα μέσα της δεκαετίας του 1920 , όταν η Τουρκική πρεσβεία της Αθήνας , είχε διαμαρτυρηθεί , για τη δράση των παλαιομουσουλμάνων φυγάδων στη Θράκη και από το 1926-27 είχε ζητήσει την απέλασή τους.(6) Πρόκειται για την ηγεσία των μειονοτήτων στη Θράκη, με έντονες ισλαμικές κατευθύνσεις στη συμπεριφορά τους, στενές σχέσεις με το προηγούμενο καθεστώς της Οθωμανικής επικράτειας και χείριστες , με το νέο κεμαλικό. Το Δεκέμβριο του 1927 τελικά θα εκδοθεί απόφαση για να εκτοπιστούν στη Λαμία, οι σημαντικότεροι παλαιομουσουλμάνοι παράγοντες που απασχολούσαν στο χώρο του τύπου, απόφαση που προσωρινά αναστάλη ,όταν η Τουρκία σταμάτησε για ένα διάστημα να επιμένει στην απομάκρυνση των παλαιομουσουλμάνων ηγετών , για δικούς της λόγους (7).

Η Τουρκία σε όλη την περίοδο μετά την υπογραφή της συνθήκης ειρήνης της Λωζάννης, παρόλο που αποδέχθηκε τους όρους της Σύμβασης , σχετικά με τα οικονομικά ζητήματα , αρνούταν να πληρώσει το ποσό αποζημίωσης για την παρουσία των προσφύγων ,με την αιτιολογία ότι η Ελλάδα έπρεπε ως ηττημένη χώρα να της πληρώσει 200 εκατομμύρια χρυσές λίρες Τουρκίας, ως πολεμική αποζημίωση για τις καταστροφές που προξένησε, στη διάρκεια του μικρασιατικού πολέμου .

Από την άλλη πλευρά, μόνιμο μέλημα των ελληνικών κυβερνήσεων μετά την υπογραφή της συνθήκης ειρήνης της Λωζάνης υπήρξε η εφαρμογή της σχετικής σύμβασης **«περί ανταλλαγής πληθυσμών»** (30/1/23). Τα δύο βασικότερα ζητήματα ήταν η αποζημίωση των εκπατριζόμενων και η τύχη των Ελλήνων της Πόλης, Ίμβρου και Τενέδου και των μουσουλμάνων της Θράκης. Οι δυσχέρειες ήταν πολλές, που διογκωνόταν από την παρεμβολή πολυάριθμων εμποδίων. Εκείνη την περίοδο προέκυψε εκ μέρους της τουρκικής πλευράς, η κίνηση του «Παπά Ευθύμ» (Ευθύμιος Καραχισαρίδης) που αυτοανακηρύχτηκε αρχηγός της εκκλησίας των Τούρκων ορθοδόξων προσδοκώντας την απομάκρυνση του Πατριαρχείου ή την κατάληψή του από κεμαλικούς, ενώ το αποκορύφωμα αυτών των εμποδίων που έβαζε το νέο τουρκικό καθεστώς ήταν η απέλαση του οικουμενικού πατριάρχη Κωνσταντίνου Στ' το 1925 με το πρόσχημα ότι δεν συμπεριλαμβανόταν, ανάμεσα σε εκείνους που αποτελούσαν την Ελληνική μειονότητα της Κωνσταντινούπολης και οι οποίοι διατηρούσαν το δικαίωμα να παραμείνουν εκεί.

Έτσι τα προβλήματα συσσωρευόταν και παρέμεναν άλυτα όλα εκείνα τα ζητήματα που αφορούσαν την εκκαθάριση και την εκτίμηση των περιουσιών. Οι ελληνοτουρκικές συμφωνίες που είχαν υπογραφεί μεταξύ 1924-1926 δεν είχαν καμιά πρακτική εφαρμογή. Τον Ιούνιο του 1925 υπογράφηκε η συμφωνία της Άγκυρας γνωστή σαν συμφωνία Εξηντάρη -Rousdi Aras, με την οποία η Ελλάδα παραιτήθηκε από το δικαίωμα να επιστρέψουν οι «φυγάδες» Κωνσταντινουπολίτες στα σπίτια τους και ρύθμιζε τα ζητήματα των «etabli», των κτημάτων των Τούρκων, που δεν ήταν ανταλλάξιμοι καθώς και το θέμα της Δυτικής Θράκης. Όμως η εφαρμογή της συμφωνίας αυτής καθυστέρησε για δύο κυρίως λόγους, λόγω της δικτατορίας του Πάγκαλου και από τις διαμαρτυρίες των Κωνσταντινουπολιτών, που δεν έμεναν ικανοποιημένοι απ' αυτήν. (8) Το Δεκέμβριο του 1926 οι δύο χώρες υπέγραψαν τη συμφωνία των Αθηνών, τα μουσουλμανικά κτήματα στη Ελλάδα και τα ελληνικά στην Τουρκία συμψηφίζονταν με εξαίρεση, μόνο τα κτήματα των ομογενών Κωνσταντινουπολιτών και των μουσουλμάνων της (Δυτικής) Θράκης, μια συμφωνία που δεν εφαρμόστηκε. Στο ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών επικρατούσε η σκέψη ότι **«η επιδίωξις της λύσεως των εκκρεμών ζητημάτων δια της εφαρμογής των εν ισχύι συνθηκών, συμβάσεων και συμφωνιών ή εις ουδέν αποτέλεσμα θα καταλήξη ή εις ασύμφορον τοιούτον»**. (9)

Έκθεση του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, έδειχνε ότι το κράτος είχε καταβάλλει μέχρι το 1928 χωρίς κανένα αντιστάθμισμα, 120.000 λίρες Αγγλίας, για να εξαγοράσει μουσουλμανικά ακίνητα στη Δυτική Θράκη, 50.000 δρχ για να αποζημιώσει τους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης από ενοίκια ή εισοδήματα που δεν εισέπραξαν, 30.000 δρχ απευθείας σε δύο ίσες δόσεις από διάφορα εισοδήματα, κτήματα, μεγάλης αξίας που απέδωσε στην Τουρκία σε εκτέλεση της συμφωνίας Αθηνών, ενώ είχε πάρει ελάχιστα από την Τουρκία, που δεν έπαψε στο μεταξύ να κάνει κατασχέσεις στην Κωνσταντινούπολη και εφαρμόζεε περιοριστικά μέτρα απέναντι στους εκεί Έλληνες. Τα περιοριστικά μέτρα, εφαρμοζόταν κύρια στο εμπόριο και είχαν σοβαρές επιπτώσεις στους Έλληνες, γνωρίζοντας την αστική σύνθεση και τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό.

Προς την επίλυση όλων αυτών των εκκρεμών ζητημάτων στράφηκε ο Βενιζέλος μετά το 1928, όταν μετά την επιστροφή του στην ενεργό πολιτική ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας, με την κυβέρνηση Φιλελευθέρων να συγκεντρώνει με τα συνεργαζόμενα κόμματα 223 έδρες σε σύνολο 250, αφού ο Βενιζέλος είδε το πολιτικό κενό και τη μη συσπείρωση των οπαδών του γύρω από τους

διαδόχους του, αλλά και για να ικανοποιήσει προσωπικές φιλοδοξίες .Στις 22 Ιουλίου 1928 χαράσσοντας το κυβερνητικό του πρόγραμμα στο λαό της Μακεδονίας ο Βενιζέλος ,καλούσε την Ελλάδα και την Τουρκία να δώσουν τα χέρια και τόνιζε :

«επιθυμούμεν να εξασφαλίσωμεν με την δημοκρατικήν Τουρκίαν σχέσεις όχι απλώς καλής γειτονίας ,αλλά σχέσεις όσον το δυνατόν περισσότερον φιλικάς.Γνωρίζωμεν ότι δεν έχει βλέψεις επί των εδαφών μας και πρέπει να είνε βεβαία ότι ουδεμίαν βλέψιν διατηρούμεν επί των ιδικών της».

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι ο Βενιζέλος ,επιζητούσε την ελληνοτουρκική συνεργασία για πολύ καιρό αφού με την επικράτηση του κινήματος των νεότουρκων, το 1908 έγραφε στην έφημερίδα Κύρηξ Χανίων, ότι **«η συναίσθηση των κοινών συμφερόντων και κινδύνων ,θα οδηγήσει τους δύο λαούς σε στενή και ειλικρινή συνεργασία»** (10), ενώ η κύρηξη του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου ανέβαλε την προγραμματισμένη συνάντηση του για αυτά τα ζητήματα, με τον Μεγάλο Βεζύρη Sait Halim .Υστερα από προκαταρκτικές επαφές το 1928 και 1929 ,ακολούθησε επίσημη ανταλλαγή επισκέψεων, του Βενιζέλου στην Άγκυρα ,του Ινονου στην Αθήνα,το 1930 και υπογράφηκαν μια σειρά από συμφωνίες, για αμοιβαίο περιορισμό των ναυτικών εξοπλισμών ελεύθερη επικοινωνία των υπηκόων των δύο χωρών ,που προς στιγμήν θεωρήθηκε ότι πρόκειται για δικαίωμα επαναεγκατάστασης των προσφύγων, αύξηση των εμπορικών συναλλαγών ανάμεσα στις δύο χώρες και ρύθμιση των οικονομικών διαφορών Αυτό ήταν, το σύμφωνο εγκατάστασης ,το οποίο όπως επισήμαιναν βενιζελικές πηγές **«άνοιξε δια πρώτην φοράν η θύρα δια την μελλοντικήν ,ως οφείλομεν , αθροωτέραν εγκατάστασιν Ελλήνων εν Τουρκία»** , κάτι που δεν έγινε αφού , το δικαίωμα (επανα)εγκατάστασης δεν ήταν απόλυτο και δεν μπορούσε να εφαρμοστεί στους ανταλλάξιμους της Λωζάννης τους μόνους που θα είχαν ηθικό αν όχι υλικό συμφέρον, να ξαναγυρίσουν στις πατρογονικές τους εστίες .

Στις 10/6/1930 θα υπογραφεί στην Άγκυρα ανάμεσα στον πρόεδρο της Ελλάδας Σπ Πολυχρονιάδη και στον Τούρκο υπουργό των Εξωτερικών Tevfik Rousdi Aras η **«Σύμβασις περί οριστικής εκκαθάρισεως των ζητημάτων των προκυπτόντων εκ της εφαρμογής της Συνθήκης Λωζάνης»** και στις 30/6/1930 η **«συμφωνία των Αθηνών εν σχέσει προς την ανταλλαγήν των πληθυσμών»** που συνομολογήθηκε ανάμεσα στον Βενιζέλο , το Ismet Inonu , τον Tevfik Rousdi Aras και τον Α.Μιχαλακόπουλο.Το οικονομικό αυτό σύμφωνο θεωρήθηκε , από τον Κ.Κονδύλη , πολιτικό αντίπαλο τώρα του Βενιζέλου , σαν **«επίλογος εις τον εθνικόν δράμα του Ελληνισμού».** (11)

Με το οικονομικό σύμφωνο η Ελλάδα κρατά τα ακίνητα των Μουσουλμάνων ενώ η Τουρκία κρατά όλα τα ακίνητα που ανήκαν σε ανταλλάξιμους Έλληνες Η Ελλάδα κρατά τα κτήματα των απόντων μουσουλμάνων της (Δυτικής) Θράκης και ένα σημαντικό μέρος των ακινήτων ,που είχε κατάσχει από τους παρόντες μουσουλμάνους. Η Τουρκία αποκτά τα κτήματα των ομογενών που είχαν φύγει από την Κωνσταντινούπολη ,γίνεται αμοιβαία απόσβεση υποχρεώσεων (αποζημίωση για εισπράξεις, ενοίκια, εισοδήματα κλπ) Ρυθμίζεται το θέμα των μη ανταλλάξιμων και χωρίς διατυπώσεις θεωρείται ,ότι δε ανταλλάσσονται οι ομογενείς που βρισκόταν στην Κωνσταντινούπολη .

Η Ελλάδα καταθέτει 425 000 λίρες Αγγλίας ,150 000 για τους ομογενείς της Πόλης 150.000 για τους μουσουλμάνους της Θράκης και 125 000 για την τουρκική κυβέρνηση.

Με τη συμφωνία αυτή μεταβαλλόταν οι διατάξεις της σύμβασης ανταλλαγής της Λωζάννης που αφορούσαν την εκκαθάριση των περιουσιών που είχαν εγκαταλείψει οι πρόσφυγες στην Ελλάδα και Τουρκία (κατάργηση των άρθρων 9,10,13). Επίσης άλλαζε ο τρόπος αποζημίωσης των δικαιούχων που είχαν ανταλλαγή (άρθρο 14). Σύμφωνα με τη συνθήκη , οι πρόσφυγες θα έπρεπε τώρα να μοιραστούν την περιουσία που άφησαν οι Τούρκοι στην Ελλάδα που ήταν οχτώ φορές μικρότερη. Αλλά ούτε αυτή και αυτή η περιουσία έφτασε στα χέρια των δικαιούχων. Ένα μεγάλο μέρος της προσφυγικής περιουσίας ροκανίσθηκε για έξοδα διοίκησης των διάφορων υπηρεσιών που τη διαχειριζόταν (Δημόσιο , Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων , Εθνική Τράπεζα, Υπηρεσία διαχείρισεως μουσουλμανικών κτημάτων) Πολλά κτήματα και μεγάλες εκτάσεις που ανήκαν στην ανταλλάξιμη περιουσία πέρασαν σε χέρια μη προσφύγων Ένα μέρος πήραν οι πρόσφυγες, είτε ως κτήματα είτε με την μορφή ομολογιών που φυσικά σε λίγο καιρό και παράλληλα με την μεγάλη παγκόσμια οικονομική κρίση και το κραχ ,κατάντησαν χαρτιά δίχως καμιά αξία. Το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας το σφετερίσθηκαν οι επιτήδευοι και το κράτος. Σε συνεδρίαση της βουλής των Ελλήνων το 1979 ,ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος τόνιζε ότι **«...η μουσουλμανική περιουσία στα διάφορα στάδια της υπέστη άγρια εκμετάλλευση. Επτά τοις εκατό εκ της περιουσίας εκείνης διατέθηκε για την αποκατάσταση των προσφύγων.Το υπόλοιπο 93% διασπαθίστηκε που σημαίνει ότι έγιναν καταχρήσεις».** (12)

Ο Βενιζέλος σε αγόρευση του στη βουλή -10/2/1930- επί του ναυτικού προγράμματος της χώρας έδωσε τις γενικές γραμμές της πολιτικής που έπρεπε να αντικαταστήσει τώρα μετά την υπογραφή του συμφώνου φιλίας και την απαρχή μιας νέας εποχής στις σχέσεις των δύο χωρών:

«η Ελλάς αποδέχεται εν πάση ειλικρίνεια τας συνθήκας αίτινες επηκολούθησαν τον πόλεμο τόσοσ εκείνας αίτινας της είναι ευνοικαί όσον και εκείνας αίτινες της είναι δυσμενείς.Διότι πιστεύει ότι έπειτα από τα ερείπια τα οποία επέφεραν ο μέγας πόλεμος , η ανθρωπότητα δε θα δυνηθεί να εξηκολουθήσει την περίοδο αυτής προς τον πολιτισμόν εαν δεν κατορθώση να αποτρέψη τας εκρήξεις εκείνας αίτινες προεκάλεσαν τον πόλεμον.

»Εφόσον μας ενέπνεεν η «Μεγάλη Ιδέα» με την οποία το έθνος έζησεν επί 4μιση αιώνες είμεθα κατ' ανάγκη υποχρεωμένοι να αποβλέπωμεν εις την κυριαρχία εν των Αιγαίω ίνα εξασφαλίσωμεν πολεμικάς επιχειρήσεις κατά της Τουρκίας. Αλλά αφ' ης αποδεχθήκαμεν τα σύνορα τα οποία μας καθωρίσθισαν από τα συνθήκας αφ' ης είμεθα αποφασισμένοι να εργασθώμεν εντός των οριών αυτών ,από της στιγμής αυτής η ιδέα ότι έχομεν ανάγκη της κυριαρχίας του Αιγαίου έπαυσε να έχη βάσιν. Η Τουρκία είναι σήμερον εξόχως φιλειρηνική δεν έχει βλέψεις επί ελληνικών ή ξένων εδαφών. Μετά την κατάργησιν της οθωμανικής αυτοκρατορίας ,το τουρκικό κράτος αισθάνεται πλήρως ότι αν θέλει να

καταστή κράτος εθνικόν ουδέν έχει συμφέρον να επιδιώξη εκ νέου τη καταδυνάστευσιν ξένων λαών.

»Η επιτευχθείσα λύσις ήτο η μόνη ανταποκρινομένη εις τα γενικά συμφέροντα της χώρας χωρίς να επιβάλη ιδιαίτερας ουσιαστικής θυσίας ουδέ εις αυτούς τους ενδιαφερομένους πληθυσμούς ,αφού είχεν ήδη καταστή φανερόν ότι η ατομική εκτίμησης των περιουσιών ,την οποίαν προέβλεπεν η σύμβασις της ανταλλαγής ,δεν ήτο πρακτικώς κατορθωτή...» (13)

Ο ιστορικός Γ.Δαφνής , αναφέρει ότι,

«ο Κρης πολιτικός αντελήφθη την επαύριον της μικρασιατικής καταστροφής ότι η δημιουργηθήσα πραγματικότης επέβαλλε την οριστική εγκατάλειψιν του μεγαλοϊδεατισμού ο οποίος πλέον ενεφανίζετο ως στερούμενος οιοδήποτε περιεχόμενου. Η αποχώρησις των Ελλήνων από τη Μικρά Ασίαν η δημιουργία ενός ομοιογενούς τουρκικού κράτους, η σημειωθείσα κάμψις του ελληνικού δυναμικού αποτελούν προϋποθέσεις που ηνοιγόν νέας προοπτικές, εις τας σχέσεις Ελλάδος και Τουρκίας .Δι' αυτό απέτρεψε τας πολεμικάς περιπέτειας που επεζήτουν οι εν Ελλάδι θερμόαιμοι δι' αυτό υπέγραψε τη συνθήκη της Λωζάνης.

»Μια εξόχως δραματική θέλησις της Θείας Πρόνοιας έφεραν τον Βενιζέλον το τελευταίον ονειροπόλον της Μεγάλης Ιδέας εις το να κλείση δια των ιδίων του χειρών την πιάνιον προσπάθειαν του πολιτικού του σταδίου με την οριστική εκκαθάρισιν των ελληνοτουρκικών σχέσεων».

(14)

Ο Βενιζέλος , στον οποίο επιφυλάχθηκε θριαμβευτική υποδοχή στην Άγκυρα , θα επισημάνει τα εξής

«ηθέλησα να δείξω δια της επισκέψεως ταύτης την στερεάν ελληνική απόφασιν ότι θεωρώ την συνθήκην της Λωζάννης ως οριστικόν διακανονισμόν μεταξύ των δύο κρατών των εδαφικού αυτών καθεστώτος, πράγματι αφ' ενός η Τουρκία έπαυσε να είναι Αυτοκρατορία όπως καταστή εθνικόν κράτος, αφ' ετέρου δε η Ελλάς συνεπλήρωσεν την εθνικήν της ενότητα. Νέα περίοδος ήρχισεν εις τας σχέσεις των δύο χωρών».

Από την μία πλευρά η Ελλάδα εξασφάλιζε το εδαφικό της status quo παίρνοντας αυτές τις δημόσιες δηλώσεις της κεμαλικής ηγεσίας και από την άλλη η Τουρκία γλύτωνε από ένα οικονομικό χρέος. Στις 30/10/1930 υπογράφηκαν στην Άγκυρα , από τους Βενιζέλο και Ataturk :

α) σύμφωνο φιλίας , ουδετερότητας και διαιτησίας που περιείχε ανάμεσα στα άρθρα του , σχετική διάταξη που εμπόδιζε τα δύο κράτη να αναλάβουν οποιαδήποτε πολιτική , οικονομική συνεννόηση που θα έθιγε τα συμφέροντα των δύο χωρών με διάρκεια 5 χρόνια ανανεώσιμα ,

β) πρωτόκολλο σχετικά με τους ναυτικούς εξοπλισμούς που προσδιόριζε ότι κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη δε θα προχωρούσε σε ναυτικές παραγγελίες χωρίς να ειδοποιήσει το άλλο μέρος

6 μήνες νωρίτερα ώστε να προλαμβάνονται οποιαδήποτε σημεία τριβής και ανταγωνισμών ανάμεσα στα δύο κράτη. Η κυβέρνηση του Βενιζέλου, πίστευε αυτό το διάστημα ότι η Τουρκία δεν είχε λόγους να επιτεθεί εναντίον της Ελλάδας ούτε για να επεκτείνει το εθνικό της έδαφος ούτε για να προσαρτήσκει ξένους πληθυσμούς ούτε για να αποκτήσει ορισμένα νησιά γιατί αν το ήθελε θα το είχε κάνει με τη συνθήκη της Λωζάνης. Έτσι η Ελλάδα σε συνδυασμό με το νέο εξοπλιστικό της πρόγραμμα, που προέβλεπε κατασκευή ελαφρού στόλου και ισχυρής αεροπορίας που είχε κατά την τετραετία 1928-1932, θεαματική ανάπτυξη, πρότεινε, τη μείωση των ναυτικών εξοπλισμών, που για το Βενιζέλο ήταν **«απαραίτητην προς στερέωσιν της φιλίας»**.

γ) εμπορική σύμβαση, σε μια προσπάθεια της Ελληνικής κυβέρνησης να εξισορροπήσει το ισοζύγιο των εξαγωγών /εισαγωγών της Ελλάδας με την Τουρκία, που ήταν 1 προς 50.

Ο Βενιζέλος βλέποντας όλο αυτό το διάστημα που είχε επαφές με την κεμαλική ηγεσία, ότι οι διαπραγματεύσεις δεν οδηγούσαν πουθενά σχετικά με τις προσφυγικές περιουσίες αποφάσισε, το 1930, όταν πήγε στην Τουρκία για να υπογράψει τη **«Συνθήκη φιλίας, ουδετερότητας και διαιτησίας»**, να παραιτηθεί από την εφαρμογή του άρθρου 14 της **«Σύμβασης περί ανταλλαγής»**, που υποχρέωνε την Τουρκία να πληρώσει στους Έλληνες, την αξία της προσφυγικής τους περιουσίας. (βλ Παράρτημα). Ο Βενιζέλος στο όνομα της αβέβαιης ειρήνης που επιθυμούσε να συνάψει με την Τουρκία χάρισε την περιουσία των προσφύγων στους Τούρκους.

Έτσι η συμφωνία ειρήνης του Βενιζέλου με τον Ataturk, που από τον τύπο της εποχής εκείνης χαρακτηρίστηκε ως θετικό βήμα για την αρμονική συμβίωση των δύο λαών και από τους διπλωματικούς κύκλους θεωρήθηκε μεγάλη πολιτική νίκη του Βενιζέλου, έγινε «αναλώμασι των περιουσιών των Ελλήνων της Τουρκίας» και αποδείχτηκε λίγα χρόνια αργότερα η απαρχή της φυγής του Ελληνισμού, που είχε απομείνει στην Κωνσταντινούπολη, Ίμβρο και Τένεδο, με τις ενέργειες επιβολής του varlık vergisi (κεφαλικός φόρος), το πογκρόμ του Σεπτεμβρίου του 1955, τις μαζικές απελάσεις του 1964 και 1975 κ.ά. Ο Α.Κύρου, έμπειρος διπλωμάτης, αναφερόμενος στις συμφωνίες, θα τονίσει ότι

«όσον αφορά τας συμφωνίας με την Τουρκίαν δεν προτίθεται βεβαίως (ο γράφων) ούτε άλλωστε και θα ήτο εις θέσιν να απαριθμήση τας απειραρίθμους και πολυπλόκους εκείνας κατηγορίας προσώπων και περιουσιών την τύχην των οποίων επρόκειτο να ρυθμίσουν. Ο σκοπός όμως ο επιδιωχθείς δια των συμφωνιών εκείνων είχαν υπάρξειν απείρως μεγαλύτερος εφ' όσον απεβλέπετο να ταφούν οριστικώς εθνικαί αντιθέσεις αιώνων και να δημιουργηθή αδελφική ελληνοτουρκική συνεργασία». (15)

Το σύμφωνο φιλίας απέδειξε αργότερα ότι δεν ήταν λάθος μόνο στον αποσβεστικό συμψηφισμό των ανοικτών λογαριασμών ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, το πρόβλημα δηλαδή των εκατέρωθεν περιουσιών, αλλά και στη διατυπωθείσα τότε αντίληψη και ευχή, ότι η ιστορική λήθη και η παραγραφή των αδικημάτων μπορούσε να αποτελέσει θεμέλιο της ελληνοτουρκικής προσέγγισης και ειρηνικής συμβίωσης. Εάν όμως προϋπόθεση της υπογραφής του συμφώνου ήταν η παραίτηση από τις προσφυγικές περιουσίες, ένα άλλο στήριγμα του συμφώνου ήταν η παραίτησή τους και από την ιστορική μνήμη και ταυτότητα. Η σιωπή, η λήθη και η παραγραφή

των αδικημάτων που υπέστησαν ήταν προϋπόθεση για αυτού του τύπου την ελληνοτουρκική φιλία **«Να ξεχάσουμε»** ήταν η παρότρυνση της περιόδου εκείνης, ενώ ο Βενιζέλος έλεγε:

«Εβάσταξεν ο αγών μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, ας τον ονομάσω «δίκη», επτά αιώνες. Τώρα εβγήκε μία απόφασις οριστική διά της συνθήκης της Λωζάννης. Εγώ δεν έχω όρεξιν ούτε έφεσιν να κάμω, ούτε και αναψηλάφησιν και σας συνιστώ, το ίδιο να κάμετε και σεις, θα πει ο Βενιζέλος»

Η συμφωνία Βενιζέλου -Kemal ,που αποτελείται από 28 άρθρα, βρήκε αντίθετους την αντιπολίτευση .

«μύδροι αντιπολιτευομένων που δημοκοπούντες επάνω εις την ευεξήγητον αντίδρασιν των θιγομένων εις ζωικά των συμφέροντα προσφύγων και Ελλήνων υπηκόων της Κωνσταντινουπόλεως και της Μικράς Ασίας εκραύγαζον περί προδοσίας και απεμπολήσεως των τρισαγίων του γένους εις τας παμφάγους ορέξεις των Τούρκων» (16) **«είναι αληθής η συμφορά η σύμβασις» ,ο Βενιζελισμός είναι εχθρός παντός πρόσφυγος»,** δήλωνε ο ηγέτης της αντιπολίτευσης Καφαντάρης (17) , ενώ τέσσερις πρόσφυγες βουλευτές του βενιζελικού κόμματος οι οποίοι καταγγέλλοντας την κατάφωρη αδικία που είχε διαπραχθεί σε βάρος των προσφύγων παραιτήθηκαν από το βουλευτικό αξίωμα, **«...ο Βενιζέλος μεταβαίνων εις Άγκυρα θα περάση από τους τάφους των γυναικών μας και των παιδιών μας.Εξ' άλλου μας είχε δώσει τον λόγον του ότι ουδέποτε θα εδέχετο τον συμψηφισμόν.**

Οι πρόσφυγες βουλευτές της Ένωσης Φιλελευθέρων ανεξάρτητα ή κατά ομάδες θα υψώσουν φωνή διαμαρτυρίας εναντίον της θυσίας που θα υποστούν οι συμπατριώτες τους. Θα δουν αυτές τις συμφωνίες αυτές ως επισφράγιση της εθνικής συμφοράς ,οι Α Μπακάμπασης , Ι Αποστόλου ,Δ Ευθυμιάδης και Γ.Τηλλικίδης σε υπομνημά τους θα υποστηρίξουν ότι η σύμβαση ανταλλαγής της Λωζάννης δεν θα μπορούσε να μεταβληθεί από τα δύο μόνο κράτη και μάλιστα σε βάρος των δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων και ότι η παραίτηση από τη διαφορά των λογαριασμών **«δεν συνεπάγεται ουδεμίαν ελάττωσιν ή μείωσιν της τε νομικής και ηθικής υποχρεώσεως του Κράτους προς τους δικαιούχους πρόσφυγας»** (18), αλλά και ο Λ Ιασονίδης που θα συμφωνήσει με αυτήν την άποψη και θα θυμίσει στους συναδέλφους τους πως έχει γνωματεύσει **«ότι η εις το άρπιον υποχρέωσις της Ελλάδας (σχετικά με τους πρόσφυγες) υφίσταται»** (19) Με τη συνθήκη της Λωζάνης ,οι μικρασιατικοί πληθυσμοί θυσιάστηκαν για να εξασφαλιστεί ενότητα φυλετική στη σύγχρονη Ελλάδα, με τη συνθήκη της ελληνοτουρκικής φιλίας του 1930 , μόχθος και κόπος των μικρασιατών προσφύγων θυσιάστηκαν και πάλι για να εξασφαλιστούν τα σύνορα της Ελλάδας ,όπου τους είχαν μεταφυτέψει

Ο πρόεδρος της ΠΟΑΔΑ (προσφυγικής ομάδας) Χ. Τσιγδέμογλου θα καταγγείλει το Βενιζέλο, μέσα στη βουλή και σε ανοιχτή επιστολή ότι απεμπολόγησε εθνικά συμφέροντα, θα απειλήσει με αντίσταση **«οι πρόσφυγες έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν τας απόψεις των ή με προσφυγή στην Κοινωνία των Εθνών»,-** την εποχή εκείνη οι πρόσφυγες αποτελούσαν το 25% του πληθυσμού της χώρας- αλλά ο Βενιζέλος θα απαντήσει με το «Ιδιώνυμο» , του νόμου για την προστασία του καθεστώτος που είχε ψηφίσει λίγο πριν, φοβούμενος εργατικές εξεγέρσεις, προσφυγικές διαμαρτυρίες και κυρίως το κομμουνιστικό κόμμα.

Το σύμφωνο φιλίας είχε και τους υποστηρικτές του, όπως ο Α Κύρου που μιλούσε ακόμη και για κατάργηση των ελληνοτουρκικών συνόρων και μεσοπρόθεσμα τη δημιουργία ενός ελληνοτουρκικού ομοσπονδιακού κράτους, και χαρακτήρισε τη συμφωνία:

«περίλαμπρον οικοδόμημα μιας αιωνίου φιλίας καιείναι τάχαν ανάγκην να υπομνησθή ότι μεγαλύτερον θάρρος απητήθη από τον ηγέτην του ηττημένου κράτους του οποίου πλέον του ενός εκατομμυρίου νέοι ηπήκοοι ανέμενον την υπό της Συμβάσεως Ανταλλαγής του 1923 υπεσχημένην αποζημίωσιν δια τας εγκαταληφθείσας εις Τουρκίαν περιουσίας των;»

Εκείνη την περίοδο όπου οι αντιδράσεις κατά του συμφώνου φιλίας και οριστικού ξεκαθαρίσματος του ζητήματος των προσφυγικών περιουσιών , με επιζήμιο τρόπο για την Ελλάδα ήταν πολλές και έντονες , δημιουργήθηκε κίνηση για δημιουργία ξεχωριστής προσφυγικής ομάδας, μέσα στη Βουλή που δεν καρποφόρησε. Έτσι συνεχίστηκε μια κατάσταση ,όπου οι πρόσφυγες και τα προσφυγικά προβλήματα γινόταν αντικείμενο κομματικής δημαγωγίας, τα κόμματα να «αναγκάζονται» να έχουν υποψήφιους πρόσφυγες και η αναφορά στα προσφυγικά να γίνεται σε προεκλογικούς λόγους. (20)

Ο Βενιζέλος θα υποστηρίξει με ιδιαίτερο ζήλο, κατά τη διάρκεια της συζήτησης στη Βουλή για την επικύρωση του οικονομικού συμφώνου ,ότι ούτε νομική ούτε ηθική υποχρέωση γεννάται για την αποζημίωση των ανταλλάξιμων **«Οι ευθύνες του ελληνικού κράτους»** έλεγε **«περιορίζονται σε δύο τομείς την υποχρέωσιν την νομικήν να διαθέση υπέρ της προσφυγικής μάζας την ανταλλάξιμον τουρκικήν περιουσίαν εν Ελλάδι κειμένην»** μια υποχρέωση που εκτέλεσε παραδίδοντας προκαταβολικά τις ομολογίες των ανταλλαξιμων και **«σε μια δεύτερη υποχρέωση για τη συμπλήρωση και ολοκλήρωση της προσφυγικής αποκαταστάσεως»** που υποσχέθηκε να την πραγματοποιήσει (21)

Τελικά το οικονομικό σύμφωνο θα κυρωθεί από τη Βουλή και υπέρ του ψήφισαν τέσσερις πρώην πρωθυπουργοί (Παπαναστασίου, Κονδύλης, Ευταξίας, Τριανταφυλλάκος) δύο αρχηγοί ή αντιπρόσωποι κομμάτων (Ζαβιτσιάνος, Τουρκοβασίλης) τέσσερις πρώην υπουργοί εξωτερικών (Ρωμάνος, Αλεξανδρής, Καραπάνος, Αργυρόπουλος) και πάρα πολλοί βουλευτές. Ο προσφυγικός όμως κόσμος θα μείνει διχασμένος και οι αντιδράσεις θα κορυφωθούν τις παραμονές της αναχώρησης του Βενιζέλου στην Άγκυρα με επιστολές , ψηφίσματα που εκτός από το Βενιζέλο στάλθηκαν και τον Ισού . Εκτός βέβαια από την εσωτερική αντίδραση ,ο Βενιζέλος είχε υπόψη του σε σχέση με το σύμφωνο φιλίας που επιδίωκε , το αντικεμαλικό κίνημα που ετοιμάζε ο άλλοτε αρχιθαλαμηπόλος του Abdul Hamit , Resit Bey και που ζητούσε την υποστήριξη του ελληνικού κράτους στην πορεία εδραίωσης και επικράτησής του, καθώς και τις ανατρεπτικές ενέργειες των Αρμενίων και των Κούρδων .

Για το ζήτημα αυτό ο Resit bey , διευθυντής του γραφείου του τελευταίου σουλτάνου Abdulhamit , ο οποίος προετοίμαζε αντικεμαλικό κίνημα , στην Τουρκία , σε ενημέρωση που έκανε στον Έλληνα Υπουργό Εξωτερικών για να διακριβώσει τις ελληνικές προθέσεις, έλεγε πως ,

«το υπ' αυτόν Κομιτάτον εργάζεται πυρετωδώς δια τον ανωτέρω σκοπόν εντός της Τουρκίας και καθημερινώς κατατά έδαφος. Βασίζεται

ου μόνον επί του εν Τουρκία αντικεμαλικού παλαιοτουρκικού στοιχείου και πάντων των δυσηρεσθημένων εναντίον της Κυβερνήσεως της Άγκυρας, ιδίως δε επί των αποτελούντων τα 33% του σημερινού Τουρκικού πληθυσμού Κούρδων, αλλά και επί του τουρκικού στρατού παρά τω οποίω, ως λέγει, εγένετο σοβαρά ενέργεια και δη παρά των αποτελούντων τα 25% αυτού Κούρδων».

Ο Resit bey έλεγε ότι

«βάσις της πολιτικής του νέου Τουρκικού καθεστώτος θα ήτο η μετά της Ελλάδος στενή φιλία και συνεργασία και ότι η προσχεδιαζόμενη ανατροπή της Κυβερνήσεως της Άγκυρας αποβλέπει εις την εγκατάστασιν ενός άκρως φιλελεύθερου Τουρκικού Κράτους, παρά τω οποίω ευπρόσδεκτοι θα ήσαν οι Έλληνες, οίτινες θα ηδύναντο ελευθέρως και ανανοχλήτως να βιώσιν επί του τουρκικού εδάφους». (22)

Αν και οι κινηματίες ανάμεσά τους και ο πρώην πρόεδρος της αρμενικής Δημοκρατίας Aharoujian του πρότειναν συνδιαλλαγή με πολλά ανταλλάγματα σε περίπτωση επικράτησή τους, ο Βενιζέλος τελικά θα προτιμήσει το επίσημο κεμαλικό τουρκικό κράτος και τα ανταλλάγματα του, αφού φοβόταν και το διεθνές κύρος του συνομιλώντας με αμφιβόλου προελεύσεως και αποτελεσματικότητας άτομα, αλλά και γιατί ήταν δύσπιστος σ' αυτά που του πρότειναν και υποσχόταν. Παράλληλα, την εποχή που ο Βενιζέλος βρισκόταν στην Άγκυρα ανακαλύφθηκε στην Αθήνα μυστική συγκέντρωση αξιωματικών και πολιτών που ετοίμαζαν κίνημα, που αποδόθηκε στον Πάγκαλο. Ο Βενιζέλος όμως αργότερα θα πει ότι ήταν καθαρά βασιλικό κίνημα που χρησιμοποιούσε τον Πάγκαλο, γνωρίζοντας ότι στρατιωτικές στάσεις δεν πετυχαίνουν με ισχυρές κυβερνήσεις, όπως ήταν αυτή των Φιλελευθέρων.

Αμέσως μετά την υπογραφή του συμφώνου φιλίας ο Βενιζέλος θα προτείνει με επιστολή του προς τον πρόεδρο της επιτροπής για το βραβείο Νόμπελ τον Ataturk, για το βραβείο Νόμπελ ειρήνης, αφού πίστευε ότι χάρη σ' αυτόν εδραιωνόταν η ειρήνη στην Εγγύς Ανατολή.

«ο Μουσταφά Κεμάλ Πασάς πρόεδρος της τουρκικής δημοκρατίας ένας άνθρωπος που συνέβαλε τόσο πολύμα στη ειρήνη.... και ως αρχηγός της Ελληνικής Κυβέρνησης το 1930, τώρα που η υπογραφή της Ελληνοτουρκικής Συνθήκης εγκαινιάζει μια νέα εποχή στην πορεία της Εγγύς Ανατολής προς την ειρήνη, έχω την τιμή να προτείνω την υποψηφιότητα του Μουσταφά Κεμάλ Πασά για τη μοναδική τιμή του βραβείου Νόμπελ για την ειρήνη». (23)

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΕΜΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΥ
ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΦΙΛΙΑΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Με την υπογραφή του ελληνοτουρκικού συμφώνου φιλίας , Βενιζέλου -Inonu, που παρ' ότι ορισμένοι από τους τούρκους βουλευτές δήλωσαν ότι η Τουρκία *«με τη συμφωνία χάνει ότι κέρδισε στη Λωζάννη»* (24) ,η γειτονική χώρα βρήκε την ευκαιρία να απαλλαχθεί οριστικά από τους λεγόμενους παλαιομουσουλμάνους που ήταν εμπόδιο στα σχέδια της για την περιοχή ,που ήταν να μετατρέψει τις μειονότητες σε ομοιογενή μειονότητα και βέβαια σε εθνική-τουρκική (25). Στη σύμβαση περί εμπορίου εγκατάστασης και ναυτιλίας του ελληνοτουρκικού συμφώνου φιλίας ,στο άρθρο 2 γίνεται λόγος για απέλαση

«εκάτερον των συμβαλλομένων μερών επιφυλάσσει εαυτώ το δικαίωμα ,όπως δια προσωπικών μέτρων απαγορεύει εκάστοτε εις τους υπηκόους του ετέρου μέρους να εγκαθίστανται ή αν διαμένουν εν τω ιδίω εδάφει και να απελαύνει αυτούς δια τους ως άνω μνημονευμένους λόγους (μεταξύ των οποίων και για λόγους εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας του κράτους).

»Το έτερον μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωσιν να δέχεται εκ νέου τους ούτω απελαθέντας υπηκόους αυτού και τας οικογενειάς των ,εάν η ιθαγένεια αυτών έχη πιστοποιηθή υπό του αρμοδίου προξένου» (26).

Το υπόμνημα του Υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας Tevfik Rusdu Aras (1927) , το οποίο ζητούσε την εξορία των «παλαιομουσουλμάνων» και αποκάλυπτε την υποχωρητικότητα της ελληνικής κυβέρνησης , ανέφερε τα εξής:

«Πράγματι , δι' υπομνήματος υπό ημερομηνίαν 28 Ιανουαρίου 1927, Ο Δζεράτ βέης είχε εκθέσει εις την Αυτού Εξοχότητα τον κ.Υπουργόν των Εξωτερικών τα της εγκαταστάσεως Κιρκασιών πινών εν τη Δυτική Θράκη.Ο Δζεράτ βέης , είχε προσθέσει , ότι θα ήτο ήψιστα ευκταίον , όπως η ελληνική κυβέρνησις μη παρατείνει την εξάμηνον προθεσμίαν την δοθείσαν υπ' αυτής δια την απομάκρυνσιν των τελευταίων τούτων εκ της ρηθείσης περιοχής.

»Είναι φανερόν , ότι η η υπό των αρχών της Δυτικής Θράκης τηρουμένη τάσις εύρηται εν απολύτω αντιθέσει προς τας ιδέας των σημερινών κυβερνητών του ελληνικού αλού και προς τας διαβεβαιώσεις , άπινες εδόθησαν επανειλημμένως υπό της Α.Ε του κ. Μιχαλακόπουλου , εις τον Δζεβάτ βέη αναφορικώς προς τας σχέσεις άπινες δέον να υφίστανται εφεξής μεταξύ των δύο γειτονικών χωρών , διαβεβαιώσεις ευρούσας τόσον ευτυχή ηχώ εις τους ιθύνοντας κύκλους της Αγκύρας.Δια τούτο , ο πρεσβευτής της Τουρκίας φρονεί ότι αι αρχαί της Δυτικής Θράκης δεν είναι εήμεροι των εν Αθήναις κρατουσών ιδεών προς τας ελληνοτουρκικάς σχέσεις , φρονεί δε , ότι αν η κυβέρνησις των Αθηνών , δώση ακριβείς

σχετικής οδηγίας εις τας ρηθείσας αρχάς, όσον αφορά την νέαν ταύτην τάσιν της ελληνικής πολιτικής έναντι της Τουρκίας , μέγα μέρος των ραδιουργιών , περί των οποίων πραγματεύεται το παρόν υπόμνημα , θέλει εκλείψει αυθωρεί.

»Υπό την σειρά ταύτην των σκέψεων προτείνει εις την Α.Ε τον κ.Υπουργόν των Εξωτερικών την εκ της Δυτικής Θράκης απομάκρυνσιν των εν των συνημμένω καταλόγω αναγραφόμενων ταραχοποιών στοιχείων περιλαμβανομένων και των εκεί εγκαταστημένων Κιρκασίων , την οριστικήν παύσιν του οργάνου αυτών , ήτοι της «Ιπλιά» ,ως και την κατάσχεσιν όλων των αντιτύπων του φυλλαδίου του Μουσταφά Σαμπρή» .(27)

Χαρακτηριστικό , είναι το τηλεγράφημα, (6/12/1927) που απέστειλε στον Υπουργό Εξωτερικών ο δικηγόρος Ι Πολιουδάκης, στο οποίο αναφερόταν «στην αναστάτωση της κοινής γνώμης του θρακικού λαού», για την εξορία , από την ελληνική κυβέρνηση των έξι αντικεμαλικών Τούρκων και την καταδίκη τους σε θάνατο από τον Κεμαλ «για την υπηρεσία τους προς το ελληνικό κράτος», μέσω της τουρκικής εφημερίδας που εξέδιδαν στη Ξάνθη .

«Κοινή γνώμη θρακικού λαού ανάστατος επί εξορία εξ αντικεμαλικών τούρκων διαμένοντων εν Θράκη.Αυτοί δια τας υπηρεσίας των προς το ελληνικόν κράτος κατεδικάσθησαν υπό Κεμάλ εις θάνατον .Διαμένοντες Ξάνθην , εκδίδοντες τουρκικήν εφημερίδαν , αγωνιζόμενοι κατά κεμαλικής προπαγάνδας ,κατά των ψευδολογιών τας οποίας γράφουν τουρκικά εφημερίδες Κωνσταντινουπόλεως και Αγκύρας , υπερασπιζόμενοι απόψεις Ελληνισμού, τουρκικόν προξενείον , ως φαίνεται εισηγήθη αρμοδίως εξορισθώσιν.Αφέθη αυτώ ελεύθερον έδαφος προς δράσιν .Λαός διατελεί εν δικαία εξεγέρσει , διότι βλέπει όπι αντί ευγνωμοσύνης ποτίζονται οι άνθρωποι αυτοί χολήν και αντί περιθάψεως δέχονται λακτίσματα από το Έθνος υπέρ ου ηγωνίσθησαν κατά κοινού εχθρού , εξοριζόμενοι .

»Είναι ο Πατριάρχης των Τούρκων Μουσταφά Σαμπρί, μετά του υιού του Χαζή Βέης , Συνταγματάρχης πυροβολικού, όστις κατά Ευρωπαϊκόν πόλεμον προκινδυνεύσας έσωσεν Έλληνας από σφαγήν , Τεφήκ Βέης φιλέλληνα Τούρκος λαογράφος και ποιητής , Ιτζέτ Βέης δημοσιογράφος , άλλοτε υποδιοικητής Δαρδανελλίων , σώσας από σφαγήν Έλληνας περιφέρειάς του , Δαούτ Βέης , αρχηγός Κιρκασίων , προσενέγκων Ελληνικώ Στρατώ Μ.Ασίας τρόφιμα , ξυλείαν 500.000 δραχμ. δωρεάν και δι' ιδίων δαπανών επιβιβάσας πρόσφυγας Πανόρμου πλοία κατόπιν μάχης προς Τουρκικόν στρατόν.Λαός διατελεί κατάπληκτος δι'εξορίαν τούτων .Όλοι διερωτούν :Είμεθα κράτος ελεύθερον ή υποτελείς τω Κεμάλ; Δια τούτο αναγκαζόμεθα θα φαινόμεθα τόσον αγνώμονες προς τους ευεργέτες μας ; Ετοιμάζονται διαμαρτυρίαί λαού προς Βουλήν και Κυβέρνησιν .

Πολιουδάκης Δικηγόρος» .(28)

Η κεμαλικών προσανατολισμών εφημερίδα Yeni Adim , έγραφε προπαγανδίζοντας τους διωγμούς των Τούρκων από τις ελληνικές αρχές:

»Από ετών εγένοντο τόσοι ληστρικά επιδρομαί , κατά των χωρίων μας .Κατά τας επιδρομάς ταύτας εφονεύθησαν πολλοί Τούρκοι.

»Ηρπάγησαν αι γαίαι των Τούρκων και εγκατελήφθησαν ούτοι γυμνοί και άθλιοι.Εις τα τουρκικά σπίτια εγκατεστάθησαν πρόσφυγες .Οι ίδιοι κάθηντια τώρα ως μουσαφίρηδες εις τας σπίτια των Κατερακώθη το θρησκευτικόν , τον εθνικόν αίσθημα των τούρκων .Υπεβιβάσθη ο Τούρκος εις την θέσιν του κήνου». (29)

Η εφημερίδα Cumhuriyet κατήγγειλε ότι ήταν η τραγική, -

«η θέσις των τουρκικών χωρίων , άπινα εκυκλώθησαν από τα χωρία των μεταναστών και των οποίων αι βοσκαί διενεμήθησαν εις τους μετανάστας.Υπό τοιαύτας συνθήκας , η θέσις του Τούρκου χωρικού είναι τοιαύτη , ώστε να μη δύναται αυτός , ο άλλοτε πλούσιος , να μεταβή εις την αγοράν , με εβδομήκοντα πέντε δραχμάς εις το θυλάκιόν του.Την θέσιν ταύτην του Τούρκου χωρικού επιδεινώνει και η παντελής έλλειψις ασφαλείας». (30)

Η απάντηση –αναφορά του γενικού διοικητή Θράκης Ι.Ζαφειρόπουλου στα δημοσιεύματα των μειονοτικών εφημερίδων , που προπαγανδίζουν τον κεμαλισμό στη Θράκη, και απεστάλη στο Υπουργείο Εξωτερικών , κινείται στην επιφανειακή προσέγγιση και αντιμετώπιση του ζητήματος :

«Η κατάσταση των μουσουλμάνων Θράκης είναι από πάσης απόψεως ικανοποιητική.Ούτοι τυγχάνουν εξαιρετικής προστασίας , ευνομίας και δικαιοσύνης των ελληνικών αρχών.Έχομεν ασφαλειαν παραδειγματικήν , οίαν ουδέποτε ασφαλώς εις προηγούμενα καθεστώτα είχαν καθ'όλην την ύπαιθρον χώραν και δύναται να επιδίδονται ανενοχλήτως και φόβως εις τας εργασίας των.

»Οι μουσουλμάνοι των χωρίων , ως και η πλειοψηφία των εν ταις πόλεσι παραμενόντων , διακρίνονται δια την φιλέργιαν και νομιμόφρονα αυτών στάσιν και , αν δεν υπήρχαν μεταξύ αυτών μερικοί επιτήδαιοι εκμεταλλευταί , οίπινες χρησιμεύουσιν ως όργανα του Τούρκου προξένου , ουδέν παράπονον θα εξεδηλούτο ποτέ υπ'αυτών.Τρανωτάτη απόδειξις , είναι ότι οι μουσουλμάνοι Θράκης , δεν εποιήσαντο χρήσιν του δικαιώματος επιλογής της τουρκικής ιθαγενείας εντός της ταχθείσης προθεσμίας , εξαιρέσει διακοσίων ατόμων ακτημόνων και καταγομένων εξ Ανατολής της Θράκης , καίτοι εκλήθησαν δια προκηρύξεως , παρά της Γεν.Διοικήσεως».

(31)

Αυτό που δεν έκανε η επίσημη πολιτεία, κρατώντας μια θέση ισορροπίας, ανάλογα και με το ελληνοτουρκικό κλίμα της εποχής, το έπραξε ο Πρόεδρος της μουσουλμανικής κοινότητας Ξάνθης Ali Vasfi, ο οποίος κατήγγειλε τον κεμαλικό τύπο και την προπαγάνδα του, για τη Θράκη.

Ο Vasfi πήρε αφορμή από την τουρκική εφημερίδα της Κωνσταντινούπολης Vakit (Χρόνος) η οποία σε δημοσιεύματά της στις 15 και 16 Ιουλίου 1929, με τίτλο «*Η κατάσταση εν Δυτική Θράκη*», τόνιζε τα εξής

«Εγκαθίστανται πρόσφυγες εις τας οικίας των Τούρκων, οι Τούρκοι αναγκάζονται νά κοιμώνται εις το μαγειρείον και τούς σταύλους, πολλαί βοσκαί μετετράπησαν εις χωρία προσφύγων, οι εις τά ορεινά κατοικούντες Τούρκοι διηλεκώς και ακαταπαύστως πιέζονται διά στρατιωτικών αγγαρειών, εν όλη τή Δ. Θράκη ουδείς Τούρκος είναι κύριος τής περιουσίας του, επί των τσιφλικίων απαλλοτριωθέντων ανηγέρθησαν χωρία προσφύγων, οι τουρκικοί πληθυσμοί δέν δύνανται ν' αποκομίσωσι τά προϊόντα των αγρών των εκ φόβου των προσφύγων, οι πρόεδροι και μουφήδες των εν Δυτική Θράκη μουσουλμανικών κοινοτήτων συμπεριλαμβάνονται εις τον πίνακα των 150 ανεπιθυμητών αντιδραστικών, τό κέντρον τής νεωτεριστικής ιδέας και τής νεολαίας είναι η πόλις τής Ξάνθης, η ενταύθα εκδιδομένη εφημερίς "Γενί Αντίμ" μεταδίδει εις τον λαόν ηθικήν δύναμιν και ιδεαλισμόν.

«Εάν δεν βελτιωθή η Θέσις των εν Δυτ. Θράκη Τούρκων, είναι ανάγκη νά εξομοιωσωμεν και τήν Κων/ πολιν προς τήν εν Θράκη σημερινήν κατάστασιν». (32)

Ο Ali Vasfi στην απάντησή του ανέφερε ότι

«Ο υποφαινόμενος, υπό τήν ιδιότητα τού προέδρου τής μουσουλμανικής συμπαγούς και πολυπληθούς κοινότητος μιάς πόλεως τής Δυτ. Θράκης, εμπορικωτάτης, θεωρώ εαυτόν υπόχρεον νά δηλώσω, όπ τά γραφόμενα ταύτα, άτινα είναι προϊόν συκοφαντίας και σκευωρίας, δέν είναι τίποτε άλλο από μίαν αναίσχυντον συκοφαντίαν.

»Σήμερον, εις ουδεμίαν τουρκικήν οικίαν ευρίσκειται πρόσφυξ τις. Όταν ήλθον οι εξ Ανατολής πρόσφυγες και ανταλλάξιμοι, όχι μόνον εις τας τουρκικάς οικίας τής Θράκης, αλλά και εις τας μεγάλας πόλεις ως αι Αθήναι και η Θεσσαλονίκη, εγκατεστάθησαν πρόσφυγες εις μεγάλα ανάκτορα, εις επαύλεις αξιζούσας εκατομμύρια και εις θέρετρα. Επί τέλους, χάριν εις την μεγίστην φροντίδα τής κυβερνήσεως, οι πρόσφυγες εγκατεστάθησαν πλήρως. Οι Τούρκοι δημοσιογράφοι, αντί να γράφωσι τά ψεύμματα των ενταύθα αχρείων πρακτόρων των, θα έπραττον καλλίτερον, εάν έγγραφον περί των κατά εκατοντάδας χιλιάδων ως αιχμαλώτων παραμεινάντων Ελλήνων, ούς έκαψαν εγκλείσαντες εις τας εκκλησίας και τας θερμάστρας των πλοίων και παλλών συνοδικών αιχμαλώτων, αίπινες κατεστράφησαν

από τας εφόδους τών οργανωμένων Τσετών. Διότι ταύτα είναι γεγονότα, άτινα πράσκονται πάρα πολύ τούτοις.

»Οι μουσουλμάνοι τής Δ. Θράκης ζώσι εις τον υπέρτατον βαθμόν ελεύθεροι. Δέν έχουσι ουδεμίαν διαφοράν από τούς Έλληνας συμπατριώτας των, όσον αφορά τά διοικητικά, πολιτικά και οικονομικά δικαιώματά των. Ενώ οι εν Κ/πόλει 200.000 Ελλήνων δέν έχουσι εν τουρκική Βουλή ουδέ ένα βουλευτήν, εδών 100.000 μουσουλμάνοι έχουσιν ένα γερουσιαστήν και 4 βουλευτάς. Η εμπιστοσύνη και η ασφάλεια παρά τας συκοφαντίας τής «Βακήτ» είναι ευτελώς πλήρεις. Τόσον, ώστε δύναται νά ίδη τά βράδυ αργά μικρά παιδιά ή νέας γυναίκας νά μεταβαίνωσιν απά χωρίου εις χωρίον ή από τά χωράφια εις το χωρίον. Όσον αφορά τας πόλεις, υπάρχει τοιαύτη ασφάλεια, ώστε πάς τις δύναται νά κοιμηθή αφήνων ανοιχτήν τήν θύραν τής οικίας του. Ο Τούρκος εφημεριδογράφος, όστις παρουσιάζει τήν απαλλοτρίωσιν τών τσιφλικίω ως μίαν αυθαιρεσίαν τής ελλ. κυβερνήσεως, θά έκαμνεκαλλίτερα νά ρωτήση περί τούτου τούς ιδιοκτήτας τών τσιφλικίων τούτων, οίτινες τρώγουσιν εν Τουρκία τά εκατομμύρια, άτινα έλαβον ως αντίημον τής πωλήσεώς των.

»Και τούτο ειδικώς δέον νά τονισθή, άπι ενταύθα η καπνοκαλλιέργεια ανήκει κατά πλειοψηφίαν εις τάν τουρκικόν πληθυσμόν και δη, ότι το πλέον τού ημίσεως τών εν τή πόλει τής Ξάνθης καπνεργατών είναι μουσουλμάνοι.

»Η ελευθερία τής εργασίας και προσπάθειας, η ελευθερία τού εμπορίου, είναι απαλλαγμένες πάσης εθνικιστικής μορφής. Κατά πόσον οι εν Δ. Θράκη μουσουλμάνοι ζώσιν ελεύθερα, δύναται τις νά εννοήση εκ τού εξής: Κατά την ομολογίαν τής «Βακήτ», υπάρχει ενταύθα οργάνωσις τών νέων, κεμαλικών ιδεών. Ενώ αι λέσχαι των, αι πράκτορες των, αι εφημερίδαι των εξακολουθητικώς διαβάλλουσι και δηλητηριάζουσι τάν λαόν κατά τής ελληνικής κυβερνήσεως υφ' ήν διαβιούσιν, η κυβέρνησις διατηρούσα κατά τών οργανώσεων τούτων την ψυχραιμίαν και μεγαλοψυχίαν της, ουδέν κατ' αυτών πράττει. Ενώ οι διά τών διαφόρων οργανώσεων των ενταύθα τάν "κεμαλισμάν" διαδίδοντες και προπαγανδίζοντες και εις τά ιερά τών μουσουλμάνων αναμιγνυόμευοι και στήνοντες παγίδας κατά τής κυβερνήσεως περιφέρονται ελευθέρως ενταύθα, είναι αξία μνεία η αυθαιρεσία, η οποία εγίνετο κατά της διευθυντριάς τής εν Κων/λει εκδομένης εφημερίδος «Χρόνος». Τό ότι οι εν Κων/πολει Έλληνες είναι αιχμάλωτοι, εις τρόπον ώστε να μη δύναται νδ μεταβώσι ούτε εις τά πέριξ και ότι οι εν Θράκη Τούρκοι ζώσιν μίαν ζωήν ανενόχλητον και ελευθέραν, είναι τρανή απάδειξις τής εν Τουρκία απολυταρχίας και πιέσεως και τής εν Ελλάδι δικαιοσύνης και ελευθερίας.

»Οι εν Δ. Θράκη μουσουλμάνοι κάτοικοι πιστοί εις τὰς θρησκευτικὰς των πεποιθήσεις, κατὰ τὴν ομολογίαν δε τῆς «Βακίτ» διετήρησαν κατὰ τὸ πλείστον τὸ φέσιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των. Ὁ Τούρκος δημοσιογράφος ηννόησε καλῶς ὅτι ἐδῶ δὲν εἶναι τόπος τὸν ὁποῖον νὰ ἔχουν πέρασιν αὐθαίρεται ποράφρονες ἀλλαγὰί τῶν φεσίων, ἀτίνα φοροῦσιν οἱ ἐδῶ κάτοικοι μὲ κιουλάφια. Ἐδῶ καθεὶς ἐνδύεται ὡς θέλει, ἐδῶ ὑπάρχει ἐλευθερία. Το νὰ ἀπαγχονίσῃ τις ἕναν ἄνθρωπον, διότι ἕνας τρελλὸς συκοφάντης εἶπεν ὅτι ἐφόρεσε φέσιον, θεωρεῖται ἐδῶ κακούργημα.

»Υπάρχουσιν ἀκόμη πολλαὶ ἀποδείξεις διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατούσαν ἐλευθερίαν σκέψεως καὶ συνειδήσεως, οικονομικὴν καὶ πολιτικὴν ἐλευθερίαν.

»Ὁ Δήμαρχος Ξάνθης Ευριπίδης Χαρκιρζιόγλου, ἐπειδὴ συνεργάζεται καὶ ἀνήκει εἰς τὸ ἐνταῦθα κόμμα γῶν κεμαλιστῶν, πάντοτε τοὺς υποστηρίζει καὶ οὗτος ἐπίσης περιμένει υποστήριξιν ἐκ μέρους των. Ἐνισχύει τὴν τουρκικὴν κεμαλιστικὴν λέσχην, προτιμῶν ταύτην ἀπὰ τὰς λοιπὰς ἑλληνικὰς τοιαύτας. Ἐνεργεῖ ἐναντίον ἀντικεμαλικῶν τινῶν προσώπων. Ἡ κυβέρνησις τὸν ἔχει ἀφήσει ἐλεύθερον, διότι ἐδῶ ὑπάρχει ἐλευθερία. Ἐάν ὁ Δήμαρχος μίας πόλεως ἐν Τουρκίᾳ Μεχμέτ ἠγάπα τοὺς ἐκεῖ ευρισκομένους Ἕλληνας καὶ ἐβοήθει τοὺς συλλόγους τῶν καὶ τὰς οργανώσεις τῆς νεολαίας, θὰ ἐλάμβανεν ἀπὸ τὴν κεμαλικὴν κυβέρνησιν τρεῖς δοκοὺς καὶ δύο μέτρων μήκους σαπωνισμένον σχοινίον (θ' ἀπηγχονίζετο). Ἴδού ἡ διαφορά μεταξὺ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας, μεταξὺ ἐλευθερίας καὶ αὐθαιρεσίας.

»Ὁ ἐφημεριδογράφος τῆς «Βακίτ», λέγων ἐν τέλει ὅτι ἐάν δὲν βελτιωθῇ ἡ θέσις των ἐν Δυτ.Θράκῃ Τούρκων εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξομοιωσῶμεν καὶ τὴν Κων/πολιν πρὸς τὴν ἐν Θράκῃ σημερινὴν κατάστασιν, δέλει κατὰ τὴν σκέψιν του νὰ ρίψῃ μίαν ἀπειλήν. Ἐάν οὗτοι ἀφωμοίωσαν τὴν Κων/πολιν πρὸς τὴν Δυτ. Θράκην, θὰ ἐπραττον κάτι τι πολὺ φιλόφρονου, πολὺ πολιτισμένον. Διότι ὁ ἐν Θράκῃ πληθυσμὸς ἔχει τὰ πολιτικὰ του δικαιώματα καὶ εἶναι λαὸς ζῶν ἀνθρωπίνως. Ἐάν ἡ Κων/πολις ὠμοίαζε πρὸς τὴν Δ. Θράκην, οἱ Ἕλληνες τῆς Κων/πόλεως θ' ἀπέκτων τὴν ἐλευθερίαν των. Θὰ ἐγλύτωναν ἀπὸ τὰ νὰ ζῶσι ἐν Κων/πόλει ὡς εἰς ἰσόβια δεσμὰ καταδικασμένοι.

»Θὰ ἐλευθερῶντο ἀπὰ τὰς ἐν τοῖς σχολείοις των τρομακτικὰς πιέσεις. Θὰ ἀπηλάσσοντο ἀπὰ τὸ μπουκοτάζ που ἐφαρμόζουν κατ' αὐτῶν ἐθνικισταί. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν συμφέρει εἰς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν, διότι φοβεῖται νὰ ἀποδώσῃ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα εἰς τοὺς υπηκόους τῆς τῆς μειοψηφίας, ἀφ' οὗ ἀποφεύγει νὰ τὰ δώσῃ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Τούρκους.

»Πόσον αἱ δημοσιεύσεις ὅλων τῶν ἐν Κων/πόλει ἐφημερίδων καὶ τῶν ἐνταῦθα ευρισκομένων πρωτοπειρῶν κεμαλιστικῶν ἐφημερίδων, περὶ

τώ εν Δυτ. Θράκη πίεσεω κατά τών Τούρκων, είναι ψευδείς, αποδεικνύεται περιτράνωσ εκ τών ανωτέρω, βασιζομένων επί τών γεγονότων.

»Επομένως, οι μουσουλμάνοι κάτοικοι, αποφεύγοντες μετά σπουδαίας προσοχής τού ν' ακούωμεν τοιαύτας προπαγάνδας, άς ευχηθώμεν, όπως και οι δυστυχείς, τών οποίων αι κεφαλαί εβαρύνθησαν μέ τούς δηλητηριώδεις καπνούς, οίπινες φυσούσι εξ άλλων χωρών, συνελθώσιν.

Εν Ξάνθη, ή 22 Ιουλίου 1926. Υπογραφή Αλή Βασφή» .(33)

Οι κάτοικοι του χωριού Ωραίο του νομού Ξάνθης , που ήταν αμιγώς Πομακικό , θα αποστείλουν υπόμνημα στον Πρωθυπουργό της χώρας, (2/2 1929) όπου θα καταγγείλουν με τη σειρά τους την κεμαλική προπαγάνδα και πολιτική. Αφορμή , για το υπόμνημα που υπέγραψαν όλοι οι κάτοικοι του χωριού (111 άτομα) υπήρξε τό κλίμα τρομοκρατίας, που καλλιεργούσαν τούς τελευταίους μήνες οι κεμαλικοί πράκτορες, για δήθεν επικείμενη ανταλλαγή των πληθυσμών και τις συνέπειες που θα είχαν στην Τουρκία, όσοι παλαιομουσουλμάνοι δέν υιοθετούσαν τήν κεμαλική ιδεολογία Το υπόμνημα ανέφερε:

«Εκ θετικής πηγής πληροφορήθην, ότι οι ενταύθα Οθωμανοί κεμαλικοί Ετέμ, τέως Γραμματεύς τής ενταύθα μουσουλμανικής κοινότητος, Πομάκ Χουσεϊν, χαρτοπώλης, Αμέτ Ογλού Μουσταφά και τινες άλλοι τώ εντός τής ενταύθα πόλεως, όσον και εις τά περίξ χωρία, διαδίδουσιν εις τούς κατοίκους, ότι πρόκειται εντός ολίγου να γίνη ανταλλαγή τών πληθυσμών. Η ενέργειά τω αυτή ανησυχεί προφανώς και διεγείρει τά πνεύματα του τουρκικού στοιχείου, όπερ συνεπεία τών διαδόσεων τούτων ευρίσκειται εν απογνώσει, μη γνωρίζον τί νά πράξη και παραμελεί τας εργασίας του, εις βάρος τόσοσ αυτού όσον και του κράτους.

»Τούτου όθεν, παρακαλώ όπως δηλωθή επισήμως παρ' υμών και διαψευσθώσιν αι διασπειρόμεναι διαδόσεις διά τών ενταύθα και εν Ξάνθη εκδιδομένων ελληνικών και τουρκικών εφημερίδων, δι δέν πρόκειται ουδέ συζητήσεις κάν υφίσταται νά αυταλλαγώσιν οι εν Δυτική Θράκη παραμένοντες Οθωμανοί και τοιούτου κινδύνου μή υπάρχοντος αφοσιωθώσιν εις τά έργα των» .

»Οι υποσημειούμενοι εκατόν ένδεκα (111) κάτοικοι τού χωριού Ωραίον, ενόρκως παρεδέχθημεν και απεφασίσαμεν τά εξής:

»Είμεθα αληθινοί μουσουλμάνοι δέν αγαπώμεν τούς νέους και απίστους Τούρκους, φυλετικώς δέν είμεθα Τούρκοι. Ως εξήσαμεν άχρι τούδε, υπό τήν διακυβέρνησιν τού ελληνικού κράτους ησύχως και ελευθέρως, ούτω εις το μέλλον έχομεν πεποίθησιν εις τήν δικαιοσύνην τής ελλην. κυβερνήσεως. Ότε κατά το 1913 ο ελλην. στρατός απεχώρει εκ Δυτ.

Θράκης, ημείς φεύγοντες τὰς καταπιέσεις τῶν Βουλγάρων, ἐξηγήσαμεν τὴν προστασίαν τῆς ἑλλην. κυβερνήσεως, καταφυγόντες δε μετὰ τοῦ ἑλλην. στρατοῦ εἰς Μακεδονίαν, ἐτύχομεν μεγαθύμου στοργῆς καὶ περιποιήσεως, ὡς ἐκ τούτου δε τρέφομεν αἰῶδιον ευγνωμοσύνην ἀπέναντι τῆς σ. ἑλλην. κυβερνήσεως.

»Ἄν ὅμως, παρ' ὅλα ταῦτα, ἔνεκα πολιτικῶν λόγων, ἐπέλθῃ συμφωνία μεταξύ τῆς ἑλλην. κυβερνήσεως καὶ τῆς Τουρκίας περὶ ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν, ἡμεῖς δὲν ἐπιθυμοῦμεν ἀπολύτως, οὐδὲ δυνάμεθα νὰ μεταβῶμεν εἰς Τουρκίαν. Διότι ἡμεῖς μὲν βδελυσσόμεθα τοὺτους, οὗτοι δε θεωροῦντες ἡμᾶς ὡς ἐχθρικῶς διακειμένους πρὸς αὐτούς, μᾶς μισοῦσι καθὼ φίλοι τῆς Ἑλλάδος, οἴπινες ὡς πιστοὶ καὶ ἀφοσιωμένοι ὑπήκοοι, καθήκον θεωροῦμεν νὰ καθιστῶμεν γνωστὸν εἰς τὴν κυβέρνησιν, μεταξύ ἡμῶν κακοποιὸν στοιχείον.

»Διὰ ταῦτα: Καταφεύγοντες ἀπὰ τοῦδε εἰς τὴν υμετέραν ἐξοχότητα, ὡς εκπρόσωπον τῆς σ. ἑλλην. κυβερνήσεως καὶ ἐκφράζοντες τὴν ἀπειρον ἡμῶν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἀπογόνους τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τῆς κοιπίδας ταύτης τοὺς πολιτισμοῦ, ἐκλιπαροῦμεν ἐν ὀνόματι τῆς φιλανθρωπίας, ὅπως γίνωσιν ἀποδεκτὰ τὰ κάτωθι αἰτήματα ἡμῶν:

1^{οῦ} Ἐάν ἐν τῷ μέλλοντι πραγματοποιηθῆτυχόν ἀνταλλαγή, νὰ ἐξαιρεθῶμεν ἡμεῖς καὶ αἱ οἰκογένειαι ἡμῶν καὶ πάντες ὅσοι ἤθελον ἐνωθῆ μεθ' ἡμῶν.

2^{οῦ} Ἐφ' ὅσον εὐρισκόμεθα ἐνταῦθα, νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ περιουσία καὶ ἡ ζωὴ καὶ παν δίκαιώμα ἡμῶν, ὡς Ἑλλήνων ὑπηκόων.

3^{οῦ} Δεδομένου, ὅτι πραγματοποιουμένης τυχόν ἀνταλλαγῆς, δὲν θα δεχθῶμεν οὐδέποτε τὴν εἰς Τουρκίαν μετανάστευσιν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναγκασθῶμεν τυχόν νὰ μεταναστεύσωμεν εἰς Συρίαν ἢ Αἴγυπτον, παρακαλοῦμεν τὴν σ. ἑλλην. κυβέρνησιν, ὅπως εὐμενῶς καὶ φιλανθρώπως φερομένη ἐξαγοράσῃ τὴν ἀστικὴν καὶ ἀγροτικὴν ἡμῶν περιουσίαν». (34)

Ο ἡγέτης τῆς ἀντιπολίτευσης, Ἰωάννης Ράλλης μιλώντας στὴ Βουλὴ στὶς 20 Δεκεμβρίου τοῦ 1930 ἐπισήμανε τὸ ἀρθρο 2 στὴ σύμβαση περὶ ἐμπορίου ἐγκατάστασης καὶ ναυτιλίας τοῦ ἐλληνοτουρκικοῦ συμφώνου φιλίας καὶ τὸ συνδύασε με πληροφορίες ὅτι «σωρεία Ὀθωμανῶν εὐρισκομένων ἐν Θράκῃ ἀπελαύνεται καὶ ἴσως ἐπὶ σκοπῷ παραδόσεως». Ο Βενιζέλος στὴν ἴδια συζήτηση, εἶπε ὅτι «οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἰς ὅλην τὴν κίνησην τῶν κεμαλικῶν στὴν συνισταμένην εἰς τὴν ἀναβίωσιν τῆς Τουρκίας δηλαδὴ νὰ βγάλουν τὸ φέσι,αὐτοὶ κάνουν πολιτικὴν ἀντίθετον μὴ χαλάσει τὸ φέσι τοὺς καὶ δημιουργοῦν προστριβὰς».

Ο Ἕλληνας πρωθυπουργός, ἀναφέρθηκε σε ἀνθρώπους ποὺ ἀντιτίθονταν νὰ βγάλουν τὸ φέσι καθὼς καὶ στὶς προσπάθειες τῶν κεμαλικῶν νὰ ἀφαιρέσουν αὐτὸ τὸ ὀθωμανικὸ χαρακτηριστικὸ,

αλλά η απαίτηση για απέλαση δεν ήταν θέμα ένδυσης και εξωτερικής εμφάνισης , αλλά ενέργεια , στρατηγικής σημασίας , όπως αποδείχτηκε , για την πορεία των μειονοτήτων

Ο Ράλλης έθεσε το ζήτημα ότι η απέλαση θα ευνοούσε την νέα πραγματικότητα που ήθελε να επιβάλει η Τουρκία στις μειονότητες αλλά ο Βενιζέλος απάντησε ότι δε ζητήθηκε κάτι τέτοιο από την Τουρκία .Η συνέχεια όμως έδειξε ,ότι από πλευράς κεμαλικών αυτό είχε συζητηθεί με το Βενιζέλο στις συχνές και γεμάτες αβρότητες και φιλοφρονήσεις μεταξύ της ηγεσίας των δύο χωρών , επισκέψεις αυτήν την εποχή (35)

Οι αντικαθεστωτικοί , αντικεμαλικοί φυγάδες από την Τουρκία είχαν ήδη να εμφανίζονται δυναμικά στο Θρακικό προσκήνιο, αμέσως μετά την υπογραφή της ελληνοτουρκικής συνθήκης ανταλλαγής και της συνθήκης της Λωζάννης . Η ομάδα Τούρκων και Κιρκάσιων αντικαθεστωτικών, με ηγέτη τον τελευταίο θρησκευτικό αρχηγό (seyhulislam) της οθωμανικής αυτοκρατορίας Moustafa Sabri είχε εγκατασταθεί στη Θράκη . Ο seyhulislam βρισκόταν στην κορυφή του θρησκευτικού ιερατείου των Οσμανών , είχε δικαιοδοσία διορισμού των μουφτήδων, των επάρχων ,των δικαστικών λειτουργών και είχε τη δυνατότητα να προτείνει βεζίρηδες για διορισμό .Πρότεινε την παύση και την κήρυξη ενός πολέμου , καταδίκη σε θάνατο και για πολύ σοβαρά θέματα, ζητούσε τη γνώμη του ο σουλτάνος, για να είναι σύννομη προς τον ιερό νόμο Σ' αυτούς τους αντικεμαλικούς συμπεριλαμβανόταν και 13 επώνυμα αντικαθεστωτικά στελέχη που είχαν με τις αλλαγές στην Τουρκία , εκ των οποίων 11 είχαν εγκατασταθεί στη Θράκη και από ένα στη Δράμα και Θεσσαλονίκη, τα οποία ανήκαν στην ομάδα που η συνθήκη της Λωζάννης δε συμπεριέλαβε στη γενική αμνηστία και έγινε γνωστή ως η ομάδα των **«Εκατόν πενήντα» («yuz ellilikler»)** (Βλ.Παράρτημα) Πολλοί από τους φυγάδες,όταν εγκαταστάθηκαν στη Θράκη , αντιπαρατέθηκαν στις επιδιώξεις της κεμαλικής Τουρκίας, εκδίδοντας διάφορες εφημερίδες αντιτουρκικού περιεχομένου.

Το 1924 εκδόθηκε **«Itila»** (Πρόοδος) του φυγάδα ταγματάρχη Gorum Hakki πρώην διοικητή της Προύσας . Στην Κομοτηνή εκδιόταν από το ίδιο έτος η **«Balkan»** (Βαλκάνια) με εκδότη τον Τσερκέζιο Hasan Mustafa , που στον ελληνοτουρκικό πόλεμο και ειδικά στο μικρασιατικό μέτωπο , είχε συνεργαστεί με τον ελληνικό στρατό και στη συνέχεια εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα Η εφημερίδα Balkan εκδόθηκε μέχρι το 1941.

Η εφημερίδα που διακρίθηκε για την πολεμική της κατά του κεμαλισμού ήταν η **«Yarin»** (Αύριο) που εκδιόταν στην Ξάνθη από το Mustafa Sabri και άρχισε να κυκλοφορεί τον Ιούλιο του 1927 , αποκτώντας πολλούς αναγνώστες όχι μονάχα μεταξύ των μουσουλμάνων της Θράκης , αλλά και σ' αυτούς των αραβικών χωρών. Το 1930 εκδόθηκε στην Κωνσταντινούπολη εφημερίδα με το ίδιο όνομα που απηχούσε τις απόψεις των κεμαλικών, προκαλώντας σύγχυση στους αναγνώστες καθώς στη Θράκη και αλλού . Μπροστά στον κίνδυνο αυτό να αποπροσανατολιστούν οι οπαδοί του Ισλάμ , από τις νέες κεμαλικές ιδέες, ο Mustafa Sabri, άλλαξε το όνομα της σε **«Peyam-i Islam»** («Ειδήσεις του Ισλάμ») τονίζοντας έτσι τόσο τη διαφορετικότητα του ονόματος όσο και τον προσανατολισμό της .

Στη δεκαετία του 1920 θα εκδοθούν οι εφημερίδες **«Zaman»** (Χρόνος) με εκδότη του Χατζηδάκη και Tahsin Ziya ,η **«Imdat»** («Βοήθεια») του Sebat Hakki,η **«Adalet»** («Δικαιοσύνη») από τον τελευταίο νομάρχη Προύσας Aziz Noufi , η **«Posta»** («Ταχυδρόμος») με αντικεμαλικό προσανατολισμό, όπως και η **«Sule»**.

Στη Ξάνθη ,κυκλοφόρησε , το 1924 η εφημερίδα **«Yeni Ziya»** («Νέο Φως») από τον Mehmet Hilmi, τον κεμαλιστή δάσκαλο , που χρεώνεται με τις κινήσεις για τον προσεταιρισμό των μουσουλμάνων και ιδιαίτερα των Πομάκων, στη νέα τουρκική κεμαλική ιδεολογία. Η εφημερίδα σταμάτησε την έκδοσή της, όταν εξορίστηκε στην Λήμνο και με την επιστροφή του το 1925, ο Hilmi έβγαλε την εφημερίδα **«Yeni Yol»** («Νέος Δρόμος») που και αυτή όμως διέκοψε **«γιατί αναφέρθηκε σε θέματα εθνικής κυριαρχίας της Ελλάδας»**. Η τελευταία εκδοτική απόπειρα του **«πατέρα του τουρκισμού της Δυτικής Θράκης»**, όπως ονομάστηκε ο Mehmet Hilmi, ήταν η εφημερίδα **«Yeni Adim»** («Νέο Βήμα»), που πλαισιώθηκε από την «Ένωση Τούρκων Δυτικής Θράκης». Ο Hilmi πέθανε το 1931 και η έκδοσή της «Yeni Adim» θα συνεχιστεί με την ίδια κεμαλική μεταρρυθμιστική ορμή έως το 1936. Με εξαίρεση τις προσπάθειες του Hilmi και των συνεργατών του η έντονη παρουσία των «παλαιομουσουλμάνων» στη Θράκη, σίγουρα δεν εξυπηρετούσαν την τουρκική πολιτική που είδε αυτά τα δεδομένα ως ένα μεγάλο εμπόδιο στην εφαρμογή και αποτελεσματική υλοποίηση των κεμαλικών μεταρρυθμίσεων.

Τον Ιούλιο του 1930 ενώ είχε δρομολογηθεί , η πορεία για την υλοποίηση των συμφώνων φιλίας και συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών, η Ελληνική εφημερίδα **«Χρονικά της Κωνσταντινούπολης»**, ξεκίνησε μια οργανωμένη εκστρατεία υποστήριξης των αιτημάτων των μουσουλμάνων της Θράκης αφού σημειώθηκε από την πλευρά της Ελλαδικής κυβέρνησης **«διορισμό μουφτή άγνωστου εις τους πάντας, διενέργεια δημοτικών εκλογών που θα αναδείκνυαν το Μουφτή και τους κοινοτικούς άρχοντες, σύνταξη οργανισμού μειονοτήτων»**, που παραβίαζαν κατ' αυτούς τη συνθήκη της Λωζάννης, υπενθυμίζοντας έτσι στις τουρκικές αρχές την παρουσία των Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη και τα δικαιώματά τους. Βέβαια έμμεσα ,οι Έλληνες που περνούσαν δύσκολες στιγμές από το πρόγραμμα διώξεων που συνέχιζε η κεμαλική Τουρκία, παρά το αντίθετο πολιτικό κλίμα φιλίας , επιζητούσαν την καλύτερευση της διαβίωσής τους. Όμως , θέτοντας αυτά τα ζητήματα ενίσχυαν τις προθέσεις της τουρκικής κυβέρνησης για τη Θράκη, αλλά και την πολιτική και την τακτική των νέων ηγετών που άρχιζαν να εμφανίζονται στις μειονότητες μετά την απέλαση των παλαιομουσουλμάνων.

Ο Βενιζέλος δέχτηκε να προωθήσει την απέλαση των 150 ανεπιθύμητων για να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης ,και αυτήν την άποψή του , την προωθούσε, γνωρίζοντας όμως ταυτόχρονα ότι με την εκτόπιση και την απέλαση δε συμφωνούσε η κοινή γνώμη , Γι' αυτό όμως , το θέμα δήλωσε ότι **«εννοούσε να διαπαιδαγωγήσει την κοινή γνώμη και όχι να παρασύρεται από αυτήν»**. (36)

Το κρίσιμο αυτό διάστημα από τη Θράκη θα απελαθεί όλη η ηγεσία που ήταν αντίθετη στις κεμαλικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις. Ο αριθμός των απελαθέντων αναφέρεται ότι είναι 150, αλλά ο πραγματικός αριθμός των παλαιομουσουλμάνων που τελικά εγκατάλειψε την Ελλάδα ,δεν αναφέρθηκε ποτέ. Ο Βενιζέλος θα δηλώσει στον İnohu εφόσον ήταν υπήκοοι Τουρκίας και όχι Ελλάδας, οι ανεπιθύμητοι θα έφευγαν ενέργεια με την οποία συμφώνησε και ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου. (37)

Σε ανταπόδοση της επίσκεψης Βενιζέλου και Μιχαλακόπουλου στην Τουρκία το 1930, ο İsmet İnohu και ο Tenvfik Rustu Aras θα επισκεφθούν την Αθήνα για συνομιλίες όπου τέθηκε και το ζήτημα των μειονοτήτων. Εκεί ο Βενιζέλος ευχαρίστησε τους Τούρκους για το πιστοποιητικό μη

ανταλλαξιμότητας του Πατριάρχη ,αφού είχε προηγηθεί μία πολύ δύσκολη περίοδος για τον προκαθήμενο της Ορθοδοξίας με την απειλή απέλασής του, μίλησε για το νομοσχέδιο που αφορούσε την μουσουλμανική μειονότητα και ανήγγειλε ότι απομάκρυνε 14 ανεπιθύμητους από τη Θράκη .

Ο Βενιζέλος , ανακοίνωσε ότι απομάκρυνε 14 ανεπιθύμητους από τη Δυτική Θράκη και τους εγκατέστησε σε διάφορα μέρη της Ελλάδας .Παρατήρησε επίσης ότι η καλή συμπεριφορά των κυβερνήσεων προς τις μειονότητες επηρεάζει τις σχέσεις των δύο κρατών ,υπενθυμίζοντας ότι η Ελλάδα. **«ανακοίνωσε εγκαίρως στην Άγκυρα το νομοσχέδιο για την τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης».**Οι Τούρκοι αντιπρόσωποι επιθυμούσαν να καταργηθούν τα θρησκευτικά δικαστήρια **«η ελληνική κυβέρνηση δεν θα ηδύνατο να διοική με Χοτζάδες την μειονότητα της Δ.Θράκης»** και ο Βενιζέλος παρατήρησε ότι κάτι τέτοιο **«αντέκειτο εις τας διεθνείς διατάξεις περί μειονότητων».**

Ο Βενιζέλος για το ζήτημα των μειονοτήτων στη Δυτική Θράκη ,έλεγε ότι ο Ismet Pasa του είχε πει ότι :

«ως προς την Δυτικήν Θράκην εξήτησεν απλώς την εξασφάλισιν των δικαιωμάτων της τουρκικής μειονότητος, αλλά ο Ismet Pasa μου εδήλωσεν απεριφράστως ότι όχι μόνον εδαφικάς βλέψεις επ' αυτής δε έχουν ,αλλά και ότι δεν θα δεχόταν ούτε καν προσφορά εδάφους στη Βαλκανική. Με τη συνθήκη της Λωζάννης η Τουρκία ως Κράτος εθνικό εστρέφετο του λοιπού εξ ολοκλήρου σχεδόν προς την Μικρά Ασία».

Όλες όμως αυτές οι ομολογίες και οι μαρτυρίες του Βενιζέλου και του Ismet Pasa που διακύρηξαν ότι οι **«δύο χώρες μας...δεν έχουν η μία απέναντι στην άλλη καμία οποιαδήποτε εδαφική βλέψη»** ,δεν ήταν παρά ένας εύσχημος τρόπος για να ανανεωθούν, κρίσιμα άρθρα της συνθήκης της Λωζάνης και ειδικότερα το 12,13 και 14 .Αργότερα ,βέβαια η επίσημη τουρκική πολιτική αναθεώρησε ακόμη περισσότερο τη στάση της σε σχέση με τη Δυτική Θράκη όταν η τουρκική εφημερίδα Millet θα γράψει :

«...η Δυτική Θράκη έχει για την Ελλάδα μεγάλη στρατηγική σημασία, γι' αυτό φυσικά της δόθηκε το 1923 ,τότε ο τουρκικός πληθυσμός ήταν μεγαλύτερος του ελληνικού, αλλά η Αθήνα αλλοίωσε την εθνολογική σύνθεση της περιοχής εγκαθιστώντας εκεί Ρωμιούς πρόσφυγες της Ανατολίας.

»Τώρα όμως η κατάσταση μεταβάλλεται υπέρ των Τούρκων της Δυτικής Θράκης ,που θα αποτελέσουν σύντομα ξανά πλειοψηφία παρ ' όλες τις ελληνικές πιέσεις 70 χρόνων και τότε η επιθυμία του εκεί τουρκικού πληθυσμού ,για ενσωμάτωση του στην Τουρκία θα αποκτήσει μεγάλη δύναμη. Αυτό το ξέρουν οι Ελληνικές αρχές, όπως ξέρουν ότι όποιος κατέχει τη Δυτική Θράκη μπορεί πολύ εύκολα να προχωρήσει προς την Αθήνα....» (38)

Το 1996 ,σε έκδοση βιβλιογραφίας για τη Δυτική Θράκη ,της γενικής διεύθυνσης κρατικών αρχείων, ο υφυπουργός παρά τω πρωθυπουργό Eelcuk Polat στο πρόλογο θα τονίσει ότι **«με τη συνθήκη της Λωζάννης η Δυτική Θράκη αφέθηκε ,ουσιαστικά παραχωρήθηκε, στην Ελλάδα αν και ιστορική τουρκική περιοχή»** .

Οι Τούρκοι , στη συνάντηση, για τις μειονότητες , που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, ζήτησαν την κατάργηση των θρησκευτικών δικαστηρίων σε αντιστοιχία με τις αλλαγές που είχε προωθήσει ο Kemal , στο εσωτερικό της Τουρκίας, αλλά ο Βενιζέλος είπε ότι αντιδρούσαν οι 4 μουσουλμάνοι βουλευτές που ανήκαν στη βενιζελική παράταξη και οι ηλικιωμένοι μουσουλμάνοι Ο Ismet Inonu μετά το τέλος των συνομιλιών ,στην Αθήνα δήλωσε ότι **«η Τουρκία επιθυμούσε όπως οι μουσουλμάνοι αποβώσιν καλοί Έλληνες και τύχωσι διανοητικής αναπτύξεως»** ,πιέζοντας ταυτόχρονα προς την κατεύθυνση της απέλασης , από τη Θράκη και των τελευταίων προσώπων που αντιδρούσαν στην κεμαλική πολιτική, στην περιοχή. (39)

Σε έγγραφο της βρετανικής πρεσβείας στην Άγκυρα, αναφέρεται ότι ο πρεσβευτής της Ελλάδας στην Τουρκία Σπ Πολυχρονιάδης είχε αποκαλύψει στο βρετανό διπλωμάτη D.Clerk ,ότι οι απελάσεις των «παλαιομουσουλμάνων» , ήταν τμήμα ενός προγράμματος αμοιβαίας συνεννόησης και συνδιαλλαγής που είχε προκύψει από την ελληνοτουρκική προσέγγιση και ότι η Τουρκία από την πλευρά της πρόκειται να υιοθετήσει μια πιο ελαστική στάση απέναντι στην ελληνική μειονότητα στην Κωνσταντινούπολη Ο Σπ Πολυχρονιάδης όμως είχε αποκαλύψει ότι **«εάν οι σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας δεν είχαν πάρει χαρακτήρα εγκαρδιότητας , θα είχε ακολουθήσει διωγμός της ελληνικής μειονότητας και εξασθένηση της»** (40) , ενώ τελικά όπως αποδείχτηκε η απέλαση των παλαιομουσουλμάνων αλλά ούτε και το «φιλικό κλίμα» της εποχής ,δεν βελτίωσε τη θέση των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης

Η εφημερίδα Καθημερινή έγραφε ότι η απέλαση ήταν αποτέλεσμα της προφορικής υπόσχεσης του Βενιζέλου στον Kemal και η εφημερίδα Ακρόπολις πρόσθετε ότι οι παλαιομουσουλμάνοι θα απελαύνονταν στην Τουρκία

Το ζήτημα της «υποχώρησης» της ελληνικής πολιτικής , στα κατά καιρούς αιτήματα της Τουρκίας σχετικά με τις μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης, με στόχο την καλυτέρευση των συνθηκών διαβίωσης των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και κατά δεύτερο λόγο , της Ίμβρου και της Τενέδου , παρατηρείται ότι έχει μια διαχρονικότητα οπoία γίνεται πιο έντονη σε φάσεις ελληνοτουρκικής προσέγγισης

Ο δημοσιογράφος και πολιτικός Σ.Σπανούδης σε άρθρα του στην βενιζελική εφημερίδα **«Ελεύθερο Βήμα»**, έκανε λόγο για την (συγκριτική) κατάσταση των μειονοτήτων της Κωνσταντινούπολης και Θράκης. (41) Το σχολικό έτος 1934-35 υπήρχαν στη Θράκη 300 σχολεία με 300 δασκάλους και 12.000 μαθητές (42), όλα τα σχολικά έγγραφα ήταν γραμμένα στην τουρκική γλώσσα εκτός από το απολυτήριο, το μεγαλύτερο μέρος της διδασκαλίας των μαθημάτων γινόταν στην τουρκικά και τα ελληνικά , διδασκόταν ως γλώσσα μόνο σε 60 σχολεία , τα οπoία διοικούταν από τις κοινότητες Τα βιβλία που χρησιμοποιούνταν ερχόταν από την Τουρκία και οι δάσκαλοι από το ιεροσπουδαστήριο (Mendrese) της Ανδριανούπολης και της Κωνσταντινούπολης, και για τους οπoίους δεν εκδηλώνονταν καμία καχυποψία, για τις δραστηριότητές τους , στην περιοχή .

Ο Σπανούδης στα άρθρα του , παρ' ότι ο Βενιζέλος δεν ήταν στην εξουσία, αλλά συνεχιζόταν και από τους μετέπειτα πρωθυπουργούς της Ελλάδας , το φιλικό κλίμα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις , ήθελε να τονίσει την πολύ καλή κατάσταση διαβίωσης των μουσουλμανικών μειονοτήτων της Θράκης σε αντίθεση με την πορεία εξαφάνισης που είχε πάρει , η ελληνική μειονότητα της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και Τενέδου

Μετά την επίσκεψη των Τούρκων επισήμων ,στην Αθήνα , ο Γενικός Διοικητής Θράκης θα διατάξει, το Δεκέμβριο του 1930 , την απομάκρυνση 10 αντικεμαλικών Τούρκων που θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί μέχρι την 16η Ιανουαρίου του 1931, προθεσμία τελικά που παρατάθηκε μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου , του ίδιου έτους, μετά από αίτηση των ενδιαφερόμενων .Η αίτηση του (seyhulislam) Mustafa Sabri για εγκατάσταση στην Πάτρα απορρίφθηκε, ενώ τους χορηγήθηκε εφάπαξ βοήθημα για έξοδα μετάβασης σε άλλη χώρα.(Βλ Παράρτημα)

Στη Θράκη , μετά τη συνθήκη της Λωζάννης και τη διαφαινόμενη ελληνική προσέγγιση , στο κεμαλικό καθεστώς , η διένεξη μεταξύ των παλαιομουσουλμάνων και των κεμαλικών , έφτασε στο αποκορύφωμα, με αποτέλεσμα να επέλθει διχασμός μεταξύ των μουσουλμάνων κατοίκων , που οδήγησε σε βίαια γεγονότα ανάμεσα σε φεσσόφορους και πιλοφόρους μαθητές. Τότε πολλοί γονείς απαγόρευαν τα παιδιά τους να πηγαίνουν στα σχολεία , με αποτέλεσμα δημιουργηθεί ένταση στο χώρο της μειονότητας. Αυτήν την περίοδο η ηγεσία της μειονότητας είχε στείλει υπόμνημα προς τους Υπουργούς Εσωτερικών , Εξωτερικών και Παιδείας , το οποίο είχε διαβιβαστεί από τη Μουφτεία Κομοτηνής και συνυπογραφόταν από τους μουφτήδες Ξάνθης και Διδυμοτείχου καθώς και τους προέδρους των μουσουλμανικών κοινοτήτων που ανέφερε ότι:

***«άτομα τινά εκ των κατοίκων της δυτικής Θράκης προπαγάνδιζαν υπέρ των εν Τουρκία μεταβολών διαστρέφουν το ηθικόν του ενταύθα μουσουλμανικού στοιχείου.Η θρησκεία του Ισλάμ και ο μουσουλμανισμός δεν εξαρτάται από την Τουρκία , οι μουσουλμάνοι της Θράκης καλώς εννοούσαν ότι η θρησκεία των , η παιδεία των , αι παραδόσεις των και η κοινωνική αυτών υπόστασιν δεν είναι παίγνιον εις χείρας της Τουρκίας , ότι τυγχάνουν υπήκοοι κράτους ελευθέρου , πεπολιτισμένου και σεβομένου των θρησκειών».* (43)**

Οι «παλαιομουσουλμάνοι», παρόλες τις ανιδράσεις , που σημειώθηκαν , άρχισαν να εγκαταλείπουν τη χώρα τον Απρίλιο του 1931, αντιμετωπίζοντας μεγάλες δυσκολίες, με κατεύθυνση την Αίγυπτο , την Συρία και την Υπεριορδανία . Ο Mustafa Sabri, παρά τις προσπάθειες του γαμπρού του και προέδρου της **«μουσουλμανικής κοινότητας»** Ali Basri, όπως είπαμε να εγκατασταθούν στην Πάτρα , αναγκάστηκε και αυτός να αναχωρήσει στην Αίγυπτο .Μετά την απέλαση του Sabri και των άλλων παλαιομουσουλμάνων ,οι κεμαλιστές άρχισαν να υπερισχύουν στο χώρο των μειονοτήτων και η τουρκική στρατογραφειοκρατία πέτυχε ,με την ελληνοτουρκική συμφωνία τη μακροχρόνια ισχυρή της παρουσία στη μειονότητα της Δυτικής Θράκης (44)

Η διαμάχη «παλαιομουσουλμάνων» και κεμαλικών , κράτησε με αυξομειούμενους ρυθμούς μέχρι τη δεκαετία του 1960 , αφού η Τουρκία όξυνε τη στάση της έναντι των πρώτων ,που ενισχύθηκε και από μερίδα της μειονότητας που αποκαλούσε «προδότη», αυτόν που δεν συμεριζόταν τη «νέα

Τουρκία», γεγονός που χαρακτηρίστηκε από Τούρκους συγγραφείς , **«Λανθασμένη πολιτική»** .Ένα από αποτελέσματα αυτής της πολιτικής είναι η «μαύρη λίστα» , που υφίσταται μέχρι σήμερα , και απαγορεύει σε ανεπιθύμητους μουσουλμάνους την είσοδό τους στην Τουρκία

Τα αρνητικά αυτής της αντιπαράθεσης , στην υλοποίηση των τουρκικών στόχων , οδήγησαν την Άγκυρα σε αναδίπλωση , οπότε αλλάζοντας στάση επεδίωξε τον προσεταιρισμό των «παλαιομουσουλμάνων», προωθώντας τα συμφέροντά τους και τη θέση τους, στη μειονότητα. Σταδιακά επιδιώχθηκε η μετατροπή των μειονοτήτων σε εθνική μειονότητα, που επιζητούσε προστασία και εγγύηση της παρουσίας της από την Τουρκία και όχι από τη χώρα διαβίωσης και διαμονής της , δια της διείσδυσης της τουρκικής εθνικιστικής ιδεολογίας , και παράλληλης μείωσης του κύρους των θρησκευτικών λειτουργιών Μετατροπή, που επιτεύχθηκε σε ένα μεγάλο βαθμό , τελικά και από την μεριά των «παλαιομουσουλμάνων», οι οποίοι αντιμετώπιζαν παράλληλα και την εχθρική πολιτική, του ελλαδικού κράτους

Η εφημερίδα Μακεδονία (26/2/1928) έγραφε χαρακτηριστικά για το ζήτημα ,της κεμαλικής διείσδυσης στη Θράκη .

«υπό τα όμματα του «διαπρεπούς» γενικού διοικητού κ.Ζαφειρόπουλου και υπό την άμεσον αυτού «αυστηράν» επίβλεψιν , σημειούται καθ'όλην την Δυτικήν Θράκην , όργανα μουσουλμάνων , τα οποία δέον να εφελκύσουν την προσοχήν της Κυβερνήσεως , διότι θείγουν –διατί να μην είπω υπονομεύουσι- την κρατικήν και εθνικήν μας υπόστασιν.

»Από έτους και πλέον εγνώσθη και διεπιστώθη , ότι η κεμαλική προπαγάνδα οργιάζει εις την Δυτικήν Θράκην .Το Τουρκικόν προξενείον Κομοτηνής, αποτελεί τον Κέντρον των κινήσεων και των κατευθύνσεων .Το Προξενείον τούτο υποστηρίζει ηθικώς και υλικώς τους διαφόρους πράκτορας , οι οποίοι περιέρχονται τα τουρκικά χωρία και εκβιάζουν τους κατοίκους ενεργούντες εράνους υπέρ της τουρκικής αεροπορικής αμύνης. Εξηκριβώθη ότι συνελέγησαν σεβαστά ποσά και απεστάλησαν εις Άγκυραν.

»Το έργον των πρακτόρων του Κεμάλ δεν περιορίζεται εις το σημείον τούτο. Η θρασύτης των έφθασε μέχρι του σημείου , ώστε να τρομοκρατούν και αυτούς τους πρόσφυγας , εν συνεννοήσει και συμπράξει μετά των διαφόρων επιχειρηματιών και διαδίδουν και βεβαιούν , ότι η Δυτική Θράκη θα καταληφθή λίαν προσεχώς υπό των Τούρκων και ότι όσοι υποστηρίζουν τους Έλληνας και όσοι δεν εκτελούν το καθήκον των , θα πάθουν όσα έπαθαν εις την Μικράν Ασίαν εκείνοι , οι οποίοι έπραξαν τα ίδια.

»Η οργάνωσις των κεμαλικών με κέντρον το Προξενείον της Κομοτηνής , εντείνεται , ολοοένα και νομιζομεν , ότι πρέπει να επιστήση την προσοχήν της Κυβερνήσεως , διότι η εξάπλωσις της προπαγάνδας , με τας φανεράς πωλήσεις λαχείων του τουρκικού στόλου , λαμβάνει την χροιάν σκανδάλου.Σας αποστέλλω φωτογραφίαν του τουρκικού λαχείου και η ελαχίστη αμφιβολία περί της ενεργουμένης ανθελληνικής κινήσεως.

»Αλλ'εκτός των ανωτέρω , η αποθράσυνσις των Τούρκων επεκτείνεται και εις άλλα επίπεδα .Η μουσουλμανική κοινότης δεν είναι αμέτοχος των κινήσεων.Προχθές , η κοινότης, οργανώνει διαφόρους συγκεντρώσεις , παλαίστρας, παραστάσεις και άλλα θεάματα, οι εισπράξεις των οποίων διατίθενται δήθεν υπέρ των «πασχόντων» τουρκικών σχολείων ουσιαστικώς όμως , υπέρ του τουρκικού αεροπορικού στόλου και η κοινότης , η οποία αποτελείται κατά το πελίστον από κεμαλικούς μπέηδες, γνωστούς δια τα φρονήματά των , μεταξύ των οποίων διακρίνονται οι Μακή Μπεκήρ Ταχσίν και Βαιμ μπειήδες , η κοινότης αυτή , συνεδριάσασα εις οίδες ποτέ, αποφάσισε και έθεσεν έν σχέδιο εις εφαρμογήν , δια του οποίου και καταλάμβανεν έκτασιν του Δημοσίου.Η έκτασις αυτή παρεχωρήθη από ετών εις τους πρόσφυγες , οίτινες ανήγειραν κατάστημα εις μίαν πλευράν. Οι Τούρκοι απειράθησαν να ακατάβουν το κενόν μέρος αποστείλαντες γεωργούς ανά 15 ζευγών βοών και αρότρων , δια να τα οργώσουν .Οι Τούρκοι ισχυρίζονται ότι η έκτασις αυτή , ούσα παλαιά τουρκικά νεκροταφεία , ανήκει εις την τουρκικήν κοινότητα, ενώ χιλιάκις ανεγνωρίσθη μέχρι σήμερα παρά πάντων , η κυριότης του Δημοσίου και σήμερα η κυριότης της Αεροπορικής Αμύνης.

»Εννοείται ότι η απόπειρα των Τούρκων απεκρούσθη υπό των προσφύγων και θα επήρχετο ρήξις , εάν δεν επενέβαιναν τα στυνομικά όργανα.Η θρασύτης αύτη της τουρκικής κοινότητος , δεν είναι άμοιρη ιδιαίτερας σημασίας. Δεν χωρεί αμφισβήτησις, ότι η απόπειρα εγένετο τη υποδειξει της κεμαλικής προπαγάνδας επί τώ μόνω σκοπώ , όπως προηγηθούν επεισόδια και παρασταθούν ταύτα εξογκώμενα , δια να εξεγείρουν την κοινήν τουρκικήν γνώμην και την τουρκικήν κυβέρνησιν.

»Αλλ' όταν ενώπιον ατμοσφαιράς τόσοσν δολίας και ενώπιον τόσοσν καταχθονίων κινήσεων των Τούρκων , η Γενικής Διοικήσις Θράκης δεικνύει στάσιν ενθαρρυντικήν , φρονούμεν ότι ο λόγος ανήκει εις το Υπουργείον των Εσωτερικών , το οποίο καθιστώμεν από των στηλών τούτων υπεύθυνον δια πάσαν νέαν εκτροπήν και δια πάσαν απευκτέαν συνέπειαν».

(45)

Η εφημερίδα της Θεσσαλονίκης «Η εφημερίς των Βαλκανίων» (28/2/1928), θα τονίσει με τη σειρά της, τη κεμαλική προπαγάνδα, αναφέροντας :

»Ωσάν όμως μη ήρκουν , ιδρύθη εσχάτως εν Ξάνθη λέσχη υπό την επωνυμίαν «Σωματείον της Νεολαίας».Το σωματείον τούτο είναι παράρτημα του εν Τουρκία κυβερνητικού λαϊκού κόμματος , του οποίου , ως γνωστόν , πρόεδρος είναι ο Μουσταφά Κεμάλ.

»Σκοπός του σωματείου τούτου είναι η διάδοσις του κεμαλισμού και η διά παντός μέσου διάσπασις των κρατικών θεμελίων

»Το σωματείον τούτο προσπαθεί διά διαφόρων μέσων να ενσπείρει διχονοίας μεταξύ Τούρκων και ελλήνων και διανοίξει χάσμα μεταξύ των μουσουλμάνων και κρατικών υπηρεσιών , ώστε να δικαιολογή τον εν Κωνσταντινουπόλει και Αγκύρα δημιουργούμενον εκάστοτε θόρυβον περί καταπίεσεων των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης.

»Είναι ανάγκη να φροντίση το Κράτος με πολλήν προσοχήν ώστε να μη δενίσει πάσας τας ενεργείας των κεμαλικών , προπαντός είναι ανάγκη να προσέξη ιδιαίτερος τους διαφόρους υπαλλήλους οι οποίοι για λόγους ευπιστίας και ελαφρότητας παραγνωρίζουν την σοβαρότητα της καταστάσεως και επιτρέπουν ακώλυτον την δράσιν των πρακτόρων του κεμαλισμού.

»Θα πρέπει να προσέξει τους διαφόρους υπαλλήλους , που για λόγους ευπιστίας και ελαφρότητας , παραγνωρίζουν τη σοβαρότητα της κατάστασης και επιτρέπουν ανενόχλητα τους κεμαλικούς πράκτορες να συνεχίζουν το έργο τους». (46)

Οι παλαιομουσουλμάνοι μετά το συντριπτικό χτύπημα που δέχτηκαν από την Ελληνική και κεμαλική πολιτική, με την απέλαση των ηγετών τους, άρχισαν να συμπεριφέρονται αψυχολόγητα στον μουσουλμανικό πληθυσμό με αποτέλεσμα να ενισχύονται οι θέσεις των κεμαλικών, ενώ οι εθνικιστές-νεωτεριστές ευνοημένοι και από το νέο περιβάλλον που είχε δημιουργηθεί στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, επικράτησαν και στο χώρο του τύπου, που είχε τότε, μεγάλη σημασία. Μέσα από τις εφημερίδες και τα περιοδικά μπορούσε η κεμαλική πολιτική να περάσει τα μηνύματά της, είτε έμμεσα με την αντικατάσταση του αραβικού αλφάβητου, είτε άμεσα με την προώθηση των τουρκικών-εθνικιστικών θέσεων. Οι κεμαλικοί, μετά την ελληνοτουρκική προσέγγιση, ενισχύθηκαν σημαντικά, με την καθιέρωση του λατινικού αλφάβητου την εκλογή βουλευτή, ενώ την οι οπαδοί του Mustafa Sabri, που δεν απελάθηκαν, ίδρυσαν την «*İttihad -i islam Cemiyeti*» («Ένωση Ισλαμικής Ενότητας») και την εφημερίδα «*Mudafaa-yi İslam*» («Άμυνα του Ισλάμ») αρχίζοντας πόλεμο, με τους νεωτεριστές κεμαλικούς.

Με την εφαρμογή της συμφωνίας Βενιζέλου-Κεμαλ, η τουρκική ηγεσία είχε επισημάνει, τρία χρόνια αργότερα ότι **«δεν υπήρχε κανένα παράπονο από τη μεταχείριση της μουσουλμανικής μειονότητας»**, ενώ ο Fuat bey, αντιπρόσωπος της Τουρκίας, στην υποεπιτροπή της Θράκης, σε δήλωσή του στη γενική διοίκηση της Θράκης, επισήμανε ότι **«η διαβίωση της μειονότητας ήταν εξαιρετη χάρη στην ειδική μέριμνα που απολάμβανε από το κράτος»**. Ο Fuad bey ο οποίος ήταν επικεφαλής του Θρακικού κοιμιτάτου είχε αυξήσει και τη δική του επιρροή αλλά και αυτή της οργάνωσής του (47), ενώ οι λέσχες «τουρκικής νεολαίας», με χρηματοδότηση από το τουρκικό επιτελείο, εκτελούσαν εντολές του Θρακικού κοιμιτάτου. Ο Fuad bey, πρώην λοχαγός του Οθωμανικού στρατού μετείχε παλιότερα ενεργά στις παντουρκιστικές οργανώσεις που είχαν έντονη δράση στη Δυτική Θράκη. Το 1930 είναι συνταγματάρχης του τουρκικού πλέον στρατού, βρίσκεται στην ηγεσία του Θρακικού κοιμιτάτου, το οποίο είχε έδρα την Ανδριανούπολη. Το Κομιτάτο στη διάσκεψη της Κοινωνίας των Εθνών στη Γενεύη το 1930, έθεσε θέμα καταπίεσης της μειονότητας στη

Θράκη, από την Ελληνική κυβέρνηση Έχει επαφές με το «βουλγαρομακεδονικό» κομιτάτο (συμφωνία συνεργασίας της 28/3/1930) και διαθέτει γραφεία πληροφοριών στο Hazerzti-Arnavutkoy στην Ανατολική Θράκη και την Ξάνθη (Βλ Παράρτημα)

Τότε υπήρχαν έντονες αντιπαράθεσεις προσωπικού κυρίως επιπέδου μεταξύ των στελεχών των δύο συλλόγων της τουρκικής νεολαίας , κάτι που ανέλαβε να εξαλείψει γεφυρώνοντας τις διαφορές, ο τούρκος πρόξενος στην Κομοτηνή Selin Rauf , με σκοπό **«τον κοινό εχθρό τη Βουλγαρία»** προτρέποντας τα στελέχη τους **«να εργαστούν και για την Τουρκία και για την Ελλάδα».**

Η απέλαση των «παλαιομουσουλμάνων», έγινε σε μια περίοδο που εντείνονται οι σχέσεις μεταξύ των «συντηρητικών»-παλαιότουρκων και «μεταρρυθμιστών» -κεμαλικών και οι δάσκαλοι που ήρθαν από την Τουρκία επέβαλλαν τη νέα κεμαλική εθνικιστική πολιτική, που αποτελεί ομολογουμένως κυρίαρχο κοινωνικό ζήτημα ως επιβολή της Τουρκικής πολιτικής στη Θράκη. Τον Οκτώβριο του 1931 ο İnoņu και ο Tenvik Rusdī Aras ερχόμενοι στην Αθήνα πληροφορούσαν τον Βενιζέλο ότι **«μετά την απομάκρυνση των ανεπιθύμητων ,τα 50% των Μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης εδέχθησαν τους λατινικούς χαρακτήρες»**, αρχίζοντας έτσι ο κύκλος της νέας πολιτικής της Τουρκίας στην περιοχή

Οι οπαδοί των κεμαλικών μεταρρυθμίσεων στη Θράκη , με ηγέτη το δάσκαλο και εκδότη της εφημερίδας Yeni Adım (Νέο Βήμα) , Mehmet Hilmi , είχαν αρχίσει , από το 1928 , όταν ανακοινώθηκε και επίσημα από τον ίδιο τον Kemal στις 9 Αυγούστου η εφαρμογή του λατινικού αλφαβήτου , την προσπάθεια επιβολής του Ο Hilmi , δημοσίευσε πολλά άρθρα για το ζήτημα στην εφημερίδα που εξέδιδε (48), ενώ στο έργο του είχε συμπαράσταση από τις **«Ενώσεις Τουρκικής Νεολαίας»**, που έκαναν εκστρατείες ενημέρωσης σε όλες τις αγροτικές κοινότητες της Θράκης

Η «εφημερίς των Βαλκανίων»,(28/2/1928) γράφει τα εξής για την κεμαλική προπαγάνδα στους αγρότες και κυρίως τους καπνεργάτες της Ξάνθης

«Καταλλήλως προπαγανδίζει και παρά τοις χωρικούς και ταις καπνεργάτες υπέρ του κομμουνισμού , κυκλοφόρησαν εσχάτως και έν κομμουνιστικόν βιβλίον , γραφέν από τον αρχισυντάκτην της κομμουνιστικής εφημερίδος της Ξάνθης «Γενί Αντίμ, Μεχμέτ Χιλμή. Αγνοούμε δε, διατί η κυβέρνησις δεν απήλασεν εισέτι τούτον , καθώς και τους συνεργάτας του Χιφζή και τον διδάσκαλον του χωρίου Κιρέτσιλερ». (49)

Το ελληνικό κράτος φάνηκε αδύναμο να παρακολουθήσει και την ίδρυση παραρτημάτων του **«Κομιτάτου Ανεξαρτησίας της Δυτικής Θράκης»**, που είχε έδρα την Κωνσταντινούπολη, με σκοπό τη διάδοση των κεμαλικών ιδεών στην περιοχή.

«Από αρκετού ήδη χρόνου την πρωτοβουλία των εκ Θράκης φυγόντων και ήδη εν Τουρκία διαμενόντων μουσουλμάνων συνεστήθη πολιτική οργάνωσις υπό τον τίτλον «Κομιτάτον Ανεξαρτησίας της Δυτικής Θράκης», κέντρον έχουσα την Κωνσταντινούπολιν.

»Της οργανώσεως ταύτης το δια την δυτικήν Θράκην κέντρον ευρίσκεται εν Ξάνθη και διετελεί εν αμέσω επαφή και εξαρτήσεται από την εν Κωνσταντινούπολει κεντρικήν έδραν , παρ'ής λαμβάνει εκάστοτε οδηγίας

και διαταγάς. Πρωτοβουλία του εν Ξάνθη κέντρου , ιδρύθηκαν παραρτήματα εις τας κυριότερας πόλεις της Δυτικής Θράκης: Κομοτηνήν , Δεδεαγάτς και Διδυμότειχον. Εις την οργάνωσιν ταύτην , σκοπόν έχουσαν την διάδοσιν των κεμαλικών ιδεών και την υπόσκαψιν της ελληνικής κυριαρχίας , μετέχουσιν όλοι οι πλουσιώτεροι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης , αποτελούντες και τα διοικητικά συμβούλια των κατά πόλεις παραρτημάτων.

»Δι αυτών ασκείται προπαγάνδα εις τα χωρία , όπου οι πράκτορες χρησιμοποιούνται οι προύχοντες. Η οργάνωσις, αυτή δρα κατά δύο τρόπους , αφ' ενός μεν προπαγανδίζει υπέρ του Κεμάλ, παρά τοις μουσουλμανικοίς χωρικοίς , δυσφημίζουσα τας ελληνικάς αρχάς και εξεγείρουσα εναντίον αυτών το μίσος των Τούρκων χωρικών , ους παρασκευάζει δι' ενδεχόμενην κατά των Ελλήνων ενέργειαν , αφετέρου δε φοβίζει τους πρόσφυγας απειλούσα αυτούς , ότι είναι προσεχής η υποδούλωσις της Δυτικής Θράκης , οπότε οι υποστηρίζοντες τους Έλληνας θέλουν πάθει χειρότερα εκείνων τα οποία υπέστησαν οι Έλληνες εν Μικρά Ασία». (50)

Στην κεμαλική προπαγάνδα αντέδρασε ο Μουφτής Κομοτηνής , ο οποίος με υπόμνημά (14/3/1928) του στον πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων τόνιζε.

«μεταξύ των φιλήσυχων και νομοταγών μουσουλμάνων κατοίκων της Δυτικής Θράκης ήρξατο από πινός να εκδηλούται εξοφθάλμως ρεύμα τι πολεμικόν.» Το ρεύμα περί ου ανέφερον ήρξατο αναμφιβόλως από της ενταύθα συστάσεως του τουρκικού προξενείου.

»Αναμφιβόλως , το ρεύμα του κεμαλισμού αντιτίθεται προς την πολιτικήν της κυριάρχου μου σεβαστής ελληνικής κυβερνήσεως . Φρονώ ότι η σωστή κυβέρνησις έδει δι' όλων των μέσων της να ενισχύση την μουφτεϊάν ήτις εκ καθήκοντος έρχεται σε σύγκρουσιν μετά των οπαδών του ρεύματος τούτου». (51)

Η περαιτέρω δραστηριότητα της «νεωτεριστικής πτέρυγας», για μια άλλη πτυχή της κεμαλικής πολιτικής στη Θράκη ενόχλησε τους «παιαιομουσουλμάνους», οι οποίοι δια μέσω των Μουφτήδων και των μουσουλμανικών κοινοτήτων , κατέθεσαν υπόμνημα διαμαρτυρίας στη Γενική Διοίκηση Θράκης, (29/11/1929) με κοινοποίηση στον Πρόεδρο της Κυβέρνησης, στο Υπουργείο Εξωτερικών , στο Υπουργείο Εσωτερικών και στο Υπουργείο Παιδείας , όπου δήλωναν την αντίθεσή τους στην επιβολή και διδασκαλία του λατινικού αλφαβήτου

Στο υπόμνημα υπογραμμιζόταν ο σκοπός της διδασκαλίας του λατινικού αλφαβήτου ,ώστε να υπάρξει «διακοπή παντός θρησκευτικού δεσμού ως συμβαίνει εν Νέα Τουρκία», η βία με την οποία γινόταν αυτές οι αλλαγές στη γειτονική χώρα, αλλά και πως δεν ήταν διατεθειμένοι να δεχθούν αλλαγές που ερχόταν από μία ξένη χώρα και το κείμενο κητέληγε με το εξής αίτημα :

«Δια ταύτα κ. Διοικητά εξαιτούμεθα παρά της Σεβαστής Ελληνικής Κυβερνήσεως όπως ευαρεστούμενη παρεμποδίση τας ενεργείας των ποικιλοτρόπως επιτιθεμένων κατά της θρησκείας ημών ατόμων εξυπηρετούντων ξένας εισηγήσεις και δοθεί πλέον οριστικό τέρμα εις την αφόρητον κατάστασιν την θίγουσαν εκάστοτε τα θρησκευτικά ημών αισθήματα». (52)

Το υπόμνημα των μουσουλμάνων λειτουργών , προκάλεσε στις 17 Δεκεμβρίου 1928 , ερώτημα του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων Κ.Γόντικα , προς το Υπουργείο Εξωτερικών , για το θέμα .

«Διαβιβάζοντες επί αποδόσει τα συνημμένα έγγραφα έχομε την τιμήν να παρακαλέσωμεν υμάς , όπως ευαρεστούμενοι γνωρίσητε ημίν την υμετέραν γνώμην , αν έχομεν εκ των συνηκών το δικαίωμα να επέμβωμεν εις το υπό των Μουσουλμάνων Θράκης ανακινούμενον ζήτημα της παρεμποδίσεως της χρήσεως λατινικών στοιχείων εν τοις Μουσουλμανικοίς Σχολείοις Θράκης . Σχετικώς παρέχομεν υμίν την πληροφορίαν ότι τα διδακτικά βιβλία των οποίων γίνεται χρήσις στα εν λόγω σχολεία , είναι τυπωμένα με αραβικά στοιχεία. Ο Υπουργός Κ.Γόντικας». (53)

Η απάντηση του Υπουργείου Εξωτερικών , που δόθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 1928 , και σύστηνε ουδετερότητα, ήταν η ακόλουθη :

«Επιστρέφοντες υμίν την δια του υπ' αριθμ.58048 διαβιβασθείσαν υμίν αλληλογραφίαν έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν όπιδεδομένου ότι η υπό των Μουσουλμάνων χρησιμοποίησις της Αραβικής ή της Λατινικής γραφής ουδόλως ενδιαφέρει το ελληνικόν κράτος οφείλομεν να αποφύγωμεν πάσαν ανάμιξιν εις την έριδα τοιαύτην και να αφήσωμεν τας διαμαχομένας μερίδας να κανονίσωσι κατά βούλησιν το ζήτημα της καθιερώσεως της μίας η της άλλης γραφής .Η τοιαύτη στάσις των ελληνικών αρχών είνε η μάλλον ενδεικνυόμενη καθόσον ενδεχομένη επέμβασις υπέρ της μίας μερίδος θα προκάλει αναμφιβόλως τας δικαιολογημένας διαμαρτυρίας της ετέρας». (54)

Από το έγγραφο του Υπουργείου Εξωτερικών , φαίνεται πως η πρόθεση της πολιτικής ηγεσίας ήταν να αποθαρρύνει επίσημη ανάμιξη στο ζήτημα επιβολής της διδασκαλίας του λατινικού αλφαβήτου, ή της διατήρησης του αραβικού, και να αποτελέσει , εσωτερικό μειονοτικό θέμα. Ο Ε. Βενιζέλος , ήταν ιδιαίτερα ευαίσθητος στο ζήτημα της εφαρμογής των διατάξεων για την προστασία των μειονοτήτων και τη θεωρούσε συνάρτηση των διμερών ελληνοτουρκικών σχέσεων (55)

Ο επιθεωρητής μειονοτήτων και συνεργάτης του Ε Βενιζέλου, Κ.Στυλιανόπουλος έλεγε για το θέμα δύο χρόνια αργότερα πως ,

«ευρέθην εις την ανάγκην να δηλώσω εις αυτούς ότι είναι ελύθεροι να φορέσουν φέσι ή καπέλο , να έχουν αυτήν ή εκείνην την θρησκείαν , να

προτιμούν λατινικά ή αραβικά γράμματα κ. λ. π διότι η Κυβέρνησις τίποτα εξ αυτών δεν καταδιώκει».

Ο ίδιος ο Κ.Στυλιανόπουλος στα πλαίσια της διακηρυγμένης πολιτικής , ασχολήθηκε ειδικά για να πείσει τους μουσουλμάνους , να δεχθούν το λατινικό αλφάβητο και ειδικώς τους Μουφτήδες, να μη φέρνουν εμπόδια σ' αυτήν την προσπάθεια (56)

Η προσπάθεια για την επιβολή του λατινικού αλφαβήτου ενισχύθηκε, όταν ανέλαβε την εξουσία , το Λαϊκό Κόμμα, οπότε και ιδρύθηκαν σωματεία εκπαιδευτικών κεμαλικής κατεύθυνσης όπως η **«Ένωση Τούρκων Δασκάλων Δημοτικού Σχολείου Δ.Θράκης» (“Bati Trakya Turk Ilkokul Ogretmenler Birligi”)** , και η **«Ένωση Τούρκων Δασκάλων Ροδόπης –Έβρου» (“Rodop-Evros Turk Ogretmenleri Birligi”)** , με βασικό σκοπό τη διάδοση της νέας γραφής, προσπάθεια όμως που δεν είχε πάντα επιτυχία , αφού μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 1950 , υπήρχαν ορεινά χωριά της Θράκης , όπου η λατινική γραφή δεν διδασκόταν .(57)

Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της Τουρκίας για την πορεία των μεταρρυθμίσεων , και ειδικώς στο ζήτημα του λατινικού αλφαβήτου έγινε έντονο κατά τη διάρκεια της έρευνας κλιμακίου της Μικτής Επιτροπής της Ανταλλαγής των Πληθυσμών για την κατάσταση των μειονοτήτων(1928) . Η έρευνα επιδιώχθηκε από τον τούρκο αντιπρόσωπο Cemal Husnu, να μετατοπιστεί από τα οικονομικά ζητήματα στο θέμα του φεσιού και του λατινικού αλφαβήτου

Η **«Ένωση Μουσουλμάνων Ελλάδας»** , σε υπόμνημά της στον Υπουργό Βορείου Ελλάδας το 1955 θα επισημάνει , για το ζήτημα της επιβολής μιας άλλης ιδεολογίας στο χώρο της μειονότητας , που υλοποιήθηκε και μέσω του αλφαβήτου :

«κατά το 1930 συνομολογηθείσης φιλίας μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας η πολιτική της προστασίας των δικαιωμάτων των Μουσουλμάνων ήρχισε να υποχωρή,προ των όλων αντιθέτων προς αυτά τάσεων και ροπών της μετεπανασταστικής Τουρκίας.

»η Ένωσις ημών συνεπήχθη με αντικειμενικόν σκοπόν την διάσωσιν και διατήρησιν των κεκτημένων δικαιωμάτων των Μουσουλμάνων. Εφ'όσον όμως προχώρουν αι φιλικαί σχέσεις ,επί τοσοούτον η θέσις των Μουσουλμάνων εδυσχεραίνεται ,μέχρις ότου κατέληξεν η μεν Μουσουλμανική μειονότης να μετονομασθή εις Τουρκικήν μειονότητα ,τα δε δικαιώματα των Μουσουλμάνων ν'αναγνωρισθούν ως δικαιώματα Τούρκων και να καταργηθώσιν ουσιαστικώς τα πρώτα». (58)

Από το 1931 ο επιθεωρητής μειονοτήτων Ι.Στυλιανόπουλος είχε πείσει τους μουφτήδες να μην παρεμβαίνουν στη χρήση του λατινικού αλφαβήτου. Οι μουφτήδες τότε αποτελούσαν την άτυπη αλλά ουσιαστική ηγεσία των μουσουλμάνων και είχαν αντιδράσει στην εφαρμογή του λατινικού αλφαβήτου. Οι συστάσεις , «προς συμμόρφωση» του γενικού επιθεωρητή μειονοτήτων εξυπηρετούσαν βέβαια τις προθέσεις των κεμαλικών . Οι δάσκαλοι που στάλθηκαν από την Τουρκία συνέβαλαν στα μέγιστα στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και τον Οκτώβριο του 1931 ,η Τουρκική ηγεσία πληροφορούσε τον Βενιζέλο ότι οι μουσουλμάνοι είχαν αποδεχθεί το λατινικό αλφάβητο σε ποσοστό 50% , κάτι που είχε διαπιστώσει και ο Ι Στυλιανόπουλος, σε έκθεση του , τον Ιούλιο του 1931. (59)

Ένα μεγάλο ζήτημα που προέκυψε από το σύμφωνο φιλίας του 1930 , ήταν η αναβάθμιση και ενίσχυση του γενικού τουρκικού προξενείου στην Κομοτηνή , το οποίο είχε ξεκινήσει αρχικώς ως διπλωματικό γραφείο ,και σε λίγο καιρό αποτέλεσε το κεντρικό σημείο υλοποίησης της κεμαλικής πολιτικής , στη Θράκη Το προξενείο ήταν ο αντίπαλος πόλος στη φιλελεύθερη ελληνική στάση , στα ζητήματα που αφορούσαν τις μειονότητες , το οποίο ενίσχυε χρηματικά και ηθικά τους κεμαλικούς για τη διάδοση των μεταρρυθμίσεων , χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα για την επιτυχία των σκοπών του Όπως είχε επισημάνει ο Γενικός Διοικητής Θράκης Γ Μπούμπουλης ,σε έγγραφό του προς το Υπουργείο Εξωτερικών , το 1926 **«η μόνη οργάνωσι κατά της ασφαλείας του Κράτους γίνεται παρά του Τούρκου Προξένου.... προσπαθεί ίνα δια ψευδών διαμαρτυριών, φθάση εκβιάζων το τουρκικόν στοιχείον εις το ποθούμενόν του»**. (60)

Την επόμενη περίοδο μετά την υπογραφή της συνθήκης και ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των μουσουλμανικών μειονοτήτων δεν ένιωθε κανένα δεσμό με το κεμαλικό κράτος ,μια πολύ μικρή ομάδα μουσουλμάνων της Θράκης καθοδηγούμενη από μέλη παντουρκιστικών οργανώσεων της Τουρκίας άρχισε να αναπτύσσει δραστηριότητα κάτω από τους παραπλανητικούς τίτλους των προοδευτικών και νεωτεριστών Η επωνυμία διαφόρων Συλλόγων , **«Τουρκική νεολαία Κομοτηνής»**, **«Ένωση Τούρκων δασκάλων»** , **«Τουρκική νεολαία Ξάνθης»** που ιδρύθηκαν μέσα στις μειονότητες από τους παραπάνω κύκλους, τα πρώτα χρόνια μετά την υπογραφή της συνθήκης της Λωζάννης καταδεικνύει και το στόχο τους .

Οι προσπάθειες για ολοκληρωτική αποδοχή των μεταρρυθμίσεων που άρχισαν να γίνονται πράξη στην Τουρκία και ήδη η εφαρμογή τους άρχιζε να υλοποιείται και στο χώρο της Θράκης, είχαν συμπαραστάτη τα όργανα της ελληνικής πολιτείας στην περιοχή ,ένα γεγονός που εμφανίστηκε και στις επόμενες περιόδους

Στις βαλκανικές συνεννοήσεις και επαφές που είχαν ξεκινήσει , οι χώρες της περιοχής , στις αρχές της δεκαετίας του 1930, η ελληνική κυβέρνηση απαντώντας στο βουλγαρικό υπόμνημα , για τις μειονότητες , ανέλυσε στη δική της θέση , παρουσιάζοντας την πολύ καλή κατάσταση της μουσουλμανικής μειονότητας, αποδεικνύοντας και εδώ την πολιτική ελευθερίας που εφάρμοσε. Στο υπόμνημα που κατατέθηκε στη Βαλκανική Συνδιάσκεψη του Σεπτεμβρίου του 1931 στην Κωνσταντινούπολη, η Ελληνική κυβέρνηση , επεσήμαινε ,

«την προστασία της μουσουλμανικής μειονότητας , η οποία εκείνη τη στιγμή αριθμούσε 100.000 κατοίκους. Η θρησκευτική και εκπαιδευτική της ελευθερία ήταν απόλυτη .Στην περιοχή λειτουργούσαν 300 τεμένη , 5 ιεροσπουδαστήρια , 2 μοναστήρια , 305 κοινοτικά σχολεία , από τα οποία 3 ήταν ιδιωτικά. Οι δήμοι , οι κοινότητες και η ελληνική κυβέρνηση χορηγούσαν στα ιδρύματα και τα σχολεία της μουσουλμανικής μειονότητας 4.500.000 δραχμές .Από αυτό το ποσό, 300.000 χορηγούνταν για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα σχολεία της μειονότητας».

(61)

Συμπερασματικά θα πρέπει να επισημάνουμε πως η προπαγάνδα των νεωτεριστών κεμαλικών επέδρασε καταλυτικά στην κοινωνία των μουσουλμάνων, όταν παράλληλα η Ελληνική κυβέρνηση όχι μόνο δεν υπέθαλψε αντικεμαλικό κίνημα, αλλά αντιτάχθηκε ενεργά σε όποια δραστηριότητα ανέπτυξαν οι αντικεμαλικοί που κατέφυγαν στην Ελλάδα, πολλοί από τους οποίους Κιρκάσιοι, είχαν συνεργαστεί με τον Ελληνικό στρατό στη Μικρασία

Το 1926, έγγραφο του υπουργείου Στρατιωτικών- Γενικό Επιτελείο Στρατού προς το Υπουργείο Εσωτερικών έλεγε

«Θεωρούμεν ασύμφορον δια τα εθνικά συμφέροντα ου μόνον την μόνιμην εγκατάστασιν αλλά και απλώς την μεταβίβασιν Κιρκασίων και αντικεμαλικών γενικώς εις Δυτικήν Θράκην διαπιστωθέντος ότι πολλοί τούτων μεταβαίνοντες εκείσε εκτρέπονται εις ενεργείας στρεφόμενας κατά του Τουρκικού Κράτους και προκαλούσας τας διαμαρτυρίας αυτού, άλλοι δε χρησιμοποιούντι ως όργανα της εκεί διενεργουμένης Τουρκικής προαγάνδας και κατασκοπείας εις βάρος ημών. Ο υπαρχηγός Γ.Βρονταμίτης». (62)

Όπως έχουμε επισημάνει η φιλοκεμαλική πολιτική και η επιβολή των τουρκικών μεταρρυθμίσεων στην ελλαδική επικράτεια, στη Θράκη, ως απόρροια των τουρκικών πιέσεων ήταν πολιτική που ακολουθούσαν οι ελληνικές κυβερνήσεις. Έχουμε αναφέρει για το ζήτημα των εφημερίδων, που εκδιδόταν στην περιοχή και δεν ήταν αρεστές στο νέο κεμαλικό καθεστώς

Είναι χαρακτηριστικό το εμπιστευτικό έγγραφο που απέστειλε ο Έλληνας Υπουργός των Εξωτερικών Α Ζαίμης

«Παρακαλώ υμάς όπως ευαρεστηθήτε και εξετάσητε μετά πάσης επιμελείας και προσοχής τα συμβαίνοντα εις την Δυτικήν Θράκην, ίνα μη τυχόν προκαλούνται δυσαρέσκεια και προστριβαί άνευ σοβαρώς αποχρώντος λόγου με όμοιον Κράτος, μεθ' ου την στιγμήν αυτήν διεξάγομεν εδώ, εν Αθήναις, σοβαρωτάτας διαπραγματεύσεις των οποίων η τύχη να βαρύνη μεγάλως επί της περαιτέρω εθνικής ημών εξελίξεως.

»Ο πρέσβυς της Τουρκίας μοι παρεπονέθη ότι επί τριών εκδιδόμενων εν Κομοτηνή Τουρκικών εφημερίδων αι δύο «İttıla» και «Baikarı» όχι μόνον εκδίδονται ακωλύτως αλλά και τυγχάνουσαι πάσης υποστηρίξεως εκ μέρους των αρχών. Αι εν λόγω εφημερίδες δια να δύνανται να διεξάγουσι ακωλύτως εις τα σύνορα της Τουρκίας τον λυσσώδη πόλεμον των κατά του Μουσταφά Κεμάλ κολακεύουσι αρθρογραφικώς το νυν εν Ελλάδι καθεστώς. Συγχρόνως οι εκδότηι αμφοτέρων των άνω φύλλων δεν είναι εκ των εντοπίων Τούρκων αλλά παραμένουσι εκεί επί ειδικώ σκοπώ υπονομεύσεως εν Τουρκία καθεστώτος.

»Όλως δε αντιθέτως εις εντόπιος Τούρκος Αχμέτ - Ιλιμέ εξέδιδε εφημερίδα «Yeni-zia» ήτις επαύθη. Αυτός είναι φιλοκεμαλιστής και μόνον ανέφερε περιπτώσεις καθ' ας η Ελληνική Κυβέρνησις δεν συμμορφούται

προς τας εκ συνθηκών υποχρεώσεις χωρίς ποτέ να επιτεθή κατά της Ελλάδος. Μετά τούτο εξέδωκε ο ίδιος εφημερίδα υπό άλλο όνομα «Υεπίοι» αλλά και αυτή έπαυσε εκδιδόμενη, ο δε εκδότης ευρίσκεται εις τας φυλακάς κατόπιν πλαστής εναντίον του κατηγορίας ότι είναι κομμουνιστής.

»Και χωρίς βεβαίως να κρίνω ως βασίμους τας άνω λεπτομερείας, έκρινα σκόπιμον να επιστήσω την προσοχήν υμών, ίνα άρωμεν εκ του μέσου πάσαν υπόνοιαν υστεροβούλων εκ μέρους μας σκοπών κατά του εν Τουρκία καθεστώτος. Άλλως τε, ως γνωρίζετε, θα αντετίθετο τούτο βασικώς εις την ααφώς χαραχθείσαν εξωτερικήν πολιτικήν μας, η οποία , α) επ' ουδενί λόγω μας επιτρέπει ανάμειξιν εις τα εσωτερικά γειτόνων και επομένως πόλεμον κατά υφισταμένων καθεστώτων και υπόθαλψιν των αντιδραστικών οργανώσεων και β) επιδιώκει ειλικρινώς την ειρηνικήν και φιλικήν συνεννόησιν μετά των εκάστοτε Κυβερνήσεων των ομόρων Κρατών.

»Φρονώ όθεν ότι η έκδοσις τοιούτων υπόπτων φύλλων εις τα σύνορα ομόρου κράτους ευκτέον θα ήτο να εξέλιπε, και ότι καλόν είναι να εξετάσητε ο ίδιος τα αφορώντα τον Αχμέτ - Ιλιμέ ώστε να μη αδικήται μεν αυτός, προκαλούνται δε δυσαρέσκεια καθ' ήν στιγμήν έχομεν συμφέρον όχι μόνον να αποφεύγωμεν προστριβάς αλλά και να διαπιστούνται διεθνώς ότι όντως ουδένα προκαλούμεν». (63)

Στις 15 Μαΐου ο Γενικός Διοικητής Μακεδονίας - Θράκης Γ Μπούμπουλης αποστέλλει την ακόλουθη απάντηση

«...Απαντα τα ζητήματα της Θράκης όχι μόνον εξετάζομεν μετά πάσης επιμελείας αλλά και μετά πάσης πολιτικότητας και συμφώνως προς τας υμετέρας αντιλήψεις και οδηγίας άς ελάβομεν, ότε το πρώτον ανεχωρούμεν εξ Αθηνών προς ανάληψιν της Θέσεως του Γεν. Διοικητού.

»Όσον αφορά τας Εφημερίδας «Ittila» και «Balkan» εκδίδονται ακωλύτως, διότι δεν παρέβησαν κατά την έκδοσίν των τους κειμένους νόμους και δεν εστράφησαν κατά της Ασφαλείας του Κράτους. Όταν η «Balkan» έγγραφεν φράσιν ήτις ενομίσθη παρά του Προξενείου (Σημ.Τουρκικό) ότι έθιγε τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας (Σημ. Mustafa Kemal) πριν ή τούτος παραπονεθή εις την Διοίκησιν είχαν ήδη παυθή επί ένα μήνα παρά των Αρχών ουδεμιάς τυγχάνων υποστηρίξεως.

»Ουδέποτε εκολάκευσεν το εν Ελλάδι καθεστώς περιορισθέντος πάντοτε εντός των στενών ορίων της κρίσεως των συνθηκών υφ' άς διαβιούν οι εν Θράκη Τούρκοι, οι οποίοι προς τιμήν του Ελληνικού Κράτους διαβιούν εν απολύτω ισότητι και εν τελεία αρμονία μετά του ελληνικού στοιχείου.

»Όσον αφορά την εφημερίδα «Yenizia» αυτή επαύθη διότι ου μόνον εστρέφετο δια των άρθρων της κατά της ασφαλείας του Κράτους, αλλ' ενήργει και προπαγάνδαν κομμουνιστικήν. Την εφημερίδα «Yeniyol» , βεβαίως ο ίδιος Αχμέτ Ιλιμέ εξέδιδε αλλά δι' ενός εργάτου κομμουνιστού και δι' αυτό επαύθη και ο εκδότης ευρίσκεται εις τας φυλακάς ουχί κατόπιν πλαστής εναντίον του κατηγορίας, ως το υμέτερον έγγραφον, αλλά κατόπιν εξηκριβωμένης εκ τεκμηρίων.

»Ουδεμία ανπιδραστική οργάνωσις κατά της ασφαλείας του Κράτους γίνεται εν Θράκη κατά του υφισταμένου καθεστώτος εν Τουρκία. Η μόνη οργάνωσις κατά της ασφαλείας του Κράτους γίνεται παρά του Τούρκου Προξένου, αλλ' ευτυχώς λόγω της αμερολήπτου και πατρικής διοικήσεώς μας του τουρκικού στοιχείου, ούτος κατέστη ανίκανος να εύρη κατάλληλον έδαφος. Δια τον λόγον τούτον προσπαθεί ίνα δια ψευδών διαμαρτυριών, φθάση εκβιάζων το τουρκικόν στοιχείον εις το ποθούμενόν του. Το ότι πάντοτε ενεργεί κακή τη πίστη εφάνη εμπρά-κτως εκ του τελευταίου επεισοδίου το οποίον ήθελε να δημιουργήση μετά του στρατού ότι δήθεν οι στρατιώται εφώναζον "Κάτω η Τουρκία", "Κάτω ο Κεμάλ". Τούτο εν γνώσει ότι δεν είναι αληθές το εδημιούργησε δια να φαναπίση το τουρκικόν στοιχείον αλλά δυστυχώς δι' αυτόν εύρε τούτον απαθέστατον και δεν ηδυνήθη να το εξεγείρη.

»Αυτή είναι η Πολιτεία του Τούρκου προξένου. Επειδή δε μας εδόθη περίστασις να τον συστήσωμεν, πρόκειται περί ανθρώπου απείρου και επιπολαίου όσπς φροντίζει, αφού δεν είναι δυνατόν να μεταβάλη τους Τούρκους της Θράκης εις νεωτεριστάς, εφευρίσκει διαφόρους αιτίας ίνα φανή ότι προσφέρει υπηρεσίας προς το πρόσωπον του Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας...» (64)

Το επεισόδιο στο οποίο αναφέρεται ο Διοικητής Μακεδονίας - Θράκης με το στρατό περιγράφεται και σε έκθεση της XII Μερραρχίας Θράκης αριθμ. Ε.Π. 1186/492, που απευθύνει ο υποστράτηγος Π. Βαρδίκας στις 14 Απριλίου 1926 προς τη Γενική Διοίκηση .

«...Και ο Διοικητής του 17ου Συν/τος και ο Επιτελάρχης και υποφαινόμενος ενήργησεν λεπτομερή, επισταμένην και ευρείαν εξέτασιν προς εξακρίβωσιν εάν οι άνδρες κατά την λαμπαδηφορίαν της 25ης Μαρτίου κατά την διέλευσίν των κάτωθι του Τουρκικού Προξενείου εξεφράσθησαν κατά του Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας....

» Αποτέλεσμα των ανωτέρω εξετάσεων υπήρξεν δι ουδείς των ανδρών κατά την διέλευσιν των κάτωθι του Προξενείου εξεφράσθη κατά του Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας και ότι ουδείς των Αξιωματικών ηγετών των ανδρών ήκουσε τοιούτον τί.

»Ουχ ήττον όμως επειδή ο κ. Πρόξενος δηλοί ότι προσωπικώς ο ίδιος ήκουσε φράσεις κατά του Προέδρου του, ευρέθην εις την ανάγκην να πμωρήσω πάντας τους ηγήτορας δια 30 ημερών φυλακίσεως.

»Οι πμωρηθέντες Αξιωματικοί είναι οι :

1. Λοχαγός Κατσιμίγας Χρ. 2. Υπλγός Ρουφόπουλος Γ. 3. Υπλγός Σαρηγιάννης Κ. 4. Ανθ/γος Καταλυματίας Βασ. 5. Ανθ/γος Παπαϊωάννου Ρήγας 6. Ανθ/γος Γιάννος Χρ. 7. Ανθ/γος Αποστολίδης Νικ.» (65)

Ταυτόχρονα ενώ στην Τουρκία οι ανθελληνικές εκδηλώσεις ήταν καθημερινό φαινόμενο και μάλιστα , υπήρξαν και θανατικές εκτελέσεις Ελλήνων , με την κατηγορία της κατασκοπίας (66) και η τουρκική προκλητικότητα είχε ξεπεράσει τα όρια σχετικά με την επιβολή των κεμαλικών ιδεωδών στη Θράκη, η ελληνική στάση ήταν υποχωρητική και απολογητική

Ο Γενικός Διοικητής Θράκης , σε έγγραφο του για το ζήτημα των δύο κεμαλικών εφημερίδων, που έχουν παυθεί, επανέρχεται και αναφέρει :

«η παύσις της εφημερίδος "Yeni Ziya" του Μεχμέτ Χιλμή ως και της «Yeniol», ην ο ίδιος εξέδιδε και εις ην συμμετείχε ως συντάκτης εις εκ των Ελλήνων εργατών, γνωστός κομμουνιστής, εγένετο κατόπιν επανειλημμένης συστάσεως της εν Ξάνθη Στρατιωτικής Αρχής και κατόπιν εξακριβώσεως των γεγονότων παρά της Γενικής Διοικήσεως ήτις από πολλού τον παρηκολούθη.

»Δεν αφιστάμεθα ποτέ κατά της ενεργείας μας της κατευθύνσεως της Κυβερνήσεως, φροντίζοντες πάντοτε να εξασφαλίζωμεν την απόλυτον τάξιν και ισοπολιτείαν, και έχομεν τον εγωισμόν να είπωμεν ότι το επετύχαμεν τελείως εν Θράκη, διότι αν εξαιρέσητε του κ. Πρόξενου και δυό ή το πολύ τρεις ταραχοποιούς, άργανα του κ. Προξένου, άπαν το Τουρκικόν στοιχείον μετά ευγνωμοσύνης πάντοτε εκφράζεται δια την διοίκησιν.» (67)

Το θέμα των εφημερίδων των μειονοτικών εφημερίδων δε λήγει, διότι υπάρχουν και οι «αντικεμαλικές» εφημερίδες. Ο υπουργός των εξωτερικών, προφανώς από συνεχείς τουρκικές πιέσεις, αποστέλλει στο Γενικό Διοικητή έγγραφο ,στο οποίο τονίζει .

«Καθ' ην στιγμήν ειλικρινείς καταβάλλονται προσπάθειαι προς διακανονισμόν εκκρεμών ζητημάτων και βελτίωσιν ελληνοτουρκικών σχέσεων η έκδοσις παρά τοις Τουρκικοίς συνόροις δύο εφημερίδων εχθρικότατα διακειμένων προς το σημερινόν τουρκικόν καθεστώς και ελευθέρως υβριζουσών Πρόεδρον τουρκικής δημοκρατίας επιτρέπει αμφιβολίας δι' ειλικρίνειαν ημών» .

»Παρακαλώ άπως διατάξητε παύσιν αυτών εφ' όσον δεν συμμορφωθώσιν προς διαταγήν σας να μη θίγωσι το πρόσωπον του προέδρου της δημοκρατίας και εν γένει το Τουρκικόν καθεστώς». (68)

Στις 19 /8/1926 ο γενικός Διοικητής Μακεδονίας –Θράκης αναφέρει ότι έχει διαταχθεί επείγοντως η λήψη μέτρων, για το ζήτημα. (69)

Παράλληλα η Τουρκία με την υιοθέτηση του Αστικού Κώδικα στις 4 Απριλίου 1926 θεώρησε ότι αποδεσμευόταν από τα οικεία άρθρα της Συνθήκης της Λωζάνης , που αφορούσαν το Αστικό οικογενειακό κυρίως , Δίκαιο των μη μουσουλμανικών μειονοτήτων Μάλιστα ο τούρκος υπουργός Δικαιοσύνης Mahmu Esat είχε πει ότι **«οι μειονότητες που βρισκόταν στη χώρα μας γνωστοποίησαν ότι παραιτούνταν των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζονταν με τη συνθήκη της Λωζάνης»** .Γι' αυτήν την ενέργεια η Ελλάδα κατέφυγε στην Κοινωνία των Εθνών , αλλά στη συνέχεια παραιτήθηκε (70)

Ο Έλληνας πρεσβευτής στην Τουρκία Π Αργυρόπουλος, μετά από συνάντηση με τον τούρκο υπουργό Εξωτερικών Tenvfik Rusdu Aras έλεγε για το θέμα :

«Ο υπουργός (σημ.Ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Tenvfik Rusdu Aras) υπό την εντύπωσιν δι το ημέτερου διάβημα είχε γίνει παρά τω Συμβουλίω της Κοινοβουλίας των Εθνών, έσπευσε να μοι δηλώση δι εν περιπτώσει αμέσου συζητήσεως ενώπιον του Συμβουλίου, θα ανεκίνηει η Τουρκία το ζήτημα της μουσουλμανικής μειονότητος Θράκης, ουχί, ως είπε, δια να μας φανή δυσάρεστος, αλλά διότι εφρόνει ότι ανακινουμένου του ενός ήτο αδύνατον να μη ανακινήθῃ αυτομάτως και το έτερον ζήτημα.

»Έσπευσα να τω εξηγήσω ότι το διδβημα είχε γίνει παρά τη Γεν. Γραμματεία της Κοινωνίας των Εθνών, οπότε μοι απήνησεν ότι η Τουρκική Κυβέρνησις, καλουμένη, θα εκθέση τας απόψεις της.Μετά ταύτα ο Υπουργός επελήφθη διεξοδικώς της αναπτύξεως των γνωστών τη Υμετέρα Εξοχότητι επιχειρημάτων της Τουρκίας, εις τα οποία αντέταξα, ως εικός, τα ημέτερα, επιμένων επί του πνεύματος του ημετέρου παρά τη Κοινωνία των Εθνών διαβήματος. Εν τέλει διετύπωσα το συμπέρασμα ότι, ως αντελήφθην, κατενοήθη ο χαρακτήρ του ημετέρου διαβήματος, ουδέν το εχθρικόν ενέχοντος απέναντι της Τουρκίας, εις τούτο δε δεν αντείπεν ο Τεφίκ Ρουσδη Βέης» .(71)

Από αυτό , διαφαίνεται ότι ήταν τυπικό το διάβημα της ελληνικής κυβέρνησης για την κατάργηση των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας, ανώ από την άλλη, η τουρκική κυβέρνηση , θα έθετε το θέμα των μουσουλμάνων της Θράκης , όχι για ουσιαστικούς λόγους , αλλά για λόγους άμυνας.Σημεία αυτής της περιόδου των ελληνοτουρκικών σχέσεων και της υποχωρητικότητας της ελληνικής κυβέρνησης στο ζήτημα της επιβολής της κεμαλικής πολιτικής, στο Θρακικό χώρο.

ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΑΠΕΛΑΣΕΙΣ ΤΩΝ «ΠΑΛΑΙΟΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ»

Ενώ λοιπόν η ελληνική πολιτική ηγεσία ήταν αρκετά ελαστική και όπου χρειάστηκε κινήθηκε προς την κατεύθυνση που επιθυμούσε η κεμαλική πολιτική, το Δεκέμβριο του 1931 ο Έλληνας πρεσβευτής στην Άγκυρα Σπ.Πολυχρονιάδης αναφέρει στον Τούρκο Υπουργό Εξωτερικών Tenvfik Rustu Aras bey, το πρόβλημα με τον Παπά Ευθύμ , «τον Πατριάρχη των Τουρκοορθοδόξων», που στην προηγούμενη δεκαετία , είχε προκαλέσει αναταραχή στην Ελληνική μειονότητα της Κωνσταντινούπολης και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις,θέτοντας ακόμη και θέμα απομάκρυνσης του Οικουμενικού Πατριαρχείου .Ο Σπ.Πολυχρονιάδης ,επισήμιανε ότι η πολιτική των κεμαλικών με τους οποίους διατηρούσε άριστες σχέσεις ο ηγέτης των Τουρκοορθοδόξων, δίνει την εντύπωση ότι η ελληνική μειονότητα **«διατελεί υπό διωγμόν»** .Ο Rustu Aras που διετέλεσε Υπουργός των Εξωτερικών όλη την περίοδο όπου πρόεδρος της Δημοκρατίας ήταν ο Ataturk και μόλις μετά το θανατό του το 1938, ο Inonu θα τον αντικαταστήσει με τον Saracoglu, θα του απαντήσει ότι **«η Τουρκία ήταν αποφασισμένη να απομακρύνει τον παπά- Ευθύμ»**

Μετά την απέλαση των παλαιομουσουλμάνων η κεμαλική πολιτική συνέχισε την πολιτική διώξεων των Ελλήνων μειονοτικών. Η Τουρκική κυβέρνηση με το Νόμο 2007/11-6-32 απαγορεύει στους Έλληνες την άσκηση 30 επαγγελμάτων μεταξύ αυτών του πλανόδιου πωλητού ,του θυρωρού ,του κουρέα, του σερβιτόρου ,του μουσικού ,του φωτογράφου και μεταγενέστερα με άλλους νόμους απαγορεύθηκαν , αυτά του ιατρού , του ασφαλιστού, της δυνατότητας της εκμίσθωσης δωματίου. Άμεση συνέπεια της εφαρμογής αυτού του μέτρου ήταν ο άμεσος εξαναγκασμός , σε μετανάστευση και με έξοδα του Ελληνικού δημοσίου 5000 περίπου Ελλήνων Το 1934 με το νόμο 2596 απαγορεύεται στους Έλληνες κληρικούς να φορούν ράσα εκτός της εκκλησίας, του νόμου εξαιρέθηκε ο Οικουμενικός Πατριάρχης και ο Παπά Ευθύμ και το ίδιο έτος με το νόμο 2525 υποχρεώνονται οι Έλληνες να τουρκοποιήσουν τα ονόματα τους. Το 1935 εκδίδεται ο νόμος 2762 περί βακουφίων ,η διοίκηση των μειονοτικών σχολών και των ευαγών ιδρυμάτων ανατίθεται στον «μοναδικό επίτροπο» (tek mutevelli) που διορίζεται από τις τουρκικές αρχές. Ακόμη αυτά τα ιδρύματα αναγκάστηκαν να υποβάλλουν δηλώσεις με τα περιουσιακά τους στοιχεία, που έμεινε γνωστό ως «δηλωτικό του 1936». Το σχολικό έτος 1936-37, έγινε υποχρεωτική η διδασκαλία των μαθημάτων στην τουρκική γλώσσα με εξαίρεση το μάθημα της ελληνικής γλώσσας, διορίζεται, ο Stamat Zihni Osdramar , στενός συνεργάτης , του Παπά Ευθύμ , ως επίτροπος των βακουφίων του Βαλουκλή , τούρκος βοηθός διευθυντής , με σκοπό να υποβαθμιστεί η θέση και ο ρόλος του νόμιμου Έλληνα διευθυντή και το 1939 οι μειονοτικοί αθλητικοί σύλλογοι υποχρεώνονται να ενωθούν με τουρκικούς .

Με την αλλαγή της κυβέρνησης, στην Ελλάδα , με την ανάληψη της εξουσίας, από το Λαϊκό κόμμα την άνοιξη του 1933, αντιλήφθηκε ότι έπρεπε να προσεταιριστεί το μουσουλμανικό στοιχείο λόγω της περιορισμένης του επιρροής και του χαμηλού ποσοστού που είχε λάβει στις προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις Έτσι υλοποίησε μια σειρά από ενέργειες προς αυτήν την κατεύθυνση. (72) Αυτό επισημάνθηκε ,όταν οι «συντηρητικοί» μουσουλμάνοι σε επιστολή τους ανέφεραν ότι **«ο γενικός διοικητής Θράκης , παρέδωσε τα όργανα της μειονότητας στους νεωτεριστές»** , λέγοντας παράλληλα ότι επειδή δεν ήθελαν οι παλαιομουσουλμάνοι να γίνει αυτή η παράδοση για την αποβολή τους από τα όργανα αυτή, **«έγινε με τη βία»**. Για την κατάσταση αυτή διαμαρτυρήθηκε

και η «**Ένωση Μουσουλμάνων Ελλάδας**», που μάλιστα θεωρούνταν ότι αυτή είχε φιλικές σχέσεις το κυβερνών Λαϊκό κόμμα Την ίδια περίοδο οι παλαιομουσουλμάνοι ζήτησαν άδειες για τη λειτουργία νέων σχολείων αλλά αυτή η δυνατότητα δε δόθηκε από τη γενική διοίκηση (73)

Ο Αθανάσιος Σουλιώτης -Νικολαΐδης παλιός συνεργάτης του Ίωνα Δραγούμη, όταν ανέλαβε Γενικός Διοικητής Θράκης το 1936, κάλεσε το Μάιο του ίδιου έτους, το βουλευτή Hamdi Huseyin Fehmi, που ήταν από τα ηγετικά και σημαντικότερα στελέχη της εθνικιστικής-κεμαλικής πτέρυγας, αγωνιζόμενος με κάθε τρόπο για την επιβολή των μεταρρυθμίσεων στους μουσουλμάνους της Θράκης, θεωρώντας ασυμβίβαστη τη θέση του, ως προέδρου της «μουσουλμανικής κοινότητας» με τη βουλευτική του ιδιότητα. Παράλληλα αντιλήφθηκε την νέα πολιτική κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στην περιοχή, έχοντας ανάλογη εμπειρία από το πρόσφατο παρελθόν ανέφερε, στους προϊσταμένους του, το μεγάλο ζήτημα της τουρκικής προπαγάνδας, στη Θράκη και ίδρυσε στα πλαίσια της Γενικής Διοίκησης, το τμήμα πολιτικών υποθέσεων με αρμοδιότητα την παρακολούθηση της εφαρμογής των διατάξεων για τις μειονότητες.

Το ίδιο χρονικό διάστημα οι διπλωματικές υπηρεσίες της Τουρκίας αναδείκνυαν το γενικό προξενείο της Κομοτηνής σε κύριο όπλο υλοποίησης της κεμαλικής πολιτικής. Θα πρέπει να τονισθεί ότι, έως το 1930 τα υποψήφια στελέχη του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών προερχόταν κύρια από τις τάξεις των υπαλλήλων της κρατικής μηχανής, μη έχοντας την κατάλληλη μόρφωση. Μετά το 1930 καθιερώθηκαν εξετάσεις για την εισαγωγή, στο διπλωματικό σώμα, που προϋπόθεταν πανεπιστημιακό δίπλωμα, ενώ στις αποστολές προς την Αθήνα και γενικότερα στην Ελλάδα, επιλεγόταν τα πιο έμπειρα πρόσωπα. Ο Ahmet Muhtar Mullaoglu για παράδειγμα ήταν ένας από αυτούς που είχαν υπηρετήσει ως πρώτος πρέσβης στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και αμέσως μετά τοποθετήθηκε επικεφαλής της τουρκικής πρεσβείας στην Αθήνα (74).

Ένα σημαντικό γεγονός της μεσοπολεμικής περιόδου, είναι το πανθρακικό συνέδριο που διοργάνωσαν το Μάρτιο του 1936, στην Κομοτηνή, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι ομοσπονδίες επαγγελματιών, τα εργατικά, τα επιμελητήρια, τα σωματεία και οι μορφωτικοί σύλλογοι, της Θράκης. Το κεντρικό σύνθημα του συνεδρίου ήταν **«η Θράκη πρέπει να έχει ιδιαίτερη μεταχείριση και όχι να αποτελεί το Θρακιστάν»**. Τα αιτήματα των συνέδρων ήταν να προσλαμβάνονται στις δημόσιες υπηρεσίες και τους οργανισμούς νέοι της Θράκης και να σταματήσει οι διακρίσεις εναντίον τους, να δημιουργηθούν περισσότερα σχολεία, να καταργηθούν οι ανθυγιεινοί χώροι δουλειάς, να υπάρξει νοσοκομειακή περίθαλψη με ελεύθερες συλλογικές συμβάσεις με τους εργοδότες και βελτίωση των όρων εργασίας.

Για τους αγρότες τα αιτήματα, συγκεκριμενοποιήθηκαν στη διανομή της γης και τα τσιφλικιών στους ακτήμονες αγρότες και να δοθούν χαμηλότοκα δάνεια από την αγροτική Τράπεζα. Για τους επαγγελματιοβιοτέχνες και εμπόρους, τα αιτήματα ήταν, η χρηματοδότηση από τις τράπεζες, με χαμηλότοκα δάνεια για να ξεπεραστεί η οικονομική κρίση. Παράλληλα ζητήθηκε να γίνουν εγγειοβελτιωτικά και δημόσιοι δρόμοι για την ανάπτυξη της περιοχής της Θράκης. Μετά τη λήξη του συνεδρίου, δημιουργήθηκε συντονιστική επιτροπή και επιτροπές από όλες τις πόλεις και φορείς της Θράκης που δέχθηκαν ότι η περιοχή πρέπει να έχει ιδιαίτερη μεταχείριση για εθνικούς λόγους από την Πολιτεία. Η δικτατορία όμως του Ι.Μεταξά, τον Αύγουστο του 1936, ανέτρεψε όλα τα οράματα και

αιτήματα του Θρακικού λαού, όπως αυτά διατυπώθηκαν στο συνέδριο, διέλυσε την επιτροπή και δεν έδωσε συνέχεια στην πορεία του λαού της Θράκης, δια μέσω αντιπροσωπευτικών θεσμών. (75)

Στη δεκαετία του 1930 παρατηρείται μία δραστηριοποίηση των μουσουλμάνων της Θράκης και ένταξή τους σε συλλογικές αντιπροσωπεύσεις που ανήκαν στη συντηρητική «παλαιομουσουλμανική» ομάδα. Αυτή προσπαθούσε να επιβιώσει, μετά τις απελάσεις στην οποίες προχώρησε η ελληνική κυβέρνηση, την επίθεση της κεμαλικής πολιτικής που έπαιρνε ολοένα και μεγαλύτερες διαστάσεις και την «νέα νεωτεριστική εθνικιστική πλευρά» που είχε όλες τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις για να προχωρήσει στον εκτουρκισμό των μειονοτήτων. Μετά την «Ένωση Τούρκων Νέων» που υπήρχε στη δεκαετία του 1920, στη δεκαετία του 1930, ιδρύθηκαν σύλλογοι που βάσει καταστατικού, «αποτελούσαν χώρο φιλανθρωπίας και επαγγελματικής επαφής», αλλά πολιτικά και κοινωνικά, αποτέλεσαν χώροι διαμόρφωσης συνειδήσεων και των τουρκικών εθνικών επιδιώξεων.

Η «Φιλανθρωπική Ένωση για τα παιδιά του τουρκικού ορφανοτροφείου Κομοτηνής» («Gumulcine Yoksul Mektep Cocuklarina Bakim Birligi») ιδρύθηκε το 1933 και φρόντιζε για τα ορφανά της πόλης και της περιοχής, τους έδινε χρήματα, ρούχα και τετράδια. Αυτός ο σύλλογος επιβίωσε μέχρι την έναρξη του δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. (76)

Η «Ένωση Τούρκων δασκάλων δημοτικού σχολείου» («Bati Trakya Turk Ilkokul Ogretmenler Birligi») έγινε γνωστή με την επωνυμία Ένωση Δασκάλων («Muallimler birligi»). Δημιουργήθηκε το 1936, στο τότε κέντρο των νεωτεριστών, τη Ξάνθη και ανέπτυξε έντονη δράση, σχετικά με την προώθηση των κεμαλικών ιδεών. Η Ένωση υποστήριξε την είσοδο και θεμελίωση του λατινικού αλφαβήτου και των μεταρρυθμίσεων στο χώρο των μειονοτήτων, αλλά τον ίδιο χρόνο διαλύθηκε αφού αντιμετώπισε μεγάλα οικονομικά προβλήματα, παρά το ζήλο που επέδειξαν τα μέλη της, για την υποστήριξη των σκοπών της.

Η «Ένωση Τούρκων Δασκάλων Ροδόπης- Έβρου», («Rodop -Evros Turk Ogretmenleri Birligi») υπήρξε ανάλογη κίνηση, αλλά διαλύθηκε λόγω των πολλών εσωτερικών προβλημάτων και κυρίως, λόγω των διαφωνιών που προέκυψαν μεταξύ των μελών της. Οι δύο ενώσεις δασκάλων, αν και υπήρξαν φιλοκεμαλικές από τη γέννησή τους, ακολουθώντας αυτή τη γραμμή με ζήλο, και έχοντας μεγάλη χρηματοδότηση από το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής, δεν κατόρθωσαν να έχουν μακροζωία, αφού οι έριδες μεταξύ των μελών της, δεν επέτρεψαν κάτι τέτοιο. Έριδες που είχαν την πηγή τους, στην επιθυμία των ηγετών των Ενώσεων, να γίνουν ολοένα και περισσότερο φιλοκεμαλικοί και αρεστοί στον εκάστοτε επικεφαλής του προξενείου.

Η «Ένωση Ισλαμικής Ενότητας» («Ittihad-i Islam Cemiyeti»), ιδρύθηκε στην Κομοτηνή το 1933 και κάτω από την σκέπη της, ενώθηκαν οι οπαδοί των ισλαμικών παραδόσεων, με στόχο τη διατήρηση της ταυτότητάς τους, μπροστά στην καταιγίδα αλλαγών, στη Θράκη. Η καταπολέμηση των μεταρρυθμίσεων, με την εισαγωγή στο χώρο της Θράκης της κεμαλικής πολιτικής, ήταν ο βασικός στόχος, της Ένωσης. Πολλοί τούρκοι συγγραφείς, θεωρούν ότι η συγκεκριμένη οργάνωση των «παλαιομουσουλμάνων» χρησιμοποίησε ως προκάλυμμα τους όρους Ισλάμ και μουσουλμανικό, ενώ στην πραγματικότητα αποσκοπούσε «μόνο στη υπονόμηση του τουρκικού εθνικού αισθήματος στη Δυτική Θράκη». (77)

Την περίοδο αυτή , παρατηρείται μία άνθηση του μειονοτικού τύπου που σε αντίθεση με την προηγούμενη πριν τις απελάσεις, είναι φιλοκεμαλικός ασπάζεται τις νέες απόψεις που εισάγονται , τις προωθεί με ζήλο ,είναι αρκετά πιο ποιοτική έκδοση και με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής. Στη δεκαετία του 1930 κυκλοφόρησαν , στη Θράκη , οι τουρκόφωνες εφημερίδες

«**Milliyet**» («Έθνος») που εκδόθηκε στην Ξάνθη το 1931 , από τους Hamdi Huseyin Fehmi και Nuri Yılmaz (Osman Nuri). (78) Ο Osman Nuri υπήρξε φίλος και συνεργάτης του Mehmet Hilmi ,του πρωτεργάτη των κεμαλικών απόψεων στη Θράκη και μορφή που κυριαρχεί αυτήν την εποχή στην επιβολή των «νεωτεριστικών» ιδεών. Μετά όμως το θάνατο του Hilmi ,ο Osman Nuri , διαφώνησε με τους διαδόχους του και ακολούθησε δική του ανεξάρτητη πορεία. Αυτή η εφημερίδα είχε τη μεγαλύτερη χρονική διάρκεια κυκλοφορίας ,αφού εκδιόταν μέχρι το 1968.

«**Trakya**» («Θράκη»). Εκδόθηκε στη Ξάνθη και το πρώτο της φύλλο κυκλοφόρησε στις 16 Ιουλίου του 1932 , από τον Osman Nuri και η έκδοση της συνεχίστηκε με διακοπή στο διάστημα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, έως το 1965. Η εφημερίδα θεωρείται διάδοχος της «Yeni Adim». Ο Osman Nuri εκλέχτηκε βουλευτής μετά τον πόλεμο ,επικρίνοντας την ελληνική κυβέρνηση για τη στάση της στα μειονοτικά ,προωθώντας την κεμαλική πολιτική στη Θράκη , χωρίς όμως μεγάλο κύκλο στενών συνεργατών

«**Ulku**» («Ιδανικό») Η εφημερίδα κυκλοφόρησε ,στην Κομοτηνή στις 24 Νοεμβρίου του 1933, από το Fayik Ismail και στην συνέχεια , από τον Ismail Sadik Sahar. Η «Ulku», υπήρξε εφημερίδα με εθνικιστικές θέσεις, καθοδηγητής της μουσουλμανικής νεολαίας της Κομοτηνής και κεντρικό σημείο αναφοράς των κεμαλικών αρχών και ιδεών. Θεωρείται ο καλύτερος εκφραστής και συνεχιστής της Yeni Adim , του Mehmet Hilmi. Ανέπτυξε έντονη πολεμική με τις ελληνικές εφημερίδες και ήρθε πολλές φορές σε ανοιχτή αντιπαράθεση μ' αυτές. Μια μεγάλη επιτυχία της εφημερίδας ήταν η εκλογή του Yatip Yusuf ως γερουσιαστή. Ο εκ των εκδοτών της ,ο Ismail Sadik , φανατικός κεμαλιστής και ιδρυτής δημοτικού σχολείου σε κεμαλικά πρότυπα, έγινε γνωστός «ως εχθρός των Ελλήνων». Το 1935 ,η «Ulku», θεωρήθηκε όργανο της Τουρκίας και η κυκλοφορία της εφημερίδας του απαγορεύθηκε στις 21 Ιουλίου 1936 (79) Ο Ismail Sadik έγινε πάλι δάσκαλος και το 1939 επέστρεψε στην Κομοτηνή για να επαναλάβει την κυκλοφορία της εφημερίδας του. Στο δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο όμως, οι βουλγαρικές δυνάμεις κατοχής ,κατέστρεψαν την εφημερίδα του. Η «Ulku» θεωρείται από την τουρκική βιβλιογραφία , ως η πρώτη αξιόλογη εφημερίδα της Κομοτηνής, που προώθησε σε μεγάλο βαθμό τις νέες κεμαλικές ιδέες στο χώρο, ενώ η δημιουργία της είχε ως αποτέλεσμα, να μεταφερθεί το κέντρο της πολιτικής , κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής των μειονοτήτων ,από την Ξάνθη στην Κομοτηνή ,γεγονός που υπάρχει μέχρι σήμερα

«**Yeni Yol**» («Νέος Δρόμος») .Εκδόθηκε το 1933 στη Ξάνθη από τον Ibrahim Demir Serdarzade υπό τον τίτλο της παλιάς εφημερίδας ,που υπήρξε κύριο σημείο του κεμαλισμού και των μεταρρυθμίσεων στη Θράκη, με ηγέτη τον Hilmi . Εκδόθηκε με αραβικούς και λατινικούς χαρακτήρες και είχε σχεδόν τους ίδιους στόχους και σκοπούς με την εφημερίδα Cumhuriyet. Αυτές οι δύο εφημερίδες προσπάθησαν να εξυπηρετήσουν σκοπούς του εκδότη τους, στην προσπάθειά και φιλοδοξία του να εκλεγεί βουλευτής από τις εκλογές του το 1933, γεγονός που τελικά κατάφερε, με το συνδυασμό των ανεξάρτητων φιλελεύθερων. Αμέσως μετά την εκλογή του ο Ibrahim Demir Serdarzade μεταπήδησε στο Λαϊκό Κόμμα .(80)

«**Cumhuriyet**» («Δημοκρατία») Η «Cumhuriyet» εκδόθηκε στην Κομοτηνή το 1933 από τον Ibrahim Demir Serdarzade και κυκλοφορούσε ταυτόχρονα τόσο με λατινικούς, όσο και αραβικούς χαρακτήρες. Ο Ibrahim Demir Serdarzade υπήρξε εκδότης της Yeni Yol του Mehmet Hilmi και στενός συνεργάτης του, στη Yeni Adim. Αποτέλεσε ηγετικό στέλεχος της εθνικιστικής -νεωτερικιστικής πτέρυγας και για ένα διάστημα αναδείχθηκε πρόεδρος της «Ένωσης Τούρκων Νέων». (81) Η Cumhuriyet κυκλοφόρησε τρεις φορές και μετά διέκοψε την έκδοσή της.

«**Mudafaa-yi Islam**» («Η άμυνα του Ισλάμ») Εκδόθηκε στην Κομοτηνή ως όργανο της «Ένωσης Ισλαμικής Ενότητας», που προασπιζόταν την ισλαμική παράδοση στη Θράκη και μαχόταν τους μεταρρυθμιστές. Η «Mudafaa-yi Islam» είχε εκδότες τον Hasanoglou Mustafa Hilmi και τον Seyh Fuad, που όπως φανερώνεται και από τον τίτλο της, αμυνόταν στις κεμαλικές επιθέσεις, στο μειονοτικό χώρο. Κυκλοφόρησε στις 28 Μαρτίου 1935 και είχε ζωή έως και το 1939 (82), και κατ' άλλους, συγγραφείς έως το 1941 (83). Η εφημερίδα είχε ως προτεραιότητες τη διατήρηση των παραδόσεων και την καταπολέμηση του κεμαλισμού, και ήταν η μόνη παλαιομουσουλμανική εφημερίδα που εκδόθηκε αυτό το διάστημα, με αραβικούς χαρακτήρες. Παράλληλα υπήρχε και η **Balkan** («Βαλκάνια»), η οποία όμως δεν παρουσίαζε μεγάλη συνέπεια και συνέχεια στην κυκλοφορία της, ενώ από την άλλη πλευρά οι τούρκοι συγγραφείς, τη θεωρούν ως όργανο των ελληνικών αρχών. Γύρω από αυτές τις εφημερίδες και κυρίως γύρω από την «Mudafaa-yi Islam», συσπειρώθηκαν οι φανατικοί υποστηρικτές των ισλαμικών παραδόσεων και όσοι δεν είχαν απελαθεί το 1930, μαζί με τους «150».

«**Ulus**» («Έθνος») Ο Ahmet Aydinli που κατάγεται από τη (Δυτική) Θράκη και διετέλεσε πρόεδρος του «Συνδέσμου Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης», συγγραφέας του βιβλίου, «**Bati Trakya faciasinin icyuzu, Istanbul, 1971**», («Η τραγική όψη του δράματος της Δυτικής Θράκης») που είναι συνεχής πηγή ενημέρωσης των Τούρκων για την κατάσταση των μουσουλμάνων στη Θράκη, κάνοντας λόγο για τις εφημερίδες που εκδόθηκαν αυτήν την εποχή, αναφέρεται σ' αυτήν την εφημερίδα, χωρίς να παραθέτει περισσότερα στοιχεία. (84)

«**Muallim mecmuasi**» («Διδασκαλική Επιθεώρηση»). Η έκδοση αυτή των δασκάλων, που υπηρετούσαν στα μειονοτικά σχολεία της Θράκης, αποτελεί το μοναδικό περιοδικό, που κυκλοφόρησε πριν το δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και εκδόθηκε το 1933 στη Ξάνθη, ως όργανο της «Μεταρρυθμιστικής Ένωσης Δασκάλων». Κυκλοφόρησαν μόνο 9 τεύχη αφού τον ίδιο χρόνο διαλύθηκε ο φορέας που το τύπωνε.

Την περίοδο αυτή, από τη έκδοση των εφημερίδων και με τους δύο τύπους αλφαβήτων, το αραβικό και το λατινικό, διαφαίνεται η προσπάθεια της προώθησης μέσα από τον τύπο του λατινικού αλφαβήτου, της νέας μεταρρυθμιστικής πολιτικής, ενώ όπως αναφέραμε οι εκδόσεις αυτής της περιόδου, παρουσιάζουν μεγαλύτερη διάρκεια από αυτές της δεκαετίας του 1920.

Στο χώρο των μουσουλμανικών μειονοτήτων αμέσως μετά την συνθήκη της Λωζάννης, ιδρύονται μειονοτικές ενώσεις που διακρίνονται για τις αντιπαλότητες, προσωπικών και πολιτικών προτεραιοτήτων και επιδιώξεων, που οι περισσότεροι θέλουν να φανούν αρεστοί με τις δραστηριότητές τους στο τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής. Παράλληλα δημιουργούνται σωματεία θρησκευτικά, μουσουλμανικών επιδιώξεων και διαφύλαξης της παράδοσης και νεωτερικιστικές ενώσεις. Κοινή αναφορά όλων των θρησκευτικών σωματείων είναι το Ισλάμ και η ζωή και γύρω από

αυτό. Οι νεωτεριστικές (κεμαλικές) ενώσεις, δεν προσδιορίζουν τους σκοπούς και τους στόχους, όπως παρατίθενται στο καταστατικό τους (πολιτιστικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές εκδηλώσεις), αλλά κυρίως από τη χρήση των όρων Τούρκος όπως για παράδειγμα, η Ένωση Τούρκων Δασκάλων και Ένωση Τουρκικής Νεολαίας, προσδοκώντας αποκτήσουν την εθνική ταυτότητα που αποτελεί, μία από τις κυριότερες παραμέτρους της κεμαλικής πολιτικής για τον μουσουλμανικό πληθυσμό

«**Ittihad -i Islam**» («Ένωση Μουσουλμάνων Ελλάδας»). Η Ένωση ιδρύθηκε στην Κομοτηνή στις 22 Δεκεμβρίου 1933 και πρόεδρος του ήταν για μεγάλο χρονικό διάστημα ο Κιρκάσιος φυγάς, Hafuz Ali Resat. Σκοποί της ένωσης, ήταν η θρησκευτική διαπαιδαγώγηση των μουσουλμάνων και η σύσφιξη των σχέσεων όλων όσων ασπαζόταν τη διδασκαλία του Κορανίου, τις συνήθειες και τις παραδόσεις του μουσουλμανισμού (άρθρο 2 του καταστατικού). Μέλη της μπορούσαν να γίνουν οι μουσουλμάνοι Έλληνες πολίτες που είχαν παραμείνει πιστοί στη μωαμεθανική θρησκεία και τις εντολές του ιερού μουσουλμανικού νόμου και συνέχιζαν **«υπεραμυνόμενοι της διατηρήσεως αυτών»**, ενώ, **«δικαίωμα εγγραφής εις την Ένωσιν έχουσιν άπαντες οι μουσουλμάνοι τη θρησκείαν και πιστοί του ελληνικού κράτους υπήκοοι»** (άρθρο 3). Για την επιτυχία των σκοπών της, η Ένωση εργάστηκε με ζήλο για να μην περάσει η υποχρεωτική χρήση του λατινικού αλφαβήτου, που επέβαλε η Ελληνική και η Τουρκική πολιτική, με την προσέγγιση των δύο χωρών το 1930, καθώς και για να απαγορευτεί η είσοδος δασκάλων από την Τουρκία, προκειμένου να διδάξουν στα μειονοτικά σχολεία. Κατήγγειλε δημόσια αρκετές φορές το Τουρκικό Προξενείο της Κομοτηνής, για ανάμειξη του σε θέματα θρησκευτικών αργιών και διαμαρτυρήθηκε όταν μετά από μια σειρά ενεργειών, **«ότι στο όνομα της ελληνοτουρκικής προσέγγισης τείνει να μεταβληθεί η μουσουλμανική σε τουρκική μειονότητα»**. (85)

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και τις αλλαγές που επήλθαν στο εσωτερικό σκηνικό της Ελλάδας και την νέα περίοδο ελληνοτουρκικής φιλίας που εγκαινιάζόταν, το καταστατικό της Ένωσης τροποποιήθηκε τον Ιανουάριο του 1950, με πιο σημαντική μεταβολή, της προσθήκης δια απόφασης της Γενικής Συνέλευσης και μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου ότι μπορεί να διαγράφεται **«παν μέλος μη σεβόμενον τα μουσουλμανικά ήθη η του οποίου η διαγωγή αντιστρατεύεται προς τους σκοπούς του Σωματείου»** (άρθρο 5). Τον Απρίλιο του 1974 υπήρξε νέα τροποποίηση, με πιο σοβαρή αλλαγή, την πρόβλεψη της δυνατότητας διαγραφής, ύστερα από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης, των μελών όταν διαπιστωνόταν ότι, **«διατηρούσαν επαφές με ξένα προξενεία ή ασκούσαν προπαγάνδα προς όφελος ξένης δύναμης»**. Το 1978 με το θάνατο του Hafuz Ali Resat, η «Ένωση Μουσουλμάνων Ελλάδας» διαλύθηκε.

Από το 1928 λειτουργούσε άτυπα και παράνομα, έχοντας κάλυψη λόγω των ιδιαιτεροτήτων αυτής της περιόδου ελληνοτουρκικής προσέγγισης και από το 1938, με εγκεκριμένο καταστατικό η **«Ένωση Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής»**. Στόχος της Ένωσης ήταν η πνευματική και σωματική διαπαιδαγώγηση της «τουρκικής νεολαίας», της (Δυτικής) Θράκης, με την εκμάθηση της νέας τουρκικής γραφής και διαλέκτου (άρθρο 2). Με το ίδιο καταστατικό, μια και εμπνευστής δημιουργίας της ήταν ο Mehmet Hilmi, λειτουργούσε από το 1927 και τη Ξάνθη, μία αντίστοιχη οργάνωση νέων κεμαλικών, η **«Ένωσης Τουρκικής Νεολαίας Ξάνθης»**.

Το 1936 θα ιδρυθεί στην Κομοτηνή η «Ένωση Τούρκων Διδασκάλων Ροδόπης- Έβρου». Σκοποί της Ένωσης που είχε κεραλικό προσανατολισμό , ήταν η προαγωγή των επαγγελματικών γνώσεων των μελών της και η λήψη μέτρων που είχαν σχέση με την **«πρόοδο των τουρκικών σχολείων της Θράκης»** (άρθρο 2 παρ.1) . Η Ένωση τροποποίησε το καταστατικό της , με την αρ 334/1966 απόφαση του πολυμελούς πρωτοδικείου και έλαβε την επωνυμία **«Ένωση Τούρκων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης»**. Το 1983, 60 σχεδόν χρόνια μετά την ίδρυση της και 30 μετά την τροποποίηση του καταστατικού , όπου το όνομα της Ένωσης, παρέμεινε αναλλοίωτο τυπικά και ουσιαστικά , ο τότε νομάρχης Ροδόπης Α Παπαδήμος υπέβαλε αίτηση στο μονομελές Πρωτοδικείο Ροδόπης , για απαγόρευση χρήσης του συγκεκριμένου όρου . Η επωνυμία του συλλόγου κρίθηκε τελεσίδικα με την 1730/1987 απόφαση του δ' πολιτικού τμήματος του Αρείου Πάγου, γεγονός που ξεσήκωσε διαμαρτυρίες από τους μουσουλμάνους, ενώ έγιναν και περιορισμένης έκτασης επεισόδια στην Κομοτηνή

Στο τέλος αυτής της περιόδου , θα ιδρυθεί η **«Idibah -i-Islam»** (« Ισλαμική Αφύπνιση των μουσουλμάνων Δυτικής Θράκης»), θρησκευτικό σωματείο που ιδρύθηκε το 1949 (αρ. εγγραφής πρωτοδικείου Ροδόπης 113/49) .Σκοπός του υπήρξε **«η νόμιμη άμυνα των μουσουλμάνων από την έκλυση των ηθών και των εξάρθρωση των δεσμών του ανθρώπου με τη θρησκεία»** . (άρθρο 2 καταστατικού) Επίσης **«η μέριμνα όπως προληφθεί με κάθε θεμιτό , πνευματικό και πολιτισμένο μέσο η κατάπτωση και καταστούν κοι μουσουλμάνοι χρηστοί πολίτες»** (άρθρο 2 καταστατικού) Παράλληλα στο καταστατικό του σωματείου , υπάρχει η επισήμανση πως **«σε κάθε πράξη που απαγορεύεται από τη θρησκεία υπάρχει υλική και ηθική ζημία , γιατί δεν υφίσταται ανθρώπινος νόμος , που να εκτλεί πλήρως τα καθήκοντα της προληπτικής αστυνόμευσης , όπως η θρησκεία»**.

Η «Ισλαμική Αφύπνιση των μουσουλμάνων Δυτικής Θράκης» , λειτούργησε πιο διαλεκτικά στο μειονοτικό χώρο Μπορεί να υπήρξε καταστατικά ένα τυπικό θρησκευτικό σωματείο , αλλά με το χρόνο αποτέλεσε το **«μεταίγμιο στη μονοδρομική λειτουργία των ισλαμικών κανόνων , εκφράζοντας μια εξισορρόπηση και ένα στοιχειώδη συγκερασμό των αντίρροπων συμφερόντων , που αναπτύσσονταν στο χώρο της μειονότητας»**. (86)

Πρωτοστάτης της ίδρυσής της ο Yasar Mehmetoglu, τέως βουλευτής, που ξεκίνησε την πολιτική του καριέρα στηριζόμενος στους θρησκευτικούς αντικεμαλιστές . Η στάση του ήταν σχετικά ήπια και μετριοπαθής έναντι των μεταρρυθμιστών , κάτι που είχε ως αποτέλεσμα να υπάρξει μεγάλη αντίδραση από την «Ένωση Μουσουλμάνων Ελλάδας» Η «Ισλαμική Αφύπνιση» διαλύθηκε μετά το 1974

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η πολιτική και οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα δεν είναι άσχετη από την πρακτική αποπροσανατολισμού της κοινής γνώμης ,από τα μεγάλα εσωτερικά προβλήματα ,της ανεργίας ,την μεγάλη παγκόσμια οικονομική κρίση και τις αναταραχές στην πολιτική ζωή. Το 1932 το χρέος έφτασε 100 δολάρια κατά κεφαλή ,περισσότερο δηλαδή από το κατά κεφαλή εισόδημα, και για την κάλυψη των τοκοχρεολυσίων απαιτούνταν περίπου το 40 -50% του εθνικού προϋπολογισμού, (87) η διεθνής

κρίση όξυνε το αδιέξοδο και το ίδιο έτος , το κράτος κήρυξε μερική εθνική πτώχευση, γεγονός που ενίσχυσε την πίεση των ξένων πιστωτών. Την περίοδο αυτήν , δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί η εκβιομηχάνιση -ανάπτυξη της χώρας ,αφού οι επενδυτές ενίσχυαν στην ελαφριά βιομηχανία, ενώ οι λίγες σημαντικές προσπάθειες για την εκβιομηχάνιση της χώρας έγιναν από ξένες βρετανικές, κυρίως, επιχειρήσεις

Το 1932 οι φιλελεύθεροι έπεσαν από την κυβέρνηση, στην οποία ανήλθε το Λαϊκό κόμμα , το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας κέρδισε το 6% . Κατά τη διάρκεια του 1932 είχαμε απεργίες με διώξεις με βάση το νόμο **«περί Προστασίας του Κοινωνικού καθεστώτος»** , το γνωστό «Ιδιώνυμο» που θεσμοθέτησε η κυβέρνηση Βενιζέλου, το 1929 Το 1934 υπήρχαν 180 000 άνεργοι και υπήρχαν τα μεγάλα προβλήματα των καπνοπαραγωγών και σταφιδοπαραγωγών, προβλήματα που εντεινόταν και από την παγκόσμια οικονομική κρίση Στη Ξάνθη , αλλά και την Καβάλα , χώρους μεγάλης καπνοπαραγωγής στη Θράκη και την ανατολική Μακεδονία , θα γίνουν τα επόμενα χρόνια μεγάλες διαδηλώσεις, που είχαν και θύματα.

Το Μάιο του 1933 , ανανεώνεται η ελληνοτουρκική προσέγγιση , που από ελληνικής πλευράς είχε ως πρωταρχικό στόχο , την βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, με οποιοδήποτε ελληνικό κόστος, σε άλλο ζήτημα , και ειδικά στη Θράκη και υπογράφεται η συμφωνία εμπορίου και στις 14 Σεπτεμβρίου του 1933 το σύμφωνο Εγκάρδιας Συνεννόησης , έθετε τις αμοιβαίες εγγυήσεις ,του απαραβίαστου του κοινού συνόρου Ελλάδας και Τουρκίας (κοινό σύνορο αποτελούσε η Θράκη). Το επόμενο όμως έτος, παρά το φιλικό κλίμα , η κεμαλική Τουρκία συνεχίζει να δημιουργεί προβλήματα στους Έλληνες που απέμειναν στα όριά της και με το νόμο 2525/34 , της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης ,οι ομογενείς θα υποχρεωθούν να τουρκοποιήσουν τα επώνυμα τους ενώ αυτό το διάστημα εγκαινιάζεται στην Κωνσταντινούπολη, η εκστρατεία **«συμπατριώτη μίλα τουρκικά»**.

Το Βαλκανικό σύμφωνο του 1934 , η αναθεωρητική σύσκεψη του Montreux στις 22 Ιουνίου 1936 με τη συμμετοχή 9 χωρών (οι χώρες που μετείχαν στη Λωζάννη πλην της Ιταλίας) , όπως και ο άξονας Ρώμης- Βελιγραδίου- Σόφιας με τον οποίο επιθυμούσε σχέσεις και η Άγκυρα , ήταν γεγονότα που ανησυχούσαν την Ελλάδα μια και ήξερε την ολαβική απειλή για τη Μακεδονία και τη Θράκη Παράλληλα υπήρξαν επαφές της Γιουγκοσλαβίας στην Τουρκία, για να πιέσει με τη σειρά της , την Ελλάδα , με την οποία είχε φιλικές σχέσεις και συνεργασίας , γιατί η Βουλγαρία σύμμαχος της Γιουγκοσλαβίας, ζητούσε κατάργηση άρθρων του Neigi (αφοπλισμός της Βουλγαρίας) και άρθρων της Λωζάννης (αφοπλισμός των ζωνών της Θράκης) .

Με τη δολοφονική απόπειρα εναντίον του Βενιζέλου , και την απόπειρα βενιζελικού πραξικοπήματος (1η Μαρτίου 1935) θα αρχίσουν οι μαζικές διώξεις των βενιζελικών δημοσιών υπαλλήλων και στρατιωτικών Ο Βενιζέλος θα φύγει στο εξωτερικό , την διακυβέρνηση της χώρας θα αναλάβει ο Κονδύλης , ο οποίος θα διεξάγει και το δημοψήφισμα για την επαναφορά του βασιλιά, που θα επιστρέψει το Νοέμβριο του 1935 Κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους με την κρίση στην Αβησσυνία , από μερίδα του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών , υπήρξε σκέψη για να φύγουν οι μουσουλμάνοι της Θράκης ,στην Τουρκία, αφού λόγω έλλειψης οχύρωσης της χώρας υπήρχε φόβος για εισβολή της Τουρκίας και ενσωμάτωση της Θράκης στο τουρκικό κράτος, κάτι που τελικά δε επαληθεύτηκε. Το σχέδιο απ' ότι αποδείχθηκε υπήρχε και εκπορευόταν από κύκλους του Τουρκικού

Υπουργείου εξωτερικών, που ασπάζοταν την ιδέα της ενσωμάτωσης, και εντάσσοντάς της, στα ευρύτερα μεσοπολεμικά παντουρκιστικά σχέδια και οράματα. Οι τουρκικοί διπλωματικοί αυτοί κύκλοι, με στενές σχέσεις με τους στρατιωτικούς που σύντομα θα εξελιχθούν σε φιλοναζιστές και αντιμειονοτικούς, είχαν επικεφαλής τον υπουργό εξωτερικών Numan Memencioglu.

Στην περίοδο που εξετάζεται ο πληθυσμός της Θράκης παρουσιάζει αύξηση λόγω της εισροής προσφύγων και της γενικής φυσικής αύξησης που συντελείται προπολεμικά στη χώρα. Το 1928 η απογραφή εμφανίζει συνολικό πληθυσμό 303.171 ατόμων (1920=198.877), μια αύξηση δηλαδή 104.194 ατόμων, που αντιπροσωπεύει το 52,36 του πληθυσμού του 1920 και το 1940 ο πληθυσμός της Θράκης έχει αύξηση της τάξεως του 18,725% (56.752 άτομα) και ετήσια αύξηση 1,56%

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ 4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ

Μέσα σε λίγους μήνες, μέσα στο 1935, πέθαναν οι Κουντουριώτης, Ζαΐμης (πρόεδροι Δημοκρατίας), Κονδύλης, Βενιζέλος, Τσαλδάρης, ανοίγοντας το δρόμο στον Ι. Μεταξά που επέβαλε δικτατορία, στις 4/8/1936. Με την επιβολή του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου, επικράτησε περιορισμός των δικαιωμάτων και κλίμα φόβου στο Θρακικό χώρο, όπως άλλωστε και σε όλη την Ελλάδα. (88) Η περίοδος της δικτατορίας του Μεταξά υπήρξε για την Ελλάδα, κρίσιμη αφού συντελέστηκαν σημαντικές αλλαγές στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική της χώρας αλλά σε γενικές γραμμές, ο Μεταξάς συνέχισε την πολιτική φιλίας με την Τουρκία. Έτσι, οι κίνδυνοι για την Ελλάδα, δεν προερχόταν από την ανατολή αλλά από τα βόρεια της χώρας. Άποψη που ενισχύθηκε με τη συμφωνία μεταξύ Βουλγαρίας και Γιουγκοσλαβίας. Ο Γεώργιος Μελάς επικεφαλής του πολιτικού τμήματος του Ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών, το 1938, εκτιμούσε, ότι η Βουλγαρία θα ήταν ελεύθερη να επιδιώξει μία διέξοδο στο Αιγαίο στην περιοχή της Αλεξανδρούπολης, ενώ η Γιουγκοσλαβία θα επιδίωκε κάτι αντίστοιχο στη Θεσσαλονίκη. Ο Μεταξάς πληροφορήθηκε ότι τον Νοέμβριο του 1938, ο Γιουγκοσλάβος Πρωθυπουργός Stoyadinovits φιλοξένησε στη Νύσσα το Βούλγαρο πρωθυπουργό Kiosevanof και ο τελευταίος του πρότεινε διαμελισμό της Ελλάδας, με τη χαρακτηριστική φράση **«Βούλγαροι Θράκην, Γιουγκοσλαύοι Θεσσαλονίκην»** όπως του αποκάλυψε στο Βελιγράδι, ο αντιβασιλεύς Παύλος της Γιουγκοσλαβίας.

Το γενικό κλίμα τρομοκρατίας, αστυνομικών μέτρων, διώξεων και εκτοπίσεων της 4ης Αυγούστου, που με το χρόνο πήρε διαστάσεις επικράτησε και στη Θράκη, με αποτέλεσμα να μετριασθεί κάπως, η τουρκική προπαγάνδα, που την υλοποιούσαν οι μεταρρυθμιστές-ηγέτες πλέον της μειονότητας. Τότε με το νόμο 376/14-18/12/1936 δημιουργήθηκαν και οι επιτηρούμενες ζώνες, από την ορεινή Θράκη, μέχρι την Ήπειρο.

Στη, Θράκη οι κλειστές αυτές περιοχές αφορούσαν χώρους, όπου ζούσαν κυρίως μουσουλμανικοί πληθυσμοί Πομάκων και συνόρευαν με τη Βουλγαρία. (89) Χρειαζόταν ειδική άδεια εισόδου, από την αστυνομία, της Ξάνθης, της Κομοτηνής και της Αλεξανδρούπολης, προκειμένου κάποιος να εισέλθει στην επιτηρούμενη ζώνη (Ε.Ζ) και αντίστοιχη άδεια εξόδου. Οι κάτοικοι της είχαν ειδική ταυτότητα που έπρεπε να ανανεώνεται κάθε χρόνο και είχε δημιουργηθεί η επιτροπή στρατιωτικής ασφάλειας, που μαζί με την εκάστοτε Νομαρχία, ρύθμιζαν τα εσωτερικά ζητήματα της

Ε Ζ Οι χώροι αυτοί θα αστυνομεύονται και οι κάτοικοι τους θα χρησιμοποιούνται , ανάλογα , με τη φάση που περνούσαν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και οι προτεραιότητες που έθετε η ελλαδική εξωτερική πολιτική. Πρώτα , απέκλειαν την πρόσβαση στους Πομακικούς πληθυσμούς, ύστερα με τον υποχρεωτικό εκτουρκισμό τους ,αποτέλεσε γκέτο, με την ένταξη στο ΝΑΤΟ , ήταν η πρώτη γραμμή άμυνας του βορειοατλαντικού συμφώνου και μετά το 1974, ατόνισε , για να καταργηθεί ουσιαστικά το 1995, από τον Έλληνα Υπουργό Έθνικής Αμύνης

Παράλληλα , με την εδραίωση του συστήματος αποκλεισμού των μουσουλμάνων , μέσα στις συγκεκριμένες επιτουρούμενες στρατιωτικά περιοχές ,υπήρξαν περιορισμοί βασικών δικαιωμάτων και έκλεισαν οι μειονοτικές εφημερίδες *«Ulku» ,»Yeni Adim» και η «Millet»*. Από το 1937 καθιερώνεται η υποχρέωση των δασκάλων των μειονοτικών σχολείων, να γνωρίζουν ελληνικά.(Α.Ν 818/1937 *«Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του νόμου 3578 περί ιδιωτικών σχολείων»* ΦΕΚ αρ φύλ 335 Α,25/8/1937 άρθρο 7.)

Η γνώση της ελληνικής γλώσσας για τους μειονοτικούς δασκάλους πιστοποιούταν από τον αρμόδιο επιθεωρητή για αυτούς που επρόκειτο να διοριστούν σε σύντομο χρονικό διάστημα , ενώ για τους παλιούς δασκάλους καθοριζόταν εξέταση μετά μία διετία (Α Ν 818/1937 άρθρο 7) Παράλληλα περιοριζόταν και η ίδρυση ιδιωτικών σχολείων που λειτουργούσαν πολλά οι μουσουλμανικές κοινότητες Η δημιουργία και λειτουργία ιδιωτικών σχολείων , μπορούσε να γίνει τώρα , μόνο μετά από άδεια του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και γνωμοδότηση του Εποπτικού Συμβουλίου Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως (ΑΝ 818/1937 άρθρο 1 παρ.1) .Αυτή η διαδικασία ήταν σαφώς πιο περιοριστική σε σχέση με την προηγούμενη που στην πράξη επέτρεπε τη λειτουργία σχολείων ακόμη και χωρίς την τήρηση των νόμιμων προϋποθέσεων . Με βάση τον Α Ν 1216/1938 *«περί ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και φροντιστηρίων»* (29/4/1938) και τα μουσουλμανικά σχολεία θα έπρεπε ,να ακολουθούν το αναλυτικό πρόγραμμα του Υπουργείου Για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου υπήρχε ο όρος ότι εκεί ***«θα καλλιεργείται η εθνική παιδεία και το εθνικό φρόνημα»*** . Ο νόμος παράλληλα ανέφερε ότι απαγορευόταν η χορήγηση άδειας σε πρόσωπα ***«εμφορούμεν υπαρχών αντικειμένων προς το κοινωνικόν και πολιτειακόν καθεστώς , ή στερούμενα ηθικής ικανότητας ή απολυθέντα της δημοσίας υπηρεσίας δι' ανεπάρκειαν περί την εκπλήρωσιν των καθηκόντων των, ή δι' ασυμβίβαστον προς το επάγγελμα του εκπαιδευτικού διαγωγών»*** . Τέλος ,χρειαζόταν το απαραίτητο σε όλες τις τότε σχέσεις με το κράτος και κύριο χαρακτηριστικό της εποχής πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων (Α.Ν 1216 /1938 άρθρα 6-8) .

Με τον Αναγκαστικό Νόμο 132/136 της 25 Σεπτεμβρίου 1936 συστάθηκε στη Γενική Διοίκηση Θράκης , τμήμα πολιτικών υποθέσεων Ο προϊστάμενος του τμήματος τελούσε υπό τις εντολές του Γενικού διοικητή και ήταν υπάλληλος του Υπουργείου Εξωτερικών ή στέλεχος , που θα έπρεπε να είχε υπηρετήσει στην Μικτή Επιτροπή ή στο Μικτό Ελληνοτουρκικό δικαστήριο και απαραίτητα να ήταν γνώστης της γαλλικής και τουρκικής γλώσσας. Το συγκεκριμένο τμήμα είχε, κύριο αντικείμενο την αντιμετώπιση των μειονοτικών θεμάτων . Το δεύτερο άρθρο του νόμου αφορούσε την εποπτεία των μουσουλμανικών σχολείων , το διορισμό δύο επιθεωρητών σχολείων ,στα οποία φοιτούσαν μουσουλμάνοι ,που απαραίτητα θα έπρεπε να ήταν άριστοι γνώστες της τουρκικής γλώσσας . Στο 5ο εδάφιο του ίδιου άρθρου , γινόταν λόγος για απαγόρευση κυκλοφορίας σχολικών βιβλίων , τα

οποία προοριζόταν για χρήση στα μουσουλμανικά σχολεία, χωρίς να υπάρχει άδεια του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Αυτό μπορούσε να γίνει μόνο μετά από θετική γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής που είχε συσταθεί γι' αυτό. Με το 7ο εδάφιο γινόταν υποχρεωτική η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα μουσουλμανικά σχολεία και με τον Α Ν 248 (17/10/1936) συστάθηκε θέση γενικού επιθεωρητή ξένων και μειονοτικών σχολείων.

Έως το 1938 τα σχολικά βιβλία των μειονοτικών σχολείων ερχόταν από την Τουρκία, είτε με ανοχή των αρχών, είτε παράνομα στα πλαίσια υλοποίησης της κεμαλικής πολιτικής έως το σχολικό έτος 1938-39, τότε που το Ελληνικό κράτος, τα απαγόρευσε βγάζοντας δικά του βιβλία, εναρμονισμένα στο πνεύμα και στις επιταγές αυτής της πολιτικής περιόδου. Στα αναγνωστικά των πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου υπάρχουν αναφορές για τη ζωή των Πομάκων, απλά θρησκευτικά, αλλά και προπαγανδιστικά κείμενα για το καθεστώς της 4η Αυγούστου όπως για παράδειγμα ο ύμνος της Εθνικής Οργάνωσης Νεολαίας (ΕΟΝ), της μεταξικής νεολαίας, που είχε δημιουργηθεί τότε στα πρότυπα της αντίστοιχης ναζιστικής οργάνωσης. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι στην ΕΟΝ δεν υπήρχε μουσουλμανική συμμετοχή, αφού φέρεται ο Μεταξάς να μην τους επιθυμούσε κάτι τέτοιο.

Στα βιβλία της πέμπτης και έκτης δημοτικού, για τα μειονοτικά σχολεία, οι αναφορές για την 4η Αυγούστου είναι πολύ περισσότερες. Συγκεκριμένα στην ε' δημοτικού διαφαίνεται μία αντιβουλγαρική στάση, που είχε να κάνει με την πολιτική που ακολουθούσε το καθεστώς και η συνέχιση της επίσημης ελληνικής φιλικής στάσης έναντι της Τουρκίας, στα θρησκευτικά κεφάλαια γίνεται λόγος για τη ζωή του Μωάμεθ, ενώ στη στ' τάξη υπογραμμίζεται η επανάσταση του 1821 και στα θρησκευτικά το χρέος των μουσουλμάνων να πραγματοποιήσουν το χατζηλίκι, την επίσκεψη δηλαδή στους ιερούς τους τόπους (90).

Με τον Α Ν 1369/1938 καθιερώθηκε και η δυσμενής μεταχείριση των θρησκευτικών μειονοτήτων, σε σχέση με την ανέγερση των χώρων λατρείας τους αφού αυτή η διαδικασία, απαιτούσε άδεια του μητροπολίτη περιοχής και τελική έγκριση του Υπουργού Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας. Το άρθρο 2 του Α.Ν 1672/1939 αναφέρεται στην ανέγερση ναού και λειτουργία του ανεξάρτητα του δόγματος που ανήκει, εντούτοις προαπαιτείται άδεια της οικείας αναγνωρισμένης εκκλησιαστικής αρχής και του Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας. Στο ίδιο άρθρο του Α.Ν 1363/1938 θεσπιζόταν η υποχρέωση για τους προισταμένους θρησκευμάτων και δογμάτων κάθε νομαρχιακής περιφέρειας, εκτός από την επικρατούσα θρησκεία, να υποβάλλουν κατάσταση κυρωμένη από την αστυνομική και νομαρχιακή αρχή της περιοχής τους, με τον αριθμό πιστών και τα ονόματα κληρικών που ανήκουν στο δόγμα.

Ενώ έχει προηγηθεί η περίοδος ενός βαθμού ισοτιμίας στις σχέσεις, μεταξύ Βενιζέλου-Ataturk, και ενώ σε χαμηλό και μεσαίο επίπεδο πάρθηκαν μέτρα, που στόχο είχαν να άρουν το δεδομένο της έντονης παρέμβασης της κεμαλικής ιδεολογίας στη Θράκη, σε υψηλό επίπεδο σημειώνονται, εντελώς αντίθετα γεγονότα. Στις 19 Οκτωβρίου 1937, ο Ι. Μεταξάς θα επισκεφθεί την Τουρκία, επιδιώκοντας την Ελληνοτουρκική φιλία όπως φαίνεται και από τα αποσπάσματα των δηλώσεων του ηγέτη καθεστώτος της 4ης Αυγούστου: **«...διαβεβαιώ μεγάλε Ατατούρκ ότι ευρίσκεσθε εντός της καρδιάς συσώμου του ελληνικού έθνους...οι λόγοι σας σημαίνουν δι'ημάς πραγματικότητα...η τουρκοελληνική φιλία αποτελεί σήμερα την πλέον σταθερά πραγματικότητα».** (91)

Ο Ι Μεταξάς , φέρεται να προωθούσε τους μεταρρυθμιστές-κεμαλιστές (92) και αυτό είχε διαφανεί και από την επίσκεψη του στην Τουρκία ,θέλοντας έτσι να προσεταιριστεί μία μεγάλη μερίδα μουσουλμάνων . Παράλληλα επιθυμούσε να υπάρξει διατήρηση των καλών σχέσεων με την γειτονική Τουρκία ,έχοντας ταυτόχρονα υπόψη του και το διεθνές περιβάλλον , αλλά και το βαλκανικό . Βέβαια η στάση του Μεταξά σχετικά τη συνέχιση της πολιτικής φιλίας προς την Τουρκία , είχε αρχίσει πολύ πριν την πραξικοπηματική ανάληψη της εξουσίας, όταν πολιτική ευνοϊκής μεταχείρισης για τους μουσουλμάνους ακολουθούσε από το 1927 ,ο γενικός διοικητής Θράκης Ζαφειρόπουλος που ήταν ο εκπρόσωπος του κόμματος του Μεταξά

Η ελληνοτουρκική προσέγγιση του μεσοπολέμου ,ανανεώθηκε αρκετές φορές , από τον Μεταξά . Στο πλαίσιο αυτό σημειώνεται η απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου του 1937, του Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης με το οποίο χαρίστηκε το σπίτι , όπου λέγεται ότι γεννήθηκε ο Ataturk . Για την απόφαση να δοθεί το σπίτι αυτό στην Τουρκική Δημοκρατία ,το καθεστώς Μεταξά προωθούσε την ιδέα να δοθεί το σπίτι με διάφορους τρόπους, με τον φιλικό του τύπο να κρατά πρωταγωνιστική θέση (43)Αρκετοί όμως υποστήριξαν ότι ο θεμελιωτής της σύγχρονης Τουρκίας δεν γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, και η επιμονή της τουρκικής πολιτικής να λειτουργήσει το τουρκικό προξενείο στο συγκεκριμένο χώρο , εξυπηρετούσε άλλους στόχους της . Το ζήτημα της καταγωγής του Ataturk το αντέκρουσε αργότερα ο Ali Riza Nour , αντιπρόσωπος της Τουρκίας στη Λωζάννη και στενός συνεργάτης του Mustafa Kemal , στο 4τομο έργο του *«Hayat ve Hatiratım» («Η ζωή και η ανάμνησή μου»* , Istanbul 1968) όπου μιλάει για την πραγματική του καταγωγή του Ataturk , τον Τύρναβο της Λάρισας, καθώς και για άλλα μυστικά του . Αυτό το έργο κατασχέθηκε και δεν κυκλοφόρησε ποτέ ελεύθερα στην Τουρκία

Μία άλλη κίνηση ανανέωσης του ελληνοτουρκικής φιλίας έγινε τον Απρίλιο του 1938 , με τη συμφωνία των επιτελαρχών της Ελλάδας και Τουρκίας Αλ. Παπάγου και F Σακμακ και την υπογραφή μιας συμπληρωματικής συνθήκης μεταξύ των δύο χωρών που προέβλεπε ότι **«σε περίπτωση επίθεσης μιας ή περισσότερων δυνάμεων εναντίον ενός από τα συμβαλλόμενα μέλη το άλλο ήταν υποχρεωμένο να παραμείνει ουδέτερο»** .Οι δύο χώρες ήταν υποχρεωμένες σε περίπτωση επίθεσης από μέραυς τρίτης δύναμης, **«να συνεννοηθούν μεταξύ τους ώστε να υπάρξει κοινή αντιμετώπιση της κατάστασης»** . (93) Παράλληλα τα γενικά επιτελεία Ελλάδας και Τουρκίας εναρμονισμένα με αυτό το κλίμα που υπήρχε από την ηγεσία , άρχισαν να μελετούν σχέδια άμυνας για τα Στενά ,τη Θράκη ,το Αιγαίο που αποτελούσαν και πάλι κύριο ζήτημα αναφοράς και συζητήσεων στην διεθνή πολιτική σκηνή . Ήταν βέβαια πολύ νωπή συνθήκη του Montreux, όταν η Τουρκία επαναεξόπλισε τα Στενά και η Ελλάδα μερικά νησιά του Αιγαίου, ενώ για τη Θράκη υπήρχε το ενδιαφέρον της Σοβιετικής Ένωσης, θέμα όμως που εντασσόταν και στο γενικότερο πολεμικό περιβάλλον και αβέβαιο κλίμα αυτής της περιόδου .

Η ΕΜΦΥΛΙΑ ΣΥΡΡΑΞΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΡΟΥΜΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ

Με την έναρξη του δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και κύρια με την ιταλική εισβολή στον Ελληνικό χώρο , η τουρκική εξωτερική πολιτική παρουσιάζει έντονη κινητικότητα ,βάζοντας

διαφορετικούς και πιο εμφανείς στόχους , αρχίζοντας ήδη να διαφαίνονται , μετά το θάνατο του Atatürk και την άνοδο στην προεδρία της Τουρκικής Δημοκρατίας, του στενού του συνεργάτη İsmet İnönü. Πολλοί υποστηρίζουν εκτός από την «επιτήδεια ουδετερότητα» , που κράτησε καθόλη τη διάρκεια του πολέμου επιζητώντας ταυτόχρονα λεία και από τα δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα , οι προσανατολισμοί της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής άλλαξαν και στο πεδίο των ελληνοτουρκικών σχέσεων, περνώντας σε μια ξεκάθαρη αμφισβήτηση της ελληνικής εδαφικής κυριαρχίας και σε μια σειρά από μέτρα εναντίον της Ελληνικής μειονότητας , που εγκαινίασαν μία νέα περίοδο εκδίωξή της από την Τουρκία

Παράλληλα αρχίζουν να επικεντρώνονται μετά τέλος της παγκόσμιας σύρραξης, και κυρίως μετά τον τερματισμό του εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα, οι τουρκικές επιδιώξεις στην Κύπρο, που κορυφώθηκαν με την έναρξη του Ελληνικού ένοπλου ανταποκιοκρατικού αγώνα και τη Θράκη, με τις συνυφασμένες με συμμαχικές- νατοϊκές πολιτικές , για τις μουσουλμανικές μειονότητες

Μετά την κατάληψη της Αλβανίας από την Ιταλία το 1939 , ο Βούλγαρος πρωθυπουργός διεκδίκησε , την περιοχή που αποδιδόταν στη Βουλγαρία με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου το 1913 (Νότιος Δοβρουτσά , Δυτική Θράκη) , ως αντάλλαγμα για την είσοδο της Βουλγαρίας στη Βαλκανική συνεννόηση. Οι Βουλγαρικές επιδιώξεις που όπως είδαμε υπήρξαν συγκεκριμένες πιο πάνω , ενισχυόταν και από μερίδα του αγγλικού και γαλλικού τύπου, ενώ και ο τούρκος υπουργός Εξωτερικών Saracoglu , συνηγορούσε στο συγκεκριμένο αίτημα των Βουλγάρων

Την ίδια περίοδο , η Τουρκία είχε προτείνει στα πλαίσια της φιλίας με την Ελλάδα να στείλει στρατιωτική δύναμη σε επίπεδο μεραρχιών στη Θράκη **«για την ασφάλειά της»**, έτσι ώστε να κατευθυνθούν απερίσπαστες οι ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις της περιοχής, στο μέτωπο της Αλβανίας, κάτι που απέρριψε η Ελλάδα. Στην περίοδο των μεγάλων στερήσεων που πενούσε η Ελλάδα λόγω του πολέμου και της κατοχής , ο İnönü συνεχίζοντας την «επίθεση» φιλίας προς την Ελλάδα έλεγε στους υπουργούς του **«να δίνετε όπια σας ζητούν (οι Έλληνες) , τρόφιμα , ρουχισμό καύσιμα, αφού για εκείνους η Τουρκία είναι μία Αμερική»** , ενώ στους συνεργάτες του , μιλούσε για τα σχόλια του ραδιοφωνικού σταθμού Αθηνών, που αναφερόταν **«με θερμή στην αδελφοσύνη τους με τους Τούρκους»** .(94) Τότε είχε σταλεί το τουρκικό πλοίο *Kurtulus* («Λύτρωση» , «Σωτηρία») προς τον Πειραιά, φορτωμένο με είδη πρώτης ανάγκης για τον Ελληνικό λαό , **«προσφορά φιλίας και αδελφοσύνης του Τουρκικού λαού»** , που αργότερα αποδείχτηκε ότι τα εμπορεύματα του *Kurtulus*, ήταν προσφορές των Ελλήνων ομογενών της Κωνσταντινούπολης, προς τους λοιμοκτονούντες συμπατριώτες τους στον ελλαδικό χώρο και όχι βοήθεια της επίσημης τουρκικής πολιτείας. Το συγκεκριμένο πλοίο που με τις αποστολές του , στα ελληνικά λιμάνια ταυτίστηκε με την **«συμπαράσταση του τουρκικού λαού, στην Ελλάδα»**, βυθίστηκε το 1942 σε ένα ανεξίτηστο ναυάγιο , στο Εύξεινο Πόντο.

Η Θρακική μεθόριος με τα οχυρά της Νυμφαίας στη Ροδόπη και του Εχίνου στη Ξάνθη , αποτέλεσαν την πρώτη γραμμή άμυνας, που δεν μπόρεσε όμως να αναχαιτίσει την προέλαση των δυνάμεων της Βέρμαχτ. Εκεί θα αντισταθούν τόσο χριστιανοί , όσο και μουσουλμάνοι και ιδιαίτερα Πομάκοι, κάτοικοι των ορεινών περιοχών. Από τότε η Ελληνική Θράκη , εκτός μίας περιοχής κατά μήκος του ποταμού Έβρου που γερμανοκρατούνταν και ολόκληρη η ανατολική Μακεδονία , θα γνωρίσουν τη βουλγαρική κατοχή, σε εκπλήρωση του αιτήματος της γειτονικής χώρας, από τη

ναζιστική Γερμανία , που επιθυμούσε την επιστροφή στο γνώριμο , από το πρόσφατο παρελθόν, χώρο . Οι πρώτες ενέργειες που πραγματοποίησαν οι κατοχικές δυνάμεις στην περιοχή , ήταν η βίαιη επιβολή της βουλγαρικής γλώσσας , αναστολή της λειτουργίας των ελληνικών σχολείων , διώξεις του κλήρου , αυθαίρετες δημεύσεις περιουσιών , υπέρογκη φορολογία , κατάσχεση βασικών προϊόντων διατροφής και η ταχύρυθμη εφαρμογή ενός μεγάλου εποικιστικού προγράμματος , που απέβλεπε στην πληθυσμιακή αλλοίωση της περιοχής

Σε μεταπολεμικά έγγραφα του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών , που κατατέθηκαν στο συνέδριο Ειρήνης του Παρισιού, το 1946, προκειμένου να στοιχειοθετηθούν οι ελληνικές θέσεις , έναντι των βουλγαρικών αιτημάτων για τη Θράκη, αναφέρεται ότι **«οι Βούλγαροι ανέκαλυσαν ότι κατά την γενομένην υπ ‘ αυτών απογραφήν εν τη Δυτική Θράκη κατά τη μοιραϊάν βουλγαρκήν πρόσφατον κατοχήν ευρέθησαν Έλληνες , ολιγώτεροι , των Τούρκων και Βουλγάρων»** (95). και τονιζόταν **«η καταβληθείσα υπό των Βουλγάρων , διαρκούσης της κατοχής , προσπάθεια , αλλοιώσεως εθνολογικής συνθέσεως των πληθυσμών της Βόρειας Ελλάδας.** (96)

Περίπου 150 000 Έλληνες από την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη , αναγκάστηκαν να διαφύγουν , από τις βουλγαροκρατούμενες αυτές περιοχές, προς τις γερμανοκρατούμενες , είτε του βορείου Έβρου, όπου από εκεί, διέφυγαν στην Τουρκία, Μέση Ανατολή και νησιού του ανατολικού Αιγαίου, είτε προς τη νότια Ελλάδα . Η ελληνική απογραφή αυτών των περιφερειών έδινε το 1940, πληθυσμό 743 465 άτομα , ενώ η βουλγαρική την άνοιξη του 1942 , παρουσιάζει μόνο 642 000 άτομα , αριθμό που περιλαμβάνει και βούλγαρους εποίκους

Η συμπεριφορά των βουλγαρικών αρχών και στο ζήτημα των διωγμών των Ελλήνων , ήταν πολύ σκληρή . Απ’ όλη την περιφέρεια ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης οι αστοί πρόσφυγες ήταν 77 711 , οι αγρότες πάνω από 30.000 , 7.000 άτομα εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα και Πειραιά, 10.000 στη γερμανική περιοχή διοίκησης του νομού Έβρου, και 8 000 στην υπόλοιπη Ελλάδα , ενώ 15 000 εργάστηκαν σε καταναγκαστικά έργα στην ελληνοβουλγαρική μεθόριο , Βουλγαρία και Γιουγκοσλαβία (97)

Μόνο στην πρωτεύουσα του νομού Έβρου, την Αλεξανδρούπολη, όπου η πλειοψηφία των κατοίκων της πόλης σε συνολικό πληθυσμό 16.000 ατόμων το 1940 , είχαν εγκαταλείψει τις εστίες τους, ενώ παράλληλα η βουλγαρική κυβέρνηση έφερε στην πόλη έξι χιλιάδες περίπου εποίκους που εγκαταστάθηκαν στα ελληνικά σπίτια **«Η Βουλγαρική κυβέρνηση επεχείρησε να εφαρμόση βιαίως δηλονότι αλλοώσεως της εθνολογικής συστάσεως της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης , προβαίνων ραγδαίως εις την εξόντωσιν των ενοικούντων τας ως περιοχάς ελληνικών πληθυσμών».** (98)

Η Επιτροπή των Μακεδόνων και Θρακών προσφύγων, έστειλε την 22 Οκτωβρίου 1942, προς τις γερμανικές κατοχικές αρχές στην Αθήνα, λεπτομερές υπόμνημα . όπου καταλήγοντας επισήμηνε ότι **«από τους διωγμούς, τες βιαιότητες ,την καταπίεση, τες σφαγές τόσων χιλιάδων αθώων, από την οικονομική κακομοιριά και τον από σκοπού υποσιτισμού ,καθώς και από τες άλλες μεθόδους εξοντώσεως που μεταχειρίζοντο οι Βούλγαροι δεν ακούει κανένας από δεκατέσσερις τώρα μήνες παρά μίαν κραυγήν των κατοίκων «σώσατέ μας από τους Βουλγάρους!»** (99)

Οι Βούλγαροι αντικατέστησαν τη δραχμή με το λέβα, επέβαλλαν φόρους 10% στο εισόδημα, 2% στην αξία των ακινήτων και το 1942 είχε ψηφισθεί **«υπό της Βουλγαρικής Σοβράνιε (κοινοβούλιο) , νόμος περί ιθαγενείας των εκ της κατεχόμενης ελληνικής περιοχής ομογενών»**, που σε περίπτωση που εφαρμοζόταν , από 31 Μαρτίου 1943 , θα είχε σημαντικές επιπτώσεις , αφού όσοι διέμεναν στην περιοχή θα αποκτούσαν βουλγαρική υπηκοότητα , όσοι θα επιθυμούσαν την ελληνική θα έπρεπε να φύγουν , ενώ σε κάθε πρόσφυγα θα αντιστοιχούσε και ένας Βούλγαρος έποικος (100)

Οι βουλγαρικές κατοχικές δυνάμεις , πραγματοποίησαν μαζικές σφαγές στην περιοχή , στο Δοξάτο Δράμας όπου οι επιζώντες πλήρωσαν την αξία των πυροβολισμών, που ρίχθηκαν κατά την εκτέλεση των Ελλήνων , το Σεπτέμβριο του 1941. Αντίστοιχη μαζική σφαγή από τους Βουλγάρους έγινε και στο Καρυόφυτο της Ξάνθης το 1944. **«Η Βουλγαρία καταπίεσε και εκδίωξε τον πληθυσμών των περιοχών της ανατολικής Μακεδονίας και δυτικής Θράκης και απομύζησε τη χώρα με σκληρό τρόπο»**. (101)

«Η κατοχή μας ερήμαξε τον τόπον με τις εκτελέσεις και ο Βούλγαρος ως άκαπνος μα σκληρότερος κατακτητής ερήμωσε την Θράκη και την Μακεδονία σε βαθμόν που όταν σημάνη τον προσκλητήριο εκεί πάνω ,πολλών οικογενειών ,πολλών χωριών ούδε αντιπρόσωπος θα ευρεθή να μας πη τι απέγιναν οι άλλοι». (102)

Ο βουλευτής Δράμας Χ Καραϊσκος σε υπόμνημά του στον Κ Τσαλδάρη το 1946 , ανέφερε ότι **«στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη υπήρξαν 50.000 Έλληνες νεκροί από τις βιαιότητες των Βουλγάρων ενώ 150 σχολεία , 150 εκκλησίες και 30 οικισμοί πυρπολήθηκαν και καταστράφηκαν»**. (103)

Σε υπόμνημα των στρατιωτικών εμπειρογνομόνων , που κατατέθηκε στο Παρίσι το 1946 , αναφέρεται ότι τα θύματα της βουλγαρικής κατοχής ήταν 54 974 , οι τραυματίες 3070 και οι πρόσφυγες 160 000 άτομα. (104)

Η κατοχή των νομών Ξάνθης και Ροδόπης και Έβρου , εκτός επαρχιών Διδυμοτείχου , Νέας Ορεστιάδας και Σαμοθράκης από τους Βούλγαρους κράτησε από την 18η Απριλίου 1941 ,ως τα τέλη του Οκτωβρίου 1944 .Ως αντίδραση για τις βουλγαρικές βιαιότητες , αναπτύχθηκε στο Θρακικό χώρο , παρά τις μεγάλες ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες , ένα κίνημα αντίστασης του λαού της περιοχής .

Στις 18 Ιουνίου 1941 και ενώ η Ελλάδα ήταν υπό κατοχή ,επετεύχθη σύμφωνο φιλίας της Τουρκίας με την ναζιστική Γερμανία, που κυριαρχούσε στρατιωτικά , προσδοκώντας, άμεσα οφέλη μετά τον τερματισμό του πολέμου . Η Γερμανία το 1941 δεν είχε βέβαια κανένα λόγο να δώσει τα ελληνικά νησιά του Αιγαίου στην Τουρκία ,αντίθετα ολόκληρη η Δυτική Θράκη ,θα χρησιμοποιούνταν ως δέλεαρ για την σύμπραξη της Τουρκίας με τις δυνάμεις του Άξονα Το ίδιο χρονικό διάστημα ο πρόεδρος της τουρκικής δημοκρατίας Ismet Inonu είχε ζητήσει από το Γερμανό πρεσβευτή στην άγκυρα Von Papen , ένα πρόγραμμα ανακατάταξης της Βαλκανικής Χερσονήσου , σε περίπτωση που η Γερμανία κέρδιζε τον πόλεμο .Είναι χαρακτηριστικό γεγονός της πολιτικής της της Τουρκίας αυτό το διάστημα ,ο αποπλισμός της Ταξιαρχίας του Έβρου υπό τον Επικεφαλής Ε Ζήση από τα Τουρκικά όργανα ασφαλείας τον Απρίλιο του 1941, όταν αυτή πέρασε τα σύνορα για διαφύγει της σύλληψης από τα ναζιστικά στρατεύματα Τότε, όπως αναφέρει ο Τούρκος συγγραφέας Ahmet Barutsu, **«οι Έλληνες είχαν προτείνει στους Τούρκους να καταλάβουν την ελληνική περιοχή που κείται**

δεξιά της γραμμής του Διδυμοτείχου και της γραμμής Τζιζίρ Μουσταφά Πασά με σκοπό την εξασφάλιση της τάξης και την εύρυθμη διοίκηση, ωστόσο η τουρκική κυβέρνηση δεν το έπραξε για να μην υπάρξει πρόβλημα που δυσχέραινε τη θέση της .

Μετά την έναρξη του Β' παγκοσμίου πολέμου εκδηλώθηκε στην Κωνσταντινούπολη, ένα μεγάλο και οργανωμένο εθνικιστικό, παντουρκικό, φιλοναζιστικό και αντιμειονοτικό πνεύμα, που το ενθάρρυνε μια ομάδα ηγετικών φιλοαξονικών στελεχών της Άγκυρας, όπως, προαναφέραμε ο Υπουργός Εξωτερικών Numan Memencioğlu που είχε πάρει τη θέση του Saracoglu, που είχε ήδη γίνει πρωθυπουργός Στενός συνεργάτης του Memencioğlu στην εκδήλωση των παντουρκιστικών επιδιώξεων της Τουρκικής Δημοκρατίας, υπήρξε ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Fevzi Çakmak, επικεφαλής της τουρκικής αντιπροσωπείας, στην υπογραφή του ελληνοτουρκικού στρατιωτικού συμφώνου του 1938

Καθόλη τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, υπήρξαν ομάδες και κινήσεις, που εκπορευόταν από το επίσημο κράτος, που ταυτιζόταν με τις ρατσιστικές, ναζιστικές και παντουρκικές απόψεις. Ο καθηγητής Nihal Aciz, γνωστός για τις σωβινιστικές απόψεις του από το 1933, όταν εξέδιδε στην Ανδριανούπολη το περιοδικό Oghun, που απαγορεύτηκε γιατί **«αντιστρατευόταν την εσωτερική και εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης»**, θα επανεκδόσει το περιοδικό του, τον Οκτώβριο του 1943, πρεσβεύοντας υπέρ της ναζιστικής Γερμανίας και της χιτλερικής ιδεολογίας. Στο τεύχος του Μαρτίου του 1944 ο Aciz, δήλωνε προς τον πρωθυπουργό Saracoglu πως **«είμαστε Τούρκοι, τουρκιστές. Για μας ο τουρκισμός είναι υπόθεση αίματος, έτσι είναι και υπόθεση συνείδησης και κουλτούρας»**. (105)

Η γερμανόφιλη αυτή μερίδα επιδίωκε την ενσωμάτωση της Θράκης στη Τουρκική επικράτεια σε συνδυασμό με τις εξελίξεις του πολέμου, άλλωστε στα τέλη του 1941, είχε εκπονηθεί το σχέδιο του Τουρκικού Γενικού Επιτελείου, σε συνεργασία με τη ναζιστική Γερμανία για τη δημιουργία της «Ομοσπονδίας των Μουσουλμανικών κρατών του Καυκάσου», ως τμήμα της μεγάλης Τουρκίας, που περιλάμβανε μεταξύ άλλων και Ελληνικά εδάφη (106)

Στα πλαίσια του παντουρκιστικού κλίματος πρόέκυψε και αντιμειονοτικό, που εκφράστηκε με πολλές εχθρικές ενέργειες εναντίων των μη μουσουλμάνων, κυρίως εναντίον των Ελλήνων. Το 1941, στρατολογούνται 20 κλάσεις ομογενών της Κωνσταντινούπολης, 20-45 ετών για να εκτελέσουν έργα οδοποιίας στην Ανατολή στα τάγματα εργασίας (amele taburu). Αρχές του 1942 θα ψηφιστεί ο νόμος 4305/1942 που έγινε γνωστός ως κεφαλικός φόρος (Varlık Vergesi), που είχε ως στόχο τις περιουσίες των Ελλήνων κατοίκων. Ο νόμος έδινε το δικαίωμα στους εφόρους να προβαίνουν στην κατάσχεση κάθε κινητής και ακίνητης περιουσίας των φορολογούμενων, αν δεν είχε καταβληθεί το ποσό που επιβλήθηκε, σαν φόρος μέσα σε 15 ημέρες από τη σχετική κοινοποίηση. Αργοπορία ενός μηνός σήμαινε εκτόπιση σε ειδικά στρατόπεδα στην Κεντρική Μικρά Ασία, στο Askale κοντά στο Erzurum, όπου οι υπόχρεοι θα εκτελούσαν έργα οδοποιίας και εκχιονισμού, για την εξόφληση του χρέους τους. Ο επιβαλλόμενος φόρος υπερέβαινε τουλάχιστον 2-3 φορές την αξία της περιουσίας.

Ακόμη, την ίδια περίοδο θα φορολογηθούν, τα ελληνικά κοινοτικά ιδρύματα, οι εκκλησίες, τα σχολεία και τα νοσοκομεία. Ο πρώην οικονομικός έφορος της Κωνσταντινούπολης Faik Okte, αναφέρει ότι **«ο φόρος περιουσίας αποτελεί σελίδα της δημοσιονομικής ιστορίας για την οποία ο καθένας μας πρέπει να ντρέπεται»**, ισχυριζόμενος ότι ο νόμος υπήρξε, **«καρπός της μοιχείας**

του γερμανικού ρατσισμού με την οσμανική προκατάληψη». (107) Ως συνυπεύθυνοι με τον οφειλέτη χαρακτηρίστηκαν όλοι οι συγγενείς και οι φορολογικοί κατάλογοι με τις «υποχρεώσεις» των ομογενών δημοσιεύτηκαν την παραμονή των Χριστουγέννων, του 1942. Οι μουσουλμάνοι οφειλέτες πλήρωσαν συμβολικά ποσά και οι χριστιανοί υπερδεκαπλάσια, πολλές περιουσίες δημεύτηκαν λόγω αντικειμενικής δυσκολίας να πληρωθεί ο μεγάλος φόρος και 1869 μειονοτικοί, οδηγήθηκαν σε καταναγκαστικά έργα, 21 από αυτούς δεν γύρισαν ποτέ πίσω, από τους οποίους οι 11 ήταν Έλληνες

Η ελληνική ομογένεια αν και αποτελούσε το 0,5% του συνολικού πληθυσμού της Τουρκίας (100.000 άτομα), με το συγκεκριμένο νόμο, κλήθηκε να πληρώσει το 20% του συνολικού φόρου (80 000 000) τουρκικές λίρες, επί συνόλου 435 000.000. (108) Μόλις στα τέλη του 1943 και όταν η ανθηρή οικονομικά, κοινωνικά και πνευματικά ελληνική κοινότητα της Κωνσταντινούπολης, είχε εξαντληθεί, θα υπάρξει μία αλλαγή στάσης της τουρκικής κυβέρνησης, με την παραγραφή των μη καταβληθέντων φόρων και την απελευθέρωση των κατάδικων μειονοτικών.

Την ίδια στιγμή το Ελληνικό κράτος αναγκαζόταν να πληρώσει τεράστια ποσά ως **«έξοδα κατοχής»**, ενώ στο τέλος του τραγικού χειμώνα 1941-42 πέθαναν περίπου 300 000 άνθρωποι. Τον Ιανουάριο του 1943, η Άγκυρα έθεσε θέμα κατάργησης του Πατριαρχείου, αίτημα που επανέφερε μετά τον πόλεμο, στις αρχές του 1946 ο Τούρκος Υπουργός των Εξωτερικών Hasan Saka θέλοντας να εξετάσει την στάση των Αγγλοαμερικανών, δηλώνοντας ότι **«μελετάει το ενδεχόμενο να ζητήσει από την Ελλάδα την απομάκρυνση του Πατριαρχείου από την Τουρκία»**.

Το 1943, η Τουρκική κυβέρνηση, συνεχίζοντας την πολιτική διωγμών εκτόπισε στην Προύσα δύο μέλη της Ιεράς Συνόδου, τους μητροπολίτες Χαλκηδόνας Μάξιμο και Ίμβρου Ιάκωβο, όπου έμειναν εξόριστοι για 4 μήνες. Το ίδιο χρονικό διάστημα ο Δήμαρχος και τρεις κοινοτάρχες της Ίμβρου, συνελήφθησαν και εκτοπίστηκαν στη Μικρά Ασία επειδή διαμαρτυρήθηκαν για την καταπάτηση κτημάτων του Αγίου Όρους, στην Ίμβρο. Στα ζητήματα των διωγμών των Ελλήνων κατά τη διάρκεια του δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου αναφέρθηκε και ο Τούρκος πολιτικός πρόσφυγας, Suleiman Mouxarem, μέλος του Τουρκικού Σοσιαλιστικού Κόμματος, όταν κατέφυγε, μεταπολεμικά στην Αλεξανδρούπολη. Όπως επισημαίνει η εφημερίδα «Νίκη», που από τα αρχεία του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών αναφέρεται σαν «εαμική», **«η Τουρκική κυβέρνηση ήταν ο καλύτερος προμηθευτής του χιτλερισμού. Υπέφερε ο τουρκικός λαός, μαζί του δε και οι μειονότητες, προπαντός η Ελληνική»**. Για το πρόσωπο του Mouxarem ωστόσο, μετά τις δηλώσεις του σε μία κρίσιμη περίοδο, που δυναμίτιζε την ελληνοτουρκική προσέγγιση μέσα στα δυτικά μεταπολεμικά πλαίσια, ζήτησαν άμεσα πληροφορίες τόσο η Γενική Διοίκηση Θράκης, όσο και ο Τούρκος πρόξενος στην Κομοτηνή (109)

Το Μάιο του 1943, όταν υπήρχαν συνεχείς αναφορές, στους διωγμούς των Ελλήνων και την πολιτική υπαρπαγής ελληνικών περιουσιών, κινητών και ακίνητων από το Τουρκικό κράτος, ο βρετανός υπουργός των Εξωτερικών A Eden, έκανε τη σύσταση στην ελληνική κυβέρνηση που έδρευε στο Κάιρο, ότι **«είναι οπωσδήποτε ανάγκη να διατηρηθεί η ελληνοτουρκική φιλία και πρέπει να αποφευχθεί παν το δυνατόν να θέσει ταύτην εις κίνδυνον»**. Λίγο πριν την απελευθέρωση (15/9/1944) θα επισημοποιηθεί η μη διατάραξη της ελληνοτουρκικής προσέγγισης με τηλεγράφημα

του Γ. Παπανδρέου που μιλούσε **«για σύμπνοια μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων»** και συνέχιζε το κλίμα ελληνοτουρκικής φιλίας , που είχε διακοπεί με τον πόλεμο

Είχαμε αναφέρει και στο προηγούμενο μέρος, τη μικρή απήχηση των κομμάτων της αριστεράς , στις τάξεις των προσφύγων και ιδιαίτερα στο χώρο της Μακεδονίας και της Θράκης, που είχε άμεση σχέση τόσο με την ισχυρή προσωπικότητα του Βενιζέλου που παρά την πολιτική του το 1930, ήταν αδιαμφισβήτητα ο κυρίαρχος στον προσφυγικό χώρο ,όσο και με τις κατά καιρούς απόψεις αυτών των κομμάτων για ορισμένες περιφέρειες του Ελληνικού κράτους,όπως η Μακεδονία και η Θράκη

Το 1943 και συγκεκριμένα στις 12 Ιουλίου υπογράφεται στο Πετρίτσι, της Βουλγαρίας , σύμφωνο μεταξύ του Κομμουνιστικού Κόμματος της Βουλγαρίας και του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, όπου τονίζεται ότι **«τελικός σκοπός και των δύο κομμάτων καθορίζεται η εγκαθίδρυση στη Βαλκανική μιας Ένωσης Σοβιετικών Δημοκρατιών που θα περιλαμβάνει την Ελλάδα ,τη Βουλγαρία ,τη Μακεδονία και τη Σερβία»** και σε άλλο σημείο αναφέρεται ότι **«στη Βουλγαρία θα δοθεί διέξοδος στο Αιγαίο»** , εδάφιο που αφορούσε την Ελληνική Θράκη Τη γνησιότητα αυτού του εγγράφου αμφισβήτησαν οι Έλληνες κομμουνιστές, αλλά όχι οι Βούλγαροι ομοιδατές τους Είχαν προηγηθεί στην προπολεμική περίοδο συζητήσεις και προτάσεις για το χώρο ,όπως αναφέρονται σε έκδοση της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, με τίτλο **«Εξήντα χρόνια αγώνων και θυσιών -Χρονικό του ΚΚΕ.Αθήνα 1978»** Συγκεκριμένα, τονιζόταν ότι **«το τρίτο έκτακτο συνέδριο που διεξήχθη από τις 29 Νοεμβρίου έως τις 3 Δεκεμβρίου 1924, αποδέχεται το σύνθημα που διατύπωσε η 6η και η 7η Βαλκανική Κομμουνιστική Συνδιάσκεψη για Ενιαία και Ανεξάρτητη Μακεδονία και Ενιαία και Ανεξάρτητη Θράκη, συνθήματα τελείως ορθά αληθινά και επαναστατικά»** Στις συνδιασκέψεις, αυτές , που πραγματοποιήθηκαν μαζί με το 5ο συνέδριο της Γ' Διεθνούς το Σεπτέμβριο του 1924 στη Μόσχα, αντιπρόσωποι του ΚΚΕ ήταν ο Σεραφείμ Μάξιμος και Παντελής Πουλιόπουλος που ψήφισαν αυτήν την άποψη και ο Γιάννης Κορδάτος που διαφώνησε και τελικά απομακρύνθηκε από την ηγεσία και διαγράφηκε από το κόμμα

Το 1935 εγκαταλείπεται η ιδέα για ανεξάρτητη Μακεδονία και Θράκη και στην 3η ολομέλεια του ΚΚΕ, αποφασίσθηκε να υποστηριχθεί η άποψη για **«πολιτική και εθνική ισοπμία σε όλες τις εθνικές μειονότητες που ζουν στην Ελλάδα»**, ενώ στο 6ο συνέδριο του ΚΚΕ ολοκληρώνεται αυτή η στροφή με το νέο σύνθημα για **«πλήρια ισοπμία στις μειονότητες»**.Μετά το τέλος του πολέμου το σύνθημα για ανεξάρτητο Θρακικό κράτος θα επανέλθει στο προσκήνιο,όπως υποστηρίζει η Αμερικανική εξωτερική πολιτική, μέσω της Βουλγαρίας από τη Ρωσία που επιδίωκε έξοδο στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο Οι κατατεθειμένες απόψεις και επιδιώξεις του ΚΚΕ, για τη Θράκη, θα έχει ως αποτέλεσμα, τουλάχιστον προπολεμικά να μην υπάρχει μεγάλη αποδοχή , από τον τοπικό πληθυσμό

Κατά τη διάρκεια της κατοχής, οι περιστάσεις θα αλλάξουν τόσο τη συμπεριφορά των δυνάμεων της αριστεράς, που θα πλησιάσουν το τόσο το χριστιανικό όσο και το μουσουλμανικό πληθυσμό, προσδωκώντας στη βοήθεια του στο αντιστασιακό αγώνα αλλά ταυτόχρονα τροποποιείται και η στάση του θρακικού λαού, έναντι αυτών των ιδεών Το 1943 , το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο θα θελήσει να κινητοποιήσει τους **«Τούρκους της Δυτικής Θράκης»**, όπως τους ονόμαζε και

να τους βάλει πιο ενεργά στην αντίσταση. Ο Δημοκρατικός στρατός θα θέσει σε λειτουργία το **«τουρκικό τμήμα»**, υπαγόμενο στο στρατηγείο ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, δίχως όμως να κατορθώσει να προσελκύσει το ενδιαφέρον των τουρκόφωνων της περιοχής.

Στο βιβλίο του Θρακιώτη μουσουλμάνου Ahmet Aydinli (110) παρατίθενται προκηρύξεις του Δημοκρατικού Στρατού και ένα φύλλο της εφημερίδας **«Feasizmin Koku Kazinmasi Ugruna-Savas» («Για τον ξεριζωμό του φασισμού -πόλεμος»)**, όπου η αρθρογραφία είναι φιλοκεμαλική, στο σύνολό της και μάλιστα με ακραίες τοποθετήσεις. Θα πρέπει, κατά τον αρθρογράφο, **«οι τουρκόφωνοι της περιοχής να μη μεταναστεύσουν στην Τουρκία γιατί αυτή από πολύ καιρό έχει απομακρυνθεί από το δρόμο του Αττατούρκ, ενώ θα πρέπει να αναχαιπισθεί η διαρροή των μουσουλμάνων στην Τουρκία»**. Αυτήν την περίοδο αρκετοί Τούρκοι κομμουνιστές, όπως ο Mihri Belli, θα πολεμήσει ως αξιωματικός με το βαθμό του ταγματάρχη, στο πλευρό του Δημοκρατικού Στρατού και των Ελλήνων ομοϊδεατών του και φαίνεται ότι είχε την ευθύνη της έκδοσης της εφημερίδας που προαναφέρθηκε (111).

Θα πρέπει, σ' αυτό το σημείο να επισημανθεί το υπόμνημα, του βρετανού πρεσβευτή στην Αθήνα R.A Liper προς το Υπουργείο Εξωτερικών στο Λονδίνο, το Μάιο του 1944, όπου παρατηρεί ότι **«η μεταχείρισις της Τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης από τους Έλληνες υπήρξε αρίστη. Η μειονότητα αυτή απολαμβάνει πλήρη θρησκευτική, γλωσσική και πνευματική ελευθερία. Φαίνεται ότι είναι ευτυχής και ικανοποιημένη»**.

ΟΙ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Από το Κάιρο όπου βρισκόταν το μεγαλύτερο μέρος της προπολεμικής ελληνικής πολιτικής ηγεσίας, ο Γ Παπανδρέου το Μάιο του 1943, αμέσως μετά την προσφορά της ηγεσίας του ΕΑΜ από το Σιάντο, θα συντάξει μνημόνιο για την μεταπολεμική εξωτερική πολιτική προς το Βρετανικό στρατηγείο Μέσης Ανατολής με κύρια σημεία, τη βασική ταυτότητα συμφερόντων μεταξύ Ελλάδας και Αγγλίας και δεδομένο ότι η Ρωσία μπορούσε να γίνει το ισχυρότερο μεταπολεμικό Ευρωπαϊκό κράτος, πράγμα που θα απαιτούσε πολιτική προσοχής και σύνεσης εκ μέρους της Ελλάδας. Δηλαδή ο πολιτικός κόσμος ανανέωνε τη εμπιστοσύνη του προς τη Βρετανία, ενώ παράλληλα έπαιρνε υπόψη του τη νέα θέση της Σοβιετικής Ένωσης, μετά τον πόλεμο.

Η παραμονή της Ελλάδας στο δυτικό μπλόκ, θα οριστικοποιηθεί στις 12 Δεκεμβρίου του 1944 με τη συμφωνία μεταξύ Stalin και Churchill, για να μείνει η Ελλάδα, στη βρετανική σφαίρα επιρροής. Χαρακτηριστικά ο Churchill, τόνισε γράφοντας πάνω στο χαρτί στη συνάντησή του με το Stalin στη Μόσχα θέτοντας πρώτα το ελληνικό θέμα, σχετικά με τις μεταπολεμικές ζώνες επιρροής, των μεγάλων δυνάμεων: **«Greece :Great Britain 90% Russia 10%»** («Ελλάδα: Μεγάλη Βρετανία 90%, Ρωσία, 10%»). (112) Στη διάσκεψη του Potsdam το 1945, θα ολοκληρωθεί το μοίρασμα των κρατών επιρροής των μεγάλων συμμαχικών δυνάμεων, που είχαν άμεση σχέση με τα στρατηγικά τους συμφέροντα.

Αμέσως μετά τον τερματισμό της τριπλής φασιστικής κατοχής, στον ελλαδικό χώρο, ο απολογισμός των ανθρώπινων ζώων που χάθηκαν και των υλικών καταστροφών, έδειξε το μεγάλο

κενό σε σχέση με τα προπολεμικά δεδομένα Η κτηνοτροφία μειώθηκε κατά 60% , η χωρητικότητα το εμπορικού ναυτικού έχασε 73% , το 94% της χωρητικότητας των επιβατικών είχαν βυθισθεί , από το σύνολο του σιδηροδρομικού δικτύου της Ελλάδας που κάλυπτε 2.679 χλμ μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν μόνο τα 680 χλμ ενώ και πάνω από το 90% των σιδηροδρομικών μηχανών , είχε καταστραφεί Καταστράφηκε επίσης ,το 56% του οδικού δικτύου ,το 65% των ιδιωτικών αυτοκινήτων ,το 66% των φορτηγών και το 80% των λεωφορείων Ο αριθμός των ίππων μειώθηκε κατά 60%, των μεγάλων ζώων επίσης κατά 60% ,των μικρών ζώων κατά 80% , κάηκε το 25% των δασών και το 1944 η παραγωγή των δημητριακών μειώθηκε κατά 40% το καπνού κατά 89% και της σταφίδας της κυριότερης δηλαδή παραγωγής, κατά 66%

Η απώλεια του 23% της ακίνητης περιουσίας είχε ως αποτέλεσμα 227 000 οικογένειες να μείνουν άστεγες Η διώρυγα της Κορίνθου παραμένει αχρησιμοποίητη και η σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών -Θεσσαλονίκης δεν κατορθώθηκε να αποκατασταθεί , μετά την καταστροφή των μεγάλων γεφυρών και των σιδηροδρόμων Οι τιμές των εμπορευμάτων είναι 150 φορές υψηλότερες από τις προπολεμικές και τα ημερομίσθια καλύπτουν μόλις το τρίτο του κατώτατου ορίου διαβίωσης Πάνω από 3 500 χωριά και πόλεις, είχαν υποστεί καταστροφές από τους βομβαρδισμούς , τις λεηλασίες των κατοχικών δυνάμεων και τη φωτιά , ενώ η φυματίωση και η ελονοσία παρουσιάζουν έξαρση Από το 1940 έως το 1944 φονεύθηκαν 550 000 άτομα (8% του πληθυσμού) και καταστράφηκε το 34% του εθνικού πλούτου ,409 000 κατοικίες ισοπεδώθηκαν και οι άστεγοι έφτασαν τους 1 200 000 ενώ πυρπολήθηκαν 1 770 χωριά (113)

Αρχιζε μια περίοδος για την Ελλάδα , που σημαδεύτηκε από , ένα μηχανισμό κερδοσκοπίας και πλουτισμού πρώην συνεργάτες των κατοχικών δυνάμεων που διέφυγαν της σύλληψης και στελέχωσαν το δημόσιο μηχανισμό Ειδικά στο ζήτημα της κερδοσκοπίας, υπήρξε μία θλιβερή κατάσταση που μεγάλωσε το μεταπολεμικό πρόβλημα της Ελλάδας . Τον Απρίλιο του 1945 η U N R R A (United Nations Relief and Rehabilitation Administration) που είχε διαδεχτεί τη Στρατιωτική Ένωση , είχε εισαγάγει στην Ελλάδα 1 200 000 τόνους τρόφιμα και έως τις 31 Ιουλίου 1946 ,είχε δώσει βοήθεια στην Ελλάδα βοήθεια 293 εκατ δολάρια , ενώ αυτή η βοήθεια, ως το τέλος του 1946 θα έφτανε περίπου 358 εκατομμύρια δολάρια Η ,περί ,Ελλάδας έκθεσις της Twentieth Century Fund (1947) τόνιζε ότι **«η κυβέρνηση πρόσφερε προστασία εύνοια και συμβόλαια σε διαβόητους πλουσίους συνεργάτες των αρχών κατοχής -βιομηχάνους που αγόραζαν τις προμήθειες τις οποίες έστελνε η UNRA και τις μεταπουλούσαν με τεράστια κέρδη»** .

Οι βιομήχανοι και οι επιχειρηματίες δεν είναι διατεθειμένοι να επενδύσουν χρήματα σε επιχειρήσεις που δεν υπόσχονται κέρδος 40% , διότι τόσα μπορούν να κερδίσουν από την κερδοσκοπία επί του ξένου συναλλάγματος Είχε υπολογιστεί ότι τότε, χίλιες οικογένειες (0,5% του πληθυσμού) καρπώνονται το ήμισυ και πλέον του συνόλου του ιδιωτικού εισοδήματος Σε έκθεση του απεσταλμένου του αμερικανού προέδρου ,Truman , P Porter αρχηγού της οικονομικής αποστολής το Φεβρουάριο του 1947 αναφερόταν ότι , **«οι κερδοσκόποι, οι βιομήχανοι ,οι έμποροι και οι μαυραγορίτες διάγουν εν πλούτῳ και χλιδή. Το πρόβλημα τούτο ουδεμία κυβέρνησις το αντιμετώπισεν αποτελεσματικῶς.Εν τῷ μεταξύ αι λαικαί μάζαι περνούν μιαν αθλίαν ζωήν.Οι κερδίζοντες είναι σχετικῶς ολίγοι τον αριθμόν και ο συνολικός τους πλούτος των, περιερχόμενος εις το αήγολον του πληθυσμού, θα επέφερε ελαχίστην βελτίωσιν των γενικῶν**

συνθηκών διαβιώσεως. Αλλά ο πολυτελής τρόπος ζωής των εν μέσω πτωχείας, συντείνει εις το να εξοργίζει τας μάζας και να υπογραμμίζει την δυστυχίαν των πτωχών»

Τότε θα ενταθούν οι δολοφονίες πολιτών και από τις δύο αντιμάχομενες παρατάξεις, θα αυξηθούν τα πολιτικά πάθη και η χώρα θα σημαδευτεί για πολλές δεκαετίες από έναν εμφύλιο πόλεμο, ενώ θα συντελεστεί μία απροκάλυπτη ανάμειξη των νικητριών δυνάμεων στα εσωτερικά της Ελλάδας αποσκοπώντας στην υλοποίηση των πολιτικών τους. Χαρακτηριστικά, το καλοκαίρι του 1945 τοποθετήθηκαν βρετανοί σύμβουλοι στα υπουργεία κάτι που είχε απορρίψει προηγουμένα ο Πλαστήρας, ενώ μέχρι και τα πρώτα χρόνια μετά το 1950 υπήρχε, η υπογραφή του αμερικανού αρχηγού της οικονομικής αποστολής δίπλα σ' αυτήν του υπουργού συντονισμού σε όλα τα σημαντικά έγγραφα. Από την άλλη πλευρά υλοποιήθηκε η πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης και των φιλικών της χωρών καθ' όλη την ταραγμένη αυτήν περίοδο με προαγωγή των βλέψεων τους επί ελληνικών εδαφών.

Στην πολιτική ζωή τον Οκτώβριο του 1944 πρόεδρος της κυβέρνησης της ελεύθερης πλέον Ελλάδας, είναι ο Γεώργιος Παπανδρέου που δε θα αντέξει όμως για πολύ. Την τελευταία μέρα του έτους θα γίνει ορκωμοσία ως αντιβασιλιά του αρχιεπίσκοπου Δαμασκηνού, ενώ στις 2 Ιανουαρίου του 1945 αναλαμβάνει πρωθυπουργός ο Πλαστήρας.

Στην Ελλάδα που έχει περάσει από τη Συμφωνία της Βάρκιζας και τα Δεκεμβριανά, αρχίζει να παίρνει πλέον μεγάλες διαστάσεις το ζήτημα της ξένης εξάρτησης από τις νικήτριες δυνάμεις του δεύτερου μεγάλου πολέμου και κυρίως, από τη Βρετανία, τις ΗΠΑ και την ΕΣΣΔ. Για παράδειγμα όταν ορκίστηκε το Μάρτιο του ίδιου έτους, πρωθυπουργός ο ναύαρχος Βούλγαρης, ο αμερικανός Υπουργός των Εξωτερικών Stetinius, εξέφρασε παράπονο ότι **«ο Δαμασκηνός συμβουλευθήκε μόνο το βρετανό πρεσβευτή για διορίσει το Βούλγαρη»**. Στη διάσκεψη του Potsdam (21 Ιουλίου 1945), ο σοβιετικός Υπουργός Εξωτερικών Molotof, επέδωσε στους Βρετανούς διακοίνωση, όπου για πρώτη φορά η ΕΣΣΔ, διαφωνούσε και διαμαρτυρόταν για τον τρόπο με τον οποίο η Βρετανία χειριζόταν το ελληνικό πρόβλημα, **«βασισόμενη σε παλιά και αόριστη εξουσιοδότηση»**. Επί πλέον ο σοβιετικός ηγέτης Stalin, είχε ζητήσει ένα ρωσικό φρούριο στα Στενά που θα δέσποζε της Κωνσταντινούπολης και απαιτούσε **μια στρατιωτική βάση στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στη Θεσσαλονίκη ή την Αλεξανδρούπολη**. Αυτή η πληροφορία είχε δοθεί από τον Churchill στη δημοσιότητα και θα επανέλθει στο προσκήνιο δύο χρόνια αργότερα (114), όταν ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα, ήταν στο αποκορύφωμα του και θα έπρεπε να καταγγελθεί η πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης και των δορυφόρων της. Παράλληλα, προετοιμαζόταν η επιχείρηση στρατιωτικής και οικονομικής βοήθειας από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, μέσω του δόγματος του πρόεδρου Truman, στην Ελλάδα και την Τουρκία και θα έπρεπε να διαμορφωθεί το κατάλληλο περιβάλλον. Ενδιάμεσα, στις 3/3/1946 ο Stalin είχε στείλει τον πρεσβευτή ναύαρχο Rodionof που βολιδοσκόπησε τον πρωθυπουργό Σοφούλη για διευκολύνσεις στη Ρόδο, με αντάλλαγμα την υποστήριξη της Σοβιετικής Ένωσης στο ελληνικό αίτημα, για ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων (115)

Από την άλλη πλευρά ενώ, καθ' όλη τη διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου η Τουρκία θα φλερτάρει με όλες τις εμπόλεμες πλευρές, αποσκοπώντας στην υλοποίηση των δικών της στόχων, μόλις τον Αύγουστο του 1944 σε μια θεαλλώδη συνεδρίαση της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης

,θα διακόψει τις διπλωματικές σχέσεις με τη Γερμανία και το Φεβρουάριο του 1945 ,όταν όλα είχαν κριθεί ,θα κηρύξει τον πόλεμο εναντίον της Γερμανίας ,προσδοκώντας οφέλη από τους νικητές (116)

Τότε η τουρκική πολιτική , παρά τις αντίθετες επίσημες διακηρύξεις, του Ισού και των υπουργών , για την αναγκαιότητα της ελληνοτουρκικής φιλίας, υποστήριζε για το ζήτημα των Δωδεκανήσων , που θα αποδιδόταν στην Ελλάδα,ότι **«τα Δωδεκάνησα είναι μέρη άτινα κατεκτήθησαν ποπισθέντα δια του αίματος των Τούρκων , πάντοτε .Η σημασία των Δωδεκανήσων , δεν είναι εμπορικής , είναι στρατηγικής»** (117) και η προπαγάνδα της για τα Δωδεκάνησα γινόταν εντονότερη , **«την ώρα που μιλούσε για τουρκοελληνική φιλία»**. (118)

Η τουρκική πολιτική πίστευε για τα Δωδεκάνησα ότι **«είμεθα βέβαιοι ότι οι φίλοι μας οι Έλληνες αποδίδουν περισσότεραν αξία εις Τουρκικήν φιλίαν, από μερικά τετραγωνικά χιλιόμετρα εδάφους»**. (119)

Η ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΦΙΛΙΑΣ

Το 1946 είναι μια πολύ κρίσιμη χρονιά, τόσο για την έκβαση του εμφυλίου πολέμου και την εσωτερική πολιτική κατάσταση, στην Ελλάδα όσο και λόγω της διεξαγωγής του συνεδρίου ειρήνης στο Παρίσι ,όπου τέθηκαν οι ελληνικές διεκδικήσεις , αλλά ταυτόχρονα και ζήτημα Θράκης από τη Βουλγαρία . Παράλληλα , αρχίζει να αναπτύσσεται πολύ έντονα, η άποψη της αναγκαιότητας της ελληνοτουρκικής φιλίας, που στη ψυχροπολεμική περίοδο , θα αποτελούσε την κυρίαρχη γεωπολιτική θέση των ΗΠΑ, της Μεγάλης Βρετανίας και λίγο αργότερα του ΝΑΤΟ

Η Τουρκική πολιτική υιοθετεί αυτή την πολιτική προσέγγισης με την Ελλάδα, **«σειρά άρθρων εσχάτως δημοσιευθέντων παρά των τουρκικών εφημερίδων , υπέρ της ελληνοτουρκικής φιλίας , που αποβαίνουν ολοέν συχνώτεροι αφ' ής ιδίως οι περικυκλούντες την Τουρκίαν κίνδυνοι γίνονται εμφανέστεροι»**, υποστήριζε ο Έλληνας πρέσβης, στην Άγκυρα, Κ Ραφαήλ σε έγγραφο του προς την κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών .(120) Και από το διάδοχό του , Π Σκεφέρη, γίνεται η ανάλογη παρατήρηση , επισημαίνεται πως , **«υπάρχει κοινότης συμφερόντων των δυό λαών»** (121) , **«η φιλία προς την Ελλάδα είναι πεποιθήσις όλων των Τούρκων πολιτικών»** (122), **«οι χαλύβδινοι δεσμοί της τουρκοελληνικής φιλίας είναι ισχυροί»** (123) Όπως επισημαίνεται από πολλούς Τούρκους αναλυτές **« όλα μας τα συμφέροντα με την Ελλάδα , πολιτικά και δημοσιονομικά»** (124), και **«όσον αφορά τον εξωτερικόν κίνδυνον που απειλεί από βορράν την Ελλάδαν , η μεγαλύτερα ασφάλεια και εγγύησις δι 'αυτόν είναι η Οργάνωσις των Ηνωμένων Εθνών και αι Ένοπλα Δυνάμεις Αγγλίας και Αμερικής»**. (125)

Οι μεγάλες διαδηλώσεις του 1944 , σε τουρκικές πόλεις , με πρωταγωνιστές εθνικιστικά στοιχεία, όπως ο Agraslan Turkes, που ονομάστηκαν «κομμουνιστικές» έδειξαν και στην πράξη τον κίνδυνο που αντιμετώπιζε η Τουρκία, κοινό με την Ελλάδα, για τα συμφέροντά της. Ο τούρκος δημοσιογράφος Husein Tzahit Yaltsin, σε άρθρο του στην εφημερίδα Tanin (5/9/1946) ,έγραφε πως **«οι Σλαύοι οίπινες προς τον σκοπόν όπως κατέλθουν εις την Μεσόγειον και αποβούν κυρίαρχοι της Εγγύς Ανατολής , θέλουν να υπαγάγουν υπό την κυριαρχίαν των , την Τουρκίαν και την Ελλάδα. Έχουν φανερώσει πλέον τας βλέψεις των αυτών.Οι Τούρκοι εν τη ευτυχία και εν ταις**

δοκιμασίαις και βασάνοις , είναι μαζί με τους Έλληνας. Η συντροφιά αυτή αποτελεί κάτι που το επιβάλλουν τα ζωτικά συμφέροντα και των δύο εθνών». (126)

Οι αναφορές του τουρκικού τύπου είναι συνεχείς για την αναγκαιότητα της ελληνοτουρκικής φιλίας *«Δια της συνεργασίας Τουρκίας και Ελλάδος, πολλά πράγματα δυνάμεθα να αναμένωμεν υπέρ της ευτυχίας , σωτηρίας και ασφαλείας και των δύο χωρών»* έγραφε ο Hasan Kumcay στην εφημερίδα Vakit (25/7/1946), (127) αλλού τονιζόταν πως *«η σημερινή ελληνοτουρκική φιλία δεν ανταποκρίνεται εις τα κομμουνιστικά σχέδια»* (128), και ο καθηγητής και βουλευτής και μετέπειτα πρωθυπουργός της στρατιωτικής κυβέρνησης του 1971, Nihat Erim στην εφημερίδα Ulus (16/11/1946) και ο δημοσιογράφος Abdullah Souphi Tavriover , στην εφημερίδα Cumhuriyet (27/11/1946) έγραφαν πως μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση *«θα πρέπει να αναπτυχθεί»* .(129) Ο Τούρκος δημοσιογράφος Falih Rifki Atay υπενθύμιζε το κοινό μέλλον της Τουρκίας και της Ελλάδας , και μπροστά τον κίνδυνο , ανέφερε πως *«θα υποστηρίξωμεν μετά πίστεως και αγάπης την ελληνοτουρκικήν φιλίαν .Η γείτων μας ευρίσκεται ενώπιον κινδύνου αλλά και οι δύο ευρισκόμεθα προ του ιδίου κινδύνου .Εάν η Ελλάς καταστραφή εκ του κινδύνου τούτου , δε θα μείνωμεν ημείς ανέπαφοι»* .(130)

ενώ ο συναδέλφος του, Farouk Fenik (εφημερίδα Vatan 6/4/1946) ήταν επιτακτικός και σαφής *«η Ελλάς και η Τουρκία είναι δύο χώραι των οποίων αι τύχαι είναι συνδεδεμένοι προς αλληλας.Ημείς δεν δυνάμεθα ποτέ να χωρισθώμεν»* .(131)

Στην αποχώρηση του Έλληνα πρέσβη από την Άγκυρα τονίζεται , στον τουρκικό τύπο ότι *«ο κ.Ραφαήλ εξυπηρέτησε την εδραίωση της ελληνοτουρκικής φιλίας στηριζόμενη επί αμοιβαίας εμπιστοσύνης, της συσταθείσης υπό των μεγάλων αρχηγών και συνεχιζόμενης υπό των κυβερνήσεων.Την περίοδον αυτήν η συμφορά του φίλου και γείτονος έθνους έχει βαθείαν απήχησιν εις τον τουρκικόν έθνος , το οποίο συμμερίζεται τη δυστυχίαν ταύτην....Η φιλία αυτή ευρίσκεται ήδη εις το ανώτατον αυτής σημείον»* .(132)

Συνεχώς δηλώνεται πως *«η τουρκοελληνικήν φιλίαν ήπης επήλθε με πλήρη επιτυχία από μια δύσκολον εξέτασιν κατά τας δυσχερείς φάσεις του πολέμου , προορίζεται να ενισχυθή έτι περισσότερο εντός ενός πλαισίου αισθημάτων αμοιβαίας εμπιστοσύνης.Ημείς τους Τούρκους και τους Έλληνες τους βλέπομεν ως αδελφά έθνη που υπερασπίζονται μίαν κοινήν πατρίδα»* .(133) Σε αναφορά του νέου επιτετραμένου της ελληνικής πρεσβείας στην Άγκυρα Π.Σκεφέρη (4 Μαρτίου 1946) , τονίζεται ότι *«θα συντελέσω ούτω εις την έτι στενωτέραν σύσφυγξιν της ελληνοτουρκικής φιλίας , ής η ανάγκη έχει καταστή πεποίθησιν εν εμοί ως και εν παντί Έλλην»* (134), ενώ αλλού ανέφερε πως *«το Ελληνικό έθνος θεωρεί την Τουρκικήν φιλίαν αξία υπεράνω παντός»* .(135)

Σε ανάλογο κλίμα κινούνται και άλλες δηλώσεις Ελλήνων, μπροστά *«στις κομμουνιστικές επιθέσεις»* που δέχονται οι τουρκικές εφημερίδες,στις οποίες απαντούν οι μαζικές *«αντικομμουνιστικές εκδηλώσεις στην Άγκυρα»* (136)

Του Θ.Τσαλδάρη *«οι σχέσεις μας μετά της γείτονός μας Τουρκίας εξελίσσονται εντός αισθημάτων μιας πλήρους και τελείας αδελφοσύνης»* (137) του νέου , μετά τις εκλογές του 1946 Υπουργού Εξωτερικών Κ Τσαλδάρη *«πρωτίστη μας πρόθεσις και βλέψις είναι να ενισχύσωμεν κατά τρόπον στενόν τη φιλία μετά της Τουρκίας .Εις την φιλίαν αυτήν θα μείνωμεν πιστοί μέχρι*

τέλους» (138), του Προέδρου των Ελλήνων Δημοσιογράφων που τονίζει ότι θα πρέπει να **«μη διαταραχθεί η φιλία των δύο εθνών, η ελληνοτουρκική φιλία αποτελεί κοινό ζήτημα»**. (139)

Αναφορές για το αναγκαίο της ελληνοτουρκικής φιλίας γίνονται και από άλλους πολιτικούς Ο Π Κανελλόπουλος , είναι πιο ξεκάθαρος σχετικά με το προσανατολισμό που πρέπει να έχουν τα δύο κράτη και μπροστά σ' αυτό το στόχο, θα πρέπει οι πορείες τους να είναι κοινές Αναφέρει σε συνέντευξή του σε τουρκική εφημερίδα ότι **«τας δυστυχίας που υπέστημεν τας λησμονήσαμε με τα τρόφιμα που προήρχοντο μόνον από την Τουρκίαν. Το βέβαιον είναι ότι αι τύχαι της Ελλάδος εξαρτώνται από τας τύχας της Τουρκίας . Δεν μας ενώνουν μόνο το παρελθόν και αι παραδόσεις μας , αλλά και η γεωπολιτική»**. (140)

Δηλώσεις γίνονται ακόμη και από ανθρώπους, όπως ο υπουργός και βουλευτής Λ Ιασωνίδης που **«αν και κατά το 1921 δια το ζήτημα των Ποντίων και του Πόντου , έχω καταδικασθή ερήμην εις αγχόνην εκ μέρους του Δικαστηρίου της Ανεξαρτησίας της Αμασείας, ζητών την επικύρωσιν της συμμαχίας αυτής»** (141), ενώ άλλοι όπως αρχηγός του ΕΔΕΣ , Ν Ζέρβας προχωρά ακόμη περισσότερο δηλώνοντας ότι **«πρέπει να καταργήσωμεν τα σύνορα και πρέπει να ζήσωμεν ως μία ομοσπονδία ή δια να προχωρήσω περισσότερο , ως εν και μόνο έθνος . Εγώ δεν γνωρίζω επί της γης έθνος με πίστιν και άξιον εμπιστοσύνης , όπως οι Τούρκοι . Ημείς είμεθα αδελφοί»**. (142) Την ελληνοτουρκική προσέγγιση θα την ενισχύουν και οι επαναδραστηριοποιημένες Ελληνοτουρκικές Ενώσεις , όπου συμμετέχουν επιφανείς Έλληνες επιχειρηματίες , με στόχο την **«εμποροοικονομική συνεργασία μετά της Τουρκίας»**. (143)

Θα πρέπει να υπογραμμισθεί το γεγονός ότι , παράλληλα με την εδραίωση της ελληνοτουρκικής φιλίας , επισημαίνεται συνεχώς από την τουρκική πλευρά, πως υπάρχει πρόβλημα στη «Δυτική Θράκη» **«όπου δρουν οι συμμορίες και εγένετο εξεγέρσεις εις τας παρά των τουρκικών μεθόριον τμήματα»** (144) , που **«θέλουν να διασπάσουν την τουρκοελληνικήν συνοχήν»** (145) και **«υπονομεύουν την τουρκοελληνικήν φιλίαν»** (146) Σ ' αυτό συνηγορούν και στρατιωτικές εκθέσεις, όπου αναφέρεται ότι **«αποδεικνύεται πασιφανώς το γεγονός ότι αι εις Δυτικήν Θράκην δρώσαι αναρχοκομμουνιστικά συμμορίες , οργανούνται και εξοπλίζονται εις Βουλγαρικών έδαφος εξ ου και εισέρχονται προς δράσιν εις ημέτερον τοιούτον»**. (147)

Πολλές τουρκικές εφημερίδες αναφέρονται **«εις την εμφάνισιν τρομοκρατικών συμμοριών εν Δυτική Θράκη. Εκφράζονται φόβοι δια το μέλλον της μουσουλμανικής μειονότητας εάν η Δυτική Θράκη περιέλθει ως ώριμος καρπός εις την κατοχήν της Βουλγαρίας»** ,(148) ενώ **«συζητείται η απόσπασις , η απώλεια , από της Ελλάδος , της Μακεδονίας και Δυτικής Θράκης και η ενσωμάτωσις αυτών εις Βαλκανικόν σλαυισμόν»**. (149)

Ο Faruk Fenik , ανταποκριτής της τουρκικής εφημερίδας Vatan, στην Αθήνα, επισημαίνει για το ίδιο θέμα ότι **«η κυβέρνηση δεν είναι κυρία της καταστάσεως εν Ξάνθη και Κομοτηνή»** (150), **«υπάρχουν ειδήσεις περί των διώξεων ας υφίσταται ίδια το μουσουλμανικόν στοιχείο της Δυτικής Θράκης εκ μέρους των τρομοκρατών, επεκτάσει της συμμοριακής δράσεως εν Δυτική Θράκη , συνεπεία της οποίας παρουσιάζεται πάλιν ρεύμα μεταναστεύσεως των μουσουλμάνων προς Τουρκίαν»** (151) , ενώ σημειώνεται, η **«μετανάστευση του τουρκικού πληθυσμού της Δυτικής Θράκης που γίνεται από το φόβο Βουλγαρικής εισβολής»**. (152)

Άλλο τουρκικό έντυπο αναφέρει πως *«οι Τούρκοι οίπινες εξ 'αφορμής των πιέσεων και των διαρπαγών και των βασανιστηρίων εγκατέλειψαν τη φωλιά των και τας περιουσίας των»*. (153) Σημειώνεται ότι ,

«ο εν τη Δυτική Θράκη τουρκικός πληθυσμός εκφοβίζεται εκ μέρους των Βουλγάρων. Σημαντικόν μέρος των προσφύγων κατάγονται από την Κομοτηνή και τη Ξάνθη.Οι πρόσφυγες παραπονούνται κατά τρόπον φρικτόν τόσο εναντίον των εν Ελλάδι τρομοκρατικών συμμοριών όσον και εναντίον των αδιάλλακτων τους αριστερούριζας αρχάς πρεσβευόντων δημοσίουσ υπαλλήλους και του ομόφρονος προς τους αδιάλλακτους αυτούς , αριστερίζοντος λαού. Όταν τους ρωτούσαν εάν είσθε Τούρκοι , αυτοί έλεγον μάλιστα , τότε εξ 'αφορμής της πίεσεως των κομμουνιστών με ένα ύφος πολύ υβριστικό έλεγον «εμπρός εξέλθετε δεν έχει δουλιά δια σας . Ο Μουσταφά Κεμάλ ας σας δώσει δουλειά». (154)

Η τουρκική εφημερίδα Cumhuriyet (3/10/1946) , έγραφε ότι *«ο αριθμός των Τούρκων οίπινες μη δυνάμενοι να υποφέρουν τας ανάρμοστους κινήσεις και ενέργειάς των Ελληνικών κομμουνιστικών συμμοριών κατέφυγον εις τη χώρα μας , υπερέβη του 1.300»* (155), αλλού αναφερόταν πως *«οι πρόσφυγες από Ελλάδα στην Τουρκία είναι περίπου 4.000»* (156), παρουσίασε, *«πς διώξεις της μουσουλμανικής μειονότητας εκ μέρους των τρομοκρατών ως γενικήν σφαγήν προ της οποίας η τουρκική συνείδησις δεν δύναται να μείνει αδιάφορος»*. (157)

Με το ζήτημα της κατάστασης και του διωγμού του τουρκικού πληθυσμού από τη «Δυτική Θράκη» σχετίζεται και η περιοδεία του Τούρκου πρωθυπουργού Retzer Pekerί στην περιοχή , το Νοέμβριο του 1946, όπως επισημαίνει η ελληνική πρεσβεία της Άγκυρας (158)

Η ελληνική πρεσβεία όμως της Άγκυρας επισημαίνει και κάτι άλλο σε αναφορά της. Ενώ ο αρθρογράφος της εφημερίδας Yeni Sabah (5/12/1946) , *«εξυμνεί την ελληνοτουρκική φιλία»*, συνεχίζει *«μεταδίδοντας περίληψη άρθρου αριστερής εφημερίδας της Θεσσαλονίκης , ήν δεν κατονομάζει , καθ'ό η Τουρκία δια του θορύβου ον δημιουργεί περί τα γεγονότα της Δυτικής Θράκης και με την πρόφασιν της προστασίας της μουσουλμανικής μειονότητας, επιδιώκει να θέση χείρα επί της ελληνικής ταύτης επαρχίας»*. (159)

Την άποψη της πρεσβείας για τις επιδιώξεις της τουρκικής πολιτικής , στη «Δυτική Θράκη», ενισχύει και το τουρκικό «σοσιαλιστικό περιοδικό» , όπως αναφέρεται, Ses (Φωνή) , που τονίζει .

«η αντιδραστική ελληνική κυβέρνηση διεξάγει εναντίον των εν Δυτική Θράκη ομοεθνών μας κατά τρόπον συστηματικόν,πιέσεις και τυρρανίας και εξαναγκάζει τους ταλαίπωρους αυτούς ανθρώπους να μεταναστεύουν.Αι κακούργαι αυτάί πράξεις μέχρι τούδε με μίαν μαεστρικήν προπαγάνδαν απεδίδοντο εις τα κομμουνιστικά σώματα.Ομάς εκ των προσφύγων της Δυτικής Θράκης απεκάλυψαν ότι οι διαπράττοντες εναντίον αυτών τας πιέσεις είναι αι ελληνικάί κυβερνητικάί αρχαί». (160)

Σε άλλο τουρκικό έντυπο παρατίθεται η πληροφορία ότι ,

«την καταδίωξη των Τούρκων της Δυτικής Θράκης , κατά τις δηλώσεις ,μερικών εκ των προσφύγων τας κάνουν Έλληνες φέροντες

στέμμα εις το πηλίκιο των και επίσημον στολήν. Γιατί ενώ υπάρχουν καλές σχέσεις με την Ελλάδα να συμβαίνει αυτό με το προσώπειο των κομμουνιστικών συμμοριών;» (161)

Παράλληλα , με το ζήτημα της Θράκης, οι ΗΠΑ ,

«παρατηρούν ότι υπάρχει ψυχρότητα στις σχέσεις Αθηνών – Αγκύρας» , λόγω της Κύπρου . «Η κίνησης γύρω από την Κύπρον , είνε μία νέα εστία ψυχρότητος διότι οι Τούρκοι θεωρούν την ενδεχόμενη ένωση της Νήσου μετά της Ελλάδος ως απειλήν κατά της ασφαλείας των. Προσφάτως η ελληνική κυβέρνησις επρότεινεν εις την τουρκικήν την σύναψιν στρατιωτικού συμφώνου , αλλά ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών ηρνήθη ευγενώς , αλλά κατηγορηματικώς. Πάντως υπεγράφη εις την Άγκυραν εμπορική συμφωνία μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδος. Η συμφωνία περιλαμβάνει όρους βάσει των οποίων κανονίζονται τα μεταξύ των δύο χωρών χρέη». (162)

Θα πρέπει να αναφερθεί, στο πλαίσιο της συνεχούς παρεμβατικής τουρκικής πολιτικής και των τρόπων με τους οποίους ενεργούσε στη Θράκη, την περίοδο αυτή , η περίπτωση της δίκης στην Κομοτηνή το Μάιο του 1946 του αρχισυντάκτη της

«κομμουνιστικής εφημερίδας Λαϊκή Φωνή» Π. Παπαπερικλή , «δια εξύβρισιν του Τούρκου προξένου Κομοτηνής , δια του άρθρου του Zeibek Hanasi δια την εν γένει πολιτείαν του Τούρκου Προξένου Κομοτηνής επί της Τουρκικής μειονότητας. Η Γενική Διοίκηση Θράκης «ητήσατο δι ' εγράφου της την άσκηση ποινικής αγωγής κατά της εν λόγω εφημερίδος βάσει του υπ. αριθμ. 46 Συνταγματικής πράξεως ως θιγομένου Διπλωματικού υπαλλήλου». Τελικά ο αρχισυντάκτης της Λαϊκής Φωνής απαλλάχθηκε των κατηγοριών «αφού ο πρόξενος δεν προσκόμισε δικαιολογητικά διπλωματικού υπαλλήλου.....» (163)

Στο εσωτερικό της Ελλάδας οι εθνικές εκλογές που πραγματοποιήθηκαν , με αποχή του ΚΚΕ, που αποκάλυψαν για ακόμη μια φορά την απροκαλύπτη επέμβαση των ξένων δυνάμεων . Στις 9/3/1946 και μπροστά στον κίνδυνο να αναβληθούν οι εκλογές λόγω της αναρχίας και των δολοφονιών από όλες τις πλευρές, εκπρόσωπος του Foreign Office θα δηλώσει ότι *« η Βρετανική κυβέρνηση φρονεί ότι αι εκλογαί δεν πρέπει να αναβληθούν εφ' όσον δεν πιστεύει ότι η δημοσία τάξις θα βελιωθή εις την Ελλάδα κατά τους δύο τρεις προσεχείς μήνας»* Στις 28/3/1946 ο Αμερικανός επιτετραμένος επέδωσε διακοίνωση στο Σοφούλη στην οποία τόνιζε πως *« η Αμερικανική Κυβέρνηση έχει την γνώμην ότι πάσα περαιτέρω αναβολή των εκλογών καθιστά δυσχερέστατην την θέσιν της Ελλάδος»* .

Από τη μεριά της η τουρκική πολιτική θεωρούσε σημαντικό για την ασφάλεια της και το μέλλον της , το ενδεχόμενο η Ελλάδα να πέσει σε κομμουνιστική κατοχή, γι 'αυτό γινόταν επισήμανση της τουρκοελληνικής φιλίας που θα ανέτρεπε αυτό το γεγονός . Τονίζονταν ότι ,

«η επιτυχία των Ελλήνων κομμουνιστικών και η νίκη των κατά τας εκλογάς θέλει να έχη ως αποτέλεσμα την πλήρη κύκλωσιν της φιλίας Τουρκίας εντός ενός κλοιού.... Εις ουδεμίαν περίοδον της ιστορίας η ανάγκη όπως η Τουρκία και η Ελλάς προσεγγίσουν αλλήλους με τόσην κατηγορηματικότητα. Ημείς ευχαρίστησιν μόνο αισθανόμεθα βλέποντες τους γείτονάς μας Έλληνας να βαδίζουν καθ' εκάστην προς μία περισσότερο αν σταθερότητα και παγιότητα. Δια της τουρκοελληνικής φιλίας έχομεν αποδείξει ότι και αι πλέον αδιάλλακτοι εχθρότητες χάρις εις την καλήν πίστιν και καλήν πρόθεσιν των δύο μερών είναι δυαγτόν να αρθούν και να μεταρραπούν εις καλώς σχέσεις και εις φιλίας και αι φιλίαί αυταί είναι δυνατόν να λάβουν θέσιν εις την καρδίαν των εθνών εν είδει παραδόσεων».

(164)

****Συνέντευξη με το Σταύρο Χαραλαμπίδη , ανθυπολοχαγό του Δημοκρατικού Στρατού (κωδικό όνομα «Σταυραετός») , που έδρασε κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου στη Θράκη και ήρθε σε επαφή με τις ομάδες των μουσουλμάνων , που είχαν δημιουργηθεί .

«Έφυγα, για το βουνό από την ιδιαίτερή μου πατρίδα , το Αετοχώρι Έβρου , κοντά στην Αλεξανδρούπολη , στις 20 Αυγούστου 1947 . Πήγαμε αρχικά στην Κομοτηνή, στο χωριό Γρατινή και μετά στην ορεινή Ροδόπη , στο χωριό Οργάνη, στην τοποθεσία Κάρδαμος , όπου ήταν τα έμπεδα (στρατόπεδο εκπαίδευσης) του Δημοκρατικού Στρατού Εκεί είχε δημιουργηθεί ένα τάγμα από Πομάκους , με ελαφρύ οπλισμό, οι οποίοι εκπαιδεύονταν για τις ανάγκες του Δημοκρατικού Στρατού. Οι Πομάκοι ή είχαν έρθει με τη θέλησή τους ή είχαν επιστρατευτεί από το Δημοκρατικό Στρατό.

»Οι Πομάκοι μας φιλοξενούσαν , στα σπίτια τους , μας έδιναν και τρώγαμε , αλλά ανάμεσα στους Πομάκους τους δικούς μας , υπήρχαν και μουσουλμάνοι που συνεργαζόταν με την αντίπαλη παράταξη. Εκτός από το τάγμα , το οποίο ήταν αμιγώς πομακικό , υπήρχαν και μουσουλμανικές δυνάμεις εντός άλλων διμοιριών . Υπήρχε και ένας τούρκος ταγματάρχης, δεν θυμάμαι το όνομά του (Σημ. Ίσως είναι ο Mihri Billi , στον οποίο αναφερθήκαμε παραπάνω) , που οργάνωνε τους Πομάκους και τους εκπαιδεύε.)

»Θυμάμαι και μερικούς σίχους από ένα τραγούδι που έλεγαν οι Πομάκοι , στην τουρκική γλώσσα «Aide cıfçiler , daima ileri , bizim dunya burada elkeri kaca. Avcileri partizanları dumezler gerleri. Μετά από 3 μήνες , που έκατσα στην περιοχή , και είχα συνεργασία σε επιχειρήσεις με τους Πομάκους, που όμως παράλληλα δεν τους εμπιστευόμουν, για να μην με προδώσουν στις κυβερνητικές δυνάμεις, αφού έλεγαν ότι πολλοί από αυτούς συνεργαζόταν και με εμάς και με τους κυβερνητικούς . Έφυγα για το μέτωπο της Μακεδονίας, όπου από εκεί , μετά την λήξη του εμφυλίου μέσω Αλβανίας , κατέληξα στη Σοβιετική Ένωση, στην οποία έμεινα 26 χρόνια».

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΙΡΗΝΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ (1946)
ΚΑΙ ΤΟ «ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ»

Η ΕΣΣΔ επιζητούσε να κερδίσει πλεονεκτήματα από την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα χωρίς η ίδια να έχει κάποια άμεση ανάμιξη. Τον Ιανουάριο του 1946, είχε ζητήσει την αποχώρηση των βρετανικών στρατευμάτων από την Ελλάδα, ενώ τον Φεβρουάριο είχε αναφερθεί η πρόταση για δημιουργία ενός ανεξάρτητου Θρακικού κράτους. Σε αναφορές της βρετανικής πρεσβείας από την Αγκυρα διατυπωνόταν η υπόθεση ότι πίσω από ένα βουλγαρικό οργανισμό, που είχε σκοπό την ίδρυση ενός ομοσπονδιακού Θρακικού κράτους, το οποίο θα περιελάμβανε την Ανατολική, Δυτική Θράκη και ένα τμήμα της Βουλγαρίας και θα είχε πρωτεύουσα τη Φιλιππούπολη, κρυβόταν η ΕΣΣΔ (165). Προς αυτήν την κατεύθυνση υπήρξε και ένοπλη δράση με το Θρακικό κομιτάτο το οποίο **«ήρchiσεν ενταντικήν δράσιν αποσκοπούσαν την εξασφάλισιν της επανόδου εις Βουλγαρίαν τόσο της Δυτικής, όσο και της Ανατολικής Θράκης»**. (166)

Για το ζήτημα αυτό ενδιαφέρον για δικούς τους λόγους έδειξαν και οι συμμαχικές προς την Ελλάδα δυνάμεις. Μάλιστα η Γαλλία έστειλε τον πρόξενο της Θεσσαλονίκης, στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, ο οποίος επισκέφθηκε την Αλεξανδρούπολη, την Καβάλα και Θάσο προς **«εξακρίβωση των ομοσπονδιακών τάσεων και δυνατοτήτων ως και την συλλογή πληροφοριών περί της βασιμότητος ή μη των βουλγαρικών αξιώσεων επί της Δυτικής Θράκης»**. (167)

Η Τουρκία επίσης, τάχθηκε με τις ελληνικές διεκδικήσεις, με δηλώσεις ότι **«το φίλο ελληνικό έθνος έχει δικαίον εις τας απαιτήσεις της, από τη γην έως τον ουρανόν»** (168), ενώ στο ζήτημα της «Δυτικής Θράκης», κράτησε στάση κατηγορουμένου κατά των βουλγαρικών αξιώσεων, αφού υπήρχε και ενδιαφέρον και από αυτήν. Συγκεκριμένα **«και προς τη Δυτικήν Θράκην ιταμαί αξιώσεις των Βουλγάρων ευρίσκουν πάντοτε ανημέτωπον τον Τουρκικόν τύπον»**. (169)

Στο στρατιωτικό πεδίο, το μικτό επιτελείο των συμμαχικών δυνάμεων, μετά από υπόμνημα της ελληνικής κυβέρνησης και ζήτηση γνωμοδότησης από το αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών για τις ελληνικές διεκδικήσεις, θα επισημάνει κυρίως πως

1 Η Ελλάδα δεν μπορεί να υπερασπίσει τα τωρινά σύνορα της από μια βουλγαρική επίθεση

2 Οι Ελληνικές δυνάμεις στη δυτική Θράκη, μπορούν να αποκοπούν σε περίπτωση επίθεσης από το Βορρά. Η Ελλάδα εδώ πρότεινε να επεκτείνει τα σύνορά της κατά 36 περίπου μίλια μέσα στο Βουλγαρικό έδαφος, αποσκοπώντας στη δημιουργία μεγαλύτερης ζώνης ασφάλειας

Ο Φ Δραγούμης, υφυπουργός εξωτερικών και μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας στο συνέδριο ειρήνης στο Παρίσι, αναφέρει σχετικά με τις ελληνικές διεκδικήσεις **«με το πρώτο θέμα, το ζήτημα της Θράκης, η Ελλάδα ζητεί στο όνομα της μελλοντικής ασφάλειας και προστασίας της από επανάληψη βουλγαρικής επιθέσεως, στρατηγική διαρρύθμιση των συνόρων της κατά την οροσειρά της Ροδόπης, ώστε να καλυφθούν η Ανατολική Μακεδονία και η Δυτική Θράκη»**

Η διαρρύθμιση αυτή αφορά ορεινή περιοχή κατά μεγάλο μέρος κατοικημένη **«από Μουσουλμάνους που υπάρχει κάθε λόγος να το υποθέτουμε μόνο να χαρούν είναι δυνατό, για την αντικατάσταση της βουλγαρικής με την ελληνικής διοίκησης, ενώ η γραμμή που ζητούμε συμπίπτει περίπου με τα παλιά τουρκοβουλγαρικά σύνορα τα πριν από το 1912»**.

Ο Φ. Δραγούμης προκειμένου να ξαναπάει στο Παρίσι για να παρακολουθήσει τις εργασίες του Συμβουλίου των Τεσσάρων Υπουργών Εξωτερικών των Μεγάλων Συμμάχων θεώρησε καθήκον του να ζητήσει από τη Βουλή να τον εξουσιοδοτήσει

«όπως εκφράσει την ευγνωμοσύνη μας προς αυτούς για το θερμό ενδιαφέρον και την αδιάπτωτη υποστήριξη των ως προς τα ελληνικά εθνικά δίκαια και λοιπά μεταπολεμικά προβλήματα μας και θα πρέπει να μην ξεχάσουμε να εκφράσουμε ακόμη μια φορά στους παλιούς φίλους και Συμμάχους μας τους Άγγλους τους Αμερικανούς τους Γάλλους και τους Ρώσους, όλη μας την ευγνωμοσύνη για την τόσο πρόθυμη αναγνώριση του δικαίου μας». (170)

Στο υπόμνημα της ελληνικής κυβέρνησης αναφερόταν .

«στη δυτική Θράκη ,δεν μπορεί να γίνει άμυνα, το σύνορό της ευρίσκεται σε απόσταση μόνο 30 χιλιομέτρων από τη θάλασσα και για να εξουδετερώσει αυτά τα μειονεκτήματα η Ελλάδα , είχε αναγκασθεί να αυξήσει το χρόνο της στρατιωτικής θητείας του καιρού ειρήνης, όλων των στρατευσίμων σε δύο χρόνια. Αν αποφασίσει να εγκαταλείψει ανυπεράσπιστη τη Δυτική Θράκη σε περίπτωση εισβολής από την άλλη μεριά , το σημερινό σύνορο αφήνει μέσα στο βουλγαρικό έδαφος αριθμό φυσικά ισχυρών αμυντικών θέσεων διαδοχικά κείμενων εις βάθος ολόκληρο οδικό δίκτυο και παραλλήλων και κάθετων προς τη συνοριακή γραμμή δρόμων , που επιτρέπει στους Βούλγαρους να συμπληρώνουν τη στρατηγική συγκέντρωση και τη μεταφορά στρατευμάτων των προς επίθεση οχτώ ολόκληρες ημέρες πριν από τη συμπλήρωση της ελληνικής συγκεντρώσεως. Αυτή η διαφορά χρόνου μοιραία γίνεται αποφασιστική και μπορεί να αποβεί ολέθρια» .

Πρόσθετοι ευνοϊκοί λόγοι για την προώθηση των συνόρων βορειότερα κατά την ελληνική κυβέρνηση αποτέλεσαν τα εξής γεγονότα:

«ο πόλεμος ετελείωσεν αλλά δεν έχει επανέλθει το αίσθημα της ασφάλειας στους κατοίκους των επαρχιών τούτων. Είναι οι ευφορότερες της Ελλάδας αλλά οι κάτοικοι των αφού έλαβαν πείρα της φρίκης τριών εισβολών εις διάστημα μιας γενεάς δυσκολεύονται να μένουνε στα χωριά των και αφοσιώνονται στα έργα των. Η περιοχή που ζητείται η περίληψή της εις το ελληνικό έδαφος κατοικείται από πλειοψηφία μουσουλμάνων (Αγριάνων ή «Πομάκων») που προτιμούν να ζήσουν υπό τη φιλελεύθερη ελληνική διοίκηση ,ενώ θα έπρεπε να σημειωθεί εδώ πως η τουρκική μειονότητα που ζει στην Ελληνική Θράκη απολαύει πλήρων συνταγματικών ελευθεριών και απόλυτης ισότητας ενώπιον του νόμου». (171)

Ένα χρόνο αργότερα, υπήρξε προσφυγή Πομάκων βουλευτών από Ελλάδα και Βουλγαρία στον ΟΗΕ για ένταξη στην Ελλάδα , χωρίς όμως καμία συνέχεια σ' αυτό το ζήτημα .

Το συνέδριο της ειρήνης συνήλθε στο Παρίσι από τις 29 Ιουλίου έως τις 11 Οκτωβρίου 1946. Στις 14 Αυγούστου ο Βούλγαρος αντιπρόσωπος Georgi Kulisef , διατύπωσε διεκδικήσεις σε βάρος του ελληνικού τμήματος της Θράκης και πρότεινε να τροποποιηθεί το άρθρο 1 της Συνθήκης Ειρήνης που είχε υπογράψει η Βουλγαρία , έτσι ώστε να αποκαταστήσει τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα στο καθεστώς του 1941, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι η Βουλγαρία χρειαζόταν μια έξοδο στο Αιγαίο. Για το ζήτημα έγιναν εκδηλώσεις διαμαρτυρίας στη Σόφια με συνθήματα **«η Δυτική Θράκη είναι αναπόσπαστο τμήμα της Βουλγαρίας», «θέλουμε διέξοδο στο Αιγαίο»,** ενώ ο πρόεδρος των Θρακικών Οργανώσεων S Spiroff , ενημέρωσε 7 Γάλλους ανταποκριτές **«επί των Δικαίων της Βουλγαρίας επί της Δυτικής Θράκης»**. (172)

Η Σοβιετική Ένωση υποστήριξε τις διεκδικήσεις της Βουλγαρίας (173) , σχετικά με την έξοδο της στο Αιγαίο ,γιατί ελέγχοντας τη Δυτική Θράκη θα εξασφάλιζε τα νώτα της και θα εμπόδιζε την είσοδο εχθρικών πλοίων στη Μαύρη Θάλασσα . **«Τη χρονική στιγμή που διάλεξε η Σοβιετική Ένωση να ανακινήσει το θέμα της Δυτικής Θράκης προτείνοντας στη διάσκεψη ειρήνης να παραχωρηθεί αυτή η περιοχή στη Βουλγαρία»** ,έγινε σύμφωνα με τις απόψεις της μίας πλευράς,**«αντικείμενο αισχρής εκμετάλλευσης με αποτέλεσμα όλοι οι αντιμοναρχικοί που είχαν γίνει «κομμουνιστές» , τώρα να μετατρέπονται σε «Βούλγαρους»**. Παράλληλα , όπως αναφέρει ο Φ Δραγούμης αντιπρόσωπος της Ελλάδας στη διάσκεψη ,**«ακόμη και τώρα αδιάντροπα μολονόπι ανήκουνε στα ηττημένα έθνη εγείρουν αξιώσεις πάνω στην ελληνική Θράκη παρά το γεγονός ότι ουδέννας Βούλγαρος ζει εκεί πέρα τώρα»**. (174)

Στις 24 Αυγούστου υπήρξε επιστολή του Ουκρανού Υπουργού Εξωτερικών D Manuilsky, που υποστήριζε τη Βουλγαρία στις διεκδικήσεις της στο Συνέδριο ειρήνης του Παρισιού και απευθυνόμενη στο συμβούλιο ασφαλείας του ΟΗΕ κατηγορούσε την Ελλάδα ότι **«αποτελούσε κίνδυνο για την ειρήνη και ασφάλεια στα Βαλκάνια και καταδίωκε με τη βοήθεια των Βρετανών, τις μειονότητες στη Μακεδονίας και τη Θράκη»**.

Στις 27 Ιουνίου στη δεύτερη συνεδρίαση του συμβουλίου των Υπουργών Εξωτερικών ,η Ελλάδα κέρδισε τα Δωδεκάνησα και το επόμενο έτος θα ενσωματωθούν στον κρατικό κορμό,ένα αίτημα που δεν είδε θετικά η Τουρκία με ισχυρισμό την άμεση γεινίαση τους με αυτήν, παρ' ότι επίσημα , όπως τονίστηκε παραπάνω , επίσημα συνηγορούσε στο ελληνικό αίτημα

Στην Ελλάδα προκυρήχθηκε δημοψήφισμα για το Σεπτέμβριο του 1946 για την επιστροφή ή όχι του βασιλιά, ζήτημα για το οποίο υπήρξε έντονη διαμάχη, ενόσω ο εμφύλιος πόλεμος ήταν σε πλήρη εξέλιξη .Η **«φίλη χώρα»** Τουρκία θα τονίσει τη μεγάλη σημασία του δημοψηφίσματος ενόψει **«των μεγάλων κινδύνων που απειλούν το ελληνικό έθνος»** (175) .πως **«η Ελλάδα δε θα γίνει ερυθρά»** (176), και **«το ελληνικό έθνος θα ενεργήσει ως πρέπει»** .(177)

Την 1η Σεπτεμβρίου 1946 έγινε το δημοψήφισμα για την επιστροφή του έκπτωτου βασιλιά Γεωργίου του Β' ,όπου ψήφισαν 69 % υπέρ και 31% κατά,φτάνοντας τελικά στην Ελλάδα ,ο βασιλιάς στις 27 του ίδιου μήνα . Η τουρκική πολιτική ηγεσία πήρε θέση που υποστήριζε την απόφαση του **«φίλου ελληνικού έθνους, που πρέπει να ζήσει ελεύθερο ενωμένο και ισχυρό»** , τονίζοντας ιδιαίτερα την ενίσχυση της τουρκοελληνικής φιλίας, που τώρα ήταν επιτακτική λόγω των παγκόσμιων εξελίξεων (178) Όπως τονιζόταν **«το σημαντικό σημείο δια την Τουρκία δεν είναι το ζήτημα να εκλέξει η Ελλάς αυτό ή εκείνο το πολίτευμα , αλλά ότι έχει εύρει την οδόν μιας ισχυράς και**

*παγίας κυβερνήσεως. Επειδή δε εν τοις Βαλκανίοις ασφάλεια της Τουρκίας , εξαρτάται στενώς από την ασφάλειαν του φίλου και γείτονος έθνους με το πλέον στενόν ενδιαφέρον και με το πλέον ενθουσιασμόν και συγκίνησιν παρακολουθούμε τα λαμβάνοντα χώρα εν Ελλάδι». (179) Ο δημοσιογράφος Ahmet Soukri Esmer σε άρθρο του στην εφημερίδα Ulus (4/9/1946) υπογράμμισε ότι **«η Τουρκία συνδέεται προς την Ελλάδα δια στενών αισθημάτων φιλίας , ευχόμεθα δε όπως το καθεστώς το οποίον θα προέλθει εκ του δημοψηφίσματος φέρη δια τους φίλους μας Έλληνας , ευτυχίαν»** .(180)*

Με την επικύρωση του δημοψηφίσματος ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα θα πάρει μεγάλες διαστάσεις και ο αμερικανός πρέσβης Mac Veagh , τηλεγραφούσε στις αρχές Δεκεμβρίου 1946 προς την κυβέρνησή του αναφέροντας ότι **«η Σοβιετική Ένωση συζητούσε τον πλήρη έλεγχο της Ελλάδας και για αυτό θα επενέβαινε με όλα τα δυνατά μέσα»** .Κατά το State Department , η ΕΣΣΔ και οι δορυφόροι της, η Αλβανία η Γιουγκοσλαβία και η Βουλγαρία , επιδίωκαν να φέρουν σε αμηχανία την ελληνική κυβέρνηση να αποκόψουν την Ελληνική Μακεδονία από την Ελλάδα και να προσαρτήσουν στη Γιουγκοσλαβική Ομοσπονδία ,να προσαρτήσουν τη Δυτική Θράκη στη Βουλγαρία για να αποκτήσει η χώρα αυτή και η Σοβιετική Ένωση μια έξοδο στο Αιγαίο δινότιās της πλεονεκτική θέση στα στενά από την πλευρά του Αιγαίου Πολλοί όμως υποστηρίζουν, ότι μέσα στο 1946 οι Σοβιετικοί τελικά διέκοψαν τις διεκδικήσεις και τις επιθέσεις τους κατά της βίας στην Ελλάδα , με τον όρο **«να κρατήσουν οι Βρετανοί ανάλογη στάση απέναντι στην σταλινική καταπίεση πίσω από το σιδηρούν «παραπέτασμα»**.

Το συνέδριο ειρήνης του Παρισιού, τελείωσε στις 15 Οκτωβρίου 1946 , δεν απέρριψε τις εθνικές διεκδικήσεις της Ελλάδας, αλλά τις παρέπεμψε στο συμβούλιο των Υπουργών Εξωτερικών , ενώ η πιο σημαντική βοήθεια ήταν η αμερικανική υπόσχεση για οικονομική βοήθεια και δήλωση του Jefferson Caffery ότι **«οι ΗΠΑ θα υπεράσπιζαν την Ελλάδα σε περίπτωση που δεχόταν επίθεση»**

Στις 3 Δεκεμβρίου 1946 το συμβούλιο των Υπουργών Εξωτερικών αποφάσισε ότι τα βουλγαρικά σύνορα έπρεπε να παραμείνουν στο καθεστώς της 1ης Ιανουαρίου 1941 και ότι η Ελλάδα θα έπαιρνε από την Ιταλία και Βουλγαρία, 150 εκατ δολάρια ως αποζημίωση **Το συμβούλιο έκλεισε οριστικά το ζήτημα της αναθεώρησης των ελληνοβουλγαρικών συνόρων και της βουλγαρικής απαίτησης για τη Δυτική Θράκη**, αφήνοντας ανοικτό το ζήτημα των νοτίων συνόρων της Αλβανίας Αυτό το διάστημα ,και στο πλαίσιο της πολιτικής για το χώρο της Θράκης υπήρξε εισβολή ένοπλων σωμάτων , από τη Βουλγαρία στη Θράκη, που είχε ως αποτέλεσμα αιματηρά επεισόδια περιορισμένης όμως έκτασης

Το 1947 αποτέλεσε μια σημαντική χρονική περίοδο, τόσο στο επίπεδο της εμφύλιας καταστροφικής σύρραξης ,όσο και στο μέλλον του Ελληνικού κράτους σχετικά με το δυτικό ή όχι προσανατολισμό της ,ενώ τέθηκε ανοιχτά το ζήτημα απώλειας της Θράκης σε περίπτωση εισβολής από το βορρά .Το Ελληνικό πρόβλημα θα εξετάζεται από εδώ και πέρα , παράλληλα με την Τουρκία, που για πολλούς η μεταπολεμική της τύχη συνδέθηκε θετικά με την νικήτρια Ελλάδα και την ένταξη της στο ΝΑΤΟ . Στις 18 Ιανουαρίου 1947 είχε φτάσει η αμερικανική οικονομική αποστολή στην Ελλάδα με επικεφαλής τον Paul Porter, ανώτερο υπάλληλο του Υπουργείου Εξωτερικών Ο Porter βρήκε τη χώρα σε άθλια κατάσταση ,παρουσιάζοντας έλλειμμα 87 εκατομμύρια δολάρια για το οικονομικό έτος , που

έληγε στις 31 Μαρτίου 1947. Για το επόμενο οικονομικό έτος η κυβέρνηση υπολόγιζε έξοδα 421 εκατ. δολάρια και έσοδα 256 εκατομμύρια δολάρια. Στη διάρκεια του ελλαδικού εμφυλίου πολέμου, ένα μεγάλο πρόβλημα ήταν πως θα σταματήσει ο καλπάζων πληθωρισμός, το πρόβλημα ανακούφισης των υποσιτιζόμενων και των αστέγων και τη επαναλειτουργία της βιομηχανίας. Μετά το τέλος του εμφυλίου την διοίκηση σ' αυτά αλλά και τα υπόλοιπα ζητήματα ανέλαβαν ουσιαστικά οι οικονομικές αποστολές. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός είναι, όταν οι Γερμανοί έδωσαν μια υφικάμινο ως μέρος των πολεμικών επανορθώσεων, ο Paul Porter αρχηγός της αμερικανικής οικονομικής αποστολής χρησιμοποίησε το βέτο του, για μην εγκατασταθούν και λειτουργήσουν στην Ελλάδα. Τα μηχανήματα έμειναν στο Αμβούργο και τελικά πουλήθηκαν για λογαριασμό της Ελλάδας ως παλιοσιδέρα.

Ο πρώην αντιπρόσωπος στον ΟΟΣΑ καθηγητής Ι. Νικολαΐδης ανέφερε στο περιοδικό «Νέα Οικονομία» πως **«η εκβιομηχάνιση συνάντησε άπειρες αντιδράσεις λόγω των συνεπειών που ενδεχομένως θα είχε αυτή στο εξωτερικό εμπόριο των ενδιαφερομένων χωρών και λόγω της οικονομικής αυτάρκειας που θα δημιουργούσε σε λίγα χρόνια στην Ελλάδα. Έτσι εμπορικά, οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα υπαγόρευαν στις χώρες (που πρόσφεραν οικονομική βοήθεια) μια ανυπόκριτη εχθρότητα προς τα σχέδια για εκβιομηχάνιση της χώρας».** (181)

Η επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών που αποτελούνταν από Αμερικανούς, Βρετανούς, Γάλλους, Κινέζους και Κολομβιανούς αντιπροσώπους και είχαν έρθει στην Ελλάδα στις 30 Ιανουαρίου 1947, για να εξετάσουν τις καταγγελίες της κυβέρνησης, ότι τον εμφύλιο πόλεμο τον ενισχύουν οι βόρειοι γείτονες της Ελλάδας ανέφεραν ότι **«αν η Ελλάδα χανόταν όχι μόνο θα χανόταν η Εγγύς Ανατολή αλλά ακόμη και η Ιταλία και η Γαλλία».** Ο αμερικανός αντιπρόσωπος Mark Ethridge είπε πιο χαρακτηριστικά ότι η Ελλάδα **«ήταν ώριμο φρούτο να πέσει στα χέρια των Σοβιετικών σε λίγες εβδομάδες»**, ενώ παράλληλα υπήρχαν σοβιετικές βλέψεις στην Τουρκία που ανησυχούσαν τις ΗΠΑ. Στις 5 Ιανουαρίου, ο αμερικανός πρέσβης στη Μόσχα, Walter Bedell Smith, είχε αναφέρει ότι η ΕΣΣΔ καθόριζε την πολιτική της έναντι της Τουρκίας με βάση όχι μόνο στην ασφάλειά της, αλλά και την ανάγκη να αποκτήσει ανεξάρτητη έξοδο προς τη Μεσόγειο και τις αραβικές χώρες. Ο Smith ήταν σίγουρος ότι η Σοβιετική κυβέρνηση, θα απειλούσε την Τουρκία ώσπου να την κατακτήσει και γι' αυτό η Τουρκία δεν είχε ελπίδες να επιβιώσει ως ανεξάρτητο κράτος, αν δε δινόταν εγγυήσεις για σταθερή και μακροχρόνια βοήθεια από μέρους των ΗΠΑ και της Βρετανίας.

Τον επόμενο μήνα που αποτέλεσε και το έναυσμα για την αλλαγή του σκηνικού, από βρετανικό σε αμερικανικό και την εξαγγελία του δόγματος Truman για Ελλάδα και Τουρκία, η κεντρική υπηρεσία πληροφοριών του Αμερικανικού Υπουργείου Αμύνης (Central Intelligence Group) ανέφερε στις 7 Φεβρουαρίου 1947 τα εξής:

«η σημερινή δράση των ανταρτών και η κομμουνιστική προπαγάνδα δείχνουν ότι οι σοβιετικοί ελπίζουν στη δημιουργία μιας ανεξάρτητης Μακεδονίας η οποία τελικά θα μπορούσε να αποτελέσει τμήμα της Γιουγκοσλαβικής Ομοσπονδίας και στην προσάρτηση της ελληνικής Θράκης στη Βουλγαρία. Σε τέτοια περίπτωση η ΕΣΣΔ θα αποκτούσε τον έλεγχο στα λιμάνια του Αιγαίου και έτσι θα είχε κυρίαρχη θέση στο Αιγαίο και θα εξασφάλιζε τα Δαρδανέλια. Αν τελικά η Ελλάδα γινόταν κομμουνιστικό κράτος οι Σοβιετικοί θα ήταν ικανοί να παγιώσουν και να

επεκτείνουν τα κέρδη τους στο Αιγαίο ελέγχοντας τη Μακεδονία και τη Θράκη, η κυριαρχία τους στα Βαλκάνια θα ήταν πλήρης θα αποκτούσαν μια στρατηγική θέση στη Ανατολική Μεσόγειο και από εκεί θα περικύκλωναν την Τουρκία» .(182)

ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΡΟΥΜΑΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Στις 20 Φεβρουαρίου οι Βρετανοί πληροφόρησαν την Αμερικανική κυβέρνηση ότι θα απέσυραν τις στρατιωτικές δυνάμεις από την Ελλάδα και δε θα ενίσχυαν οικονομικά πέρα τις 31 Μαρτίου, το Ελληνικό κράτος Συγκεκριμένα ότι το βρετανικό υπουργείο οικονομικών αρνήθηκε στη συνέχιση της βοήθειας προς την Ελλάδα εξαιτίας της δύσκολης οικονομικής κατάστασης της Βρετανίας ,ενώ από τις 27 Ιανουαρίου , οι Βρετανοί περιέκοψαν τον αμυντικό τους προϋπολογισμό και το υπουργικό συμβούλιο αποφάσισε ότι μέχρι 31 Μαρτίου , θα έπρεπε να αποσυρθούν τα βρετανικά στρατεύματα από την Ελλάδα Στις 21 Φεβρουαρίου ο πρώτος γραμματέας της βρετανικής πρεσβείας στην Ουάσιγκτον, επισκέφθηκε το Αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών και παρέδωσε ανεπίσημα δύο σημειώματα που αναφερόταν στην Ελλάδα και την Τουρκία διατυπώνοντας την ελπίδα πως **«από τις 31 Μαρτίου θα πάρουν τη σκυτάλη οι ΗΠΑ ,για τις δύο αυτές χώρες»** Έτσι τονίζεται για πρώτη φορά επίσημα η σύνδεση της τύχης μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας ,όταν η πρώτη είχε εμφύλιο πόλεμο και η δεύτερη με τεχνητά επεισόδια και απ' ότι αποδείχτηκε προωθούμενα από το κράτος, επιθυμούσε την ένταξή της στο NATO για να διασφαλίσει τόσο το μέλλον της ,όσο και για να εξυπηρετήσει τους σκοπούς της,που δεν επιτεύχθηκαν με το τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου

Στις 24 Φεβρουαρίου ,η επιτροπή που είχε συγκροτηθεί ειδικά για να εξετάσει το πρόβλημα της βοήθειας στην Ελλάδα και την Τουρκία ,με πρόεδρο το Ly Henderson, αποφάσισε ότι **«η ενίσχυση των δύο χωρών είχε ζωική σημασία για την ασφάλεια των ΗΠΑ οι οποίες έπρεπε να δεχτούν την πρόσκληση άμέσως και να αναλάβουν τις βρετανικές υποχρεώσεις στην Ελλάδα και Τουρκία»**.Το State Department με την καθοδήγηση του Dean Acheson , ετοίμασε ένα μνημόνιο ,σχετικά με τη θέση και τις συστάσεις του State Department για άμεση και ουσιαστική βοήθεια προς την Ελλάδα και την Τουρκία, που επιδοκιμάστηκε από την επιτροπή , **«για να μη χαθεί η Ελλάδα και για να μην επεκταθεί το Σιδηρούν παραπέτασμα κατά μήκος της ανατολικής Μεσογείου»**. Η προτεινόμενη βοήθεια στην Ελλάδα, **«αφορούσε την οικοδόμηση της αμερικανικής ασφάλειας, με την ενίσχυση των ελεύθερων λαών έναντι στην κομμουνιστική επιθετικότητα και υποταγή»** .

Στις 12/3/1947 ο Truman εισηγήθηκε στο Κογκρέσο την πρότασή του για βοήθεια προς την Ελλάδα και Τουρκία τονίζοντας στο διάγγελμά του :

«Η σοβαρότης , της σημερινής καταστάσεως του κόσμου , καθιστά αναγκαίαν την ενώπιον του Κογγρέσου εμφάνισίν μου.Επιθυμώ να σας παρουσιάσω σήμερα , δια να λάβητε αυτήν υπ ' όψιν , μίαν πλευράν της καταστάσεως ταύτης , αφορώσαν ειδικώς εις την Ελλάδαν και εις την Τουρκίαν.Αι Ηνωμένοι Πολιτείαί έλαβον επείγουσαν έκκλησιν της Ελληνικής Κυβερνήσεως προς παροχήν οικονομικής βοηθείας.Προηγηθείσαι εκθέσεις της εν Ελλάδι Αμερικανικής Οικονομικής αποστολής και του εν Αθήναις

Αμερικανού Πρεσβευτού , ενισχύουν την άποψιν της Ελληνικής Κυβερνήσεως περί του ότι επιβάλλεται επιτακτικώς να παρασχεθή βοήθεια , ένα θέλωμεν να επιζηση η Ελλάς ως ελεύθερον Έθνος. Πιστεύω ότι ο Αμερικανικός λαός και το Κογκρέσσον δεν επιθυμούν να κωφεύσωμεν εις την έκκλησιν της Ελλάδος. Η υπόστασις της Χώρας αυτής απειλείται σήμερον από την τρομοκρατικήν δράσιν ενός αριθμού ενόπλων , οι οποίοι υπό κομμουνιστικήν ηγεσίαν , δεν αναγνωρίζουν την εξουσίαν της Ελληνικής Κυβερνήσεως εις διάφορα σημεία της Χώρας και ιδίως κατά μήκος των βορείων συνόρων της Ελλάδος. Επιτροπή ορισθείσα από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών , διερευνά τώρα τα της διαταράξεως της τάξεως εις την βόρειαν Ελλάδα, και τας παραβιάσεις των ελληνικών συνόρων , από την πλευράν της Αλβανίας , της Γιουγκοσλαβίας και της Βουλγαρίας.

»Η Ελληνική Κυβέρνησις ευρίσκεται εις αδυναμίαν να αντιμετωπίση την κατάστασιν διότι ο στρατός της είναι μικρός και ανεπαρκώς εξοπλισμένος. Δια να αποκαταστήση δε την εξουσίαν της Κυβερνήσεως εις διάφορα σημεία του εδάφους, ο στρατός έχει ανάγκην βοήθειας και οπλισμού. Και γενικώτερον , δια να καταστή η Ελλάς μία Δημοκρατία , η οποία να επαρκή εις τας ανάγκας της εξ' ιδίων και να προκαλή τον σεβασμόν, είναι ανάγκη να τύχη βοήθειας και την βοήθειαν ταύτην πρέπει να παράσχη η Αμερική. Η μέχρι τούδε παρεχόμενη Αμερικανική βοήθεια είναι ανεπαρκής , η δε Ελλάς δεν δύναται να ζητήση βοήθειαν από καμμίαν άλλην χώραν. Η Βρεταννική Κυβέρνησις , η οποία εβοήθει έως τώρα την Ελλάδα , μας εδήλωσεν τσούτω μάλλον καθ' όσον τα ηνωμένα Έθνη ευρίσκονται εις αδυναμίαν να παράσχουν βοήθειαν του είδους το οποίον απαιτείται.

»Μεταξύ των σκοπών της Αμερικανικής πολιτικής , είναι η δημιουργία όρων υπό τους οποίους ημείς και τα άλλα έθνη θα δυνάμεθα να ρυθμίζωμεν τα του βίου μας, ελεύθεροι και μακράν εξαναγκασμών. Κατά τον πόλεμον ενικήσαμεν τα κράτη εκείνα , τα οποία επεζήτησαν να επιβάλλουν βιαίως την θέλησίν των και τον τρόπον ζωής των εις τα άλλα έθνη. Ως εκ τούτου αι Ηνωμένοι Πολιτείαί έχουν την υποχρέωσιν να βοηθήσουν ελευθέρους λαούς , οι οποίοι ανθίστανται εις ενόπλους μειοψηφίας και αι πλειοψηφίαί των οποίων επιθυμούν να ρυθμίζουν την τύχην των μόνοι των και όπως θέλουν. Βεβαίως ο κόσμος δεν είναι στατικός και το καθεστώς μίας ώρας δεν είναι κάτι το ιερόν και απαραβίαστον. Δεν επιτρέπονται όμως μεταβολαί του καθεστώτος τούτου εις οιαδήποτε χώραν , εφ' όσον αύται παραβιάζουν τον χάρτην των Ηνωμένων Εθνών δια μέσων βίας. Βοηθούντες ελεύθερα και ανεξάρτητα κράτη εις τον αγώνα των δια την ελευθερίαν των εφαρμόζομεν τας αρχάς , τας οποίας διακηρύσσει ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών. Αρκεί να ρίψωμεν ένα βλέμμα εις τον χάρτην δια να αντιληφθώμεν ότι η επιβίωσις της Ελλάδος έχει πολύ μεγαλυτέραν σημασίαν δια τον κόσμον. Εάν η Ελλάς περιέλθη υπό την εξουσίαν

μιας ενόπλου μειοψηφίας τούτο θα έχη άμεσον συνέπειαν δια την γείτονά της Τουρκίαν .Η σύγχυσις και η αναταραχή θα ηδύναντο να εξαπλωθούν εις την όλην την Μέσην Ανατολήν.Επί πλέον η εξαφάνισις της Ελλάδος ως ελευθέρου κράτους θα είχε βαθείαν απήχησιν εις τας ευρωπαϊκάς χώρας , οι λαοί των οποίων παλαιούν επίσης κατά μεγάλων δυσχερειών δια να διατηρήσουν την ελευθερίαν και την ανεξαρτησίαν των και να επανορθώσουν τας εκ του πολέμου τεραστίας καταστροφάς .Κατάρρευσις των ελευθέρων θεσμών και απώλεια της ανεξαρτησίας των λαών , οι οποίοι ηγωνίσθησαν κατά των ολοκληρωτικών Κρατών , θα εσήμαινον δι 'αυτούς , αλλά και δι ' ολόκληρον τον κόσμον.

»Όλοι οι λαοί οι οποίοι αγωνίζονται σήμερον δια να διατηρήσουν την ελευθερία των , θα απεθαρρύνοντο και ενδεχομένως θα υπέκυπτον.Παράλειψίς μας να βοηθήσωμεν τη Ελλάδαν εις την μοιραίαν ταύτην ώραν θα είχε ευρυτάτην απήχησιν τόσον προς Δυσμάς όσον και προς Ανατολάς. Τα σπέρματα των ολοκληρωτικών καθεστώτων τρέφοντια από την ανάγκην και διαδίδονται και αυξάνουν επάνω εις το πρόσφορον έδαφος της πτωχείας και των ερίδων , όταν δε η ελπίς ενός λαού δι ' ένα καλλίτερον μέλλον φυλλοροήσει , τα σπέρματα του ολοκληρωτισμού φθάνουν εις την πλήρη των ανάπτυξιν.Την ελπίδα των λαών εις ένα καλλίτερον μέλλον πρέπει να διατηρήσωμεν ζωντανήν.Τα ελεύθερα Έθνη του κόσμου αποβλέπουν εις την Αμερικήν και αναμένουν από αυτήν βοήθειαν να διατηρήσουν την ελευθερίαν των. Εάν δεν ανταποκριθώμεν εις την ηγετικήν μας θέσιν, θα θέσουμε εις κίνδυνον την ειρήνην του κόσμου , αλλά και την ευημερίαν του Έθνους μας. Η ραγδαία εξέλιξις των γεγονότων μας επιβαρύνει με μεγάλας ευθύνες.Επί τη βάσει των ανωτέρω , ζητώ από το Κογκρέσο να εγκρίνη την παροχήν βοήθειας προς την Ελλάδα ως και προς την Τουρκίαν συνολικού ποσού 400 εκατομμυρίων δολλαρίων δια την μέχρι τέλους Ιουνίου 1948 περίοδον . Ζητώ επί πλέον όπως το Κογκρέσο εξουσιοδοτήση τας εν Ελλάδι πολιτικές και στρατιωτικές αρχάς της Αμερικής να συνδράμουν κατ' αίτησιν της Κυβερνήσεως της χώρας ταύτης , εις την ανόρθωσιν της Ελλάδος και όπως εγκρίνη την ταχίστην και τα μάλιστα αποτελεσματικήν χρησιμοποίησιν των κεφαλαίων της βοήθειας δια τας αναγκαίας προμηθείας και τον εξοπλισμόν»
(183)

Στις 13 Μαρτίου ο πρωθυπουργός Δ Μάξιμος δήλωσε στον ανταποκριτή του United Press ότι «η Ελλάς οφείλει αιωνίαν ευγνωμοσύνην προς τον αμερικανικόν λαόν», ενώ μαζί με τον Θεμιστοκλή Σοφούλη ,αρχηγού τότε της αξιωματικής αντιπολίτευσης με μηνύματα τους προς τον πρόεδρο Truman , «εξέφρασαν την μεγάλη ευχαρίστησή τους για την αμερικανική απόφαση» τονίζοντας ότι «ο ελληνικός λαός θα χρησιμοποιούσε τη βοήθεια για την ανασυγκρότηση της χώρας του και για τη θεμελίωση τη ειρήνης και της ελευθερίας» .

Αντίθετα η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ χαρακτήρισε το δόγμα Truman, **«ως ιμπεριαλιστική ανάμιξη που αποβλέπει να σώσει την μοναρχοφασιστική Ελλάδα που δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσει την κατάσταση γιατί έχει αντιμέτωπο το λαό»**. Σε έκθεση που έστειλε στον ηγέτη της Σοβιετικής Ένωσης, το Κομμουνιστικό Κόμμα επισήμαινε το γεγονός ότι, **«η διακήρυξη του δόγματος Τρούμαν σήμαινε την υποταγή της Ελλάδας στα συμφέροντα του αμερικανικού ιμπεριαλισμού, μετά την ουσιαστική χρεοκοπία τη βρετανικής πολιτικής στη χώρα»**.

Το σώμα της Αμερικάνικης γερουσίας ψήφισε το νομοσχέδιο για οικονομική και στρατιωτική βοήθεια στις 22 Απριλίου και στις 8 Μαΐου η Βουλή, και τέλος ο Truman υπέγραψε στις 22 του ίδιου μήνα, το νομοσχέδιο το οποίο θα χορηγούσε 400 000 000 δολάρια ως βοήθεια με όρους και προϋποθέσεις που θα όριζε ο ίδιος. Τον Απρίλιο του 1947 όταν διεξαγόταν οι συζητήσεις στο Κογκρέσο, η τουρκική κυβέρνηση πληροφόρησε τους Αμερικανούς ότι το νομοσχέδιο όπως σχεδιάστηκε περιελάμβανε όρους που θα έδιναν τη δυνατότητα στους Αμερικανούς να ασκούν έλεγχο στις τουρκικές υποθέσεις και επόμενα δεν μπορούσαν να δεχτούν την αμερικανική βοήθεια. Αποκαλυπτική, για τη διαφορετική μεταχείριση της Τουρκίας είναι η αναφορά της Ειδικής Επιτροπής των Υπουργείων Εξωτερικών -Πολέμου -Ναυτικών, στην οποία αναφέρεται ότι **«επειδή οι Τούρκοι είναι ένας υπερήφανος λαός που προσπαθεί με ζήλο να διατηρήσει την κυριαρχία του είναι επιθυμητό η επιβλέπουσα ομάδα, να ενεργεί κάτω από τις διαταγές του πρεσβευτή των ΗΠΑ στην Τουρκία ο οποίος θα χρησιμοποιεί τη θέση του για να αποφεύγεται κάθε απρόβλεπτη ανάμιξη στις τουρκικές υποθέσεις...»** (184), ενώ στις συζητήσεις στο Κογκρέσο μεταξύ των μελών τονιζόταν πως **«οι Τούρκοι είναι περήφανος λαός και περιφρουρούν ζηλότυπα την κυριαρχία τους»**. (185)

Ενώ στην Ελλάδα η αμερικανική αποστολή που θα ήταν υπεύθυνη για την οικονομική και στρατιωτική βοήθεια εγκαταστάθηκε ως αυτόνομη μονάδα ανεξάρτητη από την αμερικανική πρεσβεία των Αθηνών και σε άμεση επικοινωνία με την Ουάσιγκτον, στην περίπτωση της Τουρκίας ο χειρισμός ήταν διαφορετικός. Επιπλέον για τους αμερικανούς η πρωταρχική αποστολή των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων ήταν να αναχαιτίσουν μια πιθανή κομμουνιστική επίθεση, ενώ αντίθετα οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις δε μπορούσαν να αντιμετωπίσουν μια άμεση επίθεση από το βορρά, γιατί ο ρόλος τους περιοριζόταν μόνο στη προάσπιση της εσωτερικής ασφάλειας.

Από την άλλη πλευρά και στο εσωτερικό μέτωπο τον Απρίλιο του 1947, το ΚΚΕ, θεωρούσε ότι ήταν μέσα στις δυνατότητες του η κατάληψη της Θεσσαλονίκης και η δημιουργία μιας ελεύθερης περιοχής που θα περιελάμβανε τη Μακεδονία και τη Θράκη και ίσως και την Ηπειρο. Το Μάιο του 1947 ο γενικός γραμματέας του ΚΚΕ, Ν Ζαχαριάδης συναντήθηκε με τον Stalin στη Μόσχα, περιμένοντας από τους Σοβιετικούς μια άμεση, πρακτική και αποφασιστική βοήθεια που για πολλούς δεν ήρθε ποτέ, υποστηρίζοντας ότι η Σοβιετική Ένωση δεν υποστήριξε ανοιχτά το Δημοκρατικό Στρατό. Όταν συναντήθηκε ο Stalin με τον Αλβανό ηγέτη Enver Hotza τον Απρίλιο του 1949 του είχε πει όσον αφορά τον αγώνα του ελληνικού λαού πως **« πάντα τον θεωρούσαμε αγώνα δίκαιο και τον ενισχύσαμε και τους υποστηρίξαμε με όλη μας τη καρδιά»**, ενώ τον Ιανουάριο του 1950 ο Ζαχαριάδης βρισκόμενος πλέον στη Σοβιετική Ένωση έριχνε τώρα το βάρος της αποτυχίας

του ένοπλης προσπάθειάς του στη Γιουγκοσλαβία και τον Τίτο λέγοντας ότι **«ποτέ δε θα άρχιζε ένοπλο άγώνα αν ήξερε το 1946 ότι ο Τίτο θα πρόδινε το ΚΚΕ»** .

Την ημέρα που το αμερικανικό Κογκρέσο ενέκρινε το νομοσχέδιο για βοήθεια προς την Ελλάδα και την Τουρκία ,ο πρόεδρος Truman υπέγραψε το προεδρικό διάταγμα με το οποίο ,

«ο αρχηγός της Αποστολής στην Ελλάδα ή την Τουρκία ο οποίος διορίζεται από τον Πρόεδρο θα κατευθύνει σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Εξωτερικών , τις ενέργειες των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής , στην Ελλάδα ή την Τουρκία ανάλογα με τις περιστάσεις για την παροχή της βοήθειας που προβλέπει τη νομοθετική πράξη. Ο Υπουργός Εξωτερικών είναι δυνατόν να εξουσιοδοτήσει τον αρχηγό της Αποστολής με τις εξουσίες που προβλέπει το διάταγμα, ώστε να ενεργήσει όπως είναι αναγκαίο και σωστό ανάλογα με τις περιστάσεις και για την καλύτερη πραγματοποίηση των σκοπών της βασικής συμφωνίας με την κυβέρνηση της Ελλάδας ή της Τουρκίας ,θέτοντας υπόψη τους γενικούς όρους και τις προϋποθέσεις με τις οποίες η βοήθεια αυτή θα παρασχεθεί».

Στις 26 Μαΐου στάλθηκε το επίσημο σημείωμα από την αμερικανική πρωτεύουσα ,το οποίο ανακοίνωνε στην ελληνική κυβέρνηση την έγκριση του νομοσχεδίου και στις 15 Ιουνίου , υπογράφηκε από τον Έλληνα Υπουργό Εξωτερικών Κ Τσαλδάρη επιστολή , με την οποία καλούσε τους αμερικάνους ειδικούς να έρθουν στην Ελλάδα **«για να βοηθήσουν την προσπάθεια για ανασυγκρότηση»**. Στην επιστολή δηλωνόταν με έμφαση ότι :

«για να επιτευχθεί η ανόρθωση της Ελλάδας και λόγω της μεγάλης οικονομικής συνεισφοράς των ΗΠΑ προς την Ελλάδα, η Αποστολή θα μετέχει στην πολιτική που θα καθορίζει τον τρόπο ανάπτυξης του εισοδήματος και τις δαπάνες για τις δραστηριότητες οι οποίες άμεσα ή έμμεσα περιλαμβάνουν τη χρησιμοποίηση της αμερικανικής βοήθειας θα παίρνει μέρος στο σχεδιασμό του προγράμματος εισαγωγών και θα εγκρίνει τη χρήση ξένου συναλλάγματος .Η ελληνική κυβέρνηση θα επιθυμούσε η Αποστολή να επιβλέπει την εκτέλεση του προγράμματος ανόρθωσης ,τη βελτίωση της διοίκησης , την επιμόρφωση των δημοσίων υπαλλήλων και του άλλου προσωπικού ,τη συνέχιση του προγράμματος υγείας ,την ανάπτυξη των εξαγωγών ,τον προγραμματισμό και τη διάθεση των προμηθειών ,την προώθηση της αγροτικής και βιομηχανικής ανασυγκρότησης και το διακανονισμό των μισθών και των πινών.Γενικά η ελληνική κυβέρνηση θα επιθυμούσε να συμβουλευέται την Αποστολή προτού πάρει οποιαδήποτε οικονομικά μέτρα τα οποία θα επηρέαζαν την επιτυχία του προγράμματος αμερικανικής βοήθειας».

Στις 20 Ιουνίου 1947 υπογράφηκε η συμφωνία με την οποία η Ελληνική κυβέρνηση υποχρεωνόταν , να ακολουθεί το οικονομικό πρόγραμμα που αναφερόταν στην επιστολή της 15ης

Ιουνίου και έδινε στις ΗΠΑ μεγάλες εξουσίες και αρμοδιότητες καθώς και το δικαίωμα να επιβλέπει τη χρησιμοποίηση της αμερικανικής βοήθειας. Το άρθρο 4 της συμφωνίας έδινε στον αρχηγό της αμερικανικής οικονομικής αποστολής τη δυνατότητα να καθορίζει τους όρους της βοήθειας, **«υπό τας οδηγίας του Αρχηγού η Αποστολή θα παρέχη πάσαν συμβουλευτικήν βοήθειαν και θα ασκή πάσαν λειτουργίαν αίτινες θα είναι αναγκαίαι και ενδεδειγμένοι δια να βοηθήσουν την ελληνικήν κυβέρνησιν προς τελεσφορωτέραν χρησιμοποίησιν πάσης βοήθειας χορηγουμένης εις την Ελλάδα υπό των ΗΠΑ και των ιδίων της Ελλάδας πόρων».**

Αρχηγός της αμερικανικής αποστολής ορίστηκε ο πρώην κυβερνήτης της Nebraska Dwight P Griswold και στις 18 Ιουνίου ο αμερικανός Υπουργός των Εξωτερικών Marshall διόρισε ειδικό βοηθό του Υφυπουργού εξωτερικών τον George Mac Ghee, ως συντονιστή της βοήθειας στην Ελλάδα και Τουρκία, ενώ παράλληλα ο στρατηγός Lifesay κράτησε ρόλο συνδέσμου. Ο Marshall, ανέλαβε προσωπικά τη διαχείριση της βοήθειας εισπράττοντας από τον Οργανισμό Χρηματοδότησης και Ανασυγκρότησης την πρώτη επιταγή των 100 εκατομμύρια δολάρια, για τις πρώτες δαπάνες. Οι γενικοί πολιτικοί στόχοι των ΗΠΑ μέσω του δόγματος Truman, θα μπορούσαν να επικεντρωθούν **«στη διατήρηση της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας της Ελλάδας και ειδικά στην αποτροπή της ένταξη της Ελλάδας, στη σοβιετική σφαίρα επιρροής, στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας ώστε να γίνει το συντομότερο δυνατό αυτόρκης»**. Οι επόμενοι μήνες του 1947 θα είναι σημαντικοί τόσο για τη προώθηση της βοήθειας όσο για την αποτελεσματικότητά της, αφού μνημόνιο του State Department προς τον Truman γραμμένο στις 17 Ιουλίου, τόνιζε την ανησυχία και ίσως το φόβο των Αμερικανών για την αποτυχία της βοήθειας και της πολιτικής τους στην Ελλάδα που θα είχε καταστροφικά αποτελέσματα τόσο σ' αυτήν, μια και θα γινόταν σοβιετικός δορυφόρος όσο και στα συμφέροντα της Αμερικής, αφού θα έχανε μια περιοχή μεγάλης στρατηγικής σημασίας.

Τον Ιούλιο του 1947 και συγκεκριμένα από τις 30 μέχρι την 1η του επόμενου πραγματοποιήθηκε στο Bled της Γιουγκοσλαβίας, συνάντηση του γιουγκοσλάβου ηγέτη Tito και του Βούλγαρου ομόλογού του Dimitroff. Έχει διατυπωθεί η υπόθεση ότι η συνάντηση του Bled που κατέληξε σε συμφωνία αναφερόταν στο ελληνικό πρόβλημα και ότι η Γιουγκοσλαβία θα έπαιρνε **«εκτός από τη βουλγαρική και την ελληνική Μακεδονία, ενώ η Βουλγαρία θα αποζημιωνόταν με τη Δυτική Θράκη, σε αντάλλαγμα όλων αυτών οι Έλληνες κομμουνιστές θα είχαν απεριόριστη βουλγαρική και γιουγκοσλαβική υποστήριξη στον ανταρτοπόλεμο εναντίον της ελληνικής κυβέρνησης»**. Παράλληλα η Γιουγκοσλαβία υποστήριζε και με άλλους τρόπους τις βουλγαρικές διεκδικήσεις στη Δυτική Θράκη και αρνιόταν να δεχτεί από τη Βουλγαρία αποζημίωση 25 εκατ δολλαρίων που προβλεπόταν από τη συνθήκη ειρήνης. Στις 30 Ιουλίου, οι Βρετανοί πληροφόρησαν το Αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών ότι πολύ σύντομα θα απέσυραν τα στρατεύματά τους από την Ελλάδα. Η άποψη των αμερικανών μετά και την τυπική πλέον απόφαση της Βρετανικής κυβέρνησης για να αποσυρθεί η στρατιωτική της παρουσία στην Ελλάδα ήταν η ακόλουθη

«ο ελληνικός εθνικός στρατός όπως ήταν αδύνατος, δε θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τις δυνάμεις των ανταρτών, αν οι τελευταίοι ενισχυόταν με σημαντικές δυνάμεις από το εξωτερικό. Έτσι θα υπήρχε σοβαρός κίνδυνος

για όλη την Ελλάδα να περιέλθει κάτω από κομμουνιστικό έλεγχο, αυτό θα είχε δυσάρεστη επίπτωση στη στρατιωτική θέση των ΗΠΑ και τις άλλες δημοκρατίες. Η Τουρκία θα υπερφαλαγγιζόταν από τα δυτικά τα βόρεια και τα ανατολικά, οι ΗΠΑ και η Βρετανία θα διακινδύνευαν να χάσουν τη δυνατότητα να προμηθεύονταν τα πετρέλαια της Μέσης Ανατολής που ήταν αναγκαία για την οικονομική τους ευημερία»

Η εμπλοκή των στρατιωτικών δυνάμεων που σχετιζόταν από την Σοβιετική Ένωση ,σε μια σύρραξη εναντίον της Ελλάδας ,προς βοήθεια των ανταρτών θα σήμαινε την άμεση απώλεια της Θράκης και της Μακεδονίας μαζί με τη Θεσσαλονίκη και τελικά τη απώλεια όλης της Ελλάδας, ενώ οι πιο προχωρημένες αναλύσεις των αμερικανών στρατιωτικών και πολιτικών, έκαναν λόγο για ανοιχτή επίθεση από τη Σοβιετική Ένωση που θα προκαλούσε τον Τρίτο Παγκόσμιο Πόλεμο . Ο υπαρχηγός του γενικού επιτελείου, στρατηγός A.Arnold σύστησε να σταλούν δυο αμερικανικές μεραρχίες στη Θράκη της οποίας η υπεράσπιση ήταν δύσκολη λόγω της στρατηγικής της θέσης και της γειννίαση της με τη Βουλγαρία. Μια μόνιμη δύναμη εκεί μπορούσε εύκολα να εφοδιάζεται και να υποστηρίζεται από τη θάλασσα Εντούτοις δεν πάρθηκε καμιά σχετική απόφαση

Τον Νοέμβριο του 1947 διανεμήθηκε η πρώτη αναφορά στο αμερικανικό Κογκρέσο , για τη βοήθεια προς την Ελλάδα και την Τουρκία , δείχνοντας ότι μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου περίπου 160 εκατομμύρια δολάρια του προγράμματος είχαν κατανεμηθεί για ειδικούς σκοπούς και πως η ελληνική οικονομία είχε κρατηθεί τουλάχιστον στο προηγούμενο επίπεδο της Το φθινόπωρο του 1947 ,η ελληνική κυβέρνηση μπροστά ,στις επιτυχίες των ανταρτών που κατάφερναν καίρια χτυπήματα ,είχαν φτάσει λίγα χιλιόμετρα από την Αθήνα και είχαν στο σχεδιασμό τους την κατάληψη μεγάλων πόλεων, θα ζητήσει επίμονα όπλα από την Τουρκία ενώ παράλληλα ζήτησε από την τουρκική κυβέρνηση ,να πιέσουν τους αμερικανούς να προωθήσουν την αποστολή του εξοπλισμού Επίσης η Αθήνα είχε προτείνει στους Τούρκους να επεξεργαστούν συνδυασμένα στρατιωτικά σχέδια και να προχωρήσουν σε συνδυασμένες επιχειρήσεις , *«αν το απαιτούσαν οι μελλοντικές εξελίξεις»* .Σ' αυτό το αίτημα η Τουρκία απήντησε αόριστα και επιφυλακτικά (186)

Το 1947 ,η Τουρκία που περνούσε μία μεγάλη κρίση που πολλοί την ονομάζουν τεχνητή λόγω της θέλησής της να ενταχθεί στο NATO , θεωρούσε ότι αν η Ελλάδα έπεφτε στο σοβιετικό έλεγχο ,θα χανόταν η μισή μάχη για την τουρκική ανεξαρτησία Το Νοέμβριο του 1947 ,μετά από μια σειρά εκτιμήσεων και αναλύσεων οι Αμερικανοί πίστευαν ότι θα γινόταν τελικά εξάλειψη τη ελληνικής κυριαρχίας στην Ελληνική Μακεδονία ,κάτι τέτοιο θα απομόνωνε τη Δυτική Θράκη από την Ελλάδα ,ενώ ντόπιοι πληθυσμοί της, θα δημιουργούσαν προσωρινή κυβέρνηση και θα ζητούσαν τη Ένωση τους με τη Βουλγαρία. Στο τέλος του έτους και συγκεκριμένα στις 2 Δεκεμβρίου, η αμερικανική κυβέρνηση ενέκρινε συμπληρωματικό ποσό 25 εκατ δολλαρίων για την Ελλάδα , ενώ στις 24 του μηνός σχηματίστηκε κυβέρνηση του ΕΑΜ , με επικεφαλής το Μάρκο Βαφειάδη Η Σοβιετική Ένωση κρατώντας στάση αναμονής και έχοντας έρθει σε συνεννόηση με τους Αγγλοαμερικανούς , ανακάλεσε στην τάξη τους δορυφόρους της για να μην αναγνωρίσουν την κυβέρνηση του βουνού , βοηθώντας έτσι τους Αμερικανούς

Στο χώρο της Θράκης , η τακτική του ΕΑΜ να προσεγγίσει τους μουσουλμάνους και να αποσπάσει τη βοήθειά τους ,συνεχίστηκε και σ' αυτή τη φάση είχε σαφώς . Λόγω έλλειψης μειονοτικών τουρκόφωνων εντύπων ,κυκλοφορεί το 1947 και διανέμεται δωρεάν στη μειονότητα, η εφημερίδα «Savas» («Πόλεμος») που εκδιδόταν από τον Kemal Kartan και εξέφραζε θέσεις του ΚΚΕ .Η εφημερίδα αυτή τυπωνόταν στο χωριό Kirtzali της Βουλγαρίας , πολύ κοντά στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα ,ενώ μετά το τέλος του εμφυλίου ο εκδότης της έφυγε στην Τασκένδη, όπως και οι περισσότεροι πολιτικοί πρόσφυγες (187)

Εκτός από την έγκριση του δόγματος Truman για την Ελλάδα και Τουρκία ,ένα σημαντικό γεγονός του 1947, είναι η κίνηση δύο εκπροσώπων Πομάκων της Ελλάδας και της Βουλγαρίας, του πρώην βουλευτή του ελληνικού κοινοβουλίου Hamdi Husein Bey και του Haki Suleiman Bey , γαιοκτήμονα στη Βουλγαρία , που παρουσιάστηκαν στην αμερικανική πρωτεύουσα και την αρμόδια επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών **«για να ζητήσουν την Ένωση τους με την Ελλάδα»** .(188)

Οι Πομάκοι εξέθεσαν **«πάντα όσα υφίστανται οι συμπατριώται των υπό το βάρβαρον βουλγαρικών ζυγόν ...υποχρεούνται να εκβουλγαρίζουν τα ονόματά των»** ,παρέθεσαν **«τας απόψεις των και τα δίκαιά των ζητούντες την ένωσή των με την Ελλάδα»** Συγκεκριμένα στον τύπο της εποχής αναφέρθηκε ότι **«από την Ουασιγκτώνα ανηγγέθη ότι αντιπρόσωποι μιας φυλής ήπης ιστορείται από της προ του μεγάλου Αλεξάνδρου εποχής έφθασεν εις την πρωτεύουσαν , ίνα επιδιώξουν την ελευθερία ημίσεως και πλέον εκατομμυρίου Πομάκων.Οι αντιπρόσωποι ούτοι ομιλούν περί των Πομάκων , ως περί ενός λαού , όστις δια των αιώνων ακτώκει εις τας υπωρείας της Ροδόπης μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας»**.

Επίσης , όπως επισημαίνει ο Θρακιώτης λαογράφος Π Παπαχριστοδούλου

«Το παρελθόν Σάββατο εις Πενσυλβάνια HOTEL έλαβεν χώραν συνέντευξις προς αντιπροσώπους του αμερικανικού και ελληνικού τύπου εκ μέρους των κ.κ. Χαμδή Χουσειν Βέη πρώην βουλευτή Ροδόπης , Χακή Σουλειμάν Βέη αποτελούντων την αντιπροσωπείαν των Πομάκων της Θρακης.Οι Πομάκοι εξέθεσαν προς τον τύπον τας απόψεις των και τα δίκαιά των , ζητούντες την ένωσή των με την Ελλάδα.Εξέθεσαν πάντα όσα υφίστανται οι συμπατριώται των υπό τον βάρβαρον βουλγαρικών ζυγόν. Εζήτησαν δε όπως διενεργηθή δημοψήφισμα υπό τον έλεγχο των Ηνωμένων Εθνών προς διαπίστωσιν της θελήσεως των Πομάκων , η οποία είναι η ένωσις των με την Ελλάδα. Επίσης δε όπως , δι ' ανακριτικής επιτροπής , εξακριβωθώσιν αι συνθήκαι υπό τας οποίας διαβιούσιν ούτοι. Τέλος ο διευθυντής του ραδιοφωνικού σταθμού της αμερικανικής πρωτευούσας «WOL» κ. Albert K.Varner σε ραδιοφωνική εκπομπή σχετική με την αποστολή των δύο Πομάκων τόνισε: «εν ακόμη πρόβλημα μειονότητας παρουσιάσθη σήμερον εις Ουάσιγκτων εν τω προσώπω των Πομάκων , οι οποίοι είναι αρχαία ελληνική φυλή , ιστορουμένη από της προ του Μεγάλου Αλεξάνδρου εποχής.Οι Πομάκοι είναι μουσουλμανικός λαός κατοικών εις τα όρη της Ροδόπης.Οι Πομάκοι ποιούνται νυν έκκλησιν προς το Συμβούλιον Ασφαλείας και προς το αμερικανικόν επί των εξωτερικών υπουργείον και ζητούν την

διενέργειαν δημοψηφίσματος, ίνα απελευθερωθούν εκ της Βουλγαρίας και απολαύσουν την ελευθερίαν την οποία απολαμβάνουν οι Πομάκοι της Ελλάδος. Οι Πομάκοι υποχρεούνται να εκβουλγαρίζουν τα ονόματά των και οσάκις εις Πομάκος ονομάζεται Χακή Σουλειμάν Βέης, επί παραδείγματι, και διατάσσεται να μετονομασθή Βόρις, είναι φυσικό να ανθίσταται. Πρόκειται όθεν περί καταστάσεως την οποίαν πρέπει να εμπιστευθούν οι ενδιαφερόμενοι εις την συνείδησιν των Ηνωμένων Εθνών. Ουχ ήπτον η πολιτική τυρανία δεν είναι ολιγώτερον οδυνηρά μόνον και μόνον διότι αφορά ένα μικρό λαόν» .(189)

Αυτές οι κινήσεις των Πομάκων σε μια πολύ ρευστή περίοδο συσχετισμών μεταξύ των δύο στρατοπέδων και με τον εμφύλιο πόλεμο στην Ελλάδα να οξύνει τα πάθη, δεν είχε συνέχεια, από ελληνικής πλευράς, που και άλλα ζητήματα ήταν πρωτεύοντα γι' αυτήν, αλλά και θεωρούσε ότι δεν θα έπρεπε να ανακινηθεί το θέμα

Η τουρκική πλευρά, από την πλευρά της, δια του ελεγχόμενου τύπου, είχε δώσει έκταση στο ζήτημα, παίρνοντας θέση υπέρ της πρότασης των Πομάκων, για ένωση με την Ελλάδα, τονίζοντας, κατά την αναφορά της ελληνικής πρεσβείας στην Άγκυρα, χαρακτηριστικά τα εξής :

«οι Πομάκοι θέλουν να ενωθούν με την Ελλάδα, μιλούν βουλγαρικά, είναι μουσουλμάνοι, υφίστανται πιέσεις από τους Βουλγάρους». Αναφέρεται το «υπόμνημα της 10/7/1945 από τους Πομάκους των περιφερειών Πασμακλή -Νταρή -Ντερέ και Μούγλας που εδόθη στην Ελληνική Κυβέρνησιν, με την παράκληση να διαβιβασθεί στην Κυβέρνηση των ΗΠΑ και της Αγγλίας» και το άρθρο καταλήγει πως «αι Δημοκρατίαι της Δύσεως, η Τουρκία και ιδιαιτέρως η Ελλάς είναι υποχρεωμένοι να απαντήσουν με κατηγορηματικότητα και με θάρρος και τόλμην, εις την φωνήν των Πομάκων τούτων». (190)

Σαφώς, η τουρκική θέση ενίσχυε το αίτημα των Πομάκων, αφού τα δεδομένα στη Βουλγαρία, εν δυνάμει πλέον αντίπαλός της, δεν την συνέφεραν, σε σχέση με την εν δυνάμει σύμμαχο Ελλάδα, όπου σε περίπτωση ένωσης των περιοχών όπου ζούσαν Πομάκοι, ο χαρακτηρισμός τους, συλλύβδην ως τουρκικής μειονότητας, θα ήταν προς την κατεύθυνση των επιδιώξεών της, στη ελλαδική Θράκη.

ΑΠΟ ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΡΟΥΜΑΝ ΣΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΣΤΟ ΝΑΤΟ

Το 1948, παρουσιάζει την ίδια κρισιμότητα για τα ζητήματα που εξετάζουμε σε σχέση με την θέση που θα κατείχαν στην παγκόσμια σκηνή η Ελλάδα και η Τουρκία μαζί. Από πλευράς εσωτερικής δομής η Ελλάδα αντιμετώπιζε σοβαρό οικονομικό και κοινωνικό πρόβλημα, ενώ η Τουρκία αγωνιούσε για το μέλλον της που παρουσιαζόταν τόσο αβέβαιο λόγω της κατάστασης στη γειτονική χώρα.

Από την τουρκική πολιτική ηγεσία τονιζόταν ο ρόλος της τουρκοαμερικανικής συμμαχίας, σημαντικής αξίας για τα συμφέροντα των δύο χωρών, «*μια ισχυρά Τουρκία, που θα κατέχη τις πύλας της Εγγύς ανατολής και των Βαλκανίων, θέλει φέρη ευημερία, ησυχίαν, ασφάλειαν και*

πρόοδον εις τας μέρη αυτά τα οποία είναι πάντοτε μια πηγή ανωμαλιών και ανησυχίας.Ο εχθρός είναι στεναχωρημένος , διότι η τουρκοαμερικανική φιλία η οποία ημέρα την ημέρα ενισχύεται και δι' ενεργών εκδηλώσεων διακυρύσσει εις όλον τον κόσμον την εγκαρδιότητά της θέλει βάλει εις πολύ περισσότερας σκέψεις εκείνους οίτινες караδοκούν ευκαιρίαν δια να επιτεθούν κατά της Τουρκίας». (191)

Το Φεβρουάριο έφτασε στην Αθήνα ο στρατηγός Van Fleet ως αρχηγός της Αμερικανικής Στρατιωτικής Συμβουλευτικής και Προγραμματικής Ομάδας ,που πρωτολειτούργησε στις 31/12/1947 η οποία είχε ως έργο να βοηθήσει τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις ενώ στις 21 του ίδιου μήνα ο στρατηγός Marshall υπουργός των εξωτερικών των ΗΠΑ ,είχε ζητήσει βάσει του ομώνυμου σχεδίου , 275 εκατομμύρια δολάρια για την Ελλάδα και την Τουρκία. Ο Van Fleet αλλά και ο αρχηγός της αμερικανικής οικονομικής αποστολής Griswold , ήταν μέλη του Ελληνικού Συμβουλίου Αμύνης, που έπαιρνε αποφάσεις για κάθε στρατιωτικό ζήτημα και η συμμετοχή τους ήταν χωρίς δικαίωμα ψήφου, για να μην θίγεται η κυριαρχία του ελληνικού κράτους. Ουσιαστικά όμως η ξένη εξάρτηση ήταν κυρίαρχη , όταν το Μάρτιο του 1948 , έγιναν ομαδικές συλλήψεις στην Αθήνα ,ο Van Fleet δήλωσε ότι **«αυτές οι συλλήψεις «έγιναν χωρίς την έγκριση των Αμερικανικών αρχών, που δεν τους εξηγήθη η γνώμη»** (192) Ήδη στην Ελλάδα έφταναν άφθονες βοήθειες από τις ΗΠΑ και η αμερικανική στρατιωτική αποστολή (USMAAPG) είχε αναλάβει μεγάλη εξουσία,προτείνοντας μάλιστα στην Ελληνική κυβέρνηση , την κατάργηση των γενικών διοικήσεων ,μεταξύ των οποίων και της Θράκης

Οι ελλαδικές κυβερνητικές δυνάμεις , αντιμετώπιζαν τον τακτικό πλέον στρατό , αφού είχε γίνει η μετατροπή των ανταρτικών σχηματισμών.Η κυβέρνηση παράλληλα με τις προσπάθειες της για εγγυήσεις από τις ΗΠΑ και για να ενισχύσει τη θέση της απέναντι στη Γιουγκοσλαβία , Αλβανία και Βουλγαρία , άρχισε συζητήσεις με την τουρκική κυβέρνηση για τη δημιουργία ενός μπλοκ στο χώρο της ανατολικής Μεσογείου ,που θα περιελάμβανε την Ελλάδα την Τουρκία και τα αραβικά κράτη.Στις αρχές Απριλίου του 1948 , ο Τσαλδάρης συναντήθηκε τον Τούρκο Υπουργό Εξωτερικών Necmettin Sadak στην Αθήνα , στην προσπάθεια να υπάρξει προσέγγιση μεταξύ των δύο χωρών. Η ανακοίνωση που εκδόθηκε στις 6 Απριλίου **«υπογράμμιζε την ελληνοτουρκική φιλία** και τόνιζε ότι **«οι δύο χώρες θα υποστήριζαν η μία την άλλη ,και πως θα απείχαν από επίθεση ή ανάμιξη στις εσωτερικές υποθέσεις της άλλης»**. Η τουρκική κυβέρνηση όμως δεν ήταν έτοιμη να υπογράψει αυτού του είδους τη συμφωνία , μια συμφωνία που θα μπορούσε να υπογράψει , αν υπήρχε υποστήριξη από την πλευρά της Βρετανίας και των ΗΠΑ , αλλιώς φοβόταν ότι τυχόν σύμπλευση με την Ελλάδα με την υπογραφή συμφωνίας μαζί της , θα έδινε στη Σοβιετική Ένωση και τις χώρες που την ακολουθούσαν , μια πολύ καλή δικαιολογία για να κλιμακώσουν τη δράση τους εναντίον της Ελλάδας και βέβαια και της Τουρκίας.Παράλληλα υποστήριζε και τα δικά της μακροπρόθεσμα συμφέροντα αφού με κάθε ευκαιρία και ιδιαίτερα όταν, υπήρχαν προβλήματα στο Αιγαίο τόνιζε , δια του τύπου **« έπαυσεν η υφιστάμενη δήθεν μετά των Ελλήνων φιλιάν μας .Τώρα, είναι πολύ φυσικόν να τεθούν εκ νέου επί τάπητος τα ζητήματα που είχαν μοιρασθή ως συνεταίροι , να αποκατασταθή η τουρκική διοίκησις επί της Κύπρου , να μας επιστραφούν δια λόγους ασφαλείας των ακτών της Ανατολής, μερικαί από τας νήσους που ευρίσκονται τώρα εις χείρας των Ελλήνων»** .(193)

Οι Αμερικανοί πίστευαν ότι , ο ελληνικός στρατός οργανωμένος σε μια αντιστασιακή βάση είχε μηδαμινή αξία σε περίπτωση επίθεσης από το βορρά. Στην περίπτωση μιας γιουγκοσλαβικής επίθεσης εναντίον της Ελλάδας οι στρατιωτικές αρχές των ΗΠΑ είχαν εκτιμήσει ότι η Θεσσαλονίκη θα έπεφτε σε μια εβδομάδα, ενώ ολόκληρη η Μακεδονία και η Θράκη σε δύο εβδομάδες. Η αμερικανική κυβέρνηση όπως είχε σχεδιάσει και το προηγούμενο έτος ,ετοίμαζε διαφορετικά σχέδια για την Ελλάδα και την Τουρκία , παρόλο που οικονομικά και αμυντικά και στρατιωτικά είχαν ταυτισθεί οι τύχες τους. Το συμβούλιο εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ σημείωνε το 1948 ότι την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ την ενδιαφέρει να μην πέσει ούτε η Ελλάδα , ούτε η Τουρκία στην κυριαρχία των κομμουνιστών, αλλά η Τουρκία παρά ταύτα είναι στρατηγικά σημαντικότερη από την Ελλάδα.

Το αμερικανικό γενικό επιτελείο παράλληλα όριζε τους μακροπρόθεσμους στόχους για τις δύο χώρες:

Ελλάδα, να δημιουργηθεί μια Ελληνική στρατιωτική οργάνωση ικανή να τηρεί τη εσωτερική ασφάλεια ,για να αποτρέψει τη κομμουνιστική κυριαρχία στην Ελλάδα.

Τουρκία, δημιουργία μιας τουρκικής στρατιωτικής οργάνωσης σε ικανοποιητικό μέγεθος και αποτελεσματικότητα ,για να εξασφαλίσει τη διαρκή αντίσταση της χώρας απέναντι στη σοβιετική πίεση , ανάπτυξη της μαχητικής ικανότητας σε σημείο που να είναι δυνατή η καθυστέρηση οποιασδήποτε ανοιχτής σοβιετικής επίθεσης, έως ότου μπορέσουν να αποβιβάσουν στην Τουρκία,αμερικανικές και συμμαχικές δυνάμεις.

Το 1949 σηματοδεύτηκε από την απώλεια της Κίνας που πέρασε στο κομμουνιστικό στρατόπεδο,ενώ η Σοβιετική Ένωση κατόρθωσε να πραγματοποιήσει την πρώτη πυρηνική έκρηξη. Τα δύο ψυχροπολεμικά στρατόπεδα έπαιρναν όλο και πιο αδιάλλακτες θέσεις, κάτι που οδήγησε στον πόλεμο της Κορέας, ενώ για την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου είχε αρχίσει να συζητείται η είσοδος της Ελλάδας και της Τουρκίας , στο ΝΑΤΟ. Παρ' ότι όμως οι δύο χώρες ταυτιζόταν ,θα τότε εκπονηθεί η 42/1 με ημερομηνία 22/3/1949, μελέτη του Εθνικού συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΠΑ στην οποία τονιζόταν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες **«έχουν μεγαλύτερο μακροπρόθεσμα στρατηγικά συμφέροντα στους στρατιωτικούς θεσμούς της Τουρκίας παρά της Ελλάδας»**. Ο ψυχρός πόλεμος άρχιζε και στο πεδίο των συμφερόντων μεταξύ των δύο πλέον συμμάχων. (194)

Στο αντίπαλο στρατόπεδο, του ελλαδικού εμφυλίου πολέμου, οι διεργασίες, μπροστά στις εξελίξεις , γινόταν ολοένα και πιο έντονες .Στις 25 και 26 Μαρτίου 1949, συνήλθε , το 2ο συνέδριο του Λαϊκού Απελευθερωτικού Μετώπου των Μακεδόνων του Αιγαίου (ΝΟΦ) , όπου το ΚΚΕ αντιπροσωπεύτηκε από το γενικό γραμματέα Ν.Ζαχαριάδη και το στέλεχος Κ.Καραγιώργη, ένα συνέδριο που έκανε ιδιαίτερη έκκληση **«στους Τούρκους της Δυτικής Θράκης και τους Αλβανούς της Ηπείρου να συμμετάσχουν ενεργότερα στον αγώνα»**, γνωστοποιώντας παράλληλα τη συμμετοχή των «Σλαβομακεδόνων», στην ηγεσία του Δημοκρατικού στρατού και τον ανασχηματισμό της προσωρινής κυβέρνησης που θα γινόταν πιο αντιπροσωπευτική.

Τον Αύγουστο του 1949 υπήρξαν οι μεγάλες και τελευταίες μάχες του εμφυλίου πολέμου στο Γράμμο και το Βίτσι ,ενώ στην Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη θα σημειωθούν οι τελικές , πανελλαδικά ,εκκαθαριστικές επιχειρήσεις του κυβερνητικού στρατού. Κατά τις επίσημες στατιστικές οι νεκροί του εμφυλίου ανεβαίνουν στους 40 000 ,αλλά ανεπίσημα φτάνουν στις 158.000, ενώ 80 000 έως 100.000 άτομα πέρασαν τα σύνορα και εγκαταστάθηκαν , στις κομμουνιστικές χώρες. Το 1949 οι

άστεγοι πρόσφυγες έφταναν τους 700,000 ,ενώ η χώρα παρουσίαζε μία απογοητευτική όψη, κυρίως στις υποδομές ,αλλά και τους υπόλοιπους οικονομικούς τομείς

Όταν πέθανε τον Ιούνιο του 1949 ο πρωθυπουργός Σοφούλης ο αμερικανός πρεσβευτής Grady δήλωσε πως , **«οι ΗΠΑ νομίζουν ότι ήλθε καιρός να διεξαχθούν εκλογές στην Ελλάδα»** , αποδεικνύοντας για άλλη μια φορά την αμερικανική-νατοική παρέμβαση .Οι εκλογές θα γίνουν τελικά στις 5/3/1950 με τους Φιλελεύθερους να πλειοψηφούν, σχηματίζοντας κυβέρνηση υπό τον Σ Βενιζέλο .Λίγο αργότερα όμως αυτή η κυβέρνηση θα πέσει και θα σχηματισθεί νέα , υπό τον Ν Πλαστήρα που άντεξε 8 μόλις μήνες .Τα έτη 1950 και 1951 ήταν από τα χειρότερα για την μετεμφυλιακή Ελλάδα με την ανεργία να ξεπερνά το 20% των εγγεγραμμένων εργατών το Μάιο του 1950, αλλά την ίδια στιγμή, Έλληνες και Τούρκοι πολεμούν μαζί υπέρ της Νότιας Κορέας, και **«επιδεικνύουν θάρρος και ηρωισμό»** , κατά τον πρόεδρο της Βουλής των αντιπροσώπων D Martin .

Το 1950 ήρθε στην Αθήνα ο νέος αμερικανός πρέσβης John Peurifoy που αντικατέστησε το Grady, για τον οποίο είχαν γίνει παράπονα ,από το Βασιλιά Παύλο, για επέμβαση στα Ελλαδικά εσωτερικά πράγματα

Επέμβαση που ο Α Παπάγος με διαφορετική ερμηνεία της πραγματικότητας ομολογούσε πως υπάρχει λέγοντας ότι

«τη στιγμή που η ύπαρξη μας δεν οφείλεται απλώς σε μας τους ίδιους αλλά και στους Αμερικανούς που λογοδοτούν στο λαό τους με ποια λογική μπορούμε να τους αρνηθούμε το δικαίωμα να εκφέρουν τη γνώμη τους; Πρέπει να αντιληφθούμε ότι είμαστε μέλη μιας οικογενείας εθνών και ότι αυτό δημιουργεί μια νέα πραγματικότητα. Θα ιδούμε ότι πολλά πράγματα που θεωρητικά ανήκουν στις εξαιρέσεις στην πραγματικότητα αποτελούν ήδη τον κανόνα της δημόσιας ζωής μας»,

Ο Γ Παπανδρέου πρόσθετε πως

«όσοι πιστεύουν ότι μπορούμε να ζήσουμε στον σύγχρονο κόσμο με τις παλιές ιδέες περί κυριαρχίας απατώνται .Ωστόσο όπως είναι βέβαιο ότι η περίοδος της ανεξαρτησίας έχει παρέλθει είναι εξίσου βέβαιο ότι η περίοδος της υποταγής ισχύει μόνον στο σιδηρούν παραπέτασμα και όχι στον ελεύθερο κόσμο» .Τότε είχε και κάνει και τη δήλωση για την Κύπρο ότι

«η Ελλάδα αναπνέει με δύο πνεύμονες τον μεν αγγλικό το δε αμερικανικό και δεν μπορεί λόγω αυτού του ζητήματος να διακινδυνεύσει η Ελλάδα να πάθει ασφυξία».

Το 1951 , η προενταξιακή χρονιά για την Ελλάδα και Τουρκία ,στην πρώτη προκυρήχθηκαν γενικές εκλογές για τις 9 Σεπτεμβρίου που τις κέρδισε ο Ν Πλαστήρας .Λίγο αργότερα για να επιτευχθεί ένα χτύπημα στον Πλαστήρα που κρατούσε μια σχετικά ουδέτερη θέση , σε σχέση με τον προσανατολισμό της ελλαδικής εξωτερικής πολιτικής και την τιμωρία των ηττημένων του εμφυλίου, περικόπηκε η αμερικανική βοήθεια σε 182 εκατομμύρια δολάρια από 225, που είχε ζητήσει η κυβέρνηση, παρ' ότι ο νέος πρωθυπουργός στις προγραμματικές του δηλώσεις είχε **«χαιρετίσει την**

ταυτόχρονη εισδοχή στο ατλαντικό Σύμφωνο της φίλης και γείτονος Τουρκικής Δημοκρατίας ενώ η κυβέρνηση αποβλέπει στη γενναιοφρονη βοήθεια του αμερικανικού λαού σαν μέσο για την ανασυγκρότηση και ανάπτυξη της οικονομίας μας».

Το Σεπτέμβριο του 1951 , πριν τις εκλογές είχε επιδοθεί στον τότε πρωθυπουργό Σ.Βενιζέλο, στην προσπάθεια επηρεασμού του εκλογικού αποτελέσματος , το μήνυμα του αμερικανού προέδρου Truman που αναφερόταν **«στην οριστική ένταξη της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ»** , δίνοντας παράλληλα , την κατεύθυνση υλοποίησης, μέσω του Παπάγου Συνδέοταν πλέον , τα αποτελέσματα των εκλογών με την ένταξη ή όχι της Ελλάδας στο βορειοατλαντικό σύμφωνο , την ώρα που ο υποψήφιος πολιτευτής με τον Παπάγο Ι.Λαμπρόπουλος αποκαλούσε δημόσια τον Πλαστήρα , **«επικίνδυνο για το ΝΑΤΟ»** , και όταν τα μεγάλα προβλήματα υγείας του Πλαστήρα ,σήμαιναν πως **«εάν από την εξέταση προκύψει ότι ο Κ.Πλαστήρας δεν είναι σε θέση να ασκήσει στο εξής τα καθήκοντα του πρωθυπουργού και αρχηγού κόμματος, τότε η αμερικανική κυβέρνηση που ενδιαφέρεται για την ύπαρξη σταθερής πολιτικής κατάστασης στην Ελλάδα θα προβεί στις δέουσες υποδείξεις προς τον πολιτικό κόσμο για την προετοιμασία της διαδόχου κατάστασης».**

(195)

Το Μάρτιο του 1952 ο αμερικανός πρέσβης στην Αθήνα John Reuifoy, στην προσπάθεια των ΗΠΑ , να εκλεγεί ο Παπάγος που εξυπηρετούσε κατά αυτόν καλύτερα την πορεία ελληνικής κυβέρνησης στο δυτικό κόσμο , θα δηλώσει ότι **«η κυβέρνηση των ΗΠΑ πιστεύει ότι η χρήση του συστήματος της απλής αναλογικής συνεχίζοντας αναπόφευκτα την κυβερνητική αστάθεια θα είχε ολέθριες επιπτώσεις στην αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση της αμερικάνικης βοήθειας»**

Αφού ψηφίσθηκε στη βουλή το πλειοψηφικό σύστημα που ευνοούσε τον Παπάγο ο Reuifoy, θα δηλώσει στις 18/9/1952 στην ελληνόφωνη εφημερίδα Ατλαντίς της Νέας Υόρκης ότι, **«η ανάμιξη των Αμερικανών εις τα Ελληνικά πράγματα είναι νόμιμος και πηγάζει από νόμον τον οποίον εψήφισεν η Ελληνική Βουλή ,δια του οποίου προβλέπεται η συμμετοχή των μελών της Αμερικανικής Αποστολής εις τας συνεδριάσεις του Ανώτατου Πολεμικού Συβουλίου της Νομισματικής Επιτροπής και της Επιτροπής Εξωτερικού Εμπορίου. Είναι επομένως φυσική συνέπεια να ζητούνται αι απόψεις των Αμερικανών επί των συζητούμενων θεμάτων»**

Το φθινόπωρο ,ο πρωθυπουργός Ν. Πλαστήρας πιεζόμενος από την ανάγκη περιστολής των εξόδων αποφάσισε να περικόψει τις στρατιωτικές δαπάνες κατά 35 εκ. δολλαρίων , την ίδια στιγμή ο Παπάγος και οι ΗΠΑ των κατηγορήσαν ότι θέτει σε κίνδυνο την άμυνα της χώρας Δύο βουλευτές του Πλαστήρα προσχώρησαν στο κόμμα του Παπάγου και δύο βουλευτές της ΕΔΑ για να υπάρξει ισορροπία , προσχώρησαν στον Πλαστήρα. Ο Reuifoy θα δηλώσει στον τύπο πως **«λόγω των ταχέων πολιτικών εξελίξεων και του γεγονότος ότι ΕΠΕΚ (το κόμμα του Πλαστήρα) αντικατέστησε δύο μέλη της με αριστερούς προερχόμενους από το κόμμα της ΕΔΑ, η συμβουλή μου (recommendation) είναι προτιμότερη δια την Ελλάδα είναι η διεξαγωγή νέων εκλογών όσο το δυνατόν συντομότερα και με πλειοψηφικό σύστημα»** . Στις 16 Νοεμβρίου θα διεξαχθούν εκλογές , όπου ο Παπάγος εξασφάλισε το 49,2% των ψήφων αλλά με βάση το εκλογικό σύστημα , το 82,3% των βουλευτικών εδρών

Ο νέος πρωθυπουργός Α Παπάγος ,στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης του στις 17 Δεκεμβρίου θα τονίσει ότι **«η εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης θα παραμείνει βαθιά προσηλωμένη στο ιδεώδες της ειρήνης»...την ειρηνική της αποστολή θα ασκήσει στα πλαίσια του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και του Ατλαντικού Συμφώνου.Η Ελλάδα πιστή στις συμμαχίες επιζητεί την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων με όλες τις χώρες που επιθυμούν αυτό....»**

Στο ίδιο χρονικό διάστημα , στα πλαίσια των προτεραιοτήτων του ΝΑΤΟ , για την νοτιοανατολική πτέρυγά του το εθνικό συμβούλιο των ΗΠΑ στις 6 Φεβρουαρίου του 1951 συντάξε μία μεγάλη μελέτη που προσδιόριζε τις στρατηγικές προτεραιότητες για την Ελλάδα και Τουρκία Οι αμερικανοί στρατηγοί προέβλεπαν μια πρώτη γραμμή άμυνας 17 000 τετραγωνικών χιλιομέτρων , κατά μήκος του ποταμού Στρυμόνα, στην ανατολική Μακεδονία, προς το Αιγαίο και μια δεύτερη δυτικά της Θεσσαλονίκης, μέχρι τον Όλυμπο και ανατολικά προς το Αιγαίο Οι Έλληνες καλούνταν να εφαρμόσουν αυτό το στρατιωτικό δόγμα,αφήνοντας ολόκληρη τη Θράκη και ένα κομμάτι της ανατολικής Μακεδονίας, εκτός του χώρου αμύνης σε περίπτωση επίθεσης από το Βορρά (196) Όταν αργότερα και συγκεκριμένα τον Αύγουστο του 1956, έγινε διάβημα από το Ελληνικό Γενικό Επιτελείο για να δοθεί η δυνατότητα στο στρατό να υπερασπιστεί τη χώρα του στα σύνορα με τη Βουλγαρία, δηλαδή όλην περιοχή της Θράκης , αυτό απέβη άκαρπο και απερρίφθη , από το Νατοικό στρατηγείο (197)

Η ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥ 1951

Στο πλαίσιο της νέας εποχής στις ελληνοτουρκικές σχέσεις θα υπογραφεί στις 20 Απριλίου του 1951 ελληνοτουρκική συμφωνία που κυρώθηκε με το νόμο 2073 , της 18/23-4-1952 .Η Ελλάδα και η Τουρκία στα πλαίσια της επιτροπής των υπουργών των εξωτερικών του συμβουλίου της Ευρώπης , που προέτρεπε τα κράτη μέλη του συμβουλίου ,όπως **«συνάψωσι μεταξύ των μορφωτικής συμφωνίας»**, υπέγραψαν μορφωτική συμφωνία πενταετούς διάρκειας (άρθρο 21)

Με τη συμφωνία του 1951 ,

«τα συμβαλλόμενα μέρη ανέλαβαν τη δέσμευση να εξασφαλίσουν στα πανεπιστήμια και στα άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας ,την ίδρυσιν έδρας μαθημάτων ή διαλέξεων πραγματευομένων περί της γλώσσης της φιλολογίας και της ιστορίας της χώρας της ετέρας των συμβαλλομένων κυβερνήσεων» (άρθρο 1)

»Καθένα από τα δύο κράτη μπορούσε να ιδρύσει στο έδαφος του άλλου μορφωτικά ιδρύματα και δεσμευόταν να ενθαρρύνει τη συνεργασία των οργανώσεων νεολαίας και ανδρών που επιδίωκαν εκπαιδευτικό σκοπό (άρθρο 11) **και ίνα εξασφαλίζεται με την ελεύθερη διακίνηση των βιβλίων περιοδικών και άλλων δημοσιευμάτων** (άρθρο 12) , **να φροντίζουν στα πλαίσια της εσωτερικής τους νομοθεσίας, τα σχολικά βιβλία τα εκδίδομεν εις τις δύο χώρας μη παρέχωσι ανακρίβειας αναφερόμενας εις εκάστην των δυο χωρών** (άρθρο 14)»(Βλ Παράρτημα) .

Για την εφαρμογή της συμφωνίας συγκροτήθηκε μικτή μόνιμη επιτροπή από 2 Τούρκους και 2 Έλληνες διπλωμάτες , και συνεδρίαζε τουλάχιστον μία φορά το χρόνο , εναλλάξ στην Τουρκία και Ελλάδα και στις συνεδριάσεις είχε βοήθεια και από 5ο μέλος από την κυβέρνηση , που φιλοξενούσε την διάσκεψη

Υποστηρίζεται ότι η Ελληνοτουρκική συμφωνία του 1951 δεν υπογράφηκε για να ρυθμίσει θέματα μειονοτικής εκπαίδευσης μεταξύ δύο κρατών ,αλλά υπαγορεύτηκε από το γεγονός ότι το συμβούλιο την Ευρώπης ,ήθελε σύναψη μορφωτικών συμφωνιών μεταξύ των μελών του. Βέβαια το κλίμα της εποχής , η ατλαντική συμμαχία και η με κάθε τρόπο εληνοτουρκική προσέγγιση ενίσχυσε την υπογραφή της συγκεκριμένης συμφωνίας

Η εισηγητική της έκθεση της συμφωνίας που έφτασε στη Βουλή των Ελλήνων , για κύρωση, ανέφερε .

«την 5ην Νοεμβρίου 1949, η επιτροπή των Υπουργών των εξωτερικών του συμβουλίου της Ευρώπης , προέβη εις σύστασιν προς τα κράτη μέλη του συμβουλίου, όπως συνάψωσιν μεταξύ των Μορφωτικής συμφωνίας .Ανταποκρινόμενοι προς τη σύστασιν αυτήν προέβημεν την 20ην Απριλίου 1951 εν Άγκυρα , εις την υπογραφήν της μετά της Τουρκίας μορφωτικής συμβάσεως της οποίας η κύρωσις ζητείται δια του συνυποβαλλόμενου εις τη Βουλή σχεδίου νόμου. »Η σύμβασις αυτή η ισχύς της οποίας είναι πενταετής προβλέπει τη ίδρυσιν μορφωτικών ινστιτούτων εις εκάστην των δύο χωρών την ανταλλαγήν επισκέψεων, καθηγητών, σπουδαστών και τεχνικών, την καθιέρωσιν υποτροφιών της διδασκαλίαν ,της γλώσσης, της λογοτεχνίας και της ιστορίας της Ελλάδας και Τουρκίας ,εις τα μορφωτικά ιδρύματα εκάστου των συμβαλλόμενων μερών και την ανάπτυξιν εν γένει των πνευματικών σχέσεων των δύο χωρών και του μορφωτικού επιστημονικού, καλλιτεχνικού και τεχνικού επιπέδου. Επί τούτοις λαμβανομένου υπόψιν του επείγοντος του εν λόγω σχεδίου νόμου ,παρακαλούμεν ,όπως τούτο ψηφισθή υπό της βουλής ως υπηρεσιακόν» (198) .

Θα πρέπει να τονιστεί ότι το μάθημα της τουρκικής γλώσσας ήδη συμπεριλαμβανόταν στα πρωτεύοντα μαθήματα για τους μουσουλμάνους μαθητές , ήδη από το 1950 (άρθρο 26 του Βασιλικού Διατάγματος 9/11-5-1950)

Ο νέος πρωθυπουργός Α.Παπάγος θα ενισχύσει την ελληνοτουρκική προσέγγιση. Στις προγραμματικές του δηλώσεις , είχε επισημάνει πως **«η κυβέρνηση βλέπει με ακλόνητη πίστη την ελληνοτουρκική φιλία την οποία σφράγισε η ανταλλαγή των επισκέψεων των αρχηγών των δύο κρατών»** . Ο Παπάγος αναφερόταν , επίσημες στις επισκέψεις σε επίπεδο αρχηγών κρατών , τον Ιούνιο του 1952 , του τούρκου πρωθυπουργού Menderes και του Υπουργού εξωτερικών Korfulu, του τούρκου προέδρου της δημοκρατίας Celal Bayar και ίδρυση Λυκείου με το όνομά του στην Κομοτηνή ,στις 3 Δεκεμβρίου, και την αντίστοιχη , του ελληνικού βασιλικού ζεύγους με αντίστοιχη ίδρυση σχολείου στην Κωνσταντινούπολη , με το όνομα «Φρειδερίκη».

Τα εγκαίνια του γυμνασίου «*Celal Bayar*» στην Κομοτηνή ,έγιναν παρουσία , του τότε βασιλιά Παύλου , του ίδιου του *Celal Bayar* ,όπως και χιλιάδων πολιτών της Θράκης που κρατούσαν ελληνικές και τουρκικές σημαίες . Στην εκδήλωση ο αρμόδιος υπουργός Παιδείας Κ Καλλίας είχε τονίσει

«η Κυβέρνησις της Α.Μ του Βασιλέως των Ελλήνων είναι ευτυχής διότι ο αρχηγός του ευγενούς τουρκικού λαού και διάδοχος του μεγάλου ιδρυτού της Τουρκικής δημοκρατίας Κεμάλ Αττατούρκ έδωκεν την χαράν και την τιμήν της επισκέψεως του.Εγκαινιάζομεν σήμερον την ίδρυσιν ενός γυμνασίου το οποίο θα εξυψώσει το πνευματικό επίπεδον των αδελφών σας ,οι οποίοι είναι επίσης και ιδικοί μας αδελφοί και οι οποίοι αντιπροσωπεύουν εις τα όμματα ημών τον δεσμόν που ενώνει τα δύο έθνη μας. Δύναμαι κύριε πρόεδρενα σας διαβεβαιώσω ότι έξω πάσας πολιτικής ανάγκης και παντός εθνικού υπολογισμού αγαπώμεν ειλικρινώς το τουρκικό έθνος, η φιλία μας προς τον λαό σας έχει χαραχθεί βαθέως εις την καρδίαν όλων των Ελλήνων ...Τούρκοι και Έλληνες είμεθα πλέον αδελφοί ηνωμένοι κάτω από την ίδιαν σημαίαν του ανθρωπιστικού ιδεώδους ,το οποίον είμεθα και θα είμεθα πάντοτε έτοιμοι να υπερασπίσωμεν. Τίποτε δεν είναι δυνατόν να μας χωρίση πλέον». (199)

Ο Παπάγος στην Βουλή εκφωνώντας τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησής του, θα συνεχίσει την αναφορά στη γειτονική σύμμαχο χώρα με την οποία ,μετά από αναγκαστική διακοπή ,της εμπόλεμης δεκαετίας , θα αναθερμανθούν οι σχέσεις φιλίας

«Η συνέχιση της ανάπτυξης της ελληνοτουρκικής φιλίας σε όλους τους τομείς και τις εκδηλώσεις της πολιτικής ζωής των δύο λαών την οποία από κοινού και εντατικά θα επιδιώξουμε ,αποτελεί την κυριότερη εγγύηση για την ασφάλεια της χώρας και την κατοχύρωση της ειρήνης στα Βαλκάνια και στην Ανατολική Μεσόγειο .Η κυβέρνηση με το ίδιο πνεύμα αποβλέπει με εμπιστοσύνη στην καλλιέργεια και παραπέρα σύσφιξη σχέσεων με τη Νοτιοσλαβία και θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια για την ολοκλήρωση συνεργασίας με τη χώρα αυτή δεδομένου ότι η χώρα αυτή με την Ελλάδα και την Τουρκία αποτελούν το πλέον προχωρημένο φυλάκιο του ελεύθερου κόσμου... Για το Κυπριακό που είναι φυσικό να συνέχει όλες τις καρδιές όλων των Ελλήνων η κυβέρνηση θα το αντιμετωπίσει στα πλαίσια της σημερινής πραγματικότητας. Η Ελλάδα παρέχει αμέριστη την υποστήριξη στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών που υπό τη σημαία του τα παιδιά της Ελλάδας γράφουν ηρωικές σελίδες στην Κορέα. Από τον Οργανισμό αυτό αναμένει την προώθηση και επίλυση των εθνικών θεμάτων που την ενδιαφέρουν... Η κυβέρνηση μου εκφράζει τα αισθήματα του Ελληνικού λαού και θα αποδείξει την ειλικρινή πίστη της στη μεγάλη Ατλαντική Συμμαχία και θα φροντίσει στα πλαίσιά της να γίνει αξιόλογος παράγοντας σταθερότητας και ειρήνης» (200)

Παράλληλα συνεχιζόταν και πιο επίσημα, οι αναφορές από πολλούς Τούρκους και Έλληνες αξιωματούχους , για **«τουρκική» μειονότητα στη Δυτική Θράκη» και «τουρκικούς πληθυσμούς στα Δωδεκάνησα»** , αφού η Τουρκία επιθυμούσε το χαρακτηρισμό των μειονοτήτων συνολικά ως εθνική -τουρκικής , ενώ για τα Δωδεκάνηα δε δέχτηκε με ικανοποίηση την αποδοσή τους στην Ελλάδα ,θέτοντας ιστορικούς (παρουσία τζαμιών ,μνημείων) εθνολογικούς (παρουσία μουσουλμάνων άρα Τούρκων) ,συναισθηματικούς (καταγωγή του Celal Bayar από την Κω),ασφάλειας (γεινίασης των νησιών με την χώρα) και άλλους λόγους

ΤΟ ΝΕΟ ΝΑΤΟΙΚΟ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ένταξη της Ελλάδας και της Τουρκίας , στο δυτικό στρατόπεδο ξεκίνησε με το δόγμα Truman , οριστικοποιήθηκε όμως , μόνο όταν έγινε το 1952 δεκτή στο NATO γεγονός που αποτελούσε αναγκαστική συνέπεια της έως τότε πολιτικής . Η δυνατότητα αληθινή ή φανταστική μιας νέας κομμουνιστικής απόπειρας για την κατάληψη της εξουσίας δημιούργησε την ανάγκη ένταξης της χώρας σε ένα ευρύτερο σύστημα ισχύος

Και οι δύο χώρες θα μπορούσαν , να αποτελέσουν ιδρυτικά μέλη του NATO , αλλά υπήρξε αντίδραση της Αγγλίας, που ήθελε ένα δικό της αμυντικό συμμαχικό σύστημα ,προσδοκώντας να αναστήσει τον παλιό ηγεμονικό της ρόλο και όχι έναν οργανισμό αμύνης αγγλοαμερικανικό με σαφή περιορισμένα δικά της όρια δράσης . Τον Αύγουστο του 1951 η Ελλάδα υπέβαλε αίτηση εισόδου στο NATO και στις 18 Φεβρουαρίου 1952 έγινε δεκτή μαζί με την Τουρκία . Ο αμερικανός Υπουργός Εξωτερικών D Acheson ,θα πει τότε ότι **«η εισδοχή των δύο χωρών δε θα συντελέσει μόνο εις την ενίσχυσιν της ιδικής των ασφαλείας ,αλλά και των άλλων χωρών του συμφώνου περιλαμβανομένης και της ιδικής μας.....είναι δε γνωστή η απόφασις της Ελλάδος και της Τουρκίας να διατηρήσουν την ελευθερία και ανεξαρτησία των και να αναπτύξουν περαιτέρω την δυναμίν των εις αποφασιστικόν φράγμαν εναντίον του επιθετικού κομμουνισμού ,ιδιαιτέρως εις την Μέσην Ανατολήν»** .(201)

Συνέπεια της αμερικανικής πολιτικής της επέμβασης ήταν η δημιουργία δικτύων και στρατιωτικών συμφωνιών για τον αποκλεισμό της Σοβιετικής Ένωσης, στο πλαίσιο της πολιτικής της «περίκλεισης» .Η προσπάθεια αυτή άρχισε το 1947 με την αμυντική συμμαχία του Ρίο και ολοκληρώθηκε , παρά τις δυσκολίες , που προέκυπταν , από τις αναδυόμενες Αραβικές δυνάμεις, με το σύμφωνο της Βαγδάτης (CENTO), το 1955

Εκτός από το σύμφωνο του Ρίου, οι συμμαχίες των ΗΠΑ περιελάμβαναν , το σύμφωνο ANZUS (1951), με τη συμμετοχή της Αυστραλίας, της Νέας Ζηλανδίας, και των ΗΠΑ , το σύμφωνο SEATO (1954), με τη συμμετοχή των ΗΠΑ, της Νέας Ζηλανδίας ,της Μεγάλης Βρετανίας , της Γαλλίας ,του Πακιστάν και της Ταιλάνδης και το Σύμφωνο του CENTO (1955) με αρχικά μέλη την Τουρκία , το Ιράν, το Ιράκ , το Πακιστάν και τη Μεγάλη Βρετανία

Η πιο ολοκληρωμένη συμφωνία που επεδίωξαν οι ΗΠΑ αυτό το διάστημα που που χαρακτηρίστηκε περίοδος της «συνθηκομανίας» (202), ήταν η Συμφωνία του NATO (1949) , με στρατιωτική και πολιτική οργάνωση και αμυντικές υποχρεώσεις από τα μέλη του (άρθρο 5 του

Συμφώνου) Η δημιουργία του NATO («North Atlantik Treaty Organization»), σχεδιαζόταν ήδη από τις αρχές του 1948 και πήρε συγκεκριμένη μορφή , τον Απρίλιο του 1949 ,όταν τα ιδρυτικά μέλη Νορβηγία, Δανία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Γαλλία , Αγγλία και ΗΠΑ , υπέγραψαν τη σχετική συμφωνία Το κείμενο του συμφώνου αποτελούνταν από 13 άρθρα , στα οποία , μεταξύ των άλλων, αναφερόταν ότι **«γενικά τα μέλη είναι αποφασισμένα να περιφρουρήσουν την ελευθερία , την κοινή κληρονομία καθώς και τον πολιτισμό των λαών τους και επιδιώκουν να προαγάγουν τη σταθερότητα και ευημερία και να συνενώσουν τις προσπάθειές τους υπέρ συλλογικής αμύνης για τη διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας».**

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Η.Truman ,κατά την υπογραφή του συμφώνου δήλωσε ότι **«οι λαοί της Δύσεως είναι αποφασισμένοι να μην επιτρέψουν το πλήγμα της απόκλιτου επιθέσεως.....Λαμβάνοντας μέτρα για να εμποδίσουμε επίθεση , εναντίον των ιδίων μας των λαών , δεν τρέφουμε σκοπούς επιθετικούς εναντίον άλλων .Η ενέργεια αυτή θα χρησιμεύσει στο να καθησυχάσει τους φιλειρηνικούς λαούς , τους απανταχού του κόσμου και να εξομαλύνει την οδό για μια παγκόσμια σταθερότητα και ειρηνική πρόοδο την οποία όλοι αναζητούμε»**

Ο σκοπός της ίδρυσης του NATO καθορίζεται και από τον Υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ N Acheson , που επισημαίνει ότι το σύμφωνο ιδρύεται ως **«οδηγός , καταφύγιο και ισχύς για τους επιζητούντες την ειρήνη και ως βοήθεια για τους διατελούντες υπό την επήρεια του κινδύνου. Το σύμφωνο δεν επιδιώκει τη δημιουργία μιας δυνάμεως προς κυριαρχίας επί άλλων»**, ενώ ο ίδιος τονίζει , ενώπιον του Κογκρέσου πως **«το NATO δεν σημαίνει ότι οι ΗΠΑ θα εισήρχοντο αυτομάτως εις πόλεμο εάν εμείς υφίσταντο επίθεση. Συμφώνως προς το Σύνταγμα μόνο το Κογκρέσο έχει την εξουσία να κυρήξει πόλεμον»** .

Ο Υπουργός των εξωτερικών της Βρετανίας N Baywin θα δηλώσει ότι **«πρόκειται για απόφαση ομοφρόνων λαών όπως ουδέποτε αγωνισθούν ο εις κατά του άλλουεργαζόμεθα να ενθρονίσουμε και να καταστήσωμεν υπέρτατην αρχήν την χρήσιν της λογικής εναντίον της βίας»**

Γενικότερος στόχος, του NATO ο σχηματισμός ενός ισχυρού αμυντικού οργανισμού που χάρις την πολιτική και στρατιωτική του ισχύ θα αποτρέψει επιθετικές ενέργειες εναντίον οιοδήποτε εκ των μελών του, αλλά και εναντίον άλλων λαών επιθυμούσαν να ζητήσουν και να εξελιχθούν εν ειρήνη.(203) Στις 18 Μαρτίου 1949 δόθηκε στη δημοσιότητα το κείμενο του Βορειοατλαντικού συμφώνου, που περιληπτικά ανέφερε.

1) Τα μέλη του Συμφώνου πιστοποιούν την πίστη τους στους σκοπούς και τις αρχές του Καταστατικού χάρτου των Ηνωμένων Εθνών και επιζητούν να ζήσουν σε ειρήνη με όλους τους λαούς της γης και με όλες τις κυβερνήσεις , ανεξαρτήτως ιδεολογίας και πολιτικής αποχρώσεως και πολιτεύματος. Έχουν την απόφαση να περιφρουρήσουν την ελευθερία τους , τον πολιτισμό

τους και την κληρονομιά τους στα πλαίσια της δημοκρατίας , της νομικής ελευθερίας, του Νόμου και της Τάξεως.

2) Τα συμβαλλόμενα μέρη αποδέχονται τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών για τη ρύθμιση κάθε διεθνούς αμφισβητήσεως στην οποία εμπλέκονται ειρηνικά για την επίλυση των προβλημάτων ούτως ώστε να μην διακινδυνεύει η ασφάλεια και η ειρήνη σε κάθε σημείο της υδρογείου. Επίσης αποδέχονται και απέχουν από κάθε προσφυγή στη χρήση βίας και στην χρήση των όπλων , καθ' οιονδήποτε τρόπον που θα ήτο ασυμβίβαστος με τους σκοπούς του ΟΗΕ.

3) Τα συμβαλλόμενα μέρη θα καταβάλλουν και τώρα και στο διηνεκές κάθε προσπάθεια για την ανάπτυξη ειρηνικών Διεθνών Σχέσεων ενισχύοντας τους ελεύθερους θεσμούς. Θα προσπαθήσουν την οικονομική συνεργασία μεταξύ των μελών του Συμφώνου αλλά και με όλα τα μέλη της Διεθνούς Κοινότητας.

4) Τα μέρη της Συμμαχίας χωριστά ή όλα μαζί θα συμβάλλουν στην αυτοβοήθεια αλλά και στην βοήθεια μεταξύ των μελών , ούτως ώστε να διατηρήσουν σε υψηλά επίπεδα την αμυντική των χωρών τους ικανότητα για να ανπιταχθούν όλοι μαζί εναντίον ενόπλου επιθέσεως τρίτου μέρους.

5) Θα συνδράμουν από κοινού υπέρ ενός μέλους του οποίου απειλείται η εδαφική ακεραιότητα και η ασφάλειά του.

6) Τα μέρη τα συμβαλλόμενα συμφωνούν και αποδέχονται ότι εάν υποστεί ένοπλο επίθεση ένα κράτος μέλος του Συμφώνου στην Ευρώπη ή στην Αμερική, να νοείται ότι υφίσταται επίθεση αυτή η ίδια η Συμμαχία και να λογίζεται σαν επίθεση εναντίον όλων των μερών. Τέτοια ένοπλος επίθεση καθώς και όλα τα ληφθέντα μέτρα θα αναφέρονται πάραυτα στον ΟΗΕ και δη στο Συμβούλιο Ασφαλείας πρόληψη των αναγκαίων μέτρων που θα εξασφαλίζουν την διατήρηση της Διεθνούς Ειρήνης με την αποκατάσταση του θιγόμενου μέρους.

7) Η στο παραπάνω άρθρο αναφερόμενη επίθεση εναντίον ενός μέλους της Συμμαχίας , νοείται και εναντίον κτήσεως του μέλους της συμμαχίας εναντίον νήσων , ακόμη και εναντίον πλοίου διαπλέοντος οιονδήποτε σημείο της Υδρογείου.

8) Νοείται ότι η παρούσα συνθήκη δεν θίγει , δεν υποκαθιστά και δεν μειώνει ούτε στο ελάχιστο τις υποχρεώσεις και δικαιώματα ενός κράτους - μέλους που πηγάζουν από τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

9) Κάθε μέρος δηλώνει ότι καμμία εκ των Διεθνών συμφωνιών δεν ευρίσκεται σε σύγκρουση με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας και αναλαμβάνει την υποχρέωση να μην συμμετέχει σε οιαδήποτε συμφωνία που θα είναι αντίθετος με την παρούσα Συνθήκη.

10) Τα συμβαλλόμενα μέρη συνεφώνησαν και αποφάσισαν την σύσταση ειδικού Συμβουλίου , στο οποίο θα αντιπροσωπεύεται το κάθε μέλος και το οποίο θα εξετάζει θέματα που αφορούν την παρούσα Συνθήκη.

11) Τα συμβαλλόμενα μέρη σε ομόφωνο απόφαση αποφασίζουν για την διεύρυνση με νέα μέλη του Βορειοατλαντικού Συμφώνου.

12) Η παρούσα Συνθήκη θα επικυρωθεί και οι διατάξεις θα εφαρμοσθούν από τα συμβαλλόμενα μέρη σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών

13) Η παρούσα συμφωνία θα ισχύει για μια δεκαετία μετά την εξάντληση της οποίας θα συνέλθουν εν απαρτία τα μέλη για να συζητήσουν τρόπους αναθεώρησης των διατάξεων , ανάλογα με τους παράγοντες οι οποίοι πιθανώς θα επηρεάζουν την ειρήνη και την ασφάλεια στην περιοχή του Συμφώνου.

14) Εφ'όσον η Συνθήκη ισχύσει για είκοσι χρόνια δύναται οποιοδήποτε μέλος της Συμμαχίας να παύσει να είναι μέλος κατόπιν καταγγελίας που θα γίνεται πριν από ένα έτος και η οποία οφείλει να κατατεθεί στην Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. (204)

Στη Συμμαχία εντάχθηκε πλήρως η Ελλάδα και η Τουρκία με το πρωτόκολλο του Λονδίνου , το 1952, μετά από πιέσεις των ΗΠΑ στα ευρωπαϊκά μέλη του ΝΑΤΟ. Οι αντιρρήσεις των ευρωπαϊκών χωρών βασιζόταν , τόσο στο ζήτημα επέκτασης της Συμμαχίας πέραν του Ατλαντικού , όσο και την αστάθεια των πολιτικών συστημάτων των δύο χωρών, οι ΗΠΑ όμως θεωρούσαν την παρουσία των «δύο αδελφών» , όπως τις ονόμαζαν , τις δύο χώρες , ως εγγύηση της σταθερότητας και της ανεξαρτησίας , ανασταλτικό παράγοντα στην κάθοδο της Σοβιετικής Ένωσης στη Μεσόγειο, στρατηγικά αλληλένδετες χώρες λόγω της γεωγραφικής τους θέσης και της αμυντικής τους αλληλεξάρτησης.(205)

Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΗΠΑ ΚΑΙ ΤΟ ΝΑΤΟ

Η σημασία της Τουρκίας στη μεταπολεμική περίοδο, είχε άμεση σχέση με την πολιτική των υπερδυνάμεων και τις προτεραιότητές τους για τη χώρα, τις εξελίξεις , που προέκυπταν από τις ασταθείς πολιτικές και στρατιωτικές κυβερνήσεις, τα ζητήματα της Μέσης Ανατολής και του Περσικού Κόλπου, καθώς και στο μέτωπο με την Ελλάδα. Σε όλη τη περίοδο του έντονου ανταγωνισμού των δύο υπερδυνάμεων, η Τουρκία προσπάθησε να εκμεταλλευθεί τη στρατηγική της θέση για να προωθήσει και να διαφυλάξει τα συμφέροντά της. Μετά το 1945 , η Τουρκία ταυτίστηκε με την πολιτική και τους στόχους των ΗΠΑ, παραχωρώντας μεγάλες στρατιωτικές βάσεις , ενώ υπήρξε καθοριστικός παράγοντας για την επίτευξη της συμφωνίας του CENTO, λειτουργώντας ως συνδετικός κρίκος της συμμαχίας με το ΝΑΤΟ. Ο ρόλος της Τουρκίας ως χερσαίο φράγμα και ταυτόχρονα γέφυρα στη Μέση Ανατολή , φύλακας των Στενών , και ταυτόχρονα ανάσχεση της Σοβιετικής Ένωσης , ήταν η

κυρίαρχη πολιτική , της χώρας , σε όλη την κρίσιμη ψυχροπολεμική φάση, που ενισχύθηκε από τη μόνιμη σοβιετική ναυτική παρουσία στη Μεσόγειο.

Η Τουρκία βρέθηκε στο επίκεντρο των μεταπολεμικών εξελίξεων, καθώς οι σχέσεις της με τις υπερδυνάμεις δε επηρέαζαν μόνο την εξωτερική της πολιτική , αλλά ακόμα και τη διαμόρφωση του εσωτερικού πολιτικού της συστήματος. Οι πιέσεις που χαρακτήριζαν την πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης προς την Τουρκία , τα χρόνια 1945-1947 είχαν σαν αποτέλεσμα την πρόσδεση της Τουρκίας , στο σύστημα άμυνας του NATO και την απομάκρυνση της ακολουθούμενης κεμαλικής παρακαταθήκης , περί ουδετερότητας , που παράλληλα συνδύαζε και τα στενά αμερικανικά συμφέροντα. Οι σοβιετικές πιέσεις στην τουρκική πολιτική , συγκεκριμενοποιήθηκαν στην επιδίωξη αναθέωρησης του καθεστώτος των Στενών , με την καταγγελία το 1945 του Συμφώνου του 1925, κοινή άμυνα και εγκατάσταση σοβιετικής βάσης ,και παραχώρηση από την Τουρκία των περιοχών του Καρς , Αρνταχάν και Αρτβίν και μια εδαφική περιοχή στην ακτή του Εύξεινου Πόντου, που κατείχε η Ρωσία, από το 1878 , μέχρι τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Οι σοβιετικές έντονες πολιτικές και στρατιωτικές πιέσεις ,θεωρήθηκαν από πολλούς ως ο κυρίαρχος λόγος , για τη στροφή της Τουρκίας προς τη Δύση και το NATO. (206)

Οι ΗΠΑ και η Αγγλία , από την άλλη πλευρά , είχαν δηλώσει στη διάσκεψη του Potsdam, το 1945 , ότι θα μπορούσε να αναθεωρηθεί το καθεστώς των Στενών προς όφελος της ΕΣΣΔ, με την προϋπόθεση ότι στην αναθεώρηση , θα συμφωνούσαν τα συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης του Montreux. Η Τουρκία, όμως μ' αυτήν την εξέλιξη έχανε το στρατηγικό της πλεονέκτημα , τον αποκλειστικό έλεγχο των Στενών.

Στροφή που ενισχύθηκε και διευκολύνθηκε και από τη διεθνή κατάσταση , με την ένταση του ψυχρού πολέμου,τη διάλυση της συμμαχίας που επικράτησε στον πόλεμο και η παρουσία του αμερικανικού στόλου στη Μεσόγειο. Έτσι η Τουρκία, βγήκε ενισχυμένη συμβολικά , είναι χαρακτηριστικό το γεγονός, πόσο μεγάλη σημασία δόθηκε όταν το αμερικανικό πολεμικό πλοίο *Missuri* έφθασε στην Κωνσταντινούπολη, την ώρα που οι σοβιετικές απειλές ήταν πιο έντονες, αλλά και οικονομικά και στρατιωτικά , με το δόγμα Truman , το σχέδιο Marshall και τελικά την είσοδό της στο NATO. Οι κινήσεις της Τουρκίας , στο να στραφεί προς τη Δύση και κυρίως στις ΗΠΑ , δεν φαίνεται να είναι άσχετες και με το γεγονός, ότι η Βουλγαρία θα απελάσει 150 000 μουσουλμάνους τουρκικής καταγωγής, τον Αύγουστο του 1950. Βέβαια πρωταρχικό ρόλο, στην τελική ένταξη της Τουρκίας στη δυτική σφαίρα επιρροής, κράτησε η ανάγκη της οικονομικής ανάπτυξης , που για την κρατούσα τάξη στη χώρα, θα ήταν φυσική συνέπεια της δυνατότητας άμυνας και αποτροπής της Σοβιετικής επίθεσης. Οι τάξεις αυτές που είχαν άμεση σχέση και συνεργασία με τις πολιτικές και στρατιωτικές δυνάμεις , θεωρούσαν ότι, η οικονομική βοήθεια των ΗΠΑ θα μπορούσε περισσότερη εάν η Τουρκία υιοθετούσε μια φιλοδυτική στάση στη διεθνή πολιτική και ακόμη μεγαλύτερη εάν ανέπτυσε ισχυρούς στρατιωτικούς δεσμούς , με τη χώρα αυτή μέσω του NATO. Παράλληλα ιστορικοί λόγοι , όπως η παρακαταθήκη του Atatürk να στραφεί περισσότερο η Τουρκία προς τη δυτική ανεπτυγμένη κοινωνία, αποκόπτοντας , τους δεσμούς της με τις υπανάπτυκτες αραβικές -ισλαμικές κοινωνίες και κράτη, συνετέλεσαν, στην μεταπολεμική τουρκική πορεία.

Στην είσοδο της Τουρκίας , στο NATO , αντέδρασε έντονα η Σοβιετική πολιτική, ηγεσία , που τόνισε , **«την απώλεια ανεξαρτησίας της γειτονικής χώρας , αποτελώντας πλέον μια βάση**

επίθεσης εναντίον του σοσιαλισμού». Η περίοδος της έντασης στις σχέσεις των δύο χωρών ,από την επίσημη τουρκική ένταξη στο ΝΑΤΟ , κράτησε μέχρι το θάνατο του σοβιετικού ηγέτη Ι Stalin, όταν το Μάιο του 1953 η ΕΣΣΔ έδωσε στην τουρκική κυβέρνηση , μια διακήρυξη σύμφωνα με την οποία ζητούσε να επανέλθουν οι σχέσεις των δύο χωρών στο προπολεμικό φιλικό επίπεδο , δηλώνοντας ότι δεν έχει καμία εδαφική παραχώρηση , ενώ το ζήτημα των Στενών, θα μπορούσε να συζητηθεί χωρίς να θίγονται τα σοβιετικά και τουρκικά , στρατιωτικά συμφέροντα

Η αλλαγή της σοβιετικής πολιτικής, όμως δεν προσδιόρισε και ανάλογη τουρκική στάση, που επέτρεψε τόσο την ανάπτυξη πυρηνικών πυραύλων μέσου βεληνεκούς στο έδαφός της , τη συμμετοχή της στο Τριμερές Αμυντικό Σύμφωνο Ελλάδας, Τουρκίας και Γιουγκοσλαβίας (1954) , που δεν είχε πλέον σχέσεις με την ΕΣΣΔ και στο Σύμφωνο του CENTO (1955), όπου συμμετείχαν , η Τουρκία, το Ιράκ , το Ιράν , το Πακιστάν , και η Μεγάλη Βρετανία καθώς και η πλήρης εναρμόνιση του Δημοκρατικού Κόμματος του , Adnan Menderes ,στη δυτική πολιτική Σ' αυτό το διάστημα , που χαρακτηρίζεται ως ιδανικό στις τουρκονατοϊκές σχέσεις , η Τουρκία είναι προνομιακός συνομιλητής των ΗΠΑ και λαμβάνει στη διάρκεια των 15 χρόνων μετά τον πόλεμο 5 632 400 δολάρια στρατιωτική και οικονομική βοήθεια

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΑΤΛΑΝΤΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ

Η θέση της Ελλάδας , σημείο σύνδεσης της Ευρώπης με τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική , και περιοχή αυξημένου στρατηγικού ενδιαφέροντος μεταπολεμικά , υπήρξε το πλεονέκτημα και μειονέκτημα , της χώρας , και αναφορά ενδιαφέροντος των μεγάλων δυνάμεων Από το 1945 , ο «κίνδυνος από βορρά» , οδήγησε τον κοινό ελληνικό και νατοϊκό σχεδιασμό στην περιοχή Στη δυτική στρατηγική θεωρία της μεταπολεμικής περιόδου, η Μακεδονία , η δυτική και ανατολική Θράκη και τα Στενά , καθορίστηκαν ως ένα ενιαίο χερσαίο ανάχωμα , σε μια πιθανή εισβολή στη νοτιοανατολική Ευρώπη , από τις χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας Η αδυναμία όμως των ελληνικών και τουρκικών ενόπλων δυνάμεων και η μικρή έκταση του γεωγραφικού χώρου περιόρισαν τις δυνατότητες για άμυνα στην περιοχή Επιπλέον ενώ η κεντρική Ευρώπη παρέμενε καθόλη τη ψυχροπολεμική περίοδο σε προτεραιότητα,σχετικά με την άμυνα ,η νοτιοανατολική πτέρυγα , ήταν απλώς ένα παράρτημα , ενώ η Ελλάδα και η Τουρκία εντάχθηκαν στο Βορειοατλαντικό σύμφωνο , μόνο μετά την πίεση των ΗΠΑ , στους συμμάχους τους.

Η ένταξη της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ , καλύφθηκε ιδεολογικά, όπως αναφέραμε, με την προβολή του βορρά κομμουνιστικού κινδύνου. Στην πραγματικότητα όμως η ένταξη της χώρας όπως και εκείνη της Τουρκίας, στο δυτικό στρατιωτικό -πολιτικό μπλοκ ήταν ακόμη ένα βήμα των ΗΠΑ για την τελειοποίηση του παγκόσμιου στρατιωτικού-πολιτικού στρατηγικού συστήματός τους Ήδη από το 1949 ,οι ΗΠΑ είχαν θέσει το ζήτημα ένταξης της Ελλάδας και της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ. Η διάσκεψη του Συμβουλίου των Υπουργών του ΝΑΤΟ στην Οτάβα του Καναδά το Σεπτέμβρη του 1951 πήρε την απόφαση συμμετοχής τους στο Βορειοατλαντικό σύμφωνο ως ομότιμων μελών Τότε οι ΗΠΑ συνάντησαν αντιδράσεις από τους Σκανδιναβούς ,τις χώρες της Benelux αλλά και των Αγγλογάλλων Γαλλίας για την εισδοχή της Ελλάδας , με τη δικαιολογία ότι αντί να προσφέρει στο ΝΑΤΟ θα αναλάμβανε νέες υποχρεώσεις λόγω των αντιθέσεων της με τον Ανατολικό συνασπισμό. Για να

αρθούν οι αντιρρήσεις των κρατών-μελών και για να ενταχτούν μαζί η Ελλάδα και η Τουρκία μια επιθυμία πολύ έντονη των ΗΠΑ , η αμερικανική κυβέρνηση δημιούργησε το κατάλληλο πολιτικό κλίμα στην Ελλάδα κλίμα, με τον πρεσβευτή Grady και αμέσως μετά με τον Ρεούφογ, που ήταν προσαρμοσμένο στην πολιτική των ΗΠΑ ,πολιτική των προωθήσεων των κυβερνήσεων του Κέντρου (1950-1952) .Αντίστοιχα, δούλεψε και στην Τουρκία, με την προώθηση των δυνάμεων του Menderes, που προωθούσε τη δυτική πορεία της Τουρκίας .Αυτό το άνοιγμα των ΗΠΑ προς το λεγόμενο Δημοκρατικό κόμμα και στην Ελλάδα , προς το Κέντρο ,δεν ήταν τυχαίο γεγονός που προέκυψε , αλλά πολιτική τακτική για την ένταξη των δύο χωρών στο NATO.Η είσοδος της Ελλάδας στο NATO θεωρήθηκε πανάκεια για τα κρισιμότερα εθνικά προβλήματα και έτσι δεν συζητήθηκαν οι όροι και τα επακόλουθα της εισόδου Είναι χαρακτηριστικές οι δηλώσεις , του αρχηγού του Ελληνικού κράτους , για τη σημασία που του NATO ,για τη χώρα , **«η Ελλάς αντιμετωπίζει το Βορειοατλαντικό σύμφωνο ως κυριωτέραν εγγύησιν της εθνικής ασφαλείας»** (207), και βουλευτών όπως ο Π Λιαρούτσος της ΕΡΕ ,όπου στη Βουλή δήλωνε ότι **«...η Ελλάδα περιλαμβάνεται στα σχέδια αμύνης και ενδιαφέροντος του NATO , εμποδύται δε χάρις στη συμφωνία το αίσθημα της ασφάλειας....»**, και **«η παραμονή μας στο NATO είναι απαραίτητος και επιβεβλημένη δια την εθνικήν μας άμυνα»**. (208)

Η ένταξη συμπίπτει με τη σταθεροποίηση του ελλαδικού πολιτικού συστήματος , με το αξιόπιστο συντηρητικό καθεστώς του Παπάγου και έτσι η εσωτερική και εξωτερική πολιτική ταυτίζεται με αυτήν της Δύσης Η αμερικανική προτίμηση για συντηρητικές κυβερνήσεις στην Ελλάδα , ήταν μία ένδειξη ότι αυτές οι κυβερνήσεις θα εξυπηρετούσαν πιο καλά τα νατοικά συμφέροντα,που προϋπόθετε τη συνεργασία με την Τουρκία , θα ακολουθούσαν το φιλελεύθερο μοντέλο ανάπτυξης και θα συνέχιζαν την πάταξη της Αριστεράς. Έτσι στηρίχθηκαν κυβερνήσεις όπως αυτές του Α Παπάγου, του Κ Καραμανλή, που με την κρίση στην Κύπρο , απέδειξαν πόσο στενές σχέσεις είχαν με το NATO και την πολιτική του στη χώρα Για την κύρωση της συμφωνίας ένταξης της Ελλάδας στη Συμμαχία ,υπήρξε ανιαρή ανάλυση στο ελλαδικό κοινοβούλιο, όπως φάνηκε και από τα πρακτικά της Βουλής, που υπήρξε περισσότερο θέμα προσωπικών διαφορών , σχέσεων με το παλάτι , θέματα πολιτικής τακτικής και όχι προσανατολισμού (209) Με το νόμο 1989 που δημοσιεύθηκε την 19/2/1952 στην Εφημερίδα της κυβερνήσεως (τ.Α' 37) κυρώθηκε η συνθήκη ένταξης στο NATO Η συνθήκη ίσχυε για 20 χρόνια μετά την παρέλευση της η Ελλάδα , μπορούσε να αποχωρήσει, αφού υπέβαλλε δήλωση καταγγελίας προς την κυβέρνηση των ΗΠΑ

Για τις χερσαίες δυνάμεις των δύο νέων μελών , ιδρύθηκε η Διοίκηση Χερσαίων Δυνάμεων Νοτιοανατολικής Ευρώπης με επικεφαλής Αμερικανό στρατηγό και έδρα τη Σμύρνη ,ενώ για να καμφθούν τα ελληνικά παράπονα, οι αμερικανοί ίδρυσαν Προκεχωρημένο Σταθμό Διοίκησης του αρχηγείου της Σμύρνης στη Θεσσαλονίκη. Σύμφωνα με στοιχεία του NATO, η Ελλάδα πρόσφερε πάνω από 100.000 στρατιώτες διαθέτοντας το 90 % των δυνάμεών της και συγκεκριμένα την 1η Στρατιά με έδρα τη Λάρισα ,10 μεραρχίες Πεζικού ,το Αρχηγείο Τακτικών Αεροπορικών δυνάμεων και όλο το στόλο

Αντίστοιχα η Τουρκία προσέφερε στο NATO , 450 000 στρατιώτες ,700 αεροπλάνα και το μικρό της στόλο Σε περίπτωση πολεμικής σύρραξης 3 τουρκικές στρατιές θα έμπαιναν στη μάχη ,η 1η της Κωσταντινούπολης ήταν επιφορτισμένη με την άμυνα της Θράκης και των Στενών, η 2η ήταν

συγκεντρωμένη στην οροσειρά του Ταύρου και η 3η με επίκεντρο το Ερζερούμ θα αντιμετώπιζε τα σοβιετικά στρατεύματα.

Η συμφωνία που επέτρεπε την ελεύθερη χρήση των ελληνικών εδαφών από τις αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις και ήταν επακόλουθη της ένταξης, υπογράφηκε αθόρυβα ,όταν οι βασιλείς απουσίαζαν και το Κοινοβούλιο είχε διακόψει τις εργασίες του λόγω διακοπών. Ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών Σ. Στεφανόπουλος πιεζόμενος, από την αντιπολίτευση παραδέχτηκε ενώπιον της Βουλής (25/11/1953) ότι, **«η συμφωνία υπογράφηκε στις 12/10/1953 υπό την απειλή της αποτομής της χώρας από το ΝΑΤΟ σε περίπτωση που η Ελλάδα αρνούταν να παράσχει τις διευκολύνσεις»**, ενώ ο Υπουργός Αμυνας Π.Κανελλόπουλος τόνισε ότι **«η συμφωνία σήμαινε πως η ασφάλεια της Ελλάδας θα ήταν εγγυημένη»**. Η Ελλάδα προσέφερε στις ΗΠΑ τη χρήση οδικών και σιδηροδρομικών αρτηριών, σε όλο το αμερικανικό προσωπικό το ελεύθερο της εισόδου, εξόδου μετακίνησης και χρήσης του ελληνικού εδάφους, και το δικαίωμα της ετεροδικίας. Ο πρωθυπουργός Α Παπάγος θα δηλώσει ότι για τη συμφωνία που **«έχει προορισμόν να διευκολύνει εις την ολοκλήρωσιν της άμυνας της Ελλάδας ,της αναπτυχθείσης κατά τα τελευταία πέντε έτη με την αμερικανικήν βοήθειαν εντός του αμυντικού συστήματος του ΝΑΤΟ να ενισχύσει την ασφάλειαν της περιοχής Βορείου Ατλαντικού ,και να διαφυλάξει την διεθνή Ειρήνη και Ασφάλεια»** , **αποτελεί ,σημαντικό σταθμό στην ιστορία της νεώτερης Ελλάδας»**.

Όπως και στην περίπτωση της Ελλάδας , η αρχική συμφωνία για την παραχώρηση τουρκικού εδάφους για αμερικανικές βάσεις, έγινε στα πλαίσια του ΝΑΤΟ. Η πολιτική όμως των ΗΠΑ θεώρησε περισσότερο σημαντικές στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις της Τουρκίας από αυτές της Ελλάδας , λόγω της γειτονίας της με τη Σοβιετική ένωση και τον Περσικό κόλπο, παρότι επίσημα θεωρήθηκαν **«συμπληρωματικές και αλληλένδετες»**. (210)Έτσι στην Ελλάδα οι βάσεις θεωρήθηκαν πως έχουν ένα άμεσο επιχειρησιακό ρόλο ενώ, στην Τουρκία χαρακτηρίστηκαν παθητικές , αφού ,είχαν στόχο μόνο την αναγνώριση και αποτροπή του σοβιετικού κινδύνου

Παράλληλα στα πλαίσια του νέου κοινωνικού ,οικονομικού και στρατιωτικού περιβάλλοντος που είχε δημιουργηθεί με την ένταξη Ελλάδας και Τουρκίας στο ΝΑΤΟ και της ρήξης Tito -Stalin , θα υπογραφεί Φεβρουάριο του 1953 το Βαλκανικό σύμφωνο Ελλάδας -Τουρκίας Γιουγκοσλαβίας ,με τη Γιουγκοσλαβία να παραιτείται από το αίτημα της ,για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων ενός **«ανεξάρτητου Μακεδονικού έθνους»** Έστω και για μικρό χρονικό διάστημα η συμμαχία αυτή εξυπηρέτησε τους στόχους των τριών χωρών , αλλά και τους σκοπούς των ΗΠΑ για καταστολή του Σοβιετικού κινδύνου Με το θάνατο Stalin και τη μείωση των εντάσεων στην Κορέα και την ελληνοτουρκική κρίση, λόγω της Κύπρου , η Βαλκανική συμμαχία ήταν η πρώτη δυτική συμμαχία που διαλύθηκε ανεπίσημα

Με την ένταξη της Ελλάδας και της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ αρχίζει μία νέα περίοδος στις ελληνοτουρκικές σχέσεις όπου πρωτεύοντα ρόλο ,διαδραματίζουν οι μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης και μετά το 1955 η Κύπρος και η ελληνική κοινότητα της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και Τενέδου Το Κυπριακό , από τις πρώτες περιόδους εισόδου του στην διεθνή πολιτική σκηνή, έδειξε ότι οι διαφωνίες πάνω σε ζωτικά συμφέροντα των μελών της συμμαχίας , υπονομεύουν τη συνέχιση της λειτουργίας της και την ικανότητά να υλοποιήσει τους σκοπούς της.Οι ελληνοτουρκικές διαφορές λόγω των επιπτώσεων, που είχαν στις σχέσεις των δύο χωρών με τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ , υπονόμειαν την

αμερικανική πολιτική, και προκαλούσαν την επέμβασή της στα εσωτερικά των δύο κρατών και ιδιαίτερα της Ελλάδας. Παράλληλα η Ελλάδα και η Τουρκία αντιλήφθηκαν ότι οι υποχρεώσεις τους, έναντι του ΝΑΤΟ περιόρισαν τις επιλογές τους στην εξωτερική πολιτική. Στην Ελλάδα, όμως η πολιτική ηγεσία της χώρας λόγω των συνθηκών της έντονης εξάρτησης στη δεκαετία του 1950 και των προτιμήσεων της έναντι των ΗΠΑ, υποβάθμισε τα συμφέροντα της χώρας, στο Κυπριακό και τη Θράκη, για την εξυπηρέτηση και προώθηση των συμφερόντων της Συμμαχίας. Οι δύο χώρες ανέλαβαν τις διμερείς και πολυμερείς συμβατικές τους υποχρεώσεις με κοινή συνέναιση των πολιτικών τους κομμάτων, εκτός αυτού της ελληνικής αριστεράς. Στην Ελλάδα, οι διαφωνίες μεταξύ των κομμάτων στα θέματα της στρατηγικής συνεργασίας αφορούσαν περισσότερο την τακτική που εφαρμόστηκε ως προς την αποδοχή των υποχρεώσεων παρά την ουσία τους. (211)

Οι υποστηρικτές των συμβατικών υποχρεώσεων αναγνώριζαν τα μειονεκτήματα που προέκυπταν αλλά θεώρησαν αναγκαία την παραμονή των δύο χωρών στο ΝΑΤΟ, λόγω των πολιτικών και οικονομικών συνθηκών της δεκαετίας του 1950. Τα μειονεκτήματα που προσδιοριζόταν, ήταν το κόστος των αμυντικών δαπανών υπερέβαινε την ανάγκη της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, την ανάγκη ολοένα και μεγαλύτερης βοήθειας, την αξιοπιστία της αμερικανικής πολιτικής αποτροπής του κομμουνιστικού κινδύνου, και ότι η Ελλάδα, λάμβανε χαμηλότερη βοήθεια από την Τουρκία. Η αριστερά τόνιζε, την απουσία, εθνικής κυριαρχίας και ανεξαρτησίας, το κίνδυνο των πυρηνικών όπλων, οι επιπτώσεις στις σχέσεις με τις χώρες της ανατολικής Ευρώπης, με τις οποίες είχε αναπτυχθεί προνομιακό περιβάλλον στο πρόσφατο παρελθόν, την επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη και τη δυσκολία βαλκανικής συνενόησης. Τελικά τα μειονεκτήματα αυτά, είχαν σαν αποτέλεσμα την αναθεώρηση της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας έναντι του ΝΑΤΟ, μετά το 1964, και της Ελλάδας μετά το 1974.

Μέχρι το 1967, θα υλοποιηθούν πολιτικές στη Θράκη οι οποίες τουρκοποίησαν ένα μεγάλο κομμάτι των μειονοτήτων και δημιούργησαν προβλήματα, που άρχισαν να φαίνονται, έντονα μετά τη κατάρρευση του δικτακτορικού καθεστώτος στην Ελλάδα και τη δημιουργία ανεξάρτητων μουσουλμανικών πολιτικών κινήσεων στην Θράκη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 Caglar Keyder , *Dunya Ekonomisi Icinde Turkiye 1923-1929*, (Η παγκόσμια οικονομία της Τουρκίας κατά τη διάρκεια της περιόδου 1923-1929) , Ankara 1982 σελ 45
- 2 Vali F, *Bridge over Bosphorus The Foreign Policy of Turkey* Baltimore, 1971, σελ 169
- 3 Χιδίρογλου Παύλος, *Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της τουρκικής διπλωματικής συμπεριφοράς έναντι της Ελλάδας*, Θεσσαλονίκη 1995 σελ 132
- 4 Yerasimos Stefanos, *Azgelismislik Surecinde Turkiye* ,(Η Τουρκία στη διαδικασία της υπανάπτυξης), Istanbul 1976, σελ 1248
- 5 Νότης Βασίλης , *Εκβιομηχάνιση και οικονομική ανάπτυξη στην Τουρκία Ιδιομορφίες και συγκρίσεις στην Τουρκία* ,Αθήνα 1986 , σελ 14 και σελ 18
- 6 Ozgunc Aidin , *Bati Trakya Tulkleri* (Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης) , Istanbul 1974 σελ 57-58
- 7 (ΑΥΕ) /Α2ΙΙ/1928 σημείωμα 20 7 1928
- 8 Αναστασιάδου Ιφιγένεια, *Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας του 1930* , Αθήνα 1982 σελ 12
- 9 Αναστασιάδου Ιφιγένεια , ό π σελ 17
- 10 Εφημερίδα Κύρηξ Χανίων 11/8/1908 και Στεφάνου Στέφανος , *Ελευθερίου Βενιζέλου Πολιτικά Υποθήκαι* ,Αθήνα 1969 τ 2 σελ 271
- 11 Κονδύλης Κ, ΕΣΒ ,25/6/1930 σελ 1311
- 12 Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος , *Νεοελληνική Ιστορία (1204-1940)*, Θεσσαλονίκη 1991 σελ 425
- 13 Αναστασιάδου Ιφιγένεια , ό π σελ 87
- 14 Δαφνής Γεώργιος , *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων 1923-1940* , Αθήνα 1974 σελ 62
- 15 Κύρου Αλέξης , *Ελληνική εξωτερική πολιτική*, Αθήναι 1955, σελ 82
- 16 Κύρου Αλέξης ο π σελ 82
- 17.Αναστασιάδου Ιφιγένεια , ο π σελ 104
- 18 Χουρσόγλου Σ, ΕΣΒ 17/6/1930 σελ 1151
19. Ιασονίδης Λ , ΕΣΒ 24/6/1930 σελ 1283
- 20 Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *Το Ποντιακό ζήτημα σήμερα*, Αθήνα 1996 σελ 34
- 21 Βενιζέλος Ε ,ΕΣΒ 17/6/1930 σελ 1152
- 22 ΑΥΕ ΙΒ 29Φ 1929 «Αντικεμαλικόν ανατρεπτικόν κίνημα εν Τουρκία» Α/2/11, αρ πρώτ 2950/4 8 1929 /9148
- 23 Βώρος Φάνης , *Θέματα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας από τις πηγές*, Αθήνα 1996 σελ 414
- 24 Σαρρής Νεοκλής *Εξωτερική πολιτική και πολιτικές εξελίξεις στην πρώτη Τουρκική Δημοκρατία* Αθήνα 1992 σελ 249
- 25 Αλεξανδρής Αλέξανδρος , «Το ιστορικό πλαίσιο των Ελληνοτουρκικών σχέσεων 1923-1954», στο *Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις 1923-1987*,Αθήνα 1988, σελ 31-72
- 26 Τσιούμης Κωστής , *Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης (1923-1940)*, Θεσσαλονίκη 1994 σελ 209
- 27 ΑΥΕ 1927-1928 Β/28
- 28 ΑΥΕ 1927 Α/2/Β Αρ Πρ 16813 22/12/1927 Τηλεγράφημα Κομοτηνή 130-190 , 6/12/1927
- 29 ΑΥΕ 1928 Α2/ΙΙ , Αρ Πρ 5308 Αθήνα 20/2/1928
- 30 ΑΥΕ 1927-1928 , Β/28 Αρ Πρ 920 , Κομοτηνή 13/9/1928
- 31 ΑΥΕ 1927-1928 , Β/28 Αρ Πρ 920 , Κομοτηνή 13/9/1928
- 32 ΑΥΕ 1929 Β/69 (β) , Αρ Πρ 13504 Αθήναι 2/8/1929
- 33 ΑΥΕ 1929 Β/69 (β) , Αρ Πρ 13504 Αθήναι 2/8/1929
- 34 Το υπόμνημα στάλθηκε στις 11 Μαρτίου 1929 , από το πολιτικό γραφείο του προέδρου της κυβερνήσεως στο αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Εξωτερικών ΑΥΕ 1929 Β/37 «Ελληνικές μειονότητες στην Τουρκία και τουρκικές στην Ελλάδα» Αρ πρ 25340 , Αθήναι 11/3/1929
- 35 Αναστασιάδου Ιφιγένεια ο π σελ 72
- 36 Βενιζέλος Ε, ΕΣΒ 20/12/1930
- 37 Βενιζέλος Ε, ΕΣΒ 20/12/1930
- 38 Εφημερίδα Millet 17/3/1994
- 39 Αναστασιάδου Ιφιγένεια, ο π σελ 81
- 40 Τσιούμης Κωστής , ο π σελ 214
- 41 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 15-18/2/1935
- 42 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 16/2/1935
- 43 Εφημερίδα Χρόνος 23-26 /7/1996
- 44 Σαρρής Νεοκλής ο π σελ 243 ,
- 45 ΑΥΕ 1928 ,Φάκελος Α/2/ΙΙ , εφημερίδα Μακεδονία 26/2/1928
- 46 ΑΥΕ 1928 , Α/2/ΙΙ Αρ Πρ 7080 Αθήνα 6/3/1928
- 47 ΑΥΕ /Α2ΙΙ/1934,ΥΠΕΞ «Διεύθυνσις Χωροφυλακής προς ΥΠΕΞ» αρ πρ 32/5/13 Εν Αθήναις 16 Δεκεμβρίου 1933
- 48 ΑΥΕ /Β37/1929 «Ημερήσια Σημειώματα Ξένου Τύπου»
- 49 ΑΥΕ , 1928 Α/2/ΙΙ Αρ Πρ 7080 , Αθήνα 6/3/1928
- 50 ΑΥΕ , 1928 Α/2/ΙΙ Αρ Πρ 7080 , Αθήνα 6/3/1928 «Κεμαλική προπαγάνδα Δράση Τουρκικού Κομιτάτου»
- 51 ΑΥΕ , 1928 , Β/37 Αρ Πρ 4565, 24/4/1928
- 52 ΑΥΕ/Β37/1929 «Μουφτεία Κομοτηνής Προς Πρόεδρον της Κυβερνήσεως , Υπουργείον των Εξωτερικών , Εσωτερικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων» , αρ πρ 274, Κομοτηνή 29 11 1928
- 53 ΑΥΕ/Β37/1929, «Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων προς Υπουργείον των Εξωτερικών» , αρ πρ 58048 , Αθήναι 17 12 1928

- 54 ΑΥΕ Β37/1929 , «Υπουργείον Εξωτερικών προς Υπουργείον Παιδείας και Θρησκευμάτων» , αρ πρ 14163 , Αθήναι 31 12 1928
- 55 **Αλεξανδρής Αλέξανδρος** , ο π σελ 31-72
- 56 **Τσιούμης Κωστής**, «Η στάση της ελληνικής κυβέρνησης στο ζήτημα της διδασκαλίας της λατινικής γραφής στα μουσουλμανικά σχολεία κατά την τελευταία κυβερνητική θητεία του Βενιζέλου (1928-1932)», *Θρακική Επετηρίδα*, (1995-1998), τόμος 10ος , σελ 111-117
- 57 **Φωτέας Παναγιώτης** , «Οι Πομάκοι της Δυτικής Θράκης (Μικρή Συμβολή σ' ένα μεγάλο θέμα)», *Ζυγός* (1977) 25, σελ 67-84
- 58 **Ανδρεάδης Κώστας** , *Η Μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης* , Θεσσαλονίκη 1956 σελ 67-68
- 59 **Αναστασιάδου Ιφιγένεια** , ο π σελ 75
- 60 ΑΥΕ Γ Πολιτική 66/4 Έγγραφο Γενικού Διοικητή Μακεδονίας- Θράκης προς Υπουργείο Εξωτερικών αρ Πρ Εμπ Πρωτ 489 15 5 1926
- 61 ΑΥΕ , Α΄ Πολιτική , Α/3 1931 Φάκελος «Βαλκανική Διάσκεψις» «Περί της πιστής εφαρμογής των Συνθηκών και περί των παρεμβαλλομένων εμποδίων εις την πολιτικήν προσέγγισιν των Βαλκανικών λαών Υπόμνημα της ελληνικής ομάδας υποβαλλόμενον υπό του κ Αλεξάνδρου Παπαναστασίου»
- 62 ΑΥΕ 1926 «Αντικεμαλικοί» Υπουργείο Στρατιωτικών –Γενικό Επιτελείο Στρατού , Γραφείο ΙΙ , τμήμα Β΄ προς Υπουργείο Εσωτερικών –κεντρική Υπηρεσία Αλλοδαπών αρ πρ εμπ 2750/1550 23 11 1926
- 63 ΑΥΕ Γ Πολιτική 1926 66/4 Υπουργός των Εξωτερικών προς Γενικές Διοικήσεις Μακεδονίας και Θράκης αρ πρ 5526 Αθήναι 8/5/1926) προς τις γενικές διοικήσεις Μακεδονίας και Θράκης
- 64 ΑΥΕ Γ Πολιτική 66/4 Έγγραφο Γενικού Διοικητή Μακεδονίας- Θράκης προς Υπουργείο Εξωτερικών αρ Πρ Εμπ Πρωτ 489 /15 5 1926
- 65 ΑΥΕ 1926 Έκθεση ΧΙΙ Μεραρχίας Θράκης αριθμ Ε Π 1186/492, Προς γενική Δοίκηση Μακεδονίας –Θράκης Αθήναι 14 4 1926
- 66 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 27/2/1927
- 67 ΑΥΕ 1926 Έγγραφο του Γενικού Διοικητή Θράκης προς Υπουργείο Εξωτερικών αρ πρ 28220 /8/6/1926
- 68 ΑΥΕ 1926 , Υπουργός Εξωτερικών προς Γενικόν Διοικητήν Μακεδονίας Θράκης αρ πρ 9400 Αθήναι 10/8/1926
- 69 ΑΥΕ τηλεγρ Γενικού Διοικητή αρ πρ 9541/19 8 1926
- 70 ΑΥΕ Φάκελος Β/37 1926-127 «Προσφυγή εις Κοινωνία Εθνών δια την παραβίασιν του άρθρου 42 συνθήκης της Λωζάνης –παραίτησις δικαιώματος μειονοτήτων άρθρ 41, 43»
- 71 ΑΥΕ 1926 «Γενικά εκθέσεις Πρεσβείας Άγκυρας αντίγραφα Α/5», Έκθεση Π Αργυρόπουλου προς τον Υπουργόν των Εξωτερικών αρ 2137/11516/Γ/66 , 16 9 1926
- 72 ΜΜΑΕΒ 173/402 «Μουσουλμάνοι κάτοικοι προς Βενιζέλο κ ά» Κομοτηνή 17/3/1934
- 73 ΜΜΑΕΒ ο π ««Μουσουλμάνοι κάτοικοι προς Βενιζέλο κ ά»
- 74 **Χιδίρογλου Παύλος**, *Συμβολή στην Ελληνική Τουρκολογία* , Αθήνα 1990 σελ 19
- 75 Εφημερίδα Χρόνος 13/8/1996
- 76 **Ozgunc Aidin, op. cit .p.71-72**
- 77 **Ozgunc Aidin** op cit p 74
- 78 **Ιορδάνογλου Αναστάσιος** , «Ο Τύπος της μουσουλμανικής μειονότητας της Δυτικής Θράκη από τη συνθήκη της Λωζάννης ως σήμερα» , *Βαλκανικά Σύμμικτα* 3 (1989), σελ 217 -237
- 79 **Kurtulus Umit** , *Bati trakya'nin dunu bugunu* , (Η δυτική Θράκη χθες και σήμερα) , Ankara 179 p 175
- 80 **Yildiz Sadik** , «Bati Trakya 'da Turk milliyetciligi isigini yakan Mehmet Hilmi ve bati Trakya ' da Turk Basini» (Μεχμέτ Χιλμί Ο πρωτεργάτης του τουρκικού εθνικισμού στη Δυτική Θράκη και ο τουρκικός τύπος στη Δυτική Θράκη) , *Turk Kulturu* 14 (1976) τεύχος 159 σελ 147-152
- 81 ΑΥΕ ΙΑ211/1927 «Πολιτικά και ιδεολογικά ρεύματα ανάμεσα στο μουσουλμανικό πληθυσμό της Δ Θράκης (1912-1933)»
- 82 **Τσιούμης Κωστής**, ο π σελ 236
- 83 **Ιορδάνογλου Αναστάσιος** , ο π σελ 217-238 και σελ 224, όπου γίνεται αναφορά στο **Kurtulus, Umit** , op cit, p 178
- 84 **Aydinli Ahmet** , «Bati Trakya'nin faciasinin icyuzu» σε Βαλκανική βιβλιογραφία ΙΙ 1973 Παράρτημα σελ 412-427
- 85 **Τσιούμης Κωστής**, ο π σελ 149
- 86 **Μηναϊδης Σίμος** , «Η θρησκευτική ελευθερία όπως τη βιώνουν οι Μουσουλμάνοι στην Ελλάδα.» στο *Η θρησκευτική ελευθερία Θεωρία και πράξη στην ελληνική κοινωνία και έννομη τάξη*, Αθήνα 1997, σελ 135-158
- 87 **Τσουκαλάς Κώστας** , *Η Ελληνική τραγωδία*, Αθήνα 1981 , σελ 36 –37
- 88 **Close H**, «Η αστυνομία στο καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου» στο, Σβορώνος, Ν, Fleischer, Ν (επιμέλεια) *Η Ελλάδα 1936-1944* , Αθήνα 1989 σελ 81
- 89 ΓΑΚ ΙΑρχείο Ιω Μεταξά Ιφ 92 ΓΕΣ Γραφείον ΙΙΙ Τμήμα Α «Έκθεσις περί εποικισμού των παραμεθορίων περιοχών δια πληθυσμών ακραιφνών εθνικών φρονημάτων» (Αλ Παπάγος Αθήναι 15/11/1938)
- 90 **Τσιούμης Κωστής** ο π σελ 241
- 91 **Σαρρής Νεοκλής**, ο π σελ 234
- 92 **Aydinli Ahmet**, op cit, p 688
- 93 **Αλεξανδρής Αλέξης** ο π σελ 83
- 94 **Σαρρής Νεοκλής** , ο π σελ 287
- 95 ΑΥΕ Φακ 63 Α΄ Πολιτική 1946 «Διάσκεψις Παρισίων Συνθήκη Βουλγαρίας Ζήτημα Δυτικής Θράκης» και έκθεση Γενικού Επιτελείου Στρατού Ιουλιός 1946 ΑΠ 390376

- 96 Έγγραφο Υπουργείου Εξωτερικών -Διευθυνση Πολιτικών Υποθέσεων Α Π 26441 12/9/1946 προς την Ελληνική αντιπροσωπεία στο συνέδριο Ειρήνης του Παρισιού
- 97 Έγγραφο Υπουργείου Τύπου και Πληροφοριών προς τη Γενική Γραμματεία της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στο Παρίσι Α Π 8795/29-27/8/1946 ΑΥΕ Φακ 63 Α' Πολιτική 1946 «Διάσκεψις Παρισίων Συνθήκη Βουλγαρίας Ζήτημα Δυτικής Θράκης»
- 98 Έγγραφο Αριθμ Ε 90 Ι/ΥΙ 18/2/1943 ΑΥΕ Φακ 63 Α' Πολιτική 1946 «Διάσκεψις Παρισίων Συνθήκη Βουλγαρίας Ζήτημα Δυτικής Θράκης»
- 99 ΑΥΕ Φακ 4 1941 «Κατοχική κυβέρνηση Ωμότητες Βουλγάρων σε Μακεδονία και Δυτική Θράκη»
- 100 ΑΥΕ Φακ 63 Α' Πολιτική 1946 «Διάσκεψις Παρισίων Συνθήκη Βουλγαρίας Ζήτημα Δυτικής Θράκης»
- 101 **Δραγούμης Φίλιππος**, *Τα ελληνικά δίκαια στη διάσκεψη της ειρήνης*, Θεσσαλονίκη 1949 σελ 13 και σελ 55
- 102 Εφημερίδα Παρατηρητής Χανίων 7/4/1953
- 103 **Καραϊσκος Χ**, βουλευτής Δράμας 27/7/1946 ΑΥΕ Φακ 63 Α' Πολιτική 1946 «Διάσκεψις Παρισίων Συνθήκη Βουλγαρίας Ζήτημα Δυτικής Θράκης»
- 104 Παρίσι 29/6/1946 ΑΥΕ Φάκελος 42 Πολιτική 1946 «*Βουλγαρία Βουλγαρικός τύπος περί της Δυτικής Θράκης Δηλώσεις Κουλίσεφ*»
- 105 **Σαρρής Νεοκλής**, ο π σελ 336
- 106 **Κύρρης Κώστας**, *Η εξωτερική πολιτική της Τουρκίας*, Αθήνα 1991 σελ 72
- 107 **Σαρρής Νεοκλής** ο π σελ 296
- 108 **Γεωργίου Βασίλης**, *Η σκιά της Αγκυρας πάνω στην Ελληνική Θράκη*, Αθήνα 1992 σελ 104
- 109 Εφημερίδα Νίκη 28/7/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 2 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 110 **Aydinli Ahmet, Bati Trakya faciasinin icyuzu**, (Η τραγική όψη του δράματος της Δυτικής Θράκης), Istanbul 1971 p 311-313
- 111 **Σαρρής Νεοκλής** ο π σελ 359 και σελ 568
- 112 **Κοντής Βασίλης**, *Η αγγλοαμερικανική πολιτική και το ελληνικό πρόβλημα 1945-1949*, Θεσσαλονίκη 1984 σελ 61
- 113 **Δραγούμης Φίλιππος** ο π σελ 37
- 114 Εφημερίδα το Βήμα 12/4/1947
- 115 ΑΥΕ 1946 Έγγραφο της Πρεσβείας στην Αγκυρα Α Π 731 -7/3/1946 «Δια την σοβιετική πρότασιν δια βάσιν εις τα Δωδεκάνησα», δήλωση του πρεσβευτή της Σοβιετικής Ένωσης στην Αθήνα Ι Radionof και **Xydis Stephen**, *Greece and the Great Powers (1944-1947)*, Thessaloniki 1963 p 182
- 116 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 39 Πολιτική «*Τουρκικός Τύπος -Επί της Τουρκικής Πολιτικής κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο*»
- 117 **Abidin Taver** . Εφημερίδα Cumhuriyet 2/3/1946 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 39 Πολιτική «*Τουρκικός Τύπος -Επί της Τουρκικής Πολιτικής κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο*»
- 118 Έγγραφο Αστυνομικής Διεύθυνσης Αθηνών -Εμπιστευτικόν Τμήμα γραφείου ΙΙ Α Π 252 2/3/1945 προς Υπουργείο Εξωτερικών ΑΥΕ 1945 Φάκελος 6 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις Αρθρογραφία τουρκικού τύπου*»
- 119 Εφημερίδα Ticaret 18/8/1944 ΑΥΕ 1945 Φάκελος 6 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις Αρθρογραφία τουρκικού τύπου*»
- 120 Έγγραφο **Ραφαήλ Κ**, Α Π 632 16/2/1945 ΑΥΕ 1945 Φάκελος 6 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις Αρθρογραφία τουρκικού τύπου*»
- 121 Έγγραφο του πρεσβευτή στην Αγκυρα Π Σκεφέρη, Αγκυρα 7/3/1946 Α Π 626 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 122 Τηλεγράφημα Πρεσβείας Αγκυρας 6/7/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 123 Εφημερίδα Son Dakika 10/7/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 124 **Husein Tzaxit Yalcin**, Εφημερίδα Haber 14/7/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 125 **Mouharem Togan** Εφημερίδα Yeni Turkiye 4/9/1946 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7 «*Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα Τουρκικός Τύπος*»
- 126 **Husein Tzahit Yaltsin** Εφημερίδα Tanin 5/9/1946 -ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7 «*Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα Τουρκικός Τύπος*»
- 127 **Hasan Kumcay**, Εφημερίδα Vakit 25/7/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 128 Εφημερίδα Anadolu-Izmir 8/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 129 Καθηγητής και βουλευτής **Nihat Erim** Εφημερίδα Ulus 16/11/1946 και ο δημοσιογράφος **Abdullah Souphi Tavriover**, Εφημερίδα Cumhuriyet 27/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 130 **Falih Rifki Atay** Εφημερίδα Ulus 13/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 131 **Faruk Fenik** Εφημερίδα Vatan 6/4/1946 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 25 «*Εσωτερική κατάσταση Τουρκικός Τύπος*»
- 132 Εφημερίδα Ulus που εμφανίζεται στην αναφορά ως «ημιεπίσημο όργανο της κυβέρνησης» 29/1/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 133 **Husein Tzaxit Yalcin**, Εφημερίδα Vakit 2/12/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»
- 134 **Σκεφέρης Π**, ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «*Ελληνοτουρκικές σχέσεις*»

- 135 Εφημερίδα Bayram Gazetesi 5/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 2 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις» Πάντως ο Π Σκεφάρις αυτές τις δηλώσεις τις διέψευσε τέσσερις μέρες αργότερα
- 136 Έγγραφο Προξενείου Κωνσταντινουπόλης 5/12/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 137 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 138 **Tzihan Baban** Εφημερίδα Tasvir 6/4/1946 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 25 «Εσωτερική κατάσταση Τουρκικός Τύπος»
- 139 Εφημερίδα Ulus 13/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 140 **Tzihan Baban** Εφημερίδα Tasvir 9/4/1946 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 25 «Εσωτερική κατάσταση Τουρκικός Τύπος»
- 141 Υπουργός και βουλευτής **Ιασωνίδης Λ**, Εφημερίδα Tasvir 7/4/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 142 Δήλωση του **Ζέρβα Ν**, στον Τούρκο δημοσιογράφο **Tzihan Baban** Αθήνα 7/4/1946 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 25 «Εσωτερική κατάσταση Τουρκικός Τύπος»
- 143 ΑΥΕ 1945 Φάκελος 6 2 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις Άρθρογραφία τουρκικού τύπου»
- 144 Εφημερίδα Vatan 23/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 145 Εφημερίδα Ulus 4/12/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 146 **Tzihan Baban** Εφημερίδα Tasvir 25/4/1946 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 25β «Εσωτερική κατάσταση Τουρκικός Τύπος»
- 147 Έγγραφο Γενικού Επιτελείου Στρατού Διεύθυνσις Α2 -Τμήμα Α2 /ΙΙ-ΑΠ 395607 -20/5/46 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 32 Πολιτική «Γενικά περί Βαλκανικής Τουρκικός τύπος στρατιωτικές πληροφορίες»
- 148 Εφημερίδα Vatan 2/12/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 149 Εφημερίδες , Son Saat 10/10/1946 , Vakit 11/10/1946, Ulus 14/10/1946 και 3/12/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 150 Εφημερίδα Vatan 28/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 151 **Faruk Fenik** Εφημερίδα Vatan 5/12/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 152 Εφημερίδα Tanin 27/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 153 Εφημερίδα Edirne Postasi 13/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 154 Εφημερίδα Son Saat 26/9/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 155 Εφημερίδα Cumhuriyet 3/10/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 156 Εφημερίδα Son Dakika 4/10/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 157 Εφημερίδα Yeni Sabah 5/12/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 158 Έγγραφο Ελληνικής πρεσβείας Αγκυρας 4/12/1946 Α Π 3627 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 159 Yeni Sabah (5/12/1946) ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 160 **Turul Tuna** Περιοδικό Ses 19/11/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 161 Εφημερίδα Son Posta 28/9/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 162 Εφημερίδα Το Βήμα 13/7/1949 και 23/7/1949
- 163 Εφημερίδα Λαϊκή Φωνή 26/5/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 2 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 164 Εφημερίδα Tasvir 5/3/1946 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7 «Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα Τουρκικός Τύπος»
- 165 **Κοντής Βασίλης** ο π σελ 156, όπου αναφέρεται σε έγγραφο του Foreign Office με αριθμό 371/58568/2413 /Σόφια 1 Φεβρουαρίου 1946, που απέστειλε η Βρετανική Πρεσβεία Σόφιας προς το Υπουργείο Εξωτερικών
- 166 Γενικό Επιτελείο Στρατού Διεύθυνσις Πληροφοριών Τμήμα ΙΙ ΑΠ 387885 Απόρρητο Μάιος 1946 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 42 Πολιτική «Βουλγαρία Βουλγαρικός τύπος περί της Δυτικής Θράκης Δηλώσεις Κουλίσεφ»
- 167 Απόρρητο Έγγραφο Γενικού Κέντρου Αλλοδαπών Μακεδονίας Θράκης προς Υπουργείο Δημόσιας Τάξεως - Διεύθυνση Αλλοδαπών Α Π 2/2/1/4γ Θεσσαλονίκη 15/7/1946 ΑΥΕ Φάκελος 63 Α' Πολιτική 1946 «Διάσκεψις Παρισίων Συνθήκη Βουλγαρίας Ζήτημα Δυτικής Θράκης»
- 168 **Esat Kiamil Ertur**, Εφημερίδα Son Saat 29/7/1946, ΑΥΕ 1946 Φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 169 Έγγραφο Γενικού Επιτελείου Στρατού Διεύθυνσις Πληροφοριών Τμήμα Α2 /ΙΙ Α Π 391733 Απόρρητο Αθήνα 31/8/1946 και **Husein Tzahit Yaltsin** Εφημερίδα Haber 11/6/1946 , **Hasan Kumtsay** Εφημερίδα Son Dakika 23/6/1946 και **Abidin Ntaber**, Εφημερίδα Cumhuriyet 24/6/1946 ΑΥΕ Φάκελος 42 Πολιτική 1946 «Βουλγαρία Βουλγαρικός τύπος περί της Δυτικής Θράκης Δηλώσεις Κουλίσεφ»
- 170 **Δραγούμης Φίλιππος** ο π σελ 26
- 171 **Δραγούμης Φίλιππος** ο π σελ 45
- 172 Έγγραφο Γενικού Επιτελείου Στρατού Διεύθυνσις Α2 -Τμήμα Α2 /ΙΙ ΑΠ 395607 -20/5/46 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 32 Πολιτική «Γενικά περί Βαλκανικής Τουρκικός τύπος στρατιωτικές πληροφορίες»
- 173 Έγγραφο Ελληνικής Πρεσβείας, Παρίσι 14/8/1946 Α Π 669 «Περί προβολής αξίωσης επί Δυτικής Θράκης» ΑΥΕ Φάκελος 63 Α' Πολιτική 1946 «Διάσκεψις Παρισίων Συνθήκη Βουλγαρίας Ζήτημα Δυτικής Θράκης»
- 174 **Παπανδρέου Ανδρέας**, Η Δημοκρατία στο απόσπασμα, Αθήνα 1974 σελ 93
- 175 Εφημερίδα Cumhuriyet 27/8/1946 Εφημερίδα Son Postasi 27/8/1946 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7 «Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα Τουρκικός Τύπος»
- 176 **Tzexti Sahin Girai** Εφημερίδα Baigram 30/8/1946 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7 «Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα Τουρκικός Τύπος»
- 177 Εφημερίδα Son Saat 30/8/1946 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7 «Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα Τουρκικός Τύπος»

- 178 Εφημερίδα Tasvir 5/9/1946 Εφημερίδα Yeni Turkiye 2/10/1946 Εφημερίδα Son Telegraf 29/9/1946 Εφημερίδα Son Saat 30/9/1946 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7 «Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα Τουρκικός Τύπος»
- 179 **Ahmet Sadak** Εφημερίδα Aksam 4/9/1946 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7 «Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα Τουρκικός Τύπος»
- 180 **Ahmet Soukri Esmer** Εφημερίδα Ulus 4/9/1946 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7 «Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα Τουρκικός Τύπος»
- 181 Περιοδικό Νέα Οικονομία τεύχος 12, Ιούνιος 1956 σελ 23-34
- 182 **Κοντής Βασίλης** ο π σελ 237
183. Ανώνυμου, «Το δόγμα Τρούμαν και η Ελευθερία της Ελλάδος» **ΘΡΑΚΙΚΑ** τόμος 41, Αθήναι 1967 σελ. 5-9.
- 184 **Κοντής Βασίλης**, ο π σελ 274 Η συγκεκριμένη έκθεση αναφέρεται στο έγγραφο του αμερικανικού Υπουργείου των Εξωτερικών, DS 867 00/5-1247 Αναφορά ειδικής επιτροπής των υπουργείων Εξωτερικών - Πολέμου -Ναυτικών Washington 12/5/1947
- 185 **Μαρδάς Κώστας**, *Η Ελλάδα στα δίχτυα των βάσεων Από το δόγμα Τρούμαν στον Α Παπανδρέου* Αθήνα 1989 σελ 19
- 186 **Κοντής Βασίλης** ο π σελ 274, όπου παρατίθενται τα έγγραφα του State Department, DS 86700/12-1947 Πρεσβεία Άγκυρας προς Marsall Αγκυρα (19/12/1947) και DS 86700/12-1947 Πρεσβεία Άγκυρας προς Marsall Αγκυρα (19/12/1947)
- 187 **Kayilan Ahmet**, *Lozan ve bati Trakya*, (Η Λωζάννη και η Δυτική Θράκη), Istanbul 1967 p 19
- 188 Εφημερίδα Έθνος 17/11/1947
- 189 **Παπαχριστοδούλου Πολύδωρος**, «Οι Πομάκοι», *Αρχείο Θρακικού Λαογραφικού και Γλωσσικού Θησαυρού* 1948 σελ 21-23
- 190 Εφημερίδα Tanin 31/3/1946 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 25 «Εσωτερική κατάσταση Τουρκικός Τύπος»
- 191 **Ziat Ebuzil** Εφημερίδα Tasvir 5/4/1946 ΑΥΕ 1946 Φάκελος 25 «Εσωτερική κατάσταση Τουρκικός Τύπος»
- 192 **Παπανδρέου Ανδρέας** ο π σελ 120
- 193 Εφημερίδα Βήμα 28/5/1949, άρθρο που αποτελεί αναδημοσίευση της τουρκικής εφημερίδας Hürriyet, 26/5/1949
- 194 **Τσουκαλάς Κώστας**, *Η Ελληνική τραγωδία*, Αθήνα 1981 σελ 97
- 195 Εφημερίδα Το Βήμα 30/11/1951
- 196 **Μαρδάς Κώστας** ο π σελ 39
- 197 **Ρουμπάτης Γιάννης**, *Δούρειος Ίππος Η αμερικανική διείσδυση στην Ελλάδα*, Αθήνα 1987 σελ 161
- 198 **Τσιούμης Κωστής** ο π σελ 164
- 199 **Παναγιωτίδης Ναθαναήλ**, *Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας*, Αλεξανδρούπολη 1996 σελ 91
- 200 Πρακτικά συζητήσεων της Βουλής συνεδρίαση 16-17/12/1952
- 201 **Μαρδάς Κώστας** ο π σελ 45
- 202 **Κουφουδάκης Βαγγέλης**, **Τσαρδανίδης Χαράλαμπος** και **Σωτηρέλης Κωνσταντίνος**, Η πολιτική των υπερδυνάμεων στην Ανατολική Μεσόγειο και στον Περσικό Κόλπο Πολιτικές και στρατηγικές επιπτώσεις για την Ελλάδα, την Τουρκία και τη Σαουδική Αραβία, Αθήνα 1989 σελ 72
- 203 Εφημερίδα Αγώνας –Ξάνθη 13/5/1999
- 204 Εφημερίδα Πρωινός Λόγος –Ιωάννινα 14/7/1999
- 205 United States Senate, Committee on Foreign Relations, 96 th Congress, 2nd Session, *Turkey, Greece and NATO The Strained Alliance* U N G P O Washington D C 1980 p 6
- 206 **Weinland Richard**, «Soviet Eransits of the Turkish Straits 1945-1970», in McGwire, M ed, *Soviet Naval Development Capability and Context* New York 1973, σελ 243-256
- 207 Βασιλιάς Παύλος Εφημερίδα Το Βήμα 22/4/1953
- 208 Βουλευτής **Λιαρούτσος Π**, στο **Βουλή των Ελλήνων -Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών**, *Το Κυπριακό στη Βουλή των Ελλήνων Πρακτικά συζητήσεων της Βουλής*, Αθήνα 1994, τόμος Α σελ 112 και σελ 146
- 209 **Couloumbis Theodoros**, *Greek Political reactions to American and NATO Influences*, New Haven and London 1966 p 141-142
- 210 United States Senate, Committee on Foreign Relations, op cit p 7-10
- 211 Couloumbis Theodoros, op cit p 77-90 και p 110-132

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**Σχέδιο επιστολής του Ε. Βενιζέλου προς την Α.
Ε τον Τεβφίκ Ρουσδή Μπέη Υπουργό των Εξωτερικών**

Αθήνα 30/8/1930

Κύριε Υπουργέ

Έχω την τιμή να σας αποστείλω μαζί με τη δική σας επιστολή που απευθύνεται προς την Α Ε τον Ισμέτ πασά και σας παρακαλώ να του την παραδώσετε αφού λάβετε γνώση του περιεχομένου της Η ανάγνωσή της θα σας επιτρέψει να αντιληφθήτε τις απόψεις μου για το όφελος που θα είχαν οι δύο χώρες μας να κανονίσουν τις μεταξύ τους σχέσεις πάνω σε μια βάση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και στενής φιλίας που θα τις οδηγήσει σε μια εγκάρδια συνεννόηση

Εάν όπως πιστεύω συμμερίζεστε αυτές τις αντιλήψεις είμαι πεπεισμένος ότι θα θελήσετε να συμβάλλεται σε ένα οριστικό διακανονισμό των διαφορών που προκάλεσε η συνθήκη ανταλλαγής των πληθυσμών και οι συμφωνίες που επακολούθησαν. Έτσι θα δημιουργήσουμε τις συνθήκες μέσα στις οποίες ένα σύμφωνο φιλίας όσο το δυνατό ευρύτερης σύλληψης θα αποτελέσει το γερό θεμέλιο της στενής φιλίας και εγκάρδιας συνεννόησης των δύο χωρών μας

Επεδόθη στον επιτετραμμένο της Τουρκίας Zeki Bey

Πηγή: **Βώρος Φάνης**, *Θέματα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας από τις πηγές*, Αθήνα 1996 σελ 364

Επιστολή του Τούρκου Υπουργού Εξωτερικών Tevfik Rusdi Bey

Αγκυρα 27/9/1928

Κύριε πρόεδρε

Είχα την τιμή να λάβω την επιστολή σας που η εξοχότης σας είχε την καλοσύνη να μου αποστείλει στις 30 του περασμένου Αυγούστου και να παραδώσω στην Α Ε τον Ισμέτ Πασά την επιστολή που του απευθυνόταν τη στιγμή που έφευγε για την εκλογική του περιφέρεια. Θα βρήτε μέσα στο ίδιο φάκελο την απάντηση του Ισμέτ πασά για τη διαβίβαση της οποίας καθυστέρησα και εγώ τη δική μου απάντηση. Χρειάζεται μήπως να διαβεβαιώσω ότι συμμερίζομαι τελείως τις απόψεις του πρωθυπουργού μου και ότι έχω, όπως αυτός, όπως άλλωστε και η εξοχότητα σας την ακλόνητη ελπίδα πως θα καταφέρουμε να λύσουμε όλα τα προβλήματα που αναφέρονται στη σύμβαση ανταλλαγής και στις συμφωνίες που επακολούθησαν, Σταθερά επιθυμώ να φθάσω σ' ένα ειλικρινή, ριζικό, πρακτικό και κυρίως οριστικό διακανονισμό όλων αυτών των προβλημάτων

Πιστεύω ότι το αποτέλεσμα αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά με απευθείας συνεννοήσεις ανάμεσα στις δύο κυβερνήσεις. Οι βιαστικές επεμβάσεις των νεοαφιχθέντων που δεν έχουν ακόμα μυηθεί θα παρέσυραν την κοινή γνώμη των δυο χωρών με ψευδαισθήσεις και εκνευρισμούς που δεν θα ευνοούσαν την ευτυχή επίλυση των διαφορών. Οι εμπειρίες του παρελθόντος μας δίδαξαν να επιζητούμε τη σωστή λύση υιοθετώντας μια δίκαιη απόφαση και εφαρμόζοντας την αμέσως. Με το υψηλό φρόνημα που την χαρακτήριζε η Εξοχότητάς σας θα συμφωνήσει μαζί μου και θα αναγνωρίσει ότι σε όλα αυτά τα εκκρεμή προβλήματα πρέπει να δώσουμε μια συνολική λύση που θα εφαρμοστεί ταυτόχρονα. Μόνο έτσι θα καταφέρουμε να πραγματοποιήσουμε τον κοινό μας σκοπό με τη σύναψη συνθήκης φιλίας. Ουδετερότητας και διαιτησίας. Είμαι πεπεισμένος ότι το ευνοϊκό κλίμα που δημιουργήθηκε με την ανταλλαγή επιστολών των Εξοχωτάτων πρωθυπουργών θα συμβάλλει στην εδραίωση μιας ισχυρής και ειλικρινούς φιλίας ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Η Εξοχότητά σας να είναι βεβαία ότι δεν θα παραλείψω να αφιερώσω στο σκοπό αυτό όλες μου τις προσπάθειες και όλη τη καλή μου θέληση.

Πηγή: **Βώρος Φάνης**, *Θέματα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας από τις πηγές*, Αθήνα 1996 σελ 366

Απάντηση -επιστολή του Ismet Inonu προς τον Ε.Βενιζέλο

Αγκυρα 27/9/1928

Κύριε πρόεδρε

Έχω την τιμή να σας αναφέρω ότι έλαβα την επιστολή που η εξοχότητά σας μου έστειλε στις 30 Αυγούστου και στην οποία ήταν αδύνατο να απαντήσω νωρίτερα γιατί χρειάστηκε να επισκεφτώ την εκλογική μου περιφέρεια. Με έντονη ικανοποίηση πληροφορήθηκα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού μου το περιεχόμενο της επιστολής αυτή που ανταποκρίνεται απόλυτα στις προσωπικές μου απόψεις

και που εγκαινιάζει στην ιστορία των ελληνοτουρκικών σχέσεων μια καινούρια εποχή η οποία χαρακτηρίζεται από ειλικρινή και τίμια φιλία. Πράγματι με την αμοιβαία μας επιθυμία να εδραιώσουμε πάνω σε γερή βάση τις σχέσεις των δύο χωρών μας που δεν έχουν η μία απέναντι στην άλλη καμιά οιαδήποτε εδαφική βλέψη, δημιουργήσαμε ήδη ένα πρόσφορο κλίμα για την καθιέρωση μιας μόνιμης φιλίας και για τη σύναψη του συμφώνου που θα είναι έχω την ακλόνητη ελπίδα, η ευτυχισμένη κατάληξη της φιλίας αυτής.

Το ιδεώδες ειρήνης με το οποίο διαρκώς είναι δεμένη η Τουρκία δεν μπορεί κατά τη γνώμη μου να πραγματοποιηθεί παρά με τη έντιμη τήρηση και τη σχολαστική εφαρμογή των συνθηκών και των συμφωνιών. Η εξοχότητά σας έχει επαναλάβει δημοσίως αυτή την ουσιώδη αρχή μιας αδιαμφισβήτητης αλήθειας αλλά και εγώ από την πλευρά μου την ομολόγησα και την διακήρυξα πολλές φορές. Ειλικρινά ελπίζω να δούμε σε λίγο να λύνονται τα προβλήματα ανταλλαγής που εκκρεμούν χάρη στην καλή θέληση που δεν παραλείψουμε να αναπτύξουμε και από τις δυο πλευρές. Όταν αυτά τα προβλήματα θα έχουν πέρα για πέρα λυθεί το σύμφωνο φιλίας, ουδετερότητας και διαιτησίας που θα συνάψουμε μέσα το πνεύμα που με κοινή συναίνεση θα του αποδώσουμε το σύμφωνο αυτό θα έχει οπωσδήποτε μια σημαντική ηθική αξία και θα αποτελέσει εκ μέρους των δύο χωρών μας μια πολύτιμη εγγύηση στον ιερό σκοπό της ειρήνης. Αυτό το αποτέλεσμα θα είχε σίγουρο θεϊκό αντίκτυπο και εκτιμώ όπως και εσείς ότι θα μπορούσαμε να προστατέψουμε και να πραγματοποιήσουμε τα κοινά μας ενδιαφέροντα με τόσο μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα όσο η αμοιβαία μας φιλία θα είναι τίμια και σταθερή. Και εγώ θυμάμαι με ευχαρίστηση τη συνεργασία μας στη Λωζάνη και είμαι ευτυχής που έχετε την καλοσύνη να διαβεβαιώνεται ότι με ενδιαφέρον παρακολουθήσατε τις προσπάθειες μας να ανανεώσουμε την Τουρκία. Ο Τεβφίκ Ρουσνιέ μπέης μέσω του οποίου θελήσατε να του παραδώσετε το γράμμα σας συμμερίζεται τελείως τα αισθήματα φιλίας καθώς και τη ζωηρή μου επιθυμία για συμφιλίωση και είναι αυτονόητο ότι θα σταθεί πολύτιμος βοηθός στην ανάπτυξη και την καθιέρωση του έργου που ευελπιστούμε.

Πηγή: Βώρος Φάνης, *Θέματα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας από τις πηγές*, Αθήνα 1996 σελ 367

ΕΓΓΡΑΦΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

Κομοτινή 6-10-1930

Στην Ξάνθη, οδός Ροδόπης αριθμός οικίας 49, λαμβάνουν χώρα ύποπτοι συγκεντρώσεις στο παντοπωλείο του Αχμέτ Μπακάλ Μεμέτ και γίνονται διάφορα συζητήσιμα. Προ 15 ημερών οι Σερίφ Ογλού Μουμίν και Κιρζαλή Αχμέτ Ογλού Χουσεϊν, αδελφός του παντοπώλου, ο οποίος είναι ταμίας της εν Ξάνθη οργανώσεως ανεχώρησαν δια Βουλγαρίαν. Ο Σερίφ Ογλού Μουμίν είναι άνθρωπος του Φουάτ Μπέη. Το κομιτάτο τελευταία έθεσε θέμα με την ευκαιρία της διασκέψεως στη Γενεύη της Κιωνίας των Εθνών, ότι τάχα η μειονότητα καταπιέζεται. Τούρκοι πράκτορες εισέρχονται εις τη Βουλγαρίαν και εκεί μεταβαίνουν από Ξάνθη οι συνεργάτες τους στην Ελλάδα. Δρομολόγιο που ακολουθούν. Πηγαίνουν μέχρι Τσεγκενέ Χισάρ Μαχαλά του συνοικισμού Ωραίου, όπου μένουν πολλοί ποιμένες κι από εκεί δια του Γέλιτζε Τεπέ εισέρχονται εις το Βουλγαρικό έδαφος. Ο Δ/τής διοικήσεως Ξ. Ζέζας.

Πηγή: ΑΥΕ/1930 /Α/6/ΙΙ/Θρακικό κομιτάτο

Αθήναι 20-11-1930

Το 4^ο Σώμα, ε γνώρισε εις την Ανωτέρα Διοίκηση Θράκης, ότι εν Αδριανουπόλει λειτουργεί κομιτάτο Θράκης υπό του Συνταγματάρχου του Γενικού Επιτελείου του Τουρκικού Στρατού Φουάτ Μπέη. Έχει επαφές με βουλγαρομακεδονικό τοιούτο με το οποίο υπέγραψε σύμφωνο συνεργασίας από 28 Μαρτίου ε ε. Ομοίως στο χωριό Χαζερτή- Αρναούτ- κιοι της Τουρκικής Θράκης λειτουργεί Γραφείον πληροφοριών το οποίον έχει ως πράκτορες δύο ζωέμπορους, ένας από τους οποίους ονομάζεται Σταύρος και κατάγεται εκ Διδυμοτείχου. Οι Διοικήσεις Χωρ/κής Ροδόπης -Εβρου δεν έχουν πληροφορίες ούτε πρόσωπον Σταύρου βρήκαν. Υπάρχουν δύο ζωέμποροι εκ Διδυμοτείχου οι οποίοι αγοράζουν ζώα από την τουρκικήν μεθόριον οι Γεώργιος Γιαρματζής και Σαράντης Σταμπουλάκης, πλην όμως είναι ακραιφνείς Έλληνες. Αργότερα εμφανίσθησαν εις Ξάνθην ύποπτοι Οθωμανοί οι οποίοι ανεχώρησαν δια Βουλγαρίαν. Επιπροσθέτως υποβάλλω αντίτυπον φωτογραφιών του Σερίφ Ογλού Μουμίν και Αχμέτ Ογλού Χουσεϊν οι οποίοι ανεχώρησαν δια Βουλγαρίαν δια να λάβουν οδηγίες δια προπαγάνδα υπέρ του θρακικού κομιτάτου.

Πηγή: ΑΥΕ/1930 /Α/6/ΙΙ/Θρακικό κομιτάτο

ΟΙ ΑΠΕΛΑΘΕΝΤΕΣ ΗΓΕΤΕΣ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ

-Οι 13 παλαιομουσουλμάνοι που ανήκαν στην κατηγορία των «150» ("yuz ellilikler") και απελάθηκαν το 1931

1 Μουσταφά Σαμπρή πρώην Σειχουισλάμ κάτοικος Ξάνθης εκδότης της εφημερίδας Πεγίμα-ι - Ισλάμ

2 Γκιουλμουτζίναλη Ισμαήλ Χακί πρώην βουλευτής κάτοικος Κομοτινής

3 Αζίζ Νουρή πρώην διοικητής Προύσας κάτοικος Κομοτινής ,

4 Εσκή Σεχιρλή Σαφέρ Χότζα Κιρκάσιος δάσκαλος κάτοικος Ορφανού Ευλάλου Ξάνθης.

5 Ναμίν πρώην αστυνομικός υπάλληλος ασκούσε το επάγγελμα του δασκάλου κατοικούσε στην περιφέρεια Ορεσιτιάδας(Αρζο)

6 Νεδήμ πρώην αστυνόμος κάτοικος Κομοτινής

7 Ιμπραχίμ Σαμπρί γιος του Σειχουισλάμ δάσκαλος κάτοικος Κομοτινής

8 Σούκεκλη Τσερκέζ Δαούτ κάτοικος Κομοτινής.

9 Τούζακτση Γιουσούφ Αλή Ρεμζή Παντοπώλης κάτοικος Αμαράντων 10.Κετσέλερλη Τοπάλ

Ομέρ Ογλού Ιδρύς Αγροφύλακας κάτοικος Μίσχου

11 Κετσέλερλη Αβδουάλ Ογλού Δελή Κάσημ κάτοικος Μορσίνης Ξάνθης

12 Φουάτ πρώην αστυνόμος Ανδριανουπόλες και υποδιοικητής Γιάλοβας ,κάτοικος Δράμας.

13 Μπαχριελή Αλή Σαμή πρώην συνταγματάρχης του τουρκικού ναυτικού υπασπιστής του αποβίωσαντος Σουλτάν Χαμπίτ κάτοικος αρχικά Καβάλας αλλά από το 1924 διαμένει στη Θεσσαλονίκη Ασκεί το επάγγελμα του δημοσιογράφου και φωτογράφου. Εκδίδει την εφημερίδα «το Δίκαιο»

Πηγή :Αρχεία Υπουργείου Εξωτερικών(ΑΥΕ) 1931/ Β/37/ ΙΙ/Ανεπιθύμητοι

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΑΚΗΣ

Δ/νση Εσωτερικού

Αρ Πρωτ Εμπ 748

Κομοτινή 10-12-1930

Απόφαση

○

Υπουργός , Γενικός Διοικητής Θράκης
Συμφώνως οδηγίας Υπουργείου Εσωτερικών
Αποφασίζομεν
Αναστήλομεν

Την εντός της Ελλάδος άδειαν παραμονής από της πρωΐας της 16^{ης} Ιανουαρίου 1931 των κάτωθι:

1 Μουσταφά Σαμπρή

2 Γκιουλμουτζίναλη Ισμαήλ Χακί

3 Αζίζ Νουρή

4 Εσκή Σεχιρλή Σαφέρ Χότζα

5 Ναμίν Μπέης

6 Νεδήμ Μπέης

7 Ιμπραχίμ Σαμπρή

8 Σούνεκλη Τσερκέζ Δαούτ

9 Τούζακτση Γιουσούφ Αλή Ρεμζή

10 Κετσέλερλη Τοπάλ Ομέρ Ογλού Ιδρύς

11. Κετσέλερλη Αβδουάλ Ογλού Δελή Κασήμ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ Γ. ΚΑΚΟΥΛΙΔΗΣ

Σημ Η απέλαση δεν έγινε στις 16-1-1931 , αλλά στις 28-2-1931 , γιατί οι υπό απέλαση ζήτησαν παράταση παραμονής

Δύο δε συμπεριλαμβάνονται στο έγγραφο γιατί δεν ήταν κάτοικοι Θράκης

Πηγή ΑΥΕ 1931/ Β/37 /ΙΙ /Ανεπιθύμητοι.

**Αιτήσεις –Επιστολές -Δηλώσεις των «Παλαιομουσουλμάνων» μετά την απόφαση της
Ελληνικής κυβέρνησης για την απέλασή τους.**

ΠΡΟΣ
Την Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Υπουργόν
επί των Εξωτερικών

ΑΙΤΗΣΙΣ
Νταούτ Ζεκεριά,
κατοίκου Αθηνών.
Εν Αθήναις τη 25
Νοεμβρίου 1931

Ο υποφαινόμενος Νταούτ Ζεκεριά, πρόσφυξ Κιρκάσιος, εγγεγραμμένος εν τω καταλόγω των 150 προσώπων της συν-
θήκης της Λωζάννης και εις εξ εκείνων οίτινες υπεβλήθησαν εις μεγάλας Θυσίας υπέρ του Ελληνικού Έθνους διαρκούσης της Μικρασιατικής εκστρατείας, ως και κατά την υποχώρησιν διατηρών, ιδίαις εμού δαπάναις σώμα εκ Κιρκασίου, 200 και πλέον Κιρκασίων πολεμιστών, όπερ συνέπραττε μετά των Ελληνικών στρατευμάτων κατά των Τούρκων, και υποβληθείς εις πολλές θυσίας, ως και εις σημαντικάς οικονομικάς τοιαύτας χάριν της Ελληνικής υποθέσεως, ευρισκόμενος ήδη ενταύθα ως εκτοπισθείς εκ Θράκης δυνάμει των τελευταίων συμφωνιών της Άγκυρας και μη έχων πόρους ζωής ούτε τα μέσα να εργασθώ, έχω την τιμήν να γνωρίσω, ότι επέτυχον την άδειαν εγκαταστάσεώς μου εις την Υπεριορδανίαν, και παρακαλώ Υμάς μετά Σεβασμού, όπως λαμβανομένης σοβαρώς υπ' όψιν της δεινής θέσεως ενταύθα εμού και της επταμελούς οικογενείας μου στερουμένης των πάντων, ευαρεστηθήτε και εκδόσητε τας δεούσας διαταγάς προς τας αρμοδίας υπ' Υμάς υπηρεσίας, ίνα κανονίσωσι και μοι παραχωρήσωσι τα έξοδα ταξειδίου εμού και της οικογενείας μου, ως εγένετο και δια τους λοιπούς συντρόφους μου

Διατελώ μετά τιμής
Ο αιτών
Υπογραφή

Πηγή · Α Υ Ε / 1931 / Β' Ι 37 Ι 11 Ι Ανεπιθύμητοι)

Εν Άρζω τη 7 Μαρτίου 1931
Εξοχώτατον κ. Πρόεδρον της Ελληνικής Κυβερνήσεως
Αθήνας

Εξοχώτατε
Κε Ελευθέριε Βενιζέλε

Έχω την τιμήν να γνωρίσω Υμίν άτι, ων εις εκ των 150 Τούρκων πολιτικών φυγάδων των κατοικούντων εν τη Δυτική Θράκη και εις εκ των υποχρεωθέντων να εγκαταλείψωσιν το ελληνικόν έδαφος, δια της ανασταλείσης υμών διαταγής, δι' ης υποχρεούμεθα να αφήσωμεν το φιλοξενούν ημάς ελληνικόν έδαφος και να μεταβώμεν, όπου ήθελεν ο καθείς εξ ημών, με την υποχρέωσιν της Ελληνικής Κυβερνήσεως να χορηγήση εις ημάς τα έξοδα μεταφοράς και προσέτι τρίμηνον εις έκαστον αποζημίωσιν, ως η αποσταλείσα υμών διαταγή εις τους κ κ Υποδιοικητάς Δ. Θράκης. Κατόπιν τούτου όθεν ηναγκάσθην να εγκαταλείψω τη φιλοξενούσαν με ελληνικήν γωνίαν και να μεταβώ εις την Υποδιοίκησην Ορεστιάδος, ίνα παρουσιαζόμενος ενώπιον του κ.Υποδιοικητού Νέας Ορεστιάδος λάβω παρ' αυτού τα δια της Υμετέρας Διαταγής χορηγούμενα δικαιώματά μου, ίνα αναχωρήσω δια Συρίαν Πλήν όμως όχι ταύτα δεν έλαβον, αλλά και ηναγκάσθην καθήμενος πολλάς ημέρας εν Νέα Ορεστιάδι, εν αναμονή νεωτέρας υμετέρας εγκριτικής Διαταγής δια την αναχώρησίν μου, να εξαντλήσω απάσας μου τας (ολιγίστας) οικονομίας, και να ευρεθώ ενδεής παρά το γήρας μου, και μη έχων πού την

κεφαλήν κλίνει, διότι ηναγκάσθην να εγκαταλείψω τελείως το χωρίον εις ο εφιλοξενούμην, αφ' ενός μεν λόγω της προξενηθείσης κακής εντυπώσεως εκ της διαταγής της αναχωρήσεώς μου, εις τους ομοφύλους μου εναντίον μου, αφ' ετέρου δε μη έχων εις τούτους εμπιστοσύνην, λόγω της εναντίον μου δυσφορίας τους. Δια ταύτα μη δυνάμενος να παραμείνω εισέτι επί του ελληνικού εδάφους, ως βλέπων ανά πάσαν στιγμήν το φάσμα του Θανάτου απειλόν με, ένεκεν της κακής μου συντηρήσεως, της ολεθρίας δια το γήρας μου, και επιθυμών όπως μεταβώ εις Συρίαν ίνα τουλάχιστον ευρίσκομαι πλησίον οικείων μου προσώπων, παρακαλώ ευσεβάστως υμάς επικαλούμενος τα ευγενή αισθήματα και τα ιδανικά φρονήματα του υψηλού υμών αξιώματος, όπως ενεργήσητε και μοι χορηγηθώσιν παρά του Ελληνικού Δημοσίου τα έξοδα και σχετικών χρηματικών ποσάν, ίνα αναχωρήσω δια Συρίαν Διατελώ μετά τιμής και Σεβασμού

υπογραφή
Ναμίκ Μπέης
Τούρκος Πολιτικός φυγάς

Πηγή : Α Υ Ε / 1931 / Β Ι 37 / ΙΙ Ανεπιθύμητοι

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Τούζακτση Γιουσούφ Αλή Ρεμζή υπαγόμενος στην κατηγορία των 150 ανεπιθύμητων της συνθήκης της Λωζάνης και αναχωρήσας εκ Δυτικής Θράκης τον παρελθόντα Μάρτιον ε ε κατόπιν συστάσεως της Ελληνικής Κυβερνήσεως

Δηλώ

ότι εδέχθην και έλαβον παρά της Ελληνικής κυβερνήσεως δρχ έξι χιλιάδας διακοσίας πενήκοντα (6 250) (περί ων έδωκα ειδικήν απόδειξην) ως εφ' άπαξ οριστικόν επίδομα και ότι δια την περαιτέρω συντήρησήν μου δε θέλω αποτανθώ προς την Ελληνικήν Κυβέρνησιν. Κατά την εκ Θράκης αναχώρησίν μου μοι κατεβλήθησαν παρά της Γενικής Δ/σεως Θράκης έτεραι έξι χιλιάδες δραχμαί

Εν Αθήναις τη 1931

Ο Δηλών

Υπογραφή

Πηγή : ΑΥΕ 1931/ Β/37/ ΙΙ/Ανεπιθύμητοι

Η ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ 1951

Η εισηγητική έκθεση προς την Βουλήν έχει ούτω

Την 5^η Νοεμβρίου 1949 η επιτροπή των Υπουργών των εξωτερικών του συμβουλίου της Ευρώπης προέβη εις σύστασιν προς τα κράτη μέλη του συμβουλίου όπως συνάψωσιν μεταξύ των Μορφωτικής συμφωνίας , ανταποκρινόμενοι προς τη σύστασιν αυτήν προέβημεν την 20ην Απριλίου 1951 εν Άγκυρα , εις την υπογραφήν της μετά της Τουρκίας μορφωτικής συμβάσεως της οποίας η κύρωσις ζητείται δια του συνυποβαλλόμενου εις τη Βουλή σχεδίου νόμου. Η σύμβασις αυτή η ισχύς της οποίας είναι πενταετής προβλέπει τη ίδρυσιν μορφωτικών ινστιτούτων εις εκάστην των δύο χωρών την ανταλλαγήν επισκέψεων, καθηγητών, σπουδαστών και τεχνικών, την καθιέρωσιν υποτροφιών της διδασκαλίας ,της γλώσσης, της λογοτεχνίας και της ιστορίας της Ελλάδας και Τουρκίας ,εις τα μορφωτικά ιδρύματα εκάστου των συμβαλλόμενων μερών και την ανάπτυξιν εν γένει των πνευματικών σχέσεων των δύο χωρών και του μορφωτικού επιστημονικού, καλλιτεχνικού και τεχνικού επιπέδου. Επί τούτοις λαμβανομένου υπόψιν του επείγοντος του εν λόγω σχεδίου νόμου ,παρακαλούμεν ,όπως τούτο ψηφισθή υπό της βουλής ως υπηρεσιακόν .

ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Μεταξύ του Βασιλείου της Ελλάδος και της Τουρκικής Δημοκρατίας. (Ν.2073 της 18/23 Απριλίου 1952 (Α 103) .Περί κυρώσεως της μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας μορφωτικής συμφωνίας της 20ης Απριλίου 1951)

Η Βασιλική Ελληνική Κυβέρνησις και η Τουρκική Κυβέρνησις Επιθυμούσαι να συνάψωσι Συμφωνίαν επί τω σκοπώ της προαγωγής , δια φιλικής συνεργασίας και ανταλλαγών , της πληρεστέρας δυνατής συνεννοήσεως μεταξύ των οικείων αυτών χωρών επί του πνευματικού, καλλιτεχνικού και επιστημονικού πεδίου , ως επίσης και της κατανοήσεως των θεσμών και του κοινωνικού βίου των χωρών των Διώρισαν κατά συνέπειαν προς τον σκοπόν τούτον , Πληρεξουσίου οι οποίοι δεόντως εξουσιοδοτημένοι επί τω τέλει τούτω υπό των οικείων αυτών Κυβερνήσεων , συνεφώνησαν τα ακόλουθα

Άρθρο 1 Εκάστη των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων θέλει καταβάλει πάσαν προσπάθειαν προς εξασφάλισιν της ιδρύσεως εις τα Πανεπιστήμια ή έτερα ιδρύματα κείμενα επί του εδάφους της , ιδρυσιν έδρας μαθημάτων ή διαλέξεων πραγματευομένων περί της γλώσσης της φιλολογίας και της ιστορίας της χώρας της ετέρας των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων ως και περί παντός άλλου σχετικού προς αυτά αντικειμένου

Άρθρο 2 Εκάστη των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων θα δύναται να εγκαταστήση μορφωτικά ιδρύματα επί του εδάφους της ετέρας υπό τον όρο όπως συμμορφωθή προς τα γενικά διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας της ρυθμιζούσης την εγκατάστασιν τοιούτων ιδρυμάτων

Άρθρο 3 Αι Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις θα ενθαρρύνουν την ανταλλαγήν μεταξύ των οικείων αυτών χωρών , πανεπιστημιακού προσωπικού , καθηγητών , φοιτητών , επιστημονικών ερευνητών , τεχνικών και αντιπροσώπων άλλων επαγγελματιών και δράσεων

Άρθρο 4 Εάν τα δικαιώματα εγγραφής εις άλλα Πανεπιστήμια και τα επιστημονικά ιδρύματα μιας των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων είναι ανώτερα εις την μια ή εις την άλλην χώραν , η Συμβαλλόμενη Κυβέρνησις της χώρας εις την οποίαν τα δικαιώματα είναι ανώτερα , θέλει να αντιμετωπίσει την δυνατότητα ελαττώσεως των δικαιωμάτων δια γενόμενον αποδεκτόν αριθμόν φοιτητών εις το ύψος των ισχυόντων εις την χώραν του ετέρου Συμβαλλομένου Μέρους , λαμβανομένου υπ ' όψιν του αριθμού των φοιτητών της ίδιας αυτής χώρας οίπινες σπουδάζουσιν εις την ετέραν χώραν

Άρθρο 5 Εκάστη των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων θα θεσπίση επιχορηγήσεις και υποτροφίας σπουδών επί τω σκοπώ όπως επιτραπή εις τους φοιτητάς ή τους διπλωματούχους της χώρας της ετέρας Συμβαλλόμενης Κυβερνήσεως να παραμείνωσιν επί τινά χρόνον εις την έδραν της πρώτης ίνα αναλάβωσιν εν αυτή σπουδάς , ερέυνας ή προς αποπεράτωσιν της τεχνικής αυτών καταρτίσεως

Άρθρο 6 Αι Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις θέλουσιν ενθαρρύνει κατά το δυνατόν την στενοτέραν συνεργασίαν μεταξύ των επιστημονικών εταιρειών των οικείων αυτών χωρών προς αμοιβαίαν προς αλλήλους βοήθειαν επί του πεδίου της πνευματικής , επιστημονικής, αστικής και κοινωνικής δράσεως

Άρθρο 7 Εκάστη των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων θα διευκολύνει τη αιτήσιν του ετέρου Μέλους και εφ' όσον τούτο θα είναι δυνατόν εν τη πράξει , τας επιστημονικάς και μορφωτικάς ερέυνας τας γινομένας επί του εδάφους της υπό των υπηκόων ή ομάδας υπηκόων του δευτέρου Μέλους

Άρθρο 8 Αι Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις θα μελετήσωσιν τους όρους υπό τους οποίους θα δύναται να αναγνωρίζεται το ισότιμον των εξετάσεων τόσον των εισαγωγικών εξετάσεων όσο και των ετησίων εξετάσεων , ας υπέστη τις ως προς την απόκτησιν νομίμου ακαδημαϊκού βαθμού , ή εις ωρισμένας περιπτώσεις επί επαγγελματικώ τινι σκοπώ επί του εδάφους της μιας ή της άλλης χώρας προς τας αντιστοίχους δοκιμασίας εις την ετέραν χώραν

Άρθρο 9 Εκάστη των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων θέλει ενθαρρύνει το σύστημα των θερινών μαθημάτων για το πανεπιστημιακό προσωπικόν , τους καθηγητάς τους φοιτητάς ως και τους μαθητάς (α) μιας των χωρών επί του εδάφους της ετέρας και (β) αντιθέτως της τελευταίας ταύτης χώρας επί του εδάφους της πρώτης.

Άρθρο 10. Αι Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις θέλουσιν ενθαρρύνει , δια προσκλήσεων και επιχορηγήσεων τας αμοιβαίας επισκέψεις αποστολών εκλεγομένων προς τον σκοπόν τούτον , επί τω τέλει προαγωγής της μορφωτικής και επαγγελματικής συνεργασίας.

Άρθρο 11 Αι Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις θέλουσιν ενθαρρύνει των συνεργασίαν μεταξύ των οργανώσεων νεολαίας και των οργανώσεων ανδρών των επιδιωκουσών εκπαιδευτικόν σκοπόν και ανεγνωρισμένων υπό των οικείων αυτών χωρών .Αύται θέλουσιν ενισχύσει την προσέγγισιν , τας συναντήσεις και την αλληλοβοήθειαν επί του πεδίου των σπορ και του προσκοπισμού και θα οργανώνουν προσκοπικά ταξίδα και καταυλισμούς

Άρθρο 12 Αι Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις θα παρέχουν προς αλλήλας βοήθειαν προς εξασφάλισιν εις εκάστην χώραν καλύτερας γνώσεως της μορφωτικής αναπτάσεως του ετέρου δια των ακολούθων μέσων α) βιβλίων , περιοδικών και άλλων δημοσιευμάτων , β) διαλέξεων και συναυλιών γ) καλλιτεχνικών και άλλων μορφωτικού χαρακτήρος εκθέσεων , δ) δραματικών παραστάσεων , ε) ραδιοφωνίας , κινηματογραφικών ταινιών , δίσκων γραμμοφώνου και άλλων μηχανικών μέσων

Άρθρο 13 Αι Συμβαλλόμενοι Κυβερνήσεις θα παρέχουν προς αλλήλας βοήθειαν δια Την ανταλλαγίν αρχαίων αντικειμένων και αντικειμένων μουσείων , ων αι δύο χώραι κατέχουσι πλεονάζοντα αντίτυπα Την ενημέρωσιν των ενδιαφερομένων ειδικών της γείτονος χώρας , επί ενεργουμένων ερευνών και αρχαιολογικών ανασκαφών , επί επιδιορθώσεων και αναστηλώσεων ιστορικών μνημείων ή την πρόσκλησιν αυτών να μετάσχουν εις τα έργα ταύτα εξασφαλίζοντες ούτω αμοιβαίαν συνεργασίαν είτε εις την εκτέλεσιν των έργων είτε εις την εκτίμησιν των επιτυγχανομένων αποτελεσμάτων Την χορήγησιν αμοιβαίας αδείας εντός του πλαισίου της οικείας των δύο Συμβαλλόμενων Κυβερνήσεων νομοθεσίας , προς λήψιν ομοιωμάτων αρχαιολογικών υλικών και υλικών μουσείων , προς φωτογράφησιν χειρογράφων διατηρουμένων εις βιβλιοθήκας , την προσωρινήν παράδοσιν των ρηθέντων χειρογράφων και την ανταλλαγίν των πλεοναζόντων αντιτύπων αυτών ως και την χρησιμοποίησιν των εγγράφων και βιβλίων οιασδήποτε φύσεως κρατικών αρχείων (συμπεριλαμβανομένων των αρχείων των δικαστικών αρχών και του κτηματολογίου) δι ' ιστορικάς μελέτας

Άρθρο 14 Αι Συμβαλλόμενοι Κυβερνήσεις θα μεριμνούν εντός των επιτρεπομένων υπό της οικείας αυτών εσωτερικής νομοθεσίας ορίων , ίνα τα σχολικά βιβλία τα εκδιδόμενα εις τας δύο χώρας , μη παρέχωσι ανακριβείας αναφερομένας εις εκάστην των δύο χωρών

Άρθρο 15 Αι Συμβαλλόμενοι Κυβερνήσεις θα ανταλλάσσωσι γνώμας επί της χρησιμότητας ενθαρρύνσεως συναντήσεων εμπειρογνημόνων και διασκέψεων προς μέλετην των μορφωτικών και επιστημονικών προβλημάτων των ενδιαφερόντων την γεωγραφικήν ζώνην εν τη οποία περιλαμβάνονται αι δύο χώραι

Άρθρο 16. Προς εφαρμογήν τη παρούσας Συμφωνίας θέλει συσταθή Μόνιμος Μικτή Επιτροπή περιλαμβάνουσα τέσσαρα μέλη άτινα δεν είναι απαραίτητον να είναι κρατικά όργανα Η Επιτροπή αύτη θα περιλαμβάνη δύο τμήματα, το έν αποτελούμενον εκ μελών Ελλήνων και εδρεύουν εν Αθήναις και το έτερον αποτελούμενον εκ μελών Τούρκων και εδρεύουν εν Αγκύρα Έκαστον τμήμα θα περιλαμβάνη δύο μέλη Το Ελληνικόν Υπουργείον Δημοσίας Εκπαιδεύσεως από συμφώνου μετά του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών θα διορίση τα μέλη του Ελληνικού τμήματος και το Τουρκικόν Υπουργείον Εθνικής Παιδείας από συμφώνου μετά του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών , θα διορίση τα μέλη του Τουρκικού Τμήματος Έκαστος κατάλογος θα διαβιβάζεται προς έγκρισιν εις την ετέραν των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων , δια της διπλωματικής οδού

Άρθρο 17 Η Μόνιμος Μικτή Επιτροπή θα συνέρχεται εις γενικήν συνεδρίασιν οσάκις θα καθίσταται αισθητή η προς τούτο ανάγκη τουλάχιστον δε άπαξ του έτους εναλλάξ εν Ελλάδι και εν Τουρκία Δια τας συνεδριάσεις ταύτας αι Επιτροπαί θα συμπληρούνται δια πέμπτου προσώπου διοριζομένου υπό της Κυβερνήσεως της χώρας εις την πρωτεύουσαν της οποίας θα λαμβάνη χώραν η συνεδρίασις

Άρθρο 18 1. Εκ των πρώτων σκοπών της Μικτής επιτροπής θα είναι να προβή κατά γενικήν τινα συνεδρίασιν , ει την εκπόνησιν λεπτομερών προτάσεων , δια την εφαρμογήν της παρούσης Συμφωνίας Μετά την έγκρισιν αυτών υπό των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων , αι προτάσεις αύται θέλουσι συγκεντρωθή εις παράρτημα συναπτόμενον εις την παρούσαν Συμφωνία Η έγκρισις των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων θέλει κοινοποιηθή δι 'ανταλλαγής Διακοινώσεων.2 Εν συνεχεία η Μικτή Επιτροπή θα εξετάζη την λειτουργίαν της Συμφωνίας και θέλει προτείνει εις τας Συμβαλλομένας Κυβερνήσεις πάσαν τροποποίησιν του Παραρτήματος θεωρηθησομένην αναγκαίαν.3 Μεταξύ των συνεδριάσεων της Μονίμου Μικτής Επιτροπής δύναται ωσαύτως να προταθώσι να τροποποιήσεις του Παραρτήματος υπό του ενός ή του άλλου τμήματος υπό την επιφύλαξιν της συμφωνίας του ετέρου 4 Αι τροποποιήσεις του παραρτήματος θα ισχύουν μετά την έγκρισιν αυτών υπό των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων. Η έγκρισις αύτη θα κοινοποιηθή δι 'ανταλλαγής Διακοινώσεων

Άρθρο 19 Εκάστη των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων θα έχη την δυνατότητα να διορίση οργανώσεις ή πρόσωπα όπως βοηθήσουν ή όπως προβούν εις την εκτέλεσιν των σχετιζομένων προς την εφαρμογήν της Συμφωνίας ταύτης διατάξεων

Άρθρο 20 Η παρούσα συμφωνία θέλει κυρωθή Αύτη θέλει ισχύσει από της παρελεύσεως δεκαπενθημέρου μετά την εν Αθήναις ανταλλαγίν των οργάνων επικυρώσεως

Άρθρο 21 Η παρούσα συμφωνία θα παραμείνη εν ισχύι τουλάχιστον επί μία περίοδον πέντε ετών Ακολούθως και πλην αν έχη καταγγελθή υπό μιας των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων έξ, τουλάχιστον μήνας προς της εκπνοής της περιόδου ταύτης θέλει παραμείνει εν ισχύι μέχρι της εκπνοής περιόδου έξ μηνών από της ημερομηνίας καθ' ην μία των συμβαλλομένων Κυβερνήσεων θέλει κοινοποιήσει την καταγγελίαν της Εφ' ω οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν την παρούσαν Συμφωνίαν και εναπέθεσαν εν Αγκυρα τη 20η Απριλίου 1951

Δια την Ελληνική Κυβέρνησιν ΚΟΝΤΟΥΜΑΣ Δια την Τουρκικήν Κυβέρνησιν :ΑΚΝΤΟΥΡ

Πηγή Παναγιωτίδης Ναθανάηλ , Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας, Αλεξανδρούπολη 1996, σελ 227

2ο Μέρος

1^ο Κεφάλαιο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΣΤΟ ΝΑΤΟ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟ 1967

Η ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΦΙΛΙΑ ΚΑΙ Η ΘΡΑΚΗ

Μετά την ένταξη της Ελλάδας και της Τουρκίας , στο ΝΑΤΟ, οριστικοποιείται , ο προσανατολισμός της εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής των δύο χωρών και αναλαμβάνονται σχετικές πρωτοβουλίες σε όλους τους τομείς, που σχετίζονται με τη δυναμική και τις προτεραιότητες ενός υπερεθνικού στρατιωτικού σχηματισμού. Η Ελλάδα και η Τουρκία ,έθεταν τις δυνάμεις τους , στην προάσπιση του δυτικού κόσμου , εξυπηρετώντας το **«νατοϊκό δόγμα περί επιθέσεως από βορρά»**. Πιο συγκεκριμένα , η Ελλάδα και η Τουρκία μπήκαν κάτω από την προστασία και κηδεμονία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής εξελισσόμενες σε ενιαίο και αδιάιρετο κρίκο του Δυτικού στρατηγικού συστήματος. **(1)«Όταν ο ψυχρός πόλεμος βρισκόταν στην έξαρσή του, η αμερικανική πολιτική γραμμή είχε σκληρύνει, στην Ελλάδα ιδιαίτερα ,η πρεσβεία των ΗΠΑ είχε καταστεί κέντρο επιχειρήσεων για τη συγχώνευση των πολιτικών δυνάμεων που εξυπηρετούσαν τους αμερικανούς , του Παλατιού ,του στρατού και των συντηρητικών κομμάτων, σε ένα κοινό μέτωπο».** (2)

Η Ελλάδα , είχε την αξία μιας στρατιωτικής βάσης για την αμερικανική εξωτερική πολιτική , βάσει της στρατηγικής της περιστολής-περίκλεισης («containment»), της Σοβιετικής Ένωσης και βάση υποστήριξης των αμερικανικών συμφερόντων στην ανατολική Μεσόγειο και τις πετρελαιοπαραγωγικές χώρες (3) Οι επίσημοι στόχοι της νατοϊκής πολιτικής στην Ελλάδα ήταν η εξουδετέρωση κάθε κομμουνιστικής επιρροής , η οικονομική και πολιτική σταθερότητα και η προσήλωση της χώρας στη βορειοατλαντική συμμαχία, με κύριες προϋποθέσεις για την υλοποίησή της, τις ισχυρές ένοπλες δυνάμεις που θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν την επίθεση από το βορρά και τη στενή συνεργασία των υπηρεσιών ασφαλείας και πληροφοριών των δύο χωρών.Η επιρροή του ΝΑΤΟ και κυρίως των Η.Π.Α , φαίνεται όχι μόνο στο στρατιωτικό τομέα , αλλά και σε άλλες πτυχές της εσωτερικής Ελλαδικής ζωής. Όταν καταρτίστηκε το πρώτο πενταετές πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης το 1952 ,ο τότε αρμόδιος υπουργός Σ. Στεφανόπουλος, ανεβαίνοντας στο βήμα της Βουλής θα πει χαρακτηριστικά: **«κύριοι βουλευταί , δεν θα εισηγηθώ το πενταετές πρόγραμμα ως είχα προαναγγείλει ,το αποσύρω κατόπιν επιθυμίας της αμερικανικής αποστολής»**. Ο επικεφαλής της αμερικανικής αποστολής στην Ελλάδα ,της AMAG (American Mission Aid in Greece) ,N.Greswold , τόνιζε ότι **«αν είμαστε ρεαλιστές, η παροχή βοήθειας και η ανόρθωση της ελληνικής οικονομίας επιβάλλουν ένα σημαντικό βαθμό πολιτικού ελέγχου, αυτό σημαίνει παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις της χώρας και αυτό δε θα πρέπει να το κρύψουμε»**. Πολλοί Έλληνες πολιτικοί , αξιωματούχοι και πνευματικοί άνθρωποι , θα συμφωνήσουν με την αμερικανική άποψη , περί δικαιώματος επέμβασης στα εσωτερικά ζητήματα της Ελλάδας , όπως , ο Κ. Δοξιάδης, υφυπουργός , το 1950, Συντονισμού λέγοντας :

«σήμερα ο λαός μας συντηρείται από τους ξένους. Μόνο χάρη στην αμερικανική βοήθεια μπορούμε και επιζούμε, χωρίς την αμερικανική βοήθεια δε θα σταθούμε ούτε για

λίγους μήνες στα πόδια μας ,όσο παίρνουμε τη βοήθεια αυτή θα εξαρπούμαστε από τους ξένους» (4) , ενώ ο Γ. Θεοτοκάς κατέληγε στο συμπέρασμα το 1953, ότι *«χωρίς την αμερικανική βοήθεια ο τόπος μου δεν θα είχε επιζήσει»*. (5)

Παράλληλα , στα πλαίσια του νέου κοινωνικού ,οικονομικού και στρατιωτικού περιβάλλοντος που είχε δημιουργηθεί με την ένταξη Ελλάδας και Τουρκίας στο NATO και της ρήξης του Γιουγκοσλάβου ηγέτη Τίτο με το σοβιετικό Stalin , θα υπογραφεί, όπως αναφέραμε , το Φεβρουάριο του 1953 , το Βαλκανικό σύμφωνο Ελλάδας -Τουρκίας-Γιουγκοσλαβίας. Η Γιουγκοσλαβία θα παραιτηθεί από το αίτημά της , για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων ενός **«ανεξάρτητου Μακεδονικού έθνους»**, ζήτημα που είχε τεθεί κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου από τα κράτη του ανατολικού μπλοκ , και θα ξανατεθεί εκβιαστικά το 1954 από τη σύμμαχο Μεγάλη Βρετανία , όταν η Ελλάδα προετοίμαζε την προσφυγή της στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, για την αυτοδιάθεση του Κυπριακού λαού.

Η Τουρκική πολιτική προωθούσε τη Βαλκανική συνεννόηση , όπως αυτή υπαγορεύτηκε από το Βορειοατλαντικό Σύμφωνο , αρκετό χρονικό διάστημα πριν την ένταξη της. Είχε επισημανθεί , ήδη , αρκετά χρόνια πριν την είσοδό της στο NATO και τη σύναψη του τριμερούς βαλκανικού συμφώνου, ότι **«μόνο η ειλικρινής ένωση (κατά το πρότυπο των Ηνωμένων Πολιτειών) θα ηδύνατο να απαλλάξει τους βαλκανικούς λαούς και από τας επεμβάσεις ξένων Δυνάμεων και από μεταξύ των ιδίων ανταγωνισμών. Οι Τούρκοι , δε θα παύσουν να συνιστούν τούτο»**. (6)

Μετά το 1952 , αρχίζει και τυπικά η εποχή , όπου η ελληνοτουρκική συνεργασία , προσέγγιση και φιλία, εντός των νατοϊκών πλαισίων , είναι η πολιτική που ακολουθούν με πίστη και αφοσίωση οι ελλαδικές κυβερνήσεις , και με αποφασιστικότητα , δυτική προσήλωση , αλλά με γνώμονα πάντα τη διαφύλαξη των ζωτικών τους συμφερόντων, οι αντίστοιχες τουρκικές . Η περίοδος χαρακτηρίζεται από σειρά μονομερών κινήσεων της Ελλάδας προς την Τουρκία, με στόχο την καλυτέρευση των ελληνοτουρκικών σχέσεων , που θα είχε ως αποτέλεσμα την επιβίωση των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης (όχι όμως της Ίμβρου και Τενέδου) και του Οικουμενικού Πατριαρχείου . Όπως δήλωνε ο Έλληνας πρωθυπουργός Α. Παπάγος σε επίσκεψή του στην Τουρκία (15/6/1953) και στην λαμπρή υποδοχή που του επιφύλαξαν, τα λόγια του Kemal ότι **«η ελληνοτουρκική φιλία είναι γάμος εξ έρωτος»** . Συνεχίζοντας τόνιζε πως **«πρέπει να είμεθα ενωμένοι και αν ακολουθήσωμεν κοινήν πολιτικήν και ιδίως δια να μη καθυστερήσωμεν εις την συμπλήρωσιν των εξοπλισμών μας»**,ενώ τέσσερις μέρες αργότερα στο κοινό ανακοινωθέν δηλωνόταν ότι **«οι Τούρκοι και οι Έλληνες πολιτικοί ηγείται, διεπίστωσαν όη μεταξύ των δύο χωρών ουδέν ζήτημα υφίσταται ,το οποίον να μη δύναται φιλικώς να λυθή εντός των καλώς εννοουμένων συμφερόντων των δύο κρατών»**. (7)

Ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών Σ. Στεφανόπουλος μιλώντας στη Βουλή στις 25/11/1953, τονίζει ότι **«ο σύνδεσμος ημών μετά της Τουρκίας εξακολουθεί να αποτελεί τον ακρογωνιαίον λίθον της πολιτικής ημών εις την γωνίαν αυτήν της Μεσογείου»** , ενώ η βασίλισσα Φρειδερίκη σε επιστολή της στο Αμερικανό στρατηγό Marshall στις 26 Ιουνίου 1952 , αναλύοντας την πολιτική που θα ακολουθούσε η Ελλάδα θα συμπληρώσει : **«στο ταξίδι που είχαν κάνει με τον βασιλέα στην Τουρκία ,δεν είχε άλλο σκοπό από το να δυναμώσει την νοτιανατολική πτέρυγα του NATO κατά της Σοβιετικής Ένωσης»** (8)

Το Μάιο του 1953 , και στην γενικότερη προσπάθεια δημιουργίας δομών που να αγγίζουν τις αντίστοιχες αμερικανικές-νατοϊκές, ιδρύεται στην Ελλάδα η Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών .Στην εισηγητική έκθεση ίδρυσής της , υποστηρίζεται ότι **«μόνο δια της ιδρύσεως μιας Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών , θα καταστή δυνατή η αντιμετώπιση της εν τη χώρα εχθρικής κατασκοπείας , η οποία στηριζόμενη επί των κομμουνιστικών οργανώσεων έχει λάβει τελευταίως λίαν επικίνδυνον έκτασιν».** (9)

Έτσι η ελλαδική κυβέρνηση και οι νατοϊκοί παράγοντες που ανέλαβαν τη δημιουργία της , προώθησαν και πέτυχαν τον τριπλό ρόλο της, την κατασκοπεία στο εξωτερικό, την αντιμετώπιση των ξένων υπηρεσιών που δρούσαν στην Ελλάδα και την αντιμετώπιση του κομμουνιστικού κινδύνου στο εσωτερικό της χώρας. Στην ακμή της ελληνοτουρκικής φιλίας, αυτής της περιόδου συνέβαλε πολύ το σύμφωνο της Άγκυρας του 1951. Με βάση αυτό , η Ελλάδα, η Τουρκία και η Γιουγκοσλαβία συγκρότησαν τη Βαλκανική γραμματεία, όπου διευθυντής ήταν ο Έλληνας πρέσβης Κ.Χειμάρης , λειτουργώντας θετικά από το 1954 έως το 1961 , μελετώντας με τον σκοπό της κατανόησης και πνευματικής προσέγγισης των τριών χωρών, κοινά θέματα στον επιμορφωτικό , οικονομικό και στρατιωτικό τομέα.

Η φιλία μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ,ενταγμένη στο νατοϊκό σχεδιασμό είχε τα αποτελέσματά της παντού, ακόμη και στα πιο απλά ζητήματα . Η με κάθε τρόπο όμως εδραίωση της ελληνοτουρκικής φιλίας , ανεξάρτητα του κόστους, για την ελλαδική πλευρά , που μπροστά στο στόχο της επιβίωσης των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και του Οικουμενικού Πατριαρχείου, είχε επισημανθεί από πολύ νωρίς. Η ελληνοτουρκική φιλία θα έπρεπε να αναπτυχθεί και κάθε προσπάθεια προς την αντίθετη κατεύθυνση , που έβαζε σε κίνδυνο και δοκιμασία, αυτό το δεδομένο , έπρεπε να παταχθεί .Το 1945 , μετά από διαμαρτυρία του Γενικού Γραμματέα του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών στον επικεφαλής της ελληνικής πρεσβείας στην Άγκυρα, **«για τα άρθρα του ελληνικού τύπου εναντίον της Τουρκίας»**, το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών θα απαντήσει τονίζοντας πως **«θα πρέπει να παρακληθεί τύπος ίνα εις το εξής δεικνύει περισσότερη προσοχήν εις δημοσιεύματά του. Εν ανάγκη δέον γίνει αμέσως χρήσις νομοθετικού μέτρου».** (10)

Την ίδια πάλι χρονιά , μετά τις δηλώσεις Τούρκων πολιτικών και την αρθρογραφία του τουρκικού τύπου , που αμφισβητούσε το ελληνικό δικαίωμα ενσωμάτωσης των Δωδεκανήσων , ο Ραδιοφωνικός σταθμός Αθηνών προχώρησε σε εκπομπές για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, που δεν ταυτιζόταν με την επίσημα διακηρυγμένη θέση της ελληνοτουρκικής φιλίας. Ο Έλληνας επιτραμμένος της πρεσβείας στην Άγκυρα , με έγγραφό του στο Υπουργείο Εξωτερικών **«διατυπώνει την γνώμην ότι πούτου είδους εκδηλώσεις , θα ήτο καλλίτερον ν' αποφεύγωνται κατά τας σημερινάς περιστάσεις. εις την γνώμην ταύτην ενισχύομαι έπ μάλλον καθ' όσον διαπιστώ εξαιρετικήν πάντοτε την ενταύθα Σοβιετικών κύκλων ευαισθησίαν δια παν όπ θίγει την ελληνοτουρκικήν προσέγγισιν».** (11) Αντίστοιχα , σε έγγραφο της Διεύθυνσης Συμβατικών και Εμπορικών Υποθέσεων που ζητούσε , το 1946 την καταγγελία της Ελληνοτουρκικής κτηνιατρικής συμβάσεως , η Γενική Διεύθυνση Πολιτικών Υποθέσεων απάντησε , τονίζοντας πως **«δεν νομίζουμε ότι προσήκει υπό τας σημερινάς πολιτικές συνθήκας η καταγγελία».** (12)

Άλλα δείγματα προς την ίδια κατεύθυνση , αποτελεί το δημοσιευμένο το 1942 του Αλεξ.Διομήδη (**«Βυζαντινά μελέται»**), από όπου εξαλείφθηκαν στη δεύτερη έκδοση του 1951, πολλά σημεία διωγμών και εξισλαμισμών των Ελλήνων , προφανώς για να εξυπηρετηθεί η ελληνοτουρκική φιλία, που ζούσε την περίοδο ακμής . Κρίθηκε ακόμη αναγκαίο να μη δημοσιευθεί επί 25 χρόνια , η γραπτή αναφορά στην επώδυνη ιστορία του Ποντιακού Ελληνισμού για να μην υπάρξουν προβλήματα με τους Τούρκους .Πρόκειται το έργο της Τατιάνας Μιλλιέξ **«Η Τρίπολη του Πόντου»** , που γράφτηκε το 1952 και είδε το φως της δημοσιότητας για τους παραπάνω λόγους, μόλις το 1976. Την ίδια τύχη είχε και το βιβλίο για τους Πομάκους του Π. Θεοχαρίδη του 1970 ,η έκδοση του οποίου ματαιώθηκε , από τον τότε διευθυντή πολιτικών υποθέσεων του Υπουργείου Βορείου Ελλάδος, για να μην προκληθούν αντιδράσεις από την Τουρκία, **«επειδή γραφόταν ότι οι Πομάκοι δεν είναι Τούρκοι»**.Τελικά , και μπροστά και σε άλλα εμπόδια , το βιβλίο δημοσιεύθηκε το 1994. (13) Στον τομέα των ελληνοτουρκικών σχέσεων ,οι Τούρκοι αναλυτές και δημοσιογράφοι , επίσημα κινούνταν προς την κατεύθυνση της συνεργασίας των δύο χωρών . Ο Necmetin Sadak , έγραφε στην εφημερίδα Aksam (25/11/1946):

«η ελληνοτουρκική φιλία η οποία δοκιμάσθη κατά τον πόλεμον και εξήλθεν ισχυροτάτη και ενισχυμένη ίσταται υπεράνω παντός δημοσιεύματος. Τα συμφέροντα της Τουρκίας και της Ελλάδος, εν τω πλαισίω της παγκοσμίου πολιτικής είναι αλληλένδετα. Τα συμφέροντα των δύο γειτόνων χωρών συνταυτίζονται εις την Ανατολικήν Μεσόγειον και τα Βαλκάνια» .(14)

Το ποίημα του Bulent Ecevit , για την ελληνοτουρκική φιλία ,που είχε γράψει στο Λονδίνο το 1947 , και δημοσιεύθηκε σε τουρκικό περιοδικό, το 1953 , ενώ αργότερα περιελήφθη σε έκδοση ποιημάτων του , μεταφρασμένα στη γερμανική γλώσσα ,το 1978. κινείται προς την ίδια επίσημη γραμμή προώθησης της φιλίας με την Ελλάδα (βλ. Παράρτημα) .Για το συγκεκριμένο ποίημα, που απηχούσε το κλίμα της εποχής, ο Ecevit , το 1974 , κατηγορήθηκε ως προδότης .Κατά τη συζήτηση που έγινε στην Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση τις 18/6/1974 για το ποίημα , απολογούμενος τόνισε πως **«όταν το έγραψε , δεν ασχολούνταν με την πολιτική και όταν σκεπτόμαστε τα συμφέροντα του έθνους πρέπει να γνωρίζουμε ότι ουδέποτε γινόμαστε αιχμάλωτοι των συναισθημάτων μας»**. (15). Έτσι μέσω της καλλιτεχνικής έκφρασης ο Ecevit, εξέφραζε τόσο τη αναγκαία προσέγγιση , όσο και τα τουρκικά συμφέροντα , που έμπαιναν πάνω απ' όλα .Οι τουρκικές συγγραφές αυτήν την εποχή , για την Ελλάδα, περιλαμβάνουν συνεχείς αναφορές σε μνημεία που υπάρχουν στη Θράκη και Κύπρο κυρίως , αλλά και Ρόδο, Αθήνα , Θεσσαλονίκη, και συντονίζουν αυτή τη δραστηριότητα σε σχέση με τις πολιτικές εξελίξεις, στην Κύπρο, και τα τουρκικά δικαιώματα που απορρέουν από αυτά. Σε διδακτορική διατριβή του Mehmet Saka (1955) **«Τα δίκαια της Τουρκίας στο Αιγαίο»** , τονίζεται ότι **«τα νησιά του Αιγαίου βρίσκονται σήμερα υπό ελληνική κατοχή»** (σ.19) **«η Ελλάδα δεν έχει τη δύναμη να διατηρήσει στο Αιγαίο Πέλαγος την ειρήνη»**(σ. 21) , **« η ειρήνη στη Μέση ανατολή και η ασφάλεια στην Ασία είναι δυνατόν να διατηρηθεί με την επιστροφή των νησιών στην Τουρκία»** (σ.65) και καταλήγει απαιτώντας από **«την Ελλάδα να δώσει τα νησιά στην Τουρκία, για ένα χρονικό διάστημα (99 χρόνια) , έναντι ενοικίου ή**

τουλάχιστον η Ελλάδα και η Τουρκία να ιδρύσουν στο Αιγαίο Πέλαγος ένα κοινό σύστημα ασφαλείας» (σ.125) (16). Οι τουρκικές αυτές απόψεις και προτάσεις, που είτε προβαλλόταν ως επιστημονικές ή δημοσιογραφικές θέσεις, αλλά απηχούσαν την επίσημη τουρκική πολιτική, είχαν πρωτοεμφανιστεί σε μια περίοδο όπου η προσέγγιση των δύο χωρών ήταν επιτακτική ανάγκη, μπροστά στον κομμουνιστικό κίνδυνο. Το 1946 σε μια κρίσιμη φάση του ελλαδικού εμφυλίου πολέμου και των «κομμουνιστικών ταραχών» στην Τουρκία, εφημερίδα της γειτονικής χώρας (Haber 1/7/1946) τονίζει πως **«είναι ανάγκη εξάπαντος δια την ασφάλειαν και ακεραιότητα των δύο χωρών το Αιγαίο να μείνει μια τουρκοελληνική θάλασσα»** (17), ενώ σε άλλο τουρκικό φύλλο (Vatan 2/7/1946) θα επισημανθεί ότι **«μερικαί εκ των νήσων αποτελούν τρόπο τινά τμήματα των παραλίων της Μικράς Ασίας. Το αρπαγόν τμήμα, τα νησιά δηλαδή, ήτο μάλλον λογικόν να επιστρέψει εις ημάς. Το Αιγαίον ως έχει σήμερον είναι μια τουρκοελληνική θάλασσα»**. (18)

Παρ' ότι επιφανειακά υπήρχε η ελληνοτουρκική φιλία, η προσέγγιση των δύο χωρών όπως διαμορφώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1950, γρήγορα φάνηκε ότι δεν είχε σταθερές βάσεις. Αυτό που επηρέασε τα ελληνοτουρκικά θέματα (μειονοτικά ζητήματα, Οικουμενικό Πατριαρχείο) ήταν το Κυπριακό ζήτημα, που έφερε στο φως τις μεγάλες αδυναμίες της ελληνοτουρκικής φιλίας και τις διαφορές, σε κρίσιμα θέματα. Σύμφωνα με τουρκικές εκτιμήσεις μια ισχυρή πίεση πάνω στην ελληνική μειονότητα στην Κωνσταντινούπολη, Ίμβρο και Τένεδο και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, θα καθιστούσε την ελληνική κυβέρνηση πιο ευάλωτη, πιο ενδοτική και υποχωρητικότερη στην πολιτική και ενδεχομένως στρατιωτική αναμέτρηση των δύο χωρών στο κυπριακό ζήτημα, ενώ παράλληλα θα έθετε τις βάσεις για εισδοχή στο χώρο της Ελλαδικής Θράκης.

Στη Θράκη, όλη η δεκαετία του 1940, αποτέλεσε καμπή στην ιστορική της πορεία. Πρώτα, κατά τη διάρκεια της Βουλγαρικής κατοχής και σε αντίθεση με άλλες περιφέρειες της Ελλάδας εφαρμόστηκε ένα πρόγραμμα εκβουλγαρισμού και διώξεων με στόχο και σε συνδυασμό με την εξέλιξη του πολέμου, την προσάρτησή της στη γειτονική χώρα, αργότερα έγινε πεδίο διεθνούς αντιπαράθεσης λόγω των συγκρούσεων των δύο μεγάλων ιδεολογικών στρατοπέδων και τέλος περιοχή, όπου μετά τη λήξη του εμφυλίου πολέμου και την εδραίωση της ένταξης της Ελλάδας στο δυτικό στρατόπεδο, ανέλαβε το οχυρωματικό, αμυντικό ρόλο, έναντι μιας ενδεχόμενης επίθεσης από τις χώρες του ανατολικού μπλοκ. Όλη αυτή η κατάσταση είχε και μεγάλες ψυχολογικές επιβαρύνσεις στο Θρακικό πληθυσμό γιατί όπως υποστηρίζουν ορισμένοι αυτό καταγράφηκε στη συλλογική μνήμη των πολιτών ως μόνιμη αμφισβήτηση της ελληνικής κυριαρχίας και απειλή αλλοίωσης των δημογραφικών και εθνικών χαρακτηριστικών της περιοχής. Η απελευθέρωση της Θράκης δεν ήταν αρκετή για να εξαλείψει τις πρόσφατες μνήμες και να εδραιώσει ένα αίσθημα ασφάλειας για την περιοχή. Ο εμφύλιος πόλεμος, οι εθνικές αλλά και οι οικονομικές συνέπειες, δυνάμωσαν και άλλο το αίσθημα ανασφάλειας (19). Από το 1952, θα αναπροσαρμοσθούν οι πολιτικές της Ελλάδας όσον αφορά τους εθνικούς κινδύνους και θα αποδοθεί στη Θράκη ο ρόλος του στρατιωτικού αναχώματος προς τον βορρά κίνδυνο, μια και τώρα λόγω συμμαχίας δεν υπήρχε ο εξ ανατολών, θα γίνει προπαγανδιστική προβολή των διεθνιστικών πρακτικών του αντίπαλου στρατοπέδου και θα ενταθούν τα μέτρα εγκλωβισμού της περιοχής με αποκορύφωμα την επιτηρούμενη ζώνη που κάλυπτε το 40% της περιοχής. Ρόλος πρωταρχικά στρατιωτικός με την έννοια της προστασίας της χώρας από πιθανές ενέργειες εξωτερικών εχθρών, μια περιοχή που ήταν προϊόν μιας αρνητικής σχέσης των μειονοτήτων

, στην προκειμένη περίπτωση των Πομάκων και των τουρκογενών ή τουρκοφανών μουσουλμάνων με την άμυνα της χώρας. (20) Όλα αυτά είχαν μεγάλες επιπτώσεις στις μουσουλμανικές μειονότητες, που θα ενταθούν περισσότερο τα επόμενα χρόνια. Οι μουσουλμανικές μειονότητες υπαγόταν από τότε στα «πολιτιστικά γραφεία του Υπουργείου Εξωτερικών», που λειτούργησαν σε Ξάνθη, Κομοτηνή, και Αλεξανδρούπολη, έχοντας τη συνολική ευθύνη για τις μειονότητες στη Θράκη, εποπτευόμενα από το κεντρικό γραφείο της Καβάλας, αποφασίζοντας για τον αν κάποιος θα έπαιρνε άδεια για ανέγερση οικίας, μαγαζιού, αυτοκινήτου και γενικά για ότι ζήτημα σχετιζόταν με το χώρο. Τα γραφεία, δέχτηκαν πολλές κριτικές και επιθέσεις για τη λειτουργία τους, που δίχαζε και τον τρόπο με τον οποίο δρούσαν, καθώς και για τα πρόσωπα που το επάνδρωναν.

Οι επιπτώσεις της διεθνούς συγκυρίας στα μετεμφυλιακά χρόνια στη Θράκη και την υπόλοιπη Ελλάδα, διαμορφώνονται από την κατάσταση που προέκυψε μετά το τέλος του δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου και το ψυχροπολεμικό κλίμα που ακολούθησε. Στο δυτικό στρατόπεδο διαμορφώθηκαν θεσμοί οικονομικής, πολιτικής και στρατιωτικής συνεργασίας, που βοήθησαν να αμβλυνθούν οι αναμνήσεις και εμπειρίες του πρόσφατου παρελθόντος και να αντιμετωπιστούν οι οδυνηρές συνέπειες του παγκόσμιου πολέμου, που στοίχισε εκατομμύρια ζωές και οδήγησε ξανά την Ευρωπαϊκή Ήπειρο αρκετά χρόνια πίσω, τόσο οικονομικά αλλά κυρίως ηθικά με τις σχέσεις μεταξύ των χωρών να περνούν ξανά κρίση. Βέβαια οι θεσμοί του δυτικού μπλοκ, βοήθησαν στο να εξομαλυνθούν οι σχέσεις της Ελλάδας με την Ιταλία και τη Γερμανία, δεν έγινε όμως το ίδιο και με την άλλη κατοχική δύναμη τη Βουλγαρία.

Από την άλλη πλευρά η είσοδος της **«ουδέτερης»** κατά τη διάρκεια του πολέμου, Τουρκίας, στο NATO, θα αποτελέσει την απαρχή νομιμοποίησής της, μετά τη στάση που κράτησε πριν και κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας σύρραξης. Άλλωστε καθ' όλη τη διάρκεια του πολέμου, η επίσημη **«Τουρκική Ιστορική Εταιρεία»**, που ίδρυσε ο Mustafa Kemal, και εξυπηρετούσε την τουρκική πολιτική, ήταν το φυτώριο του παντουρκισμού και είχε άριστη συνεργασία με τις ναζιστικές οργανώσεις που δρούσαν στην Τουρκία. Το τουρκικό κράτος διατηρώντας ιδανική φιλία, με τη Γερμανία απαιτούσε τα νησιά του βορειοανατολικού Αιγαίου, τα Δωδεκάνησα και τη Θεσσαλονίκη, είχε ζητήσει την ελλαδική Θράκη για ενίσχυση των Δαρδανελίων, το ίδιο απαίτησε και από τους συμμάχους, ανεπίσημα σε όλη τη διάρκεια του πολέμου και επίσημα προς το τέλος του 1945, όταν κήρυξε, τον πόλεμο εναντίον του Άξονα. Η Τουρκία αμέσως μετά τον τερματισμό του πολέμου, θα αναφέρει συνεχώς, είτε δια της επίσημης ηγεσίας της, είτε δια του τύπου, **«το μεγάλο κίνδυνο του κομμουνισμού και την ενδεχόμενη επίθεση από τη Σοβιετική Ένωση»**, ως κυρίαρχο σκεπτικό, για την ένταξή της στο NATO. Το 1950 ήρθε στην εξουσία, το Δημοκρατικό Κόμμα, με συντριπτική πλειοψηφία εξαπολύοντας μια «μακαρθική» εκστρατεία εναντίον του Τουρκικού Κομμουνιστικού Κόμματος, ρίχνοντας στη φυλακή το γραμματέα του Sefik Usnu και ηγετικά στελέχη του, εξυπηρετώντας τόσο τους εσωτερικούς σκοπούς του νέου πρόσωπου της κεμαλικής πολυκομματικής δημοκρατίας, όπως την είχε εξαγγείλει το 1946 ο Ismet Inonu, και παράλληλα έδειχνε στη Δύση την αποφασιστικότητά της απέναντι στο κίνδυνο του κομμουνισμού και τον νατοϊκό προσανατολισμό της.

Το 1952 με την ένταξη της Τουρκίας στο NATO ιδρύθηκε μια ειδική οργάνωση με την ονομασία **«Ελεγκτική Επιτροπή Επιστράτευσης»**, μια υπερνατοϊκή υπηρεσία που δημιουργήθηκε στις συμμαχικές χώρες των ΗΠΑ και με το πρόσχημα της αντιμετώπισης του κομμουνιστικού

επεκτατισμού, πραγματοποίησε σειρά από αντιδημοκρατικές ενέργειες και αναρίθμητα εγκλήματα εναντίον πολιτών πολλών χωρών. Αυτή η Επιτροπή που το 1965, μετονομάστηκε σε **«Διεύθυνση Ειδικού Πολέμου»**, τυπικά αναφερόταν ως οργάνωση **«της εσωτερικής αντίστασης σε περίπτωση κομμουνιστικής κατοχής ή επιδίωξης»**, αλλά λόγω του ιστορικού χαρακτήρα δόμησης του νέου κεμαλικού τουρκικού κράτους, επικεντρώθηκε στην πλήρη εξολόθρευση των εθνικών στοιχείων που ζούσαν στην Τουρκία. Ο διωγμός των Ελλήνων από την Κωνσταντινούπολη το 1955, η τρομοκρατική δράση στην Κύπρο με την «Τουρκική Οργάνωση Άμυνας» (**«Turk Mukavet Teskilati»**), που οργανώθηκε από υψηλόβαθμους Τούρκους στρατιωτικούς σε συνεργασία με τους ηγέτες της τουρκοκυπριακής μειονότητας (21), οι ενέργειες στην Θράκη και η καταστολή των κουρδικών εξεγέρσεων, είναι χαρακτηριστικά δείγματα της δουλειάς της «Διεύθυνσης Ειδικού Πολέμου».

Στην Τουρκία ήδη είχε διαμορφωθεί μία νέα πραγματικότητα. Το «Demokrat Parti» (Δημοκρατικό κόμμα), ιδρύθηκε το 1946, από τέσσερα ηγετικά στελέχη του κεμαλικού Λαϊκού κόμματος. Τον Celal Bayar, πρόεδρο του νέου κόμματος και πρόεδρο της τουρκικής δημοκρατίας, από το 1950 έως το 1960 και έναν από τους μεγαλύτερους εκπροσώπους του κεφαλαίου στη χώρα και πρώην στενός συνεργάτης του Ataturk σαν υπουργός Οικονομικών και πρωθυπουργός, τον Adnan Menderes μεγαλοιδιοκτήτη στην περιοχή του Αιγαίου, τον Refik Koraltan δικηγόρο και τον Fuat Korçulu καθηγητή ιστορίας. Το Δημοκρατικό κόμμα του Menderes, στις εκλογές του 1950 υποστηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό από τους Έλληνες, Αρμένιους και άλλες μειονότητες που διέθεταν και κύρος και οικονομική δύναμη, αφού είχε προηγηθεί, από το Ρεμπουπλικανικό Λαϊκό Κόμμα, φορολόγηση των κερδών που προήλθαν από τον πόλεμο, φόροι που βάρυναν τις μειονότητες που ζούσαν στην Τουρκία και ευνόησαν τη μουσουλμανική αστική τάξη. Ο Menderes είχε υποσχεθεί επιστροφή των καταβληθέντων ποσών κάτι που αναγκάστηκε να διαψεύσει αργότερα, θεμελίωσε την Τουρκία ως αφοσιωμένο προκεχωρημένο φυλάκιο της Δύσης με παραχώρηση βάσεων, αποστολή στρατευμάτων στην Κορέα, και τα σύνορα με τη Σοβιετική Ένωση.

Στον οικονομικό τομέα, η Τουρκία επωφελήθηκε από μια εξαιρετική συγκυρία στην οποία τα έσοδά της από τις εξαγωγές αυξήθηκαν. Στην εκλογική διακήρυξη του Λαϊκού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος αναφέρεται ότι **«οι θύρες μας θα είναι ανοικτές για το ξένο κεφάλαιο, που θα θελήσει να εργαστεί στην Τουρκία, για την προσέλκυση του ξένου κεφαλαίου, ο ειδικός νόμος που έχει ψηφισθεί αυτό το έτος αποτελεί μια σίγουρη βάση.** Το 1945, το Λαϊκό κόμμα, υπόσχεται φιλελευθεροποίηση του καθεστώτος, όταν οι ΗΠΑ και οι άλλες δυτικές δυνάμεις, πιέζουν για στροφή του καθεστώτος στην Τουρκία, προς τη Δύση. Στην οικονομική άνθηση που δημιούργησε ο πόλεμος της Κορέας, η χώρα μπορούσε να πουλά στο εξωτερικό όχι μόνο τα παραδοσιακά της προϊόντα αλλά και επίσης ένα διαρκώς αυξανόμενο όγκο δημητριακών και μεταλλευμάτων. Ένας σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης της εσωτερικής αγοράς ήταν το πρόγραμμα κατασκευής δρόμων που πραγματοποιήθηκε κάτω από αμερικανική επίβλεψη. Το ξένο όμως κεφάλαιο δεν προσελκίσθηκε στην αναμενόμενη κλίμακα με αποτέλεσμα, η βοήθεια (σχέδιο Marshall) και ο εξωτερικός δανεισμός να απομείνουν οι μοναδικές πηγές που θα μπορούσαν να αντληθούν για τη συνέχιση της χρηματοδότησης των εισαγωγών που ήταν αναγκαίες για την οικονομική ανάπτυξη. Η Τουρκία, από το σχέδιο Marshall, έλαβε 354 εκατομμύρια δολάρια, από το 1948 έως το 1953, από τα οποία τα 2/3 χρησιμοποιήθηκαν για επενδύσεις και το υπόλοιπο για στρατιωτικές ανάγκες.

Παράλληλα στο εσωτερικό της αρχίζει να διαμορφώνεται το μεγάλο εθνικιστικό κλίμα της μεταπολεμικής περιόδου (**«Οργανώσεις Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»** , διόγκωση του προβληματισμού της πολιτικής , θρησκευτικής και σωματειακής ηγεσίας για το ζήτημα της Κύπρου κ.ά) που συσχετίζεται με τον αναθεωρητισμό που διακρίνει ορισμένους κύκλους εξουσίας και κορυφώνονται οι ταραχές με τους πολλαπλούς στόχους (επίθεση σε εφημερίδες , περιοδικά και κρατικούς λειτουργούς ,που ονομάστηκαν «κομμουνιστικές τρομοκρατικές επιθέσεις»,το 1947. (22)

Δημιουργήθηκαν με την ανοχή και πολλές φορές την προτροπή του κράτους οργανώσεις παντουρκιστικών τάσεων με προσωπείο την αντικομμουνιστική δράση. Στόχος του παντουρκισμού είναι μια μορφή ένωσης πολιτιστικής ή πολιτικής ή και τα δύο μαζί ανάμεσα σε λαούς με άποδοδειγμένη ή υποθετική τουρκική καταγωγή είτε αυτοί ζουν έξω από τα όρια της άλλοτε οθωμανικής αυτοκρατορίας είτε μέσα. Κεντρικό σύνθημά του **«όπου υπάρχουν Τούρκοι υπάρχει και μία Τουρκία»**.Η βάση της παντουρκιστικής ιδεολογίας είναι ο αλυτρωτισμός που ως στόχο έχει την ανεξαρτησία και στη συνέχεια την ένωση με την Τουρκία όλων των τουρκόφωνων ομάδων που ζουν στη διασπορά, στον Καύκασο, στην Κριμαία, στο Ιράν , στη Βουλγαρία, στη Γιουγκοσλαβία, στη Δυτική Θράκη , στην Κύπρο , με σκοπό τη δημιουργία μιας μεγάλης τουρκικής αυτοκρατορίας.

Πρώτη , από αυτές τις οργανώσεις υπήρξε η **«Εστία Τουρκικού Πολιτισμού» («Turk Kultur Ocagi»)** βασικώς εθνικιστική ,που ιδρύθηκε το 1946 για να διαδώσει τον Τουρκικό πολιτισμό και για να τον προφυλάξει από εσωτερικές και εξωτερικές επιθέσεις ξένων ιδεολογιών. Άλλες παρόμοιων στόχων ,ενώσεις υπήρξαν η **«Οργάνωση Τουρκικής Νεολαίας» («Turk Genclik Teskilati»)**, η **«Ένωση για τις Δραστηριότητες του Τουρκικού Πολιτισμού» («Turk Kulturu Calismalari Dernegi»)** και η **«Οργάνωση για τον Τουρκικό Πολιτισμό» («Turk Kulturu Dernegi»)** .Όλες οι εθνικιστικές αυτές οργανώσεις συνδεόταν με μια χαλαρή οργάνωση , που είχε δευτεροβάθμια μορφή την **«Ομοσπονδία Ενώσεων Εθνικιστών» («Milliyetciler Birliigi Federasyonu»)** , που είχε δημοσιεύσει διακήρυξη με την οποία απέρριπτε τις κατηγορίες περί ρατσισμού που προωθούσε, κατηγορώντας **«για αυτές τους κομμουνιστές»**. Η ομοσπονδία είχε οργανώσει διάφορες εκδηλώσεις μεταξύ αυτών και μνημόσυνο για τους πεσόντες Τούρκους στρατιώτες, για τους Τούρκους της Βουλγαρίας τους υπόδουλους Τούρκους όπως ονομαζόταν , που περιοριζόταν οι ατομικές τους ελευθερίες από τα **«βουλγαρικά ανδρείκελα της Μόσχας»**, εκδηλώσεις που είχαν παντουρκική και αντικομμουνιστική χροιά. Μεταξύ των πιο δραστήριων εντύπων που προωθούσαν τον παντουρκισμό , το ρατσισμό και τον αντικομμουνισμό ήταν το περιοδικό **«Γη» («Toprak»)**,ενώ οι περισσότερες εθνικιστικές ενώσεις , προώθησαν στη δεκαετία του 1950 αλλά και σ' αυτήν του 1960, το ζήτημα καταπίεσης των Τούρκων της Κύπρου.

Σημαντική δράση επίσης ανέπτυξε η **«Οργάνωση για την καταπολέμηση του Κομμουνισμού στην Τουρκία» («Turkiye Kommunizmlle Mucadele Dernegi»)** με παραρτήματα σε ολόκληρη την Τουρκία και άμεση υποστήριξη στο κόμμα της **«Εθνικιστικής Δράσης»- «Milli Hareket Partisi»** (πρώην Εθνικό Αγροτικό Δημοκρατικό Κόμμα). Ηγέτης του κόμματος της Εθνικιστικής Δράσης ήταν ο γεννημένος στη Λευκωσία Agraslan Turkes, που συμμετείχε στις αντικομμουνιστικές εκδηλώσεις του 1944 που οδήγησαν στη σύλληψη και τη δίκη του, δίκη που έληξε με την αθώωσή του καθώς και των άλλων διαδηλωτών. Τα γεγονότα του 1944 υπήρξαν κρίσιμο σημείο στην ιστορική

πορεία του Turkes του Κόμματος, ως χαρακτηριστικό του εξτρεμισμού του και της αφοσίωσης του στα ιδανικά του παντουρκισμού. Μάλιστα έγραψε και ένα βιβλίο για αυτά, με τίτλο **«1944 .Μία περίπτωση εθνικισμού» («1944.Milliyetçilik Olayı»)**, στο οποίο γράφει ότι **«το Τουράν, δηλαδή η Ένωση των Τούρκων, σημαίνει ένωση όχι μόνο των Ασιατών τούρκων, αλλά όλων των Τούρκων, - μία ένωση του πνεύματος, των παραδόσεων, του πολιτισμού και της θρησκείαςδηλαδή, κατά την αντίληψή μου, το Τουράν ισχύει για τους Τούρκους στην Ελλάδα, στην Βουλγαρία και σε κάθε άλλη περιοχή».** (23)

Ο Turkes, χαρακτηριστικός εκπρόσωπος της τουρκικής πολιτικής αυτής της περιόδου, θεωρούσε την Κύπρο Τουρκική, όσο και τη Μικρά Ασία, τη Δυτική Θράκη και τη Θεσσαλονίκη και υποστήριζε σθεναρά, την ανάγκη στενών σχέσεων με τους Τούρκους της διασποράς στην Κύπρο και άλλου ως μέρος του οράματός του για μία Μεγάλη Τουρκία 80-100 εκατομμυρίων Τούρκων. Τότε υποστήριζε την ανάγκη να συμπαραταχθεί η Τουρκία στο πλευρό της Γερμανίας κατά της Σοβιετικής Ένωσης, για την απελευθέρωση των τουρκικών λαών της Κεντρικής Ασίας, Εθνικισμός, Παντουρανισμός, με το προσωπείο του αντισοβιετισμού, αντικομμουνισμού τα θεμέλια της ιδεολογίας του. Το Λαϊκό Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, σε ανακοίνωσή του για το νέο ρόλο που καλείται να παίξει η Τουρκία, επισημαίνει το 1950 πως, **«το κόμμα μας ως κοινωνό των αντιλήψεων του δυτικού πολιτισμού και της δημοκρατίας δίδουμε ύψιστη σημασία στη συμμαχία μας με την Αγγλία και τη Γαλλία, αρχή μας είναι να εμπεδώσουμε και να ενισχύσουμε τη φιλία μας με τις ΗΠΑ, φιλία η οποία διευρύνεται συνεχώς και μάλιστα στο στρατιωτικό, οικονομικό και μορφωτικό πεδίο».**

Η Τουρκία ήταν, τώρα, το ανάχωμα έναντι των αντιαποικιοκρατικών κινήματων που είχαν αρχίσει να αναπτύσσονται, στον αραβικό κόσμο και την ανατολική Μεσόγειο (Κύπρος) και πρωταρχικού αμυντικού χώρου του δυτικού κόσμου, λόγω της γεινιάσής της με τη Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών. Αυτό βέβαια δεν την απέτρεψε όμως να έχει προνομιακές σχέσεις και να λαμβάνει το 1958, τη μεγαλύτερη οικονομική βοήθεια μετά τις χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Μάλιστα ο Tevfik Rousdi Aras πρώην Υπουργός Εξωτερικών επί Kemal, δήλωνε ότι **«η εξωτερική πολιτική του Κεμάλ ήταν η καλύτερη εγγύηση για το μέλλον της Τουρκίας, η συμμετοχή της Τουρκίας στο NATO δεν έπρεπε να είναι εμπόδιο των σχέσεων της Τουρκίας με τη Σοβιετική Ένωση και τη Βουλγαρία».**

Μ' αυτά τα δεδομένα θα αρχίσει η κοινή πορεία των δύο χωρών στη Βορειοατλαντική συμμαχία, που αναδεικνύεται πλέον σε φανερό ρυθμιστή των πολιτικών και οικονομικών ζητημάτων τους. Ο Τούρκος πρεσβευτής στην Αθήνα Enis Akagen είχε προετοιμάσει το έδαφος για το ρόλο της Ελλάδας στην μεταπολεμική τουρκική πορεία, πολύ πριν, δηλώνοντας στις 24/7/1944 ότι **«η Τουρκία θεωρούσε τη φιλία της με την Ελλάδα ως λιθία λίθο της εξωτερικής πολιτικής έναντι του ρωσικού κινδύνου».** Τώρα το NATO, ρύθμιζε την κυβερνητική κατάσταση στην Ελλάδα και θα προσάρμοζε την οικονομική και κοινωνική πολιτική της σε σχέση με τις στρατιωτικές δαπάνες, ή προετοίμαζε, στρατιωτική επέμβαση και μια πολιτική οικονομικής και κοινωνικής εξαθλίωσης σε αντιστοιχία με την ισλαμική και φεουδαρχική καταπίεση στην Τουρκία. Παράλληλα προσπαθούσε, να αμβλύνει τις ελληνοτουρκικές διαφορές για το γενικό καλό της συμμαχίας και πίεζε προς την κατεύθυνση σύναψης διμερών συμφώνων, που εξέφραζαν τη νέα πραγματικότητα.

Ιδιαίτερα με την ελληνοτουρκική μορφωτική συμφωνία του 1951 και τις συνομιλίες των διπλωματικών επιτροπών με επικεφαλής τους υψηλόβαθμους διπλωμάτες Δ.Μπίτσιο και Ζ.Κιουπεράλρ, επιτυγχάνεται και η εκμηδένιση του τελευταίου πυρήνα αντίστασης των παλαιομουσουλμάνων, με τη δράση κεμαλικών δασκάλων, που διέθεταν την πλήρη υποστήριξη του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής. Η οικονομική υποστήριξη, τα ανταλλάγματα, οι υποσχέσεις της τουρκικής διπλωματικής αποστολής στη Θράκη, και η έλλειψη υποστήριξης στους παλαιομουσουλμάνους φέρνουν αποτελέσματα:

Η εφημερίδα «**Muhafazakar**» κλείνει από οικονομικές δυσκολίες, άνθρωποι όπως ο Mola Yusuf, ιδρυτικό μέλος της «**Idibah-i-Islam**» («Ισλαμική Αφύπνιση των Μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης»), περνούν στο κεμαλικό στρατόπεδο, ενώ εκδίδονται νέες εφημερίδες, όπως η «**Azinlik Postasi**» («Ταχυδρόμος της μειονότητας») που εκφράζουν τη νέα κατάσταση. Τον ίδιο καιρό η Τουρκία προχωρά σε μια σειρά από καταγγελίες σε διεθνείς οργανισμούς, προσπαθώντας να αποδείξει ότι υπάρχει καταπίεση των «Τούρκων της Δυτικής Θράκης» και να δικαιολογήσει ως αντίμετρο την εξαφάνιση της ελληνικής κοινότητας στην Τουρκία. (24)

Στο άλλο στρατόπεδο, η ένταξη της Βουλγαρίας στο σύμφωνο της Βαρσοβίας, οι γενικότερες ψυχροπολεμικές συνθήκες, η νωπή αιματηρή περίοδος της Βουλγαρικής κατοχής, οι προσδοκίες προσάρτησης της ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ο εποικισμός, οι βιαιότητες, η προσφυγιά, και η ιδιαίτερη γεωγραφική σχέση, συντέλεσαν ώστε να δημιουργηθεί το κλίμα διάχυτου φόβου παίρνοντας τώρα τη μορφή αμυντικοπολιτικού δόγματος. Σ' αυτές τις συνθήκες ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την περιοχή, θεωρήθηκε ότι είναι ο ενδεχόμενος εκβουλαρισμός των Πομάκων της Θράκης, σε μεγάλο βαθμό τότε μιλούσαν το δικό τους γλωσσικό ιδίωμα, είχαν την τουρκική γλώσσα ως δεύτερη γλώσσα. Στην απογραφή του 1928 φαινόταν ότι μιλούν τη βουλγαρική και στην απογραφή του 1951 την πομακική. (25) Στη δεκαετία 1945-1955, οι Πομάκοι έλεγαν χαρακτηριστικά ότι, **«το 1913 ήρθαν οι Βούλγαροι και μας είπαν η γλώσσα μοιάζει με Βουλγαρικά, είστε Βούλγαροι, εμείς δεν το δεχθήκαμε και δεν έμεινε βάσανο που να μην το υποφέρουμε, αυτό που έμεινε ήταν να εγκαταλείψουμε τη γλώσσα που μας προκάλεσε τόση δυστυχία»**. Είναι πολλά τα συμβάντα σχετικά με το ζήτημα απαγόρευσης της πομακικής γλώσσας και την επιβολή της τουρκικής, στους πομακικούς πληθυσμούς. Είναι χαρακτηριστικό το περιστατικό, που συνέβη το 1953, όταν ο μετέπειτα παράνομος Μουφτής Ξάνθης Mehmet Emin Aga, περπατώντας στην Κομοτηνή μαζί με ένα συμμαθητή του από το Ιεροσπουδαστήριο, μιλούσε Πομακικά. Ο βουλευτής Ροδόπης Osman Ustuder, τους έκανε αυστηρή παρατήρηση, τονίζοντάς τους **«δε σέβεστε ούτε τη θρησκευτική σας περιβολή; γιατί μιλάτε Πομακικά»**; Απαντώντας, ο Mehmet Emin Aga δήλωσε ότι **«ανήκει σε αυτούς που είναι περήφανοι για την Πομακική τους καταγωγή»**. (26)

Σε σύντομο όμως χρονικό διάστημα αυτός, όπως και πολλοί συμπατριώτες του, ξέχασε την έννοια του Πομάκου και προσχώρησε στους ακραιφνείς «νεωτεριστές» των μουσουλμανικών μειονοτήτων. Τώρα, η γνώση της Τουρκικής γλώσσας λειτουργούσε ως σύμβολο υπεροχής της κυρίαρχης τάξης των Πομάκων η οποία προσχώρησε στην αντίστοιχη των Τουρκοφάνων. Το ίδιο συνέβηκε και με τη θρησκευτική και την πολιτική ηγεσία. Παράλληλα σημειώθηκε μια μεγάλη ανοχή από Ελλαδικής πλευράς, όταν αναδείχθηκαν οι ακόμη πιο έντονα οι πολιτικές εκτουρκισμού των μουσουλμανικών μειονοτήτων από τη σύμμαχο πλέον, Τουρκία.

Η ΚΥΠΡΟΣ , ΟΙ ΕΛΛΑΔΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ Η ΘΡΑΚΗ

Κεντρικό σημείο σ' αυτήν την περίοδο, στις ελλαδοτουρκικές σχέσεις και την πολιτική τους για τη Θράκη και μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1950 , αποτελεί η Κύπρος. Οι εξελίξεις , στο κυπριακό ζήτημα , θα επηρεάζουν την πολιτική των δύο χωρών εντός των Νατοϊκών πλαισίων , αποτελώντας τον καταλύτη για τους μελλοντικούς σχεδιασμούς, τις επιδιώξεις και τους στόχους τους , στην Ελλαδική Θράκη. Ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1940 , είχαν αρχίσει μυστικές διαβουλεύσεις και συζητήσεις για την έναρξη ένοπλου αγώνα των Κυπρίων ενάντια στην αποικιοκρατία . Οι ελλαδικές κυβερνήσεις από την αρχή εμφάνισης του ζητήματος , έβλεπαν την Κύπρο ως τμήμα της Βρετανικής Αυτοκρατορίας και επόμενα ενταγμένο μέσα στη γενικότερη νατοϊκή φιλοσοφία και πολιτική .

Το 1946 , ο πρωθυπουργός Κ.Τσαλδάρης είχε δηλώσει πως **«ο κόσμος είναι διηρημένος εις δύο στρατόπεδα, το Αγγλοσαξωνικόν και το Σλαβικόν και η απόσπασις εδάφους της Βρετανικής αυτοκρατορίας ευνοείται υπό του σλαβικού στρατοπέδου»** .(27) Στις αρχές της του 1950 ο Κυπριακός λαός θα θέσει το ζήτημα της αυτοδιάθεσής του, ακολουθώντας τόσο το γενικότερο αντιαποικιακό κλίμα , όσο και την ιδιαιτερότητα του πρόσφατης ιστορίας του (εξέγερση τον Οκτώβριο του 1931 , ένταξη των Κυπρίων στον αγγλικό στρατό που προπαγάνδιζε τη θετική διάθεση της Μεγάλης Βρετανίας, για το εθνικό τους ζήτημα) , με άμεσο στόχο την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Τον Ιανουάριο του 1950 το 98% του Κυπριακού λαού υπέγραψε σε σχετικό δημοψήφισμα , που διοργάνωσε η Εκκλησία, το **«αξιούμεν την Ένωσιν της Κύπρου με την Ελλάδα»**. Για το δημοψήφισμα η ελλαδική κυβέρνηση είχε δηλώσει ότι **«αποτελεί ενέργεια μερικών ανεύθυνων στοιχείων , που θα ζημιώσει την Ελλάδα, μιας και δεν τίθεται ζήτημα Ένωσης της Κύπρου, με την Ελλάδα»**.Στα τέλη Μαΐου του 1950, θα φτάσουν στον Πειραιά, οι τόμοι του δημοψηφίσματος, όπου την κυπριακή εθνική πρεσβεία ,θα την υποδεχτεί χιλιάδες λαού ,αλλά όχι η επίσημη ελλαδική πολιτεία. Στις 3 Ιουνίου οι χιλιάδες υπογραφές , θα παραδοθούν στο προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων ,με σκοπό τις άμεσες ενέργειες για την προώθηση του αιτήματος , όταν την ίδια περίοδο δινόταν εντολή να μην αναφερθεί το Κυπριακό ζήτημα , στην ομιλία Έλληνα υπουργού στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.

Το 1951 θα ανοίξει με επεισόδια ανάμεσα στις δυνάμεις ασφαλείας και τους φοιτητές, οι οποίοι σύμφωνα με δήλωση της Κυβέρνησης, **«μπορούσαν να διαδηλώσουν στο πανεπιστήμιο, αλλά όχι στους δρόμους της Αθήνας για να μην εκτεθεί η Ελλάδα διεθνώς για την Κύπρο και υπάρξει αντιβρετανικό πνεύμα»**, ενώ παράλληλα είχε γίνει σύσταση από τις ΗΠΑ στην ελληνική κυβέρνηση να μη γίνει προσφυγή στον ΟΗΕ για την Κύπρο. Η Τουρκία , είχε ζητήσει από την Ελλαδική κυβέρνηση να μην ανακινήσει το Κυπριακό , πριν τη διεξαγωγή των εκλογών , για να μην γίνει θέμα κομματικής διαμάχης στο εσωτερικό . Άλλωστε το Σεπτέμβριο του 1953 , ο τουρκικός τύπος κατηγορεί το Menderes ότι κρατά στο Κυπριακό παθητική στάση . Ο γενικός γραμματέας του Λαϊκού κόμματος Kasim Gulak ,επίσημου φορέα των κεμαλικών ιδεών τόνιζε :

«οι Τούρκοι παρέμειναν επί αιώνας εις την Κύπρον, η οποία κατεκτήθη με το αίμα των προγόνων των, η νήσος τελεί σήμερον υπό

αγγλικήν κατοχήν οι δε Έλληνες είναι φίλοι της Τουρκίας, δι' αυτό επιθυμούν να διατηρηθή το σημερινόν καθεστώς εις την Κύπρο, εάν παραστή όμως ανάγκη αλλαγής του καθεστώτος της Κύπρου , η αλλαγή αυτή θα πρέπει να γίνη υπέρ της Τουρκίας» .

Επίσημως ο Τούρκος πρωθυπουργός άφηνε να εννοηθεί, μιλώντας σε Έλληνες διπλωμάτες , ότι η κυβέρνηση του ήταν ευμενώς διατεθειμένη στο Κυπριακό και δε θα υπήρχαν μεγάλες δυσκολίες, εάν η Ελλάδα υποχρεωνόταν να ενεργήσει επίσημως προ την κατεύθυνση της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα, *«υπό την βίαιη πίεση της κοινής γνώμης»*. (28) Ανεπίσημα η τουρκική κυβέρνηση σε συνεργασία με την Βρετανία και εθνικιστικές και παντουρκικές οργανώσεις στην Τουρκία και την Κύπρο , όπως *«η Κύπρος είναι Τουρκική»*(*“Kibris Turktur”*),ο *«Σύλλογος Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»*, φοιτητικές οργανώσεις, όπως η *«Εθνική Τουρκική Φοιτητική Ομοσπονδία»* (*“Milli Turk Talebe Federasyonu”*), στρατιωτικές συσπειρώσεις σαν την *«Τουρκική Οργάνωση Άμυνας-Αντίστασης »* (*«Turk Mukavet Teskilati»*) και την *«Volkan»* (*«Ηφαιστειο»*) ,στο νησί , οργάνωνε τα σχέδια διχοτόμησης στην Κύπρο , την εξάλειψη των Ελληνικών κοινοτήτων της Κωνσταντινούπολης, Ίμβρου και Τενέδου και την ανάδειξη ενός νέου ζητήματος, των μουσουλμανικών μειονοτήτων της Θράκης .

Η προέλευση της *“Kibris Turktur”*, μπορεί να βρεθεί το 1954 μέσα σε δύο σημαντικές πολιτικές ομαδοποιήσεις της *“Milli Turk Talebe Federasyonu”*, και των εκδοτών των μεγαλύτερων τουρκικών εφημερίδων. Μετά την βρετανική πρόταση για αυτοδιοίκηση της Κύπρου , τον Ιούλιο του 1954, η *“Milli Turk Talebe Federasyonu”*, εξέδωσε ένα φυλλάδιο , όπου ανέφερε πως , *«είναι ιερό χρέος μας να αντισταθούμε σε κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να διαταράξει την ηρεμία του νησιού, το οποίο είναι αναπόσπαστο τμήμα της πατρίδας μας και ιερή παρακαταθήκη των προγόνων μας»*. (29) Η *«Turk Mukavet Teskilati»* οργανώθηκε από την στρατιωτικοπολιτική ηγεσία της Τουρκίας , με στόχους , που περιέγραψε ο τότε υπουργός Εξωτερικών Fatin Rustu Zorlu: *«δημιουργία ανταρτοπόλεμου και ένοπλη στήριξη των θέσεων της Τουρκίας και αν παραστεί ανάγκη και το επιτρέψουν οι συνθήκες γενικός ξεσηκωμός για να τεθεί η Κύπρος υπό τον έλεγχο της Τουρκίας»*. Ο προϊστάμενος του τμήματος Κυπριακών Υποθέσεων του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών , Adnan Bulak, θα συμπληρώσει λέγοντας ότι *«ιδρύσαμε μια μυστική οργάνωση σε μια χώρα που βρίσκεται υπό αγγλική κυριαρχία με απώτερο σκοπό να προστατεύσουμε τα ύψιστα πολιτικά συμφέροντα της πατρίδας μας. Όπως και σε άλλες χώρες έτσι και η τουρκική Δημοκρατία έχει τα μυστικά της κονδύλια. Μέσω αυτών θα εξυπηρετείται η οργάνωση .Αν υπάρξει πρόβλημα θα το λύσουμε με το Zorlu . Ο Zorlu μου έχει πει ότι για το θέμα αυτό η πόρτα του γραφείου μου ήταν πάντα ανοιχτή»*. (30)

Το 1954 η βασίλισσα Φρειδερίκη στέλνει επιστολή στο Βρετανό πρωθυπουργό W.Churcill για την Κύπρο λέγοντας ότι ,*«σας κάνω έκκληση να μας βοηθήσετε να διατηρήσουμε ανοιχτή τη θύρα μεταξύ των χωρών μας , εκεί όπου μια συμφωνία θα ήταν ακόμη δυνατή ώστε να μην αναγκαστούμε να φέρουμε στο προσκήνιο και μπροστά στα βέβηλα μάπα των μαζών την οικογενειακή μας προστριβή»*. Ο βρετανός πρωθυπουργός, απαντώντας επισημαίνει πως *«ούτε τα συμφέροντα της Ελλάδας ,ούτε της Μεγάλης Βρετανίας αλλά ούτε και του NATO συνηγορούν*

*υπέρ της βρετανικής αποχώρησης από την Κύπρο» .Ταυτόχρονα σε επαφές του με τους Τούρκους, τους υποκινούσε να θέσουν **«ζήτημα καταπίεσης των ομοεθνών τους στη Δυτική Θράκη»**, ως αντίβαρο στην ανάδειξη του Κυπριακού. (31)*

Ο Χ. Χρηστίδης , σύμβουλος στο Υπουργείο Τύπου είχε σταλεί στην Κωνσταντινούπολη τον Απρίλιο του 1954, για να διερευνήσει τις τουρκικές προθέσεις σχετικά με το Κυπριακό, πριν την προσφυγή της Ελλάδας στον ΟΗΕ .Γράφοντας την αναφορά του τόνιζε ότι **«ωρισμένοι εφημερίδα διακηρύττουν ότι η τουρκική μειονότης της Δυτικής Θράκης έχει περιέλθει σε απόγνωση συνεπεία της αδίκου μεταχειρίσεώς της εκ μέρους των Ελλήνων κυβερνήσεως και λαού»**. Συνέχιζε , παρατηρώντας πως **«δοθέντος ότι η τουρκική αυτή μειονότης έχει ως αντιστάθμισμα την ελληνικήν τοιαύτην της Τουρκίας (Κωνσταντινουπόλεως, Ίμβρου ,Τενέδου) η σκέψις περί εφαρμογής αντιποίνων εναντίον των ομοεθνών μας αρχίζει να κατακτά έδαφος.....Όσο περισσότερο στεναχωρούμεν τους Άγγλους εις το ζήτημα της Κύπρου, τόσον περισσότερον πρέπει να είμεθα προετοιμασμένοι να ευρεθώμεν προ εκπλήξεων.Το θέμα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης προσέλαβε κατά τους τελευταίους μήνας οξύτητα λίαν συμφέρουσα εις τους Βρετανούς φίλους μας»** .Ο Χ.Χρηστίδης , κατέληγε με τη διαπίστωση ότι **«δεν πρέπει διόλου να μας φαίνεται αδύνατον να συνδυασθούν τα δύο ζητήματα ,οπότε θα ευρεθώμεν εις την λίαν δυσάρεστον ανάγκην να κάμωμεν υποχωρήσεις και προς τους Σλάβους» σχετικά με το άλλον ,πολύ σοβαρόν λογαρισμόν ανεκαθάριστον :της σλαυικής μειονότητος της Δυτικής Μακεδονίας»**. (32)

Η Ελλάδα τελικά προσέφυγε στον ΟΗΕ , υπό την πίεση της κοινής γνώμης , παρά τις νατοϊκές πιέσεις για το αντίθετο , τον Ιούλιο του 1954 .Ο πρωθυπουργός Α. Παπάγος δήλωνε ότι **«δεν θεωρούμε την διατήρηση της ελληνοτουρκικής φιλίας ασυμβίβαστη με μια ικανοποιητική λύση του κυπριακού ζητήματος. Αντίθετα πιστεύω ότι η διευθέτηση του προβλήματος αυτού θα ενδυναμώσει ακόμη περισσότερο τους δεσμούς οι οποίοι υπάρχουν σήμερα ανάμεσα στις δύο χώρες μας»** . Ο αμερικανός Υπουργός εξωτερικών Dulles , συνιστούσε στον Έλληνα πρωθυπουργό : **«περιμένετε, μη βιάζεσθε ,δεν είναι ακόμη καιρός, θα πείσουμε και εμείς την Τουρκία να μην αντιδρά, δεν πρέπει να διαταραχθή η ενότης του NATO»** .Η ελληνοτουρκική αντιπαράθεση για την Κύπρο , επηρέαζε τα αμερικανικά συμφέροντα αποδυνάμωνε τη συνοχή του NATO, ήταν προμήνυμα ελληνοτουρκικής ένοπλης σύρραξης, και υπονόμειε την πολιτική σταθερότητα στις δύο χώρες και έδινε την ευκαιρία να το εκμεταλλευθεί η ΕΣΣΔ. Στις 20 Αυγούστου 1954, εγγράφεται στην ημερήσια διάταξη η ελλαδική προσφυγή , με 9 ψήφους υπέρ και 3 κατά , Βρετανία ,Γαλλία , Αυστραλία ενώ απέχουν οι ΗΠΑ , Ολλανδία και Κολομβία . Υπέρ στο , Συμβούλιο Ασφαλείας ψηφίζουν η Σοβιετική Ένωση ,Κίνα, Συρία, **«ο λαός της Κύπρου δικαιούται αυτοδιάθεσως»** δηλώνει ο αντιπρόσωπός της M.Sukaiy , η Ισλανδία, η Κούβα,ο Ισημερινός, η Τσεχοσλοβακία ,η Βιρμανία και το Σιάμ , ενώ και η Γενική Συνέλευση επικυρώνει την εγγραφή με 30 υπέρ ,19 κατά και 11 αποχές. Οι σύμμαχοι της Ελλάδας στο NATO ψηφίζουν κατά της αυτοδιάθεσης της Κύπρου και οι αντίπαλοι της υπέρ, **«είναι καλώς γνωστόν ότι η πλειονότης του Κυπριακού πληθυσμού απαιτεί εντόνως την αυτοδιάθεσιν.Η Γενική Συνέλευσις δεν δύναται ν' αγνοήση την απαίτησιν ταύτην και είναι εκ καθήκοντος υπόχρεως να εξετάση το ζήτημα»** , θα τονίσει ο T.Malik , αντιπρόσωπος της Σοβιετικής Ένωσης.

Οι πρώτες αντιδράσεις στο NATO ,γίνονται αισθητές όταν 2 μέρες μετά την προσφυγή , ο αμερικανός Υπουργός Εξωτερικών J.Dulles, θα στείλει επιστολή στον έλληνα πρωθυπουργό Α. Παπάγο, στην οποία, **«εκφράζει την ανησυχία του για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις»**, ενώ στις 12 Οκτωβρίου 1954 ο εκπρόσωπος του Λευκού Οίκου, απαντώντας σε αμερικανό βουλευτή που ζήτησε να υποστηριχθεί η ελληνική προσφυγή ανέφερε :**«η αίτησις της ελληνικής κυβερνήσεως , όπως τα Ηνωμένα έθνη εξετάσουν το πρόβλημα της Κύπρου δημιουργεί την δυνατότητα δρυμιτάτης συζητήσεως , η οποία δυνατόν να έχη σοβαράς και δυσαρέστους απηχήσεις εις τας σχέσεις μεταξύ Ελλάδος, και Αγγλίας , δεδομένου ότι η τελευταία δεν ευνοεί αλλαγής της κυριαρχίας της Κύπρου»** και προβλέποντας τις εξελίξεις , κατέληγε : **«η τοιαύτη εξέλιξις δεν θα ήτο ευνοϊκή δια την τοπικήν συμμαχία μεταξύ Ελλάδος , Γιουγκοσλαβίας και Τουρκίας ή ακόμη δια την αρμονικήν λειτουργίαν του Βορειοατλαντικού Συμφώνου...»** (33)

Στα αντίμετρα της Αγγλίας ,στις ελλαδικές ενέργειες για την Κύπρο , εντάσσονται οι απειλές του εκπρόσωπου της στον ΟΗΕ , πρέσβη Selguid Loyd που είχε προβάλλει την ανάδειξη του ζητήματος της **«μακεδονικής μειονότητας»**.Εδώ κινείται και η προσπάθεια της **«Επιτροπής πολιτιστικών και θρησκευτικών οργανώσεων της Μακεδονίας»** που ισχυριζόταν ότι **«εκπροσωπούσε 100.000 Μακεδόνες των ΗΠΑ ,Καναδά ,Βραζιλίας»** .Αυτή η επιτροπή , κατέθεσε υπόμνημα στο γενικό γραμματέα του ΟΗΕ , με κατηγορίες εναντίον της Ελλάδας **«περί αρνήσεως των βασικών αρχών ελευθερίας στους βουλγαρικής και ρουμανικής καταγωγής πληθυσμούς της Μακεδονίας , ενώ ζητούσε από τον Οργανισμό , την αποστολή αντιπροσωπίας για τη διερεύνηση της κατάστασης στην Μακεδονία»** (Νοέμβριος 1954). Ακόμη είναι χαρακτηριστικές οι λογοκρισίες σε ραδιοφωνικές εκπομπές για την Κύπρο , στο Ραδιοφωνικό σταθμό Αθηνών , από το Βρετανό πρέσβη και οι συνεχείς παρατηρήσεις του για τη στάση του τύπου, σχετικά με το ίδιο ζήτημα

Αυτό που θα πρέπει να σημειωθεί είναι πως , κατά την περίοδο της ελληνικής προσφυγής στον ΟΗΕ (16/8/1954) , η Αγγλία ,έκανε παρέμβαση για προβλήματα που θα ανέκυπταν , από **«την τουρκική δήθεν αντίδρασης, από το δήθεν διωγμό της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης»**. Ο έμπειρος Έλληνας διπλωμάτης Αλέξης Κύρου, επισήμαινε ότι ,

«συκοφαντίες για κακομεταχείρισις από μέρους των ελληνικών υπηρεσιών και Ελλήνων κατοίκων , που αναγκάζουν τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης να μεταναστεύουν λαθραίως εις την Τουρκίαν...μικρό ποσοστό μεταναστεύουν στην Τουρκία , μέλη της μειονότητας χωρίς να υπάρχουν παράπονα. Η αύξηση του πληθυσμού στη Δυτική Θράκη και σημειούμενη στενότης γης ήγαγεν σε δυσανάλογον αύξησιν της αξίας της, έναντι της παρατηρούμενης εις την αραιοκατοικουμένην Ανατολικήν Θράκην. (Αξία ενός στρέμματος γης στη Δυτική Θράκη ίση με 4 στη Ανατολική Θράκη , με αποτέλεσμα την αύξηση των μεταναστευσάντων παρανόμως Τούρκων από Δυτική Θράκη στο διάστημα Σεπτεμβρίου 1953 μέχρι και Φεβρουάριο 1954) . Αυτοί μετανάστευσαν διότι ήθελαν να αποφύγουν στράτευσιν , την καταβολή νομίμων οφειλών προς το δημόσιο ή την ΑΤΕ και τη δίωξη από τον ποινικό νόμο. Σημειώνονται

επιχειρήσεις λαθρομενάστευσης επί χρηματική αμοιβή υπό τινών Ελλήνων και Τούρκων επιχειρηματιών, ενώ συχνές, είναι την εποχή αυτή μετακινήσεις στη Δυτική Θράκη του εν Θεσσαλονίκη προξενικού εκπροσώπου ξένης δυνάμεως...στις αρχές του 1955 είχαν επιστρέψει 3.145 Τούρκοι στη Δυτική Θράκη, οι μισοί περίπου από αυτούς που είχαν φύγει λαθραία. Ειδικότερον ως προς τους όρους διαβίωσης της φιλησύχου και φιλονόμου τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης και την έναντι αυτής συμπεριφοράν των ελληνικών αρχών, καθώς και για την από κομμουνιστικής ιδιαίτερα πλευράς υποβολιμαίαι εκδηλώσεις περί Ανατολικής Θράκης και Κωνσταντινουπόλεως έχουν εμπνεύσει πραγματικούς φόβους εις αρκετούς εκ των Τούρκων πολιτικών και δημοσιογράφων. Ευχής έργον θα ήτο να έδιδον οι Τούρκοι αρθρογράφοι ολιγωτέραν πίστην εις τους πράκτορας ξένων υπηρεσιών και περισσοτέραν εις τα συνεχείς δημοσίας διαβεβαιώσεις των βουλευτών της μειονότητας, κ.κ. Νουρή και Γιλμάζ της Ξάνθης και Χασάν Ογλού Γιουσούφ και Γιουσούφ Χασάν της Κομοτηνής, των μουφτήδων Κομοτηνής, Ξάνθης και Διδυμοτείχου, των προέδρων των διαχειριστικών επιτροπών της βακουφικής περιουσίας Ξάνθης, Αλεξανδρουπόλεως, ότι ουδέν σοβαρόν παράπονο έχουν να διατυπώσουν». (34)

Σχετικά με την Κύπρο, έλεγε πως κάθε αντιπαράθεση,

«θα απέβαινεν εις άκρον δυσάρεστος δια την ελληνοτουρκικήν συμμαχίαν», ενώ για το ζήτημα των μειονοτήτων στην Ελλάδα και την Τουρκία, παρέθετε «το βάσιμον της γνώμης του διακεκριμένου βρετανού πολιτικού (Noel-Barker) ως προς τας μελλοντικές σχέσεις μεταξύ του ελληνικού καί τουρκικού στοιχείου της Κύπρου, καταδεικνύεται και εκ της σημερινής καταστάσεως της ελληνικής μειονότητας της Κωνσταντινουπόλεως και της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης. Η καλή θέλησις και η αγνότης των προθέσεων των Κυβερνήσεων της Αγκύρας και των Αθηνών, επέτρεψαν πράγματι την βαθμιαίαν εφαρμογήν ενός αμοιβαίως ικανοποιητικού καθεστώτος. Αι δύο μειονότητες μακράν του να αποτελέσουν εμπόδιον δια την συνεχώς κατοχυρουμένην ελληνοτουρκικήν φιλίαν, όλως αντιθέτως αποδείχτηκαν εξυπηρετικάί της φιλίας αυτής. Το αυτό ως εικός συμβαίνει και ως προς τους 5000 Τούρκους της Ρόδου και της Κω». Και ο Κύρου, καταλήγοντας δήλωνε ότι «ως οι περισσότεροι Έλληνες είναι και ο γράφων προσηλωμένος εις την ιδέαν μια πραγματικής ελληνοτουρκικής συνεργασίας. Δι' ό και εύχεται εκ βάθους καρδιάς όπως θελήση η συμμαχική κυβέρνησις της Αγκύρας». (35)

Ο ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΤΟΥΡΚΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ

Για τις μουσουλμανικές μειονότητες στις αρχές της δεκαετίας του 1950 , συνεχιζόταν μία από τις φάσεις της πορείας τους που ξεκίνησε από την οριστική ενσωμάτωση της Θράκης στο Ελλαδικό κράτος. Από τον τρόπο της εσωτερικής τους συγκρότησης , τη στάση τους έναντι της πολιτείας και των θεσμών της , έως τις σχέσεις τους με το χριστιανικό πληθυσμό και αυτές με την Τουρκία. Κατά την πρώτη περίοδο, από τη Συνθήκη της Λωζάνης μέχρι τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια , ο βασικός παράγοντας που καθορίζει τη στάση και τη συμπεριφορά της μειονότητας είναι ο θρησκευτικός και συνιστά το μοναδικό στοιχείο συνοχής στις μειονότητες. Αυτός καθορίζει, τη συνολική στάση των μειονοτήτων απέναντι στο Ελλαδικό κράτος , στάση αρμονική εφ' όσον δεν επιδιώκεται παρέμβαση στα θρησκευτικά τους ζητήματα. Η σχέση τους με την Τουρκία, είναι σχετικά αποστασιοποιημένη, σε ορισμένες φάσεις σημειώνεται και ως είναι και εχθρική , αφού μέσω του προξενείου της Κομοτηνής, παρεμβαίνει στην άσκηση των θρησκευτικών τους καθηκόντων .

Το τουρκικό κράτος που διανύει μια πολύ σημαντική φάση με την αρχική αμφισβήτηση των κεμαλικών αρχών με έμφαση (**Ρεπουμπλικανισμός, Εθνικισμός, Κρατικισμός, Κοσμικισμός, Λαϊκισμός , Ρεφορμισμός**) , όταν οι μουσουλμανικές μειονότητες , στη Θράκη , παρέμεναν στα παλαιομουσουλμανικά θεοκρατικά χαρακτηριστικά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στην περίοδο αμέσως μετά τον εμφύλιο πόλεμο , η μειονοτική ηγεσία εξακολούθησε να είναι αυτή που ήταν και κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας : οι «αγάδες» και το ιερατείο. Οι «αγάδες» έλκοντας την καταγωγή τους από την Οθωμανική κατοχή του χώρου , βρισκόταν για πολλά χρόνια σε σύγκρουση με την νεοτουρκική και αμέσως , μετά την κεμαλική ιδεολογία , για ταξικούς και θρησκευτικούς λόγους και δέχονταν μικρή επιρροή από το σύγχρονο τουρκικό κράτος . Αν και στερήθηκαν , τις μεγάλες ιδιοκτησίες τους , τα τσιφλίκια με την αγροτική μεταρρύθμιση στον Ελλαδικό χώρο, επί Ε. Βενιζέλου , δεν στερήθηκαν και τα οικονομικά τους μέσα. Προσαρμόστηκαν στις νέες συνθήκες και ανέλαβαν το ρόλο των διαμεσολαβητών μεταξύ των μουσουλμάνων και του Ελληνικού κράτους , εξασφαλίζοντας έτσι τον πλουτισμό αλλά και τη διατήρηση του κοινωνικού τους κύρους . Αυτό ενισχύθηκε και από το γεγονός , ότι η πλειοψηφία των μουσουλμάνων αντιμετωπίζει δυσκολίες στη γλώσσα , βρίσκεται σε απόσταση από τα διοικητικά κέντρα και βλέπει με δέος το κράτος, και επόμενα αντιμετωπίζει μεγάλες δυσκολίες στην διεκπεραίωση των υποθέσεων του . Έτσι η συγκεκριμένη ηγετική ομάδα , γνωρίζοντας αυτές τις αδυναμίες, επιβίωσε για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Γι' αυτό άλλωστε συνέβαλλε με τον τρόπο της , στην διατήρηση της απομόνωσης των μειονοτήτων από τον κοινωνικό της περίγυρο , εκπροσωπώντας την , στις σχέσεις τους με τη πολιτεία και κυρίως , πολιτικά, συμμετέχοντας στα κόμματα της χώρας .

Για το μουσουλμανικό ιερατείο τα πράγματα ήταν ακόμη πιο ξεκάθαρα . Φανατικοί παλαιότουρκοι, αντικεμαλικοί, που δεν έβλεπαν με θετική ματιά τις κεμαλικές μεταρρυθμίσεις, όπως άλλωστε και οι συνάδελφοί τους στην Τουρκία, οι θρησκευτικοί ηγέτες των μειονοτήτων , βρέθηκαν αντιμέτωποι με τις κεμαλικές ιδέες για την κατάργηση του χαλιφάτου και τη δημιουργία λαϊκού κράτους . Έτσι εξακολούθησαν να ασκούν τα θρησκευτικά αλλά και τα κοσμικά τους καθήκοντα . Με τον ιερό νόμο αλλά και την Ελληνική νομοθεσία το θρησκευτικό προσωπικό της μειονότητας, πέρα από τα θρησκευτικά καθήκοντα ασκεί και κοσμικό λειτούργημα, σε ζητήματα που αφορούν τη σύναψη και

λύση των γάμων σε θέματα κληρονομικών υποθέσεων, όπου ο μουσουλμάνος Έλληνας πολίτης δεν είναι υποχρεωμένος να προσφύγει στα τακτικά δικαστήρια. Τα νέα δεδομένα στην Τουρκία θα έχουν και σ' αυτούς τα εμφανή αποτελέσματά τους, με το τουρκικό γενικό προξενείο της Κομοτηνής να κρατά πρωταγωνιστικό ρόλο, περιορίζοντας τη δράση τους και τοποθετώντας, εμπιστούς του, προκειμένου, να παρεμβαίνει στους χώρους λατρείας υπέρ του κεμαλικού κράτους και ιδεών.

Σ' αυτήν την φάση, το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής, αρχίζει να κρατά όχι απλώς στο συντονιστικό ρόλο, στην είσοδο των νέων ιδεών και την επικράτησή τους στη Θράκη, αλλά τον πρωταγωνιστικό, ως χώρος ιδεολογικής και πολιτικής συσπείρωσης των ηγετών των μουσουλμανικών μειονοτήτων. Το προξενείο όπως αναφέραμε, είχε αρχίσει τη λειτουργία, στην Κομοτηνή το 1930 με τη συγκατάθεση του Βενιζέλου και μετά το ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας. Μέχρι τότε λειτουργούσε ως προξενικό γραφείο υπό την εποπτεία του τουρκικού προξενείου της Θεσσαλονίκης. Τότε, στην Ελλάδα παραχωρήθηκε αμοιβαία το δικαίωμα να ιδρύσει προξενείο, επιλέγοντας όμως την Αδριανούπολη και όχι την Ίμβρο, όπως είχε ζητηθεί από πρόσφυγες από τις Θρακικές Σποράδες και άλλους φορείς, προφανώς λόγω του νέου κλίματος ευφορίας στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, που δεν είχε καμία ένδειξη διωγμών της ελληνική μειονότητας. Το 1950 η Τουρκική Δημοκρατία αναβάθμισε το προξενείο της Κομοτηνής σε γενικό. Είχε ήδη θέσει τη σφραγίδα του, με φανερές επεμβάσεις για ορισμένες δραστηριότητες μέσα στις μουσουλμανικές μειονότητες, απέλαση παλαιομουσουλμάνων, το 1948 είχε αναπτύξει έντονη δράση για την εκλογή των Μουφτήδων Ξάνθης και Κομοτηνής, ενώ το 1949 οι Ελληνικές αρχές επέτρεψαν στους υπαλλήλους του, να περιοδεύσουν στους ορεινούς οικισμούς των Πομάκων και να χορηγήσουν οικονομική βοήθεια.

Το 1955 με δεδηλωμένη τη θέση της Ελληνικής πολιτείας για αλλαγή του χαρακτηρισμού των μειονοτήτων υπήρξε αποκάλυπτη επέμβαση του Τούρκου προξένου και ανάμειξή του στη λειτουργία των μειονοτικών σχολείων, όπως στον Άρατο Ροδόπης, ενώ το ρόλο του προξενείου και των καθοδηγούμενων από αυτό «νεωτεριστών» δασκάλων, ανέδειξαν τόσο η «Ένωση Μουσουλμάνων Ελλάδος σε υπόμνημά, προς τον Εξοχώτατο Υπουργόν Βορείου Ελλάδος (Κομοτηνή τη 29 Αυγούστου 1955)» θέτοντας ανοιχτά την «ανάμιξιν του Τούρκου προξένου εις το ζήτημα της αλλαγής των ημερών αργίας παρά τα αντίθετα αισθήματα του λαού». (βλ. Παράρτημα). Στο ρόλο του τουρκικού προξενείου Κομοτηνής αναφέρθηκαν και οι συντηρητικοί δάσκαλοι σε έγγραφό τους (20-3-1964) προς τον πρόεδρο της Κυβέρνησης της Ένωσης Κέντρου, Γ. Παπανδρέου, όπου κάνοντας και αυτοί λόγο για τους «νεωτεριστές» συναδέλφους τους, που βοηθούνται στη δράση τους από το τουρκικό προξενείο επισήμαναν τα εξής:

«από πολλών ετών ημείς οι Μουσουλμάνοι διδάσκαλοι διηρέθημεν εις δύο παρατάξεις, εις τους νεωτεριστάς και τους συντηρητικούς..εις τον Σύλλογόν μας υπό την επωνυμίαν «ΈΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔ/ΛΩΝ ΔΥΤ. ΘΡΑΚΗΣ» διεξήχθησαν τότε σφόδραι συζητήσεις...οι νεωτερισταί επέμειναν να στραφώμεν και ν' απευθυνθώμεν προς την Τουρκικήν Κυβέρνησιν, δια να ζητήσωμεν οικονομικήν πινά βοήθειαν, δια την βελτίωσιν της θέσεως μας και δια την στενοτέραν κατόπιν ταύτης αντιμετώπισιν των συνθηκών διαβιώσεώς μας....ημείς οι συντηρητικοί

διεφωνήσαμεν ριζικώς , ως προς την ακολουθητέαν γραμμήν. Δεν ηδυνάμεθα να συγχωρήσωμεν τους εαυτούς μας , κρούοντας άλλην θύραν , την σπυγμήν καθ' ην ζώμεν εν Ελλάδι , είμεθα Έλληνες υπήκοοι και δι' ημάς υπάρχει μόνον το Ελληνικόν Κράτος. Εν τη επιμονή και επιθυμία μας τότε να απευθύνωμεν έκκλησιν προς την ελληνικήν κυβέρνησιν , δια την βελτίωσιν της θέσεως μας , διεχωρίσαμεν ημεείς τας ευθύνας και την θέσιν μας έναντι της άλλης μερίδος των συναδέλφων μας. Αύτη υπήρξεν η αιτία του διχασμού....Οι νεωτερισταί ενεργούντες τη υποδείξει και προτροπή του Προξενείου Κομοτηνής , κατόπιν αλεπαλλήλων μεταβάσεων των εις την Άγκυραν , επέτυχον να ψηφισθεί υπό της Κυβερνήσεως της Αγκυρας εις ειδικός νόμος συμφώνως προς τον οποίον λαμβάνεται πρόνοια δια τους εν τη Δυτική Θράκη Διδασκάλους.Ο νόμος ούτος εκδοθείς την 20/12/1960 αποτελείται εξ επτά άρθρων .Βάσει του Νόμου οι εν Δυτική Θράκη Διδάσκαλοι θα λαμβάνουν μίαν οικονομικήν ενίσχυσιν μηνιαίως, επί πλέον των αποδοχών των παρά της τουρκικής κυβερνήσεως .Λαμβάνεται ωσαύτως πρόνοια συνταξιοδοτήσεως αυτών μετά την συμπλήρωσιν ορισμένων ετών.Ο νόμος ούτος είναι δεσμευτικός δια τους ευεργετούμενους. Ειδικώτερον εις το 3ον και 4ον άρθρον διευκρινίζεται όπι θα τύχουν βοήθειας και συντάξεως οι διδ/λοι οι αποκηρύσσοντες τον παλαιοτουρκισμόν , οι οπαδοί και δη φανατικοί λάτρεις του Κεμαλικού Καθεστώτος εν Τουρκία...Αναλαμβάνουν την υποχρέωσιν να βοηθήσουν δι' όλων των μέσων και των δυνάμεών των δια την επικράτησιν του κεμαλισμού εις τους εν Δυτική θράκη διαβιούντες Μουσουλμάνους....Ήδη ο προαναφερθείς Σύλλογος Μουσουλμάνων Διδ/λων διοικούμενος πάντοτε από νεωτεριστάς , κατέστη τυφλόν όργανον και φερέφωνον του τουρκικού προξενείου Κομοτηνής.Οι εκτελεσταί των κατευθυντηρίων γραμμών τυγχάνουν πάσης εξυπηρετήσεως και διευκολύνσεων .Αύτη είναι σήμερον η αληθής επικρατούσα κατάστασις...Δεν επιθυμούμεν να γίνωμεν έρμια και εκτελεσταί των επιταγών του Κεμαλικού καθεστώτος. Αι συνειδήσεις των ελεύθερων ανθρώπων δεν αζγοράζονται με χρήματα διόπι αποτελούν τον έλεγχον και τον κριτήν των όσων πιστεύουν , των όσων λέγουν και όσων πράττουν.Αυτήν την τακτικήν δυστυχώς ακολουθούν οι νεωτερισταί. Την τακτικήν του εκφοβισμού ,της καταπίεσεως , της απειλής , του προσηλυτισμού , με θεμιτά και αθέμιτα μέσα, του δελεασμού. Αντικειμενικός σκοπός αυτών είναι να εξαρθρώσουν ημάς από τα σχολεία. Να παύσωμεν να είμεθα διδ/λοι και να μας αντικαταστήσουν δι' άλλων γηγενών , οίτινες εφοίτησαν εις τα Διδασκαλεία της Τουρκίας κατηχημένοι και εμποτισμένοι με τας ιδέας του Κεμαλισμού. Θα είναι οι ίδιοι οι οποίοι θα ενσταλλάξουν στις αθώες και αγνές παιδικές ψυχές ό,τι

και όπως τους παραγγελθεί. Θα είναι οι ίδιοι οι οποίοι σαν δάσκαλοι θα ενσπείρουν νέας ιδεάς εις την μειονότητα, θα εξάψουν πάθη και θα κλονίσουν την εμπιστοσύνην του συνόλου της φιλησύχου κα νομοταγούς μειονότητας προς το Ελληνικόν Κράτος. Προ ημερών η Ένωσις αύτη των Μουσουλμάνων διδασκόντων απέστειλεν έγγραφον εις την Νομαρχίαν Ροδόπης, ως εξωδίκως επληροφορήθημεν, δια του οποίου υποβάλλει την παράκλησιν όπως του λοιπού διορίζονται διδάσκαλοι εις τα σχολεία αποκλειστικώς οι έχοντες πτυχίον διδ/λου -φοιτήσαντες εις τα Διδασκαλεία της Τουρκίας. Έκδηλος η πρόθεσις και ο σκοπός της τοιαύτης ενεργείας.»

Γίνεται παράθεση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι συντηρητικοί μουσουλμάνοι δάσκαλοι και αφού ζητείται να υλοποιηθούν, καταλήγουν πως **«με αναπτειρωμένον το φρόνημα και την προσωπικότητα αναγεννημένοι πνευματικώς και ψυχικώς θα επιδοθώμεν απερίσπαστοι και αφωσιωμένοι εις το μέγαλον έργον μας πιστοί εις την κείμενην Νομοθεσίαν»**(βλ. Παράρτημα).

Το προξενείο, παρεμβαίνει στην προσωπική ζωή πολλών μουσουλμάνων και καθορίζει σε μεγάλο βαθμό το μέλλον τους, με τη δημιουργία της «μαύρης λίστας», μιας ονομαστικής κατάστασης ανεπιθύμητων μουσουλμάνων, που δεν τους επιτρέπεται η είσοδος στην Τουρκία, οι σπουδές στη γειτονική χώρα, συναντούν στην καθημερινή τους ζωή, την αντίδραση του κοινωνικού τους περιγύρου κ.ά, ενώ σαφής είναι η δράση του προξενείου στις εθνικές και δημοτικές εκλογικές διαδικασίες, για ανάδειξη των αρεστών και των επιθυμητών.

Συνέπεια αυτής της πολιτικής ελληνοτουρκικής φιλίας, υπό την υψηλή προστασία του NATO, δεδομένο αυτή εξυπηρετούσε τα συμφέροντά του στην περιοχή είναι η σχετική ομογενοποίηση των μουσουλμανικών μειονοτήτων. Με τη επιβολή της υποχρεωτικής εκμάθησης της τουρκικής από το σύνολο των μειονοτήτων και την ανάρτηση των πινακίδων με το χαρακτηρισμό «τουρκικό σχολείο», οι μειονότητες αποκτούν κοινό γλωσσικό ιδίωμα και κοινό ψευδεπίγραφο εθνικό χαρακτήρα. Πάγιο αίτημα Τουρκίας, από την αρχή της δεκαετίας του 1950, ήταν η τοποθέτηση από την Τουρκία δασκάλων στα Πομακικά χωριά της Ξάνθης και της Κομοτηνής, και γενικότερα στους χώρους των μουσουλμανικών μειονοτήτων προκειμένου να γίνει πιο εύκολα ο γλωσσικός εκτουρκισμός, και να ακολουθήσει ακόμη πιο εύκολα η προπαγάνδα της νέας κεμαλικής πραγματικότητας. Οι περισσότεροι από αυτούς τους δασκάλους είχαν ανθελληνικά αισθήματα που τα μετέδιδαν στους μαθητές τους. Αργότερα εξέδωσαν βιβλία με τις εμπειρίες τους από τη θητεία τους στη Θράκη όπως ο Adil Ozgus, καθηγητής στο μειονοτικό Λύκειο Κομοτηνής (1967-1971), ο οποίος το 1974 εξέδωσε βιβλίο με τίτλο **“Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης”** με συνεχείς αναφορές **«στην Ελληνική βαρβαρότητα»** και το 1986 εκδόθηκε το βιβλίο **“Δυτική Θράκη”** του Nadir Yaz Aglayan, δάσκαλου σε μειονοτικά σχολεία από το 1980 έως το 1984.

Από το σχολικό έτος 1953-1954, η κυβέρνηση Παπάγου, απέσυρε τα μεταφρασμένα και τυπωμένα βιβλία, που εκδιδόταν από το ελληνικό κράτος, στην τουρκική γλώσσα και δέχθηκε την εισαγωγή τουρκικών διδακτικών βιβλίων, το πρώτο βήμα στις μονομερείς παραβιάσεις της συνθήκης της Λωζάννης, όσον αφορά τη διδασκαλία της γλώσσας των μειονοτήτων και την εισαγωγή της τουρκικής πολιτικής, σε μια περιφέρεια του Ελλαδικής πολιτείας.

Η Τουρκική κυβέρνηση , συνεχίζει να συνδέει το **«ζήτημα της μεταχείρισης των Τούρκων της Δυτικής Θράκης»** , με το ζήτημα της Κύπρου και κάνει λόγο πλέον σε διεθνή κείμενα για τουρκική εθνική κοινότητα (turkish community) . (36) Στη δεκαετία του 1950 η επιδίωξη της Τουρκίας να αναγνωρισθεί η μειονότητα της Θράκης ως τουρκική υπήρξε συνεχής. Η διαλλακτικότητα και η «υποχωρητικότητα» στην προσέγγιση των ελληνοτουρκικών διαφορών ,κατήυθνε την ελληνική διπλωματία σε ατυχείς επιλογές. Αποκορύφωμα αυτών υπήρξε η επίσημη μεταβολή του όρου «τουρκική» αντί του «μουσουλμανική» μειονότητα τόσο από τον έλληνα νομοθέτη όσο και από την ελληνική διοίκηση . Συγκεκριμένα με το ΝΔ 3065/54 (ΦΕΚ 239/9-10-1954) **«περί του τρόπου λειτουργίας Τουρκικών Σχολείων Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως Δυτικής Θράκης και ρυθμίσεως ζητημάτων πινών αφορώντων εις την εποπτεϊάν αυτών και τους «Επιθεωρητάς Τουρκικών Σχολείων Δυτικής Θράκης»** , όλοι οι συντρέχοντες στην προαγωγή της στοιχειώδους εκπαίδευσης των μουσουλμανοπαίδων , χαρακτηρίσθηκαν από κοινού κατά τρόπο που μπορούσε να δημιουργήσει αμφιβολίες ακόμη ως προς την εθνικότητά τους.

Συγκεκριμένα ο νόμος προέβλεπε :

«Άρθρον 1^ο

1.Δια την ίδρυσιν τουρκικών σχολείων Στοιχειώδους εκπαιδύσεως εις την Δυτικήν Θράκην απαιτείται αίτησις υπογεγραμμένη υπό δεκαπέντε τουλάχιστον γονέων ή κηδεμόνων απολαυόντων των αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων του Έλληνος πολίτου και μονίμων κατοίκων της πόλεως , κωμοπόλεως , χωρίου , συνοικισμού ή συνοικία της τοπικής περιφέρειας , εν ή ζητείται η ίδρυσις του σχολείου οίτινες θεωρούνται και ως ιδρυταί.2. Η άδεια ιδρύσεως και λειτουργία τουρκικών σχολείων εις την Δυτικήν Θράκην χορηγείται υπό της Γενικής Διοικήσεως Θράκης μετά συμφώνου γνώμης του Επιθεωρητού των Τουρκικών Σχολείων , τηρουμένων κατά τα άλλα των ισχυουσών διατάξεων δια την χορήγησιν αδείας ιδρύσεως και λειτουργίας των ιδιωτικών σχολείων.3.Τα νυν λειτουργούντα τουρκικά σχολεία , εφ' όσον δεν κέκτηνται άδειαν ιδρύσεως και λειτουργίας , δέον όπως δια την οικείαν εφορείαν , υποβάλωσιν εντός τριμήνου από της δημοσιεύσεως του παρόντος , αίτησιν προς τούτο , συμφώνως προς τα εν τωις εδάφ. 1και 2 του παρόντος άρθρου οριζόμενα»
.(37)

Ειδικότερα ο χαρακτηρισμός της μειονότητας ως τουρκικής, συνέβαλε στην αποδιοργάνωση των σχέσεων μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ,ενθαρρύνοντας την επιδίωξη της δεύτερης , να επαναπροσδιορίσει το νομικό πλαίσιο των μειονοτήτων, καθ' υπέρβαση, της **«αρχής της διακρατικής αμοιβαιότητας»**.Επίσης ενθάρρυνε τη διάσπαση της οργανικής συνοχής των μουσουλμάνων εφόσον οι χαρακτηριζόμενοι ως «νεωτεριστές» νομιμοποιούνταν στην αναπαραγωγή των κοινωνικών σχέσεων τους, με γνώμονα τις αρχές του κεμαλισμού. Ο χαρακτηρισμός της μειονότητας ως «τουρκικής» υπέκρυπτε τον κίνδυνο να αποτελέσει το γεγονός πηγή δικαιοκρίσις του νομοθέτη ή της διοίκησης , να δικαιολογήσει αυθαίρετες κρίσεις της δικαστικής εξουσίας και να

μεταβληθεί σε παράγοντα διάσπασης της νομολογίας. Η επίκλησή της εξάλλου από την πολιτική εξουσία θα συνιστούσε έναυσμα για τον παραμερισμό των ισλαμικών αρχών και αξιών που εντάχθηκαν ως ισχύουσες στο δικαιοσύστημά μας. (38)

Με τα ΝΔ 2203/52 και ΝΔ 3065/54 το ελλαδικό κράτος μετά από διάβημα του τούρκου πρέσβη στην Αθήνα, Cemal Husni, στον πρωθυπουργό Α. Παπάγο, αποφασίζει και δια του Γενικού Διοικητή Θράκης Γ. Φεσσόπουλου, υλοποιεί την χρήση **«εφ' εξής εις πάσας περιπτώσεις του «Τούρκος-Τουρκικός» αντί του τοιούτου «Μουσουλμάνος -Μουσουλμανικός»**. Υποχρεώνονται οι Δήμαρχοι και Πρόεδροι Κοινοτήτων να το εφαρμόσουν, αντικαθιστώντας σε πρώτη φάση διάφορες επιγραφές που αναφέρουν το θρησκευτικό και όχι το εθνικό χαρακτηρισμό της μειονότητας, **«κατόπιν διαταγής του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως»** (βλ. Παράρτημα). Με συνεχή έγγραφά του (Ε.Π 728/ 22-4-54 και Α 24869/22-12-54 και Α 202/5-1-55) ο γενικός διοικητής Θράκης, διαπιστώνει ότι **«παρά τας αυστηράς διαταγές της Κυβερνήσεως, περί της αντικαταστάσεως του λοιπού των όρων «Μουσουλμάνος -Μουσουλμανικός» δια των τοιούτων «Τούρκος -τουρκικός», εις το χωρίον Αρατος επί της δημοσίας οδού Κομοτηνής -Αλεξανδρουπόλεως, υφίσταται επιγραφή εμφανεστάτη αναγράφουσα «Μουσουλμανικόν Σχολείον»**. Ζητούσε **«ν' αντικατασταθή αμέσως, τόσον αυτήν όσο και πάσα άλλη τυχόν υπάρχουσα εις την περιοχήν του Νομού Ροδόπης**, και κατέληγε τονίζοντας για ακόμη μια φορά όπως, **«οι κ.κ. Νομάρχαι, προς ους η παρούσα κοινοποιείται, να μεριμνήσουσιν δια την αποκατάστασιν των τυχόν υπάρχουσών τοιούτων επιγραφών εις άπασαν την περιοχή»** (βλ. Παράρτημα).

Να σημειωθεί ότι τις μεγαλύτερες η συγκεκριμένη απόφαση συνάντησε τις μεγαλύτερες αντιδράσεις σε ολόκληρο το μουσουλμανικό πληθυσμό της Θράκης και ιδιαίτερα στους Πομάκους, αφού για παράδειγμα από τα 76 σχολεία του νομού Ξάνθης, μόνο αυτό του Εχίνου άλλαξε την πινακίδα του. Αυτά τα διατάγματα αποτελούν την πιο επίσημη αποδοχή από πλευράς ελλαδικής πολιτείας, ύπαρξης Τούρκων στη Θράκη και όχι μουσουλμανικών μειονοτήτων, μετά την υπογραφή του μορφωτικού πρωτοκόλλου, το 1951. Έρχονται να συνεχίσουν την πορεία της πολιτικής εντός των Νατοϊκών ορίων, πλαισίων και προτεραιοτήτων της Ελλάδας και την μονομερή κατάργηση βασικών άρθρων της Συνθήκης που διέπουν τις μουσουλμανικές μειονότητες.

Παράλληλα με τις συγκεκριμένες διοικητικές αποφάσεις, το ελλαδικό κράτος διέταξε το καλοκαίρι του 1955, τον επιθεωρητή των μουσουλμανικών σχολείων Δυτικής Θράκης Σ. Μηναιδη, να συγκαλέσει τοπικά συνέδρια Πομάκων δασκάλων και να τους συστήσει την εγκατάλειψη της αραβικής και τη διδασκαλία της λατινικής γραφής. Σ' αυτό είχε άμεση συνέργεια και το τουρκικό προξενείο και γενικά των Τούρκων διπλωματών στην Ελλάδα, με αποκορύφωμα την επίσκεψη του Τούρκου πρέσβη στην Αθήνα Kamuran Gurun, το Σεπτέμβριο του 1973, που απέβη αποφασιστική, για την επιβολή της λατινικής γραφής στους ομόθρησκους του Πομάκου.

ΟΙ ΔΙΩΞΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ, ΤΟ 1955 ΚΑΙ Η ΘΡΑΚΗ

Τη νύχτα της 5ης προς 6η Σεπτεμβρίου, 1955, θα εκραγεί εκρηκτικός μηχανισμός μέσα στον κήπο του τουρκικού προξενείου Θεσσαλονίκης και έξω από το φερόμενο ως σπίτι του Mustafa Kemal Ataturk, ιδιοκτησίας της Τουρκικής Δημοκρατίας. Ο κλητήρας του προξενείου έπεσε σε

αντιφάσεις, σχετικά με τα αίτια της έκρηξης και τελικά ομολόγησε ότι αυτός έβαλε τη βόμβα, προσθέτοντας ότι του την έδωσε, κάποιος μουσουλμάνος εκ Θράκης. Ο μουσουλμάνος ήταν ο Oktay Egin, φοιτητής της Νομικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από την Κομοτηνή, ο οποίος και ομολόγησε την πράξη του. Ο Egin είχε εισαχθεί στο Πανεπιστήμιο χωρίς εξετάσεις και ο πατέρας του, Faik Egin, δάσκαλος στο σχολείο της Σαλμώνης Ροδόπης είχε υποστηριχθεί μαζί με τον Osman Ustunder, από το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής, ως υποψήφιος βουλευτής των Φιλελευθέρων το 1952. Ο Oktay Egin αφέθηκε ελεύθερος με εγγύηση και ο τούρκος πρόξενος της Κομοτηνής Ahmet Umar, τον φυγάδευσε στην Τουρκία, όπου εργάστηκε αρχικά στον ραδιοσταθμό της Κωνσταντινούπολης, στη διεύθυνση του Αστυνομικού σώματος, στην Τουρκική Εθνική Οργάνωση Πληροφοριών (MIT), ενώ το 1993 διορίστηκε νομάρχης στην Καππαδοκία.

Η χλιαρή αντίδραση της ελλαδικής κυβέρνησης και η τάση της να υποβαθμίσει το ζήτημα, δεν φάνηκε μόνο από τη στάση που κράτησε εκείνο το διάστημα, χαρακτηριστικά ο Υπουργός Εξωτερικών Σ. Στεφανόπουλος δήλωσε ότι **«τα επεισόδια στην Κωνσταντινούπολη και τη Σμύρνη, εναντίον της Ελληνικής μειονότητας, είναι λυπηρά. Η νηφαλιότητα με την οποία αντέδρασε η Ελληνική κοινή γνώμη στις ταραχές αυτές αποδεικνύει πόσο βαθιά ριζωμένη είναι η ελληνοτουρκική φιλία στην Ελληνική ψυχή»** (39), αλλά και αργότερα, όταν δύο ημέρες μετά την ορκωμοσία του νέου πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή, ο υπουργός Γ. Ράλλης χαρακτήριζε **«ως εξάλλους τους ζητούντας δίκην των Τούρκων προβοκατόρων, και εδήλωνε ότι ήτο αντίθετος εις πάσαν ιδέαν διεξαγωγής της δίκης»**. Μάλιστα αντί να τιμωρηθούν οι Τούρκοι ένοχοι (ο θυρωρός και ο φοιτητής) και να συζητηθεί η συμμετοχή και η μεγάλη ευθύνη των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών στο συμβάν, αφού η Βρετανία ήθελε τότε την ελληνοτουρκική ένταση λόγω της Κύπρου, τιμωρήθηκαν οι Ν.Βλαχογιάννης και Π.Παναγιωτόπουλος, γενικός γραμματέας του Υπουργείου Βόρειας Ελλάδας και εισαγγελέας πλημμελειοδικών αντίστοιχα, που είχαν αντίθετη άποψη.

Μετά το συμβάν, η εφημερίδα Instabul Ekspres σε έκτακτο παράρτημα της που κυκλοφόρησε στην Κωνσταντινούπολη, παραποίησε τα γεγονότα, με μεγάλους τίτλους και χρησιμοποιώντας το φανατισμό, που είχε δημιουργηθεί στον Τουρκικό λαό λόγω του αντιαποικιοκρατικού αγώνα της ΕΟΚΑ, τον προέτρεψε σε επεισόδια εναντίον των Ελλήνων. Πρωταγωνιστικό ρόλο θα κρατήσουν οι εθνικιστικές οργανώσεις και σωματεία όπως **«Η Κύπρος είναι Τουρκική»**, που είχε πρόεδρο τον Hikmet Bill, ο οποίος έγινε λίγο μετά, εκπρόσωπος τύπου της τουρκικής πρεσβείας στη Βηρυτό. Ο Hikmet Bill δήλωσε αργότερα, ότι το απόγευμα της 6/9/1955 συναντήθηκε με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας Celal Bayar και τον Πρωθυπουργό Adnan Menderes, **«δια την κατάστρωση του σχετικού σχεδίου ενεργείας βάσει του οποίου επραγματοποιήθησαν οι ανθελληνικές ταραχές»**. (40)

Όπως προκύπτει από το τηλεγράφημα (83/28-2/1956) που απηύθυνε ο Τούρκος υπουργός εξωτερικών (στο τηλεγράφημα αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της δίκης, από το στρατιωτικό καθεστώς, των Menderes-Zorlu, ο τότε ανώτατος υπάλληλος μέλος της τουρκικής αντιπροσωπείας στο NATO Coskum Kirca) διαφαίνεται ότι οι ταραχές είχαν προκληθεί για να προωθήσουν τις τουρκικές απόψεις στο Κυπριακό, κατά τη διάρκεια της τριμερούς διάσκεψης στο Λονδίνο. Ο βρετανός πρωθυπουργός A. Eden δήλωνε ότι **«η ισχύς του τουρκικού αισθήματος άρχισε να διαδηλώνεται»**. (41)

Μετά τις δολοφονίες των Ελλήνων και τις καταστροφές των ελληνικών περιουσιών, η κυβέρνηση του Menderes κήρυξε το στρατιωτικό νόμο στην Άγκυρα, Κωνσταντινούπολη και Σμύρνη, συνέλαβε πάνω από 2000 άτομα και προέβαλε ως υπεύθυνους των ταραχών τους κομμουνιστές, συλλαμβάνοντας γνωστές προσωπικότητες, όπως τον Asiz Nesin, τον Kemal Tahir και τον Nazim Hikmet. Ο Menderes δήλωσε χαρακτηριστικά, ότι **«οι αριστεροί οργάνωσαν κίνημα δια την ανατροπήν του ασπικού καθεστώτος στην Τουρκία»**. Στο τουρκικό progrom στην Κωνσταντινούπολη, 10 Έλληνες δολοφονήθηκαν, άγνωστος αριθμός τραυματίσθηκαν, 200 περίπου Ελληνίδες βιάσθηκαν, και 3000 κατοικίες, 4348 καταστήματα, 21 εργοστάσια, 110 εστιατόρια, 12 ξενοδοχεία, 63 εκκλησίες, 26 σχολεία και 5 μορφωτικοί και αθλητικοί σύλλογοι, καταστράφηκαν. Ο γνωστός τούρκος συγγραφέας Asiz Nesin έγραψε αργότερα στην τουρκική εφημερίδα Sabah (Πρωινή- 5 /10/1986) ότι **«η νύχτα έμοιαζε με τη νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου, η νύχτα της 6/7 Σεπτεμβρίου 1955 είχε αρχίσει με το πρόσταγμα του Δημοκρατικού κόμματος, στόχος της λεηλασίας της νύχτας ήταν οι Ρωμιοί της Πόλεως»**.

Οι ζημιές που προκλήθηκαν, επίσημα από την τουρκική κυβέρνηση, εκτιμήθηκαν στα 70 εκατομμύρια λίρες, ενώ μόνο οι καταστροφές στις εκκλησίες, όπως σημείωσε το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, ήταν 150 εκατομμύρια δολάρια. Επίθεση από οργανωμένες ομάδες, δέχθηκε και το ελληνικό προξενείο στη Σμύρνη, το ελληνικό περίπτερο στην έκθεση της πόλης, όπου σχίσθηκε η ελληνική σημαία, ενώ οι Έλληνες αξιωματικοί που υπηρετούσαν στο στρατηγείο του NATO, διασώθηκαν την τελευταία στιγμή. Στις 8 Σεπτεμβρίου 1955 η ελληνοτουρκική κρίση συζητήθηκε από τους μόνιμους αντιπροσώπους του NATO, όπου ο γενικός γραμματέας της Συμμαχίας λόρδος Ismay χαρακτήρισε τα γεγονότα **«ως το μεγαλύτερο πλήγμα που είχαν μέχρι τότε δεχτεί, το γόητρο και τα ιδεώδη του NATO»**.

Δέκα ημέρες αργότερα ο Αμερικανός Υπουργός Εξωτερικών Dulles, μπροστά στον κίνδυνο, της διάλυσης της Συμμαχίας, τον καλούσε με επιστολή του, τις κυβερνήσεις στην Ελλάδα και την Τουρκία, να συμφιλιωθούν χάριν της ενότητας του NATO. Ο επικεφαλής της διπλωματίας των ΗΠΑ, ξεκινούσε την επιστολή του τονίζοντας ότι:

«παρηκολούθησα μετ' ανησυχίας την επικίνδυνον επιδείνωσιν των ελληνοτουρκικών σχέσεων εξ' αιτίας του ζητήματος της Κύπρου. Ανεξαρτήτως των αιτίων αυτής της διαφωνίας, τα οποία είναι περίπλοκα και πολλά, πιστεύω ότι η ενότης της Βορειοανατολικής Κοινότητας ήτις αποτελεί την βάση της κοινής ημών ασφαλείας, δέον όπως αποκατασταθή άνευ χρονοτριβής. Από της εποχής προ 10 περίπου ετών κατά την οποίαν ο κομμουνιστικός επεκτατισμός ηπέιλησε δια πρώτην φοράν σοβαρώς τον ελεύθερον κόσμον, η στενή και φιλική συνεργασία της Ελλάδος και της Τουρκίας απεδείχθη ισχυρόν εμπόδιον εις τας φιλοδοξίας του κομμουνισμού εις την Ανατολικήν Μεσόγειον. Εις την Κορέαν Έλληνες και Τούρκοι στρατιώται επολέμησαν γενναίως εις παρά το πλευρόν του άλλου, δια την απώθησιν των κομμουνιστών επιδρομέων. Δεν δύναμαι να πιστεύσω ότι ενώπιον τόσων κοινών επιτεύξεων

οιονδήποτε πρόβλημα θα διαταράξη επί μακρόν την πορείαν της Ελληνοτουρκικής φιλίας .Ουδέ δύναμαι να πιστεύσω ότι τα ατυχή γεγονότα των δύο τελευταίων εβδομάδων θα ανατρέψουν την τακτική μιας συνεργασίας ήτις ήρχισε προ 25 ετίας υπό την εμπνευσμένη ηγεσίαν του Ελευθερίου Βενιζέλου και του Κεμάλ Αττατούρκ. Από του 1947 αι Ηνωμένοι Πολιτείαί κατέβαλον λίαν σημαντικής προσπάθειας όπως βοηθήσουν την Ελλάδαν και την Τουρκίαν να διατηρήσουν την ελευθερία των και να εξασφαλίσουν μεγαλύτεραν κοινωνικήν και οικονομικήν πρόοδον. Παρέσχομεν και παρέχομεν ήδη την βοήθειαν αυτήν διότι πιστεύομεν ότι η συνεργασία της Ελλάδος και της Τουρκίας αποτελεί ισχυρόν προμαχώνα του ελευθέρου κόσμου εις μίαν κρίσιμον εποχήν. Εις περίπτωσιν καθ'ην ο προμαχών αυτός ήθελε υλικώς εξασθενήσει αι συνέπειαι θα ηδύναντο να είναι πράγματι σοβαραί. Ως εκ τούτου παροτρύνω Υμάς όπως καταβάλλεται πάσαν προσπάθειαν προς τον σκοπόν, όπως η αποτελεσματικότης της συνεργασίας σας μη κλονισθή εξ αιτίας των διαφωνιών της παρούσης στιγμής. Έχων την πεποίθησιν ότι το πνεύμα της στενής συνεργασίας ,το οποίον τόσο συχνά επέδειξαν εις το παρελθόν η Ελλάς και η Τουρκία ως μέλη του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, του Βορειοατλαντικού Συμφώνου και της Βαλκανικής Συμμαχίας ,θα καταστήση Υμάς ικανούς όπως αρθήτε υπεράνω των αμέσων διαφωνιών προς το συμφέρον της ενότητος του ελευθέρου κόσμου»

Ο Dulles σε επιστολή του , στον γερουσιαστή Carverhart απεσταλμένο των ΗΠΑ για την εκτίμηση της κατάστασης στην νοτιοανατολική πτέρυγα του NATO , που περιλαμβάνεται σε ελληνική έκθεση για τα γεγονότα της 6ης Σεπτεμβρίου στην αγγλική γλώσσα με τίτλο «*Anti Greeks Riots in Turkey*» ,εξίσωνε για άλλη μια φορά το θύτη και το θύμα , εκφράζοντας «*την ευαρέσκειά του για τη διάθεση συνεργασίας των δύο πλευρών και την ελπίδα ότι θα αποκατασταθούν οι ζημιές στην Κωνσταντινούπολη*».

Θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι οι ΗΠΑ από την αρχή τοποθέτησαν, το Κυπριακό στο ψυχροπολεμικό πλαίσιο και πρόωθησαν λύσεις που εξυπηρετούσαν τα συμφέροντά τους στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής , τη συνέχεια και τη συνοχή του NATO. Η διεθνοποίηση του Κυπριακού και οι προτεινόμενες λύσεις ήταν πάντα μέσα στα νατοϊκά όρια και τη ενδοσυνεννόηση, των μελών της συμμαχίας (τριμερής Αγγλίας , Τουρκίας, Ελλάδας, μυστικές συνεννοήσεις κ.ά) .Οι ΗΠΑ τελικά υποστήριξαν περισσότερο τις τουρκικές θέσεις , αφού έδιναν μεγαλύτερη γεωπολιτική αξία στη χώρα αυτή, ενώ παράλληλα τους ήταν σχετικά αδιάφορο , ποιες θα ήταν επιπτώσεις στην αποδεδειγμένη ούτως ή άλλως φιλονατοϊκή πολιτική των ελλαδικών κυβερνήσεων. (42)

Στο μήνυμα Dulles, ο Τούρκος πρωθυπουργός Menderes , τόνιζε στην απάντησή του την «*βαθείαν ικανοποίησίν του*» και τις «*θερμάς ευχαριστίας*» και διαβεβαίωνε τον Αμερικανό Υπουργό Εξωτερικών ότι , «*τα τελευταία γεγονότα δε θα διαρρήξουν την ελληνοτουρκικήν φιλίαν και*

συμμαχίαν» .Αφού ,πραγματοποιούσε μια ανασκόπηση των ελληνοτουρκικών σχέσεων των 25 τελευταίων ετών συνέχιζε:

«όσον αφορά τα τελευταία λυπηρά γεγονότα , τα οποία αναφέρετε εις το μήνυμά σας ,επιθυμώ να τονίσω ότι ταύτα οφείλονται εις την ατμόσφαιραν της νευρικότητος ήτις είχε ενταθή κατά το τελευταίον έτος λόγω του ζητήματος της Κύπρου και είχε φθάσει εις το ανώτατον σημείον εξάψεως ,πράγματος του οποίου επωφελήθησαν τα απαίσια κομμουνιστικά στοιχεία ,δημιουργήσαντα τα γεγονότα της 6ης Σεπτεμβρίου ,τα οποία ενθυμούμεθα πάντοτε μετά μεγάλης λύπης και συγκινήσεως» .

Ο «κομμουνιστικός κίνδυνος», πολιτικό, διπλωματικό, οικονομικό και κοινωνικό όπλο , επανερχόταν για την Τουρκία, δέκα χρόνια μετά την πρωτοχρησιμοποίησή του, στοχεύοντας να κεντρίσει το ευαίσθητο σημείο της βορειοατλαντικής συμμαχίας, αποτελώντας ταυτόχρονα ένα καλό άλλοθι για τους υπεύθυνους των επεισοδίων. Στη συνεδρίαση της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης , την 12η Σεπτεμβρίου 1955 ο βουλευτής Mehmet Ozbey θα υποστηρίξει και αυτός τη συγκεκριμένη άποψη λέγοντας:

«με τα μάτια μου είδα τη μεγάλη καταστροφή της Κωνσταντινουπόλεως .Ήμουν παρών στις καταστροφές που υπολογίζονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια και ίσως φθάνουν τα δισεκατομμύρια. Φίλοι μου αυτή η καταστροφή είναι αποτέλεσμα των σχεδίων και του προγραμματισμού των κομμουνιστών. Έτσι οι κομμουνιστές για να φέρουν σε δύσκολη θέση από τη μία πλευρά την Κυβέρνηση και από την άλλη τη χώρα , ετοιμάστηκαν κρυφά και με την πλέον μικρή λεπτομέρεια έκανα τις προετοιμασίες τους ώστε γκρέμισαν τις εκκλησίες ,λήστεψαν τα καταστήματα γκρέμισαν τα καταστήματα πριν από μέρες μάλιστα ετοίμαζαν τα φιάρια ,του καζμάδες και άρχισαν τις καταστροφές την ίδια ώρα σε όλους τους δρόμους και τις συνοικίες» .

Ο καθηγητής ιστορίας Fuat Koroglu, αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και ισχυρός άνδρας του δημοκρατικού κόμματος θα προσθέσει :

«Τα χέρια που τοποθέτησαν τη βόμβα στη Θεσσαλονίκη καθώς και τα χέρια που έστειλαν το τηλεγράφημα (εννοεί από τη Θεσσαλονίκη για την καταστροφή του σπιτιού του Κεμάλ) είναι τα ίδια ,είναι η ίδια οργάνωσις, αι προξενηθείσαι καταστροφαί οφείλονται εις κομμουνιστάς από τους οποίους ερρίφθη και εκραγείσα βόμβα της Θεσσαλονίκης.Στόχος των ενεργειών αυτών ήταν να προκληθή διάστασις μεταξύ του τουρκικού και του ελληνικού έθνους» .

Ο τούρκος πρωθυπουργός Menderes θα αναφέρει στην ομιλία του :

«οι αστυνομικοί , αρχικώς εθεώρησαν πατριωτικόν καθήκον να επιτρέψουν διαδήλωσιν διαμαρτυρίας ,ης όμως επωφελήθησαν

εχθρικά(κομμουνιστικά) στοιχεία δια να προξενήσουν καταστροφάς. Το ζήτημα της Κύπρου πέρασε σκληρές φάσεις αλλά τα δύο Έθνη τα οποία συμάχησαν σε σκοτεινές για τον κόσμο ημέρες δε θα σταματήσουν τη συνεργασία τους Από τους θιγέντες συμπατριώτες μας οι περισσότεροι είναι Ρωμηοί. Καθήκον της Κυβερνήσεως είναι να βοηθήσει αυτούς. Έτσι θα αποδείξουμε στον κόσμο ότι τα γεγονότα δεν ήταν τουρκικό έργο» .

Ο παλιός βουλευτής του Δημοκρατικού κόμματος Ahmet Hamdi Basar , θα είναι από τις μοναδικές φωνές αντίρρησης μέσα στην Τουρκία τονίζοντας ότι **«από την πρώτη μέρα είχε γίνει φανερό ότι τα γεγονότα της 6-7 Σεπτεμβρίου οργανώθηκαν από μέρους των Κυβερνώντων. Μόνο που δεν είχαν σκεφθεί ότι τα αποτελέσματά του μπορούσαν να είναι τρομερά».**Και αναρωτιόταν **«σε τι απέβλεπε η έξαψη του λαού που προκάλεσαν έντεχνα προφασιζόμενοι το Κυπριακό;»**

Από την άλλη πλευρά , η Ελλαδική κυβέρνηση δια επιστολή που υπέγραφε ο βαριά άρρωστος πρωθυπουργός Α. Παπάγος , συμφωνούσε ότι ,

«θα έπρεπε να αποκατασταθή η ενότητα της Βορειοατλαντικής Κοινότητας , παραδέχομενη επίσης τα όσα οφείλομεν εις τας Ηνωμένες Πολιτείας της Αμερικής, επισήμαινε όμως ότι δεν πρέπει να παραγνωρισθή η ηθική και το δίκαιον και ως εκ τούτου έχω την υποχρέωσιν να παρατηρήσω ότι το σύνολον του μηνύματός σας δεν ανταποκρίνεται εις το γεγονός ότι η Ελλάς υπήρξεν η προκληθείσα και η αδικηθείσα εις την υπό κρίσιν περίπτωση».

Ο δεύτερος αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Π. Κανελλόπουλος ,αντέδρασε με διάβημα διαμαρτυρίας του Έλληνα πρεσβευτή στην Άγκυρα προς τις τουρκικές αρχές , για τα γεγονότα. Είναι όμως χαρακτηριστικό ότι από ελληνικής πλευράς το ενδιαφέρον που επιδείχθηκε ήταν οι βανδαλισμοί στο ελληνικό προξενείο της Σμύρνης και εναντίον των Ελλήνων αξιωματικών που υπηρετούσαν στο νατοϊκό στρατηγείο της πόλης και όχι στην ελληνική μειονότητα (43)

Ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Ελλάδας στο NATO Γ. Εξηντάρης μιλώντας για τα γεγονότα , προχώρησε τη σκέψη του και καυτηριάζοντας την τουρκική εκδοχή , είπε πως: **«αν πράγματι υπάρχουν εις τη Τουρκίαν. Κομμουνιστάι εις τοιαύτην κλίμακα ,τότε πρέπει να εξετασθεί σοβαρώς το ζήτημα τούτο από το Συμβούλιο του NATO ,διότι κινδυνεύει η Δυτική άμυνα εις το σημείο αυτό».** (44)

Η επιστολή του Dulles πυροδότησε στην Ελλάδα μεγάλες αντιδράσεις και αντινατοϊκές εκδηλώσεις, με κυρίαρχο αίτημα τόσο την εκπλήρωση του στόχου του Κυπριακού λαού για αυτοδιάθεση -ένωση , αλλά την αποχώρηση από το NATO.

- Ο υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Ε. Τσουδερός, σε επιστολή του στις 19/9/1955 έγραφε :

«πράγματι τα γεγονότα της Τουρκίας έχουν αναστατώσει την Ελληνικήν ψυχήν .Αι κακουργίαι των Τούρκων είναι άνευ προηγουμένου....Αι καταστροφαί υπολογίζονται σε 300 εκατομμύρια δολάρια.Πρόφασις ήτο το Κυπριακόν. Οι άτιμοι οι Άγγλοι εξήψαν τον φανατισμόν των Τούρκων με το ζήτημα αυτό και πιθανώς και οργάνωσαν

τας πράξεις αυτών των Τούρκων. Περίμεναν προφανώς ότι και εμείς εδώ δια να εκδικηθώμεν θα εκάναμεν παρόμοια κατά των εν Ελλάδι Τούρκων και έτσι θα έφταναν τα πράγματα εις τον πλήρη χωρισμόν Τουρκίας και Ελλάδος. Ευτυχώς οι Έλληνες έδειξαν ψυχραιμίαν. Χρειάζεται ένα μεγάλο καλό που να δείχνει ειλικρινή φιλίαν προς τον Ελληνικόν λαόν δια να σώσουν την θέσιν τω εις την Ανατολική Μεσόγειον. Δεν άξιζε η φιλία των Τούρκων τόσον ώστε να θυσιάσουν τους ατυχείς τους Έλληνας οι οποίοι είναι χρησιμότεροι εις τη συμμαχία των Δυτικών».

Ο Ελλαδικός τύπος ,ακόμη και ο προσκείμενος στην κυβέρνηση του Α Παπάγου, έγγραφε στις 22 Σεπτεμβρίου : «χρειάζεται του πολιτικού κόσμου όλου η συναίνεσις και η έγκρισις δια την εξωτερικήν πολιτικήν η οποία θα γίνη πολιτική της Ελλάδος .Διότι έως προ ολίγου ήτο πολιτική του ΝΑΤΟ ,της Ουάσιγκτον ,του Λονδίνου... Δεν γνωρίζουμε τις επιθυμίες της κυβερνήσεως. Γνωρίζομεν π αξιοί την ώραν αυτήν ο λαός, από μιας άκρας της χώρας μέχρι της άλλης ; Αποχώρησιν από το ΝΑΤΟ , καταγγελίαν ρητήν και απερίφραστον της ελληνοτουρκικής Συμμαχίας ,καταγγελίαν ουρανομήκη της προσδοκίας των συμμάχων απέναντι των ιερωτέρων δικαίων του Ελληνισμού....» (45)

Τρεις μέρες αργότερα η ίδια εφημερίδα (Καθημερινή) προχωρούσε και άλλο επισημαίνοντας ότι, «κρατούμεν λέγουν την άκραν της αμυντικής αλύσεως του Ατλαντικού εις την Μεσόγειον.Ψεύδος.Η αλυσίδα είναι που μας κρατεί δεσμίους εις την Μεσόγειον και μας υποχρεώνει να παρέχωμεν βάσεις να εκτελούμεν διαταγάς ...Δεν χρειάζεται ο ΝΑΤΟ ,δεν μας χρειάζεται η ελληνοτουρκική συμμαχία ,δεν θέλομεν δεσμούς οι οποίοι απεκαλύφθησαν δεσμά....» (46)

Τα βίαια γεγονότα της Κωνσταντινούπολη , καταδικάστηκαν και από τους μουσουλμάνους της Θράκης , από τον πρώην βουλευτή Hamdi Huseyin Fehmi , στην εφημερίδα του «Millet» (Εθνος) «που κατάλαβε το σφάλμα των ομόθησκων του» , το βουλευτή Feta Nuri , που περιέγραψε «τα γεγονότα με τα μελανότερα χρώματα» .

Ο μουσουλμάνος βουλευτής Osman Nuri στις δηλώσεις του για τα γεγονότα τόνιζε:

«Από τα θλιβερά γεγονότα τα οποία έλαβον χώραν εις την Κωνσταντινούπολιν και την Σμύρνην , οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης είναι άκρως περίλυποι .Οι Τούρκοι της δυτικής Θράκης συμφώνως προς τους νόμους της Ελλάδος , διαβιούν εν πλήρει ισοπολιτεία. Ουδείς Τούρκος διανοείται ότι τα ελληνικά δικαστήρια εν τη απονομή της δικαιοσύνης ημπορούν να αδικήσουν. Ουδέποτε παρακωλύθημεν εν τη ενασκήσει των θρησκευτικών μας καθηκόντων.Τα σχολεία μας διοικούνται ελεύθερα υπό της τουρκικής μειονότητος. Συμφώνως προς τας συνεννοήσεις μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας τα ζητήματα των σχολικών βιβλίων και του διδακτικού προσωπικού των σχολείων μας διευθετήθησαν όπως ήθελεν η τουρκική μειονότης. Κάθε Τούρκος οπουδήποτε , ομιλεί ελευθέρως την τουρκικήν γλώσσαν .Επί του

προκειμένου ουδέν κώλυμα παρενεβλήθηκε μέχρι σήμερα .Εις τας εφημερίδας μας δημοσιεύομεν κάθεν παράπονον μας ελευθέρως . Η αναχώρησις μας των εντεύθεν μεταναστευόντων Τούρκων δια Τουρκίαν δεν προέρχεται εξ ουδεμίας πιέσεως των ελληνικών αρχών» .(47)

Βέβαια ο Hamdi Huseyin Fehmi υπήρξε ο κύριος αρθρογράφος, σχετικά με τις καταπίεσεις των μουσουλμανικών μειονοτήτων , την περίοδο 1953-1955 ενώ ο Osman Nuří, επανέφερε το ζήτημα της μετανάστευσης των μουσουλμάνων στην Τουρκία , ένα χρόνο αργότερα, γεγονός , που δεν ερμηνεύεται ως τυχαίο. (48)

Για το ανθελληνικό πογκρόμ διαμαρτυρήθηκε και ο μουφτής της Ρόδου Suleiman Kaizoglu, που την επομένη των επεισοδίων έστειλε την ακόλουθη επιστολή στο Νομάρχη Δωδεκανήσου :

«εξοχότατε, Επιθυμών να εκφράσω υμίν την βαθείαν μας θλίψην δια τα οικτρά γεγονότα της 6ης Σεπτεμβρίου 1955 εις Κωνσταντινούπολιν και Σμύρνη. Συγχρόνως δε επιθυμώ να σας ευχαριστήσω βαθέως διότι ουδεμία «μοσκέα» τζαμί, σχολείον ή έτερον ίδρυμα η οικία ανήκουσα εις Μουσουλμάνους ,υπέστη επίθεσιν τινά ή ζημίαν, αφ'ενός μεν χάρις εις τα ληφθέντα υπό της Κυβερνήσεως σοβαρά και αστραπιαία μέτρα ,αφ'ετέρου δε χάρις εις την υφισταμένην μεταξύ των Μουσουλμάνων και των Ορθοδόξων της Δωδεκανήσου πατροπαράδοτον φιλία. Παρακαλώ όπως δεχθήτε την έκφρασιν του σεβασμού και εκτιμήσεώς μου.(49)

Τηλεγραφήματα στάλθηκαν και από απλούς μουσουλμάνους που διακήρυτταν ότι *«ζούσαν σε ένα πολιτισμένο κράτος»*, ενώ ένα , αυτό του προέδρου της κοινότητας Εχίνου και του ιμάμη της περιοχής ,έλεγε ότι ,

«σύμπας ο πληθυσμός των μουσουλμάνων και των Πομάκων αποδοκιμάζει με αποτροπιασμόν τους βανδαλισμούς και τας διώξεις του Τουρκικού όχλου κατά των Ελλήνων και των ορθοδόξων Εκκλησιών της Κωνσταντινουπόλεως και της Σμύρνης ενώ το ελληνικό κράτος μας κίζει σχολεία και τζαμιά μας προστατεύει καλύτερον από τους Έλληνες συμπατριώτες μας. »

Στις 4/10/1955 υπό το βάρος της κοινής γνώμης που είναι τώρα μεγαλύτερο γίνεται η δεύτερη προσφυγή της Ελλάδας στον ΟΗΕ, για την Κύπρο. Η αντίδραση από το ΝΑΤΟ είναι άμεση , να γίνεται λόγος σχεδιάζονται πράξεις, από τη Συμμαχία , ως αντίποινα -αντίμετρα στην ελλαδική κίνηση *«για τουρκική Δυτική Θράκη και τουρκικά Δωδεκάνησα καθώς και για αναθεώρηση της συνθήκης της Λοζάννης»*.Την επιστολή του Dulles , για την άνευ όρων συνεννόηση Ελλάδας - Τουρκίας ακολουθεί αναφορά- έκθεση από το Ελληνικό Υπουργείο Τύπου , για την κατάσταση των μουσουλμανικών μειονοτήτων στη χώρα , για τις οποίες κρίνεται σκόπιμο για να γίνει σύγκριση, με την κατάσταση που βιώνουν οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης. (50)

Στην έκθεση , αναφέρεται ότι στη Θράκη ζούσαν 110.000 μουσουλμάνοι και τα Δωδεκάνησα 6.000 . Η έκθεση ,δήλωνε ότι οι μουσουλμάνοι αντιπροσώπευαν το 31% του πληθυσμού της Θράκης και είχαν εκπροσώπηση και στη Βουλή και την τοπική αυτοδιοίκηση. Διέθεταν δικό τους ημερήσιο και

περιοδικό τύπο , 292 σχολεία, στα οποία διδασκόταν ανάλογα με την επιλογή των κατοίκων, η αραβική ή η λατινική γραφή της τουρκικής γλώσσας, αν και θα επιθυμούσε η τουρκική κυβέρνηση να υποχρεώσει τους μαθητές να διδάσκονται μόνο τη λατινική γραφή, υπήρχε μεγάλος αριθμός δασκάλων από την Τουρκία (μετακλητοί , όπως ονομαζόταν), οι δάσκαλοι τοποθετούνταν από τις σχολικές εφορείες των μειονοτικών σχολείων, διδασκόταν βιβλία που ερχόταν από τη γειτονική χώρα , τα οποία εγκρινόταν από επιτροπή που μετείχε και εκπρόσωπος του τουρκικού υπουργείου παιδείας , λειτουργούσαν σύλλογοι και τονιζόταν πως **«η ελληνική πλευρά είχε αναρμονισθεί με την μορφωτική συμφωνία του 1951»**. Υπήρχαν 295 τζαμιά , τα θρησκευτικά ιδρύματα διοικούταν από τα βακουφικά συμβούλια , ενώ στον τουρκικό ισχυρισμό περί απαλλοτριώσεων των μουσουλμανικών ιδιοκτησιών , η Ελλάδα απαντούσε ότι **«εντασσόταν στο πρόγραμμα αναδασμού προκειμένου , να βοηθηθούν οι άκληροι αγρότες»** .

Η έκθεση που ακολούθησε τα βίαια γεγονότα της Κωνσταντινούπολης , ήρθε να καλύψει ένα κενό στην ελληνική πολιτική, σχετικά με τη Θράκη, και κρίνεται ως αποσπασματικό γεγονός αναφοράς της κατάστασης στη Θράκη και όχι σαν ένα σχέδιο που εξελισσόταν σε πρακτικά μέτρα για την συνολικότερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της κατάστασης. Ήρθε σε μια χρονική στιγμή, που ήδη είχε υλοποιηθεί , το πρώτο στάδιο εφαρμογής , του μεταπολεμικού τουρκικού προγράμματος διωγμού της ελληνικής μειονότητας, η οποία αμοιβαία συνδεόταν με τις μουσουλμανικές μειονότητες, οι οποίες με τη σειρά τους, είχαν υποστεί , έναν υποχρεωτικό εκτουρκισμό, από την ελλαδική κυβέρνηση.

Στο ίδιο κλίμα και πνεύμα , και σε μια περιγραφή ενός άγνωστου ζητήματος, που έμπαιναν στην ατζέντα των ελληνοτουρκικών σχέσεων , κινήθηκαν και τα βιβλία, του αξιωματικού της χωροφυλακής Κ. Ανδρεάδη με τίτλο **«Η Μουσουλμανική μειονότης της Δυτικής Θράκης»**, από το Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου Αίμου και την Εταιρία Μακεδονικών Σπουδών και του Νομάρχη Ξάνθης Σ. Νικόγλου **«Observations on Muslim Minority in Western Thrace»**.

Στις ελληνικές αυτές εκδόσεις , η τουρκική πολιτική , θα απαντήσει και στη δεκαετία του 1960 , όταν οι ανάγκες της απαίτησαν και πάλι την ενεργοποίηση του ζητήματος της **«καταπίεσης της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης»**, και βρισκόταν στο προσκήνιο τα γεγονότα στην Κύπρο, και οι απελάσεις των Ελλήνων από την Κωνσταντινούπολη, την Ίμβρο και την Τένεδο. Τουρκικά βιβλία και μελέτες αυτής της περιόδου είναι αυτή του Umit Bayilken **“Turkish Minorities in Greece”**(1963) , του Cengiz Orhonlu **“Bati Trakya Turk Nufusu”**(1964) (“Ο τουρκικός πληθυσμός της Δυτικής Θράκης” , και **“Balkan Turklerinin Durumu”** (1964) («Η κατάσταση των Τούρκων των Βαλκανίων») , του Mehmet Toroslu , **“Bati Trakya Turklerine baski yapiliyor”**(1964), («Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης») και **“Bati Trakya Turkunun Cilesi”**(xx) («Η Δυτική Θράκη είναι τουρκική») που δημοσιεύονται κυρίως στο περιοδικό **“Turk Kulturu”** («Τουρκικός Πολιτισμός»).

Η τουρκική πολιτική ,η οποία βρισκόταν υπό κατηγορία για το διωγμό των Ελλήνων, στην προσπάθειά της να αλλάξει το κλίμα στη διεθνή κοινότητα και να την αποπροσανατολίσει , τόνιζε ότι **«εάν η Κύπρος ενωνόταν με την Ελλάδα οι Τούρκοι της Κύπρου θα κινδύνευαν σοβαρά»**, ενώ υποστήριζε ότι **«υπήρχε κακομεταχείριση των μουσουλμάνων στη Θράκη»**. Παρατηρείται δηλαδή το γεγονός , ότι στην περίοδο , όπου παρά τις πολύ καλές συνθήκες διαβίωσης των μουσουλμάνων της Θράκης και την απουσία αντιποίνων εναντίον τους , την στιγμή των διώξεων των Ελλήνων από

την Κωνσταντινούπολη , εντείνεται με διάφορους τρόπους η τουρκική πολιτική περί καταπίεσεων της «τουρκικής μειονότητας», από την Ελλάδα. Παράλληλα επιδιώκεται και η πολιτική προσέγγισης με την Ελλάδα, προκειμένου , να εφαρμοσθεί η τουρκική γλώσσα, σε όλες τις μειονότητες , με στόχο την τουρκοποίηση τους. Κατά την διάρκεια της τεταμένης περιόδου στις ελλαδοτουρκικές σχέσεις, από το Σεπτέμβριο του 1955 μέχρι και το τέλος περίπου του έτους , 3.000 περίπου μουσουλμάνοι έφυγαν από την Ελλάδα με προορισμό την Τουρκία, αλλά επέστρεψαν παρά τις υποσχέσεις, για γρήγορη εγκατάσταση και καλύτερη ζωή ,που δόθηκαν από την τουρκική κυβέρνηση. Η μετανάστευση αυτών των ανθρώπων που περνούσαν τα ελληνοτουρκικά σύνορα χωρίς διαβατήρια , είχε οργανωθεί από την **«Ένωση για την περίθαλψη των προσφύγων από τη Δυτική Θράκη»** , που ιδρύθηκε το 1953 και επίτιμος πρόεδρος της ήταν ο υπουργός παρά τω πρωθυπουργώ της Τουρκίας, Osman Karani . Η οργάνωση αυτή ήταν πίσω από την ανθελληνική προπαγάνδα που υποστήριζε ότι υπήρχε ελληνική καταπίεση στη (Δυτική) Θράκη και κατεύθυνε την αρθρογραφία της εφημερίδας Hürriyet. Η οργάνωση που υποστηριζόταν από τη **«Φοιτητική Ένωση Κωνσταντινούπολης»**, ήταν σε μεγάλο βαθμό υπεύθυνη για τον φανατισμό που αναπτύχθηκε στον τουρκικό λαό, εκείνη τη χρονική στιγμή .Σε έγγραφο της, που κατατέθηκε στη γενική της συνέλευση (17/10/1954) και αφορούσε τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης τόνιζε :

«λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης , έμειναν στη Δυτική Θράκη βάσει της Συνθήκης της Λωζάννης , εξαιρούμενοι από την ανταλλαγή ως αντίβαρο στους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης , θα πρέπει να έλθουν από κάθε πλευρά σε επίπεδο ισοδυναμίας με τους τελευταίους. Όπως οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης ζουν με πλήρη ελευθερία και έχουν όλα τα δικαιώματά τους ,το ίδιο πρέπει α ισχύσει και με τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης. Για να επιτευχθεί αυτό, ή οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης πρέπει να ανέλθουν στο επίπεδο των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης η διαφορετικά οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης να κατέλθουν στο επίπεδο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης». (51)

Από τα σχόλια σε σχέση με την κατάσταση των μουσουλμανικών μειονότητας στη Θράκη , που υπάρχει στο συγκεκριμένο έγγραφο , προκύπτει ο προγραμματισμός και η υλοποίηση , σχεδίου , από την επίσημη τουρκική ηγεσία , για την αριθμητική ισοδυναμία μεταξύ των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και των μουσουλμάνων της Θράκης. Παράλληλα δειχνόταν ότι οι τουρκοκύπριοι δεν θα μπορούσαν να ζήσουν σε ελληνικό περιβάλλον σε μια ενδεχόμενη ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Την ίδια περίπου άποψη για τα γεγονότα εξέφρασε και ο Selahedin Galip , αδελφός του Sebahedin Galip βουλευτή της ΕΡΕ για πολλά χρόνια και θείος του βουλευτή Ροδόπης για την περίοδο 1996-2000, Galip Galip, από την Κομοτηνή , που ζει στην Τουρκία, και τον οποίο πληροφορίες τον αναφέρουν ως σύμβουλο του Ντενκτάς , επί ελληνοτουρκικών και θεμάτων Θράκης .

Ο Selahedin Galip , εκδότης της εφημερίδας **«Aizinlik Postasi»** («Ταχυδρόμος της Μειονότητας») στην Κομοτηνή, πριν φύγει στην Τουρκία και του αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια , έδωσε μια συνέντευξη στην τουρκική εφημερίδα Zaman, αναφερόμενος στα επεισόδια του Σεπτεμβρίου 1955. Στη συνέντευξή του τόνιζε :

«άκουσα αρκετές φορές πολλούς Ρωμιούς στη διάρκεια των γεγονότων 6-7 Σεπτεμβρίου 1955 να λένε μακάρι να επαναληφθούν τα γεγονότα και να πάρουμε αποζημιώσεις .Πολλοί υποστηρίζουν ότι τα Σεπτεμβριανά οργανώθηκαν τόσο στην Τουρκία όσο και στην Ελλάδα.Οι άνθρωποι που γκρέμιζαν τα πάντα δεν έμοιαζαν με κατοίκους της Πόλης .Κατά τη διάρκεια των Σεπτεμβριανών ο Μεντερές ταξίδευε για την Άγκυρα , επέστρεψε στην Πόλη μόλις πληροφορήθηκε τα γεγονότα. Αργά τη νύχτα έφτασε στο Πέρα μπροστά στον κινηματογράφο Ρεξ στράφηκε στο πλήθος που χειροκροτούσε και είπε χειροκροτείτε για την αξιοθρήνητη κατάστασή σας , αλλά μη χειροκροτείτε, κλάψτε ,αυτό που έγινε είναι ντροπή για μας. Πάντως οι ζημιές που έγιναν αποζημιώθηκαν και με το παραπάνω. Αργότερα η Ελλάδα ισχυρίστηκε ότι καταστράφηκαν εκκλησίες και νεκροταφεία.

»Τώρα, θα ήθελα να περιγράψω την κατάσταση των νεκροταφείων μας στη Ελλάδα. Μετά από 40 χρόνια οι Έλληνες κατέστρεψαν τους δικούς μας τάφους. Οι καταστροφές που έγιναν στα μνημεία των προγόνων μας είναι αδιανόητα. Στην Κομοτηνή σπάνε και καταστρέφουν ακόμα τα καταστήματά μας. Οι παπάδες πρωτοστατούν σ' αυτά. Σήμερα στην Πόλη έμειναν 5000 Ρωμιόι., στη Θράκη όμως περισσότεροι από 100000 Τούρκοι ,δεν γίνεται οι Ρωμιόι να ανταλλάγουν με τους Τούρκους της Θράκης. Υπάρχει ανισορροπία. Ποτέ δεν θα εκλείψουν οι Ρωμιόι της Πόλης γιατί πρέπει το Πατριαρχείο να έχει ποίμνιο. Αφού λοιπόν δε μπορεί να υπάρξει χωρίς ποίμνιο και η πολιτική της Τουρκίας δεν προβλέπει την απομάκρυνσή του θα παραμείνει στην Πόλη μια ρωμεική κοινότητα». »Οι Έλληνες προβάλλουν την αριθμητική κατάσταση των Ρωμιών θέλοντας να εφαρμόσουν τα ίδια και σε μας. Η συνθήκη της Λοζάννης όμως δεν αναφέρει αριθμητική αμοιβαιότητα». (52)

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 19 ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Μετά το τουρκικό ρογκροτ του 1955 , η Ελλαδική πολιτεία μπροστά στην ελληνοτουρκική κρίση , στις γενικότερες ψυχροπολεμικές συνθήκες και της άμυνας του Ελλαδικού συστήματος έναντι των πολιτικών προσφύγων , μετά τον εμφύλιο πόλεμο ,οι οποίοι κατέφυγαν στις χώρες του ανατολικού μπλόκ , ψηφίζεται το άρθρο 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ΚΕΙ) (ΝΔ 3370 **«περί κυρώσεως της ελληνικής ιθαγένειας»**). Το άρθρο 19, προέβλεπε την αφαίρεση της ελληνικής ιθαγένειας , όπως τονίζεται από κάθε «αλλογενή» (θεωρώντας τις μουσουλμανικές μειονότητες ως «Τούρκους»), ο οποίος αποχωρούσε από την Ελλάδα και δεν είχε πρόθεση παλιννόστησης.

Συγκεκριμένα, ανέφερε:

«αλλογενής εγκαταλείπων το ελληνικόν έδαφος άνευ προθέσεως παλιννοστήσεως δύναται να κυρηχθεί απωλέσας την ελληνικήν ιθαγένειαν.Τούτο ισχύει και δια τον αλλογενή,τον γεννηθέντα και

κατοικούντα εν τη αλλοδαπή. Τα εν τη αλλοδαπή εγκατεστημένα ανήλικα τέκνα τούτου δύναται να κυρηχθώσιν απολέσαντα την ελληνική ιθαγένεια , εάν αμφότεροι οι γονείς αυτών ή ο επιζών τούτων απώλεσαν ταύτην .Περί τούτων αποφαίνεται ο υπουργός των Εσωτερικών μετά σύμφωνον γνώμην του Συμβουλίου Ιθαγενείας.Τούτο επικυρώνεται και εκ του συντάγματος αρθρο 4.παραγρ.3 εδαφ.β περί «αφαίρεσις της ελληνικής ιθαγενείας» επιτρέπεται μόνον εις περίπτωσιν εκουσίας αποκτήσεως ετέρας η αναλήψεως αντιθέτου προς τα εθνικά συμφέροντα υπηρεσίας εις ξένην χώραν».

Και στο σύνταγμα όμως , του 1975 (άρθρο 111 παρ.6) γινόταν μνεία για την ισχύ του συγκεκριμένου άρθρου του ΚΕΙ. Η αναφορά ότι **«η διάταξις του άρθρου 19 του ΝΔ 3370 /1955 περί κυρώσεως του ΚΕΙ εξακολουθεί να ισχύει έως ότου καταργηθεί δια νόμου»**, είναι προς αυτήν κατεύθυνση . Οι ρυθμίσεις για την ιθαγένεια , είχαν πρωτοεμφανιστεί στην ελληνική νομοθεσία το 1927. Σύμφωνα με το άρθρο, η αφαίρεση υπηκοότητας λόγω εγκατάλειψης της χώρας χωρίς πρόθεση επιστροφής βασιζόταν είτε σε σχετική δήλωσή τους , είτε μετά από πώληση των περιουσιακών στοιχείων και την μετακίνησή τους με τις οικογένειες τους στο εξωτερικό. Το άτομο από το οποίο είχε αφαιρεθεί η ιθαγένεια είχε τη δυνατότητα να προσφύγει στο Συμβούλιο επικρατείας 60 ημέρες μετά την κοινοποίηση της απόφασης . Το άρθρο 19 είχε πεδίο εφαρμογής τους μουσουλμάνους της Ελλαδικής Θράκης , οι οποίοι **«από το 1955 και εντεύθεν επώλησαν τας περιουσίας των και εγκατάλειψαν οικειοθελώς τας εστίαις των , μεταναστεύοντας εις την Τουρκίαν , όπου εγκαταστάθηκαν, αποκτώντας την τουρκικήν ιθαγένειαν και μετεβλήθησαν σε όργανα ανθελληνικής προπαγάνδας»** .(53)

Παράλληλα , το συγκεκριμένο άρθρο του ΚΕΙ αφορούσε τους Τσάμηδες της Θεσπρωτίας , που κατά τη διάρκεια της κατοχής συνεργάστηκαν με τους Ιταλούς και γερμανούς κατακτητές και τους σλαβόφωνους της Δυτικής Μακεδονίας. Ο ΚΕΙ καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα φυσικό πρόσωπο αποκτά ή χάνει την ελληνική ιθαγένεια , δηλαδή ποιος είναι πολίτης του ελληνικού κράτους , μέλος εξ' ορισμού του ανώτατου κρατικού οργάνου, δηλαδή του εκλογικού σώματος. Εκτός των διατάξεων του Ν.Δ 3370/1955 , το ισχύον Σύνταγμα του 1975/86 περιλαμβάνει αρκετές διατάξεις , οι οποίες ρυθμίζουν αποφασιστικά την απόκτηση και την απώλεια της ελληνικής ιθαγενείας. Για το άρθρο 19 του ΚΕΙ σημαντικές είναι οι διατάξεις των άρθρων 4 παρ.3 και 111 παρ.6 του Συντάγματος 1975/86. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.3, **«Έλληνες πολίτες είναι όσοι έχουν τα προσόντα που ορίζει ο νόμος. Επιτρέπεται να αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια , μόνο σε περίπτωση που κάποιος απέκτησε εκούσια άλλη ιθαγένεια ή που ανέλαβε σε ξένη χώρα υπηρεσία αντίθετη προς τα εθνικά συμφέροντα, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ειδικότερα ο νόμος»**. Από το 1955 μέχρι το 1998 υπολογίζεται ότι απώλεσαν την ιθαγένεια τους 60.000 άτομα , και μόνο στο διάστημα 1981-1996 , 7.000 κυρίως μουσουλμάνοι από τη Θράκη. Για τη συγκεκριμένη ρύθμιση για την ελληνική ιθαγένεια , υπήρξαν αντιδράσεις από μουσουλμάνους βουλευτές και εκπροσώπους φορέων, που υποστήριξαν ότι **«το άρθρο 19 υπήρξε μέσο για εθνοκάθαρση της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης , που είναι υπό διωγμό , αφού δεν ισχύουν οι νόμοι, το Σύνταγμα , και οι Διεθνείς γι' αυτήν»**. (54)

Τελικά με απόφαση του Υπουργικού συμβουλίου στις 23/1/1998 , καταργήθηκε το άρθρο 19, χωρίς αναδρομική ισχύ , όπως ζητούσαν 2 κόμματα της αντιπολίτευσης, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος και ο Συνασπισμός .Είχαν προηγηθεί η επιστολή του Υπουργού Εξωτερικών στη Βουλή των Ελλήνων τονίζοντας ότι **«το άρθρο 19 παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα»** (55)αντιδράσεις βουλευτών της συμπολίτευσης (Χ. Κηπουρός , από το κυβερνών κόμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ), κομμάτων (Πολιτική Άνοιξη) , φορέων (Πανελλήνια Ομοσπονδία Θρακικών Σωματείων) , που τόνιζαν ότι **«...οι εξ Ανατολών γείτονές μας ομιλούν συνεχώς για 450.000 άτομα «τουρκικής καταγωγής» που ετοιμάζονται να διεκδικήσουν την ελληνική ιθαγένεια»**(20/5/1998 Α.Π 32/98) και θεωρώντας πως **«η κατάργηση του άρθρου 19 είναι η αρχή και το τέλος της καταστροφής για τη Θράκη»** (10/6/1998 Α.Π 38/98) .

Παρά την κατάργηση του άρθρου 19 , παρέμεινε σε ισχύ το άρθρο 20 , που εξειδικεύει τη διάταξη του άρθρου 4 παρ.3 του Συντάγματος 1975/86 και προβλέπει αφαίρεση υπηκοότητας για κατασκοπεία και βλάβη εθνικού συμφέροντος. Το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών σε ανακοίνωσή του, για την κατάργηση του άρθρου 19 τόνισε πως **«η εξέλιξη αυτή περιμένουμε να είναι ακόμη ένα βήμα για να δώσει η Ελλάδα τέλος στις πρωτόγονες διακρίσεις που εφαρμόζει σε βάρος της τουρκικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη»**, ενώ κατέληξε ότι **«η Ελλάδα , πρέπει να αποκαταστήσει τους ομοεθνείς μας που αδίκησε με βάση το άρθρο 19»** .(56)

ΟΙ ΕΛΛΑΔΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 1955.

ΤΟ ΝΕΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Αμέσως μετά τον διωγμό της ελληνικής κοινότητας από την Κωνσταντινούπολη , στις 11/10/1955 , ο Κ Καραμανλής ως νέος πρωθυπουργός- ορκίστηκε 5 μέρες νωρίτερα- ανακοινώνει ότι τα ελληνικά τμήματα δε θα παίρνουν μέρος σε νατοϊκές ασκήσεις ώσπου να ξεκαθαριστούν τα πράγματα και ότι θα ανακαλέσει το ελληνικό εκστρατευτικό σώμα από την Κορέα. Στις 22/10 , μετά τις αμερικανικές πιέσεις, η Τουρκία , σε μια κίνηση ηθικής ικανοποίησης της Ελλάδας και μπροστά στο κίνδυνο διάλυσης του ΝΑΤΟ , σε ανακοίνωσή της τόνιζε :

«προς ηθικήν αποκατάστασιν και έκφρασιν αποτροπιασμού δια την επίθεσιν προς την ελληνικήν σημαίαν και την καταστροφήν του ελληνικού προξενείου κατά τα γεγονότα της 6-7 Σεπτεμβρίου η ελληνική σημαία θα υψωθεί εις το νέο κτίριον του προξενείου της Σμύρνης και θα απονεμηθούν εις αυτήν ημαί υπό τουρκικών και ελληνικών τμημάτων ,θα ανακρουσθούν δε οι εθνικοί ύμνοι των δύο χωρών» .

Δύο μέρες αργότερα ο Τούρκος Υπουργός των Εξωτερικών παρουσία τουρκικού αγήματος ύψωσε την ελληνική σημαία στη Σμύρνη, παραδίδοντας ταυτόχρονα επιταγή 12.000 λιρών Τουρκίας στον Έλληνα πρόξενο στη Σμύρνη , για την αποκατάσταση των ζημιών. Στην τελετή όπου ήταν παρόντες όλοι οι αμερικανοί αξιωματικοί του στρατηγείου του ΝΑΤΟ , μίλησαν ο υπουργός συγκοινωνιών της Τουρκίας, ο Έλληνας πρεσβευτής στην Άγκυρα Καλλέργης και οι δύο , με θερμά λόγια για την **«ελληνοτουρκική φιλία»**. Την ίδια μέρα ο γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ εκφράζει την

ικανοποίησή του για το μήνυμα της τελετή, ο Έλληνας πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής δηλώνει ότι **« η εκδήλωση αυτή αποτελεί μία πρόοδο εις την εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών ,αι οποίαι είχαν διαταραχθή από τα γεγονότα της 6ης Σεπτεμβρίου»**, ενώ από την πλευρά της η ελλαδική αντιπολίτευση δήλωνε ότι ο Υπουργός Εξωτερικών Σ. Θεοτόκης που μετείχε στην πρώτη μετά τα επεισόδια σύσκεψη του ΝΑΤΟ , **«επιβεβαίωσεν ανεπιφυλάκτως την προσήλωσιν της Ελλάδος εις την Ατλαντικήν Συμμαχίαν και ηρκέσθη να ψελλίση μίαν αόριστον λέξιν περί δικαιοσύνης»**. Ο Η.Ηλιού βουλευτής της ΕΔΑ , στη Βουλή για το ίδιο θέμα δήλωνε ότι **«συνεκαλύφθησαν οι κανιβαλισμοί της Κωνσταντινουπόλεως και της Σμύρνης το ισχυρόν αυτό όπλον το οποίον διέθετεν η Ελλάς ,δια να καταστήση τους αντίδικους της Κυπριακής ελευθερίας , υπόδικους ενώπιον της διεθνούς κοινής γνώμης»**. (57)

Τελικά δόθηκαν ως αποζημίωση για τις καταστροφές δόθηκαν 3 εκατομμύρια λίρες στα ιδρύματα της Κωνσταντινούπολης, που έπαθαν σοβαρές ζημιές ,ποσό σαφώς πολύ μικρό , ενώ η Ελλάδα πήρε πρόσθετα μέτρα **«για την προστασία των Τούρκων στην Ελλάδα»**, τα οποία ο τούρκος πρέσβης στην Αθήνα τα χαρακτήρισε άριστα Για τα επεισόδια το Σεπτέμβριο του 1955 στην Κωνσταντινούπολη και τη Σμύρνη, μετά το πραξικόπημα του στρατηγού Gursel (27 Μαΐου 1960), το πόρισμα της ανακριτικής ομάδας, που συγκρότησε η στρατιωτική τουρκική κυβέρνηση, απέδειξε ότι 250 αστυνομικοί με πολιτικά πήραν μέρος στα γεγονότα. Στις δίκες του Adnan Menderes και του υπουργού Εξωτερικών Faid Zorlu, που έγιναν από τις 20-10-1960 έως και 5-1-1961 , βρέθηκαν ένοχοι και μαζί με το Νομάρχη Σμύρνης , καταδικάσθηκαν σε 5 χρόνια , ενώ οι δύο πρώτοι απαγχονίστηκαν για μια σειρά από άλλα αδικήματα.

Η έκρηξη του αντιαποικιοκρατικού αγώνα στην Κύπρο (Απρίλιος 1955) , αλλάζει το σκηνικό στην περιοχή και τις σχέσεις μεταξύ Ελλάδας , Τουρκίας και ΝΑΤΟ. Είχε προηγηθεί η τριμερής διάσκεψη στο Λονδίνο , μεταξύ Βρετανίας, Ελλάδας και Τουρκίας , η οποία τοποθετούσε τη γειτονική χώρα στο νησί, αναθεωρώντας ουσιαστικά της Συνθήκη της Λωζάννης , με την υπογραφή της οποίας , είχε παραιτηθεί, από κάθε δικαίωμα.

Στις 24/8/1955 στην αναχώρηση της τουρκικής αντιπροσωπείας για την τριμερή , ο Α.Menderes είχε δηλώσει :

«δε χρειάζεται να τονίσω το πόσο ενδιαφέρεται ολόκληρο το τουρκικό έθνος για την τουρκοελληνική φιλία. Ακόμη και σήμερα ενώ μιλάμε για την Κύπρο πρέπει πριν από όλα να τονίσω ότι συνεχίζουμε να δίνουμε στην τουρκοελληνική φιλία την ίδια σημασία και το ίδιο ενδιαφέρον. Πράγματι μπορώ να πω ότι κάνω αυτές τις δηλώσεις σήμερα με σκοπό να προφυλάξω τους Έλληνες φίλους και συμμάχους μας από το να διαπράξουν ένα σοβαρό λάθος .Το λεω μπροστά σας με την ελπίδα ότι πριν τα πράγματα ξεφύγουν από κάθε έλεγχο θα βρεθεί μια δίκαιη λύση».

Η δίκαιη λύση για την Τουρκία ήταν η επάνοδος στο νησί, αυτή τη φορά με τη μορφή της «εγγυήτριας δύναμης» και της διχοτομήσεώς του . **«Κάθε λύση στην Κύπρο δεν έπρεπε να βρίσκεται σε αντίθεση με τα συμφέροντα της Τουρκίας»**, όπως έγραψε αθηναϊκή εφημερίδα. (58)

Στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης Καραμανλή (4/4/1956) ,κυβέρνησης που προέκυψε από τις εκλογές λίγες μέρες πριν , τονιζόταν :

«η κυβέρνηση αναγνωρίζει τη μεγάλη σημασία της ελληνοτουρκικής συνεργασίας και της βαλκανικής συμμαχίας και εύχεται όπως η Τουρκία αποδείξει ότι διαπνέεται από τις ίδιες αντιλήψεις, επιθυμώ να τονίσω τη σημασία και χρησιμότητα του Βορειοατλαντικού Συμφώνου. Η πεποίθησή μας για την ανάγκη διατήρησης της συλλογικής αυτής ασπίδας άμυνας ενισχύεται από το πρόσθετο γεγονός ότι επικεφαλής της διεθνούς αυτής αμυντικής οργάνωσης είναι η πλέον δημοκρατική χώρα του κόσμου που παραμένει συμπαραστάτης στις μεταπολεμικές προσπάθειες της χώρας μας».

Ο υπουργός εξωτερικών Σ. Θεοτόκης μιλώντας στην ίδια συνεδρίαση της Βουλής συμπλήρωνε :

«.....οι ελληνοτουρκικές σχέσεις πρέπει να διατηρηθούν διότι είναι σημαντικό θέμα της εξωτερικής μας πολιτικής ανεξάρτητα αν η τουρκική κυβέρνηση , πολλές φορές με δηλώσεις της τέθηκε αντιμέτωπη με το κοινό αίσθημα του ελληνικού λαού και του Έθνους ολόκληρου.Αλλά οι σχέσεις των κρατών προσδιορίζονται από λόγους γεωγραφικούς από λόγους άμυνας και οικονομικούς και όχι από δηλώσεις αποκλειστικά των υπευθύνων κυβερνήσεων. Η Ελλάδα πρέπει να έχει φιλικές σχέσεις με την Τουρκία , και εμείς νομίζουμε και οι οποίες είναι καλύτερες σε σχέση με αυτές που είχαμε πριν τριάντα χρόνια »

Στο κλίμα συναινούσε και ο ηγέτης της Αντιπολίτευσης Κ. Τσαλδάρης δηλώνοντας τη συνέχεια , της πολιτικής, φιλίας με την Τουρκία και *«ότι το ΝΑΤΟ αποτελεί την κυριότερη ασπίδα ασφαλείας της χώρας»* .(59) Και αυτές οι δηλώσεις , όταν λίγα χρόνια πριν , ο Κ. Τσαλδάρης , είχε επισημάνει στον αγορεύοντα το 1951 , αναπληρωτή Υπουργό των εξωτερικών Γ. Βαρβούτη ότι *«ο καταστατικός χάρτης του ΝΑΤΟ δε μας εξασφαλίζει από ενδεχόμενη τουρκική επίθεση»*.

Στις αρχές το καλοκαιριού του 1956, σύμφωνα με φυλλάδιο της προεκλογικής εκστρατείας του 1961, που αποδίδεται στον Ε. Αβέρωφ,

«η Τουρκία σχεδίαζε στρατιωτικές επιχειρήσεις απειλώντας την Ελλάδα με πόλεμο και προς το τέλος του καλοκαιριού ετοίμαζε νέο σχέδιο μια αιφνιδιαστική επιχείρηση εναντίον των μεγάλων νήσων του Αρχιπελάγους κοντά στην ασιατική ακτή , που θα συνοδευόταν με διακήρυξη ότι η Τουρκία δε είχε σκοπό να κρατήσει τις νήσους .Δεύτερον ότι ανέλαβε την επιχείρηση ώστε οι Έλληνες και κάθε άλλος να αντιληφθούν πόσο σημαντικό ήταν για την Τουρκία το Κυπριακό ζήτημα και τρίτον , η Τουρκία θα εκκένωνε το αρχιπέλαγος μόλις πραγματοποιείτο συμφωνία ότι το Κυπριακό θα διευθετείτο με τρόπο που θα ήταν αποδεκτός από τις ενδιαφερόμενες κυβερνήσεις».

Σύμφωνα με το φυλλάδιο η ελληνική πλευρά είχε έτοιμα τα σχέδια της να αντιδράσει και αν οι τουρκικές δυνάμεις δεν αποχωρούσαν σε 48 ώρες από τα εδάφη που κατέλαβαν ,τότε ελληνικός στρατός θα διατασσόταν να προχωρήσει προς την Κωνσταντινούπολη. Οι συνέπειες θα ήταν σταματήσει η συμμαχία με την Τουρκία, να διακοπούν οι σχέσεις με το ΝΑΤΟ και εφόσον οι σύμμαχοι θα έμεναν αδιάφοροι και η τιμή της Ελλάδας θα διέτρεχε κίνδυνο και η εκστρατεία κατά της Κωνσταντινούπολης θα ήταν δύσκολη , η ελληνική κυβέρνηση θα ζητούσε βοήθεια από όσους θα ενδιαφερόταν για την απομάκρυνση της Τουρκίας από τα Στενά, δηλαδή τη Σοβιετική Ένωση.(60)

Ο χρόνος των τουρκικών εκδόσεων και άρθρων για τη Δυτική Θράκη είναι παράλληλος με την εμφάνιση του κυπριακού προβλήματος, τη διεθνή διάσταση που δόθηκε μετά τις ελλαδικές προσφυγές και τον αγώνα της ΕΟΚΑ, εναντίον της βρετανικής αποικιοκρατίας. Αυτό προκύπτει από την έξαρση του τουρκικού εθνικού φρονήματος που δημιούργησε το κυπριακό ζήτημα και η εθνοποίηση του από μέρους των τούρκων. (61)Από τα βιβλία που εκδόθηκαν αυτήν την περίοδο για τη Θράκη από τούρκους συγγραφείς μεγαλύτερη προβολή έχουν το 2τομο έργο του Tenvfik Biyiklioglu **«Trakya 'damilli»**, Ankara 1955-56 («Ο Εθνικός αγώνας στη Θράκη»), όταν ήδη είχε ανατραπεί η πληθυσμιακή ισορροπία με την απέλαση των Ελλήνων από την Κωνσταντινούπολη το βιβλίο του Yilmaz Argun **«Βιβλιογραφικά δοκίμια σχετικά με τη Δυτική Θράκη»**, Κωνσταντινούπολη 1964 και η πολυσέλιδη μελέτη του Ahmet Aydinli **«Batitrakya faciasinin ic yuzu»** («Η εσωτερική όψη της τραγωδίας της Δυτικής Θράκης») ,Istanbul 1971,που αποτελεί πηγή άντλησης πληροφοριών ,από Τούρκους δημοσιογράφους . Παράλληλα γράφονται πολλές άλλες προπαγανδιστικής μορφής μελέτες, που αναφέρονται στα μουσουλμανικά μνημεία, την εγκαθίδρυση των τουρκικών δημοκρατιών , από το 1878 και επικεντρώνονται στις καταπίεσεις των μουσουλμάνων , από την Ελλάδα. (62)

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο Ahmet Aydinli , που κατάγεται από την Κομοτηνή , και ζει μόνιμα στην Τουρκία, όπου διετέλεσε πρόεδρος του **«Συνδέσμου Αλληλοβοηθείας Τούρκων Δυτικής Θράκης»**, τον Οκτώβριο του 1996, έστειλε απειλητική επιστολή στο Θρακιώτη πολιτικό Μ.Χαραλαμπίδη για το βιβλίο του «Εθνικά ζητήματα», όπου γινόταν αναφορές για την εθνικιστική τουρκική πολιτική στις Ελληνικές κοινότητες της Ίμβρου , Τενέδου και Κωνσταντινούπολης και την Ελλαδική Θράκη, για να σταματήσει τις δραστηριότητές του ενάντια στην Τουρκία. (63)

Σαν όργανα προβολής των τουρκικών θέσεων για τη Θράκη αυτήν την περίοδο χρησιμοποιούνται εκτός από τον ημερήσιο τουρκικό τύπο, τα περιοδικά **«Turk Kulturu» («Τουρκικός πολιτισμός»)** που εκδίδεται στα αγγλικά, γερμανικά και γαλλικά με τον τίτλο **«Cultura Turkika»** . Το περιοδικό εκδίδεται από το **«Ινστιτούτο Έρευνας του Τουρκικού Πολιτισμού»** με έδρα την Άγκυρα ,περιλαμβάνοντας στους κόλπους του φορείς του τουρκισμού , τοποθετημένους σε καίριες κυβερνητικές και κρατικές θέσεις. Το τεύχος Ιανουαρίου 1976 του **«Turk Kulturu»** ήταν αφιερωμένο στη Θράκη , ενώ το Ινστιτούτο Έρευνας πραγματοποίησε την έκδοση του βιβλίου **«Turk Dunyasi El Kitabı» («Το Βιβλίο των Τούρκων του Κόσμου»)**.Συνέχεια της τουρκικής δραστηριοποίησης για τη Θράκη , αποτελεί η έκδοση του περιοδικού **«Bati Trakya» («Δυτική Θράκη»)** με έδρα την Κωνσταντινούπολη το 1967, έκδοση που κυκλοφορούσαν ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 . Το **«Bati Trakya»** αποτελεί έντυπο με λαϊκιστικό περιεχόμενο και προσανατολισμό , και ιδιαίτερη δραστηριότητα που επικεντρώνεται στις επετειακές συγκεντρώσεις , για να τονισθεί η ύπαρξη προβλήματος Δυτικής Θράκης .

Μεγάλη δραστηριότητα αναπτύσσει , ο **«Σύλλογος Αλληλοβοήθειας (Υποστηρίξεως) των Τούρκων Δυτικής Θράκης» («Bati Trakya Dayanisma Dernegi»)** στην Κωνσταντινούπολη που εκδίδει το περιοδικό **«Bati Trakya Turku» («Ο Τούρκος της Δυτικής Θράκης»)** και θέτει σε κυκλοφορία ξενόγλωσσα κείμενα, όπως **«How the West Thrace Moslem Turks are annihilated. A call for the defence of democracy»**(1976) .Ο ίδιος σύλλογος εκδίδει παράλληλα και το **«Yeni Bati Trakya Dergesi» («Νέα Δυτική Θράκη»)** που εδρεύει στην Κωνσταντινούπολη από το 1983 , ως βασικό όργανο προβολής των τουρκικών διεκδικήσεων. Με το πραξικόπημα της 12/9/1980 του στρατηγού Kenan Evren απαγορεύτηκε η λειτουργία 14 παντουρκιστικών-εθνικιστικών συλλόγων καθώς και η εκδοτική τους κίνηση, αλλά εξαιρέθηκε μόνο αυτός ο σύλλογος , που μαζί με τον εθνικιστικό σωματείο **«Η Κύπρος είναι Τουρκική» («Kıbrıs Turk tur »)** ,και φοιτητικές οργανώσεις θα κρατήσει κυρίαρχο ρόλο στο διωγμό της ελληνικής κοινότητας της Κωνσταντινούπολης , το 1955.

Ο **«Σύλλογος Αλληλοβοήθειας(υποστηρίξεως)Τούρκων Δυτικής Θράκης»** ,ιδρύθηκε το 1946 , την εποχή που η Τουρκία έστειλε το μήνυμα, προς τους Δυτικούς , της απειλής από τη Σοβιετική επίθεση , με οργανώσεις και γραφεία στη Σμύρνη , Προύσα Νικομήδεια Kucuk Cekmece (Ανατολική Θράκη) και το Zeizirbomu της Κωνσταντινούπολης . Είναι μέλος επίσης της **«Ομοσπονδίας Αλύτρωτων Τούρκων Μεταναστών και Προσφύγων» («Turk Gocmen ve Multeci Dernekleri Federasyonu»)** (64) Ο σύλλογος , ο οποίος κυκλοφορεί τα έντυπα του, στις τάξεις του τουρκικού στρατού, στα σχολεία μετά από έγκριση του Υπουργείου Παιδείας, στην οποία ανέφερε ότι **«δεν υπάρχει καμία επιφύλαξη για την παιδαγωγική και μορφωτική του αξία»** και με τον ισχυρισμό ότι **«οι υποθέσεις της μειονότητας ξεπέρασαν τις δυνατότητες του τουρκικού προξενείου Κομοτηνής»**, πρότεινε τη δημιουργία μειονοτικής γραμματείας στην Άγκυρα. Αρκετοί συνεργάτες των περιοδικών αυτών προέρχονται από τις τάξεις των απόστρατων ανώτατων αξιωματικών του τουρκικού στρατού για παράδειγμα οι στρατηγοί Selim Turkkan , Faruk Guventyrk, Nurettin Tursan, Orhan Kilercioglu ,ο αντιστράτηγος διευθυντής της ύλης του περιοδικού A Fethi Aktar, ο υποστράτηγος Safi Karamisir , ο συνταγματάρχης İlhan Ciloglu με δραστηριότητα στην τουρκοκρατούμενη Κύπρο και ο έφεδρος αξιωματικός Kemal Yakali . Στις τουρκικές εκδόσεις για τη Θράκη συμπεριλαμβάνονται και τα περιοδικά, **«Milli Hareket» («Εθνική Δράση»)** ,μηνιαίο περιοδικό εθνικιστικού προσανατολισμού με έδρα την Κωνσταντινούπολη, η έκδοση του κράτησε από τον Οκτώβριο του 1966 μέχρι και τον Αύγουστο του 1971, **«Devlet» («Κράτος»)**, με κυκλοφορία από τον Απρίλιο του 1969 ως το 1979 , αποτελώντας τα στηρίγματα του κόμματος της εθνικιστικής δράσης του Τουρκές και στα οποία διατυπωνόταν η θέση ότι **«η Κύπρος ,τα νησιά του Αιγαίου και η Δυτική Θράκη θα έπρεπε να αποτελέσουν τμήματα της Τουρκίας»**. Εκδόθηκε ακόμη το περιοδικό **«Sesimiz» («Η Φωνή μας»)** αλυτρωτικού περιεχομένου έντυπο ,που δείχνει μια πιο συντονισμένη προσπάθεια προβολής των τουρκικών απόψεων.

Επίκουροι στις δραστηριότητες του **«Συλλόγου Υποστηρίξεως των Τούρκων Δυτικής Θράκης»** έρχονται και άλλοι σύνδεσμοι αλληλοβοήθειας τουρκικών μειονοτήτων όπως ο **«Πολιτιστικός Σύλλογος Υποστηρίξεως των Τούρκων Ροδόπης και Δούναβη» («Rodop-Tuna Turkelri Kultur ve Dayanisma Dernegi»)** με σχετικές εκδόσεις ,**«For our motherland great Turkey»** (1970) που σε συσχέτισμό με την Ελλάδα αναφέρεται η κατάσταση της τουρκικής μειονότητας στη Βουλγαρία ,οι **«Σύλλογοι Τούρκων του ανατολικού Τουρκιστάν» («Dogu Turkistan»)** ,του

«Βόρειου Καυκάσου» (*“Kuzey Kafkas”*), της «Ρούμελης» (*“Rumeli Turkleri Dayanisma Dernegi”*), του Αζερμπαϊτζάν (*“Azerbaycan ,Idil Ural ve Bati Turkistan Dernekleri”*), του Ιράκ (*“Irak Kerkuk Turkleri”*). Η βάση του τουρκικού ενδιαφέροντος βρίσκεται κύρια στην εφαρμογή των αρχών της μεγάλης ιδέας (*«Buyuk Emel»*) που αποβλέπει στην επέκταση του τουρκικού κράτους και την πολιτική και πολιτιστική συνένωση όλων των Τούρκων. Η εθνική ιδέα των Τούρκων που άρχισε χρονολογικά με τον πανισλαμισμό (*«ittihat-i Islam»*), πέρασε στον οθωμανισμό (*“Osmancilik”*) προχώρησε στον Τουρκισμό (*«Turkculuk»*) και κατέληξε τον τουρανισμό -παντουρκισμό (*«Turancilik»*), προωθείται με ενεργοποίηση μεγάλου αριθμού αξιωματικών στο μηχανισμό προπαγάνδας για τη Θράκη ενίσχυση των ιστορικών, νομικών, γλωσσικών, θρησκευτικών, λαογραφικών επιχειρημάτων για το χώρο που ζουν οι μειονότητες, δηλώσεις επεκτατικής πολιτικής Τούρκων επισήμων, ίδρυση συλλόγων αλληλοβοήθειας, εκδόσεις και άλλες πρωτοβουλίες.

Ο βουλευτής Osman Nuri που κυριάρχησε στην μειονότητα μετά το θάνατο του Hilmi, εκδίδει την εφημερίδα *«Trakya»* (*«Θράκη»*) από το 1932 μέχρι το 1965 διακρινόμενη για τη σκληρή εθνικιστική γραμμή της, γραμμή που ακολούθησε και η *«Milliyet»* (*«Έθνος»*), που κυκλοφόρησε από το 1931 έως το 1968. Από το 1957 εκδίδεται η εφημερίδα *«Akin»* (*«Επιδρομή»*) από τον Asim Haliloglu και μετά το θάνατο του, από τους αδελφούς G. και H. Hatiroglu.

Το κεμαλικών προσανατολισμών περιοδικό *«Birlik»* (*«Ενότητα»*) εκδόθηκε στην Κομοτηνή από τον Αύγουστο του 1963 ως όργανο του σωματείου *«Bati Trakya Turk Ogretmenler Birligi»* (*«Ένωση Τούρκων δασκάλων Δυτικής Θράκης»*), ενώ από το 1970 κυκλοφόρησε με το τίτλο *«Ogretmen»* (*«Δάσκαλος»*).

Από την άλλη πλευρά, των «παλαιομουσουλμάνων», ο ο Κιρκάσιος Hafiz Ali Resat ιδρυτικό μέλος της *«Ένωσης Μουσουλμάνων Ελλάδος»* (*“ittihad -Islam”*) κυκλοφορεί, το 1956, την εφημερίδα *«Muxafazakar»* (*“Συντηρητικός”*) που διακρινόταν για την προσήλωση της στα σύμβολα και την ιδεολογία του ισλαμισμού. Ο Muxafazakar εκδιδόταν στην Κομοτηνή με αραβικά στοιχεία μέχρι το 1966. Αντίστοιχη προσπάθεια διατήρησης των ιερών ισλαμικών νόμων και αντίστασης στις προσπάθειες των κεμαλικών στη Θράκη, είναι η έκδοση του περιοδικού *«Peygamber Binasi»* (*«Οικοδόμημα του Προφήτη»*) εκδιδόταν από τον Hafiz Ali Resat στην Κομοτηνή από το 1957 και απηχούσε τις απόψεις των «συντηρητικών» μουσουλμάνων. Τυπωνόταν στην αραβική γλώσσα και καλλιεργούσε και μετέδιδε το πνεύμα του αραβικού πολιτισμού, τους μουσουλμάνους της μειονότητας.

Το 1956 ιδρύθηκε στον Εχίνο, του νομού Ξάνθης το δεύτερο ιεροσπουδαστήριο, που εντάσσεται στη διαδικασία κοινωνικής κινητικότητας της περιοχής, δεδομένου ότι οι Πομάκοι διακρίνονται για τη θρησκευτικότητά τους και ιδιαίτερα οι ορεισίβιοι. Παράλληλα, η ανάδειξη των θρησκευτικών λειτουργιών από την περιοχή, τόνιζε την ανάγκη μιας στέρεης παράδοσης των ισλαμικών αρχών. Έτσι το ιεροσπουδαστήριο στον Εχίνο αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα στην συνάρθρωση των θρησκευτικών λειτουργιών των μουσουλμάνων.

Το αναλυτικό πρόγραμμα της μειονοτικής εκπαίδευσης καταρτίστηκε και θεσμοθετήθηκε το 1957 με απόφαση του Υπουργού Παιδείας 149251(28-11-1957). Το διδακτικό υλικό δεν λάμβανε υπόψη τον κοινωνικό, γλωσσικό και πολιτισμικό περίγυρο και δεν προωθούσε το σεβασμό και την

ανάπτυξη της μητρικής γλώσσας κάθε μειονοτικής ομάδας. **Αντίθετα το πρόγραμμα στο δημοτικό σχολείο ,προνοούσε 10 ώρες τουρκικών και 8 ελληνικών στις τρεις πρώτες τάξεις και 7 ώρες τουρκικών και 8 ελληνικών στις τρεις τελευταίες.**

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ» ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ Η ΘΡΑΚΗ

Η ένοπλη εξέγερση των Κυπρίων και η προβολή του σκοπού τους για αυτοδιάθεση -ένωση με την Ελλάδα , θα τονίσει τον τουρκικό εθνικισμό και φανατισμό , οι διώξεις των Ελλήνων το 1955 και μια σειρά από θεσμικά μέτρα κινούνται προς αυτήν την κατεύθυνση, ενώ και ο αγγλικός και αμερικανικός παράγοντας και σε συγκεκριμένες στιγμές όλο το νατοϊκό επιτελείο θα αντιπαρατεθούν στο αίτημα του Ελληνικού λαού για την Κύπρο .Στις πράξεις του ΝΑΤΟ η ελλαδική κυβέρνηση θα κρατήσει στάση υποχώρησης παρά την αντίθετη άποψη της κοινής γνώμης και θα παρασυρθεί σε απολογίες για τις παραλείψεις της σχετικά με τη διαβίωση των **«Τούρκων στην Ελλάδα»** ,τη βοήθεια που δίνει στους Κυπρίους , καταλήγοντας τελικά υπό την πίεση των γεγονότων στην Κύπρο (εξορία Μακαρίου, σκλήρυνση της στάσης του αποικιακού παράγοντα) στις συμφωνίες Ζυρίχης -Λονδίνου ,συμμετέχοντας στην ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, στην οποία απαγορευόταν η άσκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης

Είναι χαρακτηριστικό ότι εκτός μεμονωμένων περιπτώσεων η Ελλαδική επίσημη πολιτική ηγεσία θεωρούσε ότι δεν θα έπρεπε να τεθεί ζήτημα Κύπρου , αφού ερχόταν σε αντίθεση με τα αγγλικά και νατοϊκά συμφέροντα. Το 1950 ο τότε πρωθυπουργός Γ. Παπανδρέου απαντώντας στο Δήμαρχο Λευκωσίας Θ. Δέρβη σχετικά με το Κυπριακό τόνισε ότι **«η Ελλάς αναπνέει σήμερα με δύο πενύμονες, τον μεν Αγγλικόν τον δε Αμερικανικόν και δι' αυτό δεν μπορεί λόγω του Κυπριακού να διαιδυνεύσει να πάθη από ασφίξιν»**. (65) Ο αρχηγός της ΕΔΑ, Ι.Πασσαλίδης τόνιζε ότι **«η πολιτική της ΕΡΕ είναι πολιτική υποτελείας»** και πως **«οι δούλοι δεν μπορούν να υπερασπισθούν ούτε να ελευθερώσουν τους σκλάβους»**. Ο Κ. Καραμανλής δηλώνει στους Αμερικανούς , προκειμένου να παρέμβουν και να λυθεί το Κυπριακό ότι **« εάν δεν ευρεθή λύσις και μάλιστα συντόμως η Ελλάς κινδυνεύσει να αποκοπή από τον δυτικόν κόσμον και να πέση θύμα του κομμουνισμού»** .

Ο Βρετανός Υπουργός εξωτερικών Α.Eden επεσήμει ότι **«πρέπει να λάβωμεν υπ' όψην την στρατιωτικήν σπουδαιότητα της Κύπρου δια την άμυναν του τουρκικού εδάφους»** , ενώ στα απομνηνεύματά του , γράφει για την Κύπρο πως , **« θεωρούσα κεφαλαιώδες το να έχουμε την Τουρκία μαζί μας σε κάθε ενέργεια.Το ζήτημα της Κύπρου δεν θα μπορέσει ποτέ να εξομαλυνθεί χωρίς την κατανόηση και την αποδοχή της σημασίας που έχει η τουρκική θέση»**. (66)

Ο βουλευτής της συμπολίτευσης Γ. Λύχνος , μιλώντας στη Βουλή κατηγορεί τους Άγγλους ότι **«είναι οχυρωμένοι εις τα στρατιωτικά συμφέροντα της Δύσεως και μετά των Τούρκων εφαρμόζουν εις την Κύπρον την πολιτικήν της καταστολής...»** και καταλήγει τονίζοντας **:ποια είναι τα μέσα τα οποία τους διαθέτουμεν (τους Κυπρίους) και πόσον θα κρατήσουν εις τον άνισον αγώνα; Ημείς δεν ενισχύομεν την ΕΟΚΑ ουδέν προσφέρομεν από πλευράς υλικής**

δεν ενεργούμεν και πολύ φοβούμαι ότι δικαίως θα ημπορούσε να διατυπωθεί κατηγορία ότι συνεργαζόμεθα με τους Άγγλους και τους Τούρκους δια να εξαντλήσωμεν τους Κυπρίους» . Παράλληλα συμπλήρωνε πως «σήμερον το Κυπριακόν διαιρεί την Ελλάδα από τους συμμάχους της Άγγλους και Τούρκους Οφείλετε όμως να ενθυμηθείτε ότι ο Ελευθέριος Βενιζέλος προέβη εις πολύ μεγαλυτέρας παραχωρήσεις δια να επιτύχη την ελληνοτουρκικήν συμμαχίαν. Δεν πρέπει να χαλαρώσωμεν τους συμμαχικούς δεσμούς μας». (67)

Ο Έλληνας πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής δηλώνει στις 19/12/1957 ότι *«παρά την πικρίαν την οποία αισθάνονται δια το ζήτημα τούτο (Κύπρου) οι Έλληνες ουδέποτε αμφιταλαντεύθησαν εις την πίστην των εις την Ατλαντικήν Συμμαχίαν»*. Στις προγραμματικές δηλώσεις του ο Κ. Καραμανλής στις 10/6/1958, θα προσπαθήσει να αλλάξει την ήδη διαμορφωμένη κατάσταση για τη στάση των ελλαδικών κυβερνήσεων λέγοντας μεταξύ άλλων :

«η Ελλάδα πριν από 6 χρόνια προσχώρησε στο Ατλαντικό Σύμφωνο για λόγους καθαρά αμυντικούς ,όπως προβλέπει ο χάρτης των Ηνωμένων Εθνών. Στα πλαίσια της συμμαχίας αυτής η οποία έχει δημοκρατική οργάνωση και διάρθρωση , η Ελλάδα κράτησε στάση ανεξάρτητη και κινήθηκε με απόλυτη ισοτιμία με τα άλλα μέλη του Βορειοατλαντικού συμφώνου».

Στις 9 Μαρτίου 1956 εξορίζεται ο αρχιεπίσκοπος Κύπρου και πολιτικός ηγέτης του νησιού , Μακάριος και τρεις μέρες αργότερα διοργανώνεται συλλαλητήριο στην Αθήνα , για την Κύπρο που απαγορεύτηκε με παρέμβαση του αμερικανού πρεσβευτή Καπνον , αλλά με πρωτοβουλία φοιτητικών συλλόγων τελικά πραγματοποιήθηκε. Στο συλλαλητήριο υπήρχαν 76 τραυματίες, οι περισσότεροι από τη μεριά των διαδηλωτών, αφού η αστυνομία χρησιμοποίησε πρωτοφανή βία. Αυτή ήταν και η αιτία για πρόταση δυσπιστίας προς τη κυβέρνηση από βουλευτές της αντιπολίτευσης. Στις 10 Μαΐου απαγχονίστηκαν στην Κύπρο ο Μ. Καραολής και ο Α. Δημητρίου και οι θάνατοί τους προκαλούν νέα διαδήλωση με 5 νεκρούς διαδηλωτές και 300 τραυματίες .Η αντιπολίτευση με στοιχεία που καταθέτει στη Βουλή , υποστηρίζει ότι οι ένοχοι , βρίσκονται στην πλευρά των αστυνομικών.(68)

Το 1956 , πραγματοποιείται νέα προσφυγή της Ελλάδας στον ΟΗΕ για την Κύπρο 13 χώρες του ΝΑΤΟ ψηφίζουν εναντίον της Ελλάδας και από τη συμμαχία μόνο η Ισλανδία υπέρ. Παράλληλα γίνεται προσφυγή της Αγγλίας στον ΟΗΕ κατά της Ελλάδας με την κατηγορία της έμπρακτης συμπαράστασης και βοήθειας προς την «τρομοκρατική οργάνωση της ΕΟΚΑ» ,κάτι που αρνείται η ελλαδική κυβέρνηση .

Στην Τουρκία , η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος του πρωθυπουργού Adnan Menderes μετά από έκτακτη συνεδρίασή της , θα ανακοινώσει τα εξής:

«η Κύπρος η οποία αποτελεί αναπόσπαστον τμήμα της μητέρος πατρίδος και από μακρού ανήκε εις την Μικράν Ασίαν της οποίας αποτελεί και γεωγραφικώς τμήμα ,είναι ζωτικόν σημείον δια την ασφάλειαν της Τουρκίας.Οιαδήποτε αξίωσις της ελληνικής κυβερνήσεως ,ήτις θα απέβλεπεν εις την ένωσιν της Κύπρου ,θα απετέλει ενέργειαν ,η οποία θα διαταράξη την ισορροπίαν την υφιστάμενην μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας και ,εις την περίπτωσιν ταύτην η Τουρκία έχει προβάλη αξιώσεις ,

επαναφέρουσα επί τάπητος το ζήτημα της Δυτικής Θράκης και της Δωδεκανήσου». (69)

Ο Menderes μιλώντας στην Εθνοσυνέλευση δηλώνει ότι **«η διχοτόμηση της Κύπρου αποτελεί ήδη θυσία για την Τουρκία και δε θα δεχθούμε μεγαλύτερη θυσία από αυτή»**

Στις αρχές του 1956 ο Τούρκος πρόεδρος της Δημοκρατίας, Celal Bayar τονίζει ότι εφόσον η Ελλάδα ζητά αναθεώρηση της συνθήκης της Λοζάννης για την Κύπρο, **«η Τουρκία έχει το δικαίωμα να ζητήσει αναθεώρηση για τα σύνορα στη Θράκη και τα νησιά του Αιγαίου».**

Οι Τούρκοι δηλώνουν ότι την ιδέα για διχοτόμηση την έριξε πρώτα ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών Ε.Αβέρωφ στον πρεσβευτή της Τουρκίας στην Αθήνα, S. Ikcet στις 6/10/ 1956, πληροφορία που επιβεβαίωσε ο διευθυντής του Βρετανικού γραφείου δημοσίων σχέσεων στην Κύπρο σε συνέντευξή του. (70) Την πληροφορία την οποία αρνήθηκε ο Ε. Αβέρωφ ,επιβεβαίωσαν αργότερα , ο πρεσβευτής της Ελλάδας στην Ουάσιγκτον Γ.Μελάς , ο στρατιωτικός ηγέτης της ΕΟΚΑ , Γ. Γρίβας κ.α Είχε προηγηθεί τον Αύγουστο του 1956 η πρόταση του Έλληνα Υπουργού Εξωτερικών , ο οποίος σε συνεργασία με τον πρέσβη της Βρετανίας στην Αθήνα εξέφρασε την άποψη να ανταλλαγεί ο τουρκικός πληθυσμός της Κύπρου με τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης . Αυτό βρήκε την άμεση θετική ανταπόκριση του βρετανού διπλωμάτη που χαρακτήρισε τη άποψη Αβέρωφ , **«εξαιρετική ιδέα που βοηθούσε στη σταθεροποίηση των ελληνοτουρκικών σχέσεων γιατί τα ζητήματα της Κύπρου των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και του Οικουμενικού Πατριαρχείου αποτελούσαν μόνιμη απειλή στις σχέσεις αυτές και την ελληνοτουρκική συνεργασία».** Άποψη που συζητούσε και η τουρκική πλευρά , όπως ο Osman Turan ,βουλευτής του κυβερνώντος κόμματος , ο οποίος έκανε μια λεπτομερή ανάλυση της ελλαδικής πρότασης αλλά συζητούσε και την ανταλλαγή των Ελλήνων της Πόλης ,με τους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης. (71)

Στις 26 Σεπτεμβρίου 1957 , σε συνέντευξη που δίνει ο αμερικανός πρεσβευτής στην Αθήνα George Allen ,ανακινείται και από την αμερικανική διπλωματία το ζήτημα των μουσουλμανικών μειονοτήτων της Θράκης, στην προσπάθεια πίεσης της ελλαδικής πλευράς, στις συζητήσεις για επίτευξη συμφωνίας για την Κύπρο. Ο Allen υποστήριξε ότι **«πρέπει να αποφευχθούν αι δημόσιαι συζητήσεις για το Κυπριακό και να βρεθεί αποδεκτή λύσις παρασκηνιακή ή δια της διπλωματικής οδού»** και συμπλήρωσε λέγοντας ότι **«υπάρχουν πολλά περιοχάι του κόσμου περιλαμβανομένης αυτής ταύτης της Ελλάδος ,εις ας μία εθνική μειονότης αποτελεί πλειονότητα εις δεδομένην περιοχίν. Μέχρι ποίου σημείου δέον να εφαρμοσθή η αρχή της αυτοδιαθέσεως;»** Η μειονότητα στην οποία αναφερόταν ήταν **«η τουρκική όπου σε ορισμένες περιοχές είναι πλειοψηφία»** .(72)

Η συνέντευξη Allen προκαλεί αντιδράσεις των Φιλελευθέρων, της ΕΔΑ, της κοινής γνώμης , των αντιπολιτευομένων εφημερίδων που ζητούν να ανακληθεί ο Allen , ενώ , η κυβέρνηση πιεζόμενη ζητά διευκρινήσεις. Μετά από μερικές μέρες δίνεται στη δημοσιότητα επιστολή που έστειλε ο αναπληρωτής του Υπουργού Εξωτερικών Κ. Τσάτσος στον Allen και η απάντηση του Αμερικανού πρεσβευτή .Ο Κ. Τσάτσος έλεγε πως **«η δήλωσις αυτή ηρμηνεύθη ως αποκλείουσα την αρχήν της αυτοδιαθέσεως εις την Κύπρον και αφ' ετέρου ως αναγνωρίζουσα τη δυνατότητα της εφαρμογής της εις όλας τας μειονότητας εν οίς και την μειονότητα της Δυτικής Θράκης»** .Ο Allen δηλώνει έκπληκτος για την ερμηνεία στη δήλωσή του και τονίζει ότι **«δε θα ήτο σύμφωνο προς**

τον κοινόν νουν να εφαρμοσθή η αυτοδιάθεσις επί μειονοτήτων εις περιφερείας όπως η Θράκη ,όπου καθώς αντιλαμβάνομαι ,αι μειονότητες ζώσιν εις εγκατεσπαρμένας κοινότητας παρεμβαλλόμεναι μεταξύ της πλειοψηφίας του πληθυσμού». Το ζήτημα που ανακίνησε η αμερικανική διπλωματία θα παραμείνει μετέωρο για λίγο καιρό , ώσπου μετά από εκατέρωθεν συνεννοήσεις , οι δύο κυβερνήσεις θα κρίνουν ότι δεν συμφέρει η δημόσια αντιπαράθεση δύο συμμάχων , για ένα τόσο λεπτό θέμα.

Η Θράκη , θα βρίσκεται όμως στο προσκήνιο από τη βρετανική πλευρά .Στις 19 /7/1956 σε συζήτηση για το Κυπριακό στη Βουλή των Κοινοτήτων ο υπουργός Εξωτερικών Selguin Loyd δηλώνει ότι **«σωστά οι Τούρκοι βάζουν ζήτημα Δωδεκανήσων και Δυτικής Θράκης»** ενώ τόνισε ότι **«ο Ελευθέριος Βενιζέλος είχε εμποδίσει να γίνει δημοψήφισμα στη Δυτική Θράκη ,επικαλούμενος στρατηγικούς λόγους»** δηλώνοντας πως **«ουδείς εκπλήσσει επομένως ,ότι οι Τούρκοι ετοιμάζονται τώρα να ανακινήσουν το ζήτημα της Θράκης επ ' ευκαιρία των συζητήσεων δια την υπόθεσιν της Κύπρου»**. Το αντίβαρο για το πανελλήνιο αίτημα για αυτοδιάθεση στην Κύπρο, ήταν για άλλη μια φορά τα προβλήματα καταπίεσης μιας μειονότητας στην Ελλάδα, ζήτημα που θα επανέρχεται όλη αυτήν την περίοδο , όταν η Τουρκία και ενδιαφερόμενες δυνάμεις του NATO αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Δυσκολίες που εντείνονται από το παγκόσμιο αντιαποικιοκρατικό κλίμα και τα κινήματα ανεξαρτησίας που είχαν ξεσπάσει Εξάλλου σ' αυτό το διάστημα που γινόταν οι συζητήσεις (1957-1959) για την Κύπρο , η τουρκική πλευρά σκλήρυνε και άλλο τη στάση της .Στην περίοδο αυτή , θα απελαθούν 67 πρόκριτοι της ελληνικής μειονότητας , ενώ το 1958 διαλύθηκε η Ελληνική Ένωση και οι τουρκικές αρχές κατέλαβαν το Σισμανόγλειο Μέγαρο όπου στεγαζόταν.

Το 1957 εξαγγέλθηκε το δόγμα Aizenhaouer που το ανακοίνωσε ενώπιον του Κογκρέσου , κάνοντας ο αμερικανός πρόεδρος αναφορά για τα κράτη της Μέσης Ανατολής που θα ζητούσαν τη στρατιωτική και οικονομική βοήθεια των ΗΠΑ προκειμένου να αμυνθούν απέναντι στον κομμουνισμό ,δόγμα που το αποδέχτηκε ο Ελλαδικός πολιτικός κόσμος , **«σχετικά με την προστασία από τον διεθνή κομμουνισμό που είναι εναντίον της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας»(27/4/1957)** ενώ κριτική πραγματοποίησε μόνο η ΕΔΑ. Η ουσία είναι όμως , ότι η γραμμή άμυνας της Ελλάδας στα βόρεια σύνορά της ήταν ο ποταμός Στρυμόνας, δηλαδή το NATO άφηνε ολόκληρη τη Θράκη και μέρος της ανατολικής Μακεδονίας στο Σοβιετικό στρατόπεδο . Τον Αύγουστο του 1956 είχε γίνει μια απόπειρα του Ελληνικού Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας , να αλλάξει η γραμμή άμυνας, αλλά η άρνηση των νατοϊκών επιτελών καθώς και η εγκατάσταση των πυρηνικών βλημάτων Honest John και Nike στο Λαγκαδά , έδειξε ότι απέτυχε αυτή η πρωτοβουλία. Υπάρχουν κάποιες ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες ότι το NATO αποφάσισε προχωρημένη γραμμή άμυνας για την Ελλάδα με την άνοδο στην εξουσία της Ένωσης Κέντρου, αλλά τότε η βορειοατλαντική συμμαχία είχε εκτιμήσει ότι η Βουλγαρία δεν ήταν κίνδυνος για την Ελλάδα.

Το 1957 το NATO εξέδωσε εντολές για το σχέδιο αμυντικής οργάνωσης των ελληνικών νησιών ώστε να δοθεί βάθος στην άμυνα των Στενών, για να αντιμετωπιστεί το ανατολικό στρατόπεδο .Ο στρατηγός Μούρας που πήρε μέρος στη σύνταξη των νατοϊκών αυτών οδηγιών είπε ότι κατά τη συζήτηση **«εμνημονεύθησαν οι όροι των συνθηκών Λοζάννης και Παρισίων που προβλέπουν το ανοχύρωτο των νήσων. Όμως συνεφώνησαν όλοι και η Τουρκία ,δια τη μη εφαρμογή των δια την στρατιωτική οργάνωσιν κατά της πιθανής επιθέσεως του ανατολικού μπλόκ»**.

Τον Αύγουστο του ίδιου έτους οι αρχηγοί των επιτελείων των ΗΠΑ άρχισαν μια μελέτη της αποτελεσματικότητας των ενόπλων δυνάμεων των χωρών που λάμβαναν στρατιωτική βοήθεια από τις ΗΠΑ, σε σχέση με τους στρατιωτικούς τους στόχους. Στην απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας NSC42/1(22/3/1949) είχε αποφασιστεί ότι τα μακροπρόθεσμα στρατηγικά συμφέροντα της Αμερικής στο στρατό της Ελλάδας και της Τουρκίας θα διέπονταν από τον ακόλουθο ορισμό αυτών των συμφερόντων:

Ελλάδα: Ελληνικός στρατός ικανός να διατηρήσει την εσωτερική ασφάλεια για την αποφυγή της επικράτησης των κομμουνιστών στην Ελλάδα.

Τουρκία : τουρκικός στρατός αρκετά μεγάλος και αποτελεσματικός για να εξασφαλίσει τη συνέχιση της τουρκικής αντίδρασης στις σοβιετικές πιέσεις, ανάπτυξη πολεμικής αποτελεσματικότητας ώστε οποιαδήποτε ανοιχτή σοβιετική επίθεση να καθυστερήσει αρκετά για να επιτραπεί η αποστολή αμερικανικών και συμμαχικών δυνάμεων στην Τουρκία για να μην καταληφθούν ορισμένα της Τουρκίας από την ΕΣΣΔ. Η μελέτη των επιτελείων του 1957 αποκαλύπτει ότι στην Τουρκία ,όπως και στην Ελλάδα οι στόχοι των ΗΠΑ είχαν επιτύχει. (73)

Παρόλα αυτά, οι περιοχές που ενδιέφεραν περισσότερο το NATO ήταν η Τουρκία , η Σκανδιναβία και η Δυτική Ευρώπη σε αντίθεση με την Ελλάδα την οποία , ήταν πρόθυμο το NATO να προσφέρει στο Σύμφωνο της Βαρσοβίας .Αυτό φαίνεται και από τη χορήγηση οπλισμού, στην Ελλάδα και την Τουρκία. Στις αρχές του 1958 είχε παρθεί η απόφαση να δοθούν αεροσκάφη τύπου F 100 στην Ελλάδα , αλλά τελικά δόθηκαν μόνο στην Τουρκία 60 (τρία σμήνη , με προοπτική άλλου ένα) ,ενώ η Ελλάδα πήρε μόνο στις αρχές του 1960. Τα πυρηνικά βλήματα NIKΕ δόθηκαν στην Τουρκία το 1958 ενώ στην Ελλάδα το 1962 , σε υλοποίηση της ελληνοαμερικανικής συμφωνίας της 5/5/1959 για τη χρήση των πυρηνικών όπλων

Η περίοδος μέχρι την υπογραφή των συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου περί εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας αποτελούν, περίοδο επαναπροσέγγισης της Τουρκίας και της Ελλάδας που προωθείται δια των συχνότερων πολιτικών επαφών , οι οποίες χαρακτηρίζονται από δημόσιες δηλώσεις καλής θέλησης και αναβίωσης του κλίματος ελληνοτουρκικής φιλίας Βενιζέλου –Kemal . Ο Έλληνας Υπουργός εξωτερικών Ε. Αβέρωφ είχε προετοιμάσει το έδαφος μιλώντας στη Βουλή :

«είμεθα γείτονες με την Τουρκίαν , έχομεν κοινά προβλήματα και ουδέν ζητούμεν καλλίτερον , από του ν' αποκαταστήσωμεν σχέσεις και να συνεργασθώμεν ειρηνικά. Άλλωστε πράττοντες τούτο , θ' ακολουθήσωμεν την οδόν , την οποία εχάραξαν , οι κατ' εμέ δύο μεγαλύτεροι άνδρες της Ελλάδος και της Τουρκίας των τελευταίων χρόνων , ο Βενιζέλος και ο Ατατούρκ , οι οποίοι εγεφύρωσαν το μέγα εκείνο χάσμα το οποίον υπήρχε μεταξύ των δύο Εθνών» , και προετοιμάζοντας το κλίμα για τις συμφωνίες κατέληξε :«εάν θέλωμεν να αποφύγωμεν όλα αυτά (αι ταιλαιπωρίαί του πληθυσμού της Κύπρου και οι πολιτικοί κλυδωνισμοί εκτός αυτής), η Ελληνική κυβέρνηση φρονεί ότι πρέπει να επιδιωχθεί το ταχύτερον η οριστική λύσις και δη εκείνης της ηγγυημένης ανεξαρτησίας» .(74)

Αλλά και από την τουρκική πλευρά υπάρχουν ανάλογες δηλώσεις .Χαρακτηριστικά στις 29/12/1958 ο Τούρκος Υπουργός F.Zorlu , είπε στον Έλληνα πρεσβευτή στην Άγκυρα Γεώργιο Πεσμαζόγλου ότι, *«επιβάλλεται όχι μόνον να αναβιώσουμεν την φιλίαν ην θεμελίωσεν ο*

Ατατούρκ αλλά και να την αναπτύξωμεν επί περαιτέρω. Η Κύπρος αντί να χωρίζη τας χώρας μας ,θα έπρεπε να αποτελέση το σημείον απαρχής μιας ελληνοτουρκικής γενικότερας ομοσπονδίας».(75)

Τον Ιανουάριο του 1959 ο Έλληνας πρωθυπουργός Κ.Καραμανλή μιλώντας για την προγραμματισμένη επίτευξη συμφωνίας για την Κύπρο , αναφέρθηκε και στο μνημόνιο διπλωμάτη Π Πιπινέλη ,ένα έγγραφο που είχε συνταχθεί από τον στενό συνεργάτη των ανακτόρων και του Κ. Καραμανλή στις 26 Σεπτεμβρίου 1955 και είχε αποκαλυφθεί στα τέλη του προηγούμενου έτους και έκανε λόγο για την ελλαδική πολιτική στην Κύπρο.

Ο Καραμανλής μιλώντας επισήμανε ότι βάσει του τότε μνημονίου , **«το επίμαχον Κυπριακόν ζήτημα θα εξακολουθήση παρά την απόφασιν του ΟΗΕ να δηλητηριάξη το λαϊκόν αίσθημα εις βάρος των συμμάχων μας και επ'ωφελεία των εχθρών αυτών. Θα δέηση , επομένως να επιδιωχθή η ταχύτερα διευθέτησις επί τη βάσει μιας αληθούς και ευρείας αυτοκυβερνήσεως της νήσου, παρεχομένης συνάμα και γενικής διαβεβαιώσεως ως προς την τελικήν αυτοδιάθεσιν του πληθυσμού της».**Το έγγραφο όμως που ήρθε στη δημοσιότητα δια του τότε διευθυντή του πολιτικού γραφείου του Π.Πιπινέλη, μετέπειτα υπουργού εξωτερικών της δικτατορίας στην Ελλάδα, έλεγε ότι **«ο Πιπινέλης σε συνεργασία με τον τότε Υπουργό Δημοσίων Έργων Κ.Καραμανλή εν μέσω περιόδου δοκιμασίας για τον πρωθυπουργό Παπάγο λόγω ασθενείας , ετοίμασαν ένα σημείωμα με σκέψεις-προτάσεις επί της πολιτικής ήτις θα ηκολουθείτο εν περιπτώσει σχηματισμού κυβερνήσεως.....μεταξύ των σκέψεων -προτάσεων , υπήρχε και μία ήτις ανεφέρετο εις την καταπολέμησιν του Κομμουνισμού και ετέρα διαλαμβάνουσα ότι επί του Κυπριακού θα κατεβάλλετο προσπάθεια εξουδετερώσεως των αντιδράσεων της κοινής γνώμης προς συμβιβαστικήν επίλυσιν τούτου».** (76)

Το Φεβρουάριο , του 1959 μετά τις αγγλο- ελλαδο- τουρκικές συνομιλίες στις 4/2/1959 στη Ζυρίχη , στην οποία συμφωνήθηκε η δημιουργία Κυπριακού κράτους ,οι αντιπρόσωποι των τριών χωρών που ήταν και οι εγγυητές του νέου κράτους καθώς και οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων του νησιού, υπέγραψαν 8 μέρες αργότερα στο Λονδίνο τα συνταγματικά και άλλα κείμενα.

Τα κείμενα , τα οποία , υπογράφηκαν στο Λονδίνο ήταν :α) η συμφωνία για τη βασική διάρθρωση της Δημοκρατίας , β) η συνθήκη Εγγυήσεως μεταξύ της Δημοκρατίας της Κύπρου ,της Μεγάλης Βρετανίας , της Ελλάδος και της Τουρκίας, γ) η Συνθήκη Συμμαχίας μεταξύ της Δημοκρατίας της Κύπρου και της Ελλάδος και της Τουρκίας καθώς και η «μυστική συμφωνία κυρίων» μεταξύ Κ. Καραμανλή και Α. Mederes ,την οποία δεσμεύθηκαν να μη φέρουν στα κοινοβούλιά τους. Στη συγκεκριμένη συμφωνία προβλεπόταν ότι η Ελλάδα και η Τουρκία θα υποστήριζαν την είσοδο της Κύπρου στο ΝΑΤΟ καθώς και ότι θα γινόταν παρέμβαση από τον Έλληνα και τον Τούρκο πρωθυπουργό στον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της Δημοκρατίας να τεθεί εκτός νόμου το Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζόμενου Λαού, (το Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου) και γενικότερα η κομμουνιστική δράση.

Οι συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου που διαπραγματεύτηκε η κυβέρνηση Καραμανλή θεωρήθηκαν ως αποτέλεσμα των πιέσεων του ΝΑΤΟ και ιδιαίτερα των Ηνωμένων Πολιτειών και της Βρετανίας στον Έλληνα πρωθυπουργό, οι οποίες **«επιδίωξαν και επέβαλαν την ανεξαρτησία της**

Κύπρου μέσα στα πλαίσια της κοινοπολιτείας. Έτσι διασφαλίζονταν οι στρατιωτικές βάσεις τους και ικανοποιούσαν το αντιιμπεριαλιστικό πνεύμα». (77)

Ο Κ. Καραμανλής μιλώντας στη Βουλή στις 23/2/1959 για τις συμφωνίες, για την Κύπρο τόνισε **«ότι εγένοντο όχι μόνο παρατηρήσεις αλλά και συστάσεις πολλών πλευρών της αιθούσης ταύτης όπως αποφευχθεί η εκτράχυνσις των σχέσεων της Ελλάδος με την Τουρκίαν. Διότι όλοι σχεδόν εις την αίθουσαν αυτήν αντιλαμβάνονται και αναγνωρίζουν ότι η συνεργασία και η συμμαχία με την Τουρκίαν είναι αναγκαία δι' αμφοτέρους».**

Σύσσωμη η αντιπολίτευση καταψήφισε αυτό που χαρακτήριζε **«ως προδοσία των ελληνικών στόχων στη Κύπρο»**. Ο κεντρώος ηγέτης Γ. Μαύρος εξέφρασε την άποψη ότι **«την πολιτική η οποία ωδήγησεν εις την τραγικήν αυτήν φάσιν του Κυπριακού αγώνα, είμεθα υποχρεωμένοι να αποδοκιμάσωμεν και θα ψηφίσωμεν την πρότασιν δυσπιστίας».** (78) Η εξόριστη ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος σε ανακοίνωσή της (27/2/1959) επισήμανε ότι **«ο Καραμανλής τρία χρόνια τώρα, ενώ μιλούσε για υπεράσπιση του δικαιώματος αυτοδιάθεσης του κυπριακού λαού, προετοίμαζε μεθοδικά το κλείσιμο του κυπριακού με γνώμονα όχι το εθνικό συμφέρον της Κύπρου και της Ελλάδας, αλλά τα συμφέροντα της Ουάσιγκτον, της επιθετικής ατλαντικής συμμαχίας».** Η ΕΔΑ στο πρώτο πανελλήνιο Συνέδριό της (28/11-2/12/1959) δήλωνε πως **«η πολιτική της υποτελείας καταπρόδωσε τον ηρωικό αντιιμπεριαλιστικό αγώνα του Κυπριακού λαού, απαρνήθηκε το αναφαίρετο δημοκρατικό δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως και οδήγησε στις επαίσχυντες συμφωνίες της Ζυρίχης και του Λονδίνου».** Και καταλήγοντας επισήμανε ότι όλα αυτά έγιναν **«εν ονόματι της πολιτικής «των συμμαχικών πλαισίων» εν ονόματι της διατηρήσεως της ενότητας του ΝΑΤΟ, εν ονόματι της αποκαταστάσεως στενών «συμμαχικών» δεσμών με την επιθετική ανθελληνική σωβινιστική Τουρκική κλίκα του Ζουρλού και του Μεντερές».** Ο κύπριος πολιτικός Λουκής Ακρίτας γράφοντας στον αθηναϊκό τύπο (79), τόνιζε την ουσία των συμφωνιών, **«προσφέρουν λύσεις εις το πρόβλημα των σχέσεων της Ελλάδος της Τουρκίας και της Αγγλίας, εις βάρος της πρώτης και προς όφελος του δυτικού κόσμου»**, ενώ ο βουλευτής της ΕΔΑ Η Ηλιού, μιλώντας στη Βουλή αμέσως μετά την υπογραφή των συμφωνιών, τόνισε ότι **«τώρα η Τουρκία, που συνεχίζει να καταδιώκει Έλληνες αλιείς στο Αιγαίο, κυνηγούς και βοσκούς εις τον Έβρον, διεκδικεί πότε μία νήσο και πότε άλλη και πότε τη Δυτική Θράκη».** (80)

Η εκτίμηση των νατοϊκών κύκλων, για τις συμφωνίες, παρά την αρχική ικανοποίηση, ήταν πως η λύση αυτή εξυπηρετούσε τα δυτικά συμφέροντα γιατί επανέφερε την ενότητα στην νοτιοανατολική πτέρυγα, ικανοποιούσε την Τουρκία, και έδινε κυρίαρχες βάσεις στη Μεγάλη Βρετανία, ήταν η αστάθεια που δημιουργούσαν και πως αυτές δεν ανταποκρινόταν στις ανάγκες του λαού της Κύπρου και των συμβαλλομένων για το νέο καθεστώς. Δεν ήταν επίσης δυνατό να διαπιστωθεί εάν το νέο καθεστώς ανταποκρινόταν στην αρχική πρωτοβουλία των ΗΠΑ για ανεξαρτησία της Κύπρου. Ήταν ένα καθεστώς που δεν ένωνε αλλά χάρασσε διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στις δύο βασικές εθνικές ομάδες και προκαλούσε τοπική αντιπαράθεση με τις προεκτάσεις της μεταξύ των μητέρων πατρίδων. Αυτό συνεπαγόταν σοβαρούς κινδύνους αναταραχής και διαιώνισης της διάσπασης στη νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ. (81)

Για τη Σοβιετική Ένωση, η ανεξάρτητη Κύπρος ανταποκρινόταν στα συμφέροντά της και την πολιτική της στην περιοχή και ολόκληρη ή διχοτομημένη δε θα έμπαινε στο ΝΑΤΟ. Παρ' όλα αυτά, έβλεπε με δυσπιστία την εγκατάσταση τριών νατοϊκών στρατών στο νησί σε ρόλο δυνάμεων εγγύησης ύπαρξης της δημοκρατίας. Η σοβιετική πολιτική από τότε θα καθορίζεται ανάλογα με το παγκόσμιο κλίμα, τα συμφέροντά της, την καλλιέργεια των ελληνοτουρκικών αντιθέσεων και τη διάσπαση της νατοϊκής συμμαχίας στην περιοχή.

ΤΟ ΝΕΟ ΕΛΛΑΔΟΤΟΥΡΚΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

Τις συμφωνίες για την Κύπρο ακολούθησαν επίσημες επισκέψεις του Έλληνα πρωθυπουργού και του Υπουργού Εξωτερικών στην Τουρκία, στην προσπάθεια οριστικοποίησης του νέου κλίματος στις σχέσεις των δύο χωρών. Αυτό βέβαια δεν εμπόδισε την τουρκική πλευρά να ανοίξει ξανά το κεφάλαιο καταπίεσης των «**Τούρκων στη Δυτική Θράκη**», ζήτημα που τέθηκε επιτακτικά στην ελλαδική πολιτική ηγεσία. Ο πρόεδρος της κυβέρνησης και ο επικεφαλής της ελλαδικής διπλωματίας έφτασαν για συνομιλίες στην Άγκυρα το Μάιο του 1959 (7-12/5/1959).

Ο Κ.Καραμανλής μόλις έφτασε στην Άγκυρα δήλωσε :

«οι φιλικοί συμμαχικοί δεσμοί μας εμπνέονται από ύψιστα κοινά συμφέροντα των δύο χωρών ιδίως τώρα οπότε διερχόμεθα περίοδον διεθνούς εντάσεως. Είμαι πεπεισμένος ότι χάρις την καλήν θέλησιν η οποία μας διαπνέει θα επιτύχωμεν εις όλους τους τομείς εκείνο το οποίον πιστεύω ότι πετύχαμεν εις το Κυπριακό ζήτημα να μετατρέψωμεν δηλαδή τας αφορμάς τυχόν διαφωνιών εις αφητηρίας στενοτέρας και δυναμικωτέρας συνεργασίας.»

Ο Α. Μενδερές με τη σειρά του επισήμανε :

« όπως οι παρόντες δεσμοί φιλίας μεταξύ του τουρκικού και του ελληνικού λαού επηρεάζουν την κατανόησιν μεταξύ της τουρκικής και ελληνικής κοινότητας εις την Κύπρον ούτω είμαι πεπεισμένος ότι στενή συνεργασία και αδελφοσύνη θα αποκατασταθή μεταξύ των κοινοπήτων τούτων πράγμα το οποίον θα υποβοηθήση την εις το προσεχές μέλλον επί περαιτέρω ανάπτυξιν των ελληνοτουρκικών σχέσεων.»

Ο Α. Μενδερές, μιλώντας για το Πατριαρχείο είπε ότι το σέβεται, ανέφερε την αλλαγή πολιτικής έναντι των Ελλήνων, ενώ ο τούρκος υπουργός Εξωτερικών F.Zorlu υπαινισσόταν ότι η κατάσταση των Τούρκων στην Ελλάδα ήταν χειρότερη από εκείνη των Ελλήνων στην Τουρκία. Ο F.Zorlu ζητούσε κάποια «ισορροπία» ανάμεσα στην Ελληνική μειονότητα της Πόλης και την τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης και της Δωδεκανήσου. Έκανε σύγκριση ανάμεσα σε αυτές τις μειονότητες και υπό το φως της καλύτερης οικονομικής κατάστασης της ελληνικής, ζητούσε από την ελληνική κυβέρνηση ανάλογη βελτίωση της τουρκικής. Μιλούσε για σχολεία, τα βιβλία τους μισθούς των δασκάλων τις εφημερίδες τα τουρκικά σωματεία και άλλα συναφή και για την κατάταξη των Τούρκων στην ελληνική χωροφυλακή και την αστυνομία πόλεων. Πρότεινε την ανάληψη οικονομικών υποχρεώσεων από μέρος της τουρκικής κυβέρνησης για τους μισθούς των δασκάλων, και σαν

επιστέγασμα ζητούσε όπως η μειονότητα στη Θράκη ονομάζεται στο εξής τουρκική αντί μουσουλμανική. Η τουρκική πλευρά είπε ότι οι Έλληνες, τούρκοι υπήκοοι γινόταν έφεδροι αξιωματικοί, ενώ ήγειρε το θέμα των μουσουλμάνων στα Δωδεκάνησα που τους υπολόγιζε σε 4200 θέλοντας να κάνει το πρώτο βήμα για τη δημιουργία δεύτερης εστίας μουσουλμανικής μειονότητας στην Ελλάδα.

Ο F.Zorlu τόνισε ότι **«οι Μωαμεθανοί της Δυτικής Θράκης παρασύρονται» από «στοιχεία αντιδραστικά» που ήταν γενικότερα αντίθετα στην εκκοσμίκευση του κράτους την οποία είχε πραγματοποιήσει ο Ατατούρκ χωρίς να είναι παράλληλα φιλικά προς την κυβέρνηση Μεντερές**. Τότε εκδιδόνταν στη Θράκη, όπως αναφέραμε, εφημερίδες με αραβοπερσικούς χαρακτήρες. Η Άγκυρα πίστευε ότι οι ελληνικές αρχές ευνοούσαν το κλίμα σύνδεσης των μουσουλμάνων με την Αίγυπτο και όχι με την Τουρκία κλίμα που ενισχυόταν με το να θεωρεί η Ελλάδα τη μειονότητα μουσουλμανική όχι τουρκική. Για τους Πομάκους είπε ο Zorlu ότι είχαν σαφώς τουρκική εθνική συνείδηση αν και μιλούσαν ένα μείγμα βουλγαρικής και τουρκικής. Υπολογίζονταν σε 26.000 και θα έπρεπε να φοιτούν σε τουρκικά σχολεία για 6 χρόνια και όχι μόνο 2 χρόνια σε ιεροσπουδαστήρια. Αν οι γονείς δεν ήθελαν αυτό ή λόγω απόστασης δημιουργούνταν πρόβλημα να έστελνε η Τουρκία δασκάλους ανάμεσά τους, ενώ επιπλέον ζητούσε να μειώσουν την προσήλωση των Πομάκων προς το Ισλάμ και να τους στρέψουν στην Τουρκία. Η Τουρκία ζητούσε κατάργηση των απαλλοτριώσεων. Βάσει του Ν. Δ 2185/1952 κτήματα μουσουλμάνων απαλλοτριωνόταν και μάλιστα χωρίς άμεση καταβολή προς αποζημίωση με αποτέλεσμα να σχηματισθεί η εντύπωση μεταξύ των Μουσουλμάνων ότι διώκονται, ενώ ο Zorlu, επέμενε να δοθεί σε αυτούς μια ιδιαίτερη προστασία για την εξασφάλιση της ψυχικής τους ηρεμίας.

Ο Έλληνας πρωθυπουργός στην τοποθέτησή του στο ζήτημα, επεσήμαινε την καλύτερη θέση των Τούρκων στην Ελλάδα από εκείνη των Ελλήνων στην Τουρκία, απέρριπτε την πρόταση για τη μισθοδοσία των δασκάλων και εξέθετε τους λόγους που δεν επιτρεπόταν η κατάταξη των Τούρκων στις ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας. Οι Τούρκοι απαλλασσόταν από την στράτευση, με εξαγορά της θητείας και ο Κ. Καραμανλής είπε ότι μελλοντικά θα αντιμετωπισθεί το ζήτημα των μειονοτήτων. Αυτή η επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού και του Υπουργού Εξωτερικών στην Τουρκία, για πολλούς, υποβάθμιζε τις βιαιοπραγίες του 1955 και αναγνώριζε τα συμφέροντα της Τουρκίας στον Ελλαδικό χώρο (Θράκη) (82)

Στην αγγλική εφημερίδα Daily Telegraph γράφτηκε χαρακτηριστικά, για αυτήν την ελληνοτουρκική επαφή υψηλού επιπέδου: **«πριν από ένα χρόνο περίπου η Ελλάδα και η Τουρκία βρισκόταν στα πρόθυρα πολέμου. Η άφιξη όμως του Έλληνα πρωθυπουργού στην Άγκυρα σημείωσε την έναρξη μιας νέας περιόδου στις ελληνοτουρκικές σχέσεις κατά την οποία θα καταβληθούν προσπάθειες να αποκατασταθεί αμέσως η φιλία των δύο χωρών και να ταφούν τα ξίφη έχουμε δηλαδή την αντίστροφη εκδοχή ενός αστραπιαίου πολέμου».** (83)

Στους Times του Λονδίνου τονίστηκε:

«η Ελλάδα και η Τουρκία συμφώνησαν να ξεχάσουν την πρόσφατη εχθρότητά τους και να γίνουν πάλι φίλες. Το κοινό ανακοινωθέν που εκδόθηκε μετά τη λήξη των συνομιλιών επαναλαμβάνει την απόφαση

Καραμανλή και Μεντερές να βαδίσουν στα ίχνη του Βενιζέλου και του Ατατούρκ των δύο πατέρων της ελληνοτουρκικής φιλίας. Όμως το σημαντικότερο από όλα ίσως είναι ο ρεαλιστικός τρόπος με τον οποίο οι δύο ηγέτες αντιμετώπισαν τις διαφορές τους. Φαίνεται πως καθοδηγήθηκαν από την αρχή ότι όλα τα προβλήματα γίνονται σημαντικά όταν υπάρχει εχθρότητα ενώ αντίθετα σε ατμόσφαιρα εγκαρδιότητας και καλής θέλησης όλα τα προβλήματα γίνονται «απλώς τεχνικά». (84)

Οι Times της Νέας Υόρκης έγραψαν:

«η Ελλάδα και η Τουρκία αποτελούν τη νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ επιπλέον είναι συνεταιίροι στο βαλκανικό σύμφωνο της Γιουγκοσλαβίας η οποία δέχεται σκληρές πιέσεις από την πλευρά της Αλβανίας και της Βουλγαρίας κάτι που οπωσδήποτε αντανακλά στις αντιγιουγκοσλαβικές τάσεις που επικρατούν στη Μόσχα και το Πεκίνο. Μέσα στην ατμόσφαιρα αυτήν, η βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων πράγματι αποτελεί ευπρόσδεκτη εξέλιξη. Η ευεργετική επίδραση της ρύθμισης του Κυπριακού που πραγματοποιήθηκε στην αρχή του έτους γίνεται πια αισθητή σε ολοένα μεγαλύτερη κλίμακα. Πρώτο αποτέλεσμα της σχεπικής συμφωνίας ήταν η αποκατάσταση της ομαλότητας και της ασφάλειας στην ίδια την Κύπρο. Τώρα μια συνάντηση στην Άγκυρα του Τούρκου πρωθυπουργού Μεντερές και του Έλληνα πρωθυπουργού Καραμανλή κατέληξε σε «πλήρη συμφωνία σε πολλά σημεία διαφοράς μεταξύ των δύο εθνών». (85)

Ενώ η γαλλική Le Figaro επισήμανε το γεγονός πως :

«ο σκοπός των ελληνοτουρκικών συνομιλιών στην Άγκυρα επιτεύχθηκε Η μεταξύ των δύο χωρών ατμόσφαιρα άλλαξε και πνεύμα συνεργασίας αντικατέστησε την εχθρότητα των τελευταίων ετών». (86)

Και ο τουρκικός τύπος σχολίασε αργότερα την επίσκεψη των Κ. Καραμανλή και Ε. Αβέρωφ στην Τουρκία .Εκεί υποστηριζόταν ότι οι επικεφαλής της Ελλαδικής κυβέρνησης και του Υπουργείου Εξωτερικών :

«με τόλμη δεχόταν να παρακλείνει αναγκαστικά χωριστά από την Ελλάδα ένα κομμάτι γης του οποίου ο πληθυσμός κατά πλειοψηφία είναι ελληνικός και για το σκοπό της σύνδεσης του με την Ελλάδα έχει χύσει τόσο πολύ αίμα. Δεχόμενοι να υποβληθούν σε μια τόσο βαριά για αυτούς θυσία στο βωμό της τουρκοελληνικής φιλίας και των συμφερόντων του ΝΑΤΟ τείνουν να αποδείξουν ότι είναι άνθρωποι που μπορεί κανείς να τους εμπιστευθεί στην περίοδο της ανάρρωσης της τουρκοελληνικής φιλίας. Οι συμφωνίες θα συντελούσαν στη δημιουργία «πλήρους εμπιστοσύνης και ασφάλειας ανάμεσα στις δύο κοινότητες της Κύπρου»

και εφιστούσαν την προσοχή όπι στις συνομιλίες που άρχιζαν με την άφιξη των δύο Ελλήνων πολιτικών έπρεπε να συζητηθεί η κατάσταση της τουρκικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη και τα Δωδεκάνησα για την οποία η Τουρκία είχε δίκαια παράπονα, ενώ τέτοια παράπονα ,δεν μπορούσε να έχει η Ελλάδα για την ελληνική μειονότητα στην Τουρκία. Υπάρχει απόλυτη ανάγκη να συναφθούν συμφωνίες οι οποίες να δίνουν στην Τουρκία ακόμη περισσότερο ευρείες δυνατότητες και ευκαιρίες για την ανάπτυξη της οικονομικής, μορφωτικής και κοινωνικής κατάστασης της τουρκικής μειονότητας στην Ελλάδα». (87)

Ταυτόχρονα , εκτεινόταν στα κοινά συμφέροντα της Ελλάδας και της Τουρκίας και ζητούσαν στις συνομιλίες να καθορισθεί κοινή ελληνοτουρκική στάση με σκοπό την εξυπηρέτηση των συμφερόντων αυτών. Έθιγαν το θέμα των βαλκανικών σχέσεων και ιδιαίτερα το θέμα του βαλκανικού συμφώνου και τα σχετιζόμενα με τη θέση και τη στάση της Γιουγκοσλαβίας με σκοπό την επιδίωξη αναζωογόνησης του συμφώνου ώστε οι δύο χώρες να **«εξυπηρετήσουν τους σκοπούς του ελεύθερου κόσμου»** .

Τότε η ελλαδική πλευρά άρχιζε να εξετάζει το ενδεχόμενο ανταλλαγής των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης με τους Τούρκους της Κύπρου, ενώ οι Τούρκοι ήταν διατεθειμένοι να συζητήσουν την ανταλλαγή μόνο των ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και των μουσουλμάνων της Θράκης. Σχετικά με το ζήτημα είχε αρθρογραφήσει ο βουλευτής του κυβερνώντος κόμματος Osman Turan , ο οποίος έκανε μια λεπτομερή αναφορά και ανάλυση μιας τέτοιας πιθανής ανταλλαγής **«των ελληνοτουρκικών πληθυσμών»** . (88)Οι συνομιλίες αυτές είχαν ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια ελληνοτουρκική επιτροπή υπό τους διπλωμάτες Δ.Μπίτσιο και Ζ. Κιουπεγαλρ , για την τακτοποίηση των μειονοτικών και ομογενειακών θεμάτων. Ο Ζ. Κιουπεγαλρ μετά την ολοκλήρωση της έκθεσης του μαζί με τον Δ. Μπίτσιο (Αθήνα Ιούλιος 1959 και κοινό ανακοινωθέν 4/8/1959) σε επίσκεψή του στη Θράκη τόνισε σε ένα προσεκτικά επιλεγμένο ακροατήριο : **«Μη χάνετε τον τουρκισμό σας, πρέπει να ξέρετε ότι η τουρκική Δημοκρατία θα σας βοηθήσει κάνοντας όπι περνά από το χέρι της για να μην τον χάσετε »** .

Η έκθεση των δύο διπλωματών συνιστούσε μια ισοζυγισμένη-αντιμετώπιση των εκκρεμών ζητημάτων και τα πορίσματά της δεν είχαν δεσμευτικό χαρακτήρα για την κυβέρνηση .Μέσα σ' αυτό το κλίμα , και για τυπικούς και για λόγους αβρότητας , για πρώτη φορά από την άλωση επιτράπηκε στον Οικουμενικό Πατριάρχη να ταξιδέψει στο εξωτερικό για καθαρά εκκλησιαστικούς σκοπούς. Την τριετία όμως 1959 -1962 υπήρξε μείωση του ελληνικού πληθυσμού της Κωνσταντινούπολης κατά 4,6% κατ' έτος.

Την περίοδο αυτή , οι «νεωτεριστές» της μειονότητας , που ασπάζονταν το κεμαλικό καθεστώς προκειμένου να επιτύχουν καλύτερα και γρήγορα αποτελέσματα στη Θράκη και εκμεταλλευόμενοι την πολιτική της Ελλάδας ουσιαστικού εκτουρκισμού , δημιούργησαν και ανέδειξαν παλιούς φορείς που σκοπό είχαν τη γρήγορη επίτευξη των Τουρκικών επιδιώξεων. Μια ανάλογη οργάνωση που αναγνωρίσθηκε με απόφαση του πολυμελούς πρωτοδικείου Ροδόπης , ήταν η **«Ένωση Τούρκων Διδασκάλων Ροδόπης Έβρου»** (199/36) **«και τον έλεγχο του έχουν οι**

απόφοιτοι των τουρκικών διδασκαλείων .Στο καταστατικό του Συλλόγου (άρθρο 2 και 4 όπως τροποποιήθηκε το 1952 (αριθμ 175/20-12-1952, απόφαση του πρωτοδικείου Ροδόπης) γίνεται χρήση του όρου Τούρκος , τουρκικός αντί των μουσουλμάνος ,μουσουλμανικός. Το 1959 οι λεγόμενοι παλαιομουσουλμάνοι διαγράφηκαν (άρθρο 2 του καταστατικού) από το σύλλογο αυτό , οι οποίοι με τη σειρά τους ίδρυσαν δικό τους σωματείο με την επωνυμία **«Σωματείο Μουσουλμάνων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης»** (αποφ. 261/ 59) , σε μια προσπάθεια άμυνας , στην κεμαλική επίθεση . Αυτό διαπιστώνεται και από το καταστατικό της νέας οργάνωσης , όπου στο άρθρο 2 του καταστατικού αναφέρεται ότι σκοπός του Σωματείου είναι **«η ανάπτυξης του θρησκευτικού αισθήματος των μουσουλμάνων ,η διατήρησης των θρησκευτικών παραδόσεων ,η ιδεολογική προσήλωση προς τα υγιείς αρχές του συντηρητισμού , η ανάπτυξης της αγάπης προς την ελληνική πατρίδα , το σεβασμό προς τους νόμους και τέλος η υποστήριξης των επιμορφωτικών ζητημάτων των δασκάλων»**. **«Το σωματείο»**, τονιζόταν ότι **«ουδεμίαν σχέσιν έχει προς το ήδη υφιστάμενον εν Κομοτηνή Σωματείο «Ένωση Τούρκων Διδασκάλων «όπερ ακολουθεί τους εν Τουρκία νεωτερισμούς και επιδιώκει διάφορους σκοπούς**.

Το 1965 επειδή μέλη του Σωματείου Μουσουλμάνων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης σύμφωνα με το καταστατικό μπορούσαν να γίνουν και διάφοροι θρησκευτικοί λειτουργοί με μειωμένα τυπικά προσόντα, οι οποίοι εθιμικά επικράτησε να διδάσκουν στα παιδιά του Δημοτικού σχολείου μονάχα διάφορες περικοπές του Κορανίου και τούτο μείωνε προφανώς την αίγλη των δασκάλων που είχαν αποφοιτήσει από το ιεροσπουδαστήριο, ιδιαίτερα στην αντιπαράθεση τους με τους αποφοίτους των τουρκικών διδασκαλείων οι αποκαλούμενοι προσοντούχοι ,οι απόφοιτοι των ιεροσπουδαστηρίων ,δάσκαλοι κατά κύριο επάγγελμα ,ίδρυσαν ένα νέο σωματείο το 1965, με έδρα την Κομοτηνή και με την επωνυμία **«Σύλλογος αποφοίτων των ιεροσπουδαστηρίων μουσουλμάνων Δασκάλων Δυτικής Θράκης»** (25-10-1965, αριθμ. αποφ. 359/ 1965). (89)

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Κατά την περίοδο, από την ένταξη της Ελλάδας στο Βορειοατλαντικό σύμφωνο ,και μέχρι την επιβολή της δικτατορίας, οι δισταγμοί που υπήρχαν για την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας, λύθηκαν ακολουθώντας την κατεύθυνση της αγροτικής ανάπτυξης , θεωρώντας ότι η Ελλάδα παρουσιάζει εκεί συγκριτικό πλεονέκτημα, της λειτουργίας της ελαφριάς βιομηχανίας, ειδών μαζικής κατανάλωσης και της δημιουργίας υποδομών , που δημιουργούσε τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη. Η οικονομική φιλοσοφία που ακολουθήθηκε από τις μεταπολεμικές κυβερνήσεις ήταν αυτή της προσέλκυσης ξένου κεφαλαίου και της ταχείας εκβιομηχάνισης της χώρας με προσανατολισμό τις εξαγωγές και είχε ως συνέπεια το άνοιγμα των εμπορικών συνόρων της χώρας και κατά συνέπεια την άρση της προστασίας της εγχώριας παραγωγής και την έκθεσή της στον ανταγωνισμό των ξένων προϊόντων. Το κράτος προσανατόλισε τα 2/3 των επενδύσεων του στη δημιουργία υποδομής, το ελληνικό κεφάλαιο προτίμησε να κατευθυνθεί κύρια προς τη βιομηχανία καταναλωτικών αγαθών , που απέβλεπε στην κάλυψη των αναγκών της εσωτερικής αγοράς ,ενώ το ενδιαφέρον των ξένων επιχειρήσεων εκδηλώθηκε κυρίως για τους τεχνολογικά πιο προηγμένους κλάδους.

Στην αρχή, της μεταπολεμικής περιόδου βασικό ρόλο στην ταχεία οικονομική ανάπτυξη κράτησαν οι συγκυριακές επιδράσεις του πολέμου και της περιόδου ανασυγκρότησης. Η αποκατάσταση των πολεμικών καταστροφών, η απότομη εμφάνιση της ζήτησης που συσσωρεύτηκε και μια σειρά από άλλους παράγοντες έδωσαν ώθηση στη διεύρυνση της αγοράς και της παραγωγής. Σπουδαίο ρόλο έπαιξαν στην γρήγορη οικονομική ανάπτυξη οι μεγάλες εργατικές εφεδρείες, η αύξηση της παραγωγικότητας, η ανάπτυξη της τεχνικής, ο περιορισμός των μισθών. Το κράτος ανακήρυξε τη βιομηχανία και τη ναυτιλία σε «εθνικούς κλάδους», προωθώντας μια μονομερή σε βάρος των άλλων οικονομικών τομέων (γεωργία κ.ά), με κύριο σκοπό τη (βίαιη) ανάπτυξή τους.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1950 θα αρχίσει να πραγματοποιείται στην Ελλάδα η μαζική μετακίνηση πληθυσμών από τις περιφέρειες στην Αθήνα, για ανεύρεση κυρίως εργασίας. Λόγω των καταστροφικών αποτελεσμάτων του παγκοσμίου και του εμφυλίου πολέμου η ύπαιθρος είχε ερημώσει και η μοναδική διέξοδος για τους κατοίκους της ήταν είτε η πρωτεύουσα, στην οποία άρχισε μια μεγάλη περίοδος ανάπτυξης της οικοδομής και δευτερευόντως της βιομηχανίας, είτε το εξωτερικό. Η απογραφή του 1951 θα δείξει αύξηση του πληθυσμού της Αθήνας και αρχή μιας μεγάλης μεταναστευτικής κίνησης του αγροτικού πληθυσμού, προς τα μεγάλα αστικά κέντρα, κυρίως στην Αθήνα. Ο αστικός πληθυσμός έφτασε στο 43%, ο αγροτικός μειώθηκε στο 44% και ο ημιαστικός παρέμεινε στο 13%. Σε λίγα χρόνια θα φανεί και η έντονη ανισοκατανομή του πληθυσμού στην Ελλάδα, με την Αθήνα να απορροφά και την φυσική αύξηση του πληθυσμού.

Το 1951 ο αστικός πληθυσμός έγινε το 37,7%, το 1961 43% και ο ημιαστικός παρέμεινε στο 13%. Ανάμεσα στο 1940 και το 1951 ο πληθυσμός της περιφέρειας Αθηνών αυξήθηκε κατά 22,6% της Θεσσαλονίκης κατά 6,6% και της Κρήτης κατά 5,5%. Μεταξύ 1956 και 1961 ήρθαν από την περιφέρεια στην Αθήνα 220.000 άτομα και από αυτά, το 66% προερχόταν από καθαρά αγροτικές περιοχές. Υπήρξε ταχεία άνοδος του πληθυσμού της Αθήνας που απορρόφησε το 62,7% της συνολικής αύξησης και το 1961 ήταν μεγαλύτερος από το σύνολο του αστικού πληθυσμού της υπόλοιπης χώρας. Το 1961 η περιοχή των Αθηνών απορροφούσε πάνω από το ήμισυ των απασχολούμενων στη βιομηχανία, δέχονταν το 80% των εισαγωγών, κατέβαλλε το 75% της άμεσης και το 65% της έμμεσης φορολογίας, το εισόδημα του πληθυσμού της ήταν κατά 40% υψηλότερο από το μέσο εθνικό εισόδημα, απορροφούσε το ήμισυ και πλέον της κυκλοφορίας των εφημερίδων, διέθετε το υψηλότερο ποσοστό νοσοκομειακών κλινών το 85% των ειδικευόμενων ιατρών και στέγαζε τον κύριο όγκο των υπαλλήλων, οι οποίοι εργαζόταν στις δημόσιες υπηρεσίες. Είναι η μεγαλύτερη αλλαγή στην δομή, στην οικονομία και την ανθρωπογεωγραφία της χώρας, μετά την έλευση των προσφύγων πριν μερικές δεκαετίες.

Ανάμεσα στο 1951 και το 1961 ο πληθυσμός της Θεσσαλίας της Μακεδονίας και κυρίως της περιοχής Αθηνών αυξάνεται πάνω από το μέσο όρο, ενώ ο πληθυσμός της Στερεάς, της Εύβοιας, της Ηπείρου, της Θράκης και της Κρήτης παρουσιάζει αύξηση μικρότερη από το γενικό μέσο όρο αύξησης του πληθυσμού. Ανάμεσα το 1961 και το 1971 η περιοχή των Αθηνών έχει αύξηση 33%, η Στερεά 2,17%, ενώ Θράκη είχε μείωση 7,55%, η Ήπειρος 12%, τα νησιά του Αιγαίου 12,6% και τα Επτάνησα 13,12%. Το μοντέλο αυτό με τις αναπτυξιακές προτεραιότητές του, έθεσε σε κίνηση διαρκώς τις εξελίξεις επιτάχυνσης, οι οποίες είχαν μεγάλες επιπτώσεις στις οικονομικές και κοινωνικές δομές της χώρας. Στα πλαίσια της γενικότερης οικονομικής πολιτικής και των

προτεραιοτήτων, οι οποίες επιλέχθηκαν, μεγαλύτερο ενδιαφέρον επιδείχθηκε στη ανάπτυξη της βιομηχανίας, ενώ στη γεωργία ανατέθηκε ο ρόλος της «εσωτερικής αποικίας», η οποία όφειλε να τροφοδοτεί τον «εθνικό» κλάδο, συμβάλλοντας στην ανάπτυξή του. Η συμβολή αυτή γινόταν είτε, κρατώντας τις κρατικές επενδύσεις στη γεωργία σε χαμηλά επίπεδα (μεταξύ 1951-1981 οι δημόσιες επενδύσεις έπεσαν από 23,9% σε 9,4%), είτε με τη ψαλίδα των τιμών, είτε με τη διαρκή χρέωση των γεωργών στην Αγροτική Τράπεζα, είτε με τη μορφή δανείων. Σημαντικό ρόλο σε όλα αυτά έπαιξε και η θέση που καλούνταν να αναλάβει η Ελλάδα στα πλαίσια του διεθνούς καταμερισμού εργασίας, ο οποίος δεν προέβλεπε για τη χώρα να γίνει βιομηχανικό κράτος.

Η πορεία ανάπτυξης της Ελλάδας εκφράζεται και από την παθητική εξάρτησή της από την παγκόσμια οικονομία και τη μονόπλευρη, καθοριστικής σημασίας, οικονομική και τεχνική εξάρτηση από το εξωτερικό. Η μικρή έως ελάχιστη ανταγωνιστικότητα, η διάρθρωση του εξωτερικού εμπορίου και η ελλειμματικότητα του, ο ρόλος των πολυεθνικών μονοπωλίων, η ασταθής ισορροπία, ο υπερδανεισμός του ελληνικού κράτους και ο καθοριστικός ρόλος της εξαγωγής εργατικής δύναμης, ήταν μερικές από τις μορφές εξάρτησης. Η οικονομική μεγέθυνση δεν οδήγησε στην εξάλειψη της επέμβασης των ξένων οικονομιών αλλά συμβάδισε με τη ανάπτυξη της οικονομικής, πολιτικής και στρατιωτικής εξάρτησης της Ελλάδας. Τα βασικά ορόσημα αυτής της διαδικασίας ήταν το σχέδιο Marshall, το δόγμα Truman, η είσοδος της Ελλάδας στο NATO, η ψήφιση και η εφαρμογή του νόμου περί προσελκύσεως ξένου κεφαλαίου, η ελληνοαμερικανική συμφωνία του 1953, η σύνδεση της Ελλάδας με την ΕΟΚ το 1962.

Όποια σκέψη υπήρχε για αυτοδύναμη ανάπτυξη της χώρας εγκαταλείφθηκε, με την ένταξη, μέσα στο γενικότερο κλίμα του ψυχρού πολέμου που επικρατούσε, στο NATO (90) Σταθερή θέση για την κρατική πολιτική της μεταπολεμικής περιόδου αποτελεί η ιδεολογική και πρακτική δέσμευση στις απαιτήσεις της οικονομίας της αγοράς. Στο τέλος του Νοεμβρίου του 1953, ο αρμόδιος για τα οικονομικά υπουργός Σ. Μαρκεζίνης μιλώντας στη Βουλή αναφέρεται στην **«ειρηνική επανάσταση του έθνους και τη μεγάλη οικονομική ανάπτυξη»**. Υποστηρίχθηκε ότι μόνο αυτή μπορεί να αξιοποιήσει αποτελεσματικά τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των εθνικών παραγωγικών δυνατοτήτων, ενώ επικράτησε η αντίληψη ότι η διάχυση της ανάπτυξης και η περιφερειακή κατανομή των παραγωγικών συντελεστών, μπορεί να έρθει μόνο σαν αποτέλεσμα της ελεύθερης οικονομίας. (91)

Όλο αυτό το πλαίσιο ανάπτυξης της Ελλαδικής οικονομίας και η κατεύθυνσή της κρίθηκε με την έκβαση του εμφυλίου πολέμου. Ο πολιτικός χώρος που υπέστη μια στρατιωτική ήττα, είχε διατυπώσει θέσεις ριζικά αντίθετες με αυτές που ακολουθήθηκαν προτείνοντας ένα πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης, το οποίο στηριζόταν στην ανάπτυξη της βαριάς βιομηχανίας. Είναι σίγουρο ότι η προοπτική μιας τέτοιας ανάπτυξης προϋποθέτει ένα διαφορετικό πλαίσιο παραγωγικών σχέσεων που αναιρέθηκε με την ήττα της αριστεράς. (92)

Ο δυτικός προσανατολισμός της ελληνικής οικονομίας, εξηγείται και από το ύψος της οικονομικής και στρατιωτικής βοήθειας που έλαβε, μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, και κυρίως μετά την ένταξη της Ελλάδας στο NATO. Από το 1944 έως το 1963 η Ελλάδα πήρε κυρίως από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής βοήθεια ύψους 3984 εκατομμύρια δολάρια, 2144 εκατομμύρια (53,7%) για στρατιωτικούς σκοπούς, 851 (21,4%) για τη γεωργία, 732 εκατομμύρια (18,5%) για κάλυψη κρατικών δαπανών 133 (3,3%) με τη μορφή αγροτικών

πλεονασμάτων από τις ΗΠΑ και 124 (3,1%) για την πληρωμή του προσωπικού της αμερικανικής αποστολής.⁽⁹³⁾ Η ανασυγκρότηση της χώρας μπορούσε να γίνει μόνο με ξένα κεφάλαια με όλες τις πολιτικές και οικονομικές υποχρεώσεις που συνεπάγεται. Η είσοδος των ξένων κεφαλαίων από το 1953 χάρη στους νόμους που τους παραχωρούσαν υπερβολικά προνόμια μεταμόρφωσε σχεδόν την οικονομία της χώρας σε οικονομία νεοαποικιακού τύπου. Με το νόμο **«περί επενδύσεων (2687/53)»**, τις ρυθμίσεις του ΝΔ 4171 του 1961 περί κινήτρων, με τη σύνδεση της χώρας με την ΕΟΚ (1962), τα διατάγματα της δικτατορίας, το ξένο κεφάλαιο ήταν σε θέση να επενδύσει υπό προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες το ελληνικό κράτος, δηλαδή η ολότητα των φορολογουμένων αναλάμβανε το κόστος και αυτό τα κέρδη. Αγορές πλοίων, που ύψωναν την ελληνική σημαία, αγορές κτημάτων, κτιρίων, επιχειρήσεων, επενδύσεις κάθε μορφής μπορούσαν να γίνουν κάτω από τις νομικές συνθήκες που ίσχυαν για το ξένο κεφάλαιο από το 1952. Το άνοιγμα της ελληνικής οικονομίας προς το ξένο ιδιωτικό κεφάλαιο που επισημοποιήθηκε με το νόμο του 1953 που πρόσφερε ειδικές φορολογικές απαλλαγές, ελεύθερη εξαγωγή κεφαλαίων, των τόκων των κερδών καθώς και άλλες διευκολύνσεις. Μεταξύ 1954 η κυβέρνηση ενέκρινε επενδύσεις 450 εκατομμυρίων δολαρίων αλλά μόνο 170 μπήκαν στη χώρα. Το 40% είχαν αμερικάνικη προέλευση. Ο νόμος **2687/53 «περί επενδύσεων και προστασίας κεφαλαίων εξωτερικού»**, εγκωμιάζεται ανοιχτά από τους ξένους, **«χώρες όπως η Τουρκία, η Ελλάδα και ο Παναμάς ανοίγουν το δρόμο για τη δημιουργία της σωστής ατμόσφαιρας στις επενδύσεις μας»** ⁽⁹⁴⁾

Παρά τις φορολογικές και τις άλλες διευκολύνσεις που του παραχωρήθηκαν ο βιομηχανικός τομέας παρέμεινε όμως εξαιρετικά αδύναμος, προσανατολισμένος στην παραγωγή προϊόντων που χαρακτηριζόταν από το βιοτεχνικό τους χαρακτήρα. Η γεωργία παρέμεινε ο σημαντικότερος κλάδος της οικονομίας, αλλά δεν υπήρξε πραγματικός εκσυγχρονισμός των εκμεταλλεύσεων, ενώ ο τριτογενής τομέας που κινούνταν σε παρασιτικά πλαίσια, και ιδιαίτερα στο χώρο της πρωτεύουσας ήταν ο πιο επικερδής. ⁽⁹⁵⁾ Η κατανομή του ενεργού πληθυσμού αυξήθηκε ελαφρά σε σχέση με τα προπολεμικά επίπεδα, 42% του συνολικού πληθυσμού στα χρόνια 1940-1944, 44% το 1961, που τροποποιείται όμως τώρα προς όφελος της βιομηχανίας και των υπηρεσιών. Η γεωργία που απασχολούσε προπολεμικά το 60% του ενεργού πληθυσμού και συμμετείχε με 50% στο σχηματισμό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ), το 1952 απασχολεί το 56,8%, το 1962 το 53,4% έναντι 21,1% και 22,1% αντίστοιχα για τη βιομηχανία και 22,1% και 24,2% για τις υπηρεσίες. Στο σχηματισμό του ΑΕΠ συμμετέχει κατά 33,5% και 27,6% έναντι 21,4% και 26,6% της βιομηχανίας και 43,9% και 42,5% των υπηρεσιών. Ο αστικός πληθυσμός συγκεντρώνεται σε οικισμούς άνω των 10.000 από 33% το 1940, σε 39% το 1951 και 44% το 1961. Η ανεργία και η υποαπασχόληση συνεχιζόταν, 20% του ενεργού πληθυσμού, που είναι μεγαλύτερο από τη δημογραφική αύξηση, και το φορολογικό σύστημα βασισμένο στους έμμεσους φόρους (75%) έπληττε τους οικονομικά ασθενέστερους. Το μερίδιο του φόρου σε σχέση με το εισόδημα των βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων που ανερχόταν το 1958 σε 55,9% έπεφτε το 1961 σε 48,9%.

Από αυτές τις επιλογές του μοντέλου ανάπτυξης, εξαρτήθηκε φυσικά και η περιφερειακή πολιτική. Η πρόοδος η οποία, συντελέστηκε στην ελληνική οικονομία, και η κοινωνική της ανάπτυξη συνοδεύτηκαν από έντονες διαπεριφερειακές και ενδοπεριφερειακές ανισότητες, στις οικονομικές δραστηριότητες, στο επίπεδο διαβίωσης, στην κατανομή του πληθυσμού και στις ευκαιρίες εξέλιξης

και δημιουργίας σε όλα τα επίπεδα δραστηριότητας. Οι περιφερειακές ανισότητες οι οποίες χαρακτηρίζουν την ελληνική οικονομία, ενώ σε περιορισμένη έκταση κληρονομήθηκαν από το παρελθόν υπήρξαν κυρίως άμεσες ή έμμεσες συνέπειες της μορφής και του χαρακτήρα της κυριαρχούμενης από τις δυνάμεις της αγοράς αναπτυξιακής πορείας της μεταπολεμικής μετεμφυλιακής περιόδου. Το στοιχείο που κληρονομήθηκε συνδέεται κύρια με την ανάδειξη της Αθήνας σε διοικητικό, οικονομικό, εμπορικό και πολιτισμικό κέντρο μοναδικής σημασίας, με αποτέλεσμα την υπερσυγκέντρωση πληθυσμού και παραγωγικών δραστηριοτήτων σ' αυτήν. Ο μετακινήσεις του πληθυσμού λόγω των καταστροφών από το Β' παγκόσμιο και εμφύλιο πόλεμο, το κεντρικό σύστημα διοίκησης και η συγκέντρωση του συνόλου της υποδομής στην πρωτεύουσα, οι κοινωνικές συνθήκες στην περιφέρεια, οδήγησαν στη διαμόρφωση του περιφερειακού προβλήματος και την ένταση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Την περιφερειακή πολιτική αυτής της περιόδου τη χαρακτηρίζουν, τα μέτρα που ρυθμίζουν την ανάπτυξη της επαρχιακής, όπως ονομάζεται, βιομηχανίας, την καθιέρωση χρηματοδοτικών κινήτρων, που άλλοτε λειτούργησαν σαν μέσο αποπληρωμής πολιτικών οφειλών σε ημέτερους επιχειρηματίες και άλλοτε σαν μέσο αποκόμισης κέρδους από ανθρώπους του κέντρου, την ίδρυση βιομηχανικών περιοχών, την εφαρμογή προγραμμάτων για υπανάπτυκτες περιφέρειες, το διαχωρισμό των περιφερειών ανάλογα με το βαθμό ανάπτυξής τους. Αυτά τα μέτρα όμως δεν υπήρξαν αρκετά για να αντιστρέψουν το κλίμα οικονομικού μαρασμού σε αρκετές περιοχές της χώρας, τις σημαντικές αλλοιώσεις, στη δημογραφική και κοινωνική σύνθεση του πληθυσμού με μεγάλες εσωτερικές μετακινήσεις του πληθυσμού και την παράλληλη υπερσυγκέντρωση οικονομικών, πολιτιστικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων στην Αθήνα

Οι γενικές τάσεις άνισης ανάπτυξης των ελληνικών περιφερειών είχαν γίνει εμφανείς από την αρχή της μεταπολεμικής περιόδου. Το αίτημα για την περιφερειακή ανάπτυξη, με παράλληλη ανακατανομή της διοικητικής εξουσίας τέθηκε στην Ελλάδα στη δεκαετία του 1960. Πρόκειται για την περίοδο μετά τη συμφωνία ένταξης της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα -ΕΟΚ (1962), στην οποία αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα του προγραμματισμού, στα πλαίσια του πολιτικού εκσυγχρονισμού. Ταυτόχρονα είναι η περίοδος που οι αρνητικές συνέπειες της μετανάστευσης, η ερήμωση της εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων, χώρας και τα τοπικά προβλήματα των πόλεων, γίνονται αισθητά και επιζητούν λύσεις. Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1970 έχουμε τρία πενταετή προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης (1960-64, 1966-70, 1968-72), στα οποία υποστηρίζεται ότι η εφαρμογή μιας πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης είναι αναγκαία, για την εξουδετέρωση των εμποδίων που προκαλούν τη μη ισόρροπη ανάπτυξη. Όμως ενώ η ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη ήταν στους κύριους στόχους των προγραμμάτων, οι παράλληλοι εθνικοί στόχοι και το κριτήριο της αποδοτικότητας σε βάρος της ισότητας, προσδιόρισαν το ρόλο της οικονομικής πολιτικής για την περιφέρεια. Αυτή χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο για την προώθηση της εθνικής ανάπτυξης σε σύνολο στο μέτρο που υπήρχαν ακόμη ανεκμετάλλευτες πηγές στην περιφέρεια. Η ανάπτυξη των πηγών αυτών, αναμένονταν ότι θα οδηγούσε αυτόματα στην περιφερειακή ισορροπία κάτι που τα προβλήματα των προγραμμάτων αλλά και της ίδιας της ελληνικής οικονομίας στο σύνολό της αυτήν, την περίοδο έκαναν αδύνατο να παρουσιαστεί. (96)

Στη δεκαετία του 1950 η εθνική οικονομία ήταν ακόμη βασική γεωργική και το εισόδημα των Αθηνών προερχόταν από υπηρεσίες και όχι από τη βιομηχανική παραγωγή. Σε σύγκριση με την πρωτεύουσα η ελληνική ύπαιθρος ήταν καθυστερημένη, παρατηρείται μια μαζική φυγή των αγροτών για ανεύρεση απασχόλησης και εξασφάλιση της επιβίωσης, η Αθήνα έμοιαζε με διαφορετικό κόσμο σαν ξένο μεταμοσχευμένο στο κορμί της ηττηρωτικής Ελλάδας, οι αξίες της επιφανειακά κοσμοπολίτικες, μια κάπως παραμορφωμένη άποψη των συμβόλων ευτυχίας του Δυτικού Κόσμου. Το 1960 το κατά κεφαλήν εισόδημα στην Αθήνα, ήταν πέντε φορές μεγαλύτερο από το κατά κεφαλήν εισόδημα στις ορεινές περιοχές. Έτσι ενώ η Αθήνα απολάμβανε βιοτικό επίπεδο που θα μπορούσε να παραβληθεί με της Ιταλίας το βιοτικό επίπεδο των ορεινών περιοχών αντιστοιχούσε στο βιοτικό επίπεδο των Ασιατικών χωρών (97). Αλλάζει η πληθυσμιακή πυραμίδα κατοίκων της περιφέρειας όπου αρχίζουν να εμφανίζονται οικισμοί φαντάσματα ή χωριά με γεροντικό πληθυσμό, τα ποσοστά αυτών των ηλικιών ανεβαίνει από 7,3% στο συνολικό αγροτικό πληθυσμό το 1951 στα 8,85 το 1961 και 13,2% το 1971, όταν τα ποσοστά της ίδιας ομάδας ηλικίας στο σύνολο του πληθυσμού ήταν 6,75 8,2% και 10,0% στα αντίστοιχα χρόνια.

Στη δεκαετία του 1950 *«και συνθήκαι εν Ελλάδι είναι πάσης άλλης χώρας αθλιεστέραι»* (98), και τις αρχές του 1960 η Ελλάδα παρουσίαζε τα κλασσικά χαρακτηριστικά της υπανάπτυξης, αυξανόμενο και σε μεγάλο βαθμό παρασιτικό τομέα υπηρεσιών, αδύνατο και λίγο πολύ στάσιμο μεταποιητικό τομέα, με χαμηλή ικανότητα απορρόφησης εργατικού δυναμικού και μεγάλο αλλά αναποτελεσματικό γεωργικό τομέα. Στα τέλη της δεκαετίας του 1950 πάνω από το μισό εργατικό δυναμικό απασχολούνταν στη γεωργία, ενώ η συμβολή του βιομηχανικού τομέα ήταν γύρω στο 25% του ΑΕΠ. (99)

Η ελληνική περιφέρεια είχε αδικηθεί στην κατανομή των οικονομικών αγαθών της χώρας. Η εξαιρετικά άνιση κατανομή του εθνικού εισοδήματος αποτελούσε σοβαρό εμπόδιο στη βιομηχανική ανάπτυξη γιατί εμπόδιζε τη δημιουργία εγχώριας αγοράς, η ύπαρξη της οποίας είναι βασική προϋπόθεση για την εκβιομηχάνιση οποιασδήποτε χώρας. Ο βιομηχανικός όμως τομέας μαστιζόταν από τη μαζική μετανάστευση των νέων και ικανών ανθρώπων.

Κύριο μέλημα της περιόδου η καταπολέμηση του πληθωρισμού, αλλά τα κονδύλια που εξοικονομούνταν δεν κατευθυνόταν, στη βιομηχανία αλλά στην εισαγωγή πολυτελών αγαθών, στις ανθούσες οικοδομικές επιχειρήσεις και στην παράνομη εισαγωγή κονδυλίων. Τότε ο Διοικητής της τραπεζής της Ελλάδας Ξ.Ζολώτας δήλωνε ότι *«η τετραπλασία σε σχέση με τον ρυθμό της βιομηχανικής παραγωγής, αύξηση των βιομηχανικών επενδύσεων κατά τα έτη 1957 και 1958 απέδειξε ότι οι εμπορικές τράπεζες δεν μπόρεσαν να πραγματοποιήσουν το ρόλο τους και ήσαν ανίκανες να εμποδίσουν την υπέρμετρη διαρροή των πιστώσεων, σε δραστηριότητες εντελώς άσχετες προς τη Βιομηχανία».* (100)

Αναπτύχθηκε μία πολιτική, η οποία στηρίχθηκε στο μοντέλο «αδυναμία δημιουργίας εθνικού κράτους και υπεράσπισης της χώρας», «υδροκεφαλισμός της Αθήνας -κατάρρευση της «περιφέρειας», «αγροτική έξοδος -εργάτες -υπάλληλοι -κάτοικοι σε νέες συνοικίες στο λεκανοπέδιο», που έφερε την άνθηση της «αντιπαροχής».

Ο οικοδομικός τομέας μόνο στην εικοσαετία 1950-1970 παίρνει 157 δισεκατομμύρια δραχμές σε δάνεια που είναι τρεις φορές περισσότερα από τη βιομηχανία. Υπήρξε ένας οικοδομικός

οργασμός, το 1955, έφθαναν οι επενδύσεις στις κατασκευές το 58,6% του σύνολο των ιδιωτικών επενδύσεων, ο μέσος όρος για τη δεκαετία ήταν 45, 2%. Η οικοδομή είχε κύριο στόχο την Αθήνα και όχι την επαρχία όπου έγιναν πρόχειρα κτίσματα. Ενδεικτικό ότι μόνο το 6, 0% των κρατικών κατασκευών απορρόφησε το πρόγραμμα των εργατικών κατοικιών της ΕΡΕ. Το 1951 απασχολούνταν 68.700 εργάτες στον τομέα των κατασκευών, το 1961 125.000 και το 1971 260.000. Ο τομέας της μεταποίησης εκτός οικοδομών κάλυπτε μόνο 19% των επενδύσεων και στην εικοσαετία 1950-1970 σε σύνολο χρηματοδοτήσεων 380 δισεκατομμυρίων δραχμών, μόλις τα 52 κατευθύνονται σε παραγωγικές επενδύσεις. (101) Την περίοδο 1963-1972 η Ελλάδα κατείχε την πρώτη θέση ως προς τη συγκέντρωση επενδύσεων στις κατοικίες και την τελευταία στον τομέα των επενδύσεων μηχανικού εξοπλισμού, μεταξύ 1960-1976 οι επενδύσεις στη μεταποίηση αντιπροσώπευαν τη μικρότερη αναλογία σε σχέση με το ΑΕΠ απ' ό,τι στις άλλες χώρες του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη.

Παράλληλα συντελείται η καταστροφή του αττικού περιβάλλοντος», «έργα στη πρωτεύουσα - κατασπατάληση των εθνικών πόρων -αφαίμαξη της περιφέρειας -εξαναγκασμός σε μετανάστευση του εργατικού δυναμικού» **«Η βιομηχανική ανάπτυξη έξω από την πρωτεύουσα υπόκειται σε μεγάλο βαθμό στην πρωτοβουλία και τον έλεγχο της Αθήνας...Η Αθήνα είναι πρώτα απ' όλα ένα κέντρο διανομής, κατανάλωσης και διοίκησης».** (102) Ο G.Burgel αποδίδει αυτήν την εξάρτηση του περιφερειακού χώρου από την πρωτεύουσα σε μια εξπρεσιονιστική παράσταση που παρομοιάζει την Αθήνα με **«ένα βαρύ κεφάλι σε ένα αδύναμο σώμα».** (103) Από τα 5,5 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ (εγκρίσεις ξένων επενδύσεων στην περίοδο 1953-1983) εισάγονται μόνο τα 1.926 107.116, από τα οποία το 55% επενδύονται στην Αττική. Την ίδια στιγμή η Θράκη από το σχέδιο Marshall, θα πάρει 9.623 219 δολάρια που αντιστοιχούν στο 0.5%!

Στη Θράκη, η οικονομία της περιοχής ήταν αυτήν την περίοδο και παραμένει σε γενικές γραμμές, βασικά γεωργική και εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από την καλλιέργεια του ανατολικού τύπου καπνού (54, 5% της καλλιεργήσιμης γης), ενώ τα κυριότερα προϊόντα είναι οι πατάτες σε ποσοστό 6,7%, η βρώμη 5,6%, το καλαμπόκι 3,9% και το σιτάρι, αποτελεί δηλαδή μια περιοχή μονοκαλλιέργειας. Έτσι κάθε πρόβλημα που δημιουργείται στον καπνό προκαλεί βαρύ πλήγμα στην οικονομία της περιοχής, ήδη από τη δεκαετία του 1960 ο καπνός άρχισε να περνά μια μεγάλη και μακροχρόνια κρίση ζήτησης και τιμών.

Οι οικονομικές δραστηριότητες των μουσουλμανικών μειονοτήτων αφορούν σε μεγάλο βαθμό μια παράλληλη οικονομία, που είναι η οικονομία των Μουσουλμάνων. Αρκετοί από αυτούς είναι επιτηδευματίες ή ασχολούνται με το μικρεμπόριο απευθυνόμενοι αποκλειστικά στην πελατεία των ομόθρησκών τους. Το μικρό τους πλεόνασμα αποθησαυρίζεται σε χρυσό, έτσι εξηγείται εν μέρει ο μεγάλος αριθμός κοσμηματοπωλείων σε Κομοτηνή και Ξάνθη.

Είναι χαρακτηριστικό το απόσπασμα του άρθρου του Χ. Κουρκουλή, το οποίο δημοσιεύθηκε το 1966 στην έκδοση του Θρακικού Κέντρου ΘΡΑΚΙΚΑ, που αναφέρει την οικονομική ενασχόληση των μουσουλμάνων και τη διαβίωσή τους: **Οι Τούρκοι κατοικούν σήμερα εις Νομούς Ξάνθης και Κομοτηνής. Αντιπροσωπεύουν σημαντικόν ποσοστόν του όλου πληθυσμού των Νομών αυτών. Τα εισοδήματά των μετατρέπονται εις χρυσάς λίρας. Ο αποθησαυρισμός είναι το πιστεύω των. Πολλοί συλλαμβάνονται πειρώμενοι να εξάγουν χρυσάς λίρας εις Τουρκίαν. Εις ουδεμίαν**

επένδυσιν προβαίνουν .Διαβιούν εις χαμόσπιτα , συνήθως πλινθόκπιτα. Η αμφίεσις και η διαίτα των είναι λιτή, προς αποφυγή δαπανών. Ίσως έχουν οδηγίας προς τούτο , εκ Τουρκίας .Διάγουν απολύτως ελεύθεροι υπό την προστασίαν των Ελληνικών Νόμων , αλλά η συνείδησίς των είναι τουρκική». (104)

Η ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Στην οικονομική προσέγγιση των αιτίων και των επιπτώσεων της μετανάστευσης υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ χώρας υποδοχής και χώρας αποστολής. Στην κοινωνιολογική προσέγγιση παρατηρείται μία τάση αντιμετώπισης της μετανάστευσης ως φαινομένου κυκλικού , ενός φαινομένου οι επιπτώσεις του οποίου δεν μπορούν να μελετηθούν αποτελεσματικά παρά σε συνάρτηση προς συγκεκριμένες φάσεις. Τέτοιες φάσεις είναι η αναχώρηση από τη χώρα καταγωγής , η εγκατάσταση στη χώρα υποδοχής , η αναχώρηση από τη χώρα υποδοχής, η παλιννόστηση. Η διαδικασία αυτή αρχίζει πολύ πριν , την αναχώρηση από το χώρο καταγωγής του. Στα πλαίσια αυτής της προσέγγισης αυτής λαμβάνεται υπόψη μια ποικιλία παραγόντων κοινωνικών , οικονομικών δημογραφικών και άλλων όπως παράγοντες αυτοί διαμορφώνονται στις χώρες υποδοχής και αποστολής (105)

Στη μακροκοινωνιολογική ανάλυση της μετανάστευσης, άλλοι ερευνητές επηρεάζονται από τη μαρξιστική και άλλοι από τη νεοκλασική αντίληψη. Η μαρξιστική προσέγγιση εξηγώντας τη μεταπολεμική μετανάστευση στη Δυτική Ευρώπη εμφανίζει ως παράγοντες έλξης εργατών από την περιφέρειά της , τα κενά που δημιουργεί στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας ο συνδυασμός δημογραφικών , οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων. Δηλαδή ο βραδύτερος ρυθμός πληθυσμιακής αύξησης από το ρυθμό αύξησης των θέσεων εργασίας , λόγω οικονομικής ανάπτυξης σε συνδυασμό με την απροθυμία του ντόπιου εργατικού δυναμικού να καλύψει τις ανάγκες σε ανειδίκευτη , κουραστική ,βρώμικη , επικίνδυνη και κακοπληρωμένη -εργασία ωστόσο απαραίτητη , προκειμένου να εξασφαλιστεί η παραπέρα οικονομική ανάπτυξη και η συνεχής βελτίωση του επιπέδου ζωής (106)

Από την άλλη μεριά οι παράγοντες απώθησης συνοψίζονται στην υπανάπτυξη κάποιων χωρών και κάποιων περιοχών. Την υπανάπτυξη αυτή εκφράζουν τα χαμηλά επίπεδα ζωής και κατά κεφαλήν εισοδήματος , τα υψηλά ποσοστά ανεργίας και υποασχόλησης , ο ρυθμός ανάπτυξης που είναι πιο αργός από το ρυθμό δημογραφικής ανάπτυξης, οι μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες. Στην προσέγγιση αυτή η μετανάστευση δεν οφείλεται στην ύπαρξη των παραγόντων απώθησης. Οφείλεται στη δυναμική της ταυτόχρονης ύπαρξης των παραγόντων αυτών σαν αποτέλεσμα της ανισομερούς ανάπτυξης της καπιταλιστικής οικονομίας.

Στη νεοκλασική θεωρία για τη μετανάστευση οι παράγοντες έλξης απώθησης μεταφράζεται σε συμφέρον του ατόμου που μεταναστεύει της χώρας αποστολής της χώρας υποδοχής. Τα συμφέροντα αυτά μπορεί να συμπίπτουν αλλά και μπορεί και όχι. Τα κέρδη και ζημιές , μπορεί να μην είναι άμεσα οικονομικές, πχ.η εξοικείωση των μεταναστών εργατών με τη βιομηχανική απασχόληση και τον τρόπο ζωής στο σύγχρονο αστικό κέντρο , παράδειγμα έμμεσης ζημίας για τη χώρα υποδοχής η αυξημένη εγκληματικότητα της δεύτερης γενιάς μεταναστών , προφανώς ελλιπούς κοινωνικοποίησής τους.

Το κύριο ενδιαφέρον της μικροκοινωνιολογικής προσέγγισης για τη μετανάστευση συγκεντρώνεται στη σημασία που αποδίδεται στην οικογενειακή στρατηγική ως προσδιοριστικού

παράγοντα των αποφάσεων και των συμπεριφορών του μετανάστη και επομένως ως καίριου στοιχείου τόσο ερμηνείας και αξιολόγησης των επιπτώσεων της μετανάστευσης όσο και περιγραφής της δυναμικής και των προοπτικών της. Με οικογενειακή στρατηγική εννοούμε το σύνολο των μέσων που χρησιμοποιεί η οικογένεια προκειμένου να εξασφαλίσει αφενός την επιβίωση της ως ομάδας και αφετέρου την μετάδοση των αξιών και τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων στη νέα γενιά , όπως και την κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση τους κυρίως με το επάγγελμα και το γάμο. (107)

Η μετανάστευση αποτελεί μέσον για την επίτευξη της ενσωμάτωσης αυτής ιδίως όταν οι επαγγελματικές και γαμήλιες προοπτικές δεν είναι ικανοποιητικές. Η ατομική και οικογενειακή μετανάστευση , αντιμετωπίζεται ως επακόλουθο των στόχων της οικογένειας και συνάρτηση των δυνατοτήτων της και θεωρείται ότι εξαρτάται κατά κύριο λόγο από την οικογενειακή ομάδα. Η αντιμετώπιση της μετανάστευσης ως αποτελέσματος της οικογενειακής στρατηγικής εξηγεί την επιλεκτική μετανάστευση εφόσον συνδέει την μετακίνηση του ατόμου ή της συζυγικής οικογένειας ή τμήματός της με τα μέσα που η οικογενειακή ομάδα διαθέτει προκειμένου να επιτύχει αυτούς τους στόχους , των δυνατοτήτων να επωμισθεί το κόστος της μετακίνησης (υλικό , πρακτικό , συναισθηματικό) και των σχέσεων των ανθρώπων και ρόλων που έχει εξασφαλίσει στα πλαίσια της. Η εμπειρία του μετανάστη και της οικογένειας του συνδυάζει τα δεδομένα της κοινωνίας καταγωγής και της κοινωνίας υποδοχής και βιώνεται ως αντίδραση ή και υπέρβαση των αντιφάσεων και των αντινομιών τους , ως σύνθεση των επιμέρους οπτικών των αιτίων και επιπτώσεων της μετανάστευσης

Στη δυτική Ευρώπη οι μετανάστες δημιουργούν μια καινούρια κοινωνική τάξη , ένα νέο προλεταριάτο Αυτό δεν έχει ίσα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα με την ντόπια εργατική τάξη , μεταξύ άλλων γιατί δεν γνωρίζει επαρκώς τη γλώσσα και γιατί ζει σε γκέτο. Οι μετανάστες είναι η ομάδα με τη χειρότερη εργασία και ζουν σε δύσκολες συνθήκες πολύ μετά την έναρξη του μεταναστευτικού ρεύματος. Οι μετανάστες δεν έχουν αντιμετώπους μόνο τους ντόπιους πρώην εργάτες αλλά και τους ντόπιους ανειδίκευτους ή ημιειδίκευτους που δεν κατάφεραν να ανέλθουν επαγγελματικά και κοινωνικά. Οι ντόπιοι ανειδίκευτοι εργάτες είναι το κοινωνικό στρώμα που είναι πολύ πιο έντονα αντίθετοι στη παρουσία των μεταναστών.

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Είναι γεγονός ότι τι η μετανάστευση έλυσε έστω και πρόσκαιρα το οξύ πρόβλημα της ανεργίας και της υποαπασχόλησης που χαρακτήριζαν την Ελλάδα της μεταπολεμικής περιόδου. (108) Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 1961 ,το 6% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ήταν άνεργοι και μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1950 οι πραγματικοί μισθοί ήταν χαμηλότεροι από την προπολεμική περίοδο (1938) .Αλλά και εκείνοι οι οποίοι μετανάστευσαν δεν ήταν αναγκαστικά άνεργοι , συνέβαλαν όμως πρόσκαιρα ή όχι στην ελάττωση της πίεσης που δημιουργούσε η προσφορά εργασίας σε μια αγορά και μια οικονομία η οποία δεν είχε τη δυνατότητα απορρόφησης της προσφοράς αυτής. Η υπερπροσφορά εργασίας οφείλετε στο έντονο ρεύμα μετανάστευσης που με τη σειρά του δεν συνδέεται με την εκβιομηχάνιση αλλά με τη φυγή από τη γεωργία. (109)

Είναι λοιπόν η ανεργία ένδειξη όχι μόνο οικονομικών αλλά και κοινωνικών ανακατατάξεων. Ως λύση αντιμετώπισης της ανεργίας η μετανάστευση είναι επομένως και ένας αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης των κοινωνικών πιέσεων που αυτή δημιουργεί και που ενδέχεται να απειλούσαν την ισχύουσα τάξη πραγμάτων. Το ελλαδικό κράτος θέλοντας να απαλλαγεί από το κοινωνικό βάρος των εξαθλιωμένων μαζών και να αποτρέψει ενδεχόμενες κοινωνικές αναταραχές, χρησιμοποίησε την εξωτερική μετανάστευση. Από το 1956 εντάθηκε ο ρυθμός της και μέχρι το 1960 έφευγαν κάθε χρόνο από την Ελλάδα 100 000 άτομα. Μέσα σε 10 χρόνια το 7% του πληθυσμού εγκατέλειψε τη χώρα προσωρινά ή άλλοτε μόνιμα και από το 1955-1964, οι μετανάστες έφτασαν τους 600.000. Από το 1968 ο απόλυτος αριθμός μεταναστών ήταν μεγαλύτερος από τη φυσική αύξηση του πληθυσμού. (βλ. Παράρτημα).

Η εναλλακτική λύση προκειμένου οι πιέσεις αυτές να μειωθούν και να μην οδηγήσουν σε κοινωνική αναταραχή θα ήταν παραγωγικές επενδύσεις στα πλαίσια ενός αναπτυξιακού προγράμματος προφανώς τολμηρότερου εκείνου στο οποίο οφείλεται η πραγματική βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας κατά τη δεκαετία του 1960, κατά την οποία όμως μετανάστευσαν από τη χώρα περίπου 800 000, όπως και η ανακατανομή του εισοδήματος και μεταβολές στην κοινωνική διάρθρωση. Έτσι η μετανάστευση λειτούργησε εξομαλυντικά για την κρατούσα τάξη και από την πλευρά αυτή είχε συντηρητική λειτουργία. Ενδεικτικά όταν το 1963 τα εμβάσματα των μεταναστών έφταναν τα 173 εκατομμύρια δολάρια, η μετανάστευση ονομάστηκε **«ευλογία για τον τόπο»**. (110) Η μαζική όμως μετανάστευση απέδειξε ότι το ελληνικό κράτος στην ουσία δεν είχε πολιτική πλήρους απασχόλησης. Η δημιουργία απασχόλησης δεν αποτέλεσε κεντρικό, αποφασιστικό κριτήριο σε κανένα οικονομικό πρόγραμμα και σε καμιά κυβερνητική προγραμματική διακήρυξη. Αντίθετα το κράτος ανύψωσε σε επίσημη πολιτική αυτήν της μαζικής μετανάστευσης. Από την άλλη πλευρά ο συνδυασμός της μετανάστευσης με την παρατηρούμενη κατά την δεκαετία του 1960, έντονη για την Ελλάδα, οικονομική ανάπτυξη έχει δύο σημαντικές επιπτώσεις, επέτρεψε την αύξηση των αποδοχών των εργαζομένων και δημιούργησε στενότητα εργατικού δυναμικού σε ορισμένους οικονομικούς τομείς και ορισμένα επαγγέλματα. Ταυτόχρονα μετατοπίζεται το πρόβλημα της ανεργίας στους απόφοιτους Γυμνασίου που ζητούν υπαλληλική και όχι εργατική απασχόληση.

Στην μεταπολεμική περίοδο και ιδιαίτερα στην περίοδο της έντονης αποδημίας ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της Ελλάδας είναι υψηλός. Στην περίοδο 1950 -1974 ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ ξεπέρασε το 6%. (111) Όμως στον πρωτογενή τομέα το γεωγραφικό εισόδημα δεν αυξάνει τόσο γρήγορα όσο το εισόδημα των άλλων τομέων της οικονομίας με αποτέλεσμα να μην μειώνεται η υστέρηση της γεωργίας αλλά να αυξάνει. Αυτό βέβαια εξηγεί τη φυγή από τη γεωργία. Η φυγή, η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση έχει τρεις κύριες επιπτώσεις, στη γεωργία την κατ'εξοχήν απασχόληση αυτήν την περίοδο, πρώτο, την αρχική στροφή από εντατικές καλλιέργειες όπως των κηπευτικών, βιομηχανικών φυτών προς εκτατικές καλλιέργειες κυρίως δημητριακών στροφή που δεν είναι όμως μακροχρόνια εμφανής, δεύτερο την εγκατάλειψη ακαλλιεργητων εδαφών τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας αν η μετανάστευση δεν έπληττε ιδιαίτερα τον κλάδο αυτόν και τέλος τη σημαντική αύξηση των εκτάσεων που καλλιεργούν και εν γένει εκμεταλλεύονται οι οικογένειες, μέλη ή τμήματα αυτών που μετανάστευσαν. Για το εισόδημα του δευτερογενούς τομέα η αύξηση της ζήτησης εργασίας σε συνδυασμό με την μετανάστευση συνέβαλε

στη βελτίωση των όρων απασχόλησης των εργαζομένων Την περίοδο 1963-1973 οι μισθοί και τα ημερομίσθια αυξήθηκαν κατά μέσο όρο 11,26% ετησίως ενώ το κόστος ζωής αύξανε κατά μέσο όρο 3,85%. (112)

Από το 1952 λειτουργεί η Διακυβερνητική Επιτροπή Μεταναστεύσεως εξ' Ευρώπης (ΔΕΜΕ), με την έγκριση της κυβέρνησης, η ΔΕΜΕ λειτούργησε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης νέων και αγάμων γυναικών που επιθυμούσαν να μεταναστεύσουν στον Καναδά, (1956-1964) στην Αυστραλία(1962-1973) και στη Νέα Ζηλανδία (1962-1968) .Στο πρόγραμμα αυτό των 18 χρόνων γράφτηκαν 14526 νέες γυναίκες , από αυτές 11303 ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα και 11082 μετανάστευσαν. Το πρόγραμμα περιελάμβανε , ένα προκαταρκτικό στάδιο ενημέρωσης ιατρικών εξετάσεων , συμπλήρωσης των για την μετανάστευση εντύπων ,μαθήματα οικιακής οικονομίας, αγγλικής γλώσσας, ,προετοιμασία για κοινωνική ένταξη , με ενίσχυση της πολιτισμικής τους ταυτότητας, σε συνεργασία με εκκλησία διαφορές ορθοδοξίας με άλλα δόγματα, και σε συνεργασία με Χριστιανική Ένωση Νεανίδων για να μάθουν να ζουν με άλλες εθνικότητες , γνωριμία με τη λαϊκή τέχνη . Την περίοδο αυτή, υπογράφονται οι συμβάσεις της Ελλάδας με χώρες της δυτικής Ευρώπης , για αποστολή μεταναστών. Η Ελληνογαλλική σύμβαση **«περί μεταναστεύσεως»** της 13/3/1954 (κυρώθηκε με το Ν.3112/55) ,η Ελληνοβελγική σύμβαση **«περί μεταναστεύσεως Ελλήνων εργατών εις Βέλγιον προς απασχόλησιν εις ανθρακωρυχεία»** της 12/7/57 (κυρώθηκε με το Ν.4121/60), η Ελληνογερμανική σύμβαση **«περί επιλογής και τοποθέτησεως Ελλήνων εργατών εις Γερμανικάς επιχειρήσεις»** της 3/3/60 , την ίδια χρονιά πραγματοποιείται η εγκατάσταση της Ντόιτσε Κομισιόν στην Αθήνα , και λειτουργεί μέχρι το 1973 που αλλάζει η γερμανική μεταναστευτική πολιτική. Ενδεικτικό αυτών των συμβάσεων, που αποτελούσαν μια ακόμη μορφή εξάρτησης του Ελλαδικού κράτους, εξυπηρετώντας τα αναπτυσσόμενα βιομηχανικά κράτη της Δυτικής Ευρώπης, σύμφωνα με το άρθρο 18 της συμφωνίας του 1960 ανάμεσα στη Δυτική Γερμανία και την Ελλάδα, **«η ελληνική κυβέρνηση θα δέχεται ανά πάσαν στιγμήν άνευ διατυπώσεων επιστρέφοντας Έλληνας εργάτας μετά των οικογενειών των οίπνες εισήλθον βάσει της συμφωνίας ταύτης εις το έδαφος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας»**.Τέλος υπογράφεται η **Ελληνολλανδική σύμβαση «περί επιλογής και τοποθέτησεως Ελλήνων εργατών εν ταις Κάτω Χώραις»** της 13/9/66.(66). Από το 1963 μέχρι το 1973 η ετήσια μετανάστευση υπερβαίνει την ετήσια αύξηση του πληθυσμού. Εξαιρέση τα έτη 1967, 1968, 1971 και 1972 , όπου η ύφεση της γερμανικής οικονομίας , αλλά και των λοιπών ευρωπαϊκών οικονομιών επηρέασε τη μετανάστευση του ενώ στις αρχές της δεκαετίας του 1970 η μείωση της μετανάστευσης οφείλεται στην αύξηση της απασχόλησης στην Ελλάδα και στην αλλαγή της μεταναστευτικής πολιτικής των χωρών υποδοχής.

Το πρώτο κύμα μετανάστευσης , από τη Θράκη ,αρχίζει το 1954 προς το Βέλγιο, και η Δυτική Γερμανία κρατά το μεγαλύτερο ρόλο μετά το 1958 .Η ανεργία το 1961 έφτανε το 6,5% δηλαδή 238.900 άνεργοι σε 3.638.700 απασχολούμενους. Η ημιαπασχόληση έφτανε στο 17,1% δηλαδή 624.700 με την ανεργία να είναι υψηλότερη στην επαρχία απ' ότι στην Αθήνα. Η ανεργία, η υποαπασχόληση , το χαμηλό ημερομίσθιο , το χαμηλό ετήσιο εισόδημα , αλλά και δευτερογενείς παράγοντες όπως κοινωνικοί **«το χαμηλό πολιτιστικό επίπεδο»** και ψυχολογικοί, **«το χωριό δεν έχει μέλλον»**, κράτησαν σημαντικό ρόλο στην απόφαση για μετανάστευση των Θρακιωτών. (113)

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 θα αρχίσει να δημιουργείται ένα μεταναστευτικό ρεύμα ,από τη Θράκη και κύρια από το νομό Έβρου προς τη Δυτική Γερμανία **«Αρχίζει η εποχή όπου η βόρεια Ελλάδα τη διαποτίζει η Γερμανία»** (Βλ. Παράρτημα). Κατά δεύτερο λόγο η μετανάστευση έχει κατεύθυνση προς το Βέλγιο, την Ολλανδία, στην Ουτρέχτη το 54% των Ελλήνων μεταναστών κατάγονται από τη Θράκη ,στο Χόρκμε το 49%, στο Οιστερβεικ το 40%, με τους Θρακιώτες να προέρχονται σχεδόν όλοι από τον Έβρο. (114)

Η μετανάστευση ως τακτική επίλυσης των προβλημάτων έγινε κυρίαρχη στη Θράκη και ιδιαίτερα στο νομό Έβρου, ολόκληρα χωριά μετακόμισαν σχεδόν στη Γερμανία, διέξοδος που ενισχύθηκε από μια μη αρεστή οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα. **«Η μετανάστευση ιδιαίτερα στη Δυτική Γερμανία , απετέλεσε για τους Θράκες , μία λύση μία προσπάθεια επιτεύξεως έστω και προσωρινά κάποιας ανώτερης ζωής. Ο νομός Έβρου έφτασε όμως το 1969 να είναι δεύτερος σε μετανάστες , σε όλη την Ελλάδα, μετά το νομό Θεσσαλονίκης ».** (115)

Το επίπεδο σπουδών της πρώτης γενιάς είναι γενικά χαμηλό, το 20% των ερωτηθέντων δεν είχε απολυτήριο δημοτικού, κατά την άφιξη του στην Ολλανδία και μόνο το 13% είχε συνεχίσει τις σπουδές του μετά το δημοτικό, συνολικά στη Θράκη το 61,8% των κατοίκων της δεν είχε τελειώσει το δημοτικό σχολείο το 1961.(Στο ακαθάριστο εθνικό εισόδημα το ποσοστό της παιδείας ήταν 2% το 1948 και μόλις 1,5% το 1961) Η εκπαίδευση στη Θράκη ήταν κακής ποιότητας την περίοδο , κατά την οποία μεγάλωσαν οι περισσότεροι Έλληνες μετανάστες της πρώτης γενιάς. Εξάλλου πολλοί έφτασαν στην ηλικία του δημοτικού τον καιρό του πολέμου και του εμφυλίου, το γεγονός ότι οι Θρακιώτες έχουν το χαμηλότερο επίπεδο σπουδών, ποσοστό 29% αναλφαβητισμού στο συνολικό πληθυσμό το 1961, συσχετίζεται με την περιφερειακή υπανάπτυξη της περιοχής τους και την ιδιόμορφη κατάσταση στο εσωτερικό των μουσουλμανικών μειονοτήτων.

Οι κάτοικοι της Θράκης αρχίζουν να προμηθεύουν φτηνά εργατικά χέρια στην ευρωπαϊκή και ελληνική αγορά και γίνονται πολυεθνικοί εργάτες στα εργοστάσια της βόρειας Ευρώπης ή υπάλληλοι στα πολυκαταστήματα και τις βιοτεχνίες της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Αυτή η μεταναστευτική τάση έχει διαφορετικά γνωρίσματα αλλά συντείνει στο ίδιο αποτέλεσμα. Ειδικά στις αρχές της δεκαετίας του 1960 ρόλο στη μεταναστευτική κίνηση έπαιξαν και πολιτικοί λόγοι . Πολλοί από τους μετανάστες παρόλο που σήμερα η πλειονότητά της ψηφίζει Δεξιά ,στον εμφύλιο πόλεμο είχαν ταχθεί με την Αριστερά και για πολλά χρόνια μετά τον πόλεμο η ζωή στο χωριό ήταν δύσκολη λόγω ακριβώς αυτού του πολιτικού τους παρελθόντος. Υπολογίζεται ότι πάνω από 80.000 Θρακιώτες ηλικίας 15-44 χρονών γίνονται μετανάστες αυτήν την περίοδο. Έτσι , πολύ γρήγορα ,από κατ' εξοχήν περιοχή εθνικών ευεργετών η Θράκη μετατράπηκε σε κατ' εξοχήν περιοχή εξαγωγής μεταναστών. **«Η Θράκη , η οποία προ του 1960 ηγγόνει την μετανάστευσιν (εκτός εκείνης των «Τούρκων» προς την Τουρκίαν που μετεβαίνουν κατ' έτος εκεί επί τη ελπίδι ευρέσεως εκεί καλλιτέρων συνθηκών ζωής, κινήσις ενταθείσα μετά την ανακίνησιν του Κυπριακού), ηνοιχθη ευρέως επιτρέψασα την κατά χιλιάδας φυγήν εργατών προς τα εργοστάσια της Γερμανίας ή τα ορυχεία του Βελγίου».** (116) Χαρακτηριστικά το 1969 , υπήρχαν στη Γερμανία, 7579 Θρακιώτες μετανάστες.

Από το 1958 αρχίζει η μαζική μετανάστευση του μοναδικού νησιού της Θράκης ,της Σαμοθράκης στη Δυτική Γερμανία και ειδικά στην αστική περιφέρεια της Στουτγάρδης, στα τέλη του 1975 και με τη βοήθεια στατιστικών στοιχείων ,δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστωθεί ότι στην

πρωτεύουσα της Βάδης -Βυρτεμβέργης κατοικούσαν περισσότεροι Σαμοθρακίτες παρά Θεσσαλονικείς και ότι κατά συνέπεια η Σαμοθράκη βρισκόταν επικεφαλής των ελληνικών κοινοτήτων που τροφοδοτούσαν την πόλη της Στουτγάρδης με στρατιές μεταναστών. Το 1961 πάνω από ένα τρίτο του πληθυσμού του νησιού ήταν κάτω των 15 χρονών .Το 1976 σ' αυτήν την ομάδα ηλικιών ανήκει λιγότερο από το ένα πέμπτο και υπολογίζεται ότι υπάρχουν κιόλας περισσότεροι γέροι από νέους .Η δημογραφική εξάντληση που θα ήταν μακροπρόθεσμη προοπτική , έχει σήμερα μετατραπεί σε πραγματικότητα :εδώ και μια πενταετία , ο αριθμός των θανάτων ξεπερνάει τις επιτόπιες γεννήσεις .
«Ένα τέταρτο αιώνα με εντατική μετανάστευση κατάφερε να καταβάλλει ένα από τα τελευταία προπύργια του ζωντανού και γόνιμου κόσμου των νησιών του Αιγαίου. (117)

Την ίδια στιγμή αρχίζει να φαίνεται το κόστος αυτής της «ανάπτυξης» και του «θαύματος» στις κοινότητες της Θράκης, στη γενικότερη δημογραφική κατάρρευση της περιφέρειας, στο υπερτροφικό κράτος και την υπερδιογκωμένη Αθήνα , καθώς και στις ανθρώπινες σχέσεις και τη ψυχολογία ,όταν πολλά παιδιά στον Έβρο και τη Θράκη μεγαλώνουν με τους ηλικιωμένους συγγενείς τους (παππούς, γιαγιά , κ.ά) και όχι με τους γονείς. Διαπιστώνεται ότι ο πληθυσμός της Θράκης αρχίζει να φθίνει , όχι μόνο ποσοτικά , αλλά και ποιοτικά, άρχισε να γίνεται γεροντικός , **«διότι η μετανάστευση απορροφά τις παραγωγικές ηλικίες»**.Αρχίζουν πολλοί να ζουν μόνο από τα εμβάσματα των μεταναστών , ενώ οι κοπέλες των χωριών δεν είναι πλέον εύκολος.

Στη μετανάστευση υπάρχουν όλες οι ανθρώπινες δυστυχίες που προκαλεί το ξερίζωμα και η μεταφορά σε ένα υπερεκβιομηχανισμένο περιβάλλον ,όπου αντί να αποκτήσει ο μετανάστης ένα αληθινό επάγγελμα είδε να του επιβάλλουν τους ρυθμούς της δουλειάς με βάρδιες. Οι πρώτοι μετανάστες συνήθως άντρες ,θα πάρουν σε λίγο καιρό και τις συζύγους τους, ενώ επιδρούν καταλυτικά με τις γνώμες τους σε φίλους και γνωστούς για να πάρουν την απόφαση για μετανάστευση .Στις ευρωπαϊκές χώρες όπου μαζί με τα προβλήματα στέγασης υπάρχουν αυτά της επικοινωνίας-γλώσσας ενώ ιδιαίτερη θέση κρατά η γυναίκα-μετανάστρια που συχνά επωμίζεται υπερβολικά βάρη αρχίζουν να δημιουργούνται ,οι πρώτοι σύλλογοι-κοινότητες καταγόμενων από μία γεωγραφική περιοχή που ταυτίζονται συνήθως με τα διοικητικά όρια των κοινοτήτων καταγωγής τους (π.χ **Σύλλογος Ορεστιάδων , Σουφλιωτών και αργότερα Ομοσπονδία Θρακών Κεντρικής Ευρώπης κλπ**). Μία τάση συγκρότησης σε τοπικές ή εθνικές κοινότητες που την έχουν εσωτερικοί και εξωτερικοί μετανάστες. (118)

Η διαδικασία δημιουργίας κοινοτικής δομής θα ανακοπεί ή θα επιβραδυνθεί όταν κατέλαβε την εξουσία η χούντα το 1967 με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν οργανώσεις που είχαν ως στόχο τον έλεγχο των μεταναστών. Έτσι όταν μια οργάνωση έπεφτε στα χέρια οπαδών της χούντας οι αντιφρονούντες ίδρυσαν δεύτερη σε αντιπαράθεση με την πρώτη . Οι σύλλογοι λειτούργησαν ως χώροι συνάντησης, ανταλλαγής απόψεων , επίλυσης κάποιων προβλημάτων που εμφανίζονται και για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα ως χώρος διασκέδασης , **«η έξοδος του σαββατόβραδου»** ,πριν να δημιουργηθούν οι πρώτες επιχειρήσεις των Ελλήνων που σχετίζονται μ' αυτήν -εστιατόρια, «καφέ». Ήταν τιμή για κάποιον που καταγόταν από κοινότητα της Θράκης να ανήκει στο σύλλογο του χώρου εγκατάστασης ενώ σημαντικό ρόλο παίζει η εκκλησία, όπου υπάρχει , στη διαδικασία διατήρησης των δεσμών με την ιδιαίτερη πατρίδα. Αργότερα θέλοντας να κρατήσουν μια επαφή με το χώρο καταγωγής τους και βοηθώντας ταυτόχρονα τους παραμένοντες συμπατριώτες τους ,να βελτιώσουν

τις συνθήκες ζωής υλοποιούν ή ενισχύουν μια σειρά από έργα. Εκκλησίες, έργα υποδομής, αθλητικοί χώροι, αγορά πλοίου για τη δρομολόγησή του στη γραμμή Αλεξανδρούπολης -Σαμοθράκης («Ναυτιλιακή και Τουριστική Εταιρεία των Σαμοθρακικών της Δυτικής Γερμανίας 1975», ανώνυμος εταιρεία με μετοχές αξίας 5.500 μάρκων η μία.)

Η μετανάστευση των Θρακιωτών κυρίως προς την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ο οποίος, ξεκίνησε μια γενιά μετά την εγκατάσταση του πελώριου κύματος των προσφύγων, εμφανίστηκε σε μια στιγμή όπου ο μικροιδιοκτητικός πολυτεμαχισμός και η κρίση της γεωργίας, σε συνδυασμό με την πολιτική που αναπτύχθηκε από το ελλαδικό κράτος για την περιφέρεια, απειλούσαν τα θεμέλια, της θρακικής και ιδιαίτερα της εβρίτικης αγροτικής κοινωνίας. Οι κάτοικοι έφυγαν από την περιοχή γιατί υπήρξε οικονομική κρίση, στα όρια του νομού Ξάνθης, εξαιτίας της κρίσης τιμών του ανατολικού τύπου, που αποτελούσε το βασικό προϊόν της περιοχής όπως και στο νομό Ροδόπης, καθώς και στο Νομό Έβρου, με άλλα προϊόντα. **«Ο μικρός γεωργικός κλήρος και το εξ' αυτού χαμηλό εισόδημα, η έλλειψη σοβαρών βιομηχανικών μονάδων προς πλήρη απορρόφηση του εργατικού δυναμικού, η εκβιομηχάνιση της επεξεργασίας του καπνού εις φύλλα, η μεταφορά εις άλλες περιοχές της Ελλάδας των εμπορικών επιχειρήσεων, η υποαπασχόληση σε συνδυασμό με τα αυξημένα εργατικά ημερομίσθια στα μεγάλα αστικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού, όπου υπάρχει μεγάλη προσφορά εργασίας είχαν ως αποτέλεσμα τη σοβαρή μετακίνηση του πληθυσμού της Θράκης κατά την τελευταία δεκαετία»**, αναφερόταν σε μεταπολιτευτική έκδοση του Γραφείου Περιφερειακής Ανάπτυξης Θράκης, του τότε Υπουργείου Συντονισμού (Εθνικής Οικονομίας σήμερα). (119)

Τότε υπήρξαν από Θρακιώτες και τα πρώτα τραγούδια για τη μετανάστευση και τη ξενιτιά, που σχεδόν όλα έχουν το ρυθμό και τη μουσική από τη λαϊκή παράδοση της Θράκης. Τα θρακιώτικα της ξενιτιάς βγήκαν στην επιφάνεια με τον πρώτο δίσκο 33 στροφών από την εταιρεία AULOS, στη δεκαετία του 1970 και από τη δημοτική ορχήστρα Έβρου του Αθ Μιντόπουλου από χωριό Βάλτος της Ορεσιτιάδας και από τους πρώτους μετανάστες στη Γερμανία, ορχήστρα απόλυτα Θρακών μεταναστών. Ο δίσκος τιτλοφορείται **«Το δημοτικό τραγούδι του Έβρου»** και με υπότιτλο **«Εγώ θα πάω στη Γερμανία»**. Αυτό το τραγούδι αναλύει όλο το φάσμα της σύγχρονης μετανάστευσης των Ελλήνων, τις αιτίες αυτής της απόφασης εκπατρισμού. Ο ρυθμός είναι ζωναράδικος χορός, γρήγορος αποφασιστικός δηλώνοντας έτσι τη τρομερή μεγάλη απόφαση. Ο πόνος του χωρισμού δεν ήταν βαρύς μόνο για τους μετανάστες αλλά και το ίδιο και χειρότερα για εκείνους που έμειναν. Η ξενιτιά διαλύει το νοικοκυριό. Τα περισσότερα τραγούδια γράφτηκαν στο διάστημα που ο ξενιτεμένος ήταν ήδη στη ξενιτιά πάνω από δέκα χρόνια (βλ. Παράρτημα)

Οι μουσουλμάνοι δεν μετανάστευσαν μαζικά, από τη Θράκη όπως συνέβη στην υπόλοιπη χώρα και κυρίως ορεινή Ελλάδα, γιατί φοβόταν πως όταν θα φύγουν, θα χάσουν το δικαίωμα τους να γυρίσουν πίσω στην Ελλάδα (απώλεια ιθαγένειας βάσεις του άρθρου 19 του ΚΕΙ), γιατί η μετανάστευση βασιζόταν μεν σε διμερείς συμφωνίες μεταξύ της Ελλάδας και άλλων χωρών, ήταν όμως ελεγχόμενη από την ελληνική κυβέρνηση. Άλλωστε η ύπαρξη της επιτηρούμενης ζώνης ήταν ένα ακόμη αντικίνητρο στην πρόθεση μετανάστευσης. Οι εν δυνάμει μετανάστες έπρεπε να παρουσιάσουν πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων που εκδιδόταν από την αστυνομία, έτσι οι μειονότητες ήταν γενικά περιορισμένες σχετικά με την μετακίνησή τους εκτός και αν θεωρούσαν

«σκόπιμο» να φύγουν μακριά. Όπως επισημάνθηκε σε σχετική μελέτη της εποχής , από τη Θράκη μετανάστευσαν κυρίως χριστιανοί , ενώ στο ρεύμα φυγής δεν συμμετείχαν , σχεδόν καθόλου , **«οι Σαρακατσάνοι λόγω της δομής της απασχόλησής τους , οι Πομάκοι και οι «Τούρκοι», εκτός ορισμένων που φεύγουν στην Τουρκία».** (120)

Αργότερα υπήρξε μια μικρή μετανάστευση από την περιοχή, οι άνδρες δουλεύουν ως εργάτες, ναυτικοί, οικοδόμοι, ή μετακινούνταν στη Ξάνθη, στη δεκαετία του 1980 διορίστηκε ένα μικρό ποσοστό από αυτούς στο δημόσιο τομέα με την προϋπόθεση να μεταναστεύσουν σε μεγάλο αστικό κέντρο. Οι μουσουλμάνοι που μετανάστευσαν στην Δυτική Ευρώπη συγκροτήθηκαν σε συλλόγους και ομοσπονδίες π.χ **«Δυτικοθρακών Τούρκων Δυτικής Ευρώπης»** κ.ά) εξυπηρετώντας περισσότερο εθνικιστικές επιδιώξεις της Τουρκίας ,παρά τους σκοπούς των κοινοτήτων των μεταναστών. Αυτό προήλθε και από την απομόνωση στην οποία ζούσαν οι μουσουλμάνοι ,άρα ήταν περισσότερο ευπαθείς σε πρωτοβουλίες και ενέργειες των ανθρώπων του τουρκικού προξενείου, υπήρξε προσωπική πολιτική από τους δημοσίους υπάλληλους της περιοχής ,ανάλογη περίπτωση και εμφανίστηκε και στα τελωνεία, εξόδους προς την Τουρκία , περιοχές που απέδειξαν ότι ήταν πλέον χώροι δράσης και εφαρμογής της Τουρκικής πολιτικής. Αργότερα , οι πιο φανατικοί ψηφοφόροι του συνδυασμού Πετρωμένο αποτέλεσαν οι Πομάκοι των ορεινών περιοχών.

Τα μεταναστευτικά εμβάσματα συνέβαλλαν στην άμεση αύξηση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της χώρας και την ισοσκέλιση του ισοζυγίου πληρωμών. Στις δεκαετίες 1960 και 1970 τα εμβάσματα κάλυψαν το 10%-21% των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (121) Τα μεταναστευτικά εμβάσματα το 1962 ήταν 139,1 εκατομμύρια δολάρια, το 1967 232,1 και το 1971 έφτασαν τα 457,9 εκατομμύρια δολάρια . (122) Στις αρχικές φάσεις του ρεύματος μετανάστευσης το έμβασμα είχαν ίσως αποκλειστικό σκοπό να καλύπτουν ζωτικές ανάγκες της οικογένειας, με την πάροδο του χρόνου άρχιζαν να παίζουν ένα ρόλο βαθιά συντηρητικό, να διατηρούν δηλαδή τις αντιπαραγωγικές και απαρχαιωμένες λειτουργίες της οικογενειακής εκμετάλλευσης και να αναβάλλουν το εκσυγχρονισμό της. Τα εμβάσματα δεν χρησιμοποιήθηκαν για παραγωγικές επενδύσεις , δηλαδή στη βιομηχανία-βιοτεχνία αλλά σε μερικές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης , δεν χρησίμευσαν στην αύξηση του γεωργικού κλήρου και το εκσυγχρονισμό του, αλλά επενδύθηκαν στην αγορά ακινήτων και ενίσχυσαν την κατανάλωση διαρκών αγαθών που συνετέλεσε τη βελτίωση της ζωής αυτών των κοινωνικών στρωμάτων αλλά είχε αρνητικές επιπτώσεις με τις πληρωμές στο εξωτερικό , με την εξαγωγή δηλαδή των εμβασμάτων. Χαρακτηριστικά , τοποθέτησαν όλα τα χρήματα για αγορά ακινήτων στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, και μετά, στην Αλεξανδρούπολη και την Νέα Ορεστιάδα.

*****Συνέντευξη με τον Αριστοτέλη Ζαζόπουλο , από την Αλεξανδρούπολη ,
μετανάστη στη Γερμανία (πόλη Έσσεν) .**

»Έφυγα στη Γερμανία , το 1956 , και έμεινα εκεί μέχρι το 1997 , με μια διακοπή από το 1961 , μέχρι το 1963 , λόγω της επιστροφής μου , για την εκπλήρωση της στρατιωτικής μου υποχρέωσης .Έφυγα λόγω έλλειψη δουλειάς στην Αλεξανδρούπολη και για να βοηθήσω την οικογένειά μου. Υπήρχαν τα γραφεία μετανάστευσης και η Ντόιτσε Κομισιόν, υπήρχε κατά τη γνώμη μου κύκλωμα, που εξυπηρετούσε την ανάγκη για μετανάστευση , το κράτος το ελληνικό έπαιρνε 10 μάρκα το κεφάλι , πουλούσε κάποιος την αγελάδα του , έβρισκε λεφτά για τα χαρτιά και έφευγε.

Αυτός που ήθελε να μεταναστεύσει δεν ήξερε τι υπέγραφε, ούτε τα λεφτά ήξερε αν θα του φτάνουν εκεί, τουλάχιστον στην αρχή γιατί μετά υπήρχε επικοινωνία και οι παλιοί που καλούσαν τους νεότερους τους κατατόπιζαν. Στην αρχή, υπέγραφαν δύο χρόνια συμβόλαιο, που έγραφε τα πάντα εκεί, και μετά έμπαινες στην ελεύθερη αγορά εργασίας. Εκεί, στη Γερμανία στην αρχή πήγαιναν μόνο άνδρες. Ήμασταν όλοι μαζί σε ένα οίκημα. Στην αρχή έκασα 6 μήνες στη Στουτγάρδη και μετά πήγα στο Έσσεν, «Εκεί υπήρχαν περίπου, σε όλη τη Βάδη-Βυρτεμβέργη, περίπου 100.000 Έλληνες, από τα περίχωρα της Αθήνας και από τη Βόρεια Ελλάδα και κυρίως Θρακιώτες, από τον Έβρο. Υπήρχαν ελάχιστοι μουσουλμάνοι, από την Κομοτηνή. Από τη Θράκη και ειδικότερα από τον Έβρο έφευγαν πολλοί γιατί εδώ δεν είχε δουλειά, «μας είχαν για Τούρκους», όλη η Ελλάδα δούλευε για την Αθήνα, η αγροτική παραγωγή δεν έφτανε για να θραφούν τόσα άτομα, στο σπίτι. Από την άλλη οι μουσουλμάνοι δεν έφυγαν από την περιοχή μας. Ήταν ικανοποιημένοι εδώ, αφού είναι ολιγαρκείς, εμείς όμως δεν μπορούσαμε να μείνουμε εδώ και να πεινάμε. Η ελληνική κοινότητα του Έσσεν, στην οποία υπήρξα ταμίας, συγκροτήθηκε το 1965, και είχε σχολείο, εκκλησία, και χώρος συνεύρεσης των Ελλήνων. Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας μπήκαν πολλοί δοτοί στην ελληνική κοινότητα, αλλά εμείς αντιδράσαμε. Κάναμε πολλές πορείες στα ελληνικά προξενεία, για αντίδραση στη χούντα της Αθήνας. Ήρθα πίσω στην Ελλάδα το 1997»

*****Συνέντευξη με τον Παναγιώτη Κακάκη, από τις Φέρες Έβρου, μετανάστη στη Γερμανία (πόλη Νυρεμβέργη).**

Έφυγα από τις Φέρες το 1969, πήγα με τρένο από την Αλεξανδρούπολη στον Πειραιά και από εκεί με καράβι στην Ιταλία και ύστερα πάλι με τρένο, στη Γερμανία (Νυρεμβέργη). Η οικογένειά μου ήταν αγροτική, είχα ανάγκη να εργαστώ, αλλά στην αρχή δεν μου επέτρεπαν να φύγω. Μετά όπως και ενώ είχα απελπιστεί, με κάλεσαν στην Αλεξανδρούπολη, μου έδωσαν χαρτιά και έφυγα. Στην αρχή τα πράγματα ήταν δύσκολα, μπορεί να έπαιρνα καλύτερο μισθό, από ότι στην Ελλάδα αλλά ήταν δύσκολα, ούτε τη γλώσσα ήξερα, ούτε φίλους είχα. Μετά από 6 μήνες ήρθε και η γυναίκα μου στην πόλη. Μουσουλμάνους από τη Θράκη, είχε ελάχιστους, αυτοί έκαναν παρέα μεταξύ τους και όχι πάντως με Τούρκους, όπως και γάμους έκαναν με ανθρώπους από εδώ, όχι από την Τουρκία. Μετά ίδρυσαν το δικό τους σύλλογο, που πιστεύω ότι ήταν βαλτό να γίνει από την Τουρκία. Εμείς είχαμε επαφές στο εργοστάσιο αλλά, τυπικές. Το σύλλογο Θρακιωτών Ορφείας Νυρεμβέργης, στον οποίο διετέλεσα πρόεδρος, τον ιδρύσαμε το 1982 σαν αποτέλεσμα μιας ανάγκης για αλληλογνωριμία όλων των Θρακιωτών, για προώθηση των ηθών και των εθίμων για διατήρηση στη Γερμανία, της εθνικής και πολιτιστικής μας ταυτότητας. Βοήθησε ο σύλλογος ήταν κάτι σημαντικό ιδιαίτερα για τα νέα παιδιά, έμαθαν τις ρίζες τους, μέσου του χορού, των τραγουδιών, βοήθησε πάρα πολύ. Αγόρασα σπίτι στην Αλεξανδρούπολη, η οποία συγκεντρώνει τις επενδύσεις σε ακίνητα όλων των μεταναστών του Έβρου. Όταν γυρίσω στην Ελλάδα, θα έρθω να μείνω εδώ, στις Φέρες, δεν θα ξαναγυρίσω».

*****Συνέντευξη με την Ευαγγελία Τασίδου από την Καβύλη Έβρου, μετανάστριας στη Γερμανία (πόλη Στουτγάρδη).**

«Έφυγα από το χωριό, το 1971, επειδή δεν υπήρχε δουλειά. Πήγα στη Στουτγάρδη ήταν δύσκολα τα πράγματα εκεί. Στην πόλη και στο εργοστάσιο υπήρχαν και μουσουλμάνοι από την Κομοτηνή και τη

Ξάνθη, αλλά πολύ λίγοι σε σχέση με εμάς που οι περισσότεροι άνδρες από το χωριό μου και τη γύρω περιοχή, είχαν φύγει μετανάστες, κυρίως στη Γερμανία. Κάναμε παρέα, με τις μουσουλμάνες, αν και υπήρχε μια καχυποψία, από μέρους μας, από την πλευρά τους δεν ξέρω ίσως ήταν πιο ανοιχτές. Όταν ήμουν έγκυος, τότε δε μέναμε ακόμη σε σπίτι, ήμασταν σ' αυτά τα μεγάλα σπίτια, στα οποία μέναμε πολλοί μετανάστες μαζί. Τότε είχα αναπτύξει σχέσεις με μια μουσουλμάνα από τη Ξάνθη, που έτρεχε να με δει όταν πονούσα. Μάλιστα όταν πήγε στην Ελλάδα, στο γυρισμό μου έφερε γλυκά και δώρα για το παιδί. Το 1980 γύρισα στην Ελλάδα για προσωπικούς λόγους. Δεν επέστρεψα στο χωριό μου, ήρθα στην Αλεξανδρούπολη, αγόρασα σπίτι και έμεινα εδώ γιατί εδώ θα μπορούσα να βρω δουλειά».

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ Η ΘΡΑΚΗ

Στην Τουρκία, το 1957 το Δημοκρατικό κόμμα, είχε κερδίσει τις εκλογές, με σημαντική ωστόσο απώλεια ψήφων, που προήλθε, από τον περιορισμό των δημοκρατικών ελευθεριών, στην προσπάθειά του να περιορίσει τη λαϊκή δυσαρέσκεια. Παράλληλα έγιναν επιθέσεις, εναντίον του Λαϊκού κόμματος και ειδικά εναντίον του στενού συνεργάτη του Ataturk, Ismet Inonu. Αυτές οι κινήσεις, εναντίον του εκπροσώπου των αρχών του κεμαλισμού, έδωσε την αφορμή, να βγει δυναμικά μπροστά ο στρατός, προκειμένου να διαφυλάξει τις κεμαλικές αρχές και τους δημοκρατικούς θεσμούς, που κινδύνευαν να καταργηθούν.⁽¹²³⁾

Στις 27/5/1960 εκδηλώθηκε ταυτόχρονα στην Κωνσταντινούπολη και την Άγκυρα πραξικόπημα, υπό τον στρατηγό, **Cemal Gursel**. Οι πραξικοπηματίες συνέλαβαν τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον πρωθυπουργό, τα μέλη της κυβέρνησης και πολλούς βουλευτές του Δημοκρατικού κόμματος. Οι αξιωματικοί που πραγματοποίησαν το πραξικόπημα στην Τουρκία και αποτέλεσαν την Επιτροπή Εθνικής Ενότητας, επικαλέστηκαν το λάθος δρόμο που είχε πάρει η Τουρκική Δημοκρατία σε σχέση με τις κεμαλικές αρχές, γεγονός που έπρεπε να διορθωθεί από τις καθ' ύλην αρμόδιες δυνάμεις του τουρκικού κράτους, τη στρατογραφειοκρατική μηχανή. Οι αξιωματικοί ήταν ταυτισμένοι που τόσο με το κομμάτι της Ένωση και Πρόοδος των νεοτούρκων όσο και με τον κεμαλισμό, εκμεταλλεύθηκαν τη γενική δυσαρέσκεια που υπήρχε για την κυβέρνηση Menderes που υποστήριξε αρκετά πιο πολύ τους αγρότες, παρά τους αστούς και τους κεφαλαιούχους.

Η «Επιτροπή Εθνικής Ενότητας» (**«Milli Birlik Komitesi»**) την οποία σχημάτισαν 38 αξιωματικοί ανέλαβε προσωρινά την εξουσία και αμέσως εκδηλώθηκε η πρώτη οργανωμένη προσπάθεια από το στρατό, επιστροφής στο κεμαλισμό και τις αρχές από τις οποίες παρέκκλινε η Τουρκική Δημοκρατία. Η Σοβιετική Ένωση είδε την μεταβολή στην Τουρκία, προκεχωρημένο νατοϊκό φυλάκιο στην περιοχή, με συμπάθεια λόγω της δυτικόφιλης πολιτικής που είχε ακολουθήσει ο Menderes. Τον Ιούλιο του 1961 υιοθετήθηκε νέο σύνταγμα στην Τουρκία, όπου πρωθυπουργός έγινε ο Inonu και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας ο Gursel. Με το νέο σύνταγμα δημιουργήθηκε το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας, με το άρθρο 111 του συντάγματος και αναθεωρήθηκε με το σύνταγμα (άρθρο 118) του 1982 και αυτό στρατιωτικό. Από το 1971 οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές για τις κυβερνήσεις και στις συνεδριάσεις του μετέχουν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο γενικός Επιτελάρχης, που είναι ιεραρχημένος μετά τον πρωθυπουργό, ο Πρωθυπουργός, οι Υπουργοί Εσωτερικών και Εξωτερικών,

ο Γενικός διευθυντής Ασφάλειας, ο υπαρχηγός ΓΕΕΘΑ οι αρχηγοί των τριών όπλων και οι αρχηγοί της Στρατοχωροφυλακής και της ΜΙΤ (Εθνική Οργάνωση Πληροφοριών) Οι ευθύνες για τις αποφάσεις τις επωμίζονται μόνο οι πολιτικοί οι οποίοι είναι και υπόλογοι, ενώπιον του τουρκικού λαού, ενώ καμία ευθύνη δε φέρει η στρατιωτική ηγεσία. Το όργανο αυτό ανεξάρτητα από τους πρακτικούς λόγους σύστασής του, αναγκαιότητα προσαρμογής στη διοικητική οργάνωση των ΗΠΑ αναδείχθηκε κυρίαρχο στον κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό μετασχηματισμό της Τουρκίας. Τώρα ο στρατός παρενέβαινε ενεργά όποτε θεωρούσε ότι η χώρα παρέκκλιε από τις κεμαλικές αρχές ή δεν βάδιζε στη «σωστή πορεία».

Το στρατιωτικό καθεστώς προχώρησε και σε εκκαθαρίσεις του παλιού καθεστώτος, καταδικάζοντας σε απαγχονισμό στις 16/9/1961 το Menderes και τους βασικούς συνεργάτες τους ένας εκ των οποίων ήταν ο πρώην Υπουργός εξωτερικών Zorlu. Μετά το πραξικόπημα του 1960 στη Τουρκία υιοθετήθηκε μια σχετικώς φιλελεύθερη στάση ως προς τη λογοκρισία του τύπου και τη δραστηριότητα κάποιων μειονοτήτων στο εσωτερικό της χώρας. Η οικονομική κρίση και η άνοδος του πληθωρισμού επηρέασε αρνητικά του Τούρκους και δημιουργώντας εξτρεμιστικές ομάδες, που εκμεταλλεύθηκαν τη γενικότερη έκρυθμη κατάσταση. Το 1965 ανέλαβε την ηγεσία του **Εθνικού Αγροτικού Δημοκρατικού** κόμματος, που αργότερα ονομάστηκε **Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης**, μια ισχυρή ομάδα Παντουρκιστών, υπό τον Agraslan Turkes. Πριν την ανάληψη αυτή οι Παντουρκιστές είχαν περιοριστεί σε οργανώσεις όπως η οργάνωση για την καταπολέμηση του Κομμουνισμού στη Τουρκία, παρακλάδι του επίσημου κράτους που εξυπηρετούσε τόσο σκοπούς της εξωτερικής πολιτικής, ένταξη στο ΝΑΤΟ, όσο και αυτούς της εσωτερικής, εξυπηρετώντας εθνικιστικές πολιτικές. Το 1962 στις 16 Σεπτεμβρίου συναντήθηκαν στην Κωνσταντινούπολη, όλες οι τουρκικές εθνικιστικές οργανώσεις για να ιδρύσουν την ένωση Παντουρκιστών. Το 1964 μεταφέρθηκε η οργάνωση στην Άγκυρα, θέλοντας να δώσει συμβολισμό και ουσία και τον Αύγουστο του 1964 το όνομα της άλλαξε σε Ένωση Εθνικιστών της Τουρκίας. Με διακήρυξη της επαναβεβαίωσε την υποστήριξή της για τον Τουρκισμό στην Τουρκία και το εξωτερικό και την αφοσίωσή της στους Τούρκους της διασποράς, με ιδιαίτερη αναφορά **«στους ομογενείς της Δυτικής Θράκης»**.

Κατά τη διάρκεια του πραξικοπήματος οι σχέσεις της Τουρκίας με τις ΗΠΑ αναπτύχθηκαν περισσότερο, παρά την προσέγγιση, που είχε επιτύχει με τη σοβιετική Ένωση η πρόσφατα ανατραπείσα κυβέρνηση Menderes, αποσκοπώντας σε οικονομική βοήθεια. Ο στρατηγός Gursel σε απαντητική επιστολή στο σοβιετικό ηγέτη Khrushchev τον Ιούνιο του 1960, ο οποίος καλούσε την Τουρκία να ακολουθήσει ουδέτερη πολιτική, απέρριψε τη Σοβιετική πρόταση, χωρίς όμως να αποκόψει τελείως το ενδεχόμενο να βελτιωθούν, στο μέλλον, οι τουρκοσοβιετικές σχέσεις, κάτι που έγινε σύντομα μετά τη χαλάρωση του ψυχροπολεμικού κλίματος. Παρόλα αυτά οι τουρκονατοϊκές σχέσεις και ουσιαστικά τουρκοαμερικανικές σχέσεις, ήταν ο πρωταρχικός στόχος και του νέου στρατιωτικού καθεστώτος. Μέσα από την ενδυνάμωση αυτών, τόσο στη δεκαετία του 1950, όσο και σ' αυτήν του 1960, η Τουρκία διασφάλισε την εδαφική της ακεραιότητα, έλαβε μεγάλη οικονομική και στρατιωτική βοήθεια και με την ενεργό συμμετοχή της στον πόλεμο στην Κορέα, και την επέμβαση στο Λίβανο, το 1958, δια των βάσεων στο έδαφός της, ξεπερνώντας την αρχική αμφισβήτηση των δυτικών συμμάχων της λόγω της φιλογερμανικής ουδετερότητας του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, εξελισσόμενη σε ένα πό τους πιστούς εταίρους του ΝΑΤΟ. Παράλληλα οι σχέσεις με τη συμμαχία δεν

πήραν το χρώμα της έντονης αμερικανικής -νατοικής εξάρτησης , όπως συνέβηκε στην περίπτωση της Ελλάδας , αλλά η τουρκική ανεξαρτησία, διαφυλάχθηκε , συνεχίζοντας την κληρονομιά του Mustafa Kemal.

Οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις περνούν μια περίοδο ακμής , όπως αυτή δρομολογήθηκε μετά τις συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου ,και τις νατοϊκές πιέσεις (σε επιστολή του Ι.Πασσαλίδη ,ηγέτη της ΕΔΑ προς τον Γ Παπανδρέου (16/8/1960) τονίζοταν ότι **«από το 1952 διακηρύσσει η ΕΔΑ ότι το ΝΑΤΟ δεν αποτελεί αμυντικόν σύμφωνον αλλά επιθετικόν συνασπισμόν ξένον προς τα συμφέροντα της χώρας»**) , περίοδος όμως που θα κρατήσει πολύ λίγο , αφού το 1963 θα υπάρξει το μνημόνιο του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας για την τροποποίηση άρθρων του Συντάγματος , οι αιματηρές συμπλοκές στο νησί και οι απειλές για εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο.

Η Μεγάλη Βρετανία και οι ΗΠΑ ενέπλεξαν τους Τούρκους στο Κυπριακό οι οποίοι μετά τις συμφωνίες Ζυρίχης- Λονδίνου είχαν ταυτισμένο το εθνικό τους γόητρο με την όποια έκβαση του Κυπριακού, ο Υπουργός εξωτερικών της Τουρκίας Κ.Erkin είχε άλλωστε τονίσει τότε ότι **«η Τουρκία διεκδικεί την Κύπρο λόγω της στρατηγικής σημασίας και επειδή η νήσος αποτελεί προέκταση της Ανατολίας»**.Οι Τούρκοι εναντιώθηκαν αδιάλλακτα στην ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα εκτός και αν η ένωση ισοδυναμούσε με διχοτόμηση ή εκτός αν η Ελλάδα δεχόταν να παραχωρήσει μέρος της Θράκης στην Τουρκία σαν αντάλλαγμα. Αυτή τη θέση είχε αποκαλύψει τότε ο υπουργός της Ένωσης Κέντρου και μετέπειτα πρωθυπουργός Α Παπανδρέου (124)

Τη χρονική αυτή φάση όπου χάριν της φιλίας παρουσιάζονται μια σειρά από ενέργειες της Ελλαδικής κυβέρνησης , φιλικής διάθεσης και προσέγγισης προς την τουρκική μεριά . Χαρακτηριστικό , είναι το μνημόνιο μεταξύ υπουργού Εξωτερικών Ε Αβέρωφ και Τούρκου πρεσβευτή στην Ελλάδα S Iksel (6-10-1960) , στο οποίο αναφέρεται ότι εκτός του Κυπριακού τέθηκε και το ζήτημα της Δυτικής Θράκης .Εκεί ο Αβέρωφ παραδέχεται παράλληλα ότι υπήρξε σκληρή αντιμετώπιση για ένα παλιό ελληνοτουρκικό ζήτημα αυτό ,των **«παλαιότουρκων»** για χάρη της Άγκυρας, λέγοντας συγκεκριμένα

«τω είπον ότι,όντως εγώ είχαν ασκήσει μία ζωηράν φιλοτουρκικήν πολιτικήν εν σχέσει με την μειονότητα,την πολιτικήν όμως αυτήν την είχαν ασκήσει παραβιάζων την Συνθήκην των μειονοτήτων η οποία επέβαλεν εις την Ελλάδα να σέβηται την θέσιν της Μειονότητος η οποία και εις την προκειμένην περίπτωσιν ήτο υπέρ της Αραβικής γραφής και εν γένει όλων των παλαιότουρκων.Δι' αυτό είχομεν φθάσει και μέχρι του σημείου του εκτοπισμού ,της δυσμενούς μεταχειρίσεως των παλαιότουρκων παραβιάζοντες προς χάριν της Τουρκίας τας υποχρεώσεις μας έναντι της μειονότητος». (125)

Τότε , οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στην έκδοση του Υπουργείου των Εξωτερικών, δείχνουν την ανεμπόδιστη και ελεύθερη διαβίωση μουσουλμανικών μειονοτήτων στο χώρο σε σύγκριση με μειονότητες άλλων χωρών, αλλά φανερώνουν και τη βαθιά αλλαγή που έφερε η τουρκική προπαγάνδα υπέρ των θέσεων της «Εθνικής Ιδέας» για τη Δυτική Θράκη . Εκεί επισημαίνεται χαρακτηριστικά ότι: **«Of principal minorities in Nothern Greece the most contented and best treated are certainly the Turks.The Greeks generally credit the Turks of Eastern Macedonia and**

Thrace with having observed a correctly non-cooperative attitude towards the Bulgarian Forces of Occupation and have accordingly permitted them to reopen their schools, practice their religion ,and enjoy a large measure of cultural freedom». (126)

Το 1960 στο γενικότερο κλίμα ευφορίας στις σχέσεις των δύο γειτόνων και συμμάχων εκδίδεται το βιβλίο «**Τουρκοελληνική φιλία**» του Τουρκικού Υπουργείου Τύπου ,Ραδιοφωνίας και Τουρισμού, στο οποίο αναφέρεται ότι οι συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου ήταν αποτέλεσμα της ελληνοτουρκικής φιλίας .

Από την άλλη πλευρά, στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης Καραμανλή (5/12/1961) τονίζεται πως *«η Ελλάδα έχει άριστες σχέσεις τόσο με την Τουρκία όσο και με τη Γιουγκοσλαβία ,που αποτελούν παράγοντες σταθερότητας και ειρήνης στην περιοχή της Βαλκανικής»* .Τον Αύγουστο του 1962 ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών Ε. Αβέρωφ επισκέφθηκε ξανά την Άγκυρα, όπου συζητήθηκαν και πάλι τα μειονοτικά θέματα . Δημιουργήθηκε εκ νέου μικτή επιτροπή για *«τακτοποίηση μερικών μειονοτικών θεμάτων»* και το κοινό ανακοινωθέν της 5 Αυγούστου ανέφερε την *«περαιτέρω ενίσχυση των σχέσεων των δύο χωρών»* και ότι οι συνομιλίες *«διεξήχθησαν εν πνεύματι μεγίστης εγκαρδιότητας»*. Σ' αυτό το κλίμα αναφέρεται στη συνέχεια ο Ε. Αβέρωφ τονίζοντας,

« την ειλικρίνεια και την εμπιστοσύνη που χαρακτήριζε την αποκατάσταση του κλίματος συνεργασίας στις σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας ιδιαίτερα σε μια περίοδο που είχε αναπτυχθεί σοβαρή διεθνής κρίση ,ενώ πρόβαλλε απειλή πολέμου και με τη Σοβιετική Ένωση να προχωρεί ακόμα και στην επίδοση διακοίνωσης προς την ελληνική κυβέρνηση για την φιλοαμερικανική πολιτική της». (127)

Πολύ αργότερα ο Ε. Αβέρωφ μιλώντας στη Βουλή (23/1/1987) ,είχε πει ότι η Σοβιετική Ένωση στην κρίση του 1962 ετοιμαζόταν σε περίπτωση απώλειας της Κούβας να ανταποδώσει το πλήγμα στη Δυτική Θράκη. Την περίοδο όμως εξομάλυνσης των ελληνοτουρκικών σχέσεων ο Ε. Αβέρωφ χαιρόταν γιατί με την αποκατάσταση τους εξαιτίας των συμφωνιών της Ζυρίχης και Λονδίνου ,

«η Ελλάδα την ώρα του κινδύνου δεν αντιμετώπιζε απειλή στα σύνορα του Έβρου και τα νησιά του Αρχιπελάγους . Αντίθετα με την Τουρκία είχαμε σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης και στηρίξεως. Σχέσεις τόσο ειλικρινείς και στενές που μόνο την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου και του Κεμάλ Ατατούρκ είχαν οι δύο χώρες. Το θεωρούσε πολύ σημαντικό για την ασφάλεια της Ελλάδας . Το κύριο χαρακτηριστικό της τότε ελληνοτουρκικής συνεργασίας ήταν η εμπιστοσύνη , κάθε θέμα που εγειρόταν αντιμετωπιζόταν με κλίμα εμπιστοσύνης προς την άλλη πλευρά με την πεποίθηση ότι ο άλλος το εγείρει καλόπιστα και θα συμφωνήσει στην καλύτερη συμβιβαστική λύση». (128)

Στα τέλη του 1960 υιοθετείται από την Τουρκική κυβέρνηση ο νόμος 168/16-12-1960 *«για την οικονομική βοήθεια των δασκάλων τουρκικής καταγωγής που ζουν σε άλλες χώρες με ξένη υπηκοότητα»* .Στο κείμενο του νόμου τονίζεται ότι *«οι δάσκαλοι τουρκικής καταγωγής με ξένη υπηκοότητα που ζουν σε ξένες χώρες και υπηρετούν την τουρκική κουλτούρα δικαιούνται οι*

ίδιοι όταν αποχωρήσουν από το επάγγελμα και μετά το θάνατο τους οι χήρες και τα ορφανά οικονομική βοήθεια». Την οικονομική βοήθεια δικαιούνται «όσοι δεν ανπιστρατεύονται την τουρκική κουλτούρα... όσοι δεν αποχωρούν από το κράτος της διαμονής τους με σκοπό την εγκατάστασή τους σε άλλη χώρα εκτός από περιπτώσεις εκβιασμών... η εκτίμηση των εκβιασμών γίνεται από το Υπουργείο των Εξωτερικών. (βλ. Παράρτημα)

Σχετική ανακοίνωση , εξέδωσε και το τουρκικό Προξενείο στην (3-4-1961), στην οποία αναφερόταν πως *«οι Δάσκαλοι της Δυτικής Θράκης ,που θέλουν να ωφεληθούν από τις διατάξεις του Νόμου 168/16-12-1960 που ψήφισε η Τουρκική Δημοκρατία ,ν' απευθυνθούν στο Προξενείο μας». (129)* Ο νόμος αφορούσε τους δασκάλους , Τούρκους , μουσουλμάνους και άλλους , που ταυτίζονταν με το κεμαλικό καθεστώς, όπως φαίνεται και από την ανακοίνωση του Τουρκικού Γενικού Προξενείου στην Κομοτηνή. Τότε στη δεκαετία του 1960, αρχίζει να διαμορφώνεται μιας μορφής εθνική συνείδηση των μουσουλμάνων στη Θράκη .Οι μουσουλμάνοι μαθητές που προσέρχονταν στο Μουσουλμανικό Γυμνάσιο -Λύκειο Κομοτηνής, επρόκειτο να αντιμετωπίσουν στο χώρο αυτό τα ειρωνικά σχόλια των Τουρκοφανών μαθητών για τα άσχημα Τουρκικά που μιλούσαν ως δείγμα κατώτερης φυλετικής καταγωγής . Πομάκοι μαθητές εκμυστηρεύτηκαν ότι Μουσουλμάνοι δάσκαλοι τους τιμωρούσαν βαθμολογικά, τους ξυλοκοπούσαν, απαγόρευαν να μιλούν στη μητρική τους γλώσσα, υποχρεώνοντας τους μαθητές να καταδίδει ο ένας τον άλλο . Θεσπίσθηκαν στοιχήματα με μικρά χρηματικά έπαθλα (στο χωριό Εχίνος του Νομού Ξάνθης) για όσους θα κατάφερναν να μιλούν στους δημόσιους χώρους και ιδιαίτερα στα καφενεία, μόνο Τουρκικά. Αυτοί που μιλούσαν Τουρκικά διαλαλούσαν ότι έπαιρναν παχυλούς μισθούς από το Τουρκικό Προξενείο Κομοτηνής .

Στην Ελλάδα τότε ζούσαν σύμφωνα με την απογραφή του 1961 , 105.000 μουσουλμάνοι έναντι των 67099 τουρκογενών 29592 Πομάκων ,5116 Αθίγγανων και 32 Κιρκάσιοι στη Θράκη και περίπου 3500 της Ρόδου και της Κω, σύμφωνα με την απογραφή του 1951 .

Στο άλλο μέτωπο των ελληνοτουρκικών σχέσεων , στην Κύπρο , το οποίο επηρέαζε τις πολιτικές των δυο χωρών , στη Θράκη , μετά το υπόμνημα του Μακαρίου ,το 1963 , για αναθεώρηση ορισμένων άρθρων του Συντάγματος , Ελλάδα και Τουρκία φθάνουν στα πρόθυρα πολέμου , μετά τη στρατιωτική δράση στο νησί . Ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών στέλνει επιστολή (19/4/1963) , στον ηγέτη της Κυπριακής Δημοκρατίας , επισημαίνοντας τα εξής :

«το Κυπριακό θέμα ομαλώς εξελισσόμενα προ καιρού ήρχισαν ήδη να δηλητηριάζουν όλα αλλά ελληνοτουρκικά θέματα και κινδυνεύουν οξύτερον εξελισσόμενα να διαταράξουν εκ θεμελίων τις ελληνοτουρκικές σχέσεις.Τούτο έχει δια το έθνος πολύ μεγάλη σημασίαν , πρώτον εις τον φοβερών εκτεθειμένον για αυτόν το επικίνδυνον γεωγραφικόν χώρον τον οποίον κατέχει η Ελλάς δεν περιβάλλεται υπό πολλών φίλων και βεβαίως κάθε άλλο παρά εξυπηρετεί την ασφάλεια της η ρήξις των πολιτικών σχέσεων με την Τουρκίαν ,την μόνην γείτονα ήτις είναι σύμμαχος της εν τω NATO». (130)

Μετά τα γεγονότα στην Κύπρο το 1963 , το ελληνικό υπουργείο εξωτερικών συγκρότησε πενταμελή επιτροπή για τον καταρτισμό μελέτης που θα αφορούσε όλα τα ελληνοτουρκικά ζητήματα. Η επιτροπή εργάστηκε από τον Απρίλιο του 1964 και μετά από λίγους μήνες υπέβαλλε έκθεση- μελέτη

υπό τον πρέσβη Θ. Γεωργιάδη προς τον Υπουργό των εξωτερικών Σ. Κωστόπουλο που είχε τον τίτλο *«Τα μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας εκκρεμή ζητήματα»*. (131)

Η έκθεση κατέρριπτε το επιχείρημα ότι *«η πολιτική φιλίας ήτο έργο του Ελευθερίου Βενιζέλου και του Κεμάλ Ατατούρκ και εφόσον οι δύο μεγάλοι ηγέται εξέλιπον ήτο μοιραίον η φιλία να μη επιζήση»*. Η έκθεση δεν θεωρούσε βάσιμη την εξήγηση αυτή και παρατηρεί ότι *«η πολιτική φιλίας κατέστη αναγκαία»* και ότι οι *«οι δύο χώροι και άνευ πολιτικών ανδρών του αναστήματος του Βενιζέλου και του Κεμάλ θα κατέληγον εις αυτήν με βραδύτερον ρυθμόν. Άλλωστε τόσον εν Ελλάδι όσο και εν Τουρκία, η προοπτική της φιλίας δεν ήτο ενός μόνον κόμματος, αλλά συνεχίσθη από όλας τας εκάστοτε διαδεχθείσας κυβερνήσεις»*. Κατέρριπτε επίσης το επιχείρημα πως η ανακίνηση του Κυπριακού *«επέφερε θανάσιμον πλήγμα εις την φιλίαν, ενώ άνευ του ζητήματος αυτού η φιλία θα έμενεν απρόσβλητος, εξήγησις που διαψεύεται εκ των πραγμάτων διότι τα πλήγματα κατά της φιλίας ιδίως κατά την διάρκειαν του Πολέμου εγένοντο εις εποχήν καθήν δεν υφίστατο ζήτημα Κύπρου»*.

Αμφισβητούνταν τα επιχειρήματα ότι η παραμονή των Ελληνορθόδοξων και του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Τουρκία και των μουσουλμάνων στη δυτική Θράκη με τις προστριβές που συνεπαγόταν αποτέλεσε αποφασιστικό παράγοντα εναντίον της ελληνοτουρκικής φιλίας, φέρνοντας παραδείγματα τις δεκαετίες 1930 -1940 και 1945-1954, κατά τις οποίες η ελληνοτουρκική φιλία λειτουργούσε ικανοποιητικά. Τα μειονοτικά ζητήματα απασχολούσαν την ελληνική πλευρά εξαιτίας της δυσμενούς τροπής που πήρε η παραμονή των Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη, μετά τους αιματηρούς διωγμούς του Σεπτεμβρίου του 1955 και είχε μεγάλη σημασία, αφού μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 1950, συζητιόταν από την ελληνική πολιτική ηγεσία και το Υπουργείο εξωτερικών το ζήτημα της ανταλλαγής πληθυσμών.

Η έκθεση της επιτροπής στη συνέχεια επεσήμαινε :

«η πραγματική αιτία των κακών εξελίξεων στην ελληνοτουρκική φιλία έγκειται εις το αίσθημα της Τουρκίας, ότι η Ελλάς αποτελεί δι' αυτήν κίνδυνον και ότι πολιτική φιλίας μετ' αυτής νοείται εφ' όσον της προσπορίζει οφέλη. Βάσει της τακτικής αυτής η Τουρκία επέτυχε πλείστα όσο πλεονεκτήματα, είναι δε αξιοσημείωτος, από δε τουρκικής πλευράς αξιόπαινος η σταθερότης μετά της οποίας εφήρμοσε μέχρι τούδε την πολιτική αυτήν. Αλλά ενώ η Ελλάς εφήρμοσε ειλικρινώς την εν λόγω πολιτικήν της φιλίας εν τω πνεύματι του Βενιζέλου, η Τουρκία εφήρμοσεν αυτήν καιροσκοπικών. Και ενώ η Τουρκία επί του προκειμένου ηκολούθησε γραμμήν σταθεράν η Ελλάς εφήρμοσε, κατά κανόνα πολιτικήν υποχωρήσεων, εκεί έγκειται το ασθενές σημείον της ελληνοτουρκικής φιλίας. Μελετώντες τας κατά καιρούς διεξαχθείσας διαπραγματεύσεις προς επίλυσιν των εκκρεμών ζητημάτων, παρατηρούμε ότι κατά κανόνα, αφ'ένός μεν η Τουρκία ουδέν των κεκτημένων θυσιάζει και αποφεύγει να ετελέση ρητάς υποχρεώσεις της, ενώ η Ελλάς αποδέχεται τα τετελεσμένα και προβαίνει εις συνεχείς υποχωρήσεις. Ως απεδέχθη, αι έναντι των Τούρκων υποχωρήσεις έχουν βλαβεράς συνεπειάς διότι μετά εκάστην υποχώρησιν δημιουργούνται νέαι αξιώσεις και συνεπώς νέαι προστριβαί προς βλάβην

της φιλίας. Ινα αι μετά της Τουρκίας διαπραγματεύσεις έχουν αίσιον πέρας ,είναι απαραίτητον όπως αύται διεξάγονται από θέσεως ισχύος. »Πολλά από τα ζητήματα που δημιουργήθηκαν μεταξύ της Ελλάδας και Τουρκίας οφείλονται στις παραβιάσεις διατάξεων της Συνθήκης της Λοζάννης από μέρους της Τουρκίας .Τέτοιες παραβιάσεις σημειώθηκαν ιδιαίτερα στο θέμα των μειονοτήτων στη συμπεριφορά της Τουρκίας στην Ίμβρο και Τένεδο ,στο θέμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου , σε θέματα περιουσιών που έπαιρναν ακόμη και τη μορφή αρπαγών και λεηλασιών και άλλα ,όπως το θέμα της αλιείας και άλλα». (132)

Τα εκκρεμή αυτά θέματα έμειναν αδιευθέτητα στη διάρκεια των συνομιλιών από το 1959 περιλαμβανομένου και των προσπαθειών που καταβλήθηκαν από τους Δ Μπίτσιο, μετέπειτα Υπουργού Εξωτερικών και Ζ. Κιουπερλιρ ,ενώ παράλληλα η Τουρκία έδινε ιδιαίτερο έμφαση στην κατάσταση των «Τούρκων της Δυτικής Θράκης» . Δίπλα σ' αυτά έβαζε τα ζητήματα της αποστρατικοποίησης των νησιών του Αιγαίου , τον Οκτώβριο του 1961 είχε αποκαλυφθεί σχέδιο συνδεδεμένο με τη συγκεκριμένη πρόταση , για την κατάληψη των μεγάλων νησιών του Αιγαίου από την Τουρκία, της αιγιαλίτιδας ζώνης, της υφαλοκρηπίδας και του εναέριου χώρου .

Η ελληνοτουρκική κρίση για την Κύπρο , είχε ως αποτέλεσμα το 1964 να γίνει καταγγελία από την Τουρκία, της ελληνοτουρκικής σύμβασης εγκατάστασης του 1930 με πρόσχημα τα γεγονότα της Κύπρου .Τότε 10 χιλιάδες Έλληνες υπήκοοι απελάθηκαν , στις 24/3/1964 δημοσιεύθηκε ο πρώτος κατάλογος των απελαυομένων για λόγους **«εθνικής ασφάλειας»**, μαζί τους έφευγαν και πολλοί Έλληνες Τουρκικής υπηκοότητας ,που υπολογίστηκαν γύρω στους 30 000, ενώ η Τουρκία έκανε αναφορά και για τους Τούρκους της Κω και Ρόδου, θέτοντας ζήτημα καταπίεσή τους.

Ο Σύνδεσμος απελαθέντων Κωνσταντινουπολιτών επισκέφθηκε αμέσως τον υπουργό Εξωτερικών Κ. Τούμπα και ζήτησε την απέλαση 300 Τούρκων υπηκόων ,προύχοντες κυρίως από τη Ρόδο, αλλά η ελλαδική κυβέρνηση απέλασε μόνο 10 , γεγονός όμως και μόνο που είχε σαν αποτέλεσμα να σταματήσουν οι απελάσεις των Ελλήνων από την Τουρκία Η ελλαδική αντίδραση ήταν γενικά υποτονική ακόμη και όταν ο Τούρκος υπουργός εξωτερικών Cemal Erkin σε συνέντευξή του στην ελληνική εφημερίδα Ελευθερία , δήλωσε πως **«η ελληνοτουρκική φιλία έχει υποστεί σοβαρό πλήγμα με την παραχώρηση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα. Τα μισά θα έπρεπε να είχαν δοθεί στην Τουρκία»**. (133)

Ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών μιλώντας στη Βουλή, το 1964 , για το ίδιο θέμα επισήμανε τα εξής:**«κύριοι ομιλών προ ολίγου περί του τρόπου με τον οποίον αντιμετωπίζει η κυβέρνηση το θέμα του ελληνισμού της Κωνσταντινουπόλεως όσον και των συμπολιτών μουσουλμάνων της Θράκης , υπήρξα σαφής. Είπον ότι η Ελληνική κυβέρνηση επ' ουδενί λόγω πρόκειται να ακολουθήσει πολιτική ανπιόινων, η Ελλάς έχει μία μακρά ανθρωπιστική και εκπολιτιστική παράδοση , ώστε επ' ουδενί λόγω να καταδέχεται να χρησιμοποιήσει τα ανθρώπινα πλάσματα ως όργανα εξωτερικής πολιτικής. Από της απόψεως αυτής αναγνωρίζουμε με υπερηφάνεια τας αδυναμίας μας έναντι της γείτονος χώρας»**. (134)

Η προσφυγή που έκανε η Ελλαδική κυβέρνηση στο συμβούλιο ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών , για τον τερματισμό των απελάσεων , δεν είχε κανένα αποτέλεσμα. Στη συνέχεια καταργήθηκε από τις τουρκικές αρχές και ουσιαστικά το καθεστώς αυτοδιοίκησης της Ελληνικής μειονότητας των Θρακικών Σποράδων (Ιμβρος και Τένεδος) , όπως προβλεπόταν από το άρθρο 14 της Συνθήκης της Λωζάννης και μετατρέπονται σε χώρους ελεύθερης διαβίωσης κατάδικων από το εσωτερικό της Τουρκίας (δημιουργήθηκε ανοιχτή φυλακή) , γεγονός που υποχρέωσε τους Έλληνες να εκπατριστούν

Το σχέδιο εκτουρκισμού περιγράφεται σε δύο έγγραφα της Τουρκικής Υπηρεσίας Εθνικής Ασφάλειας (Υ. Σ Α) (30/27.3.64 και 206/28.1.75) που εγκρίθηκαν με πράξεις του Υπουργού με πράξεις του υπουργικού συμβουλίου (6/2887/31 3.64 και 7/9421/10.2 75 αντίστοιχα) τα αποτελέσματα της εφαρμογής της πολιτικής εκτίθεται σε έγγραφο της τουρκικής Υ. Σ. Α , με τίτλο **«εκτουρκισμός του Ελληνικού πληθυσμού με Ελληνική καταγωγή της Ίμβρου»** και **«η μείωση του Ελληνικής καταγωγής πληθυσμού της νήσου διαμέσου της διάσπασης των πολιτιστικών ,οικονομικών και θρησκευτικών δεσμών με το νησί»**, στις 15/8/1964 απαγορεύτηκε η λειτουργία του μειονοτικού σχολείου στην Ίμβρο.

Στα τέλη του 1964 θα πραγματοποιηθούν νέες απελάσεις, μεταξύ των Ελλήνων που εγκατέλειπαν την Τουρκία ήταν και ο μητροπολίτης Φιλαδέλφειας Ιάκωβος και ο Σελεύκειας Αιμιλιανός. Με απόφαση (6/3801 2-11-1964) του τουρκικού υπουργικού συμβουλίου δεσμεύθηκε η περιουσία ακίνητη και κινητή των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης ,απαγορευόταν οι δικαιοπραξίες, καταγγελία και μονομερή κατάργηση του ελληνοτουρκικού συμφώνου εγκατάστασης με το αιτιολογικό ότι δεν ανταποκρινόταν στις παρούσες συνθήκες. Με μυστική απόφαση της 6/3801 -2-11-1964 του τουρκικού υπουργικού συμβουλίου δεσμευόταν το σύνολο της κινητής και ακίνητης περιουσίας των απελαθέντων. Το 1963 είχε απαγορευτεί η είσοδος σε μη Τούρκους υπηκόους στη θεολογική σχολή της Χάλκης με συνέπεια το 1971 να κλείσει. Το Ελληνικό στοιχείο στην Ίμβρο ,μειώθηκε από 95% το 1960 σε 78% το 1965 και σε 39% το 1970.Με αυτόν τον τρόπο θα αρθεί μονομερώς η αρχή της αμοιβαιότητας που προέβλεπε η συνθήκη της Λωζάνης. Έτσι ενώ ο αριθμός των μουσουλμανικών μειονοτήτων παραμένει σταθερός και μετά τη δεκαετία του 1950 παρουσιάζει αυξητικές τάσεις , οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου εξαφανίστηκαν μαζί με τον οικονομικό και πολιτισμικό πλούτο .

Το 1955 υπήρχαν στην Κωνσταντινούπολη 80 000 Έλληνες και το 1965 ήταν 48.096.Με την ανατροπή της αρχής της αμοιβαιότητας ολοκληρώνεται ο κύκλος των Ελληνοτουρκικών σχέσεων όπου η Ελλάδα απώλεσε τα διεθνώς κατοχυρωμένα δικαιώματά της και την Ελληνική κοινότητα που κατοικούσε στην Τουρκία. Έχασε την διαπραγματευτική ικανότητα που διέθετε από τις διεθνείς συνθήκες έχοντας στα κρατικά της όρια τις αντίστοιχες μουσουλμανικές μειονότητες. Αυτή η περίοδος θεωρείται αφετηρία προβολής συγκεκριμένων τουρκικών αξιώσεων στη Θράκη αφού είχε ανατραπεί η πληθυσμιακή ισορροπία μετά τη μαζική απέλαση των ελλήνων υπηκόων και τη διαρροή του ομογενειακού στοιχείου.

Στο βιβλίο του Umüt Bayılken , το οποίο κυκλοφόρησε το 1963 (135) , τονίζεται ότι **«από το 1930 και έπειτα οι Έλληνες άλλαξαν τα ονόματα 120 τουρκικών κοινοτήτων και περίπου 1365 χωριών»** ενώ καλλιεργήθηκε η άποψη από τους Έλληνες ιστορικούς **«ότι οι Πομάκοι προέρχονται**

από τους αρχαίους Θράκες κάτι που δεν μπόρεσε να γίνει αντικείμενο κριτικής από τους Βουλγάρους εθνικιστές». Στο βιβλίο του Nurettin Seekin (έκδοση 1966) (136) ,οι Πομάκοι καταχωρούνταν ως Βούλγαροι που εξισλαμίστηκαν) .Η διάκριση μεταξύ Πομάκων και Τούρκων , η οποία γίνεται από ελληνικής πλευράς αποτέλεσε αντικείμενο επίσημης και δημόσιας κριτικής από το συγγραφέα , τέως γενικό γραμματέα του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών με το αιτιολογικό ότι οι ελληνικές στατιστικές που είχαν υποβληθεί στο Συνέδριο για τη Συνθήκη της Λοζάννης μιλούσαν μόνο για Τούρκους

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το 1964 είναι έτος ελληνοτουρκικών τριβών για την Κύπρο και τον Ιούλιο οι Τούρκοι θα ζητήσουν άδεια των ΗΠΑ για να πραγματοποιήσουν εισβολή στην Κύπρο. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ L.Johnson στην απαντητική του επιστολή τόνιζε :

«σύμφωνα με το άρθρο 4 της συμφωνίας με την Τουρκία του Ιουλίου 1947 η κυβέρνηση σας είναι υποχρεωμένη αν αποσπάσει την έγκριση των Ηνωμένων Πολιτειών για την χρησιμοποίηση της στρατιωτικής βοήθειας για σκοπούς διαφορετικούς από αυτούς για τους οποίους δόθηκε η βοήθεια. Πρέπει να σας πω με όλην την ειλικρίνεια πως οι Ηνωμένες πολιτείες δεν μπορούν να δεχτούν να χρησιμοποιηθεί κάτω από τις σημερινές συνθήκες οποιοσδήποτε στρατηγικός οπλισμός που παραχωρήθηκε από τις ΗΠΑ στην Τουρκία για τουρκική επέμβαση στην Κύπρο. Η προσήλωση στο NATO σημαίνει ουσιαστικά ότι χώρες μέλη δεν θα κυρήξουν πόλεμο η μιά στην άλλη. Επιπλέον μία στρατιωτική επέμβαση της Τουρκίας στην Κύπρο θα μπορούσε να οδηγήσει σε άμεση εμπλοκή της Σοβιετικής Ένωσης. Ελπίζω να αντιληφθείτε ότι οι σύμμαχοί σας στο NATO δεν είχαν την ευκαιρία να εξετάσουν κατά πόσον έχουν την υποχρέωση να προστατεύσουν την Τουρκία από τη Σοβιετική Ένωση , αν η Τουρκία προβεί, χωρίς την πλήρη συναίνεση και συμφωνία των νατοϊκών συμμάχων της σε ενέργεια που θα οδηγήσει σε σοβιετική επέμβαση». (137)

Η επιστολή του προέδρου των ΗΠΑ ερμηνεύθηκε από την Άγκυρα ως ανοικτός εκβιασμός και ο τουρκικός τύπος της έδωσε μεγάλη δημοσιότητα. Το καλοκαίρι του 1964 ο πρόεδρος των ΗΠΑ L.Johnson επιδιώκει να προσκαλέσει τους αρχηγούς του Ελλαδικού και Τουρκικού κράτους ταυτόχρονα στην Ουάσινγκτον για να συζητηθούν οι σχέσεις τους ενώ πριν είχε καλέσει τους πρεσβευτές των δύο χωρών .Στον Έλληνα πρέσβη Α. Μάτσα στην Ουάσινγκτον , ο πρόεδρος των ΗΠΑ τόνισε :*αν δεν μπορέσω να πείσω εσάς να μιλήσετε με την Τουρκία , δεν θα μπορέσω να σταματήσω τους Τούρκους όταν θα κινηθούν, σταματήσαμε την εισβολή πριν από μερικές νύχτες. Τώρα θέλουμε μία διάσκεψη. Ας αρχίσουμε να συζητάμε αυτό το πρόβλημα. Η*

διαπραγμάτευση με το Μακάριο είναι αδύνατη .Ο Μακάριος δεν ενδιαφέρεται για την ασφάλεια της Δύσης. Η Ελλάδα , η Τουρκία και οι ΗΠΑ ενδιαφέρονται όμως γι' αυτήν». (138)

Αυτό που ενδιέφερε τότε τις ΗΠΑ και το NATO , ήταν να αποφευχθεί μια σύγκρουση μεταξύ των δύο χωρών με καταστρεπτικές συνέπειες για τη συμμαχία. Ήδη από το Μάιο του 1964 ο αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Dean Rusk σε σύσκεψη των νατοϊκών ομολόγων του τόνισε:

«αυτή η κρίση έχει δημιουργήσει επικίνδυνη ένταση στις σχέσεις μεταξύ δύο εταίρων του NATO και ταυτόχρονα έχει απειλήσει να εξασθενίσει την ακεραιότητα της συμμαχίας ,τα μέλη του NATO , Ελλάδα και Τουρκία, έχουν ταυτίσει τα συμφέροντα των κοινοτήτων τους στην Κύπρο με τα δικά τους. Έτσι οι εξελίξεις στην Κύπρο έχουν συνεχή και σοβαρή επίδραση στις σχέσεις ανάμεσα στους δύο αυτούς συμμάχους. Όταν δύο κράτη -μέλη έχουν σοβαρή διένεξη μεταξύ τους, αυτό αφορά άμεσα το NATO».

Σε συναντήσεις που είχε ο Τούρκος πρέσβης M.Talu, στην Αθήνα με την ελληνική κυβέρνηση τον Μάιο, ο Γ Παπανδρέου ήταν έτοιμος να δεχτεί την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα και να μελετήσει κάθε λογικό σύστημα προστασίας της τουρκοκυπριακής μειονότητας, με το επιχείρημα ότι η συμμετοχή της Κύπρου στο NATO μετά την Ένωσή της με την Ελλάδα θα έπρεπε να καθησυχάσει την τουρκική κυβέρνηση. Από την πλευρά της η Τουρκία , είχε προτείνει τη διχοτόμηση της Κύπρου και την παροχή του 18% του εδάφους της στην τουρκοκυπριακή μειονότητα. Ως εναλλακτική λύση ο πρέσβης των ΗΠΑ στην Αθήνα T.Ansoutz πρότεινε στον Έλληνα Υπουργό των Εξωτερικών Σ. Κωστόπουλο να παραχωρήσει η ελληνική κυβέρνηση **«μια μικρή περιοχή ελληνικού εδάφους στη βορειοανατολική Θράκη , βόρεια από το Διδυμότειχο καθώς και μερικά μικροανταλλάγματα στην Κύπρο. Με αυτόν τον τρόπο τόσο η Ελλάδα όσο και η Κύπρος θα συνεισέφεραν στη λύση του προβλήματος».** (139)

Η πρόταση απορρίφθηκε γιατί όπως εξήγησε ο Έλληνας υπουργός των εξωτερικών , όποια ελλαδική κυβέρνηση έδινε ως αντάλλαγμα ελληνικό έδαφος για την επίλυση του Κυπριακού , θα αυτοκτονούσε πολιτικά. Για τις τουρκικές επιδιώξεις στη Θράκη , αυτήν την περίοδο, ο Έλληνας πρωθυπουργός Γ. Παπανδρέου είχε το καλοκαίρι του 1964 , πληροφορίες για επίθεση Τουρκικών στρατευμάτων στη Θράκη ή τα νησιά του Αιγαίου σε περίπτωση αποτυχίας του τουρκικού εγχειρήματος στην Κύπρο και από τις 7 Αυγούστου 1964 οι ελληνικές χερσαίες δυνάμεις στη Θράκη και το Αιγαίο ήταν σε επιφυλακή.

Μετά από την επίσκεψη Παπανδρέου στις ΗΠΑ το καλοκαίρι του 1964 , ο πρόεδρος των ΗΠΑ L. Johnson με επιστολή του , προς τις δύο κυβερνήσεις πρότεινε ελληνοτουρκικό διάλογο , και την να παραχώρηση στην Τουρκία ενός Ελληνικού νησιού και σε αντάλλαγμα να παραιτηθεί η Τουρκία από τις αξιώσεις από την Κύπρο. Αργότερα τροποποίησε την πρότασή του θέτοντας την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα με την παραχώρηση μιας βάσης στην Τουρκία , στο βόρειο τμήμα του νησιού , στη χερσόνησο της Καρπασίας. Ήταν το λεγόμενο σχέδιο Acheson της διπλής ένωσης - διχοτόμησης του πήρε το όνομα του πρώην Υπουργού των Εξωτερικών των ΗΠΑ, που και την κρίσιμη προενταξιακή περίοδο της Ελλάδας και της Τουρκίας στο NATO κράτησε ουσιαστικό ρόλο. Τώρα ,αναλάμβανε το ρόλο του διαμεσολαβητή μεταξύ των δύο χωρών και της προσωποποίησης της

νατοικής πολιτικής στην περιοχή. Στην επιστολή του Γ. Παπανδρέου στον Acheson στις 21/8/1964 μετά την πρόταση του για εκμίσθωση για 50 χρόνια της Καρπασίας στην Τουρκία και την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα τονιζόταν ότι

«...εμείς βέβαια θα προτιμούσαμε να επιτύχουμε την Ένωση χωρίς κανένα αντάλλαγμα. Αυτό θα ήταν δίκαιο αφού η Τουρκική μειονότητα θα είχε πλήρη προστασία κάτω από Ελληνική διοίκηση ,όπως ακριβώς απολαμβάνει την προστασία αυτή επί πολλά ήδη έτη η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης. Με αυτόν τον τρόπο θα κατοχυρωνόταν απόλυτα και η ασφάλεια της Τουρκίας αφού η Κύπρος σαν ένα κομμάτι της Ελλάδας θα ανήκε πλέον στο ΝΑΤΟ» .

Οι αντιδράσεις στο εσωτερικό της Ελλάδας , από το ηγετικό στέλεχος της Ένωσης Κέντρου και γιος του πρωθυπουργού Α.Παπανδρέου, από τις αριστερές δυνάμεις κ.α, τα την ηγεσία και τα κόμματα στην Κύπρο (πρόεδρος Μακάριος, ΑΚΕΛ , ΕΔΕΚ) , οι διεθνείς αντιδράσεις , κυρίως από τη Σοβιετική Ένωση , που είχε πάρει ανοιχτή θέση ότι θα επενέβαινε σε περίπτωση που οι Τούρκοι θα πραγματοποιούσαν εισβολή στην Κύπρο, και άλλοι παράγοντες έκαναν τον Γ.Παπανδρέου , να μην αποδεχτεί το σχέδιο Acheson

Οι πιέσεις και οι αντιδράσεις μετά από αυτή την απόφαση ήταν τώρα νατοϊκές ,ο Loflean Kabell σταθμάρχης της CIA στην Αθήνα σε συζήτηση με τον Α. Παπανδρέου μετά από φιλονικία σχετικά με την Κύπρο του είπε να διαβιβάσει στον πατέρα του **«ότι στην Ελλάδα κάνουμε ότι θέλουμε .Μπορούμε να κάνουμε ότι θέλουμε και τίποτα δεν μας σταματά»**.Όταν πλέον οι αμερικανικονατοϊκές δυνάμεις , έφτασαν να απειλούν την ακεραιότητα της Ελλάδας , ο Γ. Παπανδρέου δήλωσε ότι **«το 1940 μας ζήτησαν να παραδοθούμε ή να αντιμετωπίσουμε μια επίθεση. Το ελληνικό έθνος είπε τότε όχι στο φασισμό. Λυπούμαστε πολύ που το 1964 είμαστε αναγκασμένοι να πούμε όχι στη δημοκρατική Αμερική γιατί η επιλογή που μας προσφέρετε δεν είναι διαφορετική από εκείνη που πρόσφερε στην Ελλάδα ο Μουσολίνι»**.

Τον Ιούλιο του 1964 ο Γ. Παπανδρέου θα συμπληρώσει τη θέση του λέγοντας στον αμερικανό υπουργό εξωτερικών :

«εχαράξαμεν πολιτικήν .Σας είναι γνωστή. Η Ελλάς είναι παράγων ειρήνης. Ουδέν απειλεί. Ουδέν ζητεί, μολονότι προκαλείται , δεν προβαίνει εις αντίποινα. Οι Τούρκοι προστατεύονται εν Ελλάδι και χάριν της ειρήνης και διότι επιτάσσει τούτο η ποιότης του πολιτισμού μας. Αυτή είναι η υπηρεσία ην προσφέρομεν εις την Συμμαχίαν και επίσης εις την Τουρκίαν. Δια την Κύπρον ουδέν ζητούμεν.Η Ελλάς λοιπόν αισθάνεται εν πλήρει αρμονία προς τον Ελεύθερον κόσμον και τας Ηνωμένας Πολιτείας . Υφίσταται όμως εκβιασμόν παρά της Τουρκίας. Ηλπίζομε να εύρωμεν αλληλεγγύην παρά των Ηνωμένων Πολιτειών .Και βαθυτάτην δοκιμάζομεν απογοήτευσιν , βλέποντας ότι ο εκβιασμός ούτος νομιμοποιείται» . (140)

Μπροστά στις εξελίξεις ο Έλληνας πρωθυπουργός δίνει εντολή να μην μετάσχουν οι Ελλαδικές στρατιωτικές δυνάμεις στις ασκήσεις του ΝΑΤΟ , απαγορεύει στους ελληνικούς

ραδιοφωνικούς σταθμούς να αναμεταδώσουν τις φιλοτουρκικές εκπομπές «της Φωνής της Αμερικής», της οποίας οι πομποί ήταν εγκατεστημένοι στην Ρόδο, ενώ παίρνει την απόφαση για αποστολή στρατού στην Κύπρο ,πέραν του αριθμού που προέβλεπαν οι συνθήκες εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας , αποστολή που γίνεται με μυστικότητα και φθάνει περίπου στις 10000 άντρες

Παράλληλα με τις πιέσεις που δεχόταν η Ελλαδική κυβέρνηση από το NATO, την Τουρκία με νέες απελάσεις ομογενών , από την Ίμβρο , Τένεδο και Κωνσταντινούπολη, δημεύσεις περιουσιών , παρενοχλήσεις Ελληνίδων , παύση δασκάλων άνευ λόγου ,εγκατάσταση 1200 βαρυποινιτών στη λεγόμενη ανοιχτή φυλακή και στρατού στην Ιμβρο , υπήρχε και πίεση και από το ανατολικό μπλόκ. Την 10/2/1947 είχε υπογραφεί η συνθήκη ειρήνης μεταξύ Ελλάδας -Βουλγαρίας (ΦΕΚ 22-10-1947 τόμος Α/ α.φ 231). Με το άρθρο 21 της συνθήκης είχε συμφωνηθεί ότι η Βουλγαρία θα επανορθώσει τις ζημιές που έκανε στη ανατολική Μακεδονία και Θράκη με αποζημίωση 45 εκ. δολαρίων ΗΠΑ (35 δολάρια έναντι μιας ουγγιάς χρυσού που είχε τότε) .Από το 1947 έως το 1964, όμως η Βουλγαρία αρνούταν να πληρώσει τις αποζημιώσεις ,για ψυχροπολεμικούς λόγους. Στις 9/7/1964 τελικά υπογράφεται συμφωνία με την Βουλγαρία για τον κανονισμό των εκκρεμών οικονομικών ζητημάτων , με το άρθρο 3 η Βουλγαρία αναλαμβάνει να πληρώσει μόνο 7 εκατ. δολάρια ΗΠΑ και να αφήνει για 60 χρόνια ορισμένα νερά στον ποταμό Άρδα, στο βόρειο τμήμα του Νομού Έβρου .Στον Άρδα λόγω μορφολογίας δεν μπορεί να κρατάει τα νερά αλλά στον ποταμό Έβρο που μπορεί δεν διαπραγματεύεται, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται μεγάλα προβλήματα στις καλλιέργειες των κατοίκων του νομού Έβρου , ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες. (141)

Οι πιέσεις για νατοϊκή λύση στην Κύπρο εντάθηκαν και στο εσωτερικό της Ελλάδας με την ανατροπή της κυβέρνησης Παπανδρέου ,που όπως επισημαίνει ο σταθμάρχης της CIA στην Αθήνα ,

«καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι μια νίκη του Παπανδρέου θα παράβλαπτε τα σοβαρά και ζωτικά συμφέροντα των ΗΠΑ στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου, θα αποδυνάμωνε τη νότια πτέρυγα του NATO και θα κλόνιζε κρίσιμα τις εύθραυστες ελληνοτουρκικές σχέσεις ,που βρισκόταν τότε σε ένταση εξαιτίας της κατάστασης την Κύπρο. Αυτά τα συμπεράσματα ανακοινώθηκαν στον πρεσβευτή ο οποίος ύστερα από κάποιες παροτρύνσεις από μέλη του προσωπικού του συμφώνησε στη σύσταση στην Ουάσιγκτον ,ενός μετριοπαθούς μυστικού σχεδίου για υποστήριξη φιλελευθέρων ή μετριοπαθών κυβερνητικών υποψηφίων σε μικρό αριθμό αμφιταλαντευόμενων εκλογικών περιφερειών». (142)

Η τελική απόρριψη του σχεδίου λύσης του Κυπριακού, από την Ελλάδα , και η άρνηση της κυβέρνησης του Γ. Παπανδρέου να αρχίσει μυστικό ελληνοτουρκικό διάλογο , συνέβαλαν μαζί με άλλους παράγοντες , στην ανατροπή στην υπό τον ίδιο , κυβέρνηση της Ένωσης Κέντρου , το καλοκαίρι του 1965.Μια δεύτερη απόπειρα για επίλυση του Κυπριακού , βάσει των νατοϊκών συμφερόντων , έγινε στις 17 Δεκεμβρίου 1966 όταν οι υπουργοί Εξωτερικών της Ελλάδας Τούμπας και Caglayangil συνάψανε το πρωτόκολλο του Παρισιού, σύμφωνα με το οποίο θα προσφερόταν η Κύπρος στην Ελλάδα, παραχωρώντας ταυτόχρονα στην Τουρκία τη βρετανική βάση της Δεκέλειας. (143)

Η προβολή των τουρκικών αξιώσεων γίνεται και για τους μουσουλμάνους της Θράκης αρχίζοντας να παίρνει πιο έντονους ρυθμούς μετά το 1964. Στις συνομιλίες Μπίτσιου -Κιουνεγαλρ (για την μονομερή καταγγελία του συμφώνου του 1930) το 1965 , και στο ελληνoturκικό μορφωτικό σύμφωνο (1968) , η Τουρκία ήθελε να περιοριστούν οι Έλληνες στα μειονοτικά σχολεία και να ενταχθούν Τούρκοι δάσκαλοι. Εκτός από τις επίσημες πιέσεις , στην πολιτική αυτής περιόδου , χρησιμοποιούνται και μουσουλμάνοι , εκλεγμένοι βουλευτές , στο ελληνικό κοινοβούλιο . Το 1965 οι δύο μουσουλμάνοι βουλευτές Molla Yusuf και Hasan Hatiroglou που είχαν εκλεγεί με το συνδυασμό Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση - Κόμμα Προοδευτικών και το κόμμα τους καταψήφισε την κυβέρνηση Στεφανόπουλου εκείνοι την υπερψήφισαν και τη στήριξαν και χάρη σ' αυτούς διασώθηκε δεδομένου ότι πήρε ψήφο εμπιστοσύνης με 152 ψήφους υπέρ και 148 κατά . Ο Hasan Hatiroglou και ο Sebahedin Galip , ήταν απόφοιτοι ελληνικού Γυμνασίου και εκδότες της εθνικιστικής τουρκόφωνης εφημερίδας «**Akin**» («**Επιδρομή**»). Ο Sebahedin Galip βουλευτής το 1974 με το συνδυασμό Ένωση Κέντρου -Νέες Δυνάμεις ,στις εκλογές του 1985 ήταν ανεξάρτητος υποψήφιος στην Ροδόπη . Θεωρείται ως ένας από τους μαχητικότερους εκπροσώπους της μειονότητας και ο αδελφός του ο δημοσιογράφος Sellahedin Galip , ζει στην Κωνσταντινούπολη και είναι ηγετικός στέλεχος του Συλλόγου Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης με τους παντουρκικούς σκοπούς

Ένα άλλο μέλος του Ελλαδικού κοινοβουλίου αυτήν την περίοδο που εξυπηρετεί τους τουρκικούς σκοπούς στην περιοχή είναι ο κεμαλικός δημοσιογράφος Osman Nuri εκδότης της εφημερίδας Trakya-Θράκη στη Ξάνθη από το 1932 έως το 1965 , διετέλεσε βουλευτής την περίοδο 1964-1965 και ήταν σφοδρός επικριτής των κυβερνήσεων, κριτική που επικεντρωνόταν σε ζητήματα καταπίεσης των «**Τούρκων της Δ. Θράκης**».

Ο Hasan Hatiroglou εκλέχθηκε τον Οκτώβριο του 1961 ενώ ο άλλος βουλευτής Molla Yusuf ήταν παλιότερα στέλεχος της παλαιομουσουλμανικής παράταξης και ύστερα έγινε κεμαλιστής και όργανο του τουρκικού προξενείου. Η στήριξη των δύο μουσουλμάνων βουλευτών στην κυβέρνηση έγινε με ανταλλάγματα , αφού ζήτησαν και πέτυχαν την αντικατάσταση των τότε Νομαρχών Ξάνθης και Ροδόπης , τον διορισμό δασκάλων που είχαν σπουδάσει στην Τουρκία και την ίδρυση μουσουλμανικού Γυμνασίου στην πόλη της Ξάνθης. Με την υπ'αριθμ 28767/5-4-1965 απόφαση του Υπουργού παιδείας (ΦΕΚ 142/27-4-1965 τ.Γ που εκδόθηκε βάσει των διατάξεων του ΑΝ 2545 /1940 «**περί ιδιωτικών σχολείων φροντιστηρίων**» ,σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ΝΔ 3855/1958 και του ΝΔ 4379 /1964 χορηγήθηκε στο Sali Oglu Musafet κτηματία ,κάτοικου Ξάνθης άδεια ίδρυσης ιδιωτικού ημερήσιου Γυμνασίου στην Ξάνθη με την επωνυμία «**Μειονοτικό Γυμνάσιο Ξάνθης**».

Ο σημαντικότερος παλαιομουσουλμανικός πυρήνας στο χώρο των μειονοτήτων αυτήν την περίοδο ήταν η «**Ένωση Μουσουλμάνων Ελλάδας**» με πρόεδρο το Hafez Ali Reast , που το 1958 εξέδωσε στην Κομοτηνή την εφημερίδα «**Συντηρητικός**» με αραβοπερσικούς χαρακτήρες. Στην Κομοτηνή επίσης δραστηριοποιούνταν το θρησκευτικό σωματείο «**Αναγέννησις**» που εξέδιδε την εφημερίδα «**Ευστάθεια**» η οποία αγωνιζόταν ενάντια στην κεμαλική διείσδυση στη Θράκη. Το 1965 ιδρύεται ο «**Σύλλογος Αποφοίτων των Ιεροσπουδαστηρίων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης**». Σκοπός του ήταν η συνοχή των μουσουλμάνων δασκάλων αποφοίτων για την αποτελεσματική περιστολή των επιδιώξεων της «**Ένωσης Τούρκων Διδασκάλων Ροδόπης- Έβρου**», η οποία όπως

προαναφέραμε , διαίρεσε τους μουσουλμάνους δασκάλους σε «συντηρητικούς» και «προοδευτικούς» (άρθρο 2 καταστατικού του *«Συλλόγου Αποφοίτων των Ιεροσπουδαστηρίων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης»*).

Για την επαγγελματική εξάλλου προαγωγή των μελών του επιδιώχθηκε η εξασφάλιση των συνταξιοδοτικών τους δικαιωμάτων και η εξίσωση των χαμηλόμισθων με τις απολαβές των δημοσίων υπαλλήλων.(άρθρο 2 παρ.2) .Είχε προηγηθεί στις 20/3/1964 υπόμνημα *«Των εν Δυτική Θράκη Υπηρετούντων Συντηρητικών Μουσουλμάνων Διδασκάλων»* προς τον πρωθυπουργό Γ. Παπανδρέου ,όπου τονιζόταν η παρέμβαση της Τουρκίας στο εσωτερικό της Θράκης και το ρόλο των νεωτεριστών δασκάλων:*Ο Σύλλογος Μουσουλμάνων Διδ/λων διοικούμενος πάντοτε από νεωτεριστάς , κατέστη τυφλόν όργανον και φερέφωνον του τουρκικού προξενείου Κομοτηνής.....Αυτήν την τακτικήν δυστυχώς ακολουθούν οι νεωτερισταί. Την τακτικήν του εκφοβισμού ,της καταπίεσεως , της απειλής , του προσηλυτισμού , με θεμιτά και αθέμιτα μέσα, του δελεασμού. Αντικειμενικός σκοπός αυτών είναι να εξαρθρώσουν ημάς από τα σχολεία. Να παύσωμεν να είμεθα διδ/λοι και να μας ανηκαταστήσουν δι' άλλων γηγενών , οίπνες εφοίτησαν εις τα Διδασκαλεία της Τουρκίας κατηχημένοι και εμποτισμένοι με τας ιδέας του Κεμαλισμού. Θα είναι οι ίδιοι οι οποίοι θα ενσταλλάξουν στις αθώες και αγνές παιδικές ψυχές ό,τι και όπως τους παραγγεληθεί. Θα είναι οι ίδιοι οι οποίοι σαν δάσκαλοι θα ενσπείρουν νέας ιδέας εις την μειονότητα, θα εξάψουν πάθη και θα κλονίσουν την εμπιστοσύνην του συνόλου της φιλησύχου και νομοταγούς μειονότητας προς το Ελληνικόν Κράτος. Προ ημερών η Ένωσις αυτή των Μουσουλμάνων διδασκόντων απέστειλεν έγγραφον εις την Νομαρχίαν Ροδόπης, ως εξοδίκως επληροφορήθημεν , δια του οποίου υποβάλλει την παράκλησιν όπως του λοιπού διορίζονται διδάσκαλοι εις τα σχολεία αποκλειστικώς οι έχοντες πτυχίον διδ/λου -φοιτήσαντες εις τα Διδασκαλεία της Τουρκίας. Έκδηλος η πρόθεσις και ο σκοπός της τοιαύτης ενεργείας»(βλ. Παράρτημα).*

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η επέμβαση των ΗΠΑ , σχετικά με την τουρκική απόφαση για εισβολή στην Κύπρο , είχε ως αποτέλεσμα, τη δημιουργία σοβαρών δυσκολιών και εμποδίων στις τουρκονατοϊκές σχέσεις, και την παράλληλη βελτίωση των σχέσεων με τη Σοβιετική Ένωση. Η νέα αυτή περίοδος αρχίζει με την του Τούρκου επίσημη επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών N. Erkin στη Μόσχα, τον Οκτώβριο του 1964, μετά από 25 χρόνια όταν υπήρξε η τελευταία επίσκεψη επικεφαλής της τουρκικής διπλωματίας. Παρά τις τυπικές συμφωνίες που υπογράφηκαν εκεί, (εμπορική και πολιτιστική) , η επίσκεψη αυτή έδειξε ότι , η Τουρκία δεν έβρισκε ασυμβίβαστες τις υποχρεώσεις της προς το NATO με την ανάπτυξη σχέσεων με την ΕΣΣΔ. Την επόμενη χρονιά ο σοβιετικός πρόεδρος Podgorny και ο υπουργός Εξωτερικών A. Gromyko, επισκέπτονται την Τουρκία , ενώ τον Αύγουστο της ίδιας χρονιάς ο Τούρκος πρωθυπουργός S. Ugrurlu, ανταποδίδει την επίσκεψη, κάτι που έκανε και ο ομόλογός του Kosygin το Δεκέμβριο του 1966. Οι επισκέψεις συνεχίστηκαν και τα επόμενα χρόνια με τις επισκέψεις του Τούρκου πρωθυπουργού S.Demirel το 1967 και του Τούρκου προέδρου Sunay το Νοέμβριο του

1969 Οι επίσημες αυτές επισκέψεις , είχαν ως αποτέλεσμα να υπογραφεί συμφωνία, με την οποία η Σοβιετική Ένωση θα χρηματοδοτούσε επενδύσεις στην Τουρκία ύψους 200 εκατομμυρίων δολαρίων.

Στην Ελλάδα , στο διάστημα και μέχρι την επιβολή του στρατιωτικού καθεστώτος στην Ελλάδα θα σημειωθεί πολιτική αστάθεια με συνεχείς εναλλαγές στην κυβέρνηση διάφορων πολιτικών σχηματισμών και προετοιμασία του εδάφους για την εφαρμογή του σχεδίου «Προμηθεύς» , το οποίο εφαρμόστηκε από τους πραξικοπηματίες και προβλεπόταν , για την περίπτωση μιας διεθνούς οξείας κρίσης .Όταν αυτό θα υλοποιείτο , σήμαινε τη συλλογική συνεργασία των συμμάχων του NATO.

Στις αρχές Μαΐου του 1965 ο διοικητής μιας ίλης πυροβολικού αντισυνταγματάρχης Γ. Παπαδόπουλος στα ελληνοτουρκικά σύνορα (Έβρος), ανέφερε ότι είχε ανακαλύψει ότι είχε γίνει σαμποτάζ σε αρκετά αυτοκίνητα της μονάδας του, από το παράνομο Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος, με αποτέλεσμα τη σύλληψη πολλών στελεχών του ΚΚΕ .Ήταν το πρώτο μήνυμα για το επικείμενο πραξικόπημα που προετοιμαζόταν , από στελέχη του Ιερού Δεσμού Ελλήνων Αξιωματικών , ήδη από τη δεκαετία του 1950 .Στις πολιτικές και άλλες σχέσεις των ελλαδικών κυβερνήσεων, θα συνεχισθεί και θα ενταθεί η εξάρτηση , από το αμερικανικό –νατοϊκό παράγοντα. Τον Ιούλιο του 1965 σε παράδοση αεροσκαφών F5A , F5B από τους αμερικανούς ο υφυπουργός άμυνας Μ. Παπακωνσταντίνου ,θα τονίσει **«πόσο εκτιμούμε την αμερικανική βοήθεια και πόσο πιστοί σύμμαχοι είμαστε στο NATO»**, το Σεπτέμβριο του 1965 ,ο δημοσιογράφος ,θεατρικός συγγραφέας και διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου , Γ. Θεοτοκάς θα γράψει στο περιοδικό Νέα Εστία . **«...και αν μια μέρα η Αμερική κρίνει πως δεν της συμφέρει πια να κρατά τη Μεσόγειο κάτω από τον έλεγχο της; Ποια θα είναι τότε η εθνική μας γραμμή; Ποιος και με τρόπο θα φροντίσει για την επιβίωση του ελληνικού έθνους και του πολιτισμού του ;Τα σκέπτεται κανείς αυτά ;Τα μελετά κανείς; Η τα αφήνουμε όλα στο έλεος της τύχης όπως έγινε στα 1920-1922;»** (144)

Ο δημοσιογράφος Α Αντωνακάκης θα επισημάνει στην εφημερίδα Καθημερινή :**«το Κυπριακό κυβερνά την Ελλάδα και όχι η Ελλάς το Κυπριακόν.....σαφέστατα δε εις την παρούσαν περίπτωση , επιδρά επί της συνθέσεως των ελληνικών κυβερνήσεων ,τείνει δε να επηρεάση και τας διεθνείς σχέσεις της χώρας»** (145)

Στις 20 Δεκεμβρίου 1966 σε μια ύστατη προσπάθεια , επίλυσης του Κυπριακού, όπως ήδη αναφέραμε, υπήρξε μυστική συμφωνία της κυβέρνησης του Σ. Στεφανόπουλου με την τουρκική κυβέρνηση, δια των Υπουργών Εξωτερικών Ι Τούμπα και Τ .Clagayangil στην οποία αναφερόταν ότι η **«Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα θα γινόταν ανεξάρτητα από τους όρους που θα έθεταν οι Τούρκοι για να δεχθούν μια τέτοια λύση»**, πρόταση ήταν σαφώς για μια τροποποιημένη έκδοση του Σχεδίου Acheson. (146)

Στις 14 Απριλίου 1967 ο βασιλιάς Κωνσταντίνος διέλυσε τη Βουλή και προκήρυξε εκλογές για την 28^η Μαΐου. Την άλλη μέρα η εφημερίδα Times της Νέας Υόρκης δημοσίευαν ανταπόκριση του απεσταλμένου τους, που ανέφερε ότι **«υπήρχε κίνδυνος δικτατορίας από τη μεριά του βασιλιά»** ενώ συμπλήρωνε πως **«ο αμερικανός πρεσβευτής Talbot προσπαθούσε να κατευνάσει τα πνεύματα και να αποτρέψει κάθε απόπειρα για κατάργηση του κοινοβουλευτισμού»**. Τελικά τη χούντα των στρατηγών που προετοίμαζε ο βασιλιάς , την πρόλαβε η χούντα των συνταγματάρχων την 21η Απριλίου 1967. Τώρα πλέον και στην Ελλάδα την εξουσία και την πορεία της χώρας ,την αναλάμβανε ο στρατός

Η στρατιωτική δικτατορία που ανακηρύχθηκε χωρίς να διαθέτει καμία ουσιαστική εσωτερική αποδοχή και με ισχυρή μόνο διεθνή νομιμοποίηση ήταν απόλυτα εξαρτημένη για την συνέχεια και τη διαίωνισή της σε εξωελληνικούς παράγοντες και συγκεκριμένα από τις ΗΠΑ. Άλλωστε όπως κατέθεσαν πολλοί μάρτυρες , αξιωματικοί και άλλοι, μετά την κατάρρευσή της το 1974 , οι Αμερικανοί είχαν ενεργό ανάμειξη στην προπαρασκευή του πραξικοπήματος της 21ης Απριλίου. Ένα καθεστώς, πρώτη εφαρμογή στην Ευρώπη ενός λατινοαμερικάνικου τύπου στρατιωτικο-διοικητικής χούντας , νατοϊκής έμπνευσης. Η χούντα ανέβηκε στην εξουσία με συγκεκριμένες υποχρεώσεις και αυστηρή αποστολή. Η δικτατορία στην Ελλάδα έπρεπε να μείνει στην εξουσία μέχρι να επιτύχει ένα από τους κύριους στόχους της, που ήταν καθοριστικοί για την επιβολή της, την διχοτόμηση της Κύπρου. Άλλωστε όπως επισήμανε ο V.Marketti , άλλοτε στέλεχος των Αμερικανικών Μυστικών Υπηρεσιών , **«όταν η CIA απέσυρε την υποστήριξή της προς τη χούντα αυτή απλώς κατέρρευσε χωρίς να πέσει ούτε ένας πυροβολισμός. Έχω τη γνώμη πως με την ιστορία της Κύπρου η χούντα είχε καταντήσει πια παθητικό»**. (147)

Η περίοδος από την ένταξη της Ελλάδας (και της Τουρκίας) στο NATO μέχρι την πραγματοποίηση του πραξικοπήματος , η εθνοπολιτισμική διαφορετικότητα των μουσουλμανικών μειονοτήτων , στα όρια της ελληνικής επικράτειας, αντιμετωπίστηκε σε διάφορους βαθμούς ως πολιτική παραβατικότητα, ως έλλειμμα νομιμοφροσύνης. Η διαχείριση της διαφορετικότητας υπήρξε ασχολία των λίγων και των ειδικών και κρατήθηκε πάντοτε έξω από ότι θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού , ιδίως όταν τα χαρακτηριστικά των μειονοτικών προσέγγιζαν εκείνα του πληθυσμού όμορου κράτους, δηλαδή της Βουλγαρίας , με αποτέλεσμα να υπάρξει συνολικός εκτουρκισμός του συγκεκριμένου πληθυσμού. Το κράτος προσπάθησε να μονοπωλήσει και τελικά το κατάφερε τη διαχείριση του μειονοτικού ζητήματος όσο και τη δυνατότητα και το δικαίωμα της παραγωγής της πολιτικά ορθής σκέψης (γραφεία πολιτιστικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών , στις έδρες των νομαρχιών της Θράκης).

Η μεταπολεμική ελληνική μειονοτική πολιτική , είναι η αναχρονιστική στάση τόσο στην εσωτερική της διάσταση , όσο και στην εξωτερική της συμπεριφορά. Η επίσημη θέση της Ελλάδας αυτήν την περίοδο είναι ότι στο έδαφος της χώρας υπάρχει μόνο μια μειονότητα που χαρακτηρίζεται ως θρησκευτική η μουσουλμανική μειονότητα , **«όπως ορίζεται από τη Συνθήκη της Λωζάνης , άσχετα αν το πνεύμα της συνθήκης ήταν διαφορετικό και στόχευε στο να υποδηλώσει την εθνική και όχι θρησκευτική συνείδηση, η μειονότητα δε αναγνωρίζεται στο σύνολο της ή εν μέρει ως τουρκική εθνοτική ή εθνική μειονότητα ,με εξαίρεση τη δεκαετία του 1950»** . (148)

Οι μουσουλμανικές μειονότητες , όπως και η ελληνική στην Τουρκία υπήρξαν θύματα του ψυχρού πολέμου και μεταξύ Ελλάδας -Τουρκίας, που ξεκίνησε με την έκρηξη του Κυπριακού στα μέσα της δεκαετίας του 1950. Εφαρμοζόταν εναντίον τους, «κατασταλτικά μέτρα» ή διοικητικές παρενοχλήσεις, αυτές που κατέστησαν τους Πομάκους Τούρκους , που απαγόρευαν την έξοδο από την επιτηρούμενη ζώνη , ή κινήσεις προσωπικής πολιτικής των υπαλλήλων στα τελωνεία, που δεν επέτρεπαν την είσοδο στην Τουρκία, των μουσουλμάνων. Ακολουθήθηκε, αλλοπρόσαλλη πολιτική του ελληνικού κράτους απέναντι στην τυπικά νομικά αναγνωρισμένη μειονότητα της Θράκης , που πότε την ονομάζει μουσουλμανική και πότε τουρκική , πότε επιμένει να την ομογενοποιήσει και πότε ξαναθυμάται τις σημαντικές εθνοτικές στο εσωτερικό της διαφοροποιήσεις. Η πολιτική που

ακολούθησε η ελληνική πολιτεία έναντι των μειονοτήτων ήταν συγκυριακή. Επιπλέον βασιζόταν σε πολιτική διακρίσεων με συνέπεια την ανάπτυξη και ενδυνάμωση του αισθήματος της ιδιαιτερότητας στα μέλη των μειονοτήτων που αντιμετωπιζόταν από τον υπόλοιπο πληθυσμό ως συμπαγής οντότητα. Έτσι απέτυχε με την έννοια ότι δεν οδήγησε στην ενσωμάτωση των μειονοτήτων στην ελληνική κοινωνία (π.χ σε σχέση με τη γλώσσα και τον πολιτισμό του) αλλά ούτε καν στην αφομοίωσή τους. Η μειονοτική εκπαίδευση εκλαμβάνεται ως πεδίο ελληνοτουρκικής αντιπαράθεσης. Στο πεδίο αυτό η Τουρκία διεκδικεί λόγο και ρόλο επικαλούμενη τη συνθήκη της Λοζάννης και τα διμερή μορφωτικά πρωτόκολλα, ενώ η επιδιωκόμενη νίκη της Τουρκίας περνά από την ήττα της μειονοτικής εκπαίδευσης. Μέχρι το 1968 υπήρχε ελευθερία ως προς τη σύνταξη των σχολικών βιβλίων σε τουρκική γλώσσα για τα παιδιά της Θράκης. Οι μουσουλμάνοι δάσκαλοι διδάσκουν τουρκικά και μαθηματικά φυσική και χημεία, θρησκευτικά τεχνικά γυμναστική και μουσικά στην τουρκική, οι χριστιανοί τα υπόλοιπα μαθήματα στην ελληνική γλώσσα. Οι μαθητές μέχρι τα 12 δεν επικοινωνούν σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, ενώ μέχρι την ηλικία των 6 και 7 χρονών, τότε και πηγαίνουν στο σχολείο, δεν έχουν καμία σχεδόν επαφή με την ελληνική γλώσσα. Παρατηρείται μια εμφανή μικρή γνώση της ελληνικής και παράλληλη άριστη της τουρκικής, υπάρχει διαρροή από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην δευτεροβάθμια, ενώ το μωσαϊκό της εκπαίδευσης το συμπληρώνει ένα άλλο αυτό των υπηρετούντων στη μειονοτική εκπαίδευση που το αποτελούν εκπαιδευτικοί απόφοιτοι τουρκικών διδασκαλείων, εκπαιδευτικοί με απολυτήριο γυμνασίου, δημοτικού ή ιεροσπουδαστηρίου μετακλητοί από την Τουρκία και από ένα διάστημα και πέρα απόφοιτοι της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης

Την περίοδο αυτή η Θράκη ως γεωγραφική ενότητα του ελληνικού κράτους ταυτίστηκε με την περιθωριακή λειτουργία. Ήταν η απομακρυσμένη από την Αθήνα περιοχή υποβαθμισμένη οικονομικά και επιβαρημένη με το στίγμα και το ψυχολογικό βάρος του εύκολου στρατιωτικού στόχου αρχικά από τη Βουλγαρία και μετά από τη γείτονα και σύμμαχο Τουρκία, γεγονός που για πολλούς ήταν αναπότρεπτο. Έτσι ο χώρος απέκτησε αρνητικά γνωρίσματα και θεωρήθηκε για δεκαετίες ισοδύναμος με το περιθώριο και ικανός να φιλοξενήσει τους ανεπιθύμητους της εξουσίας, δημοσίους υπαλλήλους και στρατιωτικούς συνήθως. Η φράση **«θα σε στείλω στον Έβρο»** ως απειλή των προϊστάμενων προς τους υφιστάμενους καταγράφει με επιγραμματικό τρόπο την αντίληψη για τη Θράκη, η οποία διαμορφώθηκε μετά την ενσωμάτωσή της στον εθνικό κορμό. (149) Φράση και τακτική που πέρασε σε πολλές εκφράσεις της σύγχρονης ζωής, από τον κινηματογράφο μέχρι την πεζογραφία, **«ήταν η πόλη (Αλεξανδρούπολη) που μάζευε τους ανεπιθύμητους, τους αποδιωγμένους, τους υπόδυσμένα, θα πάρεις φύσημα έλεγαν.... εξορία που δεχόταν μόνο απελπισμένους».** (150)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 Ψυρούκης Νίκος , *Ο ανοιχτός φάκελος της Κύπρου (περίοδος 1974-1984)* , Λευκωσία 1984 σελ 32
- 2 Στέρν Λώρενς, *Λάθος Άλογο-Η πολιτική του επεκτατισμού και η αποτυχία της αμερικανικής διπλωματίας*, Λευκωσία 1979 σελ 18
- 3 Χαραλάμπης Δημήτρης , *Στρατός και πολιτική εξουσία Η δομή της εξουσίας στην μετεμφυλιακή Ελλάδα*, Αθήνα 1985 σελ 77
- 4 Δοξιάδης Κ, υφυπουργός Συντονισμού περιοδικό Νέα Εστία , 1950
- 5 Θεοτοκάς Γ, περιοδικό Νέα Εστία 614/ 1953
- 6 *Ileri Souxri Nouri* Εφημερίδα Hurriyet 13/11/1945 ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελλος 32 Πολιτική «Γενικά περί Βαλκανικής Τουρκικός τύπος στρατιωτικές πληροφορίες»
- 7 Λιναρδάτος Σπύρος , *Από τον εμφύλιο στη χούντα* , Αθήνα 1978 τ Β σελ 176
- 8 Κιτσικής Δημήτρης, *Ιστορία του Ελληνοτουρκικού χώρου 1928-1973* , Αθήνα 1995 σελ 307 και σελ 313
9. Λιναρδάτος Σπύρος ο π σελ 74
- 10 Έγγραφο Πρέσβη Κ Ραφαήλ Α Π 942 6/3/1945 και απάντηση του Υπουργείου Εξωτερικών 30/4/1945 ΑΥΕ 1945 Φάκελος 6 2 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις Άρθρογραφία τουρκικού τύπου»
- 11 Έγγραφο πρέσβη Κ Ραφαήλ Α Π 2617 12/6/1945 ΑΥΕ 1945 Φάκελος 6 2 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις Άρθρογραφία τουρκικού τύπου»
- 12 Έγγραφο του Υπουργείου Εξωτερικών 28/3/1946) ΑΥΕ φάκελος 61 3 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 13 Θεοχαρίδης Πέτρος, *Πομάκοι Οι μουσουλμάνοι της Ροδόπης, Ιστορία, καταγωγή , γλώσσα, θρησκεία, λαογραφικά*, Ξάνθη 1994 σελ 4
- 14 Necmetin Sadak Εφημερίδα Aksam 25/11/1946 -ΑΥΕ 1946 Φάκελος 25 «Εσωτερική κατάσταση Τουρκικός Τύπος»
- 15 Μαγκριώτης Γιάννης , *Ο επεκτατισμός μέσα στην τουρκική ποίηση*, Αθήνα 1991 σελ 17
- 16 Σύλλογος Ιμβρίων Κωνσταντινουπολιτών Τενεδίων Ανατολικοθρακών, *Οι παραβιάσεις της Συνθήκης της Λωζάνης*, Κομοτηνή 1993 σελ 56
- 17 Εφημερίδα Haber 1/7/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 18 Εφημερίδα Vatan 2/7/1946 ΑΥΕ φάκελος 61 1 Α' Πολιτική 1946 «Ελληνοτουρκικές σχέσεις»
- 19 Ακαδημία Αθηνών, *Η Ανάπτυξη της Θράκης Προκλήσεις και προοπτικές*, Αθήνα 1994 σελ 8
- 20 Λαμπριανίδης Λόης, «Τοπική ανάπτυξη και περιοριστικές ρυθμίσεις. Η περίπτωση της επιτηρούμενης ζώνης στα χωριά των Πομάκων της Ξάνθης, *ΤΟΠΟΣ (1997)* , τεύχος 13 σελ 32-45
- 21 Αθανασιάδης Σπύρος , *Φάκελος Τ Μ Τ* , Λευκωσία 1998 σελ 7
- 22 Μαλκίδης Πάνης , «Ελλαδοτουρκικές σχέσεις , ΝΑΤΟ και Θράκη» Επιθεώρηση Πολιτικού Διαλόγου και Κριτικής *ΤΕΤΡΑΔΙΑ* (1998), τεύχος σελ 51-61
- 23 *Turkes Arpaslan, 1944 Milliyetciilik Olayi* ,Ankara, χ χ σελ.45
- 24 Τζιούμπας Θανάσης , «Το πρόβλημα της Δυτικής Θράκης» στο *Η ελληνική ουτοπία*, Αθήνα 1993 , σελ 150-168
- 25 Bahcheli D, *Greek-Turkish Relations since 1955*, London 1990 p 176
- 26 Εφημερίδα Φωνή της Θράκης –Ξάνθη 9/7/1994
- 27 Παύλου Σάββας, Πίγγουρας Λάκης Φτωχόπουλος Βάσος , *Για την Εθνική Ολοκλήρωση , την Αυτοδιάθεση, Ένωση*, Λευκωσία 1983 σελ 12
- 28 Κιτσικής Δημήτρης , *Ιστορία του Ελληνοτουρκικού χώρου 1928-1973* , Αθήνα 1995 σελ 316
- 29 Ιωαννίδης Χρήστος , *Νεο-Οθωμανικός Ιμπεριαλισμός 1955-1995*, Αθήνα 1996 , σελ 98
- 30 Αθανασιάδης Σπύρος , ο π σελ 7 και σελ 31
- 31 Βουρνάς Τάσος , *Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδας*, Αθήνα χ χ σελ 65
- 32 Χρηστίδης Χρήστος , *Κυπριακό και ελληνοτουρκικά*, Αθήνα 1967 σελ.5-16
- 33 Βουρνάς Τάσος ο π σελ 71
- 34 Κύρου Αλέξης , *Ελληνική εξωτερική πολιτική*, Αθήνα 1955, σελ 394-396
- 35 Κύρου Αλέξης , ο π σελ 396
- 36 Bahcheli D, op cit . p 179
- 37 Θεοχαρίδης Πέτρος , ο π σελ 186
- 38 Μηναΐδης Σίμος , *Η θρησκευτική ελευθερία των μουσουλμάνων στην ελληνική έννομη τάξη*, Αθήνα -Κομοτηνή 1990 σελ 107
- 39 Ιωαννίδης Χρήστος , ο π σελ 157
- 40 Εφημερίδα Hurriyet 7/9/1980
- 41 Weiker W, *The Turkish Revolution 1960-1961 Aspects of Military in Politics*, Washington 1963 p 34-35
- 42 Coufoudakis Van , «United States Foreign Policy and the Cyprus Question A case study in Cold War Diplomacy» , in Couloumbis, T -Hicks, S (ed) , *U.S Foreign Policy Toward Greece and Cyprus -The Clash of Principle and Pragmatism*. Washington D C 1975 p 106-110
- 43 Μιχαλόπουλος Δημήτρης , *Ελλάδα και Τουρκία 1950-59 Η χαμένη προσέγγιση* , Αθήνα 1989, σελ 85
- 44 Εφημερίδα Έθνος 9/9/1955
- 45 Εφημερίδα Καθημερινή 22/9/1955)
- 46 Εφημερίδα Καθημερινή 25/9/1955
- 47 Τσιούμης Κωστής , «Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης κατά την εποχή των γεγονότων του 1955» , *Ενδοχώρα* (1997) , τεύχος 49 σελ 45-47

- 48 **Ανδρεάδης Κωνσταντίνος**, *Η Μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης*, Θεσσαλονίκη 1956, σελ 45-46 και Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών / Αρχείο Α Α Πάλλη /Φάκελος ΣΤ', έγγ 275, Υπουργείον Προεδρείας της Κυβερνήσεως, Γενική Διεύθυνσις Τύπου, Τμήμα Α3 προς τα Γραφεία και Υπηρεσίας Τύπου, αρ πρ 1143/Α3 /9900, όπου αντικρούεται η αρθρογραφία του Osman Nuri
- 49 Εφημ Μακεδονία 14/9/1955
- 50 *Anti Greek Riots in Turkey* –Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών / Αρχείο Α Α Πάλλη /Φάκελος ΣΤ', έγγ 253 σελ 25-26)
- 51 **Τσιούμης Κωστής**, ο π σελ 46
- 52 Εφημερίδα Zaman 10/4 1998
- 53 Εφημερίδα Αγώνας –Ξάνθη, 13/2/1998
- 54 **Onsunoglu Ibrahim**, Μειονοτική Κίνηση για τα Ανθρώπινα και Μειονοτικά Δικαιώματα, εφημερίδα, Γνώμη – Αλεξανδρούπολη 12/12/1997
- 55 Εφημερίδα Χρόνος –Κομοτηνή 29/10/1997
- 56 Εφημερίδα Χρόνος 18/6/1998
- 57 **Ηλιού Ηλίας**, ΕΣΒ, Συνεδρίαση ΙΔ' 12/6/1958
- 58 Εφημερίδα Τα Νέα 23/5/1958
- 59 **Τσαπάρας Στέλιος**, *Η πολιτική ηγεσία και οι ξένοι στη νεότερη ιστορία της Ελλάδας (1946-1974)*, Αθήνα 1990, τόμος Γ'σελ 221
- 60 Εφημερίδα Το Βήμα 2/10/1961
- 61 Βλ Για παράδειγμα το άρθρο του Burhan Arpat, με τίτλο «**Τα όσα γίνονται στη Θράκη**» στην εφημερίδα Hürriyet 21/11/1954
- 62 **Χιδίρογλου Παύλος**, *Τουρκική Ελληνογραφία*, Θεσσαλονίκη 1980 σελ 36
- 63 Εφημερίδα Ελεύθερη Θράκη-Αλεξανδρούπολη 12/10/1996
- 64 **Χιδίρογλου Παύλος**, ο π σελ 37
- 65 Εγγραφο του Γενικού Προξενείου της Ελλάδας στη Λευκωσία (20/6/1950) που παρουσιάστηκε από τον τότε πρωθυπουργό **Κ. Καραμανλή** στη Βουλή των Ελλήνων, ΕΣΒ, συνεδρίασις ΙΓ' 25/4/1956
- 66 Εφημερίδα Καθημερινή 15/3/1956
- 67 **Λύχνος Γ**, ΕΣΒ συνεδρίασις ΙΔ' 23/5/1956
- 68 ΕΣΒ συνεδρίασις ΙΔ 15/5/1956
- 69 Εφημερίδα το Βήμα 13/7/1956
- 70 Εφημερίδα Times of Cyprus Ιούνιος 1957
- 71 Εφημερίδα Cumhuriyet 1/12/57 και 28/1/58
- 72 Εφημερίδα Καθημερινή 26/9/1957
- 73 **Ρουμπάτης Γιάννης**, *Δούρειος Ίππος Η αμερικανική διείσδυση στην Ελλάδα*, Αθήνα 1987 σελ 54
- 74 **Αβέρωφ-Τοσίτσας Ευάγγελος**, ΕΣΒ Συνεδρίασις ΙΓ' 12/12/1958
- 75 **Μιχαλόπουλος Δημήτρης**, *Ελλάδα και Τουρκία 1950-59 Η χαμένη προσέγγιση*, Αθήνα 1989 σελ 132
- 76 **Παπαγεωργίου Σπύρος**, *Καραμανλής και Κυπριακόν*, Αθήνα 1992 σελ 32-33 και σελ 64-65
- 77 **Ροδάκης Περικλής**, *Η δικτατορία των συνταγματάρχων*, Αθήνα 1975 σελ 44
- 78 **Μαύρος Γ**, ΕΣΒ συνεδρίασις Ξ' 26/2/1959
- 79 Εφημερίδα Ελευθερία 14/2/1959
- 80 ΕΣΒ, συνεδρίασις Ξ', 25/2/1959
- 81 *Journal of Hellenic Diaspora* Vol XI No4 Winter 1984 p 5-31, στην οποία περιλαμβάνεται η Intelligence Report No 8047, Department Of State -Bureau of Intelligence and Research, **ANALYSIS OF THE CYPROUS AGREEMENTS**, July 14, 1959
- 82 **Φωτιάδης Κώστας**, «Ο Ελληνισμός της Τουρκίας από τη Συνθήκη της Λωζάνης έως σήμερα» στο «*Η Πολυεθνική Τουρκία*» Αθήνα 1993 σελ 237-258
- 83 Εφημερίδα Daily Telegraph 8/5/1959
- 84 Εφημερίδα Times του Λονδίνου 11/5/1959
- 85 Εφημερίδα Times της Νέας Υόρκης 11/5/1959
- 86 Εφημερίδα Le Figaro 14/5/1959
- 87 Περιοδικό Kim τεύχος 50 8/9/1959 σελ 27
- 88 Εφημερίδα Cumhuriyet 1/12/1957 και 28/1/1958
- 89 **Παναγιωτίδης Ναθαναήλ**, *Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας*, Αλεξανδρούπολη 1996 σελ 53
- 90 **Βασιλόπουλος Γιώργος** και **Μπιλά Άννα**, *Περιφερειακές ανισότητες και πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα 1971-1991*, Αθήνα 1995 σελ 48
- 91 **Καυκαλάς Γιώργος**, «Η περιφερειακή οργάνωση της Ελληνικής οικονομίας (1948-1974)» *Πόλη και Περιφέρεια* τεύχος 2 (1981) σελ 16-23
- 92 Στο βιβλίο, **Μπάτσης Δημήτρης** *Η βαριά βιομηχανία στην Ελλάδα*, Αθήνα 1947, Ανατύπωση Αθήνα 1974, που αποτέλεσε και τη βάση του οικονομικού προγράμματος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, γίνεται μια ανάλυση αυτής της προοπτικής ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας
- 93 **Ψυρούκης Νίκος**, *Ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας*, Αθήνα 1990 τόμος Β' σελ 70
- 94 **S.V.Randal**, αμερικανός πρόεδρος της Επιτροπής Ξένης Οικονομικής Πολιτικής στο **Κηπουρός Χρήστος**, *Η Θράκη θέλει αγώνα*, Αθήνα 1994 σελ 33
- 95 **Σβρώνος Νίκος**, *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας*, Αθήνα 1994 σελ 145
- 96 **Ανδρικοπούλου, Ελένη και Καυκαλάς Γρηγόρης**, *Η ρύθμιση του περιφερειακού χώρου. Θεωρία και πρακτική*, Θεσσαλονίκη 1985 σελ 190-191
- 97 **Παπανδρέου Ανδρέας**, *Η Δημοκρατία στο απόσπασμα*, Αθήνα 1974 σελ 22 και σελ 148
- 98 Υπουργός Εργασίας **Γονής Γ**, εφημερίδα καθημερινή 23/4/1954

- 99 Μουζέλης Νίκος , *Νεοελληνική κοινωνία , όψεις υπανάπτυξης*, Αθήνα 1978 σελ 90
- 100 Τσουκαλάς Κώστας , *Η Ελληνική τραγωδία*, Αθήνα 1981 σελ 121
- 101 Χαραλάμπης Δημήτρης , ο π , σελ 84
- 102 Vermeulen Henri , *Urban Research in Greece* , Chicago –London 1983 σελ 116
- 103 Burgel George , *Η ανάπτυξη μιας μεσογειακής πρωτεύουσας*, Αθήνα 1985 σελ 23
- 104 Κουρκουλής Χρήστος , «Η Θράκη και τα προβλήματά της», *ΘΡΑΚΙΚΑ* , τόμος 40 Αθήναι , 1966, σελίδες 107-126
- 105 Μουσοπούρου Λιάνα ,*Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, Αθήνα 1991 σελ 82
- 106 Μουσοπούρου Λιάνα , ο π σελ 83
- 107 Castles , S . - Kosack, G , *Immigrant Workers and Class Structure in Western Europe*, London 1985 σελ 462-463
- 108 Κασιμάτη Κούλα , *Μετανάστευση -παλιννόστηση .Η προβληματική της δεύτερης γενιάς* , Αθήνα 1984 σελ 36
- 109 Φίλιπς Βασίλης , *Προβλήματα κοινωνικού μετασχηματισμού*, Αθήνα 1974 σελ 268
- 110 Μαλκίδης Φάνης, «Οικονομική και κοινωνική κατάσταση και νέα μετανάστευση στο Νομό Έβρου», Εισήγηση στο Συνέδριο *Κοινωνία 2/3*, Πάντειο Πανεπιστήμιο ,Αθήνα 10-12/11/1997
- 111 Έμκε - Πουλοπούλου Ηρώ , *Μετανάστες και πρόσφυγες στην Ελλάδα, 1970-1990*, Αθήνα 1990 σελ 284
- 112 Έμκε -Πουλοπούλου Ηρώ ο π σελ 290
- 113 Φωτακίδης Παναγιώτης, «Η ανάπτυξη της Θράκης», *ΘΡΑΚΙΚΑ* , τόμος 44 , Αθήναι 1970, σελ 137-216
- 114 Vermeulen Henry , *Έλληνες στην Ολλανδία* , Αθήνα 1990 σελ.42
- 115 Φωτακίδης Παναγιώτης, ο π
- 116 70 Kayser , Β (1968) *Ανθρωπογεωγραφία της Ελλάδος*. Αθήνα : Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών σ 89
- 117 Kolodny Ernest , *Η Σαμοθράκη στις όχθες του Νέκαρ Έλληνες μετανάστες στη Στουτγάρδη* Αθήνα 1985 σελ 13 και σελ 134
- 118 Τσαούσης Δημήτρης , *Κοινωνική δημογραφία* , Αθήνα 1986 σελ 133
- 119 Υπουργείο Συντονισμού , *Δημογραφικά μεταβολάί Θράκης 1961-1975* .Γραφείο περιφερειακής αναπτύξεως Θράκης, Κομοτηνή 1977, σελ 54
- 120 Φωτακίδης Παναγιώτης, ο.π.
- 121 Fakiolas, Rossetos, *Problems and opportunities of the Greek migrants returning from Western Europe*, European Science Foundation , Cultural Identity and Structural Marginalisation of Migrant Workers 1982
- 122 Νικολινάκος Μάριος , *Οικονομική ανάπτυξη και μετανάστευση στην Ελλάδα*, Αθήνα 1974 σελ 57
- 123 Cem Ismail, *Turkiye'de Geri Kalmisligin tarihi* ,(Η ιστορία της Υπανάπτυξης στην Τουρκία) , Istanbul 1973, σελ 391-395
- 124 Αρχεία του Βρετανικού Υπουργείου Εξωτερικών (Foreign Office)), όπως αυτά δημοσιεύθηκαν στον ημερήσιο τύπο της Θράκης Εφημερίδα Ελευθερο Βήμα –Κομοτηνή 23/2/ 1997 και Παπαανδρέου Ανδρέας , ο π σελ 193
- 125 Σαρρής Νεοκλής , *Η άλλη πλευρά* , Αθήνα 1977-1982 τόμος 2^{ος} βιβλίο Α, σελ 308-323
- 126 Department of State ,Publication 7163 Vol ii Washington 1960 p 1051-Foreign Relations of the United States The Potsdam Conference-Secret Undated Report of Lincoln Mac Veigh , American Ambassador in Athens to the American Secretary of State ,
- Χιδίρογλου Παύλος , «Η Δυτική Θράκη υπό το φως της εθνικής ιδέας των Τούρκων με βάση τουρκικά δημοσιεύματα» *στα πρακτικά συνεδρίου Η ιστορική αρχαιολογική και λαογραφική έρευνα για τη Θράκη* , Θεσσαλονίκη 1988 , σελ 299-333,
- Trombetas P T, *The problem of Political Change in Greece and Turkey 1945-1960*, University of Washington 1962 p 1176
- 127 Χριστοδούλου Μιλτιάδης , *Η πορεία των Ελληνοτουρκικών σχέσεων και η Κύπρος* , Λευκωσία 1995 τόμος Β' σελ 136
- 128 Αβέρωφ Ευάγγελος , *Ιστορία Χαμένων Ευκαιριών (Κυπριακό 1950-1963)*, Αθήνα 1981 τόμος Β' σελ.305-306
- 129 Omeroglou Aidin , *Bati Trakya Turkleri ve Gercek* (Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης και η πραγματικότητα), Istanbul x x σελ 63
- 130 Χριστοδούλου Μιλτιάδης ο π τόμος Β' σελ 199
- 131 Υπουργείο Εξωτερικών , *Τα μεταξύ της Ελλάδας και Τουρκίας εκκρεμή ζητήματα*, Αθήνα 1964
- 132 Υπουργείο Εξωτερικών ο π σελ 12
- 133 Εφημερίδα Ελευθερία 22/5/1964
- 134 ΕΣΒ συνεδρίασις ΙΕ' 24/4/1964
- 135 Bayilken Umit , «Turkish Minorities in Greece» , *Turk . Yilligi* 4 (1963) p 155-164
- 136 Seckin Nuri , *Ulkereer cografyasi*, Istanbul 1966 p 23
- 137 Παπαχελάς Αλέξης, *Ο βιασμός της Ελληνικής Δημοκρατίας Ο αμερικανικός παράγων 1947-1967*, Αθήνα 1998 σελ 117
- 138 Παπαχελάς Αλέξης , ο π σελ 118
- 139 Παπαχελάς Αλέξης, ο π σελ 170 , ο οποίος αναφέρεται σε απόρρητο σημείωμα της πρεσβείας των Η Π Α στην Αθήνα , προς τον υπουργείο των Εξωτερικών 4/6/1965
- 140 Κρανιδιώτης Νίκος , *Ανοχύρωτη Πολιτεία Κύπρος 1960-1974*, Αθήνα 1985 σελ 234
- 141 Εφημερίδα Χρόνος 11/9/1997

- 142 **Στέρν Λώρενς**, *Λάθος Άλογο-Η πολιτική του επεκτατισμού και η αποτυχία της αμερικανικής διπλωματίας*, Λευκωσία 1979 σελ 46
- 143 **Τούμπας Ιωάννης** , *Άπό το ημερολόγιο ενός Υπουργού*, Αθήνα 1986 σελ 131-154 και **Δαμωνίδης - Χρηστίδης Χρήστος** , *Άκρως Απώρητον -Το Πρωτόκολλο της 17ης Δεκεμβρίου 1966*, Αθήνα 1973 , όπου περιέχεται εκτενή αναφορά για το συγκεκριμένο σχέδιο που προωθούνταν μέσω του Πρωτοκόλλου
- 144 **Θεοτοκάς Γ**, *Περιοδικό Νέα Εστία* 8/9/1965
- 145 **Αντωνακάκης , Α**, εφημερίδα *Καθημερινή* 13/4/1966
- 146 **Στεφανόπουλου, Σ**, εφημερίδα *Καθημερινή* 27/6/1975
- 147 Εφημερίδα *Το Βήμα* 5/1/1975
- 148 **Ηρακλειδής Αλέξης** , «Η Ελληνική μειονοτική πολιτική Η αναχρονιστική στάση και τα αίτια της», *Σύγχρονα Θέματα* (1997) , τεύχος 63 σελ 32-35
- 149 **Αυδίκος Ευάγγελος**, *Άπό τη Μαρίτσα στον Έβρο Πολιτισμικές συγκρίσεις και αποκλίσεις σε μια παρέβρια περιοχή* Αλεξανδρούπολη 1998 σελ 21
- 150 **Κοσματόπουλος Ανδρέας** , *Ταξείδι στην Αλεξανδρούπολη*, Αθήνα 1994 σελ 21

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΙΛΙΑ

Ποίημα του Bulent Ecevit , για την ελληνοτουρκική φιλία

«Στη ξενιτιά μονάχα ο Τούρκος νιώθει τον Έλληνα αδελφό τραγουδι σαν ακούει ελληνικό αλλάζει τότε ο Τούρκος από την Πόλη Θυμώνουμε και βρίζουμε με πάθος και ας είμαστε ως το θάνατο εχθροί αγάπης σπίθα έμεινε στερνή καλά κρυμμένη στης καρδιάς το βάθος τι και αν δεν είμαστε από το ίδιο γένος και ίδιο αίμα μέσα δεν κυλά αγέρας ίδιος γύρω μας φυσά που μας ενώνει μέσα στο ίδιο μέρος. Θερμόιμοι από τον ίδιο ήλιο και απλοχέρηδες από τη βροχή που πέφτει ίδια στις πατρίδες εκεί και δίνει στις καρδιές πλατύ το γέλιο. Τα λάθη μας οφείλονται στα πάθη που είναι ίδια τους λαούς τουςδύο.Καρπός από το ίδιο νερό το ίδιο κλίμα και την ίδια αγάπη .Αυτή που μας ενώνει μπλε μαγεία θάλασσα ζεστή καθαρή που στις ακτές της ζούνε δυο λαοί ζητεί χρυσό αιώνα δίχως βία».

Bulent Ecevit Λονδίνο 1947

Πηγή : Μαγκριώτης Γιάννης , *Ο επεκτατισμός στην τουρκική ποίηση*, Αθήνα 1991 σελ 17 .

ΔΙΑΤΑΓΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΘΡΑΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΡΑΚΗΣ
Δ/ΣΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ Αρ.Πρωτ.Α 1043

Εν Κομοτινή τη 28/1/1954

Προς Τους κ.κ Δημάρχους και Προέδρους Κοινοτήτων Ν.Ροδόπης .

Κατόπιν διαταγής του κ.Προέδρου της Κυβερνήσεως, παρακαλούμεν όπως εφ' εξής εις πάσαν περίπτωση γίνεται χρήσης του «Τούρκος-Τουρκικός» αντί του τοιούτου «Μουσουλμάνος - Μουσουλμανικός».Επί τούτοις δεόν να μεριμνήσετε δια την αντικατάστασιν των εν την περιφέρειά υμών υφισταμένων διαφόρων επιγραφών ,όπως «Μουσουλμανικόν Σχολείον ,Μουσουλμανική Κοινότης κλπ.» δια της τοιαύτης «Τουρκικόν»

Ο Γενικός Διοικητής Θράκης

Γ.ΦΕΣΣΟΠΟΥΛΟΣ

Κοινοποιήσις

- 1.Τμήμα Πολιτικών υποθέσεων
- 2.κ.Επιθεωρητήν Τουρκικών Σχολείων Δ. Θράκης

Πηγή : Θεοχαρίδης Πέτρος , *Πομάκοι . Οι μουσουλμάνοι της Ροδόπης, Ιστορία, καταγωγή , γλώσσα, θρησκεία, λαογραφικά*, Ξάνθη 1994 σελ. 67 .

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΡΑΚΗΣ

Δ/ΣΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Αρ.Πρωτ.Α 202

Εν Κομοτινή τη 5/1/1955

Προς
Την καθ' ημάς Δ/σιν εσωτερικών

Παρά τας αυστηράς διαταγάς της Κυβερνήσεως ,κοινοποιηθείσας και υπ' ημών δια των υπ' αρ.Ε Π 728 /22-4-54 και Α 24869 /22-12-54 ,περί της αντικαταστάσεως του λοιπού των όρων

«Μουσουλμάνος -Μρυσουλμανικός» δια των τοιούτων «Τούρκος -τουρκικός»,εις το χωρίον Αρατος επί της δημοσίας οδού Κομοτηνής -Αλεξανδρουπόλεως , υφίσταται επιγραφή εμφανεστάτη αναγράφουσα «Μουσουλμανικόν Σχολείον.Ν' αντικατασταθή αμέσως ,τόσον αυτήν όσο και πάσα άλλη τυχόν υπάρχουσα εις την περιοχίν του Νομού Ροδόπης .Οι κ.κ Νομάρχαι ,προς ους η παρούσα κοινοποιείται ,να μεριμνήσουσιν δια την αποκατάστασιν των τυχόν υπαρχουσών τοιούτων επιγραφών εις άπασαν την περιοχή των.

Ο Γενικός Διοικητής Θράκης
Γ .ΦΕΣΣΟΠΟΥΛΟΣ

Κοινοποιήσις

Νομάρχας: Έβρου ,Ξάνθης, Καβάλας Δράμας

Πηγή . Θεοχαρίδης Πέτρος , Πομάκοι . Οι μουσουλμάνοι της Ροδόπης, Ιστορία, καταγωγή , γλώσσα, θρησκεία, λαογραφικά, Ξάνθη 1994 σελ. 67.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΗΛΩΣΙΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΑΡΑΤΟΥ

Οι υπογεγραμμένοι Αλή Ογλού Μουσταφά, πρόεδρος και Μεμετ Ογλού Σεκεριά ταμίας του τουρκικού σχολείου Αράτου δηλούμεν υπευθύνως και ενώπιον των εν τέλει της παρούσης αναγραφομένων μαρτύρων ,τα κάτωθι 1) Πως γνωρίζομεν παιδιόθεν , ημέρα αργίας του σχολείου μας ήτο και είναι η Παρασκευή.2) Ο εκ Τουρκίας διδάσκαλος Σαμή Ακιπτζή προ δεκαπενθημέρου μας εδήλωσεν ότι εάν η αργία του σχολείου δε μεταφερθή από την Παρασκευή εις την Κυριακήν , είναι υποχρεωμένος κατ' εντολήν του Τούρκου προξένου να παραιτηθή εξ Αράτου και να τοποθετηθή παρ' αυτού αλλού.3)Ημείς προς πρόληψιν των ανωτέρω και καθ' υπόδειξιν του διδασκάλου Ακιπτζή παρουσιάσθημεν εις τον Τούρκον πρόξενον,όστις βεβαίωσας τους λόγους του διδασκάλου μας ηπέιλησεν , ότι θα απευθυνθή εις τον γενικόν διοικητήν Φεσσόπουλον , όστις θα διατάξη χωροφύλακα , δι να προβή εις το κλείσιμον του σχολείου την Κυριακήν , οριζομένην εφ' εξής ως ημέραν αργίας.4)Επί την αρνήσειν αμφοτέρων να συμμορφωθώμεν , μας ηπέιλησεν ότι θα μας καταχωρήσιν εις τον μαύρον πίνακα , ώστε να μη δυνηθώμεν ποτέ να ταξιδεύσωμεν εις Τουρκίαν.5) Μας απεκάλεσεν οπισθοδρομικούς και εχθρούς είκοσι εκατομμυρίων Τούρκων.6)Τω εδηλώσαμεν ότι από την Τουρκίαν μας χωρίζουν τα ελληνικά σύνορα και ότι δε δυνάμεθα να υπακούσωμεν εις τούτον , εμμένοντες εις τα πάτρια Κατόπιν των ανωτέρω οργισθείς μας απέπεμψε σκαιώς

Εν Κομοτινή τη 21η Ιανουαρίου 1955

Οι δηλούντες Αλή Ογλού Μουσταφά Μεμετ Ογλού Σεκεριά

Οι μάρτυρες Μ.Μηναιδής Μ Σακελλαριάδης, Σ τσαβδάρης.

Πηγή :Ανδρεάδης Κωνσταντίνος , Η μουσουλμανική μειονότης της Δυτικής Θράκης , Θεσσαλονίκη 1956 σελ. 67

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΙΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ένωσις Μουσουλμάνων Ελλάδος

Υπόμνημα Α

Κομοτινή τη 29 Αυγούστου 1955

Προς τον

Εξοχώτατον Υπουργόν Βορείου Ελλάδος

Εις Θεσσαλονίκην

Εξοχώτατε

Κατά τον χρόνον της προσαρτήσεως της Δυτικής Θράκης υπό της Ελλάδος υφίστατο ενταύθα συμπανές μουσουλμανικόν στοιχείον. Η ελληνική κυβέρνησις ανέλαβε τότε τη διακυβέρνησιν τούτου με πρόγραμμα την προστασίαν των ισλαμικών δικαιωμάτων και επί τη βάσει των διατάξεων της συνθήκης των Σεβρών , την οποίαν δεν είχε προσυπογράψει η κυβέρνησις της Άγκυρας Την προστασία ταύτην την εξησφάλισε δια της εκδόσεως του νόμου 2345/1920. Αργότερον δια της συνθήκης της Λωζάννης υπεσχέθη να διατηρήση τα δικαιώματα των εν Δυτ.Θράκη μουσουλμάνων έναντι των δικαιωμάτων , άτινα θα παρείχοντο εις τους Έλληνας της Κωνσταντινουπόλεως.

Επί επτά κατά συνέχειαν έτη διεφυλάχθησαν τα δυνάμει των συνθηκών τούτων δικαιώματα των μουσουλμάνων .Κατά το έτος 1930 λόγω της συνομολογηθείσης φιλίας μετά της Ελλάδος και Τουρκίας η πολιτική της προστασίας των δικαιωμάτων των μουσουλμάνων ήρχισε να υποχωρή προ των όλως αντιθέτων προς αυτά τάσεων και ροπών της μετεπαναστατικής Τουρκίας. Τότε συνεστήθη η ένωσις ημών με αντικειμενικόν σκοπόν τη διάσωσιν των κεκτημένων δικαιωμάτων των μουσουλμάνων.Εφ' όσον όμως προχώρουν αι φιλικαί σχέσεις , επί τοσούτον η θέσις των

μουσουλμάνων εδυσχεραίνεται , μέχρις ότου κατέληξεν η μεν μουσουλμανική μειονότητα να μετενομασθεί εις τουρκικήν μειονότητα , τα δε δικαιώματα των μουσουλμάνων ν' αναγνωρισθούν , ως δικαιώματα των Τούρκων , και να καταργηθώσιν ουσιαστικώς τα πρώτα . Κατάργησις δε ως γνωστόν υμίν σημαίνει άρσις των κατοχυρώσεων της θρησκείας , κατάργησις των παραδόσεων κ.λ.π

Μολονότι δε εν τω νόμω περί αναγνώρισεως της μειονότητος γίνεται μνεία , ότι εν περιπτώσει καθ' ην εμφανισθή εντός της μειονότητος αντίθετος ομάς διεκδικούσα ίδια δικαιώματα θα ληφθή μέριμνα δια τη διευθέτησιν των πραγμάτων, εν τούτοις δια της μεταβιβάσεως όλων των δικαιωμάτων της μειονότητος εις την τουρκικήν ομάδα τι απομένει δια να δοθή εις τους αντίθετους; π.χ δια τα βακούφια ισχύει διάταξις του ιερού νόμου να διατίθενται αι πρόσοδοι αυτών δια τον σκοπόν , δι' ον συνέστησαν ταύτα , απαγορευμένης απολύτως πάσης αντιθέτου ενεργείας Η διάταξις αυτή εφαρμόζεται αυστηρώς μεταξύ των μουσουλμάνων όλου του κόσμου. Προ έτους ενταύθα η ένωσις τουρκικής νεολαίας επεχείρησε να κτίση τη λέσχην της εντός των ιεροσπουδαστηρίων Σαφταλάρ , ούτινος είναι αυτή κτήμα και τους ημποδίσαν δικαστικώς ο Μουφτής και τα μέλη της ενώσεως «ισλαμική αφύπνισις Ούτω , και τα δικαστήρια ανεγνώρισαν τας ιεράς διατάξεις του ισλαμισμού. Εν τούτοις όμως εσχάτως , η τουρκική νεολαία , κατοχυρούμενη όπισθεν του νόμου περί αναγνώρισεως της τουρκικής μειονότητος ήρχισεν πάλιν να εγείρη κτήριον λέσχης επί οικοπέδου ανήκοντος ωσαύτως εις το αυτό ιεροσπουδαστήριον χωριζομένου όμως από τούτου δια στενής τινός οδού. Και ο Μουφτής έλαβε μέρος εις την κατάθεσιν του θεμελίου λίθου. Επειδή όμως τα δικαιώματα των μουσουλμάνων δέον απαραβιάστως να παραμείνουν σεβαστά μέχρις εκλείψεως και του τελευταίου μουσουλμάνου κατοίκου Δυτικής Θράκης δε δυνάμεθα να παραμένωμεν απλοί θεαταί της καταστάσεως , αλλά θεωρούμεν ημάς υποχρεωμένους να επιστήσωμεν την προσοχήν Υμών επί των εξής σημείων·

1) Τα τεμένη και οι μεδρεσέδες και τα αφιερωμένα εις αυτά βακούφια είναι ζητήματα θρησκευτικά , όχι εθνικά. Άλλο Τούρκοι και άλλο μουσουλμάνοι . Κατά συνέπειαν τα βακούφια ανήκουν εις τους μουσουλμάνους και όχι εις τους Τούρκους. Η εθνικοποίησις τούτων αντίκειται εις τον κανόνα του απαραβιάστου της θρησκείας. 2) Εφ' όσον τα βακούφια των τεμενών , μεδρεσέδων και των σχολείων ακόμη ανήκουν εις τη θρησκείαν , η παράδοσις της διαχειρίσεως τούτων εις άλλας οργανώσεις αποτελεί κατάφωρον παραβίασιν 3) Η αναγνώρισις ετέρων ομάδων πλην των μουσουλμάνων ως δικαιούχων των μουσουλμανικών δικαιωμάτων αντιτίθεται προς τας διατάξεις των νόμων του κράτους προς τα διεθνή νόμιμα και προς αυτήν την έννοια της δικαιοσύνης 4) Η Ελλάς δε δύναται να θέση τα θρησκευτικά συστήματα των μουσουλμάνων εις τη διάθεσιν και τας επιδιώξεις εθνικιστικού κράτους. Πράττουσα το αντίθετον παραβιάζει θεμελιώδεις αρχάς του συνταγματικού δικαίου 5) Ο νόμος 2345/1920 , τον οποίον η Ελλάς ενομοθέτησε χάριν της μουσουλμανικής μειονότητος , κατοχυρώνει τα δικαιώματα των μουσουλμάνων και όχι των Τούρκων 6) Εις τη συνθήκην της Λωζάννης γίνεται μνεία περί μουσουλμανικής μειονότητος και ουχί τουρκικής τουαύτης Εν αυτή εγένετο δεκτική διατήρησις των θρησκευτικών και σχολεικών βακουφίων υπέρ των μουσουλμάνων και ουχί υπέρ των Τούρκων. 7) Εν τη συνθήκην της Λωζάννης τα υπογράψαντα κράτη εν άρθρω 37 του 3ου κεφαλαίου του Α' μέρους ανέλαβον αμοιβαίως την υποχρέωσιν να σεβασθώσι τας διατάξεις της συνθήκης ως βασικάς και να μη εφαρμόσωσι νόμους ή διατάξεις αντιθέτους προς αυτάς , ούτε να επιτρέψωσι να κατισχύσωσι τούτων νόμοι ή διατάξεις αντίθετοι προς αυτάς.

Προ τινός αι τουρκικαί εφημερίδες , γράφουσαι δια το κυπριακόν ζήτημα ισχυρίζοντο ότι δήθεν η ελληνική κυβέρνησις δεν αναγνωρίζει τη συνθήκην της Λωζάννης. Πως τώρα η τουρκική κυβέρνησις παραβιάζουσα βασικάς διατάξεις της συνθήκης της Λωζάννης καταπατεί τα δίκαια των μουσουλμάνων και εξαφανίζει ταύτα και επιχειρεί συνάμα να παρασύρη και την Ελλάδα εις τας πράξεις αυτάς; 8) Εν άρθρω 44 της συνθήκης της Λωζάννης αναγράφεται , ότι αι ανωτέρω διατάξεις δε δύναται να τροποποιηθώσιν άνευ της συγκαταθέσεως της πλειοψηφίας του συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών . Πως τώρα παρά τη ρητή ταύτην διάταξιν συγκατατίθεται η Ελλάς εις την πρότασιν της Τουρκίας περί εξαφανίσεως των δικαιωμάτων της μουσουλμανικής μειονότητος, 9) Βεβαίως η Ελληνοτουρκική φιλία είναι πολύτιμος από απόψεως διασφαλίσεως αμοιβαίως των υψίστων εθνικών συμφερόντων των δύο κρατών και ημείς δε δυνάμεθα παρά να επικροτήσωμεν ομοθύμως τη σύσφιγξιν των φιλικών δεσμών των κρατών , μολοταύτα ομολογούμεν ότι διατάζομεν να παραδεχθώμεν ως ορθήν την αποδοχήν προτάσεων της Τουρκίας δυναμένων να θίξωσι την εγνωσμένην ανωτερότηταν αλλά και υπερηφάνειαν της ελληνικής φυλής , προτάσεων ως αι εξής:

Α) Το να διατίθενται αι πρόσοδοι των θρησκευτικών βακουφίων δι' εθνικάς επιδιώξεις. Β) Ανάμιξιν εις τα της αμφιέσεως των ανδρών , γυναικών και παιδιών και προ παντός άσκησιν βίας εν προκειμένω. Γ) Ανάμιξιν εις το ζήτημα τη γραφής των μουσουλμάνων και προ παντός άσκησιν βίας. Δ) Αποστολήν εκ Τουρκίας βιβλίων και δασκάλων. Ε) Ανάμιξιν του Τούρκου προξένου εις το ζήτημα της αλλαγής των ημερών αργίας παρά τα αντίθετα αισθήματα του λαού. ΣΤ) Την κατήχησιν των τούρκων δασκάλων με αισθήματα ανθελληνικά με την πρόφασιν μετεκπαιδεύσεως αυτών εν Τουρκία

Η) Την επίτευξιν απομακρύνσεως εκ Δυτικής Θράκης του πρώην Σειχουλισλάμ και των 150 ανεπιθυμητών ως και των παλαιών Κιρκασίων πολεμιστών με την ψευδή υπόσχεσιν απομακρύνσεως

του Παπά Ευθύμ εκ Κωνσταντινουπόλεως Θ) Την εκτόπισιν εκ Δυτικής Θράκης του μόνου εν αυτή μουσουλμάνου δημοσιογράφου την απαιτήσει της Αγκύρας Ι0 παρά τας τόσας συμβάσεις και κατοχυρώσεις ανοχών της αφαιρέσεως από τους ακραιφνείς μουσουλμάνους όλων των θρησκευτικών και μορφωτικών ιδρυμάτων και καταλήψεως τούτων υπό των εθνικιστών Τούρκων ΙΑ) Εγκατάλειψιν χάριν αυτών των Κιρκασίων εις την τύχην των , μη παραδοχών αυτών εις την ελληνικήν ιθαγένειαν και καταδίκην αυτών εις τον πείνης θάνατον

10) Έναντι της τοιαύτης προς τους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης συμπεριφοράς η Τουρκία ουδεμίαν επέτρεψεν παρέκκλισην όσον αφορά τους Έλληνας της Κωνσταντινουπόλεως από των διατάξεων της συνθήκης της Λωζάννης. Δεν επιτρέπει επί παραδείγματι τη διάθεση του περισεύματος εκ των προσόδων των ναών δια τους σκοπούς μορφωτικούς ή φιλανθρωπικούς. Πως εδώ επιτρέπονται τοιαύτα, Πως ενώ τα τεμένη και οι μεδρεσέδες καταρρέουν εις ερείπια και εγκαταλείπονται εις την τύχην των οι ιμάμηδες και ιεροδιδάσκαλοι και οι λοιποί θρησκευτικοί λειτουργοί και ιεροκήρυκες , αι πρόσοδοι αυτών μεταφέρονται και σπαταλώνται δι' ανύπαρκτους ανάγκας των σχολείων και τούτο παρά τας ηγεμονικάς πράγματι επιχορηγήσεις των τουρκικών σχολείων υπό της ελληνικής κυβερνήσεως και την οικονομικήν ενίσχυσιν αυτών και υπό της Τουρκίας;11) Τίς ελέγχει πού και πως διατίθενται αι τόσοι πρόσοδοι των βακουφίων , άτινα παρεδόθησαν εις την τουρκικήν κοινότητα και αν δεν διετίθενται αύται δια σκοπούς εθνικιστικούς και τις θα ζητήση λόγον της τοιαύτης διαχειρίσεως;12) Είναι δίκαιον να συμφωνή η κυβέρνησις προς τας αδικούς απέναντι των πιστών μουσουλμάνων πράξεις της τουρκικής κοινότητος και αυτού του Μουφτή τας εμπνεόμενας από ελατήρια πολιτικής σκοπιμότητος;Δεν επιβάλλεται να προστατεύη η κυβέρνησις τα δίκαια τω ασθενεστέρων εφαρμόζουσα εν παντί και πάντοτε τας νομικάς διατάξεις επί των θρησκευτικών ζητημάτων και των ιερών παραδόσεων των μουσουλμάνων, 13)Επιτρέπεται να καταργούνται θρησκευτικά διατάξεις και ιεραί παραδόσεις δι' επιτεύξεως πάσης τινός πλειοψηφίας εν εκλογαίς;14) Ενώ δια δικαστικής αποφάσεως εκδοθείσης προ έτους επί του ζητήματος της ανεργείας λείσσης επί οικοπέδου του βακουφίου ανεγνωρίσθη πανηγυρικώς η ισχύς των ισλαμικών διατάξεων , πως επιτρέπεται ήδη η ανατροπή του δεδικασμένου δια της συμμαχίας του Μουφτή μετά της τουρκικής νεολαίας ; 15) Και είναι μεν δυνατόν ο Μουφτής ή η κοινότης ν' απεμπολήσωσι το θεμελιώδες τούτο δικαίωμα παρασυρόμενοι από λόγους πολιτικής σκοπιμότητος ή άλλως από εθνικιστικά αισθήματα δύναται όμως να επιτρέψη την τοιαύτην κατάχρησιν εις τους εκπροσώπους της μουσουλμανικής μειονότητος οίτινες διασπαθίζουν τη μουσουλμανικήν περιουσίαν , διαθέτοντες αυτήν δια σκοπούς ξένους προς τας διατεταγμένα , ωσάν να πρόκειται περὶ ατομικής αυτών περιουσίας,16)Δε θα ήτο πολιτικώς σκοπιμότερον άραγε δια την ελληνικήν κυβέρνησιν , αντί να καταναλίσκη όλην την προσπάθειαν της εις το να καθίσταται αρεστή εις την Τουρκίαν χάριν των Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως να επιδείξη και ολίγην στοργήν προς τους ενταύθα μουσουλμάνους τους μετά τοσαύτης αφοσιώσεως ατενίζοντας προς αυτήν , εξασφαλίζουσα συνάμα δια τας τοιαύτης στάσεως της τη φιλίαν και ευγνωμοσύνην πολυπληθών μουσουλμανικών εθνών , εν μέσω των οποίων ζώσιν ελευθέρως συμπαγάς, μάζαι Ελλήνων, πολυπληθέστεραι των εν Κωνσταντινούπολει διαβιούντων;

Όταν κατά το έτος 1928 οι ενταύθα νέοι Τούρκοι εφώναζον θέλομεν ανταλλαγήν , θα γίνη ανταλλαγή» ημείς οι συντηρητικοί μουσουλμάνοι υπεβάλλομεν ομαδικών αίτησιν εις την κυβέρνησιν ζητήσαντες όπως εν περιπτώσει αναγκαστικής αναχωρήσεως μας εξ Ελλάδος μας επιτραπή να μεταβώμεν εις Αίγυπτον ή Συρία και ουχί εις Τουρκίαν. Η αίτησις ημών εγένετο αποδεκτή δια της υπ' αριθμ.25349 υπό 16-3-1929 διαταγής του κ Πρωθυπουργού Μετά την κατά το έτος 1930 παγίωσιν της ελληνοτουρκικής φιλίας και τον συνεπεία ταύτη κλονισμό της θέσεων των μουσουλμάνων ενταύθα ησθάνθημεν την ανάγκην συμπήξεως ενώσεως των μουσουλμάνων κατά το έτος 1932. Κατορθώσαμεν εις πολλά χωρία να επιβάλλωμεν τας απόψεις μας , εν τη πόλει της Κομοτηνής όμως δεν έχομεν ιδικά μας σχολεία ούτε τεμένη Υπάρχουσι πολλοί μεταξύ ημών οίτινες αρνούνται από 20ετίας να στείλωσι τα τέκνα των εις τα σχολεία των νεοτούρκων.

Οι οπαδοί των ενώσεων ημών είναι οι καλλίτεροι Έλληνες πολίται. Ουδείς εκ τούτων έχη πολιτικές βλέψεις , ούτε συμμετέχει εις τας κατά της Ελλάδος φωνασκίας. Όσον περισσότερον φωνασκούν οι ενταύθα κεμαλικοί τόσον περισσότερα λαμβάνονται μέτρα εις βάρος των μουσουλμάνων. Όλα τα ευεργετήματα , χρηματικά ενισχύσεις κ λ π γίνονται προς αυτούς.Οι οπαδοί της ημετέρας ενώσεως και οι Κιρκάσιοι δε συμμετέχουσι. Μολοταύτα ημείς ουδένα ξένον παραπονούμεθα .Εάν οι οπαδοί της νέας Τουρκίας υπέφερον το 1/10 των όσων υπεφέραμεν ημείς , όλοι αυτοί θα έφευγον εις Τουρκίαν. Αλλ' αυτοί απολαμβάνουν όλων των προνομίων και περιποιήσεων .Έναντι των όσων παρέχει εις τους νεότουρκους , εάν παρείχε εις ημάς το 5% θα συκοφαντούσιν αενάως την Ελλάδα και έχουσι τας καρδίας αυτών , εμπλέτους μίσους και έχθρας προς αυτήν ημείς παρά τη μειονεκτικήν θέσιν μας είμεθα εξ ολοκλήρου αφοσιωμένοι πραγματοποιηθή ποτέ το υπό των ενταύθα νεωτεριστών λεγόμενον, ότι η Δυτική Θράκη αποτελεί επαρχίαν της Τουρκίας ητις έχει την κυριαρχούσαν γνώμην ενταύθα, τότε πλέον δεν έχομεν ενταύθα λόγον υπάρξεως. Διότι δε δυνάμεθα ν' ανεχώμεθα τους αυθάδεις αυτούς Έλληνας «Αντί να ζητήτε εδάφη

από τους Τούρκους καλλίτερα να ζητήσετε τον θανατόν σας , διότι οι Τούρκοι είναι έτοιμοι δια νέαν 30ην Αυγούστου Αρκεσθήτε εις όσα τυχαίως σας έμειναν .Εάν δεν επιθυμήτε να ιδήτε την τουρκική σημαίαν να κυματίζει επί της Ακροπόλεως , βουβαθήτε»Εάν η ελληνική κυβέρνησις εξακολουθήσῃ ν' ανέχεται τας λοιδωρείας και ύβρεις των αχρείων αυτών εχθρών της, θα δημιουργηθή μια τοιαύτη εμπρηστική ατμόσφαιρα ενταύθα, ώστε να κινδυνεύη και αυτή η ζωή μας . Ομολογούμεν ότι δε δυνάμεθα να εξηγήσωμεν την τσσαύτην ανεκτικότητα της Ελλάδος έναντι της τοιαύτης καταστάσεως , το τοιούτον δε μας εμπνέει φόβον.Η καθ' ημάς ένωσις ουδέν άλλο εξήτησεν μέχρι σήμερον , ει μη μόνον τη μη υποχρεωτικήν επιβολήν της λατινικής γραφής και τη μη αποστολήν εκ Τουρκίας πολλών διδασκάλων .Και ουδέν μεν εκ των άλλων μικρών αιτημάτων μας εγένετο δυστυχώς δεκτόν ευτυχώς όμως και τούτο σημειούμεν μετ' ευγνωμοσύνης απερρίφθη το αίτημα της Τουρκίας περί υποχρεωτικής εκμαθήσεως της λατινικής γραφής.Συνυποβάλλομεν ήδη τα παρόντι και κατάλογον συλλεγεισών 2000 υπογραφών δια τη μη επιβολήν της λατινικής και την ίδρυσιν και ετέρων ιεροδιδασκαλείων.

Καταλήγομεν με τη θερμήν προς τη Σεβαστήν κυβέρνησιν παράκλησιν όπως ευαρεστούμενη προστατεύσῃ ημάς τους μουσουλμάνους μη επιτρέπουσα εις τον Μουφτήν και την τουρκική κοινότητα να παρεκκλίνωσι εν τη διαχειρίσει των προσόδων των ιερών ιδρυμάτων εκ των αυστηρών διατάξεων του ιερού των μουσουλμάνων νόμων προς εξυπηρέτησιν πολιτικών συμφερόντων.

Ο Πρόεδρος

Ο Γεν. Γραμματέας

ΧΑΦΟΥΖ ΑΛΗ ΡΕΣΑΤ

ΑΓΑΣ ΧΑΦΟΥΖ ΜΕΧΜΕΤ ΕΛΗΑ

Πηγή :Ανδρεάδης Κωνσταντίνος , *Η μουσουλμανική μειονότης της Δυτικής Θράκης* , Θεσσαλονίκη 1956 σελ. 67

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΙΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ένωσις Μουσουλμάνων Ελλάδος

Υπόμνημα Β

Κομοτινή τη 29 Αυγούστου 1955

Προς τον

Εξοχώτατον Υπουργόν Βορείου Ελλάδος

Εις Θεσσαλονίκην

Έναντι της τουρκικής νεολαίας της Δυτικής Θράκης , ήτις φωνασκεί και παραπονείται ψευδώς και αδικώς κατά της Ελλάδος, προσπαθούσα να προσαρμόσῃ εαυτήν πλήρως προς την εν Τουρκία μεταπολίτευσιν , ίσταται αντιμέτωπος η μάζα των μουσουλμάνων αποτελούσα το ήμισυ περίπου του πληθυσμού , ήτις είναι πιστή εις την κυβέρνησιν ,παρασυρομένη υπό της νεολαίας εν μέρει μεν ασυναίσθητως , εν μέρει δε εξ' ανάγκης Εκ των φωνασκίων και θορύβων , ους δημιουργεί η νεολαία δεν υπάρχει αμφιβολία ότι δυσφορεί η ελληνικής κυβέρνησις, στενοχωρείται όμως ωσαύτως και η μεγάλη μάζα των αφελών και αγαθών μουσουλμάνων.

Έναντι 50 θορυβοποιών εις εκάστην συνοικίαν , εις έκαστον χωρίον υφίσταται αν όχι 50 , τουλάχιστον 30,40 δυσαρεστημένοι μουσουλμάνοι .Τα σχολεία τα κατέχουν οι νέοι , οι άλλοι δεν έχουν τίποτε.Πολλοί εκ των τελευταίων τούτων αφήνουν τα παιδιά των αγράμματα, δια να μη εξαναγκασθούν να εκμάθουν τη λατινικήν. Έχουσα υπ' όψει την ανωτέρω κατάστασιν και εν την επιθυμίαν της όπως εξυπηρετήσῃ τας ανάγκας των μουσουλμάνων η ένωσις των μουσουλμάνων Ελλάδος ίδρυσεν εν την οικία και εν γνώσει των αρχών έν φροντιστήριον επέχον θέσιν ιεροσπουδαστηρίου ,αλ' υστερεί πολύ τούτο του σκοπού λόγω της ακαταλληλότητος του κτηρίου και του ανεπισήμου της λειτουργίας του. Κατόπιν των ανωτέρω και ο σύλλογος «ισλαμική αφύπνισις» ίδρυσεν εν ιεροσπουδαστήριον υπό το όνομα της «μεδρεσές χαριέ» , αλλά τούτο μη έχον ενισχυμένον το πρόγραμμα των θρησκευτικών και της αραβικής , αλλά τουναντίον έχον εν τω προγράμματι του τη διδασκαλίαν της λατινικής , δε θεωρείται υπό των μουσουλμάνων παρά ως απλούν εκπαιδευτήριον ιμάμηδων και χατίπηδων.Και ενώ από της εποχής του προφήτου έχει καθιερωθή, όπως άπας ο κλήρος και οι μαθητευόμενοι φέρουσι σαρήκια και ουδέποτε εσημειώθη παρέκκλισις από του κανόνος τούτου ,εν τούτοις οι μαθηταί του μεδρεσέ τούτου δεν φέρουν σαρήκιον περιέρχονται τας νύχτας με γυμνήν την κεφαλήν ,μεταβαίνουεν εις τα θέατρα και τους κινηματογράφους και γίνονται όργανα και φορείς των επιζημίων ιδεών των νέων.Ως εκ τούτου η οργάνωσις αύτη απώλεσε την ιερότητα της αποστολής της. Και όμως προ τριακονταετίας υφίσταντο 8 μεδρεσέδες εν Κομοτινή ,3 εν Ξάνθη , 1 εν Εχίνω , 1 εν Πάχνη , 1 εν Δημαρίω , 1 , εν Ωραίο και 1 εν Σάπαις ήτοι 16 εν όλω μεδρεσέδες.Η ανάγκη ιδρύσεως μεδρεσέδων δια τους πραγματικούς μουσουλμάνους της Θράκης , οίτινες υπερβαίνουσι το ήμισυ του πληθυσμού , εμφανίζεται επιτακτική. Η ανάγκη αυτή τυγχάνει εκ των στοιχειωδέστερων δικαιωμάτων των

των μουσουλμάνων άτινα ανεγνωρίσθησαν υπό των ελληνικών νόμων και κατοχυρώθηκαν δια των συνθηκών Η εκπλήρωσις της ανάγκης αυτής εξασφαλίζει και τα κάτωθι πλεονεκτήματα

1) Δια της ιδρύσεως ενός μεδρεσέ έναντι του Λυκείου Τζελάλ Μπαγιάρ και τόσων άλλων κρατικών σχολείων ,εξασφαλίζεται η προς το κράτος αφοσίωσις των ακραιφνών μουσουλμάνων.2) Εις αντίρροπον των τόσων προς τους ενδόμυχους εχθρούς της Ελλάδος νεότουρκους παραχωρήσεων γίνεται μια νόμιμος ενέργεια , εξασφαλίζουσα, την ευγνωμοσύνην και αφοσίωσιν της νοματαγούς τάξεως των μουσουλμάνων 3) Σώζεται η μεγάλη μάζα των συντηρητικών μουσουλμάνων από του ν' απορροφηθή δια διαφόρων τεχνασμάτων υπό της νεολαίας.4) δημιουργείται δια της ιδρύσεως ενός τοιούτου μεδρεσέ μία τάξις ανθρώπων ,πιστών εις την ελληνικήν πατρίδα, εξυπηρετούντων αφενός τας βλέψεις της Ελλάδος και αποτελούντων αφ' ετέρου φραγμόν κατά της δηλητηριώδους επιδράσεως της νεολαίας.5) Δια της ιδρύσεως του νέου μεδρεσέ , όστις δε θα είναι όμοιος των παλιών μεδρεσέδων , όπου η διδασκαλία ήτο απεριόριστος επί 20 -30 έτη , αλλά θα έχη ως πρόγραμμα διδασκαλίαν 6 ετών μέσης και 6 ετών ανωτέρας εκπαιδεύσεως , καθ' ην θα διδάσκεται κυρίως η θεολογία , ως και τα απαραίτητα επιστημονικά μαθήματα , θα καταρτισθώσιν άρτιοι θεολόγοι , ικανοί ιεροκύρηκες ,διδάσκαλοι και Μουφτήδες, και θα σωθή ο τόπος από την ανάγκην να στέλλη τα παιδιά του εις το εξωτερικόν προς μόρφωσιν και να υφίσταται κατόπιν τας επιδράσεις του εξωτερικού και τας μηχανοραφίας των εκ του εξωτερικού μετακαλουμένων και διοριζομένων Μουφτήδων ,ιεροκυρήκων ,ιεροδιδασκάλων και λοιπών.6) Δια της ιδρύσεως του νέου μεδρεσέ δημιουργείται εν Δυτική Θράκη μία αντικομμουνιστική εστία ,πληρούσα το κενόν που εσχηματίσθη παρά τοις μουσουλμάνοις της Δυτικής Θράκης εκ της ελλείψεως τούτου κέντρου ,δυνάμενου να αμυνθή αποτελεσματικώς κατά του ηνωμένου μετώπου των κομμουνιστών και των άθεων , όπως συμβαίνει εις πάσας χώρας.Πάσαι αι ανωτέρω υπό του ειδικού ημών φροντιστηρίου προβλεπόμεναι υπηρεσίαι περιέχονται εις το αυτό πλαίσιον Δια τους ανωτέρω λόγους η ένωσις μουσουλμάνων ως πρώτιστον αίτημά της υποβάλλει προς την στοργικήν κυβέρνησιν μας τη θερμήν παράκλησιν , όπως αναγνωρίση αύτη ως κρατικό ίδρυμα το ιδρυθσόμενον τούτο φροντιστήριον και επιτρέψη την εντός των πλαισίων των κειμένων νόμων λειτουργίαν αυτού.Συνημμένως υποβάλομεν και σχετικόν αίτημα μουσουλμάνων , φέρον 2.000 υπογραφάς. Ευπειθέστατοι

Ο Πρόεδρος
ΧΑΦΟΥΖ ΑΛΗ ΡΕΣΑΤ

ο Γενικός Γραμματέας
ΑΓΑΣ ΧΑΦΟΥΖ ΜΕΧΜΕΤ ΕΛΗΑ

Πηγή :Ανδρεάδης Κωνσταντίνος , Η μουσουλμανική μειονότης της Δυτικής Θράκης , Θεσσαλονίκη 1956 σελ.73

ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΠΟΥ ΖΟΥΝ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΞΕΝΗ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ 168/16-12-1960

Άρθρο ΙΟι δάσκαλοι τουρκικής καταγωγής με ξένη υπηκοότητα που ζουν σε ξένες χώρες και υπηρετούν την τουρκική κουλτούρα δικαιούνται οι ίδιοι όταν αποχωρήσουν από το επάγγελμα και μετά το θάνατο τους οι χήρες και τα ορφανά οικονομική βοήθεια

Άρθρο ΙΙ Η σύνταξη που θα δοθεί θα είναι ανάλογη με τα χρόνια υπηρεσίας ,θα αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τον τιμάριθμο και θα χορηγείται από το υπουργείο Οικονομικών και το συνταξιοδοτικό ταμείο της Τουρκικής Δημοκρατίας.

Άρθρο ΙΙΙ Την οικονομική βοήθεια δικαιούνται: α. Όσοι δεν παίρνουν σύνταξη ή άλλη επαρκή βοήθεια από την Κοινότητα ή του Κράτος την υπηκοότητα του οποίου έχουνβ. **Όσοι δεν αντιστρατεύονται την τουρκική κουλτούρα.** γ. Όσοι δεν αποχωρούν από το κράτος της διαμονής τους με σκοπό την εγκατάστασή τους σε άλλη χώρα εκτός από περιπτώσεις εκβιασμών. **Η εκτίμηση των εκβιασμών γίνεται από το Υπουργείο των Εξωτερικών.**

Άρθρο ΙV Η αξιολόγηση της προσφοράς στην υπόθεση της τουρκικής κουλτούρας των δασκάλων που θα εισπράξουν την οικονομική βοήθεια γίνεται από το Υπουργείο εξωτερικών και ο φάκελος τους θα βρίσκεται στο Υπουργείο Παιδείας.

Άρθρο V Η οικονομική βοήθεια με βάση το νόμο αυτό χορηγείται από ειδικό λογαριασμό του Υπουργείου ΕξωτερικώνΜεταβατική διάταξη Όσοι πληρούσαν τις παραπάνω προϋποθέσεις βάσει τεκμηριωμένων στοιχείων και πριν από την ψήφιση του νόμου αυτού, θα εισπράξουν την οικονομική ενίσχυση αυτοί που βγήκαν στη σύνταξη κι αν έχουν πεθάνει το δικαίωμα θα μεταβιβασθεί στις χήρες και τα ορφανά τους .

Άρθρο VI Η ισχύς του Νόμου αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσής του

Άρθρο VII Την υλοποίηση του νόμου αυτού αναλαμβάνουν τα Υπουργεία Εξωτερικών , Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας.

Πηγή: Omeroglu Aidin , Bati Trakya Turkleri ve Gercek.(Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης και η πραγματικότητα), Istanbul x.x. σελ.62-63

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΩΝ ΕΝ ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΩΝ
ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

ΑΙΤΗΣΗ

Των εν Δυτική Θράκη υπηρετούντων Συντηρητικών
Μουσουλμάνων Διδασκάλων
Εν Κομοτηνή τη 20/3/1964

ΠΡΟΣ

Τον Εξοχώτατον πρόεδρον της Κυβερνήσεως

2) Εξοχώτατον Υπουργόν Εθνικής Παιδείας

3) Υπουργείον Εσωτερικών

Γενικόν Επιθεωρητήν Διοικήσεως

Νομαρχιών Θράκης

4) Υπουργείον Εξωτερικών

ΑΘΗΝΑΣ

5) Κύριον Νομάρχην Ροδόπης

6) Γενικόν Επιθεωρητήν Ξένων μειονοτικών Σχολείων Θράκης ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

7) Επιθεωρητήν μουσουλμανικών σχολείων Νομού Ροδόπης

8) Διευθυντήν Πολιτικών Υποθέσεων Θράκης (Δια του κ. Επιθεωρητού Μουσουλμανικών Σχολείων)

Εξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε

Ευσεβάστως λαμβάνομεν την τιμήν οι υποσημειούμενοι διδάσκαλοι των Μουσουλμανικών σχολείων Δυτικής Θράκης να υποβάλωμεν υμίν τα θερμότατα συγχαρητήρια επί τη αναλήψει Υφ' Υμών της διακυβερνήσεως της χώρας μας και να ευχηθώμεν ολοψύχως επιτυχίαν εις το μέγα και δύσκολον έργον το οποίον επωμίζεσθε. Εκ της ολιγοήμερου υφ' υμών διακυβερνήσεως της χώρας μας είδομεν μετ' ανακουφίσεως πλείστα όσα ζωτικά προβλήματα διαφόρων κοινωνικών τάξεων να ευρίσκουν την δικαίαν των λύσιν. Ενθυμούμεθα μετ' ευγνωμοσύνης τους λόγους Υμών εν Κομοτηνή, όθεν διήλεθε προ ολίγου καιρού, τους αναφερόμενους εις την εν Δυτική Θράκη διαβιούσαν μειονότητα Πιστεύοντες απολύτως ότι θα εύρωμεν ανταπόκρισιν, κατανόησιν και συμπάραστασιν δεν εδιστάσαμεν να οδηγήσωμεν τα βήματά μας εις την πάντοτε και δια τους πάντας ανοικτήν θύραν του Γραφείου Υμών. Επιτρέψατε μας να αναφέρωμεν Υμίν τα ρονίζοντα και ζωτικά προβλήματα μας. Θεωρήσατε επί τούτοις πάντα τα κατωτέρω ως μίαν ειλικρινή εξομολόγησιν παιδιών προς τον πατέρα

Κύριε πρόεδρε,

Από πολλών ετών ημείς οι Μουσουλμάνοι διδάσκαλοι διηρέθημεν εις δύο παρατάξεις, εις τους νεωτεριστάς και τους συντηρητικούς. Εις τον Σύλλογόν μας υπό την επωνυμίαν «ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔ/ΛΩΝ ΔΥΤ. ΘΡΑΚΗΣ» διεξήχθησαν τότε σφόδρα συζητήσεις. Οι νεωτερισταί επέμειναν να στραφώμεν και ν' απευθυνθώμεν προς την Τουρκικήν Κυβέρνησιν, δια να ζητήσωμεν οικονομικήν τινά βοήθειαν, δια την βελτίωσιν της θέσεως μας και δια την στενοτέραν κατόπιν ταύτης αντιμετώπισιν των συνθηκών διαβιώσεώς μας. Ημείς οι συντηρητικοί διεφωνήσαμεν ριζικώς, ως προς την ακολουθητέαν γραμμήν. Δεν ηδυνάμεθα να συγχωρήσωμεν τους εαυτούς μας, κρούοντας άλλην θύραν, την στιγμήν καθ' ην ζώμεν εν Ελλάδι, είμεθα Έλληνες υπήκοοι και δι' ημάς υπάρχει μόνον το Ελληνικόν Κράτος. Εν τη επιμονή και επιθυμία μας τότε να απευθύνωμεν έκκλησιν προς την ελληνικήν κυβέρνησιν, δια την βελτίωσιν της θέσεως μας, διεχωρίσαμεν ημείς τας ευθύνας και την θέσιν μας έναντι της άλλης μερίδος των συνεδέλφων μας. Αύτη υπήρξεν η αιτία του διχασμού. Οι νεωτερισταί ενεργούντες τη υποδείξει και προτροπή του Προξενείου Κομοτηνής, κατόπιν αλεπαλλήλων μεταβάσεων των εις την Αγκυραν, επέτυχον να ψηφισθεί υπό της Κυβερνήσεως της Αγκυρας εις ειδικός νόμος συμφώνως προς τον οποίον λαμβάνεται πρόνοια δια τους εν τη Δυτική Θράκη Διδασκάλους. Ο νόμος ούτος εκδοθείς την 20/12/1960 αποτελείται εξ επτά άρθρων. Βάσει του Νόμου οι εν Δυτική Θράκη Διδάσκαλοι θα λαμβάνουν μίαν οικονομικήν ενίσχυσιν μηνιαίως, επί πλέον των αποδοχών των παρά της τουρκικής κυβερνήσεως. Λαμβάνεται ωσαύτως πρόνοια συνταξιοδοτήσεως αυτών μετά την συμπλήρωσιν ορισμένων ετών. Ο νόμος ούτος είναι δεσμευτικός δια τους ευεργετούμενους. Ειδικώτερον εις το 3ον και 4ον άρθρον διευκρινίζεται ότι θα τύχουν βοήθειας και συντάξεως οι διδ/λοι οι αποκηρύσσοντες τον παλαιoturκισμόν, οι οπαδοί και δη φανατικοί λάτρεις του Κεμαλικού Καθεστώτος εν Τουρκία. Η όλη διατύπωσις του νόμου απαιτεί από τους αμειβόμενους διδ/λους να εκτελούν ορισμένους έξωθεν διδομένας επιταγάς και παραγγελίας. Απαιτεί να αποβάλουν και αποξενωθούν από ωρισμένες συνήθειας, ήθη και έθιμα. Απαιτεί να γίνουν ολιγώτερον

θρησκευτικοί και να ελαττώσουν εις το ελάχιστον τας ώρας διδασκαλίας των θρησκευτικών, και του Κορανίου και άλλα. Αναλαμβάνουν την υποχρέωσιν να βοηθήσουν δι' όλων των μέσων και των δυνάμεών των δια την επικράτησιν του κεμαλισμού εις τους εν Δυτική Θράκη διαβιούντες Μουσουλμάνους. Είναι βέβαιον ήδη και κοινόν μυστικόν θα ελέγομεν ότι από της εκδόσεως του εν λόγω νόμου ενισχύονται οικονομικώς, μυστικώ τω τρόπω, παρά του προξενείου της Κομοτηνής. Έκτοτε επήλθεν οριστικός ο παραταξιακός διχασμός. Ολοέν το χάσμα διευρύνεται και κατέστη ήδη αγεφύρωτον. Το επίσημον κράτος επέτρεψεν όπως γίνη ελευθέρως και διαχωρισμός των σχολείων τόσον εις τας πόλεις όσον και εις τα χωρία και εγένετο. Ήδη ο προαναφερθείς Σύλλογος Μουσουλμάνων Διδ/λων διοικούμενος πάντοτε από νεωτεριστάς, κατέστη τυφλόν όργανον και φερέφωνον του τουρκικού προξενείου Κομοτηνής. Οι εκτελεσταί των κατευθυντηρίων γραμμών τυγχάνουν πάσης εξυπηρετήσεως και διευκολύνσεων. Αύτη είναι σήμερον η αληθής επικρατούσα κατάστασις. Ημείς οι υπογράφωντες το παρόν ανήκομεν εις τους συντηρητικούς και εκπροσωπούμεν το σύνολον τούτων, ανερχομένων εις 230 εις τους τρεις Νομούς Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου.

Ημείς απεκλείσθημεν των ευεργητημάτων του Τουρκικού Νόμου και δεν λαμβάνομεν το χορηγούμενον επίδομα. Παραγκωνίσθημεν και θεωρούμεθα αποδιοπομπαίοι. Δεν εκφράζομεν όμως λύπην και πικρίαν δια την τοιαύτην, εις βάρος μας διάκρισιν και μεροληψίαν, διότι πιστεύομεν ότι δι' ημάς υπάρχει το Ελληνικόν Κράτος. Ημείς πλην της υπηρεσίας του διδ/λου διδάσκομεν και το Κοράνιον και τας θρησκευτικάς μας παραδόσεις, εκτελούντες συγχρόνως και καθήκοντα θρησκευτικού λειτουργού. Ουδέποτε θα γίνωμεν αρνηταί της πίστεως και της Θρησκείας μας ουδέ θα αποξενωθώμεν από τα ήθη και τας επιταγάς του ιερού Κορανίου μας, έναντι υλικών ανταλλαγμάτων. Πιστεύομεν και διακηρύσσομεν απεριφράστως ότι η θρησκεία μας απολαύει ελευθερίας και σεβασμού παρά του επισήμου Κράτους. Ουχί δε μόνον ελευθερίαν θρησκείας αλλά και γλώσσης και σκέψεως και βουλήσεως έχομεν, ζώντες ως μειονότητα. Ταύτα πάντα διαπιστώνομεν, πιστεύομεν και διδάσκομεν εις μικρούς και μεγάλους. Εμείς εγεννήθημεν εις την Ελλάδα η οποία από αρχαιότατων χρόνων εδίδαξεν τους λαούς και αποτελεί το σύμβολον και την Κορωνίδα της ελευθερίας και της Δημοκρατίας.

Εκπληρώνομεν τας υποχρεώσεις μας αλλά διεκδικούμεν ελευθέρως και νομίμως τα δικαιώματά μας Σεβόμεθα και εφαρμόζομεν τους κειμένους Νόμους Ζώμεν εν αγάπη, σύμπνοια και ομονοία μετά των Ελλήνων. Το Ελληνικόν κράτος παρέχει εις ημάς καθημερινώς πλείστα όσα δείγματα φροντίδος, αγάπης, ελευθερίας και σεβασμού των δικαιωμάτων μας και προνομιακής εν πολλοίς μεταχειρήσεως. Ζώμεν εν δικαιοσύνη και ισονομία. Με ελεύθερον το φρόνημα και την συνείδησιν. Δια τον λόγο τούτο δεν αναγνωρίζομεν εις ουδένα ξένον το δικαίωμα να ασκή ψυχολογικήν βίαν, πίστην και εκφοβισμόν. Δεν επιθυμούμεν να γίνωμεν έρμαια και εκτελεσταί των επιταγών του Κεμαλικού καθεστώτος. Αι συνειδήσεις των ελευθέρων ανθρώπων δεν αξγοράζονται με χρήματα διότι αποτελούν τον έλεγχον και τον κριτήν των όσων πιστεύουν, των όσων λέγουν και όσων πράττουν. Αυτήν την τακτικήν δυστυχώς ακολουθούν οι νεωτερισταί. Την τακτικήν του εκφοβισμού, της καταπιέσεως, της απειλής, του προσηλυτισμού, με θεμιτά και αθέμιτα μέσα, του δελεασμού. Αντικειμενικός σκοπός αυτών είναι να εξαρθώσουν ημάς από τα σχολεία. Να παύσωμεν να είμεθα διδ/λοι και να μας αντικαταστήσουν δι' άλλων γηγενών, οίτινες εφοίτησαν εις τα Διδασκαλεία της Τουρκίας κατηχημένοι και εμπροτισμένοι με τας ιδέας του Κεμαλισμού. Θα είναι οι ίδιοι οι οποίοι θα ενσταλλάξουν στις αθώες και αγνές παιδικές ψυχές ό,τι και όπως τους παραγγεληθεί. Θα είναι οι ίδιοι οι οποίοι σαν δάσκαλοι θα ενσπείρουν νέας ιδέας εις την μειονότητα, θα εξάψουν πάθη και θα κλονίσουν την εμπιστοσύνην του συνόλου της φιλησύχου κα νομοταγούς μειονότητας προς το Ελληνικόν Κράτος. Προ ημερών η Ένωσις αύτη των Μουσουλμάνων διδασκόντων απέστειλεν έγγραφον εις την Νομαρχίαν Ροδόπης, ως εξωδίκως επληροφορήθημεν, δια του οποίου υποβάλλει την παράκλησιν όπως του λοιπού διορίζονται διδάσκαλοι εις τα σχολεία αποκλειστικώς οι έχοντες πτυχίον διδ/λου - φοιτήσαντες εις τα Διδασκαλεία της Τουρκίας. Έκδηλος η πρόθεσις και ο σκοπός της τοιαύτης ενεργείας.

Κύριε Πρόεδρε,

Επιτρέψατε να αναφέρωμεν εις Υμάς την κατάστασιν εις την οποία ευρισκόμεθα σήμερον και τα θέματα που μας απασχολούν. Επαναλαμβάνομεν και πάλιν ότι είμεθα πεπεισμένοι ότι θα εκτιμήσετε δεόντως ταύτα, θα τα μελετήσετε κα θα ρίψετε στοργικά και πατρικά το βλέμμα σας επάνω μας. Είμεθα και ημείς διδάσκαλοι και απευθυνόμενοι προς τον Πρόεδρον της Κυβερνήσεως και κατ' ευτυχίαν συγκυρίαν και Υπουργόν παιδείας. Απευθυνόμεθα προς Υμάς όστις περισσότερον παντός άλλοι πιστεύετε και απεδείξατε εμπράκτως ότι η παιδεία και ο διδ/λος αποτελούν την πρώτην υπόθεσιν του Έθνους.

α) Αι αποδοχαί μας αρχίζουν από 3.000 και δεν υπερβαίνουν τας 12.000 ετησίως. Και τούτο εις ορισμένας περιπτώσεις μόνον και εφ' όσον θα δυνηθώμεν να συλλέξωμεν τον σίτον παρά των κατοίκων των χωρίων, εις τα οποία υπηρετούμεν, και ο οποίος θα μας δώσει τα ανωτέρω πενιχρά ποσά. Συνάρτησι της ετησίας αμοιβής μας αποτελεί και η τιμή πωλήσεως του σίτου εκάστου θέρους.

β) Με την πενιχράν ταύτην αμοιβήν προσφέρουμεν την διτήν υπηρεσίαν μας του διδ/λου εις το σχολείον και του ιερέως εις το χωρίον γ) Οι πλείστοι εξ ημών στερούμεθα αγρών. Δεν έχουμε άλλους πόρους ζωής. Είμεθα υποχρεωμένοι με την λήξιν του σχολικού έτους να εργασθώμεν σκληρώς και ποικιλοτρόπως κατά τας διακοπάς δια να ανταποκριθώμεν εις τας ανάγκας της ζωής μας , αι οποίαι σήμερον είναι και γίνονται ολοέν τόσον πολλάί και ποικίλαι. δ) Όλοι μας είμεθα αρχηγοί πολυμελών οικογενειών. ε) Υπάρχουν μεταξύ ημών συνάδελφοι οι οποίοι διανύουν το 25ον και 30ον ετος υπηρεσίας. Γέροι ήδη καταβεβλημένοι , προσέφεραν το είναι τους Ελιωσαν δίδοντες φως. Σε λίγο θα είναι ανίκανοι να συνεχίσουν το μεγάλο και βαρύ έργο των. Αναλογίζονται οι ίδιοι , αναλογιζόμεθα και ημείς , τι θα απογίνουν; Πως θα ζήσουν τα ολίγα χρόνια που τους απομένουν ;Θα πρέπει να είναι καταδικασμένοι εις μαρασμόν εις δυστυχίαν και εις τον αργόν ας μας επιτραπέι να είπωμεν θάνατον. Ενώ σήμερον εις τη χώρα μας λειτουργούν τόσοι ασφαλιστικοί Οργανισμοί και ταμεία προνοούντα δι' όλας τας κοινωνικάς τάξεις και δι' όλα τα επαγγέλματα στ) Εισερχόμενοι μέσα εις την αίθουσαν διδασκαλίας και αντικρύζοντες τις αγνές ψυχές προσπαθούμεν να αφήσωμεν έξω τον άνθρωπον και να κρατήσωμεν μόνον το δάσκαλον Δεν το κατορθώνομεν όμως. Κλέπτουν την σκέψιν μας , οι βιοτικές μέριμνες. Πρέπει να ζήση η οικογένειά μας , τα παιδιά μας ό,τι πιο αγαπητόν έχομεν στον κόσμον τούτον .Είναι στιγμές , ενώ το σώμα μας είναι όρθιον , η ψυχή μας είναι γονατισμένη .Μία αντίθεσις κυριαρχεί. Τα καινούργια , ευπρεπή και συγχρονισμένα διδακτήρια σε κάθε χωριό και μέσα σε αυτά ο θλιμμένος και μαραζωμένος διδάσκαλος. Αισθανόμεθα πικρίαν και εντροπήν , όσας φορές είμεθα υποχρεωμένοι να ομολογήσωμεν την σκληράν αλήθειαν της πενιχρότατης αμοιβής μας. Εκδηλώνουν την συμπάθειαν προς ημάς πάντες εις όσους περιγράφομεν την εξαθλιωμένην κατάστασίν μας

ζ) Πιστεύομε ευσυνειδήτως ότι είμεθα διδάσκαλοι και παιδαγωγοί παιδιών που έχουν την Ελληνικήν υπηκοότητα και φιλοδοξούμεν να διαπλάσωμεν ψυχάς να διαμορφώσωμεν χαρακτήρας ώστε να γίνουν μεθαύριον νομιμόφρονες και νομοταγείς Ελληνες πολίται έτοιμοι να υπηρετήσουν την πατρίδα των , δημιουργικοί , προοδευτικοί πρόθυμοι και ικανοί να προσφέρουν θετικώς δια την πρόοδον και ευτυχίαν της Ελλάδος. Προ τριών ετών υπεβάλλαμεν σειράν υπομνημάτων προς τας προηγούμενας κυβερνήσεις εις τα οποία ανεφέραμε την δημιουργηθείσαν κατάστασιν και τα προβλήματά μας Ελάβομεν τη διαβεβαίωσιν ότι, τα αιτήματά μας εμελετήθησαν δεόντως , κατενοήθησαν παρά των αρμοδίων , ελαμβάνετο δε πρόνοια συνταξιοδοτήσεως και δι' ημάς. Δεν είδομεν ως πραγματοποιουμένην την διαβεβαίωσιν αυτήν. Καρπός των συνεχών αυτών υπομνημάτων μας υπήρξεν ενα μηνιαίον επίδομα εκ 300 δραχμών το οποίον λαμβάνομεν από του παρελθόντος έτους. Εξεφράσαμεν τας ευχαριστίας μας δια την χορήγησιν του εν λόγω επιδόματος το οποίον καίτοι πενιχρόν μας ανεκούφισεν ολίγον και μας εγέμισεν με χαράν και μας εγέννησεν την ελπίδα ότι απέστειλε την απαρχήν βελτιώσεως της θέσεώς μας. Εκφράζομεν ήδη την ζωηράν ανησυχίαν μας διότι διαπιστώνομεν μετά λύπης ότι το επίδομα τούτο επρόκειτο να δοθεί κανονικώς και συνάμα δεν μας ικανοποιεί δεόντως.

Εξοχώτατε Κύριε πρόεδρε,

Ατενίζομεν και προσβλέπομεν με αισιοδοξίαν και πολλές ελπίδας εις το πρόσωπό σας. Η έκκλησις μας αυτή , ειλικρινής φωνή μας , πιστεύομεν ότι θα εισακουσθεί. Απευθυνόμεθα προς υμάς με μίαν κρυφήν χαράν και ελπίδα , με ασυκράτητον αισιοδοξίαν , όπως εν τω εγνωσμένω υπέρ της παιδείας και των διδ/λων από την αγχώδη θέσιν μας. Τα αιτήματά μας περιορίζοντο εις τας εξής:

α) Όπως το χορηγούμενον από του παρελθόντος έτους παγιοποιηθεί και αυξηθεί εις βαθμόν ικανοποιητικόν. β) Όπως ληφθεί μέριμνα δια την συνταξιοδότησιν των διδασκάλων οι οποίοι θα συμπληρώνουν κανονικά έτη υπηρεσίας όπως προβλέπουν οι ελληνικοί Νόμοι δια τους δημοσίους υπαλλήλους. Ούτω δεν θα αισθανώμεθα μειονεκτούντες έναντι της άλλης παρατάξεως των συναδέλφων μας . Αντίθετα μάλιστα θα αισθανώμεθα υπερήφανοι , διότι αντέστημεν εις τον πειρασμόν της υλικής προσφοράς των , διότι αντέσχομεν εις την μέχρι σήμερον πενία μας , και τέλος ενικήσαμεν διότι εδικαιώθησαν τα αιτήματα. Τότε με αναπτρωμένον το φρόνημα και την προσωπικότητα αναγεννημένοι πνευματικώς και ψυχικώς θα επιδοθώμεν απερίσπαστοι και αφοσιωμένοι εις το μέγαλον έργον μας πιστοί εις την κείμενην Νομοθεσίαν.

Παρακαλούμεν Κύριε Πρόεδρε όπως δεχθείτε την έκφρασιν των απείρων ευχαριστιών της απείρου ευγνωμοσύνης μας και του βαθύτερου σεβασμού μας.

Ονοματεπώνυμο Διδ/λου Σχολείου και χωρίον Υπογραφή

Επονται υπογραφές.

Πηγή :Αρχεία Συλλόγου στο , Παναγιωτίδης Ναθαναήλ, Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας, Αλεξανδρούπολη 1996 σελ.54.

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Έτος	Μόνιμοι μετ. Προσ. μετανάστες	Ναυτικοί με Ελληνική σημαία	Επιστρέφοντες
1961	58837	26426	23950
1962	84054	26668	28654
1963	100072	35437	30038
1964	105569	47616	32741
1965	117167	59241	34663
1966	86896	61518	36686
1967	42730	59732	38058
1968	50866	64138	39544
1969	91552	67123	42505
1970	92684	70570	47202
1971	61745	75229	52576

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ)

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗ 1970-1972

Έτος	Μετανάστευση	Επιστροφή
1970	93000	23000
1971	62000	25000
1972	43000	28000

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ 1955- 1971

Έτος	υπερατλαντικές χώρες	ευρωπαϊκές χώρες	Δυτική Γερμανία
1955	19766	-	-
1956	23147	-	-
1957	14783	-	-
1958	14842	-	-
1959	13871	6713	-
1960	17764	26967	21500
1961	17336	39564	31107
1962	21959	60754	49532
1963	24459	74236	64662
1964	25327	79489	73343
1965	29035	87242	80569
1966	33093	53050	45494
1967	26323	15658	9730
1968	25891	23501	20201
1969	28425	62393	59000
1970	24156	68106	65283
1971	18690	42556	40057

Ανάμεσα στο 1961 και 1971 274694 αναχώρησαν προς τις υπερωκειάνειες χώρες και 606549 προς τις χώρες τη Δυτικής Ευρώπης από τους μετανάστες αυτούς η Δυτική Γερμανία απορρόφησε 538978 άτομα.

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Έτος	Αναχωρήσεις προς τη Δ. Γερμανία	Επιστροφές από Δ.Γερμανία.
1965	80569	39942
1966	45494	52856
1967	9730	46841
1968	20201	14103
1969	59000	8000

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

	1965	1966	1967
σύνολο	128192	97956	51184
αγρότες ανεπάγγελτοι υπηρεσίες	95092	81706	42140
μεταποίηση ορυχεία κατασκευές	31100	16250	9044

Πηγή : ΕΣΥΕ

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 1962-1971

Πρωτεύουσα 134448

Λοιπή Στερεά και Εύβοια 34239

Πελοπόννησος 85318

Επτανήσα 24092

Ήπειρος 57579

Θεσσαλία 50457

Μακεδονία 295847

Θράκη 56460

Νησιά Αιγαίου 45878

Κρήτη 26520

Πηγή : Νικολινάκος, Μάριος , *Οικονομική ανάπτυξη και μετανάστευση στην Ελλάδα*, Αθήνα 1974 , σελ.31 .**ΑΝΕΡΓΙΑ 1960-1971**

1960 86698

1961 76001

1962 74539

1963 69609

1964 64802

1965 64289

1966 64795

1967 83509

1968 73719

1969 66501

1970 48685

1971 30317

Πηγή. ΕΣΥΕ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

1961-1975 εξωτερική μετανάστευση 70681 (20% Θράκης)

1961 20%

1975 23% η παλιννόστηση 8156.

Από το 1966 έως το 1971 , μετακινήθηκαν από τη Θράκη στη χώρα 22920 εκ των οποίων 7660 στην Αθήνα (19% του συνολικού πληθυσμού της Θράκης) και 1975 (22% επί του συνολικού πληθυσμού της Θράκης). Ο ρυθμός μεταβολής του πληθυσμού της Θράκης από θετικός στην περίοδο 1951-1961 (ο,56%) μειώθηκε στο -0,77% το 1961-1971 και -0,99% το 1971-1975. (Πηγή : Απογραφή πληθυσμού κατοίκων 1971 τ.ΙΙΙ)

Την περίοδο 1951-1961 ο νομός Έβρου είχε ετήσιο ρυθμό αύξησης 1,10% , τη δεκαετία 1961-1971 είχε μείωση -1,25% και το διάστημα 1971 έως 1975 είχε μείωση -1,32% . Ο Νομός Ροδόπης είχε την περίοδο 1951-1961 0,32% ετήσια αύξηση , τη δεκαετία 1961-1971 -0,15% και το διάστημα 1971-75 -0,87% . Ο Νομός Ξάνθης είχε την περίοδο 1951-61 -0,03%, τη δεκαετία 1961-71 -0,77% και το διάστημα 1971 1975 -0,85%

Το 1951 ο αστικός πληθυσμός ήταν 23,1% το 1961 26,5% με μετακίνηση του χριστιανικού πληθυσμού στα αστικά κέντρα και παρουσιάζει μείωση των γεννήσεων. Ο αστικός πληθυσμός σε σχέση με τη αύξηση των γεννήσεων από τον αγροτικό (μειονοτικό) πληθυσμό .Ο αγροτικός πληθυσμός μειώθηκε 5% σε σχέση με το 15,28% της χώρας λόγω των μουσουλμανικών μειονοτήτων

που επικεντρώνονται κύρια στις αγροτικές περιοχές. Ο ημιαστικός πληθυσμός μειώθηκε την εικοσαετία 1951-1971 κατά 28,35% έναντι 14,14% της χώρας.

Το 1951 ο αστικός πληθυσμός στο Νομό Έβρου ήταν 13,1% , στο Νομό Ξάνθης 30,3% και το Νομό Ροδόπης 30,1% Στο Νομό Ξάνθης ο αγροτικός πληθυσμός το 1951 ήταν 66,1% στο Νομό Έβρου ήταν 57,3% και το Νομό Ροδόπης 57%. Ο ημιαστικός στον Νομό Έβρου το 1951 ήταν 29,6% και οφείλεται στην ύπαρξη κωμοπόλεων με πληθυσμό 2000 και 10000 κατοίκων

Το 1961 ο αστικός πληθυσμός στο Νομό Έβρου ήταν 22,1%, στο Νομό Ξάνθης 31% και το Νομό Ροδόπης 29,2% Στο Νομό Ξάνθης ο αγροτικός πληθυσμός ήταν 65,3% , στο Νομό Έβρου 58,8% και το Νομό Ροδόπης 58,6%. Ο ημιαστικός πληθυσμός στον Νομό Έβρου το 1961 ήταν 19,1%.

Το 1971 ο αστικός πληθυσμός του Νομού Έβρου ήταν 27,1%, στο Νομό Ξάνθης 32,6% και το Νομό Ροδόπης 29,9% Στο Νομό Ξάνθης ο αγροτικός πληθυσμός ήταν 63,5% στο Νομό Έβρου 52,8% και το Νομό Ροδόπης 60,1. Ο ημιαστικός πληθυσμός στον Νομό Έβρου το 1971 ήταν 20,1%

Ο Μέσος ετήσιος ρυθμός μετανάστευσης από το 1961 έως το 1970 ήταν 1,46% και το διάστημα 1971-1975 ήταν 0,90% Η παλιννόστηση αρχής γενομένης από το 1969 ήταν μόλις 2073 άτομα και από το 1971 έως το 1975 8156 Το (0,49%) σύνολο μετανάστευσης 70681(19,82% χώρα 12,06%) επί του πληθυσμού του 1961 παλιννοστούντες 10229 (2,87% χώρα 2,18%)

Από το 1961 έως το 1970 ο Νομός Έβρου παρουσιάζει μετανάστευση σε ποσοστό 63,03% του πληθυσμού του , ο Νομός Ξάνθης 19,23% και ο Νομός Ροδόπης 17,71,% .Από το 1971 έως το 1975 ο Νομός Έβρου εμφανίζει μετανάστευση σε ποσοστό 37,59% του πληθυσμού του , ο Νομός Ξάνθης 26,46% και ο Νομός Ροδόπης 35,95%. Η παλιννόστηση αυτό το διάστημα στο Νομό Έβρου ήταν 57,55% , στο Νομό Ξάνθης 20,80 και το Νομό Ροδόπης 21,65%.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μετανάστευσης από το 1961 , έως το 1970 ήταν στο Νομό Έβρου 2,04% , στο Νομό Ξάνθης 1,01% και το Νομό Ροδόπης 0,89% και από 1971 μέχρι το 1975 στο Νομό Έβρου 0,80% , στο Νομό Ξάνθης 1,18% και το Νομό Ροδόπης 0,97%. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός παλιννόστησης από το 1971 έως το 1975 , ήταν στο Νομό Έβρου 0,70%, στο Νομό Ξάνθης 0,34% και το Νομό Ροδόπης 0,33%.

Πηγή: ΕΣΥΕ Απογραφή πληθυσμού 1951, 1961 και 1971 τ.ΙΙΙ και Υπουργείο Συντονισμού (1977): Δημογραφικά μεταβολαί Θράκης 1961-1975 .Γραφείο περιφερειακής ανάπτυξης Θράκης. Κομοτηνή 1977

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΘΡΑΚΗ

1957 3042

1958 2990

1959 749

1960 1967

1961 2032

1962 3388

1963 8174

1964 6596

1965 7413

1966 5408

1967 1568

1957-1967 43727

1959 –1969 42128

1963 8174 (5720 είναι από το Νομό Έβρου , 1261 από το Νομό Ροδόπης και οι 1641 από το νομό Ξάνθης)

1964 6396 (4396 Έβρος, 1063 Ροδόπη και 1137 Ξάνθη)

1965 7413 (4842 Έβρος , 1177 Ροδόπη , 898 Ξάνθη)

1966 5408 (3704 Έβρος , 898 Ροδόπη , 806 Ξάνθη)

1967 1568 (1046 Έβρος, Ροδόπη 280 Ξάνθη 242)

Παρατηρούμε δηλαδή , ότι οι μετανάστες από τη Θράκη προέρχονται κυρίως από το νομό Έβρου , που είναι σε ποσοστό 95% χριστιανικός, ενώ της μετανάστευσης από τη Θράκη, υπολείπονται οι νομοί Ροδόπης και Ξάνθης , που έχουν μεγάλο ποσοστό κατοίκων μουσουλμάνων

Πηγή : Φωτακίδης Παναγιώτης, «Η ανάπτυξη της Θράκης», ΘΡΑΚΙΚΑ (1970), τόμος 44 σελ. 137-

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΘΡΑΚΙΩΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

-Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 κυκλοφορεί ο πρώτος δίσκος με τίτλο «ΕΓΩ ΘΑ ΠΑΩ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ»

«Εγώ θα πάω καλή μου μάνα, εγώ θα πάω στη Γερμανία .Ν αποχτήσω πολλές παράδες , να γυρίσω να αγοράσω σπίτι με ψηλά μπαλκόνια και τραχτέρι με τον πλούχο(Γεωργικό εργαλείο που το σέρνει ο ελκυστήρας για να οργώνει το χωράφι) να ουργώνω τα χωράφια.Θα αγουράσω καλή μου μάνα , θα αγουράσω καλή μου μάνα , θα αγουράσω και κουμπίνα να θερίζω τα σιτάρια .Να μην κλαις , καλή μου μάνα , να μην κλαις εγώ που φεύγω , έχω βαρεθεί τη φτώχεια».

-Κυκλοφορία στη δεκαετία του 1970 του δίσκου «ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΞΕΝΙΤΙΑΣ» όπου υπάρχει το τραγούδι

«Όποιος δεν έχει βάσανα και θέλει να αποχτήσει , εδώ στη μαύρη ξενιτιά να έρθει για να ζήσει Να ιδεί πως βγαίνει το ψωμί εδώ στα μαύρα ξένα, όποιος δεν ξενιτεύθηκε ποτές δε θα πιστέψει»

-Το 1982 κυκλοφορεί ο τρίτος δίσκος με τον τίτλο τραγούδι της ξενιτιάς Νο3 «ΤΗ ΦΤΩΧΙΑ ΔΕ ΤΗ ΦΟΒΗΘΗΚΑ ΜΟΝΟ ΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ»

«Εγώ στη φτώχεια έζησα , τη φτώχεια δε φοβήθηκα , μόνο τη Γερμανία Είκοσι χρόνια δούλεψα σκληρά στη Γερμανία εδούλεψα πολύ σκληρά , δούλεψα να κερδίσω Ορέ τη φτώχεια και τα βάσανα να κερδίσω Είκοσι χρόνια εδούλεψα εδώ στη Γερμανία ορέ στα είκοσι ένα εγονάπισα, αχ γονάπισα Κι έπεσα στο κρεβάτι.Τέσσερα χρονάκια , άρρωστος μ'έβαλαν βαριά δουλειά να κάνω , πολλές δουλειές μ' αλλάζανε αχ για να μ' εκδικηθούνε. Επέρασα εγώ πολλά , εδώ στη Γερμανία και κάθε μέρα αδελφι μου και κάθε μέρα που έκλαιγα κρυφά ,κρυφά από τα παιδιά μου»

Πηγή : Μπαμπαχμίδης Αναστάσιος ,«Το σύγχρονο δημοτικό τραγούδι της ξενιτιάς» , ΘΡΑΚΙΚΑ (1996-1997) , τεύχος 11 , σελ.199-217

Ποίημα με τίτλο «Γκασταρμπάιτερ» , γραμμένο από Θρακιώτη μετανάστη (χ.χ)

«Η τύχη σου γραμμένη πίσω από τα στέρια χρόνια ατελείωτα στη φτώχεια ξεχασμένα πικρά τα δάκρυα της μάνας και το κλάμα τα σωθικά σου πόνος και καημός γεμάτα και στον ορίζοντα ξάφνου το φως της σωτηρίας λάμπει ο δρόμος της χαράς και τη ελπίδας .πήρες τη στράτα που τραβάει στη ξενιτιτιά, έφτιαξες όνειρα και για τα μικρά σου παιδιά.Σε νέες χώρες και πολιτείες και χωριά έφτασες πως στους σταθμούς σε περίμεναν άνθρωποι δεν ξέχασες το καλώς όρισες σου είπαν , στον ξένο , και στον άγνωστο και σε συστήσανε ,εσέ , τον Γκασταρμπάιτερ στ ' αφεντικό.Υστερα έκαμες τη γνωριμία με τις μηχανές τις λέξεις βιομηχανία ακκόνρντ και βάρδια έμαθες να λες περισσευσες με τη δουλειά σου την παραγωγή και τις εξαγωγές χύθηκε άφθονο το χρήμα στους δρόμους με έλξεις μαγικές Κι ήσουν τώρα ευτυχής και είχες δουλειά και μέλλον σ' υγρές παράγκες έμενες , για την υγεία σου κανένα ενδιαφέρον έλεγε ήσουν υγιής , νέος και δυνατός σαν το λιοντάρι , αρρώστια σου ήταν άγνωστη , τώχες κρυφό καμάρι .Κι ήταν παρηγοριά τα λόγια σου .Θα μείνω λίγα χρόνια , για να κερδίσω λίγα χρήματα , για με και τα παιδιά και πέρασαν τα χρόνια δεν το κατάλαβες και παρέμεινες και κάθε μέρα ακούς φωνές και τους θορύβους από τις μηχανές. Και κάποια μέρα ήρθε ένα γράμμα από την πατρίδα πως πέθανε έλεγε πλέον γριά η δική σου μητέρα αλλά και φίλοι δεν υπήρχαν και σχεδόν καθόλου γνωστοί, ξέχασες στην ξενιτιά , δεν μέτρησες τα χρόνια από την αρχή.

»Και είναι ο πόνος δυνατός και τα δάκρυα πικρά απελπισμένος , δυστυχής στους δρόμους γυρίζεις καθημερινά και ψάχνεις φίλους για να μετριάσεις λίγο τον καημό όμως φίλοι δεν υπάρχουν για σε τον έρημο και μοναχό. Και από το κρεβάτι ένα πρωί δεν μπόρεσες να σηκωθείς ήσουν άρρωστος βαριά έλεγαν των γιατρών οι διαγνώσεις σε πήγαν στο νοσοκομείο για κάποια εντατική θεραπεία και χάθηκες δεν είδε κανείς μέσα στην απελπισία.Για πάντα ξεχασμένος εσύ με τις χιλιάδες τα όνειρα , ελπίδα για το μέλλον σου και την ζωή σου η ξενιτιά , μόνο τα αστέρια τώρα συνηθισμένοι μάρτυρες και σύντροφοι στο μνήμα σου κάθε βράδυ σε ρωτούν και δίνουν την απάντηση :Ποιος ήσουν ; Μήπως το ξέρεις τώρα, Σ' αυτή τη χώρα χωρίς πατρίδα και στην πατρίδα , και στην πατρίδα ρίζες καμιά ήσουν και μένεις στ' αληθινά ένας Γκάσταρμπάιτερ

Θόδωρος Αγαθαγγελίδης δημοτικός Σύμβουλος Νυρεμβέργης»
Πηγή Περιοδικό Ποντιακή Λύρα Νοέμβριος 1997

2^ο ΚεφάλαιοΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ
ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η επιβολή της στρατιωτικής δικτατορίας στην Ελλάδα αιφνιδίασε τόσο τους κοινοβουλευτικούς στο εσωτερικό, που θεωρούσαν την εκδήλωσή του, ως ένα σενάριο από το παλάτι, που αν θα πραγματοποιούνταν θα έστρεφε την την πολιτική κατάσταση προς το μέρος του, όσο και όλες τις ξένες μυστικές υπηρεσίες. Όπως αναφέρουν τα αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών της Μεγάλης Βρετανίας των ετών 1967-1968, η υπηρεσία πληροφοριών των ΗΠΑ, CIA, παραδέχθηκε ότι δεν είχε καμία καμία προειδοποίηση, γνώριζε ελάχιστα για τα άτομα που αποτελούσαν την ηγεσία της χούντας και περίμενε άλλη στρατιωτική επέμβαση, κατευθυνόμενη όμως από ανώτερους αξιωματικούς προγραμματισμένη αμέσως μετά τις εκλογές, που είχαν οριστεί για τις 28 Μαΐου του 1967. Στις ίδιες εκτιμήσεις αναφέρεται επίσης και ο τότε βασιλιάς Κωνσταντίνος που δεν γνώριζε τα γεγονότα καθώς πολλοί έμπιστοι αξιωματικοί του είχαν μετακινηθεί εκτός Αθηνών, λόγω μεταθέσεων. (1)

Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΙ Η ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΜΕ ΤΟ ΝΑΤΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Το πρώτο διάγγελμα των πρωτεργατών της πραξικοπηματικής κατάληψης της εξουσίας στην Ελλάδα 21ης Απριλίου τόνιζε *«από μακρού παριστάμεθα μάρτυρες ενός εγκλήματος το οποίον διαπράττετο εις βάρος του κοινωνικού συνόλου και του έθνους. Δεν απέμεναν πλέον άλλος τρόπος σωτηρίας από την επέμβαση του στρατού μας. Η επέμβασις αυτή βεβαίως αποτελεί εκτροπήν εκ του Συντάγματος, αλλ' η εκτροπή αυτή ήτο επιβεβλημένη δια την σωτηρία της Πατρίδος. Ποιοι είμεθα; Δεν ανήκομεν εις ουδέν πολιτικόν κόμμα και ουδεμίαν πολιτικήν παράταξιν είμεθα να ευνοήσωμεν εις βάρος της άλλης... Ελαυνόμεθα αποκλειστικώς από πατριωτικά κίνητρα και επιδιώκομεν να καταργήσωμεν την φαυλοκρατίαν... Μετά την παγίωσιν ομαλού ρυθμού και την δημιουργίαν των καταλήλων προς τούτο συνθηκών το ταχύτερον δυνατόν, θα επανέλθη η χώρα εις τον Κοινοβουλευτισμόν επί υγιούς βάσεως. Τότε η αποστολή της κυβερνήσεως θα έχη λήξει...»* (2)

Οι βασικοί στόχοι της χούντας ήταν :

«Η εξουδετέρωσις του κομμουνισμού, ο οποίος ηπειλεί νέον «γύρον» δια την πραγματοποίησιν των αμετακίνητων σχεδίων του περί υπαγωγής της πατρίδας μας εις τον ερυθρόν ολοκληρωτισμόν» .(3) *Ανάσχεσις της καταβαρθρωσεως της οικονομίας προς την οποία εφερόμεθα ολοταχώς εξ' αιτίας της φαυλότητος του πολιτικού κόσμου. Αναδιοργάνωσις εκ βάρθρων της Ελλάδος ως Κράτους γενικώς και ως πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής οντότητος. Ανύψωσις του βιοτικού επιπέδου του λαού, μειώσεως μέχρι εξαλείψεως της ανεργίας και δημιουργίας νέων ευκαιριών απασχολήσεως, διότι η οικονομική κατάστασις της χώρας καθ' ην σπιγμήν εγένετο η επανάστασις, είχε φθάσει εις οξύ σημείον. Η διατήρησις της επαναστασπικότητας του καθεστώτος»*. (4)

«Τα σπουδαιότερα επιτεύγματα της Εθνικής Επανάστασης» , από την πρώτη κιόλας περίοδο ήταν : «η κεραυνοβόλος εξάρθρωσις της ερυθράς συννομωσίας. Η εξουδετέτωσις του παλιοκομματισμού, η μεταβολή της Ελλάδος από οχλοκρατούμενης πριν χώρας εις όασιν ηρεμίας και τάξεως, η εκπόνησις , επιψήφισις και εφαρμογή του νέου συντάγματος.Εις τον οικονομικόν τομέαν, εξετελέσθη και εκτελείται σωρεία δημοσίων έργων , ελήφθησαν πλείστα μέτρα δια την δημιουργίαν εκσυγχρονισμένων συγκοινωνιών και επικοινωνιών εν Ελλάδι , επεδείχθη πλήρης κρατική συμπαράστασις προς τους εργαζόμενους, εξησφαλίσθη η παροχή δωρεάν παιδείας, εις τον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, εις τον τομέαν του τουρισμού, κατεβλήθη σοβαρά προσπάθεια ενισχύσεως και εξυγιάνσεως της τοπικής αυτοδιοικήσεως , επετεύχθη η εμπέδωσις του αισθήματος της τάξεως και ασφάλειας, εις τον τομέαν των αρχαιολογικών θησαυρών»

Όπως τόνιζε και ο ηγέτης της στρατιωτικής χούντας Γ.Παπαδόπουλος.

«δυνάμεθα τώρα όλοι οι Έλληνες να ατενίζωμεν το μέλλον με αυτοπεποίθησιν και αισοδοξίαν ιδιαίτερος δε οι νέοι χάριν των οποίων και έγινε η επανάστασις.Δια να ζήσουν να δράσουν , να διακριθούν , εις μίαν Ελλάδαν προοδευτικήν , ευημερούσαν , ασφαλή , δημοκρατικήν , απηλλαγμένην φόβων και απειλών. Ιδού δε διατί η 21η Απριλίου 1967 καθιερώθη ως νέα εθνική Ελληνική Εορτή. Ιδού διατί και αυτή θα πρέπει να εορτάζεται , επίσης με εθνικήν ανάτασιν , υψηλήν εξάρσιν και μεγαλοπρέπειαν από τον τωρινόν και τον αυριανόν Ελληνισμόν». (5)

Στις 27 Σεπτεμβρίου 1967 δίνει συνέντευξη ο πρώην πρωθυπουργός , Π.Κανελλόπουλος, αντικρούοντας το επιχείρημα ότι η χώρα ήταν υπό κομμουνιστική απειλή , ανατρέποντας το κύριο επιχείρημα της χούντας για την επεμβασή της . Εκεί επεσήμαινε τα εξής :**Από της 21ης Απριλίου σιωπούν εις την Ελλάδα όσοι προ της ημερομηνίας αυτής ήσαν περισσότερον του δέοντος ομιλητικοί. Εννοώ τους πολιτικούς άνδρας. Υπεχρεώθησαν να σιωπήσουν .Ο Τύπος δεν δικαιούται να δημοσιεύσει τας σκέψεις των , ούτε να αναφέρει καν το όνομά των. Εάν επεχείρουν να επικοινωνήσουν κατ' άλλον τρόπον με τους Έλληνας πολίτας , θα παρεπέμποντο εις το στρατοδικείον.Δεν πιστεύω ότι απετράπη με το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου μέγας άμεσος κίνδυνος. Οιαδήποτε και αν επρόκειτο να είναι η έκβαση των εκλογών που εματαιώθησαν , η δημοκρατία και ο κοινοβουλευτισμός θα εξησφάλιζον οπωσδήποτε τα μεγάλα εκείνα περιθώρια σωτηρίων εξελίξεων, τα οποία λείπουν ακριβώς μόνο από τα αυταρχικά καθεστώτα. Με το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου όχι μόνον δεν ηξησφαλίσθη η ομαλή μελλοντική ζωή του Ελληνικού Έθνους αλλά φοβούμαι αντιθέτως ότι εισήλθεν η χώρα εις περίοδον ανεξέλεγκτων επεξεργασιών της κοινής γνώμης , ιδία της συνειδήσεως των νέων, επικίνδυνων σπασμών και απρόβλεπτων αιφνιδιασμών.... Εάν δεν αποκαταστασθεί ταχέως το καθεστώς της ελευθερίας , η χώρα θα εκτεθεί εις κινδύνους που θα κλονίσουν και είναι δυνατόν να ανατρέψουν τα πάντα». (6)**

Σε ανάλογες δηλώσεις προέβη και ένας άλλος πρώην πρωθυπουργός, ο Γ. Παπανδρέου, ο οποίος σε συνέντευξή του, στις 21/4/1968 ο Γ. Παπανδρέου έλεγε: ***Η ημέρα αναστάσεως του Κυρίου συμπίπτει εφέτος με την επέτειο της σταύρωσης του λαού μας. Η αλήθεια είναι ότι προς ματαίωσιν της ιδικής μας εκλογικής νίκης κατεσκευάσθη ο μύθος του κομμουνιστικού κινδύνου, και επεχειρήθηκε το πραξικόπημα... Ψεύδος εχρησιμοποίησεν η χούντα προς κατάληψιν της αρχής. Το ψεύδος της επικείμενης κομμουνιστικής επαναστάσεως και τώρα χρησιμοποιεί νέον ψεύδος προς παραμονήν της. Χρησιμοποιεί την απάτην του επικείμενου δημοψηφίσματος επί του νέου Συντάγματος. ... Απευθύνομεν προς τον ελεύθερον κόσμον, τους λαούς και τας κυβερνήσεις του. Ζητούμεν και την ιδική των αλληλεγγύην και συμπαραστάσιν..... Ο ελεύθερος κόσμος, με αυτήν την πρωτοβουλίαν, και θα τιμήση, και θα προστατεύση τον εαυτόν του. Θα καταστή άξιος του ονόματός του».*** Ο Γ. Παπανδρέου μετά το μήνυμα του συνελήφθη, από τη χούντα Οι νατοϊκές μυστικές υπηρεσίες και ιδιαίτερα η αμερικανική θέλησαν να εξακριβώσουν τη φυσιογνωμία, τους στόχους των πραξικοπηματιών, αφού λάμβαναν υπόψη και το ενδεχόμενο να ήταν επικεφαλής ενός ***«κομμουνιστικού κινήματος»***. Την 21η Απριλίου μιλώντας στον αεροπορικό ακόλουθο της πρεσβείας των ΗΠΑ T Rozedal, ο εκ των πρωτεργατών του πραξικοπήματος Σ. Παττακός και ο σμήναρχος Γ. Σκαρμαλιωράκης είπαν πως, ***«είχαν εξακριβωμένες πληροφορίες ότι οι κομμουνιστές προετοίμαζαν διαδηλώσεις, απεργίες και γενικώς μια κατάσταση χάους στην Αθήνα, το Σάββατο 22 Απριλίου και τη Θεσσαλονίκη, την Κυριακή 23 Απριλίου. Το πραξικόπημα έγινε, για να διασφαλιστεί η εσωτερική ηρεμία, η πίστη στον βασιλέα και η αφοσίωση της χώρας στο NATO και τους δυτικούς συμμάχους της».*** (7)

Οι σύμβουλοι του αμερικανού προέδρου L. Johnson, δεν αντιμετώπιζαν αρνητικά τις εξελίξεις και συμφώνησαν με τον πρεσβευτή των ΗΠΑ στην Αθήνα, F. Talbot, ότι θα έπρεπε να περιμένουν πως θα διαμορφωθεί το σκηνικό για να εκφράσουν δημοσίως τις απόψεις της αμερικανικής κυβέρνησης. Ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, G Rostow έστειλε σημείωμα στον πρόεδρο των ΗΠΑ το πρωί της 21ης Απριλίου στον οποίο διατύπωνε την άποψη ότι ***«οι πραξικοπηματίες έχουν δώσει διαβεβαιώσεις για την πίστη τους στο NATO και συνεπώς δεν είναι πιθανόν να έχουμε σύντομα αλλαγές στην εξωτερική πολιτική»***. Την ίδια μέρα όμως το αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών θεωρούσε πως δε θα έπρεπε να γίνει καμία επίσημη δήλωση γιατί ενδεχομένως να προκαλούσε ***«βίαιες αντιδράσεις εναντίον των πραξικοπηματιών»***, συμβουλευόντας τον πρόεδρο L. Johnson να κινηθεί προς αυτήν την κατεύθυνση. Το απόγευμα της 21ης Απριλίου ο βασιλιάς Κωνσταντίνος, όρκισε πρωθυπουργό τον δικαστικό Κ. Κόλλια, υπουργό Άμυνας τον αρχηγό του Γενικού Επιτελείου Σ. Σπαντιδάκη, Υπουργό προεδρίας, τον Γ. Παπαδόπουλο, Υπουργό Εσωτερικών τον Σ. Παττακό και Υπουργό Συντονισμού τον Ν. Μακαρέζο. Ο αμερικανός πρέσβης F. Talbot βρέθηκε προ τετελεσμένου γεγονότος και έκρινε σωστό να αναγνωρίσει ως νόμιμη την νέα στρατιωτική κυβέρνηση, εφόσον την είχε ορκίσει ο βασιλιάς στον οποίο και ήταν διεπιστευμένος, έτσι οι αμερικανοί αποφάσισαν να συνεργαστούν με τη νέα κυβέρνηση, την οποία χαρακτήρισαν ***«νόμιμη»***. Οι ΗΠΑ, με δήλωση του Υπουργού Εξωτερικών Dean Rusk στις 28/4/1967, θα υποστηρίξουν, τα εξής: ***«παρακολουθήσαμε από κοντά την κατάσταση στην Ελλάδα από την περασμένη Παρασκευή που ανέλαβαν την εξουσία οι στρατιωτικοί. Βρίσκω ενθαρρυντική την πρώτη δημόσια δήλωση του βασιλιά Κωνσταντίνου Β' με την οποία ζητεί σύντομη επιστροφή***

σε κοινοβουλευτική κυβέρνηση.Νιώθω ικανοποίηση διότι η Ελλάδα θα συνεχίσει τη σταθερή της υποστήριξη στο NATO . Σημειώνω επίσης πως ο Υπουργός Γ.Παπαδόπουλος είπε στη χθεσινή συνέντευξη τύπου πως πρόσωπα της πολιτικής ηγεσίας της Ελλάδας που είναι υπό κράτηση θα αφεθούν ελεύθερα εντός των ημερών.Ο πρεσβευτής μας Τάλμποτ μετεβίβασε στη νέα κυβέρνηση καθαρά , χωρίς περιθώρια παραξήγησης , το ενδιαφέρον μας για την ασφάλεια των πολιτικών κρατουμένων .Έλαβε διαβεβαίωση ότι είναι καλά» . (8)

Το χουντικό καθεστώς αναγνωρίστηκε , τόσο από τις ΗΠΑ , με την παράπανω δήλωση , αλλά και μετά το βασιλικό πραξικόπημα (9), από τους υπόλοιπους συμμάχους της Ελλάδας στο NATO , όσο ,και παρά την κριτική που δεχόταν, και από το ανατολικό μπλοκ. Οι ΗΠΑ και το NATO θα στηρίξουν το νέο καθεστώς , αφού η παρατεταμένη πολιτική αστάθεια στην Ελλάδα, θα είχε επιπτώσεις στα στρατηγικά συμφέροντά τους, ενώ η εκδήλωσή του, συνέπεσε με την αυξανόμενη κρίση στη Μέση Ανατολή, μια και η σοβιετική παρουσία στην περιοχή απαιτούσε συνοχή της νοτιοανατολικής πτέρυγας της Συμμαχίας .(10)

Οι ΗΠΑ θα συνεχίσουν την ίδια πολιτική σχετικά με τα αμερικανικά και νατοϊκά συμφέροντα στην περιοχή , υμνώντας τη στρατηγική θέση της Ελλάδας και της Τουρκίας , ως **«αδιαίρετος κρίκος ασπίδας και άμυνας»** έναντι του Συμφώνου της Βαρσοβίας και των στόχων του. Στις 22/9/1970 το Αμερικανικό Εθνικό συμβούλιο Ασφαλείας ήρε την απαγόρευση για πώληση όπλων στην Ελλάδα με το αιτιολογικό ότι **«η Ελλάς προσφέρει στρατιωτικά πλεονεκτήματα εις το NATO και τις ΗΠΑ, τούτο κατέστη ιδιαίτερος εμφανές , κατά την πρόσφατον περίοδον λόγω των γεγονότων εις την Μέσην Ανατολήν** .Παράλληλα , οι ΗΠΑ επισήμαναν ότι **«Αι αμερικανικαί υποχρεώσεις έναντι της Ελλάδος και της Τουρκίας βασίζονται επί της στρατηγικής σημασίας των εθνών αυτών τόσοσιν δια τας Ηνωμένας Πολιτείας , όσον και δια την συμμαχίαν του NATO.Η γεωγραφική θέσις της Ελλάδος και της Τουρκίας καθιστούν αμφοτέρας σημαντικά εμπόδια εις τας σοβιετικάς προσπάθειάς εξαπλώσεως εις την περιοχίν της Ανατολικής Μεσογείου. Ως το ισχυρότερον μέλος της συμμαχίας αι ΗΠΑ έχουν επωμισθή το πρωταρχικόν βάρος εις την παροχίν προς την Ελλάδα και την Τουρκίαν στρατιωτικής βοήθειάς αναγκαίας δια την ήρησιν των υποχρεώσεών των προς το NATO».**Επροτιμήσαμε να συνεχίσωμεν τας σχέσεις με το νέο καθεστώς διότι αυτή η πορεία δράσεως παρείχε το μόνον μέσον ασκήσεως επικοδομητικής επιρροής υπέρ της επανόδου εις συνταγματικόν κοινοβουλευτικόν πολίτευμα». (11)

Δια του αρχηγού των ενόπλων δυνάμεων του NATO , στρατηγού Goodpaster , οι ΗΠΑ και το Βορειοατλαντικό Σύμφωνο δήλωναν για τη στρατηγική θέση της Ελλάδας την οποία και θα διαφύλλατε το NATO , έστω και αν στη χώρα υπήρχε στρατιωτικό καθεστώς: **«η Ελλάς έχει κοινήν συνοριακήν γραμμίν με κομμουνιστικάς χώρας , ως και θάλασσας , δια των οποίων πρέπει να διέρχωνται σοβιετικά πλοία και εφόδια κατευθυνόμενα προς την Μεσόγειον από την Μαύρην Θάλασσαν.Εκ του λόγου αυτού, η Ελλάς έχει ιδιαίτεραν σημασίαν δια την άμυναν της Ανατολικής Μεσογείου. Εις ην περίπτωσιν η Ελλάς δεν θα ήτο μέλος του NATO ,η Ανατολική Μεσόγειος θα ήτο απομονωμένη και εκτεθειμένη οπότε αι σοβιετικαί δραστηριότητες εις τον νότιον τομέαν της συμμαχικής διοικήσεως της Ευρώπης θα διηκολύνοντο μεγάλως , αι συγκοινωνίαί και αι γραμμαί εφοδιασμού της συμμαχίας θα ηπειλούντο σοβαρώς εις**

περίπτωσιν κρίσεως και ο εφοδιασμός της Ευρώπης με καύσιμα θα διεκόπτετο και πέραν της γεωγραφικής θέσεως της Ελλάδος ο ελληνικός στρατός αποτελεί σημαντικό παράγοντα ισορροπίας δυνάμεων». (12)

Σε έκθεσή του, το 1968, προς την υποεπιτροπή Εξωτερικών Σχέσεων της αμερικανικής βουλής ο βοηθός αναπληρωτής υπουργός T.Noges αναφέρει τις σκέψεις της αμερικανοϊκής πολιτικής, για την Ελλάδα, που η τύχη της παραμένει συνδεδεμένη με την Τουρκία

«Το παρόν ελληνικόν καθεστώς είναι τελείως προσκολλημένο στην αρχή της συμμετοχής του στο NATO. Η συμμαχία με το NATO παραμένει ο ακρογωνιαίος λίθος της εξωτερικής και στρατιωτικής πολιτικής της Ελλάδας. Η Ελλάς είναι για το NATO μια χώρα κλειδί και για να εκπληρωθούν οι σκοποί του NATO η Αμερική οφείλει να διατηρή στενές στρατιωτικές σχέσεις με την Ελλάδα. Αυτή η θέση υφίστατο και απέναντι όλων των κυβερνήσεων που διοίκησαν την Ελλάδα από το 1952. Αλλά η σημασία της Ελλάδας προεκτείνεται καταφανώς τώρα και στη Μεσόγειο. Στα προηγούμενα χρόνια του NATO, η αμυντική προσοχή της Ελλάδος ήταν στραμμένη προς Βορράν για το ενδεχόμενο μιας εχθρικής επιθέσεως δια μέσου της Μακεδονίας και Θράκης. Σήμερα πέραν από την διατήρηση αυτής της παραδοσιακής στρατηγικής, η Ελλάς καλείται να στρέψη την προσοχήν της και προς Νότον και να προσθέση την παρουσία της στην αντιμετώπιση της προσκλήσεως που αντιπροσωπεύει εκεί η σοβιετική ναυτική δύναμις.

»Αν χαθή η Ελλάς για το NATO, ή να εξασθενίση η δύναμις της σε βαθμό ώστε να μην παίξη πια έναν ενεργητικό ρόλο στην Ανατολική Μεσόγειο, η Τουρκία μπορεί να απομονωθή από την υπόλοιπη συμμαχία και να γίνη στόχος αυξανόμενης πιέσεως από την Σοβιετική Ένωση. Η Τουρκία έχει έναν από τους μεγαλύτερους στρατούς του NATO, αλλ' όμως δεν μπορεί να αποτελέση μια ασφαλή πτέρυγα του NATO σε περίπτωση επιθέσεως εναντίον της του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Η Ελλάς ομοίως, αν η στρατιωτική της θέση εξασθενήση, μπορεί να υποκύψη σε μια στρατιωτική ή πολιτική επίθεση του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Η απώλειά της θα εσήμαινε για το NATO κλονισμό του συστήματος αεροπορικών και ναυτικών βάσεων και των τηλεπικοινωνιακών διευκολύνσεων μεταξύ του κέντρου της συμμαχίας και της Νοτιανατολικής της πτέρυγος και θα διετάρασσε σοβαρά τον παρόντα συσχετισμό δυνάμεων μεταξύ Ανατολής και Δύσεως. Η στρατηγική σημασία της Ελλάδας για την Δυτική ασφάλεια δεν μπορεί να υποτιμηθή. Χωρίς την Ελλάδα, η Τουρκία θα κινδυνεύση, η Ανατολική Μεσόγειος θα ανοίξη ακόμη περισσότερο στην σοβιετική επέκτασι και η Δυτική επιρροή στην Μέση Ανατολή με τα πετρέλαιά της θα χαλαρώση». (13)

Το 1971 ο υφυπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ T Sisko έλεγε ότι *«πρέπει να έχωμεν κατά νουν ότι η Ελλάδα είναι ένας πιστός σύμμαχος εις το ΝΑΤΟ. Ο Ελληνικός λαός τρέφει μεγάλην αγάπην δια την Αμερικάνη και τον αμερικανικόν λαόν. Η Ελλάδα είναι σημαντική διας τας Ηνωμένας Πολιτείας ως τμήμα της νοτίου πτέρυγος του ΝΑΤΟ»*. (14)

Ο αντιπρόεδρος των ΗΠΑ S. Agnew σε επίσκεψή του , το ίδιο έτος στο Ιράν , την Τουρκία και την Ελλάδα δήλωνε κατά την αναχώρησή του από την Αθήνα : *«Δεν χωρεί δί'εμέ η παραμικρά αμφιβολία δια την στρατηγικήν αξίαν της Ελλάδος. Αι ελληνικαί νήσοι κυριαρχούν της ανατολικής Μεσογείου και της εισόδου εις τα τουρκικά Στενά και την Μαύρην Θάλασσαν . Με τη διαρκώς αυξανόμενη παρουσίαν του σοβιετικού στόλου εις την Μεσόγειον , η Ελλάδα αποτελεί απαραίτητον γραμμίν αμύνης. Ωρισμένοι από τας βάσεις εις την Ελλάδα είναι αναντικατάστατοι από πλευράς σημασίας δια την ασφάλειαν των Ηνωμένων Πολιτειών»*. (15)

Από τις πρώτες μέρες που εγκαθιδρύθηκε στην εξουσία η χούντα , συνέχισε την προδιαγεγραμμένη πορεία της χώρας στη συμμαχία τονίζοντας πως η *«Ελλάδα , ως ελεύθερον και υπερήφανον έθνος , έχει σκοπό να παραμείνει σταθερά πιστή στις υποχρεώσεις της στο ΝΑΤΟ και τους Δυτικούς της συμμάχους. Η Εθνική κυβέρνησις φιλοδοξείνα καταστήση την Ελλάδα απόρθητον έπαλξιν εις τα πλαίσια του ΝΑΤΟ και φρουρόν του Δυτικοευρωπαϊκού πολιτισμού εις την γωνίαν ταύτην της Ευρώπης»*. (16)

Η χώρα θα διεκδικούσε τα δικαιώματά της *«ως ισότιμο μέλος στις συμμαχικές της σχέσεις»*, ενώ γινόταν και αναφορά για την Κύπρο, διακηρύσσοντας ότι σκοπός της ήταν *«να οδηγήση , δια διαπραγματεύσεων και της ειρηνικής οδού , το μέγα εθνικό θέμα , το Κυπριακόν εις ευτυχή λύσιν : την ένωσιν της Κύπρου μετά της Μητρός Ελλάδος , χωρίς εντεύθεν να παραγνωρίζη τα δικαιώματα της μειονότητας»* .

Οι χουντικοί δεν απέκρυψαν τη πρόσδεσή τους στην ατλαντική Συμμαχία και ιδιαίτερα στους Αμερικανούς . Ο Γ. Παπαδόπουλος με κάθε ευκαιρία , διακηρύσσει την αφοσίωση του καθεστώτος στο ΝΑΤΟ και δεν παρέλειπε τις επιθέσεις κατά του *«παγκόσμιου κομμουνισμού και του σοβιετικού ολοκληρωτισμού»*. Σε επιστολή του ,στις 6 Ιανουαρίου 1968, στον πρόεδρο των ΗΠΑ μέσω του ελληνοαμερικανού επιχειρηματία T. Pappas, ο Παπαδόπουλος ανέπτυξε *«τα αίτια , τις προοπτικές και τους στόχους της Επανάστασης της 21ης Απριλίου»*, επισημαίνοντας : *«η Ελλάδα θα ήταν δέσμια του Σιδηρού Παραπετάσματος , εάν οι ΗΠΑ δεν είχαν βοηθήσει την καταταλαιπωρημένη χώρα μου. Η επανάσταση πραγματοποιήθηκε , ενώ η Ελλάδα βρισκόταν στο χείλος εμφυλίου πολέμου, που θα ήταν το βέβαιο αποτέλεσμα των εκλογών που είχαν προγραμματιστεί για τις 28 Μαΐου. Αυτές οι εκλογές όποιο και αν ήταν το αποτέλεσμά τους δεν θα είχαν λύσει την κρίση. Ανθιέτως, θα την είχαν οδηγήσει σε εκρηκτική κλιμάκωση. Μέσα σε όλο αυτό το εφιαλτικό και χαώδες σκηνικό, η μόνη οργανωμένη δύναμη , πλην του στρατού ήταν το κομμουνιστικό κόμμα. Η ειλικρινής μας αφοσίωσή μας στους συμμάχους και στις αρχές του Ελεύθερου Κόσμου θα βρουν την κατάλληλη αναπόκριση από την πλευρά της κυβέρνησης των ΗΠΑ»*. (17)

Και ο προσκείμενος στο στρατιωτικό καθεστώς , τύπος, υμνεί το ΝΑΤΟ και μιλά *«για την Ελλάδα σαν την πιο πιστή και αφοσιωμένη σύμμαχο των ΗΠΑ»*. Από την άλλη , οι ευρωπαϊκές χώρες δέχονται κατηγορίες ότι *«δεν κατανοούν την φύση της κομμουνιστικής απειλής κατά του*

Δυτικού κόσμου» , και τις καλεί «σε αγώνα εναντίον της Ανατολής». Η Ελλάδα θεωρείται σαν «πρότυπο Δυτικού έθνους και σαν πρωτοπόρος κοινωνικοπολιτικός οργανισμός , ικανός να αντιμετωπίσει την κομμουνιστική πρόκληση».

Στις 22 Ιουλίου 1967 μετά την επίσκεψη του αντιπροέδρου των ΗΠΑ και μετέπειτα πρόεδρου Νίχσον στην Ελλάδα, η χούντα σε ανακοίνωσή της τόνιζε :**«οι σύμμαχοι που προ της Επανάστασης είχαν αρχίσει να διατυπώνουν αμφιβολία δια την σταθερότητα της χώρας μας και την δύναμιν αντιστάσεως της έναντι του κομμουνισμού , οφείλουν να έχουν επανακτήσει την προς αυτήν εμπιστοσύνην διότι όχι μόνον έσωσε την Ελλάδα αλλά και την νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ από κατάρρευσιν».**

Ένα από τα επίσημα έντυπα όργανα της χούντας, η Νέα Πολιτεία , με τη σειρά της ανέφερε: **«τη μεγάλη υπηρεσία την οποία προσέφεραν εις τον ελεύθερον κόσμον η Επανάστασις είναι ότι επανέφερε την Ελλάδα εις τους κόλπους της Ατλαντικής συμμαχίας και ότι το ΝΑΤΟ την αντιλαμβάνεται και την εκτιμά απολύτως , αυτήν την υπηρεσία» (5/2/1969) , ενώ εκ των πρωτεργατών του πραξικοπήματος , ο Σ. Πατακός δήλωνε ότι «η Ελλάς είναι το προκεχωρημένον φυλάκιον της Δύσεως». (18)**

Ο θεωρητικός της χούντας Γ.Γεωργιάδης καθόριζε τις αρχές της χούντας . **«η Ελλάς είναι Δύσις η Ελλάς είναι μητέρα της Δύσεως .Ένας ελεύθερος κόσμος που δεν περικλείει στους κόλπους της την Ελλάδα είναι αδιανόητος.Και είναι επίσης κάτι το αδιανόητο μια Ελλάς έξω από τον κόσμο αυτό. Ξέρουμε ότι έξω από το ΝΑΤΟ ενεδρεύουν θανάσιμες απειλές .Η Ελλάς είναι ΝΑΤΟ .Με τη Δύσι , η χώρα μας δεν συνδέεται μόνο με κοινές παραδόσεις , κοινές αξίες , κοινό τρόπο ζωής και κοινά ιδανικά. Συνδέεται επίσης και με κοινά συμφέροντα , κοινές επιδιώξεις και κοινούς κινδύνους.**

Αποτελούμε μέλος ζωντανό και δραστήριο του ενιαίου αμυντικού συστήματος της Δύσεως. Βεβαίως παίρνουμε πολλά από το ΝΑΤΟ:ιδίως εγγυήσεις για την ασφάλειά μας.Αλλά του δίνουμε πολλά :χώρο πολύτιμο και υπέροχες ένοπλες δυνάμεις.Η Ελλάς είναι συνεργασία . Ανήκουμε στη Δύσι και στο ΝΑΤΟ αλλά θέλουμε συνεργασία με κάθε χώρα ανεξάρτητα από το κοινωνικοπολιτικό της σύστημα». (19)

Ένας άλλος θεωρητικός της χούντας, ο Βύρων Σταματόπουλος, υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ, εξηγήσε ότι η 21η Απριλίου **«επραγματοποίησε την αλλαγή και εις την εξωτερικήν πολιτικήν της χώρας»** και έλεγε ότι αυτή η αλλαγή δεν ήταν αλλαγή **«ενός κηδεμόνος δι'άλλου»** . Η αλλαγή ήταν **«εις τους τρόπους ασκήσεως της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Και οι τρόποι αυτοί κατάφεραν ώστε η Ελλάδα από πτωχός συγγενής της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας να μεταβληθή εις ένα των κυριοτέρων στηριγμάτων του αμυντικού οικοδομήματος του ελεύθερου κόσμου, ο ρόλος της Ελλάδος εις την αμυντικήν οργάνωσιν του Ελευθέρου Κόσμου κατέστη πρωταρχικός».** (20)

Η αφοσίωση στο ΝΑΤΟ επιδεικνύεται συνεχώς: **«Πολύπλευρος και πολυσήμαντος υπήρξεν η βοήθεια ήν μέχρι σήμερα ενδέχθη η Ελλάς,εν τω πλαισίω των συμμαχικών προγραμμάτων βοήθειάς , τα οποία κατά καιρούς εκπονεί και εφαρμόζει η Ατλαντική Κοινότης με πρωτοργόντας Ηνωμένας Πολιτείας της Αμερικής.....Δια το λόγον αυτόν κάθε υγειώς σκεπτόμενος Έλληνας δεν δύναται παρά να αισθάνεται πηγαίαν ευγνωμοσύνην προς τους μεγάλους συμμάχους του**

λαούς οίπνες ουδεμίαν παρέλειψαν ευκαιρίαν προς παντοειδή ενίσχυσιν της Ελληνικής οικονομίας και γενικώς του τόσου δοκιμασθέντος ηρωικού λαού μας» .(21)

Η χούντα έδινε προτεραιότητα και μεγάλη σημασία στην ελληνοτουρκική φιλία, αφού οι δύο χώρες με τεράστια γεωπολιτική και γεωστρατηγική αξία, κρατούσαν σημαντική θέση στο αμερικανικό και νατοϊκό στρατηγικό σύστημα . Οι δύο γειτονικές χώρες θα έπρεπε να έχουν τις καλύτερες δυνατές σχέσεις, εξυπηρετώντας αυτά τα συμφέροντα. Η χούντα στην Ελλάδα έκανε το παν για να ανταποκριθεί έναντι του ΝΑΤΟ, όταν η Τουρκία διασφάλιζε τόσο τη θέση της στη βορειοατλαντική συμμαχία , αλλά παράλληλα λάμβανε βοήθεια από τη ΕΣΣΔ ύψους 200 εκατομμυρίων δολαρίων .

Η στρατιωτική κυβέρνηση στην Ελλάδα, είχε σαφείς επιδιώξεις στην εξωτερική της πολιτική που ταυτιζόταν με τα νατοϊκά συμφέροντα , που λάμβαναν σοβαρά υπόψη , όμως και τα τουρκικά. Ο επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής της χούντας , στο χρονικό διάστημα 1967-1970 , ο πρώην πρωθυπουργός Π Πιπινέλης , αναφέρει για τις προτεραιότητες που θα είχε το στρατιωτικό καθεστώς : **«αι διακοινοτικά συνομιλίας εν Κύπρω μεταξύ Κληρίδη και Ντεκτάς διεκόπησαν ως επισήμως εδηλώθη , προσωρινώς.Εκ της συνεκτιμήσεως όμως ορισμένων αντιδράσεων δύναται να συναχθή ότι προσέκρουσαν και πάλιν εις την αδιαλλαξίαν της τουρκικής μειονότητας. Πάντως είναι λυπηρόν , ότι το πείσμα ωρισμένων αδιάλλακτων παραγόντων των Τουρκοκυπρίων δηλητηριάζει τας σχέσεις μας με την σύμμαχον γείτονα , μίαν χώραν της οποίας τα γενικώτερα εθνικά της συμφέροντα την φέρουν αναποτρέπτως προς ημάς.»** Η Ελλάδα κατανοεί γιατί η Τουρκία απολαμβάνει πάντα προνομιακής οικονομικής και στρατιωτικής υποστηρίξεως, μόνον η Ελλάς είναι ειλικρινής σύμμαχος διότι είναι η μόνη χώρα με την οποίαν δεν χωρίζουν άξιοι λόγου παράγοντες» .(22)

Ο επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής της χούντας , καλούσε την Άγκυρα να κατανοήσει ότι **«δι' ημάς τους Έλληνας το Κυπριακόν είναι θέμα εθνικόν, δια τους Τούρκους είναι απλώς θέμα μειονότητος»** Όμως η λύση του Κυπριακού πρέπει να καταλήγει στην **«ενίσχυση της ελληνοτουρκικής φιλίας άρα και στην ικανοποίηση των τουρκικών αιτημάτων»**. (23) **Η πολιτική της ύφεσης στα Βαλκάνια , δεν είναι ποσώς ασυμβίβαστος με την πολιτική της αδιαταράκτου και απολύτου εμπιστοσύνης εις τας βασικάς γραμμάς και επιδιώξεις της ατλαντικής συμμαχίας , της οποίας εννοούμεν να ακολουθώμεν την γραμμίν εις το γράμμα και εις το πνεύμα. Αι αμερικανικάι υποχρεώσεις έναντι της Ελλάδος και της Τουρκίας, βασιζονται επί της στρατηγικής σημασίας των εθνών αυτών τόσον δια τας Ηνωμένας Πολιτείας όσον και δια την συμμαχίαν του ΝΑΤΟ, η γεωγραφική θέσις της Ελλάδος και της Τουρκίας καθιστούν αμφοτέρας σημαντικά εμπόδια εις τας σοβιετικάς προσπάθειάς εξαπλώσεως εις την περιοχίν της ανατολικής Μεσογείου. Ως το ισχυρότερον μέλος της συμμαχίας αι ΗΠΑ έχουν επωμισθή το πρωταρχικόν βάρος εις την παροχίν προς την Ελλάδα και την Τουρκίαν στρατιωτικής βοηθείας αναγκαίας δια την τήρησιν των υποχρεώσεων των προς το ΝΑΤΟ»**. (24)

Ο Π Πιπινέλης άνθρωπος των ανακτόρων για μεγάλο χρονικό διάστημα και κύριος εκφραστής της χουντικής εξωτερικής πολιτικής συμπλήρωνε : **«Υπάρχουν στον κόσμο διεθνείς κίνδυνοι από τη γρήγορη ανάπτυξη των όπλων, υπάρχει παγκόσμιο άγχος , η κατάπτωσης εν τέλει πάσης ιδεολογικής πειθαρχίας σαφώς αισθητή τόσον εις την Δύσιν όσο και εις την Ανατολήν ,**

μεταδίδει εις ψυχάς εκατομμυρίων ανθρώπων το άγχος του αγνώστου ,το οποίο εκφράζεται υπό την μορφήν αχαλινώτου και ανευθύνου νευρώσεως. Υφίσταται πρόβλημα αποκατάστασης της ομαλότητας στις διεθνείς σχέσεις .Τα μικρά κράτη μπορούν να συμβάλλουν στην ομαλότητα αυτήν πρώτιστα με την αποκατάσταση της εσωτερικής ομαλότητά τους.Γιατί είναι προφανές και η σύγχρονος ιστορία ,το έχει αποδείξει πλέον ότι ακαταστασία επί εσωτερικών θεμάτων ενός έθνους συχνά εξελίσσεται εις διεθνήν σύρραξιν.Τα μικρά κράτη μπορούν να συμβάλλουν στη διεθνή ομαλότητα και τη σταθερότητα της ειρήνης με τη μείωση της εντάσεως εις την περιοχήν της γης η οποία τα περιβάλλει.

»Η Επανάσταση αποκατέστησε την εσωτερική τάξη ύστερα εργαζόταν για τη βαλκανική συνεργασία , η πολιτικής της ήφησης στα Βαλκάνια , όπως διευκρίνιζε δεν είναι ποσώς ασυμβίβαστος με την πολιτικήν της αδιαταρράκτου και απολύτου εμπιστοσύνης εις τας βασικάς γραμμάς και επιδιώξεις της Ατλαντικής Συμμαχίας της οποίας εννοούμεν να ακολουθούμεν εις το γράμμα και εις το πνεύμα και τέλος η Ελλάδα έσωσε την ενότητα του NATO με την ανάκληση του ελληνικού στρατού από την Κύπρο, γιατί η περαιτέρω παρουσία του συνίστα ανωμαλίαν τόσον από απόψεως καλής γειτονίας όσον και από πλευράς μιας ορθολογιστικής κατανομής των ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων» (για τον κίνδυνο από Βορρά) και θεωρούσε ότι με την πράξη της αυτή **«η Ελλάδα έδειξε τον σωστόν δρόμο».** (25)

Η χούντα γνώριζε ότι ο Μακάριος ήταν το μεγάλο εμπόδιο στην εκτέλεση των σχεδίων για διχοτόμηση , σχέδια που εξυπηρετούσαν την Τουρκία, της οποίας τα συμφέροντα θα έπρεπε να διασφαλισθούν σε οποιαδήποτε λύση του ζητήματος , όπως άλλωστε είχε επισημανθεί . Το καλοκαίρι του 1967 , παρ' όλες τις επίσημες διαβεβαιώσεις οι σχέσεις της Αθήνας και της Λευκωσίας βρισκόταν σε μία εύθραστη ισορροπία.Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος , ο οποίος είχε συζητήσει με τους πραξικοπηματίες , τους είχε πείσει **«να μην κάνουν καμία μονομερή ενέργεια που θα μπορούσε να προκαλέσει πόλεμο με την Τουρκία».**Σε συζήτηση που είχε , με έμπιστό του αμερικανό αξιωματικό του εξήγησε ότι, **αν η κυβέρνηση αποφασίσει αργότερα να προχωρήσει στο πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου, θα ενημερώσουμε προκαταβολικά την Τουρκία.Σε περίπτωση που οι Έλληνες και οι Τούρκοι καταλήξουν σε συμφωνία για τη λύση του προβλήματος και ο Μακάριος είναι αντίθετος οι ελληνικές δυνάμεις στην Κύπρο θα εκτελέσουν , πιθανότατα το πραξικόπημα και θα τον ανατρέψουν».**

Η τουρκική κυβέρνηση , είχε στείλει μήνυμα στον βασιλιά της Ελλάδας, με το οποίο τον πληροφορούσε ότι δεν θα κατέληγε σε καμία συμφωνία για την Κύπρο αν δεν είχε την έγκρισή του. Ο Τούρκος πρέσβης , στην Αθήνα , μάλιστα τόνισε ότι **«η κυβέρνηση της Τουρκίας σας έχει μεγάλη εκτίμηση , διότι έχετε λογικές απόψεις για το Κυπριακό και βλέπετε ευνοϊκά το ενδεχόμενο συμβιβασμού».**Ο βασιλιάς παράλληλα είχε πείσει τον Γ.Παπαδόπουλο να αναβάλει την υλοποίηση του εξοπλιστικού προγράμματος και είχε χαρακτηρίσει την αγορά **«απώλεια χρήματος»** υποστηρίζοντας ότι **«ήταν πολύ πιο λογικό να επιτευχθεί συμφωνία με την Τουρκία»**

Το Μάιο του 1967 ο Μακάριος έστειλε τον Υπουργό Εξωτερικών Σ.Κυπριανού στην Αθήνα , για συνομιλίες με τον πρωθυπουργό Κ.Κόλλια και τον Υπουργό Εξωτερικών Π Οικονόμου -Γκούρα. Οι άνθρωποι της χούντας ήταν κατηγορηματικοί , επιδίωκαν επανέναρξη του ελληνοτουρκικού διαλόγου και μάλιστα επίστευσή του. Ήθελαν λύση που να βρίσκεται στα μέτρα της διακηρυγμένης πολιτικής

τους , λύση που ως αποτέλεσμα θα είχε τη βελτίωση της θέσης και των σχέσεων της Ελλάδας, στα πλαίσια των συμμαχικών της υποχρεώσεων ,ιδιαίτερα με την Τουρκία με την οποία οι διμερείς της σχέσεις λόγω Κύπρου , έθετε σε αμφισβήτηση την νότια πτέρυγα του NATO.

Στο συμβούλιο Υπουργών εξωτερικών του NATO τον Ιούνιο του 1967 στο Λουξεμβούργο , όπου ήταν και η πρώτη επίσημη εμφάνιση του χουντικού καθεστώτος, στους διεθνείς θεσμούς ο υπουργός εξωτερικών της χούντας Π.Οικονόμου -Γκούρας, συζήτησε με τον Τούρκο ομόλογό του Ι. Caglayangil το Κυπριακό και **«τα θέματα της εν Ελλάδι τουρκικής μειονότητας»**. Στο τέλος της συνάντησης εκδόθηκε το κοινό ανακοινωθέν , στο οποίο αναφερόταν: **«οι υπουργοί εξέφρασαν την ελπίδα ότι η Ελλάς και η Τουρκία θα επαναλάβουν τας συζητήσεις των επί του κυπριακού θέματος και των ελληνοτουρκικών σχέσεων και ότι τούτο θα αποδώσει ταχέως θετικά αποτελέσματα. Βεβαιούν ,εκ νέου την σπουδαιότητα την οποίαν αποδίδουν εις την διατήρησιν της ειρήνης και την βελτίωσιν της καταστάσεως εις την νήσον , καθώς επίσης και εις την συνέχισιν της παρουσίας της δυνάμεως των Ηνωμένων Εθνών εν Κύπρω , καθ'όν χρόνον θα αναζητήται μία λύσις κοινής αποδοχής»**. (26)

Στο πλαίσιο της προσπάθειας , επίτευξης ελληνοτουρκικής συμφωνίας , σε ζητήματα , που αφορούσαν τις δύο χώρες, από το Κυπριακό , μέχρι τα μειονοτικά διώχθηκαν, από μάχιμες μονάδες, κυρίως της Θράκης , από την 21^η Απριλίου , μέχρι τον Αύγουστο του 1967 πάνω από 500 αξιωματικοί δημοκρατικών φρονημάτων .Είχε προηγηθεί η εκκαθάριση του μετώπου της Κύπρου , από **«ανθενωτικά στοιχεία , τους κομμουνιστάς , τους συνοδοιπόρους , τους απαισιόδοξους , οίτινες δεν θεωρούν την ένωσιν δυνατήν και πραγματοποιήσιμον ...μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και πρόσωπα κατέχοντα ανώτατες θέσεις εις την κυπριακήν πολιτείαν»**.

Ο Γ Παπαδόπουλος, υπουργός προεδρίας μόλις έφτασε στην Κύπρο για επίσημη επίσκεψη (9-12 Αυγούστου 1967) δήλωσε **«πως την Ελλάδαν και την Τουρκίαν συνδέει η ανάγκη της από κοινού αντιμετώπισεως κοινού κινδύνου (του κομμουνιστικού) και έναντι του πρωταρχικού αυτού συμφέροντος άπασαι αι υφιστάμεναι διαφοραί είναι κατ' ουσίαν δευτερούσης σημασίας»**. (27)Στις δηλώσεις που προέβη , όταν επέστρεψε στην Αθήνα τόνιζε **«με πίστην προς την ένωσιν και ενότητα σκέψεως και ενεργειών ο ελληνισμός θα πραγματώση τους σκοπούς του. Αντικειμενικός σκοπός είναι η ένωσις δι ' ειρηνικών μέσων και μεθόδων τας οποίας η ελληνική κυβέρνησις εν συνεργασία με τον Εθνάρχην θα καθορίση»**.Τον ίδιο μήνα ο Ι.Λαδάς , εκ των πρωτεργατών του πραξικοπήματος , δηλώνει ότι **«ήταν ανάγκη άρσεως των διαφορών ώστε να συνεχισθή αδιαταράκτως η φιλία των δύο χωρών , Ελλάδας και Τουρκίας αι οποίαι και αποτελούν ακρογωνιαίον λίθον της συμμαχίας εις την εύπαθην περιοχίν της νοτιανατολικής Μεσογείου»**.

Οι αξιωματικοί στην Κύπρο άρχισαν μετά την επιβολή της χούντας να δίνουν διαλέξεις στις μονάδες τους με κύρια ιδέα ότι **«οι Τούρκοι δεν ήταν εχθροί μας , πως μόνο οι κομμουνιστές ήταν εχθροί και πως οι τελευταίοι έπρεπε να παταχθούν αλύπητα όπου και αν τολμούσαν να εκδηλωθούν»** Στο ίδιο κλίμα κινούνται και πολλοί κοινοβουλευτικοί που λύνουν τη σιωπή τους , όπως ο πρώην πρωθυπουργός Κ.Καραμανλής που σε συνέντευξη του στη βρετανική εφημερίδα Times και τη γαλλική Le Monde (29/11/1967) ανέφερε:

«Πιστεύω ότι η χώρα διέρχεται κρίσιμον περίοδον .Οι δημιουργηθέντες εκ του Κυπριακού κίνδυνοι είναι κατα πολύ σοβαρότεροι των δυσκολιών που περιέχει η παρούσα κατάσταση . Κατά την γνώμην μου , όλαι αι συμφωνίαι συνήφθησαν με πνεύμα ειρηνικής και δικαίας διαθέσεως , δεδομένου ότι τα κοινά συμφέροντα της Ελλάδος και της Τουρκίας είναι σοβαρότερα από τας διαφοράς αι οποίαι μας χωρίζουν. Η Τουρκία γνωρίζει ότι η φυσική λύσις του προβλήματος είναι η ένωσις της Κύπρου μετά της Ελλάδος.Η Ελλάς, εξάλλου αντιλαμβάνεται ότι η ένωσις δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθή άνευ ωρισμένων παραχωρήσεων εις τους Τούρκους.Το πρόβλημα εν τούτοις παραμένει άλυτον , διότι και αι δύο χώραι το μετέβαλαν εις θέμα εσωτερικής πολιτικής.Μένουν δηλαδή αιχμάλωτοι του φανατισμού των.

»Αι συνθήκαι τας οποίας υπέγραψα , η εγκρίσει του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου έχουν βεβαίως αδύνατα σημείαέχουν όμως μεγάλα πλεονεκτήματα , η απειλή πολέμου που ήτο παρούσα κατά την περίοδον εκείνην απεμακρύνθη , μετά από πολλά έτη δουλείας , η Κύπρος έγινε ελευθέρα , τελικώς αι συνθήκαι αυταί θα απέτρεπον την αποκατάστασιν μιας εντίμου φιλίας μεταξύ της Ελλάδος και της Τουρκίας και θα ήνοιγαν την οδόν δια μόνιμον λύσιν του προβλήματός των.... Η κατάσταση είναι επικίνδυνος. Εάν συνεχισθή επί πολύ , άνευ σοφών και τολμηρών μέτρων δια την αποκατάστασιν της νομιμότητος , είναι πιθανόν να οδηγήσει εις τον κομμουνισμόν.Η άποψις αυτή δεν είναι θεωρητική , λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η Ελλάς , εις δύο περιπτώσεις , παρ'ολίγον να μεταβληθή εις Βιετνάμ της Ευρώπης.Δεν πρέπει να υποτιμούνται οι κίνδυνοι εις τους οποίους είναι εκτεθειμένη η χώρα , συνεπεία της διεθνούς απομονώσεως και της λεπτής γεωγραφικής της θέσης.Το Κυπριακόν αποτελεί πρόσφατον παράδειγμα». (28)

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΧΟΥΝΤΑΣ

Η χούντα αμέσως την εδραίωσή της , στο εσωτερικό και τις δηλώσεις στήριξης , που έλαβε από το NATO , αλλά και από χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας, ασχολήθηκε με την αναθεώρηση του συντάγματος , για τον περιορισμό των ελευθεριών του λαού , τις εξουσίες και τα προνόμια του Παλατιού. Η **«επιτροπή αποκατάστασης του συντάγματος»** , με πρόεδρο τον Χ.Μητρέλια πρόεδρο του συμβουλίου Επικρατείας, παρέδωσε το σχέδιο συντάγματος στις 23/12/1967. Ο Γ.Παπαδόπουλος , έκρινε ότι ήταν σχετικά πολύ φιλελεύθερο και έτσι με προσθήκες και αφαιρέσεις τροποποιήθηκε ριζικά. Το νέο σύνταγμα συνέχιζε την προστασία των ξένων κεφαλαίων και των ξένων επενδύσεων που υλοποιούνταν στην Ελλάδα και ουσιαστικά ήταν συνέχεια του νόμου 2687/1953 **«Περί επενδύσεων και προστασίας κεφαλαίων του εξωτερικού»**.Στο άρθρο 23 του νέου Συντάγματος

τονιζόταν ότι **«Ουδείς εκ των εν λόγω νόμων δύναται να τροποποιηθή ειμή προς παροχήν μείζονος προστασίας στα κεφάλια του εξωτερικού που δρουν στην ελληνική αγορά»**, άρθρο που συμπληρώθηκε το 1967 έως 1970 με διάφορα Νομοδιατάγματα και Αναγκαστικούς νόμους.

Το δημοψήφισμα αποδοχής ή μη του Συντάγματος έγινε στις 29/9/1968, όπου το 91,87% του εκλογικού σώματος ψήφισε ναι και το 7,76% όχι, κάτω από απαράδεκτες συνθήκες, όπως διαβεβαίωσαν και οι διεθνείς παρατηρητές που παρακολούθησαν τις διαδικασίες του δημοψηφίσματος. Ο Τ. Miller παρατηρητής από τη Μεγάλη Βρετανία είπε ότι **«ο λαός εκβιάστηκε να ψηφίσει ΝΑΙ αλλά αυτό έγινε πριν από την ημέρα των εκλογών και οφείλεται στο γεγονός ότι δε επιτράπηκε οργανωμένη αντιπολίτευση στο δημοψήφισμα»**. Την εποχή διεξαγωγής του δημοψηφίσματος ο συνταγματάρχης Ostin Aigist, αρχηγός του επιτελείου της JUSMAGG (αμερικανικής Στρατιωτικής αποστολής στην Ελλάδα) τονίζει και πάλι την ανάμιξη των αμερικανών και την επιρροή τους στην Ελλάδα λέγοντας: **«Εδώ, στην Αθήνα, βρισκόμαστε σε επαφή με όλα τα σημαντικά στοιχεία του αρχηγείου των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων και συνεργαζόμαστε μαζί τους για να προσδιορίσουμε και να λύσουμε τα προβλήματά τους... και γενικά για να είμαστε κατατοπισμένοι στις δυνατότητες και τις ελλείψεις των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων. Η επιρροή μας στους Έλληνες πάνω σε στρατιωτικά θέματα, είναι μεγάλη και αυτοί σέβονται την κρίση μας. Όπως σημειώσαμε νωρίτερα, οι Ηνωμένες Πολιτείες απολαμβάνουν όλα τα οφέλη από τα διάφορα συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών στην Ελλάδα. Αυτά τα στοιχεία, σε σύγκριση με τα δολάρια που έχουμε διαθέσει δείχνουν ότι εισπράτουμε σημαντική αξία για τη δαπάνη των κεφαλαίων των ΗΠΑ»**. (29)

Μετά το δημοψήφισμα του 1968 που χαιρείστηκε σαν θετικό βήμα για την αποκατάσταση της Δημοκρατίας, η αμερικανική στρατιωτική βοήθεια συνεχίστηκε, αφού για ένα μικρό χρονικό διάστημα, οι ΗΠΑ είχαν διακόψει την παροχή στρατιωτικού υλικού στην Ελλάδα. Η Ελλάδα γίνεται γρήγορα ένα ζωτικής σημασίας ναυτικό, αεροπορικό και εφοδιαστικό κέντρο για τη Διοίκηση του ΝΑΤΟ. Ο υπουργός άμυνας των ΗΠΑ Clark Clifford, μιλώντας την 17^η Μαΐου 1968, στην Επιτροπή Γερουσίας, κατά τη συζήτηση επαναχορηγήσης βοήθειας στην Ελλάδα, τόνισε: **«Οι υποχρεώσεις που επιβλήθηκαν από το ΝΑΤΟ σε εμάς έχουν μεγαλύτερη αξία από το είδος της κυβέρνησης της Ελλάδας ή από εκείνο που πιστεύουμε εμείς γι' αυτήν»**. Τον ίδιο χρόνο ο προϋπολογισμός της Ελλάδας για τις στρατιωτικές δαπάνες αυξήθηκε κατά 73%.

Η ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΕΒΡΟ

Το Σεπτέμβριο του 1967 πραγματοποιείται η ελλαδοτουρκική συνάντηση στην τουρκική πόλη Κεσάνη κοντά στα σύνορα και την Αλεξανδρούπολη, μία συνάντηση από την οποία η χούντα, όπως προπαγάνδιζε στον τύπο, αλλά και στα διάφορα γραφεία του Υπουργείου Εξωτερικών, θα ερχόταν η Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Η συνάντηση αυτή, είναι η συνέχεια μιας σειράς ελληνοτουρκικών επαφών, που προωθήθηκε αυτή την περίοδο τόσο για την Κύπρο, όσο και για άλλα ζητήματα, που είχαν την στήριξη του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ.

Από ελλαδικής πλευράς παρόντες, στη συνάντηση που ξεκίνησε με μια συμβολική επάφή στο μέσον της γέφυρας του ποταμού Έβρου και συνοδεύτηκε από την επαναδιατύπωση της ελληνοτουρκικής φιλίας και συμμαχίας, ήταν, ο πρωθυπουργός Κ. Κόλλιας, ο αντιπρόεδρος Γ. Σπαντιδάκης, ο υπουργός Εξωτερικών Π. Οικονόμου-Γκούρας, ο Υπουργός προεδρίας Γ. Παπαδόπουλος, ο μόνιμος υφυπουργός εξωτερικών Γ. Χριστόπουλος, οι πρεσβευτές, Μ. Δελιβάνης, Β. Θεοδωρόπουλος και Ε. Λαγάκος, ο διευθυντής της ΚΥΠ, Α. Χατζηπέτρου, οι συνταγματάρχες Ι. Λαδάς, Α. Μέξης. Επικεφαλής της τουρκικής αντιπροσωπείας ήταν ο πρωθυπουργός S. Demirel και ο Υπουργός Εξωτερικών İhsan Caglayangil. Η πρώτη συνάντηση έγινε στην Κεσάνη, και την επόμενη μέρα στην Αλεξανδρούπολη. Ο Ντεμιρέλ αργότερα δήλωσε για τη συνάντηση ότι **«η πρωτοβουλία ήταν ολοκληρωτικά ελληνική. Πήγα να μάθω τι με ήθελαν. Δεν μπορούσα να αρνηθώ»**.

Η διάσκεψις είχε μορφή πανηγυρική και συνοδεύτηκε από θερμές εκδηλώσεις για την ελληνοτουρκική φιλία, αφού επρόκειτο να συζητηθούν το σύνολο των σχέσεων των δύο χωρών και κορμός ήταν το Κυπριακό. Προσφέρθηκε στην ελληνοτουρκική συνάντηση στον Έβρο, μαζί με τις βασικές παροχές του μυστικού πρωτοκόλλου Τούμπα- Caglayangil (Παρίσι 17/12/1966) που προνούσε ότι, **«η βάση της Δεκελείας θα ήτο διαθέσιμος αν επήρχετο συμφωνία μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδος, για το ζήτημα της Ένωσης ... οι δύο υπουργοί συνεφώνησαν ότι η βάση της Δεκελείας θα εχρησιμοποιείτο προς τον σκοπόν όπως εξασφάλιση την στρατιωτικήν ασφάλειαν της Τουρκίας... οι τουρκοκύπριοι θα έχουν το δικαίωμα όπως συμμετάσχουν εις την διοίκησιν της νήσου»**. (30)

Οι Τούρκοι αρνήθηκαν την ένωση μετά τα ανταλλάγματα που πρόσφεραν οι Έλληνες, όπως αυτά προβλεπόταν με την εφαρμογή του σχεδίου Acheson. Ο Demirel είπε ότι δεν τίθεται ζήτημα Ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα, αλλά έθεσε το ζήτημα, **«των μουσουλμανικών μειονοτήτων της Θράκης, του Οικουμενικού Πατριαρχείου, της Ίμβρου και της Τενέδου»**. Στο ανακοινωθέν που δεν εμφανιζόταν η αποτυχία της χούντας, αλλά οι καλές σχέσεις των δύο χωρών μέσα στη Νατοϊκή συμμαχία, αναφερόταν: **«Οι πρόεδροι των κυβερνήσεων επισκόπησαν τας διμερείς σχέσεις, εις ο σημείον ευρίσκονται σήμερον, λαμβάνοντες υπ' όψιν τα κύρια στοιχεία των Ελληνοτουρκικών διαφορών. Εξέφρασαν την πεποίθησή των ότι τα μακροχρόνια συμφέροντα των δύο χωρών απαιτούν την σύσφιγξιν των δεσμών φιλίας, καλής γειτονίας και συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών εν τω πνεύματι της εγκαρδιότητος, το οποίο εδημιούργησαν οι δύο μεγάλοι πολιτικοί άνδρες, Ατατούρκ και Βενιζέλος, λαμβανομένου υπ' όψιν και του γεγονότος ότι ανήκουν εις την αυτήν συμμαχίαν»**.

Όλα αυτά όμως δεν εμπόδισαν τον Οκτώβριο του 1967 την Τουρκία να αρχίσει μια εκστρατεία ανθελληνικής προπαγάνδας με επίκεντρο την **«τουρκική κοινότητα»** της Θράκης αφού το φιάσκο του Σεπτεμβρίου, που είχε αποκαλύψει το πραγματικό χαρακτήρα του στρατιωτικού καθεστώτος στην Ελλάδα την είχε αποθρασύνει.

Ο τούρκος πρωθυπουργός S. Demirel μετά την ελληνοτουρκική συνάντηση στον Έβρο επισκέφθηκε τη Σοβιετική Ένωση, από όπου λάμβανε τη μεγαλύτερη οικονομική βοήθεια, μετά τις χώρες μέλη του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Μικρό δείγμα της πολιτικής που ακολούθησαν οι τουρκικές κυβερνήσεις, κοινοβουλευτικές και μη, αποσκοπώντας στην εξυπηρέτηση των τουρκικών και μόνο

συμφερόντων, ακολουθώντας παράλληλα την κεμαλική παρακαταθήκη .Ο Demirel επιστρέφοντας από την επίσκεψή του, απαντώντας σε ερώτηση για το πως αναπτύσσονται οι τουρκοσοβιετικές σχέσεις ενώ η Τουρκία παραμένει κεντρικό μέλος του ΝΑΤΟ τόνισε χαρακτηριστικά **«δεν υποθηκεύσαμε την εξωτερική μας πολιτική. Ξέρουμε πολύ καλά που αρχίζουν και που τελειώνουν τα συμφέροντά μας»**

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1967 ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στις 15 Νοεμβρίου η Κυπριακή εθνοφρουρά και οι Ελλαδίτες στρατιώτες υπό τον στρατηγό Γρίβα, ήρθαν σε σύγκρουση με ένοπλους Τούρκους ,στα χωριά Κοφίνου και Άγιους Θεόδωρους, με αποτέλεσμα η τουρκική αεροπορία να βομβαρδίσει την Κύπρο, ενώ η τουρκική κυβέρνηση απείλησε με εισβολή στο νησί όπως και το 1964. Τότε η Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση εξουσιοδότησε την Κυβέρνηση να στείλει στρατεύματα και έξω από τα τουρκικά σύνορα , δίνοντας τη δυνατότητα να υλοποιηθεί η απειλή για επίθεση εναντίον της Κύπρου, ενώ πραγματοποιήθηκαν και μεγάλες ανθελληνικές εκδηλώσεις στην Κωνσταντινούπολη. Οι τουρκικές στρατιωτικές δυνάμεις συγκεντρώθηκαν στα παράλια απέναντι στην Κύπρο και τον Έβρο, ενώ στη χουντική κυβέρνηση είχε ξεσπάσει κρίση , λόγω της δεινής κατάστασης στην οποία βρισκόταν η χώρα μετά τους πολιτικούς και στρατιωτικούς χειρισμούς.

Οι ΗΠΑ μέσω του υπουργού των Εξωτερικών D. Rask έστειλε σαφείς οδηγίες προς τις προβείες της Αθήνας , της Άγκυρας και της Λευκωσίας, με τις οποίες τους ζητούσε να αγνοήσουν τις όποιες πολιτικές επιπτώσεις στην κάθε χώρα προκειμένου να αποφευχθεί ο ελληνοτουρκικός πόλεμος. Χαρακτηριστικά έλεγε τα εξής. **«Δεν χρειάζεται να υπογραμμίσω πόσο μεγάλη θα είναι για μας και το ΝΑΤΟ η καταστροφή που θα προκληθεί αν η Ελλάδα και η Τουρκία αποδυθούν σε πολεμική αναμέτρηση. Δεν χρειάζεται να ζητήσουμε συγγνώμη από τις διάφορες κυβερνήσεις επειδή ασκούμε τις σκληρότερες δυνατές πιέσεις προκειμένου να διασώσουμε την ειρήνη. Τα ζητήματα που αφορούν το Κυπριακό είναι ασήμαντα , από πλευράς αμερικανικών συμφερόντων σε σύγκριση με την ειρήνη ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία. Ευθύνη μας είναι να υποστηρίξουμε το κρίσιμο αυτό αμερικανικό εθνικό συμφέρον».** (31)

Με την κρίση στην Κύπρο αρκετές μονάδες του στρατού από όλη την Ελλάδα μεταφέρθηκαν στη Μακεδονία και τη Θράκη που και αυτό το δεδομένο κράτησε πρωταγωνιστικό ρόλο στην αποτυχία του βασιλικού πραξικοπήματος, που εκδηλώθηκε στον επόμενο μήνα. Συγκεκριμένα την 17η Νοεμβρίου, παρατηρήθηκε μεγάλη συγκέντρωση τουρκικών στρατευμάτων στον Έβρο , με αντίστοιχη ελληνική κινητοποίηση από την Αλεξανδρούπολη προς τις προεχωρημένες θέσεις στον Έβρο . (32)

Ο αμερικανός διαμεσολαβητής C Vans , ο οποίος είχε οριστεί από τον πρόεδρο των ΗΠΑ L. Johnson, έδινε σαφή στρατιωτική υπεροχή της Τουρκίας , τόσο στην Κύπρο όσο και τη Θράκη. Ο αρχηγός του αμερικανικού γενικού επιτελείου στρατηγός T. Willer σε ενημέρωση που έκανε παρουσίασε την εικόνα στο ενδεχόμενο ελληνοτουρκικό πολεμικό σκηνικό: **Στην Κύπρο**, η Τουρκία είχε σαφές πλεονέκτημα, ενώ και τη Θράκη παρουσιάστηκε μία κατάσταση εξίσου ανησυχητική για τα

ελληνικά συμφέροντα. Η Τουρκία διέθετε πέντε μεραρχίες πεζικού και μία θωρακισμένη μεραρχία , ενώ η Ελλάδα είχε τρεις μεραρχίες πεζικού και μία θωρακισμένη. Εκτίμηση του Γενικού Επιτελείου των ΗΠΑ , ήταν πως, οι τουρκικές δυνάμεις θα μπορούσαν να προελάσουν ως τη Θεσσαλονίκη , αν και όπως τόνισε ο στρατηγός Willer μάλλον δεν θα το έκαναν, το πιο πιθανό σενάριο πάντως ήταν αρχικά αιφνιδιαστικές τουρκικές επιθέσεις σε όλες τις ελληνικές αεροπορικές βάσεις και εν συνεχεία εισβολή στην Κύπρο.

Ο Vans στην επίσκεψή του στην Άγκυρα ,ρώτησε τον τούρκο πρωθυπουργό S.Demirel ,αν θα ήταν διαθετειμένος να αρχίσει την απεμπλοκή των στρατιωτικών δυνάμεων της Τουρκίας που είχαν συγκεντρωθεί απέναντι από την Κύπρο και τη Θράκη , παράλληλα με την απομάκρυνση των ελληνικών δυνάμεων από την Κύπρο. Ο τούρκος πρωθυπουργός αρνήθηκε λέγοντας ότι **«αν σημειωθεί μία ακόμη επίθεση εναντίον των Τουρκοκυπρίων , αυτό θα σημάνει πόλεμο και στον Έβρο»** .Ο Vans αναχώρησε στην Αθήνα αφού υποσχέθηκε ότι θα έπειθε την ελληνική πλευρά να αποσύρει τις δυνάμεις της από την Κύπρο. Στην Αθήνα ο Vans συναντήθηκε με τον παλιό διπλωμάτη και πρώην πρωθυπουργό Π.Πιπινέλη που δέχθηκε το τουρκικό τηλεσίγραφο , επισημαίνοντας όμως ότι η απόσυρση των ελληνικών δυνάμεων από την Κύπρο έπρεπε να αρχίσει ταυτόχρονα με την απομάκρυνση των τουρκικών δυνάμεων από τα ελλαδοτουρκικά σύνορα στη Θράκη. Οι διαπραγματεύσεις κατέληξαν σε μια συμφωνία βάσει της οποίας οι ελληνικές μονάδες θα αποχωρούσαν από την Κύπρο, ενώ οι τουρκικές δυνάμεις θα μείωναν το βαθμό επιχειρησιακής ετοιμότητάς τους στη Θράκη. Ορισμένοι από τη χουντική κυβέρνηση αντέδρασαν, αλλά όπως επισήμανε και ο Vans σημαντικό ρόλο στην αποκλιμάκωση της κρίσης κράτησε ο βασιλιάς Κωνσταντίνος . Ρόλο στην απόσυρση των δυνάμεων του ελληνικού στρατού από την Κύπρο, τις οποίες στείλει ο Γ. Παπανδρέου αρχικά μυστικά το 1964 , προκειμένου να αποτελέσουν την κύρια άμυνα σε περίπτωση εισβολής κράτησε και ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ που υπό τη μορφή εκκλήσεως για αποκλιμάκωση της έντασης έδωσε ένα ακόμη άλλοθι στη χούντα της Αθήνας να δεχθεί τους τουρκικούς όρους.

Ο Π. Πιπινέλης παράλληλα είχε συνάντηση και με τον πρέσβη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Αθήνα Ν. Κρανιδιώτη , στον οποίο επισήμαινε τις τραγικές συνέπειες της απόσυρσης των ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων από την Κύπρο, αναφέροντας ότι **«διαπράττετε σφάλματα και τα σφάλματα πληρώνονται»** . Παράλληλα τον καθησύχασε λέγοντάς του πως , **« η ελληνική Κυβέρνησις θα καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε να επιτευχθεί μια καλή λύση πριν ο στρατός ανακληθεί από την Κύπρο»**. Ο στενός συνεργάτης του Έλληνα υπουργού Εξωτερικών, Π. Παναγιωτάκος αναφέρει ότι ο Π Πιπινέλης του είχε εκμυστερευθεί ότι η απόσυρση της ελληνικής μεραρχίας από την Κύπρο **«έγινε μετά από πιέσεις των ΗΠΑ, επωφελούμενες της στρατιωτικής αδυναμίας της χώρας μας και επισείοντας το κίνδυνο βουλγαρικής εισβολής στα βόρεια σύνορά της»**. Οι Τούρκοι αξίωσαν από τη χούντα να απομακρυνθεί από το νησί οι ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις , συγκεκριμένα ο Τούρκος εξωτερικών I.Caglayangil κάλεσε τον πρέσβη της Ελλάδας στην Άγκυρα και του είπε χαρακτηριστικά **«η Τουρκία απαιτεί να φύγει από την Κύπρο η Ελληνική μεραρχία»**. (33) Τελικώς, η ελληνική μεραρχία αποσύρθηκε την 7 Δεκεμβρίου . Με την αποχώρηση της μεραρχίας η χούντα υφίστατο ήττα και πρωτοφανή εξευτελισμό. Ο Π.Πιπινέλης φρόνιζε να μετριάσει το δυσάρεστο κλίμα και να υποδείξει ότι νέες ενέργειες επιβάλλονταν για μια

ειρηνική πορεία χαρακτήριζε την απόσυρση : *«αποφασιστική στροφήν εις το μακρόν χρονικό διάστημα του κυπριακού προβλήματος αφού ηνάγκασε όλας τα ενδιαφερομένας κυβερνήσεις να εξεύρουν , άνευ χρονοτριβής την οδόν του συμβιβασμού»*, και πρόσθετε ότι *«η ρύθμισις αυτή προβλέπει σεβασμόν της κυπριακής ανεξαρτησίας την ανάκλησιν των καταπιεστικών μέτρων εναντίον της και τον τελικόν αποπλισμόν της νήσου»* .Επεσήμαινε ότι η αποδοχή των τουρκικών αξιώσεων *«ανημείφθη δια μιας ταχείας βελτιώσεως του διπλωματικού κλίματος μεταξύ Αθηνών και Αγκύρας , Κύπρου και Αγκύρας ακολούθως , και ότι ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος παρέσχεν όλην του την υποστήριξιν υπέρ της επιτυχίας αυτής της νέας πολιτικής»*, και κατέληγε τονίζοντας ότι *«όπως και να έχη το θέμα , η εν λόγω συμφωνία επέτρεψε εις μεν τα τρία αμέσως ενδιαφερόμενα κράτη να αποφύγουν την καταστροφήν μιας ενόπλου συρράξεως , εις δε τον δυτικόν κόσμον την γελοιοποίησιν μιας συγκρούσεως μεταξύ συμμάχων»*. (34)

Ο Μακάριος για το ίδιο μιλώντας στον δημοσιογράφο Christofer Hitsens είπε πως όταν το ρώτησα ποιο κατά τη γνώμη του ήταν το πιο σοβαρό λάθος της πολιτικής του, μου απάντησε *«το ότι δέχθηκα να έλθει η ελληνική μεραρχία στην Κύπρο»*. (35) Ο Γ. Παπαδόπουλος και ο πρωθυπουργός της χούντας Κ. Κόλλιας στην εξεταστική επιτροπή, της Βουλής των Ελλήνων , για το φάκελο της Κύπρου , είπαν ότι η απόσυρση των ελληνικών δυνάμεων έγινε *«για να αποφευχθεί ο ελληνοτουρκικός πόλεμος»*. (36)

Ο Π. Πιπινέλης ,στη συνάντηση που είχε στη Ζυρίχη (13/3/1968) με τον Γλαύκο Κληρίδη, υπεύθυνου από την πλευρά των ελληνοκυπρίων για τις διακοινοτικές συνομιλίες δήλωσε για το ίδιο θέμα ότι κατά τη διάρκεια της κρίσης στην Κοφίνου , *«ο ελληνικός στρατός βρέθηκε την ανάγκη να μετακινηθεί στον Έβρο και να αφήσει ακάλυπτα τα ελληνικά σύνορα από την Αδριατική μέχρι τον Έβρο μια απόσταση κάπου χιλίων χιλιομέτρων .Όλη αυτή η περιοχή καλυπτόταν μονάχα από μια δύναμη δύο διμοιριών 50 ανδρών περίπου»*.

Εξηγούσε περαιτέρω *«ότι «η επέκταση των ελληνικών συνόρων μέχρι την Κωνσταντινούπολη και η επ' αόριστο παραμονή των ελληνικών δυνάμεων στην τουρκική Θράκη θα άφηνε ακάλυπτα τα ελληνικά σύνορα προς την Αλβανία τη Γιουγκοσλαβία και τη Βουλγαρία και εξέθετε το έθνος σε τεράστιους κινδύνους. Η Ελλάδα»* τόνιζε *«με πληθυσμό της τάξεως των 8 εκατομμυρίων δεν είναι σε θέση να υπερασπισθεί τα βόρεια σύνορά της αν δεν διατηρεί σχέσεις καλής γειτονίας με την Τουρκία, γιατί ακόμα και υπό τις πλέον ευοίωνες προβλέψεις οι ελληνικές δυνάμεις κατάφερναν να φθάσουν ως την Κωνσταντινούπολη και να την καταλάβουν οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις θα αποσύροντο στη Μικρά Ασία, τούτο θα είχε ως αποτέλεσμα την επέκταση των ελληνικών συνόρων και την επ' αόριστον παραμονή των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων στην τουρκική Θράκη. Σε περίπτωση σύρραξης»* έλεγε στον Γ. Κληρίδη ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών *«μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας η Κύπρος θα υφίστατο μεγάλες καταστροφές από επιδρομές της τουρκικής αεροπορίας , τις οποίες οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις δεν θα ήταν σε θέση να εμποδίσουν γιατί δεν διαθέτουν τις κατάλληλες βάσεις»*.

Ο Π. Πιπινέλης συμπλήρωνε πως *«ο ίδιος είχε τονίσει στις κυβερνήσεις της Τουρκίας , των ΗΠΑ και της Βρετανίας , καθώς και στις κυβερνήσεις των συμμάχων τους , ότι παρά την ανάκληση των ελληνικών δυνάμεων από την Κύπρο, καμιά ελληνική κυβέρνηση δεν θα*

εγκατέλειπε την Κύπρο , αφήνοντάς την στην τύχη της σε περίπτωση τουρκικής επέμβασης και ότι αν κάτι τέτοιο συνέβαινε , τότε ο πόλεμος μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας ήταν αναπόφευκτος». Πίστευε όμως ότι «ο πόλεμος με την Τουρκία θα έμενε ακατάληκτος και πιθανότητα θα ήταν ολέθριος ,ότι η ελληνοτουρκική στρατιωτική ανάφλεξη στην περιοχή θα αποδυνάμωνε το NATO ,θα κατέστρεφε οποιαδήποτε ευκαιρία βοήθειας που η αμερικανική κυβέρνηση μπορούσε να παράσχει μελλοντικά στην κυβέρνηση και ότι εκ τούτου ήταν ζωτικό να καταπιούμε την εθνική μας υπερηφάνεια και πάση θυσία να προέλθουμε σε συμβιβασμό με την Τουρκία , οσοδήποτε εξευτελιστικός και αν ήταν. Ένας πόλεμος μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ,όχι μόνο θα μπορούσε ,όπως και κάθε πόλεμος ,να έχει δυσμενείς εξελίξεις ,αλλά ακόμη και αν απέβαινε πρόσκαιρα υπέρ της Ελλάδος δε θα έλυε το ζήτημα. Δε θα έλυε το Κύπριακό ούτε τη γενικότερη ελληνοτουρκική αντιδικία, θα διαίνωζε απλώς την εχθρότητα και θα μας ανάγκαζε να ζούμε μέσα σε ένα χαράκωμα και να εξοπλιζόμαστε για να αντιμετωπίσουμε την τουρκική επιθετικότητα.Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις δεν είναι επιδεικτικές από την αγωγή άλλη από την ειρηνική συνεργασία» .

Και συνιστούσε «ότι η ένωση κάτω από τις παρούσες συνθήκες δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί και μπορούσε ίσως να γίνει όταν η διεθνής κατάσταση και οι συνθήκες αλλάξουν οριστικά», ενώ ο ίδιος θεωρούσε ότι «ακόμα και να μιλάει κανείς δημόσια για την ένωση είναι λάθος τακτικής , το οποίο δημιουργεί δυσκολίες». (37) Η πολιτική απάντηση της Τουρκίας στην απόσυρση της ελλαδικής μεραρχίας και στα νέα δεδομένα στην Κύπρο , ήταν στις 29 Δεκεμβρίου 1967 , ο γενικός γραμματέας του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών Z.Kiunepalr και ο νομικός σύμβουλος του ίδιου Υπουργείου M Bilke , να ανακυρήξουν μαζί με τους Τουρκοκύπριους , σε σύσκεψη υπό τον αντιπρόεδρο F Kucuk, την «Προσωρινή Τουρκοκυπριακή Διοίκηση».

ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

Υπό αυτές τις συνθήκες ο βασιλιάς Κωνσταντίνος , προετοίμαζε το αντιπραξικόπημά του. Στις 12 Δεκεμβρίου 1967 ο Γ. Παπαδόπουλος ζήτησε από το βασιλιά την αντικατάσταση του πρωθυπουργού Κ.Κόλλια με αυτόν . Ο βασιλιάς παίρνοντας το συγκεκριμένο αίτημα σαν αφορμή , εξήγγειλε στις 13 Δεκεμβρίου το αντιπραξικόπημα , με αόριστες αναφορές «για προετοιμασία για επαναφορά της χώρας στη δημοκρατική ομαλότητα», πιστεύοντας ότι με την αποτυχία της χούντας στην Κύπρο είχε χάσει την αίγλη της.Ο βασιλιάς , ο οποίος ζήτησε τη γνώμη των ΗΠΑ για την κίνησή του, τόνισε το πρωί της 13ης Δεκεμβρίου στον αμερικανό πρεσβευτή F.Talbot ότι «η αμερικανική κυβέρνηση θα έπαιρνε όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να πεισθεί η χούντα να μην αντισταθεί στον βασιλέα οδηγώντας τη χώρα σε εμφύλια σύρραξη»,ενώ πρόσθεσε ότι «θα ήταν ευγνώμων αν ο πρόεδρος Τζόνσον και η αμερικανική κυβέρνηση έδειχαν με κάποιον τρόπο , την υποστήριξή τους στην προσπάθεια του να επαναφέρει τη συνταγματική νομιμότητα στη χώρα» .Το διάγγελμα του βασιλιά το οποίο δόθηκε από το ραδιοφωνικό σταθμό της Λάρισας έλεγε μεταξύ άλλων τα εξής: «Κρίσιμα σπγμαι μου επιβάλλουν να απευθυνθώ προς τον Ελληνικόν λαόν δια να ζητήσω την αμέριστον συμπαράστασιν του προς αντιμετώπισιν εθνικής κρίσεως.....Ζητώ από τον Ελληνικόν λαόν να πυκνώση τας τάξεις μου....Έχομεν ανάγκην

φίλων εις το Εξωτερικόν. Έχομεν ανάγκη συμμαχιών μεταξύ του Δυτικού κόσμου. Έχομεν ανάγκη συμπαράστασεως οικονομικής και στρατιωτικής δια να συνεχισθή η ανοδική πορεία του έθνους. Ταύτα πάντα διεκυβεύθησαν σοβαρώς , παρ' ολίγον δε να εμπλακώμεν εις ρήξιν μετά της γείτονος Τουρκίας....Δηλώ απεριφράστως ότι ουδεμία συνεννόησις θα υπάρξη με τους απεργαζόμενους τον εθνικόν όλεθρον κομμουνιστάς. Καθ'όλην την διάρκειαν της τελευταίας εικοσιπενταετίας η κομμουνιστική μειοψηφία δεν απέβλεψε παρά εις την ανατροπήν του κοινωνικού και πολιτικού καθεστώτος μας , δια μέσω βίαιων και υπούλων. Επεσώρευσε καταστροφάς και ερείπια , μολύνει την νεολαίαν και θέτει εις κίνδυνον αυτήν την υπόστασιν της φυλής μας....Έλληνες , Ακολουθήστε με εις τον δρόμον της Εθνικής αναγενήσεως,με αγάπη , πίστιν και σύνεσιν ας προχωρήσωμεν ηνωμένοι».

Την επόμενη , μετά την αποτυχία της κίνησης , ο βασιλιάς και η συνοδεία του βρέθηκαν στη Ρώμη, αφού οι Αμερικανοί τον συμβούλευσαν να αποφύγει κάθε αιματοχυσία. Η επόμενη ενέργεια της χούντας ήταν η ορκωμοσία ως αντιβασιλιά του στρατηγού Ζωιτάκης και ως πρωθυπουργού του Γ. Παπαδόπουλου, ο οποίος δήλωσε μεταξύ άλλων: **«ο βασιλιάς εθελοντικά αποφάσισε να απόσχει της εκτέλεσης των καθηκόντων του στο εξής....Πολλοί λίγοι από τους πρωταγωνιστές θα υποστούν πιθανόν κυρώσεις»**

Ο βασιλιάς απέτυχε αφού ήταν γνωστή η εκδήλωση του αντιπαραξικοπήματος σε πολλά στελέχη των ενόπλων δυνάμεων , ενώ αποδείχθηκε ότι ο Κωνσταντίνος δεν είχε προετοιμάσει ένα πλήρες σχέδιο κατάληψης της εξουσίας , αλλά απλώς είχε αποφασίσει να δείξει με συμβολικό τρόπο την αντιθεσή του προς τη χούντα , ελπίζοντας ότι έτσι θα μπορούσε να διασώσει το θρόνο του, στο μέλλον.Οι ΗΠΑ θεωρούσαν τώρα ότι **« η χούντα είναι η de facto κυβέρνηση της Ελλάδας με μεγαλύτερη μάλιστα δύναμη από ότι πριν από το αντιπαραξικόπημα....η αναλυση μας για τις σχέσεις που θα πρέπει να κρατήσουμε με τη χούντα θα πρέπει να βασίζεται στη διαπίστωση αυτή»**. Λίγο αργότερα (13/1/1968) το αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών υποστήριξε ότι **«έχουμε αποφασίσει να προχωρήσουμε στο εγγύς μέλλον σε μια σχέση εργασίας με το καθεστώς στην Αθήνα.Η αποφασή μας βασίζεται στο γεγονός ότι το καθεστώς ελέγχει τη χώρα και πως αποκομίσαμε όλα τα δυνατά οφέλη από την έως τρωα πολιτική μας .Έχουμε , εν πάση περιπτώσει συμφέροντα στην Ελλάδα , τα οποία πρέπει να προσέξουμε»** .(38)

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΟΥ 1968 (ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΕΝΝΗΣ)

Μετά την ελλαδοτουρκική κρίση του Νοεμβρίου του 1967,λόγω της Κύπρου με τις ενέργειες των χουντικών και των συνεργατών τους στο νησί και την απόσυρση της μεραρχίας,οι δύο κυβερνήσεις προχώρησαν στις αρχές του 1968 στην εξομάλυνση των μειονοτικών προβλημάτων και δυσχερειών .Στις 22/2/1968 οι υπουργοί εξωτερικών Ελλάδας και Τουρκίας , σε συνάντησή τους , συμφώνησαν να ορίσουν από έναν αντιπρόσωπο που θα εξέταζαν τα εκκρεμή θέματα στις σχέσεις των δύο κρατών και ειδικότερα στα μειονοτικά με σκοπό να υποβάλλουν προτάσεις για τα αναγκαία μέτρα. (39)Οι αντιπρόσωποι των δύο χωρών , ο Ιωάννης Τζούνης πληρεξούσιος υπουργός των εξωτερικών της Ελλάδας και ο Adnan Bulak ,γενικός διευθυντής του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών, συναντήθηκαν στην Αθήνα (11-24/3/1968) ,στην Άγκυρα (15-27/4/1968) και τη Βιέννη

(20-31/5/1968) ,εντόπισαν τα υπάρχοντα προβλήματα,μεταξύ των δύο χωρών στο πεδίο των μειονοτήτων και δεσμεύθηκαν να διατυπώσουν προτάσεις για την επίλυση τους και να αναφέρουν τα ζητήματα που απαιτούσαν μια βαθύτερη μελέτη (άρθρο 3)

Προκειμένου να διευκολύνουν την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των δύο υπουργών εξωτερικών γι'αυτά τα ζητήματα, προχώρησαν στην εξέταση των διμερών θεμάτων και ειδικότερα του θέματος των μειονοτήτων λαμβάνοντας υπ'όψη ότι **«οι δύο κυβερνήσεις απέβλεπαν κυρίως στην αποκατάσταση του κλίματος καλής θελήσεως και αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο χωρών»** , γιατί αποτελούσε κοινή εκτίμηση και απεικόνιζε την πεποίθηση των δύο κυβερνήσεων ,ότι **«η διεθνής κατάσταση αλλά και τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα των δύο κρατών απαιτούσαν ειλικρινή συνεργασία»** (άρθρο 4, παρ.2 έκθεση Βιέννης). Υπογραμμίστηκε η αναγκαιότητα σύγκλισης της μεικτής επιτροπής που προβλεπόταν από τη μορφωτική συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας της 20/4/1951(άρθρο 5) και συμφωνήθηκε **«η χρήση της μειονοτικής γλώσσας στα μειονοτικά σχολεία θα πρέπει να επιτρέπεται χωρίς περιορισμούς και στα προγράμματα των σχολείων να βρίσκεται σε ίση θέση με τη επίσημη γλώσσα της χώρας»** .(άρθρο 6)

Ακόμη ,οι αντιπρόσωποι της Ελλάδας και της Τουρκίας διαπίστωσαν σοβαρές ελλείψεις σχολικών βιβλίων της μειονοτικής γλώσσας και στις δύο μειονότητες και πρότειναν το θέμα να αποτελέσει **«αντικείμενο των εργασιών της μεικτής μορφωτικής επιτροπής για το μόνιμο διακανονισμό του προβλήματος.»** (άρθρο 8) Για το διδακτικό προσωπικό των σχολείων της μειονότητας που είχε απαλλαγεί των καθηκόντων του ,κατά τη διετία 1967 -1968, οι δύο αντιπρόσωποι πρότειναν **«όπως τούτο επανενταχθεί αμοιβαίως και κατά το μέτρο του δυνατού»** (άρθρο 9). Οι Ι Τζούνης και Adnan Bulak συμφώνησαν να απαγορευθεί στα μειονοτικά σχολεία η χρήση επιγραφών και η οργάνωση εκδηλώσεων ,που θα μπορούσαν να προσβάλουν **«τη θρησκευτική ή εθνικιστική συνείδηση ,του ελληνικού και του τουρκικού λαού»**.(άρθρο 10)

Σύμφωνα με τις προτάσεις που διατυπώθηκαν στην έκθεση της Βιέννης από τους δύο αντιπροσώπους και εγκρίθηκαν από τους Υπουργούς των Εξωτερικών των δύο χωρών στη συνάντησή τους στο Λονδίνο ,την 27η Ιουνίου 1968 συνήλθε η μεικτή επιτροπή που προβλεπόταν από την ελληνοτουρκική συμφωνία της 20/4/1951 διαδοχικά στην Άγκυρα από 21/10 μέχρι 9/11 1968 και την Αθήνα από 11/12 μέχρι 20/12/1968 .Στις συσκέψεις η μεικτή επιτροπή υιοθέτησε όλες τις προτάσεις και τις συστάσεις της έκθεσης της Βιέννης και συνέταξε πρωτόκολλο για την υλοποίησή τους. Έτσι με το συγκεκριμένο ελληνοτουρκικό πρωτόκολλο που υπογράφηκε το 1968 ,

α) **«αναγνωρίζεται το μέχρι σήμερα ισχύσαν εις την πράξιν καθεστώς ,δυνάμει του οποίου ορισμένα μαθήματα διδάσκονται εις την ελληνικήν (Ιστορία, Γεωγραφία, Πατριδογνωσία και Ελληνική Γλώσσα) πάντα δε τα λοιπά εις την τουρκική γλώσσα»** β) **«Επιβεβαιούται η αρχή της απολύτου ελευθερίας της χρήσεως της τουρκικής γλώσσας εντός των μειονοτικών σχολείων»** .(άρθρο 1 παρ α.και β.)

Για το εποπτικό υλικό η επιτροπή συνιστά η χρήση του να είναι **«κατόπιν ελέγχου απεριορίστως ελευθέρα»** (άρθρο 3) διατύπωση που εξηγείται παρακάτω ότι τα δύο μέρη θα υποβάλλουν δια της διπλωματικούς οδού για έγκριση στις αρχές της άλλης χώρας κατάλογο με δείγματα του εποπτικού υλικού και σε διάστημα ενός μηνός εγκρίνεται ή απορρίπτεται το εποπτικό υλικό Σε περίπτωση που η απάντηση είναι θετική το εποπτικό υλικό αποστέλλεται στις προξενικές

αρχές εκάστης χώρας από τις οποίες παραδίδεται στις αρμόδιες υπηρεσίες για διανομή (άρθρο 4). Ανάλογη διαδικασία τηρείται και για τα σχολικά εγχειρίδια των μαθημάτων εκείνων που διδάσκονται στη μειονοτική γλώσσα. (άρθρο 15) Ακόμη η επιτροπή υπογράμισε τη σπουδαιότητα της παραγράφου 10 της έκθεσης της Βιέννης, η οποία αναφέρεται στην αρχή **«του σεβασμού της θρησκευτικής, φυλετικής ή εθνικής συνείδησης του ελληνικού και του τουρκικού λαού»**, γι' αυτό και συνιστά **«το διδακτικό προσωπικό των μειονοτικών σχολείων να μη προβαίνει σε παρατηρήσεις που θα μπορούσαν να ταπεινώσουν τους μαθητές, επειδή αυτοί ανήκουν σε άλλη θρησκεία»**. (άρθρο 18 παρ.ε.) Η μικτή ελληνοτουρκική επιτροπή πρότεινε στα δύο μέρη, να συνεχίζουν να εφαρμόζουν και στο μέλλον το υφιστάμενο καθεστώς, όσον αφορά τη χρήση της μειονοτικής και της επίσημης γλώσσας στα μειονοτικά σχολεία. Ειδικότερα πρότεινε να συνεχίζουν να διδάσκονται στην επίσημη γλώσσα του κράτους τα μαθήματα που έως τότε διδασκόταν στη γλώσσα αυτή, η διδασκαλία όλων των άλλων μαθημάτων χωρίς εξαίρεση να γίνεται στη μειονοτική γλώσσα, να επιτρέπεται η χρήση της μειονοτικής γλώσσας τόσο από τους διδάσκοντες όσο και από τους μαθητές και μαθήτριες και σε άλλες περιπτώσεις, όπως στα διαλλείμματα τις σχολικές δραστηριότητες, τα συμβούλια των διδασκόντων. (Βλ παράρτημα)

Μέχρι την υπογραφή του πρωτοκόλλου δεν είχε αποφασισθεί ούτε είχε γίνει ποτέ επίσημη αναφορά στο είδος των μαθημάτων που θα διδασκόταν στην ελληνική και τη μειονοτική γλώσσα. Η πρώτη γραπτή αναφορά στα μαθήματα που θα διδάσκονται στην ελληνική και τουρκική γλώσσα (όχι μειονοτική πια) γλώσσα γίνεται σε έγγραφο στις 18/1/1969 του Υπουργείου Εξωτερικών προς την Γενική Επιθεώρηση Ξένων και Μειονοτικών σχολείων. Με το σχετικό έγγραφο αναγνωρίζεται ότι στην ελληνική γλώσσα θα διδάσκονται τα έως εκείνη τη στιγμή διδασκόμενα μαθήματα Ιστορία Γεωγραφία, Πατριδογνωσία και Ελληνική γλώσσα ενώ όλα τα άλλα μαθήματα θα διδάσκονται στην τουρκική γλώσσα. Μία ακόμη περίπτωση απ' όπου διαπιστώνεται ότι η εκπαίδευση των μειονοτήτων ανήκει στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Εξωτερικών και όχι του Υπουργείου Παιδείας. Με το ελληνοτουρκικό πρωτόκολλο καθιερώνεται και τυπικά, στους μουσουλμάνους της Θράκης η τουρκική γλώσσα, ποτέ είχε εισαχθεί, μετά την απέλαση των παλαιότουρκων και την ελληνοτουρκική συμφωνία του 1951. Με τη συμφωνία του 1968 βάσει των οποίων η τουρκική γλώσσα αναγνωρίσθηκε και τυπικά πλέον ως η επίσημη γλώσσα των μειονοτήτων, το Ν Δ 3065/54 (ΦΕΚ 239/9-10-54) και η Υπ. Απόφαση 149251/4-6-58 (ΦΕΚ 162/4-6-58) που ρυθμίζουν τα θέματα μειονοτικής εκπαίδευσης δε στηρίζονται σε διατάξεις διακρατικών συμφωνιών, και έτσι η τουρκική γλώσσα εισάγεται ως η μόνη μειονοτική γλώσσα παρά το γεγονός ότι η μητρική γλώσσα των Πομάκων και των Αθίγγανων δεν είναι η τουρκική.

Σύμφωνα με τη συνθήκη της Λωζάννης τα παιδιά της μειονότητας στα σχολεία διδάσκονται τη μητρική τους γλώσσα (άρθρο 40 συνθήκη Λωζάννης), αλλά στο γενικό κλίμα της εποχής, το πρωτόκολλο θα αποτελέσει ένα ακόμη βήμα εκτουρκισμού, των μειονοτήτων και εμφάνισης των θρησκευτικών μειονοτήτων, με διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά, ως ενιαία εθνική μειονότητα. Με το υπ. αριθμ. 4282-93/18-1-1969 έγγραφο του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών (Δ' Πολιτική Διεύθυνση), με το οποίο δίνονται οδηγίες εφαρμογής του ελληνοτουρκικού πρωτοκόλλου της 20/12/1968 τονίζεται ότι **«επιβεβαιούται η αρχή της απολύτου ελευθερίας της χρήσεως της τουρκικής γλώσσας εντός των μειονοτικών σχολείων»**.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

Η εκπαίδευση των μειονοτήτων με τον τουρκοκεντρικό χαρακτήρα της , απόρροια των ελλαδοτουρκικών πολιτικών έθεσε ,παρά την αντίδραση μιας μεγάλης μερίδας μουσουλμάνων, τα θεμέλια για τη σταδιακή μετατροπή της μειονότητας από θρησκευτική σε εθνική (40)Με βάση της συνθήκη της Λωζάνης (άρθρα 40-45) οι μουσουλμανικές μειονότητες της ελλαδικής Θράκης, έχουν το δικαίωμα να διδάσκονται τη μητρική τους γλώσσα και τη θρησκεία τους, στα σχολεία τους.Η εμμονή να τονισθεί ο θρησκευτικός χαρακτήρας της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης , υπενθυμίζουμε ότι, οφείλεται στο μέλος της τουρκικής αντιπροσωπείας στη Συνθήκη της Λωζάνης Ali Riza Nour Bey ο οποίος τόνιζε ότι **«υπάρχουν μόνο θρησκευτικές μειονότητες , όχι φυλετικές . Γι' αυτό και η τουρκική αντιπροσωπεία δεν παραδέχεται τις αρχές περί προστασίας φυλετικών ή γλωσσικών μειονοτήτων»**.Αυτό έγινε κυρίως για να μην υπάρξει ανακίνηση του κουρδικού προβλήματος στην Τουρκία, αλλά ταυτόχρονα εκυπηρευτούσε και τους μακροπρόθεσμους στόχους της τουρκικής πολιτικής στη Θράκη. Η καθιέρωση της τουρκικής γλώσσας, ως μοναδικής , για την ανομοιογενή μουσουλμανική μειονότητα έρχεται σε ευρεία αντίθεση με τη συνθήκη, με αποτέλεσμα οι Πομάκοι , οι Αθίγγανοι , να υποστούν ένα εκτουρκισμό.Η παραβίαση , δηλαδή της συνθήκης από τη μεριά της Ελλάδας με την καθιέρωση της τουρκικής γλώσσας ως μόνης μειονοτικής και η διδασκαλία των περισσότερων μαθημάτων του δημοτικού στην τουρκική , η μη επαρκή λειτουργία γυμνασίων και λυκείων και η κατ' επέκταση φυγή των μουσουλμάνων στην Τουρκία, συνετέλεσαν ώστε η εκπαίδευση που παρέχεται σήμερα στη μειονότητα να παρουσιάζει τουρκοκεντρικό χαρακτήρα

Το αναλυτικό πρόγραμμα και διδακτικά βιβλία , παίρνουν και επίσημα τουρκοκεντρικό χαρακτήρα και προσανατολισμό, και δεν λαμβάνουν υπόψη τους όρους της διγλωσσικής κοινωνικοποίησης των παιδιών της μειονότητας, έτσι ώστε όσα να θέλουν να ενταχθούν στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα Οι Πομάκοι και οι Αθίγγανοι , θεωρούν πολύ φυσιολογικό να συνεχίσουν την περιθωριακή τους ζωή , και οι τουρκογενείς που έχουν τους οικονομικούς πόρους και τις πολιτικές ενδεχομένως γνωριμίες , να στέλνουν τα παιδιά τους στην Τουρκία (41)

Στους Πομάκους υπήρχε μια επιθυμία να ενσωματωθούν στους τουρκόφωνους μουσουλμάνους , όχι μόνο λόγω της μειοψηφίας τους μέσα στην -ανομοιογενή μουσουλμανική μειονότητα ,αλλά λόγω ότι το φυλετικό τους όνομα ήταν για αυτούς υποτιμητικό, αφού οι γύρω λαοί (Τούρκοι, Έλληνες ,Βούλγαροι) το χρησιμοποίησαν υποδηλώνοντας για πολλά χρόνια ,την ταπεινή τους προέλευση Με την αντικατάσταση του αραβικού με το λατινικό αλφάβητο και ιδιαίτερα στα ιερά μουσουλμανικά βιβλία ,έχουμε σαφή υποχώρηση του θρησκευτικού ιδεολογικού μηχανισμού και απαρχή για εκπαίδευση της μειονότητας με τουρκοκεντρικά χαρακτηριστικά μετατρέποντας τις μειονότητες από θρησκευτικές σε εθνική.Σ' αυτό συνέβαλε και το πολιτικοκοινωνικό κλίμα στα ορεινά της Θράκης που χαρακτηρίζεται από την ασφυκτική καταπίεση του πληθυσμού από τους μηχανισμούς της Τουρκίας Η ελευθερία έκφρασης τελεί υπό διωγμό και οι Πομάκοι μόνο κατ'ίδίαν και υπό προϋποθέσεις εκμυστηρεύονται αυτά που ποτέ δε θα τολμούσαν να διατυπώσουν δημοσίως. Όσοι επιδίωξαν να εκφράσουν απόψεις αντίθετες με αυτές των κύκλων της Άγκυρας κατηγορήθηκαν ως προδότες και άπιστοι και περιθωριοποιούνται κοινωνικά και οικονομικά. Ειδικά οι Πομάκοι δάσκαλοι

που αντιστάθηκαν στις κεμαλικές μεθοδεύσεις και πράτουν και σήμερα το ίδιο, έχουν δεχθεί ψυχολογική πίεση ακόμη και σωματική που είχε ως αποτέλεσμα να εγκαταλείψουν τα σχολεία

Χαρακτηριστικά, μετά την υπογραφή του του ελληνοτουρκικού πρωτοκόλλου, ανακοινώθηκε στους δασκάλους ότι στο εξής στα μειονοτικά σχολεία θα διδάσκεται η τουρκική γλώσσα αντί της αραβικής και τα παιδιά θα μαθαίνουν την λατινική γραφή και αλφάβητο και όχι το αραβικό. Δύο δάσκαλοι είπαν ότι δεν το δέχονται την επόμενη μέρα το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής τα ήξερε όλα και σε 5 μέρες, οι συγκεκριμένοι δάσκαλοι έγιναν οι πιο θερμοί συμπαραστάτες αυτής της υπόθεσης, έγιναν οι πιο φανατικοί υποστηρικτές της τουρκικής κουλτούρας μέσα στη μειονότητα. Ο εκτουρκισμός των Πομάκων και των Αθίγγανων, τους στέρησε τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν τον εαυτό τους ως διαφορετικό από τους άλλους και να αντιληφθούν ότι είναι ένας καταπιεσμένος πληθυσμός. (42) Οι μουσουλμάνοι Αθίγγανοι (Ρωμά) της ελληνικής θράκης αποτελούν και αυτοί ιδιόμορφη περίπτωση μέσα στο χώρο των μειονοτήτων, αφού μετά το 1923 υπάχθηκαν νομικά στα όρια μιας ομόθρησκης μειονότητας, διαφορετικής δε σχετικά με τη γλώσσα και τα άλλα χαρακτηριστικά καταγωγής του. Το πρωτόκολλο με την επίσημα παρεχόμενη μειονοτική – τουρκόφωνη εκπαίδευση, λειτούργησε για τους τσιγγανόφωνους, ως θεσμός επιβολής μιας γλώσσας ξένης και προς την γλωσσική τους παράδοση, αλλά και προς αυτήν του κράτους στο οποίο διαβιούν. (43)

Μια άλλη άμεση επίπτωση του ελληνοτουρκικού πρωτοκόλλου στη Θράκη εκτός από την αναγκαστική εκμάθηση της τουρκικής γλώσσας από όλες τις μειονότητες, ήταν το γεγονός ότι η χούντα, πιεζόμενη από την Τουρκία και από νατοϊκούς κύκλους, προέβη σε μαζικό διορισμό δασκάλων από την Τουρκία, οι οποίοι είχαν σπουδάσει στην Τουρκία, εξέφραζαν την εθνικιστική τάση και επιδοτούνταν από το προξενείο, τονίζοντας έτσι ηθικά και ψυχολογικά τους κύκλους της μειονότητας, που είδαν να αναβαθμίζεται ο τουρκικός ρόλος ως κηδεμόνας της μειονότητας της Θράκης. Οι δάσκαλοι αυτοί, οι οποίοι αποκαλούνταν «προσοντούχοι», εξέφραζαν την εθνικιστική κεμαλική τάση και είχαν επιδότηση μισθού από το τουρκικό προξενείο, της Κομοτηνής. Το μεγάλο πλήγμα εναντίον των «παλαιομουσουλμάνων» δασκάλων, προήλθε από την αναβάθμιση των «προσοντούχων», των αποφοίτων δηλαδή των τουρκικών διδασκαλείων. Η δικτατορία είχε ήδη απολύσει τους ιδεολογικά προσκείμενους στην αριστερά και κεντροαριστερά «παλαιομουσουλμάνους» και «προσοντούχους» δασκάλους και τους είχε αντικαταστήσει με «εθνικόφρονες». Το χουντικό καθεστώς πιεζόμενο από την Τουρκία αναγκάστηκε με βάση τη συμφωνία της Βιέννης, να διορίσει στις θέσεις των απολυθέντων **«δι έλλειψην νομιμοφροσύνης»** υπεράριθμους προσοντούχους δασκάλους, αφού οι αντικαταστάτες των απολυθέντων παρέμειναν και αυτοί στις θέσεις τους, τονώνοντας ηθικά και ψυχολογικά τους προσοντούχους και τους εθνικιστικούς κύκλους της Άγκυρας. Αποκαλυπτική είναι η περικοπή των οδηγιών για την **«Εφαρμογή συμφωνίας Βιέννης περί μειονοτικών θεμάτων»** που δίνονται από τη χούντα. **«Η παράγραφος 9 αφορά το απολυθέν εκατέρωθεν ή απαλλαγέν των καθηκόντων του διδακτικού προσωπικού κατά την διάρκεια της διετίας 1967-1968. Η συμφωνία προβλέπει την «αμοιβαία επανένταξη» του προσωπικού τούτου κατά το «μέτρον του δυνατού». Η παράγραφος αυτή δέον όπως ερμηνευθή εντός του γενικότερου πλαισίου των προθέσεων των δύο Κυβερνήσεων οι οποίαι είναι κατ'εξοχήν πολιτικά. Ως εκ τούτου τυχόν τυπικά ή νομικά κωλύματα δέον να εξευρεθώ τρόπος να**

παρακαμφθούν χάριν της πολιτικής σκοπιμότητας. Ως προς την ουσία διευκρινίζομεν ότι υφίσταται προφορική συνενόησης με τους Τούρκους ότι, όσοι Μουσουλμάνοι διδάσκαλοι απελύθησαν δια λόγους ελλείψεως νομιμοφροσύνης δεν πρόκειται να επαναπροσληφθούν, αλλ' ότι ούτοι θα αντικατασταθούν δι' έτερων προσοντούχων διδασκάλων. Δια του όρου «αντικατασταθούν» νοείται ότι οι νέοι διδάσκαλοι θα διορισθούν εις τα αυτά σχολεία εις τα οποία υπηρετούν και οι απολυθέντες. Τούτο δεν συνεπάγεται βεβαίως και υποχρέωσιν απομακρύνσεως των νομιμόφρονων διδασκάλων οίτινες διωρίσθησαν ήδη εις αντικατάστασιν των απολυθέντων κατά τη διάρκειαν της τελευταίας διετίας. Οι μέλλοντες να διορισθούν δυνάμει της συμφωνίας προσοντούχοι διδάσκαλοι θα ηδύνατο π.χ να προσληφθούν ως υπεράριθμοι. Όσον αφορά τέλος τους διδασκάλους οι οποίοι απελύθησαν δια πειθαρχικά παραπτώματα δυνάμει κανονικών αποφάσεων των οικείων συμβουλίων δέον να εξευρεθή εύσχημος τρόπος επαναδιορισμού των. Π.Πιπινέλης, Υπουργός Εξωτερικών». (44)

Ο διορισμός εθνικιστών δασκάλων από την Τουρκία, εκ των οποίων αρκετοί από αυτούς όπως αποκαλύφθηκε αργότερα ήταν αξιωματικοί του τουρκικού στρατού, τόνισε τους εθνικιστικούς κύκλους της μειονότητας, αφού είδαν να αναβαθμίζεται ο τουρκικός ρόλος στη Θράκη. Όταν όμως εκ μέρους του Σωματείου των «προσοντούχων», υποβλήθηκε εκ νέου αίτηση τροποποίησης του άρθρου 4 του καταστατικού κατέφαρμογής του άρθρου 41 του ΝΔ 795/71 αυτή απορρίφθηκε (απόφαση 191/1972 Απόφαση Εφετείου Θράκης) διότι η νέα διατύπωση του άρθρου αυτού σύμφωνα με την οποία «τα υποψήφια μέλη δέον να ώσιν Έλληνες υπήκοοι, μη ανταλλάξιμοι τουρκικής εθνικότητας», κρίθηκε από το Εφετείο Θράκης ότι ερχόταν σε αντίθεση με τις διατάξεις του ΝΔ 795/71 και του Αστικού Κώδικα. Ένα φαινόμενο στο οποίο μπορούν να δοθούν πολλές εξηγήσεις. Παρά την απόρριψη της αίτησης, το Σωματείο συνέχισε να λειτουργεί με το αρχικό καταστατικό στα άρθρα του οποίου υπήρχαν οι φράσεις «τουρκικά σχολεία, τούρκοι δάσκαλοι τούρκοι μαθητές». (άρθρα 1, 2, 4, και 15) Παράλληλα και πολλοί δημόσιοι φορείς, όπως το Υπουργείο Παιδείας συνέχιζε στα πλαίσια της συγκεκριμένης πολιτικής να αποστέλλει διάφορες επιστολές, τηλεγραφήματα, δέματα, προς τα τουρκικά σχολεία π.χ, Δερρείου, Σιδηροχωρίου κ.ά. (45)

Τέλος, η επίσκεψη το Σεπτέμβριο του 1973 του Τούρκου πρέσβη Kamuran Guvur στην Θράκη, αποδείχθηκε αποφασιστική για την επιβολή της λατινικής γραφής, στους Πομάκους και την περαιτέρω τουρκοποίησή τους μαζί με τους Αθίγγανους, παρά τις αντιδράσεις των δύο αυτών συνιστώσων της μουσουλμανικής μειονότητας.

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η χούντα κινούμενη στο κλίμα του ελληνοτουρκικού μορφωτικού συμφώνου, θα ιδρύσει το 1968, την Ειδική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης (ΕΠΑΘ). Το σχετικό Β Δ (31/10-10-1968) ανέφερε: «ιδρύεται παιδαγωγική ακαδημία ενός τμήματος με έδραν την πόλιν της Θεσσαλονίκης και τίτλον «Ειδική Παιδαγωγική Ακαδημία «προς μόρφωσιν και επιμόρφωσιν ημεδαπών μουσουλμάνων διδασκάλων»

Η ίδρυση της ΕΠΑΘ και ο διορισμός των αποφοίτων της στα μειονοτικά σχολεία, αποσκοπούσε στην αναβάθμιση της μειονοτικής εκπαίδευσης με τη σταδιακή αντικατάσταση κατά κύριο λόγο των «προσοντούχων» που στερούνταν ελληνικής παιδείας και κατά δεύτερο λόγο των

αποφοίτων των ιερσπουδαστηρίων , των οποίων η κατάρτιση είχε χαρακτήρα θεολογικό. Οι απόφοιτοι της ΕΠΑΘ διορίζονται σε θέσεις διδακτικού προσωπικού στα μειονοτικά δημοτικά σχολεία , όπου τους ανατίθεται η διδασκαλία των μαθημάτων που διδάσκονται στη μειονοτική γλώσσα .Η φοίτηση είναι διετής, αλλά χρειάζεται και ένα προκαταρτικό έτος σε πολλές περιπτώσεις. Στην προκαταρτική τάξη εγγράφονται μετά από εξετάσεις , στην ιστορία ,τα 1 μαθηματικά ,και την έκθεση , οι κάτοχοι ενδεικτικού Β΄τάξης λυκείου με διαγωγή «Κοσμιωτάτη».

Σύμφωνα με άρθρο του ΝΔ 1109 /72 στην ΕΠΑΘ, είναι δυνατόν να οργανώνεται κάθε χρόνο ταχύρυθμη εκπαίδευση για τους μειονοτικούς δασκάλους. Η σχολή διαθέτει οικοτροφείο , φοιτητική εστία υπάρχει δωρεάν διαμονή και εξ΄ ολοκλήρου συντηρείται από το ελληνικό δημόσιο. Το 1990 με το ΦΕΚ 182/24-12-1990 τ.Α (άρθρο 8 πράξη νομοθετικού περιεχομένου περί μουσουλμάνων θρησκευτικών λειτουργιών) , ιδρύθηκε ιερατικό μουσουλμανικό τμήμα, για την εκπαίδευση των θρησκευτικών λειτουργιών (ιμάμηδων) Οι νεωτεριστές δάσκαλοι , και ηγέτες των μειονοτήτων υποδέχτηκαν με προπηλακισμούς και ύβρεις, τους απόφοιτους της ΕΠΑΘ. Τους αποκαλούσαν προδότες, και έστρεφαν την κοινή γνώμη εναντίον τους, μέχρι σημείου να πείθουν τους γονείς να μην στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο. Οι άνθρωποι όμως του προξενείου είδαν προοπτικά ότι οι απόφοιτοι της ΕΠΑΘ , οι «ΕΠΑΘίτες» ,όπως ονομάζονται , θα κυριαρχούσαν στη μειονότητα και έτσι τους πλησίασαν και τους έκαναν όργανα της εθνικιστικής τους πολιτικής. Και αυτό γιατί μετά από μερικά χρόνια εμπειρίας , στα μειονοτικά σχολεία οι απόφοιτοι της ΕΠΑΘ , υπέκυψαν σε εκβιασμούς αφού τα παιδιά τους δεν θα μπορούσαν να σπουδάσουν στην Τουρκία , ενώ παράλληλα διαπίστωσαν και αυτοί την απουσία της ελλαδικής πολιτείας από τη Θράκη, ιδιαίτερα όταν έρχόταν σε σύγκρουση με το τουρκικό μηχανισμό εξουσίας στην περιοχή και ιδιαίτερα με το προξενείο .

***Συνέντευξη Ε. Στοφορόπουλου ,πρέσβη επί τιμή μέλους της ελληνικής αντιπροσωπείας ως υποπρόξενου στην Κωνσταντινούπολη στις συνομιλίες για το Ελληνοτουρκικό Μορφωτικό πρωτόκολλο, του 1968 , που έγιναν στην Άγκυρα.**

«Βασικό στοιχείο είναι η δικτατορία, στην Ελλάδα .Η υπόθεση ξεκινά από την ενέργειες της δικτατορίας , σε σχέση με την Κύπρο. Η συνάντηση Κεσσάνης-Αλεξανδρούπολης πραγματοποιείται παρά τη γνώμη των αρμοδίων διπλωματών του Υπουργείου Εξωτερικών , σχετικό είναι το βιβλίο **«Το Κυπριακό 1950-1974.Μία ενδοσκοπήση»**, των πρέσβων επί τιμή Θεοδωρόπουλου, Λαγάκου, Αλεξανδρόπουλου, όπου αναφέρονται αυτά τα πράγματα, με διαφορές επί της ουσίας. Οι άνθρωποι της δικτατορίας δεν είχαν κάνει ποτέ εξωτερική πολιτική και δεν είχαν καμιά επαφή με τους Τούρκους , και δεν είχαν καμιά εμπειρία επαφών με τους Τούρκους , κάτι που είναι σημαντικό, εγώ οι διπλωμάτες είχαν και επομένως ήταν αντίθετοι με αυτήν την συνάντηση. Οι στρατιωτικοί πήγαν στη συνάντηση Κεσσάνης -Αλεξανδρούπολης , το Σεπτέμβριο του 1967 , είχε γίνει αναπαράσταση ,από τους διπλωμάτες, τι θα συνέβαινε εκεί, και πρότειναν ένωση της Κύπρου , με την Ελλάδα, έναντι της παραχώρησης της αγγλικής βάσης της Δεκέλειας στους Τούρκους. Σχετικά με την πρόταση , από ελλαδικής πλευράς παραχώρησης μιας περιοχής στον Έβρο , στην Τουρκία αυτό το γράφει ο Chris Woodhouse στο βιβλίο του (1982):**Karamanlis-The Restorer of Greek Democracy. London: Claredon Press**, αλλά οι πρέσβεις δεν αναφέρονται σ΄ αυτό, λένε ότι δεν είναι αλήθεια, ότι δεν προετάθη η παραχώρηση του τριγώνου του Κάραγατς, στη συγκεκριμένη συνάντηση. Αυτά, σχετικά με

την Ένωση, οι Τούρκοι στην αρχή τα άκουγαν έκπληξη, στη συνέχεια με οργή και στο τέλος με θυμηδία, και έβαλαν τα γέλια. Πολύ σημαντικό είναι ότι, εδώ έρχονται σε άμεση επαφή οι Τούρκοι με τους επικεφαλείς της δικτατορίας, και διαπιστώνουν την αφέλεια, την απλοϊκότητα, τον πρωτογονισμό της πολιτικής και διπλωματικής τους σκέψης. Ήταν η πρώτη επίσημη επαφή. Το Νοέμβριο του 1967 είναι τα γεγονότα Κοφίνου -Αγίων Θεοδώρων που οδηγούν στην ανάκληση της μεραρχίας, όχι της Εθνικής Φρουράς, που το είχε δεχθεί η Αθήνα αλλά όχι και η Μακάριος. Κατά τη διάρκεια των γεγονότων αναλαμβάνει Υπουργός Εξωτερικών ο Πιπινέλης. Πιστεύω ότι η χούντα απευθύνεται σε κάποιον που εκτιμά σαν διπλωμάτη για να τη βγάλει από την κατάσταση που είχε περιέλθει μετά το Νοέμβριο του 1967. Ο Πιπινέλης έρχεται με γραμμή ανεξαρτησίας για την Κύπρο και βελτίωσης των σχέσεων Ελλάδας- Τουρκίας, που είχαν φτάσει στα πρόθυρα πολέμου., πόλεμο που οι Έλληνες στρατιωτικοί έλεγαν ότι δεν μπορούσαν να τον αντιμετωπίσουν. Ο Πιπινέλης ήθελε να βελτιώσει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις πολιτική που από ότι θυμάμαι είναι αυτό που δεσπάζει και σε σχέση με τις εκατέρωθεν μειονότητες. Ο Πιπινέλης είναι μια προσωπικότητα του NATO, που δεν μπορεί να διανοηθεί τίποτα άλλο εκτός από τη Δύση. Εδώ θα πρέπει αν σημειώσουμε ότι στη διαμόρφωση του κλίματος στις ελληνοτουρκικές σχέσεις την προσωπικότητα του Πιπινέλη, που είναι διπλωμάτης με τεράστια πείρα. Γίνεται μυστική συνάντηση Πιπινέλη- Caglayangil στο Vevve της Ελβετίας, τον Ιανουάριο του 1968. Η εντύπωσή μου είναι ότι οι επισπεύδοντες, είμαστε εμείς, την προκαλούμε εμείς για να βελτιώσουμε τις διμερείς σχέσεις, Στη διπλωματία έχει σημασία ο χρόνος, ποιος κάνει την πρώτη κίνηση, εμείς συζητάμε τη συνάντηση. Ο Πιπινέλης ξεκαθάρισε στην αρχή στον Caglayangil ότι δεν προτίθεται να συζητήσει διμερείς ελληνοτουρκικές εκκρεμότητες που θα μπορούσαν να συζητηθούν αργότερα σε υπηρεσιακό επίπεδο. Το ζήτημα είναι ποιος θέτει το ζήτημα των ελληνοτουρκικών εκκρεμοτήτων. σαν αποτέλεσμα οι υπηρεσιακοί παράγοντες αρχίζει ο διάλογος διπλωματών για εκπαιδευτικά θέματα των εκατέρωθεν μειονοτήτων. Αρμόδιοι ήταν τότε ο διευθυντής πρέσβης Ι. Τζούνης αρμόδιος τμηματάρχης ο Π. Μολυβιάτης σε πρώτη φάση και σε δεύτερη φάση ο Τ. Οικονόμου. Εγώ σαν υποπρόξενος στην Κωνσταντινούπολη και με βάζουν να συμμετάσχω στην πρώτη φάση για τα εκπαιδευτικά θέματα των εκατέρωθεν μειονοτήτων που γίνεται στην Άγκυρα, το 1968. Επικεφαλής ήταν ο Ι. Κιτσαράς, που είναι εκπαιδευτικός και όχι διπλωμάτης, ανθρώπου κοντά στο πνεύμα τη δικτατορίας. Πηγαίνουμε στην Άγκυρα, χωρίς από ότι θυμάμαι να υπάρχουν πολύ συγκεκριμένες οδηγίες, πέραν, της βασικής γραμμής Πιπινέλη να βελτιώσουμε τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Δεν θυμάμαι καμιά ιδιαίτερη προετοιμασία, εκτός από αυτό που σας ανέφερα. Στο δικό μου μυαλό αλλά πιστεύω και στο μυαλό της υπηρεσίας είναι ότι έχουμε ακόμη τη ψευδαίσθηση, όπως εκ των υστέρων αποδείχθηκε ότι θα μπορούσαμε, να ελέγξουμε να περιορίσουμε, να σταματήσουμε ιδεωδώς την διαρροή ομογενών από την Κωνσταντινούπολη. Αυτό που δεσπάζει στο δικό μας το μυαλό είναι αυτό.

»Γραφικά μπορούμε να προσδιορίσουμε ότι υπάρχει στην εικόνα στην υπηρεσία, μια εικόνα της Κωνσταντινούπολης, η ιστορία με το Πατριαρχείο, τους Έλληνες και υπάρχει μια συλλογική διάθεση, από τους αρμόδιους, να υποτιμούν τη δυτική Θράκη, το πρόβλημα, που το βλέπουν σαν πρόβλημα ορισμένων αγραμμάτων χωρικών. Αυτό που δεσπάζει στο μυαλό τους, δεν είναι ότι μπορούν να αποτελέσουν οι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης, όργανο του τουρκικού επεκτατισμού, αλλά να σώσουμε ότι μπορούμε στην Κωνσταντινούπολη. Αυτό έχει σημασία. Αυτά τα δύο, βελτίωση

των ελληνοτουρκικών σχέσεων και οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, που ήταν τότε γύρω στις 35000 Στις συνομιλίες τότε ,οι Τούρκοι λαμβάνουν μέτρα εναντίον των σχολείων της Κωνσταντινούπολης, Είναι η γνωστή μέθοδος των Τούρκων να πιέζουν πριν και κατά τη διάρκεια των συνομιλιών κάτι που δεν γίνεται από εμάς στη «δυτική» Θράκη.

»Οι Τούρκοι ,είναι συστηματικοί προωθώντας συστηματικά τα συμφέροντά μας. Θεωρώ εκ των υστέρων εγκληματικό το πρωτόκολλο, αλλά θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι θέλαμε να βοηθήσουμε τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης. Το ανώτερο κλιμάκιο , Ο Πιπινέλης, έχει αυτή τη γραμμή, να βελτιώσουν. Μπροστά το θέμα της βελτίωσης , ήταν διατεθειμένοι να θυσιάσουν την Ίμβρο και την Τένεδο. Στο μυαλό των αρμοδίων υπήρχε μια υποτίμηση , για τα νησιά αυτά, δεν καταλάβαιναν τη σημασία της Ίμβρου και Τενέδου «κάτι ψαράδες, έλεγαν». Οι Τούρκοι όμως προωθούσαν τους σκοπούς τους. Οι Τούρκοι δεν μου έδωσαν την εντύπωση ότι θα έκαναν παραχώρηση υπέρ του κλίματος της ελληνοτουρκικής φιλίας και της βελτίωσης των σχέσεων. Ο Πιπινέλης δεν ελέγχεται από πουθενά, δεν υπάρχει βουλή, ούτε τύπος ελεύθερος για να τον ελέγξει .Ούτε στη διδακτορία υπάρχει μέσο για να ελεγχθεί, έχει μείνει μόνος του να δρα σε αυτή τη φάση. Δεν ξεκινά τώρα , το ζήτημα σχετικά με τις γλώσσες, Τώρα αποτυπώνεται πλέον το ζήτημα της τουρκικής γλώσσας , για τις μουσουλμανικές μειονότητες. Έχω αναλάβει σχετικά με το ζήτημα τις ευθύνες μου , έχω μιλήσει για αυτά στη Βουλή, δεν πρέπει να ξαναγίνουν, δεν θυμάμαι ποτέ στις συζητήσεις , να γίνεται λόγος για Θράκη, για Πομάκους, για τσιγγάνους. Οι δάσκαλοι και τα βιβλία, πάλι στο δικό μου το μυαλό και στη σκέψη της αντιπροσωπείας είναι οι δάσκαλοι και τα βιβλία στην Κωνσταντινούπολη . Πάω στην Αγκυρα και για λόγους μεταφράσεως, γιατί ο Κιτσαράς γνωρίζει μόνο Ελληνικά Μιλάμε για Τουρκία, δεν αναφερόμαστε σε συμφωνία με την Ελβετία, ούτε και συμβαίνει μόνο σε περιόδους χούντας , αλλά και σε δημοκρατία, κατά συνέπεια, όταν υπογράφεις κάτι με την Τουρκία είναι τα δικά σου δικά μου και τα δικά μου πάλι δικά μου. Δεν πρόκειται να τηρήσει η Τουρκία τις υποχρεώσεις της, εδώ δεν τήρησε τις υποχρεώσεις της συνθήκης της Λωζάννης, η οποία είναι το πανηγυρικότερο κείμενο , διεθνές κείμενο , πολυμερή, έδωσε τον ελληνισμό κλπ. Δεν θα τηρήσει ποτέ , θα τα παραβιάσει αυτά .Αλλά θα επικαλείται αυτά εναντίον σου , και δεν θα τηρεί τίποτε , από τις υποχρεώσεις της. Μην μπούμε σε μια νομικίστικη λογική , πάρουμε το πρωτόκολλο και πούμε αυτό ισχύει το άλλο δεν ισχύει κλπ. Το πρωτόκολλο είναι εγκληματικό και λόγω αυτού, δηλαδή έπρεπε να γνωρίζουμε όπως και σε κάθε συμφωνία με την Τουρκία, υπόψη μας ότι υπογράφεις δεν θα τηρήσει .Αυτό αναιρεί και αυτοεξουδετερώνεται ,ότι έπρεπε να σκεφθούμε ότι δεν μπορούμε να σώσουμε την ομογένεια. Στην Κωνσταντινούπολη , αφού η Τουρκία δεν θα τηρήσει τις υποχρεώσεις της, άρα το μόνο που να επιβαρύνουμε την κατάσταση στη «δυτική» Θράκη.

»Επικράτησε η άποψη της προσέγγισης και έχει σημασία πολιτική. Η αντίστροφη λογική να σώσουμε ότι μπορούμε στην ομογένεια στην Κωνσταντινούπολη και άντε τώρα στη Θράκη, δεν πειράζει. Γνωρίζοντας τους Τούρκους ,και πρέπει να γνωρίζαμε , είχαμε τα Σεπτεμβριανά, είχαν γκρεμίσει τα σχολεία στην Ίμβρο , Τένεδο ,μη το ξεχάσουμε αυτό έπρεπε να ξέρουμε ότι αυτοί δεν θα τηρήσουν ενώ εμείς θα έχουμε αυτά τα λάθη. Η συμφωνία αυτή δεν γνωρίζω να επιδιώχθηκε τόσο από την Ελλάδα, όσο και από την Τουρκία, το θεωρώ πολύ σημαντικό, ποιος ζήτησε κατ' αρχήν τη συμφωνία, να ρυθμιστούν και να συζητηθούν ,μέσα αυτή τη διαδικασία τα εκπαιδευτικά, ποιος, πιο μέρος; Δεν γνωρίζω αν υπογραφή του πρωτοκόλλου είναι η αναβίωση της μικρής εκπαιδευτικής

επιτροπής, που εξαγγελόταν από το πρωτόκολλο του 1951. Η πολιτική σημασία είναι η πολιτική βούληση είναι η βελτίωση των σχέσεων εκ μέρους του Γκιπινέλη. Λειτουργούσε έτσι αν και ακόμη δεν του έλεγαν οι Αμερικανοί

»Για την κατάσταση στη Θράκη είναι μια γραφική κατάσταση με γραφικούς μουσουλμάνους, ήταν πολιτικά μυωπική η αντίληψη ότι θα μπορούσε να υπάρξει σωτηρία για τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, αλλά υπήρχαν τα στοιχεία που θα μπορούσαν μια ψευδαίσθηση ότι θα μπορούσαμε να στηρίξουμε την Κωνσταντινούπολη, άλλωστε υπήρχε η προσωπικότητα του πατριάρχη Αθηναγόρα, του Χαλκηδόνος Μελίτων, είχε έρθει ο Πάπας, δηλαδή υπήρχε μια κίνηση με τα νοσοκομεία, τα σχολεία, στην Κωνσταντινούπολη, αλλά όλα αυτά σε μια τελείως επιπόλαια, αλλά αν είχαμε μελετήσει όπως έπρεπε την Τουρκία και τον τρόπο που είδε τη συνθήκη της Λωζάννης. Βέβαια υπήρχε μια σχολή σκέψης, στο ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, ίσως να υπάρχει ακόμη, ότι όλα αυτά οφειλόταν στην Κύπρο. Τα πράγματα δεν θα ήταν έτσι δηλαδή τα Σεπτεμβριανά, οι απελάσεις το 1964 κ.ο.κ., αν εμείς δεν είχαμε ξεκινήσει εμείς την υπόθεση της Κύπρου. Η σχολή Γκιπινέλη, κάνει δύο πράγματα συγχρόνως, λείπει στον Caglayangil στο Venetia περί ενώσεως που έλεγαν οι κολονέλοι στην Κεσάνη- Αλεξανδρούπολη ξέχασε τα, εδώ μιλάμε για ανεξαρτησία, διακοινοτικό διάλογο, δηλαδή προσπαθεί να βγάλει αυτό που θεωρεί στο μυαλό το αγκάθι, την Κύπρο και συγχρόνως να βελτιώσει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, μια σχολή σκέψης, που πιστεύει ότι πρέπει να «απεμπλακούμε» από την Κύπρο και να βελτιώσουμε τις διμερείς σχέσεις με την Τουρκία. Σε υπηρεσιακές συσκέψεις για το ζήτημα των αντιποίνων σχετικά με τις απελάσεις Ελλήνων από την Τουρκία, δεν έλαβα μέρος, αλλά σε κουβέντες, μέσα σε στην υπηρεσία, έλαβα μέρος, αλλά τότε, η απάντηση ήταν ότι εμείς δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα, δεν είναι σύμφωνο αυτό με τον ελληνικό πολιτισμό. Πολύ πιθανό αυτό να ήταν μια δικαιολογία, της άκρως φιλονατοϊκής και φιλοδυτικής νοοτροπίας, η οποία, επικρατούσε τότε μέσα στην διπλωματική υπηρεσία.

»Η εκλογίκευση μιας τέτοιας νοοτροπίας, ήταν ότι εμείς δεν είμαστε Τούρκοι, είμαστε Έλληνες και δεν μπορούμε να κάνουμε αντίποινα. Αντίποινα έγιναν μόνο επί υπουργού Εξωτερικών Τούμπα, και όχι στη «δυτική» Θράκη, αλλά στη Δωδεκάνησο, και μάλιστα κατά τρόπο λανθασμένο. Υπογράφεται ένα πρωτόκολλο, τη στιγμή που είναι τα σχολεία είναι κλειστά, στη Ίμβρο και την Τένεδο, και δεν περιλαμβάνεται τίποτα, και υπάρχει μια προσεκτική σιωπή, εγώ δεν θυμάμαι συζήτηση για την Ίμβρο και την Τένεδο, πράγμα που είναι ένα τεράστιο ερωτηματικό. Όλο αυτό γίνεται από εμάς ενώ έχουμε υποστεί μια ήττα στην Κύπρο, που είναι σαφή, και έχει δείξει η δικτατορία, ότι δεν είναι σοβαρή, (στη Κεσάνη -Αλεξανδρούπολη). Οι Τούρκοι όμως τώρα γνωρίζουν ότι έχουν απέναντί τους το Γκιπινέλη, που δεν είναι σαν τους ανθρώπους της δικτατορίας, είναι σοβαρό πρόσωπο με άκρως αντιδραστικές απόψεις, αλλά σοβαρό. Οι Τούρκοι εξακολουθούν να προωθούν του μακροπρόθεσμους, στόχους, δεν έχουν αλλάξει, αυτό είναι ξεκάθαρο, αντίθετα κάτι που δεν το κάνει η δικτατορία. Δεν εφαρμόστηκε τίποτα από το πρωτόκολλο, ορθώς μπήκαν, και όχι ορθώς έγινε το πρωτόκολλο. Ουδέποτε τηρήθηκαν, αυτά δεν εφαρμόστηκαν, έπρεπε να σκεφθούμε, να εκτιμήσουμε ότι ουδέποτε θα εφαρμοζόντουσαν. Κατά συνέπεια θα ήταν μια λεόντειος συμφωνία, μια συμφωνία εις βάρος μας. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία, ότι το πρωτόκολλο χρησίμευσε στους Τούρκους στο να προωθήσουν τους στόχους τους. Ήταν μια ολέθρια ιστορία, η τουρκοποίηση της πομακικής μειονότητας και των ρωμά σε ένα μεγάλο βαθμό, επισημοποίησε αυτόν τον εκπαιδευτικό ομφάλιο λώρο των σχολείων με την Άγκυρα, αυτά

γινόντουσαν αλλά μπήκαν στο χαρτί, σχετικά με τα βιβλία και τους δασκάλους, δεν έπρεπε να είχε γίνει αυτό το πρωτόκολλο, και επειδή δεν βοήθησε την Κωνσταντινούπολη, την Ίμβρο και Τένεδο. Υπάρχει υποτίμηση υποβάθμιση στην υπηρεσία, της Ίμβρου και Τενέδου, αυτό που επηρεάζει τη σκέψη είναι το πατριαρχείο. Είναι φυσικό στο βαθμό που ασκούσε μια επιρροή αφού έβλεπε το ποίμνιο του, τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, υπήρχε και στομπάρισμα των Ιμβρίων και των Τενεδίων από τους Κωνσταντινουπολίτες, υπήρχε υποβάθμιση της Θράκης, από το Υπουργείο Εξωτερικών, εδώ μιλάμε για την Κωνσταντινούπολη, εντάξει η Θράκη, αλλά αυτό προηγείται. Δεν γινόταν συζήτηση για τη Θράκη, αυτή γινόταν στη Αθήνα, εκεί ήταν οι αρμόδιοι και για τις δύο μειονότητες, δεν ερχόταν ενημέρωση στο προξενείο για τα συμβαίνοντα στη Θράκη».

ΤΟ ΝΕΟ ΕΛΛΑΔΟΤΟΥΡΚΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΦΙΛΙΑΣ

Αμέσως μετά την απόσυρση του ελληνικού στρατού από την Κύπρο, θεμελιώθηκε ξανά σε στέρεε βάσεις το ελληνοτουρκικό κλίμα φιλίας, που κατέληξε, όπως είδαμε στην υπογραφή του ελληνοτουρκικού μορφωτικού συμφώνου. Σε συνέντευξη του ο Γ. Παπαδόπουλος στην τουρκική εφημερίδα «Millet» («Εθνος») (46), τρεις μόνο εβδομάδες μετά την έναρξη των διακοινοτικών συνομιλιών στην Κύπρο και μεσοσύσης της νέας περιόδου ακμής της ελλαδοτουρκικής φιλίας, απαντώντας σε ερώτηση αν η ένωση αποτελούσε ακόμη αίτημα της Ελλάδας είπε τα εξής: **«δυνατόν πάντοτε να υπάρχουν διαφοραί μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας. Αλλά εάν πιστεύουμε εις την φιλίαν των δύνανται να διευθετήσουν τας διαφοράς των. Εάν το αντικείμενον της αντιδικίας μεταξύ δύο ανδρών, πιστευόντων εις την φιλίαν των, είναι μία γυναίκα, δύνανται να γίνουν επί τι διάστημα από κοινού φίλοι με αυτήν την γυναίκα, αλλά ουδείς εξ αυτών θα εκθέση αυτήν την φιλίαν. Διότι η φιλία των είναι περισσότερον σημαίνουσα. Και διότι δια της φιλίας των προφυλάσσουν αυτήν την γυναίκα από του να καταστρέψη την φιλία των και δεν την οδηγούν εις τας χαρέμια των»**

Έτσι όταν τον Αύγουστο του 1970 ο Γ. Παπαδόπουλος απαντούσε στον πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Μακάριο και τον υπεύθυνο για τις διακοινοτικές συνομιλίες Γ. Κληρίδη, στις επισκέψεις τους στην Αθήνα, για την περίπτωση τουρκικής εισβολής στην Κύπρο και τον ελλαδικό ρόλο, τόνιζε πως **«εάν επιτεθή η Τουρκία εναντίον της Κύπρου, ημείς, λόγω των γειτόνων μας δεν μπορούμε να δώσωμεν την πρέπουσαν βοήθειαν»**. Ακόμη και ο Γ. Γρίβας ο οποίος είχε σταλεί από τη χούντα στην Κύπρο με σκοπό την ίδρυση ομάδων που θα ανέτρεπαν το Μακάριο και θα καταλάμβαναν την εξουσία, σε επιστολή του στον εφοπλιστή Π. Ποταμιάνο τον Αύγουστο του 1972 έλεγε ότι **«η όλη πολιτική της χούντας στην Κύπρο είναι και ακατανόητη και αντεθνική»**. (47)

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Η εσωτερική κατάσταση στην Τουρκία, ενίσχυσε την προσέγγιση των δύο χωρών για να επιλύσουν τις διαφορές τους που έθεταν σε αμφισβήτηση τη συνοχή του ΝΑΤΟ, με άμεσο κίνδυνο τη διαλυση του με έναν ελληνοτουρκικό πόλεμο. Με τις φραστικές αντιπαραθέσεις της ελλαδικής χούντας για την Κύπρο, κυρίως για εσωτερικούς σκοπούς, στην Τουρκία, εμφανίζεται ξανά μια λαϊκή ανθελληνική έξαρση, που μοιάζει με αυτήν της δεκαετίας του 1950, η οποία πιέζει τον κρατικό μηχανισμό και ιδιαίτερα το στρατό να πάρει μέτρα, για το **«πρώτο εθνικό ζήτημα»**, ένα

«θέμα τιμής και αξιοπρέπειας του τουρκικού λαού». Χαρακτηριστικά μέτρα, προς αυτήν την κατεύθυνση είναι, το κλείσιμο της θεολογικής σχολής της Χάλκης, τον Ιούλιο του 1971 και η απροκάλυπτη παρέμβαση για την εκλογή του Πατριάρχη τον Φεβρουάριο του 1972 .

Ενισχύεται η άκρα δεξιά και κοντά στο κόμμα της Εθνικιστικής Δράσης (Milli Hareket Partisi) του A.Turkes δημιουργείται, ένα νέο θρησκευτικών αρχών , αλλά με την ίδια ιδεολογική κατεύθυνση το Κόμμα της Εθνικής Ρύθμισης (Milli Nizam Partisi) με πρόεδρο τον καθηγητή και πρώην πρόεδρο της ένωσης Εμπορικών Επιμελητηρίων Necmettin Erbakan .Παράλληλα η ίδρυση , ήδη από το 1967 της αριστερής Εργατικής Ομοσπονδίας (DISK),εκτός των άλλων, έχει ως κύριο στόχο μόνο την ενίσχυση αντιαμερικανικές εκδηλώσεις και όχι την αποτροπή του εθνικιστικού , σωβινιστικού τουρκικού κλίματος για την Κύπρο. Στις 3/7/1969 η τουρκική κυβέρνηση υπό τον Demirel υπέγραψε νέα αμυντική συμφωνία συνεργασίας με τις ΗΠΑ , αποκτώντας λόγο για τον αριθμό των αμερικανικών στρατευμάτων και το είδος του εξοπλισμού που επιτρεπόταν να παραμείνουν στο τουρκικό έδαφος. Οι συζητήσεις κράτησαν 28 μήνες και έγιναν υπό πλήρη μυστικότητα , ενώ η Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση συνεδρίαζε κεκλεισμένων των θυρών για να ενημερωθούν οι βουλευτές. Οι ΗΠΑ τελικά υποχώρησαν στις τουρκικές απαιτήσεις και το γενικότερο αντιαμερικανικό κλίμα, με τουρκικό κέρδος ακόμη και την τροποποίηση του δικαιώματος της ετεροδικίας, όπως αυτό ίσχυε από το 1954, αφού αυτό θεωρούνταν ότι υπονόμει τα τουρκικά κυριαρχικά συμφέροντα .

Οι νέοι με πρωτοπόρους τους φοιτητές διαδήλωναν στην Σμύρνη στο στρατηγείο του NATO ,ενώ οι φοιτήτριες με προκηρύξεις που έγραφαν **«δε θα επιτρέψουμε να γίνει η Τουρκία οίκος ανοχής για τους ναύτες του δου στόλου»** εξέφραζαν και αυτές την αντίθεσή τους , στην αμερικανική επέμβαση **«στο τουρκικό κράτος και έθνος»** .Η τοποθέτηση του αμερικανού πρέσβη στην Άγκυρα R.Korner, με προ우πηρεσία στο Βιετνάμ και στις μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ ενίσχυσε το αντιαμερικανικό κλίμα και τις εκδηλώσεις . Ο αρχηγός του Λαϊκού κόμματος B.Ecenit αμφισβήτησε την κάλυψη του NATO λέγοντας ότι **«σε περίπτωση πολέμου η Τουρκία θα ήταν στόχος των σοβιετικών πυρηνικών χωρίς να είναι εξασφαλισμένο ότι οι ΗΠΑ θα σπεύσουν σε βοήθεια»**. Οι στρατιωτικοί , οι οποίοι είναι στην εξουσία από το 1971 , σπεύδουν να ενισχύσουν τις σχέσεις τους με τη Σοβιετική Ένωση , που κορυφώνεται με τη **«Διακήρυξη των Αρχών της Καλής Γειτονίας»**, στις 17 Απριλίου 1972, που θα μπορούσε να χαρακτηρίσει το σπουδαιότερο κείμενο στις τουρκοσοβιετικές σχέσεις, από το 1925. Η διακήρυξη που υπογράφηκε σε μια κρίσιμη περίοδο , τόσο στο εσωτερικό της Τουρκίας όσο και διεθνώς , προέβλεπε μεταξύ άλλων , την ανάπτυξη των σχέσεων των δύο χωρών , σύμφωνα με τις παραδόσεις των Ataturk και Lenin, το σεβασμό της κυριαρχίας των εθνών, της εδαφικής ακεραιότητας , και παγόρευση υπονομευτικών ενεργειών της μιας χώρας προς την άλλη. Το τουρκικό ενδιαφέρον για επικοινωνία με τη ΕΣΣΔ , εντείνεται , σε μια φάση όπου οι αντιπαλοότητες μεταξύ των δύο συνασπισμών , χαλαρώνουν, η πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης για την Κύπρο , ταυτίζεται μετά από το 1964-65 με την τουρκική επιδίωξη για ομοσπονδία-διχοτόμηση ,η ολοένα και μεγαλύτερη συμμετοχή των αποκαλούμενων ριζοσπαστικών δυνάμεων στο τουρκικό πολιτικό προσκήνιο, και την τουρκική απογοήτευση από τη στάση του ΟΗΕ και των ΗΠΑ, στο ζήτημα της Κύπρου.

Αυτήν την περίοδο οι σχέσεις του τουρκικού καθεστώτος με τις ΗΠΑ και το NATO δεν θεωρούνται ιδανικές , αφού η θέση τους για την Κύπρο , έρχονται σε αντίθεση με τις τουρκικές εθνικές ιδέες και το αυξανόμενο λαϊκό αίσθημα οργής. Η κρίση του 1964 , όπου οι ΗΠΑ παρενέβησαν για την ματαίωση της εισβολής στο νησί, φανέρωσε τη μεγάλη εξάρτηση της Τουρκίας , τη μη ταύτιση των αμερικανικών και τουρκικών συμφερόντων , όπως συνέβαινε στη ψυχροπολεμική περίοδο και πως η θέση της Τουρκίας στη γεωγραφία της περιοχής, δεν ήταν τόσο αποφασιστικός παράγοντας , στις τουρκονατοικές σχέσεις , όπως το αντιλαμβανόταν η τουρκική πολιτική. Παράλληλα, η απόσυρση των αμερικανικών πυραύλων από την Τουρκία, απέδειξε ότι η ακεραιότητα της Τουρκίας θυσιαζόταν στο βωμό των παγκόσμιων αμερικανικών συμφερόντων , μετά την συμφωνία ΗΠΑ και ΕΣΣΔ. Η Τουρκία ήδη από το 1955 ήταν παραπονούμενη , αφού θεωρούσε ότι το ποσό της οικονομικής βοήθειας που έπαιρνε δεν ανταποκρινόταν στις ανάγκες της και ήταν ένα δείγμα της έλλειψης ενδιαφέροντος του NATO , για 'αυτήν. Η στροφή στη σοβιετική βοήθεια και στις αραβικές πετρελαιοπαραγωγικές χώρες, ήταν τώρα αναγκαία, για την Τουρκία

Το διάστημα χαρακτηρίζεται από γενική οικονομική και πολιτική κρίση Το στρατιωτικό πραξικόπημα του 1971 , το οποίο έγινε στο όνομα της διαφύλαξης και συνέχειας των αρχών του κεμαλισμού , όπως και αυτό της προηγούμενης δεκαετίας υπό τον στρατηγό Gursel , επικράτησαν αυταρχικοί κεμαλιστές και «ριζοσπάστες διανοούμενοι», καταθέτοντας το μνημόνιο του , αναφέρει ως λόγους επέμβασης **«την καταπολέμηση της αναρχίας και του πληθωρισμού»**. Με το πραξικόπημα της 13ης Μαρτίου 1971 , οι στρατιωτικοί διεκύρηξαν ότι η κυβέρνηση Demirel και το Κοινοβούλιο αποδείχθηκαν ανίκανα να αντιμετωπίσουν **«την αναρχία , την αλληλοκτόνα πάλη και την κοινωνική και οικονομική δυσaréσκεια»** . Το τελεσίγραφο των στρατιωτικών στόχευε στην αποτελεσματικότερη διακυβέρνηση, την αποκατάσταση του νόμου και της τάξης πάντα με στόχο την εγγύηση της ομαλότητας . Οι στρατηγοί πρότειναν **«ισχυρή και πειστική κυβέρνηση»** που θα μπορούσε να αναλάβει τις κοινωνικές μεταρρυθμίσεις που προέβλεπε το Σύνταγμα . Αν το κοινοβούλιο αποτύγχανε να σχηματίσει κυβέρνηση , οι ένοπλες δυνάμεις **«θα ήταν έτοιμες να αναλάβουν την άμεση εξουσία για να σώσουν τη Δημοκρατία»**.

Η κυβέρνηση Demirel παραιτήθηκε αμέσως και μια κυβέρνηση τεχνοκρατών υπό το Nihat Erim , το θεωρητικό και θεμελιωτή της διχοτόμησης της Κύπρου. σχηματίσθηκε, που πέρασε σειρά από νόμους και διατάγματα (48) Η νέα κυβέρνηση υποδεικνύεται από το στρατό και επικυρώνεται τελικά από τη Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση. Απαγορεύονται ή τίθενται εκτός νόμου οι φοιτητικές ενώσεις, το Τουρκικό Εργατικό Κόμμα για παραβίαση του Συντάγματος, το Κόμμα Εθνικής Σωτηρίας του N Erbakan , απαγορεύονται οι απεργίες και συλλαμβάνονται μαζί , συνδικαλιστές, φοιτητές διανοούμενοι και Κούρδοι . Την περίοδο αυτή με εξαίρεση την Ιταλία, τον Λίβανο και το Ισραήλ ολόκληρη η Μεσόγειος βρίσκεται υπό στρατιωτικό ή μονοκομματικό έλεγχο ή συνδυασμό και των δύο. Η επέμβαση των στρατηγών στην Τουρκία σε μια περίοδο ιδεολογικής σύγχυσης και έντονης τουρκικής κινητικότητας για το «εθνικό ζήτημα της Κύπρου», διευκόλυνε την αποδοχή της. Τα περισσότερα από τα αριστερά κινήματα , τα οποία στη δεκαετία του 1960 είχαν μια ασυνήθιστη ελευθερία έκφρασης , άρχιζαν να ετοιμάζουν μεταρρυθμιστικά προγράμματα που θα υπέβαλλαν στους στρατιωτικούς. Οι μικρότερες και οι μεσαίες βαθμίδες στελεχών στα εργατικά σωματεία, τις φοιτητικές ενώσεις έπαιξαν μείζονα ρόλο τη δημιουργία ενός ιδεολογικού περιβάλλοντος όπου η

διακοπή των δημοκρατικών διαδικασιών έγινε αποδεκτή με αταραξία ακόμη και με καλή διάθεση .Το πραξικόπημα έγινε αποδεκτό αφού πραγματοποιήθηκε **«για να σώσει την πατρίδα»**. (49)

Οι στρατιωτικοί στην Τουρκία εδραϊώνουν τώρα τη θέση τους ,μεταβάλλονται σε κυρίαρχη κάστα και δημιουργούν το δικό τους κατεστημένο , το οποίο συνεργάζεται με το κατεστημένο της ιθύνουσας τάξης. Το **«Ταμείο Αλληλοβοήθειας των Ενόπλων Δυνάμεων»** , που έχει ιδρυθεί ήδη από το 1961 , μεσούσης μιας άλλης στρατιωτικής δικτατορίας θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα κεφαλαιοστρατιωτικά συγκροτήματα της Τουρκίας, που κάνει σοβαρές επενδύσεις στη βιομηχανία, και ιδιαίτερα στην πολεμική, όπου τα αποβατικά σκάφη και οι πυραυλάκατοι έχουν προτεραιότητα

Στις ελληνοτουρκικές σχέσεις , η νέα κυβέρνηση, συνεχίζει να κρατά αδιάλλακτη στάση σχετικά με την Κύπρο και θέτει κατά καιρούς και άλλα ζητήματα , όπως αυτό των «Τούρκων της Δυτικής Θράκης», και του καθεστώτος στο Αιγαίο .Ο εντολοδόχος πρωθυπουργός καθηγητής Nihat Erim, όπως γράφει στις αναμνήσεις του ,από τα μέσα Μαΐου του 1971, ενημέρωσε τον Γ.Παπαδόπουλο ότι **«είναι ανεπίτρεπτο να ρυθμίζονται οι σχέσεις των δύο χωρών , από έναν παπά του 19ου αιώνα , το Μακάριο , που επιθυμεί να κυβερνά μια σωβινιστική χώρα. Στην Κύπρο ζουν δύο κοινότητες η μια δίπλα στην άλλη με μια ντε φάκτο ομοσπονδία». Η αντίδραση του Παπαδόπουλου»** , γράφει ο Erim **«ήταν θετική με τη διαβεβαίωση ότι συμφωνούσε και έτρεφε παρόμοιες σκέψεις»**. Η ανταπόκριση του ηγέτη της ελληνικής στρατιωτικής κυβέρνησης Γ. Παπαδόπουλου φάνηκε και με δημόσια δήλωσή του όταν στις 29 Μαΐου του 1971 έδωσε συνέντευξη στην τουρκική εφημερίδα Millet όπου ανέφερε ότι **«ουσιαστικώς η υφιστάμενη κρίσις στην Κύπρο , είναι μια ψυχολογική κρίσις η οποία περιλαμβάνει εντός του πλαισίου της και την Τουρκίαν και την Ελλάδα»**.Μιλούσε ακόμη **«για τους γονείς την Ελλάδα και την Τουρκία και τα παιδιά τους στην Κύπρο και τόνιζε ότι εάν τα παιδιά εγνώριζον ότι ημείς οι μεγάλοι δεν είμεθα διατεθειμένοι να προστρέξωμεν εις τα όπλα και να πολεμήσωμεν δια χάριν των τότε και αυτοί θα προσεπάθουν να επιλύσουν τας διαφοράς των»**. **Πρωτίστως»** , ανέφερε **«θα πρέπει να πείσωμεν τας κοινότητάς μας , ότι ημείς δεν είμεθα διατεθειμένοι να χαλάσωμεν τας μεταξύ ημών υφιστάμενες σχέσεις και ότι δεν προπθέμεθα να φιλονικήσωμεν προς χάριν των. Συνεπώς θα πρέπει να διευθετήσουν τας διαφοράς των και μάλιστα κατά τρόπον που θα είναι αποδεκτός από μέρος μας. Εγώ προσωπικώς πιστεύω ότι αι εξελίξεις οδηγούν προς μίαν Ομοσπονδίαν Τουρκίας και Ελλάδας. Τούτο ίσως πραγματοποιηθή μετά 20 ή 50 έτη, όμως θα πραγματοποιηθή. Ενώ είναι αναγκαία η λίαν στενή συνεργασία μας δεν δυνάμεθα όμως να την πραγματοποιήσωμεν λόγω του Κυπριακού. Πρέπει να εξαφανισθή η μεταξύ μας δυσπιστία. Πρέπει να αντιμετωπίζωμεν όλα με φιλίαν , με κατανόησιν και εμπιστοσύνη....»** Και διαβεβαίωνε η ελληνική χούντα την τουρκική υπό τον Erim ότι **«η ελληνική κυβέρνηση ήταν έτοιμη να επέμβη και να πάρει μέτρα εναντίον των ελληνοκυπρίων εν πνεύματι συνεργασίας , αμοιβαίας εμπιστοσύνης και καλής θελήσεως»** και διαβίβαζε στον Erim το μήνυμα ότι **«θα μας χαροποιήση πολύ το γεγονός εάν παρομοία δήλωσις γίνη και εκ μέρους της Αγκύρας»**. (50)

Η προσέγγιση των δύο στρατιωτικών καθεστώτων για την επίλυση των ελληνοτουρκικών διαφορών γίνεται πράξη με τη συμφωνία της Λισαβώνας στα πλαίσια της εαρινής συνόδου του NATO (2/6/1971) Εκεί επήλθε συμφωνία για την Κύπρο με μυστική συνάντηση των Υπουργών

Εξωτερικών Χ.Παλαμά και Ο.Οlcay. Επίσημα λέχθηκε ότι *«συνεχίζεται η διπλωματική επαγρύπνηση στο πλαίσιο του διακοινοτικού διαλόγου και εάν οι διακοινοτικά συνομιλίες απειτύγχαναν να καταλήξουν η Ελλάδα, και η Τουρκία θα ήρχιζον διαβουλεύσεις δια τον περαιτέρω χειρισμόν του θέματος»*. Άλλωστε ο νέος Υπουργός Εξωτερικών της χούντας Χρ.Ξανθόπουλος –Παλαμάς, ο οποίος είχε διαδεχθεί τον Π.Πιπινέλη (19/7/1970) είχε τονίσει ότι *«η Τουρκία θεωρεί ότι σε όσα σημεία δεν μπορέσουν οι δύο κοινότητες να συνεννοηθούν , η Ελλάδα και η Τουρκία διατηρούσαν το δικαίωμα να συμφωνήσουν μια συμβιβαστική λύση και να επέμβουν για να την επιβάλουν»*. (51) Στη Λισαβόνα οι Υπουργοί Εξωτερικών Ελλάδος και Τουρκίας , στη συνάντησή τους στην τουρκική πρεσβεία , καθόριζαν την κοινή ελληνοτουρκική πολιτική για τη λύση του Κυπριακού, *«η Ελλάδα και η Τουρκία θα προχωρούσαν στη δική τους λύση , που θα βασιζόταν στον τερματισμό της κυπριακής ανεξαρτησίας με τη διχοτόμηση»* . Ο αμερικανός δημοσιογράφος L.Sterns στο βιβλίο του γράφει ότι , ανώτερος Τούρκος διπλωμάτης που μετείχε τη συνάντηση της Λισαβώνας δήλωσε ότι :*«καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια και από τις δύο πλευρές για την εξάλειψη των παρανοήσεων. Επιμέναμε ότι οι Έλληνες έπρεπε να εγκαταλείψουν την ψευδαίσθηση της δημιουργίας ενός ενιαίου κράτους στην Κύπρο που δεν είχε σχέση με την αρχική αντίληψη του κυρίαρχου κράτους.Οι Έλληνες έμμεσα υπαινίχθηκαν ότι αν τα πράγματα πήγαιναν από το κακό στο χειρότερο , αντί να φθάσουμε στη διακοπή των σχέσεων Ελλάδας και Τουρκίας , θα μπορέσουμε να συμφωνήσουμε σε κάποιο είδος διαμοιρασμού. Μια εδαφική διευθέτηση θα ήταν δυνατό να εξευρεθεί , που θα προνοούσε παραχώρηση μιας μεγάλης βάσης στην Τουρκία , ώστε οι Τούρκοι να αισθάνονται πιο ασφαλείς .Ο πληθυσμός θα παρέμενε εκεί που βρισκόταν»*. (52)

Το Φεβρουάριο του 1972 η Ελλάδα και η Τουρκία συνεχίζοντας να υλοποιούν τα νατοϊκά σχέδια συνέταξαν ένα απόρρητο έγγραφο για την Κύπρο , το οποίο υπέγραψαν ο Έλληνας υφυπουργός εξωτερικών Κ.Παναγιωτάκος και ο Τούρκος πρέσβης στην Αθήνα Α.Τουμέν . Το έγγραφο το οποίο έφερε στην επιφάνεια η βουλευτής Β.Τσουδερού, το 1975 σε συζήτηση στο κοινοβούλιο για την Κύπρο και απηχούσε το ελλαδοτουρκικό κλίμα αυτής της περιόδου έλεγε τα εξής: *«Μνημόνιο συναντήσεως Υφυπουργού Κ.Παναγιωτάκου και Τούρκου Πρέσβευς κ.Τουμέν .Εν τω πλαισώ των τακτικών μετ' αυτού διαβουλεύσεων εδέχθην σήμερον των ενταύθα διαπιστευμένων Πρέσβυν της Τουρκίας .Σκοπός της σημερινής συναντήσεως ήτο η ενημέρωσις του επί των τελευταίων εν Κύπρω εξελίξεων και η από ελληνικής πλευράς θεώρησις αυτών. Του ανέπτυξα τα εξής θέματα:*

ΜΑΚΑΡΙΟΣ: Λόγω μακράς επαφής μετά του Μακαρίου καθ'ον χρόνον διετέλεσα Πρέσβυς της Ελλάδος εβεβαιώθην ότι ουδεμία συνεργασία είναι δυνατή μεταξύ Αθηνών και Λευκωσίας ενόσω ο Μακάριος θα παρέμενε Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας....αδιαφορών δια τα εθνικά συμφέροντα του ελληνοισμού , εκύρηξεν την ανεξαρτησίαν της νήσου. Ή όταν , παρά τας οδηγίας εξ Ελλάδος και τας ιδικάς μου συμβουλάς εξεδήλωσεν το θέρος του 1971 σφοδράν εχθρότητα προς την τουρκικήν εν Κύπρω μειονότητα.Πάντα τα ανωτέρω ωδήγησαν την ελληνικήν κυβέρνησιν εις το συμπέρασμα ότι βασική προϋπόθεσις δια διαρκή και δικαίαν εν Κύπρω λύσιν είναι η απομάκρυνσις του Μακαρίου από της πολιτικής σκηνής.

Περί των ανωτέρω ο Τούρκος πρέσβυς είπε ότι η άποψις των Τουρκικών Κυβερνήσεων ήτο ανέκαθεν ότι ο Μακάριος ήτο εναντίον πάσης λογικής και παραδεκτής υπό των δύο χωρών μας

λύσεως του Κυπριακού. Αλλ' ότι η μέχρι τούδε πολιτική των Ελληνικών Κυβερνήσεων δεν επέτρεπε την απομάκρυνση του Μακαρίου. Τώρα όμως ότε από κοινού κατεστρώθη μακροπρόθεσμος πολιτική των χωρών μας, υφίσταται υπαλλακτική λύσις και διάφοροι δυνατότητες. Ιδία δε διότι αι λύσεις χαίρουν και της υποστηρίξεως των συμμάχων μας». (53)

Οι δραστηριότητες του νέου τουρκικού καθεστώτος, συνεχίζονται ακόμη πιο έντονες για τη Θράκη. Από τις πολιτικές εκκαθαρίσεις του στρατιωτικού καθεστώτος εξαιρούνται οργανώσεις που έχουν σχέση με τις εθνικές-παντουρκικές επιδιώξεις. Η ιδρυθείσα το 1971 «**Ένωση για την Προστασία των Δικαιωμάτων στη Δυτική Θράκη**», η οποία στο καταστατικό της προωθούσε «**την εθνική, θρησκευτική, πολιτική, κοινωνική και οικονομική αυτονομία της μουσουλμανικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης**», είναι μία τέτοια περίπτωση (54). Το 1971, πραγματοποιείται η ίδρυση του «**Συνδέσμου Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης**» στην Κωνσταντινούπολη και εκδίδεται η πολυσέλιδη μελέτη, του καταγόμενου από τη Ξάνθη και προέδρου του Συνδέσμου Ahmet Aydinli με τον τίτλο «**Bati Trakya faciasinin ic yuzu**», Istanbul 1971 («**Η εσωτερική όψη της τραγωδίας της Δυτικής Θράκης**»), στη σειρά εκδόσεων «Dis Turkler Serisi» («Τούρκων του Εξωτερικού»)

Παράλληλα, γράφονται πολλές άλλες προπαγανδιστικής μορφής μελέτες με προβολή μνημείων της Δυτικής Θράκης, της εγκαθίδρυσης σ' αυτήν τουρκικών δημοκρατιών, της πληθυσμιακής έρευνας του θρακικού και βαλκανικού χώρου και κυρίως για την «**καταπίεση των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης**». Ο Adil Ozguc που χρημάτισε καθηγητής στο μειονοτικό λύκειο Κομοτηνής από το 1967 έως το 1971, το 1974, εκδίδει το βιβλίο «**Bati Trakya Turkleri**» («**Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης**»), που διετραγωδεί την ελληνική βαρβαρότητα, ενώ ο «**Σύνδεσμος Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης**» αργότερα θέτει σε κυκλοφορία ξενόγλωσσα κείμενα όπως το «**How the West Thrace Moslem Turks are annihilated. A call for the defence of democracy**». (1976) Ο ίδιος σύλλογος εκδίδει παράλληλα και το περιοδικό «**Yeni Bati Trakya Dergesi**» («**Το περιοδικό Νέα Δυτική Θράκη**») ως βασικό όργανο προβολής των τουρκικών διεκδικήσεων. Με το πραξικόπημα της 12/9/1980 του στρατηγού Kenan Evren απαγορεύτηκε η λειτουργία 14 παντουρκιστικών-εθνικιστικών συλλόγων καθώς και η εκδοτική τους κίνηση, αλλά εξαιρέθηκε μόνο αυτός ο σύλλογος.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ Η ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

«**Το πρόγραμμα της οικονομικής ανάπτυξης της Ελλάδος 1968-1972**» της χούντας καθόριζε ως τελικούς σκοπούς και ενδιάμεσους στόχους για αυτήν την περίοδο: «**επίτευξις μέσου ετησίου ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας μεταξύ 7,5% και 8,5%, διατήρησις και ενίσχυσις της νομισματικής σταθερότητος, επίτευξις σημαντικής αυξήσεως της παραγωγικότητας της οικονομίας, προς τον σκοπόν μειώσεως του πραγματικού κόστους παραγωγής, βελτιώσεως της ανταγωνιστικότητος και πραγματοποιήσεως σημαντικής προόδου προς την κατεύθυνσιν της πλήρους εναρμονήσεως της οικονομίας προς το καθεστώς των χωρών της ΕΟΚ, πραγματοποιήσις σημαντικών διαρθρωτικών μεταβολών εις την παραγωγήν, τας επενδύσεις και το ισοζύγιον πληρωμών, δημιουργία 350.000 νέων ευκαιριών απασχολήσεως προς τον σκοπόν αυξήσεως της συνολικής απασχολήσεως εργατικού δυναμικού κατά 190.000 άτομα και μεταφοράς 160.000 ατόμων από παρασιτικές ή χαμηλής παραγωγικότητος απασχολήσεις εις**

υψηλής παραγωγικότητας τοιαύτας,πραγματοποιήσις σημαντικής βελτιώσεως εις την διανομήν εισοδήματος μεταξύ κοινωνικών τάξεων και μείωσις των υφισταμένων ανισοτήτων εις τας οικονομικάς ευκαιρίας, πραγματοποιήσις ορθολογικής κατανομής της βασικής υποδομής και της οικονομικής δραστηριότητος μεταξύ των διαφόρων περιοχών της χώρας, πραγματοποιήσις σημαντικών θεσμικών μεταβολών ιδίως εις την δημόσιαν διοίκειν, την οργάνωσιν των αγορών εργασίας και κεφαλαίου ως και εις το φορολογικόν σύστημα». (55)

Οι επιπτώσεις της στρατιωτικής δικτατορίας στην ελληνική οικονομία είναι δύσκολο να διαχωριστούν από τους άλλους παράγοντες οικονομικής ανάπτυξης. Σχετικά με την εξέλιξη της ελλαδικής οικονομίας θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η χούντα παρέλαβε μια οικονομία που είχε μεγάλο ρυθμό ανάπτυξης.Ο ετήσιος ρυθμός άυξης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος την περίοδο 1964-1965 ήταν 8,4%-8,7% , το 1966 παρουσιάζει κάμψη (5,9%) και η κάμψη συνεχίζεται και τα δύο πρώτα χρόνια της δικτατορίας 1967(5,3%) και 1968(6,3%) .Η παράταση της ύφεσης συνέβαλε η αβεβαιότητα που προκάλεσε η κατάληψη της εξουσίας από τη χούντα και η διαφαινόμενη οικονομική της πολιτική Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η ποσοτική μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας ακολούθησε την περίοδο της χούντας την ταχύρυθμη ροπή της προηγούμενης περιόδου Η αρνητική επίδραση αυτής της οικονομικής πολιτικής εκδηλώθηκε στην επιβράδυνση της διαρθρωτικής ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας , στην επιβράδυνση ανόδου του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων και την ανατροπή της ισορροπίας της ελληνικής οικονομίας Η αναλογία του δευτερογενούς τομέα στην περίοδο 1962-1966 αυξήθηκε κατά 3,6% στην περίοδο 1967-1971 παρουσίασε αύξηση 2,9% η αναλογία του τριτογενούς τομέα αυξήθηκε κατά 1, 9% και 0,7% και του πρωτογενούς τομέα παρουσιάζει μείωση 5,5% και 3,6% αντίστοιχα Η δικτατορία με τη σπατάλη, την αλόγιστη διόγκωση των δαπανών ενίσχυσε προσωρινά το ρυθμό ανάπτυξης αλλά από την άλλη πλευρά ανέτρεψε την ισορροπία της ελληνικής οικονομίας, προκάλεσε μεγάλο έλλειμα στον κρατικό προϋπολογισμό και το ισοζύγιο διεθνών πληρωμών και με κρατικό δανεισμό και με άλλους τρόπους δημιούργησε ένα υπερδανεισμό που αύξησε την ήδη διαμορφωμένη δυσπιστία του εξωτερικού , έναντι της ελληνικής οικονομίας.(56)

Έτσι εκδηλώθηκε η οικονομική κρίση από τους τελευταίους μήνες του 1973 με την μείωση της απασχόλησης και την αύξηση της ανεργίας, την επιτάχυνση του πληθωρισμού και τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των μισθών , τη διατάραξη των εξωτερικών οικονομικών σχέσεων , τη χειροτέρευση των όρων εμπορίου , την αύξηση του εμπορευματικού ελλείματος, κρίση που προήλθε από τις οργανικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας την οικονομική πολιτική που ακολούθησε η χούντα και τις αρνητικές επιδράσεις της παγκόσμιας οικονομίας(αύξηση τιμών πετρελαίου, κρίση καυσίμων, νομισματική κρίση, κρίση παραγωγής) .Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 εμφανίζεται η τάση μετανάστευσης Θρακιωτών προς τα αστικά κέντρα και κυρίως για την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη και μετά για την Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή , Ξάνθη. Πολλοί δημόσιοι υπάλληλοι , εκπαιδευτικοί αλλά και επαγγελματίες, προτιμούν τη λύση αυτή, για αναζήτηση καλύτερης δουλειάς ,ιδίως από όσους μπορούν να αναπτύξουν επιστημονική δραστηριότητα ή είχαν τη δυνατότητα να διοριστούν σε δημόσια θέση , που ερμηνεύεται από την άνοδο του εκπαιδευτικού επιπέδου και συνεπώς τις αυξημένες προσδοκίες που επενδύονται σ'αυτό το γεγονός. Παράλληλα υπάρχουν και άλλοι λόγοι όπως η καλύτερη ποιότητα ζωής ,η αναζήτηση άλλης ατμόσφαιρας διαβίωσης και ως ένα

πρώτο αποτέλεσμα αυτών των νέων δεδομένων, εμφανίζονται πολλοί γάμοι κοριτσιών, που προέρχονται από αγροτικές κοινότητες με την προοπτική εγκατάστασης έξω από την Θράκη, συνήθως με μόνιμους ή έφεδρους στρατιωτικούς που υπηρετούν τη θητεία τους.

Σαν αποτέλεσμα της ταχύρυθμης εσωτερικής μετανάστευσης, από ακριτικές κυρίως περιοχές, διαμορφώθηκε στην Ελλάδα μια υπέρμετρη αστυφιλία, ένα είδος υδροκεφαλισμού, το 1/4 περίπου του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας συγκεντρώθηκε στο λεκανοπέδιο της Αττικής με τάση να φτάσει το 1/3 το 1974, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού συγκεντρώθηκε στη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα και τα περίχωρά τους. Η αστυφιλία αυτή, η οποία σημειώθηκε μεταπολεμικά και εντάθηκε στη χρονική περίοδο 1967-1974, είναι υπέρμετρη σε σχέση με το γεγονός ότι δεν υπήρχαν και δε δημιουργήθηκαν έγκαιρα οι απαραίτητες προϋποθέσεις για τόσο γρήγορη και έκτεταμένη αστυφιλία, από άποψη πολεοδομίας κατοικίας, συγκοινωνίας, απασχόλησης με αποτέλεσμα να προκύψουν τεράστια προβλήματα συνωστισμού, μαζικών συγκοινωνιών, απασχόλησης, αποχέτευσης μόλυνσης περιβάλλοντος

«Οι Θράκες που μετανάστευσαν είναι περισσότεροι από κάθε άλλο διαμέρισμα της Ελλάδος. Πέρασε μισός αιώνας από τότε που η σημερινή Θράκη εντάχθηκε στην Ελλάδα και κανείς δεν έδωσε τη σημασία που της δημιουργεί η θέση της. Ακόμη και σήμερα, θεωρητικά μόνο βρίσκεται στο πρόγραμμα της περιφερειακής ανάπτυξης» .(57)

Την περίοδο αυτή εμφανίζονται και οι πρώτοι μετανάστες μουσουλμάνοι, στις παρυφές της Αθήνας (Λαύριο) αλλά και σε περιοχές κοντά στο κέντρο, αλλά αρκετά υποβαθμισμένες (Γκάζι). Κατά τις αναφορές των μουσουλμάνων, δεν υπήρχε λόγος να παραμείνουν στον τόπο των γονιών τους γιατί, θεωρούσαν ότι δεν είχαν τα απαραίτητα εκεί, δουλειά και αγροτικές εκτάσεις, προς καλλιέργεια. Οι μουσουλμάνοι της Θράκης πήραν τον δρόμο προς την πρωτεύουσα, με σκοπό να συναντήσουν «ένα καλύτερο αύριο». Σε ρεπορτάζ αθηναϊκής εφημερίδας που πραγματοποιήθηκε το 1999, για τη ζωή των μουσουλμάνων, από τη Θράκη, στην περιοχή Γκάζι της πρωτεύουσας αναφέρονται τα εξής: **«Πέρασαν πάνω από 20 χρόνια από τότε που η Φιρντές αντίκρισε, τον ήλιο της Αθήνας. Στην πατρίδα της, την Αλεξανδρούπολη, ο ουρανός ήταν σίγουρα πιο καθαρός, «αλλά δουλειές δεν υπήρχαν». Έτσι, όταν ο άνδρας της πήρε τη μεγάλη απόφαση «να κατεβούν στην Αθήνα», μαζί με τα έξι παιδιά τους. «Ήρθαν στο Γκάζι. Νοίκιασαν ένα σπίτι με δυο δωμάτια και βάλθηκαν να ξαναχτίσουν τη ζωή τους από το μηδέν. Και εμείς Έλληνες είμαστε. Και η μάνα μου και η γιαγιά μου στην Ελλάδα ζούσανε, εδώ μεγάλωσα κι εγώ και ο άντρας μου, εδώ πήγαν φαντάροι τα παιδιά μου. Τη δουλειά είχαμε να πάμε στην Ισταμπούλ, όπως μας λένε κάποιои;», απορεί η Φιρντές.**

Με τον ερχομό τους όμως στην πρωτεύουσα δεν λύθηκαν αυτομάτως και τα προβλήματα επιβίωσης. Το γεγονός μάλιστα ότι ανήκαν στους «μειονοτικούς πληθυσμούς» περιέπλεξε ακόμη περισσότερο την κατάσταση. **«Χωρίς δουλειά ήταν ο άντρας μου, δούλευε όπου τύχαινε - αυτή ήταν η ζωή μας! Τα παιδιά μου μεγάλωναν και έπρεπε να δουλέψουν, αλλά δεν είναι εύκολο να βρουν μεροκάματο. «Τι να ζητήσουμε από το κράτος... Ας είχαμε ένα σπίτι ή μεροκάματο...».**

Ένα σπίτι δικό του θέλει και ο Μουσταφά, ο οποίος ζει με τη γυναίκα και την κόρη, στην περιοχή. **«Ήρθα στο Γκάζι μικρό παιδί, πριν από 22 χρόνια. Από τότε, σχεδόν, δουλεύω οικοδόμος. Δεν είναι εύκολη δουλειά, αλλά δεν είμαι ο μόνος που την κάνω. Τουλάχιστον, βγάζω λεφτά για να μπορώ να ζήσω την οικογένειά μου, μας λέει και σπεύδει να μας αποκαλύψει το μεγάλο όνειρό του: «Προσπαθώ να μαζέψω χρήματα για να πάρω ένα σπίτι. Το ενοίκιο δεν αντέχεται».** Με την τελευταία φράση δείχνει να συμφωνεί και ο 15 χρονος Μπάμπης, ο οποίος σταμάτησε το σχολείο **«γιατί δεν μπορούσα να μάθω τα μαθήματα».**

Κάτοικος της περιοχής ,χριστιανός, επισημαίνει για τους μουσουλμάνους της περιοχής: **«Γέμισε το Γκάζι με μουσουλμάνους. Δεν είναι Έλληνες, όπως λένε. Τούρκοι είναι! Τις προάλλες γλεντούσαν με την καταδίκη του Οτσαλάν. Μην σας φαίνεται περίεργο. Μέσα τους έχουνε το τούρκικο στοιχείο. Σηκώνουν τη γειτονιά στο πόδι με τις φωνές τους. Τσακώνονται με τις γυναίκες τους και έπειτα τις σέρνουν από τα μαλλιά στους δρόμους. Φεύγουν αυτές, πάνε για λίγο στους συγγενείς τους στην Κομοτηνή ή στην Ξάνθη και μετά, που τους περνάει, ξαναέρχονται πίσω».** (58)

Στους μουσουλμάνους εργάτες της Αθήνας, παρατηρείται από τότε η εποχιακή απασχόληση, ενώ στη μόνιμη, συναντάται το ζήτημα της ανασφάλιστης εργασίας και η ατομική συμφωνία για μειωμένο ημερομίσθιο. Οι μουσουλμάνοι συνεχίζουν να αποτελούν μια κατηγορία εργατικού δυναμικού εξαιρετικά υποβαθμισμένη, μια κατηγορία που εντάσσεται αποκλειστικά στις επισφαλείς θέσεις και χαμηλής ειδίκευσης, που συμβάλλουν στην κοινωνική καθήλωση και την περιθωριοποίησή τους.

Με την παροδική παγκόσμια ύφεση του 1967 παλιννόστησε στην Ελλάδα ένας σημαντικός αριθμός μεταναστών για περιόδους που ξεπερνούσαν τον ένα χρόνο. Για πολλούς από αυτούς οι απόπειρες επανένταξης στο χωριό τους ή αλλού καταλήγουν σε αποτυχία. Οι οικονομίες τους που τους επέτρεψαν να αγοράσουν σπίτι, χωράφι, γεωργικό ελκυστήρα, μερικά ζώα ή ένα μαγαζί αποδεικνύονται ανεπαρκείς, ώστε να μπορούν να μεταβάλλουν τις αρχικές δύσκολες συνθήκες και να κάνουν βιώσιμη, μια μικρή αγροτική εκμετάλλευση, που το 1961 η μέση έκτασή της ήταν 32 στρέμματα και το 1971 34. Μόλις παρουσιαστεί ευκαιρία φεύγουν ξανά για τη Γερμανία, με πρόθεση να μείνουν περισσότερο αλλά όχι για πάντα. (59) Για πολλούς παλιούς μετανάστες, από τη Θράκη, η επάνοδος τους στη Γερμανία συνδέεται με μία νέα γεωγραφική εγκατάσταση στη χώρα. Με συσπείρωση γύρω από συγκεκριμένα αστικά κέντρα και, όπου μία ομάδα συμπατριωτών τους στέριωσαν γερά και ανεξάν στην κρίση. Αυτοί συμπαρασύρουν τους υποψήφιους του δεύτερου μεταναστευτικού κύματος. Η περίοδος που περιλαμβάνεται μεταξύ 1967 και 1973 αντιστοιχεί στην σταθεροποίηση του συνόλου της ελληνικής κοινότητας. Η πρόσβαση σε ανδρικές απασχολήσεις που δεν είναι και πολύ σταθερές και συχνά δύσκολες πληρώνονται καλά και η γενίκευση της αργασίας των γυναικών παρέχει ένα ικανοποιητικό οικογενειακό εισόδημα. Αυτό παρακινεί τα νέα νοικοκυριά ή αυτά που βρίσκονται σε στάδια αλλαγών και ανασυγκρότησης να βελτιώσουν τις στεγαστικές συνθήκες ώστε να μπορούν να υποδεχθούν τα παιδιά τους που βρίσκονται στην Ελλάδα ή που τώρα γεννήθηκαν και να τα αναθρέψουν, θέτοντας παράλληλα και το ζήτημα της εκπαίδευσης.

Τόσο η οικονομική ύφεση όσο και η αύξηση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού στις χώρες υποδοχής, η αλλαγή στη μεταναστευτική πολιτική των χωρών υποδοχής, η προσπάθεια διαφύλαξης

της ελληνικότητας των ίδιων των μεταναστών και των παιδιών τους, η φοβία που συνδυάζεται με το δημογραφικό πρόβλημα που άρχιζε να αντιμετωπίζει η Ελλάδα, συνδυασμός μείωσης των γεννήσεων, μετανάστευσης και ανασφάλειας, σχετικά με την επιβίωση του ελληνισμού, αλλά και από ένα διάστημα και μετά οι κυοφορούμενες πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα συνέβαλλαν στην αύξηση της παλιννόστησης των Ελλήνων από το εξωτερικό. Ειδικά από τη Γερμανία, όπου και ο κύριος όγκος των μεταναστών από τη Θράκη και ειδικότερα από τον Έβρο επέστρεψαν πολλοί. Παράλληλα, **«η μείωση της μετανάστευσης δεν αποκλείεται να οφείλεται κατά κάποιο τρόπο και στην άνοδο του ελληνικού βιοτικού επιπέδου, αλλά και στη βαθμιαία εξάπλωση του εργατικού δυναμικού για μετανάστευση τουλάχιστον σε ορισμένες περιοχές της Θράκης».** (60)

Οι παλιννοστούντες αντιμετωπίζουν τώρα προβλήματα κυρίως στην ανεύρεση εργασίας, ενώ όσο αφορά την κοινωνική ζωή υπάρχουν συνήθως λιγότερα προβλήματα με την εξάλειψη των δυσμενών διακρίσεων της νοσταλγίας και την ψυχολογική υποστήριξη που έχουν από τους στενούς συγγενείς. Έχει γίνει γενικά αποδεκτό ότι οι παλιννοστούντες δεν ευνοούν στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, την οικονομική και κοινωνική αναζωγόηση, της περιοχής επιστροφής. Στο οικονομικό επίπεδο οι περισσότεροι δεν κάνουν χρήση των οικονομιών τους, ένα σημαντικό μέρος των χρημάτων τους επενδύεται σε ακίνητα. Το 1969 η Ελλάδα ήταν η πρώτη χώρα στη Δυτική Ευρώπη από άποψη κατασκευής οικοδομών ανά κάτοικο, δόθηκαν προνόμια τους μετανάστες να χτίσουν οικοδομές την Ελλάδα από το 1968 μέχρι το 1969 τα εμβάσματά τους υπερδιπλασιάστηκαν (61), με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο κύκλος εργασιών των παρέργων επιχειρήσεων προς την οικοδομή (τσιμέντο, ξύλου, χρωμάτων). Στην περίοδο 1971-1974 ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των ακαθαρίστων επενδύσεων ήταν 12,1% με το μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων να το απορροφά η οικοδόμηση κατοικιών. Το άλλο μέρος των οικονομιών των παλιννοστούντων συμβάλλει στην υπερδιόγκωση του τριτογενούς τομέα. Οι παλιννοστούντες δεν δημιουργούν καθόλου νέες θέσεις εργασίας. (62) Οι παλιννοστούντες εγκαθίστανται και επενδύουν τα κεφάλαιά τους σε άλλες περιοχές, συμπαρασύροντας σταδιακά και μέλη του συγγενικού τους περιβάλλοντος. (63)

Για τους Θρακιώτες που παραμένουν στη Γερμανία η συνέχιση της διαμονής τους προκαλεί σειρά από προβλήματα. Για το άμεσο μέλλον πρέπει να διατηρήσουν μια θέση εργασίας να απαρνηθούν ενδεχόμενα την κινητικότητα της απασχόλησης που δεν προσφέρει πια κανένα πλεονέκτημα, αντίθετα οδηγεί την ανεργία και την απέλαση. Γνωρίζοντας τώρα ο μετανάστης τις νέες οδηγίες απόδοσης και πως η απουσία από τη Γερμανία για πάνω από τρεις μήνες μπορεί να του στερήσει την άδεια εργασίας και την άδεια παραμονής αποφεύγει τις παρατεταμένες μετακινήσεις.

Η προσαρμογή σε μια κατάσταση διαρκούς κρίσης αποκαλύπτει ορισμένες πλευρές των οικονομικών και κοινωνικών εμποδίων που θα αναφύονταν αναπόφευκτα έστω και χωρίς τους καταναγκασμούς που επιβάλλονται στη ζωή των μεταναστών. Ύστερα από μια γενιά μεταναστών που χαρακτηρίστηκαν προσωρινοί, περάσαμε στη μεταβατική κατάσταση της συνειδητής σχεδόν μόνιμης εγκατάστασης προκαταρκτική μορφή της οριστικής. Στη Γερμανία όπως και αλλού γίνεται πια φανερό ότι η παρουσία των ξένων εργατών είναι ένα φαινόμενο που περνάει στη φάση της διαίωνισης, αλλά εκείνοι που δηλώνουν την περίοδο αυτή ότι θέλουν να μείνουν οριστικά στη Γερμανία είναι λιγοστοί.

Η χουντική περίοδος είχε ποικίλες συνέπειες για τις ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού , οξύνθηκαν οι πολιτικές αντιθέσεις, οι οποίες ήταν ήδη έντονες από την εποχή του εμφυλίου πολέμου. Ιδιαίτερο βάρος έριξε η χούντα προς τους εργάτες του εξωτερικού και ιδίως σ' αυτούς της Δ Γερμανίας. Άλλωστε το μεσημέρι της 21ης Απριλίου μόλις έφθασαν οι πρώτες πληροφορίες για το πραξικόπημα έγινε στην κεντρική πλατεία της Στουτγάρδης , στην κυριότερη πόλη μιας μεγάλης μεταναστευτικής περιοχής Θρακιωτών , της Βάδης-Βυτεμβέργης , τεράστια αντιδικτατορική εκδήλωση, από Έλληνες εργάτες Για τα μέτρα που έλαβε το στρατιωτικό καθεστώς, ενάντια στους Έλληνες εργαζόμενους στο εξωτερικό,είναι αποκαλυπτικό το έγγραφο που έστειλε η ΚΥΠ **«περί αντιμετώπισης αντεθνικών στοιχείων εις Δυτικήν Ευρώπην»**, προς τις πρεσβείες στο Παρίσι, Βόννη, Λονδίνο, Ρώμη και τη Βιέννη , ανέφερε τα εξής: **«Η υπηρεσία μας διαθέτει αδιάσειστα στοιχεία ότι μεταξύ των Ελλήνων εργατών και φοιτητών εις τας χώρας της Δυτικής Ευρώπης , προετοιμάζεται ευρεία αντεθνική δράσις με σκοπόν την μείωσιν της Εθνικής Επανάστασεως της 21ης Απριλίου και τους κύρους της Εθνικής Κυβερνήσεως.....Εν όψει των ανωτέρω εντελλόμεθα τα ακόλουθα:Ενεργήσατε ούτως να ματαιωθή εν τη γενέσει της πάσα απόπειρα υπονομευτικών πράξεων , αίτινες ήθελον προξενήσει εξαιρετικώς μεγάλας δυσκολίας εσωτερικού και διεθνούς χαρακτήρος εις την Εθνικήν ημών Κυβέρνησιν. Θέσατε εις εφαρμογήν την υπ' αριθ.Α15181)1.7.1968 Δ/γην ΚΥΠ) Δ)1 εναντίον των πλέον δραστηρίων παραγόντων των διαφόρων αντεθνικών οργανώσεων , όσον δε αφορά τους πλέον επικινδύνους εξ' αυτών , συμμορφωθήτε προς το σχέδιον «ΠΩΣΕΙΔΩΝ. Επισπεύσατε εκτέλεσιν υπ' αριθ.Ε16211)5.9.1968 Δ)γης ΚΥΠ Α)1 προς διείσδυσιν ημετέρων ρογάνων εις τας οργανώσεις αυτάς,με σκοπόν την αποσύνθεσί των , καθώς και την μύησιν εις τας υπηρεσίας εθνικοφρόνων ,ικανών , έναντι αναλόγου αμοιβής , να εκτελέσουν καθήκοντα ως τα της υπ' αριθμόν 2 εντολής της παρούσης. Ενεργήσατε μετά της δεούσης προσοχής και εκτελέσατε παρούσαν εν πλήρει μυστικότητι.Εν εναντία περιπτώσει υφίσταται κίνδυνος να προκληθή οξεία αντίδρασις τόσο εκ μέρους των ομογενών, όσον και εκ μέρους των κυβερνητικών κύκλων και της κοινής γνώμης των χωρών , εις τας οποίας είσθε διαπιστευμένοι.ΕΠΕΙΓΟΝ Αριθμός αντιτύπων(7) Αυξ. Αριθ. ανπτ. (2) ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΛΑΔΟΣ Α΄ ΤΜΗΜΑ Ια αριθ.Πρωτ.Β΄-607348 Β.Σ.Τ (02 τη 14 Μαρτίου 1969 ΠΡΟΣ: Σ.Α ΠΑΡΙΣΙΩΝ , Σ.Α ΒΟΝΝΗΣ Σ.Α.ΛΟΝΔΙΝΟΥ Σ.Α. ΡΩΜΗΣ Σ.Α. ΒΙΕΝΝΗΣ ΚΟΙΝ.:Γ.Δ.Ε.Α. Κ.Υ.Π.)Α1 Δ.ΡΟΥΦΟΓΑΛΗΣ ΣΥΝΤ)ΡΧΗΣ».** (64)

Οι πιο συχνές κινήσεις της χούντας ενάντια στους μετανάστες ήταν να δημιουργήσουν μια νέα κοινότητα Ελλήνων , ένα νέο σωματείο , ή σύλλογο εθνικοτοπικό . Όταν μια κοινότητα έπεφτε στα χέρια των σπαδών της χούντας , τότε οι αντίθετοι με το πραξικόπημα ίδρυσαν μια δεύτερη σε αντιπαράθεση , ένα ζήτημα που έμεινε ως κατάλοιπο και μετά τη χούντα.Η χουντική περίοδος έφερε σε επαφή όμως τους Έλληνες με τους Ολλανδούς και Γερμανούς συναδέλφους τους , στα πλαίσια της αλληλεγγύης , ενάντια στο στρατιωτικό καθεστώς.

ΤΟ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΑΙ Η ΘΡΑΚΗ

Προσπαθώντας να ερμηνεύσουμε την μεγάλη επιρροή της χούντας στη Θράκη και ιδιαίτερα στο βόρειο κομμάτι του νομού Έβρου θα αναφερθούμε στη διαγραφή των χρεών των αγροτών. Στις

30/3/1968 η χούντα αποφάσισε να χαρίσει χρέη ύψους 6.109 εκατομ.δραχμές, ενώ στον Έβρο και τους παραπόταμούς του έγιναν μεγάλα έργα αρδευτικά και γέφυρες που βοήθησαν τους αγρότες. Ο ισχυρός άνδρας της χούντας Γ.Παπαδόπουλος σε λόγο του σε συγκέντρωση εκπροσώπων των αγροτικών συνεταιρισμών της Βόρειας Ελλάδας είχε αναγγείλει την απαλλαγή των αγροτών από το χρέη του παρελθόντος λέγοντας ότι οι αγρότες **«είναι ο πυρήνας της ψυχής των Ελλήνων.Γι' αυτό με την κατάργηση των αγροτικών χρεών κόβονται οι δεσμοί με το αμαρτωλό παρελθόν και οι αγρότες μπαίνουν επικεφαλής της Επαναστάσεως»**.Όμως ο Παπαδόπουλος ζητούσε παράλληλα **«όχι πλέον καλλιέργεια με επιδότηση εις το ελληνικόν χωριόν , όχι πλέον παραγωγή προϊόντων που δεν χρειάζονται ή δεν εξάγονται ,όχι πλέον καφενεία γεμάτα στις ώρες εργασίας εις το ελληνικό χωριό»**. (65)

Στις 6/3/1969 σε ομιλία του στην Αλεξανδρούπολη ο Γ.Παπαδόπουλος αναγγέλει και άλλα μέτρα για το λαό τονίζοντας τα εξής **«...τα προσεχή μέτρα της Επαναστάσεως θα προκαλέσουν σεισμό..θα αποτελέση σεισμό η αναπροσαρμογή της διοικήσεως και ως προς την αυτοδιοίκηση και ως προς την περιφερειακήν διοίκησην .Αι κεντρικαί υπηρεσίαι θα μείνουν μόνο επιτελικαί.Πιστεύω ότι εντός του πρώτου εξαμήνου του έτους τούτου ή το αργότερον εις τας αρχάς του δευτέρου εξαμήνου , θα είμεθα εις θέσιν ως κυβέρνησις να θέσωμεν εν λειτουργία κατ'αρχήν την νέαν οργάνωσιν της διοικήσεως. Προπαρασκευασθήτε να την αποδεχθήτε και να την υποδεχθήτε..Εις τον χώρον και μόνον των κοινωνικών πόρων κύριοι , έχομεν αναρχίαν ανεπίτρεπτον.Τρία δισεκατομμύρια 800 εκατομμύρια δραχμών , κτά 60% προσανατολίζονται προς τέσσαρα ή πέντε ταμεία ,ταμεία ομάδων αι οποίαι δεν είναι από τας πνευσετέρας τηω κοινωνίας.Δεν είναι δυνατόν να λειτουργήση ευνομουμένη , ήρεμος και ικανοποιημένη μία κοινωνία η οποία δεν παρουσιάζει τοιούτον φαινόμενον. Και ο σεισμός επέρχεται εν μηνί Απριλίω ή Μαιω»**. (66)

Σε δημόσια ομιλία του , στην Αλεξανδρούπολη, στις 31/10/1969 ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Δ Πατίλης , με τη σειρά του θα τονίσει :

«Η Θράκη αποτελεί πλέον προκεχωρημένας κεραίας του Ελλαδικού σώματος προς βορράν και προς ανατολάς .Αποτελεί τα πλέον προκεχωρημένα ραντάρ , επί των οποίων βασίζεται το δίκτυον της κεντρικής ενημερώσεως δια την ασφάλειαν ολοκλήρου της χώρας .Και επειδή αι μάχαι δεν δίδονται σήμερα εις τα μετόπισθεν , αλλά εις τας προφυλακάς ανπιαμβάνεσθε όλως την ιδιαίτεραν σημασίαν την οποίαν δίδομεν άπαντες εις τον χώρον Θράκη , εις την περιοχή του Έβρου. Μεγαλυτέραν ανάπτυξιν εις την Θράκην διότι εκεί απαιτείται , εκεί πιβάλλεται και διότι εάν παραστή ανάγκη , εις την Θράκην και δια την Θράκην θα αγωνισθώμεν και ακεί θα πέσωμεν .Αλλά δεν θα πέσωμεν διότι όταν όλοι οι πιθανοί αντίπλοοί μας , γνωρίζοουν την πρόθεσή μας αυτήν δεν θα τολμήσουν ποτέ να πλήξουν την Ελλάδα επί του χώρου αυτού».(67)

Η ελληνοτουρκική προσέγγιση θα έχει επίπτωση και στις προτάσεις για τη Θράκη, που γίνονται, αυτήν την περίοδο, από μέλη της χουντικής κυβέρνησης, φορείς, ενώσεις και συλλόγους, επιστήμονες. Χαρακτηριστικά ο Θρακιώτης δικηγόρος Π Φωτακίδης, σε άρθρο του στο περιοδικό του Κέντρου Θρακικών Μελετών, που εκδίδεται από τη δεκαετία του 1920, στην Αθήνα, με τίτλο «**Η Ανάπτυξη της Θράκης**», αναφέρει:

«Η πολιτική μας θέση στις σχέσεις της Θράκης με την Τουρκία χαράχθηκε οπωσδήποτε για μας αυθαίρετα από άλλους και πειθαρχημένα στη θέληση βέβαια των άλλων. »Πρέπει να έλθη η ώρα που τα σύνορα της ανατολικής και δυτικής Θράκης θα καταργηθούν. Η τεταμένη κατά καιρούς έξαψη βλάπτει πολύ τους Θράκες και ιδιαίτερα το Νομό Έβρου. Η Τουρκία παρουσιάζει πολλά κοινά σημεία με την Ελλάδα. Είναι μία χώρα, που αγωνίζεται να ξεφύγει από το τέλμα των υπαναπτύκτων. Η Τουρκία έχει σήμερα πραγματική ανάγκη της φιλίας και της συμμαχίας μας. Ας την ευρύνωμεν, να πάρη ουσιαστική υπόσταση, με σειρά ελευθέρων δασμολογικών και τελωνειακών διευκολύνσεων, μέχρις ελευθέρως μετακινήσεως. Ας παύσωμεν τις έριδες και ας εκμεταλλευθούμε τα κοινά σημεία συνεργασίας. Ο Έβρος δεν πρέπει να είναι διαχωριστική αλλά ενωτική γραμμή». (68)

Η ΨΕΥΔΗ ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΗΣ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ, Η ΝΕΑ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η σχέση του στρατιωτικού καθεστώτος της Ελλάδας και του ΝΑΤΟ γίνεται ακόμη πιο στενή, με την πάροδο του χρόνου και την ανάγκη επίτευξης λύσης στην Κύπρο. Στις 8 Ιανουαρίου 1973 υπογράφεται μεταξύ του ελληνικού πολεμικού ναυτικού και του αμερικανικού **«δια τον ελλιμενισμόν σκαφών του δου αμερικανικού στόλου εις την Ελλάδα»**. Στην εισαγωγή του κειμένου οριζόταν ότι η συμφωνία **«αφορούσε εις την αιτήσε των ΗΠΑ παροχήν διευκολύνσεων οικείου ελλιμενισμού εντός του Βασιλείου της Ελλάδος προς εξυπηρέτησιν των σκοπών της Βορειοατλαντικής συμμαχίας»**. Στις 22 προς 23 Μαΐου 1973 υπήρξε το κίνημα του Ναυτικού, ενάντια στη χούντα, το οποίο όμως αποκαλύφθηκε και μόνο το αντιτορπιλικό «Βέλος» που μετείχε σε άσκηση του ΝΑΤΟ κατέφυγε στο λιμάνι Φιουμισίνο, ζητώντας άσυλο, από τις ιταλικές αρχές. Μετά από αυτήν την εξέλιξη η βασιλεία καταργήθηκε την 1/6/1973 με συντακτική πράξη της χούντας, ενώ στις 29/7/1973 έγινε δημοψήφισμα για την βασιλεία στο οποίο ψήφισαν την κατάργησή της το 78,4% του εκλογικού σώματος και την παραμονή της, το 21,6%. Πρώτος πρόεδρος της Δημοκρατίας ορκίστηκε ο Γ. Παπαδόπουλος. Στις 14/10/1973 πραγματοποιήθηκαν εκλογές στην Τουρκία, στις οποίες πλειοψήφισε ο Β. Ecevit χωρίς όμως να μπορέσει να σχηματίσει κυβέρνηση, γι' αυτό και συνεγράσθη με το Κόμμα Εθνικής Σωτηρίας του Ν. Erbakan. Η συμμαχία αυτή είχε ως αποτέλεσμα οι

ισλαμικοί παραδοσιοκράτες να έχουν σημαντικά κοινοβουλευτικά και λαϊκά οφέλη ,όπως επίσης κέρδη αποκόμισε και το παντουρκικό Κόμμα της Εθνικιστικής Δράσης του A Turkes Την ίδια χρονιά Τουρκία και ΕΟΚ συνυπογράφουν συμπληρωματικό πρωτόκολλο που ρυθμίζει τη φύση της την από την 1/1/1964 , Συμφωνίας Σύνδεσης.

Στην Ελλάδα, τον Οκτώβριο του 1973 σε μια προσπάθεια ψευδής πολιτικοποίησης του στρατιωτικού καθεστώτος, ο Γ Παπαδόπουλος διορίζει τον παλαίμαχο πολιτικό Σ.Μαρκεζίνη ως πρωθυπουργό και μαζί του ως υπουργό Εξωτερικών τον Χρ.Ξανθόπουλο- Παλαμά . Στις 8/10/1973 ορκίστηκε η νέα κυβέρνηση και σύμφωνα με τις προγραμματικές της δηλώσεις στόχος της ήταν οι αδιάβλητες κοινοβουλευτικές εκλογές , η ενίσχυση του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της Ελλάδας , με την εδραίωση των σχέσεων με την ΕΟΚ , και επανεκτίμηση των σχέσεων με την Τουρκία , πάνω σε καθολική βάση με σκοπό τη **«σωστή επίλυση του Κυπριακού»**. (69)

Αυτά είχε τονίσει ο Σ. Μαρκεζίνης και στον Ι . Ινονου ήδη από τον Ιανουάριο του 1972 , τονίζοντας ότι υπάρχει ανάγκη για ρύθμιση των ελληνοτουρκικών διαφορών με μια συμφωνία πακέτο που θα επιτυγχανόταν με μια διαπραγμάτευση εφόλης της ύλης Ο Σ. Μαρκεζίνης είχε επισημάνει τότε πως θα πρέπει να γίνει μια νέα διαπραγμάτευση για όλα τα θέματα που αφορούν την Ελλάδα και την Τουρκία, χαρακτηρίζοντας τη συμφωνία , ως «μίνι Λωζάννη» Στη συνάντησή του με τον Ινονου είχε αναφέρει τα εξής. **«το Κυπριακό αποτελούσε ελληνοτουρκική διαφορά και Έλληνες και Τούρκοι έπρεπε να βρουν λύση χωρίς τούτο να σημαίνει ότι και συμφωνούντες έχουν δικαίωμα να επιβάλλουν την λύσιν εις την Κύπρον. Υπάρχει ανάγκη για νέες συνθήκες Λωζάννης -μίνι Λωζάννη -μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας , η οποία θα απεφαινότο επί όλων ταυτοχρόνως των θεμάτων επί των οποίων εγεννώντο εξ εκατέρας των πλευρών συζητήσεις.Εις τα προβλήματα αυτά περιλαμβάνετο και η Κύπρος. Πλησιάζει η ώρα καθ' ην επιβάλλεται η επανεκτίμησης ,δια του πρίσματος του Κυπριακού ,των μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας σχέσεων ,όχι μόνον γενικώτερον αλλά και ειδικώτερον ,ίσως το πρώτον ,επί καθολικής βάσεως από της εποχής της Λωζάννης»**.

Ο Τούρκος πρωθυπουργός Ι. Talu , όμως , την 27 /10/1973, παρά το νέο περιβάλλον και κλίμα που καλλιεργεί το στρατιωτικό καθεστώς της Αθήνας , σχετικά με τα διμερή προβλήματα και τον τρόπο επίλυσής τους , δηλώνει ότι **«οι σχέσεις μας με την Ελλάδα επηρεάζονται τόσο από τις συνθήκες διαβίωσης των Τούρκων στην Δυτική Θράκη ,όσον και από το Κυπριακό»**. (70) Έτσι η τουρκική πολιτική τοποθετεί σε μια χρονική στιγμή , κατά την οποία οι σχέσεις των δύο συμμάχων βρίσκονται σε πολύ κακό σημείο οφειλόμενο αποκλειστικά , στο εμπόδιο της Κύπρου , το ζήτημα της Θράκης.Ζήτημα , στο οποίο γίνεται ελάχιστη αναφορά , από την ελλαδική πολιτική, αφού κυρίαρχο θέμα είναι η Κύπρος και δευτερευόντως η συγκράτηση των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης.

Το Νοέμβριο του 1973 με την κίνηση του Ελληνικού λαού ενάντια στη δικτατορία, που κορυφώθηκε με τα γεγονότα και την επέμβαση του στρατού στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, στις 25 του μήνα , ανατρέπεται ο Γ. Παπαδόπουλος, από τον Δ. Ιωαννίδη μια εξέλιξη που για τις ΗΠΑ ήταν θετική, αφού κατά τον Υπουργό της επί των Εξωτερικών Χ.Κίσιγκερ **«έκλινε υπέρ της δικτατορίας του Ιωαννίδη»**. (71)Η Τουρκική κυβέρνηση αυτήν την περίοδο σκληραίνει τη θέση της στο Αιγαίο ,που γίνεται ολοένα και πιο πιεστική , μετά την ανακάλυψη των πετρελαϊκών κοιτασμάτων στη Θάσο , παρά τις αντιδράσεις της νέας στρατιωτικής κυβέρνησης υπό τον Α.Ανδρουσόπουλο.Την 1η

Νοεμβρίου 1973 η τουρκική κυβέρνηση δημοσίευσε στην επίσημη εφημερίδα της διάταγμα με το οποίο παραχωρούσε στην Τουρκική Εταιρεία Πετρελαίων (ΤΡΑΟ) 27 άδειες έρευνας και εκμετάλλευσης υποβρυχίων κοιτασμάτων σε μεγάλα τμήματα έξω από τα τουρκικά χωρικά ύδατα, σε συνολική έκταση 10700 τ. χλμ. Οι περιοχές αποτελούσαν το μισό σχεδόν βόρειο Αιγαίο, μεγάλο τμήμα της Λήμνου, Αγίου Ευστράτιου και της Λέσβου, το βόρειο τμήμα της Χίου και των Ψαρών. Εκτός από τις τουρκικές κυβερνητικές ενέργειες, με τη σειρά του και ο τουρκικός τύπος προετοιμάζει το κλίμα, στο εσωτερικό της Τουρκίας, για τις μελλοντικές κινήσεις όταν στις αρχές του 1974 οι εφημερίδες αναφέρουν ότι **«το Αιγαίο είναι ελληνοτουρκική θάλασσα»**. Τον Ιανουάριο του 1974 σχηματιζόταν στην Τουρκία η κυβέρνηση υπό τον Β.Εσενίτ, αποτέλεσμα της συμμαχίας δύο κομμάτων που είχαν ακραίες θέσεις στη Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση, του Λαϊκού κόμματος με σοσιαλδημοκρατικές αρχές και του Εθνικού Κόμματος, της άκρας δεξιάς με υπερσυντηρητικές, θεοκρατικές και, φεουδαρχικές αρχές. Αυτή η συνεργασία είχε απόλυτη πλειοψηφία λίγων εδρών και ασταθές κυβερνητικό σχήμα. Στο εσωτερικό πολιτευόταν με προσοχή, αποφεύγοντας τις μεγάλες συγκρούσεις με το στρατό, βαδίζοντας στο δρόμο που είχαν χαράξει οι προηγούμενες υπό άμεση στρατιωτική επίβλεψη κυβερνήσεις. Στην εξωτερική πολιτική όμως επέδειξε έναν άκρατο τυχοδιωκτισμό που είχε τη μορφή του εδαφικού επεκτατισμού και για στόχους την Κύπρο, τη Θράκη και το Αιγαίο.

Σε έγγραφό της η Τουρκική Ακαδημία Πολέμου το 1974, για τα πρωτεύοντα ζητήματα της τουρκικής πολιτικής αναφέρει χαρακτηριστικά: **«Η Τουρκία οφείλει να λάβει σαν αφετηρία της εξωτερικής της πολιτικής την ενεργό αντίδραση απέναντι στην ενδυνάμωση της Τουρκίας χωρίς να αποκλεισθεί και το ενδεχόμενο ένοπλης σύρραξης. Η αποδυνάμωση του γείτονα θα έχει σαν συνέπεια τη διαλλακτικότητα του απέναντι του στην Άγκυρα. Για την επίτευξη του στόχου αυτού η Τουρκία θα πρέπει να καταφύγει σε κάθε μέσον, πολιτικό και διπλωματικό επιδιώκοντας πάντοτε την επίλυση των συσσωρευμένων προβλημάτων βάσει χρονοδιαγράμματος και όποτε το επιτρέπουν οι διεθνείς συνθήκες και συγκυρίες. Στην προσπάθειά της αυτή η Τουρκία οφείλει να καταστήσει το θέμα της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, μοχλό των τουρκικών επιδιώξεων, όπως και το Κυπριακό, τον εναέριο χώρο, τα χωρικά ύδατα, τα νησιά του Αιγαίου και τη Δυτική Θράκη»**. (72)

Τον Απρίλιο του 1974, ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Ι. Gunes θα δηλώσει στην εφημερίδα Τζουμχουριέτ (Δημοκρατία) πως **«ημείς δεν δυνάμεθα να θυσιάσωμεν καθ' οιοδήποτε τρόπον τα δικαιώματά μας χάριν οιασδήποτε φιλίας...Επιθυμώ να υπογραμμίσω ότι η ελληνοτουρκική φιλία εξαρτάται τόσον από τα κοινά συμφέροντά μας όσον και από την δημιουργίαν και την διατήρησιν μιας ισορροπίας εις την περιοχήν εις την οποία διαβιούμεν. Προσπάθειαι ανατροπής της ισορροπίας ταύτης υπέρ της μιας πλευράς προκαλεί κατάρρευσιν του σημαντικωτέρου θεμελίου της φιλίας Θεωρώ επί του παρόντος μοναδικών λύσιν της διαφωνίας Αιγαίου τας αμοιβαίας συνομιλίας»**. Μιλώντας στη μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση (10/5/1974) τόνισε **«ότι επιθυμώ να είπω τα ακόλουθα χωρίς να εισέλθω εις λεπτομερείας επί της διαφωνίας ήτις προέκυψε με τους Έλληνας φίλους μας επί του θέματος του Αιγαίου. Η Τουρκία κατ' ουδένα τρόπο θα συγκατατεθή εις μεταποπήν του Αιγαίου εις ελληνικήν θάλασσαν, μάλιστα δε Λίμνη, και ουδέποτε θα δεχθή καταπάτησιν ουδενός των εν τη θαλάσση ταύτη δικαιωμάτων της»**. (73)

Ο ξένος τύπος σχολιάζοντας την νέα κρίση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας θεωρούσε ότι το ζήτημα είχε περισσότερες εσωτερικές διαστάσεις και λιγότερη και ουσιαστική αντιπαράθεση. Η γαλλική εφημερίδα Monte , αναφέρει ότι υπάρχουν πολλοί που παρακολουθούν εδώ και καιρό τις ελληνοτουρκικές διαφορές , **«για τους μεν η Ελλάδα και η Τουρκία ανήκουν στο NATO , ο κίνδυνος μιας σύρραξης είναι ανυπόστατος .Οι ηγέτες της Αθήνας μεγαλοποιούν την «ένταση» για να κερδίσουν χρόνο και για να αποφύγουν τη διάσπαση των ενόπλων δυνάμεων. Για τους άλλους αντίθετα υπάρχει αντιπαράθεση δυνάμεων ανάμεσα στην Τουρκία και την Ελλάδα».** (74)

Στις 29 Μαΐου 1974 με τιμές που αποδιδόταν, όταν έφευγε σε αποστολή ο οθωμανικός στόλος απέπλεε από την Κωνσταντινούπολη , το ερευνητικό σκάφος Candarli συνοδεία 32 πολεμικών πλοίων για προγραμματισμένες έρευνες για υδρογονάνθρακες, στο Αιγαίο. Τον Ιούνιο του 1974 ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης S Demirel , δηλώνει πως **«η διαφωνία παρουσιάστηκε επειδή τα νησιά που βρίσκονται πολύ κοντά στην Τουρκία ανήκουν στην Ελλάδα και όχι στην Τουρκία».** Η τουρκική πίεση για το Αιγαίο ασκήθηκε και στη συνάντηση των Υπουργών Εξωτερικών της Ελλάδας , Σ Τευνέ και Τουρκίας I Guner στην Οτάβα του Καναδά στις 20 Ιουνίου 1974 στη σύνοδο του NATO , όπου συμφωνήθηκε να τεθούν χωριστές διαπραγματευτικές διαδικασίες για την επίλυση των εκκρεμών προβλημάτων την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου ,τον εναέριο χώρο του Αιγαίου το ζήτημα των εθνικών μειονοτήτων και εγκαταλείπεται η αρχή της συνολικής ρύθμισης των ελληνοτουρκικών διαφορών. (75) Δέκα μέρες μετά την εισβολή των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων στην Κύπρο , ο τούρκος πρωθυπουργός B.Ecevit δηλώνει ότι **« η άμυνα των νησιών του Αιγαίου θα πρέπει να αναληφθεί από κοινού από την Ελλάδα και την Τουρκία ως συμμάχους μέσα στο NATO»** , ενώ 8 μέρες μετά την δεύτερη επιχείρηση εισβολής συμπληρώνει : **«η Τουρκία δεν εγείρει αξιώσεις δια τας νήσους του Αιγαίου αλλά απλώς επιθυμεί να τας ιδεί αποστρατικοποιημένους εκτός εάν μείνουν εις το NATO, εάν το NATO αποφασίσει ότι αι νήσοι αυτά είναι χρήσιμοι εις την συμμαχικήν άμυναν , η Τουρκία θα επεθύμει να συμμετάσχη εις την προστασία των χωρίς να παραβιάσει την ελληνικήν κυριαρχίαν».** (76)

Ο ελληνικός τύπος πολύ αργότερα θα κατανοήσει την τουρκική πολιτική στο Αιγαίο και αφού έχει προηγηθεί η εισβολή στην Κύπρο και η απαίτηση της Τουρκίας για έλεγχο του : **«Πίσω από την αξίωση των Τούρκων για την υπαγωγή του Αιγαίου σ'ένα ειδικό διεθνές καθεστώς και πίσω από την επιχειρηματολογία , που προβάλλουν για να υποστηρίξουν την αξίωσή τους, κρύβονται τουρκικές επεκτατικές βλέψεις στο Αιγαίο...Όσα λέγονται από επίσημους Τούρκους για τη σημασία του Αιγαίου για την Τουρκία είναι αποκαλυπτικά για τις προθέσεις τους.Η Τουρκία λέγουν είναι μια μεγάλη χώρα που έχει όλες τις προϋποθέσεις για να εξελιχθεί σε μεγάλη δύναμη της περιοχής.Έχει οικονομία που βρίσκεται σε ανάπτυξη , πληθυσμό με ραγδαία δημογραφική άνοδο, ο οποίος το 2000, θα φτάνει τα 70 εκατομμύρια.Γι'αυτό έχει ανάγκη από τη θάλασσα για να αναπτύξει τις επικοινωνίες της και το εμπόριό της.Η Τουρκία οφείλει να εξελιχθεί σε ναυτική δύναμη και στην εξέλιξή της δεν μπορούν να στέκουν εμπόδιο τα ελληνικά νησιά , τα οποία και τώρα δυσχεραίνουν την επαφή της με τη θάλασσα και μπορούν να την αποκλείσουν εντελώς αν η Ελλάδα αποφασίσει να επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη της από 6 μίλια , που είναι τώρα , σε 12 μίλια».** (77)

ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΤΗΣ ΧΟΥΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ

Ο Αμερικανός δημοσιογράφος L.Stern αναφερόμενος σε δημοσίευμα της εφημερίδας Απογευματινής (5/7/1974) έλεγε τρία χρόνια μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, που ακολούθησε την ανατροπή του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Μακάριου. **«συνωμοτικοί εγκέφαλοι σχεδίαζαν τις αμέσως προσεχείς ημέρες ευρείας εκτάσεως πραξικοπηματική ενέργεια ...με σκοπό την κατάληψη της εξουσίας.Το σχέδιο προέβλεπε τη δολοφονία του Μακαρίου...Με το πραξικόπημα θα επιτευχθεί η διχοτόμηση της Κύπρου ,δεδομένου όπως είναι ευνόητο οι Τούρκοι έχουν έτοιμα τα σχέδιά τους για μια τέτοια μοναδική ευκαιρία».** (78)

Στις 15 Ιουλίου 1974 , εκδηλώνεται το πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου, ο οποίος διασώζεται την τελευταία στιγμή .Πρόεδρος, από τους πραξικοπηματίες ορίζεται ο Ν Σαμψών. Στις 19 Ιουλίου μιλά ο Μακάριος στο Συμβούλιο Αφαιλίας του ΟΗΕ και τονίζει πως **«το στρατιωτικό καθεστώς της Ελλάδος έχει κραυγαλέως παραβιάσει την ανεξαρτησίαν και την κυριαρχίαν της Κύπρου, η Ελληνική Χούντα έχει επεκτείνει την δικτατορία της εις Κύπρον»** και προσθέτει **«η πολιτική περί Κύπρου του στρατιωτικού καθεστώτος ήτο διπλοπρόσωπος»** .Καταλήγοντας υπενθυμίζει **«τα γεγονότα εις Κύπρον δεν αποτελούν εσωτερικήν υπόθεσιν των Ελλήνων , οι Τούρκοι της Κύπρου επηρεάζονται επίσης , το πραξικόπημα της Ελληνικής χούντας είναι μια εισβολή και εκ των συνεπειών της θα υποφέρει όλος ο λαός της Κύπρου , αμφότεροι Έλληνες και Τούρκοι»** και καλεί το συμβούλιο Ασφαλείας **« να θέση τέρμα εις την εισβολήν και αν αποκαταστήση την παραβιασθείσαν ανεξαρτησίαν της κύπρου τα δημοκρατικά διακίώματα του λαού της Κύπρου».**

Το πρωί της 20 Ιουλίου πραγματοποιείται η τουρκική εισβολή στην Κύπρο .Ο αρχηγός της χούντας Δ.Ιωαννίδης φέρεται να είπε , εξοργισμένος στον υφυπουργό των εξωτερικών των ΗΠΑ T.Sisko , ότι **«μας εξαπατήσατε»** και απείλησε με κήρυξη πολέμου στην Τουρκία και αποχώρηση από το ΝΑΤΟ. Ο αμερικανός διπλωμάτης μετέφερε την αγωνία της κυβέρνησής του ότι εάν η Ελλάδα και η Τουρκία ερχόταν σε ένοπλη σύγκρουση θα καταστρεφόταν όλη τη νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ Το πρωί της Κυριακής 21ης Ιουλίου οι αρχηγοί των ενόπλων δυνάμεων συναντιόταν στο γραφείο του στρατηγού Μπονάνου στο Πεντάγωνο όταν ο υπασπιστής του Ιωαννίδη-, συνταγματάρχης Λούκουτος ανακοίνωσε ότι **«κύριοι ελήφθη η απόφασις να γίνει επίθεσις κατά της Τουρκίας σε όλα τα μέτωπα , στην Κύπρο , τη Θράκη, παντού».** (79)Στις 23 Ιουλίου ,η χούντα υπό το βάρος των δυσμενών γεγονότων καταρρέει και προσκαλείται ο πρώην πρωθυπουργός ο ,Κ. Καραμανλής, για να αναλάβει αρχηγός σε κυβέρνηση υπό πολιτικά πρόσωπα . Οι πολιτικοί καταδίκασαν την εισβολή στην Κύπρο και το ρόλο του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ . Ο ηγέτης του ΠΑΚ , Α. Παπανδρέου με την άφιξή του στην Αθήνα δηλώνει ότι **«η Ουάσιγκτον αφού μετέβαλε τη χώρα μας σε στρατιωτική βάση για την εξυπηρέτηση των στρατιωτικών και οικονομικών συμφερόντων της στην ανατολική Μεσόγειο, προγραμματίισε τη διχοτόμηση της Κύπρου».** Ο καταδικασθείς εις θάνατον για την απόπειρα εναντίον του Γ.Παπαδόπουλου , Α. Παναγούλης , τονίζει πως **«τώρα πρέπει να είμαστε ενωμένοι»** , ενώ η ΚΕ του ΚΚΕ ανακοίνωσε ότι **«η αλλαγή αποβλέπει στην εκτόνωση της λαϊκής αγανάκτησης στη ματαίωση μιας ριζικής δημοκρατικής μεταβολής , στη διατήρηση των στρατηγικών θέσεων των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ στην Ελλάδα και τη Μεσόγειο».** Ο κεντρικός ηγέτης

Γ Ζίγδης δηλώνει χαρακτηριστικά : *«η Ελλάδα κυβερνάται από τη CIA και πρεσβευτής δεν είναι ο Τάσκα αλλά ο Τομ Πάππας»*. Η ομογενειακή εφημερίδα Εθνικός Κύρηξ της Νέας Υόρκης συμπλήρωνε ότι *«το ΝΑΤΟ τώρα αποδείχθη ότι έγινε μόνον δια να εξοπλισθή η Τουρκία .Οχι δια να πολεμήση υπέρ της Δύσεως και του πολιτισμού της , αλλά δια να ανοίξη την κερκόπορταν εναντίον της Ελλάδος.Τι θέλομεν κατά συνέπειαν εις το ΝΑΤΟ; Μόνον δια να πληρώνωμεν πανάκριβα την ανασφάλειά μας και την εναντίον εχθρότητα των συνεταιίρων ;Δεν έχομεν δουλειά εκεί. Έξω λοιπόν . ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑΤΟ»*. (80)

Ο πρωθυπουργός Κ.Καραμανλής μετά τον Ατίλλα ΙΙ στις 14 Αυγούστου εξήγγειλε την αποχώρηση της Ελλάδας από το ΝΑΤΟ και την αναδιάρθρωση του καθεστώτος των Βάσεων Η κυβερνητική ανακοίνωση επισήμαινε :*«Κατόπιν της αποδείξεως της ανικανότητος της Ατλαντικής Συμμαχίας όπως αναχαιτίση την Τουρκίαν από του να δημιουργήση κατάστασις συρράξεως μεταξύ δύο συμμάχων ο πρόεδρος τη Κυβερνήσεως κ.Κ.Καραμανλής έδωσεν εντολήν όπως αι ελληνικαί Ένοπλοι Δυνάμεις αποσυρθούν από την Συμμαχίαν του ΝΑΤΟ . Η Ελλάς θέλει παραμείνει μέλος της Συμμαχίας μόνον ως προς το πολιτικόν σκέλος αυτής»*. (81) Συγκεκριμένα , αποχώρησε ο Έλληνας αντιπρόσωπος από τη μόνιμη επιτροπή , η Ελλάδα δεν συμμετείχε στην εξ υπουργών Άμυνας Επιτροπή Αμυντικής σχεδίασης η οποία αποτελεί το κορυφαίο όργανο της Συμμαχίας και οι επιτελείς , εγκατέλειψαν το στρατηγείο της Σμύρνης. Δεν αποχώρησαν όμως οι επιτελείς από τα άλλα στρατηγεία, ούτε από τις επιτροπές Πυρηνικού Σχεδιασμού, Οικονομικών , Τεχνικής υποδομής, Επικοινωνιών , Διαστημικών Ερευνών. Επιπλέον ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού παρέμεινε διοικητής ανατολικής Μεσογείου.

Ο Κ Καραμανλής σε ιδιωτικές συζητήσεις τόνιζε για την απόφασή του ότι *«είχα να διαλέξω ή να κηρύξω πόλεμο στην Τουρκία ή να φύγω από το ΝΑΤΟ .Μεταξύ των δύο διάλεξα το μικρότερο κακό, έπρεπε να δοθεί κάποια ικανοποίηση στην κοινή γνώμη»*. (82) Και λίγο αργότερα με δήλωσή του , ανέφερε ότι :*παρ' όλο που η Συμμαχία απέτυχε να αποτρέψη την πρόσφατη και πρωτοφανή ενέργεια της Τουρκίας , θα πρέπει να αναγνωρισθεί ότι στα χρόνια που πέρασαν , η Συμμαχία κατόρθωσε με επιτυχία να εισαγάγει ένα βαθμό σταθερότητας στις σχέσεις Ανατολής -Δύσεως και να υποβοηθήσει στη δημιουργία ενός κλίματος που συνετέλεσε στη διεθνή ύφεση.Για το λόγο αυτό και επειδή οι σχέσεις Ανατολής-Δύσεως παραμένουν χωρίς αλλαγές στα βασικά τους σημεία, η Ελλάδα , παρ'όλο που αποχωρεί από το ΝΑΤΟ παραμένει μέλος της Συμμαχίας , αφοσιωμένη στις θεμελιώδεις αρχές της»*. (83)

Στην προετοιμασία της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο κυρίαρχο πολιτικό και στρατιωτικό ρόλο θα κρατήσει η βορειοατλαντική συμμαχία . Στις 16 Ιουλίου ο στρατιωτικός ακόλουθος των ΗΠΑ στη Σόφια , συναντά τον Έλληνα ομολογό του στη βουλγαρική πρωτεύουσα και του διοχετεύει την πληροφορία ότι *«ως τον πληροφόρησαν οι Αρχές του μεταξύ 3ης και 6ης Ιουλίου εκατόν πενήντα μεγάλα σοβιετικά μεταγωγικά αεροσκάφη πέταξαν από Ρωσία και αφού περασαν πάνω από την περιοχή της Βουδαπέστης , κατευθύνθηκαν νοτιοανατολικά»*. Ο Έλληνας αξιωματικός διαβίβασε την πληροφορία στο γενικό επιτελείο στις 18/7/1974 Ο Ελληνικός στρατός , ναρκοθετεί την ελληνοβουλγαρική μεθόριο.Το Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών αποστέλλει σήματα προς τις πρεσβείες , σε όλες τις βαλκανικές πρωτεύουσες , την Πράγα ,τη Μόσχα ζητώντας εναγωνίως πληροφορίες περί απειλούμενης σοβιετικής αποστολής. Οι πρεσβείες είναι αρνητικές στις

απαντήσεις και ο πρέσβης μας στο Βουκουρέστι αναρωτιέται **«μήπως οι πληροφορίες είχαν υποπτον προέλευσιν και διοχετεύθηκαν καταλλήλως προς εκφοβισμόν μας».**

Σε έκθεσή της , η στρατιωτική ηγεσία της χούντας που παραδώθηκε στον Υπουργό Άμυνας Ε.Αβέρωφ της κυβέρνησης εθνικής Ενότητας , αναφέρει : **«για το θέμα των ενισχύσεων που δε στάλθηκαν , ότι υπήρξε παρέμβαση της κυβέρνησης των ΗΠΑ για την αποτροπή ελληνοτουρκικού πολέμου που θα διέλυε το ΝΑΤΟ στη νότια περιοχή, θα ζημίωνε τα συμφέροντα Αμερικής και Ελλάδας και θα επέτρεπε στους Ρώσους να εγκατασταθούν στη Μεσόγειο, αποφασιστικό ρόλο στην απόφαση της μη εμπλοκής έπαιξαν και οι πληροφορίες περί κινήσεων σοβιετικών δυνάμεων προς τη Βουλγαρία».**

Στις 26/5/1987 καταθέτοντας στην εξεταστική επιτροπή της Βουλής , για την Κύπρο , ο ταξίαρχος Π.Σεμερτζάκης τόνισε ότι **«αμερικανικές και βρετανικές υπηρεσίες εχάλκευσαν πληροφορίες περί δήθεν σοβιετικών κινήσεων , προς εκφοβισμό της Ελλάδας , για απειλή από βορρά , για να μην επέμβει στρατιωτικώς στην Κύπρο».** (84)

Στην Τουρκία ο Β.Εσενίτ από ήρωας του λαού , έγινε τώρα εθνικός ήρωας με την εισβολή στην Κύπρο. Ο Ν Ετβακαν , προσπάθησε να πάρει και αυτός μερίδιο της δόξας , ο Β.Εσενίτ , εκμεταλλεύομενος το θετικό κλίμα προσπάθησε να πάρει την εξουσία μόνος του αλλά απέτυχε . Τώρα η νέα κυβέρνηση που ανέλαβε την εξουσία αποτελούνταν από το συνασπισμό των κομμάτων Δικαιοσύνης, Δράσης και Σωτηρίας, που νομιμοποίησε τους Γκρίζους Λύκους αποκτώντας κρατική προστασία και επίσημη αργομισθία. (85) Στη διακυβέρνηση υπό Β.Εσενίτ , υπήρχε ένας σημαντικός και μεγάλος εκφυλισμός των περισσότερων τουρκικών οργανώσεων από το εθνικιστικό κράτος. Ξανακυκλοφόρησε το περιοδικό **«Boz Kurt» («Γκρίζος Λύκος»)** που εκδιδόταν και κατά τη διάρκεια του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, έχοντας σαφείς παντουρκιστικές , επεκτατικές διαθέσεις με αντικομμουνιστικό προσωπείο. Το όργανο του σοσιαλιστικού εργατικού Κόμματος προσπαθούσε να αποδείξει ότι **«το σύνολο των εισφορών για τον Κυπριακό αγώνα»**, όπως ονόμαζε την εισβολή **«προερχόταν από τους εργαζόμενους».** Η ηγεσία της DISK (**«Devrimci Isçi Sendika Konfederasyonu» («Επαναστατικής Συνομοσπονδίας Εργατικών Συνδικάτων»)**) διέθεσε για τις πολεμικές ανάγκες 3 400.000 λίρες Τουρκίας και διενέργησε έρανο μεταξύ των αριστερών εργατών - μελών της Συνομοσπονδίας με αντικείμενο την παραχώρηση ενός ημερομισθίου στην επιχείρηση εισβολής στην Κύπρο. (86)

Στις ΗΠΑ , πενήντα μέρες μετά την ελληνική εξαγγελία εξόδου από το ΝΑΤΟ η Βουλή των αντιπροσώπων , με ψήφους 307 έναντι 90 αποφάσισε την αναστολή της αμερικανικής βοήθειας στην Τουρκία, γιατί είχε παραβεί το νόμο περί βοήθειας, αφού είχε χρησιμοποιήσει στην εισβολή στην Κύπρο ,αμερικανικά όπλα που είχαν χορηγηθή αποκλειστικά για συμμαχικούς σκοπούς Όμως ανάλογη πρόταση κατατέθηκε και για την Ελλάδα, μέχρι να διευθετηθεί η κρίση, ένα μικρό δείγμα για το ενιαίο της σύλληψης του ελληνοτουρκικού χώρου για τις ΗΠΑ , τροπολογία που τελικά απορρίφθηκε με 48 ψήφους έναντι 11

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το σχέδιο Προμηθέας για την κατάλυση του κοινοβουλευτικού καθεστώτος , στην Ελλάδα , όσον και καλά μελετημένο και αν ήταν , από τους σχεδιαστές του , το Παλάτι , την CIA , την ΚΥΠ , δε

θα μπορούσε να υλοποιηθεί αν δεν ο κοινοβουλευτικός κόσμος δεν έδινε αντεπαναστατικό αδιέξοδο στην πανεθνική κρίση το 1965. Το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου δε θα πετύχαινε χωρίς την ύπαρξη και την παράλληλη δράση της χούντας των αντιστρατήγων, που προετοιμαζόταν από το Παλάτι. (87)

Στη δίκη των πρωταιτίων της χούντας ,ο Γρ.Σπαντιδάκης μίλησε για την παράλληλη δράση της παλατιανής χούντας των στρατηγών .Το παλάτι αρνήθηκε τις πρώτες ώρες να αναγνωρίσει το πραξικόπημα , ενώ παράλληλα αρνήθηκε να το καταγγείλει στον ελληνικό λαό και τελικά έγινε ένας συμβιβασμός για να συμμετέχουν στην νέα κυβέρνηση , χουντικοί και παλατιανοί . Μιλώντας , ο βασιλιάς Κωνσταντίνος ,στο πρώτο Υπουργικό συμβούλιο , είχε τονίσει :

«πράγματι η Ελλάδα κατά τον τελευταίο καιρό δοκιμάστηκε σκληρότατα. Οι δημοκρατικοί θεσμοί του πολιτεύματος είχαν υποσκαφθεί. Το Έθνος , η βασιλεία , οι Ένοπλες Δυνάμεις , η δικαιοσύνη θίγοντας συνεχώς, περισσότερο απ' όλα υπέφεραν τα συμφέροντα του λαού...

»Σαν αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων από το σύνταγμα πιστεύω ακράδαντα ότι πρέπει αυτές να είναι εθνικές διότι αποτελούν το σπουδαιότερο κεφάλαιο της Πατρίδας...ως ορθώς δε παρατηρήσατε κύριε πρωθυπουργέ και δική μου επιθυμία είναι η ταχύτερη δυνατή επάνοδος της χώρας στον κοινοβουλευτισμό. (88)

Σύμφωνα με όσα λέει ένας διαφωνών με τη χούντα αξιωματικός

«οι Αόρατοι αξιωματικοί , η οργάνωση Ένωσις Ελλήνων Νέων Αξιωματικών δηλαδή οι πραξικοπηματίες της 21ης Απριλίου ήταν πράκτορες. Ο Παπαδόπουλος ειδικευθείς εις την συνωμοσίαν εις την Αμερικήν, παρά τη CIA έγινε ο κατ'εξοχήν πράκτωρ της εν Ελλάδι». (89)

«Οι συνταγματάρχες ήταν σίγουρα άνθρωποι των ΗΠΑ, η χούντα κινήθηκε στηριγμένη σε κάποια αμερικανική υπηρεσία....η υπηρεσία αυτή ήταν η CIA» (90)

Και ο ιστορικός Σ.Γρηγοριάδης αναφέρει :

«Το καθεστώς της 21ης Απριλίου ήταν η τρομοκρατική στρατοκρατική δικτατορία που είχε σκοπό όχι μόνο την περιφρούρηση αλλά και τη διαχείριση του κοινωνικού και οικονομικού καθεστώτος της μεταπολεμικής εποχής, το οποίο ως βάση του έχει το μονοπωλιακό ελληνικό και ξένο κεφάλαιο.Στη γέννησή του και επιβίωσή του συνέιργησε η Αμερική της οποίας εξυπηρέτησε τη μεσογειακή στρατηγική αλλ' η φύτρα του ήταν η ταξική ιδεολογική πάλη των ελληνικών κοινωνικών δυνάμεων». (91)

Ο αρχηγός τού Πανελληνίου Απελευθερωτικού Κινήματος Ανδρέας Παπανδρέου , με επιστολή του στις 25/11/1970 ,προς τη διάσκεψη των υπουργών μελών του ΝΑΤΟ, δίνει τη δική ερμηνεία για το χαρακτήρα και το προσανατολισμό του καθεστώτος

«Απευθύνομαι σε εσάς -χώρα μέλος του ΝΑΤΟ , εν ονόματος ενός δέσμιου έθνους. Πιστεύουμε πως η ανεξαρτησία μας και οι πολιτικές μας ελευθερίες θυσιάσθηκαν για να εξυπηρετηθούν τα στρατηγικά συμφέροντα των στρατοκρατών των Ηνωμένων Πολιτειών και ως οι χώρες μέλη του ΝΑΤΟ ,με το να μην διαμαρτύρονται αρκετά έντονα , στην ουσία επιδοκιμάζουν αυτήν την κατάσταση... Μια συμμορία τρομοκρατών αυτού του είδους είναι δύσκολο να πολεμηθεί επειδή έχει όλα τα όπλα στη διάθεσή της και όλες τις τεχνικές ενός μοντέρνου αστυνομικού κράτους.

»Παρ' όλα αυτά ο Ελληνικός λαός αρνήθηκε να τη δεχθεί και τηρεί μια σκληρή ήρεμη ηθική αντίσταση. Δε συμφώνησε ούτε ένας πολιτικός άνδρας από την Αριστερά μέχρι τη Δεξιά, με την εξαίρεση του Πιπινέλη να συνεργασθεί με το καθεστώς. Η Ελλάδα είναι μια χώρα κάτω από την κατοχή του Πενταγώνου».

Η Βουλή των Ελλήνων σε ψήφισμά της (Συνεδρίαση Δ' , 18/1/1975 «περί του πραξικοπήματος της 21ης Απριλίου 1967») διακήρυσσε **το στασιαστικό κίνημα της 21ης Απριλίου 1967 έργο ομάδας αξιωματικών και η κατάσταση που προέκυψε από αυτό μέχρι τις 23 Ιουλίου 1974 , αποτελούσαν πραξικόπημα με το οποίο η ομάδα των αξιωματικών είχε σκοπό να σφετερισθεί την εξουσία και τα κυριαρχικά δικαιώματα του λαού.Οι κυβερνήσεις που προέκυψαν από αυτό ήταν κυβερνήσεις βίας».**

Στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και στο ζήτημα της Θράκης, η δικτατορία , έδειξε το προσανατολισμό της και την πολιτική της με τη συνάντηση στον Έβρο ,την απόσυρση του Ελλαδικού στρατού από την Κύπρο , την υπογραφή του μορφωτικού πρωτοκόλλου, το οποίο επισημοποιεί την τουρκική επέμβαση στις μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης και τη διάθεσή της να συζητήσει όλα τα εκρεμμή ζητήματα , τα οποία υπέσκαπταν τις σχέσεις των δύο σύμμαχων χωρών.Στην επίσκεψή του στην Κύπρο ο Παπαδόπουλος μιλά για Ένωση χωρίς να αναφέρεται στις προϋποθέσεις. Συνήθως οι χουντικοί όταν μιλούσαν για Ένωση πίστευαν ότι θα γινόταν δυνατή μόνο με εδαφικές παραχωρήσεις στην Τουρκία:

«τη φιλία της οποίας ανέφεραν σαν βασικό προηγούμενο της υπόστασής τους, ανεπτύξαμεν και εβελιώσαμεν τας σχέσεις μας με την φίλην Τουρκίαν και ελπίζομεν , ακολουθώντας τον ορθόν δρόμον ,αφ' ενός μεν δια της εις πρώτον βήμα αναπτύξεως και εξελίξεως των διακοινοτικών συνομιλιών , αφ' ετέρου δε δια της απολύτου κατανοήσεως της ανάγκης , να εύρουν αι δύο χώραι φιλικήν ειρηνευτικήν λύσιν των διαφορών των. Με την Τουρκίαν

είμεθα σύμμαχοι , έχομεν κοινόν συμφέρον , έχομεν κοινήν αποστολήν εις τη συμμαχίαν» .(92)

Και ο θεωρητικός του καθεστώτος , Κ.Θάνος, θα προτείνει το 1970 :

«εισηγούμεθα όπως επιδιωχθή ειδική μορφή συνεργασίας μετά της Τουρκίας -ήδη η χώρα αυτή κατέστη συνδεδεμένον μέλος της ΕΟΚ -δια την εφαρμογήν ενιαίας πολιτικής. Θα συνέφερε αμοιότροπας τας χώρας , νομίζομεν , να εμφανίζονται ομού δια πολλά εκ των υπό εκκρεμότητα και συζήτησιν θέματα» .(93)

Για τις ΗΠΑ όμως και το ΝΑΤΟ , οποιοδήποτε καθεστώς στην Ελλάδα ήταν επιθυμητό , αρκεί να εξυπηρετούσε τα συμφέροντά τους.Ο Η Taska, πρεσβευτής των ΗΠΑ στην Αθήνα σε κατάθεσή του στο Κογκρέσο έλεγε ότι *«όσο περισσότερο ψωμί έχουν οι Έλληνες τόσο λιγότερη Δημοκρατία απαιτούν»* και ο τύπος στην Ελλάδα παρατηρούσε ότι *«οι Ηνωμένες Πολιτείες επιθυμούν ή μάλλον θα εδέχοντο περισσότερη Δημοκρατία, αρκεί η περισσότερη αυτή Δημοκρατία να μην συνεπάγεται κίνδυνο κλονισμού της θέσεώς τους»*. (94)Ο υπουργός Άμυνας των ΗΠΑ Clark Clifford έλεγε ότι *«οι υποχέωσεις που μας επιβάλλει το ΝΑΤΟ , είναι πού πιο σημαντικές από το είδος κυβερνήσεως που υπάρχει στην Ελλάδα ή από τη γνώμη μας γι ' αυτό»*. (95)Ο αρχηγός του Αμερικανικού Ναυτικού Επιτελείου Επιχειρήσεων E.Zamgouold , έλεγε για το ρόλο της χούντας *«το δημοκρατικό Ισραήλ διασώθηκε μόνο χάρη στην ύπαρξη της φασιστικής Πορτογαλίας όπου προσγειωνόταν τα αεροπλάνα της αμερικανικής αερογέφυρας , της φασιστικής Ισπανίας όπου ανεφοδιαζόταν τα αεροπλάνα μας και της φασιστικής Ελλάδας , από τα λιμάνια της οποίας ενεργούσαν ο Έκτος Στόλος και οι νοηπομπές»*. (96)

Ο πρώην υπουργός των εξωτερικών D Acheson , θα συνοψίσει από την πλευρά των ΗΠΑ για αυτήν την περίοδο λέγοντας ότι *«δεν έγινε καμιά κλεψιά.Το πολύ πολύ που μπορεί να υποστηρίξει κανείς είναι ότι αγοράσαμε την Ελλάδα.Προσφέρθηκε για πούλημα από Έλληνες»*. (97) Ενώ ο ελληνικός τύπος θα καταλήξει , μετά την κατάρρευση της χούντας, στο συμπέρασμα : *«η δικτατορία δεν θα ημπορούσε να κρατηθή ούτε 24 ώρες , εάν δεν ετύγχανε της ανοχής της Ατλαντικής Συμμαχίας καθόλην την διάρκειαν της επταετίας .Η δικτατορία εβοηθήθη εκ των παρασκηνίων από την Ατλαντικήν Συμμαχίαν , παρά τας φαινομενικάς αντιδράσεις διαφόρων κυβερνητικών και άλλων μελών αυτής»*. (98)

Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι οι συνθήκες στο εσωτερικό της, δεν επιτρέπουν εμφανείς κινήσεις από την πλευρά των μειονοτήτων όπως άλλωστε και από τον υπόλοιπο πληθυσμό , παρατηρούνται σημαντικές εξελίξεις, με πιο σημαντική την υπογραφή και εφαρμογή του ελλαδοτουρκικού πρωτοκόλλου, το οποίο αφορούσε τις μειονότητες

Την ίδια περίοδο η ελληνική πλευρά αρχίζει να συνειδητοποιεί τα σφάλματα του παρελθόντος και κυρίως το γεγονός ότι ο ξένος και πιο συγκεκριμένα ο τουρκικός παράγοντας επιδιώκει να καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη συμπεριφορά και τη στάση της μειονότητας. Το δικτατορικό καθεστώς προσφεύγει σε διοικητικά μέτρα κατασταλτικού χαρακτήρα , τα οποία όχι μόνο δεν είναι σε θέση να ανατρέψουν το κλίμα και τη φορά των πραγμάτων ,αλλά έχουν το αντίθετο αποτέλεσμα . Συσπειρώνουν τις μειονότητες υπό τη σκέπη του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής και κατ' επέκταση υπό το τουρκικό κράτος, όχι μόνο για λόγους «εθνικούς» και θρησκευτικούς ,αλλά και για

λόγους αυτοάμυνας, απέναντι σε ένα καταπιεστικό, στρατοκρατικό μηχανισμό. Επιπλέον τα μέτρα αυτά επειδή θίγουν ένα σύνολο των μελών των μειονοτήτων επεκτείνουν την αντίδραση πέρα των ηγετικών παραγόντων των μειονοτήτων και έτσι αναδεικνύονται σε επιπρόσθετο παράγοντα ομογενειοποίησης

Η επιτηρούμενη ζώνη, χαρακτηριστικό μέτρο ελέγχου των παραμεθόριων περιοχών που ταυτίστηκε με, την απομόνωση της μειονότητας και ειδικότερα μιας συνιστώσας της, των Πομάκων και τα ξένα στρατηγικά συμφέροντα, αφού εφαρμόστηκε και διευρύνθηκε όταν οι νατοϊκές σχέσεις με το Σύμφωνο της Βαρσοβίας ήταν στο χειρότερο σημείο τους, παρουσιάζει μια συνεχή συρρίκνωση του βάθους της στην πορεία του χρόνου. Εξαίρεση αποτελεί ο νομός Έβρου, στον οποίο, το 1967 η επιτηρούμενη ζώνη επεκτάθηκε σημαντικά για να καλύψει και τα σύνορα με την Τουρκία, ως απόρροια της αλλαγής του αμυντικού δόγματος της χώρας (δόγμα εξ' ανατολών κινδύνου) Παρ' όλα αυτά μέχρι την πτώση της δικτατορίας το 1974 για ιδεολογικούς κυρίως λόγους δεν εγκαταλείφθηκε ρητά το αμυντικό δόγμα που στηριζόταν στον κίνδυνο από βορρά. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 η ζώνη αυτή, έπαψε να λειτουργεί κυρίως ως μέσο για την αμυντική θωράκιση της χώρας και μετατράπηκε σε εργαλείο για την πολιτική χειραγώγηση των Ελλήνων που ζουν εκεί

Η επιτηρούμενη ζώνη στο 2ο στάδιο κατά τον οποίο είχε πρωταρχικό πολιτικό ρόλο φαίνεται ότι αποτελούσε μέρος μιας ευρύτερης πολιτικής που κατά περιόδους στόχευε είτε στην αφομοίωση των μειονοτήτων, είτε στον έλεγχο της, είτε ακόμη και στην εκδίωξη της από τη χώρα. Ο πολιτικός έλεγχος ήταν τρισδιάστατος, α) πολιτικός έλεγχος μιας μειονότητας προς την οποία δεν υπήρχε εμπιστοσύνη. β) πολιτικός /εκλογικός έλεγχος προς όφελος κυρίως των ελληνικών κομμάτων που ήταν στην κυβέρνηση και γ) οικονομική εκμετάλλευση της περιοχής από κάποιους επιτήδειους μέσω υπερχρέωσης υπηρεσιών, ενοικίασης δημόσιας γης. (99)

Η Τουρκία έχοντας επιτύχει άνευ κόστους, να θεωρούνται οι μουσουλμανικές μειονότητες ενιαίο σύνολο (θρησκευτικά, γλωσσικά και εθνικά) με προοπτική τη εξέλιξή της σε εθνική μειονότητα, αρχίζει να εκδηλώνει έμπρακτα το ενδιαφέρον της, **«για την προστασία των δικαιωμάτων της μουσουλμανοτουρκικής μειονότητας»**. Ηγετικοί παράγοντες της Τουρκίας και των μειονοτήτων, αρχίζουν να αμφισβητούν τον οριστικό χαρακτήρα των ρυθμίσεων της Συνθήκης της Λοζάννης και να προσβλέπουν στην Τουρκία ως τη μητέρα πατρίδα σύροντας στην τακτική αυτή σημαντικό μέρος των μειονοτήτων. Σ' αυτό συνετέλεσε και ο στρατιωτικός χαρακτήρας του καθεστώτος στην Τουρκία, που οδήγησε την πολιτική της γειτονικής χώρας σε ακραίες ενέργειες **«προάσπισης των δικαιωμάτων των ομογενών, που παραβιάζονται από την αυταρχική ελληνική διοίκηση»**.

Η Τουρκία απαλλαγμένη από τις υποθήκες της αμοιβαιότητας διαμορφώνει απέναντι στην Ελλάδα, πολιτική εδαφικών διεκδικήσεων στο Αιγαίο, την Κύπρο και Θράκη. Πολιτική που έχει σοβαρό αντίκτυπο τόσο στο χριστιανικό όσο και στο μουσουλμανικό στοιχείο της περιοχής. Και σ' αυτήν την περίοδο το καθεστώς των μουσουλμανικών μειονοτήτων εμφανίζεται να είναι πρόβλημα πολιτικού και θρησκευτικού χαρακτήρα. Αυτό έχει σοβαρή επίδραση στις θρησκευτικές σχέσεις όπως αποδεικνύεται από τα σοβαρά προβλήματα που σχετίζονται με τις μεθόδους εκλογής των μουφτήδων, των μελών της επιτροπής για τη διαχείριση των βακουφίων, της διαμάχης μεταξύ «παλαιομουσουλμάνων» και «νεωτεριστών», αποφοίτων της ΕΠΑΘ και κεμαλιστών δασκάλων. Χαρακτηριστικό γεγονός είναι η τροποποίηση του καταστατικού της **«Ένωσης Μουσουλμάνων**

Ελλάδος» τον Απρίλιο του 1974. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, όταν μέλη **«διενεργούσαν πολιτική προπαγάνδα ή προπαγάνδα προς όφελος ξένης δύναμης»** διαγραφόταν. Την αποπομπή συνεπαγόταν και η οποιαδήποτε επαφή των μελών της Ένωσης με ξένα προξενεία, καθώς και η φοίτηση των παιδιών σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, διαφορετικά από εκείνα, που συντηρούσε η Ένωση. Οι αρχές της Ένωσης είχαν μεγάλο ηθικό, ιδεολογικό και πολιτικό κύρος μεταξύ των μουσουλμάνων της Θράκης. Άλλωστε η στάση της Ένωσης δείχνεται όπως και η διαφορά με τους «νεωτεριστές» είναι και τα τρία υπομνήματα, την περίοδο που η ελλαδική κυβέρνηση παραποιούσε τη διεθνώς αναγνωρισθείσα ονομασία της μειονότητας ως μουσουλμανικής, στα οποία επισημανόταν η ανάγκη να διατηρηθεί η συνοχή των μουσουλμάνων της Θράκης, σύμφωνα με τους κανόνες του ισλαμισμού και τις διατάξεις της συνθήκης της Λωζάνης.

Το συγκεκριμένο σωματείο, που αποτελεί, μία από τις τελευταίες εστίες αντίστασης, έναντι της βίαιης εισαγωγής της τουρκικής εθνικής ιδέας και των κεμλικών αρχών στη Θράκη, έστω και αν διέπεται από τις αρχές του ιδιωτικού δικαίου εξυπηρετεί σκοπούς που μετατρέπουν την προαγωγή των ιδιωτικών συμφερόντων σε προστασία των κοινωνικών σχέσεων. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο ότι η άσκηση του δικαιώματος της συσσωμάτωσης επιλέχθηκε ως διαμορφωτικός παράγοντας της πρώτης αντίπαλης νομικής και κοινωνικής οντότητας με την ονομασία «τουρκική», στα πλαίσια της ελληνικής έννομης τάξης, όπως διαμορφώθηκε και σ' αυτήν την περίοδο με τις κινήσεις της δικτατορίας. Στην τουρκική αυτή επιδίωξη, εντάσσονται η ίδρυση των σωματείων όπως η **«Ένωση Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής»**, η **«Ένωση Τουρκικής Νεολαίας Ξάνθης»**, η **«Ένωση Τούρκων Δασκάλων Δυτικής Θράκης»**, η **«Διαχειριστική Επιτροπή Τουρκικής βακουφικής περιουσίας Κομοτηνής»**, η **«Διαχειριστική Επιτροπή Τουρκικής βακουφικής περιουσίας Ξάνθης»**, η **«Διαχειριστική Επιτροπή Τουρκικής βακουφικής περιουσίας Αλεξανδρούπολης»**. (100)

Οι πολιτικές σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο σ' αυτά τα προβλήματα, με τις μουσουλμανικές μειονότητες να αποτελούν τους ομήρους των δύο κρατών. Η Τουρκία τις αντιμετωπίζει περισσότερο ως πολιτικό πiónι, δια οποιού προωθεί τα μακροπρόθεσμα σχέδιά της για αυτήν την περιφέρεια και γενικότερα το Βαλκανικό χώρο, ενώ η Ελλάδα αντιμετωπίζει τις μειονότητες περιστασιακά, ανάλογα με τις νατοϊκές επιδιώξεις για την περιοχή, εμφανίζοντας παράλληλα σημάδια μισαλλοδοξίας και εκδικητικότητας από χαμηλά στελέχη της κρατικής μηχανής. Η δημόσια διοίκηση στην περιοχή εκτός από τις αδυναμίες που χαρακτηρίζουν γενικώς την ελλαδική δημόσια διοίκηση, επιβαρύνεται και από τις επιπτώσεις που έχει το θεσμικό πλαίσιο για τις μεθοριακές, ακριτικές περιοχές και ειδικότερα για τη Θράκη που διευκολύνει και επιβάλλει σε πολλές περιπτώσεις τη γενίκευση της διαμεσολάβησης και των συνεπακόλουθων συναλλαγών.

Η εισβολή και κατοχή στην Κύπρο σηματοδοτεί προς πάσα κατεύθυνση ανεξαρτήτως προσχημάτων και ιδιαίτερων συνθηκών ότι η πολιτική και η πρακτική της Τουρκίας που λόγω της στρατιωτικής φύσεως των καθεστώτων της, έχει μια συνέχεια στους επεκτατικούς της στόχους, ότι για την επίτευξη των σκοπών της θα χρησιμοποιήσει και στρατιωτικά μέσα. Σημαντικό τμήμα του μουσουλμανικού πληθυσμού της Θράκης που μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1970 παρακολουθούσε με απάθεια και κρατώντας αρκετές φορές στάση εχθρική έναντι των παρεμβάσεων της Τουρκίας στα εσωτερικά των μειονοτήτων, παρουσιάζει δείγματα συσπείρωσης γύρω από ένα σκληρό πυρήνα επηρεαζόμενο από την εθνικιστική και πολιτισμική προπαγάνδα. Η Τουρκία καλλιεργεί εντυπώσεις

θέτοντας ευθέως το θέμα προστασίας των μειονοτικών δικαιωμάτων προκειμένου να παρουσιάσει στην διεθνή κοινή γνώμη την παραδοχή του δήθεν έννομου συμφέροντος της και αξιοποιεί την πολιτική συγκρότησης της μειονότητας ως μοχλό πίεσης στην εσωτερική πολιτική της Ελλάδας. Μεταφέρει σε διεθνές επίπεδο την ίδια επιχειρηματολογία ,επικαλούμενη μεταγενέστερες διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που παραβιάζει βέβαια, με στόχο να θεωρηθεί ξεπερασμένη η Συνθήκη της Λωζάνης Προσπαθεί έτσι να καταστήσει το μειονοτικό ζήτημα μέρος των ελληνοτουρκικών διαφορών και σε διεθνές επίπεδο να επωφεληθεί από τη διαρκώς αυξανόμενη ευαισθησία της παγκόσμιας κοινότητας και των θεσμών της , για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των μειονοτήτων και να καταστήσει διεθνές ζήτημα ,τη Θράκη. Πρωταγωνιστικό ρόλο κρατά το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής , που παρεμβαίνει σε εκπαιδευτικά , κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα των μουσουλμανικών μειονοτήτων και χρηματοδοτεί άμεσα ή έμμεσα έντυπα , πρόσωπα ,συλλόγους , σωματεία για την εξυπηρέτηση των σκοπών του. Για παράδειγμα η τουρκόφωνη εφημερίδα «Yeni Adim» («Νέο Βήμα») εκδίδεται από τον πρόεδρο των μουσουλμάνων Δυτικής Θράκης και διανέμεται στην Γερμανία, στην οποία ζει ένα μεγάλο ποσοστό μεταναστών μουσουλμάνων , από τους διπλωματικούς σάκους του προξενείου Κομοτηνής.

Ο χριστιανικός πληθυσμός , παρά τις εξαγγελίες που εκτοξεύονται κατά καιρούς , από τους ηγέτες της χούντας , συνειδητοποιεί και πάλι πως δεν είναι δηλωμένη η Ελληνική κυριαρχία στην περιοχή , αφού από μια σύμμαχο χώρα υπάρχουν δείγματα αμφισβήτησης της κυριαρχίας και ακόμη πιο έντονα δείγματα προπαγάνδας. (101) Η ψυχολογία του μέρους αυτού του πληθυσμού της Θράκης ταυτίζεται με το «**η Ελλάδα τελειώνει στο Νέστο**» , γεγονός το οποίο εντείνει την ανσφάλεια και την απομόνωση. Το γενικότερο πολιτικό κλίμα που συνδέεται άμεσα με τους γεωπολιτικούς συχρητισμούς στην ευρύτερη περιοχή και το «μειονοτικό ζήτημα» συντηρεί και αναπαράγει δυσπιστίες και αντιπαλότητες. Και αυτήν την περίοδο η εσωτερική απομόνωση της Θράκης μέσα στον ήδη απομονωμένο ελλαδικό χώρο επιδεινώνεται , από τις κακές συγκοινωνιακές συνδέσεις, την έλλειψη υποδομών , την απόσταση με τα μεγάλα καταναλωτικά κέντρα , το χαμηλό τεχνολογικό επίπεδο , την αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και τα αρνητικά αναπτυξιακά και οικονομικά ανακλαστικά που διαπερνούν το κοινωνικό σύνολο, του οποίου ένα μεγάλο μέρος είναι οι μουσουλμανικές μειονότητες , που παραμένει στο περιθώριο ή επιλέγει την εκτός ελλαδικών συνόρων κατευθυνόμενη περιθωριοποίηση.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 6/1/1999
- 2 Γρηγοριάδης Σόλων , *Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδος*, Αθήνα 1975 5^{ος} τόμος σελ 111
- 3 «Διατί η έγινε η Επανάσταση της 21ης Απριλίου», περιοδικό Νέα Πολιτεία 17/4/1969
- 4 Στο επίσημο φυλλάδιο που εξέδωσε η χούντα με έξοδα της Πανελληνίας Συνομοσπονδίας Εφέδρων αξιωματικών (1967) με τίτλο «Διατί έγινε η επανάσταση της 21ης Απριλίου»
- 5 Ζήρας Νίκος , *Νέα Πολιτική Αγωγή* , Αθήνα 1971 σελ 219
- 6 Τσαπάρης Στέλιος, *Η πολιτική ηγεσία και οι ξένοι στη νεότερη ιστορία της Ελλάδας (1946-1974)*, Αθήνα 1990 σελ 464
- 7 Παπαχελάς, Αλέξης , *Ο βιασμός της Ελληνικής Δημοκρατίας Ο αμερικανικός παράγων 1947-1967*, Αθήνα 1998 σελ 321
- 8 Τσαπάρης Στέλιος ο π σελ 460
- 9 Δήλωση του Πρέσβη των ΗΠΑ στην Αθήνα F.Talbot ,23/1/1968
- 10 Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, *Εξήντα χρόνια και θυσιών .Χρονικό του ΚΚΕ*, Αθήνα 1978 σελ 305
- 11 «Αι μουσικαί συζητήσεις περί Ελλάδος και Τουρκίας» , Εφημερίδα Το Βήμα 25/10/1970 και 31/10/1970.
- 12 Εφημερίδα Ελεύθερος Κόσμος 23/5/1971

- 13 Γρηγοριάδης Σόλων , 5^{ος} τόμος σελ 390
 14 Εφημερίδα το Βήμα 21/2/1971
 15 Δήλωση του αντιπροέδρου των ΗΠΑ **S. Agnew** , Εφημερίδα Ελεύθερος Κόσμος 22/10/1971
 16 **Μελετόπουλος Μανώλης** , *Η δικτατορία των συνταγματαρχών* , Αθήνα 1996 σελ 123
 17 **Παπαχελάς Αλέξης** , ο π σελ 416
 18 Εφημερίδα Ελεύθερος Κόσμος, 13/2/1969
 19 **Γεωργιάδης Γεώργιος** «Η εξωτερική μας πολιτική» Εφημερίδα Ελεύθερος Κόσμος 26/7/1970
 20 **Ψυρούκης Νίκος** , *Ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας* , Αθήνα 1990 τόμος Δ' σελ 139
 21 **Ζήρας Νίκος** ο π σελ 243
 22 Περιοδικό Θέσεις και Ιδέαι τεύχος 11/1969 σελ 78-79
 23 Περιοδικό Θέσεις και Ιδέαι , ο π σελ 78-79
 24 **Πιπινέλης Π**, Περιοδικό Θέσεις και Ιδέαι , τεύχος 6/1970 σελ 56
 25 **Πιπινέλης Π**, «Σκέψεις δια την κρίσιν της Δύσεως» Εφημερίδα Ελεύθερος Κόσμος 26/7/1970
 26 **Κρανιδιώτης Νίκος** , *Ανοχύρωτη Πολιτεία Κύπρος 1960-1974*, Αθήνα 1985 σελ 424
 27 **Παπανδρέου Ανδρέας** , *Η Δημοκρατία στο απόσπασμα*, Αθήνα 1974 σελ 343
 28 **Τσαπάρας Στέλιος** , ο π σελ 470
 29 Εφημερίδα Βραδυνή 14/12/1968, όπου δημοσιεύθηκε όλος ο νόμος για τις αρμοδιότητες του αρχηγού των ενόπλων δυνάμεων
 30 Εφημερίδα Ακρόπολις 23/2/1975 Από την ελληνική στρατιωτική κυβέρνηση προσφέρθηκε και το τρίγωνο του Κάραγατς , στρατηγικό σημείο στον νομού Έβρου προσφορά όμως που απορρίφθηκε, από τους Τούρκους
 31 **Παπαχελάς Αλέξης** , ο π σελ 398 , όπου αναφέρεται σε απόρρητο έγγραφο του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ Secret State to Ankara, Athens and Nicosia 23 November 1967
 32 Εφημερίδα Το Βήμα 18/4/1999 , που αναφέρει δηλώσεις του **Λ. Παπάγου** , πρέσβη ε τ αυλάρχη του βασιλιά Κωνσταντίνου από το 1967 έως το 1977
 33 Κατάθεση του πρέσβη **Ε. Λαγάκου** στην εξεταστική επιτροπή της Βουλής των Ελλήνων Συνεδρίαση ΙΣΤ' 31/10/1988 όπου και τα πρακτικά του πορίσματος της Εξεταστικής Επιτροπής για το Φάκελλο της Κύπρου Μαζί και παραρτήματα 1-3
 34 «Ο κ Πιπινέλης δια την εξωτερικήν πολιτικήν» Εφημερίδα Ελεύθερος Κόσμος 27/4/1968
 35 Εφημερίδα Κύρηκας Λευκωσίας 12/3/1979
 36 **Παπαδόπουλος Γ**, 5-5-1987 της κατάθεση 5/5/1987 και **Κόλλιας Κ**, κατάθεση 26/2/1987) συνεδρίαση ΙΣΤ' βουλής των Ελλήνων 31/10/1988
 37 **Κληρίδης Γλαύκος**, *Η κατάθεσή μου* , Λευκωσία 1989-1991 2^{ος} τόμος σελ 261-263
 38 **Παπαχελάς Αλέξης** , ο π σελ 418
 39 **Υπουργείο Εξωτερικών** , *Οι Ελληνοτουρκικές μορφωτικές συμφωνίες του 1968 (Έκθεση Βιέννης και Μορφωτικό πρωτόκολλο)*, Αθήνα χ χ Άρθρο 1 έκθεση Βιέννης
 40 **Παναγιωτίδης Ναθαναήλ**, *Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας*, Αλεξανδρούπολη 1996 σελ 33.
 41 **Onsunoglu Ibrahim** , «Κριτική στη μειονοτική εκπαίδευση Η ματιά του μειονοτικού» *Σύγχρονα Θέματα* (1997) τεύχος 63 σελ 61- 64
 42 **Λιάπης Αντώνης** , *Η υποθηκευμένη γλωσσική ιδιαιτερότητα των Πομάκων* , Κομοτηνή 1995 , σελ 19
 43 **Λιάπης Αντώνης** , *Γλωσσάριο της Ρωμανί*, Κομοτηνή 1998, σελ 14
 44 Βλ αριθμ Δ Τ 44-178/6-1968 εγκύκλιος του Υπουργείου εξωτερικών Δ' Πολιτική διεύθυνση Στο **Παναγιωτίδης Ναθαναήλ** , ο π σελ 61
 45 Μαρτυρία του ταχυδρομικού και μέλος του διοικητικού συμβουλίου , του Συλλόγου Εργαζομένων στα Ελληνικά Ταχυδρομεία Α Δανογλίδη, Ιούλιος 1999
 46 Εφημερίδα Millet 21/6/1968
 47 Εφημερίδα Το Βήμα 18/1/1975
 48 **Κειντέρ Τειντέρ** , *Τουρκία Δικτατορία και Δημοκρατία*, Αθήνα 1983 , σελ 73
 49 **Σαμίμ Αμέτ** , *Η Τραγωδία της Τουρκικής αριστεράς*, Αθήνα 1983 σελ 76
 50 **Χριστοδούλου Μιλτιάδης** , *Η πορεία των Ελληνοτουρκικών σχέσεων και η Κύπρος* , Λευκωσία 1995 τόμος Β' σελ 272
 51 **Ξανθόπουλος-Παλαμάς Χ**, *Διπλωματικό Τρίπτυχο*, Αθήνα 1978 , σελ 233
 52 **Στέρν, Λώρενς**, *Λάθος Αλογο-Η πολιτική του επεκτατισμού και η αποτυχία της αμερικανικής διπλωματίας*, Λευκωσία 1979, σελ 115-116.
 53 **Τσουδερού Βιργινία** , ΕΣΒ, συνεδρίαση ΙΔ' 23/2/1975
 54 **Φωτιάδης Κώστας** , «Ο Ελληνισμός της Τουρκίας από τη Συνθήκη της Λωζάνης έως σήμερα» στο «*Η Πολυεθνική Τουρκία*» Αθήνα 1993 σελ 237-258
 55 **Υπουργείο Συντονισμού** , *Πρόγραμμα της οικονομικής αναπτύξεως της Ελλάδος 1968-1972*, Αθήνα 1968 , σελ 17-19
 56 **Μπαμπανάσης Στέργιος και Σούλας Κώστας** , *Η Ελλάδα στην περιφέρεια των αναπτυσσόμενων χωρών* , Αθήνα 1976 , σελ 16 -17)
 57 **Φωτακίδης Παναγιώτης**, «Η ανάπτυξη της Θράκης», **ΘΡΑΚΙΚΑ** , τόμος 44 , Αθήνα 1970, σελ 37-216.
 58. **Εφημερίδα Το Βήμα 22 7/1999.**
 59 **Kolodny Ernest**, *Η Σαμοθράκη στις όχθες του Νέκαρ Έλληνες μετανάστες στη Στουτγάρδη* Αθήνα 1985, σελ 119
 60. **Φωτακίδης Παναγιώτης**, ο.π σελ 137-216.
 61. **Εφημερίδα Ελεύθερος Κόσμος 20/1/1970 .**
 62 **Vermeulen Henry** , *Έλληνες στην Ολλανδία* , Αθήνα 1990 , σελ 160)

- 63 **Ακαδημία Αθηνών**, *Η Ανάπτυξη της Θράκης Προκλήσεις και προοπτικές*, Αθήνα 1994 σελ 46
 64 Εφημερίδα Το Βήμα 31 8 1974
 65 **Παπαδόπουλος Γεώργιος**, *Το πιστεύω μας*, Αθήνα 1970 τόμος Β' σελ 94
 66 **Γρηγοριάδης Σόλων**, ο π 6^{ος} τόμος σελ 74.
 67 **Φωτακίδης Παναγιώτης**, ο π σελ 137-216
 68 **Φωτακίδης Παναγιώτης**, ο π σελ 137-216
 69 Εφημερίδα Τα Νέα 9/10/1973
 70 **Νικολάου Χρήστος**, *Το Νομικόν καθεστώς του Αιγαίου και η Ελληνοτουρκική Διένεξις*, Αθήνα 1992, σελ 77
 71 Εφημερίδα Το Βήμα 17/12/1977
 72 **Κολώνης Δημήτρης**, *Η απειλή*, Αθήνα 1993, σελ 132
 73 **Χριστοδούλου Μιλτιάδης**, ο π τόμος Β' σελ 361
 74 Εφημερίδα Monte 2/4/1974
 75 **Κουρής Νίκος**, *Ελλάδα - Τουρκία .Ο πεντηκονταετής «πόλεμος»*, Αθήνα 1997, σελ 123
 76 **Σαζανίδης Χρήστος**, *Οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις στην πενταετία 1973 -1978*, Θεσσαλονίκη 1979, σελ 444 και **Μαύρος Γεώργιος**, *Εθνικοί κίνδυνοι*, Αθήνα χ χ, σελ 147
 77 «Οδηγεί σε πόλεμο η κρίση στο Αιγαίο» Εφημερίδα Το Βήμα 20/3/1977
 78 L Stern «Οι Αμερικανοί και η Χούντα» Εφημερίδα Το Βήμα 15/12/1977
 79 L Stern «Το πραξικόπημα στην Κύπρο και ο ρόλος των ΗΠΑ» Εφημερίδα Το Βήμα 14/6/1975
 80 **Ψυρούκης Νίκος**, ο π τόμος Δ' σελ 345
 81.Εφημερίδα Βραδυνή 14/8/1974
 82 **Μπίτσιος Δημήτρης**, *Πέρα από τα σύνορα*, Αθήνα 1982, σελ 304
 83 Εφημερίδα Το Βήμα 28/8/1979
 84.**Μάρδας Κώστας**, *Η Ελλάδα στα δίχτυα των βάσεων Από το δόγμα Τρούμαν στον Α Παπανδρέου*, Αθήνα 1989, σελ 228
 85 **Σαμίμ Αμέτ**, ο π σελ 46
 86 **Κειντέρ Τειντέρ**, ο π σελ 9
 87.Εφημερίδα **Ελεύθερος κόσμος 7/12/1971 και 31/12/1971 και στρατηγός Π. Πανουργιάς επιστολή στον Τύπο**, Εφημερίδα **Ελεύθερος Κόσμος 22/12/1972**.
 88 **Τσαπάρας Στέλιος**, ο π σελ 458
 89 **Παπανδρέου Ανδρέας**, *Η Δημοκρατία στο απόσπασμα*, Αθήνα 1974 σελ 318
 90 **Θεοδωρόπουλος Σπύρος**, *Από το δόγμα Τρούμαν στο δόγμα χούντα*, Αθήνα 1977, σελ 289
 91 **Γρηγοριάδης Σόλων**, ο π 7^{ος} τόμος σελ 417
 92 **Παπαδόπουλος, Γεώργιος**, ο π τόμος Ε' σελ 113 και σελ 136
 93 **Κ. Θάνος**, «Η Ένωση της Δυτικής Ευρώπης και η Ελλάς», Εφημερίδα Ακρόπολις 29/11/1970
 94 Εφημερίδα Το Βήμα 22/9/1972
 95 Εφημερίδα Το Βήμα 11/4/1999
 96 Εφημερίδα Το Βήμα 4/5/1976
 97 **Γ Τσιγάντες**, «Αποκαλύψεις» Εφημερίδα Το Βήμα 9/6/1976
 98. **Εφημερίδα Εστία 24/2/1979**.
 99 **Λαμπριανίδης Λόης**, «Τοπική ανάπτυξη και περιοριστικές ρυθμίσεις Η περίπτωση της επιτηρούμενης ζώνης στα χωριά των Πομάκων της Ξάνθης» Επιθεώρηση Αστικών και Περιφερειακών μελετών **ΤΟΠΟΣ**, τεύχος 13, Αθήνα 1997, σελίδες 32-45
 100 **Μηναϊδης Σίμος**, «Η θρησκευτική ελευθερία όπως τη βιώνουν οι Μουσουλμάνοι στην Ελλάδα,» στο *Η θρησκευτική ελευθερία .Θεωρία και πράξη στην ελληνική κοινωνία και έννομη τάξη*. Κέντρο Δικανικών Μελετών, Αθήνα 1997 σελίδες 135-158
 101 **Ακαδημία Αθηνών**, 1994, ο π, σελ 12

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΕΝΝΗΣ

1.Την 22αν Φεβρουαρίου 1968 οι Υπουργοί των εξωτερικών της Ελλάδος και της Τουρκίας απεφάσισαν όπως έκαστος διορίση έναν αντιπρόσωπον ,οίτινες θα είχαν αποστολήν να εξετάσουν τα εκκρεμούντα διμερή ζητήματα και ειδικώτερα τα μειονοτικά ζητήματα επί τω τέλει , όπως προβώσιν εις προτάσεις προς τας Κυβερνήσεις των επί ληπτέων μέτρων εν προκειμένω.

2 Κατόπιν της αποφάσεως ταύτης οι κ.Ι Τζούνης , Πληρεξούσιος Υπουργός των εξωτερικών εις το Υπουργείον Εξωτερικών της Ελλάδος και ο ADNAN BULAK ,Γενικός Διευθυντής εις το Τουρκικόν Υπουργείον Εξωτερικών, διωρίσθησαν ως αντιπρόσωποι και συνητηθήσαν αλληλοδιαδόχως εν Αθήναις, Αγκυρα και Βιέννη την 11-24 Μαρτίου, την 15-27 Απριλίου και την 20-31 Μαΐου 1968 αντιστοιχώς , ίνα ετοιμάσωσιν AD REFERENDUM , την παρούσαν έκθεσιν , η οποία θα υποβληθή εις τους δύο Υπουργούς των εξωτερικών , προς μελέτην

3.Ίνα διευκολύνωσι μιαν ανταλλαγήν απόψεων μεταξύ των δύο Υπουργών οι δύο Αντιπρόσωποι επεδίωξαν α) να εντοπίσουν τα υπάρχοντα προβλήματα β) να διατυπώσουν

χρήζωσι μιας βαθύτερας μελέτης.Τούτο πράττοντες οι δύο αντιπρόσωποι είχαν πλήρη επίγνωση του γεγονότος , ότι οι δύο Υπουργοί είχαν θέσει ως σκοπόν των να επιδιώξουν δια των καταλληλοτέρων μέσων την εξομάλυνση των παρουσών δυσχερειών και την κατ' αυτόν τον τρόπον εξυγίανση των σχέσεων μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας.

4 Κατά την διάρκειαν των συνομιλιών των οι δύο αντιπρόσωποι έλαβον κυρίως υπ' όψιν των τας ακολούθους σκέψεις:α) Δια του γράμματος και του πνεύματος της Συνθήκης της Λωζάννης , αι δύο Κυβερνήσεις συνομολόγησαν συγκεκριμένα υποχρεώσεις έναντι των μειονοτήτων , ελληνικής και τουρκικής των εγκατεστημένων επί των αντιστοιχών εδαφών των. Η εν τω συνόλω και καλόπιστος εφαρμογή των υποχρεώσεων αυτών τυγχάνει ουσιώδης δια την διατήρησιν των καλλιτέρων σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών , βασιζομένων επί της αμοιβαίας εμπιστοσύνης .β) Αποφασίζουσαι να χωρήσουν εις την εξέτασιν των διμερών ζητημάτων και ειδικώτερον του ζητήματος των μειονοτήτων , αι δύο Κυβερνήσεις απέβλεπον ιδίως εις την αποκατάστασιν του κλίματος καλής συνεννοήσεως και αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο χωρών. Η απόφασις αυτή εστηρίζετο επίσης επί μιας κοινής εκτιμήσεως της διεθνούς καταστάσεως και αντεκατόπριζε την πεποίθησιν των δύο Κυβερνήσεων , ότι τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της Ελλάδος και της Τουρκίας εξαρτώνται από μια εγκάρδιον συνεννόησιν και μία καρποφόραν συνεργασίαν μεταξύ των δύο χωρών εφ' όλων των πεδίων.γ) Η Συνθήκη της Λωζάννης εδημιούργησεν επίσης μια ισορροπίαν μεταξύ της Ελλάδος και της Τουρκίας επί μειονοτικών θεμάτων .Αι δύο Κυβερνήσεις έχουσι πλήρη επίγνωση της αναγκαιότητας να διαφυλάξουν και ν' αποκαταστήσουν το πνεύμα αυτής της ισορροπίας δια μίας αυστηράς εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης ταύτης , των σχετικών προς τας δύο μεονότηας , λαμβανομένης υπ' όψιν της προβλεπόμενης εν προκειμένω αμοιβαιότητος.5. Οι δύο αντιπρόσωποι ησχολήθησαν όλως ιδιαίτέρως με ζητήματα της μειονοτικής εκπαιδεύσεως εις τας δύο χώρας.Υπογράμμισαν την ανάγκην της επειγούσης συγκλήσεως και την σπουδαιότητα της καλής λειτουργίας της Μικτής Επιτροπής , της προβλεπόμενης υπό της Μορφωτικής Συμφωνίας της υπογραφέσεως μεταξύ της Ελλάδος και της Τουρκίας την 20ην Απριλίου 1951

6. Οι δύο αντιπρόσωποι αναφερόμενοι εις τας εν προκειμένω ρητάς διατάξεις της Συνθήκης της Λωζάννης συνεφώνησαν επί της κεφαλαιώδους σπουδαιότητος , την οποίαν ενέχει δια τας δύο μειονότητας η διδασκαλία της γλώσσης των εν ταις μειονοτικάς σχολαίς , εν ίση μοίρα προς εκείνην (την διδασκαλίαν) της επισήμου γλώσσης της χώρας.7. Συνεφώνησαν , όπως διατυπώσουν τας ακολούθους προτάσεις .Η χρήσις της μειονοτικής γλώσσης εν ταις σχολαίς της μειονότητος , θα έδει να επιτρέπηται άνευ περιορισμών .Η χρήσις οπτικού εκπαιδευτικού υλικού συντεταγμένου εν τη μειονοτική γλώσση θα έδει να επιτρέπηται άνευ περιορισμού εν ταις μειονοτικάς σχολαίς Ο σχηματισμός εν ταις μειονοτικάς σχολαίς βιβλιοθηκών αποτελουμένων εκ βιβλίων εν τη μειονοτική γλώσση , εγκεκριμένων υπό των αρμοδίων αρχών των δύο χωρών , θα έδει να επιτρέπηται και η χρήσις των βιβλιοθηκών αυτών υπό των μαθητών και του διδακτικού σώματος θα έδει ωσαύτως να είναι ελεύθερα.Η χρήσις σχολικών βιβλίων εν τη μειονοτική γλώσση επί τω τέλει της διδασκαλίας των εν γλώσση ταύτη παραδιδομένων μαθημάτων θα έδει να επιτρέπηται .Ουχ' ήττον τα βιβλία ταύτα θα έδει να επιθεωρώνται και να εγκρίνονται προηγουμένως υπό των αρμοδίων αρχών , ίνα εξασφαλισθή , ότι δεν περιέχουσι ύλην επιβλαβή δια τας σχέσεις των δύο χωρών.

8. Οι δύο αντιπρόσωποι διεπίστωσαν , ότι αι μειονοτικάς σχολαί υποφέρουσιν αυτήν την στιγμήν , αμφοτέρωθεν εις όλα τα επίπεδα της διδασκαλίας από μίαν σοβαρωτάτην έλλειψην σχολικών βιβλίων συντεταγμένων εις την μειονοτικήν γλώσσαν. Προς πλήρωσιν της ελείψεως αυτής οι δύο αντιπρόσωποι προτείνουσι ως μέτρα επειγούσης φύσεως:α)Όπως επιτραπή εκ νέου η χρήσις των βιβλίων , άτινα είχαν εγκριθή κατά το παρελθόν.β) Όπως , εν η περιπτώση σχολικά βιβλία ή χειρόγραφα σχολικών βιβλίων , υπεβλήθησαν ήδη προς έγκρισιν εις τα αρμοδία αρχάς η περί ης πρόκειται έγκρισις χορηγηθή γ)Όπως ο τρόπος διακανονισμού επί μονίμου βάσεως του ζητήματος τούτο αποτελέση εν εκ των αντικειμένων των εργασιών της Μικτής Μορφωτικής Επιτροπής.

9.Επί του θέματος του διδακτικού προσωπικού των μειονοτικών σχολών όπερ απηλλάγη των καθηκόντων του εκατέρωθεν , κατά την διάρκειαν των ετών 1967 και 1968 , οι δύο αντιπρόσωποι προτείνουσι όπως τούτο επανενταχθή αμοιβαίως και κατά το μέτρον του δυνατού.10.Οι αντιπρόσωποι συνεφώνησαν επίσης επί της ανάγκης , όπως απαγορευθή , εν τω εσωτερικών των μειονοτικών σχολών η χρήσις επιγραφών ή η οργάνωσις δραστηριοτήτων δυναμένων να προσβάλλωσιν την θρησκευτικήν εθνικήν ή εθνικιστικήν (NATIONALE) συνείδησιν του ελληνικού και του τουρκικού λαού.

11.Συνεφωνήθη ωσαύτως , ότι οι γονείς και οι κηδεμόνες μειονοτικών μαθητών θα έδει να δύνανται να επικοινωνούν ελευθέρως μετά της Διευθύνσεως και του Διδακτικού σώματος των σχολών , εις τας οποίας φοιτώσιν οι υπό την φροντίδα των , μαθηταί

Δια την ακρίβειαν της υπογραφής

Ι.Α.ΤΖΟΥΝΗΣ

Πληρεξούσιος Υπουργός

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΤΗΣ 20-12-1968

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

Συνεδριάσεις της Ελληνοτουρκικής Μορφωτικής Επιτροπής εν Αγκύρα και Αθήναις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Συμφώνως προς τας προτάσεις τας περιλαμβανομένας εν τη εκθέσει των αντιπροσώπων της Ελληνικής και της Τουρκικής Κυβερνήσεως , και εγκριθείσας υπό των Υπουργών εξωτερικών των δύο χωρών κατά την εν Λονδίνω συνάντησιν αυτών τη 27 Ιουνίου 1968 , η υπό της Ελληνοτουρκικής Μορφωτικής συμφωνίας της 20ης Απριλίου 1951 προβλεπομένη Μικτή Επιτροπή συνήλθε διαδοχικώς εν Αγκύρα από της 21ης Οκτωβρίου μέχρι της 9ης Νοεμβρίου 1968 , και εν Αθήναις από της 11ης μέχρι της 20ης Δεκεμβρίου 1968. Κατά τας εργασίας αυτής η επιτροπή εξέφρασεν την εκτίμησιν αυτής διας τας αμοιότροπες μέχρι σήμερον καταβληθείσας προσπάθειάς επί τω τέλει εξασφαλίσεως εις τας δύο μειονότητες των συνθηκών και των μέσων καλύτερας και συγχρονισμένης εκπαιδεύσεως. Εν τω πνεύματι των εν τη εκθέσει των δύο αντιπροσώπων καθοριζομένων αρχών η επιτροπή εκφράζει την ελπίδα ότι εν όψει του ιδιαίτερου χαρακτήρος της μειονοτικής εκπαιδεύσεως , αι κατωτέρω διατυπούμεναι συστάσεις θέλουσιν αμοιότροπες εφαρμοσθή εν πνεύματι καλής θελήσεως. Η επιτροπή υπογραμμίζει εξ άλλου την σπουδαιότητα ην ενέχει δια τα δύο Μέρη η εκ του σύγγεγυς παρακολούθησις της εφαρμογής των κατωτέρω συστάσεων , και συνομολογεί ότι εκάτερον των Μερών θα είχε πάντοτε την ευχέρειαν όπως εισηγηθή δια των καταλλήλων μέσων αναθεωρήσεις των συστάσεων καθ' όσον αφορά εις τας λεπτομερείας της εφαρμογής αυτών. Εκφράζει την πεποίθησιν οι αι συστάσεις αύται δεν είναι φύσεως ευνοούσης μίαν μειονότητα επί ζημιά της ετέρας , και υπογραμμίζει την σημασίαν του κατά την εφαρμογήν αυτών σεβασμού της αρχής της αμοιβαιότητας.

Η Επιτροπή υιοθέτησε τας ακόλουθους συστάσεις:

I. ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. Η Επιτροπή συνιστά όπως το υφιστάμενον καθεστώς εν τω θέματι της χρήσεως εν ταις μειονοτικαίς σχολαίς της μειονοτικής και της επισήμου γλώσσης , εξακολουθήση εφαρμοζόμενων εν τω μέλλοντι ως και κατά το παρελθόν. (Ειδικότερον: α) Τα μέχρι σήμερον εις την επίσημον γλώσσαν διδασκόμενα μαθήματα θα διδάσκωνται και εν τω μέλλοντι εις την αυτήν γλώσσαν. β) Η διδασκαλίαν πάντων των άλλων μαθημάτων θα γίνεται εις την μειονοτικήν γλώσσαν άνευ εξαιρέσεως. γ) Εν σχέσει προς τας προηγουμένας διατάξεις , η Επιτροπή συνιστά την δια της διπλωματικής οδού ανταλλαγίν καταλόγων των εν ταις αντιστοιχείς μειονοτικαίς σχολαίς εις την επίσημον και μειονοτικήν γλώσσαν διδασκομένων μαθημάτων. Εις τους καταλόγους τούτους θα εμφανίηται ο εν εκάστη τάξει των μειονοτικών σχολών των διαφόρων βαθμών αριθμός ωρών των μαθημάτων. 2. Υπό την επιφύλαξιν των διατάξεων του εδαφίου (α) της παραγράφου (1) , η υπό των μαθητών και των διδασκόντων εν ταις σχολαίς χρήσις της μειονοτικής γλώσσης θα επιτρέπηται άνευ περιορισμού εις πάσαν άλλην περίπτωσιν ως εις τας διαλείμματα , σχολικάς δραστηριότητας , διαλέξεις , συμβούλια διδασκόντων.

II. ΕΠΟΠΤΙΚΟΝ ΥΛΙΚΟΝ

3. Συμφώνως τη ήδη εν Βιέννη μεταξύ των αντιπροσώπων των δύο χωρών συναφθείση συμφωνία, (έκθεσις Βιέννης , κεφάλαιον II παράγραφος 7). Η Επιτροπή συνιστά όπως η χρήσις του εις την μειονοτικήν γλώσσαν εποπτικού υλικού είναι κατόπιν ελέγχου απεριορίστως ελευθέρα εν ταις μειονοτικαίς σχολαίς κατά την διδασκαλίαν των εις την γλώσσαν ταύτην διδασκομένων μαθημάτων.

4. Η Επιτροπή συνιστά την ακόλουθον διαδικασίαν δια την αποστολήν , τον έλεγχον , και την εις τας σχολάς διανομήν του υπό των δύο Μερών χορηγουμένου εποπτικού υλικού: α) Τα δύο Μέρη θα υποβάλλωσιν δια τας διπλωματικής οδού εις την έγκρισιν των εκατέρωθεν αρμοδίων αρχών τον κατάλογον και δύο δείγματα του εποπτικού υλικού. Τα δύο Μέρη θα δύνανται ταυτοχρόνως να διατυπώσιν ευχάς όσον αφορά εις την διανομήν του υλικού τούτο. Η σχετική απόφασις των αρχών δέον να ανακοινωθή εις το ενδιαφερόμενον Μέρος εντός προθεσμίας ενός μηνός από της λήψεως του καταλόγου και των δειγμάτων. β) Τα δύο Μέρη θα αποστέλλωσιν εις τας οικείας Προξενικάς αυτών Αρχάς το εν τοις εγκριθείσι καταλόγοις εμφανόμενον υλικόν. γ) Τα Προξενεία θα παραδίδωσιν εις τας αρμοδίας Αρχάς προς διανομήν το περί ου πρόκειται υλικόν. Αι ρηθείσαι Αρχαί υποχρεούνται να προβαίνωσιν εις την διανομήν του υλικού προς πάσας τας μειονοτικάς σχολάς άνευ οιασδήποτε εξαιρέσεως. δ) Ο συμφώνως προς τον κατάλογον έλεγχος και η εις τας σχολάς παράδοσις του φέροντος την σφραγίδα του ελέγχου υλικού θα συντελώνται υπό των αρμοδίων Αρχών εντός ενός , το βραδύτερον μηνός και ο πίναξ διανομής θα αποστέλληται εις το ενδιαφερόμενον Μέρος. 5. Αι εν τη προηγουμένη παραγράφω αναφερόμεναι προθεσμεία θα ισχύσωσι επ ' αμοιβαιότητι.

III. ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

6 Συμφώνως τη εκθέσει των αντιπροσώπων των δύο Κυβερνήσεων η επιτροπή συνιστά όπως επιτραπεί η κατάρτισις βιβλιοθηκών τάξεων και βιβλιοθηκών σχολείων και ενθαρρυνθή ο εμπλουτισμός των ήδη εν ταις μειονοτικαίς σχολαίς υφιστάμενων βιβλιοθηκών

7.Επί τω τέλει εξασφαλίσεως της βάσει της αμοιβαιότητος καλής εφαρμογής της συστάσεως ταύτης τα δύο Μέρη θα συμμορφωθώσι προς την ακόλουθον διαδικασίαν·α) Οι κατάλογοι και εν αντίτυπιν των δια τας περί ων πρόκειται βιβλιοθήκας προτεινομένων βιβλίων δέον να υποβάλλωνται εις την έγκρισιν των αντιστοίχων αρμοδίων αρχών υπό των Διευθυντών των μειονοτικών σχολών ή εν απουσία αυτών , υπό τω αναπληρωτών αυτών.β) Εντός ενός , το βραδύτερον , μηνός , αι Αρχαί, αιταί οφείλουσι να ανακοινώσιν εγγράφως τας αποφάσεις αυτών εις τους Διευθυντάς των σχολών ή τους αναπληρωτάς αυτών.8) Πλήρης κατάλογοι πάντων των βιβλίων των ήδη υφισταμένων Βιβλιοθηκών σχολών και τάξεων θα υποβληθή υπό των Διευθυντών των μειονοτικών σχολών εις την έγκρισιν των αρμοδίων αρχών . Αι Αρχαί αιταί θα προβώσιν εις την κατά τρόπον κατάλληλον και πρακτικόν εξέτασιν των βιβλίων και θα ανακοινώσωσι το ταχύτερον , εγγράφως τας αποφάσεις αυτών εις τους Διευθυντάς των σχολών. Εν πάση περιπτώσει η εξέτασις αύτη δεν θα κωλύη την ελευθέραν εις τας Βιβλιοθήκας ταύτας προσέλευσιν των διδασκόντων και των μαθητών.9 Τα δύο Μέρη δύνανται να προβαίνωσιν εις δωρεάς βιβλίων προς τας οικείας μειονοτικάς σχολάς μέσω των Προξενείων των. Τα Προξενεία θα παραδίδωσι τα βιβλία ταύτα εις τας αρμοδίας Αρχάς επί τω τέλει εγκρίσεως και διανομής , συντελεστές εντός διμήνου προθεσμίας .Τα δύο Μέρη δύνανται να δηλώσωσι δια της διπλωματικής οδού τας επιθυμίας των καθ ' όσον αφορά εις την διανομήν των βιβλίων τούτων. Ο πίναξ διανομής θα διαβιβάζεται εις το ενδιαφερόμενον μέρος αμέσως μετά την διανομήν των βιβλίων εις τας μειονοτικάς σχολάς .10 Η εις τας Βιβλιοθήκας προσέλευσις θα είναι ελεύθερα δια τους διδάσκοντας και τους μαθητάς.

IV ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

11.Η Επιτροπή διαπιστεί μεθ ' ικανοποιήσεως ότι τα δύο Μέρη συνεμορφώθησαν ήδη εν ευρεί μέτρω προς τας προτάσεις της εκθέσεως της Βιέννης σχετικώς προς τας επειγόντως ληφθέντα μέτρα προς εξεύρεσιν προσωρινής λύσεως του ζητήματος των σχολικών βιβλίων.Κατά την μεταγενεστέραν εφαρμογήν των επειγόντων μέτρων , τα δύο Μέρη θα καταβάλλωσιν επιμέλειαν όπως μη δυσχερανθή ή εν ταις μειονοτικαίς σχολαίς διδασκαλία.Προς συμπλήρωσιν της εφαρμογής των προτάσεων τούτων η επιτροπή συνιστά η ακόλουθα.12 α) Αι δύο Αντιπροσωπείαι υπέβαλλον εις την επιτροπήν τους συνημμένους καταλόγους εγχειριδίων. Δύο αντίτυπα των εν τοις καταλόγοις εμφανιζόμενων εγχειριδίων δέον να παραδοθώσι το ταχύτερον δια της διπλωματικής οδού .Οι κατάλογοι ούτοι περιλαμβάνουσι την κατηγορίαν των σχολών , τας τάξεις και τα μαθήματα δι ' ά προορίζονται τα εγχειρίδια.β) Τα δύο Μέρη οφείλουσι να ανακοινώσωσιν αντιστοίχως τας αποφάσεις αυτών μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1969. Εντός της αυτής προθεσμίας τα δύο Μέρη δύνανται να προτείνωσι τροποποιήσεις εν τοις εγχειριδίοις των τα σημερινά κείμενα δεν θεωρούνται αποδεκτά.γ) Το σύμφωνον προς τας προταθείσας τροποποιήσεις κείμενον των εγχειριδίων τούτων δέον να παραδοθή δια της διπλωματικής οδού εις το ενδιαφερόμενον Μέρος μέχρι τέλους Μαΐου 1969 , και η οριστική έγκρισις των εγχειριδίων τούτων δέον να δοθή μέχρι τέλους του σχολικού έτους 1968-1969.δ) Τυπικά κατά την διαδικασίαν ταύτην ελλείψεις θα είναι εκατέρωθεν ανεκταί , τοιαύται δ' ελλείψεις δέον όπως μη παρακωλύωσι την ταχείαν περαίωσιν των διατυπώσεων.13.Χάριν της καλής λειτουργίας της διδασκαλίας εν ταις μειονοτικαίς σχολαίς , τα δύο Μέρη οφείλουσι να μη απαγορεύσωσι , μέχρι της , κατά την προηγούμενην παράγραφον , οριστικής εγκρίσεως , την χρήσιν των ήδη εγκεκριμένων ή ανεκτών εγχειριδίων .14. Εις ήν περίπτωσιν χειρόγραφα εγχειριδίων έχουσιν υποβληθή εις την έγκρισιν των αρμοδίων Αρχών , η έγκρισις αύτη θα χορηγηθή εντός δεκαήμερου από της υπογραφής του παρόντος πρωτοκόλλου. Άμα τη εκτυπώσει των περί ων πρόκειται χειρογράφων , τα βιβλία θέλουσιν υποβληθή υπό οριστικήν αυτών μορφήν εις τας αρμοδίας Αρχάς προς έλεγchon του περιεχομένου αυτών , και χορήγησις της αδείας χρησιμοποίησεως των. Ο έλεγχος οφείλει να περαιωθή και η άδεια να χορηγηθή εντός προθεσμίας είκοσιν ημερών , από της υποβολής των περί ων πρόκειται βιβλίων. Η άδεια θέλει ανακοινωθή εγγράφως εις τους Διευθυντάς των ενδιαφερομένων μειονοτικών σχολών , και το ενδιαφερόμενο Μέρος θέλει ενημερωθή σχετικώς.Εις περίπτωσιν καθ' ήν τα ενδιαφερόμενα Μέρη θέλουσι προτείνει την προσωρινήν χρησιμοποίησιν εγχειριδίων τινών δια διδακτικήν ύλην τα δι ' ήν οριστικά εγχειρίδια τελούσιν υπό εκτύπωσιν , τα δύο Μέρη θέλουσι διευκολύνει τας δια την έγκρισιν των προσωρινών εγχειριδίων απαιτούμενας διατυπώσεις .Χορηγηθείσης της αδείας ταύτης τούτο θέλει ανακοινωθή εις τους Διευθυντάς των Σχολών εντός προθεσμίας 20 ημερών από της παραδόσεως των εγχειριδίων τούτων , και το ενδιαφερόμενον Μέρος θέλει σχετικώς ενημερωθή.15.Τα δύο Μέρη θα δύνανται , οσάκις ήθελον κρίνει τούτο αναγκαίον , να προτείνωσι νέα εγχειρίδια (χειρόγραφα ή έντυπα) δια διδακτέαν ύλην διδασκομένην εις την μειονοτικήν γλώσσαν. Προς τον σκοπόν τούτον , και συμφώνως προς την υπό του Πρωτοκόλλου της Βιέννης δοθείσαν αυτήν εντολήν , η Επιτροπή συνιστά , την ακόλουθον διαδικασίαν δια την υπό των ενδιαφερομένων μερών αποστολήν , τον έλεγchon και την διανομήν των

εις μειονοτικών γλώσσων εγχειριδίων (χειρογράφων ή εντύπων) , των προοριζομένων δια χρήση εις τας μειονοτικές σχολάς:α) Τα εγχειρίδια ή τα χειρόγραφα των εγχειριδίων θα υποβάλλωνται δια της διπλωματικής οδού εις τας αρμοδίας Αρχάς μέχρι της 30ης Σεπτεμβρίου εκάστου έτους .Τα χειρόγραφα θα συνοδεύωνται υπό των τυχόν εν αυτοίς περιλαμβανομένων εικόνων.β) Τα εγχειρίδια και τα χειρόγραφα ουδέν δέον να περιλαμβάνωσι το δυνάμενον να παραβλάψη τας μεταξύ των δύο χωρών σχέσεις .Αι αρμόδια Αρχαί θα δύνανται να διαγράψωσι παν ό, τι εις τα κείμενα των χειρογράφων ή τας εικόνας θα αντέκειτο προς την αρχήν ταύτην .γ) Η εξέτασις των κειμένων δέον να περαιωθή , και το αποτέλεσμα να ανακοινωθή εις το ενδιαφερόμενον Μέρος μέχρι τέλους Φεβρουαρίου του επομένου έτους. Τα σημεία ων ζητείται η αφαίρεσις θα εφάινωνται εν τη ανακοινώσει ταύτη. δ) Τα δύο Μέρη θα είναι ελεύθερα όπως αποβαίνωσι εις την εν τη ίδια Χώρα εκτύπωσιν των εις την γλώσσαν αυτών συντεταγμένων χειρογράφων.ε) Δύο αντίτυπα των εκτυπωθέντων βιβλίων θα αποστέλλωνται δια της διπλωματικής οδού προς οριστική έγκρισιν μέχρι τέλος του μηνός Ιουλίου του αυτόθου έτους .στ) Η οριστική έγκρισις δέον να ανακοινούται μέχρι της 1ης Σεπτεμβρίου .ζ) Τα εγκριθέντα βιβλία αποστέλλωνται μέσω των οικείων Προξενείων εις τας αρμοδίας αρχάς , άτινες αφού επιθέσωσι επ ' αυτών την σφραγίδα του ελέγχου , ωφείλωσι να θέτωσι ταύτα εις την διάθεσιν πασών των μειονοτικών σχολών μέχρι της 15ης Σεπτεμβρίου. Το ενδιαφερόμενο Μέρος θα ενημερούται περί τούτου εγγράφως .Αι προθεσμιαί αυταί θα ισχύωσι επ ' αμοιβαίότητι.

16. Η εν τη προηγουμένη παράγραφω καθοριζόμενη διαδικασία θα είναι δυνατόν να αναθεωρηθή , αιτήσεται εκάτερου των μερών , επί τω τέλει όπως καστή πλέον αποτελεσματική , υπό το φως της εκ τη πρακτικής αυτής εφαρμογής πείρας.17.Τα ενδιαφερόμενα Μέρη θα έχωσι το δικαίωμα να προτείνωσι μεταγενεστέρως τροποποιήσεις και διορθώσεις εις τα είδη εγκριθέντα κείμενα των εγχειριδίων. Πάντως η αρχή της καλής λειτουργίας της παιδείας δέον να είναι σεβαστή.

Υ ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΦΥΛΕΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

18.Η Επιτροπή υπογραμμίζει την σπουδαιότητα της εν παραγράφω 10 της Εκθέσεως της Βιέννης τιθεμένης αρχής περί του σεβασμού της θρησκευτικής ,φυλετικής ή εθνικής συνειδήσεως του ελληνικού και του τουρκικού λαού , και συνιστά:α) Όπως επιγραφάι , εικόνες , προσωπογραφία κλπ εν ταις μειονοταίς σχολαίς είναι τοιαύται ώστε να ενισχύσωσι τους δεσμούς φιλίας μεταξύ των δύο χωρών.β) Όπως ληφθώσιν αμφοτέρωθεν τα κατάλληλα μέτρα προς άρσιν των παραβλαπτόντων την εφαρμογήν της αρχής ταύτης στοιχείων.γ) Όπως εξαίρσει του μορφωτικού χαρακτήρος διακοσμητικού υλικού, η μόνιμος διακόσμησις των σχολικών κτιρίων περιορίζεται εν ταις μειονοταίς σχολαίς της Δυτικής Θράκης εις την προσωπογραφίαν του Αρχηγού του Ελληνικού Κράτους και εν ταις μειονοταίς σχολαίς της Κωνσταντινουπόλεως εις την προσωπογραφίαν του Ατατούρκ. (Οίκοθεν νοείται ότι επ' ευκαιρία των εθνικών εορτών της Χώρας εν τη εδρεύει η σχολή , ή επ ' ευκαιρία άλλων έκτακτων περιστάσεων, αι μειονοταί σχολαί θα είναι δυνατόν να διακοσμώνται καταλλήλως , καταβαλλόμενης επιμελείας όπως αποφεύγηται πάσα εν τη διακοσμήσει υπερβολή) .δ) Όπως απαγορεύεται η οργάνωσις δραστηριοτήτων ασυμβίβαστων προς την ανωτέρω τιθεμένην αρχήν.ε) Όπως απαγορεύεται εις τους διδάσκοντας εν ταις μειονοταίς σχολαίς να προβαίνωσι εις παρατηρήσεις δυναμένας να ταπεινώσωσι τους μαθητάς λόγω του ότι ούτοι ανήκουσιν εις ωρισμένον έθνος ή θρησκείαν.στ) Όπως αποφεύγηται αμφοτέρωθεν πάσα δραστηριότης δυναμένη να αγάγη τους μειονοτικούς μαθητάς εις αλλαξοπιστίαν.Αι δύο Αντιπροσωπείαι είναι εξουσιοδοτημέναί όπως δηλώσωσι ότι αι Κυβερνήσεις αυτών αποδέχονται πάσας τας ανωτέρω συστάσεις , άτινες συνεπώς τίθενται εν ισχύι από της χρονολογίας της υπογραφής του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Η σύνθεσις της Ελληνικής Αντιπροσωπείας είναι η ακόλουθος:

κ.Ιωάννης ΚΙΤΣΑΡΑΣ μέλος του ανώτατου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (πρόεδρος της Επιτροπής και Αρχηγός της Ελληνικής Αντιπροσωπείας)

κ Πέτρος ΜΟΥΛΥΒΙΑΤΗΣ Τμηματάρχης Υποθέσεων Τουρκίας παρά τω Β Υπουργείω Εξωτερικών

κ Ευθύμιος ΚΑΛΟΓΕΡΕΑΣ Γενικός επιθεωρητής των Ξένων αι μειονοτικών Σχολείων

κ Νικόλαος ΚΕΦΑΛΙΔΗΣ Μορφωτικός ακόλουθος παρά τω εν Κωνσταντινουπόλει Β Γενικώ Προξενείω της Ελλάδος

κ Χρήστος ΚΑΡΡΟΣ Επιθεωρητής Μειονοτικών Σχολείων

κ Βασίλειος ΠΤΣΙΚΑΡΗΣ Γραμματεύς Πρεσβείας

Η σύνθεσις της Τουρκικής Αντιπροσωπείας είναι η ακόλουθος

κ.Μ Σιτκή ΜΠΙΑΜΕΝ Βοηθός Υφυπουργός παρά τω Υπουργείω Εθνικής Παιδείας (πρόεδρος της Τουρκικής Αντιπροσωπείας)

κ Τεφίκ ΟΥΝΑΙΝΤΙΝ Βοηθός γενικός Διευθυντής του τμήματος Κύπρου και Ελλάδος του Υπουργείου Εξωτερικών

κ Ασάφ ΟΖΜΕΝ Βοηθός Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διευθύνσεως Εξωτερικών Σχέσεων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας

κ Ομέρ ΕΡΣΟΥΝ πρώτος γραμματέας της εν Αθήναις Τουρκικής Πρεσβείας

Εγένετο εν Αθήναις τη 20η Δεκεμβρίου 1968

Δια την Ελληνικήν αντιπροσωπείαν

Ιωάννης ΚΙΤΣΑΡΑΣ

(υπογραφή)

Πηγή: Υπουργείο Εξωτερικών .Οι Ελληνοτουρκικές μορφωτικές συμφωνίες του 1968 (Έκθεσις Βιέννης και Μορφωτικό πρωτόκολλο) Αθήνα

Δια την Τουρκικήν αντιπροσωπείαν

Σιτκή ΜΠΙΑΜΕΝ

(υπογραφή)

3^ο Κεφάλαιο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΣΤΟ ΝΕΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ 1990

Μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο και την κατάληψη του 40% του εδάφους της , αρχίζει να γίνεται πιο έντονη από την τουρκική πλευρά, η αμφισβήτηση της Θράκης , η οποία κορυφώνεται με τις κινήσεις, στις εθνικές εκλογές στη δεκαετία του 1980 και τη δημιουργία «ανεξάρτητων μειονοτικών συνδυασμών».

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 , λόγω της υποκίνησης του μειονοτικού ζητήματος από την Τουρκία αλλά κυρίως της αλλαγής του εσωτερικού κλίματος με την πτώση της δικτατορίας, δεν ήταν δυνατή η συνέχιση της πολιτικής της ακινησίας. Η αντιμετώπιση όμως του προβλήματος υπήρξε αποσπασματική χωρίς μακροχρόνιο σχεδιασμό , συντονισμό των επί μέρους δράσεων και κυρίως χωρίς δέσμευση των αναγκαίων πόρων. Υπήρξε , επί πλέον διστακτικότητα στην εκτίμηση των επιπτώσεων μιας διαφορετικής πολιτικής στο μειονοτικό. Σημαντικά δεδομένα χαρακτηρίζουν την περίοδο αυτή, είναι η μεταπολίτευση, τα διλήμματα των ελλαδικών κυβερνήσεων να διαχωρίσουν τα θέματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής σχετικά με τις μειονότητες , η προστασία των ελλαδικών συμφερόντων , που δεν ταυτιζόταν με τα νατοϊκά και η άνοδος για πρώτη φορά στην ελληνική ιστορία, σοσιαλιστικού κόμματος , στην εξουσία, το 1981 . Το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας (Ν Δ), προσπάθησε να ακολουθήσει μια ανεξάρτητη πολιτική , με την Κυπριακή τραγωδία πρόσφατη , αλλά το παρελθόν πολλών στελεχών της που είχαν συμμετάσχει σε κυβερνήσεις προ του 1967 , την εμπόδιζε να έχει μεγάλη αξιοπιστία. Γεγονός που εκμεταλλεύθηκε το Πανελληνίο Σοσιαλιστικό Κίνημα (ΠΑΣΟΚ) και ο πρόεδρος του Α. Παπανδρέου , αφού το περιβάλλον στην ελληνική κοινωνία, μετά το 1974 , και η πολιτική του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ που υπονόμει ζωτικά ελληνικά συμφέροντα, ευνοούσε την χάραξη ανεξάρτητης πολιτικής.

Ο Κ. Καραμανλής , αρχηγός της Ν.Δ, έθεσε, το 1974 τα θεμέλια της νέας εξωτερικής πολιτικής χωρίς να ανατρέψει το δυτικό προσανατολισμό της Ελλάδας. Ήταν ο πρώτος πρωθυπουργός, που επισκέφθηκε τη Σοβιετική Ένωση , το 1978, και για πρώτη φορά , μεταπολεμικά Έλληνας Υπουργός εξωτερικών, ο Ε. Αβέρωφ , παραδεχόταν ότι η Ελλάδα δεν κινδύνευε από τους βόρειους γείτονές της. (1) Τώρα η απειλή, προερχόταν από τη σύμμαχο , στο ΝΑΤΟ Τουρκία, που είχε εισβάλλει στην Κύπρο . Ο ηγέτης της Ν. Δ , παράλληλα προωθούσε τη διαβαλκανική συνεργασία , κεντρικό σημείο της οποίας ήταν η εξομάλυνση των ελληνοβουλγαρικών σχέσεων. Παράλληλα, όμως και ενώ το αμυντικό δόγμα της Ελλάδας, είχε αλλάξει , επιδιώκει συνάντηση με τον τούρκο πρωθυπουργό Β. Εσενίτ στο Montreux , με τον οποίο συζητά τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Εκεί ο Κ. Καραμανλής αναφέρεται και στο ζήτημα της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης, η οποία μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, αντιμετωπίζεται ως εν δυνάμει εσωτερικός εχθρός, δηλώνοντας τα εξής: **«σε ό,τι αφορά το πρόβλημα των μειονοτήτων , η δική μας πλευρά είναι εκείνη που θα πρέπει να εγείρει το θέμα .Η εξέλιξη του προβλήματος αυτού έχει ως εξής: Όταν υπεγράφη η Συνθήκη της Λωζάννης υπήρχαν 110.000 Έλληνες εις την Τουρκίαν και 106.000 Τούρκοι στην Ελλάδα. Σήμερα υπάρχουν 10.000 Έλληνες στην**

Κωνσταντινούπολη και 120.000 Τούρκοι στην Ελλάδα. Με αποτέλεσμα η ισορροπία της Λωζάννης να έχει ανατραπεί. Το μόνο θέμα που μπορεί να εγερθεί στο σημείο αυτό είναι η επαναφορά της ισορροπίας αυτής. Δεν είχα ποτέ την πρόθεση , ως κυβέρνηση να ενοχλήσω την τουρκική μειονότητα» .(2)

Το ζήτημα άλλωστε της ελληνοτουρκικής φιλίας ως κυρίαρχο στην πολιτική συμπεριφορά και στάση συνεχίζει να ισχύει και μετά το 1974. Άλλωστε , όπως φαίνεται και από τις αγορεύσεις των υπουργών Εξωτερικών Δ. Μπίτσιου και Εθνικής Αμύνης Γ. Μαύρου στον ΟΗΕ , τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο 1974 , θυσιαζόταν το δικαίωμα αυτοδιάθεσης των Κυπρίων υπέρ της ελληνοτουρκικής φιλίας.

Ο Κ. Καραμανλής πέτυχε να εισέλθει η χώρα στην ΕΟΚ , στην προσπάθεια , μείωσης της οικονομικής εξάρτησης από τις ΗΠΑ. Όλες όμως οι κινήσεις ήταν στο πλαίσιο του δυτικού -νατοϊκού προσανατολισμού, και έτσι γεννιόταν το ερώτημα αν όλες αυτές οι επιλογές της πολυδιάστατης εξωτερικής πολιτικής *«ήταν πραγματικές αλλαγές ή απλώς συμβολικές κινήσεις για εσωτερικούς λόγους»*. (3)

Όταν το ΠΑΣΟΚ , ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας, τον Οκτώβριο του 1981 τα περισσότερα θέματα που σχετιζόταν με την εξωτερική πολιτική, ελληνοτουρκικά και σχέσεις με NATO και ΕΟΚ, είχαν διαμορφωθεί και παγιωποιηθεί. Έτσι το ΠΑΣΟΚ ακολούθησε μια πραγματιστική , πιο ρεαλιστική πολιτική στα ζωτικά συμφέροντα της χώρας, στα περιφερειακά -δευτερεύοντα, ακολούθησε , άλλη σχετικά πιο ανεξάρτητη, που άγγιζε την ιδεολογία του κόμματος. Έτσι υπήρξαν επιπλοκές στις ελληνοτουρκικές σχέσεις ,που στη συνέχεια υπονόμευαν τη συνοχή του NATO , αφού υπήρχαν κατά το ΠΑΣΟΚ αντιφάσεις στην μεταχείριση συμμαχικών χωρών και ειδικότερα της Τουρκίας σε σχέση με την Ελλάδα. Τα ελληνικά συμφέροντα δεν συνέπιπταν με τα νατοϊκά, σε μια περίοδο αυξημένων στρατηγικών αναγκών των ΗΠΑ.

Ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου, εξήγγειλε στα τέλη του 1984 το νέο αμυντικό δόγμα που σχετιζόταν με την κατάσταση, όπως αυτή , διαμορφώθηκε μετά το 1974. Ο Α. Παπανδρέου , τόνισε ότι ο κίνδυνος από την Τουρκία είναι πραγματικός και πως οι ΗΠΑ πρέπει να αναγνωρίσουν τα εθνικά προβλήματα της Ελλάδας. Παρ' ότι η νέα αμυντική πολιτική της Ελλάδας, ταυτιζόταν με την αντίστοιχη τουρκική όπως αυτή χαράχθηκε και υλοποιήθηκε το 1978, από τον πρωθυπουργό Β.Εσενίτ, αυτή η έγινε αντικείμενο δριμείας κριτικής από τις ΗΠΑ και το NATO , κάτι που δεν σημειώθηκε στην αντίστοιχη τουρκική περίπτωση. Χαρακτηριστικά , το καλοκαίρι του 1980 γίνονται οι διαπραγματεύσεις για επανασύνδεση με το στρατιωτικό σκέλος του NATO . Μετά το τέλος τους, ο γενικός γραμματέας του NATO *«ανακοινώνει ότι σήμερα ότι η Ελλάδα επανασυνδέεται με τη στρατιωτική δομή του NATO σαν αποτέλεσμα πρότασης του γενικού γραμματέα Ι. Saceur, που θεωρήθηκε αποδεκτή από την Ελλάδα και το NATO .Επομένως από της οι ελληνικές Δυνάμεις είναι και πάλι μέρος της ενοποιημένης δομής του NATO»* . Λίγο μετά στις , 7 Δεκεμβρίου 1981 , ο έλληνας πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου κάνει λόγο στη συνάντηση κορυφής του NATO για επεκτατισμό της Τουρκίας, ο γενικός γραμματέας του Βορειοατλαντικού Συμφώνου J . Louns, δηλώνει ότι *«η Συμμαχία πρέπει να παραμείνει ενωμένη ,η Τουρκία δεν αποτελεί απειλή για κανέναν...»* (4)

Έτσι η ελληνική εξωτερική πολιτική αντιμετώπισε νέες προκλήσεις και ευκαιρίες στην προσπάθεια διατύπωσης ανεξάρτητης πολιτικής, ύστερα από μια μακροχρόνια περίοδο έντονης εξάρτησης και πελατειακών σχέσεων με το ΝΑΤΟ, τις ΗΠΑ και τις άλλες δυτικές δυνάμεις

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Για τη Θράκη, μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980, η αλλαγή της πολιτικής περιορίστηκε σε πολιτικές κινήτρων, με στόχο περισσότερο τη στήριξη του εισοδήματος και του κέρδους και λιγότερο την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα της οικονομίας. Από τις περιορισμένες επενδύσεις πολλές έμειναν ή λειτούργησαν για λίγο.

Για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος σχεδιάστηκε η οργανωμένη εγκατάσταση των Ποντίων και πραγματοποιήθηκε δοκιμαστικό πρόγραμμα εγκατάστασης χιλίων διακοσίων Ποντίων. Η εφαρμογή όμως του οριστικού προγράμματος με στόχο την εγκατάσταση δέκα χιλιάδων ατόμων αναστάλη το 1985, λόγω του σταθεροποιητικού προγράμματος και της μείωσης των δαπανών. Ταυτόχρονα αποδείχθηκε ότι μέχρι το 1990, η προσπάθεια που καταβλήθηκε για την εγκατάσταση των Ποντίων, και των άλλων Ελλήνων από τη Σοβιετική Ένωση στη Θράκη, ως συμβολή στην αντιμετώπιση του πληθυσμιακού προβλήματος της περιοχής, ήταν μικρή και τα αποτελέσματα ασήμαντα σε σχέση με τις απαιτήσεις και το μέγεθος του προβλήματος και ατυχής ως προς την επαγγελματική και τη στεγαστική αποκατάσταση των ομογενών. Συνέπεια η απομόνωση και η γκετοποίηση των Ποντίων αντί της ενεργής ενσωμάτωσή τους, με την παράλληλη διαφύλαξη των ιδιαίτερων πολιτισμικών τους χαρακτηριστικών και η μη αντιμετώπιση του προβλήματος της απασχόλησης, που εντείνει το μεγάλο τοπικό πρόβλημα της ανεργίας και δημιουργεί ακραίες καταστάσεις. Μετά τις περιόδους ακινησίας και της αποσπασματικής αντιμετώπισης των προβλημάτων της περιοχής, από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, αρχίζει η φάση της συνειδητοποίησης. Τα μηνύματα των επικείμενων ραγδαίων αλλαγών στην περιοχή, η όξυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, η κινητοποίηση του μειονοτικού παράγοντα στο πολιτικό πεδίο και η όξυνση της οικονομικής κρίσης στην περιοχή φέρνουν τη Θράκη στο επίκεντρο της επικαιρότητας. Σπάει η συνωμοσία σιωπής από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα κόμματα αντιλαμβάνονται ότι το πολιτικό κόστος της απραξίας ή της αποσπασματικότητας των μέτρων που προτάθηκαν και υλοποιήθηκαν, θα είναι πολύ μεγαλύτερο από μια προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος στις πραγματικές του διαστάσεις. (5)

Από την άλλη πλευρά, η Τουρκία, μετά την εισβολή στην Κύπρο, την αμφισβήτηση της ελληνικής κυριαρχίας στο Αιγαίο και τις ισορροπίες που προέκυψαν από την αποχώρηση της Ελλάδας από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, έκανε εντονότερη την παρουσία της. Μετά την αποχώρηση της Ελλάδας από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, το 1974 λόγω της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο και της στάσης που κράτησε το βορειοατλαντικό σύμφωνο, οι διεργασίες και οι πιέσεις που δέχθηκε η Ελλάδα ήταν έντονες, στο Αιγαίο, είτε με τη έκδοση της σχετικής οδηγίας για τον έλεγχο του εναέριου χώρου, από την Τουρκία, είτε με την έξοδο τουρκικών ωκεανογραφικών σκαφών, είτε με την απειλή για θερμό επεισόδιο στην Κύπρο και τη Θράκη. Η τουρκική πολιτική

ασκείται τώρα με διάφορους τρόπους στη Θράκη , ανοίγοντας παράλληλα νέα μέτωπα αντιπαράθεσης με την εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση, ή με τις τοπικές τους αντιπροσωπεύσεις στη Θράκη . Οι τουρκικές κινήσεις επικεντρώθηκαν κυρίως στο ζήτημα της εκλογής βουλευτών , με την εμφάνιση των ανεξάρτητων συνδυασμών.

Η μεταπολίτευση στην Ελλάδα, δημιουργεί στο εσωτερικό των μειονοτήτων ένα κλίμα σύγχυσης και την οδηγεί σε στάση αναμονής. Η σύγχυση η οποία προκαλείται από το φόβο ότι η Ελλάδα που μόλις βγήκε από μια επώδυνη γι' αυτήν κοινωνικά και εθνικά, δικτατορική περίοδο, θα στραφεί κατά των μουσουλμάνων, σε αντίποινα για την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, και τις ωμότητες και βιαιότητες που διαπράχθηκαν εκεί. Με το φόβο αυτό πολλοί μουσουλμάνοι, εγκαταλείπουν τη Θράκη και καταφεύγουν στην Τουρκία, κίνηση που ήταν έντονη και στην περίοδο του αντιποικιοκρατικού αγώνα της ΕΟΚΑ, και του τουρκικού πογκρόμ εναντίον των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και στην αναζωπύρωση του Κυπριακού, την περίοδο 1963-64. Όταν όμως διαπιστώνεται ότι δεν είναι στις προθέσεις του ελλαδικού κράτους, να στραφεί εναντίον του μουσουλμανικού πληθυσμού και μετά από μια περίοδο αναμονής, αρκετοί μουσουλμάνοι επιστρέφουν και η επίσημη Τουρκία ξεκινά μια σειρά από διεκδικήσεις, οι οποίες με πρόσχημα την κατάργηση των διοικητικών και άλλων περιορισμών, αποβλέπει, στην κατοχύρωση καθεστώτος, που υπερβαίνει τα δικαιώματα που απορρέουν από τον Ελληνικό σύνταγμα. Σ' αυτές τις κινήσεις εντάσσεται και η ομιλία, του Τούρκου πρωθυπουργού B. Ecevit, στο Συμβούλιο της Ευρώπης **«για την καταπίεση των Τούρκων της Δυτικής Θράκης»**, το 1979.

Αυτό επιδιώκεται και γίνεται και δια μίας απλής διαμαρτυρίας ή δυναμικών εκδηλώσεων στη νομαρχία, ή σε διεθνή όργανα, και σε διακριτική ή ανοιχτή παρέμβαση του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής. (6) Χαρακτηριστικά, τον Ιανουάριο του 1981 δημιουργήθηκε ένα θέμα στο ιεροσπουδαστήριο Κομοτηνής που μεταξύ των αιτημάτων των μαθητών πρόβαλε δειλά -δειλά και το αίτημα ανύψωσης του ιεροσπουδαστηρίου σε Γυμνάσιο, ενώ οι μαθητές απείχαν από τα μαθήματά τους για αρκετές μέρες. Το 1981 οι κάτοικοι του χωριού Σήμαντρα Κομοτηνής απομάκρυναν το δάσκαλο Rasit Housein, με τη δικαιολογία πως ήταν ανίκανος, γεγονός το οποίο ανακάλυψαν μετά από 17 χρόνια υπηρεσίας στο χωριό τους. Αντικαταστάτης του συγκεκριμένου δασκάλου θα ήταν ο απόφοιτος της ΕΠΑΘ Ahmet Ali, τον οποίο όμως και αυτόν οι κάτοικοι του χωριού, δεν το δέχτηκαν, αφού ήταν ανεπιθύμητος μια και δεν είχε σπουδάσει στην Τουρκία. Το Μάρτιο του 1982, οι κάτοικοι του χωριού Εύλαλο Ξάνθης, πραγματοποίησαν πορεία διαμαρτυρίας και καθιστική διαμαρτυρία τις παραμονές του Πάσχα στην πλατεία της Ξάνθης, ενάντια στην απόφαση του Νομάρχη, να μην καλλιεργήσουν τα 1500 καταπατηθέντα στρέμματα του Δημοσίου. Στις 19 Μαρτίου οι μουσουλμάνοι εισέβαλλαν με τους γεωργικούς τους ελκυστήρες στις συγκεκριμένες εκτάσεις και τα καλλιέργησαν παράνομα. Τα τηλεγραφήματα διαμαρτυρίας που στάλθηκαν για το ζήτημα αυτό έφτασαν σε όλον τον κόσμο είχαν ως αποτέλεσμα να έλθουν για επιτόπια έρευνα ο γενικός πρόξενος των ΗΠΑ στην Θεσσαλονίκη Alan Barr, και ο διευθυντής της τουρκικής εκπομπής του BBC, Geimon Mac Leland. Μετά 6 χρόνια στις 20 Φεβρουαρίου 1988 οι ίδιοι μουσουλμάνοι κάτοικοι του Εύλαλου ξαναεπιχείρησαν, παράνομη καλλιέργεια των 1500 στρεμμάτων και ήρθαν σε σύγκρουση με τους χριστιανούς του χωριού τους οποίους πυροβόλησαν με τα κυνηγετικά τους όπλα τραυματίζοντας δύο από αυτούς. (7)

Το Φεβρουάριο του 1983 έγιναν επεισόδια, μεταξύ μουσουλμάνων και αστυνομικών δυνάμεων και χριστιανών, για τη μη απαλλοτρίωση έκτασης 300 στρέμματα περίπου, η οποία θα χρησιμοποιούνταν για την δημιουργία της πανεπιστημιούπολης της Κομοτηνής. Την ίδια στιγμή θα διοργανωθούν εκδηλώσεις στη Δ. Γερμανία, από τους «Συλλόγους Τούρκων Δυτικής Θράκης» πορείες προς το ελληνικό προξενείο της Φραγκφούρτης και άλλων πόλεων.

Την περίοδο αυτή οργανώνεται σε μια πιο ολοκληρωμένη βάση, η μειονοτική ηγεσία, η οποία λαμβάνει μετά από διεργασίες την κομματική εκλογική της έκφραση στις εκλογές του 1985, 1989 και 1990 με τους ανεξάρτητους συνδυασμούς, και την εκλογή μουσουλμάνων βουλευτών εκτός ελλαδικών κομμάτων. Η νέα πολιτική ηγεσία, η **«Ανώτατη Μειονοτική Συμβουλευτική Επιτροπή Τούρκων Δυτικής Θράκης»**, δεν παύει το ρόλο του διαμεσολαβητή μεταξύ της μειονότητας και της ελληνικής διοίκησης, αλλά τώρα η διαμεσολάβηση παίρνει παρεμβατικό ή διεκδικητικό χαρακτήρα. Θεωρεί ότι αποκλειστική αποστολή της είναι η εκπροσώπηση της μειονότητας στο πλαίσιο του ελληνικού κράτους. Η πολιτική αυτή αντίληψη έχει σε μεγάλο βαθμό επιβληθεί και στην εκλογική συμπεριφορά του μειονοτικού πληθυσμού με προφανή συνέπεια να μην είναι δυνατή πλέον η κοινωνική του ένταξη ούτε δια της πολιτικής συμμετοχής.

Η εξάρτηση της αυταποκαλούμενης μειονοτικής ηγεσίας παίρνει δημόσιο χαρακτήρα με δηλώσεις στα μέσα ενημέρωσης, ελλαδικά, τουρκικά και ευρωπαϊκά, με ενέργειες σε διεθνείς συσκέψεις και στο εσωτερικό με την άρνηση εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, ακολουθώντας την τουρκική εκπαίδευση, λειτουργία μιας παράλληλης οικονομικής αγοράς, περιορίζοντας τις συναλλαγές στο μειονοτικό στοιχείο, αποχή από επενδύσεις και διοχέτευση πόρων στην Τουρκία, επιδίωξη γάμων με ομόθρησκους τούρκους πολίτες, ακόμη και με την πανηγυρική υποδοχή του μειονοτικού βουλευτή, A Sadik ως 561ου βουλευτή της τουρκικής εθνοσυνέλευσης, πολιτική που εκπορεύεται από το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών και Άμυνας. Πολιτική που επιδιώκει συστηματικά να τονιστούν οι σχέσεις μεταξύ των μουσουλμάνων της Θράκης και της **«μητέρας πατρίδας»** Τουρκίας, πολιτική απομόνωσης των μειονοτήτων από την ένταξη ή την επαφή με την τοπική κοινωνία και οικονομία. Έτσι συγκροτείται μια συμπαγής, ομοιογενής και χειραγωγημένη μειονότητα και όχι μειονότητες, με τονισμένα τα διαφορετικά πολιτισμικά, φυλετικά και γλωσσικά χαρακτηριστικά τους. Μειονότητα με **«τουρκική καταγωγή»**, που αρνείται να δεχθεί τουρκικά βιβλία για την εκπαίδευση των μουσουλμανοπαίδων, που δεν είναι τυπωμένα στην Τουρκία και δεν έχουν σταλεί από το Τουρκικό Υπουργείο Παιδείας, επιθυμεί, δασκάλους μόνο από την Τουρκία και όχι από την Ειδική Παιδαγωγική Ακαδημία της Θεσσαλονίκης, καταστηματαρχες που μιλούν μόνο τουρκικά για να τους έχουν πελάτες και απαίτηση να ονομάζονται οι σύλλογοι και οι ενώσεις **«τουρκικές»**.

Οι **«Ενώσεις Τουρκικής Νεολαίας Ξάνθης και Κομοτηνής»** και **«Τούρκων Διδασκάλων Ροδόπης – Έβρου»** λειτουργούν, για παράδειγμα οι δύο πρώτες με σκοπούς την πνευματική και σωματική διαπαιδαγώγηση, ενώ για την ένωση των διδασκάλων ο πρωταρχικός της στόχος είναι η ανάπτυξη των επαγγελματικών ενώσεων, αλλά έχουν καταστεί φορείς διοχέτευσης του τουρκικού «νεωτεριστικού» πνεύματος και του τουρκικού σωβινισμού στους μουσουλμάνους, επιδιώκοντας με κάθε τρόπο την υποβοήθηση του τουρκικού προξενείου στην πολιτική του. Με τους ίδιους σκοπούς λειτουργούν, στην περιοχή, ως χώροι συσσωμάτωσης και πολιτικής, ο **«Σύλλογος Μουσουλμάνων**

Διδασκάλων Αποφοίτων Ιεροσπουδαστηρίων» , ο «Σύλλογος Συνταξιούχων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης» , η «Φιλόπρωτος Αδελφότης Μουσουλμάνων Δυτικής Θράκης».

Αυτό που προβάλλεται πολύ έντονα , από την τουρκική πολιτική τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο , είναι η διαφορετικότητα των μουσουλμάνων μέσα στη Θράκη και γενικά μέσα στην ελληνική κοινωνία Διαφορετική ενδυμασία, γλώσσα, θρησκεία, ήθη έθιμα, απουσία μεικτών γάμων , έλλειψη επαφής με την τοπική κοινωνία, φοίτηση των μουσουλμανοπαίδων αποκλειστικά σε μειονοτικά σχολεία, ακόμη και οικιστική συμπεριφορά με τις συμπαγείς κοινότητες με τα κλειστά προς το έξω κόσμο , και την απουσία συνοίκησης σε πολυκατοικίες , είναι δεδομένα που προβάλλει η τουρκική πολιτική δια των μηχανισμών του στη περιοχή, δηλαδή δια του τουρκικού προξενείου . Δημιουργείται έτσι η εικόνα ότι μια πολυάριθμη και συμπαγής μειονότητα έχει δικαιώματα που απορρέουν τόσο από διεθνείς συνθήκες, παρ' ότι το άλλο συμβαλλόμενο μέρος τις έχει παραβιάσει , όσο και από τις νέες συνθήκες στην περιοχή , που απαιτούν μια διαφορετική αντιμετώπιση των μειονοτήτων. Σχετική είναι και η προκήρυξη που κυκλοφορεί **«Προς τους φοιτητές του Δημοκρίτειου Πανεπιστήμιου Θράκης , που δείχνει τη μεγάλη σημασία που δίνεται από τη μειονοτική ηγεσία στον τομέα της διαρκούς προβολής του ζητήματος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων : φίλοι, όπως ξέρουμε σχεδόν όλοι οι φοιτητές του κόσμου είναι ενάντια των καταπίεσεων , αδικιών και παρανομιών. Στην περιοχή όμως , όπου σπουδάζετε και εσείς , η διοίκηση με πάρα πολύ «Δημοκρατικό» τρόπο καταπιέζει , πράττει παρανομίες , αδικίες κατά της Μειονότητας. Εκτός τούτου παραβιάζει και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πράγματα τα οποία δεν θέλουν λεπτομερή εξήγηση , διότι έχουμε τη γνώμη ότι τα ξέρετε. Γι' αυτό σας καλούμε να συμπαρασταθείτε με τον καταπιεζόμενο εργατικό λαό της μειονότητας και να διαμαρτυρηθείτε μαζί μας τις αδικίες και παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην περιοχή μας, (βάσει της συνθήκης του Ελσίνκι, της Λωζάννης κ.λ.π.)».** (8)

Επιπλέον οι «καταπίεσεις», οι οποίες υποστηρίζει ότι υφίσταται η **«τουρκική μειονότητα»**, ή **«τουρκική κοινότητα»**, που πολλές φορές αποκαλείται έτσι , για να υπάρχουν και νομικά ερείσματα και όπλα στις πολιτικές και άλλες κινήσεις, έχει ως αποτέλεσμα να μεγαλώνουν οι δυνατότητες και η νομιμότητα παρέμβασης ως «εγγυήτριας» χώρας Τουρκίας. Η απαίτηση της κατάργησης του άρθρου 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας με αναδρομική ισχύ , εντάσσεται σε ένα ευρύτερο σχεδιασμό, που ταυτόχρονα με την αυτόνομη εκπροσώπηση σε τοπικό και εθνικό επίπεδο , θα έθετε τις βάσεις για μια πιο ολοκληρωμένη επέμβαση της Τουρκίας ,στο μειονοτικό ζήτημα. Παρ' όλα αυτά υπάρχουν και δηλώσεις , από την πλευρά των μουσουλμάνων , οι οποίοι θεωρούν ότι η καταπίεση είναι κατασκευάσμα που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα: **«από δεκαετηρίδες και πλέον , στον τόπο αυτό ζουν και κινούνται άτομα , ή καλύτερα μια μικρή μερίδα ατόμων, που ενώ απολαμβάνουν πάσης ελευθερίας και αναπτύσσονται οικονομικώς πράγμα πασιφανές από τον τρόπο που ζουν με λίγα λόγια από το παχύ πουγκί που κουβαλάνε, θέλουν να νιώθουν μια σαδιστική ευχαρίστηση να παρουσιάζουν τους εαυτούς τους καταπιεζόμενους. Το να θέλουν όμως με πείσμα να ζήσουν σ' αυτήν την κόλαση, όπως αυτοί τουλάχιστον θέλουν να παρουσιάζουν τον τόπο που ζούμε , αυτό μας είναι ακατανόητο. Εκ των πραγμάτων όμως αποδεικνύεται ότι οι άνθρωποι αυτοί έχουν κάποια γραμμή και δεν πρόκειται να αλλάξουν με τίποτα διότι μόνο αυτό εξυπηρετεί τους σκοπούς τους».** (9)

ΟΙ ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΑΚΗ

Στις τουρκικές δραστηριότητες για τη Θράκη συγκαταλέγονται και οι εκδόσεις , στην τουρκική γλώσσα , αλλά και σε ευρωπαϊκές γλώσσες , σε μια προσπάθεια να γίνει γνωστή η κατάσταση στην περιοχή , η πολιτική που ακολουθείται από την Ελλάδα έναντι των μουσουλμάνων , καθώς και οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν για να διασφαλισθούν τα δικαιώματα της «τουρκικής μειονότητας». Το περιοδικό *«Sesimiz» («Η Φωνή μας»)* , το οποίο εμφανίζει μια επιχειρηματολογία που εκπορεύεται από το τουρκικό Υπουργείο εξωτερικών , αποδεικνύει μια πιο συντονισμένη προσπάθεια προβολής των τουρκικών απόψεων και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το χώρο. Στο πρώτο τεύχος του σε άρθρο του , αναφέρει : *«πολλοί Τούρκοι γεννήθηκαν στην παραδεισένια αυτή πατρίδα, τη Δυτική Θράκη. Εκεί είναι θαμμένοι ,οι γονείς, συγγενείς και τα αγαπημένα πρόσωπα. Στα ιερά αυτά χώματα αναπαύονται μάρτυρες που έδωσαν τη ζωή τους για να ενωθεί ο χώρος της μητέρας πατρίδας. Ο αριθμός τους ήταν και είναι μεγάλος. Από τα παλιά χρόνια ως σήμερα μετανάστευσαν από τη Δυτική Θράκη στην Τουρκία 1.500.000 Τούρκοι ,ενώ κατά την απογραφή της συνθήκης της Λωζάννης ήταν 325000 .Σήμερα ζουν στην περιοχή 170.000 Τούρκοι. Αν από την εποχή που υπογράφηκε η Συνθήκη ως σήμερα ήταν ελεύθεροι και ανεξάρτητοι οι Τούρκοι αυτοί τώρα θα ανερχόταν σε 1.500.000 πράγμα που δεν έγινε .Εκεί ίδρυσαν οι Τούρκοι 4 δημοκρατίες σε διάστημα 90 χρόνων και για αυτό πρέπει και τώρα να αφυπνισθούν για να σταθεροποιηθεί το τουρκικό στοιχείο στο μέρος αυτό .Η συνθήκη της Λωζάννης δεν πρέπει να αποτελέσει αιτία ώστε να ξεχασθεί ότι πέραν από τις 16 αυτοκρατορίες που δημιούργησαν οι Τούρκοι στη Δυτική Θράκη και τα εξής: α)στις 8 Μαρτίου 1878 και στο όνομα 4.000.000 ανθρώπων ιδρύθηκε για πρώτη φορά στην περιοχή Kosikavak η τουρκική στρατιωτική διοίκηση Ροδόπης -Δυτικής Θράκης (Rodop -Bati Trakya Turka Cunta Yonetimi) που κράτησε ως τις 5 Απριλίου 1886. β) για πρώτη φορά στην ιστορία του τουρκισμού ιδρύθηκε στις 31/8/1913 , η Τουρκική Δημοκρατία της Δυτικής Θράκης («Bati Trakya Turk Cumhuriyeti») που διαλύθηκε στις 29 Σεπτεμβρίου 1913. γ) από τις 30 Αυγούστου 1915 έως τις 27/9/1917 ιδρύθηκε η δεύτερη Τουρκική στρατιωτική διοίκηση Δυτικής Θράκης («Bati Trakya Turk Cunta Yonetimi») .Από το 1918 έως το 1923 σημειώνονται πολλές δραστηριότητες ιδρύονται Σύνδεσμοι Νομικής υπεράσπισης της Δυτικής Θράκης («Bati Trakya Mudafaa-i Hukuk Cemiyetleri») και Τουρκικών Επιτροπών Εθνικής Σωτηρίας Δυτικής Θράκης («Bati Trakya Turk Milli Kurtulus Komiteleri 1918-1919»),ενώ το 1920 δημιουργείται μια κίνηση Εθνικής στρατιωτικής δύναμης Δυτικής Θράκης («Bati Trakya Kuvay-i Milliyeci Askeri Harekati») και στις 25 Μαΐου 1920 στην κοινότητα Hmeldi της Κομοτηνής συγκροτείται το προσωρινό κρατίδιο Δυτικής Θράκης («Bati Trakya Devlet-i Muvakkatesi»).(10)*

Ανάλογη έκδοση , αποτελεί και το διμηνιαίο *«Περιοδικό Ερευνών του Τουρκικού Κόσμου» («Turk Dunyasi Arastirmalari Dergisi»)* , το οποίο κυκλοφόρησε στην Κωνσταντινούπολη, το 1979 και αποστέλλεται στα κέντρα τουρκικών σπουδών και έδρες τουρκολογίας , του εξωτερικού .Η έκδοσή του είχε ξεκινήσει από την *Ομοσπονδία Συλλόγων Τούρκων Προσφύγων και Μεταναστών («Turk Gocmen ve Milteci Dernekleri Federasyonu»)* και συνεχίστηκε από Τούρκους καθηγητές που ασχολούνται με τα ελληνικά ζητήματα , και ιδιαίτερα τη Θράκη. Η τουρκική κυβέρνηση θεώρησε το

περιοδικό σημαντική προσπάθεια για την υλοποίηση της πολιτικής της και γι' αυτό υπήρξε απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (8/1307/20.7.1980) , το οποίο θεώρησε ότι η συγκεκριμένη έκδοση , **«απαλλάσσεται από φόρους , είναι βακουφικό και εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον»**. (11) Στο **«Περιοδικό Ερευνών του Τουρκικού Κόσμου»**, εκτός από αναλύσεις για την κατάσταση των «Τούρκων της Δυτικής Θράκης» , δημοσιεύονται και ποιήματα σωβινιστικού περιεχομένου , με άμεσες προτροπές για ένοπλη υποστήριξη των αιτημάτων «ομογενών» . Σε έκδοσή του , που κυκλοφόρησε το 1988 , δημοσιεύεται και στη συνέχεια αναδημοσιεύεται στο περιοδικό **«Batı Trakya» («Δυτική Θράκη»)** το ποίημα με τίτλο : **«Συ Έβρε άνοιξε το δρόμο»**, το οποίο αναφέρει :

«Στους εχθρούς έμεινε πολύς χώρος .Πέρασε ο στρατός χωρίς να εκδικηθεί .Έλα , Έβρε , άνοιξε το δρόμο....Πέρασα πέτρες και βουνά και ήλθα . Εγώ με το μίσος μου πέρασα και ήλθα .Αντάμωσα και σένα και ήλθα .Έλα , Έβρε , άνοιξε το δρόμο.Πίσω σου κλαίνε νέα κορίτσια. Οι μανούλες καταθλίβουν τις καρδιές .Καταστράφηκαν οι τόποι και τ' αμπέλια . Έλα , Έβρε , άνοιξε το δρόμο...Κάθε κορυφή του τόπου κόπηκε .Δεν έμεινε όρθια πέτρα . Για το δίκιο αυτής της καταστροφής .Και για τα δάκρυα άνοιξε το δρόμο.Σε ελληνική επαρχία η μητέρα πατρίδα κοιτάζει πολύ λυπημένα εσένα. Πριν σε κομματιάσουν οι εχθροί , μάνα. Έλα , Έβρε , άνοιξε το δρόμο....Αν συ δεν τον ανοίξεις , εγώ θα περάσω .Με το ξίφος μου θα θερίσω . Από το ματωμένο σου νερό , θα πιω. Έλα , Έβρε , άνοιξε από τώρα το δρόμο.Δεν αντέχει άλλο πια ο τουρκικός στρατός .Έπιασε και γκρέμισε το αντίσκηνό του. Βγήκε στο δρόμο της εκδίκησης. Έλα , Έβρε , άνοιξε το δρόμο.... Μέριασε Έβρο άσε να διαβώ στους εχθρούς μας χώρα έμεινε πολλή .Ο στρατός μας θέλει να εκδικηθεί, άσε με Έβρο θέλω να διαβώ. Μίσος έχω στην καρδιά μα εγώ πέρασα λαγκάδια δάση και βουνά. Ήλθα τώρα και συνάντησα νερά, μέριασε Έβρο άσε να διαβώ, τα κορίτσια πίσω σου πως κλαιν! των μανάδων τους πως καιν τις καρδιές. αχ! ρημάζανε οι τόποι και οι ελιές .Εάν Έβρο φίλος είσαι λεν! τίποτα δεν έμεινε ορθό! πέτρα μια δεν έμεινε εκεί στητή, θέλει εκδίκηση για την καταστροφή. Έλα Έβρο! Θέλω να διαβώ, θα περάσω ότι και αν λες θα θερίσω με το ξίφος τον εχθρό! , από τα ματωμένα σου νερά θα πιω. Δος μου διάβα Έβρο ,τώρα θες. Άλλο δεν αντέχει η Τουρκιά βλέπεις έτοιμο τον τουρκικό στρατό την εκδίκηση να πάρει από το εχθρό. Έλα Έβρο! Δώσε διάβα πια». (12)

Ανάλογου προσανατολισμού τουρκικές εκδόσεις για τη Θράκη , αποτελεί και το βιβλίο , του Umit Kurtulus **«Batı Trakyanin dunu bugunu»** ,Istanbul 1979 (**«Το χθες και το σήμερα της Θράκης»**) ,στο οποίο διατυπώνεται η άποψη ότι **«η Δυτική Θράκη δεν αποτέλεσε ποτέ ελληνικό έδαφος»** . Στο σχολικό βιβλίο της 2ας τάξης του Γυμνασίου **«Social Bilgiler»** («Κοινωνικές επιστήμες») αναφέρεται ότι στη Θράκη υπάρχουν γύρω στις 150.000 Τούρκοι που **«βρίσκονται υπό καθεστώς συνεχών καταπίεσεων , αφαιρούνται από τα χέρια τους χωράφια με διάφορες προφάσεις και καταβάλλονται προσπάθειες για την εγκατάσταση Ελλήνων στα μέρη αυτά»**.

Σε βιβλίο που κυκλοφόρησε τον Αύγουστο του 1981 και διανεμήθηκε δωρεάν, με τίτλο **«Η συνθήκη της Λοζάννης και η υπόθεση της Δυτικής Θράκης»** ,υπάρχει στο εξώφυλλο η δήλωση του Μουσταφά Κεμάλ από τον τουρκικό εθνικό όρκο (Misaki Milli -1920) **«..στόχος μας είναι σε εύθετο χρόνο και με οποιαδήποτε ευκαιρία να εντάξουμε τη Δυτική Θράκη στη μητέρα πατρίδα»**

Σε ημερολόγιο του 1981 που εκδόθηκε από τον *«Ευρωπαϊκό Σύνδεσμο Τούρκων Δυτικής Θράκης»* τονίζεται ότι *« αν δεν συμμορφωθούν οι Έλληνες, η Τουρκική Δημοκρατία Δυτικής Θράκης θα δει το φως. Η τύχη της Κύπρου είναι προφανής, η Δυτική Θράκη είναι τουρκική και θα μείνει τουρκική και πρέπει να αποκτήσει την ανεξαρτησία της. Όταν έλθει καιρός οι Δυτικοθρακιώτες συμπατριώτες μας θα σκεφθούν ή την αυτονομία ή την ανεξαρτησία».*

Σε τεύχος 32 σελίδων που κυκλοφόρησε τον Αύγουστο του 1981, με τίτλο *«Η συνθήκη της Λωζάνης και η υπόθεση της Δυτικής Θράκης»* και συγγραφέα τον υπεύθυνο για την προβολή των ζητημάτων των μουσουλμάνων Δυτικής Θράκης και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του «Συνδέσμου Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης» Sefer Cihan, υπάρχει στο εξώφυλλο η δήλωση του Mustafa Kemal, από το Misaki Milli (εθνικό όρκο) : *«έχουμε σκοπό να κρατήσουμε το χώρο, (τη Δυτική Θράκη) στα χέρια των Τούρκων και σαν ενιαίο σύνολο να το περιλάβουμε σε κάποιο κατάλληλο χρόνο και σε κάποια κατάλληλη ευκαιρία στη μητέρα πατρίδα».* (13)

Το περιοδικό «Bati Trakya», συνεχίζει να αποτελεί την κυριότερη εκδοτική προσπάθεια, μέσω της οποίας γίνονται υλοποιούνται μέρος των τουρκικών πολιτικών για τη Θράκη. Το 1982 διοργανώνεται συνέδριο, από το περιοδικό και τον *«Σύνδεσμο Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»* και *«Ο Ατατούρκ και η Δυτική Θράκη»*, το οποίο υποστηρίζεται από υψηλόβαθμους κυβερνητικούς παράγοντες, όπως τον πρωθυπουργό B.Ulusu και τον Υπουργό Άμυνας M Bayulekn.

Ο σύνδεσμος αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης, από τους ελάχιστους που επιβίωσαν μετά τις απαγορεύσεις του χουντικού καθεστώτος, του 1980 αποφάσισε να κυκλοφορήσει τα έντυπα στις τάξεις του τουρκικού στρατού (22/9/1984), ενώ το Τουρκικό Παιδείας είχε αποφασίσει (1985) για την έκδοση του περιοδικού *«Νέα Δυτική Θράκη»* με το σκεπτικό ότι *«δεν υπάρχει καμία επιφύλαξη της αρμόδιας διεύθυνσης ως προς την παιδαγωγική και μορφωτική του αξία, και μπορεί πλέον να προωθείται ελεύθερα στα τουρκικά σχολεία».*

Με το ισχυρισμό ότι οι υποθέσεις της μειονότητας ξεπέρασαν τις δυνατότητες του τουρκικού προξενείου Κομοτηνής, προτείνεται η δημιουργία και μειονοτικής γραμματείας στην Άγκυρα, ενώ για τα τρία χρόνια έκδοσης του περιοδικού Yeni Bati Trakya, το 1985 οι εκδότες δέχονται συγχαρητήρια τηλεγραφήματα, από τον πρόεδρο K.Enren, τον πρωθυπουργό T.Ozal, από υπουργούς, βουλευτές και στρατιωτικούς. Η πολιτική για την Κύπρο και τη Θράκη, συνδέεται για άλλη μια φορά, με συμβολικές εκδηλώσεις του *«Συνδέσμου Αλληλοβοήθειας Τούρκων Κύπρου και Δυτικής Θράκης»*, ο οποίος ιδρύθηκε το 1980 και σε ειδική τελετή, στην τουρκοκρατούμενη Λευκωσία, αντιηλλάγησαν αναμνηστικά δώρα μεταξύ του προέδρου Fikret Alasya και του Rauf Denktas, ο οποίος έγινε και επίτιμο μέλος, του Συνδέσμου. Όπως επισημαίνεται, ο *«Σύνδεσμος Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»* και οι εκδόσεις του, τα περιοδικά «Bati Trakya» και «Yeni Bati Trakya», αποτελούν πολιτικά και πολιτιστικά όργανα που υπηρετούν την Εθνική Ιδέα των Τούρκων (14)

Σε έκδοση του «Bati Trakya» του 1981, αναφέρεται *«η Ανατολική Θράκη αποτελεί τη ρίζα όλης τη Θράκης και ο χωρισμός της από τη Δυτική είναι αντίθετος με τη φύση»*, και *«η Δυτική Θράκη βρίσκεται μέσα στα σύνορα του εθνικού μας όρκου»*, ενώ γίνεται και το ερώτημα, *«γιατί να μη βρίσκεται το σπίτι που γεννήθηκε ο Μέγας Ατατούρκ κάτω από τη σκιά της τουρκικής σημαίας».* Το άρθρο αφήνει μετέωρη και προς εξέταση την πολιτική που θα πρέπει να ακολουθηθεί

για να υπάρξει εθνικής δικαίωση και στο ζήτημα αυτό και γίνεται η προτροπή πως **«είναι εθνικό ιδανικό και καθήκον μας να διορθωθεί αυτό το λάθος».**«Στη Θράκη ισχυρίζονται υπάρχουν Τούρκοι και μιλούν μία από τις υπάρχουσες 33 τουρκικές διαλέκτους και πως η ίδρυση στη διάρκεια 90 χρόνων 4 τουρκικών δημοκρατιών στη Δυτική Θράκη δημιουργεί την ανάγκη αφύπνισης για τη σταθεροποίηση του τουρκικού στοιχείου στο χώρο». (15)

Σε άρθρο του Sami Karamisir στο περιοδικό Bati Trakya (1982) , αναφέρεται πως , **«η Δυτική Θράκη βρίσκεται μέσα στα όρια της εθνικής μας ασφάλειας».** (16)

Ο απόστρατος αξιωματικός του τουρκικού στρατού Faruk Guventurk , το ίδιο έτος, αναφέρει ότι **«στην υπόθεση της Δυτικής Θράκης, επιβάλλεται να ενισχύσουν οι Δυτικοθρακιώτες την εθνική ενότητα και βέβαια υπάρχει για μας σκοπός. Και αυτός είναι ο κυματισμός της τουρκικής σημαίας στη Δυτική Θράκη»** .(17)

Ο πρώην πρόεδρος του Συλλόγου Αλληλοβοηθείας Τούρκων Δυτικής Θράκης , και καταγόμενος από τη Ξάνθη , Ahmet Aydinli σε ομιλία στη Σμύρνη τον Ιούνιο του 1983 θα επισημάνει πως **«το πολύ σε 4 εβδομάδες θα πραγματοποιηθεί η 2η τουρκική δημοκρατία και αυτή θα είναι η Κύπρος ,με τη βοήθεια του Θεού θα γεννηθεί στη Δυτική Θράκη στο κοντινό μέλλον μια 3η τουρκική δημοκρατία»**, ενώ , στο τεύχος του περιοδικού Yeni Bati Trakya Dergisi , το οποίο αποτελεί μια διαφορετική εκδοχή, αλλά με τους ίδιους στόχους με το Bati Trakya , περιοδικό , αναφέρεται ότι **«οι Έλληνες επαναλαμβάνουν και τώρα τα λάθη που έκαναν στην Κύπρο και τη Δυτική Θράκη επί μακρόν. Ότι έκαναν στους συμπατριώτες μας στην Κύπρο κάνουν τα ίδια και εκεί. Οι Έλληνες πρέπει να γνωρίζουν ότι αν επιμένουν να προωθούν τις ίδιες λανθασμένες ενέργειές τους θα προκαλέσουν και πάλι οι ίδιοι την ανεξάρτητη τουρκική δημοκρατία της Δυτικής Θράκης στο μέλλον που δεν είναι πολύ μακριά».** (18) Στο κύριο άρθρο του ίδιου περιοδικού , αναφέρεται πως **«η πρώτη δουλειά που πρέπει να γίνει είναι η ίδρυση της Αντιπροσωπευτικής Τουρκικής Δημοκρατίας της Δυτικής Θράκης .Ακόμη και η προβολή στον κόσμο της έμπρακτης κατάστασης της Δημοκρατίας αυτής θα προκαλέσει στην Ελλάδα εξαιρετική ανησυχία»** (19) και σε μεταγενέστερη έκδοσή του , συμπληρώνεται ότι **«επωφελούμενοι και από τις δυνατότητες που τους αναγνωρίζει η συνθήκη της Λωζάνης θα βρεθούν μπροστά στην έννοια κράτος. Αυτό είναι που πρέπει να γίνει με αποφασιστικότητα .Θα γεννηθούν για σένα οι μέρες που σου υποσχέθηκε το δίκαιο. Ποιος ξέρει ίσως αύριο ίσως πιο νωρίς από αύριο».** (20) Σε άρθρο του τούρκου υποστράτηγου ε.α Sami Karamisir, στο περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi , τονίζεται ότι , **«αποτελεί όρο για την επίτευξη του σκοπού η αιφνίδια έφοδος. Πρέπει να επιτευχθεί συσπείρωση γύρω από έναν ηγέτη»**, (21) ενώ στο ίδιο περιοδικό , γίνεται αναδημοσίευση από το βιβλίο του Cemal Kutay με τίτλο **«Η πρώτη τουρκική δημοκρατία του 1913 στη Δυτική Θράκη** , εκδ.1962) , όπου και παρατίθεται το απόσπασμα: **«Η Θράκη δεν αποτελεί πατρίδα με τη γεωγραφική της διαίρεση σε ανατολική και Δυτική Θράκη από τη εποχή που γίνεται γνωστή η ιστορία της ανθρωπότητας θεωρείται έδαφος τουρκικής πατρίδας και αποτελεί για μας μαζί με το όνομα TRAKYA των προγόνων μας κληρονομική παρακαταθήκη. Πρώτα θα απελευθερώσουμε το τμήμα που λέγεται Δυτική Θράκη και που αποτελεί μια γραφική πραγματικότητα μετά αρχίζοντας με την τελευταία φάση....»** (22)

Στο περιοδικό *Bati Trakya* , εκτός από τα άρθρα για τη Θράκη , δημοσιεύονται κατά καιρούς εθνικιστικά ποιήματα που κρατούν το δικό τους ρόλο , στην προσπάθεια του «Συλλόγου Αλληλοβοήθειας»(Βλ .Παράρτημα)

Παράλληλα ,με την δημιουργία Συλλόγων αλληλεγγύης «στους Τούρκους της Δυτικής Θράκης», στο εσωτερικό της Τουρκίας , και σε χώρους με ιδιαίτερη σημασία , όπως η Κύπρος , **«Σύλλογοι Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»** οργανώνονται στις ΗΠΑ, με την επωνυμία **«Ένωση Αμερικανών για τους Τούρκους των Βαλκανίων»** στην Αυστραλία, η **«Ισλαμική Ένωση Τούρκων Δυτικής Θράκης»** , με έδρα τη Μελβούρνη , στην Ευρώπη, ο **«Σύλλογος Μουσουλμάνων-Τούρκων Μεταναστών Δυτικής Θράκης»** , στην Ολλανδία με έδρα το Blasserdam, .Η Ευρώπη και ειδικότερα η (Δυτική) Γερμανία η οποία έχει περίπου 4000 περίπου Δυτικοθρακιώτες μουσουλμάνους λειτουργούσαν , το 1984 , 14 μειονοτικά σωματεία.

Χαρακτηριστική περίπτωση συσπείρωσης των μουσουλμάνων στη Θράκη , είναι ο σύλλογος , ο οποίος δραστηριοποιείται αυτήν την περίοδο , γύρω από τον εκδότη της εφημερίδας *«Yeni Adim»* (Νέο Βήμα) , *Aidin Omeroglu* , ο οποίος κατάγεται από τη Ξάνθη και διαμένει στο Αμβούργο από το 1970. Ο Omeroglu ίδρυσε το σύλλογο μουσουλμάνων Δυτικής Θράκης στο Αμβούργο που σκοπό έχει να προωθήσει τα συμφέροντα της μειονότητας της Δυτικής Θράκης , η οποία «έχει γίνει αντικείμενο δυσμενούς και μεροληπτικής αντιμετώπισης από τις ελληνικές αρχές». Επίσης στο Αμβούργο εκδίδονται οι εφημερίδες *Hannover Postasi* του H.Ayagoglu που είναι μέλος της *Niedersächsische Press Konferenz Ana Vatan* του Αννόβερου, ενώ η ομοσπονδία **«Τούρκων Δυτικής Θράκης Ευρώπης»**, προετοιμάζει τα συνέδριά της , σε διάφορες γερμανικές πόλεις , με τη συμμετοχή τούρκων κυβερνητικών και διπλωματών.

Ταυτόχρονα με την τουρκική δραστηριοποίηση , υπό τη μορφή δημιουργίας συλλόγων ανά τον κόσμο , αρχίζουν να χρησιμοποιούνται από την Τουρκία οι ισλαμικές χώρες, οι θεσμοί και οι εκδόσεις τους, προκειμένου να έχει την όσον δυνατόν μεγαλύτερη συμπάρασταση των ομόθρησκων χωρών , προωθώντας ταυτόχρονα τους εθνικούς της στόχους. Ο Mohamed Atay Hatis , πρόεδρος της **«Ένωσης οι νέοι του Μωάμεθ»** έγραψε βιβλίο με τίτλο **«Συγκεντρώθηκαν εναντίον σας όλα τα έθνη»** ,(εκδ. Κάιρο 1981,) στο οποίο περιέχονται πληροφορίες για τις συνθήκες διαβίωσης των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης , που τους αριθμεί 250.000.

Στο Καράκας , στο ισλαμικό συνέδριο της Βενεζουέλας (1-7/9/1980) προσκλήθηκαν οι μουφτίδες Ξάνθης και Κομοτηνής, για να εκθέσουν τα προβλήματα των ομοθρήσκων τούς στην Ελλάδα, ενώ, συνίσταται η ανάγκη να ιδρυθούν στη Δυτική Θράκη προξενεία των ισλαμικών χωρών , και παράλληλα υποδεικνύεται , η ανάγκη επιβολής πολιτικού εμπάργκο στην Ελλάδα από τις ισλαμικές χώρες και διατυπώνεται το αίτημα να ιδρυθεί αρχιμουφτεία στη Δυτική Θράκη.

Η μειονοτική εφημερίδα *Gercek* , η οποία εκδίδεται στην Κομοτηνή, αναδημοσίευσε άρθρο του περιοδικού *Ισλαμική Σκέψη* (τεύχος 2/1983 Βηρυτός) το οποίο αναφέρεται σε καταστροφές τεμενών και σφαγές που συρρίκνωσαν το μουσουλμανικό πληθυσμό της Δυτικής Θράκης και επικρίνεται η προσπάθεια προσηλυτισμού των μουσουλμάνων στο χριστιανισμό. (23)Χαρακτηριστικά είναι τα δημοσιεύματα και του περιοδικού *«Imam»* («θρησκευτικός αρχηγός») , το οποίο εκδίδεται και διανέμεται δωρεάν από το γραφείο τύπου της Ιρανικής πρεσβείας του Λονδίνου . Στο τεύχος του

Μαρτίου 1984 δημοσιεύεται άρθρο , για τους Έλληνες Μουσουλμάνους με τίτλο **«A glimpse of the problems of greek Muslims»**.

Στο ισλαμικό περιοδικό Impact Interanional που κυκλοφορεί στο Λονδίνο , (8-2/6/1984) υπάρχει άρθρο για τα αιτήματα των μουσουλμάνων στη Δυτική Θράκη, ενώ σε άρθρο του περιοδικού Yeni Bati Trakya Dergisi, γίνεται έκκληση προς τις ισλαμικές χώρες του συνδέσμου των μουσουλμάνων Αγγλίας για να υποστηριχθούν **«οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης και η Τουρκική Δημοκρατία της βόρειας Κύπρου»**. (24)

Αναφορά γίνεται στο ίδιο περιοδικό για τις τελευταίες εξελίξεις της «προσφυγής» και των επαφών της μουσουλμανικής μειονοτικής επιτροπής στην έδρα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο Στρασβούργο το Σεπτέμβριο του 1984. Σε ιδιαίτερο άρθρο του ίδιου περιοδικού , που εκθέτει τις μουσουλμανικές κοινότητες των διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών , αναφέρεται και η Ελλάδα όπου οι μουσουλμάνοι ανέρχονται σε 150.000 από τους οποίους οι 90.000 είναι , «τουρκικής καταγωγής». (25)

Το αυξημένο ενδιαφέρον για την περιοχή από την Τουρκική πλευρά , προκύπτει και από το γεγονός ότι η κυβέρνηση προτίθεται να χορηγήσει 500 υποτροφίες για δωρεάν φοίτηση μουσουλμανοπαίδων από τη Δυτική Θράκη στα τουρκικά Γυμνάσια και λύκεια με τον όρο ότι οι μαθητές θα διοχετεύονται στα σχολεία απομακρυσμένων περιοχών, με την ελπίδα ότι θα εξαλειφθεί η πρόθεση μόνιμης εγκατάστασής τους εκεί και θα επιστρέψουν στην Ελλάδα.(26)

Ο υπουργός Άμυνας Hasan Isik μιλώντας σε αγγλόφωνη έκδοση ,περιέγραψε τους τουρκικούς σκοπούς και το μέλλον της Θράκης , **«μια μέρα ο λαός της Θράκης θα αποκτήσει το δικό του ανεξάρτητο κυρίαρχο κράτος, ελεύθερος από κάθε είδους καταπιέσεις , με ειρήνη, ως ανθρώπινο ον»** .(27)

Μετά το 1974 στρατολογούνται διάφοροι μη Τούρκοι ακαδημαϊκοί όπως ,ο Ολλανδός καθηγητής της Ιστορίας Michael Kiel που δημοσιεύει στο διμηνιαίο περιοδικό «Turk Dunyasi Arastirmalari» (**«Περιοδικό Ερευνών του Τουρκικού Κόσμου»**,) την μελέτη του :**«Διερεύνηση των τουρκικών μνημείων της Κομοτηνής , η θέση τους στην εξέλιξη της Οθωμανικής Αρχιτεκτονικής και η σημερινή τους κατάσταση»** με σκοπό την προβολή των μουσουλμανικών και οθωμανικών μνημείων της Κομοτηνής , η οποία εντάσσεται σε ένα γενικότερο σχέδιο της τουρκικής πολιτικής να αναδειχθούν τα όποια υπολείμματα αρχιτεκτονικής της Οθωμανικής περιόδου υπάρχουν στο Βαλκανικό χώρο με προφανείς σκοπούς εκμετάλλευσης. (28) Ανάλογο είναι και το έργο του Ekrem Hakki Ayverdi που κυκλοφόρησε το 1982 ,για τα οθωμανικά αρχιτεκτονικά μνημεία της Βουλγαρίας , Ελλάδας και Αλβανίας.

Ακόμη ένας μη Τούρκος συγγραφέας χρησιμοποιείται , για να τεκμηριωθούν οι θέσεις της Τουρκικής πολιτικής. Ο Ολλανδός καθηγητής της ιστορίας Fred de Jong , ο οποίος χρησιμοποιεί το μουσουλμανικό όνομα Abdurrahman Ferit , συγγράφει διάφορες μελέτες για την **«τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης»** , η οποία καταπιέζεται από την ελληνική διοίκηση. Οι μελέτες του εκδόθηκαν από διάφορους φορείς και αφορούν τη θρησκεία, την εθνολογική κατάσταση στη Θράκη , τις πιέσεις που ασκούν οι Ελληνικές αρχές «προκειμένου να αφανίσουν την τουρκική μειονότητα». Στο έργο του **«Names , rekigious denomination and ethnicity of settlements in Western Thrace»** (Leiden 1980) , αναφέρεται ότι ένα μεγάλο μέρος του μουσουλμανικού πληθυσμού του νομού Έβρου έφυγε στην Τουρκία , και πως αστυνομικοί και δάσκαλοι εγκαταστάθηκαν στα εγκαταλελειμμένα

χωριά, , ενώ η έκδοση *«The Muslim Minority in Western Thrace»* της *Minority Rights Group London 1980*, , στην οποία αναπαράγεται η τουρκική άποψη για τη Θράκη , επανεκδόθηκε από το *«Σύνδεσμο Αλληλοβοήθειας Τούρκων Κύπρου και Δυτικής Θράκης»* και μοιράστηκε σε μέλη, διεθνών Οργανισμών και του Συμβουλίου της Ευρώπης .

Ο ιάπωνας καθηγητής Iawao Kamosawa δημοσιεύει σε συνεργασία με το *«Σύλλογο Αλληλοβοήθειας Τούρκων Κύπρου και Δυτικής Θράκης»*, το βιβλίο *« The case of the Turks in Western Thrace»* (1983) ,με αναφορές στις καταπίεσεις των δικαιωμάτων των μουσουλμάνων από την ελληνική διοίκηση και το 1984 εκδίδεται το βιβλίο του *«Der Fischer Weltalmanach»* , στο οποίο αναφέρεται ότι στην Ελλάδα υπάρχει *«τουρκική μειονότητα»* , η οποία ανέρχεται σε 420.000.

Στις τουρκικές δηλώσεις και κινήσεις για τη Θράκη προστίθενται και οι ανάλογες από το έσωτερικό της Ελλάδας, από μουσουλμάνους λειτουργούς ή πολιτικούς που εκπροσωπούν τις μειονότητες, αφού αρχίζει να διαμορφώνεται το κλίμα πολιτικής ανεξαρτητοποίησης από τα Ελλαδικά κόμματα ,με τη δημιουργία της ανώτατης μειονοτικής επιτροπής και τη συμμετοχή στις εθνικές εκλογές του 1985 των ανεξάρτητων συνδυασμών .(29) *«Είμαστε Τούρκοι και θα πολεμήσουμε για την ένωση με την Τουρκία ακόμη και χύσουμε το αίμα μας* , θα τονίσει μουσουλμάνος θεολόγος , τον Οκτώβριο του 1983. *«Αν δεν συμμορφωθούν οι Έλληνες η τουρκική δημοκρατία της Θράκης θα δει το φως. Στην Κύπρο σήμερα υπάρχουν δύο ανεξάρτητα κράτη. Εκείνοι που σήμερα αρνούνται να αναγνωρίσουν την τουρκική δημοκρατία της Κύπρου θα αναγκασθούν είναι βέβαιο να την αναγνωρίσουν στο μέλλον .Τα λάθη που διέπραξε η Ελλάδα στην Κύπρο επαναλαμβάνονται σήμερα στη Θράκη. Αν οι Έλληνες εμμένουν στην ίδια κατεύθυνση θα είναι σε λίγο καιρό υπεύθυνοι της δημιουργίας ενός ανεξάρτητου τουρκικού κράτους στη Θράκη»*, θα αναφέρει απόκομμα τουρκικής εφημερίδας, το οποίο μοιράστηκε στους μουσουλμάνους της Θράκης από το γιο του μουφτή Ξάνθης Mehmet Emin Aga στις 14 Νοεμβρίου 1983.

«Η ανακήρυξη της τουρκικής δημοκρατίας της βορείου Κύπρου σημαίνει για μας ότι ένα ακόμη αστέρι προσετέθη στη ισλαμική σημαία , επισημαίνεται στο μήνυμα του μουφτή Ξάνθης τις 17 Δεκεμβρίου 1983. *«Η Τουρκία δεν πρέπει να φοβάται έναν πόλεμο με την Ελλάδα γιατί είναι σίγουρη πως θα νικήσει με ένα πληθυσμό τέσσερις φορές μεγαλύτερο και ένα στρατιωτικό δυναμικό πολύ πιο ισχυρό. Θα πάμε στην Άγκυρα και θα ζητήσουμε από την Τουρκία να επέμβει για να ζούμε καλύτερα στη Θράκη. Η μητέρα πατρίδα είναι η Τουρκία . Όταν τα λουριά σφίγγουν εδώ , τρέχουμε στις αγκάλες της μητέρας πατρίδας»* τονίζεται σε προκήρυξη που μοιράστηκε στο χώρο της μειονότητας . (30)

Ο μουφτής Ξάνθης σε μήνυμα του , με την ευκαιρία μουσουλμανικής γιορτής, το 1984 ,αναφέρει, ότι *«πίσω από την μειονότητα υπάρχει η μητέρα πατρίδα και για σας θα φθάσουν οι μέρες που υποσχέθηκε ο Θεός ίσως αύριο ίσως ακόμη και νωρίτερα, σίγουρα θα ζητηθεί λογαριασμός και τότε μια μέρα θα γελάσει το πρόσωπο του καταπιεσμένου και βασανισμένου Τούρκου της Δυτικής Θράκης»* Ο ίδιος επισημαίνει πως *«αν η Ελλάδα δεν λύσει τα προβλήματα μας θα προσφύγουμε στην μητέρα πατρίδα την Τουρκία για να βρούμε μια ικανοποιητική λύση. Η μητέρα πατρίδα μας είναι η Τουρκία»*, ενώ κατά τη διάρκεια επίσκεψης του Τούρκου πρέσβη στη Δυτική Θράκη , το Μάρτιο του 1985, θα δηλώσει ότι *«έχει σημασία η άρτια μειονοτική εκπαίδευση προκειμένου να διατηρηθεί ο τουρκισμός των μουσουλμάνων»* .

Ο μουφτής Κομοτηνής μιλώντας στο χωριό Κοτύλη , στις 25 Οκτωβρίου 1984, αναφέρει και ταυτόχρονα απειλεί πως , **«όποιος στέλνει τα παιδιά του στα καινούργια σχολεία (εννοεί τα δημόσια δημοτικά σχολεία) που δεν προσφέρουν επαρκή θρησκευτική παιδεία, δημιουργεί άπιστους. Εμείς ζούμε κάτω από την σκιά και την προστασία 50 εκατομμυρίων κατοίκων της Τουρκίας.** Παράλληλα με την προπαγανδιστική δημόσια αντιπαράθεση με την ελλαδική πολιτεία των μουσουλμάνων λειτουργών και πολιτικών , η εθνική τουρκική ιδέα προωθείται και με άλλους τρόπους. Σε μουσουλμανικά καφενεία και πολιτιστικές λέσχες ,προβάλλονται βιντεοκασέτες με προπαγανδιστικό υλικό από το **«Σύνδεσμο αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»**, με σκηνές από τις διαδηλώσεις από Εύλαλο και Σήμαντρα, (1984) , βιντεοκασέτες οι οποίες διανεμήθηκαν και σε διεθνείς οργανισμούς .

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Το μόνο μεγάλο έργο , από την Ελλαδική πολιτεία στην περιοχή αυτήν την περίοδο , το οποίο ταυτίστηκε με το σημαντικό ζήτημα της παιδείας και της εκπαιδευτικής διαδικασίας , ήταν η ίδρυση του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Ένα αίτημα , που είχε ήδη αντικείμενο συζήτησης , από τη δεκαετία του 1960,όταν την άνοιξη του 1965 γίνει εξαγγελία από την κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου ίδρυσης πανεπιστημίων στη Θεσσαλία, τα Επτάνησα, την Πελοπόννησο, την Κρήτη και είχε αγνοηθεί η Θράκη . Όταν τα προβλήματα υπανάπτυξης και δημογραφικής αποψίλωσης της Θράκης, αμφισβήτησή της από τον τουρκικό παράγοντα ήταν, σε συνδυασμό με το υψηλό ποσοστό μετανάστευσης, ήταν πολύ έντονα. Όπως υποστηριζόταν από το 1965 **«δια λόγους καθαρώς εθνικούς , επιβάλλεται , η ίδρυσης εις Θράκιν μιας πανεπιστημιακής σχολής».** (31)

Έτσι άρχισαν οι παραστάσεις φορέων της περιοχής όπως των Συλλόγων Δασκάλων, των Επιμελητηρίων, των Δήμων και Κοινοτήτων , των επιστημονικών ενώσεων , στις κυβερνήσεις , από το 1965 και μετά, **«με σκοπόν την έναρξιν και συντονισμόν διαφόρων ενεργειών δια την ίδρυσιν και εις την Θράκην Πανεπιστημιακής σχολής»** . Στα υπομνήματα , εκτός των οικονομικών και άλλων λόγων για την ίδρυση πανεπιστημίου στη Θράκη τονιζόταν ότι , **«η σπουδαιότης της περιοχής μας επαυξάνεται εκ του γεγονότος ότι εις ταύτην κατοικεί μια μειονότης συγκεκριμένη εκ Μουσουλμάνων , ήτις όπως όλα αι μειονότητες , αποτελεί καήθη όγκον εκτός του σώματος της πατρίδας μας.Το πρόβλημα-τούτο δι' ημάς χρήζει επιτακτικής αντιμετώπισεως , διότι και λόγω της μεταναστεύσεως διαπιστώνομεν να αλλοιούται η δημογραφική κατάσταση της περιοχής μας καθ' όσον η μέν αύξησις του πληθυσμού οφείλεται κυρίως εις τους Μουσουλμάνους (αναλογούν εις εκάστην οικογένειαν τούτων 4-5 τέκνα έναντι 1-2 των Ελλήνων) η δε μετανάστευσις απορροφά εκ του Νομού Ροδόπης ελληνικά κατά 90 % χείρας .Θα ευρεθώμεν δήλον ότι εντός ολίγων ετών οι Έλληνες ως μειονότης πλέον εις υποδεεστέραν μοίραν από πλευράς πληθυσμού και οικονομίας έναντι των Μουσουλμάνων συγκατοίκων μας .Τις δε οίδε ποίαι θα είναι αι πολιτικά επιπτώσεις από μίαν διεθνήν ανακίνησιν του θέματος τούτου από υπό της Τουρκίας .Η τουρκική κυβέρνησις δια του ενταύθα Προξενείου της λαμβάνει όλα τα μέτρα δια την τόνωσιν του σωβινιστικού πνεύματος των Μουσουλμάνων. Καλλιμάρμαρον τουρκικόν Λύκειον χρησιμοποιείται παρά τούτων , Λέσχη τουρκικής νεολαίας ,**

Οικοτροφείον , αθλητικοί σύλλογοι , ενισχύονται παντοιοτρόπως παρά της τουρκικής Κυβερνήσεως» (Βλ. Παράρτημα)

Το 1970 σε πανθρακικό συνέδριο των Δήμων και κοινοτήτων στην Κομοτηνή , τέθηκε το αίτημα να ιδρυθεί Πανεπιστήμιο στη Θράκη, αίτημα που αντιμετωπίστηκε θετικά, από τον παρευρισκόμενο αντιπρόεδρο της χουντικής κυβέρνησης, Σ. Πατακό. (32)

Το 1973 θα ιδρυθεί στη Θράκη και θα λειτουργήσει την επόμενη χρονιά με έδρα την Κομοτηνή και παράρτημα στη Ξάνθη, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ). Η ίδρυσή του χαιρετίστηκε ως ένα θετικό βήμα , για την ανάπτυξη της περιοχής .Χαρακτηριστικά, επισημάνθηκε:

«η απόφασις της Εθνικής Κυβερνήσεως περί ιδρύσεως Πανεπιστημίου στη Θράκη , εχαροποίησεν ιδιαιτέρως όλους ημάς τους Θράκας. Η ίδρυσις Ανωτάτου Εκπαιδευτικού ιδρύματος , εξυπηρετούντος καιρίους Εθνικούς σκοπούς , υπήρξεν ανέκαθεν ο διακαής πόθος όλων των Θρακών. Η ίδρυσις θα συντελέσει γενικώς εις την ανιούσαν πορείαν τόσο της πνευματικής όσον και της οικονομικής ζωής της Θράκης , διότι με την ανύψωσιν του πνευματικού ταυτοχρόνως επιτυγχάνεται και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου. Η Θράκη , ως εκ της γεωγραφικής θέσεώς της , είναι η χερσαία εξ ‘ ανατολών πύλη της Ελλάδος , δι ‘ αυτό ακριβώς και η κρατική μέριμνα , είναι και πρέπει να είναι αμέριστος». (33)

Η ίδρυση ενός ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος στην περιοχή , η οποία συνδυάστηκε και με ανάλογες ενέργειες ή εξαγγελίες (Πανεπιστήμιο Κρήτης, Αιγαίου ,Θεσσαλίας) , εντάσσεται στη γενικότερη φιλοσοφία που διακατείχε εκείνη την εποχή την επίσημη οικονομική σκέψη της πρωτεύουσας για ίδρυση δημόσιων οργανισμών ,εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ως φορείς οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης .Είχε ήδη παρέλθει, η περίοδος της δημιουργίας στρατοπέδων νεοσύλλεκτων και άρχιζε αυτή των πανεπιστημιακών σχολών. Έτσι πολλές φορές η δημιουργία πανεπιστημίου ήταν θέμα πολιτικών διαφορών ,τοπικιστικών επιδιώξεων και κεντρικού σχεδιασμού , χωρίς να υπάρχει η σκέψη για ένα ολοκληρωμένο σχέδιο παρέμβασης στο χώρο λειτουργίας του. (34)

Τα αίτια της ίδρυσης των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα διαφέρουν ανάλογα με τη χρονική στιγμή της ίδρυσής τους , ανάλογα με το συγκεκριμένο πανεπιστήμιο (τμήματα που διαθέτει κλπ) και με την περιοχή ή τα πρόσωπα τα οποία αποτέλεσαν τους βασικούς «πυρήνες» για την ίδρυσή του.Υποστηρίχθηκε ότι *«τα Πανεπιστήμια αυτά δημιουργούν τις προϋποθέσεις α) για να αναπτυχθεί σύμμετρα η ελληνική περιφέρεια β) για να αυξηθεί ο αριθμός των εισακτέων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση γ) για να σπουδάζουν οι νέοι αυτό που επιθυμούν και ταιριάζει με τις κλίσεις και τις δεξιότητές τους δ) για να σταματήσει η φοιτητική προσφυγιά ε) για να αποσυμφορηθούν τα μεγάλα Πανεπιστήμια και να αναδιαταχθούν και εξοικονομηθούν δυνάμεις με ενοποίηση συγγενών σχολών , στ) για να μπουν τα θεμέλια της διεπιστημονικής διδασκαλίας και έρευνας στην πατρίδα μας. Τέλος, για να φέρουμε πίσω στην πατρίδα και να αξιοποιήσουμε τους άξιους Έλληνες Επιστήμονες της διασποράς».* (35)

Η αύξηση της ενεργού ζήτησης στην περιοχή , η αξιοποίηση της γης των κατοίκων , η αύξηση της οικοδομικής δραστηριότητας στην περιοχή στην οποία ιδρύεται το περιφερειακό πανεπιστήμιο , είναι οι βασικοί οικονομικοί λόγοι στους οποίους στηρίχθηκε , η ίδρυση πανεπιστημιακών σχολών .Παράλληλα , η ίδρυση ή η επέκταση ενός πανεπιστημίου σε μια περιοχή, γίνεται κεντρικό πολιτικό ζήτημα σε πολλές μικρές πόλεις , σε προεκλογικά προγράμματα υποψηφίων δημάρχων , βουλευτών κ.ά .Το πανεπιστήμιο χρησιμοποιήθηκε ως μέσο για την επίτευξη άλλων στόχων κυρίως της διατήρησης -αύξησης της εκλογικής πελατείας του κυβερνώντος κόμματος, που ικανοποιούσαν τα αιτήματα των κατοίκων για ανάπτυξη στη βάση της μεταφοράς πόρων στην περιοχή τους και όχι στη βάση ενός πλαισίου προγραμματισμού για τη συνολική ανάπτυξη της περιοχής. Η ίδρυση ενός περιφερειακού πανεπιστημίου στόχευε στην ενίσχυση των λιγότερο ευνοημένων περιοχών για την αποκατάσταση της κοινωνικής δικαιοσύνης στο χώρο. (36)

Έτσι η απόφαση της διοίκησης για ίδρυση πανεπιστημιακής μονάδας σε μια περιοχή μπορεί να ειπωθεί είτε ως μέτρο για την ενίσχυση της οικονομίας της περιοχής , δια της αύξησης της ενεργού ζήτησης , είτε ως μέτρο για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των κατοίκων της περιοχής στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, ή διέξοδο στην ανάγκη αύξησης των εισακτέων στο πανεπιστήμιο. Ορισμένα περιφερειακά πανεπιστήμια επιλέχθηκε να γίνουν σε κάποιες ακριτικές πόλεις για εθνικούς λόγους. Η εγκατάστασή τους σε ακριτικές περιοχές θα συντελέσει στη συγκράτηση του πληθυσμού στην περιοχή καθώς και στην έλξη άλλου. Αυτό αποτελεί τον καλύτερο ίσως τρόπο διασφάλισης των συνόρων, η προσφορά θέσεων εργασίας από το πανεπιστήμιο και η αύξηση των δραστηριοτήτων στην περιοχή λόγω των πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων που θα προκαλέσει η παρουσία του , αναμένεται να συγκρατήσει τη μετανάστευση από την περιοχή και ίσως οδηγήσει μερικούς και σε μερική παλιννόστηση.

Στη Θράκη μια καθαρά αγροτική περιοχή, με φυσικούς πόρους ανεκμετάλλετους, με εργατικό δυναμικό που συνέχιζε τη μετανάστευση του προς τις αγορές του εσωτερικού και του εξωτερικού , δημιουργήθηκαν δύο σχολές ,που δεν ήταν ανεξάρτητες , από το γενικό οικονομικό και κοινωνικό κλίμα της εποχής. Ιδρύθηκε η Νομική για λόγους κύρους και γοήτρου που προσέδιδε το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο στην ελληνική κοινωνία, καθώς η Πολυτεχνική σχολή ,με το τμήμα πολιτικών μηχανικών , το οποίο εντασσόταν στη φιλοσοφία της παραγωγής περισσότερων εργολάβων αντιπαροχής. (37)Η ίδρυση του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης , δεν εντάχθηκε δηλαδή , σε ένα γενικότερο και συνολικό σχέδιο ανάπτυξης, αλλά κινήθηκε αποσπασματικά, χωρίς την ύπαρξη μιας σχεδιασμένης προγραμματικής διακήρυξης .Παράλληλα , εντάθηκαν , οι τοπικιστικές διαφορές για την έδρα του, οι διαμάχες για τη χωρόθετησή του, που σήμαινε αύξηση της αξίας των οικοπέδων , ενώ οι υποσχέσεις για την ίδρυση π. χ Ιατρικής σχολής στην Αλεξανδρούπολη , λίγες μέρες πριν τις εθνικές εκλογές του 1981 ή για κατασκευή του πανεπιστημιακού νοσοκομείου το 1985 , 1989 και 1990 , έδιναν και την πολιτική διάσταση.

Ταυτόχρονα υπήρξαν συγκρούσεις για τοπικά συμφέροντα. Όταν ιδρύθηκε η νομική σχολή στην Κομοτηνή ,οι δικηγόροι της περιοχής φοβούμενοι τον ανταγωνισμό που θα αντιμετώπιζαν από τους συναδέλφους τους πανεπιστημιακούς , κινητοποιήθηκαν .Υπήρξε δηλαδή σύγκρουση συμφερόντων κάποιων μελών της τοπικής κοινωνίας με μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας .Η «λύση» της ρήξης δόθηκε, όταν ο Δικηγορικός Σύλλογος Κομοτηνής απαγόρευσε την άσκηση

δικηγορίας στους βοηθούς και τους επιστημονικούς συνεργάτες που τους έβλεπε ότι πιθανόν να ανταγωνιζόταν τους δικηγόρους της περιοχής στα Πρωτοδικεία και τα Ειρηνοδικεία, ενώ οι καθηγητές δια νόμου ασκούν δικηγορία μόνο στα Εφετεία και τον Άρειο Πάγο. Βέβαια και αυτά τα εμπόδια ξεπεράστηκαν αφού πολλά μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού της Νομικής ή άλλων τμημάτων δικηγορούν ή ασκούν τα επαγγέλματα της ειδικότητάς τους στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

Οι εθνικοί λόγοι είχαν βαρύνουσα σημασία για την ίδρυση του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Οι προτεραιότητες της εκάστοτε κυβέρνησης έδιναν σημασία στην ενδυνάμωση της εθνικής παρουσίας σε περιοχές που τελούσαν υπό εξωτερική πίεση, λόγω του τουρκικού επεκτατισμού, που ήταν έντονος, λόγω της πρόσφατης τουρκικής εισβολής στην Κύπρο. Παράλληλα η ίδρυσή του υπήρξε μια μορφή αντίδραση στο τουρκικό πανεπιστήμιο της Αδριανούπολης. Ταυτόχρονα, όπως έπισημαίνεται, το πανεπιστήμιο Θράκης χρησιμοποιήθηκε από τις εκάστοτε ελληνικές κυβερνήσεις ως «δόρυ» για την αλλαγή της σύνθεσης του πληθυσμού υπέρ της κυρίαρχης ομάδας σε περιοχές όπου υπήρξε σημαντική παρουσία μειονοτήτων (νομοί Ροδόπης και Ξάνθης). Στα πλαίσια μιας γενικότερης σκοταδιστικής πολιτικής, που συνέχιζε την προσέγγιση των προηγούμενων δεκαετιών, απομόνωσης του μειονοτικού στοιχείου που μάλιστα δεν είναι ενταγμένη σε κάποια ευρύτερη στρατηγική. Παράλληλα δια της δημιουργίας του πανεπιστημίου έγινε προσπάθεια και για την αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της γης σε βάρος των μουσουλμανικών μειονοτήτων. Η πολιτική αυτή, δε θα ήταν δυνατό να φέρει αποτελέσματα, με το δεδομένο ότι το σύστημα των εισαγωγικών εξετάσεων δε θα μπορούσε να αποτρέψει κανέναν έλληνα πολίτη απόφοιτο λυκείου να δώσει εξετάσεις για την εισαγωγή του στο πανεπιστήμιο. Έγινε δυνατή αφενός εξαιτίας του γεγονότος ότι ελάχιστοι έλληνες μουσουλμάνοι συνεχίζουν τις σπουδές τους στο πανεπιστήμιο και ειδικότερα σε ελλαδικό. Αφετέρου, πολλοί έλληνες μουσουλμάνοι τελειώνουν τα ειδικά γυμνάσια και λύκεια που υπάρχουν στη Θράκη, όπου βάση της συνθήκης της Λωζάνης διδάσκονται στην μητρική τους γλώσσα, και με τα ελληνοτουρκικά εκπαιδευτικά πρωτόκολλα στην τουρκική, και έτσι πολύ πιο εύκολα οδηγούνται σε πανεπιστήμια της Τουρκίας. Η τάση υποβοηθείται και από την πολιτική που ασκεί το τουρκικό προξενείο στη Θράκη με την παροχή υποτροφιών για φοίτηση σε τουρκικά πανεπιστήμια ή παροχή βοήθειας από άλλες κυβερνήσεις, όπως της Σαουδικής Αραβίας, για φοίτηση σε ισλαμικά πανεπιστήμια ή ιερατικές σχολές.

Πολλές φορές η Τουρκία με το πρόσχημα της μουσουλμανικής παιδείας, χρησιμοποίησε τους μειονοτικούς και τις χώρες σπουδών τους για να εξυπηρετήσει τους δικούς της σκοπούς, όπως φάνηκε, όταν στην Ισλαμική διάσκεψη, στο Ριάντ της Σαουδικής Αραβίας, το 1989, ο Τούρκος Υπουργός εξωτερικών M. Yılmaz μίλησε για **«την τουρκική κοινότητα στη Δυτική Θράκη»**. Στα πλαίσια μιας άλλης πολιτικής το πανεπιστήμιο Θράκης, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως μέσο για την ενεργή ενσωμάτωση του μειονοτικού στοιχείου στην ελληνική κοινωνία και όχι διαφορετικά, δημιουργώντας αποκλεισμούς.

Αυτήν την περίοδο καθυστερεί η οργάνωση και ανάπτυξη του πανεπιστημίου Θράκης, που έχει επίπτωση τόσο στα τμήματα που ήδη λειτουργούν, όσο και σ' αυτά που προγραμματίζονται να ιδρυθούν, δίνοντας μια φθίνουσα εικόνα για το πανεπιστήμιο. Δεδομένα που εξηγούν και το γεγονός ότι οι καθηγητές των ανώτερων βαθμίδων δεν μένουν στις τρεις πόλεις της Θράκης, αλλά έρχονται από την Αθήνα, μόνο για τα μαθήματα. Το πολύ σημαντικό γεγονός ότι από τους νέους της

περιοχής , υποψήφιους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση , μόνο το 7% δηλώνει ως πρώτη προτίμηση κάποια σχολή ή τμήμα του πανεπιστημίου Θράκης .Την ίδια στιγμή φοιτητές του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης ,σε μια προσπάθεια να στιγματίζουν την κοινωνική, οικονομική , πολιτισμική κατάσταση την οποία βιώνουν , κατά την παραμονή του; στην περιοχή , παραφράζουν τα αρχικά του εκπαιδευτικού ιδρύματος , ονομάζοντάς το **«Δυστυχώς Πέρασατε Θράκη»** .

Από το 1978 με τη ψήφιση του Νόμου 694/77 **«περί μειονοτικών σχολείων της μουσουλμανικής μειονότητας εις την Δυτικήν Θράκη»** η πρόσληψη των αποφοίτων Ιεροσπουδαστηρίων , Γυμνασίων , Λυκείων («παλαιομουσουλμάνων») αλλά και των αποφοίτων τουρκικών διδασκαλείων (προσοντούχων) γίνεται με σχέση εργασίας Ιδιωτικού δικαίου ύστερα από απόφαση του Νομάρχη και αφού έχει προηγηθεί πρόταση του αρμόδιου προϊστάμενου και γνώμη του ιδρυτή του σχολείου. Βασική προϋπόθεση για την πρόσληψη ενός μουσουλμάνου δασκάλου είναι η γνώση της ελληνικής γνώσης. Στη Ξάνθη και τη Ροδόπη εμφανίζεται χαμηλός αριθμός νηπιαγωγείων , αφού οι μουσουλμάνοι δεν στέλνουν τα παιδιά τους στο νηπιαγωγείο. Αλλά και κατά παρέκκλιση του άρθρου 3 του Ν.1566 /30-9-1985 **«περί δομής και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης»** όπου αναφέρεται ότι **«...η φοίτηση είναι υποχρεωτική στο δημοτικό σχολείο και στο γυμνάσιο...»** , ο μεγαλύτερος αριθμός των μουσουλμάνων μαθητών , τόσο στις πόλεις όσο και στην ύπαιθρο διακόπτεται κατά κανόνα τη φοίτησή του μετά το δημοτικό , χωρίς να επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπει ο νόμος για τους γονείς και τους κηδεμόνες. Η φοίτηση διακόπτεται ουσιαστικά στο δημοτικό σχολείο , γι' αυτό παρατηρείται και το φαινόμενο των ολιγομελών τάξεων σε αντίθεση με τους εγγεγραμμένους μαθητές

Η ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Το μεγάλο ρεύμα μετανάστευσης ,από τη Θράκη , το οποίο εμφανίστηκε στις δεκαετίες του 1950 και 1960 , ακολούθησε ένα μικρότερο παλιννόστησης στις δεκαετίες 1970 και 1980 . Στη δεκαετία 1971- 1981, η αύξηση του πληθυσμού ήταν μικρότερη του 0.5% ετησίως , αφού οι παλιννοστούντες κυρίως από τη Δ Γερμανία, εγκαθίστανται και επενδύουν τα κεφάλαιά τους σε άλλες περιοχές ,παρασύροντας και άτομα του συγγενικού του περιβάλλοντος. Στη δεκαετία 1981-1991, ο πληθυσμός της Θράκης, μειώθηκε κατά 2% και η περιοχή αποτελεί την πλέον αραιοκατοικημένη περιοχή της χώρας με πυκνότητα μόλις 39 κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο . Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι διακυμάνσεις των γεννήσεων και των θανάτων , από το 1951 έως το 1981 καθώς και η μείωση του νεανικού πληθυσμού, από το 1971 έως το 1981 , περίοδο , κατά την οποία έγινε το φαινόμενο πιο έντονο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1_Γεννήσεις και Θάνατοι στη Θράκη , 1951-1961

Νομός	Γεννήσεις				Θάνατοι			
	1951	1961	1971	1981	1951	1961	1971	1981
Έβρου	24,4%	22,2%	13,9%	12,1%	8,9%	7,3%	8,7%	8,4%
Ροδόπης	24,8%	22,3%	17,6%	15,9%	10,7%	8,6%	8,9%	9,3%
Ξάνθης	27,6%	24,2%	21,1%	18,4%	10,6%	9,3%	8,6%	8,9%

Πηγή: ΕΣΥΕ Απογραφές πληθυσμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 Κατανομή του πληθυσμού της Θράκης , σύγκριση με το σύνολο της Ελλάδας

Έτος 1971

ΗΛΙΚΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΘΡΑΚΗ	ΕΒΡΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΡΟΔΟΠΗ
0-14	25,36%	29,50%	28,74%	32,5%	28,81%
15-64	63,73 %	61,13 %	61,38%	58,37%	62,36%
65 και άνω	10,91%	9,37%	9,88%	9,13%	8,83%

Έτος 1981

ΗΛΙΚΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΘΡΑΚΗ	ΕΒΡΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΡΟΔΟΠΗ
0-14	23,69%	26,16%	23,98%	29,14%	24,3%
15-64	63,6%	63,46%	66,62%	60,33%	64,88%
65 και άνω	12,71%	10,38%	9,4%	10,53%	10,82%

Πηγή: ΕΣΥΕ Απογραφές πληθυσμού

Η τάση παλιννόστησης που εμφανίζεται στη δεκαετία του , από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 και από τις αρχές του 1980 , δεν αντιστρέφει την οικονομική και κοινωνική κατάσταση στο χώρο. Στην αρχή δόθηκαν κίνητρα για μικρές βιοτεχνικές και γεωργικές μονάδες στη Θράκη που δεν έδωσαν σημαντικά αποτελέσματα. Οι μετανάστες δεν επιστρέφουν στην αγροτική τάξη στην οποία οι περισσότεροι ανήκαν πριν μεταναστεύσουν ,δεν έρχονται να ενισχύσουν ποιοτικά και ποσοτικά την εργατική τάξη στην οποία ανήκαν κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στη ξένη χώρα, αλλά τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα οι παλιννοστούντες έρχονται να αυξήσουν μια μικροαστική τάξη που εμφανίζεται ιδιαίτερα διογκωμένη κατά τα τελευταία χρόνια. Η διογκωση αυτή αποτελεί ασφαλώς φαινόμενο με σοβαρές κοινωνικοπολιτισμικές επιπτώσεις. Παράλληλα , σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας μεταναστεύουν στα τέλη της δεκαετίας του 1980, περισσότεροι Έλληνες απ' όσους παλιννοστούν. Χαρακτηριστικά , την περίοδο 1970-1977 η Θράκη με το 4% του ελληνικού πληθυσμού ,είχε το 11% περίπου του συνόλου των μεταναστών, Δυτική Ευρώπη 21. 000 άτομα, επί συνόλου σύνολο μεταναστών 195. 000. Αναλογικά υπήρξε η περιοχή με την μεγαλύτερη μεταναστευτικότητα των κατοίκων της. (38)

Η πολιτική για τη Θράκη στη δεκαετία του 1980 , περιορίζεται στην εξαγγελία και στη συγγραφή αναπτυξιακών προγραμμάτων, που είτε δεν υλοποιούνται ή αρκούνται στην κινητρολατρεία μέσω των διάφορων αναπτυξιακών νόμων ,αν και είχαν αρχίσει να έρχονται τα πρώτα μηνύματα αποκατάστασης της φυσικής κεντρικής θέσης της περιοχής, στην οικονομία του χώρου. Την ίδια περίοδο εκπονούνται τα πρώτα σχέδια ανάπτυξης, το «Πενταετές πρόγραμμα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης 1988-92», το «Μεσογειακό ολοκληρωμένο πρόγραμμα Μακεδονίας -Θράκης 1986-93» , το «Ειδικό αναπτυξιακό πρόγραμμα Θράκης 1989» κ.ά. Την ίδια περίοδο η Θράκη κατέχει την τελευταία θέση μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών το 1986-1988 σε κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, η παραγωγικότητα είναι στην περιφέρεια χαμηλότερη τουλάχιστον κατά 30% από κάθε ισπανική π.χ περιφέρεια και συγκεντρώνει μόνο το 10% των επιδοτούμενων ιδιωτικών επενδύσεων από το 1982 έως το 1990.

Στη χρονική περίοδο όπου αναφέρονται οι πίνακες 3 και 4 , η συμμετοχή της Θράκης στην προσέλκυση επενδύσεων του εξωτερικού ενώ τα κεφάλαια εσωτερικού που κατευθύνθηκαν στη Θράκη, μέσω των αναπτυξιακών νόμων, αντιπροσωπεύουν μικρό ποσοστό επί του συνόλου, και η

πλειοψηφία , των επενδύσεων έμεινε χωρίς υλοποίηση . Τα εισαχθέντα κεφάλαια εξωτερικού αντιπροσωπεύουν μόνο το 0,5% του συνόλου της χώρας. Σύμφωνα με μελέτη της Εμπορικής Τράπεζας που έγινε το 1986 , χρονική περίοδο δράσης του αναπτυξιακού νόμου 1262/82 , ο μέσος Θρακιώτης έχει 2,5 φορές λιγότερες καταθέσεις από το μέσο Αθηναίο και παίρνει 7 φορές λιγότερες πιστώσεις από το κράτος .(39) Παράλληλα οι δείκτες διαβίωσης και ποιότητας ζωής , παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, όπως φαίνεται και από τον πίνακα 5.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 Συγκέντρωση επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν στη Θράκη βάσει ελληνικών αναπτυξιακών νόμων 1972-1978 (τρέχουσες τιμές σε χιλ. δραχμές)

Νομός	Ν.Δ 1312/72	Ν.Δ331/74	Ν.Δ 289/76	ΑΝ 849/78	ΣΥΝΟΛΟ
Έβρου	143.000	0	789.263	88.661	1.020.924
Ξάνθης	10.650	297	1.940.440	0	1.951.387
Ροδόπης	0	0	234.825	612.800	847.625
ΘΡΑΚΗ	153.650	297	2.964.528	701.461	3.819.936
ΕΛΛΑΔΑ	7.997.508	20.457	4.419.607	6.902.719	19.340.291

Πηγή: ΣΒΒΕ Στρατηγική ανάπτυξης της Θράκης τ. Α ,1996.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 Συγκέντρωση των επενδύσεων που εγκρίθηκαν για τη

Θράκη βάσει του Ν.1262/82

Νομός	(εκ. δραχμές ,τρέχουσες τιμές)	%ΣΥΝΟΛΟΥ
Έβρου	15.567	3,3
Ξάνθης	18.907	3,9
Ροδόπης	15.015	3,1
ΘΡΑΚΗ	48.689	10,3
ΕΛΛΑΔΑ	480.300	100,0

Πηγή: ΣΒΒΕ Στρατηγική ανάπτυξης της Θράκης τ. Α ,1996

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 Δείκτες επάρκειας /ποιότητας ανθρώπινων πόρων στη Θράκη

	ΘΡΑΚΗ	ΕΛΛΑΔΑ
% ανεργίας 1981	3,5	4,3
% ανεργίας 1992	7,7	8,8
% ανεργίας 1993	5,1	9,7
% αναλφάβητων 1961	29,5	17,8
% αναλφάβητων 1991	15,1	6,8
% χωρίς ολοκλήρωση δημοτικής εκπ/σης 1991	14,3	10,6
% αποφοίτων γυμνασίου 1991		9,2
% αποφοίτων λυκείου 1991		11,4
% αποφοίτων ανωτέρων σχολών 1991		1,4
% νοσοκομειακές κλίνες /1000 κατοίκους 1991	2,51 (-Αθήνα)	3,76
% φαρμακεία /κατοίκους 1991	0,75 (-Αθήνα)	0,66
% δείκτης βρεφικής θνησιμότητας 1991	12,4	9,0

Πηγή: ΣΒΒΕ Στρατηγική ανάπτυξης της Θράκης τ. Α ,1996.

Η τοπική μεταποίηση στη Θράκη αντιμετωπίζει συνθήκες οξείας κρίσης , γεγονός το οποίο είναι και επίπτωση της γενικότερης κρίσης στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, όπως η συρρίκνωση της ζήτησης και των περιθωρίων κέρδους , το υψηλό κόστος του χρήματος , που στη Θράκη είναι πιο έντονο αφού στη Θράκη οι επιχειρήσεις λειτουργούν σε δυσμενές οικονομικό περιβάλλον. Ειδικότερα στην περιοχή , συνεχίζει να υφίσταται η κακή κατάσταση των υποδομών ,που είναι αναγκαίες για τη βιομηχανική δραστηριότητα , υπάρχει υψηλότερο κόστος ενέργειας και καυσίμων χαμηλή

επιμόρφωση του εργατικού δυναμικού, όπως και παράλληλη απασχόληση των εργαζομένων σε άλλες εποχιακές (αγροτικές) δραστηριότητες, που έχει αρνητικές επιπτώσεις στην παραγωγικότητα της εργασίας, παράγοντες που επιβαρύνουν το κόστος παραγωγής σε ποσοστό 15-30%. Οι επιχειρήσεις της Θράκης υστερούν σε ανταγωνιστικότητα και χάνουν μερίδια τόσο στη φθίνουσα τοπική αγορά, λόγω της κρίσης της αγροτικής οικονομίας και της αποχής των μουσουλμανικών πληθυσμών, όσο και σε άλλες αγορές του εσωτερικού και του εξωτερικού.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΞΑΣΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ

Στη Ξάνθη και τη Ροδόπη με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση μουσουλμάνων και τη μικρότερη αστικοποίηση, η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα οικονομίας είναι μεγαλύτερη. Από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της γεωργικής παραγωγής είναι ο μικρός κλήρος που κατ'εξοχήν ανήκει σε μουσουλμανικές οικογένειες. Έντονη γεωργική δραστηριότητα με τάσεις προσαρμογής στα σύγχρονα συστήματα καλλιέργειας και κτηνοτροφίας παρατηρείται σε περιοχές με έντονο το χριστιανικό στοιχείο. Οι μουσουλμάνοι που κατοικούν στα αστικά κέντρα απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες, στις οικοδομές, και έχουν μικρά εμπορικά καταστήματα. Αυτό σχετίζεται, όπως επισημαίνεται με το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και τη ανεπάρκεια γνώσης της ελληνικής γλώσσας. Το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο στους νομούς με το συμπαγέστερο μουσουλμανικό πληθυσμό εμφανίζεται χαμηλότερο. (40)

Οι οικονομικές δραστηριότητες των μουσουλμάνων είναι ιδιαίτερα περιορισμένες και κινούνται σε ένα κλειστό και παράλληλο κύκλωμα σε σχέση με την τοπική αγορά. Το μεγαλύτερο ποσοστό, και ειδικά το πομακικό στοιχείο, ασχολείται στον πρωτογενή τομέα και σχεδόν μονοπωλεί την καλλιέργεια και επεξεργασία. Αυτή η δραστηριότητα αρκετά επικερδής τα τελευταία χρόνια δεν παύει λόγω της παραδοσιακά οικογενειακής εκμετάλλευσης να συμβάλει στην απομόνωση του πληθυσμού. Αρκετοί μουσουλμάνοι ασχολούνται με το μικρεμπόριο, και απευθύνονται αποκλειστικά στην πελατεία των ομοθρήσκων τους. Το κλίμα ανασφάλειας που επικράτησε στη δεκαετία του 1980, είχε ως αποτέλεσμα να περάσει σε μουσουλμανικά χέρια ένα μέρος των οικονομικών δραστηριοτήτων, και ιδιαίτερα στην αγορά της Κομοτηνής. Στην ίδια δεκαετία έγινε προσπάθεια προσλήψεων μουσουλμάνων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, εκτός της Θράκης σε περιορισμένη κλίμακα και με μικρά αποτελέσματα. Τα τελευταία χρόνια αρχίζει να γίνεται αισθητή τα τελευταία χρόνια κάποια κινητικότητα των μουσουλμάνων, κυρίως Πομάκων, που μετακινούνται και εργάζονται εποχιακά, κυρίως ως οικοδόμοι, στην πρωτεύουσα και σε ορισμένες άλλες περιοχές της χώρας. Όπως επισημάνθηκε το πιο σημαντικό στοιχείο της οικονομικής συμπεριφοράς των μουσουλμάνων και αυτής της περιόδου, είναι ότι το πλεόνασμα που προκύπτει, δεν επενδύεται στην τοπική αγορά, αλλά αποθησαυρίζεται σε χρυσό και φυγαδεύεται για να επενδυθεί κυρίως σε ακίνητα στην Τουρκία, συμπεριφορά που αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα της οικονομίας. (41) Ήδη, από το 1974 όλοι οι μουσουλμάνοι διοχέτευαν τις καταθέσεις τους στην Τουρκία. Σε συνέντευξη του ο ανεξάρτητος βουλευτής Ahmet Sadik, σε τουρκική εφημερίδα τόνιζε, γι' αυτό το θέμα :

«παλαιότερα οι Έλληνες προσπαθούσαν να αγοράσουν γη από τους Τούρκους. Τώρα όμως θέλουν να πουλήσουν. Από το 1974 όλοι

διοχέτευαν τα χρήματά τους προς την Τουρκία και υπήρξε κύμα μετανάστευσης προς την Τουρκία. Τώρα οι όροι έχουν αντιστραφεί. Αυτοί που βρίσκονται εδώ, δηλαδή στην Τουρκία, εγκαθίστανται στη Δυτική Θράκη. Το ρεύμα όμως εξαγωγής συναλλάγματος από μέλη των μουσουλμανικών μειονοτήτων για επενδύσεις στην Τουρκία που εμφανίστηκε μεταπολεμικά και ανδρώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1980 έχει ήδη αναχαιπιστεί παρουσιάζοντας και τάσεις αναστροφής». (42)

Πίσω από τις αγορές ακινήτων θα πρέπει να αναζητηθεί η τουρκική πολιτική που δείχνει να επεκτείνει και στη Θράκη το μοντέλο οικονομικής διείσδυσης που εφαρμόζει κυρίως στη νότια Βουλγαρία με τη δημιουργία πληθώρας μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων μέσω της εκμετάλλευσης του υπάρχοντος ισλαμικού στοιχείου. Μόνο που στη Θράκη εμφανίζεται η ιδιαιτερότητα της αγοράς ακινήτων σε επίκαιρα σημεία, για παράδειγμα αγορά ελληνικών παραδοσιακών κτιρίων στην παλιά Ξάνθη, παραλιακών ακινήτων, με στόχο τη μεσοπρόθεσμη αξιοποίησή τους. Τον Ιανουάριο του 1994 δημιουργήθηκε από τις οργανώσεις μεταναστών μουσουλμάνων στη Γερμανία, η Επιτροπή Οικονομικής Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης, που συγκέντρωσε κεφάλαιο 200.000 μάρκα για τη δημιουργία παραγωγικής μονάδας στη Θράκη. Έχει αναφερθεί ακόμη ο ρόλος που παίζουν οι μετανάστες στη Δυτική Γερμανία στην διεθνή ενημέρωση για την καταπίεση της μειονότητας με αναπαραγωγές φυλλαδίων, βιντεοκασετών.

Πρωταρχικοί παράγοντες, οι οποίοι ώθησαν τη μειονότητα στον εξαστισμό, και στην αλλαγή της απασχόλησης και κατά ένα βαθμό και στην οικονομική τους συμπεριφορά, είναι η εσωτερική και η εξωτερική μετανάστευση, μικρότερη βέβαια, σε σχέση με τη φυγή, προς αναζήτηση εργασίας των χριστιανών. Η παλιννόστηση, που ακολουθεί, κατευθύνεται κυρίως προς τα δύο αστικά κέντρα της Θράκης, τη Ξάνθη και την Κομοτηνή. Η κάθε μία από τις δύο αυτές πόλεις, αποτελεί οικονομικό, πολιτιστικό και θρησκευτικό κέντρο, και εξουσιάζει μια ευρύτερη γεωγραφική έκταση και έτσι μεγάλο ποσοστό μουσουλμάνων που εγκαταλείπει την αγροτική ενασχόληση συρρέει προς τα δύο αυτά αστικά κέντρα. Οι μουσουλμάνοι, στις πόλεις, απασχολούνται προσφέροντας εξαρτημένη εργασία, γίνονται μικροκαταστηματάρχες ή έμποροι και οι μορφωμένοι, ασκούν τα επαγγέλματα του δικηγόρου, του γιατρού, του κτηνίατρο, του οικονομολόγου. Αυτοί διαθέτουν με βάση τα θρησκευτικά κριτήρια μεγαλύτερη πελατεία και προκειμένου περιχαρκαώσουν και στη συνέχεια να μονοπωλήσουν την πελατεία των ομοθρήσκων τους, εντείνουν, και τονίζουν τα ιδιαίτερα εκείνα χαρακτηριστικά (θρησκευτικά, πολιτισμικά, κοινωνικά), που τους διαφοροποιούν από τους χριστιανούς. Γεγονός, που αυξάνει τον απομονωτισμό και την περιθωριοποίηση των μουσουλμάνων, κυρίως σε χώρους με αμιγή μουσουλμανικό πληθυσμό και στα ορεινά της Θράκης. (43)

Οι μουσουλμάνοι που έρχονται στα αστικά κέντρα, προέρχονται από όλες τις συνιστώσες της μειονότητας τόσο θρησκευτικά (Σουνίτες, Μπεκτασίδες, Αλεβήδες) όσο και από πλευράς καταγωγής (Πομάκοι, Κιρκάσιοι, Αθίγγανοι) και αρχικά προσπαθούν να διατηρήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, μέσα στον αστικό ιστό, βιώνοντας σε κλειστές κοινωνίες και αποφεύγοντας την διαρκή επαφή με την τουρκογενή ομάδα, η οποία αποτελεί πλειοψηφία στις πόλεις. Ο εξαστισμός, όμως και ο συνεχής εκσυγχρονισμός των μειονοτικών ομάδων που εγκατέλειψαν τα αγροτικές κοινότητες, προκειμένου να εγκατασταθούν στην πόλη, όπως και η ζύμωση με την κυρίαρχουσα τουρκογενή

ομάδα , εξολοθρεύει την αρχική αντίσταση και τη συσπείρωση και εντάσσει τα μέλη της στο επιδιωκόμενο «ομοιογενές μουσουλμανικό –εθνικό σύνολο».Έτσι η εξέλιξη των μουσουλμανικών ομάδων πρώην απασχολουμένων στον αγροτικό τομέα , ανοίγει το δρόμο για την εδραίωση της τουρκικής εθνικής ταυτότητας και συνείδησης , γιατί η συγκρότησή της προϋποθέτει την πολιτισμική ομοιογένεια. Ο πολιτισμός της αγροτικής κοινωνίας, επειδή είναι πλουραλιστικός δεν ευνοεί την κρυστάλλωση της εθνικής συνείδησης, αφού δεν επιτρέπει σύγκλιση πολιτικών και πολιτισμικών οντοτήτων .(44)Αυτό σημαίνει, πως μια εθνική κουλτούρα, που βασίζεται κυρίως στη γλώσσα και τη Θρησκεία, γίνεται μια μεγάλη ταυτότητα, σημείο αναφοράς και παράγοντας ενοποίησης για ανθρώπους, που έχουν χάσει τους δεσμούς με το χωριό και την κοινότητά τους. Εμφανίζεται ο εθνικισμός, ο οποίος ως μηχανισμός, δύναμης και επιβολής καταλύει ή νοθεύει την αυστηρά παραδοσιακή μουσουλμανική ταυτότητα, γιατί οι μέχρι τότε «μόνο» μουσουλμάνοι (παραδοσιακοί), εμπλεκόμενοι στα γρανάζια του εθνικιστικού φαινομένου, οικοδομούν, παράλληλα με τη θρησκευτική και εθνική συνείδηση την οποία τη θεμελιώνουν συνήθως, σε αλτρωτικές διεκδικήσεις σε βάρος της Ελληνικής Θράκης.

Ο συγκεκριμένος προσανατολισμός της εθνικής ιδεολογίας των μουσουλμάνων οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι σήμερα στο χώρο των Βαλκανίων υπάρχουν συγκροτημένοι οικονομικοί-πολιτικά- διοικητικοί εθνικοί χώροι, γι' αυτό και η εθνική τους έπαρση και ενθουσιασμός δεν είναι αδέσμευτος και ελεύθερος να κινείται και να εντάσσεται σε μια εθνική "φαντασιακή κοινότητα" και να παίρνει εξωπραγματικές εντελώς διαστάσεις. Ο εθνικισμός της μειονότητας , τώρα έχει υπερβεί πλέον το στάδιο του ρομαντισμού, δηλ. της απλής ιδεολογίας ταύτισης και θύμησης με τη «μητέρα πατρίδα» και, προοπτικά, τον επηρεάζουν και τον διαμορφώνουν κατά κύριο λόγο, συγκροτημένα ανεξάρτητα κράτη-έθνη.

Η ποιότητα του εθνικού λόγου και κατ' επέκταση το είδος της εθνικής ταύτισης, που αναπτύσσεται στο χώρο της μειονότητας, είναι αναγκασμένη να λαμβάνει υπ' όψη της τις ήδη υπάρχουσες εθνικές ολότητες (Ελλάδα- Τουρκία). Οι επιλογές σ' αυτά τα ζητήματα είναι συγκεκριμένες.(45) Από τότε που ο εθνικισμός υπερίσχυσε της παραδοσιακής αντίδρασης, γιατί διέσπασε τα τον κλασικό μουσουλμανισμό ,ο οποίος στην εισδοχή κάθε εθνικιστικής ιδεολογίας στο χώρο του, η ταύτιση της μειονότητας με μια εθνική –τουρκική κοινότητα κατέστη αναπόδραστη και συντελείται σήμερα είτε μέσω του εθνικού κράτους εντός του οποίου διαβιώνει (Ελλάδα) είτε μέσω ενός παντουρκικού οράματος, επέκτασης στο χώρο της Θράκης του τουρκικού κράτους.

Ο μουσουλμάνος, της Θράκης δεν μπορεί να παραμένει στην παραδοσιακή του κατάσταση και με την πάροδο του χρόνου αποκτά και διαμορφώνει εθνική –τουρκική συνείδηση. Η εθνική ταυτότητα είναι πλέον ένα αναπόφευκτο επόμενο γεγονός του εξαστισμού του, γιατί από τη στιγμή που οι δεσμοί του με την τοπική κοινωνία του χωριού αδυνατίζουν και η ταύτισή του με την παραδοσιακή κοινότητα εκφυλίζεται, προβάλλει, ως υποκατάστατο των σχέσεων αυτών, παράλληλα με την προσαρμογή του σε νέα κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα, η υιοθέτηση ενός νέου ευρύτερου ιδεολογικού συνόλου, που υπερβαίνει τα ασφυκτικά άρια του θρησκευτικού και πολιτιστικού τοπικισμού. (46) Η ένταξη του κατοίκου μουσουλμάνου της πόλεως στους παράλληλους μηχανισμούς της οικονομίας, εκπαίδευσης, διοίκησης , που έχουν αναπτυχθεί στη Θράκη προωθεί τη συγκρότηση της εθνικής –τουρκικής ταυτότητας, ως έννοιας ξεχωριστής πλέον από τη θρησκευτική –

μουσουλμανικό . Ο χαρακτηρισμός «μουσουλμάνος» παύει να δηλώνει και την εθνικότητα, όπως συνέβαινε κατά το παλαιότερο ή ακόμη πιο βαλκανικό πρόσφατο παρελθόν . Ο αστικοποιημένος σήμερα μουσουλμάνος της Θράκης, ο οποίος έχει διακόψει τους δεσμούς με το χωριό του, θεωρεί τον εαυτό του εκτός από «μουσουλμάνο» και Τούρκο ή Έλληνα. Οι εθνικισμοί , είναι θρησκείες χωρίς Θεό. Ως στόχο τους θέτουν όχι την ικανοποίηση των μεταφυσικών ή άλλων αναγκών του ανθρώπου ούτε την επίλυση υπαρξιακών προβλημάτων, αλλά να υποκαταστήσουν την πίστη στο θεό με την πίστη στην πατρίδα .(47) Αυτό που επιχειρήθηκε και μέχρι ένα βαθμό κατορθώθηκε να υλοποιηθεί στη μειονότητα, και δια μέσω του εξαστισμού με τον ασπασμό της τουρκικής εθνικής ιδέας.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1970 μουσουλμάνοι από τη Θράκη στρατολογήθηκαν στις εταιρείες του Λαυρίου ΕΜΜΕΛ (πρώην Γαλλική) στις ανεπιθύμητες για τους χριστιανούς θέσεις στους φούρνους, στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκαν από την ΠΥΡΚΑΛ , στην παραγωγή δυναμίτη, από τον ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ (παραγωγή δυναμίτη) , σε μικρό ποσοστό από το χυτήριο της ΑΒΕΛ και το σπιρτάδικο (ΒΕΛΠΕΞ). Τα βιομηχανικά συγκροτήματα υψηλού κύρους της ΔΕΗ , ΟΛΥΜΠΙΚ και DOW δεν άντλησαν ποτέ εργαζόμενους από τους μουσουλμάνους .Στη δεκαετία του 1980, οι μουσουλμάνοι στράφηκαν στην κλωστοϋφαντουργία ΑΙΓΑΙΟ , η οποία είχε το 1986, 102 εργάτες και εργάτριες από τη μειονότητα. Παράλληλα πολλοί μειονοτικοί , απασχολήθηκαν σε δευτερεύουσες εργασίες ,όπως φορτώσεις , καθαριστές. (48)

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Το 1978 ο πρωθυπουργός Β.Εcevit, διακηρύττει το Νέο Δόγμα Εθνικής Ασφάλειας της Τουρκίας, που στηριζόταν στον άξονα , ότι η τουρκική πολιτική , θα έπρεπε να αναπτύξει σχέσεις φιλίας και καλής γειτονίας και να εδραιώσει ατμόσφαιρα αμοιβαίας εμπιστοσύνης με όλα τα γειτονικά της κράτη , τονίζοντας ταυτόχρονα ότι η ΕΣΣΔ δεν αποτελεί πια απειλή, για την Τουρκία. (49)

Η τουρκική προσέγγιση, στην ΕΣΣΔ , δεν αντιμετωπίστηκε με καχυποψία από το ΝΑΤΟ , αφού ο αμερικανός υπουργός εξωτερικών C.Vance δήλωσε ότι **«αυτή δε μειώνει την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα της ως συμμάχου χώρας»** , αφού ο μεγαλύτερος φόβος για τις ΗΠΑ δεν ήταν η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων αλλά δια μέσω αυτών η αποξένωση της Τουρκίας , από τη Συμμαχία και τη Δύση γενικότερα. Η ΕΣΣΔ , από το 1975 και μετά από την επιβολή , από το αμερικανικό Κογκρέσο της απαγόρευσης αμερικανικών όπλων στην Τουρκία, λόγω της εισβολής στην Κύπρο, επιδίωξε να εκμεταλλευτεί την κρίση στις τουρκοαμερικανικές σχέσεις. Παράλληλα δίνοντας μεγαλύτερη στρατηγική σημασία στην Τουρκία , εμφανίστηκε αμφιταλαντευόμενη στις ελληνοτουρκικές σχέσεις .Το 1978 , Σοβιετική Ένωση υπέγραψε τελικά ένα κείμενο που αναφερόταν **«στις φιλικές σχέσεις γειτονίας και συνεργασίας»** , παρότι επιζητούσε και στρατιωτική συνεργασία, ενώ από την άλλη πλευρά ο Β.Εcevit προχώρησε σ' αυτήν την συμφωνία, πιέζοντας τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ, δείχνοντας πως υπάρχει εναλλακτική πολιτική πορεία, για την εξασφάλιση χρηματοδότησης από την ΕΣΣΔ και για εσωτερικούς λόγους, αφού τον κατηγορούσαν ότι ακολουθεί μη ανεξάρτητη πολιτική σε σχέση με τη Δύση. Παράλληλα η Τουρκική πολιτική ηγεσία ήταν χαλαρή στην εφαρμογή της συνθήκης του Montreux για τα Στενά, ενώ σαν και καταδίκασε την εισβολή στο Αφγανιστάν, αρνήθηκε να επιβληθούν κυρώσεις, όπως ήθελαν οι ΗΠΑ. Έτσι η στάση της Τουρκίας προς τη Σοβιετική Ένωση ,

ήταν σταθερή και μόνιμη , ανεξάρτητα από τη μορφή διακυβέρνησης αυτήν την περίοδο. Όλα αυτά ενώ η τουρκική στάση , γενικά έναντι του NATO , παρέμεινε προσηλωμένη , γι 'αυτό και οι πρόεδροι Ford και Carter, πίεσαν το Κογκρέσο για την άρση του embargo, που έγινε το 1978 , την αναβάθμιση της Τουρκίας, και την υλοποίηση των αιτημάτων της στο Αιγαίο ,όταν η Ελλάδα ήταν εκτός του στρατιωτικού σκέλους του NATO.

Ταυτόχρονα οι ΗΠΑ , προώθησαν σχέδια για την Κύπρο (Nimetz, 1978), τα οποία αναγνώριζαν τη νέα πραγματικότητα και προωθούσαν συνομοσπονδιακές λύσεις, ενώ έκαναν προσπάθειες να ελαχιστοποιηθούν τα αρνητικά ψηφίσματα του ΟΗΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης και άλλων διεθνών οργανισμών , για την τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Το αυξημένο ενδιαφέρον και η ευαισθησία που ακολούθησε από τις ΗΠΑ για την Τουρκία, ήταν παράγωγος και της οικονομικής κατάστασης, την περίοδο 1974-1980

Η Τουρκία , βρέθηκε μπροστά σε μια μεγάλη οικονομική κρίση , λόγω του εξωτερικού χρέους, του πληθωρισμού , της ανεργίας και της κακής διαχείρισης , στον δημόσιο τομέα, που εντάθηκαν μετά από πιέσεις των ΗΠΑ, Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, για σκληρά μέτρα Παράλληλα το ασταθές κλίμα ενισχύεται και από την πολιτική κατάσταση , αφού από το 1974 μέχρι το πραξικόπημα του 1980 , η Τουρκία βρίσκεται κάτω από πέντε διαφορετικές κυβερνήσεις, κάτι που ενίσχυε την άποψη των ΗΠΑ ότι η χώρα δεν μπορεί να πειστεί για το Κυπριακό ,όταν ταυτόχρονα υπήρχε και μεγάλη δράση της τρομοκρατίας .Χαρακτηριστικά , μετά τα επεισόδια στο Karapınar Maras, το Δεκέμβριο του 1978 , όπου σκοτώθηκαν πάνω από 100 άνθρωποι και τραυματίστηκαν εκατοντάδες, επιβλήθηκε στρατιωτικός νόμος. Έτσι η αδυναμία να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα από τις διαδοχικές κυβερνήσεις ,είχε σαν αποτέλεσμα το πραξικόπημα του Σεπτεμβρίου του 1980. Οι στρατιωτικοί υπό το στρατηγό Kenan Evren επικράτησαν ,πολύ γρήγορα , έχοντας μαζί τους και μεγάλο αριθμό Τούρκων διανοουμένων , όπως αντίστοιχα και στα άλλα δύο μεταπολεμικά πραξικοπήματα , που προηγήθηκαν Οι στρατιωτικοί έθεσαν εκτός νόμου όλα τα κόμματα συμπεριλαμβανομένου και του Κόμματος της Εθνικιστικής Δράσης του A.Turkes , ενώ ο ίδιος ο ηγέτης του κόμματος θα φυλακιστεί για μια τετραετία Παρ' όλες όμως αυτές τις εξελίξεις ,στη διάρκεια της δικτατορίας , οι γκρίζοι λύκοι , η βασική οργάνωση του Κόμματος του Εθνικιστικής Δράσης , θα συνεχίσουν την τρομοκρατική τους δράση ιδιαίτερα, στη Δυτική Γερμανία, που το 1985 υπήρχαν 1.500.000 Τούρκοι , το 50% περίπου των ξένων μεταναστών και θα συνεργαστούν με ισλαμικές οργανώσεις , εντείνοντας το ήδη τεταμένο κλίμα μεταξύ Τούρκων και Γερμανών.

Την ίδια περίοδο αριστεροί Κούρδοι, Αλεβί και άλλοι αντικαθεστωτικοί , δολοφονούνταν στα πλαίσια της κρατικής ή παρακρατικής βίας, που εντάθηκε από το 1985 , όταν στα πλαίσια της Γενικής Διεύθυνσης Ασφάλειας δημιουργήθηκαν οι Ειδικές Ομάδες που χρησιμοποιήθηκαν για την αιματηρή καταστολή διαδηλώσεων στις πόλεις και τις κουρδικές επαρχίες .Η κυβέρνηση Evren - Olusu που προέκυψε από το στρατιωτικό πραξικόπημα της 12ης Σεπτεμβρίου συναποτελείται από τους ίδιους κύκλους που συμμετείχαν στις στρατιωτικές κινήσεις του 1960 και 1971 , με την ίδια κεμαλική στελέχωση με την εχθρική στάση έναντι του πολυκομματικού καθεστώτος Ο γενικός προσανατολισμός της Τουρκίας, έναντι των ΗΠΑ και του NATO κινείται στα βήματα των προηγούμενων πολιτικών και στρατιωτικών κυβερνήσεων. Υπογράφεται η **«Συμφωνία για τη Συνεργασία στην Άμυνα και Οικονομία»** (1980), το **«Υπόμνημα Κατανόησης»** (1982) το οποίο

αναφέρεται στην κατάσχευή και τον εκσυγχρονισμό των αεροδρομίων. Παράλληλα οι σχέσεις της Τουρκίας με την ΕΟΚ, βρίσκονται και πάλι στο επίκεντρο των σχετικών προβληματισμών στο εσωτερικό της λίγο πριν και μετά το πραξικόπημα του 1980, ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1970 και τις αρχές του 1980 το ενδεχόμενο απόρριψης της επικείμενης αίτησης ένταξης από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα θέτει πάλι σε δοκιμασίας τις σχέσεις της Τουρκίας με τη Δύση. Υπερτονίζονται οι κίνδυνοι προσέγγισης με την Σοβιετική Ένωση με ότι αυτό σημαίνει για τα δυτικά συμφέροντα και ο κίνδυνος της ριζοσπαστικής, εξτρεμιστικής ισλαμοποίησης της στα πρότυπα της πρόσφατης Ιρανικής Επανάστασης (1979). (50) Ο ισλαμικός αναβρασμός αυτήν την περίοδο θα αναφέρεται συνεχώς στις επαφές τούρκων επισήμων με νατοϊκούς και ευρωπαϊκούς παράγοντες, ως κίνδυνος για την Τουρκία αλλά και τα συμφέροντα των Δυτικών στη χώρα, που ενισχύονται από αναλύσεις των ενδιαφερόμενων Υπουργείων και άλλων θεσμικών οργάνων, πιέσεις που εντάθηκαν όταν αυξήθηκε η επιρροή των ισλαμιστών με το κίνημα του N.Erbakan.

Το πραξικόπημα του 1980 εκδηλώνεται εν μέσω όχι μόνο πολιτικής και κοινωνικής αναταραχής, αλλά και παρατεταμένης βαθιάς οικονομικής κρίσης. Οι διεθνείς δυτικές συνταγές αντιμετώπισης της κρίσης αρχίζουν να εφαρμόζονται μόλις λίγους μήνες πριν την πραξικοπηματική ανάληψη της εξουσίας. Πρόκειται για τρία οικονομικά πακέτα μέτρων, τον Ιανουάριο του 1980, τον Απρίλιο του 1980 και το τρίτο μετά το πραξικόπημα, δείγμα ότι δεν αλλάζει η οικονομική φιλοσοφία και πολιτική. Από το 1980 η κυβερνητική εξουσία στην Τουρκία εκφράζεται από τον στρατηγό Kenan Evren και πρωθυπουργό τον ναύαρχο ε.α Bulent Olunsu. Τρεις μέρες μετά το πραξικόπημα, το Συμβούλιο Υπουργών της ΕΟΚ αποφασίζει να διατηρήσει σχέσεις συνεργασίας. Το Σεπτέμβριο του 1980 στη διακήρυξη των 9 μελών, καταγράφηκε η **«ανησυχία με την οποία παρακολουθείται η εξέλιξη της πολιτικής κατάστασης στην Τουρκία»**, παρόλα αυτά στηριζόμενοι στις διαβεβαιώσεις **«που τους δόθηκαν από τις στρατιωτικές αρχές αναφορικά με τις προθέσεις τους για την ταχεία αποκατάσταση των δημοκρατικών θεσμών, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προσεκτική μεταχείριση των πολιτικών προσώπων που είχαν τεθεί σε «κατ' οίκον περιορισμό»** αποφασίζουν να μη διακόψουν τις σχέσεις τους.

Σε δηλώσεις του ο αρχηγός του πραξικοπήματος Κ. Evren, εξήγησε ότι είναι συνεχιστής της κεμαλικής παράδοσης του εξευρωπαϊσμού και αρνείται την καταπάτηση των βασικών δημοκρατικών αρχών. Οι στόχοι του πραξικοπήματος είναι η πάλι κατά της τρομοκρατίας και της αναρχίας, η επιβολή της κρατικής νομιμότητας, η αποκατάσταση της κοινωνικής γαλήνης, στο πολιτικό, ταξικό, εθνικό πεδίο με αφορμή την εκατονταετηρίδα από τη γέννηση του ιδρυτή του τουρκικού κράτους, προβάλλονται τα στοιχεία της δυτικής και ευρωπαϊκής κληρονομιάς, ενώ ακόμη αναδεικνύονται σκληρά σταθεροποιητικά μέτρα και φιλελεύθερη οικονομική πολιτική ως τεκμήρια των πραξικοπηματιών να συνεχισθούν και να δυναμώσουν οι δεσμοί με τη Δύση. Ταυτόχρονα, οι στρατιωτικοί δίνουν και μια άλλη διάσταση των στόχων που έχει το καθεστώς, αφού ο πρόεδρος Evren το 1983, ενημερώνει το εθνικό συμβούλιο, ότι ο επόμενος στόχος της Τουρκίας δεν θα είναι στο Αιγαίο ούτε στην Κύπρο αλλά στη Δυτική Θράκη. Παράλληλα, η τουρκική χούντα δίνει βάρος και στο εκπαιδευτικό ζήτημα, αφού ιδρύει το 1982 **«Έδρα Μακεδονικής γλώσσας»** στο πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης, πολιτική όσον αφορά το **«Μακεδονικό»** που συνδυάζεται με το ζήτημα προστασίας των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης και τον προσεταιρισμό των μουσουλμάνων του

Κοσσυφοπεδίου και της Αλβανίας. Το πραξικόπημα του 1980 ήταν αποτέλεσμα τόσο του αριστερού κινήματος όσο και της δράσης του νεοσύστατου Εργατικού Κόμματος του Κουρδιστάν («Partiya Karkeren Kurdistan- PKK»).⁽⁵¹⁾ Ο θεσμός του εθνικού συμβουλίου που εισήγαγε η χούντα σε απομίμηση της Επιτροπής Εθνικής Ενότητας της χούντας του 1960, καθιστά τους στρατιωτικούς κυρίαρχους της χώρας παρά τη συμμετοχή σ' αυτό, της κυβέρνησης σε ίσο αριθμό. Το Συμβούλιο ασφαλείας ξεπέρασε το συμβουλευτικό χαρακτήρα του και εκδίδει αποφάσεις υπό τη μορφή συστάσεων προς την κυβέρνηση, οι οποίες όμως υιοθετούνται αυτούσιες από το υπουργικό και δημοσιεύονται σαν αποφάσεις της κυβέρνησης με ισχύ νόμου και δεν αποστέλλονται στη βουλή για έγκριση. Οι τουρκικές κυβερνήσεις έχουν σαν μοναδικό ρόλο να εφαρμόζει τις αποφάσεις του συμβουλίου, το οποίο ελέγχεται με τη σειρά του από το τμήμα ειδικού πολέμου.

Από τη στρατιωτική κυβέρνηση, ιδρύονται διευθύνσεις ευρωπαϊκών υποθέσεων με συντονιστή το πρωθυπουργικό γραφείο, και το στρατιωτικό καθεστώς αναγγέλλει, πως όταν αποκατασταθεί η δημοκρατία, θα υποβάλει αίτηση ένταξης στην ΕΟΚ, επιδιώκοντας να προκαταλάβει την όποια μελλοντική πολιτική διακυβέρνηση. Ο στρατηγός Κ.Ενγκεν αντλώντας από τον κεμαλικό προσανατολισμό του καθεστώτος μιλώντας στην σχολή Πολέμου (3/10/1983) τόνισε ότι **«εάν αποκλειστούμε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, οι Ευρωπαίοι δεν θα έχουν πια τη δυνατότητα να ασκούν πιέσεις πάνω μας, αναφορικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επειδή όμως ακριβώς θέλουν να συνεχίσουν να ασκούν αυτήν την πίεση, δεν είχαν το θάρρος να μας εκδιώξουν...αλλά η Δημοκρατία της Τουρκίας υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια και το τουρκικό έθνος θα συνεχίσει να υπάρχει, είτε είναι είτε δεν είναι μέλος της Συμβουλίου της Ευρώπης»**⁽⁵²⁾

Την περίοδο 1981-1983 οι σχέσεις Τουρκίας -ΕΟΚ επιδεινώθηκαν αφού τον Απρίλιο του 1981 το Ευρωκοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να παγώσει το 4ο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο, ενώ η Επιτροπή έθεσε ως προϋπόθεση αναβίωσης των οικονομικών σχέσεων και συμφωνίας σύνδεσης ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για τη δημοκρατική μετάβαση. Αυτήν την περίοδο οι Ευρωπαίοι κατηγορούνται ότι δεν αντιλαμβάνονται τον ιστορικό ρόλο του στρατού στην Τουρκία ζητώντας να υπάρξει διαφορετική αντιμετώπιση στο ζήτημα εκδημοκρατισμού και δημοκρατίας. Παρότι οι σχέσεις ΕΟΚ-Τουρκίας πάγωσαν οι σχέσεις κατά τη διάρκεια του πραξικοπήματος με τις ΗΠΑ αναθερμάνθηκαν.

Το 1983 πραγματοποιούνται εικονικές εκλογές που αναδεικνύουν νικητή το κόμμα της Μητέρας Πατρίδας και πρωθυπουργό τον Turgut Ozal που σπεύδει να αναθερμάνει τις σχέσεις Τουρκίας -ΕΟΚ. Είναι η πρώτη μονοκομματική κυβέρνηση στην Τουρκία από το 1969, που δίνει μεγάλη σημασία στην ευρωπαϊκή διάσταση της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής. Όλο αυτό όμως το διάστημα υπήρξε η πολιτική υπήρξε συνεχής, δεν άλλαξε καθόλου και συνέχισε την επεκτατική και εθνικιστική τροχιά της. Η παραμονή των ιδίων λειτουργιών με την υπάρχουσα σοβινιστική πολιτική και στρατοκρατική παιδεία συνέχιζε να υπάρχει και μετά την εκλογή του T.Ozal που προερχόταν από το συντηρητικό θρησκευτικό χώρο και είχε ιδρύσει το **«Κόμμα της Μητέρας Πατρίδας»** ("Ana Vatan Partisi"). Στο Κόμμα της Μητέρας Πατρίδας θα βρουν πολιτική στέγη πολλά στελέχη του Κόμματος της Εθνικιστικής Δράσης, τα οποία θα συγκροτήσουν την πιο ισχυρή και συγκροτημένη τάση -ομάδα, αποσπώντας υψηλές θέσεις στη δημόσια διοίκηση. Το 1987 ο Turkes θα ιδρύσει το Κόμμα

Εθνικιστικής Εργασίας, του οποίου την ηγεσία θα αναλάβει ο γιος του και με ιδρυτικούς στόχους το **«εθνικό κράτος και την ισχυρή εξουσία και τη συντριβή των κομμουνιστών»**, κόμμα που θα νομιμοποιηθεί με την παρουσία στο 1ο συνέδριό του , υπουργών και στελεχών του κόμματος της Μητέρας Πατρίδας και του κόμματος του Ορθού Δρόμου. ("Dogru Yol Partisi") .

Με δεδομένο στόχο, την υποβολή της αίτησης ένταξης στην ΕΟΚ κρίσιμο βήμα αποτελεί η αποκατάσταση των σχέσεων με το συμβούλιο της Ευρώπης, η ενίσχυση του δημοκρατικού προσώπου με τις εκλογές του 1983 (Νοέμβριος) και του 1984 (Μάρτιος), η επανεργοποίηση του χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου, το συμβούλιο σύνδεσης με την ΕΟΚ λειτούργησε ξανά το Σεπτέμβριο του 1986. Και ο Οζάλ τονίζει τη μονιμότητα και τη διαχρονικότητα του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της Τουρκίας από τον οθωμανικό 19ο αιώνα και από τον Κεμάλ και μετά. Η Τουρκία συνεχίζει να προβάλλει το ρόλο της ως γέφυρα ανάμεσα στη Δύση και το Ισλάμ ως δημοκρατική χώρα παρόλη τη παρουσία που συνεχίζουν να έχουν οι στρατιωτικοί και εμφανίζει κάποιες αντιφατικές στιγμές (κρίση 1987 με Ελλάδα, συνάντηση ένα χρόνο αργότερα στο Νταβός). Το 1987 , στις 14 Απριλίου , η Τουρκία υποβάλλει αίτηση ένταξης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα., τονίζοντας ξανά την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας , την προσήλωσή της στην ευρωπαϊκή ενότητα. Ο πρωθυπουργός T. Ozal απευθυνόμενος προς τον πρόεδρο του Συμβουλίου για την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΟΚ ανέφερε στην επιστολή του :**«Κύριε πρόεδρε στο όνομα της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας , έχω την τιμή να πληροφορήσω την εξοχήτά σας ότι με την παρούσα η Τουρκία ζητάει επίσημα να γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας , σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 237 της Συνθήκης που ιδρύει την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο , θα ήθελα να επιμείνω στη φυσική κλίση της Τουρκίας προς την Ευρώπη και την προσήλωσή της στην ευρωπαϊκή ενότητα , καθώς και στα ιδεώδη τα οποία δημιούργησαν τις συνθήκες που θεσπίζουν την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων»**.

Η αίτηση ένταξης γίνεται για να ξεπεράσει η Τουρκία το τριπλό αδιέξοδο τη διάθεση των αγροτικών και κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, την εξασφάλιση πηγών χρηματοδότησης και την ανεργία και την υποαπασχόληση και την ενίσχυση των εμβασμάτων μέσα από την κατοχύρωση της ελεύθερης διακίνησης των εργαζομένων. Για την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΟΚ μπαίνει ξανά το ζήτημα και μέχρι το 1989 της επανεξέτασης των όρων συμμετοχής στο ΝΑΤΟ ή ακόμη και της απόσυρσης,(53) ενώ και οι στρατιωτικοί με έκθεση του Γενικού Επιτελείου που ήρθε στη δημοσιότητα , το ίδιο έτος , όπου αναφερόταν οι έντονες επιφυλάξεις για την κυβερνητική πολιτική προώθησης πάση θυσία της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΟΚ , τοποθέτηση που είχε άμεση σχέση με τις συνεχείς ευρωπαϊκές πιέσεις στα ζητήματα Δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (54)

Η συμβολή της χούντας στη διαμόρφωση μιας ακόμη πιο σκληρής Τουρκικής πολιτικής, είναι με το σύνταγμα του 1982, όπου στο άρθρο 102 υπάρχει αναφορά ότι **«η Τουρκική Δημοκρατία είναι προσκολλημένη στον Ατατουρκικό Εθνικισμό»**. Ενισχύεται το στρατιωτικό κατεστημένο του συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας, το οποίο θεσμοθετήθηκε με το άρθρο 111 του συντάγματος του 1961 και αναθεωρήθηκε και αναβαθμίστηκε με το σύνταγμα , άρθρο 118, του 1982 (χουντικό). Από το 1971 οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές για τις κυβερνήσεις και στις συνεδριάσεις του μετέχουν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο γενικός Επιτελάρχης, που είναι ιεραρχημένος μετά τον πρωθυπουργό, ο Πρωθυπουργός, οι Υπουργοί Εσωτερικών και Εξωτερικών, ο Γενικός διευθυντής Ασφάλειας, ο

υπαρχηγός του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας, οι αρχηγοί των τριών όπλων και οι αρχηγοί της Στρατοχωροφυλακής και της Εθνικής Οργάνωσης Πληροφοριών (MIT). Την ευθύνη για τις αποφάσεις τις έχουν οι πολιτικοί, ενώ οι στρατιωτικοί απαλλάσσονται. Ένας από τους πιο σημαντικούς νόμους που θέσπισε η τουρκική χούντα ήταν αυτός της, 6/9/1986, σύμφωνα με τον οποίο δεν γίνονται σεβαστά τα σύνορα γειτονικών χωρών όταν το τουρκικό κράτος πρόκειται να προστατευθεί από τρομοκράτες, σ' αυτήν την περίπτωση δεν είναι αναγκαία η συμφωνία με την ενδιαφερόμενη γειτονική χώρα, ενώ προωθήθηκε και νόμος ο οποίος αφορούσε **«τα δικαιώματα των μουσουλμάνων Τούρκων και την υπεράσπισή τους στο βαλκανικό κυρίως χώρο»**. Αυτήν την περίοδο, τόσο η αυθεντική στρατιωτική διακυβέρνηση, όσο και η συγκαλυμμένη υπό τον Ozal, έδωσε προτεραιότητα στην αναβάθμιση της στρατηγικής θέσης της Τουρκίας, προωθώντας τα συμφέροντά της. Γεγονός που εξυπηρέτησε και το ΝΑΤΟ και ειδικότερα τις ΗΠΑ, όσο και την ΕΣΣΔ, που έβλεπαν ότι η ανεξάρτητη τουρκική πολιτική, δεν έθιγε τα δικά τους συμφέροντα στην περιοχή

Η ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ

Η περίοδος από το 1983 έως το 1987, όταν επανεξελέγη ο Ozal θα μπορούσε να θεωρηθεί τεταμένη για τις ελλαδοτουρκικές σχέσεις με αναφορές, χαρακτηρισμούς ακόμη και δηλώσεις υψηλού επιπέδου που αναφερόταν στην πολιτική που ασκούσαν από τις δύο κυβερνήσεις.

Το Μάρτιο του 1987, πραγματοποιείται η έξοδος στο Αιγαίο του τουρκικού ωκεανογραφικού πλοίου Sismik, το οποίο θα προέβανε σε έρευνες για πετρέλαιο, πράξη που έχει ως αποτέλεσμα να κινητοποιηθούν οι ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις, ενώ η Τουρκία κινητοποιεί τις μονάδες της 1ης Στρατιάς στην ανατολική Θράκη και της 4ης στα παράλια της Μικράς Ασίας που βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα επάνδρωσης. Ο τούρκος πρωθυπουργός T.Ozal προειδοποιεί **«η Τουρκία είναι πολύ αποφασισμένη στο Αιγαίο και η Ελλάδα πρέπει να είναι προσεκτική»**. Ο Ozal ακολούθησε την πολιτική του ηγέτη του στρατιωτικού πραξικοπήματος K. Evren και το Φεβρουάριο του 1987 αμφισβήτησε το δικαίωμα της Ελλάδας να κάνει έρευνες για πετρέλαιο στο Αιγαίο, που υλοποιήθηκε με την έξοδο του Sismik στο Αιγαίο. Τελικά στις 27/3/1987 ο πρωθυπουργός της Τουρκίας ανακοίνωνε στο αμερικανικό τηλεοπτικό δίκτυο CBS ότι **«αυτή η κρίση έληξε εξαιτίας του ΝΑΤΟ, η κρίση σταμάτησε, μια και οι δυο μας είμαστε μέλη του ΝΑΤΟ»**.

Μετά την ελληνοτουρκική κρίση στο Αιγαίο, η τουρκική πολιτική κινητοποιούσε τις μουσουλμανικές μειονότητες, για να έχει αντίβαρο στις συνομιλίες. Έτσι ο τουρκικός τύπος δημοσίευσε ότι οι μουσουλμάνοι στη Δυτική Θράκη καταπιέζονται. Οι δηλώσεις αυτές γίνονταν από τον πρόεδρο του Συλλόγου Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης του Ααχεν Δ.Γερμανίας Ali Ayazmalı. Ο Ayazmalı μιλούσε **«για την εξαφάνιση της τουρκικής μειονότητας και πως για τον σκοπό αυτόν υπάρχουν συνεχείς πιέσεις»**. Γινόταν δηλώσεις για Τούρκους στη Δυτική Θράκη και δημοσιεύματα του τουρκικού τύπου ανέφεραν ότι **«οι κάτοικοι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης είναι καθαρόαιμοι Τούρκοι»**. Άλλα δημοσιεύματα ανέφεραν πως **«με τον ερχομό του Παπανδρέου στην εξουσία αυξήθηκαν οι πιέσεις εναντίον των ομοεθνών μας. Στόχος, είναι η υλοποίηση του σχεδίου για εξαφάνιση. Εδώ φαίνεται η εφαρμογή των αναλλοίωτων πολιτικών του Ελληνισμού»**. (55)

Ο ηγέτης των τουρκοκυπρίων R. Denctas δηλώνει ότι *«το Κυπριακό πρόβλημα καρκινοβατεί εξαιτίας της συντηρητικής πολιτικής που ακολουθεί η Τουρκία και παρά τα 13 χρόνια που πέρασαν , ενώ έχει κατανήσει γάγγραινα λόγω της υποστήριξης που παρέχεται στην ελληνική πλευρά από ΗΠΑ , Σοβιετική Ένωση και Ευρωπαϊκή Κοινότητα , η Ελλάδα χάνοντας κάθε τιμότητα και αξιοπρέπεια ασκεί μεγαλύτερη πίεση επί των Μουσουλμάνων - Τούρκων της Δυτικής Θράκης , αρχίζοντας να ομοιάζει την Βουλγαρία. Αν η Τουρκία δεν πάρει πιο δραστικά μέτρα για το Κυπριακό ,θα αυξηθούν οι πιέσεις επί των Μουσουλμάνων - Τούρκων της Δυτικής Θράκης».* (56) Ως αποτελέσματα αυτού του κλίματος ,ήταν τα επεισόδια στην Κομοτηνή, την παραμονή της συνάντησης του Έλληνα και του Τούρκου πρωθυπουργού στο Davos της Ελβετίας (29/11/1988) και οι φράσεις για τη *«μεταβολή της τουρκικής δίκαιης και φιλειρηνικής πολιτικής έναντι της Ελλάδας και την αποδοχή πιο δυναμικής εξωτερικής πολιτικής»* ,μια πολιτική *«που πρέπει να υιοθετηθεί από την Τουρκία , αφού η Μεγάλη Ιδέα παραμένει στους Έλληνες».*

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ (1988)

Από το φθινόπωρο του 1987 ο τουρκικός τύπος έγραφε ότι *«είχε αρχίσει να φαίνεται ένα κύμα Δυτικοθρακιωτών προς την Τουρκία , οι οποίοι περνώντας τον Έβρο ζητούσαν πολιτικό άσυλο στην Τουρκία».*

«Οι Σύλλογοι Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης» διεθνοποιούσαν το θέμα των μουσουλμάνων ήρθαν σε επαφή με προσωπικότητες της Ευρωβουλής, όπως ο Αυστριακός Peter Levgrecht , προωθώντας το θέμα των *«καταπίεσεων των Τούρκων της Δυτικής Θράκης στην επιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα».* Οι Σύλλογοι αλληλοβοήθειας Δυτικής Γερμανίας σε ανακοινωθέν δια του προέδρου της κοινής επιτροπής που είχε δημιουργηθεί Cefer Alioglu επισήμανε πως *«πλέον είναι αδύνατο να υπομένει κανείς την ελληνική καταπίεση και τα δεινά»* ,ενώ ο γενικός γραμματέας του Συλλόγου της Βεσφαλίας Fezullah Hasan , τόνισε τις *«ανεξήγητες καταπίεσεις που ασκούνται στη μειονότητα».* Η επιτροπή κατέληξε αναφέρθηκε *«στην ελληνική αφομοιωτική πολιτική που ασκείται»*, ακόμη και στο γεγονός ότι *«δεν δίνονται άδειες οικοδομής και διόρθωσης και ότι καταπατούνται οι τουρκικές εκτάσεις».*

Στις αρχές του 1988 στις 8 Ιανουαρίου κοινοποιείται η απόφαση του Αρείου Πάγου σχετικά με τις μειονοτικές Ενώσεις Κομοτηνής και Ξάνθης , οι οποίες από εδώ και πέρα δεν θα μπορούν να φέρουν την επωνυμία «τουρκικές». Όπως έχει αναφερθεί , το 1983 , ο τότε νομάρχης Ροδόπης Α. Παπαδήμος υπέβαλε αίτηση στο μονομελές Πρωτοδικείο Ροδόπης , για απαγόρευση χρήσης του συγκεκριμένου όρου. Το μονομελές πρωτοδικείο με την αρ.αποφ.206/29 Νοεμβρίου 1983 απόφαση του, έκανε δεκτή την αίτηση και απαγόρευσε τη χρήση των λέξεων τουρκική ή τουρκικών και ο δικαστικός επιμελητής εκτελώντας την αρ.αποφ.2271/2 Δεκεμβρίου 1983 απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου προέβη στην αφαίρεση των πινακίδων του σωματείου. Με αίτηση του ο νομάρχης Ροδόπης , το Νοέμβριο του 1983 (Κομοτηνή 25/11/1983) , ζητούσε τη οριστική διάλυση του σωματείου πρωτοδικείο της Κομοτηνής, για τη λήψη προσωρινών μέτρων κατά της *«Ένωσης Τούρκων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης»* . *Συγκεκριμένα έδινε εντολή στο δικηγόρο του*

Δημοσίου Νικόλαο Γιαγκίνη «να ενεργήσει αμέσως τα νόμιμα προς τον σκοπό τας παρανόμως λειτουργούντα στην Κομοτηνή σωματεία «Ένωσις Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής» και «Ένωσις Τούρκων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης» παύσουν να λειτουργούν και κατεβάσουν τις πινακίδες των επωνυμιών των».

Η αίτηση υποβλήθηκε στις 16/1/1984 και έγινε δεκτή από το πολυμελές πρωτοδικείο Κομοτηνής με την αρ.299/84 απόφαση του .Με την αρ.300/84 απόφαση , διέλυσε το σωματείο με το σκεπτικό ότι *«οι όροι Τούρκος και Τουρκικός δε χαρακτηρίζουν απλώς αλλοεθνείς ή αλλόθρησκους ή αλλόγλωσσους, αλλά προπάντων ξένους υπηκόους»* και επόμενα *«το εν λόγω σωματείο με καταστατικόν περιέχον διατάξεις υπό των ανωτέρω διατυπώσεων και αι οποίαι δεν ετροποποιήθησαν εις εκπλήρωσιν νομοθετικής επιταγής απέβη πλέον παράνομο και έρχεται εις αντίθεσιν με την δημόσιαν τάξιν»* . Και για τις δύο αποφάσεις ασκήθηκαν εφέσεις στο εφετείο Θράκης ,από τις ενδιαφερόμενες ενώσεις , αλλά απορρίφθηκαν (αρ.αποφ.159/1986) .Η επωνυμία του συλλόγου κρίθηκε τελεσίδικα με την 1730/1987 απόφαση του δ' πολιτικού τμήματος του Αρείου Πάγου , με την οποία απορρίφθηκε και η από 2 Οκτωβρίου 1986 αίτηση αναίρεσης του σωματείου *«Ένωσις Τούρκων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης»* κατά της υπ. αριθμ 159/1986 απόφασης του εφετείου Θράκης, όπου εκεί τονιζόταν ότι *«οι ημεδαποί -ομογενείς ή μη ομόθρησκοι ή αλλόθρησκοι ομόγλωσσοι ή αλλόγλωσσοι καθ'οιονδήποτε τρόπον αποκήσαντες την ελληνικήν ιθαγένειαν (δια γεννήσεως , νομιμοποιήσεως , γάμου, πολιτογραφήσεως κλπ) αποκαλούνται Έλληνες και μόνον Έλληνες ο όρος δε «Τούρκος» «τουρκικός» δεν υποδηλώνει τον Έλληνα πολίτη»* .Παρακάτω αναφερόταν ότι *«αντίθεση προς τη δημόσια τάξη συνιστά και η περίπτωση κατά την οποίαν η χρησιμοποίηση λέξεων στο κατασταστικό ενός σωματείου μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση ως προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Με τις φράσεις που επαναλαμβάνονται στα άρθρα του κατασταστικού «τούρκοι διδάσκαλοι», Τούρκοι μαθηταί», «τουρκικά σχολεία» δίδεται η εντύπωση ότι στην ελληνική επικράτεια υπάρχουν και λειτουργούν «τουρκικά σχολεία» ενώ στην πραγματικότητα λειτουργούν μόνο ελληνικά και επί πλέον πρόκειται για ενώσεις προσώπων ξένης και μάλιστα τουρκικής υπηκοότητας , ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για ενώσεις προσώπων ελληνικής υπηκοότητας , μουσουλμάνων στο θρήσκευμα»*. (Βλ. Παράρτημα) Παράλληλα και η από 24-12-1986 αίτηση αίρεσης της *«Ένωσις Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής»* η οποία στρεφόταν κατά της υπ' αριθμ. 158/1986 απόφασης του εφετείου Θράκης απορρίφθηκε με την υπ. αριθμ. 1729/1987 απόφαση του Δ' πολιτικού τμήματος του Αρείου Πάγου. (Βλ. Παράρτημα)

Στην απόφαση του Αρείου Πάγου , αντέδρασε ο τουρκικός τύπος ,ενώ στα μέσα Ιανουαρίου είχε αρχίσει να φημολογείται ο κοινός αγώνας στη Θράκη ενάντια στην απόφαση , της προσφυγής στο διεθνές δικαστήριο για τα ανθρώπινα δικαιώματα , ενώ είχαν αρχίσει και οι δηλώσεις διαμαρτυρίας από μουσουλμάνους προέδρους κοινοτήτων Στην Τουρκία πολλοί σύλλογοι ζητούσαν να κάνουν πορείες στην Κωνσταντινούπολη για να διαμαρτυρηθούν εναντίον της Ελλάδος ,αλλά ο Τ. Ozal , προ της ελληνοτουρκικής συνάντησης σε επίπεδο πρωθυπουργών στο Νταβός τις απαγόρευσε

Στη Θράκη , η μειονοτική εφημερίδα İleri (Εμπρός, 8/1/1988) της Κομοτηνής , δημοσιεύει κείμενο που ωθεί τους μουσουλμάνους να αντιδράσουν, δυναμικά , στην απόφαση του δικαστηρίου . *«Ε Τούρκε νέε ξύπνα και κυριάρχησε τον εαυτό σου. Σήμερα αν σωπάσεις έναντι αυτής της*

απόφασης και αδιαφορήσεις αύριο ίσως χαθεί και η ταυτότητά σου .Εμείς από μέσα μας φωνάζουμε. Ζήτω ο τουρκισμός της Δυτικής Θράκης. Δεν θα πεθάνει ο τουρκισμός της Δυτικής Θράκης». Στην έκδοση της 11/1/1988 η İleri επισημαίνει «η Ελλάδα παίρνοντας παράδειγμα την Βουλγαρία καταπιέζει τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης , και κάνει διαχωρισμό και φυλετική πολιτική».

Η εφημερίδα Akin (Επιδρομή) της Κομοτηνής , η οποία εκδιδόταν από τον τέως βουλευτή Hasan Hatiroglou έγραφε στις αρχές του 1988 :«δεν αναγνωρίζουμε σε κανέναν το δικαίωμα να συζητήσουμε για την εθνική μας , θρησκευτική ρίζα της κοινωνίας μας...Η μειονότητά μας , τουρκική -μουσουλμανική γεννήθηκε και με αυτό το υψηλό ιδανικό θα πεθάνει» . (57)Στις 23-11-1988 η ίδια εφημερίδα γράφει πως «κάθε μουσουλμάνος στη Θράκη είναι και ένας Κεμάλ Αττατούρκο Θεός έβαλε τη σφραγίδα του τουρκισμού στο μέτωπό μας , είμαστε οι απόγονοι του Αττίλα και του Ογγούζ Χαν. Ήμουν ένα κυρίαρχο έθνος πριν εβδομήντα χρόνια ...έγινα μειονότητα ..δεν ξεχνώ την τουρκικότητά μου.. είμαι Τούρκος. Και σαν Τούρκος διαλαλώ τον τουρκισμό μου». (58)

Στην εφημερίδα Trakianin Sesi (Φωνή της Θράκης) τονιζόταν ότι «οι εκφράσεις τουρκικός - τουρκική , που απαγορεύτηκαν , είναι προϊόντα αλλεργίας και φόβου». (59)

Ο Μουφτής Ξάνθης Mustafa Hilmi σε μήνυμά του στις 10/1/1988 ανέφερε πως «λυπάμαι εξαιτίας του Α. Παπανδρέου και της Ελλάδας, που παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στο πεδίο των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Πρέπει να το γνωρίζουν όλοι ότι στη Δυτική Θράκη υπάρχει μια τουρκική κοινότητα και η οποία θα παραμείνει τουρκική στο διηνεκές. Το μεγαλύτερο ακόμη δικαστήριο δεν δικαιούται να αλλάξει την εθνικότητα ενός λαού. Και τούτο γιατί η σκέψη , η συνείδηση και η πίστη δεν γνωρίζουν σύνορα και δεν αιχμαλωτίζονται ποτέ».

Στις 25/1/1988 ο εκδότης της εφημερίδας Trakianin Sesi Dede Abdulahallim δημοσιεύει πρόσκληση μέσω της εφημερίδας του για διοργάνωση πορεία διαμαρτυρίας στις 26/1/1988: «Ε Τούρκε της μειονότητας .Γιατί είσαι δυστυχισμένος ;Γιατί δεν εργάζεσαι ;φώναξε την τουρκότητά σου προς αυτούς που σου την αρνούνται.. Απέδειξε ότι είσαι Τούρκος .Για να το αποδείξεις , να συμμετάσχεις στην πορεία με τη γυναίκα σου και τα παιδιά σου. Είναι η τελευταία σου ευκαιρία. Αν δεν συμμετάσχεις στην πορεία που θα ξεκινήσει μπροστά από το Γενί Τζαμί Κομοτηνής στις 26/1/1988 , από μόνος σου θα έχεις προκαλέσει και τις μελλοντικές καταστροφές που θα σου έλθουν». (60)

Ταυτόχρονα , στη μουφτεία της Ξάνθης είχε αποφασιστεί συγκέντρωση διαμαρτυρίας στην Κομοτηνή παραμονή της συνάντησης των πρωθυπουργών Ελλάδας και Τουρκίας, στο Davos. Η απόφαση που είχε ληφθεί από την «Ανώτατη μειονοτική επιτροπή της τουρκικής μουσουλμανικής μειονότητας» και στόχος της ήταν «να γνωστοποιηθεί στις εγγυήτριες δυνάμεις που υπέγραψαν στην Λωζάννη , η απόφαση του Αρείου Πάγου που αρνείται την τουρκότητα της μειονότητας. Να γίνει παράσταση στους διεθνείς οργανισμούς και να καταδικαστεί η Ελλάδα,που θέλει να εξαλείψει την τουρκότητα της μειονότητας. Να γίνει γνωστή προς τις Ισλαμικές χώρες, Οργανισμούς η σοβινιστική αυτή απόφαση που σήμερα στοχεύει την εθνικότητα και αύριο θα στοχεύει την θρησκεία της μειονότητας. Να πραγματοποιηθεί πορεία

διαμαρτυρίας στις 29/1/1988 στην Κομοτηνή , μετά τη μεσημβρινή προσευχή. Όλα τα μουσουλμανόπαιδα να απέχουν από τα μαθήματά τους στις 1-3/2/1988».

Στις 28 /1/988 δημοσιεύεται μήνυμα των ιεροκρητύκων προς τους πιστούς , με το οποίο ,«καλούνται όλοι οι πιστοί της μειονότητας στην πορεία διαμαρτυρίας καθώς αυτή θα ξεχυθεί σαν χείμαρρος και θα σαρώσει σαν άνεμος από τον Έβρο μέχρι το Νέστο» .(61)Η ανακοίνωση της γενικής συνέλευσης των μελών της «Ένωσης Τούρκων Δασκάλων» ανέφερε ότι «καταδικάζουμε την απόφαση του Αρείου Πάγου που με το αιτιολογικό ότι δεν υπάρχουν Τούρκοι στην Ελλάδα , επιβεβαίωσε , παρά τις διεθνείς συνθήκες την απόφαση του εφετείου Θράκης , για το κλείσιμο της ένωσης Τούρκων δασκάλων , επειδή φέρει την επωνυμία «Τούρκων» , παρά την ύπαρξη της ένωσης αυτής επί πενήντα χρόνια , και καλούμε όλον τον κόσμο σε διεθνές επίπεδο να αγωνισθεί απέναντι σ' αυτήν την φυλετική διάκριση».

Στον μειονοτικό τύπο είχαν κυριαρχήσει συνθήματα ,όπως το «Προχωρήστε», το οποίο ανέφερε:

«όχι στη σκέψη που σήμερα αρνείται την εθνικότητα και αύριο τη θρησκεία μας, όχι στο σύστημα που ενώ στη Λωζάνη αποδέχθηκε και έδωσε υπόσχεση για την ύπαρξη και συνέχιση της ύπαρξης της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης, σήμερα θέλει να γλιτώσει από αυτήν με χίλιους δύο τρόπους, όχι στις παρεμβάσεις που επιχειρούνται στην ιστορία, εθνικότητα και παιδεία μας.Τούρκοι γεννηθήκαμε, Τούρκοι θα πεθάνουμε. Δεν αναγνωρίζουμε το δικαίωμα σε κανέναν να αμφισβητήσει την τουρκότητά μας. Εμείς είμαστε εμείς, είμαστε Τούρκοι.Απευθυνόμαστε σε όλους αυτούς , στον κάθε Τούρκο , που φέρει το τουρκικό αίμα, που κτυπά η καρδιά του τουρκικά και που ζει στην ψυχή του τον τουρκισμό και τους λέμε: Προχωρήστε.

»Σας καλούμε να πείτε όχι στο σύστημα που μας έχει αποδυναμώσει οικονομικά , που οδήγησε τους επιστήμονές μας στην πείνα εξαιτίας της μη αναγνώρισης των πτυχίων τους και τέλος που αμφισβητεί την εθνική μας ύπαρξη. Δεν απορρίπτονται τα δίκαιά μας που απορρέουν από τη Λωζάνη. Δε θα πεθάνει η Δημοκρατία στη Δυτική Θράκη. Η εθνικότητά μας είναι τουρκική , το θρήσκευμά μας είναι το Ισλάμ. Ξύπνα πλέον κάτοικε της πόλης ,του χωριού. Δεν μπορούν να εξαφανισθούν οι Τούρκοι στη Δυτική Θράκη». (62)

Για την πορεία που προγραμμάτισαν οι μουσουλμανικές ενώσεις και σωματεία , εκδόθηκε απαγορευτική απόφαση της αστυνομίας η οποία ανέφερε τα εξής:

«έχοντας υπόψη τις υπάρχουσες βάσιμες και ανακριβείς πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες την Παρασκευή 29/1/1988 και ώρα 13.30 μεγάλος αριθμός μουσουλμάνων κατοίκων Κομοτηνής και γειτονικών περιοχών πρόκειται να συγκεντρωθούν σε τέμενος της ενταύθα πλατείας Αρχ. Χρυσάνθου και στη συνέχεια να πραγματοποιήσουν πορεία διαμαρτυρίας στους κεντρικούς δρόμους της

Κομοτηνής με κατάληψη του Νομαρχιακού καταστήματος, τις επίσης βάσιμες και ακριβείς πληροφορίες ότι τυχόν πραγματοποίηση των ανωτέρω εκδηλώσεων θα προκαλέσει τους αντιφρονούντες κατοίκους της πόλης με αποτέλεσμα να απειληθούν σοβαρά επεισόδια με απρόβλεπτες συνέπειες , για την δημόσια τάξη και ασφάλεια της περιοχής, απαγορεύουμε κάθε δημόσια στατική ή κινούμενη πορεία σε οποιονδήποτε υπαίθριο χώρο της πόλης της Κομοτηνής»

Παρά όμως την αστυνομική απαγόρευση μεγάλο πλήθος συγκεντρώθηκε έξω από τα γραφεία του βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας Mehmet Muftioglu , αλλά με την κινητοποίηση της αστυνομίας και μπροστά στο αδιέξοδο , η ηγεσία των μουσουλμάνων κάλεσε τους παρευρισκόμενους να διαλυθούν , γεγονός που έγινε μετά την υπαίθρια προσευχή με τη δικαιολογία ότι η αστυνομία την είχε απαγορέψει. Η κοινή ανακοίνωση των μειονοτήτων , όπως αυτή εμφανίστηκε στην πορεία της Κομοτηνής την 29/1/1988 έχει ως εξής.

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ -ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ

«Με τη σημερινή νόμιμη και ειρηνική πορεία μας θέλουμε να διατρανώσουμε τα ακόλουθα:1.Αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ατόμου είναι να έχει μια θρησκεία και να ανήκει σε μια εθνότητα.2.Εμείς οι Τούρκοι -μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης ,με την σημερινή μας πορεία δεν στρεφόμαστε εναντίον των Ελλήνων χριστιανών της Ελλάδος και πολύ περισσότερο αυτών της περιοχής μας. 3.Εμείς οι Τούρκοι -μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης αναγνωρίζουμε ανεπιφύλακτα σε όλους το πανανθρώπινο δικαίωμα να ανήκουν σε μια εθνότητα , και να αισθάνονται υπερήφανοι γι' αυτό. 4.Εμείς οι Τούρκοι -μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης σεβόμαστε όλους τους Έλληνες και θεωρούμε φυσικό να είναι περήφανοι για την καταγωγή τους.5.Εμείς οι Τούρκοι -μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης την σχέση μεταξύ ατόμων διαφορετικής εθνότητας δεν την βλέπουμε μέσα από οποιαδήποτε σωβινιστική σκοπιά. Την βλέπουμε μέσα από το πρίσμα της αγάπης , της κατανόησης και του αλληλοσεβασμού Με τις παραπάνω σκέψεις εμείς - οι Τούρκοι -μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης ζητούμε να μη κλείσουν τα σωματεία μας που αναγνωρίστηκαν με δικαστικές αποφάσεις και λειτουργούν νόμιμα εδώ και 60 χρόνια , επειδή στην επωνυμία τους υπάρχει η λέξη «τουρκική-τουρκικός».Να αναγνωρισθεί η μόνη πραγματικότητα, ότι η μειονότητα που βρίσκεται στη Δυτική Θράκη και η οποία στηρίζεται στη συνθήκη της Λωζάνης είναι τουρκική -μουσουλμανική , και αποτελείται από μέλη , μουσουλμάνους το θρήσκευμα και Τούρκους στην καταγωγή , Έλληνες πολίτες». (63)

Το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών σε ανακοίνωση του τόνιζε ότι *«τα γεγονότα τα αντιμετωπίσαμε με στεναχώρια και αγωνία»,* ενώ ο τούρκος πρωθυπουργός δήλωνε πως *«τα γεγονότα είναι προβοκάτσια αυτών που δεν θέλουν την συνάντηση Ελλήνων και Τούρκων».*

(64) Αλλά και η τουρκική αντιπολίτευση κινούταν στο ίδιο κλίμα. Ο S. Demirel δήλωνε ότι **«το σημαντικό πρόβλημα που δεν πρέπει να περάσει στο ράφι, είναι το πρόβλημα της Δυτικής Θράκης. Η Τουρκία πρέπει να δώσει την κατάλληλη απάντηση στο εγγύς μέλλον»**. Ο A. Turkes ισχυρίσθηκε ότι **«οι Έλληνες προσπαθούν να μετατρέψουν τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης σε Έλληνες μουσουλμάνους»**, ο πρώην υπουργός Άμυνας E. Isik επισήμανε ότι **«πολλοί ήταν αυτοί που δάρθηκαν, γιατί θέλησαν να εκφράσουν τον πόνο τους για την άρνηση της 600χρονης ύπαρξής τους»**, ενώ ο B. Ecevit **«αναφέρθηκε στις πιέσεις που ασκούνται τη μειονότητα»**. Και ο R. Dentas δήλωσε ότι **«τα γεγονότα της Κομοτηνής είναι δημιουργήματα των Ελλήνων που ακολουθούν τον πατροπαράδοτο τρόπο εξαφάνισης του τουρκισμού από τη Δυτική Θράκη»**.

Στη συζήτηση που έγινε στις 12/2/1988 στην Τουρκική βουλή για τα γεγονότα της Κομοτηνής ο εκπρόσωπος του Κόμματος του Ορθού δρόμου δήλωσε ότι, **«πρέπει να επισημάνουμε στην Ελλάδα ότι και η Τουρκία μπορεί να καταπατήσει τη συνθήκη της Λωζάνης, οπότε για τα αποτελέσματα θα ευθύνεται η Ελλάδα»**. Ο Υπουργός εξωτερικών Mesut Yilmaz σε ομιλία του ενώπιον της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης δηλώνει ότι **«σκοπός είναι η μη αναγνώριση της ύπαρξης της μουσουλμανικής -τουρκικής μειονότητας στην Δυτική Θράκη ... η Τουρκική Κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να υπερασπισθεί τα δικαιώματα των ομοεθνών μας στην Ελλάδα κατά τον πιο δραστήριο τρόπο»**. Ο S. Demirel αφού κατηγόρησε την κυβέρνηση για ανεκτικότητα είπε ότι **«έχουμε προβλήματα με την Ελλάδα, η οποία δεν αναγνωρίζει στη Δυτική Θράκη την τουρκική μειονότητα»**. (65) Ο Τούρκος κυβερνητικός εκπρόσωπος İmal Batu δύο μήνες μετά και αφού έχει προηγηθεί η ελληνοτουρκική συνάντηση κορυφής στο Νταβός, συμπληρώνει ότι **«η Τουρκία αφήνει εκκρεμές το θέμα της Δυτικής Θράκης»**.

Ο τουρκικός τύπος, αμέσως μετά τα επεισόδια, έγραψε: **«εμποδίστηκαν οι μουσουλμάνοι των άλλων πόλεων να μεταβούν στην Κομοτηνή και ότι εμποδίστηκε η μεσημβρινή προσευχή στα τέμενη, δεν δόθηκε άδεια στον Μουφή Ξάνθης να μεταβεί στο τέμενος, ότι συνελήφθησαν είκοσι άτομα, πως δάρθηκε ο ανταποκριτής της Milliyet A. Dede μουσουλμάνοι ανηλεώς από την Αστυνομία, πως υπήρξε διαμάχη μεταξύ της τουρκικής μειονότητας και ελληνικών αρχών και ότι η Κομοτηνή κηρύχθηκε ως πόλη σε έκτατη ανάγκη»**. (66)

Ακόμη μετέδιδε πληροφορίες για τραυματίες, και παρουσίασε τις απόψεις του **«Συλλόγου Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»** Mustafa Rumelili, που εδρεύει στην Κωνσταντινούπολη, ο οποίος τόνιζε ότι **«σε περίπτωση έναρξης οποιουδήποτε ένοπλου αγώνα στη Δυτική Θράκη δε θα αρκέσει μόνο η βοήθεια των σωματείων, αλλά πρέπει να βρεθούν άλλοι πόροι και δυνατότητες»**. Για ένοπλο αγώνα στη Θράκη μίλησαν ακόμη ο τέως βουλευτής, Hasan Hatiroglu και İsmail Rodoplu εκδότης της εφημερίδας Gercek.

Ο ελληνικός τύπος θα γράψει για τα γεγονότα: **«προβοκάτσια, επεισόδια στην Κομοτηνή προκαλούν τα γεράκια της Άγκυρας, νάρκη στο Νταβός, απόπειρα να ματαιωθεί η σημερινή συνάντηση των δύο πρωθυπουργών»**. (67) **«Νάρκη Οζάλ στη σημερινή συνάντηση. Η Άγκυρα σε επεισόδια στην Κομοτηνή, συγκέντρωση διαμαρτυρίας στην Κομοτηνή παραμονή του Νταβός, προκάτ από την Άγκυρα τα επεισόδια τα επεισόδια»**. (68)

«Φαντάζει λοιπόν μόνο σαν πρόφαση ο ισχυρισμός ότι οι διαδηλώσεις έγιναν επειδή ο Άρειος Πάγος αποφάσισε να αντικατασταθεί ο τίτλος «τουρκικός» από τον τίτλο «μουσουλμανικός» στα διάφορα έγγραφα των μουσουλμάνων της περιοχής» .(69)

Ο τοπικός ελληνόφωνος τύπος της Κομοτηνής έγραψε ότι «επρόκειτο περί ξεσηκωμού του εξτρεμιστικού στοιχείου , που το κυριαρχούσαν σωβινιστικές τάσεις , ακραίος θρησκευτικός φανατισμός και αβυσσαλέο ανθελληνικό μίσος. Οι κινητοποιθέντες επέδειξαν ορμητικότητα επαναστάτη , πειθαρχία στρατιώτη , μεθοδικότητα στασιαστή , συνωμοτικότητα κινηματία και φανατισμό ιεραπόστολου». (70)

Ο μειονοτικός τύπος με τη σειρά του θα παραθέσει τα γεγονότα με τραγικές εικόνες : «μια μειονότητα, ε διαβάτη φωνάζει σαν μια φωνή για την εθνική της ταυτότητα και τaráσσει εξαιτίας του τουρκισμού της τον ουρανό...η πορεία ήταν το αποτέλεσμα των χρόνιων καταπίεσεων και όχι προβοκάτσια για το Νταβός» .(71)

«Η μειονότητα μεγαλούργησε φώναξε , δάρθηκε , κτυπήθηκε , βομβαρδίστηκε έχυσε το αίμα της , έδειξε τη δύναμή της και απέδειξε για πρώτη φορά στην ιστορία της ότι μπορεί να πάρει στα χέρια της την τύχη της» . (72) «Η μειονότητα στις 29.1.1988 φώναξε δυνατά προς τον κόσμο την επιθυμία της να ζήσει ανθρώπινα σε όλη της τη ζωή διατηρώντας την τουρκικότητά της και το Ισλάμ» .(73)

Η εφημερίδα Akin που εκπροσωπούσε την εθνικιστική κεμαλική πτέρυγα των μειονοτήτων έγραφε για τα γεγονότα στην πορεία και το σύνθημα «είμαστε Τούρκοι Μουσουλμάνοι» . (74) Η εφημερίδα Yanki -Ηχώ προσπαθούσε να αναιρέσει τον όρο προβοκάτσια και τόνιζε ότι «ο όρος δεν μπορεί να αποδοθεί στη μειονότητα αφού αυτή διαμαρτυρήθηκε για τις χρόνιες πιέσεις που δεχόταν». (75)

Το θρησκευτικού περιεχομένου περιοδικό Hakka Davet -(Πρόσκληση Δικαίου), αναφέρθηκε στην απαγόρευση της προσευχής και στην συμμετοχή πλήθους πιστών στην πορεία καταλήγοντας «αυτή η μεγάλη επιτυχία θα γραφεί με χρυσά γράμματα στην ιστορία μας» . (76)

Ως αντίμετρα στην πολιτική καταστολής των μουσουλμανικών κινητοποιήσεων αποφασίσθηκε αποχή των μουσουλμάνων μαθητών από τα σχολεία την 1η 2η και 3η Φεβρουαρίου ενώ έγινε αποστολή διαμαρτυρίας προς τους πρεσβευτές των αραβικών χωρών και τους διεθνείς οργανισμούς ενώ έγινε ενημέρωση των Τούρκων και Αράβων δημοσιογράφων στην-Αθήνα Στη Δυτική Γερμανία ,έγινε διαδήλωση στις 20 Φεβρουαρίου , από τους «Συλλόγους Τούρκων Δυτικής Θράκης» με επίκεντρο το ελληνικό προξενείο της Φρακφούρτης , όπου οι συγκεντρωμένοι φώναξαν «Τούρκοι γεννηθήκαμε, Τούρκοι θα πεθάνουμε» και «Ένωση της Δυτικής Θράκης με την Τουρκία». (77)

Από την άλλη μεριά , και οι χριστιανοί κάτοικοι της Θράκης αντέδρασαν στις ενέργειες των μουσουλμάνων .Διάφορες οργανώσεις κυκλοφόρησαν προκηρύξεις οι οποίες ανέφεραν: «καμιά σκοπιμότητα δεν θα μας εμποδίσει να οργανώσουμε τον πληθυσμό, να οπλίσουμε ιδεολογικά και μορφωτικά και τον τελευταίο κάτοικο της Θράκης ...γιατί αν οι αρχές υπακούοντας σε κάποιες γενικότερες και σεβαστές σκοπιμότητες της εξωτερικής μας πολιτικής αδράνησαν , ο λαός της Κομοτηνής θα δώσει σύσσωμος μια δυναμική απάντηση στα ανθελληνικά στοιχεία της μουσουλμανικής μειονότητας». (78)

**Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ
ΣΤΟ DAVOS ΤΗΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ**

Ήδη , από το Δεκέμβριο του 1987 , ερχόταν τα πρώτα μηνύματα για την νέα περίοδο φιλίας της Ελλάδας και της Τουρκίας. Η μη αναφορά του Τ. Ozal κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας, στα προβλήματα που δημιουργεί η Ελλάδα και το συγχαρητήριο τηλεγράφημα του Έλληνα πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου για την επανεκλογή του Τούρκου πρωθυπουργού ήταν τα πρώτα δείγματα του νέου κλίματος. Η επιθυμία του Α. Παπανδρέου , να συναντηθεί με τον Τούρκο ομόλογό του και η έκφραση του Τ.Οzal πως **«αρχίζει μια νέα περίοδος κατανόησης και συνεργασίας»**, ήταν τα πρώτα δείγματα , για την νέα περίοδο στις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Η τουρκική κυβέρνηση επιζητούσε στη συνάντηση στο Davos, , την άρση του ελληνικού βέτο για την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα , την ελληνική υπογραφή για το τέταρτο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο ,το οποίο θα ενεργοποιούσε ευρωπαϊκά κονδύλια με προορισμό την Τουρκία, την μη διεθνοποίηση του θέματος της υφαλοκρηπίδας και την εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, που θα ενίσχυε την Τουρκία στην διεθνή κοινή γνώμη. Αξιωματούχοι όμως της τουρκικής κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης ζητούσαν, παράλληλα, από τον πρωθυπουργό Τ.Οzal να μην δοθούν ανταλλάγματα στην Ελλάδα ,αφού **«ήταν μια ρατσιστική χώρα σχετικά με την τουρκική μειονότητα»**.Για την Κύπρο έλεγαν ότι **«η τουρκική πλευρά είναι υπέρ της λύσης των ελληνοτουρκικών διαφορών, χωρίς όμως μια λύση που θα θίγει τα συμφέροντα της τουρκοκυπριακής δημοκρατίας του Βορρά»**.

Η Ελληνική κυβέρνηση , από την πλευρά της ήθελε την άρση του νομοδιατάγματος του 1964 , το οποίο σχετιζόταν με τις απελάσεις και τις περιοσίες της ελληνικής μειονότητας στην Τουρκία ,την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων από την Κύπρο , τη μη παραβίαση του ελληνικού εναέριου χώρου και τη διευθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Διπλωμάτες και πολιτικοί ,όπως ο Έλληνας Υπουργός εξωτερικών Κ. Παπούλιας, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Γ. Ρουμπάτης έλεγαν για την ελληνοτουρκική συνάντηση στο Davos ότι **«βρισκόταν κάτω από τεράστια αμερικανική και Νατοϊκή πίεση , να βρουν ένα τρόπο συμβίωσης χωρίς να δημιουργούν προβλήματα στην νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ και τη Νοτιανατολική Μεσόγειο»**. (79)Το ίδιο δήλωνε και ανώτατος αξιωματούχος του ΝΑΤΟ :**«η συμμαχία είχε ελπίδα πως μια βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων από τη συνάντηση του Νταβός θα επηρέαζε θετικά τα συμφέροντα της συμμαχίας»**. (80)

Στην τουρκική εφημερίδα Milliyet δημοσιεύθηκε ότι οι αρχηγοί των δύο κρατών , συζήτησαν τη συνεργασία στον οικονομικό, εμπορικό και τουριστικό τομέα , την αποφυγή κρίσεων και αντιθέσεων στο Αιγαίο , την έναρξη διαλόγου ή προεργασίας για μεταφορά του θέματος της υφαλοκρηπίδας στο διεθνές δικαστήριο της Χάγης , την άρση του νομοδιατάγματος του 1964, την υπογραφή εκ μέρους της Ελλάδας της τουρκικής αίτησης για πλήρη ένταξη στην ΕΟΚ ,την παρότρυνση των Ελλήνων της Τουρκίας , οι οποίοι ζουν στην Ελλάδα για καταθέσεις και επενδύσεις στην Τουρκία και την αποχώρηση αριθμού στρατευμάτων από την Κύπρο. (81)

Το κοινό ανακοινωθέν που εκδόθηκε μετά τη λήξη των συνομιλιών του Α. Παπανδρέου και του T Ozal είχε ως εξής :

1.Οι πρωθυπουργοί της Ελλάδας και της Τουρκίας συναντήθηκαν στο Νταβός της Ελβετίας στις 30-31 Ιανουαρίου 1988, δύο φορές και συζήτησαν θέματα κοινού ενδιαφέροντος σε μια ατμόσφαιρα κατανόησης και καλής θέλησης.2.Οι πρωθυπουργοί παρατήρησαν ότι συσσωρευμένα προβλήματα που δημιουργήθηκαν με το χρόνο, λόγω διαφορετικών προσεγγίσεων μερικές φορές γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης από ορισμένους κύκλους. Είναι απαραίτητο να μην επιτραπεί αυτό. Συμφώνησαν ότι το κλείσιμο αυτού του χάσματος που υπάρχει ανάμεσα σ' αυτές τις διαφορές , θα απαιτήσει χρόνο και θέληση και σκληρή εργασία.3.Οι πρωθυπουργοί εξέφρασαν τις απόψεις τους για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις , εξετάζοντάς τες από μια ιστορική οπτική γωνία καθώς και την επιδείνωσή τους με το χρόνο. Επίσης ανέπτυξαν τις θέσεις τους για την τελευταία κρίση στο Αιγαίο , που έφερε τις δύο χώρες στο χείλος του πολέμου , εκφράζοντας ταυτόχρονα την αισιοδοξία τους σαν συνέπεια της ανταλλαγής μηνυμάτων μεταξύ τους. ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ότι στο εξής τέτοιες κρίσεις δεν θα έπρεπε να επαναληφθούν και ότι οι δύο πλευρές πρέπει να συγκεντρώσουν τις προσπάθειες τους για την καθιέρωση διαρκών ειρηνικών σχέσεων.4.Οι δύο πρωθυπουργοί συμφώνησαν ότι στις δύο χώρες έχει δημιουργηθεί ακαμψία στη σκέψη σε διάφορα κοινωνικά στρώματα σχετικά με τα υπάρχοντα ζητήματα. Σημείωσαν ότι αυτό συμβαίνει ακόμα και στα εγχειρίδια. Σημείωσαν επίσης με λύπη μερικές πρόσφατες δηλώσεις επισήμων , που δε βοηθούν στη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών.5.Οι δύο πρωθυπουργοί επανέλαβαν τις εκατέρωθεν θέσεις τους σε θέματα διμερούς και περιφερειακού ενδιαφέροντος.6. Παρά ταύτα , υπογράμμισαν επίσης ότι το λιώσιμο των πάγων και μια προσέγγιση μεταξύ των δύο χωρών θα απαιτήσει αποφασιστικότητα , επίμονες προσπάθειες και δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης για την επίτευξη της οποίας τα δύο μέρη θα πρέπει να κινηθούν προς την κατεύθυνση εξεύρεσης κοινού εδάφους , ώστε να δημιουργηθεί κλίμα εύφορο για στέρεες λύσεις.

7.Οι πρωθυπουργοί συμφώνησαν να δημιουργηθούν δύο επιτροπές: Η μία για να εξετάσει τους τομείς συνεργασίας , όπως την οικονομική συνεργασία , μικτές επιχειρήσεις , το εμπόριο , τον τουρισμό , τις επικοινωνίες , τις πολιτιστικές ανταλλαγές και μια άλλη επιτροπή για να καταγράψει τα προβλήματα και να διερευνήσει τις δυνατότητες κλεισίματος του χάσματος και αν προχωρήσει προς την κατεύθυνση οριστικών λύσεων. Η πρόοδος των επιτροπών θα ελέγχεται από τους δύο πρωθυπουργούς. Σε σχέση με αυτό συμφώνησαν να ενθαρρύνουν και να αυξήσουν τις επαφές μεταξύ πολιτικών και στρατιωτικών εκπροσώπων , εκπροσώπων του

Τύπου , επιχειρηματιών , καθώς και την ίδρυση μιας κοινής επιτροπής επιχειρηματιών ή ενός κοινού Εμποροβιομηχανικού Επιμελητηρίου.

8.Οι δύο πρωθυπουργοί επίσης συμφώνησαν να συναντώνται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο και αν ανταλλάσσουν αμοιβαία επισκέψεις καθώς και να εγκαταστήσουν απ' ευθείας τηλεφωνική γραμμή. Συμφώνησαν επίσης ότι οι πρέσβεις των δύο χωρών στους διεθνείς οργανισμούς πρέπει να αυξήσουν τις επαφές τους με σκοπό να βελτιώσουν τη συνεργασία τους.9.Τέλος οι δύο πρωθυπουργοί εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τις ειλικρινείς και ανοικτές συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ τους και επανέλαβαν την πεποίθησή τους ότι η δημιουργία καλύτερων σχέσεων και κλίματος εμπιστοσύνης θα απαιτήσει αποφασιστικότητα , χρόνο και σκληρή εργασία. (82)

Στις δηλώσεις τους οι δύο αρχηγοί τόνισαν ότι *«υπήρξε ταύπιση ιδεών και πνεύμα συνεργασίας, πνεύμα ειρήνης , πνεύμα φιλίας αφού ως πρώτη χειρονομία η Τουρκία ήρε το νομοδιάταγμα του 1964 και καλούσε και πάλι τους Έλληνες Κωνσταντινουπολίτες στην Τουρκία»*

Στη συνέντευξη που έδωσε ο Έλληνας πρωθυπουργός επισήμανε τα εξής για τις συνομιλίες : *«Μη πόλεμος , ειρηνική πορεία , είναι το μήνυμα του Νταβός η κρίση του Μαρτίου δεν ήταν θέατρο αλλά έφερε πραγματικά τις δύο χώρες στο χείλος του πολέμου ...πετύχαμε το καλύτερο δυνατό...»* .Και κάνοντας αναφορά στα επεισόδια που έγιναν στη Θράκη κατέληξε : *«εγώ όσο και ο Τούρκος ομόλογός μου θεωρούμε τα γεγονότα της Κομοτηνής προβοκάτσια που αποσκοπούσε στο να χαλάσει τη συνάντηση .Μας χρησιμοποιούν ξένες δυνάμεις ».*

Ο Τούρκος πρωθυπουργός T. Ozal με τη σειρά του σε συνέντευξη είπε ότι *«οι συνομιλίες έγιναν μέσα σε μια ωραία ατμόσφαιρα. Ο διάλογος μεταξύ των δύο χωρών προκάλεσε και μεγάλη ανακούφιση στην ΕΟΚ και το NATO. Η ένταση που δημιουργήθηκε πέρυσι μεταξύ των δύο χωρών και τις έφερε στα πρόθυρα μιας μεγάλης αναμέτρησης ανησύχησε όλες τις χώρες.....Υπάρχουν προβλήματα τριάντα ετών. Η λύση τους χρειάζεται υπομονή, θάρρος και συνεχή προσπάθεια. Εξάλλου στη σύνοδο του NATO θα ξανασυναντηθώ με τον Έλληνα πρωθυπουργό και θα επισκεφθώ την Ελλάδα».* (83)

ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Οι πρώτες αντιδράσεις για την ελληνοτουρκική συνάντηση του Davos και τα εκεί συμφωνηθέντα, προήλθαν από την τουρκική αντιπολίτευση . Ο πρώην πρωθυπουργός S. Demirel μίλησε για τη Δυτική Θράκη και τον υπόγειο πλούτο του Αιγαίου και κατηγορήσε τον τούρκο πρωθυπουργό ότι το *«Νταβός θα χρησιμοποιηθεί για εσωτερική κατανάλωση»*.Λίγο αργότερα δήλωνε στην εφημερίδα Cumhuriyet (Δημοκρατία) τα εξής *«πραγματοποιήθηκε το Νταβός και τι έγινε; Τακτοποιήθηκε το θέμα της Δυτικής Θράκης ;Το θέμα των νησιών του Αιγαίου; Η υφαλοκρηπίδα; Τα χωρικά ύδατα; Το μόνο που έγινε ήταν να καθίσουν δίπλα δίπλα οι δύο*

πρωθυπουργοί. Δε λύθηκε ούτε μπήκε στην διαδικασίας επίλυσης -τακτοποίησης κανένα θέμα» .(84)

Ο τέως υπουργός αθλητισμού Zekai Baloglu δήλωσε στην εφημερίδα Gunes (Ηλιος) ότι *«η μοναδική λύση για τη ρύθμιση των ελληνοτουρκικών διαφορών είναι η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαιότητας στα μειονοτικά θέματα» (85)*, ενώ ο τουρκικός τύπος επισήμανε ότι *«ο κ. Παπανδρέου είχε υπαναχωρήσει στα λεγόμενα του κ. Οζάλ»*. (86)

Στις 15 /2 /1988 διοργανώθηκε στην Κωνσταντινούπολη , από το Ίδρυμα Αιγαίου και την εφημερίδα Gunes, ημερίδα με θέματα , τα εκατέρωθεν ελληνοτουρκικά νομικά προβλήματα , τις στρατιωτικές ισορροπίες μεταξύ Ελλάδος-Τουρκίας , τις ελληνοτουρκικές σχέσεις από την οπτική του Τύπου, ως πρώτο βήμα μετά το Νταβός κοινών εκδηλώσεων, με ομιλητές Έλληνες και Τούρκους πανεπιστημιακούς, στρατιωτικούς, δημοσιογράφους. Ο δημοσιογράφος Nezih Nizmekerd σε μια προσπάθεια να εξομοιώσει τις δύο μειονότητες και παράλληλα να θέσει το ζήτημα των «τούρκων της Δυτικής Θράκης» τόνισε ότι *«χρησιμοποιούμε τις ίδιες μεθόδους για να κατευθύνουμε τις κυβερνήσεις και να επηρεάσουμε την τακτική τους. Σαν τύπος κάναμε λάθη .Αντί να παραθέσουμε τα κοινά μας , τονίζαμε τις διαφορές μας. Από τα δημοσιεύματά μας που ήταν υβριστικά δεν ωφεληθήκαμε. Εμείς προσπαθήσαμε να υποστηρίξουμε τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης , ενώ εσείς τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης. Γιατί δεν αισθανθήκαμε την ανάγκη να βρούμε τις ομοιότητές μας;»*Ο καθηγητής Πανεπιστημίου F.Apaoglu μιλώντας στο Συμπόσιο της Ένωσης Κεμαλιστικής Εξόρμησης, που είχε αντικείμενο τα ελληνοτουρκικά θέματα , θα συνεχίσει το κλίμα έντασης με κύριο όπλο τα μειονοτικά προβλήματα ,αφού τονίζει ότι *«μόνο με την ένταση της Δυτικής Θράκης εντός των ορίων της τουρκικής επικρατείας θα μπορέσει η Τουρκία να αποκτήσει ένα στέρεο στοιχείο ασφάλειας στα Βαλκάνια .Τα σημερινά εδάφη της Τουρκίας στη Θράκη είναι ανεπαρκή»* . (87)

Για τη συνάντηση στο Davos θέση πήρε και το NATO .Η βορειοατλαντική Συμμαχία σε ανακοίνωσή της ανέφερε ότι *«το NATO εκφράζει συγκρατημένη αισιοδοξία για την φανερή εκτόνωση της έντασης μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας και εκφράζεται η ελπίδα ότι οι συνομιλίες μεταξύ Παπανδρέου -Οζάλ θα οδηγήσουν σε πραγματική βελτίωση των σχέσεων των δύο χωρών»* .(88)

Στην Ελλάδα, ο πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου μιλώντας στα Ιωάννινα κατά τη διάρκεια των τελετών για την απελευθέρωση της πόλης (Φεβρουάριος 1988) είπε μεταξύ άλλων τα εξής :*«Για να φθάσουμε στην ειρήνη , μας μένει πολύς δρόμος. Πρέπει να βρεθούν λύσεις σε μεγάλα και δύσκολα ζητήματα που εκκρεμούν μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Να κατοχυρώσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα των ομογενών μας στην Τουρκία , όπως εμείς σεβόμαστε τα δικαιώματα της μουσουλμανικής μειονότητας στην πατρίδα μας.....Μέσα στα πλαίσια του NATO υπάρχουν πολλά θέματα , στα οποία και οι δύο μεριές μπορούσαν να βγουν κερδισμένες , εάν είχαν μια προσυμφωνία.* (89)

Οι αντιδράσεις για την ελληνοτουρκική συνάντηση , ήταν μεγαλύτερες και μάλιστα στο ίδιο το κυβερνών κόμμα. Αμέσως υπέβαλλαν τις παραιτήσεις τους, ο γενικός γραμματέας του Υπουργείου Αιγαίου , στρατηγός ε.α Δ.Ματαφιάς και ο πρέσβης της Ελλάδας στην Κύπρο Θ Στοφορόπουλος, οι οποίοι διαφώνησαν με την πολιτική του Α. Παπανδρέου .

Μετά την ομιλία στην κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ ο Πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου (9/2/1988) όπου **«ζήτησε να αποσυρθούν τα τουρκικά στρατεύματα και να διαλυθεί η εθνική φρουρά**. υπήρξε αντίδραση από στελέχη του κυβερνώντος κόμματος, τα οποία ζητούσαν να συγκληθεί έκτακτα η Κεντρική Επιτροπή Την επιστολή (10/2/1988) **«Προς τον πρόεδρο και το ΕΓ του ΠΑΣΟΚ με θέμα «σύγκληση ΚΕ για τα εθνικά ζητήματα»**, την οποία υπέγραψαν οι Ασλάνης Κώστας , βουλευτής Ηρακλείου , Βουνάτσος Δημήτρης βουλευτής Λέσβου , Κηπουρός Χρήστος , Έβρος , Νάος Γιάννης Αθήνα, Χαραλαμπίδης Μιχάλης τακτικά μέλη της Κεντρικής Επιτροπής και Ευαγγελίδης Ηλίας , Έβρος, Ζουριδής Γιώργος , Αθήνα, Κύρκος Δημήτρης Αθήνα, Λαμπαδάρης Νίκος Ξάνθη , Λιαροκάπης Άρης, Αιτωλοακαρνανία, Σταματόπουλος βουλευτής Έβρου αναπληρωματικά μέλη ,είχε ως εξής:

«Εκκρεμεί εδώ και καιρό η σύγκληση της Κεντρικής επιτροπής για τα εθνικά ζητήματα παρά τη δέσμευση γι' αυτό του ίδιου του προέδρου του Κινήματος. Η σύνοδος αυτή θα ήταν μια αφετηρία μελέτης , αναλύσεων , συζήτησης για την διαμόρφωση μιας εθνικής στρατηγικής ,η οποία επιτέλους θα διαμορφώνει για μας υπαρκτούς ευνοϊκούς συσχετισμούς , θα δρα και δεν θα απαντά παθητικά ή με σταδιακές υποχωρήσεις απέναντι στον τουρκικό επεκτατισμό. Ζήτημα που αποτελεί ιστορικό καθήκον, αίτημα του έθνους μας και του λαού μας την σημερινή ιστορική περίοδο και μόνο ένα πατριωτικό σοσιαλιστικό κίνημα μπορεί να εκπληρώσει. Η σύνοδος όμως αυτή παρόλη την επιμονή πολλών από εμάς , λόγω ολιγωρίας της κεντρικής καθοδήγησης και των γενικότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζει το Κίνημα , δεν έγινε. Ολιγωρία η οποία επιτρέπει στη δεξιά της μειοδοσίας και της υποταγής να διεκδικεί εκτός από δημοκρατικούς και εθνικούς τίτλους και ρόλους. Βλέπουμε όμως , με αποκορύφωμα την συνάντηση του πρωθυπουργού και προέδρου του Κινήματος , του διεθνούς συμβόλου της ειρήνης και του δικαίου των λαών με τον ρατσιστή Τούρκο πρωθυπουργό Τουργκούτ Οζάλ στο Νταβός της Ελβετίας, να βρίσκεται σε εξέλιξη μια πολιτική η οποία δεν συζητήθηκε ούτε αποφασίστηκε σε επίπεδο Κεντρικής Επιτροπής.

»Μια πολιτική η οποία στην ουσία της είναι ριζικά διαφορετική από την μέχρι σήμερα υπαρκτή πολιτική μας απέναντι στο τουρκικό ρατσιστικό καθεστώς. Ένα καθεστώς με έντονα και ραγδαία κλιμακούμενα τα στοιχεία εσωτερικής κρίσης , κύρια το Κουρδικό ζήτημα και του φόβου , την αγωνία της διεθνούς απομόνωσης.Λόγω του ότι γι' αυτά τα ζητήματα υπάρχει σε όλο το σώμα του Κινήματος , τα μέλη, τα στελέχη σε όλο το λαό ένα τεράστιο πολιτικό -μορφωτικό κενό , κενό πληροφόρησης , αλλά ταυτόχρονα μεγάλες ανησυχίες αβεβαιότητα και αμηχανία. Λόγω του ότι η συνάντηση του Νταβός αποτελεί μία κρίσιμη καμπή της πολιτικής μας , ζητούμε την άμεση σύγκληση σε ειδική σύνοδο της Κεντρικής επιτροπής με θέμα : **«Εθνική στρατηγική -τουρκικός επεκτατισμός και η συνάντηση του**

Νταβός». Η σύνοδος αυτή θα είναι η αρχή μιας διαδικασίας συζήτησης και αποφάσεων στο επίπεδο του Κινήματος, η οποία θα καταλήγει στο Συνέδριο του οποίου θα πρέπει να επισπεύσουμε τους χρόνους σύγκλησης. Το συνέδριο θα αποτελέσει το χώρο όπου θα ολοκληρωθεί και θα αποφασιστεί ως σχέδιο, τακτική -στρατηγική , στόχοι , με την ευθύνη του καθενός μας και όλων μας , μια πατριωτική πολιτική για τα εθνικά μας ζητήματα». (90)

Στις 26/2/1988 στην ειδική σύνοδος της Κεντρικής επιτροπής του κυβερνώντος κόμματος ,το μέλος της και από τους υπογράφοντες την επιστολή διαφωνίας Μ. Χαραλαμπίδης τόνισε μεταξύ άλλων τα εξής

«...το Κίνημά μας ήλθε να καλύψει ένα μεγάλο εθνικό κενό, να αναλάβει τον ιστορικό ρόλο υπεράσπισης και διεκδίκησης των ιστορικών δικαιών του έθνους μας και του λαού μας στην κατεχόμενη Κύπρο , στο Αιγαίο , στη Θράκη.....η παρουσία μας αυτή συνέπιπτε , πρώτον με μία νέα φάση εκδήλωσης του τουρκικού επεκτατισμού , ο οποίος εκδηλωνόταν σχεδιασμένα και απροκάλυπτα στο Αιγαίο και την Θράκη....Η αναφορά , η ανησυχία για το μέλλον , η αγάπη για το λαό της Θράκης, της Ίμβρου , της Τενέδου των νησιών του Αιγαίου , της Κύπρου , η υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους έφτασε να θεωρείται από ορισμένους τους περισσότερους , μορφωτικούς και πολιτικούς κύκλους , ειδικά τους αθηναϊκούς, σαν σοβινισμός.....

»Σε κομματικό επίπεδο , η διανοητική -μορφωτική παραγωγή και οι πολιτικές πρωτοβουλίες για την Κύπρο , τους αγνοούμενους , την Θράκη , το Αιγαίο , είναι ανύπαρκτες....Ειδικά η άγνοια για τους ιδεολογικούς και εκπαιδευτικούς μηχανισμούς του τουρκικού ρατσιστικού καθεστώτος οδηγεί σε εξισώσεις και ταυτίσεις ανόμοιων πραγμάτων , όπως έγινε στην συνάντηση του Νταβός, των τουρκικών ρατσιστικών βιβλίων με τα ελληνικά σχολικά εγχειρίδια....»Το δορυφορικό ελληνικό κράτος στάθηκε ανίκανο να αντιπαραθέσει ένα στρατηγικό σχέδιο .Απαντά αλλά δεν δρα απέναντι στο τουρκικό επεκτατικό σχέδιο. Μπορεί να έχει διαθέσεις , αλλά ποτέ δεν είχε μία ολοκληρωμένη εθνική στρατηγική. Το ζήτημα αυτό ποτέ δεν μελετήθηκε ούτε καν στις στοιχειώδεις προϋποθέσεις του. Η περίπτωση των Πομάκων , παραδείγματος χάρη μίας μειονότητας με τη δική της εθνική ταυτότητα , η οποία στα πλαίσια της επικράτειας του ελληνικού κράτους υφίσταται μία πολιτική τουρκοποίησης της , είναι ένα γεγονός που αποδεικνύει το μέγεθος της ανικανότητας και ανεπάρκειας του δορυφορικού ελλαδικού κράτους....Ο Έλληνας πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου, διεθνές σύμβολο της ειρήνης και των δικαιωμάτων των λαών , συναντήθηκε και συνομίλησε επί ίσοις όροις με τον Τούρκο πρωθυπουργό Τουργκούτ Οζάλ

, αυθεντικό εκφραστή στην σημερινή περίοδο της πολιτικής του τουρκικού ρατσιστικού καθεστώτος....

»Στα πλαίσια της προσχεδιασμένης στρατηγικής του , παγιοποιεί τα τετελεσμένα των πολιτικών του στην Ίμβρο την Τένεδο , την Πόλη και την Κύπρο, ενώ ταυτόχρονα με δύο παράλληλες κινήσεις του ,τα γεγονότα της Θράκης και την «αβλαβή» διέλευση του Πίρι Ρέις στο Αιγαίο , υποδηλώνει ότι δεν παραιτείται από τους επόμενους επεκτατικούς στόχους του. Αυτή ήταν η σημασία και το μήνυμα αυτών των κινήσεων. Εξάλλου ο Οζάλ ως καλός ανατολίτης διπλωμάτης , μόλις επέστρεψε στην Άγκυρα , αρνήθηκε την εκδοχή της προβοκάτσιας στην Θράκη. Την τρίτη μέρα μετά την συνάντηση του Νταβός , τα γεγονότα στην Θράκη ήταν δεύτερη είδηση στην τουρκική τηλεόραση.....Αν δεν υπάρξει μία στροφή της πολιτικής μας αξιοποιώντας το Νταβός ως τακτική υποχώρηση -ελιγμό , η οποία θα μας επιτρέψει στο αμέσως επόμενο στάδιο να αποκαλύψουμε διεθνώς την αδιαλλαξία του τουρκικού καθεστώτος , τότε θα οδηγηθούμε στο σημείο - ανεξάρτητα από διαθέσεις , διακηρύξεις πιστεύω ,ή συνειδήσεις -να επικυρώσουμε ως κίνημα εθνικές προδοσίες στην Ίμβρο , την Τένεδο , την Πόλη , την Κύπρο και ταυτόχρονα θα γίνουμε αυτοργγοί νέων στο Αιγαίο και την Θράκη». (91)

Παράλληλα , εκτός από τις αντιδράσεις στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ υπήρξαν διαμαρτυρίες , από προσφυγικούς συλλόγους και ενώσεις και τα κόμματα της αριστεράς .Ο Ν Μπίστης στέλεχος του ΚΚΕ , έγραφε τότε ότι «αντί να μεριμνήσει άμεσα η ελληνική κυβέρνηση για την αμυντική θωράκιση ολόκληρης της γραμμής αντιπαράταξης απέναντι στην ορατή και διαρκή εξ'ανατολών απειλή , με την προώθηση της παλλαϊκής άμυνας από τον Έβρο στα νησιά του Αιγαίου και μέχρι την Κύπρο, πραγματοποιεί μια θεαματική στροφή επαναπροσέγγισης προς την Άγκυρα με την ψευδαίσθηση ότι έτσι θα μπορέσει να εξουδετερώσει το ενδεχόμενο , ταυτόχρονων και συνδυασμένων αμερικανoturκικών πιέσεων». (92)

Στις Βρυξέλες έγινε η νέα συνάντηση του Έλληνα και Τούρκου πρωθυπουργού στα πλαίσια της συνόδου κορυφής του NATO , στις 3 και 4 Μαρτίου 1988, όπου και ανανεώθηκε το κλίμα προσέγγισης και συνεργασίας .Στο κοινό ανακοινωθέν της νέας ελληνοτουρκικής συνάντησης τονίστηκε μεταξύ άλλων ότι : «Οι συνομιλίες διεξήχθησαν σε εποικοδομητικό πνεύμα και ατμόσφαιρα καλής θέλησης. Οι δύο πρωθυπουργοί αποφάσισαν τόπους προώθησης της προσέγγισης μεταξύ των δύο χωρών στο φως της νέας θετικής δυναμικής στις σχέσεις τους , μετά την συνάντηση του Νταβός. Για να διευκολύνουν την διαδικασία αυτή , οι δύο πρωθυπουργοί αποφάσισαν ότι οι δύο χώρες θα απέχουν από οποιαδήποτε ενέργεια ή δήλωση που θα μπορούσε να υπονομεύσει το πνεύμα του Νταβός.....Ο πρωθυπουργός της Τουρκίας αποδέχθηκε την πρόσκληση που του απηύθυνε ο πρωθυπουργός της Ελλάδας να πραγματοποιήσει επίσημη επίσκεψη στην Ελλάδα στις 13-15 Ιουνίου 1988.....τέλος οι δύο

πρωθυπουργοί εκφράσανε την ικανοποίησή τους για την βελτίωση του κλίματος μεταξύ των δύο χωρών μετά τη συνάντησή τους στο Νταβός».

Σε ενημέρωση που πραγματοποίησε στη Βουλή , ο Έλληνας πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου ,στις 11/3/1988, ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης Κ. Μητσοτάκης επισήμανε ότι **«το Νταβός και οι Βρυξέλλες αποτελούν υποχώρηση έναντι των ΗΠΑ , τόσο στις διαπραγματεύσεις για τις βάσεις όσο και ως προς την αμερικάνικη βοήθεια»**,ενώ ο γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος Χ. Φλωράκης ,θέλησε να συνεχιστεί η προσέγγιση , αλλά **«ο διάλογος να κρατηθεί από κάθε είδους Νατοϊκή παρέμβαση».**

Το Μάρτιο μετά την ελληνοτουρκική συνάντηση στις Βρυξέλλες , πήγε στην Τουρκία, ο μουσικοσυνθέτης και μέλος της επιτροπής ελληνοτουρκικής φιλίας Μ. Θεοδωράκης, ως κομιστής μηνύματος του Α. Παπανδρέου προς τον Τ. Ozal, ως μία κίνηση ανανέωσης της συνεργασίας. Όταν όμως επέστρεψε στην Αθήνα δήλωσε ότι **«το Κυπριακό δεν είναι επεκτατικό , ήταν δικαίωμα της Τουρκίας να το κάνει αυτό....και στη Δυτική Θράκη κάτι γίνεται με τους μουσουλμάνους»** (93), δηλώσεις που έφεραν αντιδράσεις σε όλο το μήκος του ελληνικού πολιτικού φάσματος , αφού θεωρήθηκαν ως συνέχεια της υποχώρησης , μπροστά στις τουρκικές απαιτήσεις όπως τέθηκαν στο Davos.

Στις 6 Απριλίου του 1988 και μέσα στο πνεύμα του Νταβός, η Τουρκία ζήτησαν να έρθουν 4 θεολόγοι από το τουρκικό Υπουργείο Βακουφίων, αντίστοιχο με το ελληνικό Υπουργείο Θρησκευμάτων , για την γιορτή του Ραμαζανιού, ικανοποιώντας τις θρησκευτικές ανάγκες των μουσουλμάνων της Θράκης. Αλλά οι θεολόγοι για πολλά χρόνια, εκμεταλλεύονταν την παραμονή τους στη Θράκη ασκώντας σωβινιστική προπαγάνδα .Κινούμενη , η ελληνική κυβέρνηση στο ελληνοτουρκικό πνεύμα συνεργασίας , που έπρεπε να αποτρέψει κάθε αντίθετη ενέργεια και δήλωση , έδωσε την άδεια για την είσοδο των μουσουλμάνων θεολόγων.

Τον ίδιο επιχειρήθηκε και τον Απρίλιο του 1989 , αυτή τη φορά όμως ήταν και το κίνητρο της προπαγάνδας που θα ασκούσαν για το συνδυασμό του Α. Sadik , Guven (Εμπιστοσύνη) οι θεολόγοι .Παράλληλα τότε εντεινόταν η πολιτική του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής, που έδινε το ήμισυ του ποσού για πρώτη εγκατάσταση σε κάθε νέο ζευγάρι αρκεί να εκδηλωνόταν υπέρ του Sadik , πλήρωνε τους δασκάλους που θα δεχόταν να παραιτηθούν και απαγόρευσε την είσοδο στην Τουρκία σε μουσουλμάνους που είχαν εκεί περιουσίες, συγγενείς ή και τα παιδιά τους σε σχολές, αν δεν πειθαρχούσαν στις εντολές του. Οι τοπικές αρχές , μπροστά σε όλα αυτά τα δεδομένα ζήτησαν να μην έλθουν οι Τούρκοι θεολόγοι ,αλλά τελικά η απόφαση του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών ήταν θετική . (94)

Ο τύπος όμως στην Τουρκία έκανε λόγο πάλι για **«επαναλαμβανόμενη καταπίεση των Μουσουλμάνων στη Δυτική Θράκη».** (95) Ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών Μ. Yilmaz δήλωσε ότι **« η τουρκική κυβέρνηση είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη ως προς την τύχη της μουσουλμανικής μειονότητας στην Ελλάδα»** (96), ενώ ο Έλληνας κυβερνητικός εκπρόσωπος απάντησε λέγοντας πως **«η πολιτική της Ελλάδας έναντι της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης θα μπορούσε να αποτελέσει υπόδειγμα και για πολλές άλλες χώρες. Αυτό αποδεικνύεται άλλωστε και από την αριθμητική , πολιτιστική, οικονομική ανάπτυξη της μουσουλμανικής μειονότητας».** (97)

Να σημειωθεί ότι λίγο πριν τις εκλογές του 1989 ο Τούρκος Υπουργός των εξωτερικών M. Yılmaz μιλώντας με τον Έλληνα ομόλογό του στη Βιέννη μίλησε για την **«τουρκικής καταγωγής μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης και την ανάγκη προόδου στα προβλήματα που υπάρχουν στην ατζέντα μας»**.

Στις 23/5/1988 επισκέφθηκε την Αθήνα ο τούρκος Υπουργός Εξωτερικών M. Yılmaz όπου συζήτησε με τον Έλληνα ομόλογό του διμερή θέματα. Παράλληλα ο M. Yılmaz είχε συνάντηση με τους μουσουλμάνους ηγέτες της Θράκης, αφού το Τουρκικό Υπουργείο των Εξωτερικών είχε δηλώσει ότι η **«Τουρκία δίνει μεγάλη σημασία στο θέμα της μειονότητας της Δυτικής Θράκης»**. Άλλωστε ο τότε αναπληρωτής Υπουργός των Εξωτερικών Γ.Καψής επισήμανε ότι η Τουρκική πλευρά είχε θέσει στην ημερήσια διάταξη συζήτησης της πολιτικής Επιτροπής που συμφωνήθηκε να δημιουργηθεί μετά το Νταβός και θα άρχιζε τις συνομιλίες της στην Άγκυρα και την Αθήνα (Μάιος 1988) , τα εξής θέματα: 1) χωρικά ύδατα, 2) εναέριος χώρος, 3) εξοπλισμός των νήσων 4) υφαλοκρηπίδα, 5) ελληνική μειονότητα στην Τουρκία, 6) ζητήματα μουσουλμανικής μειονότητας στην Θράκη. (98)

Για την επίσκεψη του τούρκου Υπουργού των εξωτερικών , στην Αθήνα υπήρξαν αντιδράσεις , λίγες μέρες πριν την άφιξή του είχαν εκραγεί δύο βόμβες στο αυτοκίνητο του ακόλουθου της τουρκικής πρεσβείας , την ευθύνη των οποίων την είχε αναλάβει η οργάνωση «17 Νοέμβρη», ενώ διοργανώθηκε εκδήλωση από προσφυγικά σωματεία. Ακόμη η ομάδα του κυβερνώντος κόμματος , η οποία είχε αντιδράσει για την ελληνοτουρκική συνάντηση στο Davos , έστειλε επιστολή προς τον πρόεδρο και το εκτελεστικό Γραφείο του ΠΑΣΟΚ με θέμα **«Διαμόρφωση εθνικής πολιτικής»**, που υπογραφόταν από τα τακτικά μέλη της κεντρικής Επιτροπής του κόμματος Κηπουρό Χρήστο , Νάο Γιάννη και Χαραλαμπίδη Μιχάλη και τα αναπληρωματικά Ευαγγελίδη Ηλία, Ζουρίδη Γιώργο , Κύρκο Δημήτρη , Λαμπαδάρη Νίκο , Λιαροκάπη Άρη και Σταματόπουλο Χαράλαμπο , βουλευτή Έβρου. Η επιστολή ανέφερε τα εξής

«Είναι πλέον κατανοητό σε όλους και σε αυτούς ακόμη οι οποίοι απερίσκεπτα ή από συνήθεια θριαμβολογούσαν τις πρώτες μέρες της συνάντησης του Νταβός , ότι οι υποθέσεις στις οποίες στηρίχτηκε η νέα διαμετρικά αντίθετη πολιτική μας, δεν ισχύουν. Η συνέχισή της δε, με τους όρους και τους λανθασμένους χειρισμούς , περικλείει τεράστιους κινδύνους για τα δίκαια του έθνους μας και του λαού μας στην Κύπρο , το Αιγαίο , την Δυτική Θράκη.....Το τουρκικό καθεστώς πετυχαίνει με τους χειρισμούς του να νομιμοποιεί τα τετελεσμένα των παράνομων πράξεών του , των αδικημάτων που έχει διαπράξει εις βάρος του λαού μας στην Ίμβρο, την Τένεδο , την Κωνσταντινούπολη, την μαρτυρική Κύπρο και ταυτόχρονα στην διαδικασία των συνομιλιών να νομιμοποιείται ως ισότιμος συνομιλητής -συνεταίρος ως έχων δίκαιο στο Αιγαίο και την Δυτική Θράκη , προωθώντας διπλωματικά και νομικά τους επόμενους στόχους του.....

»Τα κοινά ανακοινωθέντα του Νταβός και των Βρυξελλών και το μνημόνιο των Αθηνών , εκτός από τα απαράδεκτα κενά τους , δημιουργούν δεσμεύσεις , δεδομένα , επιδέχονται διάφορες ερμηνείες , οι οποίες αμφισβητούν την εθνική μας κυριαρχία... «βάλαμε πόδι στο Αιγαίο»

δήλωσε επιστρέφοντας στην Αγκυρα ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών.....
το τουρκικό καθεστώς χρησιμοποιεί έξυπνα τις συνομιλίες για να
νομιμοποιεί τα τετελεσμένα και να προωθεί τους νέους στόχους του στα
νησιά του Αιγαίου και την Θράκη.....» (99)

Στις 28 Μαΐου 1998 εξερράγη βόμβα στο τέμενος της Κομοτηνής, η οποία τοποθετήθηκε από άγνωστους .Παρ' ότι στο συμβάν ,δε δόθηκε συνέχεια οι τουρκικές εφημερίδες , Gunes και Terzuman ανέφεραν στις 30/5/1988 ότι «ενώ ακόμη δεν έχει στεγνώσει το αίμα στην Κύπρο, έγινε η τοποθέτηση βόμβας στα τεμένη» και αναζητούσαν τα αίτια στο γεγονός ότι «οι Δυτικοθρακιώτες συνεχίζουν να ζητούν τα δικαιώματά τους»,ενώ ο Μουφτής Κομοτηνής τόνιζε σε μήνυμά του ότι «αυτοί που έβαλαν τις βόμβες προσπαθούν να παροτρύνουν και να ξεσηκώσουν τη μειονότητα, όμως δεν θα το πετύχουν .Και αυτό γιατί η ειρηνόφιλη μειονότητα θα συνεχίσει να ζει με σεβασμό έναντι των νόμων». Άλλοι πάλι ανέφεραν , μέσω του ελληνόφωνου τοπικού τύπου της Θράκης ότι «η ευθύνη αποδίδεται σε μουσουλμάνους ,χωρίς να διαφεύγει από την προσοχή ότι οι υπόνοιες στρέφονται και σε ακροδεξιούς χριστιανούς» . (100)Ο Μ. Χαραλαμπίδης μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του κυβερνώντος κόμματος και εκ των διαφωνούντων για την πολιτική που υιοθέτησε ο πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου , στο Davos , σε άρθρο του σχετίζοντας την Κύπρο με τη Θράκη , ανέφερε ότι «οι πρόσφατες βόμβες στο μουσουλμανικό τέμενος της Κομοτηνής , μας θύμισαν τις παρόμοιες βόμβες του Ντενκτάς στο αντίστοιχο τέμενος της Αμμοχώστου το 1955.Ενέργεια που αποτέλεσε πρόκληση , αρχή της τουρκοκυπριακής ενεργοποίησης». (101)

Στις 13 Ιουνίου 1988 , ανταποκρινόμενος στην πρόσκληση του έλληνα πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου, έφτασε στην Αθήνα , ο Τούρκος πρωθυπουργός T.Ozal για επίσημη επίσκεψη Στο κοινό ελληνοτουρκικό ανακοινωθέν το οποίο εκδόθηκε στις 15/6/1988, τονίσθηκαν τα εξής :

«Στα πλαίσια της συνεργασίας της προώθησης διαλόγου , η οποία εγκαινιάσθηκε στις συναντήσεις των πρωθυπουργών της Ελλάδας και της Τουρκίας στο Νταβός και στις Βρυξέλλες , ο τούρκος πρωθυπουργός κ.Τουργκούτ Οζάλ πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στην Ελλάδα από 13 έως 15 Ιουνίου 1988 , ανταποκρινόμενος στην πρόσκληση που του απηύθυνε ο Έλληνας πρωθυπουργός κ.Ανδρέας Παπανδρέου.....

»Οι δύο πρωθυπουργοί εξέφρασαν την ικανοποίησή τους όσον αφορά τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν κατά την σύνοδο της πολιτικής επιτροπής , η οποία έλαβε χώρα υπό την προεδρία των Υπουργών εξωτερικών της Ελλάδας και της Τουρκίας κ κ. Κάρολου Παπούλια και Μεσούτ Γιλμάζ .Σχετικά οι δύο Υπουργοί σημείωσαν με ικανοποίηση την αποδοχή του Μνημονίου , το οποίο αφορά μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης , καθώς και την επιτευχθείσα πρόοδο σε άλλα θέματα κατά την εν λόγω συνάντηση , όπως αναφέρεται στην κοινή ανακοίνωση Τύπου των Αθηνών της 27ης Μαΐου 1988..... Οι δύο πρωθυπουργοί έχοντας επίγνωση ότι η διαδικασία την οποία εγκαινίασαν στο Νταβός και τις Βρυξέλλες απαιτεί υπομονή , αμοιβαίο σεβασμό , καλή πίστη και πολιτική αποφασιστικότητα , επανέλαβαν την δέσμευσή τους για την περαιτέρω

προώθηση του κλίματος κατανόησης μεταξύ του ελληνικού και του τουρκικού έθνους...ο πρωθυπουργός της Ελλάδας κ.Ανδρέας Παπανδρέου αποδέχθηκε πρόσκληση , την οποία απηύθυνε ο πρωθυπουργός της Τουρκίας κ.Τουργκούτ Οζάλ» .(102)

Ο τούρκος πρωθυπουργός , συναντήθηκε και με δύο επιτροπές από τη Θράκη που τις αποτελούσαν μεταξύ άλλων οι Meco Cemali Μουφτής Κομοτηνής , Hasan Hatiroglu, εκδότης της εφημερίδας Gecsek με τους οποίους συνομίλησε για θέματα που αφορούσαν τη μειονότητα, χωρίς να γίνουν γνωστές, περισσότερες λεπτομέρειες . Ταυτόχρονα σε συνέντευξη που έδωσε την ίδια μέρα στην τουρκική πρωτεύουσα ,ο A. Torpan εκπρόσωπος του κόμματος του Ορθού δρόμου σε μια προσπάθεια να πείσει τα πράγματα, **«επεσήμανε τα προβλήματα μεταξύ των δύο χωρών»** και κατηγορηματικά αναφέρθηκε **«στην μειονότητα της Δυτικής Θράκης»** .(103)

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΘΡΑΚΗ

Στις εθνικές εκλογές μετά τη μεταπολίτευση , έναντι των μειονοτήτων ασκούνται πολιτικές τόσο από το ελλαδικό κράτος ,όσο και της τουρκικής κυβέρνησης , που προσπαθούν να καρπωθούν, όσο το δυνατόν περισσότερα .Εδώ κυρίαρχο ρόλο κρατά τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής.Ο ρόλος των μειονοτικών βουλευτών , είναι αρκετά ιδιόμορφος. Ήδη πριν από το 1974 , αλλά και από πιο παλιά με τη συμπόρευση του θεωρούμενου ως μετριοπαθή και εκπρόσωπου των παλαιομουσουλμάνων βουλευτή (1952-1967) Molla Yusuf με τον Hasan Hatiroglu εκπρόσωπου της φιλοτουρκικής νεωτεριστικής ομάδας ,και εκδότη της εφημερίδας Gecsek, μειονοτικοί βουλευτές ,λειτουργούσαν σαν διεκπεραιωτές της πολιτικής του τουρκικού προξενείου .Η συμμετοχή τους στις εσωκομματικές διαδικασίες ήταν τυπική, αφού οι ίδιοι θεωρούσαν ότι δεν δεσμευόταν , ενώ τα ίδια τα ελλαδικά κόμματα ,τους θεωρούσαν αναγκαίο κακό, αφού υπήρχε η δεδομένη κατάσταση στις εκλογικές περιφέρειες της Ροδόπης και της Ξάνθης.

Στις εκλογές της 18ης Ιουνίου 1989 , ο ρόλος των μειονοτικών βουλευτών οι οποίοι θα είχαν εκλεγεί με τους κομματικούς συνδυασμούς, θα μπορούσε να αποβεί καθοριστικής σημασίας για το σχηματισμό κυβερνητικής πλειοψηφίας. Όταν κυοφορούνταν οι ανεξάρτητοι συνδυασμοί , οι περισσότεροι θεωρούσαν ότι αποτελούσαν ένα τοπικής σημασίας παράγοντα αστάθειας στην κατανομή των βουλευτικών εδρών , που αναλόγως των κομματικών επιδιώξεων διευκόλυνε ή παρεμπόδιζε τους γενικότερους εκλογικούς στόχους και υπολογισμούς και θα έπρεπε να αντιμετωπισθεί ως τοπικής ιδιομορφία χωρίς ευρύτερες συνέπειες .Το γεγονός άλλωστε ότι στις εκλογές του 1985 ο ανεξάρτητος συνδυασμός, **“Baris” (“Ειρήνη”)** , δεν πέτυχε να συσπειρώσει σημαντικό τμήμα των μουσουλμάνων, λειτουργούσε καθησυχαστικά, και απέτρεπε κάθε σκέψη επίδρασης αυτών των συνδυασμών , στην πολιτική ζωή της Θράκης και γενικά της Ελλάδας .Το 1974 το μεγαλύτερο ποσοστό των μουσουλμάνων στο νομό Ροδόπης ψήφισε την παράταξη της Ένωσης Κέντρου -Νέες Δυνάμεις , που συγκέντρωσε το 39,3% των ψηφοφόρων, έναντι του 20,4 του εθνικού μέσου όρου , αναδεικνύοντας δυο βουλευτές, και στο νομό Ξάνθης, το κόμμα της Εθνικής Δημοκρατικής Ένωσης (ΕΔΕ) που έλαβε 13,6% , έναντι του 1,1% του εθνικού μέσου όρου.

Το 1977 οι κατευθύνσεις αλλάζουν και στο νομό Ξάνθης οι μειονοτικοί ψήφοι ,συγκεντρώνονται στα δύο μεγάλα κόμματα , τη Νέα Δημοκρατία και το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα Η Εθνική Παράταξη (Ε Π) συγκεντρώνει το 5,6%, ενώ ο εθνικός μέσος όρος αυτού του κόμματος ,είναι 6,82%. Στο νομό Ροδόπης , οι μουσουλμάνοι ψηφίζουν την Εθνική Παράταξη σε ποσοστό 27,31% και εκλέγουν από την πρώτη κατανομή ένα βουλευτή, έδρα ακυρώθηκε από το Εκλογοδικείο και τελικά την κατέλαβε μειονοτικός υποψήφιος της ΝΔ. Εξάλλου μειονοτικός υποψήφιος εκλέχθηκε ως βουλευτής και στην περιφέρεια Ξάνθης με το συνδυασμό του ΠΑΣΟΚ , ενώ και σ' αυτές τις εκλογές, η Ένωση Δημοκρατικού Κέντρου (ΕΔΗΚ) επωφελήθηκε από τη μειονοτική ψήφο και συγκέντρωσε στις δύο περιφέρειες Ροδόπης και Έβρου , ποσοστά, που ήταν τα υψηλότερα στην επικράτεια.(104)

Το 1981 οι μειονοτικοί ψηφίζουν κύρια ΠΑΣΟΚ λόγω της γενικής προδιάθεσης που επικρατούσε για «**αλλαγή**» , παρ' όλα αυτά στο νομό Ροδόπης εκλέγεται ένας βουλευτής της ΝΔ και ένας του ΠΑΣΟΚ , ενώ στο νομό Ξάνθης, το κόμμα των Προοδευτικών που παρουσιάζεται ως συνέχεια της ΕΔΕ και της Ε Π συγκεντρώνει 8 2% ,έναντι του εθνικού μέσου όρου 1,7%

Στις εκλογές του 1985 οι υποψήφιοι εκλέγονταν με λίστα .Οι μουσουλμάνοι εξεβίασαν τα πράγματα γνωρίζοντας την τεταμένη πολιτική κατάσταση , και με τις τουρκικές οδηγίες που δόθηκαν από την Τουρκία μέσω του προξενείου , απαίτησαν να τοποθετηθούν στη δεύτερη εκλογίμη θέση ,γιατί σε αντίθετη περίπτωση θα συγκροτούσαν ανεξάρτητους μουσουλμανικούς συνδυασμούς. Κυρίαρχο ρόλο κράτησε στις επαφές και τους όρους καθόδου στο πολιτικό παιχνίδι , η άτυπη μειονοτική ηγεσία που θα λάβει τελικά την κομματική της έκφραση με την υποβολή ανεξάρτητων υποψηφιοτήτων , στις εκλογές του 1985 και τη δημιουργία μειονοτικών κομμάτων στη Ξάνθη και Ροδόπη, στις εκλογές του 1989 , 1990 και 1993.

Ο Sebahedin Galip ,βουλευτής το 1974 με την Ένωση Κέντρου -Νέες Δυνάμεις , και υποψήφιος με την ΕΔΗΚ το 1977 , που θεωρείται ως ένας από τους μαχητικότερους εκπροσώπους της μειονότητας , στις εκλογές του 1985 θα είναι ανεξάρτητος υποψήφιος στο νομό Ροδόπης-πήρε 14% έναντι 20% του εκλογικού μέτρου ,ενώ στη Ξάνθη συγκροτείται ο ανεξάρτητος συνδυασμός «Ειρήνη», που παίρνει 16.8% έναντι 25% του εκλογικού μέτρου. Από τους υποψήφιους του συνδυασμού «**Ειρήνη**» ,ο μεν Zeibek Celal ήταν υποψήφιος της ΝΔ σε όλες τις μεταδικτατορικές εκλογές , μάλιστα είχε κερδίσει την έδρα , το 1978 στο Εκλογοδικείο , από τον εκλεγέντα το 1977 υποψήφιο του ΠΑΣΟΚ Oghan Hacibraim , ο Aga Mehmet ήταν υποψήφιος της ΕΚ -ΝΔ το 1974 ,της ΕΔΗΚ το 1977 και του κόμματος των Προοδευτικών το 1981. Από τους μειονοτικούς υποψηφίους των άλλων κομμάτων ,εκλέχθηκε , το 1985 στη Ροδόπη ο υποψήφιος της ΝΔ και στη Ξάνθη ο υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ. Το σημαντικότερο στοιχείο της περιόδου 1974-1985 , ήταν το γεγονός ότι οι ψήφοι που συγκέντρωναν συνολικά οι μειονοτικοί υποψήφιοι όλων των κομμάτων στην Ξάνθη κυμαινόταν περί του εκλογικού μέτρου για εκλογή βουλευτή, ενώ στη Ροδόπη το ξεπερνούσαν κατά πολύ. Το 1974 στη Ξάνθη οι σταυροί προτίμησης όλων των μειονοτικών υποψηφίων αποτελούσαν το 32, 4 % των ψήφων της περιφέρειας , ενώ το εκλογικό μέτρο ήταν 33, 3%.Στη Ροδόπη οι μειονοτικοί υποψήφιοι ήταν 38,4% ,ενώ το εκλογικό μέτρο ήταν 25%.Στις εκλογές του 1977 που ίσχυσε ξανά η ρύθμιση του συν 1 , στη Ξάνθη οι μειονοτικοί υποψήφιοι συγκέντρωσαν 30,9% , με εκλογικό μέτρο 25% ενώ στη Ροδόπη με εκλογικό μέτρο 20% , οι μειονοτικοί ψήφοι έφτασαν στο ποσοστό του 38,3%.Το 1981 στη

Ξάνθη οι ψήφοι που προέρχονταν από τους μουσουλμάνους ήταν 25, 7% με εκλογικό μέτρο 25% και στην περιφέρεια της Ροδόπης, οι ψήφοι της μειονότητας έφτασαν στο 34,2% , με εκλογικό μέτρο 20% Το ιδιάζον χαρακτηριστικό της εκάστοτε εκλογικής αναμέτρησης στη Θράκη, στην περίοδο αυτή είναι αναμφίβολα , η προτίμηση που θα εκδηλώσουν οι μουσουλμάνοι .Αφενός λόγω του σημαντικού αριθμητικού τους μεγέθους και αφετέρου λόγω, της πεποίθησης ότι πρόκειται για εκλογική μάζα η συμπεριφορά της οποίας είναι έξω από τους γνωστούς και προβλέψιμους κανόνες , αποτελούν τον καθοριστικό παράγοντα που συνυπολογίζει το κομματικό επιτελείο, πριν καθορίσει την εκλογική του στρατηγική

Έχοντας υπόψη την εκλογική συμπεριφορά της μειονότητας από τη δεκαετία του 1950 μέχρι σήμερα θα παρατηρήσουμε ότι έχει διατρέξει όλη την κλίμακα του πολιτικού φάσματος, από την άκρα δεξιά μέχρι την αριστερά Δεν είναι φυσικά λογικό να συμπεράνει κανείς ότι οι αιφνίδιες όσο και αντιφατικές προτιμήσεις μεταξύ των εκλογικών περιόδων αντιστοιχούν σε ιδεολογικές ζυμώσεις ή σε πολιτικά ρεύματα που σάρωσαν τη μειονότητα Πρόκειται μάλλον για μορφές έκφρασης της σύγκρουσης μεταξύ της μειονότητας και εξουσίας. Η μειονότητα αρνείται να ενταχθεί στο γενικό πλαίσιο πολιτικής συμπεριφοράς και έτσι υποδηλώνει και τη θέση της αλλά και το μέγεθος της πολιτικής και κοινωνικής της επιρροής Μια σειρά άλλων παραγόντων όπως οι σχέσεις των μειονοτικών με την κρατική εξουσία μπορεί να οδηγήσουν σε άριστες όσο και πρόσκαιρες συνεργασίες μειονοτικών παραγόντων με τα μεγάλα πολιτικά κόμματα Σημαντικός όχι όμως πάντα μοναδικός παράγοντας είναι και η προτίμηση που θα εκδηλώσει το Τουρκικό Υπουργείο των Εξωτερικών μέσω του Προξενείου της Κομοτηνής ή της τουρκικής κρατικής τηλεόρασης Η τελική γραμμή του προξενείου κατά την επικρατούσα αντίληψη , δίδεται συνήθως τις τελευταίες ημέρες .Αυτή μπορεί να είναι διακριτική όχι από το φόβο των ελληνικών αντιδράσεων , τις οποίες μάλλον ελάχιστα λαμβάνουν υπόψη αλλά κυρίως για να μη δημιουργηθούν έριδες μεταξύ των μουσουλμάνων με αφορμή την προτίμηση σε κάποιο συγκεκριμένο υποψήφιο. Δεν είναι λίγες οι φορές που τα τελευταία χρόνια πολιτικοί της μειονότητας , συμβουλεύουν σε όλους τους τόνους , τον επίσημο εκπρόσωπο της Τουρκίας στη Θράκη να κρατήσει ουδέτερη στάση Η ανακοίνωση της προτίμησης του προξενείου έστω και διακριτικά γίνεται τις τελευταίες ημέρες για να υπάρχει ικανός χρόνος ώστε να διαφανούν με τον πιο καθαρό τρόπο οι προτιμήσεις των μουσουλμάνων και να συνυπολογισθούν και άλλοι παράγοντες, όπως η γενικότερη πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα οι συσχετισμοί δυνάμεων τοπικά με γνώμονα πάντα τη μεγιστοποίηση των τουρκικών ωφελειών που θα προκύψουν, από την εκλογική αναμέτρηση Η στάση των ελλαδικών κομμάτων χαρακτηρίζεται από έλλειψη στρατηγικής , τα κενά της οποίας καλύπτονται από προσωπικές επιλογές παραγόντων της τοπικής κοινωνίας. (105)

Στις εκλογές του 1989 με την πιθανολογούμενη ήδη από την προεκλογική περίοδο οριακή έκβαση των αποτελεσμάτων και τη δρομολογούμενη μεγάλη πολιτική κρίση στην , ο ρόλος των μειονοτικών βουλευτών που θα είχαν εκλεγεί με τους συνδυασμούς των κομμάτων, θα μπορούσε να αποβεί καθοριστικής σημασίας για το σχηματισμό κυβερνητικής πλειοψηφίας. Η τουρκική πολιτική επέλεξε τη δεδομένη χρονική στιγμή , να ακολουθήσει το βραχυπρόθεσμο στόχο της παρέμβασης των βουλευτών ως ρυθμιστικών παραγόντων στην κρίση του πολιτικού συστήματος της Ελλάδας , έναντι του μακροπρόθεσμου , την αποκοπή δηλαδή των μειονοτήτων από τα ελλαδικά πολιτικά κόμματα και το πολιτικό σύστημα της χώρας, και το προσδιορισμό του ρόλου των μειονοτήτων προς

εξωθεσμικές κατευθύνσεις. Αυτή η κατεύθυνση και η επιδίωξη να εμφανισθούν οι μειονότητες ως πληθυσμιακό σύνολο, πλήρως αποκομμένο από το χριστιανικό στοιχείο, αποτέλεσε επιλογή της τουρκικής πολιτικής, στα πλαίσια της γενικότερης προσπάθειάς της για τη Θράκη, θέση που εκείνη την εποχή είχε ως κύριο όπλο την παραβίαση, της συμφωνίας της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, για τις μειονότητες και τα δικαιώματά τους.

Σημαντικό ρόλο στην επιτυχία της προσπάθειας αποκοπής των μειονοτήτων και της συστρίψωσής της σε μειονοτικούς συνδυασμούς, κράτησε και η πολιτική των δυσκολιών και διακρίσεων που εφαρμόζε η δημόσια διοίκηση, με τις εκφράσεις της (Νομαρχίες, Δήμοι, Αστυνομία, Στρατός, διάφορες υπηρεσίες) στην περιοχή. Χαρακτηριστικό στοιχείο της συγκεκριμένης πολιτικής ήταν ο άτυπος καθορισμός του ποσοστιαίου ορίου εγκρίσεως των πάσης φύσεως αιτήσεων που υποβάλλονταν από μέλη των μειονοτήτων, όριο που δεν είχε σχέση με την πληθυσμιακή αναλογία. Αυτή η κατάσταση είχε ως αποτέλεσμα να εκκρεμούν για μεγάλα διαστήματα απλά θέματα και καθιστούσε τους μουσουλμάνους ευάλωτους σε πιέσεις και εκβιασμούς.

Οι προσκείμενοι στους ανεξάρτητους συνδυασμούς τόνιζαν ότι η ίδρυση σχετιζόταν με την άρνηση της πολιτείας να δεχθεί τη μειονότητα σαν **«τουρκική»**, ενώ η απήχηση των συνδυασμών θα έφθανε μέχρι την Ελληνική βουλή και θα έστρεφε την παγκόσμια κοινή γνώμη, στη Θράκη. Ήδη από την αρχή του 1989, ο τουρκικός τύπος προετοίμαζε το κλίμα. Οι εφημερίδες Milliet, Hurriyet και Gunes επισήμαιναν τις **«παραβιάσεις των δικαιωμάτων των μουσουλμάνων στη Θράκη»** (106), ενώ σε άρθρο του στην εφημερίδα Cumhuriyet ο δημοσιογράφος Ali Simen τόνιζε ότι **«η κατάσταση στη Θράκη είναι αποτέλεσμα της έλλειψης ελληνικής μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη και η παρουσία μόνο 3.000 ατόμων δημιουργεί μια ανισορροπία ανάμεσα στις δύο μειονότητες»**. (107)

Ο Πρέσβυς ε.τ Coskun Kircan, παράλληλα δήλωνε ότι **«οι ελπίδες της Ελλάδος ότι η διαιώνιση των προβλημάτων θα αναγκάσει την Τουρκία να υποχωρήσει, αποτελούν γελοίο όνειρο. Το 2000 η Τουρκία θα έχει πληθυσμό 7 φορές μεγαλύτερο από την Ελλάδα, θα κατασκευάζει βαρύ οπλισμό και οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης θα έχουν και πάλι πλειοψηφία»**. (108)

Σε άρθρο του στο περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi κατέληξε στο συμπέρασμα πως **«στην Ελλάδα πρέπει να κανείς να ομιλεί τη γλώσσα που καταλαβαίνει. Στο Αιγαίο, στη θάλασσα και στον αέρα, να επανακτήσουμε πάλι, εγκαταλείποντας το Νταβός, την παλιά μας ελευθερία και να ενισχύσουμε τα αδέρφια μας της Δυτικής Θράκης με μια ευρεία εκστρατεία δια του ραδιοφώνου και της τηλεοράσεως. Έχουμε επίσης στα χέρια μας ένα άλλο μέσο πίεσης. Αν η Ελλάδα και ο δυτικός κόσμος δεν εξασφαλίσουν διαδικασίες ανθρώπινης συμπεριφοράς στους Τούρκους της Δυτικής Θράκης, τότε πρέπει να γνωρίζουν ότι το Πατριαρχείο θα εκδιωχθεί από την Τουρκία»**. (109)

Απαντώντας σε ερωτήσεις, ο υποψήφιος βουλευτής με τον ανεξάρτητο συνδυασμό στο νομό Ροδόπης "Güven" («Εμπιστοσύνη»), A. Sadik, δήλωνε πως **«η ανάγκη για τη δημιουργία του συνδυασμού προέκυψε από την άρνηση της καταγωγής μας και την καταπάτηση σε όλους τους τομείς, στον εκπαιδευτικό, στον οικονομικό και οι απαγορεύσεις που υπάρχουν... Δεν μας σέβονται σαν ανθρώπους»**.

Ο Mehmet Ernin Aga επικεφαλής του ανεξάρτητου συνδυασμού στο νομό Ξάνθης *“Ikbai”* (*«Τύχη –Πεπρωμένο»*) , ανέφερε τα εξής

«ο συνδυασμός ιδρύθηκε γιατί μέχρι σήμερα δεν είδαμε κάποια εξέλιξη στο θέμα από τα κόμματα. Μετά τη χούντα του 1967 ,όλα τα δικαιώματα της μειονότητας , τα ανθρωπιστικά , όλα καταλύθηκαν , δεν μας άφησαν κανένα δικαίωμα , ούτε στα σχολεία , ούτε στα τζαμιά , ούτε ακόμη και στα θρησκευτικά. Έτσι αποφασίσαμε ότι ένας ανεξάρτητος βουλευτής θα μπορούσε στο Ελληνικό κοινοβούλιο να πει τα παράπονά του και όπ καταπατούνται εδώ τα ανθρώπινα δικαιώματά μας. Εάν δεν εισακουσθούμε θα πάμε και στην Ευρώπη και για ανθρώπινα δικαιώματα στον ΟΗΕ. Γιατί εμείς εδώ, δεν είμαστε άνθρωποι οι οποίοι δεν είχαν κάποια βάση. Έχουμε τις ρίζες μας , τις εθνικές μας πεποιθήσεις. (110)

Οι μουσουλμάνοι πολιτευτές στις εκλογές της 18/6/1989 ,με τα κόμματα αντέδρασαν έντονα στη δημιουργία των ανεξάρτητων συνδυασμών , οι οποίοι υποστηρίχθηκαν , ανοιχτά , από την Τουρκία και τα εκεί μέσα ενημέρωσης . Ο υποψήφιος στην Κομοτηνή με τη ΝΔ , Orhan Hacibraim ανέφερε χαρακτηριστικά ότι :

«...στην Κομοτηνή και στην Ξάνθη, διαπιστώσαμε ότι οι ανεξάρτητοι συνδυασμοί παραβιάζουν κατ' αρχάς και δεν αποδέχονται τους κανόνες του εκλογικού παιχνιδιού. Με διάφορες απειλές ή ότι άλλο σχετικά μπορείτε να φαντασθείτε , προσπαθούν να παραβιάσουν και το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι. Δεν παίξανε σωστά το εκλογικό παιχνίδι.....απειλούν οι ανεξάρτητοι πρώτα απ' όλα. Και απειλούν , εκμεταλλεόμενοι οποιοσδήποτε οικονομικούς , εθνικούς, συναισθηματικούς δεσμούς είχαμε με την Τουρκία .Πιστεύω ότι γίνεται τρομερή εκμετάλλευση η οποία σε τελική ανάλυση βλάπτει και τα συμφέροντα της μειονότητας , αλλά και το όποιο κλίμα της ελληνοτουρκικής φιλίας.....οι ανεξάρτητοι λένε ότι είναι τουρκικό κόμμα. Λένε ότι είναι τουρκικός ανεξάρτητος συνδυασμός....Εγώ ξέρω πως οι ανεξάρτητοι δεν οδηγούν πουθενά.Πιστεύω ότι οι μουσουλμάνοι -Τούρκοι της Δυτικής Θράκης ,δεν θα τους ακολουθήσουν.....η συνεχής παρουσίαση των ανεξάρτητων από την τουρκική τηλεόραση και τα μέσα ενημέρωσης, νομίζω ότι εντάσσεται μέσα στα πλαίσια κάποιας συμφωνίας....ο υποψήφιος βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στη Ξάνθη κ.Φαίκογλου σ' όλα τα χωριά, σ' όλες τις ομιλίες διακηρύσσει , λέγοντας ότι αν δεν ψηφίσετε εμένα , ψηφίστε τον ανεξάρτητο συνδυασμό».
(111)

Ο πολιτευτής της ΝΔ στην Ροδόπη , Ibraim Onsunoglu, μιλώντας για τους ανεξάρτητους μειονοτικούς συνδυασμούς είπε πως,

«οι ανεξάρτητοι συνδυασμοί ήδη έχουν κάνει πολύ μεγάλη ζημιά στην υπόθεση της μειονότητας και έχουν κηλιδώσει την πηγή της.... Δεν είμαι

εναντίον των ανεξάρτητων συνδυασμών ή των ανεξάρτητων υποψηφιοτήτων. Είμαι συγκεκριμένα εναντίον αυτού του ανεξάρτητου συνδυασμού. Ο λόγος, επειδή ακολούθησαν αυτήν την πολιτική, αυτήν την προπαγάνδα, την ακριβώς σωβινιστική, αβάσιμη αστήρικτη, στηριζόμενοι κυρίως στην πίκρα του μειονοτικού κόσμου, έναντι των εν γένει ελληνικών διοικήσεων, στην οργή και στην απαισιοδοξία...ο χώρος στον οποίο οι δημοκρατικές διαδικασίες λειτουργούν λιγότερο είναι ο χώρος της Θράκης.

»Αν δεν δούμε αυτήν την αλήθεια και δεν προσαρμοστούμε στις πράξεις μας σ' αυτήν την αλήθεια, είμαστε εκτός πραγματικότητας. Λοιπόν ναι, φοβάμαι τα έκτροπά από τους χριστιανούς....έχω ασκήσει κι εγώ έντονη κριτική στην αδράνεια των μειονοτικών βουλευτών κομμάτων. Αυτό όμως δεν οφείλεται στο ότι ανήκουν σε κόμματα, αλλά στην προσωπικότητά τους. Ήταν μετριότητες, όπως είναι μετριότητες και οι 3 υποψήφιοι του ανεξάρτητου συνδυασμού και πιστεύω ότι δεν μπορούν να προσφέρουν. Είναι ανίκανοι να προσφέρουν κάποια θετική υπηρεσία στην υπόθεση της μειονότητας». (112)

Ο υποψήφιος της Ν. Δ στο νομό Ξάνθης, ο οποίος το 1985 ήταν ανεξάρτητος υποψήφιος Celal Zeibek, θα δηλώσει για το ζήτημα που είχε προκύψει με τους ανεξάρτητους συνδυασμούς:

«εδώ στη Ξάνθη έχουμε διαφοροποιηθεί από την Κομοτηνή....Εμείς εδώ με τους ανεξάρτητους των οποίων ηγείται ο Αγγά, είμαστε σε θέση να μην τον αφήσουμε να προχωρήσει. Είμαστε δυνατοί και ο ίδιος διεφθαρμένος και είναι δημιούργημα των ελληνικών αρχών Γι' αυτό το λόγο δεν έχουμε κανένα φόβο και οι εξηγήσεις μας προς το λαό είναι ανοιχτές. Πιστεύω στην ελληνοτουρκική φιλία. Θα πρέπει να αναγνωριστούν τα δικαιώματά μας και να ζήσουμε και εμείς σαν άνθρωποι. Εγώ τον Έλληνα τον σέβομαι σαν χριστιανό. Θέλω και κείνος να με σέβεται σαν Τούρκο μουσουλμάνο. Οι τοπικές αρχές-εδώ στη Ξάνθη έχουν δημιουργήσει αυτό το τέρας που λέγεται Αγγά Μεχμέτ Εμίν....Βρισκόμαστε σε μία χώρα που ανήκει στο ΝΑΤΟ, στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, στη Δύση. Πως λοιπόν σε μια τέτοια χώρα υπάρχουν διακρίσεις; τα δικά μας προβλήματα αρχίζουν μετά το 1960...αυτοί που θα ψηφίσουν τον Αγγά, θα τον ψηφίσουν μετά από πίεση». (113)

Ο ίδιος στο προεκλογικό του έντυπο που κυκλοφόρησε στις 2 Ιουνίου 1989, με τον τίτλο «Ε! Δυτικοθρακιώτη Τούρκε», απευθυνόμενος στους ομόθρησκούς του ψηφοφόρους, αναφέρει: «μη ψηφίσεις χριστιανούς. Γι' αυτό που θα κάνεις δε θα σε συγχωρέσει ούτε το έθνος σου, ούτε οι συγγενείς σου στην Τουρκία. Ομοεθνή ας γίνουμε φίλοι των δύσκολων

ημερών. Ας μην μείνουμε ορφανοί , ας μείνουμε Τούρκοι. Ο μεγάλος Ατατούρκ Λέει: Τι ευτυχία σ' αυτόν που λέγεται Τούρκος. Ζήτω ο Τουρκισμός της Δυτικής Θράκης» .

Κατά την προεκλογική περίοδο ,οι υποψήφιοι βουλευτές του συνδυασμού «Εμπιστοσύνη» μίλησαν στις 7 Ιουνίου ,στο χωριό Αρχοντικά Ροδόπης. Στην αρχή της συγκέντρωσης μίλησε ο A. Sadik , του οποίου την υποψηφιότητα προωθούσε το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής .Ο Sadik μιλώντας είπε ότι καθυστέρησαν να έρθουν **«γιατί τους έγινε έλεγχος από την αστυνομία και οι υποψήφιοι υποστήριξαν ότι η μειονότητα υφίσταται καταπίεση»** και απευθυνόμενος στους συγκεντρωμένους μουσουλμάνους , τόνισε :

«είσθε σαν εκείνο το νερό που δεν μπορεί να σας σταματήσει κανένας. Όπως τότε την πεδιάδα αυτήν την είχε κατακλύσει νερό , έτσι και τώρα όλη τη Θράκη θα την καλύψουν οι Τούρκοι , οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης.....Όσο αυτοί , δεν αποδέχονται την ύπαρξή μας και δεν δίνουν τα δικαιώματά μας , θα συνεχίσουμε όπως γίνεται μέχρι σήμερα , να πληροφορούμε τον κόσμο στα τέσσερα πέρατα της οικουμένης τις αδικίες που γίνονται σε βάρος μας. Έτσι θα πεισθεί η Ελλάδα και θα πάρουμε τα δικαιώματά μας.

Δεύτερος μίλησε ο Ismail Rodoplu ο οποίος επισήμαινε χαρακτηριστικά .

«Ε! Τουρκάλα μάνα που επί 70 χρόνια επωμίζεσαι και φέρεις αυτά τα βάσανα. Ε! Τούρκε πατέρα που επί 70 χρόνια ζεις σ' αυτά τα χωριά με τιμή και υπόληψη. Τι ευτυχία σε εσάς , σε εμάς που μετά 70 χρόνια , εξαιτίας των πιέσεων κατορθώσαμε να κάνουμε ένα μουσουλμανικό -Τουρκικό συνδυασμό.....Γίναμε μάρτυρες της αρπαγής των εδαφών μας που ξεκίνησε από την Χούντα του 1967.Δόθηκαν σε χριστιανούς συμπολίτες μας δάνεια , ώστε αυτοί στοχεύοντας στις περιουσίες μας να μας τις πάρουν....επί Νέας Δημοκρατίας συνεχίσθηκαν οι πιέσεις μας που είχαν ξεκινήσει επί χούντας. Στο όνομα αυτής της Δημοκρατίας θα πρέπει να ντρέπονται ...

»Μετά ήλθε το ΠΑΣΟΚ , το ψηφίσαμε και όμως τι έγινε συνέχισε την ίδια πολιτική της ΝΔ και σ' αυτό λοιπόν ανάθεμα.....ο Μητσοτάκης στην ομιλία του στην πλατεία της Κομοτηνής είπε ότι δήθεν δεν υπάρχουν Τούρκοι στην Δυτική Θράκη, είπε ότι υπάρχουν Έλληνες Μουσουλμάνοι. Θα πρέπει να γνωρίζει ο κ.Μητσοτάκης ότι στον κόσμο πουθενά δεν υπάρχουν Έλληνες Μουσουλμάνοι...Όμως τι κρίμα που δεν αντέδρασαν οι γύρω από τον Μητσοτάκη Τούρκοι υποψήφιοι. Κρίμα και ντροπή τους. Με ποιο πρόσωπο θα έλθουν αύριο απέναντί σας για να ζητήσουν την ψήφο σας. Ο κ. Μητσοτάκης μπορεί να ονειρεύτηκε ότι δεν υπάρχουν Τούρκοι , αυτοί όμως ;

»Ομοεθνεῖς μου , είμαστε πάλι έτοιμοι να θυσιαστούμε για την πατρίδα μας . Όμως αυτά που συμβαίνουν σε μας είναι ντροπή. Για το λόγο αυτό είναι τιμή να καυχιέμαι για την μουσουλμανικότητα ότι έχει εμάς τους τρεις σαν υποψήφιους. Ήδη ο Μητσοτάκης και ο Παπανδρέου με τις δηλώσεις και ενέργειές τους μας μετέτρεψαν σε τρίτο κόμμα στην Ελλάδα. Τους ευχαριστούμε» .(114)

Σε νέα ομιλία του αυτή τη φορά στο χωριό Μεγάλο Δουκάτο , του νομού Ροδόπης, στις 11/6/1989 ο υποψήφιος με τον ανεξάρτητο συνδυασμό «Εμπιστοσύνη», Α. Sadik τόνισε τα εξής:

«Ομοεθνεῖς μου ,σήμερα θα σας κάνω μια ανακοίνωση .Η αστυνομία όποιον βλέπει στις συγκεντρώσεις , τον γράφει κάποια πρόστιμα και του λέει «πάνε στο Σαδίκ να σε σώσει». Μάλιστα αγαπητοί ομοεθνεῖς μου. Ο Σαδίκ λοιπόν θα σας σώσει. Αφού το δέχθηκαν σημαίνει πως έχει τελειώσει.

»Όμως θα πρέπει να το ξέρουν καλά και να το βάλουν καλά στο αυτί τους ότι ο κόσμος αυτός δεν θα εγκαταλείψει τα δικαιώματά του....Πήραν μια γραμμή και την ακολουθούν. Ποια είναι αυτή; Οι αρπαγές των Τουρκικών περιουσιών..... Παίρνοντας τα πράγματα των Τούρκων , οπότε οι Τούρκοι να πάνε στον διάβολο. Θα τους αλλοιώσουμε ,θα τους υποχρεώσουμε σε φυγή , θα τους πάρουμε τα πράγματά τους έλεγαν. Όσο για την ορεινή περιοχή , χαρακτηρίζεται ως απαγορευμένη. Με τον τρόπο αυτό θα μας χωρίσουν στα δυο....

»Η διοίκηση που επί χρόνια δεν μας αντιμετώπιζε σαν ανθρώπους και εφάρμοζε τις πιέσεις , εμείς που δεν γευθήκαμε τα ανθρώπινα δικαιώματα , πλέον θα ζήσουμε καλύτερα μέσα σ' ένα νέο καθεστώς σαν άνθρωποι .Μας είπανε ότι δεν είμαστε Τούρκοι....Εδώ όλη η Θράκη είναι φυλακή.....Ο πολιτισμός έγινε για να μην υπάρχουν αδικίες. Εμείς λοιπόν θα ζήσουμε εδώ στον πολιτισμό και θα τους μάθουμε τι σημαίνει πολιτισμό, όπως έκαναν οι πρόγονοί μας πριν 600 χρόνια....δεν είμαστε ένα σύνολο αποκομμένο , δεν είμαστε μια μειονότητα που έχει εγκαταλειφθεί στο έλεός τους. Όλοι μας συμπαρίστανται γι ' αυτό δεν φοβόμαστε από τίποτα. Δύο πράγματα θα μας κάνουν να επιστρέψουμε από αυτό μας το δρόμο, πρώτο ο θάνατος , δεύτερο η απόδοση όλων των δικαιωμάτων μας από την Ελλάδα. Ας μας δώσουν τα δικαιώματά μας για να ζήσουμε εδώ ήσυχα , τίμια σαν Έλληνες πολίτες, Μουσουλμάνοι Τούρκοι. Είμαστε αποφασισμένοι να αγωνισθούμε για να πάρουμε τα δικά μας» .(115)

Στην τελευταία πριν τις εκλογές ,συγκέντρωση του Συνδυασμού Εμπιστοσύνη στην Κομοτηνή στις 16 Ιουνίου ο Α. Sadik , επισήμανε ότι ,

«η μοίρα αυτού του λαού είναι γνωστή. Θα μείνει πάντα ο λαός αυτός Τουρκικός .Θα πάρουμε τα δικαιώματά μας οπωσδήποτε. Είμαστε Τούρκοι και αυτό το γνωρίζουν. Δεν θα μας αλλοιώσουν την καταγωγή μας .Οι Τούρκοι πεθαίνουν δεν γίνονται αιχμάλωτοι. Δεν γυρνούν από τον σκοπό τους».

Στη Ξάνθη , ο ανεξάρτητος μειονοτικός συνδυασμός *“Ikbai”* ,ακολουθούσε την τακτική πώλωσης των μουσουλμάνων τονίζοντας τη διαφορετικότητα , επιδιώκοντας ταυτόχρονα την υπερψήφιση με κάθε μέσο , της λίστας του Σε προεκλογική συγκέντρωση στο χωριό Πάχνη του νομού Ξάνθης, ο υποψήφιος βουλευτής του συνδυασμού Τύχη-Πεπρωμένο Mehmet Emin Aga θα αναφέρει:

«ζήτη οι μουσουλμάνοι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης. Αμφισβητείται τα τελευταία χρόνια η Τουρκότητα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι στο σύνολό τους εδώ ζουν Τούρκοι - μουσουλμάνοι και θα συνεχίσουν να ζουν έτσι....Θέλω να σας τονίσω ότι αν δεν υποστηρίξετε την ανεξάρτητη εκλογή μας , δεν μπορώ να σας προδιαγράψω και την δική μας μελλοντική εξέλιξη .Οπότε , τότε τα πράγματα θα είναι περιττά».

Ο δεύτερος υποψήφιος του ίδιου συνδυασμού Kadir Yunusoglu , θα τονίσει. **«Δημιουργήσαμε τον ανεξάρτητο συνδυασμό μας την Τύχη και ήρθαμε σ'εσάς. Για την ύπαρξη και διατήρησή του θέλουμε οπωσδήποτε την βοήθεια σας....Μην ψηφίσετε κανέναν υποψήφιο που βρίσκεται στα κόμματα....**

»Πρέπει να ψηφιστούμε για να δείξετε την αντίθεσή σας σ'αυτούς οι οποίοι δεν μας επιτρέπουν να πάρουμε ένα στρέμμα χωράφι , κλείνουν τα σχολεία μας , δεν στέλνουν τουρκικά βιβλία στα σχολεία μας , αμφισβητούν την Θρησκεία και Εθνική καταγωγή μας , που λένε ότι είμαστε Έλληνες Μουσουλμάνοι , που φορολογούν τους δασκάλους που κάνουν μαθήματα Κορανίου σε ιδιαίτερα σεμινάρια. Για να τους δείξουμε την φωνή μας , την οποία θα διοχετεύσουμε στην Ευρώπη , στα Ηνωμένα Έθνη , στον κόσμο. Γι' αυτό λοιπόν ιδρύσαμε τον ανεξάρτητο συνδυασμό.....Ζήτη ο Τουρκισμός της Πάχνης. Ζήτη ο Τουρκισμός της Δυτικής Θράκης. Ζήτη οι Τουρκικοί ανεξάρτητοι συνδυασμοί της Δυτικής Θράκης».

Τέλος, ο τρίτος υποψήφιος Mustafa Hasan Oglu , έκλεισε την προεκλογική συγκέντρωση των ανεξάρτητων υποψηφίων επισημαίνοντας πως :

«δημιουργήσαμε τον Συνδυασμό για το καλό των Τούρκων της Δυτικής Θράκης και θα υποστηριχθεί από εσάς , αφού εσείς δεν είστε Έλληνες μουσουλμάνοι . Θέλουμε την ψήφο σας για να εκλεγεί ένας ανεξάρτητος βουλευτής. Γι' αυτό μην ψηφίζετε κανένα υποψήφιο της Μειονότητας που ανήκει στα κόμματα». (116)

Ο μειονοτικός πολιτευτής στη Ροδόπη Ibrahim Onsunoglu μετά την μη αποδοχή της παραίτησής του από τον πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας λόγω της διαφωνίας του στην κάθοδο στις εκλογές, των ανεξάρτητων μειονοτικών συνδυασμών και των προβλημάτων που δημιουργούν δήλωσε ότι :

«η ζημιά από τον ανεξάρτητο συνδυασμό δεν έγινε μόνο στη μειονότητα με τις ενέργειες του ,αλλά και στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Εγώ προσωπικά πιστεύω στην ειλικρίνεια του κ. Μητσοτάκη και τη συνέπειά του, στο θέμα της ελληνοτουρκικής προσέγγισης. Το θέμα του ανεξάρτητου συνδυασμού με τις διαστάσεις που έχει πάρει ήδη , έχει κάνει μεγάλη ζημιά στην υπόθεση της ελληνοτουρκικής προσέγγισης και της ελληνοτουρκικής φιλίας , που για μας ήταν εδώ η σημαία μας.....Γιατί ευθύς εξαρχής αυτός ο ανεξάρτητος συνδυασμός ήταν ένα έκτρωμα , το οποίο έκτρωμα τώρα εμφανίστηκε μ' όλη την απαίσια όψη του .Και νομίζω πως η πλειοψηφία του κόσμου το έχει διαπιστώσει αυτό» (117)

Οι Έλληνες πολιτικοί αρχηγοί με δηλώσεις τους , επισημαίνουν την απροκάλυπτη επέμβαση της Τουρκίας κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου .Ο πρωθυπουργός και πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ , Α. Παπανδρέου ανέφερε μεταξύ άλλων τα εξής :

«θεωρώ απαράδεκτη την επέμβαση της Τουρκίας με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης στα εσωτερικά της χώρας μας. Υπάρχει μουσουλμανική μειονότητα ελληνική, με όλα τα δικαιώματα και όλες τις υποχρεώσεις του Έλληνα πολίτη. Δεν διανοηθήκαμε εμείς να υποστηρίξουμε υποψηφίους και κόμματα με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που διαθέτουμε στην Τουρκία. Και αυτό πρέπει να πω έρχεται ως μια παραφωνία ύστερα από μια πάρα πολύ θετική συζήτηση που είχαν οι δύο αντιπροσωπείες στις Βρυξέλλες , όπου υπήρξε κοινή απόφαση για μείωση των τριβών και τη διαμόρφωση με την πάροδο του χρόνου ενός κλίματος από τον μη πόλεμο, στην μόνιμη ειρήνη. Γι ' αυτό , οφείλω να ομολογήσω ότι οι παρεμβάσεις αυτές αποτέλεσαν μian έκπληξη. Έχουν γίνει τουλάχιστον διαβήματα. Η κυβέρνηση γνωρίζει τι μέτρα να πάρει. Δεν θεωρεί σκόπιμο να ανακοινώσει τις όποιες λεπτομέρειες , σχετικά με το τι η ίδια κάνει. Εκείνο που θέλω να τονίσω είναι ότι η κυβέρνηση μας και το Κίνημά μας ήταν, είναι και θα είναι πρώτο σε ότι αφορά την εθνική μας ανεξαρτησία και την εδαφική μας ακεραιότητά μας. Και δεν επιτρέπουμε παρεμβάσεις στα εσωτερικά μας από οπουδήποτε και να προέρχονται» .(118)

Ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας Κ.Μητσοτάκης ,δηλώνει με τη σειρά του ότι :

« επισημαίνω με βαθιά ανησυχία την απροκάλυπτη και ωμή παρέμβαση της τουρκικής κυβέρνησεως μέσω του τουρκικού προξενείου

και της τουρκικής ραδιοφωνίας και τηλεοράσεως στις ελληνικές εκλογές, στους νομούς Ξάνθης και Ροδόπης, όπου ασκείται απροκάλυπτη ψυχολογική πίεση επί Ελλήνων πολιτών της μουσουλμανικής μειονότητας για να εξαναγκασθούν να ψηφίσουν τους ανεξάρτητους συνδυασμούς και παράλληλα ασκείται δεινός ηθικός εκβιασμός στους υποψηφίους της Νέας Δημοκρατίας, για να παραιτηθούν της υποψηφιότητάς τους. Επιτόπου την όλη επιχείρηση, καθοδηγεί ο Τούρκος πρόξενος της Κομοτηνής. Εφθάσαμε στο σημείο να δημιουργείται σε ελληνικό χώρο από Τούρκους διπλωματικούς εκπροσώπους κλίμα φοβίας και απειλών. Και η ελληνική κυβέρνηση ουδέν πράττει. Ενώπιον αυτής της καταστάσεως, οι μουσουλμάνοι υποψήφιοι της Νέας Δημοκρατίας στους δύο νομούς κ.Τζελάλ Ζειμπέκ, Ορχάν Χατζημπραήμ, Χασάν Ιμάμογλου και Ιμπραήμ Ονσούνογλου, με επισκέφθηκαν σήμερα και μου υπέβαλαν για λόγους ευθυζίας εγγράφως τις παραιτήσεις, τις οποίες φυσικά αρνήθηκα να αποδεχθώ.

»Η Νέα Δημοκρατία θα κατεβεί στους δύο νομούς με πλήρεις συνδυασμούς. Χωρίς να θέλω να σχολιάσω αυτήν την ώρα τη στάση του κ. Παπανδρέου, ο οποίος πρόσφατα συναντήθηκε με τον κ.Οζάλ τον καλώ να προχωρήσει :Στην άμεση -εντός της ημέρας -απέλαση του Τούρκου προξένου Κομοτηνής, όπως άλλωστε εισηγείται η υπηρεσία του υπουργείου Εξωτερικών.

»Σε αυστηρότατο διάβημα προς την τουρκική κυβέρνηση προκειμένου να παύσει τις απαράδεκτες παρεμβάσεις στα εσωτερικά μας με την υποκίνηση, καθοδήγηση και ενίσχυση ανεξάρτητων συνδυασμών και να ανακαλέσει αυτά που μετέδωσε η κρατική τουρκική ραδιοφωνία και τηλεόραση.

»Η Νέα Δημοκρατία καλεί επίσης τους μουσουλμάνους υποψηφίους των ανεξάρτητων συνδυασμών που προωθήθηκαν από το τουρκικό προξενείο και ενεργούν κατά προτροπήν του να παραιτηθούν, διότι ούτε τα συμφέροντα της μουσουλμανικής μειονότητας υπηρετούν, ούτε την ελληνοτουρκική φιλία» .(119)

Ο Λ. Κύρκος γενικός γραμματέας του κόμματος της Ελληνικής Αριστεράς, δήλωσε ότι «είναι ολοφάνερη η πρόθεση της Άγκυρας να μετατρέψει τους μουσουλμάνους Έλληνες πολίτες σε τουρκική μειονότητα» .(120)

Ταυτόχρονα, η ελληνική κυβέρνηση έκανε γνωστό δια του εκπροσώπου της Σ. Κωστόπουλου ότι :

«ο αναπληρωτής Υπουργός εξωτερικών Γ. Καψής κάλεσε σήμερα στο Υπουργείο Εξωτερικών τον πρεσβευτή της Τουρκίας στην Αθήνα κ.Γ.Ακντάν προς τον οποίο προέβη σε ιδιαίτερα έντονο διάβημα διαμαρτυρίας για ανάμιξη των τουρκικών κρατικών μέσων δημοσιότητας

στον Ελληνικό προεκλογικό αγώνα. Ο κ. Καψής εξέφρασε την έντονη διαμαρτυρία της ελληνικής κυβέρνησης για ορισμένες πρόσφατες εκπομπές της τουρκικής ραδιοφωνίας και τηλεόρασης, οι οποίες ελάμβαναν θέση υπέρ συγκεκριμένων υποψηφίων στη Δυτική Θράκη και καλούσαν σε παραίτηση υποψηφίους άλλων συνδυασμών».

Παράλληλα η ελληνική κυβέρνηση υποστήριξε ότι :

«οι σχετικές με τις εκλογές μεταδοθείσες από τα τουρκικά τηλεοπτικά δίκτυα ειδήσεις ανεφέροντο μόνο στους ανεξάρτητους υποψηφίους βουλευτές, τους οποίους πρόβαλλαν ως αυθεντικούς εκπροσώπους της μειονότητας. Οι λοιποί 4 μουσουλμάνοι υποψήφιοι βουλευτές που ανήκαν στα δύο μεγάλα κόμματα της χώρας, εκαλούντο να παραιτηθούν σε ένδειξη διαμαρτυρίας γιατί ο αρχηγός της ΝΔ είχε αποκαλέσει τα μέλη της μειονότητας «Έλληνες Μουσουλμάνους. Η Ελλάδα κατηγορείται ότι εμποδίζει τους υποψηφίους των ανεξαρτήτων συνδυασμών να διεξάγουν τον εκλογικό τους αγώνα και ζητήθηκε μέσω των ειδήσεων από το Συμβούλιο της Ευρώπης να αποστείλει παρατηρητές στη Θράκη για να παρακολουθήσουν τον τρόπο διεξαγωγής των εκλογών». (121)

Από την πλευρά της, η τουρκική κυβέρνηση απέρριψε τους ελληνικούς ισχυρισμούς και το διάβημα και υποστήριξε ότι «αυτά που προκάλεσαν την ελληνική αντίδραση ήταν μια σύντομη είδηση που συντάχθηκε με βάση τις αρχές της ελεύθερης δημοσιογραφίας και δεν περιείχε κανένα στοιχείο που θα μπορούσε να προκαλέσει την ευαισθησία της ελληνικής κυβέρνησης».

Στο ήδη τεταμένο προεκλογικό κλίμα στη Θράκη, προστέθηκαν και οι κινήσεις τρομοκρατίας από διάφορες ομάδες μουσουλμάνων. Κινούμενες στους χώρους ψυχαγωγίας και σε άλλους χώρους συνάθροισης ασκούσαν βία στους μουσουλμάνους, και επικαλούμενες τη μαύρη λίστα του Προξενείου, για την οποία ο Α. Sadik δικαιολόγησε την ύπαρξή της λέγοντας ότι «**πρόκειται για 10-15 άτομα που θεωρούνται πράκτορες της Ελλάδας**» (122), απειλούσαν τους μειονοτικούς ψηφοφόρους λέγοντάς τους πως «**όποιος δεν ψηφίσει τους ανεξάρτητους συνδυασμούς να ξεχάσει ότι θα ξαναπάει στην Τουρκία, την ακίνητη περιουσία στην Τουρκία, τα παιδιά του Δε θα πάρουν δίπλωμα από εκεί**», ενώ την παραμονή των εκλογών υποχρέωσαν τους ψηφοφόρους να πάρουν ψηφοδέλτια των ανεξάρτητων συνδυασμών

Στη Ξάνθη λίγο πριν τις εκλογές ο γιος του παράνομου μουφτή Ξάνθης Aga Mustafa και ο Haci Husein, λογομάχησαν και ξυλοκόπησαν τον Bekir Sami γιατί τους ανέφερε ότι δε θα ψηφίσει τον ανεξάρτητο μουσουλμανικό συνδυασμό, ενώ ένας άλλος μουσουλμάνος Cemî Burçai κατήγγειλε μέσω του ραδιοφωνικού σταθμού Life της Ξάνθης ότι, ο ανεξάρτητος υποψήφιος βουλευτής Ξάνθης Mehmet Emin Aga, αποπειράθηκε να τον δωροδοκήσει με 2 εκατομμύρια για να τον υποστηρίξει. Ένα ανάλογο περιστατικό ήταν και αυτό στο οποίο πρωταγωνίστησε ο υποψήφιος με το ΠΑΣΟΚ στη Ξάνθη και μετέπειτα με τον ανεξάρτητο συνδυασμό Ahmet Faikoglu, ο οποίος, σύμφωνα με αναφορά του δικαστικού αντιπροσώπου, προκάλεσε επεισόδια όταν δεν του επιτράπηκε η είσοδος

στο εκλογικό κέντρο των Κιμμερίων Ξάνθης το βράδυ της 18ης Ιουνίου προκειμένου να παραστεί στην καταμέτρηση των ψηφοδελτίων. Το τριμελές πλημμελειοδικείο Ξάνθης, επέβαλλε ποινή φυλάκισης 5 μηνών στο Faikoglu, ποινή που ουδέποτε εξέτισε

Σ' αυτές τις προσπάθειες δημιουργίας έντασης και τρομοκρατίας στην περιοχή, ήρθαν να προστεθούν και «ανώνυμες ή επώνυμες» προκηρύξεις από, ομάδες, οργανώσεις, φορείς χριστιανών και μουσουλμάνων», που δημιούργησαν ακόμη πιο εκρηκτική κατάσταση (βλ. Παράρτημα)

Για τις εκλογές του Ιουνίου του 1989 ο τουρκικός τύπος έγραψε **«ότι οι μουσουλμάνοι υποψήφιοι της Νέας Δημοκρατίας είναι συνεργάτες των αρχών»**, ενώ για την πρώτη προκήρυξη που είχε κυκλοφορήσει στην περιοχή και έγραφε ότι **«η Δυτική Θράκη είναι τουρκική»**, ανέφερε πως **«είναι έργο των ελληνικών μυστικών υπηρεσιών»**. (123) Σε άλλη εφημερίδα, γράφτηκε ότι **«η εκλογική αναμέτρηση και τα γεγονότα μεγάλωναν και οδηγούσαν σε κίνδυνο την περιοχή»** (124), ενώ η εφημερίδα Sabah τόνισε ότι **«όσοι μπουν στη Βουλή έβαλαν στόχο να γνωστοποιήσουν τις πιέσεις που δέχονται οι πάνω από 100.000 Τούρκοι που ζουν στη Δ. Θράκη»**. (125)

Ο μειονοτικός –τουρκόφωνος τύπος της Θράκης, προέτρεπε τους αναγνώστες του κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου: **«να στους ανεξάρτητους υποψηφίους που είναι η φωνή της κοινωνίας μας. Όχι στους υποψηφίους των κομμάτων που υπηρετούν τα κόμματα.....όσο περνούν οι μέρες φαίνεται ότι η μειονότητα θα στραφεί υπέρ ενός Συνδυασμού δίνοντας ένα πρωτοφανές παράδειγμα ενότητας»**. Ταυτόχρονα, καλούσε τους νέους και τις μητέρες, της μειονότητας, να ψηφίσουν τους ανεξάρτητους μουσουλμανικούς συνδυασμούς (126)

Η εφημερίδα Akin ανέφερε χαρακτηριστικά σε άρθρο της:

«Ε τουρκάλα μάνα! Μήπως γνωρίζεις ότι δεν αναγνωρίζεται δικαίωμα ζωής στα εγγόνια των παιδιών σου που θυσιάστηκαν για την πατρίδα; Γνωρίζεις ότι τα τουρκόπαιδα και τα μουσουλμανόπαιδα που γέννησες με τη φωνή της μουσουλμανικής προσευχής, οι Αχμέτ, Μεχμέτ, Μουσταφά, γίνεται προσπάθεια να μετατραπούν σε Πέτρο, Γιάννη, Κώστα στους τόπους εργασίας τους; Μην ψηφίζεις λοιπόν, Τουρκάλα μάνα αυτούς που σε αποκαλούν και σε λένε ότι είσαι Έλληνας Μουσουλμάνος». (127)

Η εφημερίδα Yeni Adim (Νέο Βήμα), η οποία εκδιδόταν στη Δυτική Γερμανία στο τεύχος του Ιουνίου 1989 επισημαίνει:

«γιατί αυτοί που πριν επί χρόνια υπέγραφαν κείμενα ως Έλληνες μουσουλμάνοι, τώρα ξεσηκώνουν και βγάζουν στο δρόμο αθώους ανθρώπους; Έναντι της πολιτικής των διακρίσεων για την υπεράσπιση των μειονοτικών δικαιωμάτων μας πρέπει να διασπασθεί η ενότητα της μειονότητας με το να εναντιωθούν οι Μουσουλμάνοι έναντι Μουσουλμάνων και οι Τούρκοι έναντι Τούρκων; Να δηλητηριαστεί η σχέση μειονότητας και Διοικήσεως. Αυτό σημαίνει αγώνα για τη ζωή ή η δημιουργία φορτισμένου κλίματος στις Ελληνοτουρκικές σχέσεις;»

Στις εκλογές, οι ανεξάρτητοι συνδυασμοί **«Ikbal»** (Τύχη -Πεπρωμένο) στη Ξάνθη και **«Guven»** (Εμπιστοσύνη) στη Ροδόπη, συγκεντρώνουν ένα μεγάλο ποσοστό των μειονοτικών ψήφων

.Στη Ροδόπη εκλέγεται ο A. Sadik με 25.131 ψήφους , ενώ στη Ξάνθη ο ανεξάρτητος συνδυασμός δεν εκλέγει βουλευτή, αφού παίρνει 9057 σταυρούς , 1283 λιγότερους από το 1985. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην υποψηφιότητα του Mehmet Emin Aga, που είναι παλιός πολιτικός και έχει μεταπηδήσει από το ένα πολιτικό φάσμα στο άλλο και έτσι δεν ενέπνεε εμπιστοσύνη. Για άλλους αυτή η διαφορά οφείλεται στη χαμηλή επιρροή του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής ,στη Ξάνθη.

Ο τουρκικός τύπος , σχολιάζοντας τα αποτελέσματα , θα επισημάνει μετεκλογικά **«την εκλογική τρομοκρατία με σκοπό την παρακώλυση των τουρκικών ψήφων»** (128), και **«την υπέρμετρη χρησιμοποίηση του εκλογικού δικαιώματος από τους φαντάρους»** (129), με σκοπό να μεταβληθεί το εκλογικό μέτρο, στις περιφέρειες και τις κοινότητες , όπου υπάρχουν μεγάλα πληθυσμιακά σύνολα μουσουλμάνων και υποστηρικτών των ανεξάρτητων συνδυασμών.

Ο ελληνόφωνος τοπικός τύπος έγραψε ότι **«η εκλογή του Α. Σαδίκ είναι αποτέλεσμα των λανθασμένων χειρισμών στο Μειονοπικό από ορισμένους ιθύνοντες»**. (130)

Ο μειονοτικός τουρκόφωνος τύπος , θα επισημάνει ότι **«πρέπει να γίνει γνωστό ότι ο Τουρκισμός και ο Μουσουλμανισμός της Δυτικής Θράκης δεν αρκέσθηκε μόνο να ανοίξει μια νέα περίοδο στην ιστορία του. Έγινε αιτία για να υπάρξει διαφάνεια στις σκοτεινές δυνάμεις»**. (131) Η εφημερίδα İlefi έγραψε ότι **«ο βουλευτής εκλέχθηκε τη στιγμή που οι Ζίφκωφ και Παπανδρέου έλεγαν ότι στα Βαλκάνια δεν υπάρχουν Τούρκοι»**. (132) Η εφημερίδα Yanki έγραψε ότι **«ο κ.Σαδίκ Αχμέτ είναι ο πρώτος ανεξάρτητος βουλευτής των Τούρκων της Δυτικής Θράκης»**. (133)

Ο ανεξάρτητος βουλευτής Ροδόπης , Α. Sadik μετά την εκλογή του ,αναφερόμενος **«στα συμφέροντα της τουρκικής μειονότητας»** , δήλωσε ότι **«θα εργασθώ για το καλό της τουρκικής μουσουλμανικής μειονότητας. Η εκλογή μου ήταν η επιθυμία της τουρκικής μειονότητας και πραγματοποιήθηκε»**. (134)

Σε συνέντευξή του, ο Α. Sadik ξεκαθάρισε τους στόχους του , αναφέροντας τα εξής:

«μέσα στην Ελληνική βουλή εκτός από το ότι είμαι τουρκικής καταγωγής και ότι εκπροσωπώ τη μειονότητα , ένιωσα ευχαρίστηση γιατί θα ενημερώσω τη Βουλή για το τι συμβαίνει στη Θράκη. Από πρώτο χέρι για να ξέρουν , να γνωρίσουν τα βασικά θέματα , τα βασικά προβλήματα που υπάρχουν στη Θράκη, ώστε να εφαρμοστούν οι νόμοι. Να τους ενημερώσω για το τι γίνεται εδώ επάνω. Έτσι αισθάνθηκα μια ικανοποίηση που θα τους ενημερώσω για τα γεγονότα της Θράκης....Οι νόμοι δεν εφαρμόζονται , ούτε το ελληνικό Σύνταγμα για τη μειονότητα που είναι μουσουλμάνοι τουρκικής καταγωγής. Όπως εσείς λέτε ελληνική μειονότητα στην Πόλη , έτσι και εμείς λέμε τουρκική μειονότητα στη Θράκη . Οι νόμοι λοιπόν δεν εφαρμόζονται .Υπάρχουν λοιπόν οι νόμοι που μας προστατεύουν , όμως είναι ανεφάρμοστοι. Αυτή τη στιγμή προεκλογικά και μετεκλογικά πολλές υπηρεσίες στη Θράκη λένε στους μουσουλμάνους που απευθύνονται προς αυτές: Πάτε στο Σαδίκ να σας το κάνει. Εγώ δεν είμαι κυβέρνηση....Για τα δικαιώματα της μειονότητας θα ενημερώσω τους υπεύθυνους υπουργούς, θα τους αναλύσω , θα τους εξηγήσω για πς

απαγορεύσεις ,για τα γεγονότα , για τις καταπιέσεις , για να αρθούν αυτά όλα και να εφαρμοστούν οι νόμοι. Τη στιγμή που θα δω ότι δεν εφαρμόζονται πλέον γνωρίζοντας όλες αυτές τις καταπιέσεις , δικαιολογημένα θα απευθυνθώ στις διεθνείς οργανώσεις για τις διεθνείς συνθήκες που σχετίζονται με την Ελλάδα. Προτιμώ όμως να λυθούν τα προβλήματα βάσει των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ελληνικών νόμων , μέσα στην Ελλάδα. Δεν προτιμώ να πάω στο εξωτερικό κατευθείαν και να πω «ξέρετε κύριοι η τουρκική μειονότητα υποφέρει και η Ελλάδα είναι.....

»Βλέπουμε ότι η παιδεία έχει εκμηδενιστεί, απαγορεύονται τα πάντα .Απαγορεύεται η ελεύθερη κίνηση εφόσον υπάρχουν απαγορευμένες ζώνες , δεν μπορούμε να περάσουμε από εκεί προς τα πάνω και προεκλογικά δεν μας αφήσανε να πάμε. Μετά αν και ξέρουν πολύ καλά την καταγωγή μας την αρνούνται .Εν ψυχρώ το λένε. Είστε Έλληνες μουσουλμάνοι , όχι Έλληνες υπήκοοι μουσουλμάνοι .Το γνωρίζουν πολύ καλά ότι είμαστε τουρκικής καταγωγής». (135)

Απαντώντας στη δήλωση του προέδρου της ΝΔ Κ.Μητσοτάκη ότι «οι ελληνικές κυβερνήσεις δεν θα πρέπει να στηρίζονται στις ψήφους των μουσουλμάνων της Διυικής Θράκης» και γιατί ψήφισε υπέρ της κυβέρνησης συνεργασίας , η οποία συγκροτήθηκε , ο Α. Sadik είπε :

«αν έχω δηλώσει ότι δεν θα δώσω ψήφο εμπιστοσύνης στη Νέα Δημοκρατία ή στον κ. Μητσοτάκη, αυτή τη στιγμή δεν είναι στην εξουσία κυβέρνηση του κ.Μητσοτάκη. Είναι κυβέρνηση συνεργασίας Συνασπισμού και δεξιάς. Μετά , όταν βλέπω ότι σχεδόν μέσα στη Βουλή και την Επικράτεια όλος ο κόσμος συμφωνεί με την κάθαρση , ακόμη και το ΠΑΣΟΚ , εγώ γιατί να αντισταθώ και αν είμαι εμπόδιο στο αίτημα του ελληνικού λαού;Εφόσον ζητάνε συμφιλίωση και ο Συνασπισμός με τη Δεξιά προσπαθούν να δημιουργήσουν κάτι καλό για την Ελλάδα , ελπίζω αυτό το καλό να επεκταθεί και στη Ροδόπη. Αυτή λοιπόν η δήλωση αφορούσε μόνο τον κ.Μητσοτάκη. ...την Ελλάδα την έχω σαν πατρίδα μου.....Αλλά πρέπει να υποστηρίξω και τα δικαιώματα της μειονότητας».

(136)

Σε δηλώσεις του ,ο υποψήφιος της Ν Δ ,στο νομό Ροδόπης, Ibrahim Onsunoglu , για τις εκλογές αλλά και για την είσοδο ανεξάρτητου μουσουλμάνου υποψηφίου στην Ελληνική βουλή επεσήμεινε ότι :

«Η μειονότητα έχει διαφορετική εθνική καταγωγή και κάθε ανεξάρτητη υποψηφιότητα , αν δεν προσεχθεί ιδιαίτερα προσφέρεται για καλλιέργεια προβοκάτσιας .Δηλαδή μια τέτοια προσπάθεια μπορεί να

διαστρεβλωθεί και να παρουσιασθεί σαν χωριστικό κίνημα ,σαν προσπάθεια χωριστικού κινήματος. Γι ' αυτό ο ανεξάρτητος μειονοτικός συνδυασμός ή υποψήφιος πρέπει να έχει υπόψη του αυτό και να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός.....

»για τους 24.000 ψήφους που έλαβε η Εμπιστοσύνη υπάρχουν πολλές ενδείξεις και αποδείξεις ότι δεν αποτελούν την ελεύθερη έκφραση της βούλησης της μειονότητας ...κυκλοφόρησε μεταξύ μας ένα ανέκδοτο , θα σας το πω «κατανομή εδρών στην ελληνική Βουλή: Παπανδρέου 125 έδρες , Μητσοτάκης 144 , Στεφανόπουλος , 1 και Οζάλ 1....στη Ξάνθη δεν εκλέχτηκε κανένας μουσουλμάνος με το συνδυασμό Τύχη γιατί υπάρχει μεγάλη «γεωγραφική απόσταση» και οι «συνέπειες της απόστασης αυτής». Ακόμα η διαφορετική ψυχосύνθεση των μελών της μειονότητας της Ξάνθης. Οι Ξανθιώτες κάθε φορά είναι ένα βήμα πιο μπροστά από τους Κομοτηνραίους. Ένας τρίτος λόγος είναι ότι ο επικεφαλής του ανεξάρτητου συνδυασμού στην Ξάνθη ήταν ένας διαφθαρμένος πολιτικός. Ενώ στη Ροδόπη οι τρεις ήταν επιστήμονες και κατεβαίνουν για πρώτη φορά στον πολιτικό στίβο. Ένας τέταρτος λόγος είναι η ταξική διαφοροποίηση .στην Ξάνθη υπάρχει περισσότερη εργατιά , ενώ στην Κομοτηνή οι περισσότεροι της μειονότητας είναι αγρότες. (137)

Ο ίδιος σε συνέντευξή του σε ραδιοφωνικό σταθμό της Θεσσαλονίκης , ανέφερε ότι

«ήταν πόλεμος με γίγαντες λόγω της επέμβασης της Τουρκίας .Το αποτέλεσμα δεν είναι προϊόν της ελεύθερης βούλησης του μειονοτικού κόσμου , αλλά προϊόν ψυχολογικής βίας που ασκήθηκε ανενδοίαστα και ασύστολα επάνω του» . (138)

Η εκλογή τον Ιούνιο του 1989 του ανεξάρτητου βουλευτή Ροδόπης, Α. Sadik , θεωρήθηκε καρπός της πολιτικής του τουρκικού προξενείου , που κατά τα τελευταία δέκα χρόνια υπήρξε μια καθαρή πρόκληση κατά του Ελληνικού κράτους.(139) Μέσω του ανεξάρτητου συνδυασμού Εμπιστοσύνη συντελούντος και του οριακού εκλογικού αποτελέσματος, προκάλεσε μεγάλες αντιδράσεις και εκτός κομματικών επιτελείων. Το γεγονός αυτό έγινε αντικείμενο κομματικών επιδιώξεων και χρησιμοποιήθηκε στις πολιτικές αντιπαραθέσεις. Χαρακτηριστικό δείγμα ήταν η προσπάθεια να εμφανισθεί η εκλογή του μειονοτικού ανεξάρτητου βουλευτή ως συνέπεια του εκλογικού νόμου , άρα για εθνικούς λόγους θα έπρεπε να καταργηθεί το αναλογικό σύστημα. Η εκλογή όμως του Sadik είχε γίνει από την Α' κατανομή , αφού οι μειονοτικοί ψήφοι ήταν ικανοί στη Ροδόπη από το 1974 να βγάλουν βουλευτή και στη Ξάνθη από το 1977 με το συν 1. Σημαντικό όμως είναι ότι , η ισχυρή παρουσία του συνδυασμού Εμπιστοσύνη ήδη από τις εκλογές του Ιουνίου 1989 , θα έχει άμεσες συνέπειες στην εκλογική δύναμη των υπόλοιπων κομμάτων και τη στάση τους, έναντι στη Θράκη και των κατοίκων της, χριστιανών και μουσουλμάνων.

ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ 1989

Στο διάστημα 1988-1989 ο Mehmet Emin Aga, γραμματέας της Μουφτείας Ξάνθης τότε και σήμερα ψευδομουφτής, ο οποίος παρευρέθηκε στην κηδεία του Ozal και μαζί με τον «ψευδομουφτή» Κομοτηνής προσφωνήθηκαν από τις τουρκικές αρχές ως «μουφτήδες», χωρίς καμιά ελληνική αντίδραση, διόρισε με αμοιβή 500 000 δραχμές τον καθένα 110 θρησκευτικούς λειτουργούς, οι οποίοι δεν είχαν ούτε τα ουσιαστικά, ούτε τα τυπικά προσόντα, με μόνο σκοπό, να αποφύγουν τη στράτευση (140) Μεταξύ των διορισμένων ήταν ο γιος, ο αδελφός και τρία ξαδέλφια του μετέπειτα ανεξάρτητου βουλευτή A. Faikoglu, ενέργειες που εντάσσονται στην όλη προσπάθεια πίεσης για ψήφο στους ανεξάρτητους συνδυασμούς.

Στις αρχές Σεπτεμβρίου, δημοσιεύεται, άρθρο του πρώην αναπληρωτή υπουργού εξωτερικών Γ. Καψή που ανέφερε ότι *«ίσως υπάρξουν πολλοί που θα διαφωνήσουν με τις ανησυχίες που εκφράζουν αυτές οι γραμμές. Όμως πριν εκφράσουν τη διαφωνία τους, ας διαβάσουν την Τερζουμάν που έγραψε :Αν οι Έλληνες δεν είναι προσεκτικοί ...δεν θα υπάρξει, στο μέλλον ούτε νόπος Κύπρος ...ούτε δυτική Θράκη ...ούτε Αιγαίο ...ούτε υφαλοκρηπίδα».* (141)

Στα τέλη Σεπτεμβρίου 1989 ο ανεξάρτητος βουλευτής A.Sadik, αναχώρησε για την έδρα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Στρασβούργο, προσκεκλημένος των Συλλόγων Μουσουλμάνων Δυτικοθρακιωτών. Εκεί υπέβαλλε σε Ευρωβουλευτές, υπόμνημα με 28 σημεία για την καταπίεση που υφίσταται η μειονότητα. Σε συνέντευξή του ανέφερε χαρακτηριστικά, για αυτό το ταξίδι.

«Ίσως μεταβώ και στα Ηνωμένα Έθνη. Ίσως κατεβάσω 2000 ανθρώπους στους δρόμους, ίσως κάνω απεργία πείνας μπροστά στη Βουλή. Αν δεν μας θέλουν, ας μας το πουν. Να φύγουμε. Διαφορετικά ας μας δώσουν τα δικαιώματά μας...Οι ψηφοφόροι μου αυξάνονται. Ο αριθμός τους δεν έχει μειωθεί. Και αυτό σχετίζεται με το κράτος. Όσο περισσότεροι οι πιέσεις τόσο αυξάνονται οι ψήφοι μου, όσο μειώνονται οι πιέσεις τόσο θα μειώνονται οι ψήφοι μου»

Ο πολιτευτής της Ν.Δ Ibrahim Onsunoglu, στο νομό Ροδόπης, σε συνέντευξή του δηλώνει για τις επερχόμενες εκλογές και το νέο σκηνικό που έχει διαμορφωθεί στη Θράκη:

«...ο συγκεκριμένος συνδυασμός ούτε ανεξάρτητος ήταν ούτε μειονοτικός. Τώρα είμαι σε θέση να δηλώσω ξεκάθαρα και κάτι άλλο: Δεν επεδίωκε και δεν επιδιώκει ούτε την επίλυση των μειονοτικών προβλημάτων. Συνυπάρχουν εδώ στη Θράκη δύο εθνικά στοιχεία, το κυρίαρχο χριστιανικό και το μειονοτικό μουσουλμανικό....Το πρόβλημα που κυριαρχεί, όμως στη μειονότητα, είναι άλλο. Είναι οι διακρίσεις που υφίσταται από το 1965 και εντεύθεν. Οι διοικητικές πράξεις όχι μόνο δεν απαλύνουν, αλλά οξύνουν τις υφιστάμενες αντιθέσεις, οικονομικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές, φυσικά σε βάρος της μειονότητας....»

»Έκανε την εμφάνισή του τώρα ο λεγόμενος ανεξάρτητος συνδυασμός , και όπως φάνηκε ξεκάθαρα , όχι για να αγωνιστεί ενάντια στις διακρίσεις και να συμβάλλει στην επίλυση των υπαρκτών προβλημάτων. Αλλά ενεργώντας προβοκατόρικα («θα κατακλύσει ο τουρκισμός τη Θράκη») και επικαλούμενος ανύπαρκτα προβλήματα («οι Έλληνες μας απαγόρεψαν την περιτομή») και με άκρως σωβινιστική συμπεριφορά («οι κομματικοί είναι προδότες» , «ψηφίστε μας για να αποδείξετε ότι είστε Τούρκοι»), πέτυχε άλλους στόχους , που θα πρέπει να τους επιδίωκε συνειδητά»Κατάφερε να ερεθίσουν τα ρατσιστικά αντανακλαστικά του χριστιανικού στοιχείου. Η διοίκηση επέτεινε τα περιοριστικά μέτρα....η κατάσταση στο χώρο της μειονότητας , κι αναφέρομαι μόνο στο νομό Ροδόπης , παραμένει εν πολλοίς ίδια.

»Ο μειονοτικός ψηφοφόρος εξακολουθεί να είναι παγιδευμένος. Φυσικά δεν αναφέρομαι σ' αυτόν που εκφράζει την ελεύθερη βούλησή του. Αλλά σ' εκείνον που βρίσκεται εκεί από φόβο. Από φόβο των φαντασμάτων .Είναι πολύ δύσκολο να επικοινωνήσεις μαζί του. Κάθετα σιωπηρός , αμέτοχος και τρομοκρατημένος .Σχεδόν αποσυρμένος . Ίσως να αφουγκράζεται .πρόκειται για ένα ιδιαίτερο ψυχοκοινωνικό φαινόμενο. Αντίστοιχο μ' εκείνο που φαντάζομαι ότι κυριαρχούσε κατά τον εμφύλιο....το μειονοτικό μετά τις 18 Ιουνίου έχει εξελιχθεί καθαρά σ' ένα ελληνοτουρκικό θέμα. Την ίδια τη μειονότητα δεν την υπολογίζει πια κανένας....Ανησυχώ πιο πολύ όταν διαπιστώνω ότι δεν ήταν τυχαίο το προεκλογικό σύνθημα των ανεξάρτητων «θέλουμε ανταλλαγή πληθυσμών».Κι ανησύχησα ακόμα περισσότερο όταν διάβασα τη δήλωση του αρμόδιου του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών που έλεγε ότι σε περίπτωση αναγκαστικής μετανάστευσης των Τούρκων της Δυτικής Θράκης , θα τους εγκαταστήσουμε στη Βόρεια Κύπρο. Όπως γίνεται αντιληπτό και πάλι το παιχνίδι στη Δυτική Θράκη γίνεται χοντρό. Πριν λοιπόν , γίνει ασήκωτο θα πρέπει να αντιμετωπιστεί. Και αυτό γιατί επί χρόνια έχουν συσσωρευτεί πολλά. Ας αλλάξουμε κάποτε πορεία πλεύσης». (142)

Για τις εκλογές του Νοεμβρίου υπέβαλλαν τις υποψηφιότητές τους στη Ροδόπη με τον ανεξάρτητο συνδυασμό Εμπιστοσύνη ,ο Ahmet Sadik, ο Imrahim Serif που πήρε τη θέση του απογοητευμένου Sebahedin Emin , και ο Ismail Molla Rodoplu .Το Πολυμελές Πρωτοδικείο Ροδόπης με την υπ/αριθμ 187/1989 απόφασή του απέρριψε τις δηλώσεις υποβολής υποψηφιότητας των Ahmet Sadik και Imrahim Serif , επειδή δεν υπέβαλλαν αίτηση ότι **«δεν απεδέχθην, ούτε υπέβαλλα πρόταση υποψηφιότητας σε άλλη εκλογική περιφέρεια»** (εκλογικός νόμος ,άρθρο 32), όπως απέρριψε και την έφεση που υπέβαλλαν κατά της απορριπτικής απόφασης του Πρωτοδικείου ,με την υπ.αριθμ. 1243/29-10-1989 απόφασή του .Στη Ξάνθη υποβλήθηκαν τέσσερις υποψηφιότητες ,με τον ανεξάρτητο συνδυασμό Τύχη (Πεπρωμένο).

Στις 28 /10/1989 ως αντίδραση στην απόφαση της ελληνικής δικαιοσύνης , να μην αποδεχθεί την υποψηφιότητα Sadik και Serif , ο **«Σύνδεσμος Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»** διοργάνωσε στην Κωνσταντινούπολη, εκδήλωση με τίτλο **«βραδιά Δυτικής Θράκης»** .Στην εκδήλωση ο πρόεδρος του Συνδέσμου T.Salikoglu καταδίκασε την απόρριψη του Sadik από το ψηφοδέλτιο της Εμπιστοσύνης και σε ένδειξη διαμαρτυρίας πρότεινε **«να καταληφθούν τα Ελληνικά Φιλανθρωπικά Ιδρύματα της Κωνσταντινούπολης, συμπεριλαμβανομένου και του Οικουμενικού Πατριαρχείου»**. (143)

Στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1989 εκλέγεται με τον ανεξάρτητο συνδυασμό **«Εμπιστοσύνη»** , στο νομό Ροδόπης ο Molla Ismail Rodoplu με 24628 ψήφους αφού ,λόγω καταδίκης του ο Ahmet Sadik δεν μπόρεσε να λάβει μέρος στην εκλογική διαδικασία , ενώ στο νομό Ξάνθης ο ανεξάρτητος συνδυασμός **«Τύχη»** λαμβάνει 11730 ψήφους ,2683 περισσότερους από το Ιούνιο, αφού ο Ahmet Faikoglu πρώην βουλευτής του ΠΑΣΟΚ αποχώρησε από το κόμμα και υποστήριξε τον ανεξάρτητο συνδυασμό

Και σ' αυτήν την εκλογική διαδικασία παρατηρήθηκαν ξανά παρεμβάσεις από την τουρκική πλευρά. Το τηλεοπτικό δίκτυο «Κανάλι 2» της τουρκικής τηλεόρασης παρουσίασε (1/11) σχετική εκπομπή των ανεξαρτήτων μόνο συνδυασμών διατυπώνοντας την απειλή ότι λόγω της απόρριψης δύο υποψηφιοτήτων, ο **«Σύλλογος Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»** , θα κινητοποιήσει τα μέλη να καταλάβουν το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τα ελληνικά ιδρύματα της Κωνσταντινούπολης, (ανάλογη της δήλωσης του προέδρου του συνδέσμου η οποία είχε γίνει σε εκδήλωση πριν λίγες μέρες) .Οι αντίστοιχοι σύλλογοι στην Ευρώπη κινητοποιήθηκαν για να μεταφέρουν 5.000 μετανάστες στις επικείμενες εκλογές , προβλήθηκε χάρτης της Θράκης με τουρκικά τοπωνύμια, ενώ θα πρέπει να επισημανθεί ότι μεταξύ των αυτοκινήτων που συνόδευαν υποψήφιους των συνδυασμών υπήρχε και αυτοκίνητο του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής. Παράλληλα στο κλίμα έντασης που δημιουργήθηκε , από την τουρκική πλευρά , συνέβαλλε και η διανομή προκήρυξης της , αποκαλούμενης **«Απελευθερωτικής Ένωσης Τούρκων Ελλάδας»**, στους νομούς Ξάνθης και Ροδόπης , στην οποία αναφερόταν πως **«δεν πρέπει να διαιωνιστεί η αποκοπή της Δυτικής Θράκης από την Τουρκία»**. (144)

Ο τουρκικός τύπος θα σχολιάσει τις εκλογές γράφοντας ότι **«στη Δυτική Θράκη παίχτηκε εκ νέου ένα εκλογικό σκάνδαλο και ότι στην Κομοτηνή ψήφισαν ξένα στρατιωτικά τάγματα»** .(145) Γενικά ο τύπος της Τουρκίας αναφέρθηκε στο γεγονός ότι οι μουσουλμάνοι αισθάνθηκαν έντονα την πίεση των Ελλήνων στρατιωτών , ότι οι υπεύθυνοι του συνδυασμού Εμπιστοσύνη είχαν καταθέσει ενστάσεις γιατί ψήφισαν σε περίπου 30 εκλογικά τμήματα, τα οποία ήταν στρατιωτικά με αποτέλεσμα να αυξηθεί το εκλογικό μέτρο στην Κομοτηνή και πως ο Ismail Moll Rodoplu **«θα παίξει ρόλο βουλευτή ρυθμιστή»**.(146)

Ο μειονοτικός τύπος , αναφέρθηκε στις εκλογές , τονίζοντας την ύπαρξη ανεξάρτητων , οι οποίοι έγιναν αιτία να διαχωριστεί στα δύο η μειονότητα και επεσήμανε ότι **«πλέον θα πρέπει να θεωρείται αυτό το πολιτικό τέλος της μειονότητας , πλέον θα πρέπει να θεωρούμε ουτοπία την εκλογή Τούρκου μειονοτικού βουλευτή . Και αυτό γιατί η μειονότητα μας για την Ελλάδα και τα ελληνικά κόμματα έχει μετατραπεί σε εθνικό κίνδυνο»** .(147)

Στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1989 ο ανεξάρτητος συνδυασμός **«Εμπιστοσύνη»**, υφίσταται μείωση της εκλογικής του δύναμης, περίπου κατά 3%. Η πτώση είναι γενική και σημειώνεται σε όλες σχεδόν τις κοινότητες της Ροδόπης, εκτός μίας και σε ορισμένες περιπτώσεις είναι δυσανάλογα μεγάλη. Αυτή η ραγδαία πτώση είναι αποτέλεσμα των κρατικών παρεμβάσεων με αποκορύφωμα την άσκηση ποινικής δίωξης και την καταδίκη του Ahmet Sadik ως αντίδραση στην εκλογή του ως μειονοτικού ανεξάρτητου βουλευτή και την μη συμμετοχή του στις εκλογές του Νοεμβρίου. Οι αντιδράσεις των τοπικών παραγόντων, της κρατικής εξουσίας ήταν ενέργειες που στερούνται οποιασδήποτε πολιτικής αντίληψης, ευελιξίας και συνοχής και τα αποτελέσματά τους ήταν προφανές ότι δεν ήταν ενταγμένες σε ένα γενικότερο σχέδιο. Παράλληλα έκαναν την εμφάνισή τους, νέες προκηρύξεις, οι οποίες φόρτισαν και άλλο το ήδη τεταμένο κλίμα, μετά την απόρριψη των υποψηφιοτήτων των ανεξάρτητων, και κυρίως του πρώην βουλευτή A. Sadik

Σε συνέντευξή του, αμέσως μετά τις εκλογές ο νέος ανεξάρτητος βουλευτής Ροδόπης Ismail Molla Rodoplu, δήλωσε, για τους στόχους και την προοπτική των ανεξάρτητων συνδυασμών και της μειονότητας :

«Στη χώρα μας αν και υπάρχει δημοκρατία, εντούτοις οι άνθρωποι μας δεν ήταν ήσυχoi και ευτυχισμένοι. Ιδιαίτερα την ημέρα των εκλογών στις 5 Νοεμβρίου, όπως είδαν όλοι, ο στρατός που κυκλοφορούσε σε όλους τους δρόμους, δημιούργησε στο λαό και στους υποψηφίους μας, ένα συναισθηματικό σπάσιμο...αν με έχει δείξει η τουρκική τηλεόραση ή όχι δεν με ενδιαφέρει. Το σημαντικότερο για μένα ήταν να πείσω τους ψηφοφόρους, για το άτομό μου και να συγκεντρώσω ψήφους για τον Συνδυασμό της Εμπιστοσύνης.... Αισθάνομαι ότι έχω ένα μεγάλο βάρος. Και αυτό γιατί η μουσουλμανική τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης έχει χρόνια προβλήματα. Η πρώτη μου δουλειά είναι να αναζητήσω λύσεις για τα προβλήματα αυτά μέσα στη Βουλή της πατρίδας μου της Ελλάδας. Εάν δεν βρω τρόπους για να ελαφρύνω από τα προβλήματα αυτά τη μειονότητα τότε αφού λάβω και την άποψη της μειονότητάς μου σκέπτομαι να αναζητήσω τρόπους στους διεθνείς οργανισμούς, όπου είναι μέλος και η Ελλάδα...εμείς έχουμε κάποια ανώτατη μειονοτική επιτροπή.

»Θα συνεδριάσουμε λοιπόν εκεί με τους ηγέτες της μειονότητας και θα συζητήσουμε λέγοντας «Δέστε αυτή η κυβέρνηση, ή το τάδε κόμμα για αν δημιουργήσει την κυβέρνησή μας κάνει τις εξής προτάσεις». Αν λοιπόν συνεργαστούμε και την υποστηρίξουμε, όλοι μαζί να συζητήσουμε για το τι θα ζητήσουμε από την κυβέρνηση που θα γίνει. Μετά από αυτό θα αποφασίσουμε....Πριν μεταβώ στην Αθήνα και έχοντας υπόψη μας ότι θα υπάρξουν τέτοιες περιπτώσεις, θα συγκεντρώσουμε τους πρώτους της μειονότητας και αφού δούμε ποια θα είναι η στάση μας έναντι της Νέας Δημοκρατίας, του ΠΑΣΟΚ κλπ, θα ξεκινήσω για την Αθήνα.....από τον τοπικό ή αθηναϊκό τύπο θέλω να γράφουν τις αλήθειες, όταν ασχολούνται

με τα πρόβλήματα της μειονότητας ...όποια εφημερίδα ή μέσο ενημέρωσης θέλει να αναφερθεί στα προβλήματα της τουρκικής μουσουλμανικής μειονότητας , πρέπει να αναφέρεται σε αλήθειες. Να ερευνά και να δημοσιεύει αλήθειες. Τα λάθη που θα δημοσιευθούν στον Τύπο θα επιφέρουν αρνητικές επιπτώσεις». (148)

Με την πολιτική κρίση που ξέσπασε στην Ελλάδα , λόγω της αδυναμίας σχηματισμού κυβέρνησης, πολιτικές εκτιμήσεις και δημοσιεύματα ήθελαν τον Ismail Molla Rodoplu , να στηρίζει την δημιουργία κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ και Συνασπισμού , κάτι που ξεσήκωσε διαμαρτυρίες σε όλη την Ελλάδα. Για το συγκεκριμένο ζήτημα έγινε μεγάλη συγκέντρωση διαμαρτυρίας στην Κομοτηνή στις 17/11/1989 , οι χριστιανοί διαδηλωτές, αντιδρούσαν σε μια τέτοια προοπτική , για τη χώρα και τη Θράκη (Βλ Παράρτημα)

Για το ζήτημα του ανεξάρτητου βουλευτή Ροδόπης και σχετικά με ενδεχόμενη στήριξη , στα πλαίσια της διερευνητικής εντολής σχηματισμού κυβέρνησης, ο πρόεδρος του Κ.Κ.Ε.Χ. Φλωράκης δήλωσε ότι *«εάν έχουμε δήλωση νεότερη του βουλευτή , ότι αυτός είναι βουλευτής της μουσουλμανικής μειονότητας , αυτό είναι άλλο πράγμα. Αλλά σαν βουλευτής τουρκικής μειονότητας , για μας είναι απαράδεκτο , διότι δεν δεχόμαστε ότι υπάρχει τουρκική μειονότητα. Μουσουλμανική ναι υπάρχει Αλλά μέχρι τώρα εγώ έχω υπόψη μου ότι εμφανίστηκε σαν βουλευτής τουρκικής μειονότητας . Τέτοια πράγματα εμείς δεν πρόκειται να τα αναγνωρίσουμε και συνεπώς δεν πρόκειται να τα αναγνωρίσουμε και συνεπώς δεν πρόκειται να επιδιώξουμε καμία επαφή μαζί του».*(149)

Τελικά στην Ελλάδα , θα σχηματισθεί οικουμενική κυβέρνηση, χωρίς να χρειασθεί η ψήφος εμπιστοσύνης του ανεξάρτητου βουλευτή , ην πολιτική του οποίου και οι στόχοι που εκπροσωπούσε ,δεν ήταν ξεκάθαροι για τον ελλαδικό πολιτικό κόσμο. Παρ' όλα αυτά , κατά τη διάρκεια του βραχύβιου βίου , αυτής της βουλής, ο Rodoplu, θα αναπτύξει πρωτοβουλίες , για την **«τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης»** , τόσο, στον ελλαδικό χώρο όσο και στο εξωτερικό. Χαρακτηριστικό , αυτής της πολιτικής , που ξεκίνησε τον Ιούνιο με την εκλογή του Α. Sadik και κορυφώνεται τους επόμενους μήνες , είναι το ενδιαφέρον που αναπτύσσεται , για τη Θράκη, από το ξένο παράγοντα Το Δεκέμβριο του 1989 θα υπάρξει δημοσίευμα της γαλλικής εφημερίδας Liberation για μια **«μίνι ισλαμική δημοκρατία στην καρδιά της Ελλάδας»**, το οποίο αναδημοσίευσε η τουρκική εφημερίδα Milliyet με αναφορές στη **« θεοκρατική δημοκρατία που περιλαμβάνει τις περιοχές Ξάνθης και Κομοτηνής , με πληθυσμό 125.000 ,το τέλμα της συνθήκης της Λωζάννης»** και την επισήμανση **«πως η Αθήνα χαράσσει την πολιτική της , στη Θράκη , αναλόγως με την πολιτική της Τουρκίας στους τελευταίους Έλληνες της Τουρκίας»** (150) Ανάλογη είναι και αναφορά της ετήσιας έκδοσης του World Fact Book , των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών (CIA) του 1989,η οποία εμφανίζει την Ελλάδα να έχει στην επικράτειά της **«τουρκική μειονότητα»**.

Τον Ιανουάριο του 1990, η **«Ανώτατη Συμβουλευτική Μειονοπική Επιτροπή»** θέλησε να τιμήσει την 29/1/1990 σαν ημέρα εξέγερσης ,και μνήμης της πορείας που είχε διοργανωθεί τον Ιανουάριο του 1988 , μετά την απόφαση του Αρείου Πάγου και την απαγόρευση χρήσης του όρου

τουρκικός -τουρκική .Εκδηλώσεις που συνέπιπταν με τη προγραμματισμένη δίκη του A. Sadik, στο δικαστήριο της Κομοτηνής. Στις 4/1/1990 ο εκπρόσωπος του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών Murat Cungan επισήμανε **«το θέμα καταπάτησης των δικαιωμάτων της μουσουλμανικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης, επικαλούμενος κάποιες πληροφορίες»** , και τόνισε ότι **«η Τουρκία παρακολουθεί στενά το θέμα αυτό»**. (151)

Στις 5/1/1990 ο πρόεδρος του **«Συνδέσμου Αλληλοβοηθείας Τούρκων Δυτικής Θράκης»** ανακοινώνει ότι **«έχουν ανακηρύξει «εβδομάδα Τούρκων της Δυτικής Θράκης» ,την εβδομάδα που συμπεριλαμβάνει την 29η Ιανουαρίου 1990»**. (152) Η **«Ανώτατη Συμβουλευτική Μειονοτική Επιτροπή»** και η επιτροπή κηρυγμάτων αποφάσισαν όπως , από 20 έως 27 Ιανουαρίου 1990 να κλείσουν τα τζαμιά ,να μην σταλούν τα μουσουλμανόπαιδα στο σχολείο και να διαβαστούν ανακοινώσεις σε χώρους συνάθροισης , οι οποίες θα καλούν τους μουσουλμάνους να συγκεντρωθούν μπροστά στο δικαστικό κτίριο . **«Στη δίκη που θα γίνει αύριο οι Τούρκοι θα προβούν σε μια μεγάλη διαδήλωση μπροστά στο δικαστήριο. Θα παρακολουθήσουν τη δίκη , εννέα Τούρκοι βουλευτές από όλα τα κόμματα»** θα επισημάνει η τουρκική εφημερίδα Gunes (153), ενώ ο πρόεδρος του **«Συνδέσμου Αλληλοβοηθείας Τούρκων Δυτικής Θράκης»** , ζήτησε **«να δικασθεί η ελληνική κυβέρνηση»**. (154)

Στις 25/1/1990 πραγματοποιείται η δίκη του A. Sadik ,η εφημερίδα του ανεξάρτητου συνδυασμού Εμπιστοσύνη , λίγες μέρες πριν (16/1/1990) επισήμαινε ότι **«εκείνη την ημέρα θα συγκεντρωθούμε στην πόλη μας και θα ξαναφωνάσουμε ότι είμαστε Τούρκοι»**,ενώ στις 23 /1/1990 έγραφε ότι **«η τουρκική μειονότητα ζει τις καλύτερες μέρες , από απόψεως ενότητας και ετοιμότητας , αφού αναμένουν την ημέρα του δικαστηρίου . Όλοι οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης είναι προσκεκλημένοι στην γιορτή της Πέμπτης»**. Η δίωξη του A Sadik και του Ibrahim Serif , γινόταν μετά από αυτεπάγγελτη μήνυση του εισαγγελέα **«για εξαπάτηση εκλογέων και διατάραξη κοινής ειρήνης»** ,αφού είχαν κυκλοφορήσει προκήρυξη πριν τις εκλογές του Ιουνίου 1989 , στην οποία κατά το κατηγορητήριο , **«επικαλέσθηκαν ψευδή γεγονότα περί καταπίεσεων της μειονότητας προκειμένου να εξαπατήσουν τους μουσουλμάνους ψηφοφόρους και να τους ψηφίσουν. Το κείμενο γράφτηκε με σκοπό να δημιουργήσει αμοιβαία διχόνοια στα δύο σύννοικα στοιχεία επικαλούμενο ψευδή γεγονότα για διακρίσεις και καταπίεση σε βάρος της μειονότητας χρησιμοποιώντας τον όρο «Τούρκο ,Τουρκική μειονότητα , Τουρκική κοινότητα»**. Οι συγκεντρωμένοι έξω από το δικαστικό μέγαρο της Κομοτηνής, ψηφοφόροι και υποστηρικτές του πρώην βουλευτή A. Sadik και του υποψήφιου με την **«Εμπιστοσύνη»** Ibrahim Serif , που ήταν έξω από το δικαστήριο φώναζαν συνθήματα με κυρίαρχο το **«είμαστε Τούρκοι»** . Ο Ibrahim Serif θα δηλώσει ότι **«στη δίκη μου θα έλθουν να με υποστηρίξουν 30.000 ομοεθνείς μας. Όλοι οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης θα μετατραπούν σε ένα σώμα»**,ενώ σε ερώτηση του δικαστή αν είναι Έλληνας πολίτης με ελληνική ιθαγένεια ο άλλος κατηγορούμενος A.Sadik απάντησε αρνητικά , ενώ σε δηλώσεις του έξω από το δικαστήριο είπε ότι **«σήμερα δείξαμε την τουρκική μας καταγωγή .Το δικαστήριο είχε καταλάβει πλέον . Δεν χρειάζεται να έλθετε αύριο »** .

Στις 26 /1/1990 εκδόθηκε η απόφαση για τους δύο μουσουλμάνους πολιτευτές , οι οποίοι καταδικάστηκαν σε 18 μήνες φυλακή χωρίς μετατροπή και χωρίς ανασταλτικό χαρακτήρα και τρία χρόνια στέρηση πολιτικών δικαιωμάτων. Το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών σε ανακοίνωσή του

μίλησε για «*δήθεν δίκη*», αλλά στις 30 Μαρτίου το εφετείο Πατρών, με συνοπτικές διαδικασίες, έκανε δεκτή την έφεση των καταδικασθέντων μετέτρεψε τις ποινές των δύο μουσουλμάνων του Serif σε 10 μήνες και του Sadik σε 15, ποινές που εξαγοράστηκαν, δίνοντάς τους, την ευκαιρία, να πάρουν μέρος στις εκλογές του Απριλίου

Το κλίμα έντασης, που είχε επικρατήσει στη Θράκη, με τη δίκη Sadik –Serif, τις προγραμματισμένες πορείες και τις αντιδράσεις των χριστιανών της περιοχής, πυροδότησε, στις 27/1/1990, ένα περιστατικό που έγινε στο νοσοκομείο Κομοτηνής. Ο Hasan Salı τραυμάτισε θανάσιμα κτυπώντας στο κεφάλι το χειρουργημένο Άγγελο Σολακίδη, μετά από λογομαχία γύρω από την καταδίκη του A Sadik. Χριστιανικές ενώσεις και σωματεία θα αντιδράσουν και προς στιγμήν, θα απειληθεί γενίκευση των ταραχών. Ο Σολακίδης θα κηδευθεί έξω από την πόλη, συνοδεία αστυνομικών δυνάμεων, ο Salı θα συλληφθεί και θα καταδικασθεί και θα πεθάνει λίγο αργότερα στις φυλακές Κομοτηνής με αιτία θανάτου την αυτοκτονία

Στις 27 Ιανουαρίου παραμονή των εκδηλώσεων που θα πραγματοποιούταν, και μετά την καταδίκη των δύο μουσουλμάνων, άρχισαν να κυκλοφορούν προκηρύξεις, από μουσουλμανικής πλευράς που καλούσαν τους ομόθρησκούς τους σε συγκέντρωση για την 29η Ιανουαρίου **«μέρα τουρκικής εθνεγερσίας»**, μέρα που θα διεκδικούσαν τον **«τουρκισμό» τους**. Αλλά και από χριστιανικής πλευράς, θα κυκλοφορήσουν προκηρύξεις, τις οποίες υπέγραφαν οι «Θράκες ειρημιστές» καλώντας **«τους χριστιανούς και μουσουλμάνους, να συνενωθούν έναντι των οργάνων της Άγκυρας και να παρευρεθούν στο Εσκή Τζαμί στις 29 Ιανουαρίου (την ημέρα και ώρα συγκέντρωσης της ηγεσίας της μειονότητας), για να αγωνισθούν από κοινού για την ενότητα και την απομόνωση των πρακτόρων του Τουρκικού προξενείου, που επιδιώκουν να ενσπείρουν την διχόνοια και τα μίσση»**

Ο τοπικός ελληνόφωνος τύπος της Θράκης τόνιζε πως **«προωθούνται σχεδιασμένες προκλήσεις. Επιδιώκεται η εξάντληση της ανοχής των χριστιανών κατοίκων της περιοχής, η πρόκληση αντιδράσεων, συγκρούσεως και επεισοδίων»**. (155)

Ο αθηναϊκός τύπος επεσήμαινε **«μια κοινή δικαστική απόφαση, η γείτων Τουρκία επιχειρεί να την εμφανίσει ως πολιτική ενέργεια της Ελλάδος εις βάρος του μουσουλμανικού στοιχείου της Θράκης, ενώ βεβαίως μόνο κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει. Το επεισόδιο αυτό η Άγκυρα το μεγεθύνει και το δίδει διαστάσεις που δεν υπάρχουν. Ας μην φωνασκούν οι εξ ανατολών γείτονές μας. Εκείνοι και όχι εμείς, παραβιάζουν τα διεθνή νόμιμα. Εκείνοι και όχι εμείς επιχειρούν να δημιουργήσουν ανωμάλους καταστάσεις. Η Ελλάς ουδέποτε υπήρξε ταραχοποιός και ουδέποτε προκάλεσε καθ' οποιονδήποτε τρόπο τους γείτονές της»**. (156)

Στις 29 Ιανουαρίου συγκεντρώθηκαν στην Κομοτηνή μουσουλμάνοι, πολλοί χριστιανοί και νέοι από τη μειονότητα. Οι συγκεντρωμένοι χριστιανοί άρχισαν να σπάζουν βιτρίνες των μουσουλμανικών καταστημάτων και ξεκίνησαν να κατευθύνονται απειλητικά εναντίον των συγκεντρωμένων μουσουλμάνων. Έγιναν επεισόδια και κατά δήλωσή τους ξυλοκοπήθηκαν οι Ahmet Faikoglu και Mehmet Emin Aga, οι οποίοι νοσηλεύθηκαν αρχικά στην Αλεξανδρούπολη και μετά με δική τους πρωτοβουλία, στην Κωνσταντινούπολη

Ο τουρκικός τύπος έγραψε ότι *«η Κομοτηνή βρίσκει σιγά -σιγά τον εαυτό της μετά τη φωτιά που πέρασε»* (157) , *«η Κομοτηνή μετά τις επιθέσεις που δέχθηκε άρχισε να βρίσκει τον εαυτό της»*. (158)

Επίθεση, από αντιδρώντες χριστιανούς δέχτηκε , την 1η Φεβρουαρίου 1990 , και η αντιπροσωπεία του κόμματος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου , η οποία έφθασε στην Κομοτηνή, για να εξετάσεις από κοντά την κατάσταση . Ορισμένοι επιτέθηκαν στη βουλευτή του κόμματος Μ. Δαμανάκη , αφού την κατηγόρησαν ότι *«αγκαλιάσθηκε με μουσουλμανίδες και έκλαψε μαζί τους»*. Έτσι φυγαδεύτηκε κάτω από αποδοκιμασίες και *«κάτω από βροχή γιαουρτιού , ντομάτας και πετροπόλεμου»* .(159) Μέσα σ' αυτήν την ένταση ο Τούρκος πρόξενος στην Κομοτηνή, A Gur , πήγε στη Νομαρχία και ζήτησε *«την αποζημίωση των ομοεθνών του»* , μετά τις καταστροφές , τις οποίες υπέστησαν . Η ενέργεια αυτή είχε ως αποτέλεσμα να οξυνθούν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και να απελαθεί ο Τούρκος πρόξενος , όπως και ο Έλληνας πρόξενος στην Κωνσταντινούπολη Η. Κλης.

Εν τω μεταξύ ο Α. Faikoglu από την Κωνσταντινούπολη δηλώνει ότι *«υπεύθυνοι όλων αυτών των γεγονότων ήταν το δικαστήριο της Κομοτηνής , που είχε καταδικάσει τους δυο , Σαδίκ και Σερίφ»*, ενώ ο Mehmet Emin Aga δήλωσε

«η 29η Ιανουαρίου για μας είναι πολύ σημαντική μέρα. Την ημέρα εκείνη το 1988 χιλιάδες Δυτικοθρακιώτες είχαν κάνει μια μεγάλη πορεία , επειδή ο Άρειος Πάγος στην Ελλάδα είχε αποφανθεί ότι στη Δυτική Θράκη δεν υπήρχαν Τούρκοι.Και πέρσι στην επέτειο είχαμε κάνει κάποια θρησκευτική τελετή. Είχαμε αποφασίσει να την γιορτάσουμε και εφέτος. Ορισμένα όμως γεγονότα , όπως η αλλαγή της Κυβέρνησης και η δίκη του Σαδίκ , όξυναν την κατάσταση...την ημέρα εκείνη υπήρχε μια ένταση. Παντού βρισκόταν Αστυνομία και όχλοςΣε μια στιγμή που ήμασταν στο γραφείο του Ροντοπλού , μπήκαν μέσα περίπου πενήντα άτομα που άρχισαν να μας κτυπούν» . (160)

Στις 31/1/1990, η οικουμενική κυβέρνηση σε σύσκεψη υπό τον πρωθυπουργό Ξ. Ζολώτα και των τριών πολιτικών αρχηγών ,οι οποίοι στήριζαν την κυβέρνηση συζητήθηκαν τα θέματα της Θράκης και οι πρόσφατες εξελίξεις .Στη σύσκεψη υιοθετείται η άποψη ότι η επίλυση των προβλημάτων της Θράκης ,εξαρτάται κυρίως από την ταχύρυθμη ανάπτυξη της περιοχής, ενώ λαμβάνονται αποφάσεις για την εκεί οργανωμένη εγκατάσταση των Ποντίων προσφύγων , από τη Σοβιετική Ένωση .(161)Αποφασίζεται η προσαρμογή του μειονοτικού στα νέα δεδομένα και σειρά μέτρων που σηματοδοτούν τη νέα γραμμή που θα ακολουθηθεί.

Συγκεκριμένα , κατατέθηκαν οι προβληματισμοί για την:

1.Μεταβολή της πληθυσμιακής συνθέσεως εις βάρος του ελληνικού στοιχείου. Ήδη εις τον νομό Ροδόπης οι μουσουλμάνοι απαρτίζουν το 54% του πληθυσμού και η γεννητικότητα των είναι μεγαλύτερη της των χριστιανών , οι οποίοι συν τοις άλλοις μεταναστεύουν.

2.Αποκατάσταση εδαφικής συνέχειας μεταξύ Τουρκίας και της περιοχής που κατοικείται από τη μειονότητα. Ήδη εις τον άλλοτε ακραιφνώς ελληνικό νομό Έβρου ο μουσουλμανικός πληθυσμός ανέρχεται εις το 7% (εις την Αλεξάνδρειαν ήρκεσε το 30% και εις την Κύπρο το 18% για να δημιουργηθούν προϋποθέσεις προσαρτήσεων). Παρατηρείται εγκατάστασις Πομάκων εις τα Βορειοανατολικά του Νομού και μουσουλμάνων Αθίγγανων εις την περιοχήν της Αλεξανδρουπόλεως.

3.Επιβολή ενιαίας διαχειρίσεως των βακουφικών περιοχών, η οποία τυχόν ελεγχόμενη από το γενικό προξενείο της Τουρκίας θα καθίστατο ισχυρότατο όπλο εις χείρας του.

4.Εμπέδωση της χωριστής μειονοτικής πολιτικής οντότητας των μουσουλμάνων. Οι ανεξάρτητες μουσουλμανικές υποψηφιότητες θα μπορούσαν να μεταβληθούν σε μειονοτικό κόμμα οπότε δια του μηχανισμού των υπολοίπων θα μπορούσαν ίσως να εκλέξουν και δεύτερο υποψήφιο. Εν πάση περιπτώσει θα επικρατήσουν εις τους μικτούς Δήμους και Κοινότητες όπου πλειοψηφεί το μουσουλμανικό στοιχείο.

Ταυτόχρονα προτάθηκε η πολιτική

1.Διατήρηση και ει δυνατόν βελτίωση της σημερινής πληθυσμιακής συνθέσεως δια :α. Εφαρμογής ειδικού αναπτυξιακού προγράμματος εις την περιοχήν, το οποίον αφενός θα ανεβάσει το βιοτικό επίπεδο της μειονότητας (το υψηλότερο επίπεδο μειώνει τη γεννητικότητα) και αφετέρου θα συγκρατήσει το ελληνικό στοιχείο και θα προσελκύσει ίσως και νέους κατοίκους.β.Εγκαταστάσεως Ποντίων προσφύγων κατ' εξοχήν εις τους νομούς Ροδόπης και Έβρου.

2.Συνεπής εφαρμογή της πολιτικής εξαγοράς μουσουλμανικών αγροτικών γαιών και ενθάρρυνσης της αστικοποιήσεως της μειονότητας (οι αστοί έχουν μεγαλύτερη κινητικότητα από τους αγρότες) δια σειράς μέτρων ως η αναβάθμιση του μορφωτικού επιπέδου, προσλήψεις σε βιομηχανίες εκτός μειονοτικής περιοχής κλπ. 3.Δημοκρατική διαχείριση υπό αιρετών επιτροπών των επιμέρους βακουφικών περιουσιών για να δυσχερανθεί ο έλεγχος του προξενείου.4.Αποψίλωση των μουφτήδων από των δικαστικών καθηκόντων επί θεμάτων προσωπικής καταστάσεως και μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων αυτών εις τα ελληνικά δικαστήρια τα οποία όμως θα κρίνουν πάντοτε επί βάσει του ιερού μουσουλμανικού Νόμου, τηρουμένων αυστηρώς των διατάξεων της Συνθήκης της Λωζάννης.5.Κατάργηση των διοικητικών ενοχλήσεων αι οποίαι όχι μόνον απεδείχθησαν ατελέσφοροι αλλ' επέτυχον αντίθετα αποτελέσματα των επιδιωκομένων και συνάμα μας εκθέτουν διεθνώς.6. Ενίσχυση της παρουσίας και του κύρους του κράτους. (162)

Στη νέα Βουλή που προκύπτει από τις εκλογές του Απριλίου του 1990 , θα συνεχιστεί ο προβληματισμός για τη Θράκη και συγκροτείται με πρόταση της αντιπολίτευσης , διακομματική επιτροπή για τη διερεύνηση των προβλημάτων της Θράκης και άλλων ακριτικών περιοχών .Μετά ενάμιση χρόνο η διακομματική επιτροπή κατέληξε σε κοινό πόρισμα που εγκρίθηκε ομόφωνα από τη Βουλή, προτείνοντας , μέσω αυτού, συγκεκριμένες προτάσεις ανάπτυξης της περιοχής .

ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ 1990

Μπροστά στις εκλογές του Απριλίου, και στο ενδεχόμενο να μην υπάρξει ανεξάρτητη αντιπροσώπευση , από το μειονοτικό χώρο , θα πραγματοποιηθεί στις 16/2/1990 δήλωση του Á Sadik από τις φυλακές Θεσσαλονίκης , όπου κρατούνταν την οποία συνυπέγραψε και ο συγκρατούμενός του I. Serif . Η δήλωση των δύο πολιτευτών έλεγε τα εξής :

«Επιθυμώ δημόσια να δηλώσω και να διευκρινίσω ενώπιον του Ελληνικού λαού , για να μη δημιουργούνται λαθεμένες ή υποβολιμαίες εντυπώσεις , ότι η ακριβής διατύπωση και έννοια όσων είπα στο τριμελές Πλημμελειοδικείο Κομοτηνής κατά τη δίκη μου ,στις 25 και 26 Ιανουαρίου 1990 σχετικά με την υπόστασή μου ως πολίτη αυτής της χώρας , έχει ως εξής: Είμαι Έλληνας πολίτης , μουσουλμάνος στο θρήσκευμα , τουρκικής καταγωγής. Ακριβώς όπως τούρκοι πολίτες , χριστιανοί το θρήσκευμα ελληνικής καταγωγής , είναι οι Έλληνες της Τουρκίας ,όπως αμερικανοί πολίτες ελληνικής καταγωγής οι Έλληνες των ΗΠΑ κ.οκ. Και αυτή η υπόσταση (την οποία διακηρύσσω από πολύ νέος , από όταν άρχισα να συνειδητοποιώ τον εαυτό μου) δεν μπορεί με κανένα τρόπο να αμφισβητηθεί .Κάθε άλλη ερμηνεία ή διατύπωση ή προσπάθεια να εμφανισθεί η υπόστασή μου ως πολίτη αυτής της χώρας διαφορετική από αυτή που σημειώνεται παραπάνω , δε με εκφράζει». (163)

Πριν τις εκλογές κυκλοφόρησαν ξανά προκηρύξεις , με κατηγορίες εναντίον των μουσουλμάνων, οι οποίες εξαγρίωναν τα πλήθη στην Κομοτηνή και γενικότερα τη Θράκη. (βλ. Παράρτημα) Με αυτά τα δεδομένα , οι συνυποψήφιοι του A. Sadik , Ahmet Haciosman Ahmet και Hafuz Mustafa Mustafa, έδωσαν στις 22/3/1990 δήλωση στον τύπο , η οποία ανέφερε :

«Οι υπογραφόμενοι 1) , Ahmet Haciosman Ahmet και 2) Hafuz Mustafa Mustafa, υποψήφιοι βουλευτές στην εκλογική περιφέρεια νομού Ροδόπης του συνδυασμού ανεξαρτήτων «Εμπιστοσύνη» στις βουλευτικές εκλογές της 8 Απριλίου 1990 , με αφορμή την κυκλοφορία διαφόρων εντύπων και προκηρύξεων , ανακοινώνουμε ότι καταδικάζουμε μετ' αγανακτήσεως όλα τα έντυπα πίσω από τα οποία κρύβονται ανώνυμοι ,όπως και εκείνα που αποβλέπουν στη διατάραξη της κοινωνική ειρήνης ή

δημιουργία φόβου και ανησυχίας στους κατοίκους ή γενικά στην τέλεση παράνομων πράξεων και ενεργειών» .(164)

Στις 23 /3/1990 γίνονται αποδεκτές οι υποψηφιότητες με τον ανεξάρτητο συνδυασμό **«Εμπιστοσύνη»** του A. Sadik , ο οποίος θα αθωωθεί 7 μέρες μετά , του Ahmet Haciosman Ahmet και του Hafuz Mustafa Mustafa, και στην Ξάνθη με το συνδυασμό **«Πεπρωμένο»** , του πρώην βουλευτή του ΠΑΣΟΚ A. Faikoglu , ο οποίος είχε προσχωρήσει στον ανεξάρτητο συνδυασμό , από τις εκλογές του Νοεμβρίου του 1989 του K.Yusunoglu , και του R Murcaoglu .

Λίγες μέρες πριν τις εκλογές ο Μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής Δαμασκηνός ως πρόεδρος της **«Επιτροπής Αγώνα Χριστιανών Νομού Ροδόπης»** έστειλε τηλεγράφημα στον πρόεδρο της Κυβέρνησης και τους υπουργούς Εξωτερικών , Εσωτερικών και Δικαιοσύνης , στο οποίο ανέφερε τους προβληματισμούς του σχετικά με την κατάσταση στη Θράκη .Το τηλεγράφημα του Μητροπολίτη ανέφερε τα εξής : **«Εξαιρετικώς επιεικής απόφασις Εφετείου Πατρών δια τον Αχμέτ Σαδίκ και τους συγκατηγορούμενούς του προεκάλεσε εις χριστιανικόν λαόν Ροδόπης πικρίαν , δυσφορίαν και αγανάκτησιν. Ούτος επανελθών εις Κομοτηνήν θα συνεχίσει ανατρεπτικήν και ανθελληνικήν δραστηριότητα του επιτείνων αντιδράσεις χριστιανών. Κατόπιν τούτων υφίσταται σοβαρός κίνδυνος τόνον διασαλεύσεως της τάξεως και δημιουργίας επεισοδίων εις περιοχήν μας , όσον και επιθέσεων κατά του ανωτέρου. Τοιούτοι κίνδυνοι θέλουν επαυξηθεί εις περίπτωσιν εκλογικής επιτυχίας δήθεν ανεξαρτήτου συνδυασμού. Μοναδικός τρόπος λυσιτελούς αντιμετώπισεως προβλήματος διατηρήσεως ηρεμίας περιοχής και προστασίας Αχμέτ Σαδίκ από δικαίαν αγανάκτησιν χριστιανών αφαιρέσις ελληνικής ιθαγενείας και απέλασις αυτού από την ελληνικήν επικράτειαν. Τελούντες εν αγωνία δια τας διαγραφομένας πιθανωτάτας επικινδύνους εξελίξεις και αδυνατούντες παρέμβωμεν κατευναστικώς ως κατά το παρελθόν , ποιούμεθα έκκλησιν όπως υσάτην στιγμήν εισακούσητε φωνήν τοπικής εκκλησίας ,χριστιανών Ροδόπης και Ποιμενάρχου λευκανθέντος εις την διακονίαν Εκκλησίας και έθνους εν τη ακριτική Θράκη».**

Στις εκλογές του Απριλίου του 1990 , οι υποψήφιοι μουσουλμάνοι των κομμάτων προσπάθησαν να μην επαναλάβουν τα ίδια λάθη , με τις προηγούμενες εκλογικές μάχες, για να καρπωθούν όσο το δυνατόν περισσότερα οφέλη, κυρίως από τους ανεξάρτητους συνδυασμούς. Έτσι προσπάθησαν να προσεταιρισθούν, όσο το δυνατόν περισσότερες δυνάμεις, από το μειονοτικό χώρο

Ο μουσουλμάνος υποψήφιος της Ν.Δ Halil Yasar έγραφε στο έντυπο που κυκλοφόρησε για τις εκλογές: **«ο Κ.Μητσotάκης στο χωριό Οργάνη επισήμανε ότι θα αναγνωρισθούν όλα τα δικαιώματα της μειονότητας που ζει στη Δυτική Θράκη και ότι χριστιανοί και μουσουλμάνοι θα ζήσουν αδελφωμένοι» .**

Ο μουσουλμάνος υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ Y.Yusuf έγραφε ότι **«δεν είχαν αμφιβολία ότι αν επικρατήσει η Νέα Δημοκρατία η μειονότητα θα ζήσει τη χειρότερη περίοδο διακρίσεων και αδικιών».**

Ο Συνασπισμός της Αριστεράς της Προόδου , με μουσουλμάνο υποψήφιο στη Ροδόπη , το Mustafa Mustafa , έγραφε στο προεκλογικό του έντυπο

«Ο Συνασπισμός είναι η μόνη δύναμη που ενδιαφέρεται ειλικρινά για την ειρηνική διαβίωση των πολιτών στην Θράκη και για εξασφάλιση των δικαιωμάτων της μειονότητας . Ο Συνασπισμός τους τελευταίους οχτώ μήνες σαν εταίρος στις Κυβερνήσεις έδωσε αγώνα για τους εργαζόμενους. Δεν δίστασε να τονίσει την αναγκαιότητα αλλαγής της μειονοτικής πολιτικής και να καταδικάσει τις αδικίες που διαπράττονται εις βάρος της μειονότητας .Ο Συνασπισμός είναι κατά των μονοκομματικών Κυβερνήσεων .Μετά τις εκλογές θέλει να σχηματισθεί Κυβέρνηση συνεργασίας προοδευτικής κατευθύνσεως. Στο πρόγραμμά του που εδόθη στη δημοσιότητα , στο θέμα της μειονότητας οι θέσεις του είναι οι παρακάτω :

»Πρέπει να διασφαλισθούν τα συνταγματικά δικαιώματα όλων των πολιτών χωρίς διάκριση γένους , εθνότητας , θρησκείας , οικονομικής κατάστασης , πολιτικών απόψεων , τρόπο ζωής και κοινωνικής θέσης. Ο Συνασπισμός θα δώσει αγώνα για την εναρμόνιση αυτών των δικαιωμάτων προς τις σύγχρονες συνθήκες καθώς επίσης και για τη διεύρυνση αυτών των δικαιωμάτων. θρησκευτικών , γλωσσικών , εθνικών , φυλετικών, κοινωνικών και πολιτιστικών μειονοτήτων. Ο Συνασπισμός είναι υπέρ της άρσης των μέτρων διακρίσεων και περιορισμών που εφαρμόζονται εις βάρος της μειονότητας. Στηρίζει και θεωρεί εθνικό καθήκον την δημιουργία προγράμματος ταχείας ανάπτυξης της περιοχής Θράκης το οποίο θα εξασφαλίσει την ανάπτυξη της περιοχής , την συνεργασία όλων των πολιτών και την πολιτιστική πρόοδο. Η αποφασιστικότητα και η ειλικρίνεια του Συνασπισμού αποδείχθηκε και σε δύσκολες περιστάσεις .Για αυτούς τους λόγους οι ψήφοι που θα δοθούν στον Συνασπισμό στις εκλογές της 8ης Απριλίου είναι ευνοϊκοί για την μειονότητα».

Στις εκλογές της 8ης Απριλίου 1990 θα εκλεγεί και δεύτερος ανεξάρτητος μειονοτικός βουλευτής ,με το συνδυασμό «Πεπρωμένο», στη Ξάνθη . Στις εκλογές του Απριλίου του 1990 σε σύγκριση με αυτές του Ιουνίου 1989, ο συνδυασμός **«Πεπρωμένο»** εμφανίζει διπλάσια περίπου εκλογική δύναμη , από 5,8% φθάνει στο 10%.Εδώ οι πομακικές κοινότητες όπως και οι μουσουλμάνοι στην πόλη της Ξάνθη, αναδεικνύονται σε προπύργια των μειονοτικών συνδυασμών. Ο τουρκόφωνος πληθυσμός της περιφέρειας Ροδόπης που αποτελεί και τη συντριπτική πλειοψηφία του μειονοτικού στοιχείου , εμφανίζεται διστακτικός στην υποστήριξη του συνδυασμού. Η πλέον εύλογη εξήγηση της στάσης αυτής είναι ότι οι τουρκόφωνοι που κατά κύριο λόγο απασχολείται με τη γεωργία και το εμπόριο έχει αυξημένες πελατειακές δεσμεύσεις και εξαρτήσεις από συνεταιρισμούς, χονδρέμπορους και από το τραπεζικό σύστημα (δάνεια, επιδοτήσεις) , κάτι που δεν εμφανίζεται στην περίπτωση των Πομάκων , που ασχολούνται κύρια με τον καπνό και την κτηνοτροφία, που ενισχύεται από την έντονη τάση αυτοαπομόνωσης αυτής της πληθυσμιακής ομάδας των μουσουλμανικών μειονοτήτων.

Ταυτόχρονα υπάρχει και πίεση ηθική και υλική από τους υποστηρικτές του συνδυασμού. Κατά συνέπεια για την απόφαση εκδήλωσης της συγκεκριμένης εκλογικής συμπεριφοράς ο κάθε μουσουλμάνος πολίτης όφειλε να συνεκτιμήσει τις αντιδράσεις των μηχανισμών από τους οποίους και εξαρτάται επαγγελματικά και εκείνων ,από τους οποίους εξαρτάται η κοινωνική καταξίωση και η αποδοχή μεταξύ των ομοθρήσκων του. (165) Αργότερα ο Μουφτής Κομοτηνής Meco Cemali σε συνέντευξή του (166) θα τονίσει για την εκλογή των δύο ανεξάρτητων βουλευτών ότι **«ο Σαδίκ και ο Φαικογλου εκλέχτηκαν τρομοκρατώντας .Ούτε ανεξάρτητοι είναι ούτε της μειονότητας»** , ενώ ο πολιτευτής της ΝΔ Ibrahim Onsunoglu σε συνέντευξή του , κατήγγειλε **«την ύπαρξη μαφίας που με την ψευδεπίγραφη ιδιότητα της δήθεν ηγεσία και χωρίς κώδικα τιμής καταπιέζει τη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης»** και ταυτόχρονα διέψευσε ότι **«δεν υπάρχει θρησκευτική ελευθερία των μουσουλμάνων ή διασφάλιση των περιουσιών τους»**. (167)

Μετά την εκλογή τους οι δύο ανεξάρτητοι μουσουλμάνοι βουλευτές , έκαναν δηλώσεις για την εκλογή τους .Ο Ahmet Sadik δήλωσε σε τουρκική εφημερίδα, πως **«για μας είναι ένα πολύ σημαντικό γεγονός .Είναι επιτυχία τόσο των ομοεθνών μας στη Δυτική Θράκη , όσο και της Τουρκίας και του τουρκικού λαού. Ιδιαίτερα ευχαριστώ τον τουρκικό τύπο , που όπως πάντα μας έχει βοηθήσει»**.(168) Ο Ahmet Faikoglu δηλώνει στην τουρκική εφημερίδα Cumhuriyet ότι **«η νίκη ανήκει στην τουρκική μειονότητα, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης μπορούν να εκλέξουν βάσει της εθνικής τους ιδεολογίας τον δικό τους βουλευτή»**. (169)

Σε συνέντευξή του ,ο νέος ανεξάρτητος βουλευτής Ξάνθης Ahmet Faikoglu , αναφέρεται συνοπτικά στα προβλήματα της μειονότητας και καθορίζει τους στόχους του, τονίζοντας τα εξής:

«Οι εκλογές πέρασαν σε ένα ήπιο και πολύ πολιτισμένο κλίμα , μπορώ να πω ότι σαν πολιτικός για πρώτη φορά αισθάνθηκα και εγώ κάποια άνεση έτσι που λειτούργησαν όλα πολύ ωραία, σωστά...Ουδέποτε και στις ομιλίες που έκανα παλιότερα , αλλά και στα κείμενά μου χρησιμοποίησα στοιχεία ή μέσα για να κατηγορήσω τους ανεξάρτητους συνδυασμούς της Ξάνθης και Ροδόπης. Επιπλέον τους χειροκροτούσα και επαινούσα την πολιτική τους στάση , γιατί είχαν κάποια πολιτική άνεση στη στάση τους και με την ανεξαρτησία που θα είχαν θα μπορούσαν να αναπτύξουν και να θέσουν υπόψη των αρμοδίων όλα τα καυτά θέματα που αφορούν τη μειονότητα.....

»Δυστυχώς τα θέματα της μειονότητας τα χειρίζονται ορισμένοι , οι οποίοι δεν γνωρίζουν τίποτε και παριστάνουν το «μεμετολόγο». Εν πάση περιπτώσει, το καυτό θέμα είναι εκείνο της εκπαίδευσης. Σήμερα τα παιδιά μας είναι αμόρφωτα. Δεν έχουμε σχολεία .Ας έλθει μια επιτροπή από οποιαδήποτε υπηρεσία , για να δει στα χωριά ,πως ζούνε οι άνθρωποι αυτοί , τα κτίρια , τα σχολεία. Είναι σκουπιδοτόποι .Δεν μπορείς σήμερα σε ανθυγιεινούς χώρους να σπουδάξεις. Το ίδιο και με τους δασκάλους. Υπάρχουν διακρατικές συμφωνίες .Ρητά στοιχεία αναφέρουν για τη μειονοτική εκπαίδευση .Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λωζάννης , έχουμε το

δικαίωμα να προσλάβουμε δασκάλους στα τουρκικά σχολεία , για να διδάσκουν τη μητρική μας τουρκική γλώσσα. Αλλά δυστυχώς δεν αφήνουν. Υπάρχουν τόσοι δάσκαλοι εδώ και κάνουν το σερβιτόροι. Η διοίκηση δεν τους επιτρέπει να ασκήσουν το επάγγελμά τους.....έχει ιδρύσει και την Ειδική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης , νομίζοντας ότι έτσι θα συμβάλλει στην εθνική πολιτική. Όμως έτσι κάνει τη μεγαλύτερη ζημιά και στην εκπαίδευση και τη μειονότητα και στις σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.....

»Είχα εκλεγεί και το 1985 και για μένα η Βουλή δεν είναι κάτι το ξένο. Σήμερα στη Θράκη υπάρχουν οι λεγόμενες Διαχειριστικές Επιτροπές Μουσουλμανικών Περιουσιών , που τις διοικούν οι «χουντοδιορισμένοι» και παρουσιάζουν εικόνα ντροπής. Η διοίκηση δεν μας δίνει το δικαίωμα να εκλέξουμε τον άνθρωπο της αρεσκείας μας. Επίσης υπάρχει ο νόμος 1091/80 , που έχει αφαιρέσει το δικαίωμα από τη μειονότητα να εκλέγουμε αυτούς που θέλουμε. Ένα άλλο θέμα είναι ο νόμος 1366 , με τον οποίο οι άνθρωποι της μειονότητας , επειδή είναι Τούρκοι και μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα , δεν μπορούν να αγοράσουν τίποτε , ούτε μια σπιθαμή γης.

»Ένα άλλο θέμα είναι οι ενώσεις Τουρκικής νεολαίας , που λειτουργούσαν στην Ξάνθη και την Κομοτηνή , τώρα έβγαλαν ένα «νέο φασούλι» λέγοντας ότι η λέξη Τούρκος-τουρκική προκαλεί αλλεργία στους χριστιανούς. Εμείς ενώ ζούμε τόσα χρόνια δεν ξέρουν ότι είμαστε Τούρκοι; Δεν γνώριζαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις διοικήσεις ότι υπήρχαν οι ενώσεις αυτές; Είμαστε Τούρκοι , Έλληνες υπήκοοι και μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα. Υπάρχουν έλληνες υπήκοοι Τούρκοι , που αποτελούν τη μειονότητα της Δυτικής Θράκης....Έχω απόλυτη υποχρέωση να απευθυνθώ , να θέσω υπόψη της Ελληνικής Βουλής στη χώρα αυτή που γεννήθηκα , αυτά που αφορούν τη μειονότητα και να ζητήσω την επίλυση των προβλημάτων .Θα δώσω «πακέτο» προβλημάτων στην κυβέρνηση θα θέσω υπόψη της τα καυτά θέματα που είναι συσσωρευμένα στο χώρο της μειονότητας . Πιστεύω όμως ότι σήμερα πάνε τα πράγματα προς το καλό και θα υπάρξουν άνθρωποι που θα ακούσουν τη φωνή μου , μέσα στον ελλαδικό χώρο. Η επιθυμία μου είναι και ο τρόπος της λειτουργίας μου θα είναι να μη θιγεί , ούτε σε διεθνές επίπεδο να βλάψω τη χώρα μου , την Ελλάδα. Εάν τελικά δεν εισακουστεί η φωνή μου , τότε θα ασκήσω το δικαίωμα του Έλληνα πολίτη και του πολίτη του Ευρωπαίου , που δίνει το δικαίωμα σε μένα να απευθυνθώ στην Ευρώπη. Η χώρα μου , αλλά και οι άνθρωποι που χειρίζονται τα θέματα αυτά πιστεύω ότι θα ακούσουν τη φωνή μου για να σταματήσουν οι διακρίσεις και οι ενέργειες που θίγουν τη μειονότητα.

»Θα δούμε τι θα αποφασίσει η Ανώτατη Μειονοπική Επιτροπή και από κοινού θα κοιτάξουμε ώστε να πράξουμε για το καλό της χώρας...Τον Φαίκογλου τον γνωρίζει ακόμη και το μικρό παιδί στη Ξάνθη.Εμείς οι 150.000 μουσουλμάνοι είμαστε Έλληνες υπήκοοι , αλλά Τούρκοι. Δεν μπορούμε να προσαρμοστούμε στα ελληνικά δεδομένα. Εμείς έχουμε ξεχωριστή θρησκεία από τα άλλα 10 εκατομμύρια των Ελλήνων. Ξεχωριστά ήθη και έθιμα , γλώσσα κλπ. Πως είναι δυνατό. Γι' αυτό υπάρχει η συνθήκη της Λωζάννης , ώστε να διαφυλαχτούν αυτά. Μπορεί η πολιτεία να κάνει κάποια πολιτική που να θέλει να εντάξει αυτό το στοιχείο , της μειονότητας , μέσα στον πανελλαδικό χώρο. Όμως η Ευρώπη , η ΕΟΚ , χρηματοδοτεί την κάθε κυβέρνηση ώστε να διαφυλάξει στον τόπο της την κάθε μειονότητα.

»Τελευταία η λέξη Τούρκος -τουρκική ήταν στο επίκεντρο μέσα στη μειονότητα. Αυτά όμως πρέπει να ξεπεραστούν .Το ίδιο και για τους Πομάκους .Κανένας πολιτικός δεν μπορεί να λέει ότι οι Πομάκοι , δεν είναι Τούρκοι. Επειδή δε μιλούν την πομακική γλώσσα είναι Τούρκοι , όσο Έλληνες είναι οι ελληνόφωνοι της Αλβανίας ή οι Έλληνες της Αμερικής».
(170)

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΜΟΥΦΤΗΔΩΝ

Η προσπάθεια αναγνώρισης ως τουρκικής μιας μειονότητας , εν μέρει μάλιστα τουρκόφωνης και σε πολλές περιπτώσεις δίγλωσσης και τρίγλωσσης, γίνεται και μέσω της καλλιέργειας εθνικής τουρκικής συνείδησης στους μουσουλμάνους , από το θρησκευτικό μουσουλμανικό κατεστημένο, το οποίο ελέγχεται από την Τουρκία. Αυτήν την περίοδο η προσπάθεια της Τουρκίας, να περάσει την εθνική της ιδέα , έγκειται στον έλεγχο των μουφτήδων και ο διορισμός τους από την ελλαδική πολιτεία δημιουργεί προβλήματα στα τουρκικά σχέδια Το ελληνικό Σύνταγμα , (αναθεώρηση 1986) με το άρθρο 13 παρ.1 και 3 και με το άρθρο 25 παρ.1 διασφαλίζει τις θρησκευτικές ελευθερίες των μουσουλμάνων και αναγνωρίζει στους μουφτήδες , πέραν των θρησκευτικών δικαιωμάτων, το δικαίωμα ρύθμισης των διαπροσωπικών σχέσεων των μειονοτικών μουσουλμάνων , με βάση το ιερό μουσουλμανικό δίκαιο.

Η επιμονή της τουρκικής πολιτικής , για την εκλογή των δικών της μουφτήδων που στην Ελλάδα έχουν θρησκευτική και δικαστική εξουσία και η μη αναγνώριση από την πολιτεία του δικαιώματος διορισμού μουφτήδων , έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της ελληνικής εξουσίας στη Θράκη και τον έλεγχο του ιερατείου στο σύνολό του. Γιατί ελέγχοντας τον κλήρο ελέγχει και την κατήχηση των νεαρών μουσουλμάνων , περνώντας την κατάλληλη προπαγάνδα Οι ιμάμηδες που ελέγχονται από την Τουρκία διαβάζουν στα τζαμιά τα μηνύματα των παράνομων μουφτήδων Ξάνθης και Ροδόπης , των **«ψευδομουφτήδων»**, όπως αποκαλούνται, τελούν γάμους χωρίς τη συγκατάθεση του νόμιμου μουφτή και τελούν σωρεία πολιτικών γάμων ώστε να μη ζητείται η έγκριση του νόμιμου μουφτή Η ανάδειξη των **«ψευδομουφτήδων»** που χαίρουν της τουρκικής αναγνώρισης , εκτίμησης και εμπιστοσύνης είναι μία ευθεία πρόκληση , αμφισβήτηση της ελλαδικής κυριαρχίας στη Θράκη και

τα αιτήματα που σχετίζονται με αυτούς τόσο από την Άγκυρα όσο και από τα όργανά τους στη Θράκη , στοχεύουν στη θεμελίωση του καθεστώτος ελλαδοτουρκικής συγκυριαρχίας στη Θράκη (171)

Ορισμένα στελέχη της μειονότητας , τα οποία έχουν χαρακτηρησθεί από άλλους μειονοτικούς , ως **«τουρκική μαφία»** ή **«μειονοτική μαφία»**, προβαίνουν σε εμφανείς για την ισχυροποίηση ενός τουρκικού Ισλάμ στο χώρο της Θράκης .Ως τέτοιες ενέργειες θα μπορούσαν να αναφερθούν , η επιλογή και η προώθηση **«ψευδομουφτήδων»** με διακηρυγμένες τουρκικές επιδιώξεις στη θέση των νομίμων εκλεγμένων μουφτήδων , η παρακώλυση των πιστών να προσεύχονται σε τζαμιά στα οποία παρίσταται οι νόμιμοι μουφτήδες , οι υποδείξεις τους προς τους πιστούς να τελούν ιεροπραξίες με τα στελέχη θρησκευτικών καθηκόντων , τα οποία σαφώς στηρίζουν τις τουρκικές θέσεις , η εκφώνηση λόγων και ομιλιών , η διατύπωση μηνυμάτων και η πραγματοποίηση του κυρηγματικού λόγου στην τουρκική και με περιεχόμενο τουρκοισλαμικό, η σύσταση και λειτουργία φροντιστηρίων στα οποία κατ'έπιφαση μόνο γίνεται διδασκαλία του κορανίου , ενώ στην πραγματικότητα διδάσκεται η ηθική , η αλληλεγγύη , η αδελφσύνη και η ιστορία των Τούρκων .Με τη συγκατάθεση της ελλαδικής πολιτείας το μάθημα των θρησκευτικών της μουσουλμανικής θρησκείας διδάσκεται σε όλα ανεξαιρέτως τα μουσουλμανόπαιδα Πομάκους , αθίγγανους , τουρκογενείς στην τουρκική γλώσσα , ενώ η τουρκική γλώσσα δεν αποτελεί τη μητρική , ούτε η συνθήκη της Λωζάνης προβλέπει κάτι τέτοιο ούτε βεβαίως το Ισλάμ αυτό καθ'αυτό έχει ως επίσημη έκφρασή του την τουρκική γλώσσα. Έτσι επέρχεται ο πλήρης εκτουρκισμός της θρησκευτικής ζωής των μη τουρκογενών πληθυσμών της Θράκης .(172)

Η Τουρκία αναζητά με κάθε τρόπο να περιέλθουν στον άμεσο έλεγχό της οι Μουφτείες της Θράκης στοχεύοντας στην άλωση του θρησκευτικού αυτού θεσμού μέσω εξυπηρέτησης πολιτικής φύσης σκοπιμοτήτων. Η πρόταση για εκλογή μουφτήδων με άμεση καθολική ψηφοφορία έχει ως στόχο να υπερισχύσουν πολιτικά κριτήρια στην ανάδειξη θρησκευτικών ηγετών .Αυτές οι αξιώσεις της τουρκικής προπαγάνδας ανιστρατεύονται όχι μόνο τη διεθνή πρακτική αλλά και την ισλαμική παράδοση . Η προσπάθεια ανάδειξης αιρετών μουφτήδων κατά παράβαση της ελλαδικής νομοθεσίας και η συνεχιζόμενη περιφορά τους από τόπος σε τόπος και η στήριξη που τους παρέχει η Άγκυρα , αποτελούν ένα προκλητικό φαινόμενο για την ελλαδική πολιτεία . Η υπόθεση των μουφτειών θα έδινε την ευκαιρία στην τουρκική πολιτική όχι μόνο να διαχειρισθεί για τους σκοπούς της τα μεγάλα έσοδα των μουφτειών από την αξία δισεκατομμυρίων βακουφική περιουσία , αλλά κυρίως να περιβάλλει τους επεκτατικούς της στόχους με τον ισλαμικό μανδύα . Όπως επισημαίνεται **«η Τουρκία ενδύει τον ισλαμικό φανατισμό με τον μανδύα του εθνικισμού»** . (173)

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Και στο ζήτημα της εκπαίδευσης , η τουρκική πολιτική, προσπαθεί να προωθήσει την εθνική της ιδέα. Το 1977 με τον εκτελεστικό εκπαιδευτικό νόμο (394/77 άρθρο 1 παρ 2) , το δικαίωμα στην εκπαίδευση των μουσουλμάνων το προσδιορίζει αυστηρά στο έδαφος των τριών νομών της Θράκης , ενώ η Συνθήκη της Λωζάνης προβλέπει το δικαίωμα στην εκπαίδευση για τους μουσουλμάνους Έλληνες πολίτες όπου και να κατοικούν στην ελληνική επικράτεια. Αντίστοιχα λειτουργούν και οι Νόμοι για την εκπαίδευση των μειονοτήτων (694 /1977 (ΦΕΚ Α 264) **«περί μειονοτικών σχολείων της μουσουλμανικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης»** και 695 (ΦΕΚ Α 264) **«περί ρυθμίσεως θεμάτων τινών του διδακτικού και εποπτικού προσωπικού των μειονοτικών σχολείων και της**

ειδικής παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης». Ολόκληρη η δομή και η λειτουργία της εκπαίδευσης στον μειονοτικό πληθυσμό εμφανίζεται ως αποκλίνουσα , γι' αυτό και τα σχολεία που λειτουργούν μ' αυτό το καθεστώς και με την ανοχή της πολιτείας , χαρακτηρίζονται ως μειονοτικά σχολεία.

Η τουρκική προπαγάνδα έχει εισχωρήσει βαθιά στη μειονοτική εκπαίδευση της Θράκης με απώτερο σκοπό τη διαμόρφωση τουρκικής εθνικής συνείδησης στα παιδιά των μουσουλμάνων. Η Τουρκία μέσω του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής έχει υπό τον έλεγχό της μεγάλο αριθμό μουσουλμάνων εκπαιδευτικών που απαιτούν τουρκικό εκπαιδευτικό σύστημα, κυκλοφορούν παρανόμως τουρκικά διδακτικά βιβλία με την ημισέλινο και τη φωτογραφία του Κεμάλ, ποιήματα που εξάπτουν τον τουρκικό εθνικισμό οργανώνουν εκδρομές στον τουρκικό προξενείο της Θεσσαλονίκης, στο λεγόμενο σπίτι του Κεμάλ, στην Άγκυρα και γενικά συντελείται μια εκτεταμένη εκστρατεία μέσα από τα σχολεία. Κινήσεις που συμπυκνώνονται σε εθνικιστικά ποιήματα, που εξάπτουν αλυτρωτικές διαθέσεις , όπως αυτό του Ali Riza Saracoglu, του αποκαλούμενου «εθνικού ποιητή της μειονότητας».

« Περιμένω την ημέρα που θα γίνω λεύτερος, είμαι σκλάβος δεν είμαι λεύτερος, κλεισμένος σ' ένα κλουβί στενό και στενάχωρο για μένα. Σκέφτομαι διαρκώς την ελευθερία κλαίω για τους Τούρκους του Καυκάσου , του Αζερμπαϊτζάν , της Περσίας , για όλους τους σκλαβωμένους Τούρκους . Κλαίω για την κακή τύχη του τουρκισμού της δυτικής Θράκης. Πιστεύω ότι θα έλθουν μέρες ελευθερίας» .(174)

Η αποδοχή από το ελληνικό κράτος της ταύτισης του θρησκευτικού χαρακτήρα της μειονότητας με την τουρκική γλώσσα οδήγησε στην ενιαία αντιμετώπιση των μειονοτήτων , με αποτέλεσμα η τουρκική γλώσσα να θεωρείται σήμερα η μητρική γλώσσα όλων των μουσουλμάνων Ελλήνων πολιτών. Παράλληλα όμως συνέβαλλε στη θρησκευτικοποίηση της κοινωνικής ζωής και ιδιαίτερα της εκπαίδευσης , αφού για τη διατήρηση και τη νομιμοποίηση της γλώσσας στις συνειδήσεις των ατόμων η θρησκεία αποτελεί το μοναδικό ενοποιητικό παράγοντα (175)Ετσι η γλώσσα, που αναδεικνύεται από τον τουρκοκεντρικό χαρακτήρα της παρεχόμενης εκπαίδευσης μαζί με τη θρησκεία αποτελούν καθοριστικά χαρακτηριστικά της μουσουλμανικής μειονότητας. Η επικράτηση της τουρκικής γλώσσας και η καθιέρωσή της ως μητρικής γλώσσας , στην εκπαίδευση ,όπως έχει καθιερωθεί και τυπικά από το μορφωτικό πρωτόκολλο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας , το 1968, ενίσχυσε τη θρησκευτική ιδιαιτερότητα των μουσουλμάνων μετατρέποντάς την στην πραγματικότητα σε συμπαγή πολιτισμική ιδιαιτερότητα. Η εκπαίδευση των μελών της μειονότητας , είναι σχεδιασμένη στη βάση της διγλωσσίας και σε κάποιους χώρους και της τριγλωσσίας και της τετραγλωσσίας .Ως μητρική γλώσσα ισχύει η τουρκική, πομακική, η ρωμανί, ως επίσημη γλώσσα η ελληνική. Στην Ελλάδα η μητρική γλώσσα όπως αυτή καθιερώθηκε δηλαδή η τουρκική διδάσκεται εντατικά στα δημοτικά σχολεία και εγκαταλείπεται στη μέση εκπαίδευση .

Χαρακτηριστικά είναι τα γεγονότα, όταν το 1981 τουρκόφωνος μουσουλμάνος δάσκαλος δήλωνε σε επιστολή του ότι συναντούσε εμπόδια στις ορεινές περιοχές της Ξάνθης , όπου κατοικούνται από Πομάκους, διότι οι μαθητές του αγνοούσαν την τουρκική, οι προτροπές προς τους Πομάκους ήταν να μη μιλούν σε ξένους και να μην απαντούν σε ύποπτες απαντήσεις (176), να μην επηρεάζονται από τα δημοσιεύματα των Ελληνικών εφημερίδων (177) , και να μην παίρνουν στα σοβαρά τα περί Πομάκων. (178) Ακόμη Το 1990 σε δικαστήριο της Κομοτηνής αναβλήθηκε η δίκη

πομάκισας γιατί αυτή δεν γνώριζε τουρκικά όπως η παρουσία του διερμηνέα υποδήλωνε ενώ σε διάφορα συμβόλαια, έχει καταχωρηθεί η φράση, ότι οι συμβαλλόμενοι δεν γνωρίζουν άλλη γλώσσα, πλην της πομακικής.

Η συμμετοχή των μουσουλμάνων μαθητών στις διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης είναι από εξαιρετικά χαμηλή έως ανύπαρκτη. Αποτέλεσμα της χαμηλής συμμετοχής είναι η εγκατάλειψη της εκπαίδευσης ή η μετανάστευση στο εκπαιδευτικό σύστημα της Τουρκίας. Το γεγονός αυτό επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό και πολλές φορές καθοριστικά την περαιτέρω συμμετοχή των μελών της μουσουλμανικής μειονότητας στα κοινωνικά αγαθά του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου στο οποίο ανήκουν, γεννιούνται και μεγαλώνουν, αν η εκπαίδευση θεωρηθεί κοινωνικό αγαθό που ρυθμίζει τη συμμετοχή και στους άλλους κοινωνικούς τομείς. Το εκπαιδευτικό σύστημα παρουσιάζεται ιδιαίτερα φτωχό με αποτέλεσμα να μην προσφέρονται στους μαθητές εναλλακτικές λύσεις επιλογής στα πλαίσια της Εθνικής παιδείας (179)

Η λογική της συγκυριαρχίας Ελλάδας και Τουρκίας και στη μειονοτική εκπαίδευση είναι πολύ έντονη, όπως και πολύ έντονη είναι η κινητικότητα των τουρκοκίνητων μουσουλμάνων Ελλήνων πολιτών. Αυτοί προσπάθησαν να μπούκοτάρουν τη συγγραφή βιβλίων από το ελλαδικό υπουργείο Παιδείας λέγοντας ότι θέλουν να διδάσκονται από βιβλία που στέλνει η Τουρκία. Οι αντιδράσεις του γύρω από τη λειτουργία της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης, για την ίδρυση νηπιαγωγείων για την παροχή βοήθειας στη μουσουλμάνα αγρότισσα, καθώς και για τη λειτουργία γυμνασίων στη ορεινή Ροδόπη και Ξάνθη καταδεικνύουν την προσήλωση της τουρκικής πολιτικής στην παγίωση της μορφωτικής καθυστέρησης των μουσουλμάνων, αφού έτσι είναι πιο ευνοϊκό το κλίμα για την έξαψη του εθνικισμού, φανατισμού και του εξτρεμισμού. Ανάλογους σκοπούς εξυπηρετούν οι αντιδράσεις των εξτρεμιστών για τις επισκευές των μειονοτικών σχολείων ενώ υπήρξε και εισβολή των οπαδών Faikoglu και Sadik, στα σχολεία απ' όπου αφαίρεσαν βιβλία των οποίων το περιεχόμενο αγνοούσαν, όπως είπαν αργότερα, στην ελλαδική δικαιοσύνη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η μεταπολίτευση στην Ελλάδα και η εισβολή στην Κύπρο, το 1974 δημιουργεί στη μειονότητα, ένα κλίμα σύγχυσης και την οδηγεί σε στάση αναμονής. Η σύγχυση προκαλείται από το φόβο ότι η Ελλάδα, μετά από μια επτάχρονη καταπιεστική δικτατορία θα στραφεί εναντίον των μειονοτήτων σε αντίποινα των όσων συνέβησαν στην Κύπρο. Με το φόβο αυτό ορισμένα μέλη των μειονοτήτων εγκαταλείπουν τη Θράκη και καταφεύγουν στην Τουρκία. Όταν όμως διαφαίνεται ότι δεν είναι στις προθέσεις της Ελλάδας, να στραφεί εναντίον μουσουλμάνων πολιτών της και μετά από μια περίοδο αναμονής, η ηγεσία της μειονότητας, κατευθυνόμενη από την τουρκική πολιτική, ξεκινά σειρά διεκδικήσεων, με πρόσχημα την ανατροπή των διοικητικών κατασταλτικών μέτρων. Στην ουσία αποβλέπει στην κατοχύρωση καθεστώτος που υπερβαίνει τα συνταγματικώς καθιερωμένα δικαιώματα του πολίτη και τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ελλάδας. Οι διεκδικήσεις παίρνουν τη μορφή απλής διαμαρτυρίας ή δυναμικών εκδηλώσεων στην περιοχή και συνήθως συνδυάζονται με διαμαρτυρίες σε διεθνή όργανα και με παρεμβάσεις διακριτικές μέχρι απροκάλυπτες του τουρκικού παράγοντα. Η Τουρκία έχει σε μεγάλο βαθμό θέσει τις μειονότητες υπό έλεγχο. Αυτό το έχει πετύχει κυρίως με τη διάθεση μεγάλων χρηματικών ποσών για την εξαγορά συνειδήσεων, παροχή χαριστικών δανείων για την αγορά ακινήτων στη Θράκη σε τιμές πολύ υψηλότερες από τις επικρατούσες και κρατώντας σε

ομηρία τους ίδιους, όταν τα παιδιά τους φοιτούν ή θέλουν να σπουδάσουν στην Τουρκία. Επίσης αυτήν την περίοδο η Τουρκία με δηλώσεις, ενέργειες κυβερνητικών παραγόντων της προσπαθεί να αναγνωρισθεί ως προστάτης των μουσουλμάνων της Θράκης. Η τουρκική πολιτική, καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια ώστε να αναβαθμίσει τη μειονότητα σε κοινότητα, ακολουθώντας το παράδειγμα της Κύπρου, προσπαθώντας σε διάφορα συνέδρια και διεθνείς διασκέψεις να προβάλλει τον όρο τουρκική κοινότητα. Συγκεντρώνει τις μειονότητες σε ορισμένες περιοχές και η μεταφέρει τεχνητά σε άλλες περιοχές. Η Τουρκία εκτός από τα συμπαγή κομμάτια των μουσουλμάνων στη Ροδόπη και Ξάνθη μετακινεί μουσουλμάνους και στον Έβρο, και ενισχύει την γκετοποίησή τους που βοηθά τον τουρκικό έλεγχο

Καταβάλλεται προσπάθεια να απομακρυνθούν οι μουσουλμάνοι από το κοινωνικό-οικονομικό πολιτικό νεοελληνικό γίγνεσθαι ούτως ώστε η απομόνωση να επιφέρει και την ανάπτυξη κείνων των κοινών μεταξύ των μουσουλμάνων συνεκτικών δεσμών που θα επιτρέψουν στην τουρκική προπαγάνδα να μαζικοποιήσει τον ισλαμικό παράγοντα, προσδίδοντάς του εθνικά τουρκικά στοιχεία. Ο έλεγχος της οικονομικής, πολιτικής, πολιτισμικής ζωής και δραστηριότητας των μουσουλμάνων από μηχανισμούς του προξενείου της Κομοτηνής, υποβοηθάται τόσο από την κλειστή κοινωνική ζωή που απαιτεί η αυστηρή ισλαμική πεποίθηση των μειονοτικών, όσο και από την ίδια την ελλαδική πολιτεία που δεν προχώρησε σε άμεσα μέτρα απογκετοποίησης των μουσουλμάνων πολιτών της. Στον άξονα αυτό θα πρέπει να περιληφθεί και η καλλιέργεια φανταστικών επιθέσεων δήθεν της ελλαδικής πολιτείας, στα ζητήματα των Μουφιτών, των σχολικών βιβλίων, των νηπιαγωγείων, των αναδασμών με απώτερο στόχο να εμφανιστούν οι μουσουλμάνοι σε μία θέση άμυνας. Η διαμόρφωση κοινής αμυντικής συνείδησης στους μουσουλμάνους οι οποίοι στην πλειοψηφία τους είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, τους περιχαράκωνει στις τάξεις μιας αόριστης τουρκικής ομπρέλας, και στο περιθώριο, στην απομόνωση η θρησκοληψία και ο φανατισμός βρίσκουν πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθούν

Η Τουρκία καλλιεργεί κοινή συνείδηση σε όλους τους μειονοτικούς πολίτες κάτω από το σουνιτικό δόγμα του Ισλάμ εκμηδενίζοντας κάθε μπεκτασίδικη εκδοχή του ισλαμισμού, που ανθεί σε ορισμένες περιοχές της Θράκης, με την ανοχή ή και την υποστήριξη της ελλαδικής πολιτείας. Έτσι ενώ παλιότερα οι τεκέδες, οι χώροι λατρείας των μπεκτασίδων θεωρούνταν ως φαινόμενο σήψης από τους τουρκογενείς σουνίτες, σήμερα η Τουρκία διαμαρτύρεται για τη δήθεν καταστροφή των τουρκικών μνημείων στη Θράκη. (180) Η καλλιέργεια της κοινής εθνικής τουρκικής συνείδησης πραγματοποιείται και μέσω της καταπολέμησης των διαφορετικών πολιτισμικών στοιχείων των Πομάκων και των Αθίγγανων. Κάθε αναφορά στο μειονοτικό τύπο για τους Πομάκους και Αθίγγανους εξαφανίζεται, η πομακική αρχιτεκτονική χάνεται, ενώ οι ιμάμηδες της ορεινής Ροδόπης αναζητούν με κάθε τρόπο πάσουν οι Πομάκοι να μιλούν τη γλώσσα τους, μία γλώσσα που έχει αναγνωρισθεί σαν μία από τις λιγότερο διαδεδομένες γλώσσες της Ευρώπης, από την αρμόδια γενική γραμματεία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που εδρεύει στο Δουβλίνο. Όσα από τα ιδιαίτερα αυτά στοιχεία των Πομάκων και των Αθίγγανων αδυνατεί να εξαλείψει η τουρκική προπαγάνδα, τα υιοθετεί ως τουρκικά επιδιώκοντας την αφομοίωσή τους (π.χ πανηγύρια της ορεινής Ροδόπης, στο ύψωμα «Χίλια», του νομού Έβρου, όπου τιμώμενο πρόσωπο, είναι ο αγάς της Αδριανούπολης και μετέχουν τουρκικά συγκροτήματα)

Ένας άλλος άξονας της τουρκικής πολιτικής είναι η προσπάθεια της αυτοοργάνωσης των μουσουλμάνων που αποσκοπεί στον ισχυρότερο έλεγχο τους από την Άγκυρα. Η **«Ανώτατη Συμβουλευτική Μειονοτική Επιτροπή»**, η **«Επιτροπή Διαφώτισης και Κηρυγμάτων»**, αν και δίνουν την εντύπωση ότι αποτελούν προσπάθειες αυτοοργάνωσης των μουσουλμάνων εντούτοις είναι δημιουργήματα της τουρκικής προπαγάνδας στα οποία το προξενείο της Κομοτηνής έχει τον πρώτο λόγο. Αυτές οι μορφές οργάνωσης πέρα από τον έλεγχο των μουσουλμάνων αποσκοπούν και στη διαμόρφωση μιας κράτος εν κράτει λειτουργίας των ήδη περιθωριοποιημένων μουσουλμάνων, αποτελούν την πρακτική ερμηνεία του όρου κοινότητα που χρησιμοποιεί η τουρκική προπαγάνδα και χαρακτηριστική περίπτωση είναι οι ανεξάρτητοι εκλογικοί συνδυασμοί και αργότερα το κόμμα **«Ειρήνης, Φιλίας και Ισότητας»**, του Ahmet Sadik, που στοχεύουν στην αυτοδιοίκηση των μειονοτικών.

Η Τουρκία επιδιώκει την πολιτική της έντασης ανάμεσα στις σχέσεις της ελλαδικής πολιτείας και των τουρκοκίνητων εξτρεμιστών μουσουλμάνων, ένταση η οποία αυξομειώνεται αναλογικά με την προκλητικότητα των δεύτερων. Η πολιτική τακτική αυτή αποπροσανατολίζει τους μουσουλμάνους από τα πραγματικά τους προβλήματα, διαταράσσει τις σχέσεις πλειοψηφίας και μειοψηφίας και δημιουργεί πληγές στην κοινωνική ζωή της Θράκης. Η διαμόρφωση κλίματος καχυποψίας ανάμεσα σε χριστιανούς και μουσουλμάνους, στρώνει τους δεύτερους στο περιθώριο και την απομόνωση και κύρια προς το μέρος της τουρκικής προπαγάνδας. Στην πολιτική έντασης συμβάλλει αποφασιστικά ο καλλιεργούμενος τουρκικός εθνικισμός από την πλευρά των εξτρεμιστών μειονοτικών. Ένας επιθετικός εθνικισμός που αποκρυσταλλώνεται στην πλειοψηφία της μειονοτικής τακτικής αρθρογραφίας και συνοδεύεται από την αλυτρωτική προπαγάνδα. Για να επιτύχει η τουρκική προπαγάνδα, το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής έχει δημιουργήσει και ένα ολόκληρο μηχανισμό ελέγχου των μουσουλμάνων ένα μηχανισμό που εκμεταλλεύεται ακόμη και τις απλές ανθρώπινες σχέσεις. Εύκολη λεία του μηχανισμού αυτού αποτελούν όσοι μουσουλμάνοι έχουν συγγενείς στην Τουρκία ή οικονομικά συμφέροντα εκεί αφού πολλοί μουσουλμάνοι αποταμιεύουν τις οικονομίες τους σε τουρκικές τράπεζες, ή αγοράζουν ακίνητα σε τουρκικές πόλεις. Η Σμύρνη και η Προύσα είναι χαρακτηριστικές περιπτώσεις.

Η δημιουργία της μαύρης λίστας του τουρκικού προξενείου αποτέλεσε μοχλό πίεσης των μειονοτικών που αντιδρούσαν στην τουρκική προπαγάνδα και πολιτική. Όσοι καταγράφηκαν στη μαύρη λίστα δεν μπορούσαν να περάσουν στην Τουρκία και δεν τους επιτρεπόταν οποιαδήποτε συμμετοχή στις επιτροπές αυτοοργάνωσης. Το τουρκικό προξενείο παίζει το ρόλο της Τουρκίας στη Θράκη, που θέλει τη διατήρηση της κοινωνικής πολιτισμικής και οικονομικής στασιμότητας και τη διαμόρφωση συνθηκών αντιπαλότητας ή έστω δυσπιστίας έναντι του χριστιανικού πληθυσμού, αποβλέποντας στον έλεγχο και τη χειραγώγηση των μουσουλμάνων. Παράλληλα το τουρκικό προξενείο με τον προκλητικό τρόπο παρέμβασης του επιδρά καταλυτικά στη στάση των μουσουλμάνων. Το προξενείο είναι ένας σκληρός καταπιεστικός μηχανισμός που έχει μετατραπεί σε καθημερινό φόβητρο και δυνάστη κάθε μουσουλμάνου. Συγκροτεί τον ανασταλτικό παράγοντα για την απεμπλοκή των μουσουλμάνων από τον ρόλο του οργάνου του προξενείου, που αποτελεί και ένα ψυχολογικό βάρος, ότι το προξενείο μπορεί να ελέγξει τα πάντα.

Ταυτόχρονα, προβάλλονται διάφορα παράπονα από τις μειονότητες για την μεταβίβαση της εγγείου ιδιοκτησίας, για παράδειγμα απαγορεύεται η μεταβίβαση ιδιοκτησίας από χριστιανό σε μουσουλμάνο, ενώ επιτρέπεται από μουσουλμάνο σε χριστιανό, ισχυρίζονται ακόμη ότι οι απαλλοτριώσεις πλήττουν αν όχι αποκλειστικά τους μουσουλμάνους, ακόμη παρεμποδίζεται η άσκηση επαγγέλματος (οδοντιατρεία, φαρμακεία) και αδειών οδήγησης, ότι παρακωλύεται η είσοδος των μουσουλμάνων στα γυμνάσια και η αναγνώριση των πτυχίων που έχουν ληφθεί από τουρκικά πανεπιστήμια. Η Ελλάδα κατηγορείται ότι δίνει χαμηλότοκα δάνεια σε χριστιανούς για αγορά γης από μουσουλμάνους, διορίζει μουσουλμάνους στο δημόσιο τομέα και ειδικά στην Αθήνα με τον όρο να μετακομίζουν οικογενειακώς και υλοποιεί και μια σειρά από άλλες ενέργειες.

Η ίδρυση και η επιτυχία στις εκλογές των συνδυασμών **«Εμπιστοσύνη»** και **«Πεπρωμένο»**, αποκάλυψε την ύπαρξη ενός νέου ηγετικού πόλου στο μειονοτικό χώρο. Η νέα ηγετική ομάδα κέρδισε τη μάχη της εκπροσώπησης και συσπείρωσε νέους και μορφωμένους μειονοτικούς, πέτυχε να συνδεθεί με όλα τα κοινωνικά στρώματα των μειονοτήτων, έτσι ώστε η επιρροή της να διατρέχει όλο το μειονοτικό στοιχείο, που της παρείχε ευχέρεια κινήσεων έναντι της παραδοσιακής μειονοτικής ηγεσίας, αλλά και του προξενείου. Εμφανίζεται μια έντονη κινητικότητα και φρασεολογία αλυτρωτισμού και στενές σχέσεις με το τουρκικό κόμμα της Μητέρας Πατρίδας (**“Ana Vatan Partisi”**). Οι ιδέες του κόμματος για την αναβίωση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, οι αμφισβητήσεις του για την ελλαδική κυριαρχία στη Θράκη και η απαίτηση επαναδιαπραγμάτευσης του καθεστώτος της περιοχής, είναι χαρακτηριστικά που εμφανίζουν οι συνδυασμοί. Η ευκολία που έγινε η παραγκώνιση της πρώτης ηγεσίας του συνδυασμού **«Πεπρωμένο»** και η υποστήριξη άλλων προσώπων στις εκλογές του Απριλίου 1990, δείχνει ότι πρωτεύει η αποτελεσματικότητα και η καλύτερη προώθηση των στόχων της νέας μειονοτικής ηγεσίας.

Οι ανεξάρτητοι συνδυασμοί, έδειξαν ότι στον ελλαδικό χώρο η ύπαρξη της μουσουλμανικής μειονότητας, αποτελεί μόνιμο πολωτικό σημείο τριβής μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, αλλά και ανασταλτικό παράγοντα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής, παρά την ευρωστία των φυσικών συντελεστών της οικονομίας της. Βασική αιτία θεωρείται η επιδίωξη της Τουρκίας να αποδώσει στις μειονότητες εθνική ταυτότητα εκμεταλλεόμενη την πολιτιστική ιδιαιτερότητα της, στο θρησκευτικό επίπεδο. Από την άλλη το ελλαδικό κράτος έδειξε ότι δεν αντιλήφθηκε την νέα κατάσταση στη Θράκη και προσπάθησε με σπασμωδικές και αποσπασματικές ενέργειες να αντιδράσει. Αυτές οι ενέργειες ήταν εμπνεύσεις διαφόρων υπηρεσιών με αποτελέσματα αντίθετα τις περισσότερες φορές από τα επιδιωκόμενα, αφού συσπείρωσαν περισσότερο τους μειονοτικούς ψηφοφόρους. Η αύξηση των ψηφοφόρων με τη μετακίνηση στρατιωτικών τμημάτων, η απεργία των τελωνειακών υπαλλήλων τις ημέρες των εκλογών και η για τυπικούς λόγους απόρριψη της υποψηφιότητας των Ahmet Sadik Ibrahim Setif, είναι κάποιες από αυτές τις ενέργειες. Το τουρκικό κράτος, στηρίζει οικονομικά τους υποψηφίους βουλευτές και εφημερίδες της αρεσκείας της, η εφημερίδα Gercek του Ismail Molla Rodoplu έλαβε βοήθεια το 1988 από το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής, ύψους 2,5 εκατομμυρίων δραχμών (181), ενώ αιχμές για τουρκικά κονδύλια προς το μειονοτικό τύπο αφήνει και η εφημερίδα Zaman (182).

Από την άλλη, η ελλαδική κρατική παρέμβαση και η άσκηση πολιτικής είναι ευκαιριακή και ως κύριο γνώμονα έχει την εξασφάλιση ωφελημάτων για την επόμενη εκλογική αναμέτρηση. Το πλέον

χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της πολιτικής είναι η τροποποίηση του εκλογικού νόμου που πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο του 1990, που καθιέρωσε το ύψος του 3% για την είσοδο στη Βουλή, ενός πολιτικού κόμματος. Τα εκλογικά αποτελέσματα στις δύο αυτές περιφέρειες επέτρεψαν στην πλειοψηφία που είχε δημιουργηθεί τον Απρίλιο του 1990, να προβάλλει την άποψη ότι η ελλαδική πολιτική ζωή κινδυνεύει να περιέλθει λόγω του εκλογικού συστήματος που ίσχυε στον απόλυτο έλεγχο των κύκλων που κατευθύνουν την πολιτική δραστηριότητα της μειονότητας και των εκπροσώπων της. Ο ισχυρισμός αυτός που βοηθούσε και τους ευρύτερους εκλογικούς και πολιτικούς σχεδιασμούς της τότε κυβέρνησης και αποτυπώνεται στο νόμο 1907 (ΦΕΚ 163 Α) όπου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 τίθεται το όριο του 3% των εγκύρων ψηφοδελτίων σε όλη την επικράτεια ως προϋπόθεση για την κατάληψη βουλευτικής έδρας.

Αν μέχρι το 1974 η βασική αντίθεση του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού ως προς τα εξωτερικά θέματα ήταν η αντίθεση με τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό μετά το 1974 αυτή μετατοπίζεται στην αντίθεση με τον τουρκικό επεκτατισμό. Τώρα πια στη νέα συγκυρία, Τουρκία μεταβάλλει σταδιακά το ελληνικό κράτος σε κράτος υπό απαγόρευση. Με τις διεκδικήσεις στην υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου αρνείται ουσιαστικά πως τα νησιά αποτελούν οργανικό τμήμα μιας νησιωτικής χώρας και διεκδικεί τμήματα της υφαλοκρηπίδας που περιλαμβάνουν τα ίδια τα ελληνικά νησιά. Η Ελλάδα αμφισβητείται στον ίδιο της τον εθνικό χώρο και δεν τολμάει να προχωρήσει σε γεωτρήσεις και έρευνες στο Αιγαίο. Εξίσου αμφισβητείται και ο εναέριος χώρος. Αυτήν την περίοδο μπαίνει το ζήτημα της εθνικής κυριαρχίας στη Θράκη και της αμφισβήτησής της, ο ελληνικός λαός ζει υπό τη μόνιμη αμφισβήτηση των συνόρων του.

Η Τουρκία εμπεδώνει την κατοχή στην Κύπρο, μεταφέρει εποίκους, δημιουργεί το ψευδοκράτος και ταυτόχρονα προωθεί ένα νέο στρατηγικό στόχο μέσω της μειονότητας στη Θράκη. Η αποσύνθεση των Βαλκανίων που συντελείται ενεργοποιεί τις μουσουλμανικές μειονότητες των οποίων η Τουρκία εμφανίζεται ως προστάτιδα και τις οποίες προσπαθεί να τις μεταβάλλει σε τουρκικές μειονότητες, με χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτές στην Ελλάδα. Στη Θράκη μέσω των ανεξάρτητων βουλευτών και του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής, αναμειγνύεται ανοικτά η τουρκική πολιτική. Το ενδιαφέρον της τουρκικής κυβέρνησης για τη μουσουλμανική μειονότητα υλοποιείται μέσω του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής, με στόχο να καταστεί ομοιογενής ο μουσουλμανικός πληθυσμός και να εκλείψει η διάκριση των τουρκογενών από τους παλαιομουσουλμάνους, τους Πομάκους και τους Αθίγγανους.

Στην προσέλκυση των «παλαιομουσουλμάνων» βοηθούν οι εσωτερικές εξελίξεις στην Τουρκία όπου αντίθετα προς ό,τι συνέβαινε άλλοτε δεν παρεμποδίζεται αλλά μάλλον ευνοείται η ανάπτυξη της θρησκευτικής ζωής. Το γεγονός ότι η θρησκεία έχει ενταχθεί σήμερα στην υπηρεσία των εθνικών στόχων της Τουρκίας έχει και για τη Δυτική Θράκη τη σημασία του. Η εξομοίωση των Πομάκων προς τους τουρκογενείς έχει επίσης κάνει σημαντικά βήματα. Ένας από τους λόγους είναι και στην περίπτωση αυτή η στήριξη που δίνει η πλέον η τουρκική πολιτική στη θρησκεία, πράγμα που βοήθησε στην προσέλκυση των αφοσιωμένων στον ισλαμισμό Πομάκων, ενώ η αστικοποίηση μέρους του πομακικού πληθυσμού, η επιμίσια με τους τουρκογενείς καθώς και το ότι η τουρκική γλώσσα προσφέρει τρόπο γραπτής έκφρασης στην πομακική γλώσσα, συνέβαλε στον προσεταιρισμό των Πομάκων.

Παράλληλα η τουρκική πολιτική προβάλλει τον αλυτρωτισμό μέσω του **«Συλλόγου Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης**, των ανάλογων της Δυτικής Ευρώπης , των τουρκόφωνων εφημερίδων και των μειονοτικών συλλόγων και χαρακτηρίζει την τάση που υπάρχει και καλλιεργείται ανάμεσα στη μειονότητα Η έμμεση υποδαύλιση αλυτρωτισμού στη δυτική Θράκη , η υποκίνηση της μειονότητας να αγνοεί τις ελληνικές αρχές και η προσπάθεια να ελέγχει η Τουρκία τα μειονοτικά πράγματα μέσω εμπίστων μειονοτικών για να δημιουργεί μέσα και έξω από την Ελλάδα εντυπώσεις καταπίεσως ,προσθέτει ένα πολιτικό στοιχείο στις ελληνοτουρκικές σχέσεις.Αυτή η υπογράμμιση της εθνικής συνείδησης των μειονοτικών ως Τούρκων σε συνδυασμό με την ένταση των ελληνοτουρκικών σχέσεων στις τελευταίες δεκαετίες έχει συντελέσει και σε μια προοδευτική κοινωνική απομάκρυνση των δύο συνοίκων στοιχείων μεταξύ τους.

Η Τουρκία προσπαθεί να διαιωνίσει την εσωστρέφεια και να αποτρέψει την προοπτική ένταξης στην κοινωνία των μουσουλμάνων ενώ τονίζεται η διαφορετικότητα της γλώσσας, θρησκείας, εμφάνισης, ως στοιχεία αποτρεπτικά για την οποιαδήποτε συνύπαρξη, συμβίωση με το χριστιανικό πληθυσμό. Αναγορεύεται η Τουρκία ως μητέρα πατρίδα και εγγυήτρια των δικαιωμάτων και οραμάτων της μειονότητας ,ενώ κατηγορείται η Ελλάδα ως χώρα που καταπιέζει τα δικαιώματα , και απεργάζεται την εξόντωση των μουσουλμάνων πολιτών τουρκικής καταγωγής.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 Woodhouse Chris , *Karamanlis-The Restorer of Greek Democracy*, London 1982 , σελ 287
- 2 Εφημερίδα Αυγή 8/8/1999
- 3 **Κουφουδάκης Βαγγέλης , Τσαρδανίδης Χαράλαμπος και Σωτηρέλης Κωνσταντίνος**, *Η πολιτική των υπερδυνάμεων στην Ανατολική Μεσόγειο και στον Περσικό Κόλπο Πολιτικές και στρατηγικές επιπτώσεις για την Ελλάδα , την Τουρκία και τη Σαουδική Αραβία*, Αθήνα 1989, σελ 200
- 4 **Κουρής Νίκος** , *Ελλάδα -Τουρκία Ο πεντηκονταετής «πόλεμος»*, Αθήνα 1997 , σελ 134
- 5 **Ακαδημία Αθηνών**, *Η ανάπτυξη της Θράκης Προκλήσεις και προοπτικές* , Αθήνα 1994 σελ 53
- 6 **Γονατάς Νεόφυτος και Κυδωνιάτης Παντελής** , *Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης μέσα από τα άρθρα του τοπικού τύπου*, Κομοτηνή 1985 ,σελ 56
- 7 **Βουλουτιάδης Κωνσταντίνος** , «Η τουρκική απειλή στην Ελληνική Θράκη» , *Ενδοχώρα* (1993), τεύχος 33 , σελ 14-17
- 8 Εφημερίδα Ileri-Εμπρός Κομοτηνή 18/4/1980
- 9 Εφημερίδα Millet -Έθνος Ξάνθη 14/5/1979
- 10 Περιοδικό Sesimiz -Η Φωνή μας τεύχος 1 , 1976 σελ 2-14
- 11 **Χιδίρογλου Παύλος** , *Τουρκική Ελληνογραφία* , Θεσσαλονίκη 1980, σελ 318
- 12 Περιοδικό Turk Dunyasi Arastirmalari Dergisi- περιοδικό Ερευνών του Τουρκικού Κόσμου , τεύχος 5 , 2/7/1988 σελ 80
- 13 **Χιδίρογλου Παύλος** , «Η Δυτική Θράκη υπό το φως της εθνικής ιδέας των Τούρκων με βάση τουρκικά δημοσιεύματα» στα πρακτικά συνεδρίου *Η ιστορική αρχαιολογική και λαογραφική έρευνα για τη Θράκη* ,Θεσσαλονίκη 1988 , σελ 299-333
- 14 **Landau Jacob**, *Ο Παντουρκισμός*, Αθήνα 1985 , σελ 281
- 15 Περιοδικό Bati Trakya - Δυτική Θράκη τεύχος 166/1981 σελ 5-7
- 16 Περιοδικό Bati Trakya τεύχος 177/ 1982 σελ 11
- 17 Περιοδικό Bati Trakya τεύχος 177/1982 σελ 17
- 18 Περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi –Νέα Δυτική Θράκη τεύχος 8/1983 σελ 1
- 19 Περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi τεύχος 13/1984 σελ 1
- 20 Περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi τεύχος18/1984 σελ 2
- 21 Περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi τεύχος 22/1985 σελ 7.
- 22 Περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi τεύχος 29/1985 σελ 3
- 23 Εφημερίδα Gercek –Αλήθεια- Κομοτηνή 16/9/1983
- 24 Περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi τεύχος 18,/1984 σελ 2
- 25 Περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi τεύχος 20 /22/2-7/3/1985 σελ 5
- 26 Περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi τεύχος 19/1984 σελ 3
- 27 Εφημερίδα Turkish Daily News 5 9 84
- 28 Περιοδικό Turk Dunyasi Arastirmalari τεύχος 1/1980 σελ 6
- 29 Εφημερίδα Ileri 21/9/1984

- 30 Εφημερίδα Νέα 12/3/1984
- 31 Κουρκουλής Χρήστος , «Η Θράκη και τα προβλήματά της», ΘΡΑΚΙΚΑ , τόμος 40 Αθήναι , 1966, σελίδες 107-126
- 32 Βλ Κούκος Μόσχος , «Οι πρώτες προσπάθειες για την ίδρυση Πανεπιστημίου στη Θράκη», ΘΡΑΚΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ , Κομοτηνή 1995-1998, σελ 437-451 καθώς και το παράρτημα
33. Παπαθανάση –Μουσιοπούλου Καλλιόπη, «Θράκη και Πανεπιστήμιον» , ΘΡΑΚΙΚΑ , Αθήναι 1972-1973 ,σελίδες 3-5.
34. Μαλκίδης Φάνης, «Υποψήφιοι Θρακιώτες φοιτητές. Οι επιλογές τους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι προτιμήσεις τους για το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης», ΘΡΑΚΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ , Κομοτηνή 1995-1998, σελ.275-299.
- 35 Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας Δελτίο 1 , 1983 σελ 11.
- 36 Λαμπριανίδης Λόης , Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα, Θεσσαλονίκη 1993, σελ 113
- 37 Μαλκίδης Φάνης, Για την Αναγέννηση της Θράκης , Αλεξανδρούπολη 1998, σελ 79
- 38 Μουσούρου Λιάνα , Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη, Αθήνα 1991, σελ 49
- 39 Εμπορική Τράπεζα, Δυνατότητες παραγωγικών επενδύσεων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Καβάλα 1986 , σελ 45
- 40 Κανακίδου Ελένη , Η εκπαίδευση στη μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης, Αθήνα 1995, σελ 69
- 41 Χατζηπέμου Χρήστος «Η τουρκική προπαγάνδα στη Θράκη» , στα Πρακτικά Ημερίδας Θράκη και Θρακικός Ελληνισμός , Θεσσαλονίκη 1994 , σελ 63-79
- 42 Εφημερίδα Milli Gazete- Εθνική Εφημερίδα Κωνσταντινούπολη (17/5/1994) και εφημερίδα Δικαίωμα Κομοτηνή αρ φ 34-35 Μάιος 1994
- 43 Παναγιωτίδης Ναθαναήλ , Μουσουλμανική μειονότητα και εθνική συνείδηση , Αλεξανδρούπολη 1995, σελ 77
- 44 Gellner E , Έθνη και Εθνικισμός, Αθήνα 1992, σελ .72-78
- 45 Μουζέλης Νίκος, Ο εθνικισμός στην ύστερη ανάπτυξη , Αθήνα, 1994, σελ 35
- 46 Παναγιωτίδης Ναθαναήλ, 1995 , ο π σελ 168
- 47 Βέικος Θ , Εθνικισμός και Εθνική ταυτότητα, Αθήνα 1993, σελ 22-23
- 48 Πετράκη Γεωργία , «Στη Ξάνθη και το Λαύριο Ταξικές διαστάσεις του μειονοτικού στην Ελλάδα», Σύγχρονα Θέματα , τεύχος 44, σελίδες 84- 95
- 49 Boll M, «Turkey's New National Security Concept What It Means for NATO», Orbis, Vol 25, No 3 σελ 609-631
- 50 Πεσμαζόγλου Στέφανος , Ευρώπη-Τουρκία , Αθήνα 1993, τόμος Β' σελ 39
- 51 Περιοδικό Φωνή του Κουρδιστάν , τεύχος 34 1996 σελ 13
- 52 Πεσμαζόγλου, Στέφανος , ο π τόμος Β' σελ 179
- 53 Τ Ozal δήλωση στην εφημερίδα Independent 28/2/1989
- 54 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 3/4/1989
- 55 Σολταριδής Συμεών , Από την κρίση του Μαρτίου 1987 στο Νταβός 1988, Κομοτηνή 1988 , σελ 69
- 56 Εφημερίδα Milli Gazete 30/11/1987
- 57 Εφημερίδα Akin -Επιδρομή Κομοτηνή 15/1/1988
- 58 Εφημερίδα Akin 23/11/1988
- 59 Εφημερίδα Trakianin Sesi -Φωνή της Θράκης Κομοτηνή 17/1/1988
- 60 Εφημερίδα Trakianin Sesi 25/1/1988
- 61 Εφημερίδα Gercek -Αλήθεια Κομοτηνή 28/1/1988
- 62 Σολταριδής Συμεών , ό π σελ 84
- 63 Εφημερίδα Χρόνος 30/1/1988
- 64 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 30/1/1988
- 65 Εφημερίδα Tercuman 13/2/1988
- 66 Εφημερίδα Terzuman 30/1/1988
- 67 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 30/1/1998
- 68 Εφημερίδα Βραδυνή 30/1/1988
- 69 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 31/1/1998
- 70 Βουλουπιάδης Κωνσταντίνος , «Η τουρκική απειλή στην Ελληνική Θράκη» , Ενδοχώρα (1993), τεύχος 33 , σελ 14-17
- 71 Εφημερίδα Ileri 12/2/1988
- 72 Εφημερίδα Trakianin Sesi 4/2/1988
- 73 Εφημερίδα Gercek 5/2/1988
- 74 Εφημερίδα Akin 4/2/1988
- 75 Εφημερίδα Yaniki Ξάνθη 5/2/1988
- 76 Περιοδικό Hakka Davet - Πρόσκληση Δικαίου Κομοτηνή Φεβρουάριος 1988 σελ 15
- 77 Μπαμπαχμίδης Αναστάσιος , «Οι μουσουλμάνοι της Δ Θράκης στο χώρο της Κεντρικής και Βορειοδυτικής Ευρώπης», στο Πρακτικά Α΄ Συνεδρίου Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού Περιφέρειας Ευρώπης, Λευκωσία 6-8 Ιουλίου 1991 σελ 80-91
- 78 Εφημερίδα Χρόνος 3/2/1988
- 79 Εφημερίδα Ποντίκι 29/1/1988
- 80 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 29/1/1988
- 81 Εφημερίδα Millet 31/1/1988
- 82 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 1/2/1988
- 83 Σολταριδής Συμεών, ό π σελ 111-113

- 84 Εφημερίδα Cumhuriyet 29-2-1988
 85 Εφημερίδα Gunes 3/2/1988
 86 Εφημερίδα Gunaidin 2/2/1988
 87 Εφημερίδα Tercuman 19/2/1988
 88 Ανακοίνωση του ΝΑΤΟ 2/2/1988 Εφημερίδα Έθνος 3/2/1988
 89 Εφημερίδα Πρωινός Λόγος 14/2/1988
 90 **Χαραλαμπίδης Μιχάλης**, *Εθνικά ζητήματα*, Αθήνα 1989, σελ 154
 91 **Χαραλαμπίδης Μιχάλης** ο π σελ 170
 92. **Ν. Μπίστιης** Εφημερίδα Επίκαιρη –Λευκωσία 16-17/2/1998
 93. **Μ. Θεοδωράκης**. Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 1/4/1988
 94 **Καψής Γιάννης**, *Οι 3 μέρες του Μάρτη*, Αθήνα 1990, σελ 145-147
 95 Εφημερίδα Gunaidin 13/4/1988
 96 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 15/4/1988
 97 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 16/4/1988
 98 **Καψής Γιάννης**, ο π σελ 135 και σελ 149
 99 **Χαραλαμπίδης Μιχάλης**, ο π σελ 177
 100 Εφημερίδα Χρόνος -Κομοτηνή 1/6/1988
 101 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 14-15/7/1988
 102 Εφημερίδα Καθημερινή 16/5/1988
 103 **Σολταρίδης Συμεών** ο π σελ 240
 104 **Δώδος Δημοσθένης**, *Εκλογική γεωγραφία των μειονοτήτων*, Αθήνα 1994, σελ 30-31
 105 Εφημερίδα Αντιφωνητής –Κομοτηνή 17/9/1998
 106 Εφημερίδα Milliet 3/3/1989, εφημερίδα Hurriyet 4/3/1989 και εφημερίδα Gunes 2/2/-7/2/1989
 107 **Ali Sirmen** Εφημερίδα Cumhuriyet 23/12/1988
 108 **Coskun Kirca** εφημερίδα Hurriyet 21/3/1988
 109 **Coskun Kirca** περιοδικό Yeni Bati Trakya Dergisi τεύχος 72/1989 σελ 7
 110 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 16/6/1989
 111 **Σολταρίδης Συμεών** ο π σελ 34
 112 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 8/6/1989
 113 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 16/6/1989
 114 **Σολταρίδης Συμεών** ο π σελ 40 και σελ 71
 115 Εφημερίδα Χρόνος 12/6/1989
 116 Εφημερίδα Αγώνας 3/6/1989
 117 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 9/6/1989
 118 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 14/6/89
 119 Εφημερίδα Μεσημβρινή 7/6/89
 120 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 10/6/1989
 121 **Χιδίρογλου Παύλος**, *Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της τουρκικής διπλωματικής συμπεριφοράς έναντι της Ελλάδος*, Θεσσαλονίκη 1995, σελ 82
 122 Περιοδικό ΕΝΑ 5/12/1990
 123 Εφημερίδα Gunaidin 8-9/6/1989
 124 Εφημερίδα Hurriyet 10/6/1989
 125 Εφημερίδα Sabah 12/6/1989
 126 Εφημερίδα Akin, του πρωτεργάτη των ανεξάρτητων συνδυασμών και πρώην βουλευτή Hasan Hatipoglu, 4/6/1989
 127 Εφημερίδα Akin 12/6/1989
 128 Εφημερίδα Gunaidin 19/6/1989
 129 Εφημερίδα Hurriyet 19/6/1989
 130 Εφημερίδα Χρόνος 21/6/1989
 131 Εφημερίδα Akin 26/6/1989
 132 Εφημερίδα Ileri 30/6/1989
 133 Εφημερίδα Yanki 30/6/1989
 134 Εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία 25/6/1989
 135 Εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία 16/7/1989
 136 Εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία 16/7/1989
 137 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 30/6/1989
 138 Εφημερίδα Χριστιανική 23/1/1997
 139 **Ρούσσα Ανθίμου**, *Εκκλησία και Νέος Ελληνισμός*, Αλεξανδρούπολη 1990, σελ 198
 140 Εφημερίδα Χρόνος 13/5/1993
 141 Εφημερίδα Το Βήμα 3/9/1989
 142 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 8/10/1989
 143 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 2/11/1989
 144 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 15/11/1989
 145 Εφημερίδα Milliyet 6/11/1989
 146 Εφημερίδα Turkiye 7/11/1989
 147 Εφημερίδα Trakianin Sesi 16/11/1989
 148 Εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία 12/11/1989
 149 Εφημερίδα Αγώνας- Ξάνθη 16/11/1989

- 150 Εφημερίδα Milliyet 2/12/1989
 151 Εφημερίδα Χρόνος 3/3/1997
 152 Εφημερίδα Gunes 6/1/1990
 153 Εφημερίδα Gunes 24/1/1990
 154 Εφημερίδα Χρόνος 3/3/1997
 155 Εφημερίδα Αγώνας 27/1/1990
 156 Εφημερίδα Εστία 29/1/1990
 157 Εφημερίδα Sabah 1/2/1990
 158 Εφημερίδα Gunaidin 1/2/1990
 159 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 1/2/1990
 160 Εφημερίδα Gunaidin 3/2/1990
 161 Βλ Κοινή Υπουργική Απόφαση , ΦΕΚ 23Α/28 2 1990
 162 **Σολταρίδης Συμεών** , ό π σελ 172
 163 Εφημερίδα Χρόνος 17/2/1990
 164 **Σολταρίδης Συμεών** , ό π σελ 179
 165 **Δώδος Δημοσθένης** , ό π σελ 55
 166 Περιοδικό ΕΝΑ Οκτώβριος 1990
 167 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 17/1/1991
 168 Εφημερίδα Gunaidin 10/4/1990
 169 Εφημερίδα Cumhuriyet 10/4/1990
 170 Εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία 14-15/4/1990
 171 **Καρακώστας Κώστας** , «Τα τουρκικά σχέδια για την άλωση της Θράκης», *Ενδοχώρα* τεύχος 56 ,1998, σελ 19-23
 172 **Ζεγκίνης Ευστράτιος** , «Θρησκευτική ελευθερία και θρησκευτικότητα των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης», *Άρδην* , τεύχος 12, 1998 σελ 34-36
 173 **Ρούσσα Ανθίμου** , ό π 1990, σελ 76
 174 **Ali Riza Saracoglu** , *Ey Yagiz Toprak* , Gumulcine 1989 p 32
 175 **Κανακίδου Ελένη** , *Η εκπαίδευση στη μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης*, Αθήνα 1995 , σελ 60
 176 Μουφτής Ξάνθης **Mustafa Hilmi** Εφημερίδα Akin 28/11/87
 177 Βουλευτής Νομού Ροδόπης **Mehmet Mufti Oglu** Εφημερίδα Ileri 26/11/86
 178 Μουφτής Ξάνθης **Mustafa Hilmi** Εφημερίδα Gercek 22/7/88
 179 **Κανακίδου Ελένη** , ό π σελ 101-102
 180 **Χατζηπέμου Χρήστος** ό π ,σελ 63-79
 181 Περιοδικό Ikibine Dogru -Προς το 2000 , 19/12/1989
 182 Εφημερίδα Zaman 23/5/1993

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Κομοτηνή 9/5/1965

Προς τον Εξοχότατον Κον Πρόεδρον Κυβερνήσεως Αθήνας,

«Οι πρόεδροι των Επιστημονικών Οργανώσεων , των Εμπορικών και Επαγγελματικών Επιμελητηρίων , των Μορφωτικών Σωματείων της πόλεως Κομοτηνής , των Επαγγελματικών Οργανώσεων και των Συλλόγων , συνελθόντες εις κοινήν σύσκεψιν κατά 9/5/1965 απεφάσισαν όπως απευθύνουν έκκλησιν εις την Κυβέρνησιν , την Βουλήν , και τους Αρχηγούς των Κομμάτων ίνα ιδρυθή ως Παράρτημα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης , μία τουλάχιστον Πανεπιστημιακή Σχολή εις την πρωτεύουσαν της Θράκης. Δια τó αίτημα τούτο , απολύτως δικαιολογημένον , πλείστοι όσοι λόγοι συνηγορούν και επιβάλλουν την άμεσον ικανοποίησίν του Παραλείποντες όπως αναφέρωμεν εθνικούς σημαντικωτάτους λόγους , γνωστούς και εις την Κυβέρνησιν και εις ολόκληρον τον πολιτικόν Κόσμον εξ 'ατίας των οποίων η ίδρυσις Πανεπιστημιακής Σχολής εις την πόλιν μας αποτελεί Εθνικήν ανάγκην περιοριζόμεθα να σημειώσωμεν τα κάτωθι:

Α' Η ακριτική περιοχή της Θράκης κατά την τελευταίαν πεντηκονταετίαν υπέστη αλλεπάλληλους καταστροφάς. Αι επιδρομαί εχθρικών κρατών και αι καταστροφαί αι γενόμεναι προς τον σκοπόν όπως καμφθή το Εθνικόν Φρόνημα των κατοίκων δεν κατέστη δυνατόν να αλλοιώσουν την Ελληνικότητα της περιοχής .Οι κάτοικοί της προσηλωμένοι εις τα Εθνικά ιδεώδη και τας παραδόσεις της Ελληνικής Φυλής διετήρησαν τον Εθνισμόν των εις το ακέραιον Σήμερον όμως η περιοχή αύτη ευρισκόμενη εις το άκρον της Ελληνικής Επικρατείας και περιβαλλομένη από Βορρά και εξ Ανατολών εποφθαλιούντων δια πολλούς και διαφόρους λόγους την ακεραιότητά της αποτελούσα Δε την προς Ανατολάς και προς Βορράν προθήκην της Πατρίδος μας θα κληθή να επιτελέση προφανώς και πάλιν (λόγω της Ακριτικής της ιδιότητος) , το εθνικόν της καθήκον Παρά το γεγονός ότι η περιοχή της Θράκης εδικαιούτο όπως αιτησθαι ίνα τύχη προνομιακής μεταχειρίσεως λόγω της νευραλγικής της θέσεως δεν ζητούμεν τοιαύτην. Ζητούμεν όμως όπως τύχωμεν ίσης μεταχειρίσεως

προς τα λοιπά διαμερίσματα της Χώρας εφ' όσον δια της ικανοποιήσεως του δικαίου τούτου αιτήματος θα προεβάλλετο και η χώρα έναντι των ομόρων Κρατών

Δυστυχώς όμως η μέχρις σήμερον εκδηλωθείσα συμπαράστασις εκ μέρους της πολιτείας, έχομεν την γνώμην, ότι, δεν ήτο ανάλογος των θυσιών, της καρτερικότητος του λαού της, και της σπουδαιότητος της περιοχής με αποτέλεσμα 1) ενώ ιδρύθησαν Πανεπιστημιακαί Σχολαί εις όλα τα Διαμερίσματα της Χώρας (Πελοπόννησον, Κρήτην, Θεσσαλίαν, Ήπειρον, Ιονίους Νήσους, Μακεδονίαν) μόνον εις την Θράκην δεν ιδρύθη Πανεπιστημιακή Σχολή 2) Ως εκ της μη υπάρξεως επαρκούς κρατικής μερίμνης, δεν δύναται να επιτευχθή απορρόφησης των εργατικών χειρών, ελλείψει ευκαιριών απασχολήσεως αυτών και απογυμνούνται εκ της μεταναστεύσεως η περιοχή μας από τον ανθρώπινον της δυναμικόν, εις εποχήν καθ' ην επιβάλλεται η πύκνωσις του ακριτικού πληθυσμού

Λίαν εύγλωττοι εν προκειμένω είναι οι αριθμοί οι εφορώντες την εκ του Νομού μας μετανάστευσιν

Το 1961 αύξησις πληθυσμού 1613 μεταναστεύσαντες 866

Το 1962 αύξησις πληθυσμού 1564 μεταναστεύσαντες 955

Το 1963 αύξησις πληθυσμού 1959 μεταναστεύσαντες 1961

Έχομεν δηλ το 1963 ελάττωσιν του πληθυσμού κατά 2 άτομα, καθ' ην στιγμήν τα όμορα κράτη φροντίζουν δια την πύκνωσιν και βελτίωσιν των συνθηκών διαβιώσεως του ακριτικού των πληθυσμού

»Β' Υπάρχουν όμως και παιδευτικοί λόγοι σοβαροί οίτινες επιβάλλουν την στροφή της προσοχής και του ενδιαφέροντος της Πολιτείας προς την περιοχή μας Η Θράκη ήτις κατά το παρελθόν και υπό συνθήκας δουλείας διετήρει σχολάς και πνευματικά κέντρα (ως Ζαρίφεια Διδασκαλεία της Φιλιππουπόλεως και Αδριανουπόλεως, αι Σχολαί της ιστορικής Μαρωνείας κ. ά) ακτινοβολούντα και σκορπίζοντα τα νάματα της παιδείας, εις ευρυτάτην ακτίνα ανά την Βαλκανικήν και έδωκε άξια πνευματικά τέκνα εις το Έθνος (ως ο Στεφ. Κουμανούδης, ο Αριστ. Κουρτίδης, ο Γ Βιζυηνός, ο Στίλπων Κυριακίδης, ο αρχαιολόγος Τσουντας κ ά) σήμερον στερείται Ανωτάτου Πνευματικού Ιδρύματος και μάλιστα εις εποχήν καθ' ην η παρουσία τούτου είναι επιτακτική και καθ' ην στιγμήν ιδρύονται Πανεπιστημιακαί Σχολαί εις όλα τα Διαμερίσματα της Επικρατείας, εκτός της Θράκης Λόγω της μεγάλης αποστάσεως προς Θεσσαλονίκην και ιδίως προς Αθήνας μικρός αριθμός των νέων της περιοχής μας τρέπεται εις την θεραπείαν των επιστημών, πράγμα το οποίον αποδεικνύεται και εκ στατιστικών πινάκων ομιλούντων με την αψευδή γλώσσαν των αριθμών ότι εν συγκρίσει προς τον πληθυσμόν της, σήμερον η Θράκη έχει τον μικρότερον αριθμόν φοιτητών και επιστημόνων. Το πρόβλημα τούτο θα έλυεν ή ίδρυσις Πανεπιστημιακής Σχολής εις την Κομοτηνήν, ήτις θα προσείλκεν φοιτητάς και εκ της Αν. Μακεδονίας και εκ των νήσων του Αρχιπελάγους Αναφέροντες ενταύθα ότι όπισθεν της Ροδόπης και εκείθεν των συνόρων εις την πόλιν Κίρτζαλι 40 χιλ απέχουσιν των συνόρων ιδρύθησαν υπό των Βουλγάρων αι Σχολαί Αρχιτεκτονικής, γεωπονικής, Σχολή Μηχ Μεταλλείων και ηλεκτρολόγων μηχανικών, οι δε εξ Άνατολών γείτονες μας ιδρύουν Πανεπιστήμιον εις Αδριανούπολιν

»Γ' Αλλά και οικονομικοί λόγοι συνηγορούν και επιβάλλουν την ύπαρξιν Ανωτάτου Πνευματικού Ιδρύματος εις την Θράκην.Τοιούτον Πνευματικόν Ίδρυμα με το προσωπικόν και τας αναλόγους εγκαταστάσεις του θα απασχολήσει μέγα μέρος εργατικών χειρών, θα προσδώσιν οικονομικήν κίνησιν εις τον τόπον και θα αποτρέψη το πνεύμα της φυγής εις το Εξωτερικόν και εις τας πόλεις του εσωτερικού, ενισχύον ούτω την τάσιν παραμονής του πληθυσμού ενταύθα δια της διαθέσεως και επί τόπου καταναλώσεως των προϊόντων του εις τιμάς εις αυτόν συμφερούσας.Ο ιδιάζων δε αγροτικός χαρακτήρ της περιοχής, φρονούμεν ότι επιβάλλει την ίδρυσιν Γεωπονοδασολογικής Σχολής, ήτις και θα κληθή σύν τοις άλλοις να ασκήση αποφαστικήν επίδρασιν εις την περαιτέρω αξιοποίησιν των δυνατοτήτων των πεδιάδων και δασών της Θράκης ωθούσα τον πληθυσμόν αυτής και δια της αδιαλείπτου επιδράσεως των τροφίμων της, εις την εντατικωτέραν και επί το επιστημονικώτερον εκμετάλλευσιν των πλουτοπαραγωγικών δυνατοτήτων του τόπου Είμεθα βέβαιοι ότι η Κυβέρνησις και ολόκληρος ο πολιτικός κόσμος της Χώρας υιοθετήσουν το δίκαιο αίτημα της πρωτευσίσεως της Θράκης

Οι πρόεδροι των Συλλόγων Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Πρόεδρος Φαρμακευτικού Συλλόγου Πρόεδρος Οδοντιατρικού Συλλόγου Ένωσις Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης Διδασκαλικός Σύλλογος Κομοτηνής Μορφωτικός Όμιλος Κομοτηνής Θρακικών Πνευματικόν Κέντρον Σύλλογος Αποφοίτων Γυμνασίου Θηλέων Εταιρία Ελληνικών Σπουδών Ροταριανός Όμιλος Κομοτηνής Εμπορικόν και Βιομηχανικόν Επιμελητήριον Επαγγελματοβιοτεχνικόν Επιμελητήριον Ομοσπονδία Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Εθνικός Σύνδεσμος Πολεμιστών Εργατικόν Κέντρον Κομοτηνής Σύνδεσμος Εφέδρων Αξ/κων Ροδόπης»

Πηγή: Κούκος Μόσχος, «Οι πρώτες προσπάθειες για την ίδρυση Πανεπιστημίου στη Θράκη», **ΘΡΑΚΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ** (1995-1998), τόμος 10ος σελ.437-451

Υπόμνημα προς το κλιμάκιο Υπουργών της Κυβέρνησης Στεφανόπουλου

Εν Κομοτηνή τη 3-4 –1966

Προς

Τους Αξιότιμους κ κ.

1 Υπουργόν Συντονισμού

2 Υπουργόν Γεωργίας

3 Υπουργόν Εργασίας

4 Υπουργόν Βορ Ελλάδος

5 Υφυπουργόν Εμπορίου και

6 Υφυπουργόν Δημοσ Έργων

Έχομεν την τιμήν , οι υπογραφόμενοι Πρόεδροι των Επιστημονικών Οργανώσεων , Συλλόγων και Σωματείων της πόλεως Κομοτηνής , να θέσωμεν υπ όψιν Υμών τα κάτωθι

Η φιλοξενούσα Υμάς περιοχή της Θράκης είναι εν νευραλγικόν τμήμα της πατρίδος μας γεινιάζον προς Β. μεν με τη Βουλγαρίαν προς Α. Δε με την Τουρκία , δικαιούμενον και μόνον δια τους λόγους τούτους ιδιαίτερας ευνοικής μεταχειρίσεως Η σπουδαιότης της περιοχής μας επαυξάνεται εκ του γεγονότος ότι εις ταύτην κατοικεί μια μειονότης συγκεκριμένη εκ Μουσουλμάνων , ήτις όπως όλαί αι μειονότητες , αποτελεί καοήθη όγκον εκτός του σώματος της πατρίδας μας. Το πρόβλημα τούτο δι ημάς χρήζει επιτακτικής αντιμετώπισεως , διότι και λόγω της μεταναστεύσεως διαπιστώνομεν να αλλοιούται η δημογραφική κατάστασις της περιοχής μας καθ' όσον η μέν αύξησις του πληθυσμού οφείλεται κυρίως εις τους Μουσουλμάνους (αναλογούν εις εκάστην οικογένειαν τούτων 4-5 τέκνα έναντι 1-2 των Ελλήνων) η δε μετανάστευσις απορροφά εκ του Νομού Ροδόπης ελληνικάς κατά 90 % χείρας Θα ευρεθώμεν δήλον ότι εντός ολίγων ετών οι Έλληνες ως μειονότης πλέον εις υποδεεστέραν μοίραν από πλευράς πληθυσμού και οικονομίας έναντι των Μουσουλμάνων συγκατοίκων μας .Τις δε οίδε ποίαι θα είναι αι πολιτικά επιπτώσεις από μίαν διεθνήν ανακίνησιν του θέματος τούτου από υπό της Τουρκίας Η τουρκική κυβέρνησις δια του ενταύθα Προξενείου της λαμβάνει όλα τα μέτρα δια την τόνωσιν του σωβινιστικού πνεύματος των Μουσουλμάνων Καλλιμάρμαρον τουρκικόν Λύκειον χρησιμοποιείται παρά τούτων , Λέσχη τουρκικής νεολαίας , Οικοτροφείον , αθλητικοί σύλλογοι , ενισχύονται παντοιοτρόπως παρά της τουρκικής Κυβερνήσεως Φρονούμεν ότι προς αντιμετώπισιν όλων τούτων επιβάλλεται όπως η Θράκη αποκτήση λίαν συντόμως το πνευματικόν αυτής κέντρον. Ένα Πανεπιστήμιον το οποίον θα προβάλη τον πολιτισμόν της πατρίδος μας θα τονώση δε και θα εξυψώση τον εθνικόν φρόνημα των κατοίκων της περιοχής θα παγίωση δε και το αίσθημα της ασφαλείας τούτων Είμεθα ευτυχείς διαπιστούντες την σύμφωνον προς τούτο γνώμην της Κυβερνήσεως ως αύτη διευτυπώθη κατά την απάντησιν του κ Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως εις ερώτησιν του Βουλευτού Ξάνθης κ Μιχαηλίδη κατά την συζήτησιν εις την Βουλή των Ελλήνων την 8-3-66 (Πρακτικά Βουλής σελ. 1282-1283) Λέγει ο κ Υπουργός . « .Και ας μου επιτραπήνα είπω , ότι ένα από τα μέσα τα επιβεβλημένα δια να κρατηθή υψηλά τον εθνικόν και το Δημοκρατικό φρόνημα , των οικούντων εις τας Β. επαρχίας της πατρίδος μας είναι η δημιουργία Πανεπιστημιακών Σχολών ..»Τούτο και ημείς επεσημάναμεν εις υπομνήματά μας τα οποία επανειλημμένως είχομεν την τιμήν να σας υποβάλωμεν , αντίγραφον , των οποίων επισυνάπτομεν.

»Κύριοι υπουργοί,

Η ανάγκη εξυψώσεως της Θράκης πνευματικώς , οικονομικώς και κοινωνικώς είναι άμεσος και επιτακτική. Είναι ανάγκη εθνική Έν προς τούτο μέσον , είναι η ίδρυσις Πανεπιστημίου ή Πανεπιστημιακής προς το παρόν Σχολής ως παραρτήματος του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η γεωγραφική πραγματικότης της περιοχής μας συνιστά την ανάγκην ιδρύσεως Γεωπονοδασολογικής και Κτηνιατρικής. Πέραν όμως τούτου οραματιζόμεθα την ίδρυσιν Πανεπιστημίου , Θρακικού Πανεπιστημίου , μιας ακριτικής πνευματικής εστίας με έδραν θρακικών μελετών.Θα εύρη συνέχισιν η παράδοσις η πνευματική της Θράκης , η εκκινούσα από τον Ορφέαν και τον Θάμυριν , τον Δημόκριτον και των Πρωταγόραν , τους λογίους της Τουρκοκρατίας , η συνεχισθείσα με τον Γ. Βιζυητόν , τον Αριστ. Κουρτίδην , τον Βλάσην Γαβριηλίδην , τον αρχαιολόγον Τσουνταν καιμέχρι των ημερών μας με τον Στίλπωνα Κυριακίδην και τον πολεοδόμον Κων/νον Δοξιάδην Είμεθα βέβαιοι ότι η Κυβέρνησις , κηδομένη του εθνικού συμφέροντος , θα υιοθετήση το δίκαιον τούτο αίτημα του λαού της Θράκης που αποτελεί και εθνικην επιταγήν και θα προχωρήση αμέσως εις την μελέτην δια των αρμοδίων οργάνων της δια την ίδρυσιν Πανεπιστημιακής Σχολής , ταύτης δε της αποφάσεως , δεν θα είναι επιλήσμων ο Θρακικός λαός.

Μετά πάσης τιμής Εταιρεία Ελλ Σπουδών Διδασκαλικός Σύλλογος Μορφωτικός Όμιλος Κομοτηνής Ιατρικός Σύλλογος

Πηγή: Κούκος Μόσχος , «Οι πρώτες προσπάθειες για την ίδρυση Πανεπιστημίου στη Θράκη», ΘΡΑΚΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ (1995-1998),τόμος 10ος σελ 437-451.

**ΟΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΟΝΟΜΑΣΙΩΝ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΤΗΣ
ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ**

Η ΥΠ' ΑΡΙΘΜ.: 300/84 ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΡΟΔΟΠΗΣ.

Αριθμός 300/84

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΝ ΡΟΔΟΠΗΣ

(Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας)

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Αικατερίνης Βασιλακοπούλου, Προεδρευούσης Πρωτοδίκου, Δημητρίου Βόσκα, Εισηγητού και Ευστρατίου Μανάβη, Πρωτοδικών

Συνεδρίασαν δημόσια και εν τω ακροατηρίω του την 8ην Ιουνίου 1984, παρουσία και της Γραμματέως Βασιλικής Μουρουλίδου, ίνα δικάση επί της εξής υποθέσεως:

Του αιτούντος Νομάρχου Ροδόπης Απόστολου Παπαδήμου, κατοικοεδρεύοντος εν Κομοτηνή ως Εποπτευούσης Αρχής επί των εν Νομώ Ροδόπης Σωματείων, παραστάντος δια του πληρεξουσίου δικηγόρου Νικολάου Γιαγκίνη Του καθ' ου η αίτησις: Του εν Κομοτηνή (Μαυρικού 13) λειτουργούντος και εδρεύοντος Σωματείου «Ένωσις Τούρκων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης» νομίμως εκπροσωπούμενου, παραστάντος δια των πληρεξουσίων των δικηγόρων Σεμπαχεδίν Εμίν και Μεχμέτ Μουφτήογλου Ο αιτών δια της από 16-1-84 αιτήσεως του, απευθυνομένης ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και δια τους εν αυτή αναφερομένους λόγους, ητήσατο τα εν αυτή.

Επί της αιτήσεως ταύτης ωρίσθη δικάσιμος δια της κάτωθι αυτής υπ' αριθμ. κατ 28/84 πράξεως η 9-5-84 και μετ' αναβολήν η εν αρχή της παρούσης αναφερομένη συνεδρίασις, καθ' ην εκφωνηθείσης της υποθέσεως εκ της σειράς του οικείου πινακίου, παρέστησαν οι διάδικοι ως άνω σημειούτα

Προκειμένης Συζητήσεως Ακούσαν των πληρεξουσίων δικηγόρων των διαδίκων, αιτησαμένων την παραδοχήν των ισχυρισμών των και των κατατεθεισών εγγράφων προτάσεων των.

Ιδόν την Δικογραφίαν - Σκεφθέν κατά Νόμον.

Επειδή η υπό κρίσιν αίτησις του Νομάρχου Ροδόπης, ως εποπτευούσης Αρχής των εν τη περιφέρειά του εδρευάντων σωματείων, διώκουσα την διάλυσιν του εν αυτή σωματείου, υπό την επωνυμίαν «ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ» λόγω του ότι η λειτουργία αυτού απέβη παράνομος και αντίθετος προς την δημόσιαν τάξιν, συνεπεία των εν αυτή (αιτήσει) εκτιθεμένων, ειδικώτερον περιστατικών, είναι νόμος βάσιμος, ερειδομένη, επί των διατάξεων των άρ. 14 §1-4-5, του ΑΝ 1179/38, 25§ 10 ΒΔ 864/1960 105 § 3 ΑΚ, και αρμοδίως φέρεται ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (άρθ 740 § 1 και 787 παρ Κ Πολ.Δ), κατά την προκειμένην διαδικασίαν της εκουσίας δικαιοδοσίας (άρ 741 Κ Πολ.Δικ.) Τηρηθείσης δε και της νομίμου προδικασίας, δι' επιδόσεως αντιγράφου της υπό κρίσιν αιτήσεως προσδιορισμού δικασίμου, εις τον παρά τω Δικαστηρίω τούτω Εισαγγελέα και εις το καθ ου αυτή Σωματείου (βλ. υπ' αριθμ. 538/84 και 516/84 εκθέσεις επιδόσεως του αρμοδίου Δικ. Επιμελητού Θεοδώρου Κοκκίδη), δέον να ερευνηθή περαιτέρω και κατ' ουσίαν.

Επειδή κατά την διάταξιν του άρθ. 10 § 3 ΑΚ, το σωματείου δύναται να διαλυθή δι' αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, επί τη αιτήσει της εποπτευούσης αρχής, εάν επιδιώκη σκοπόν διάφορον του εν τω καταστατικώ καθοριζομένου, ή αν, ο σκοπός ή η λειτουργία αυτού, απέβησαν παράνομοι ή ανήτικοι ή αντίθετοι προς την δημοσίαν τάξιν, συνεπεία της οποίας αποβαίνει παράνομος ο σκοπός και η λειτουργία του Σωματείου, υφίσταται το μεν εις την περίπτωσιν καθ' ην, λόγω νομοθετικής ρυθμίσεως επιβάλλεται η υποχρέωσις εναρμονισμού του καταστατικού των Σωματείων, προς τας νέας διατάξεις, υπό τους όρους και τας προϋποθέσεις αίτινες διατυπώνονται εν αιταίς, το δε, συνεπεία χρησιμοποίησεως εις το καταστατικόν τούτων, λέξεων ή φράσεων, αίτινες, δύναται να δημιουργήσουν σύγχυσιν περί του πράγματι επιδιωκομένου σκοπού, και της γενικωτέρας λειτουργίας του Σωματείου Περαιτέρω, κατά τα εν τη επιστήμη κρατήσαντα (Βλ Τούσην Γεν. Αρχαί σελ 306, 324), εάν παρά το γεγονός δι δεν συνέτρεχον αι νόμιμοι και ουσιαστικά προϋποθέσεις, ανεγνωρίσθη παρά ταύτα, το σωματείου, το τοιούτον, αποτελεί λόγον διαλύσεως αυτού δια δικαστικής αποφάσεως, επί τη βάσει της εν τω προδιαληφθέντι άρθρω, τιθεμένης αρχής, περί αντιθέσεως δηλονότι του σκοπού και της λειτουργίας αυτού, εις την δημοσίαν τάξιν. Εν προκειμένω, εκ των καταθέσεων των ενόρκως επ' ακροατηρίου εξετασθέντων μαρτύρων, περιεχομένων εις τα ταυτάριθμα τη παρούση πρακτικά συνεδριάσεως του Δικαστηρίου τούτου, και των υπό του αιτούντος, προσαγομένων εγγράφων, απεδείχθησαν τα εξής:

Δια της υπ αριθμ 199/36 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ροδόπης, ανεγνωρίσθη αρχικώς το Σωματείου, υπό την επωνυμίαν «ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΡΟΔΟΠΗΣ-ΕΒΡΟΥ» με έδραν την πόλιν της Κομοτηνής, όπερ εν συνεχεία, τροποποιηθέν δια της υπ' αριθμ 334/1966

αποφάσεως του αυτού Δικαστηρίου, έλαβεν την επωνυμίαν «ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΔΥΤ. ΘΡΑΚΗΣ».

Εις το άρθρον 2 του καταστατικού του εν λόγω Σωματείου και υπό τον τίτλον «ΣΚΟΠΟΣ» αναφέρεται μεταξύ άλλων, ότι σκοπός της ενώσεως είναι «η Παρασκευή μέτρων αφορώντων την πρόοδον των εν Θράκη Τουρκικών Σχολείων», και ότι το Σωματείον φροντίζει να διδάξη την επίσημον γλώσσαν εις τους Τούρκους μαθητάς, εκτυπώνον και εκδίδον διδακτικά βιβλία, διδακτέα εν τοις Τουρκικοίς Σχολείοις». Ωσαύτως, εις το άρθ. 4 αυτού, αναφέρεται ότι «οι εγγεγραμμένοι ως μέλη εις το Σωματείον Τούρκοι διδάσκαλοι, δέον να ώσιν Έλληνες υπήκοοι», και εις το άρθ. 15 αυτού, ότι η σφραγίς του Σωματείου φέρει Ελληνιστί τας λέξεις «ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ». Περαιτέρω απεδείχθη, ότι κατ' εφαρμογήν του άρθ. 41 ΝΔ 795/71, όπερ κατηργήθη υπό του ΝΔ 42/1974, υπεβλήθη εκ μέρους του ανωτέρω Σωματείου, αίτησις τροποποιήσεως του άρθ. 4 του καταστατικού του, ως ανωτέρω διατυπούται, πλην όμως, η τοιαύτη αίτησις αυτού, απερρίφθη υπό του Εφετείου Θράκης, δια της υπ' αριθμ. 191/1972 αποφάσεως αυτού, διότι εκρίθη, ότι, η νέα διατύπωσις του άρθρου τούτου, καθ' ην «τα υποψηφία μέλη δέον να ώσιν Έλληνες υπήκοοι, μη ανταλλάξιμοι Τουρκικής εθνικότητος», εδημιούργει ασάφειαν και προφανή σύγχυσιν όσον αφορά τους όρους εγγραφής των υποψηφίων ως μελών του μνησθέντος Σωματείου από απόψεως ικανότητος, και ήρχετο εις αντίθεσιν με τας διατάξεις του Ν.Δ/τος 797/71 και του Α.Κώδικος, και ιδία προς την διάταξιν του άρθ. 107 του Εισ.Νόμου αυτού, καθ' ην «οι δικαιούντες τα σωματεία δέον να είναι Έλληνες Πολίται».

Παρά την ως άνω όμως, απόρριψιν της αιτήσεως, το εν λόγω Σωματείον, εσυνέχισεν την λειτουργίαν του, με το αρχικόν καταστατικόν, εις άρθρα τινά του οποιού, καθ' α προελέχθη, αναφέρονται λέξεις και φράσεις, δημιουργούσαν σύγχυσιν, καθ' όσον αφορά τους όρους εγγραφής των μελών του μνησθέντος Σωματείου, αφού ορίζεται εν αυτώ ότι δέον να είναι Έλληνες υπήκοοι και εν ταυτώ Τούρκοι, δηλονότι Τουρκικής εθνικότητος και υπηκοότητος, αλλά και ως προς το αν πρόκειται περί λειτουργίας εις την Δυτικήν Θράκην, Τουρκικών σχολείων, με Τούρκους μαθητάς, εις τα οποία διδάσκουν Τούρκοι διδάσκαλοι, πολλώ μάλλον, διότι οι όροι «Τούρκος» «Τουρκικός», δεν χαρακτηρίζουν απλώς αλλοεθνείς ή αλλοθρήσκους ή αλλογλώσσους, αλλά κυρίως ξένους υπηκόους. Ούτω, επί τω βάσει των ανωτέρω εκτεθέντων, και συμφώνως προς τα εν τη ηγουμένη νομική σκέψει διαλαμβανόμενα, η λειτουργία του εν λόγω Σωματείου, με καταστατικόν, περιέχον διατάξεις υπδ την ανωτέρω διατύπωσιν, και αι οποίοι δεν ετροποποιήθησαν εις εκπλήρωσιν νομοθετικής επιταγής, απέβη πλέον παράνομος, και έρχεται εις αντίθεσιν με την δημόσιαν τάξιν. Κατ' ακολουθίαν τούτων, δέον όπως γίνη δεκτή η υπό κρίσιν αίτησις, και ως κατ' ουσίαν βάσιμος, διαταχθή η διάλυσις του εν λόγω Σωματείου, και επιβλήθη η δικαστική δαπάνη του αιτούντος εις βάρος της περιουσίας του Σωματείου (άρθ. 746 § 2 Κ.Πολ. Δικ.) μειουμένην εις το ήμισυ (άρθ. 22 § 1 Ν 3693/57) κατά τα εν τω διατακτικώ ειδικότερον οριζόμενα

Δια Ταύτα
Δέχεται την αίτησιν.

Διατάσσει: α) την διάλυσιν του δια της υπ' αριθμ. 199/36 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, αναγνωρισθέντος Σωματείου υπό την επωνυμίαν «ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ» εδρεύοντος εν Κομοτηνή και β) την μετά την τελεσιδικίαν της παρούσης, διαγραφήν τούτου εκ του παρά τω Δικαστηρίω τούτω τηρουμένου βιβλίου Σωματείων. Επιβάλλει την εκ δραχμ. 3.000 δικαστικήν δαπάνην του αιτούντος εις βάρος της περιουσίας του σωματείου τούτου. Εκρίθη, απεφασίσθη εν Κομοτηνή τη 26η Ιουνίου 1984 και εδημοσιεύθη αυτόθι τη 29η ιδίου μηνός και έτους εν εκτάκτω επ' ακροατηρίω συνεδριάσει απόντων των διαδίκων, και των πληρεξουσίων των δικηγόρων.

Η Προεδρεύουσα Πρωτοδίκης
(υπογραφή)

Η Γραμματεύς
(υπογραφή)

Ακριβές Αντίγραφον
Εν Κομοτηνή τη 11/12/86
Η Γραμματεύς
(υπογραφή)
ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΜΕΣΙΤΙΔΟΥ

Η ΥΠ' ΑΡΙΘΜ.: 159/1986 ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

Αριθμός 159/1986
ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟΝ ΘΡΑΚΗΣ

Σύνθεσις
Πρόεδρος : Αλέξανδρος Φλωρίδης, Πρόεδρος Εφετών
Μέλη : Αλέξανδρος Κασιώλας, Εφέτης,
Γεώργιος Μπάλλας, Εφέτης, Εισηγητής
Γραμματεὺς : Αντώνιος Πασχαλίδης

Δικάσιμος συζητήσεως της υποθέσεως: 7 Μαρτίου 1986

Δ Ι Α Δ Ι Κ Ο Ι

ΕΚΚΑΛΟΥΝ- ΚΑΘ' ΟΥ Η ΑΙΤΗΣΙΣ: Εν Κομοτηνή εδρεύον σωματείων, υπό την επωνυμίαν «ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΔΥΤ ΘΡΑΚΗΣ», νομίμως εκπροσωπούμενον υπό του Προέδρου αυτού, κατοικοεδρεύοντος εν Κομοτηνή, παρέστη δια των πληρεξουσίων του Δικηγόρων Χασάν Κασικτσόγλου και Σεμπαχεδίν Εμίν, οίτινες υπέβαλον προτάσεις

ΕΦΕΣΙΒΛΗΤΟΣ-ΑΙΤΩΝ: Νομάρχης Ροδόπης, ως εποπτεύουσα Αρχή, των εν Νομώ Ροδόπης σωματείων, κατοικοεδρεύων εν Κομοτηνή, παρέστη δια του πληρεξουσίου του Δικηγόρου Νικολάου Γιαγκίνη, όστις υπέβαλε προτάσεις

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ

Έφεσις του καθ' ου εναντίον της υπ' αριθ 300/1984 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ροδόπης, με την οποίαν έγινε δεκτή αίτησις και διετάχθη η διάλυσις του άνω σωματείου

ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ

Κατάθεσις της εφέσεως: 5-11-1985, με αριθμό πραξεως 105. Ορισθείσα δικάσιμος η 20-12-1985 Αναβολή εκ του πινακίου με ορισθείσαν δικάσιμον την ως άνω ημέραν συνεδριάσεως κατά την οποίαν και έγινε η συζήτησις της υποθέσεως, δημόσια επ' ακροατηρίω.

Ορισμός του ως άνω Εισηγητού, διάσκεψις και έκδοσις αποφάσεως του Δικαστηρίου που έχει ως εξής

ΣΚΕΦΘΕΝ

ΕΠΕΙΔΗ, η υπό κρίσιν έφεσις κατά της υπ' αριθ. 300/1984 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ροδόπης, εκδοθείσης κατά την διαδικασίαν της εκουσίας δικαιοδοσίας επί της γενομένης δεκτής αιτήσεως του αιτούντος-εφεσιβλήτου περί διαλύσεως του καθ' ου-εκκαλούντος σωματείου, νομοτύπως και εμπροθέσμως ασκηθείσα, δέον να γίνη τύποις δεκτή και ερευνηθή κατ' ουσίαν ως προς τους λόγους αυτής, αναφερομένους εις μη ορθήν εφαρμογήν του νόμου και εσφαλμένην εκτίμησιν των αποδείξεων και δι' ης αιτείται η εξαφάνισις της εκκαλουμένης επί τω τέλει της απορρίψεως της εφ' ης αύτη εξεδόθη αιτήσεως.

ΕΠΕΙΔΗ, οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα όπως συνιστούν ενώσεις και σωματεία μη κερδοσκοπικού σκοπού, τηρούντες τους νόμους, οίτινες όμως ουδέποτε δύνανται να υπαγάγουν την άσκησιν του δικαιώματος τούτου εις προηγουμένην άδειαν. Το σωματείον δεν δύναται να διαλυθή ένεκα παραβάσεως του νόμου ή ουσιώδους διατάξεως του καταστατικού του, ει μη μόνον δια δικαστικής αποφάσεως (άρθρον 12 Συντάγ/τος). Ένωσις προσώπων επιδιώκουσα σκοπόν μη κερδοσκοπικόν αποκτά προσωπικότητα δια της εγγραφής εις το επί τούτω δημόσιον βιβλίον (σωματείων), τηρούμενον παρά τω Πολυμελεί Πρωτοδικείω της έδρας αυτού Προς σύστασιν σωματείου απαιτούνται 20 τουλάχιστον πρόσωπα (άρθρον 78 Α.Κ.). Το σωματείον δύναται να διαλυθή δι' αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου επί τη αιτήσει της εποπτεούσης Αρχής δια λόγους, μεταξύ άλλων και εάν επιδιώκη σκοπόν διάφορον του εν τω καταστατικώ καθοριζομένου ή αν ο σκοπός ή η λειτουργία του σωματείου απέβησαν παράνομοι ή ανήθικοι ή αντίθετοι προς την

δημοσίαν τάξιν (άρθρον 105 παρ 3 Α.Κ.) Οι διοικούντες σωματεία δέον να είναι πολίται Έλληνες (άρθρ 107 παρ 1 Εισ. Ν. Α.Κ.). Εποπτεύουσα αρχή είναι ο Νομάρχης (άρθρα 29 Ν 281/1914, 14 Α.Ν. 1179/1938, 25 παρ 1α Β.Δ. 864/60, Εφ.Αθ 4645/1976 ΝοΒ 25/72, 2786/1976 ΝοΒ 25/215, Αν. Παπαχρήστου Γεν. Αρχαί Αστ.Δικ. σελ 263, Γεωργιάδη-Σταθοπούλου Γεν. Αρχαί άρθρον 105). Ο όρος δημοσία τάξις υποδηλοί τον κανόνα αναγκαστικού δικαίου. Είναι διατάξεις αίτινες ετέθησαν κυρίως εν τω γεν. τω σκοπώ ή συμφέροντι της κοινωνίας, την εκ της παραβάσεως των οποίων ακυρότητα λαμβάνει το Δικαστήριον υπ' άψιν του αυτεπαγγέλτως και επικαλείται πας τις κατά πάσαν στάσιν της δίκης. Περίπτωσιν κανόνων δημοσίας τάξεως αποτελούν και οι περί ιθαγενείας τοιοῦτοι (Γ. Μπαλή Γ. Αρχαί παρ.5, Αν. Παπαχρήστου Γεν. Αρχαί Αστ.Δικ. σελ 34 επ. ένθα και παραπομπαί). Εκ των διατάξεων του υπό του Ν.Δ/τος 3370/1955 κυρωθέντος Κώδικος της Ελληνικής ιθαγενείας, αίτινες ως εκ της φύσεώς των και ειδικότερον του γενικωτέρου σκοπού και συμφέροντος, οίτινες υπαγόρευσαν αυτάς, είναι δημοσίας τάξεως, ως είρηται, συνάγεται ότι οι ημεδαποί-ομογενείς ή μη, ομόθρησκοι ή αλλόθρησκοι, ομόγλωσσοι ή αλλόγλωσσοι, καθ' οιονδήποτε τρόπον αποκτήσαντες την Ελληνικήν ιθαγένειαν (δια γεννήσεως, νομιμοποιήσεως, γάμου, πολιτογραφήσεως κ.λ.π.) αποκαλούνται Έλληνες και μόνον Έλληνες, ο όρος δε «Τούρκος», «τουρκικός» κ.λ.π. κατά την καθιερωμένη έννοιαν αυτού εν τη Ελληνική γλώσση, ήτις κατά το Σύνταγμα της Ελλάδος είναι η επίσημος γλώσσα του Ελληνικού Κράτους, δεν υποδηλοί τον Έλληνα Πολίτην, τον πρεσβεύοντα απλώς άλλην από την επικρατούσαν εν Ελλάδι θρησκείαν ή ομιλούντα άλλην, απο την Ελληνικήν γλώσσαν, ή ανήκοντα εις άλλην Εθνότητα, αλλά κυρίως και προεχόντως ξένον υπήκοον (τον Τούρκον την ιθαγένειαν). Αντίθεσιν προς την δημοσίαν τάξιν συνιστά και η περίπτωσης καθ' ην συνεπεία χρησιμοποιήσεως εις το καταστατικόν σωματείου λέξεων ή φράσεων αίτινες δύνανται να δημιουργήσουν σύγχυσιν περί του πράγματι επιδιωκομένου σκοπού και της γενικωτέρας λειτουργίας του σωματείου. Εάν παρά το γεγονός ότι δεν συνέτρεχον αι νόμιμοι και ουσιαστικά προϋποθέσεις, ανεγνωρίσθη παρά ταῦτα το σωματείον, τούτο αποτελεί λόγον διαλύσεως αυτού δια δικαστικής αποφάσεως, ως εκ της αντιθέσεως του σκοπού ή της λειτουργίας αυτού εις την δημοσίαν τάξιν (Α. Τούση Γεν. Αρχαί σελ 306,324).

ΕΠΕΙΔΗ, εκ της συνεκτιμήσεως των καταθέσεων των ενόρκως επ' ακροατηρίου εξετασθέντων μαρτύρων, περί των ταυτάριθμα τη εκκαλουμένη πρακτικά συνεδριάσεως του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, των υπό των διαδίκων επικαλουμένων και προσκομιζομένων εγγράφων και των υπό τούτων συνομολογουμένων, απεδείχθησαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά. Δυνάμει της υπ' αριθμόν 199/1936 αποφάσεως του Πρωτοδικείου Ροδδπησ ανεγνωρίσθη αρχικώς το σωματείον υπό την επωνυμίαν «ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΡΟΔΟΠΗΣ-ΕΒΡΟΥ», με έδραν την πόλιν της Κομοτηνής, όπερ εν συνεχεία τροποποιήθη δια της υπ' αριθ 334/1966 αποφάσεως του αυτού Δικαστηρίου, έλαβε την επωνυμίαν «ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ». Εις το άρθρον 2 του καταστατικού του εν λόγω σωματείου και υπό τον τίτλο «σκοπός» αναφέρεται μεταξύ άλλων, ότι σκοπός της ενώσεως είναι «η Παρασκευή μέτρων αφορώντων την πρόοδον των εν Θράκη Τουρκικών Σχολείων» και ότι το σωματείον «μεριμνά δια να διδάξη εις τους Τούρκους μαθητάς την επίσημον γλώσσαν εκτυπώνον και εκδίδον διδακτικά βιβλία διδακτέα εν τοις Τουρκικοίς Σχολείοις».

Ωσαύτως εις το άρθρον 4 αυτού αναφέρεται ότι «οι εγγεγραμμένοι ως μέλη εις το σωματείον Τούρκοι Διδάσκαλοι δέον να είναι «Έλληνες υπήκοοι», εις το άρθρον 17 αναφέρεται «Τούρκοι διδάσκαλοι» και εις το άρθρον 15 αυτού ότι η σφραγίς του σωματείου φέρει Ελληνιστί τας λέξεις «Ένωσις Τούρκων Διδασκάλων Δυτικής Θράκης». Περαιτέρω απεδείχθη ότι το σωματείον τούτο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 41 του Ν.Δ/τος 795/1971, όπερ μεταγενέστερον κατηργήθη δια του Ν.Δ/τος 42/1974, υπέβαλεν αίτησιν τροποποιήσεως του καταστατικού του και προσαρμογής του εις τον νόμον εκείνον, πλην όμως αύτη απερρίφθη δια της υπ' αριθ.191/1972 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, διότι εκρίθη ότι η νέα διατύπωσις του άρθρου τούτου καθ' ην «τα υποψήφια μέλη δέον να ώσιν Έλληνες υπήκοοι, μη ανταλλάξιμοι Τουρκικής Εθνικότητος», εδημιούργει ασάφειαν και προφανή σύγχυσιν άσον αφορά τους όρους εγγραφής των υποψηφίων ως μελών του μνησθέντος σωματείου από απόψεως ικανότηταις και ήρχετο εις αντίθεσιν προς την διάταξιν του νόμου (άρθρον 107 Εισ.Ν. Α.Κ.), καθ' ην οι διοικούντες τα σωματεία δέον να είναι Έλληνες πολίται. Έκτοτε το εκκαλούν σωματείον εξηκολούθησε να λειτουργή υπαί την αυτήν επωνυμίαν και δεν υπέβαλεν αίτησιν τινά δια την μεταβολήν αυτής και του καταστατικού του. Η ανωτέρω επωνυμία αντιπίθεται ευθέως προς το περιεχόμενον του καταστατικού, εις άρθρα του οποίου, ως προελέχθη, αναφέρονται λέξεις και φράσεις δημιουργούσαι σύγχυσιν, καθ' όσον αφορά τους όρους εγγραφής των μελών του μνησθέντος σωματείου, αφού ορίζεται εν αυτώ ότι δέον να είναι Έλληνες υπήκοοι και εν ταυτώ Τούρκοι, δηλαδή Τουρκικής Εθνικότητος και υπηκοότητος, αλλά και ως προς το αν πρόκειται περί λειτουργίας εις την Δυτικήν Θράκην Τουρκικών Σχολείων, με Τούρκους μαθητάς, εις τα οποία διδάσκουν Τούρκοι διδάσκαλοι, επί τοσούτω μάλλον καθ' όσον και εις τα ως άνω εκτεθέντα άρθρα επαναλαμβάνονται αι φράσεις «Τούρκοι διδάσκαλοι», «Τούρκοι μαθηταί», «Τούρκικά Σχολεία», δια τον όρον δε «Τούρκος»,

«Τούρκικος» δεν χαρακτηρίζουν απλώς αλλοεθνείς ή αλλοθρήσκους ή αλλογλώσσους αλλά κυρίως ξένους υπηκόους. Ούτως αι περιεχόμενα εις το καταστατικόν του εκκαλούντος σωματείου ως άνω φράσεις και υποδηλούμενοι σκοποί, αντίκεινται εις τας προπαρατεθείσας διατάξεις, επιτρεπούσας εις Έλληνας το δικαίωμα να συνιστούν ενώσεις και σωματεία ανεξαρτήτως θρησκευματος, εθνικότητος, φυλής ή γλώσσης, διδτι δι' αυτών δίδεται η εντύπωση αφ' ενός μεν ότι εις τον χώρον της Ελληνικής Επικρατείας υφίστανται και λειτουργούν "Τουρκικαί Σχολεία", ενώ εις την πραγματικότητα λειτουργούν Ελληνικά Σχολεία, αφ' ετέρου δε ότι πρόκειται περί ενώσεως προσώπων ξένης και δη Τουρκικής υπηκοότητος, ενώ εις την πραγματικότητα πρόκειται περί ενώσεως προσώπων Ελληνικής υπηκοότητος μουσουλμάνων εις το θρήσκευμα. Διό, κατά τα εκτεθέντα και τα εν τη ηγουμένη σκέψει προπαρατεθέντα, η λειτουργία του εκκαλούντος Σωματείου, με καταστατικόν περιέχον διατάξεις υπό την ανωτέρω διατύπωσιν, και αι οποίαι δεν ετροποποιήθησαν εις εκπλήρωσιν νομοθετικής επιταγής, απέβη πλέον παράνομος και αντιτίθεται εις την δημοσίαν τάξιν. Κατ' ακολουθίαν τούτων η ένδικος αίτησις ελέγχεται ουσία βάσιμος και δέον να διαταχθή η διάλυσις του εν λόγω Σωματείου. Ταύτα ειπούσα και η εκκαλουμένη, ει και υπό εν μέρει διάφορον αιτιολογίαν, ορθώς τον νόμον ηρμήνευσε και εφήρμωσε και τας αποδείξεις εξετίμησε, οι δε περί του εναντίου λόγοι της υπό κρίσιν εφέσεως ελέγχονται αβάσιμοι και απορριπτέοι.

ΕΠΕΙΔΗ, μετά ταύτα δέον να απορριφθή η ένδικος έφεσις ως ουσία αβάσιμος και το εκκαλούν, ως ηττηθέν, να καταδικασθή εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων του εφεσιβλήτου, μειουμένων εις το ήμισυ (άρθρα 183, 176 Κ Πολ Δικ ,22 παρ 1 Ν2693/1957).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

ΔΙΚΑΖΟΝ αντιμωλία των διαδίκων

ΔΕΧΕΤΑΙ τύποις και ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ουσία την ένδικον έφεσιν.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ το εκκαλούν εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων του εφεσιβλήτου εκ δραχμών επτά χιλιάδων πεντακοσίων (7.500)

Εκρίθη, απεφασίσθη εν Κομοτηνή τη 20η Μαρτίου 1986 και εδημοσιεύθη αυτόθι εκτάκτως και επ' ακροατηρίου τη 21η ιδίου μηνός και έτους σε δημοσία συνεδριάσει

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματεύς

Ακριβές Αντίγραφον
Εν Κομοτηνή τη 13/01/87
Η Γραμματεύς
ΕΛΕΝΗ ΑΛΕΠΙΔΟΥ

Πηγή : Δικαστήρια Κομοτηνής

**ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ
ΙΟΥΝΙΟΥ ΤΟΥ 1989**

Κύριε,

Εσείς, είστε μέλος μιας επιτροπής που έχει για σκοπό, να υπερασπίζει τα ελληνικά συμφέροντα. Η θέση σας είναι καλή, για τον ελληνικό λαό. Υπερασπίζετε τη θάλασσά «σας», τα νησιά «σας», θέλετε να εξοπλίσετε τη Λήμνο να απελευθερώσετε την Κύπρο από τους Τούρκους «Επιδρομείς» και «επιοικιστές». Ξεκουφάνετε τον κόσμο ότι ο Αττίλας ξανασηκώνει τη σπάθα τον επάνω στα κεφάλια σας και κλαυμυρίζετε εμπρός στη δημοκρατική Ευρώπη για συμπόνια και συμπάρσταση. Εμείς δε θα 'χαμε καμία αντίρρηση στη θέση σας αυτή, εάν στα πλαίσια συμπεριλαμβάνονταν και τα συμφέροντά μας. Θέλετε ο Τουρκικός πληθυσμός στην Κύπρο να εκλείψει από το όμορφο νησί «σας» και να εξαφανιστεί στα τάρταρα της Ανατολής. Κάτι περισσότερο, μερικοί από εσάς προσπαθούν να αποδείξουν ότι οι Τούρκοι στην Κύπρο και οι Τούρκοι στη Δυτική Θράκη είναι βίαιος εκτουρκισμένος ντόπιος πληθυσμός.

Γιατί εσείς, αξιότιμε κύριε, δεν εκδηλώσατε λίγο, μα πάρα πολύ λίγο ενδιαφέρον και συμπόνια στους εκατοντάδες χιλιάδες Τούρκους που έχουν την κακοτυχία να ζουν στο σημερινό σας ψευδοκράτος, δημιούργημα της Συνθήκης της Λωζάνης το 1925; Γιατί δεν ενδιαφέρεσθε για την τύχη του Αχμέτ Σαδίκ, ο οποίος εξόργιζε την κεντρική εξουσία που στον έξω κόσμο παρουσιάζεται σαν

φιλανθρωπική, Μήπως και εμείς δεν είμαστε πολίτες Ελληνικού κράτους που διοικείται από Συνταγματική κυβέρνηση; Γιατί μας κλείσατε τους συλλόγους μας στη Δυτική Θράκη, όπως είναι η περίπτωση στο χ Καλαμόκαστρο; Εσείς που χύνετε δάκρυα για Πόντιο πληθυσμό που ο μισός είναι με Τουρκική εθνική συνείδηση, γιατί με αστυνομικά μέτρα εξοντώνετε τον Τουρκικό πληθυσμό στη Δυτική Θράκη, γιατί δε διαμαρτύρεστε για το γεγονός ότι υποχρεώνουν τα παιδιά μας να μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα η οποία τους είναι ξένη και μισητή;

Εκδίδετε διάφορα βιβλία με τα οποία προσπαθείτε να ξεγελάσετε τον κόσμο ότι ο Τουρκικός στρατός στην Κύπρο βεβηλώνει τις χριστιανικές εκκλησίες και νεκροταφεία. Ελάτε όμως να δείτε στο χ Αριανά πώς καταστρέφουν τα νεκροταφεία μας, πώς χωροφύλακες μπαίνουν στα Μουφτεία μας, σας ρωτάμε λοιπόν ποιος από εσάς θα υπερασπίσει τα συμφέροντά μας, Γι' αυτό λέμε δε θα περιμένουμε πολύν καιρό την απάντησή σας. Εμείς ξέρουμε την Εθνικότητά μας, τη Θρησκεία μας. Η σημερινή κατάσταση είναι ηφάιστειο το οποίο θα εξαρραγεί και θα σας στείλει στην Πελοπόννησο, εκεί απ' όπου ήλθατε. Προσωπικά για σας θα φροντίσουμε πολύ γρήγορα η γλώσσα σας να πάψει σκορπιά το δηλητήριο της ενάντια στη Μητέρα μας πατρίδα. Τα δάκρυα Τούρκων στη Δυτική Θράκη ήδη ακονίζουν τα μαχαίρια μας και πλημμυρίζουν με αποφασιστικότητα τις καρδιές των μαχητών μας. Είμαστε μεγάλη δύναμη που μέρα με τη μέρα γίνεται χιονοστιβάδα, η οποία θα παρασύρει όλους που απεργάζονται τον όλεθρό μας. Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης θα ξεκαθαρίσουν τους λογαριασμούς μαζί σας. Είμαστε εκατομμύρια και ο Αλλάχ είναι μαζί μας. Η ώρα της Νέμεσις πλησιάζει. Σας μένει λίγος καιρός για σκέψεις. Παύσατε λοιπόν την αηδιαστική σας εκστρατεία ενάντια στην πατρίδα μας, την Τουρκία. Να ξέρετε και να το θυμάστε καλά - Η ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ ΗΤΑΝ ΚΑΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΟΥΡΚΙΚΗ.

**ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΩΝ
ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Δ. ΘΡΑΚΗΣ**

Πηγή .Προσωπικό Αρχείο

**ΠΡΟΣ ΤΟ ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΩΝ
ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΘΡΑΚΗΣ**

Ζείτε και υπάρχουνε χάρις στα φιλανθρωπικά αισθήματα των Ελλήνων της Θράκης Μην τα προκαλείτε. Η Θράκη, ήταν, είναι και θα είναι Ελληνική. Όπως Ελληνική ήταν και θα γίνει η Μ. Ασία. Όσο για το ότι είστε πολλοί δε μας τρομάζει και σας το έχουμε αποδείξει το 1821. ΧΑΙΒΑΝΙΑ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ.

**ΖΗΤΩ Η ΕΛΛΑΔΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΗΠΕΙΡΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΘΑΛΑΣΣΩΝ**

ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο

Οι μογγόλοι συντοπίτες μας αποθρασύνθηκαν.

Εκλαμβάνοντας την ανοχή ως αδυναμία προβαίνουν, τελευταία με ιδιαίτερα αυξημένη συχνότητα, σε διακηρύξεις απειλητικές και επαναστατικές του στυλ «θα σας στείλουμε στην Πελοπόννησο» ή «η Δυτική Θράκη είναι τουρκική». Εσκεμμένα ανιστόρητοι ξεχνούν ότι με τη Συνθήκη της Λωζάνης η Ελλάδα έχασε προς όφελος της Τουρκίας όλα τα εδάφη που είχε ανακτήσει στη Μ. Ασία, όλη την Ανατολική Θράκη μαζί με το Κάραγατς, το τρίγωνο 'Αρδας-'Εβρου και τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος. Και ενώ το 1923 πήραν το δρόμο, για την Τουρκία 360.000 Μωαμεθανοί, την αντίστροφη πορεία ακολούθησαν 1.300.000 Έλληνες. Και η καταγωγή των Ελλήνων δεν εντοπίζεται μόνο στην Πελοπόννησο, αλλά ζούσαν από αιώνες στα χώματα της Στερεάς, της Κρήτης, της Ηπείρου, της Μακεδονίας, της Θράκης, των νησιών του Αιγαίου, της Πόλης, του Πόντου και της Σμύρνης. Φαίνεται ότι η χρόνια ανοχή και νωθρότητα που επιδείχθηκε από τις ελληνικές κυβερνήσεις στην αντιμετώπισή τους, καθώς και η μονομερής φιλία που προτινουμε με το Νταβός, ενθάρρυνε την αποθράσυνση των Ασιατών «συγκατοίκων» μας και πίστεψαν ότι μπορούν να τρομοκρατούν και να απειλούν. Επέλεξαν λοιπόν την προεκλογική περίοδο, που ούτως ή αλλιώς διάφορα για τα εθνικά ζητήματα πολιτικά κόμματα ασχολούνται με τη ψηφοθηρία, για να εκτοξεύσουν το φυλετικό τους μίσος και τον ισλαμικό θρησκευτικό φανατισμό τους. Όμως ας ξέρουν ότι το αίμα των Ελλήνων μαρτύρων και των ηρώων

που έχει ποτίσει τα χώματα της Μ. Ασίας, της Κύπρου και του Πόντου δεν ξεχνιέται, αλλά κυλάει και αυτό στις φλέβες μας και ζητάει εκδίκηση και δικαιοσύνη. Αφορμές υπάρχουν πολλές.

ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΙ ΠΥΡΗΝΕΣ

Πηγή Προσωπικό Αρχείο

Προς τους Έλληνες Μουσουλμάνους της Δυτικής Ελληνικής Θράκης

Ιούνιος 1989

Κύριοι,

Σας καλούμε να προσέξετε ότι πρώτα απ' όλα σας ονομάζουμε επειδή ξέρουμε πολύ καλά, και το ξέρετε και εσείς πως είσθε Έλληνες. Αν ανήκετε σε άλλο θρήσκευμα αυτό δεν έχει σημασία. Είναι δικαίωμά σας και δεν ευθύνεστε άλλωστε γι' αυτό. Εμείς οι Χριστιανοί των Νομών Ροδόπης, Ξάνθης και Έβρου, εμείς οι γνήσιοι και αρχαιότατοι κάτοικοι της Ελληνικής Θράκης, ούτε σας μισούμε, ούτε σας εχθρευόμαστε επειδή ανήκετε σε άλλη θρησκεία. Εκείνο που δεν θα ανεχθούμε ποτέ είναι να είστε στα χαρτιά Έλληνες και στις καρδιές σας Τούρκοι. Αυτό είναι απαράδεκτο, άτιμο από μέρους σας. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η μεγάλη πλειοψηφία από εσάς θέλει να ζήσει ήρεμα και ειρηνικά όπως μέχρι τώρα. Σας παρασύρουν όμως οι επιτήδριοι φανατικοί, ασυνείδητοι και υποκριτές εθνικιστές και θέλουν να σας κάνουν θύματα. Αυτοί οι ελάχιστοι, άμυαλοι, συμφεροντολόγοι, διψάνε για αίμα και θέλουν να δουν να χύνετε το δικό σας αίμα. Αυτοί είναι έτοιμοι να φύγουν για την Τουρκία.

Σ' αυτούς, λοιπόν, απευθυνόμαστε για να τους πούμε καθαρά και ξάστερα

- Εδώ στη Δυτική Θράκη υπάρχει η Ελλάδα και το πανίσχυρο Ελληνικό Κράτος. Όποιος και αν είναι στην Κυβέρνηση, Παπαδόπουλος ή Μητσοτάκης, ή Φλωράκης ή Στεφανόπουλος η καρδιά της Ελλάδας χτυπά κανονικά στη Θράκη μας. Το υπεύθυνο Κράτος έχει το λόγο στη διοίκηση, στη δημόσια τάξη, στην άμυνα, στη δικαιοσύνη και στη διπλωματία. Εμείς οι Έλληνες της Θράκης δεν ήρθαμε από την Πελοπόννησο που είναι και αυτή Ελλάδα, εμείς είμαστε εδώ πάνω από 3000 χρόνια. Και οι Πομάκοι είναι Έλληνες Θράκες που τους εξισλάμισαν με τη βία οι φανατικοί ηγέτες της παλαιάς τουρκικής κατοχής στη Θράκη. Και εσείς όσοι είσθε λευκοί στο δέρμα είσθε Έλληνες Θρακιώτες εξισλαμισμένοι.

- Μη μας φοβερίζετε με τα μαχαίρια σας. Αν κάνετε το παραμικρό, τα χέρια μας και τα πόδια μας και η ύπαρξή μας όλη θα γίνουν όπλα για να ξεκαθαρίσουν την πατρίδα μας από τους ξενόφερτους, τους πράκτορες Τούρκους. Αν δεν περνάτε καλά εδώ γιατί δεν φεύγετε να πάτε στην Τουρκία, Αλλά γέμισαν οι τσέπες σας χιλιάδες λίρες και χιλιάδες δολάρια από τις ισλαμικές χώρες που θέλουν να σας ανάψουν το θρησκευτικό φανατισμό του Χομεϊνί. Και θέλετε να καταστρέψετε τους ανεύθυνους και φιλήσυχους μουσουλμάνους της Θράκης για να φανείτε αρεστοί στην Τουρκία. Φύγετε μια ώρα γρηγορότερα από την πατρίδα μας, γιατί είστε αιμοχαρείς και φανατισμένοι ασιάτες, εσείς οι λίγοι λαοπλάνοι. Οι φιλήσυχιοι μουσουλμάνοι ξέρουν ότι οι Τούρκοι αγρότες και εργάτες στην Τουρκία Πρέπει να μάθετε πως όχι μόνο η Δυτική Θράκη, αλλά και η Ανατολική Θράκη είναι Ελληνική. Η Κωνσταντινούπολη είναι η μεγάλη πατρίδα του Ελληνισμού. Και η Ιωνία, δηλ η Μ. Ασία, είναι ελληνική. Γι' αυτό και οι Τούρκοι λένε την Ελλάδα Γιουνανιστάν. Παρ' όλα αυτά οι Έλληνες Κυβερνήτες μας διακηρύσσουν ότι δεν διεκδικούμε τίποτα από όσα σήμερα έχει η Τουρκία. Κι αυτό, επειδή η Ελλάδα είναι Ευρωπαϊκή χώρα, είναι Ευρώπη, θέλει την ειρήνη και σέβεται τις διεθνείς συνθήκες. Εσείς τρελαθήκατε ή ανακινώντας ζήτημα Θράκης αποδεικνύεται ότι μείνατε σωβινιστές, απολίτιστοι Ασιάτες; Ε, λοιπόν, θα σας πολεμήσουμε σκληρά.

- Στην Κωνσταντινούπολη από 300 000 Έλληνες Χριστιανοί που ήσαν, έμειναν μόνο 4 000. Εσείς είσθε περίπου 100.000 και συνεχώς αυξάνεσθε. Γιατί οι Χριστιανοί έφυγαν από την Πόλη και εσείς μείνατε εδώ, Είναι απλό. Επειδή εκείνοι υπέστησαν πάνδεινα μαρτύρια και εσείς περνάτε σαν άρχοντες. Κλαίνε οι Άγιοι και χτυπάνε πένθιμα οι καμπάνες των χριστιανικών εκκλησιών στην Ανατολική Θράκη, στη Μ. Ασία και στην Κύπρο, που τις λεηλάτησαν και τις γκρέμισαν οι «συμπατριώτες» σας. Θα σας πνίξουν τα δάκρυα των αγίων και της δικαιοσύνης του Θεού. Θα σας πετάξει στη θάλασσα η οργή του λαού, άφρονες φιλότουρκοι της Θράκης. Ο εγκληματίας της ειρήνης, πρόξενος της Κομοτηνής, να φύγει αμέσως για την πατρίδα του. Είναι εχθρός της Ελλάδος, εχθρός του λαού, εχθρός της ειρήνης. Εμείς οι Χριστιανοί Έλληνες θέλουμε να ζήσουμε ειρηνικά με τους Μουσουλμάνους της Δ. Θράκης. Είμαστε άλλωστε η μεγίστη πλειοψηφία ξέρουμε πως υπάρχουν πλούσιοι Μουσουλμάνοι στη Θράκη. Αγρότες και έμποροι. Είναι ελεύθεροι σαν Έλληνες πολίτες να πάνε όπου θέλουν. Στη Θεσσαλονίκη, Στη Λάρισα, Στην Αθήνα, Στην Τουρκία, ποιος Χριστιανός Ελληνικής καταγωγής μπορεί να κινηθεί ελεύθερα; Κι αν υπάρχουν στη Θράκη μερικοί μουσουλμάνοι που ζουν με άσχημες συνθήκες κατοικίας κλπ αυτοί είναι αθιγγάνικης νοστοροπίας αρέσκονται, σ' αυτή τη ζωή, και τέτοιοι υπάρχουν και χριστιανοί στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες,

Αφήστε τις υποκρισίες και τα ψέματα. Καθίστε ήσυχοι ή φύγετε να πάτε όπου θέλετε. Εδώ είναι η Ελλάδα και θα μείνει αιώνια Ελλάδα. Για την Ελλάδα , για την Ευρώπη και τον Χριστό θα δώσουμε τα πάντα Φύγετε από τη Θράκη δολοφόνοι της ειρήνης

Έλληνες αδελφοί Μουσουλμάνοι, Καταλάβετε που σας οδηγούν οι εξτρεμιστές πράκτορες της Τουρκίας .Κλείστε τα αυτιά σας στα μισαλλόδοξα και ανθελληνικά κηρύγματα τους . Ψηφίστε όποιο θέλετε από τα κόμματα, όπως ψηφίζουν όλοι οι Έλληνες πολίτες Φράξτε τον δρόμο στους υποψήφιους του ανεξάρτητου συνδυασμού στους Τούρκους πράκτορες Αυτοί είναι δολοφόνοι της ειρήνης Αυτοί θέλουν να αιματοκυλίσουν την Θράκη και πρώτους εσάς Προσέξτε πριν να είναι αργά Θα τα χάσετε όλα και την ζωή σας

- Τον λόγο έχει το επίσημο ελληνικό Κράτος. Εμείς είμαστε εδώ, στην Θράκη, έτοιμοι για όλα Παρακολουθούμε και περιμένουμε. Θέλουμε και ζητάμε την ειρήνη και την προκοπή όλων των Χριστιανών και Μουσουλμάνων. Αλλά αν υπάρξει αναταραχή από τους άμυαλους εξτρεμιστές φιλότουρκους πράκτορες της Άγκυρας, δεν θα μείνει ούτε ένας μουσουλμάνος που σκέφτεται όμοια μ' αυτούς. Προσέξτε όσο είναι καιρός Είμαστε όλοι στρατευμένοι στον αγώνα αντίστασης και ελευθερίας της ελλ. Θράκης. Έλληνες Χριστιανοί γρηγορείτε . Πρέπει να συντρίψουμε την τουρκική πρόκληση

Για τους Έλληνες χριστιανούς της Δ Θράκης
Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Πηγή Προσωπικό Αρχείο

Κομοτηνή 14/6/1989

ΕΛΛΗΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΡΟΔΟΠΗΣ

Οι προκλήσεις των εξτρεμιστών της Μειονότητας και των στελεχών Τουρκικού Προξενείου έφθασαν στο απροχώρητο! Δημιούργησαν ανεξάρτητο συνδυασμό με χωριστές τάσεις του οποίου η-γείται άτομο καταδικασμένο από την Ελληνική Δικαιοσύνη. Τρομοκρατούν φιλήσυχους Μουσουλμάνους που αρνούνται να τους ακολουθήσουν. Ο Γενικός Πρόξενος σκανδαλωδώς αναμειγνύεται στον προεκλογικό αγώνα υποστηρίζοντας τον Συνδυασμό Αποκορύφωμα των προκλήσεων υπήρξε η άμεση επέμβαση της Τουρκικής Τηλεόρασης και Ραδιοφωνίας στην Ελληνική προεκλογική κίνηση με σύσταση προς τους Μουσουλμάνους να υποστηρίξουν τον ανεξάρτητο Συνδυασμό. Απέναντι σε όλη αυτή την απαράδεκτη κατάσταση η μέχρι σήμερα αντίδραση τον επίσημου Ελληνικού Κράτους είναι υποτονική.

Οι Χριστιανοί τον Νομού Ροδόπης έχουν εξοργισθεί και αγανακτήσει, είναι καιρός να ακουσθεί η φωνή τους Γι' αυτό την Τετάρτη 14 Ιουνίου και ώρα 7μ.μ. θα γίνει συγκέντρωση διαμαρτυρίας στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό της Παναγίας Κομοτηνής. Θα ψαλεί παράκλησις της Παναγίας Φανερωμένης, Θα μιλήσει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Δαμασκηνός και θα εκδοθεί ψήφισμα Καλούνται όλοι οι Χριστιανοί τον Νομού Ροδόπης να συμμετάσχουν .Συγκέντρωση αυτή για να εκδηλώσουν την οργή και την αγανάκτηση και να προειδοποιήσουν τους πάντες ότι η υπομονή τους έχει εξαντληθεί θα προχωρήσουν σε δυναμικές πρωτοβουλίες για να σταματήσουν τα σωβινιστικά σχέδια της Άγκυρας και τις προκλήσεις των οργάνων της Όλοι στη Συγκέντρωση. Κανείς Έλληνας Χριστιανός δεν πρέπει να λείψει

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΩΝΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΝΟΜΟΥ ΡΟΔΟΠΗΣ

Πηγή Προσωπικό Αρχείο

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ο Λαός του Ν. Ροδόπης που συγκεντρώθηκε σήμερα Τετάρτη 14 Ιουνίου 1989 στον Ιερό ναό Παναγίας Κομοτηνής , αφού άκουσε την εισήγηση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Μαρωνείας και Κομοτηνής κυρίου ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Εκφράζει την οργή και αγανάκτησή του για την θρασύτατη ανθελληνική δραστηριότητα των πρακτόρων της Άγκυρας στην περιοχή μας που έφθασαν στα έσχατα όρια της προκλητικότητας

αμφισβητώντας την ελληνικότητα της Θράκης μας, τρομοκρατώντας τους νομοταγείς μουσουλμάνους και επιδιώκοντας με εκμετάλλευση της προεκλογικής δραστηριότητας να προωθήσουν τα τουρκικά σωβινιστικά σχέδια σε βάρος της Θράκης Καταγγέλλει την σκανδαλώδη και απροκάλυπτη ανάμειξη στα εσωτερικά θέματα της χώρας μας του Τούρκου Γενικού Προξένου και των στελεχών του Προξενείου κατά παράβαση της διεθνούς διπλωματικής δεοντολογίας. Διακηρύσσει την απογοήτευσή του διότι απέναντί του σ' αυτό το κύμα των προκλήσεων και των παρανόμων ενεργειών η αντίδραση της Ελληνικής Πολιτείας είναι χλιαρή και υποτονική που έχει σαν συνέπεια την καταρράκωση του εθνικού μας κύρους και αποθράσυνση των πρακτόρων της Άγκυρας.

Αξιώνει α) Την άμεση απέλαση τον Τούρκου Γενικού Προξένου β) Την άσκηση ποινικής δίωξης για όλες τις παράνομες ανθελληνικές ενέργειες των πρακτόρων της Άγκυρας.γ) Την αφαίρεση της Ελληνικής Ιθαγένειας και απέλαση όλων όσοι υπηρετούν τα σχέδια της Άγκυρας δ) Την χάραξη και εφαρμογή ενιαίας δυναμικής εθνικής πολιτικής για την θωράκιση της Θράκης.

Καλεί τους Έλληνες μουσουλμάνους συμπολίτες μας να αποδοκιμάσουν και να απομονώσουν τους εξτρεμιστές πράκτορες των τουρκικών σχεδίων για να αποκατασταθεί η σύμπνοια και η αρμονική συμβίωση με τους Χριστιανούς Διατρανώνει την αμετακίνητη απόφασή του να αγωνισθεί με όλα τα μέσα για να συντρίψει όσους επιβουλεύονται την ελληνικότητα της Θράκης.Εξουσιοδοτεί στην Επιτροπή Αγώνα να φροντίσει για την υποβολή του Ψηφίσματος αυτού στον πρόεδρο της Δημοκρατίας , στην κυβέρνηση , στους Αρχηγούς Πολιτικών Κομμάτων , στις Τοπικές Αρχές και την κοινοποίηση στον Τύπο και τα μέσα ενημέρωσης.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΑΟ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΩΝΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ
N. ΡΟΔΟΠΗΣ

Πηγή .Προσωπικό Αρχείο

**Ανακοίνωση της Οργάνωσης «Άμυνα» μετά την εκλογή του Ahmet Sadik
ως ανεξάρτητου υποψήφιου βουλευτή.**

Κομοτηνή 20/6/1989

ΠΡΟΣΕΞΕ

ΔΕΝ ΘΑ ΥΠΑΡΞΕΙ ΑΛΛΗ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Είναι λίγα τα χιλιόμετρα που σε χωρίζουν από τη ΜΗΤΕΡΑ σου πατρίδα ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΠΑΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΑ ΠΟΔΙΑ

Η Πελοπόννησος είναι πολύ μακριά για μας. Είναι πιο κοντά για σένα η Τουρκία .Αν επιμένεις να αποκαλείς τον εαυτό σου Τούρκο , ανήκει εκεί.

ΔΡΟΜΟ ΛΟΙΠΟΝ

ΠΡΙΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΑΡΓΑ

Σαν Έλληνα –έστω Μουσουλμάνο –σε κρατήσαμε τόσα χρόνια κοντά μας και είχες όλα τα δικαιώματα του Έλληνα πολίτη .Ίσως και περισσότερα πολλές φορές.

Μην καταχράσθε λοιπόν την ανθρωπιά μας .Και μην παίρνουν τα μυαλά σας αέρα από την ΠΡΟΞΕΝΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ .ΕΙΝΑΙ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΣΟΥ

Μίλα λοιπόν ΕΛΛΗΝΙΚΑ , σκέψου ΕΛΛΗΝΙΚΑ και Πράξε ΕΛΛΗΝΙΚΑ .

ΓΙΑ ΝΑ ΖΗΣΕΙΣ ΣΑΝ ΕΛΛΗΝΑΣ ΚΟΝΤΑ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Όσο για το μαχαίρι που μας λες ότι ακονίζεις, μάντεψε που θα στο βάλουμε

ΠΡΟΣΕΞΕ

Αν υπακούς εκτελείς και υποτάσσεσαι στην ύπουλη ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ του ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ , που είναι ενάντια στα συμφέροντά τα δικά σου και των παιδιών σου .

Το καλύτερο που έχει να κάνεις είναι να μαζέψεις τα μπογαλάκια σου.

ΔΕΝ ΣΕ ΓΛΥΤΩΝΕΙ Ο ΠΡΟΞΕΝΟΣ ΣΟΥ .. μα ούτε και η φάλτσα πολιτική της Αθήνας.

Σαν Θρακιώτες θα υπερασπίσουμε τα δικαιώματά μας και την πατρίδα μας

Άμυνα

Στα γράφουμε Ελληνικά , γιατί από εδώ και εμπρός δεν υπάρχει χώρος για την τουρκική γλώσσα.

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1989

Κομοτηνή 17/11/1989

ΨΗΦΙΣΜΑ -ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

Οι Χριστιανοί ορθόδοξοι του νομού Ροδόπης , διαμαρτυρόμαστε εντονότατα για την πρόθεση σχηματισμού κυβέρνησης στην Ελλάδα , που θα στηρίζεται στην ψήφο του Μουσουλμάνου βουλευτή του νομού μας. Στην ευαίσθητη αυτή περιοχή που ζούμε , όπου το πρόβλημα του μειονοτικού συνεχώς , εντείνεται , μια τέτοια ενέργεια θα αποτελέσει την αφετηρία για τη δημιουργία μεγάλων και απρόβλεπτων συνεπειών στις σχέσεις του Ελληνικού και μουσουλμανικού στοιχείου. Οι παρατάξεις αυτές που θα βασίσουν το σχηματισμό κυβέρνησης στον κ.Ροδοπλού ,όπου συνεχώς διακηρύσσει ότι εκπροσωπεί την τουρκική και όχι τη Μουσουλμανική Μειονότητα , θα έχουν διαπράξει τεράστιο λάθος σε βάρος των Ελληνικών συμφερόντων.Είναι απαράδεκτο το γεγονός ότι στην ουσία γίνεται μοχλός των πολιτικών εξελίξεων στη χώρα μας, ένα φερέφωνο της Άγκυρας και δίνεται η δυνατότητα στον κ. ΟΖΑΛ να προκαλεί προβλήματα όχι μόνο στην λειτουργία ιών αλλά και στην ίδια την υπόστασή μας, ως Ελληνικον Έθνος

Απαιτούμε να εγκαταλειφθεί αμέσως οποιοδήποτε τέτοιο κακόγουστο και επικίνδυνο σχέδιο και καλούμε τους εμπνευστές του να υπολογίσουν επιτέλους για μια φορά το συμφέρον τον τόπου και όχι τις κομματικές τους νοσταλγίες !!!Την ημέρα που στην Ελλάδα όλοι τιμούμε αυτούς που αγωνίστηκαν και θυσιάστηκαν για τη Δημοκρατία, ορισμένοι «πατριώτες» γίνονταν νοσταλγοί ανωμαλίας, μη διστάζοντας να χρησιμοποιήσουν για την εκπλήρωση του σκοπού τους ακόμα και ανθρώπους που μόνο κακό μπορούν να προκαλούν την πατρίδα μας Αυτούς τους «κυρίους» τους καταδικάζουμε σε κάθε γνήσιο πατριώτη

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο

Κομοτηνή 20/11/1989

ΨΗΦΙΣΜΑ

Προς τους 1ον ΕΞΟΧΩΤΑΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ Κον Χ ΣΑΤΖΕΤΑΚΗ
2ον Πρόεδρον Ν.Δ Κον Κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΝ
3ον Πρόεδρον ΠΑΣΟΚ Κον. Α ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
4^ον Πρόεδρον ΣΥΝ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ Κον Χ ΦΛΩΡΑΚΗΝ

Εν Κομοτηνή σήμερον την 20-11-89 ημέραν Δευτέραν και ώραν 12 μ.μ. επραγματοποιήθη συγκέντρωσις κατόπιν εκκλήσεως της Ιεράς Μητρόπολης Μαρωνείας και Κομοτηνής η οποία ενέκρινε το κάτωθι ψήφισμα: Επετεινομένης της φήμης περί σχηματισμόν Κυβερνήσεως στηριζομένης εις την οριακήν ψήφον τον ξενοκινήτου Μουσουλμάνου Βουλευτού ΡΟΔΟΠΛΟΥ διαμαρτύρεται εντονότατα ο Λαός τον Ν Ροδόπης και εκφράζει την ανησυχίαν τον και την αγανάκτησίν του διά το αποπειρώμενον ανοσιούργημα ένεκα τον οποίον εμπαιίζεται και περιφρονείται η εθνική του υπόστασις και φιλοτιμία Απαιτεί από τον πολιτικό κόσμο να αρθεί εις το ύψος των περιστάσεων ενωμένος να αποτρέψει το διαγραφόμενον κίνδυνον απεμπολήσεως των ιερών και των οσίων του .Δια την συγκέντρωσιν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
κ.κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο

Κομοτηνή 15/11/1989

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΥΡΚΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Αγαπητέ Τούρκε της Δυτικής Θράκης,

Εσύ, εδώ και 60 χρόνια στενάζεις κάτω από τις πιέσεις και τα βάσανα των παλικαριών που προσπαθούν να εξαφανίσουν το Τουρκικό γένος Αναγκάστηκες σε διάλυση κάτω από τη ράσπα των βασανιστηρίων του λωποδύτη Έλληνα που αδιαφόρησε τελείως για τη συνθήκη της Λωζάνης και την

Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Ο βάρβαρος Έλληνας συνεχίζει να σε φέρεται σαν σκλάβο και σε αφήνει μόνον, μέσα σε μια αναχρονιστική κοινωνική κατάσταση Εάν με διάφορα βυζαντινά τεχνάσματα στερήθηκες το δικαίωμα απόκτησης ακίνητης περιουσίας και με τα διαβατήρια που σου χορηγήθηκαν για να ταξιδέψεις στο εξωτερικό , στερήθηκες το δικαίωμα της επιστροφής στην γονική σου εστία Οι επιστήμονές σου, οι εθνικιστές, οι πεντακάθαροι ηγέτες και οι δάσκαλοι σου, οι οποίοι δεν έχουν κάνει κανένα παράπτωμα πλην την υπεράσπιση τον Τουρκισμού σου, υπέστησαν κάθε είδους προσβολής και επίθεσης και παρακολούθηθηκαν ύπουλα Υβρίστηκαν , χτυπήθηκαν , σφάχτηκαν βάρβαρα. Η βασιλική , η χουντική , η δήθεν δημοκρατική , όλες οι κυβερνήσεις , ηδονίστηκαν και ηδονίζονται με σαδισμό όταν καίνε το σπίτι σου , το σχολειό σου , το τζαμί σου , τα μαυσωλεία σου και τα νεκροταφεία σου , στα οποία κείνται οι ηρωικοί πρόγονοί σου Ο πρόστυχος Έλληνας που ποτέ δεν ξεχνά το πάθος της εκδίκησης , θέλει να πάρει από σένα εκδίκηση, για την, επί πέντε αιώνες κυριαρχία των προγόνων σου και για ματαίωση των ονείρων του για ένωση της Κύπρου

ΕΥΓΕΝΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΔΥΤΙΚΟΘΡΑΚΙΩΤΗ ΤΟΥΡΚΕ

Εσύ, είσαι ΑΠΟΓΟΝΟΣ ΕΝΟΣ ΕΘΝΟΥΣ που ίδρυσε αυτοκρατορίες που γνώρισε η ιστορία, που δεν αναγνώρισε το δικαίωμα ζωής στους ανώμαλους καταπατητές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , που κέρδισε την αναγνώριση και τον έπαινο ολόκληρου του κόσμου για τον ηρωισμό του, την γενναιότητά του και την ανελέητη σκληρότητά του για τους τυράννους Εσύ, είσαι εγγονός και γιος των στρατηγών (σερδάρηδων) που έφτιαξαν και διατήρησαν μια μεγαλοπρεπή αυτοκρατορία, του Μεγάλου ΠΟΡΘΗΤΗ που κατανίκησε το Βυζάντιο, και του Μεγάλου ΑΤΑ(τούρκ) που έρριξε στη Σμύρνη στη θάλασσα τους Έλληνες Εσύ, δεν πρέπει να ξεχνάς ότι, η ΑΠΟΚΟΠΗ ΤΗΣ ΔΥΤ. ΘΡΑΚΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΜΕ ΚΑΝΕΝΑ ΤΡΟΠΟ ΝΑ ΔΙΑΙΩΝΙΣΤΕΙ! Εσύ , γι' αυτό δάκρυσες, έχυσες το αίμα σου, έδωσες μάρτυρες, στερήθηκες την περιουσία σου, αναγκάστηκες να εγκαταλείψεις τη γη σου που αποτελεί προγονική σου παρακαταθήκη Δεν έδωσες όμως ούτε μια τρίχα από τον τουρκισμό σου και τον Μουσουλμανισμό σου, δεν έχασες τίποτε από τον ψυχικό σου κόσμο. Τουναντίον, αυτό σταθεροποίησε ακόμα πιο πολύ τη θέση σου. Ως γόνος ενός έθνους που από προαιώνια έζησε ελεύθερα και γενναία σε οδήγησε να μην σκύβεις το κεφάλι στους εξευτελισμούς, στα βασανιστήρια και τις βαρβαρότητες των ραδιούργων.

Ε! ευγενή στην καταγωγή Τούρκε, μη ξεχνάς ότι, τα παλικάρια που περνούν ως κληρονόμοι τον Βυζαντίου, πάντα φιλούσαν το χέρι που δεν μπόρεσαν να λυγίσουν, δεν απέφυγαν όμως σε πρώτη ευκαιρία να δαγκώσουν το χέρι που αναγκάστηκαν να φιλήσουν Εσύ , αργά ή γρήγορα εξ' αιτίας μιας νέας ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ, θα κυματίσεις ,και πάλι σ' αυτά τα εδάφη που αποτελούν προγονική παρακαταθήκη , την ΣΗΜΑΙΑ ΜΕ ΤΟ ΑΣΤΡΟΦΕΓΓΑΡΟ! Ο Τούρκος της Δυτ. Θράκης , στις εκλογές του Νοεμβρίου , θα κάνει το δρόμο αυτό το πρώτο πετυχημένο βήμα του στέλνοντας στη Βουλή ένα από τα γενναία και ηρωικά παιδιά του, του ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ, συνδυασμού ΓΚΙΟΥΒΕΝ! Διότι, η Τουρκική φωνή που θα στείλεις στη Βουλή με τη νίκη τον ανεξάρτητου συνδυασμού «ΓΚΙΟΥΒΕΝ» Θα χαλάσει τα βυζαντινά παιχνίδια και θα τραβήξει προσοχή του ελεύθερου κόσμου πάνω στη Δυτ. Θράκη! Αγαπητέ ΔυτικοΘρακιώτη Τούρκε, η ψυχή σου είναι γεμάτη πίστη, η καρδιά σου γεμάτη ορμή για αγώνα υπέρ της ελευθερίας, πίσω σου υπάρχουν η ΜΗΤΕΡΑ ΠΑΤΡΙΔΑ και οι ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΑΤΕΡΑ (ΑΤΑΤΟΥΡΚ) ΟΙ ΕΒΡΕΝ ΠΑΣΑΔΕΣ. Το ΜΕΓΑ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΕΘΝΟΣ το οποίο εμπνέσαι και αντλεις δυνάμεις και ο ένδοξος ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ που βγήκε μέσα απ' τα σπλάχνα τον και βοήθησε τους Κύπριους αδερφούς μας, είναι πάντοτε μαζί σου! Η ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΠΟΨΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΘΑ ΜΕΙΝΕΙ!

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΥΡΚΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 1990 ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗ

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΘΡΑΚΙΩΤΙΣΣΕΣ , ΕΛΛΗΝΕΣ ΘΡΑΚΙΩΤΕΣ

Ως τότε θ' ακούμε ιστορίες και θα μετράμε χαμένες πατρίδες,
 Ως τότε Θα παρακολουθούμε παθητικά τη συρρίκνωση τον Ελληνισμού;
 Ως τότε οι ένοχοι Εθνικής μειοδοσίας θα μας αποκαλούν ΑΝΑΡΧΙΚΟΥΣ επειδή αγωνιζόμαστε ΥΠΕΡ ΒΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΣΤΙΩΝ; Ως τότε θ' αλωνίζουν και θα ασχημονούν στον τόπο μας οι Τούρκοι πράκτορες και οι κάθε είδους «ιδεολόγοι» λακέδες τους; Ως τότε οι οπαδοί του Σαδίκ Θα δολοφονούν ανύποπτους Χριστιανούς,

ΟΛΟΙ στον αγώνα στη συγκέντρωση την ΤΕΤΑΡΤΗ 7 του Φλεβάρη 9 το πρωί μπροστά στα δικαστήρια για να μη αποφυλακισθεί ο Τούρκος πράκτορας και υβριστής της Πατρίδας μας Αχμέτ Σαδίκ ΟΧΙ άλλη εγκατάλειψη. ΟΧΙ άλλη προσφυγιά ΟΧΙ άλλες χαμένες πατρίδες
Εμπρός στον αγώνα για την Ελλάδα, εδώ στη Θράκη, στις προφυλακές του Έθνους «ΕΙΣ ΟΙΩΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ , ΑΜΥΝΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΗΣ»

Θρακιώτες αγωνιστές.

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο

ΕΘΝΙΚΟ ΚΟΜΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΩΡΑ !

Το ΕΘΝΙΚΟ ΚΟΜΜΑ , παρακολουθώντας με αγωνία τα συμβαίνοντα στην Ελληνική Θράκη , όπου «Έλληνες υπήκοοι» δρουν ως Τούρκοι Πράκτορες υποκινούντες τον μουσουλμανικό πληθυσμό εναντίον της Ελλάδος, ζητεί την λήψη άμεσων μέτρων , πριν είναι πού αργά. Πρέπει να κοπεί δραστικά ο ομφάλιος λώρος μεταξύ των μουσουλμάνων της Θράκης και της Τουρκίας, ταυτόχρονα δε να ενισχυθεί η ελληνικότητα της ακριτικής αυτής περιοχής. Γι 'αυτό επιβάλλεται:1. Να απελαύνονται οι Τούρκοι πράκτορες, που υποκινούν τους μουσουλμάνους , θα πρέπει να χάνουν την ελληνική υπηκοότητα «όσοι διατείνονται, εγγράφως ή προφορικά, ότι δεν είναι Έλληνες» 2 Να ενισχυθεί οικονομικά και πολιτιστικά η περιοχή με έντονα κίνητρα Να ιδρυθεί Ανώτατη Θεολογική Σχολή εκεί όπως και Ίδρυμα Ελληνικής Φιλοσοφίας.3 Να εγκατασταθούν στην περιοχή οι αφικνούμενοι Έλληνες παρεχομένων προς τούτο ειδικών κινήτρων και με συντονισμένη προετοιμασία 4.Να ενσωματωθούν διοικητικώς στην περιοχή τα νησιά Λήμνος και Σαμοθράκη, για εκλογική αναδιάρθρωση των ευαίσθητων νομών 5 Να ενισχυθούν ιδιαίτερως, και οικονομικά και πολιτιστικά οι οποίοι καίτοι μουσουλμάνοι, είναι πάντα καλοί Έλληνες 6 Να αναθεωρηθεί η συνθήκη της Λωζάνης , κηρυσσομένης ανενεργού της Συμβάσεως «περί προστασίας των Μειονοτήτων» Η Σύμβαση αυτή , μετά την εκδίωξη των 110.000 Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως λειτουργεί ετεροβαρώς και δίδει προσχήματα στην Τουρκία να επεμβαίνει στα εσωτερικά μας

Η Τουρκία έχει μέχρι σήμερα πρακτικώς ανατρέψει την Συνθήκη της Λωζάνης σε ό,τι αφορούσε δικές της υποχρεώσεις. Εξεδίωξε πρώτα τους Έλληνες της Ίμβρου και της Τενέδου, τον δε Σεπτέμβριο 1955 εξεδίωξε και τους Έλληνες της Κωνσταντινουπόλεως με το φοβερό πογκρόμ βίας και αίματος που έλαβε τότε χώραν Έτσι σήμερα η Συνθήκη της Λωζάνης (που από την αρχή ήταν επαχθής για την χώρα μας, σαν Συνθήκη Ήττας) έχει γίνει πια αφόρητη, αφού η Τουρκία άρχισε να χρησιμοποιεί μέρος της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης σαν μοχλό αποσταθεροποίησης στο εσωτερικό της Ελλάδος. Τον Σεπτέμβριο 1955 αφήσαμε την ευκαιρία να χαθεί, με την μη καταγγελία της Συνθήκης της Λωζάνης. Ας μην χαθεί τώρα και η ευκαιρία τον Φεβρουαρίου 1990. Ίσως θα είναι η τελευταία. Πριν δημιουργηθεί μια νέα Κύπρος στην Ελληνική Θράκη...

ΕΞΩ ΟΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ

Η ΘΡΑΚΗ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΝΕΑ ΚΥΠΡΟΣ

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο

ΘΡΑΚΙΩΤΕΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΚΑΙ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ

Είναι καιρός Κάποιος να χτυπήσει κατακέφαλα και αποτελεσματικά τα φίδια, τις οχίες, αυτούς που υποσκάπτουν την εθνική μας υπόσταση, κλέβουν τον ιδρώτα μας και τον διοχετεύουν «σε συνάλλαγμα» στις τράπεζες της Τουρκίας κατασκοπεύουν τον Στρατό μας και μολύνουν τον τόπο μας Είναι καιρός Πριν μας βάλουν πιο βαθιά το μαχαίρι πριν μας σφάξουν σαν κατσίκια .ΠΑΡΑΓΙΝΕ ΤΟ ΚΑΚΟ δεν τραβάει άλλο Είναι καιρός Να κλείσει η σφηκοφωλιά .ΝΑ ΚΛΕΙΣΕΙ ΤΟ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ να φύγουν από την Κομοτηνή τα βρώμικα σκουλίκια ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ ΤΗΣ ΑΓΚΥΡΑΣ.Είναι καιρός Να ξεχωρίσουμε τα τέρατα της Άγκυρας από τους Έλληνες Μουσουλμάνους να τους λυώσουμε _ ΠΡΙΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΓΑ .Είναι καιρός ... Μπήτε στη μάχη ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ σήμερα κιόλας . Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι για να περάσουμε στον πόλεμο. Τον δικό μας ΙΕΡΟ ΠΟΛΕΜΟ Πόλεμο ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ της ΘΡΑΚΗΣ.Πόλεμο για την ΠΑΤΡΙΔΑ μας.

ΑΜΥΝΑ

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΤΟΥ 1990

ΚΥΡΙΕ

ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΗ ΜΑΣ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ 1989 ΕΙΧΑΜΕ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙ ΤΑ ΒΑΡΒΑΡΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΕΙΧΑΜΕ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΩΒΙΝΙΣΤΕΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΟΜΟΘΡΗΣΚΩΝ ΜΑΣ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΝΑ ΜΑΣ ΕΞΟΝΤΩΣΕΤΕ ΣΑΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ ΠΡΙΝ ΜΕΡΙΚΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΕΔΕΙΞΑΝ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΦΟΡΑ ΟΤΙ ΕΙΣΤΕ ΤΟ ΠΙΟ ΒΑΡΒΑΡΟ ΕΘΝΟΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ. ΣΠΑΣΑΤΕ ΡΙΜΑΞΑΤΕ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΕΨΑΤΕ ΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗ ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΘΑ ΠΛΗΡΩΣΕΤΕ ΠΟΛΥ ΑΚΡΙΒΑ Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΝΕΜΕΣΗΣ ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΕΠΕΣΑΝ Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΟΧΙ ΤΟΥΡΚΟΣ ΑΛΛΑ ΕΛΛΗΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ ΑΝΑΦΩΝΑΞΕ, «ΟΤΑΝ ΘΟΛΩΣΕΙ Η ΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΙΤΡΙΝΙΣΕΙ Η ΟΨΗ ΤΟ ΧΕΡΙ ΠΙΑΝΕΙ ΤΟ ΣΠΑΘΙ ΚΙ ΑΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΨΗ»

ΙΔΟΥ ΓΙΑΤΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ ΣΑΝ ΤΟΥΡΚΟΙ ΜΕ ΟΛΑ ΜΕΣΑ ΝΑ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΟΥΜΕ ΤΑ ΚΥΡΙΑΡΧΙΚΑ ΜΑΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΗ ΜΑΣ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 1989 ΕΜΟΙΑΖΕ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΧΩΡΙΣ ΜΥΑΛΑ ΚΑΙ ΛΟΓΙΚΗ ΘΕΛΟΥΜΕ ΑΚΟΜΗ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΝΑ ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΣΟΥΜΕ ΟΤΙ ΣΑΝ ΛΑΟΣ ΕΙΜΑΣΤΕ ΤΟΥΡΚΟΙ ΚΑΙ ΑΝΗΚΟΥΜΕ ΣΤΟ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΕΘΝΟΣ. Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΜΑΣ. Η ΓΗ, ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΑΝΑΠΑΥΟΝΤΑΙ ΤΑ ΚΟΚΑΛΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΜΑΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 600 ΧΡΟΝΙΑ ΗΤΑΝ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΗ, ΑΡΚΕΤΑ ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΟΥ ΥΠΟΔΕΙΚΝΥΕΙ ΟΤΙ Ο ΧΩΡΟΣ ΑΥΤΟΣ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΛΑΟ.

ΕΦΤΑ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ Ο ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΛΑΟΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΜΕΝΟΣ ΝΑ ΑΝΕΧΕΤΑΙ ΤΟ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΗΣ. Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ ΒΙΑΙΑ ΞΕΚΟΠΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΠΑΤΡΙΔΑ ΚΑΙ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΠΙΟ ΒΑΝΑΥΣΗ ΚΑΤΑΠΙΕΣΗ ΔΗΛΩΝΟΥΜΕ ΟΤΙ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΟΜΟΘΡΗΣΚΩΝ ΜΑΣ ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΘΕΤΗ ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΕΛΣΙΝΚΙ ΚΑΙ ΒΙΕΝΝΗΣΕΠΙΜΕΝΟΥΜΕ ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΗΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ ΝΑ ΑΚΥΡΩΘΟΥΝ ΕΠΙΜΕΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΠΟΣΠΑΣΗ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ Ε.Ε. ΜΕ ΒΑΣΗ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΕΙ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΣΗ ΤΟΥ

ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ ΑΥΤΟ ΘΑ ΤΕΘΕΙ ΤΕΡΜΑ ΣΤΗΝ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΛΑΟΥ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ. ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΕΠΕΙΣΜΕΝΟΙ ΟΤΙ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΘΑ ΜΑΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ. Η ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ ΗΤΑΝ ΚΑΙ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΗ

ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΩΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Πηγή .Προσωπικό Αρχείο

Αξιότιμε Τούρκε της Δυτικής Θράκης

Έφθασε στο αποκορύφωμα τον τελευταίο καιρό η εχθρότητα προς τον Τουρκισμό των βρόμικων Ελλήνων παλικαριών . Παρατηρείται η ύπουλη βυζαντινή τακτική που επωμίσθηκε στους Κύπριους αδελφούς μας , και εδώ στη Δυτική Θράκη .Η σωβινιστική Ελληνική Διοίκηση εδώ και χρόνια εφαρμόζει μια πολιτική που αποβλέπει στο να εξαλείψει την τουρκική περηφάνια , την εθνική οντότητα και προσπαθεί να λεηλατήσει τα εδάφη που από 650 χρόνια βρίσκονται στην κατοχή μας Ο στόχος είναι αν εγκατασταθούν οι Πόντιοι και να χαθεί το Τουρκικό γένος Τα δικαιώματά σου που κατοχυρώνονται με τη Συνθήκη της Λωζάνης και με την Παγκόσμια Διακήρυξη ανθρωπίνων δικαιωμάτων καταπατούνται και πυροδοτείται ο τυφλός Ελληνικός Εθνικισμός.Οι αλήτες Έλληνες δεν ανέχθηκαν ακόμη την θρησκευτική συνάθροισή σου στο μεγάλο τζαμί και επιτέθηκαν στα τζαμιά , στα καταστήματα με αποτέλεσμα να τα καταστρέψουν . Πόσοι ομόθρησκοι αδελφοί μας μπρος στα μάτια της Αστυνομίας δέχθηκαν επίθεση και τραυματίστηκαν. Αυτό είναι το πογκρόμ της Κομοτηνής του 1990

Οι ηγέτες , οι εθνικιστές δάσκαλοι , οι πνευματικοί σου , το μόνο που πράττουν είναι να υπερασπίζονται τον τουρκισμό σου, γι' αυτό το λόγο δε, με υπαρκτές δικαιολογίες καταδικάζονται και κτηνωδώς φιμώνονται. Ο φαιδρός μπάσταρδος της Ευρώπης εις βάρος σου πράττει ό, τι του έλθει στο μυαλό του και αυτό το θεωρεί νόμιμο. Η δε πολιτισμένη Ευρώπη ακόμη κωφεύει και εθελοτυφλεί σε αυτήν την κατάσταση

Μεγάλε Τούρκε Δυτικής Θράκης.

Οι πρόγονοί σου πάντα βρέθηκαν δίπλα στους καταπιεζόμενους και ενάντια στους τύραννους , την δε αποφασιστικότητα για ελευθερία και δικαιοσύνη κανένας δεν μπόρεσε να κάμψει. Ο δε μεγάλος πορθητής καταλαμβάνοντας το Βυζάντιο κατόρθωσε να ανυψώσει την τιμή και τη υπόληψη του Ελληνικού γένους που είχε πέσει κάτω από το επίπεδο ανοχής. Εσύ είσαι απόγονος έθνους που δεν αναγνώρισε δικαίωμα ζωής σ' αυτούς τους ανώμαλους που καταπάτησαν τα ανθρώπινα δικαιώματα , κέρδισες δε την εκτίμηση της Διεθνούς Κοινότητας για την γενναιότητα και την εντιμότητά σου. Μεγάλε Τούρκε μην ξεχνάς αυτού που κείτονται σαν κληρονόμοι του Βυζαντίου , το χέρι που δεν μπόρεσαν να λυγίσουν το φίλησαν , σε πρώτη ευκαιρία δε το χέρι αυτό δεν δίστασαν να το δαγκώσουν. Εσύ, με την ευκαιρία μια ειρηνιστικής επιχείρησης θα κατορθώσεις να ανυψώσεις πάνω στα προγονικά αυτά εδάφη τη σημαία με την ημισέληνο. Εσύ στις προηγούμενες εκλογές του Ιουνίου και Νοεμβρίου άνοιξες το δρόμο προς την παραπάνω κατεύθυνση εκλέγοντας τους βουλευτές τους δύο γενναίους αγωνιστές του Τουρκισμού της Δυτικής Θράκης. Και στις εκλογές του Απριλίου θα πράξεις το ίδιο , θα είναι λαμπρή η νίκη του ανεξάρτητου συνδυασμού Γκιουβέν που θα αποτρέψει τα προσχεδιασμένα Βυζαντινά παιχνίδια , θα προσελκύσεις δε την Παγκόσμια προσοχή εδώ στη δυτική Θράκη , έτσι θα προστεθούν στην ιστορία και άλλες χρυσές σελίδες. Αξίοιμε Τούρκε της Δυτικής Θράκης , στα στήθη σου έχεις την πίστη , στην καρδιά την αποφασιστικότητα για ελευθερία , στα μετόπισθέν σου τη Μητέρα Πατρίδα και τους κληρονόμους του Μεγάλου Ατατούρκ. Πάντα βρίσκεται μαζί σου το μεγάλο Τουρκικό έθνος από το οποίο λαμβάνεις δύναμη και υποστήριξη. Βρίσκεται πάντα στο πλευρό σου ο ένδοξος Τουρκικός στρατός .

Η Δυτική Θράκη είναι Τουρκική και θα είναι Τουρκική

Ένωση Απελευθέρωσης Τούρκων Ελλάδος

Πηγή .Προσωπικό Αρχείο

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΘΡΑΚΗΣ

Οι εξελίξεις των αρχών του 1990 στη Θράκη και ιδιαίτερα στην Κομοτηνή κατέδειξαν με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο , ότι η παρουσία του Γενικού Προξενείου της Τουρκίας στην Κομοτηνή , αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στην ομαλή ανάπτυξη της μειονότητας , στην διατήρηση των παραδοσιακών δεσμών φιλίας και αλληλεγγύης των χριστιανών και μουσουλμάνων της περιοχής. Η μεθοδευμένη δράση του προς τις κατευθύνσεις της χειραγώγησης και εθνικιστικής εκμετάλλευσης της μειονότητας με την άσκηση ψυχολογικής βίας, επιδιώκει να αποσπάσει την μεγάλη μάζα των μουσουλμάνων από τον εθνικό κορμό , ώστε να λειτουργεί ως μηχανισμός αποσταθεροποίησης και πρόσχημα για την ανάμιξη της Τουρκίας στα εσωτερικά μας ζητήματα.

Θεωρούμε ότι , η συνέχιση της παραμονής του Προξενείου , θα έχει ως αποτέλεσμα την εξουδετέρωση , λόγω των συνθηκών που διαμορφώθηκαν , των πρωτοβουλιών της ελληνικής πολιτείας , για τη επίλυση των τοπικών προβλημάτων. Οι στόχοι του ελληνικού κράτους και του τουρκικού επεκτατισμού στη Θράκη είναι διαμετρικά αντίθετοι. Η χάραξη εθνικής στρατηγικής στην περιοχή οφείλει να ξεκινήσει με το κλείσιμο του Προξενείου , ο ρόλος του οποίου έχει επανειλημμένα καταγγεληθεί τόσο από την πολιτική ηγεσία της χώρας, όσο από επώνυμους και ανώνυμους μουσουλμάνους. Η πρόσφατη απέλαση του κ Κεμάλ Γκιουρ, ήταν απλώς μια πρωτοβουλία επίδειξης ισχύος και δεν άγγιξε την ουσία του προβλήματος που είναι ο θεσμός και όχι τα πρόσωπα.

Έχοντας επίγνωση της σημασίας και των συνεπειών του αιτήματός μας ζητάμε από την ελληνική κυβέρνηση , να προχωρήσει στην άμεση κατάργηση του Γενικού Προξενείου της Τουρκίας στην Κομοτηνή.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΘΡΑΚΗΣ

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο

**ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΕΙ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΒΑΤΙ ΤΡΑΚΥΑ (Δυτική
Θράκη), ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ «ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΘΡΑΚΗΣ»**

«Εμπιστοσύνη»

«Αν θες να είσαι σίγουρος , για άκουσε και μένα .Αυτόν που λέγεται Έλληνας ποτέ να μη πιστέψεις ακόμα και αν σου ορκισθεί με μάτια δακρυσμένα και ας γονατίσει μπρος σου και σαν γείτονα τον ξέρεις Και από το κλάμα αν τα μάτια του γεμίσουν αίμα κι ολόκληρο τον κόσμο συ για μάρτυρα αν έχεις ποτέ μην τον πιστέψεις. Ότι λέει είναι ψέμα και ας γονατίσει Έλληνας ότι είναι όταν μάθεις

»Παρακαλεί και κολακεύει τη δουλειά του για να κάνει και σε μεταχειρίζεται μετά καθώς αυτό το θέλει .Ακόμα και το λάκκο σου ν 'ανοίξεις θα σε βάνει .Μην το ξεχνάς! Ο Έλληνας εχθρός μεγάλος μένει» (Musa Yurt , Bati Trakya τ 128 1977)

«Δυτική Θράκη»

«Έχουμε εμείς τη νοσταλγία για τη Δυτική Θράκη τη μικρή μητέρα μας πατρίδα .Στον παλιάνθρωπο θα πρέπει μία πράξη του κακή αν κάνει να πληρώνεις πάντοτε με ίδια. Ειν' ο Έλληνας αισχρός διόλου δεν αναγνωρίζει ίσα δικαιώματα του ανθρώπου ούτε και του άλλου τη θρησκεία. Του λογαριασμού αγγίζει τώρα ή ώρα για ατιμία .Η πολυβασανισμένη Θράκη η μικρή μου η πατρίδα είναι κληρονομιά μας η μεγάλη.Η αγάπη τέλος αν το φέρει με αγώνα ο εχθρός μας θα διωχθεί από τα δικά μας μέρη .Σε όποιον με πειθώ δεν ησυχάζει πρέπει να τ' ασκήσεις βίας φρόνιμος να είναι για να μάθει .Η φίλια του Έλληνα να λείπει μίσος έχω δίχως τέλος. Πρέπει από τη Θράκη μας να φύγει .Από τη Δυτική Θράκη οι Τούρκοι αναγκάζονται να φεύγουν να γλιτώσουν σ 'άλλα μέρη ξένα μα αν χρειασθεί μια μέρα είναι ικανοί να κάνουν για χατίρι της μεγάλα έργα».

Husein Celikoglu, Bati Trakya τ 122 /1977.

«Κομοτηνή»

«Κομοτηνή πρωτεύουσα στην πρώτη Τουρκική Δημοκρατία ο αρχηγός στη στρατιάς της χώρας μου ήταν ο Εσρέφ Κιουσκό Μοιραίο ήταν .Δεν υπήρξε πια εμπόδιο κανένα .Οπότε' η κόκκινη σημαία στον ιστό κυμάτισε ψηλά .Τη μέρα του Αυγούστου έτους δέκα τρία στις τριάντα μία .Η Δυτική Θράκη είναι γεμάτη ελπίδες για τον τόπο αυτό .Να μείνουμε λεύτεροι πολύ δεν ήταν στα γραμμένα .Η μέρα όμως γρήγορα θε νάρθει που θα φέρει λευτεριά» (Σημ Το ποίημα σχημάτιζε τη ακροστιχίδα Gumulcine-Κομοτηνή)

Husein Celikoglu Bati Trakya τ 129/1978

«Δυτική Θράκη»

«Θα τη σπάσουμε ταχειά την αλυσίδα που μας ζώνει. Κάθε μέρα που περνά η δύναμη μας μεγαλώνει .Ήρωες τα θύματα που πέσαν στον αγώνα ίσια στον παράδεισο θα παν' δε θα είναι μόνα. Ο Μεχμέτ Χιλμί μεγάλος ήρωας σωστός μάθημα δεν πήρε ακόμη ο αισχρός Γραικός. Δε το θέλει το σωστό. Δεν ξέρει ιστορία .Της Λωζάννης δε τηρεί τη δίκια συμφωνία. Με τη δάδα της ελευθερίας νεκρός είν' ο Χιλμί .Θα υψώσουμε την ένδοξη τουρκική σημαία τουρκική .Με το δίκιο είν' ο Θεός δεν θέλει αδικία .Για τη δυτική τη Θράκη λίγη είναι κάθε μια θυσία».

Bati Trakya τ 15 /1978

«Θα ζητηθεί λογαριασμός»

«Αυτοί που κάτω από σκληρά βασανιστήρια ζούνε σε μας ανέθεσαν την κάθε τους ελπίδα .Γι' αυτό αυτοί που ξέρουνε δεν πρέπει να σιωπούνε. Εχθρός αιώνιος ο Έλληνας προδότης. Δε δίνει το δικαίωμα στη Δυτική Θράκη στα αδέρφια μας εκεί λεύτεροι να ζούνε. Ντροπή του κόσμου οι Έλληνες μας μπαίνουμε στο μάτι .Σκληρά για όσα κάνουνε θα τιμωρηθούνε. Εκατοντάδες χιλιάδες αδελφοί. Νισάφι .Στα βάσανά τους πρέπει να βρεθεί μια λύση να γκρεμιστεί να φύγει από τη Δυτική Θράκη ο Έλληνας που τις συνθήκες παραβαίνει του ύπουλου. Του Έλληνα τη άχρηστη φίλια δεν θέλουμε γιατί ο Έλληνας είναι φίδι .Μεγάλη έχουμε όλοι στη καρδιά επιθυμία η πονεμένη Θράκη λεύτερη να γίνει».

Husein Celikoglu Bati Trakya τ.138/1978

«Νοσταλγία»

«Στη Δυτική Θράκη καίει νοσταλγία το στήθος τους για την πατρίδα την Τουρκία με την ελπίδα ότι θα έρθει μια μέρα μεγάλη που θα ενωθεί με την μητέρα .Ο πόνος για τη νοσταλγία της πατρίδας βαρύς αβάσταχτος μεγάλος. Είναι γίγας. Αφού το δίκιο είναι ολόκληρο δικό μας γιατί ξεχάσαμε το άλλο εαυτό μας .Οι ήρωες και οι πεσόντες τόσα έπη εγράψανε και η μνήμη μας να μένει πρέπει .Να μη ξεχνάς την ιστορία ,την πατρίδα το δίκιο και τον άνθρωπο .Ποτέ δεν είδα ο Τούρκος να ' χει από

τον Τούρκο άλλο φίλο για κοίταξε στην ιστορία του λίγο .Αυτός που δεν μετέχει στον αγώνα να ντρέπεται θα πρέπει στον αιώνα Ιδρύθ' η πρώτη μας δημοκρατία στη Δυτική Θράκη Προστασία θα δώσει η μητέρα μας Τουρκία στα αδέρφια μας στη Θράκη Καρτερία».
Bati Trakya τ.173/159-1981

«Τιμώντας τους πεσόντες» .

«Επήραμε τη θέση αυτών που πέσαν στον αγώνα για την αγαπημένη μας μικρή πατρίδα. Στον κόσμο όλο θα ακουστεί το σκάνδαλο του αιώνα μεγάλο όσον άλλο σαν αυτό δεν είδα Στου γουρουνιού του Έλληνα δε θα αφήσω αυτούς που μένουν εκεί.Το φίδι θα τον ζώσει. Ο Έλληνας είν' άσπλαχνος και θα τον τιμωρήσω

»Η Θεία Δίκη θα τον βρει , δε θα γλυτώσει . Ο βάρβαρος στη Θράκη στους δικούς μας δεν αφήνει δικαίωμα να ζήσουν. Όποιος δε ξεχάσει το δίκηο μας αγώνα, η ζωή μας χαράμι ας γίνει αφού δεν νοιάζεται, θα πρέπει να την χάσει. Στης Γερμανίας τις πορείες συμμετέχει ο κόσμος με σώμα και ψυχή.Τα χρώματα που αίμα ηρώων πότισε δικός μας είν' βεβαίως ο τόπος. Τιμούμε τους πεσόντες. Δεν είν' διόλου ψέμα. Να δυναμώσουμε τον εθνικό αγώνα πρέπει με όλη την ψυχή μας.Αφορά την τύχη αυτών που μένουν εκεί και είναι το κορμιού μας μέλη. Πιστεύουμε και θέλουμε τη Θεία Δίκη.

»Ο άνθρωπος που νίκησε και σήκωσε κεφάλι στον άνανδρο τον Έλληνα είναι ο Χιλμί μας , θα μας εμπνέει πάντοτε στη δίκαιά μας πάλη θα ζει στο νου και τις καρδιές πάντα μαζί μας Τον σκότωσαν άνανδρα γιατρών Ελλήνων προδοσία μα δε θα σβήσει της πατρίδας η αγάπη και δε θα φύγει πια από τις καρδιές η νοσταλγία που έχουμε όλοι για τη Δυτική Θράκη».

Husein Celikoglu Bati Trakya τεύχος 193/1982

«Μεγάλη Ιδέα τι ζητάς»

«Στη Ρούμελη η μικρή πατρίδα η Δυτική Θράκη οι κάτοικοί της δέονται σε όλη τους τη ζήση παρακαλώντας το Θεό .Κομοτηνή και Ξάνθη και Διδυμότειχο. Να βρουν μια λύση γι' αυτούς που αιμορραγούν. Μεγάλη Ιδέα τι ζητάς; Για χρόνια τώρα τρως ξεκοκαλίζεις. Δε σου φθάνει, Οι βούλγαροι εισέβαλαν και είμαστε μαζί σας.Για το στρατό σου τον Μεμέτη κάλεσες. Σου κάνει Και είχαμε πολλούς νεκρούς για τον στρατό σας Ντροπή σου αν ξεχνάς.

»Μεγάλη Ιδέα τι ζητάς; Ταφόπλακες ετσάκιες και γκρέμισες τεμένη τους ήρωες και άφησες να σβίσουν. Αυτόν που έπεσε στον τάφο άστονε να μένει και όσους είναι ζωντανοί ειρηνικά να ζήσουν ανθρώπινη ζωή. Μεγάλη Ιδέα τι ζητάς; Δεν έμαθες εσύ ποτέ από την ιστορία δεν έζησες ποτέ μαζί με Τούρκους για να μάθεις; στον πορθητή Μωάμεθ χάρη οφείλεις .

»Δίχως βία αιώνες πέντε ήσυχα έζησες χωρίς να πάθεις σαν είχαμε δικό τον Καύκασο και τον Μοριά Μη πας μακριά. Επαναστάτησες σαν χθες ακόμα στην Κύπρο δολοφόνησες αθώους και τα χάνεις Εζήτησες να φας χαστούκι και πληγές στο σώμα από τον τούρκο στρατιώτη και μυαλό δεν βάνεις.Συ κιτρινιάρη Έλληνα Μεγάλ' Ιδέα τι ζητάς;

»Πολλές μικρές πατρίδες έχουμε .Ποτέ δεν είδα ο Τούρκος να' χει φόβο. Γι' αυτά που κάνεις ταχεία θε νάρθει η μέρα που η μάννα μας πατρίδα θα βοηθήσει στα καλά τα αδέρφια μας στη Θράκη γιατί Ρωμηέ εσύ κιτρινιάρη Μεγάλη Ιδέα θες;»

Recep Kara , Bati Trakya τεύχος 193/1982

4^ο Κεφάλαιο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ , ΣΤΙΣ ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΑΚΗ

Μετά τις διεθνείς αλλαγές του 1989 αρχίζει μια καινούρια περίοδος στις ελληνοτουρκικές σχέσεις με την προετοιμασία της τουρκικής και διεθνούς κοινής γνώμης στην ιδέα του παντουρκισμού (δηλώσεις του τούρκου προέδρου Turgut Ozal για νόμιμο κληρονόμο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας) και την προσέγγιση με το παγκόσμιο ισλαμικό κίνημα. Επιχειρείται σε διεθνές επίπεδο να εμφανιστεί η Τουρκία ως τοπική και περιφερειακή υπερδύναμη ικανή να διαδραματίσει περιφερειακό ρόλο με παρεμβάσεις προς όλες τις κατευθύνσεις (Μέση Ανατολή ,μουσουλμανικές χώρες της πρώην ΕΣΣΔ , Μαύρη Θάλασσα , Βαλκάνια), προσπάθεια που έγινε εντονότερη , κατά τη διάρκεια της δυτικής επέμβασης στο Ιράκ, το 1991. Κεντρικός στόχος της τουρκικής πολιτικής ήταν να καταστεί η χώρα σαν το πιο ισχυρό παράγοντα στο λεγόμενο «τρίγωνο της αστάθειας» , που απαρτίζεται από τα Βαλκάνια , τη Μέση ανατολή και τη νότια περιφέρεια της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Όπως είχε επισημάνει ο τούρκος πρόεδρος T.Ozal **«σε κάθε μια από τις τρεις αυτές περιοχές η Τουρκία έχει αναλάβει έναν σημαντικό ρόλο για τη μείωση των εντάσεων οι οποίες αλλιώς μπορούν να μεταδοθούν στον υπόλοιπο κόσμο».** (1)

Στα Βαλκάνια ,μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου βρέθηκε μπροστά στο δίλημμα να συνεχίσει τον παραδοσιακό της ρόλο , στην προστασία των μουσουλμανικών χωρών και στη συγκρότηση μιας μουσουλμανικής δύναμης αξιοποιώντας τα ερείσματα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας,όπως αυτό φάνηκε με τις παρεμβάσεις στο ζήτημα της Βοσνίας , και των ιδιαίτερων σχέσεων που αναπτύχθηκαν με την Αλβανία και τα Σκόπια , ασκώντας ποικίλες πολιτικές. Πολεμοχαρείς στη Βοσνία, όπου απαιτούσε τη δυτική και πάλι επέμβαση , στήριξης των Τυράνων και των Σκοπίων με στρατιωτικό υλικό και συμβούλους, «φιλειρηνικές» με τη Βουλγαρία και Ελλάδα, με στόχο να εξυπηρετήσει τα δικά της συμφέροντα. Από την άλλη είχε να την προοπτική να ταυτιστεί με ένα ρόλο περισσότερο σταθεροποιητικό τόσο στον πολιτικό και οικονομικό τομέα, πολιτική που εφάρμοσε ο Ozal ,επιλογή που καθορίστηκε βέβαια και με βάση τις δυτικές προτεραιότητες για το χώρο.

Στις σχέσεις της με την Ελλάδα , όσον αφορά τη Θράκη, η νέα πολιτική της Τουρκίας παραπέμπει στο πρότυπο της Κύπρου. Εκμετάλλευση της διεθνούς συγκυρίας στα Βαλκάνια και της αστάθειας που προέκυψε από τις αλλαγές του 1989, εγγυήτρια δύναμη των μουσουλμανικών μειονοτήτων της Θράκης αξιοποίηση του σκληρού πυρήνα της μειονότητας που προωθεί τα σχέδιά της με ποικίλους τρόπους **«ο υποδιευθυντής του μειονοτικού δημοτικού σχολείου Μύκης Δ. Άξιος καταγγέλλει την τρομοκρατία και τις πιέσεις που ασκούνται από ομάδες σε βάρος των δασκάλων και της μεγάλης μάζας»** (2), κινητοποίηση της διεθνούς κοινής γνώμης με μοχλό την προστασία των μειονοτήτων και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , με όργανα διάφορες οργανώσεις και φορείς. Για παράδειγμα , τον Ιανουάριο του 1992 κυκλοφορεί το 1ο τεύχος της **«Εταιρείας για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων»** , όπου αναφέρονται οι τομείς στους οποίους παρατηρείται καταπάτηση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων που ζουν στη Θράκη, τα ζητήματα των αδειών

οδήγησης , τα οικονομικά θέματα, την έλλειψη διδακτικών βιβλίων , την επιτηρούμενη ζώνη, του μουφτή

Η τουρκική εφημερίδα Millet θα γράψει σχετικά το 1993

«η Δυτική Θράκη έχει για την Ελλάδα μεγάλη στρατηγική σημασία.

Γι 'αυτό φυσικά της δόθηκε το 1923 .Τότε ο τουρκικός πληθυσμός ήταν μεγαλύτερος του ελληνικού , αλλά η Αθήνα αλλοίωσε την εθνολογική σύνθεση της περιοχής , εγκαθιστώντας εκεί ρωμιούς πρόσφυγες της Ανατολίας.Τώρα όμως η κατάσταση μεταβάλλεται υπέρ των Τούρκων της Δυτικής Θράκης οι οποίοι θα αποτελέσουν ξανά πλειοψηφία, παρ ' όλες τις ελληνικές πιέσεις 70 χρόνων. Και τότε η επιθυμία του εκεί τουρκικού πληθυσμού για ενσωμάτωσή του στην Τουρκία θα αποκτήσει μεγάλη δύναμη .Αυτό το ξέρουν οι ελληνικές αρχές , όπως ξέρουν ότι όποιος κατέχει τη Δυτική Θράκη , μπορεί εύκολα να προχωρήσει προς την Αθήνα. Πρόκειται για στρατηγική πραγματικότητα που δεν άλλαξε από τον καιρό του Μουσίρ Ετέμ πασά» .(3)

Σε έκθεση της Τουρκικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τονίζεται ότι

«η Ελληνική στρατηγική στηρίζεται στην αποδυνάμωση των δεσμών της μειονότητας με την Τουρκία και τη δαίρεσή της, περιγράφοντας την μειονότητα ότι αποτελείται από Τούρκους , Πομάκους, και Τσιγγάνους , προλειαίνει το έδαφος για τη διαίρεση της μειονότητας. Η μειονότητα οδηγείται σε μετανάστευση με την παρεμπόδιση της οικονομικής ανάπτυξης και τον κλονισμό της κοινωνικής ασφάλισης και αλληλεγγύης. Οι απαλλοτριώσεις και ο έλεγχος της από κήσης γης χρησιμοποιούνται ως μέθοδοι αποδυνάμωσης της μειονότητας. (4)

Η πολιτική της Τουρκίας για τη μειονότητα εναλλάσσεται συνεχώς και βάσει των πολιτικών εξελίξεων στην Ελλάδα Η Άγκυρα εγκαταλείποντας την πολιτική των ημετέρων και διευρύνοντας τους κόλπους της θέλει να εντάξει σ' αυτούς τους αιρετούς εκπροσώπους της μειονότητας τους οποίους μέχρι πρότινος δεν τους αναγνώριζε Για το λόγο αυτό προσκαλεί πλέον όλες τις τάσεις που εκπροσωπούν την μειονότητα σε συνέδρια και σε συναντήσεις με πολιτικά πρόσωπα αποφεύγοντας τις διακρίσεις εφόσον αντιλαμβάνεται τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα την καθιέρωση του β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης , τις δυνατότητες του νόμου περί συνενώσεων των κοινοτήτων ενώ κατανόησε την τακτική στο παρελθόν με τους ανεξάρτητους , που μετά άφησε τη μειονότητα χωρίς εκπροσώπηση στη Βουλή. (5) Συνεχίζει να πραγματοποιεί όπως και στην προηγούμενη περίοδο ξενόγλωσσες εκδόσεις για τη δημιουργία , ενός θετικού κλίματος στη διεθνή κοινότητα και κοινή γνώμη. Το 1996 εκδίδεται το βιβλίο του Bulent Demirbas με τίτλο *«Bati Trakya Sorunu» («Το ζήτημα της Δυτικής Θράκης»)* , στο οποίο η Θράκη εμφανίζεται ως ξεχωριστό κράτος και καλύπτεται υπό τη σημαία της «ανεξάρτητης Δυτικής Θράκης» , στο οπισθόφυλλό του περιέχεται η ρήση του Κεμάλ για

τη Θράκη, ενώ περιέχει έγχρωμο χάρτη που εμφανίζει την Ελλάδα χωρίς να διαθέτει κανένα νησί του Αιγαίου στην επικράτειά της , αλλά όλα βρίσκονται υπό Τουρκική κατοχή .Στο βιβλίο εμφανίζονται οι τουρκικές βλέψεις για τη Θράκη που βρίσκεται σε ελληνικά χέρια , αλλά και αυτής της Βουλγαρίας όπου ζουν μουσουλμανικοί πληθυσμοί.Η Ελλάδα εικονίζεται σε χάρτη κάτω του Ολύμπου , ενώ η σημαία του κράτους της Οργάνης που περιλαμβάνεται στη μεγάλη ιδέα της Τουρκίας , παρατίθεται με τη δική του σημαία (μισοφέγαρο και τρία στέρια). **«Για να προσαρτηθεί η Θράκη στη μητέρα πατρίδα, θα πρέπει οι ομόθρησκοι και ομόφυλοι να σχηματίσουν πληθυσμιακή εθνική πλειονότητα»**, τονίζει στον πρόλογό του ο Demirbas.

Στην υποθήκη του Kemal για τη Θράκη, η οποία παρατίθεται το οπισθόφυλλο επισημαίνεται:

«ο μοναδικός σκοπός όλων μας είναι να παραμείνει ολόκληρη η Θράκη στα χέρια των μουσουλμάνων και ακολούθως σε κατάλληλο χρόνο και ευκαιρία να προσαρτηθεί στην μητέρα πατρίδα. Με τούτη την επιδίωξη το βασικό στοιχείο , είναι ότι το ιερό αυτό κομμάτι του εδάφους, να μη παραδεχθούμε σε καμία περίπτωση και καμία πρόφαση και καμία δικαιολογία να γίνει αποικία ξένων .Η οθωμανική κυβέρνηση πολιτικώς είναι δύσκολο να σταθεί συμπαραστάτης στο σκοπό τον οποίο έχουμε τάξει. Επειδή ο ημέτερος σύνδεσμος άμυνας του Δικαίου (η οργάνωση Ένωση και Πρόοδος) ο οποίος εκπροσωπεί την ιδεολογία της εθνικής μας υπόστασης απεδέχθη τα σύνορα που ορίσθησαν και ετέθησαν την εποχή υπογραφής της συμφωνίας δεν μπορεί τώρα να εκφρασθεί με επίσημη γλώσσα για τα σύνορα της δυτικής όχθης του Έβρου ποταμού. Γι 'αυτόν το λόγο προκειμένου να επιτύχουμε τον σκοπό μας η μοναδική λύση του προβλήματος της Δυτικής Θράκης που απομένει είναι ότι οι ομόθρησκοι και ομόφυλοι που ζουν αυτήν , πρέπει να σχηματίσουν πληθυσμιακή εθνική πλειονότητα, συγκεντρώνοντας και ενισχύοντας τις εθνοθρησκευτικές τους οργανώσεις» (6)

Τα προβλήματα της μειονότητας και η καταπίεση της, από το ελληνικό κράτος , ο διορισμός και όχι η εκλογή των μουφτήδων, το γεγονός ότι δεν μπορούν οι μειονοτικοί να αποκαλούνται Τούρκοι , είναι τα κυριότερα επιχειρήματα του συγγραφέα .(7)

Στο εξωτερικό με όργανα τους **«Συλλόγους Αλληλοβοήθειας - Υποστήριξης Τούρκων Δυτικής Θράκης»** , προωθείται η τουρκική πολιτική για την περιοχή. Σωματεία που λειτουργούν στην Αυστραλία, **«Ένωση Ισλαμική Τούρκων Δυτικής Θράκης της Βικτόρια»** , στις Η.Π.Α , **«Ένωση Αμερικανών για τους Τούρκους των Βαλκανίων»** , στην Κύπρο , **«Σύνδεσμος Αλληλοβοήθειας Τούρκων Κύπρου και Δυτικής Θράκης»** , στην Ευρώπη , **«Σύλλογος Μουσουλμάνων μεταναστών Δυτικής Θράκης»** και κυρίως στη Γερμανία , όπου αναπτύσσεται η μεγαλύτερη δράση αυτών των Συλλόγων, με κέντρα τις πόλεις του Άαχεν, της Βόννης, του Ντίσελντορφ, του Άαγκεν, του Ντούρεν, του Λεβερκούζεν, του Μανχάιμ, που το Μάιο του 1997 ιδρύουν την **«Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης Ευρώπης»**, αποτελούν την αιχμή της τουρκικής πολιτικής , για τη Θράκη.

Η τουρκική πολιτική, ενώ από τη μία πλευρά αναδεικνύει τα προβλήματα των μουσουλμάνων της Θράκης, ως κυρίαρχα, επισείοντας την απειλή ότι θα επέμβει ακόμη και στρατιωτικά σε περίπτωση καταπίεσής τους από το Ελληνικό κράτος, από την άλλη εμπεριέχει βασικές αδυναμίες που καθιστούν προβληματική την αξιοπιστία της και τις δυνατότητες επιτυχίας της. Η βασική αδυναμία συνίσταται στην εσωτερική κατάσταση της Τουρκίας. Το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, οι τεράστιες κοινωνικές ανισότητες η εσωτερική πολιτική αστάθεια από την υποβόσκουσα αλλά πάντα παρούσα διαμάχη μεταξύ στρατιωτικού και πολιτικοοικονομικού κατεστημένου και κυρίως η εξέγερση του κουρδικού λαού, είναι παράγοντες που καθιστούν ανέφικτη μια τόσο φιλόδοξη πολιτική. Άλλωστε μια επιθετική εξωτερική πολιτική προς όλες τις κατευθύνσεις είναι βέβαιο ότι θα λειτουργήσει προς την αντίθετη κατεύθυνση δημιουργώντας και άλλα προβλήματα. Παράλληλα όμως, η Τουρκία προωθεί μια γνωστή σ' αυτήν προσέγγιση τύπου Νταβός, με την Ελλάδα, που αυξομειώνει την έντασή της ανάλογα με τις ελλαδικές εσωτερικές πολιτικές. Το Φεβρουάριο του 1992 ο T Ozal θα συναντηθεί με τον έλληνα πρωθυπουργό Κ. Μητσοτάκη, στο ίδιο ελβετικό θέρετρο, όπου είχε συζητήσει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις με τον Α. Παπανδρέου το 1988. Τώρα, οι δύο πρωθυπουργοί αποφάσισαν την υπογραφή συμφώνου φιλίας και καλής γειτονίας το οποίο όμως δεν έχει την έννοια συμφώνου μη επιθέσεως. Συμφωνήθηκε να μεταβεί ο Έλληνας πρωθυπουργός στην Άγκυρα, όπου και θα υπογράψει το πιο πάνω σύμφωνο τον Ιούνιο του ίδιου έτους, και **«ο κόσμος ας χαλάσει»** όπως χαρακτηριστικά δήλωσε, ενώ έδωσε και το χρονοδιάγραμμα για λύση για την Κύπρο **«μέχρι το Μάιο»**.

Οι Ελλαδικές κυβερνήσεις που άσκησαν την εξουσία από τις εκλογές του 1990, προσπάθησαν να αναδείξουν μια πολιτική απαντήσεων στην τουρκική, που ουσιαστικά την ακολουθούσε, είτε παίρνοντας θέση για τις δηλώσεις Τούρκων αξιωματούχων, είτε, προσπαθώντας να περιορίσει τη δράση των 2 ανεξάρτητων βουλευτών. Το 1991, μπροστά στα νέα δεδομένα της Ευρώπης με την κατάρρευση του σοβιετικού μπλοκ αλλά και του περιβάλλοντος που είχε διαμορφωθεί στην περιοχή με την πόλωση μεταξύ χριστιανών και μουσουλμάνων της προηγούμενης περιόδου, που συνεχιζόταν εντονότερα, με την πολιτική της Τουρκίας μέσω των εκλεγμένων με τους ανεξάρτητους μειονοτικούς συνδυασμούς Α. Faikoglu και Α. Sadik, ο πρώτος μάλιστα δήλωσε ότι αυτόν και τον Sadik τους εξέλεξε η Τουρκία και την ευχαριστεί δημοσίως γι' αυτό (8), η ελλαδική κυβέρνηση, θα εξαγγείλει την πολιτική της ισονομίας και της ισοπολιτείας. Το Μάιο του 1991 σε επίσκεψή του στη Θράκη, ο πρωθυπουργός Κ. Μητσοτάκης, παραδέχθηκε τα λάθη που συνέβησαν στο παρελθόν στην αντιμετώπιση των μουσουλμάνων και διαβεβαίωσε περί πλήρους αποκατάστασης της ισονομίας και ισοπολιτείας, εξαγγελία που χαιρείστηκε και από το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ στην έκθεσή του (έκδοση 1992), όπου οι εκτιμήσεις για τη συμπεριφορά της ελληνικής κυβέρνησης ήταν ευνοϊκότερη από κάθε άλλη φορά. (9) Μετά από ένα χρόνο εξαγγελίας και υλοποίησης αυτής της πολιτικής για τις μειονότητες, η εκπρόσωπος του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών δήλωσε ότι, **«στα πλαίσια αυτής της βελτίωσης που σημειώνεται, γίνεται γνωστό ότι εδώ και κάποιο διάστημα αναγνωρίζεται στα μέλη της μειονότητας το δικαίωμα αγοράς και πώλησης σπιτιών και οικοπέδων, δίδεται άδεια για επισκευή τζαμιών, άρχισαν να χορηγούνται άδειες οδήγησης για αυτοκίνητα, φορτηγά και τρακτέρ καθώς και άδειες για τη λειτουργία καφενείων και μικρών καταστημάτων»**. (10)

Η διαφαινόμενη αλλαγή της ελλαδικής πολιτικής για τη Θράκη, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και κυρίως και μετά τις εκλογές του Απριλίου του ίδιου έτους , προηγείται , ήδη , από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 η αλλαγή της μορφής της τουρκικής πολιτικής στη Θράκη. Η παραδοσιακή πολιτική μειονοτική ηγεσία , αρχίζει να χάνει έδαφος προς όφελος μιας νέας ομάδας κυρίως ελεύθερων επαγγελματιών , με σπουδές στην Τουρκία και επηρεαζόμενων ή εξαρτώμενων άμεσα από αυτήν .Η αλλαγή ολοκληρώνεται στα μέσα της δεκαετίας του 1980 ,με τη δημιουργία των ανεξάρτητων μειονοτικών κομμάτων και την εκλογή των βουλευτών Faikoglu και Sadik . Η νέα πολιτική ηγεσία της μειονότητας , δεν παύει να παίζει το ρόλο του διαμεσολαβητή μεταξύ των μειονοτήτων και του Ελληνικού κράτους αλλά τώρα η διαμεσολάβηση παίρνει, ρόλο αμφισβήτησης **«Η Θράκη μέχρι και το Νέστο ποταμό είναι Τουρκική. Είμαστε Τούρκοι και θα πρέπει να είμαστε ενωμένοι , γιατί οι Έλληνες αφέντες θέλουν να μας οδηγήσουν στην Τουρκία. Εμείς όμως θα αφήσουμε τα κόκκαλά μας εδώ .Οποιος ψηφίσει χριστιανό υποψήφιο δεν είναι τούρκος δεν κυλάει τουρκικό αίμα στις φλέβες του και έχει ξεπουλήσει το γένος του»**, θα τονίσει ο ανεξάρτητος βουλευτής Ahmet Faikoglu , σε ομιλία του στον Εχίνο της Ξάνθης το 1990 (11)

Στις αρχές του 1991 ο Ahmet Sadik μιλώντας σε συνέδριο, στην Κωνσταντινούπολη που περιελάμβανε Τούρκους από το Αζερμπαϊτζάν και Τουρκομάνους από το Βόρειο Ιράκ, όπου από τον συντονιστή αναφέρθηκε ως ο άνθρωπος που κάνει στη Δυτική Θράκη ότι ο rauf Denktas στην Κύπρο , υποστήριξε ότι **«η ελληνική κυβέρνηση δεν μπορεί αν κάνει τίποτε εναντίον των Τούρκων της Δυτικής Θράκης , δεδομένου ότι αποτελούν μία συμπαγή μάζα που δεν μπορεί να ελεγχθεί από τις ελληνικές αρχές»**. Λίγο αργότερα , το Μάιο του 1992 θα τονίσει , **«δεν ξέρω π θα έκανα με ποιον θα πολεμούσα σε περίπτωση σύρραξης Ελλάδας –Τουρκίας»**

Για το Sadik , που κρατά κεντρική θέση στο μειονοτικό χώρο αυτήν την περίοδο (βλ παράρτημα με ποίημα αφιερωμένο σ' αυτόν) , υπήρχαν πληροφορίες ότι είχε στενές επαφές με τον πρόεδρο του κόμματος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Βουλγαρίας Ahmet Dogan , που προερχόταν από την τουρκική μειονότητα και κρατούσε πρωταγωνιστικό ρόλο στην επιβίωση της κυβέρνησης στη χώρα, στα πλαίσια της κοινής δράσης και συνεργασίας . Οι κινήσεις πλέον της τουρκικής πολιτικής έχουν, παρεμβατικό ή διεκδικητικό χαρακτήρα. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η επιστολή του ανεξάρτητου βουλευτή Ahmet Sadik , προς τον πρωθυπουργό στις 15/12/1992 όπου ζητούσε την απομάκρυνση του Νομάρχη Ροδόπης γιατί , **«για να είναι κάποιος νομάρχης στο νομό Ροδόπης απαραίτητο είναι να γνωρίζει τουρκικά και η αλληλογραφία με τη νομαρχία και με τις υπηρεσίες να γίνεται στην τουρκική γλώσσα...θα ήταν καλό να επιληφθείτε το συντομότερο δυαντό του θέματος , ώστε να απομακρυνθεί αυτός ανίκανος νομάρχης από το Νομό Ροδόπης και έτσι να επανέλθει η γαλήνη στο νομό μας»**. (12)

Ανάλογη είναι η επιστολή και του άλλου ανεξάρτητου βουλευτή Ahmet Faikoglu (10 Αυγούστου 1993) προς τον πρωθυπουργό Κ Μητσοτάκη , με αιτήματα για τις μειονότητες που σχετιζόταν με τη θετική του ψήφο για τις ιδιωτικοποιήσεις και συγκεκριμένα του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών , μια και λόγω της ισχνής πλειοψηφίας ήταν αδύνατη η ψήφισή του συγκεκριμένου νομοσχεδίου. Τα αιτήματα ήταν:**«Να γίνονται ελεύθερα οι εκλογές των μουφτήδων στη Δυτική Θράκη, να εκλέγεται αρχιμουφτής στη Δυτική Θράκη, κατάργηση του νόμου περί θρησκευτικών λειτουργιών και απομάκρυνση των μουφτήδων Ξάνθης , Κομοτηνής, και**

Διδυμοτείχου, διεξαγωγή ελεύθερων κοινοτικών εκλογών από τους Μουσουλμάνους Τούρκους, απαλλαγή των μουσουλμάνων ιερωμένων από τα πρόστιμα των δημοσίων οικονομικών υπηρεσιών. Κατάργηση των διοικητικών και δικαστικών μέτρων που αφορούν σε μουσουλμανικές ενώσεις και ιδρυμάτων, των οποίων η σύσταση απαγορεύει η Δικαιοσύνη και να αποδοθεί η ονομασία τουρκικό στα σχολεία και ενώσεις, να δοθεί εκ νέου η διοίκηση των τουρκικών βακουφίων στους μουσουλμάνους Τούρκους, εξασφάλιση της τουρκικής εκπαίδευσης στα μουσουλμανικά τουρκικά γυμνάσια και λύκεια των νομών Κομοτηνής και Ξάνθης. Να απομακρυνθούν τα διδακτικά βιβλία από τα σχολεία της τουρκομουσουλμανικής μειονότητας και αντικατάστασή τους με βιβλία που έχουν τυπωθεί στην Τουρκία για τα μουσουλμανικά τουρκικά σχολεία, να δίνεται έγκαιρα άδεια παραμονής και άδεια εργασίας από την Ελληνική διοίκηση στους δασκάλους που έρχονται βάσει συμφωνίας από την Τουρκία στη Δυτική Θράκη. Να σταματήσει εκ μέρους της διοικήσεως η απαλλοτρίωση ακινήτων και γαιών των μουσουλμάνων τούρκων της Δυτικής Θράκης, να δοθεί η άδεια αγοράς γαιών και ακινήτων στους Τούρκους, κατάργηση του νόμου που αναφέρεται στις δικαιοπραξίες ακινήτων στις παραμεθόριες περιοχές, κατάργηση της απόφασης περί απαλλοτριώσεων ακινήτων για την εγκατάσταση των φυλακών Ροδόπης.

»Κατάργηση των διοικητικών μέτρων και επιβαλλόμενων προστίμων στους δασκάλους της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης, άμεση κατάργηση του τρόπου εισαγωγής των μαθητών στα μειονοτικά γυμνάσια. Να καταργηθεί το κεφάλαιο Β' του άρθρου 19 του νόμου 3370 του 1955 περί Ελληνικής ιθαγένειας, κατάργηση της απαγορευμένης περιοχής, η οποία αποκλείει τα βόρεια της Θράκης. Ίδρυση τουρκικού πανεπιστημίου στη Θράκη, δημιουργία μουσουλμανικού Τουρκικού νοσοκομείου στην Κομοτηνή, ίδρυση τουρκικής τράπεζας στην Κομοτηνή και κατάργηση της Ελληνικής θεώρησης στους πολίτες της τουρκικής δημοκρατίας και συμμετοχή των μελών της μειονότητας στη διοίκηση και εισαγωγή τους σε στρατιωτικές σχολές». (13)

Η φιλοτουρκική στάση των ανεξάρτητων βουλευτών επιβεβαιώνεται με κάθε ευκαιρία. Το Μάρτιο του 1993 ξεσπά πυρκαγιά στο τζαμί της Αλεξανδρούπολης, που βρίσκεται στο χώρο του μουσουλμανικού δημοτικού σχολείου της πόλης και οι ζημιές ανέρχονται σε 7 εκατομμύρια δραχμές, ενώ σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις θα απαιτηθούν 13 εκατομμύρια για την ανακατασκευή του.

Οι τουρκικές αρχές κατηγορούν την Ελλάδα για το συμβάν και ο ανεξάρτητος βουλευτής Ξάνθης Faikoglu δηλώνει:

«η κυβέρνηση αλλά γενικά ο ελληνικός λαός θα πρέπει να γνωρίσει κάποτε ότι αυτά που συμβαίνουν στην ευαίσθητη αυτή περιοχή της Δυτικής Θράκης, είναι προϊόν της ανευθυνότητας, ακόμη και της κυβερνητικής ανεπάρκειας. Ανεύθυνοι χειρισμοί ευαίσθητων θεμάτων, όπως της μειονότητας χειρίζονται οι ιδιωτικοί ραδιοσταθμοί και ο κάθε ανεύθυνος. Η κυβερνητική ανικανότητα ενθαρρύνει τους ανεύθυνους στη Δυτική Θράκη με αποτέλεσμα όχι μόνο να υπάρχει μια καταπίεση εις βάρος της τουρκικής μειονότητας, αλλά να επικρατεί και μια κρατική αναρχία.

»Το κακό έχει φθάσει μέχρις το σημείο που παρουσία των οργάνων της τάξεως άτομα εξωστομούν λέγοντας η Θράκη θα γίνει Βοσνία-Ερζεγοβίνη».

Ο Faikoglu καταγγέλλει το περιστατικό , κοινοποιώντας τη δήλωσή του ,στον πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας , στον πρωθυπουργό, στο Ευρωκοινοβούλιο , στους πρέσβεις των ΗΠΑ και της Τουρκίας και στους υπουργούς Δικαιοσύνης , Παιδείας, Δημόσιας Τάξης και Μακεδονίας-Θράκης. Στην καταγγελία του τόνιζε **«την προμελετημένη ενέργεια εμπρησμού που αποβλέπει στον εκφοβισμό και στην περαιτέρω τακτική αφομοίωσης της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης»** , ενώ μιλώντας στο επίσημο τουρκικό πρακτορείο ειδήσεων Ανατολή , επεσήμανε ότι **«άγνωστος τον απείλησε και του είπε ότι το σπίτι σου θα γίνει σαν το τζαμί»**. Το ίδιο πρακτορείο ειδήσεων αναφέρθηκε στα έκτακτα μέτρα που πήραν οι ελληνικές αρχές ασφαλείας , στα τεμένη της Θράκης, ενώ από τη μεριά της η ελληνική κυβέρνηση δια μέσω του νομάρχη Έβρου Αθ. Φλωρίνη θα αναφέρει πως **«η φωτιά προκλήθηκε από τυχαία ανάφλεξη ξυλόσομπας»** , που χρησιμοποιήθηκε από τους πιστούς Το γεγονός , ακολούθησε το δρόμο της έρευνας από τη δικαιοσύνη, το οποίο τελικά στο πόρισμα, αποδείχθηκαν οι ευθύνες των μουσουλμάνων, που βρισκόταν το βράδυ εκδήλωσης της πυρκαγιάς , στο τέμενος . (14)

Η νέα ηγετική ομάδα των μειονοτήτων , έχει άμεση πολιτική και οικονομική σχέση με το τουρκικό Προξενείο της Κομοτηνής . Ο Ahmet Sadik κατηγορήθηκε από τον Faikoglu , ότι ιδιοποιήθηκε 1 εκατομμύρια μάρκα και του ζήτησε να του φανερώσει τις πηγές της αγοράς διαμερίσματος , κότερου , εργοστασίου, ορόφου σε νέα οικοδομή της Κομοτηνής, (15) ενώ από την πλευρά του ο Sadik δεν αρνήθηκε τίποτα από τα παραπάνω. Λίγο πριν τις ευρωεκλογές του Ιουνίου του 1994 ο Sadik , ο Faikoglu και ο Ismail Molla Rodoplu , σε κοινό τους μήνυμα προς τους μουσουλμάνους τονίζουν , **«όπως και να έχουν τα πράγματα, εμάς άλλοι μας συντηρούν , αυτοί που εργάζονται για να εξασφαλίσουν το ψωμί τους είστε εσείς»**. (16)

Η νέα μειονοτική ηγεσία, δεν καθορίζει τη στάση της με ιδεολογικά η πολιτικά κριτήρια ιδιαίτερα με την ίδρυση των μειονοτικών κομμάτων . Θεωρεί ότι αποκλειστική αποστολή της είναι εκπροσώπηση των μειονοτήτων στο πλαίσιο του Ελληνικού κράτους Η πολιτική αντίληψη έχει σε μεγάλο βαθμό επιβληθεί και στην εκλογική συμπεριφορά του μειονοτικού πληθυσμού , με προφανή συνέπεια να μην είναι δυνατή πλέον η κοινωνική του ένταξη , ούτε μέσω της πολιτικής συμμετοχής. Εδώ βέβαια επιχειρείται να παρουσιαστούν οι μειονότητες ως ενιαίο σύνολο ,ομογενειοποιημένες και να εμφανισθούν και στην εκλογική τους συμπεριφορά αλλά και στη διεθνή κοινή γνώμη ως μία εθνική **«Τουρκική μειονότητα»**. Για τη νέα ηγεσία των μειονοτήτων ,η εξάρτηση από τη γείτονα χώρα για ορισμένα τουλάχιστον μέλη της έχει πάρει δημόσιο και πολλές φορές προκλητικό, για το κοινό αίσθημα , χαρακτήρα Για παράδειγμα μπορούν αναφερθούν οι δηλώσεις, του Ahmet Sadik , στα μέσα ενημέρωσης και αλλού, κατά την τελετή αναγόρευσής του σε επίτιμο διδάκτορα του Πολυτεχνείου της Κωνσταντινούπολης , ενώ δηλώνει ότι ο ίδιος θα παίξει το ρόλο που κρατά ο ηγέτης των τουρκοκυπρίων του κατεχόμενου κυπριακού εδάφους R Denktas. Ακόμη , η πανηγυρική υποδοχή του Sadik , ως 561ου βουλευτή της μεγάλης τουρκικής εθνοσυνέλευσης, οι τοποθετήσεις των ανεξάρτητων βουλευτών στην ελλαδική βουλή, οι παραστάσεις σε διεθνείς συσκέψεις ,ο Sadik μαζί

με τον Rodoplu μετέχουν τον Οκτώβριο του 1990 στην Πανεθνική Συνεδρίαση των Τούρκων της Βουλγαρίας, που πραγματοποιείται στη Σόφια σε μια συντονισμένη ενέργεια των Τούρκων της Βουλγαρίας και των ανεξάρτητων βουλευτών της Ελλάδας, είναι μερικές από αυτές τις ενέργειες. Ο A. Sadik δηλώνει ότι *«εγώ εκφράζω τη βούληση της Άγκυρας»* (17) και ο A Faikoglu υποστηρίζει αμέσως μετά την εκλογή του ότι *«η Θράκη είναι τουρκική»*. (18) Και οι δύο θα προσκληθούν από τον υπεύθυνο του τμήματος Νοτιανατολικής Ευρώπης του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ D. Radtsom για να τον ενημερώσουν για την κατάσταση στη Δυτική Θράκη

ΤΑ ΤΟΥΡΚΟΦΩΝΑ ΕΝΤΥΠΑ

Εντάσεις όμως προκαλούν και κείμενα των τουρκόφωνων εντύπων που εκδίδονται στην Κομοτηνή, και μοιράζονται δωρεάν στην περιοχή. Τα τουρκόφωνα έντυπα στη Θράκη προπαγανδίζουν ασύστολα υπέρ των τουρκικών διεκδικήσεων σε βάρος της Θράκης, παραποιούν την αλήθεια και όπως προβάλλεται μέσα από τις σελίδες τους, στόχο έχουν να μετατρέψει τις συνειδήσεις και να διατηρήσει την εμπάθεια εναντίον κάθε τι ελληνικού. Είναι κοινό μυστικό ότι το κόστος των εκδόσεων των περισσότερων από αυτά καλύπτεται από τον προυπολογισμό του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής (19)

Η εκδότρια της τουρκόφωνης εφημερίδας της Κομοτηνής Aile-Birlik («Οικογένεια – Ένωση») Refika Nazim, μιλώντας στην ημερίδα που διοργάνωσε η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, με θέμα *«Μέσα επικοινωνίας και περιφερειακή ανάπτυξη»* (Κομοτηνή, 15/2/1998), είπε για τα μειονοτικά μέσα:

«Στην περιοχή μας δεν είχε εκδοθεί καμία τουρκόφωνη εφημερίδα κατά την Οθωμανική αυτοκρατορία. Οι πρώτες τουρκόφωνες εφημερίδες εκδόθηκαν όταν πλέον η δυτική Θράκη έγινε περιφέρεια της ανεξάρτητης Ελλάδας. Από το 1920 εκδόθηκαν μέχρι σήμερα 64 τίτλοι περιοδικών και εφημερίδων, που τυπώθηκαν άλλες με αραβικούς και λαπνικούς χαρακτήρες. Οι εφημερίδες που εκδίδονται σήμερα είναι εβδομαδιαίες ή τυπώνονται κατά καιρούς και είναι «Ileri, Aile Birlik, Bati Trakya Ekspres, Dialog, Triakinin Sesi, Ozgur Balkan, Gundem, και τα μηνιαία περιοδικά Arkadas Cocuk (Παιδικό) Safak (Λογοτεχνικό), Hakka Davet (Θρησκευτικό), Atilim, φυλλάδιο του βουλευτή Μ. Μουσταφά που διανέμεται δωρεάν.

» Οι τουρκόφωνες εφημερίδες που εκδίδονται στην Θράκη πωλούνται με τη μέθοδο της ετήσιας συνδρομής και δεν πωλούνται στα περίπτερα. Οι συνδρομητές είναι όλοι ίδιοι και ο αριθμός τους είναι ο ίδιος όταν πρωτοεκδόθηκαν. Καινούριοι αναγνώστες είναι λίγοι καινούριοι επιχειρηματίες και απόφοιτοι πανεπιστημίων. Κανένας εκδότης δεν επιβιώνει από τα χρήματα που κερδίζει από την πώληση της εφημερίδας του. Πλην του Δήμου Κομοτηνής καμία δημόσια υπηρεσία ούτε κανένας σύλλογος αλλά ούτε και οι μειονοτικοί επιστημονικοί σύλλογοι που υπάρχουν είναι συνδρομητές. Ακόμα και το τουρκικό προξενείο είναι

συνδρομητής ορισμένων από αυτές. Ούτε οι μεγάλες εταιρείες δίνουν διαφημίσεις, ούτε και διακυρήξεις οι υπηρεσίες.

»Στη δεκαετία του 1980 κάποιοι επιστήμονες της μειονότητας επιχείρησαν να εκδώσουν εφημερίδες το αναγνωστικό κοινό ήταν κορεσμένο από λασπολογίες των εφημερίδων που διάβαζαν τζάμπα, δεν έδειξαν καθόλου ενδιαφέρον για τις νέες εφημερίδες που έπρπεε να πληρώσουν κιόλας. Έτσι και σήμερα και μια εφημερίδα συνεχίζει την ίδια τακτική προ της δεκαετίας του 1980, δηλαδή με κουστομπολιά και λασπολογίες οι υπόλοιπες εφημερίδες έχουν ειδησεογραφικό χαρακτήρα, οι λιγοστές αναλύσεις δεν ξεφεύγουν από την επαρχιώτικη νοοτροπία τους. Δεν αγωνίζονται για την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού μορφωτικού επιπέδου το κοινωνικού συνόλου που ανήκουν, η ύλη είναι περιορισμένη στο πνευματικό μορφωτικό επίπεδο του εκδότη δημοσιογράφου που δε είναι απόφοιτος σχολής δημοσιογραφίας, ούτε καν ΑΕΙ. Ένας άλλος λόγος έλλειψης αναγνωστικού κοινού, είναι ότι οι απόφοιτοι των ΑΕΙ, οι λεγόμενοι επιστήμονες της μειονότητας έχουν αποκοπεί και απομακρυνθεί από το τρόπο ζωής της λαϊκής μάζας, ούτε μέσω του τύπου ούτε μέσω των συλλόγων οι επιστήμονες δεν συμβάλουν στη διατήρηση, αναβάθμιση των ηθών και εθίμων του λαού γιατί θεωρούν τα παραδοσικά ήθη και έθιμα αναχρονιστικά. Η αδιαφορία τους έχει ως αποτέλεσμα να μην ανταποκρίνεται ο λαός σε κάποιες μορφωτικές εκδηλώσεις. Η αδιαφορία των επιστημόνων για τις καλλιτεχνικές μορφωτικές εκδηλώσεις και για τον τύπο, συμβάλει στην αδιαφορία του απλού κόσμου, αυτοί οι άνθρωποι έχουν γκετοποιήσει τον εαυτό τους, προωθούν και τον κόσμο μας στη γκετοποίηση. Επίσης σ' όλη την κατάσταση πρέπει να σημειώσουμε και την έλλειψη αυτοκριτικής που έχουμε, έχουμε βολευτεί με το να κατηγορούμε για τα τα στραβιά και τα ανάποδα τους πάντες. Εγώ άρχισα να εκδίδω την εφημερίδα το 1989». (20)

Στα μειονοτικά έντυπα καλλιεργείται ο «τουρκισμός της μειονότητας», δυναμικός αγώνας για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων της.

«Η μεγαλύτερη προσμονή της τουρκικής κοινότητας της Δυτικής Θράκης είναι η επίλυση των συσσωρευμένων προβλημάτων της δια μέσου των βουλευτών της. Εμείς ως υπεύθυνα άτομα πρέπει να εργαστούμε στον τομέα αυτό με σύμπνοια, ενότητα και αλληλεγγύη διότι μόνο έτσι οι προσπάθειές μας θα αποκτήσουν μεγαλύτερη βαρύτητα. Εάν εμείς δεν καταφέρουμε μια από κοινού προσπάθεια και συνεργασία πως θα ζητήσουμε στήριξη από άλλους; Ενώ η χώρα μας η Ελλάδα παραδέχεται ότι τα μειονοτικά προβλήματα είναι ένα πρόβλημα μεταξύ μειονότητας και κράτους δεν θέλει να αποδεχθεί το γεγονός ότι η μητέρα πατρίδα η Τουρκία έχει δικαίωμα λόγου στην επίλυση των προβλημάτων». »Όμως η

Τουρκία βάσει της συνθήκης της Λωζάνης του 1923 ως εγγυήτρια δύναμη δεν έχει δικαίωμα λόγου σ' αυτά τα θέματα; Κι αυτό δεν πρέπει να παραβλέπεται. Πολλές φορές παραθέσαμε τα προβλήματά μας σ' αυτήν όμως δεν διαπιστώσαμε κάποια καλή διάθεση για την επίλυσή τους. Έτσι λοιπόν πιστεύω ότι με μια διαφορετική προσέγγιση πρέπει να ασκήσουμε πίεση στην κυβέρνηση για την επίλυση των προβλημάτων μας.

»Με διάφορες κινητοποιήσεις πορείες , συλλαλητήρια , καθιστικές διαμαρτυρίες να εκθέσουμε τα προβλήματά μας με μια «βαρύτερη» γλώσσα. Μέχρι σήμερα αν και δημιουργήσαμε σε διεθνές επίπεδο τα προβλήματά μας , μέσα στη χώρα μας δεν δημιουργήσαμε μια κοινή γνώμη δεόντως αρκετή. Πιστεύω ότι πρέπει να θέσουμε τα προβλήματά μας και στον ελληνικό λαό αν και η αντιδημοκρατική και ρατσιστική ιδεολογία η οποία φωλιάζει σ' αυτόν τον τόπο θα είναι εμπόδιο στις προσπάθειές μας .Ως Τούρκοι της Δυτικής Θράκης πρέπει να αγωνιστούμε για το μέλλον της κοινότητας μας με σύμπνοια , ενότητα και με κοινές αποφάσεις».(21)

Παράλληλα, επισημαίνεται ο ρόλος , που μπορεί να έχει ο ξένος παράγοντας

«Καθώς φαίνεται οι ΗΠΑ δεν έχει μόνο δικαίωμα λόγου τις ελληνοτουρκικές σχέσεις αλλά και στην τουρκική μειονότητα Δυτικής Θράκης .Μάλιστα στο τομέα των Τούρκων της δυτικής Θράκης δείχνει να ενδιαφέρεται περισσότερο από την Αθήνα και την Άγκυρα. Εμείς με την σειρά μας αφήνουμε σε μια γωνιά τα δικά μας πιστεύω διατυμπανίζουμε αυτά τα οποία λέει για μας η Αμερική. Η έκθεση του Υπουργείου Εξωτερικών περιλαμβάνει όλες τις πιέσεις τις οποίες υφίστανται η τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης.Οι ΗΠΑ μας αποκαλούν Τούρκους.Πως λοιπόν μπορούμε να γυρίσουμε την πλάτη σ' αυτό;».(22)

Η ύπαρξη για 40 χρόνια της εφημερίδας *“Akin”* («Επιδρομή») που πρόσφατα διέκοψε τη λειτουργία της, και η οποία είχε σαν πρωμετωπίδα του τίτλου της τη ρήση του Mustafa Kemal , *“Ne mutlu turk'um djiene”* («τι ευτυχία να λες είμαι Τούρκος»), είναι μια χαρακτηριστική περίπτωση , σχετικά με τα μειονοτικά έντυπα. Παράλληλα , οι μουσουλμάνοι εκδότες αποσκοπούν να ιδρύσουν τηλεοπτικούς σταθμούς και άλλες εφημερίδες με στόχο την καλύτερη προώθηση της τουρκικής προπαγάνδας. Μουσουλμάνοι -ένας γεωργός και ένας άνεργος δημοσιογράφος με θητεία στο BBC- που ήταν φιλικά προσκείμενοι στον Ahmet Sadik έκαναν πρόταση σε ιδιοκτήτη προβληματικής εκδοτικής επιχείρησης στην Κομοτηνή με στόχο την αγορά και λειτουργία σταθμού και εφημερίδας ,ενώ και οι ίδιοι πιστεύεται ότι λειτουργούν παράνομο τηλεοπτικό σταθμό, στην πόλη.(23)_Στα τουρκόφωνα έντυπα , τονίζεται , ιδιαίτερα *«η σημασία του ανεξάρτητου κράτους της Τουρκικής Δημοκρατίας της Δυτικής Θράκης»* και παράλληλα επισημαίνεται πως *«όταν και εδώ*

αποκτήσουμε πλήρη ελευθερία , όπως στα περισσότερα κράτη της Ευρώπης , η σημαία αυτή θα κυματίζει δίπλα στην ελληνική ή και την τουρκική σαν ενθύμιο» .(24)

Μεγάλη σημασία δίνεται αυτήν την περίοδο , από τα τουρκόφωνα έντυπα που εκδίδονται είτε στη Θράκη, είτε στην Τουρκία, στην ανάμνηση της δημιουργίας της δημοκρατίας της Θράκης το 1913, που όπως επισημαίνεται ουσιαστικό ρόλο είχαν οι τουρκικές μυστικές υπηρεσίες .(25)

Αιτία για την ίδρυση του αυτόνομου αυτού κράτους , υπήρξε η υπογραφή στις 10 Αυγούστου 1913 της συνθήκης ειρήνης του Βουκουρεστίου, με την οποία τερματίστηκε ο Α΄ βαλκανικός πόλεμος. Η υπογραφή της συνθήκης έδωσε το Θρακικό ζήτημα μια νέα διάσταση, καθώς προέβλεπε την παραχώρηση της Δυτικής Θράκης στην ηττημένη Βουλγαρία. Με την ίδια συνθήκη επεδιόκηθη στην Ελλάδα, η περιοχή της Καβάλας, μέχρι το Νέστο, ενώ λίγο αργότερα με την συνθήκη της Κωνσταντινούπολης παραχωρήθηκαν στην Οθωμανική αυτοκρατορία (εκτός της Ανδριανούπολης , μια περιοχή στα βορειοανατολικά σύνορα της Δυτικής Θράκης (Ορεστιάδας και Διδυμοτείχου) μαζί με ένα τμήμα εδάφους στην ανατολική όχθη του Έβρου. Ο φόβος επαναλήψεως των αγριστήτων των Βουλγάρων στην περιοχή , ανάγκασε την ελληνική και οθωμανική πλευρά να απευθυνθούν στις μεγάλες δυνάμεις και να έρθουν σε συνεννόηση, ανακηρύσσοντας στις 8 Αυγούστου 1913 το αυτόνομο κράτος διορίζοντας την προσωρινή κυβέρνηση της Δυτικής Θράκης. Η περιοχή χωρίστηκε σε τρεις τομείς, ο τομέας της Κομοτηνής με Τούρκο πρόεδρο και οι τομείς Αλεξανδρουπόλεως και Σουφλίου με Έλληνες προέδρους. Αρχηγός της προσωρινής κυβέρνησης ανέλαβε ο Τούρκος πρόεδρος του τομέα της Κομοτηνής Hafuz Saili , ενώ δημιουργήθηκε η εθνική αντιπροσωπεία από 25 μέλη , μια διοικούσα επιτροπή από 16 μέλη και τρία υπουργεία με ενασχόληση στα στρατιωτικά, οικονομικά και δικαστικά ζητήματα. Το «κράτος» αυτό είχε ειδικό ύμνο ανεξαρτησίας , εξέδωσε δικό του νόμισμα, εφημερίδα στα τουρκικά και γαλλικά με τον τίτλο Independent και πρακτορείο ειδήσεων. Παράλληλα υποστηρίζεται ότι αυτό το βραχύβιο κράτος, αποτέλεσε το πρώτο κεμαλικό κράτος και πως ο δημιουργός της σύγχρονης Τουρκίας , σκόπευε να δημιουργήσει το κράτος του , στη Δυτική Θράκη. Οι ραγδαίες όμως εξελίξεις δεν επέτρεψαν τη βιωσιμότητα του εγχειρήματος αυτού.(26)

Οι Τουρκικές πηγές (**Kutay Cemal , *Turkiye Istiklal ve Hurriyet Mucadeleri Tarihi***, («Η ιστορία της ανεξαρτησίας και του αγώνα ελευθερίας της Τουρκίας») Istanbul 1957-1962 και **Kuran Ahmet Bedevi , *Osmanli Imparatorlugunda Inkilap Hareketleri ve Milli Mucadele***; («Η μεταρρυθμιστική δράση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και ο εθνικός αγώνας») , Istanbul 1956) , αναφέρουν ότι η δημιουργία της βραχύβιας αυτής κρατικής υπόστασης εξυπηρετούσε άλλους σκοπούς. Ο εκ των πρωτεργατών του κινήματος των Νεότουρκων Enver pasa , είχε δώσει εντολή στις ένοπλες μονάδες της **«Teskilat-i Mahsusa» , «Ειδική Οργάνωση»** (Η πρώτη οθωμανική μυστική υπηρεσία), να καταλάβουν στρατηγικές θέσεις και να ιδρύσουν αυτόνομο κράτος, με δική του σημαία , στρατό και υποτιτωπώδη γραφειοκρατική οργάνωση, ιδέα που ανήκε στον διοικητή της Teskilat-i Mahsusa στην περιοχή, Suleiman Askeri και τους βασικούς του συνεργάτες πράκτορες Ismitli Mumtaz , Iskeceli Arif και Esref Kutsubasi. Πρωταρχικός τους σκοπός η διατήρηση της οθωμανικής κυριαρχίας στη Θράκη , στο ενδιάμεσο διάστημα της ανακαταλήψεως της Αδριανούπολης (Ιούλιος 1913) και της υπογραφής της συνθήκης Ειρήνης μεταξύ Βουλγαρίας και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η κατάθεση αυτών των τουρκικών πηγών για την σκοπιμότητα δημιουργίας αυτού του κρατιδίου , ενδεχομένως να

αποκαλύπτει τα πραγματικά κίνητρα της οθωμανικής πολιτικής και τους φορείς της , στις συνεννοήσεις με την ελληνική πλευρά . Ο Τούρκος συγγραφέας Kadir Misioglu υποστηρίζει ότι τα πρώτα κινήματα στη Θράκη , που είχαν ως αποτέλεσμα την ίδρυση της «ανεξάρτητης δημοκρατίας», άρχισαν αμέσως μετά τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (1877-1878) , υπό την καθοδήγηση του λαϊκού ήρωα Ahmet Aga Timsirli .(27)

Οι κινήσεις αυτές, κατέληξαν **«στο σχηματισμό προσωρινής κυβέρνησης της Δυτικής Θράκης με το όνομα Τούρκοι της Ροδόπης που υπήρξε η μακροβιότερη τουρκική κυβέρνηση της περιοχής, υπό τους Hidayet Pasa, Ahmet Aga Timsirli, Haci Ismail Efendi, kara Yusuf, Kircaali Abdullah Efendi, Haci Ragip, Cirmenli Ahmet Efendi, Sakir Efendi, Haci Mumin, Haci Halil , Halil Efendi , Ali Aga»**. Αυτή η κυβέρνηση κράτησε από το 1878 μέχρι το 1886.(28)

Ο πράκτορας της **«Teskilat-i Mahsusa»**, Esref Kutsubasi όπως έχουμε αναφέρει, ξεκινώντας από την Αδριανούπολη πολέμησε τους Βουλγάρους, με στόχο την απελευθέρωση της Δυτικής Θράκης. Τον σταμάτησε το μήνυμα του Enver pasa , με το οποίο οι ηγέτες του κομιτάτου **«Ένωση και Πρόοδος»** , του γνωστοποιούσαν τη δυσαρέσκειά τους για τις κινήσεις του, ζητώντας να επιστρέψει στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί έκανε μια συμφωνία για την απελευθέρωση της Δυτικής Θράκης και ο Enver pasa υποσχέθηκε να τον βοηθήσει με Τούρκους αξιωματικούς. Η τουρκική αυτή ομάδα σε λίγο χρονικό διάστημα κατάφερε να εισβάλλει στην Κομοτηνή και την Ξάνθη, αναγκάζοντας τους Βούλγαρους να καταφύγουν στην Αλεξανδρούπολη , που ανήκε τότε, στην Ελλάδα. Μετά από αυτήν επιτυχία σχηματίστηκε η **«Προσωρινή κυβέρνηση της Δυτικής Θράκης»**. Οι Έλληνες που δεν επιθυμούσαν τις καλές σχέσεις των Οθωμανών με τους Βούλγαρους , παρέδωσαν με τη δική τους θέληση την Αλεξανδρούπολη, στην προσωρινή κυβέρνηση, μία πόλη που με το σημαντικότερο λιμάνι της έδινε ευκαιρίες , για την ανάπτυξη του εμπορίου και τη βιωσιμότητα του κράτους. Η τουρκική ομάδα που πρωτοστάτησε στη δημιουργία του «κράτους» , με δύναμη πλέον 30.000 ανδρών τακτικού στρατού και με τουρκική οικονομική στήριξη, κάτι που ανησύχησε τους Βούλγαρους , οι οποίοι άρχισαν να παραπονούνται στις Μεγάλες Δυνάμεις , οι οποίες με τη σειρά τους , άρχισαν να εκφοβίζουν το οθωμανικό κράτος . Οι πολιτικές πιέσεις οδήγησαν στην υπογραφή της συνθήκης της Κωνσταντινούπολης στις 29/9/1913, με την οποία η Δυτική Θράκη παραδιδόταν στους Βουλγάρους. **«Ήταν μεγάλο σφάλμα η παράδοση της πατρογονικής μας γης. Αλλά δυστυχώς το κράτος βρισκόταν στα χέρια τυχοδιωκτών»** . (29)

Το γεγονός αυτό δεν κράτησε κεντρική θέση στην ιστοριογραφία της περιοχής , παρ' όλα αυτά παρέμεινε έντονο στη μνήμη των Τούρκων , αφού σε εκδήλωση διαμαρτυρίας έξω από το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής, τον Ιανουάριο του 1995 , οι μουσουλμάνοι κρατούσαν σημαίες της **«ανεξάρτητης Δυτικής Θράκης»**. Κυρίαρχη θέση στην διαιώνιση της τουρκικής μνήμης για την ανεξάρτητη δημοκρατία του 1913 κρατά το περιοδικό **«Bati Trakya»** , όπου παρατίθεται η προκήρυξη της οργάνωσης με την επωνυμία **«Δυτικοθρακιώτικη Τουρκική Αντιστασιακή Ένωση»**, στην οποία αναφέρετο

«Εσύ μόνο δια μέσω μιας νέας ειρηνευτικής αποβίβασης θα κυματίσεις και πάλι την τουρκική σημαία επάνω στα πατρογονικά σου χώματα. Μέσα σου έχεις πίστη και από πίσω σου τη Μητέρα πατρίδα. Το μεγάλο τουρκικό έθνος από όπου παίρνεις δύναμη και ο ένδοξος τουρκικός

στρατός , που έτρεξε σε βοήθεια των αδελφών μας Κυπρίων , είναι μαζί σου. Ηρωα Δυτικοθρακιώτη Τούρκε αδελφέ μας , άρχισε πλέον και προωθήθηκε στην Ευρώπη ο αγώνας για απελευθέρωση της Δυτικής Θράκης. Αδέλφια μας , που πιστεύεται , ότι πρέπει να επαναληφθεί το ίδιο μάθημα που δόθηκε στους Έλληνες το 1913 ΞΕΣΗΚΩΘΕΙΤΕ. Για δεύτερη φορά άρχισε ο απελευθερωτικός μας αγώνας. Η Δυτική Θράκη από όλες τις πλευρές είναι τουρκική και θα παραμείνει τουρκική».(30)

Το περιοδικό «*Yeni Batı Trakya* » («Νέα Δυτική Θράκη»), που εκδίδεται από τον ίδιο φορέα στην Τουρκία συχνά παραλληλίζει τη σημαία της κατεχόμενης Κύπρου με τη σημαία της Δυτικής Θράκης του 1913, (31) ενώ στο τεύχος του Αυγούστου του 1989 (τ.89) υπάρχουν ο χάρτης του τουρκικού κράτους της Δυτικής Θράκης, που περιλαμβάνει τη Δυτική Θράκη και τμήμα της νοτίου Βουλγαρίας , τη σημαία του κράτους αυτού ενώ υπάρχει και άρθρο για την ιστορία της **«τουρκικής Δημοκρατίας της Δυτικής Θράκης»** .(32)

Στον Ελλαδικό χώρο , προκαλούνται αντιδράσεις για τη δράση των ανεξάρτητων βουλευτών, τόσο στο χώρο του κοινοβουλίου ,σε επερώτηση βουλευτή υπογραμμίζεται ότι **«ο Α.Φαικογλου διακηρύττει ότι τα σύνορα της Τουρκίας φθάνουν μέχρι το Νέστο ποταμό»**, (33) όσο και έξω από αυτό , κυρίως από οργανωμένους φορείς της Θράκης . Τέτοιο παράδειγμα είναι η επιστολή - διαμαρτυρία του πρύτανη του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης Ε Γαλούση προς τους 298 βουλευτές, για **«το ζήτημα των ανεξάρτητων βουλευτών Α. Σαδίκ και Α. Φαικογλου»** που τόνιζε ότι

«Οι τελευταίες γνωστές δηλώσεις του βουλευτη κ.α.Σαδίκ , αλλά και λίγο πριν του κ.Α.Φαικογλου , με την ευκαιρία της συναντήσεώς των με τον Πρωθυπουργό τους κ.Σ.Ντεμιρέλ έφεραν πάλι στο νου μου , έντονο ένα ερώτημα -απορία.Γνωρίζετε πολύ καλά τα Εθνικά συμφέροντα , αλλά δεν είτε οι μόνοι .Είστε όμως οι όμνοι που έχετε τον τίτλο των ελεγμένων αντιπροσώπων του Έθνους .Οι Εθνοπατέρες , όπως σας αποκαλούν. Προ έτους , περίπου συνυπέγραφα μια καταγγελία κατά των ιδίων προσώπων και την γνωρίσαμε στον Πρόεδρο της Βουλής , τους Αρχηγούς των κομμάτων και τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.Η μόνη αντίδραση ήταν να κληθώ να απολογηθώ , γιατί διαμαρτυρήθηκα για την νέα «τιμητική αναβάπτιση» μέσα στη Βουλή των Ελλήνων , των κυρίων αυτών ως Τούρκων. Νονοί στην περίπτωση αυτή ήσασταν εσείς , οι 298 παρόντες. Ιστορικά πρώτη φορά τιμώνται οι «γενίτσαροι»(βλ.λεξικό:Έλληνες εκτουρκισθέντες από τους Οθωμανούς και σταρφέντες κατά των ομογενών των Ελλήνων) , με τόσο επίσημο τρόπο.

»Η δεύτερη αυτή τελευταία συμπεριφορά τους κυρίες και κύριοι γεννά την απορία.Αυτοί οι κύριοι, αφού έχουν πλέον την αποδοχή των Ελλήνων εκπροσώπων είναι απόλυτα σύμφωνοι με τις διακηρύξεις και τις θέσεις που διατυπώνουν με σαφείς σκοπούς. Δικαιολογημένα , λοιπόν

κρατούν ανθελληνική στάση.Εσείς, εκτός από την «συντεχνιακή» κάλυψη που παρέχετε στην ανθελληνική τους στάση , π έχετε κάνει ;Κι εδώ γεννιέται το ερώτημά μου :Μήπως στην συνείδησή σας , έχετε παραδώσει την Θράκη; Κάτι που εμείς δεν γνωρίζουμε και αυτό είναι που μας διαφοροποιεί;Δεν θα υποδείξω βέβαια π θα κάνετε.Ξέρω όμως , ότι μένοντας στη Θράκη , και ως μέλος της πνευματικής ηγεσίας , είμαι υποχρεωμένος να τα εκφράσω αυτά , όπως θα είμαι υποχρεωμένος να τα ανακαλέσω εγγράφως , εάν με πείσετε για το αντίθετο , με τις θέσεις σας και με το έργο σας , κυρίως μέσα στη Βουλή των Ελλήνων (κι ας είστε μόνον 298..., έναντι της τεράστιας διμελούς «τουρκικής» αντιπροσωπεύσης), για να μην διακινδυνεύσετε να βάλετε τον τίτλο του Εθνοπατέρα σε εισαγωγικά..Παρακολουθώ και αναμένω». (34)

Ταυτόχρονα επισημαίνεται , από τους φορείς της Θράκης η συνεχιζόμενη αδιαφορία των ελλαδικών κυβερνήσεων για την περιοχή Διαμαρτυρίες που φθάνουν σε μαζικές αντιδράσεις από φορείς , με επίκεντρο το νομό Ξάνθης -Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών , Ομοσπονδία επαγγελματιοβιοτεχνών , Σύλλογο Υφασματοπωλών , Σύλλογοι εργαζομένων στα συνεταιριστικά εργοστάσια της Θράκης , ΣΕΚΑΠ, ΣΕΒΑΘ, ΣΕΠΕΚ, ΡΟΔΟΠΗ της Θράκης, Δήμων , Δικηγορικών συλλόγων, καταλήγουν σε αποκλεισμούς οδών , καταλήψεις της νομαρχίας , με κυρίαρχο αίτημα την ανάκληση της απόφασης της κυβέρνησης για εκκαθάριση των συνεταιριστικών βιομηχανιών και η υλοποίηση του Πορίσματος της Διακομματικής Επιτροπής για τη Θράκη .(35)

Στόχος της ηγεσίας των μειοτοτήτων είναι η προβολή με κάθε μέσο του «**τουρκικού**» χαρακτήρα των μειοτοτήτων και των δεσμών τους με τη «**μητέρα**» πατρίδα. Σε μήνημά του στις 16-4-1991, ο ανεξάρτητος βουλευτής Ξάνθης Ahmet Faikoglu τονίζει ότι «**η τουρκική κοινότητα που είναι αναπόσπαστο τμήμα του μεγάλου τουρκικού έθνους.....Τούρκος σημαίνει μουσουλμάνος και μουσουλμάνος Τούρκος. Να ομιλείται την τουρκική γλώσσα κι όχι την πομακική , διότι οι αγώνες που γίνονται σκοπεύουν να αποδείξουν στους Ευρωπαίους ότι είμαστε Τούρκοι .Η Θράκη μέχρι το Νέστο θα γίνει μία μέρα τουρκική**» .(36) Η εκμάθηση όμως της τουρκικής γλώσσας δυσχεραίνει τις όποιες προσπάθειες γίνονται για την επαφή των μειοτοτήτων με την κοινωνία , και πράλληλα διευκολύνει ένταξης στο εθνικό , κοινωνικό και εκπαιδευτικό σύστημα με αποτέλεσμα πάρα πολλοί να φεύγουν για λυκειακές και ανώτερες σπουδές στην Τουρκία.

Ταυτόχρονα οι προσπάθειες για πλήρη διαχωρισμό των μειοτοτήτων από τον κοινωνικό ιστό, επικεντρώνονται στη,επιδίωξη γάμων με ομόθρησκους από την Τουρκία , λειτουργία μιας παράλληλης αγοράς περιορίζοντας τις οικονομικές συναλλαγές στο πλαίσιο των μειοτοτήτων , αποχή από συγκεκριμένου είδους επενδύσεις στη περιοχή και διοχέτευση του πλεονάσματος στην Τουρκία Πρωθείται κατά πολύ , η αγορά ακινήτων που ανήκουν σε χριστιανούς με επιδότηση μέχρι το ποσοστό του 50% της αξίας , από το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής. (37)Τούρκοι που απέκτησαν ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τουρκοκύπριοι αγγλικής υπηκοότητας , επιδιώκουν την εγκατάστασή τους στη Θράκη και τη δημιουργία κοινών επιχειρήσεων με μουσουλμάνους, ενώ ο

τότε ανεξάρτητος βουλευτής Α. Faikoglu δηλώνει ότι οι μουσουλμάνοι ενδιαφέρονται για αγορά ακινήτων που εκποιεί το Ελληνικό δημόσιο για ίδρυση Ανωνύμων Εταιρειών και Τραπεζών.

Όλα αυτά αποβλέπουν στη συγκρότηση στο εσωτερικό συμπαγούς και χειραγωγημένων μειονοτήτων .Με την αποσιώπηση των φυλετικών ιδιαιτεροτήτων μεταξύ τουρκογενών, Πομάκων και αθίγγανων μουσουλμάνων και με πλήθος διεκδικήσεων προκειμένου να επιτευχθεί η επικυριαρχία του ξένου παράγοντα από το σύνολο των μειονοτήτων .Με τη καταγγελία και προσπάθεια ανατροπής του νόμου που ορίζει τον τρόπο επιλογής των μουφτήδων προκειμένου να υποταχθεί (δια της λαϊκής εκλογής) η σημερινή μετριοπαθής θρησκευτική ηγεσία που δεν ταυτίζεται απόλυτα με την σημερινή πολιτική ηγεσία των μειονοτήτων . Στη δημιουργία προς τα έξω της εντύπωσης ότι η πολυάριθμη και συμπαγή ομάδα μειονότητας έχει κοινά προβλήματα που δεν αντιμετωπίζονται και επί πλέον καταπιέζεται από το Ελληνικό κράτος επιτυγχάνοντας έτσι την αύξηση των δυνατοτήτων παρέμβασης του τουρκικού παράγοντα ως «μητέρας» πατρίδας» και προστάτης των μειονοτήτων. Χαρακτηριστική είναι , για το ζήτημα της θρησκευτικής ελευθερίας των μουσουλμάνων και πως την εκμεταλλεύεται η Τουρκία, η δήλωση του εκπροσώπου τύπου της Μουφτείας Κομοτηνής A Dede που επισήμανε ότι :

«η Ελλάδα είναι πρωτοπόρος στις θρησκευτικές ελευθερίες και ειδικά στους μουσουλμάνους της Θράκης , σε σχέση με άλλες μουσουλμανικές χώρες και αυτής ακόμη της Τουρκίας...Μέχρι σήμερα δεν είχε εκλεγεί σε κανένα κράτος μουφτής και βλέποντας τις συνθήκες που επικρατούν σήμερα στη μειονότητα , πολύ περισσότερο μετά τις ψευτοεκλογές για την ανάδειξη των μουφτήδων , είμαι κατά των εκλογών.

»Γιατί επιβάλλουν τρομοκρατία οργανωμένα κυκλώματα. Όταν βλέπω ότι προωθούνται από τη γνωστή ομάδα ανθρώπων άσχετοι με τη θρησκεία , τότε είμαι κατηγορηματικά αντίθετος με τις εκλογές...αυτή η ομάδα δεν στάθηκε στο ύψος της , αλλά η πολιτική σκοπιμότητα και οι φιλοδοξίες την έφεραν σε τέτοια θέση , που παρέβλεψε τη θρησκεία και άρχισαν να ερμηνεύουν κατά το δοκούν τους νόμους και τα έθιμα του Ισλάμ. Περίτρανο παράδειγμα , η επιστολή του πρώην μουφτή Ανδριανούπολης , σε έκδοτη τουρκόφωνης εφημερίδας που λέει ότι η καταπίεση που δέχτηκε κατά την παρουσία του στη Θράκη από τους ονομαζόμενους θεολόγους και ιεροκήρυκες , δεν την είδε από την ελληνική πλευρά». (38)

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Προς την κατεύθυνση υλοποίησης του στόχου συγκρότησης ελεγχόμενης μειονότητας , εντάσσεται και η ενέργεια αποκλεισμού , από την κοινωνική ζωή των μουσουλμανίδων .Χωρίς αμφιβολία η θέση της γυναίκας μουσουλμάνας είναι σαφώς υποδεέστερη από την ομόθρησκη, στην Τουρκία . Υπάρχει αποκλεισμός της από την κοινωνική και επαγγελματική ζωή και με το πρόσχημα της υπακοής στο θρησκευτικό νόμο επιτυγχάνεται η πλήρης χειραγωγή και περιθωριοποίησή τους Δεν είναι συμπτωματικό ότι μεγάλο ποσοστό ψυχοφαρμάκων ,κυρίως αντικαταθλιπτικών

καταναλώνεται από τις γυναίκες σε ποσοστό δυσανάλογο μεγάλο σε σχέση με άλλες κατηγορίες πολιτών της χώρας μας. Το θέμα της υποδεέστερης θέσης της μουσουλμάνας ως αποτέλεσμα της χειραγώγησής της από τους θρησκευτικούς ηγέτες της μειονότητας, είχε τεθεί από την καθηγήτρια του Δ.Π.Θ Ε. Λαγάνη, στη συνεδρίαση στο Κογκρέσο, για τη Θράκη, όπου δεν πήρε απάντηση από τον Adem Bekiroglu. (39)

Εφόσον οι γονείς των μουσουλμανίδων είναι αρκετά προοδευτικοί σχετικά με την εκπαίδευση, θα τις στείλουν στα έξι χρόνια τους, στο δημοτικό σχολείο. Παράλληλα όμως είναι αρκετές οι περιπτώσεις, ιδίως στα απομακρυσμένα χωριά, όπου οι γονείς αποφασίζουν ότι τα καπνοχώραφα έχουν ανάγκη από όλα τα διαθέσιμα χέρια του σπιτιού, οπότε το κορίτσι υποχρεώνεται να μην μάθει καθόλου γράμματα. Ακόμη πιο συνηθισμένη είναι η περίπτωση, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και λόγω του φόρτου των αγροτικών εργασιών τα κορίτσι κυρίως και ένα χρειασθεί και τα αγόρια να εγκαταλείπουν το σχολείο για μεγάλα χρονικά διαστήματα, για να βοηθήσουν την οικογένεια. Στην κατάσταση της περιορισμένης παιδείας πρέπει να προστεθεί ότι περίπου τα μισά παιδιά της μειονότητας, δηλαδή αθιγγάνικης και πομακικής καταγωγής, έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή με το τουρκοκεντρικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης και με την επίσημη ελληνική γλώσσα, ενώ ειδικώς τα κορίτσια μετά το μάθημα πάνε κατευθείαν στο σπίτι, χωρίς να αναπτύσσουν τα ελληνικά τους.

Όσα κορίτσια τελειώσουν το δημοτικό, έχουν ελάχιστες πιθανότητες να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο γυμνάσιο. Η μεγάλη πλειοψηφία αναλαμβάνει καθήκοντα νοικοκυράς μέσα στο σπίτι. Όσο απομακρύνεται κάποιος από τα αστικά κέντρα προς τις αγροτικές και απομακρυσμένες ορεινές περιοχές, τόσο μειώνεται μέχρι μηδενισμού μερικές φορές ο αριθμός των μαθητριών στα Γυμνάσια. (40) Υπάρχουν σήμερα οικισμοί, στους οποίους δεν υπάρχει γυναίκα που να έχει συνεχίσει τις σπουδές της στο γυμνάσιο. Το τέλος του γυμνασίου σημαίνει και το τέλος της εκπαίδευσης για τις μουσουλμάνες, που θα κατορθώσουν να φθάσουν τόσο ψηλά. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πρώτη μουσουλμάνα σπουδάστρια της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης, εισήχθη, μόλις το 1991.

Η μουσουλμάνα γυναίκα είναι η πιο καταπιεσμένη Ελληνίδα γυναίκα. Παντρεύεται στα 14-16 ετών με επιλογή άλλων, χωρίς να είναι σπάνια η περίπτωση να παντρεύεται μικρότερη, και μετά το γλέντι του γάμου που διαρκεί μία εβδομάδα κλείνεται στο σπίτι των πεθερικών, όπου το γενικό πρόσταγμα έχουν οι γονείς του γαμπρού. Ο σύζυγος μπαρκάρει στα καράβια ή απασχολείται σε εργασίες που απαιτούν να λείπει πολλές ώρες από το σπίτι, και το νέο κορίτσι αναλαμβάνει πλήρως τις εργασίες του νέου σπιτιού και μπαίνει στην υπηρεσία των πεθερικών της. Στα 20 με 22 χρόνια έχει ήδη αποκτήσει δύο ή τρία παιδιά, οπότε οι ανάγκες του σπιτιού μεγαλώνουν, με αποτέλεσμα ο άνδρας να χρειάζεται να λείπει περισσότερες ώρες από το σπίτι, για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της οικογενείας. Η νεαρή κοπέλα μένει μόνη της, μέσα στην οικογένεια της πεθεράς και του πεθερού, διότι δεν επιτρέπεται όταν λείπει ο σύζυγος να μένει στο δικό της σπίτι.

Ώρες διασκέδασης, αποτελούν οι ελάχιστες κοινωνικές συναναστροφές μόνο πίσω από τον μαντρότοιχο του σπιτιού με τις γειτόνισσες. Διασκέδαση δεν υπάρχει. Όταν κατεβαίνει στην πόλη συνοδεύεται πάντα από την πεθερά τις κουνιάδες ή άλλα άτομα. Ποτέ δεν θα τη δει κάποιος να κινείται μόνη της ούτε ακόμη όταν επισκέπτεται το γιατρό. Το καλοκαίρι κάνει μπάνια φορώντας ρούχα που με αυτά κυκλοφορεί σκεπασμένη στο χωριό ή την πόλη.

Απαγορεύεται να γδυθεί και να φορέσει μαγιό Δεν συμμετέχει σε καμιά οικογενειακή έξοδο ενώ ο άνδρας έχει το ελεύθερο να κινείται Οι γυναίκες της μειονότητας θεωρούνται οι πιο επιβαρημένες με ψυχικά νοσήματα , μελαγχολίες και παθήσεις που ενδημούν λόγω αυτών των συνθηκών στη ζωή τους Μετέωρες οι περισσότερες στη θέληση και τη ζωή που τους επιβάλλουν οι συνθήκες της θρησκείας τους άλλα και το πατριαρχικό περιβάλλον που δεν τις δίνουν την ευκαιρία να λειτουργήσουν μόνες τους σαν άτομα

Δεν μετέχουν σε καμιά εκδήλωση Οι γονείς που θα ενθαρρύνουν να μεγαλώσει το κορίτσι φυσιολογικώς , είναι ελάχιστοι και συνήθως στιγματίζονται από την πλειοψηφία για τη συμπεριφορά τους αυτή Μέσα σ' αυτό το αυταρχικό περιβάλλον , μοναδικό καταφύγιό της είναι τα ψυχοφάρμακα και έσχατη λύση την αυτοκτονία. Οι φαρμακοποιοί και οι γιατροί των νοσοκομείων της Θράκης βεβαιώνουν ότι κατανάλωση ψυχοφαρμάκων μεταξύ των μουσουλμανίδων κινείται σε ασύλληπτα επίπεδα Οι αγροτικοί γιατροί δέχονται πιέσεις από τις μουσουλμάνες να χορηγήσουν συνταγές με ψυχοφάρμακα, ενώ οι στρατιωτικοί γιατροί , του Δ' Σώματος Στρατού, που δύο φορές μήνες, τα πλαίσια του προγράμματος κοινωνικής προσφοράς των Ενόπλων δυνάμεων , επισκέπτονται την ορεινή Θράκη εκπλήσσονται όταν βλέπουν βιβλιάρια υγείας γεμάτα από τα πιο δυνατά ναρκωτικά ή αγχολυτικά χάπια (41)

Οι περιπέτειες των γυναικών συνεχίζονται με το ζήτημα των νομικών τους δικαιωμάτων , στο οικογενειακό και κληρονομικό δίκαιο Βάσει του ισχύοντος νόμου ο οποίος σαφώς αντίκειται στις διατάξεις του Συντάγματος περί ισότητας των δύο φύλων , τις σχέσεις μεταξύ των μουσουλμάνων διέπει αποκλειστικά σε θέμα οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου , ο ισλαμικός νόμος, σχέσεις που ρυθμίζονται από το Μουφτή. Αυτό σημαίνει ότι το διαζύγιο εξαρτάται από τον άνδρα, η σύζυγος είναι υποχρεωμένη να φύγει από την συζυγική εστία, παίρνοντας μαζί της μόνον την προσωπική περιουσία που είχε κατά την ημέρα του γάμου της και κάποιο μικρό χρηματικό ποσό για τους τρεις πρώτους μήνες. Σε οποιαδήποτε περίπτωση η διαζευγμένη γυναίκα συνοδεύεται από την κατακραυγή της μουσουλμανικής κοινωνίας.

Σε μειονεκτική θέση βρίσκεται η μουσουλμάννα και σε θέματα κληρονομικού δικαίου. Σε περίπτωση που πεθάνει ο σύζυγος χωρίς παιδιά , τότε η γυναίκα θα πάρει το 1/4 της κληρονομιάς , ενώ σε περίπτωση που ο πατέρας του κληρονομούμενου είναι εν ζωή , του αναλογούν τα υπόλοιπα 3/4. Εάν υπάρχουν παιδιά η σύζυγος περιορίζεται στο 1/8. Οι γιοι παίρνουν πάντα διπλό κληρονομικό μερίδιο, από τις κόρες. Όταν ο αποθανόν αφήσει μόνο δύο κόρες τότε στην κληρονομητέα περιουσία υπεισέρχονται οι άρρενες συγγενείς του κληρονομούμενου. (42)

Την ίδια στιγμή , και ενώ η καταπίεση των γυναικών της μειονότητας , είναι πασιφανής , οι προσπάθειες της τουρκικής πολιτικής επικεντρώνονται και στην ανάδειξη του ζητήματος καταπίεσης των μουσουλμανίδων, από το ελληνικό κράτος. Είναι χαρακτηριστική η διαμαρτυρία που πραγματοποίησε ο «Σύνδεσμος Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης» , μπροστά στο ελληνικό προξενείο της Κωνσταντινούπολης , **«με αφορμή την ημέρα της γυναίκας διαμαρτυρόμενος για τις πιέσεις που ασκούνται στις μουσουλμάνες γυναίκες της Δυτικής Θράκης»** (43)

***Συνέντευξη με την εκπαιδευτικό Α.Ζ , που διδάσκει σε μειονοτικό δημοτικό σχολείο του νομού Έβρου**

«Όλα τα κορίτσια έρχονται στο σχολείο , με μαντίλες , που όταν τις λiew να τις βγάλουν , δεν το κάνουν , γιατί έτσι θεωρούν τους εαυτούς τους πιο ελκυστικούς, πιο όμορφους Έτσι μας λένε στο σπίτι. Αντίθετα σε εκδρομές του σχολείου εμφανίζονται χωρίς μαντίλα και με ένδυση σύγχρονη, αφού , δεν φορούν πλέον τις παραδοσιακές ενδυμασίες. Σε περιπτώσεις , όπου τα κορίτσια απομακρύνονται για λίγο από το σπίτι , συμπεριφέρονται πιο ελεύθερα και συνομιλούν , ακόμη και για θέματα που δεν ήταν ποτέ σε θέση να κάνουν στο χωριό.Για το ζήτημα σχέσεων των δυο φύλων και ειδικώς για σεξουαλικά θέματα , τα κορίτσια τα έχουν φοβίσει από το σπίτι, με αποτέλεσμα ελάχιστες έχουν φιλικές ή άλλες σχέσεις με αγόρια της ηλικίας τους. Τα λένε τα πιο φοβερά πράγματα για τις διαπροσωπικές σχέσεις και δε τα αφήνουν να επικοινωνούν ελεύθερα.

»Φέτος , το 1999 ,δύο κορίτσια θα φοιτήσουν στο γυμνάσιο .Είναι κάτι και αυτό μου είπαν .Εμείς θέλουμε να μείνουμε στην Ελλάδα. Είναι πιο καλά. Ενώ στην Τουρκία, θα πάμε εσώκλειστες σε σχολείο στην Αδριανούπολη, και δεν θα μας αρέσει. Εδώ είναι καλύτερα.Βέβαια υπήρξαν αντιδράσεις γι' αυτήν την απόφαση.Οι γονείς τους και ιδιαίτερα ο πατέρας τους , δέχτηκε πιέσεις από τους ανθρώπους του τουρκικού προξενείου και συνεχίζει να δέχεται.Δεν υπάρχει ελευθερία κινήσεων στο χωριό, τα κορίτσια, είναι πολύ καταπιεσμένα, εγώ προσπάθησα και μετά πό 2 χρόνια κατάφερα να έχω επαφή μαζί τους. Φυσικά οι άνδρες συνάδελφοί μου , παρότι υπηρετούν περισσότερα χρόνια, δεν έχουν καθόλου επικοινωνία με τα κορίτσια.Είναι πολύ κλειστές οι κοινωνίες»

ΟΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εκτός από τους περιορισμούς που θέτονται στις γυναίκες της μειονότητας , επιδιώκεται η αφύπνιση των μειονοτικών πληθυσμών που μέχρι πρόσφατα παρακολουθούσαν παθητικά τις πρωτοβουλίες των ηγετικών παραγόντων ή συμμετείχαν με διστακτικότητα έτσι ώστε να ολοκληρωθεί και σε πολιτικό επίπεδο η ομογενοποίηση των μειονοτήτων που ξεκίνησε από τη δεκαετία του 1950 σε θρησκευτικό και εκπαιδευτικό επίπεδο. Ειδικότερα επιδιώκεται συστηματικά σε όλα τα επίπεδα η απομόνωση των μειονοτήτων και η εξουδετέρωση κάθε απόπειρας που αποβλέπει στην πληρέστερη ένταξη των μειονοτικών πληθυσμών στην τοπική κοινωνία και οικονομία. Η προσπάθεια παίρνει ποικίλες μορφές στο εκπαιδευτικό ,οικονομικό ,κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο : άρνηση εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας με την παράλληλη υποχρεωτική , στο σχολείο διδασκαλία μόνο της τουρκικής γλώσσας , όταν υπάρχουν πολλές μειονότητες στο χώρο της Θράκης, κίνηση που συνεχίζει να συνηγορεί η ελλαδική πολιτεία . Στις αρχές του 1992 το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας είχε εκδόσει βιβλία για μουσουλμανικά σχολεία και συγκεκριμένα ένα βιβλίο για την Α΄δημοτικού το οποίο συνέταξε το ίδιο γραμμένο στην Τουρκική γλώσσα. Η τουρκόφωνη εφημερίδα Trakianin Sesi , είχε τονίσει για το ζήτημα πως :

«η μειονοτική πολιτική που ακολουθεί η Ελλάδα στα τελευταία χρόνια εμπίπτει στο εξής:Η μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης αποτελείται από τρία διαφορετικά εθνικά στοιχεία , τους Τουρκογενείς , Πομάκους και Αθίγγανους. Ενώ σήμερα η επίσημη πολιτική είναι αυτή

βλέπουμε ότι η ίδια η Ελλάδα μοιράζει σε όλα τα μειονοτικά σχολεία της δυτικής Θράκης , ανταγωνιστικά βιβλία στην τουρκική γλώσσα που ετοίμασε η ίδια για τη διδασκαλία στα Σχολεία μας. Έτσι με τον πιο επίσημο τρόπο αποδεικνύει ότι παραδέχεται ότι στην Δυτική Θράκη υπάρχει μόνο μία τουρκική μειονότητα». (44)

Για το ίδιο θέμα δηλώσεις έγιναν και από 5 τούρκους βουλευτές όταν ήρθαν να παραστούν στη δίκη του A Sadik που επισήμαναν ότι *«ήδη η Ελληνική Κυβέρνηση δέχεται πως η μειονότητα της Θράκης είναι Τουρκική , αφού τυπώνει βιβλία την Τουρκική γλώσσα»* .(45) Χαρακτηριστικά , το καλοκαίρι του 1998 πραγματοποιήθηκε στην Άγκυρα , 20ήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο εκπαιδευτικών που διοργάνωσε η Διεύθυνση Φροντιστηρίων -Σεμιναρίων του Τουρκικού Υπουργείου Παιδείας. Το σεμινάριο το παρακολούθησαν 5 εν ενεργεία δάσκαλοι που διακρίνονται για τα φιλοτουρκικά τους αισθήματα , πρόκειται για τους Ali Mustafa του σχολείου Φωλέα Ροδόπης, Kocika Hasan του σχολείου Ορφανού Ξάνθης, Hasan Oglu Mustafa , Capar Hasan Nazmi του σχολείου Περάματος Έβρου, Dikme Ahmet Mustafa , του σχολείου Εργάνης Ροδόπης

Το σεμινάριο περιελάμβανε διδασκαλία μαθημάτων Τουρκικής ιστορίας και γλώσσας , παιδοψυχολογίας , κοινωνιολογίας , παιδαγωγικής διοικήσεως σχολείων τάξεων , αξιολόγησης-βαθμολόγησης μαθητών , αριθμητικής και γνωριμίας με το τουρκικό εκπαιδευτικό σύστημα Οι διοργανωτές του σεμιναρίου εφοδίασαν τους ανωτέρω με σχολικά βιβλία και κασέτες παιδικών τραγουδιών , προκειμένου να βοηθήσουν στο εκπαιδευτικό έργο Τα βιβλία που εισήχθησαν στην Ελλάδα ήταν 1) *«Οδηγός δασκάλου για περιοχές που δεν ομιλείται ορθώς η τουρκική γλώσσα»* του Sellahedin Dikmen έκδοση 1990 , εγκεκριμένο από το τουρκικό Υπουργείο Εθνικής Παιδείας 2)*«Νεκροταφεία Αδριανουπόλεως και περιφέρειας της , τα οποία αποδεικνύουν την καταπίεση των Βουλγάρων»* του Alp Ilker 3) *«Τουρκικά αρχαιολογικά μνημεία ευρισκόμενα σε μουσεία ξένων χωρών»* , του Oder Mehmet , έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού της Τουρκίας.4) *«Καρά Οσμάν Ογλού Καρδή Γιακούπ»* του Serif Aktas έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού της Τουρκίας, που αναφέρεται στη ζωή του Τούρκου , ιστορικού , συγγραφέα και λογοτέχνη που γεννήθηκε το 1889 στην Αίγυπτο. 5) *«Μαθαίνω την Τουρκική»* Α' Β ' Γ ' Τάξεων , έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού της Τουρκίας .Πρόκειται για εικονογραφημένα διδακτικά βιβλία με προπαγανδιστικό περιεχόμενο 6) *«Παιδικά τραγούδια I-II»* , έκδοση τουρκικού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας, με σωβινιστικό φιλοτουρκικό περιεχόμενο που συνοδεύεται και από δύο κασέτες μαγνητοφώνου 7) *«Ανθολογία σύγχρονης Τουρκικής Λογοτεχνίας Δυτικής Θράκης»* , έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού της Τουρκίας Εκδότης εμφανίζεται ο Feyaz Saglam , καθηγητής πανεπιστημίου και περιέχει διηγήματα μουσουλμάνων ποιητών , συγγραφέων και λογοτεχνών, που κατάγονται από τη Θράκη . 8) *«Καζιμί Καραμπεκίρ»* , έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού της Τουρκίας το 1991 και αναφέρεται στη ζωή του τούρκου στρατηγού που έδρασε το 1922 . 9) *«Μουράτ ο Δ΄»* , έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού της Τουρκίας . Αναφέρεται στη ζωή του ανωτέρου σουλτάνου 10) *«Σουλτάνος Αλλαινίν Ερατνά»* , έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού το 1990, ιστορικού περιεχομένου βιβλίο , με εκτενείς αναφορές στη ζωή του συγκεκριμένου σουλτάνου 11) *«Σουλτάνος Μουράτ ο Γ΄»* , έκδοση του Υπουργείου

Πολιτισμού -Τουρισμού , ιστορικού περιεχομένου 12) *«Κιουπρουλιουλέρ»* , έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού , αναφέρεται στη ζωή και τα έργα της σουλτανικής οικογένειας Κιουπρουλιού , με κεντρικό ρόλο στην οθωμανική αυτοκρατορία . 13) *«Αχμέτ Χαμδή Ακσεκή»* έκδοση Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού το 1988 Αναφέρεται στη ζωή και τα έργα και τη δράση του Τούρκου ιστορικού -θεολόγου την περίοδο του *«εθνικού αγώνα της Τουρκίας το 1922»*. 14) *«Μερτσουμέν Εκρέμ Ταδού»* , έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού -Τουρισμού , αναφέρεται σε περιστατικά των βαλκανικών πολέμων 15) *«Ο Καραγκιόζης»* , του Μουχίτίν Σεβιέν που περιέχει θεατρικά έργα του Καραγκιόζη (46)

Παράλληλα οι Αθίγγανοι ,και Πομάκοι, συνεχίζουν να υφίστανται ένα διαρκή γλωσσικό και κοινωνικό εκτουρκισμό, μέσα και έξω από το εκπαιδευτικό σύστημα Όπως αναφέρει η εφημερίδα του Κέντρου Πομακικών Ερευνών

«αντί στα δημοτικά σχολεία να διδάσκονται ελληνικά και πομακικά διδάσκονται κυρίως τουρκικά και αραβικά κατά το αναλυτικό πρόγραμμα , από ιμάμηδες και Τούρκους πράκτορες. Γι ' αυτό όταν μιλάμε για μέση παιδεία των Πομάκων , μιλάμε για ένα θέμα σχεδόν ανύπαρκτο , όπου οι Πομάκοι και πάλι δεν έχουν καμία ευθύνη γι ' αυτό.Ο μόνος που είναι υπεύθυνος για την κατάσταση αυτή είναι το ελληνικό κράτος.Ένα ελληνικό κράτος που σχεδόν μας έχει χαρίσει στην Τουρκία και που εξακολουθεί να ολιγωρεί , ενώ η κατάστασή μας όσο πάει και επιδεινώνεται.Γνώμη μας είναι ότι το ελληνικό κράτος προσπαθεί με αυτόν τον τρόπο να δημιουργήσει πολίτες δεύτερης κατηγορίας αποκλείοντάς μας από την εκπαίδευση και σπρώχνοντας μας δια της βίας στην αγκαλιά της Τουρκίας.Εάν πράγματι είναι αυτός ο σκοπός του ελληνικού κράτους τότε εμείς είμαστε καταδικασμένοι». (47)

Το Κέντρο Πομακικών Ερευνών , δια της εφημερίδας που εκδίδει ανέφερε ότι , ο πρόεδρος της κοινότητας Οργάνης Mustafa Hajiyakub , γνωρίζοντας *«για την αδιαφορία των τοπικών φορέων όσον αφορά τα εθνικά θέματα και γνωρίζοντας την κυριαρχία του προξενείου στους μουσουλμάνους της Θράκης , έσπευσε να κατονομάσει τα πομακικά πανηγύρια το ένα πομακικό και το άλλο τούρκικο και μάλιστα όταν και τα δύο λαμβάνουν χώρα σε μέρη όπου κατοικούν Πομάκοι. Αλλά στην προκλητικότητα αυτή απαντούμε: ακόμη και αν αλλοιώσουν εντελώς τα έθιμά μας παρουσιάζοντάς τα ως τούρκικα τα έθιμα αυτά θα είναι πάντα πομακικά».* (48)

Μεγάλη συμβολή στο ζήτημα αντίστασης στον εκτουρκισμό των Πομάκων , αυτογνωσίας , αναζήτησης της Πομακικής γλώσσας και προώθησης της διδασκαλίας της στα σχολεία της μειονότητας, με την παράλληλη εγκατάλειψη της τουρκικής γλώσσας, υπήρξαν οι εκδόσεις των πομακικού -ελληνικού λεξικού από το Δ 'Σώμα Στρατού, που εδρεύει στη Ξάνθη (Οκτώβριος 1995, επανέκδοση Ιούνιος 1996) , του Πομάκου δάσκαλου Ridvan Karahotza .Ο συγγραφέας του πρώτου πομακικού -ελληνικού λεξικού επισήμανε ότι *«η πομακική μου καταγωγή ήταν αντίθετη στην ιδέα ότι σε κάποια στιγμή θα έπρεπε να διδάσκω μία γλώσσα , στην οποία δεν πίστευα , μία γλώσσα που τη θεωρούσα υπεύθυνη για την πολιτιστική αλλοτρίωση των ομόγλωσσών μου ,*

μία γλώσσα που σε τελική ανάλυση δεν είχαμε επιλέξει να μάθουμε , αλλά μας την επέβαλλαν». (49) Από το Δ' Σώμα Στρατού και πιστεύει ότι *«με την καταγραφή της πομακικής γλώσσας , αναιρείται μια ιστορική αδικία»* (50), εκδόθηκαν , επίσης οι «Ελληνοπομακικοί διάλογοι» (1996) , η «Γραμματική της Πομακικής Γλώσσας» (1996) , το «Οδοιπορικό στα Πομακοχώρια» (1996) , το «Συντακτικό της Πομακικής Γλώσσας» (1997) , συλλογικά έργα μουσουλμάνων και χριστιανών στρατιωτών. Παράλληλα εκδόθηκαν από ιδιώτες ,το ελληνοπομακικό γλωσσάριο ενσωματωμένο στο βιβλίο του Πέτρου Θεοχαρίδη *«Πομάκοι»* (Θεσσαλονίκη 1995) , και από τον ίδιο συγγραφέα , με τη βοήθεια ορισμένων μελών της ομάδας που συνέγραψε τα βιβλία που εκδόθηκαν από το Δ' Σώμα Στρατού , το *Πομακο-ελληνικό Λεξικό (1996), το Ελληνο- πομακικό Λεξικό (1996) και τη Γραμματική της Πομακικής Γλώσσας (1996)* και τα πομακικά παραμύθια , από τη Δ Κατάκη και τον Ρ.Καραχότζα (1997)

Ακόμη το Σεπτέμβριο του 1996 , ολοκληρώθηκε μια πρωτοποριακή καταγραφή πομακικών τραγουδιών , από την ορεινή Ξάνθη με την κυκλοφορία κασέτας ήχου , ήταν μια προσπάθεια νέων ανθρώπων να βγάλουν όχι μόνο από τη λήθη αλλά και από την παρεξήγηση , αυτά τα τραγούδια. (51) Αυτή η διεργασία στους χώρους των Πομάκων που συνδυάστηκε με την δημιουργία του Κέντρου Πομακικών Ερευνών στην Κομοτηνή , που εξέδωσε την οπομακική εφημερίδα *«Ζαγάλιστα»* (Αγάπη) ,το 1997.Στο πρώτο εκδοτικό της σημείωμα η εφημερίδα τόνιζε:

«Η αρχή έγινε .Η πομακική γλώσσα δεν είναι πλέον άγραφη και προφορική. Έχει τα δικά της λεξικά , αναγνωστικά, παραμύθια.Σήμερα προστίθεται και η πρώτη εφημερίδα γραμμένη στην Πομακική γλώσσα, με τον τίτλο «Αγάπη».Αγάπη για τη γλώσσα μας, αγάπη για την ταυτότητά μας που σβήνει.Αγάπη για όλους τους ανθρώπους ανεξαρτήτως φυλής και γλώσσας.Αγάπη για όσους αισθάνονται Πομάκοι .Για όσους δεν ντρέπονται και δεν φοβούνται να ομολογήσουν δημόσια ότι είναι Πομάκοι , ότι οι παππούδες μας και όλοι οι πρόγονοί τους , μιλούσαν και μιλούν Πομακικά. Είμαστε ένα κομμάτι της Ευρώπης , ένας λαός που σύντομα θα πάψει να φοβάται και να ντρέπεται. Εμπρός Πομάκοι» .(52)

Τις εκδόσεις για τους Πομάκους ακολούθησε , το Μάιο του 1997 , το πρώτο πομακικό αναγνωστικό Δημιουργοί του ο δάσκαλος Mumin Aidin και ο ερευνητής και εκ των ιδρυτών του Κέντρου Πομακικών Ερευνών , Omer Hamdi .Σε συγχαρητήρια τηλεγραφήματα, ο πρώην και ο νυν Υπουργός Παιδείας Γ.Παπανδρέου και Γ Αρσένης χαιρέτησαν τη σημαντική αυτή πρωτοβουλία , *«που αποτελεί ιδιαίτερης σημασίας εθνική προσφορά».*

Στο εισαγωγικό σημείωμα του πομακικού αναγνωστικού , οι συγγραφείς επισημαίνουν ότι :

«η αισιοδοξία που δημιούργησε η κυκλοφορία των πρώτων βιβλίων στην Πομακική , είχε τον αντίκτυπο της και σ' εμάς , που ζούμε στο χώρο της Θράκης και βιώνουμε την περιπέτεια της μητρικής μας γλώσσας, τη βαθεία πολιτισμική κρίση των Πομάκων , στην οποία παρεμβαίνουμε και διεκδικούμε το δικό μας λόγο.Η έκδοση για πρώτη φορά στον τόπο μας , ενός αναγνωστικού στη γλώσσα των Πομάκων είναι προϊόν μιας ιστορικής διαδικασίας που συντελείται στους κόλπους του πομακικού πληθυσμού ,

όπου μια μερίδα διανοουμένων επιχειρεί να αποτινάξει τη λήθη του παρελθόντος να αποκαταστήσει τις σχέσεις μας με αυτό , να συγκρουσθεί με πολιτικές νοοτροπίες και να δώσει νέες προοπτικές στην πομακική κοινωνία. Η ανάγκη να διασώσουμε και να διδάξουμε στις νέες γενιές των Πομάκων τη γλώσσα μας , ως κομμάτι της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς , θα ικανοποιηθεί τότε μόνο , όταν το κάθε Πομακόπουλο θα έχει τη δυνατότητα να διδαχθεί τη γλώσσα των προγόνων του. Η Πομακική που αντηχεί στις βουνοκορφές της Ροδόπης από την περίοδο του Βυζαντίου αξίζει να ανημετωπισθεί από την Πολιτεία με ευαισθησία , από τον πνευματικό κόσμο με επιστημονικό ενδιαφέρον και από τις τοπικές κοινωνίες με αγάπη..... Η Πομακική του αναγνωστικού μας αντιπροσωπεύει τη γλώσσα που μιλούν οι δεκάδες χιλιάδες Πομάκοι της Ελαδικής Θράκης στους οποίους και αφιερώνεται αυτό το βιβλίο». (53)

Το πομακικό αναγνωστικό παρουσιάστηκε από τους συγγραφείς του τον Ιούνιο του 1997, στην Αθήνα ,όπου ο Omer Hamdi τόνισε . «**πάντα κάποιος πρέπει να βγει μπροστά Ο κόμπος έφτασε στο χτένι. «Μάικα» μητέρας συμπεριφορά δηλαδή, θα περιμένουμε να μας δώσει η πατρίδα μας η Ελλάδα».**

Ο δάσκαλος Mumin Aidin υπογράμμισε :

«με υπερηφάνεια παρουσιάζουμε σήμερα το 1ο Πομακικό αναγνωστικό. Ίσως με ατέλειες αλλά με τις αγνότερες των προθέσεων . Ήδη καθυστερήσαμε πολύ . Πρέπει να κερδίσουμε το χαμένο χρόνο. Δεχθήκαμε και δεχόμαστε διαρκώς πιέσεις φοβερές . Αλλά πιστεύω ότι αξίζει να προσπαθήσουμε. Η παρουσία όλων μας εδώ μας δικαιώνει και μας δίνει κουράγιο. Στέλνουμε από εδώ μήνυμα αγάπης και φιλίας προς τους αδελφούς μας Πομάκους και τους υποσχόμεθα ότι δεν θα επιτρέψουμε στους πράκτορες της Τουρκίας να συνεχίσουν τον εκτουρκισμό των Πομάκων»

Στην εκδήλωση παρουσίασης του πομακικού αναγνωστικού , καταγγέλλθηκαν από τους συγγραφείς , τη βάνουση παρέμβαση των πρακτόρων της Άγκυρας επί πολλά χρόνια ακόμη και στο ψευδομουφτή Ξάνθης Μ.Ε.Αγγά, που μάλιστα σύμφωνα με στοιχεία τουρκόφωνης εφημερίδας , όχι μόνο επιπλήχθηκε αλλά και του απαγορεύθηκε να μιλά την πομακική γλώσσα. Ακόμη, επιστημάνθηκαν οι πιέσεις που ασκεί η Άγκυρα για να εκτουρκίσει τους Πομάκους της Θράκης , εκμεταλλευόμενη την κοινή μουσουλμανική θρησκεία και παράλληλα να εξαλείψει το γλωσσικό ιδίωμα της Πομακικής, αλλοιώνοντας παράλληλα στοιχεία πολιτισμού και εξαλείφοντας σε τελικό στάδιο τους Πομάκους με στόχο να τους αφομοιώσει πλήρως . (54) Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ελλαδική πολιτεία δεν παρέστη στην εκδήλωση και απαγόρευσε την έλευση στην παρουσίαση του βιβλίου ενός μεγάλου αριθμού χριστιανών και μουσουλμάνων δασκάλων , που ήθελαν να παρευρεθούν.(55)

Εναντίον των Πομάκων , οι οποίοι συνέγραψαν τα πομακικά βιβλία υπήρξαν επιθέσεις με άρθρα και ανακοινώσεις της **«Ανώτατης Μειονοτικής , Συμβουλευτικής, όπως ονομάστηκε Επιτροπής»**, αλλά και επιθέσεις που είχαν ως στόχο τον εκφοβισμό τους , προσάπτοντάς τους, κατηγορίες ότι **«είναι όργανα του κράτους»** Κατηγορίες όμως υπήρξαν και εναντίον εκείνων των Πομάκων που τυχόν θα διαφοροποιούνταν , από την επίσημη γραμμή. (56)

Ο Omer Hamdi κατήγγειλε ότι ο τούρκος πρόξενος αμέσως μετά τη συγγραφή του αναγνωστικού και της έκδοσης της πομακικής εφημερίδας **«Ζαγάλιστα»** από το Κέντρο Πομακικών Ερευνών, ζητούσε φωτογραφία του και υπήρξε εκφοβισμός από το τουρκικό προξενείο (57) Παράλληλα κατήγγειλε ότι γινόταν κυρήγματα εναντίον του στα τεμένη της Θράκης , διέδιδαν ότι βαφτίστηκε χριστιανός, ότι είναι θέμα χρόνου να τον σκοτώσουν, άγνωστοι σ' αυτόν μουσουλμάνοι θρησκευτικοί λειτουργοί, ζητούσαν συνάντηση μαζί του , ενώ Έλληνας αστυνομικός το συμβούλευσε **«να ζητήσει συγγνώμη από τον Τούρκο πρόξενο, για να ησυχάσει»** .(58)

Σε επιστολή που απέστειλε σε ελληνόφωνες και τουρκόφωνες εφημερίδες της Θράκης, έλεγε ότι ,

«Τον τελευταίο καιρό η αυτοαποκαλούμενη Συμβουλευτική Επιτροπή της μειονότητας κι ορισμένοι που κάνουν θελήματα γι' αυτήν , ξεπέρασαν κάθε όριο που μπορεί να ανεχθεί κάθε δημοκράτης άνθρωπος... Έτσι θυμήθηκαν ξαφνικά τον κόσμο στην ορεινή Ροδόπη και τρομοκρατημένοι από ένα βιβλίο , βουλευτές , πρόεδροι , δάσκαλοι , ιμάμηδες τρέχουν να παίζουν πάλι στο ίδιο θέατρο. Να εκμεταλλευτούν την κοινή μας θρησκεία την άγνοια του κόσμου και την καθαρή καρδιά του. Ξέρω βέβαια πόσο απεχθάνονται ορισμένοι υποκριτές την ελευθερία το λόγου της σκέψης και την δημοκρατία ενώ την ίδια στιγμή φωνάζουν σε όλον τον κόσμο για Σύνταγμα , Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διεθνείς Συνθήκες». (59)

Τέλος , σε εκδήλωση , που έγινε στη Ξάνθη το Μάιο του 1998 , τόνισε ότι **«είμαι Πομάκος και κρατάω την ταυτότητά μου»** και έκανε νέα καταγγελία ότι **«το τουρκικό προξενείο με κυνηγάει και άνθρωποί του με απειλούν , ότι θα μου σφάζουν το παιδί και θα το αφήσουν έξω από την πόρτα του σπιτιού μου»** . (60)

Τον Ιανουάριο του 1997 , η Θρακική Εστία Θεσσαλονίκης σε εκδήλωσή της , **«Γιορτή Θρακικών Γραμμάτων και Τεχνών»**, θα τιμήσει τον Πέτρο Θεοχαρίδη , για το εκπαιδευτικό και για το συνολικό συγγραφικό του έργο που αφορά τους Πομάκους της Θράκης και τον Ridvan karahotza, ως ένδειξη τιμής και αναγνωρίσεως του εθνικού του έργου και της συμβολής του στην έκδοση του πομακικού λεξικού Στις 29 Δεκεμβρίου 1998 η Ακαδημία Αθηνών θα βραβεύσει τους δασκάλους Omer Hamdi και Aidin Mumin, αφού **«περί της των Πομάκων της Θράκης ιστορίας τε και γλώσσας συνεβεβάλοντο»** .Ο Omer Hamdi , θα δηλώσει ότι **«πρόκειται για μια μεγάλη δικαίωση και αυτό σε μια δύσκολη στιγμή για την πομακική υπόθεση»** . (61)

Οι αντιδράσεις για την πομακική δραστηριοποίηση ήταν έντονες στην ηγετική ομάδα των μουσουλμάνων Στην τουρκόφωνη εφημερίδα Bati Trakya Ekspress που εκδίδεται στην Κομοτηνή,

γράφτηκε άρθρο εναντίον του Πομάκου δασκάλου Ridvan Karahotza , ο οποίος έγραψε το πομακικό λεξικό. Το κείμενο του αρθρογράφου , ανέφερε τα εξής:

«Για πρώτη φορά αναγκάζομαι να γράψω γεμάτο αισθήματα μίσους .Ίσως να διερωτηθείτε γιατί τόσο μίσος; Όπως γνωρίζετε η τουρκική μειονότητα της Θράκης έγραψε το όνομά της με χρυσά γράμματα στην ιστορία του τουρκικού κόσμου , διότι υπερασπίσθηκε τα δικαιώματά της και αγωνίστηκε πάντα σεβόμενη τις ειρηνικές αρχές και τους δημοκρατικούς τρόπους διεκδίκησης των δικαίων αιτημάτων της. Σαν κοινωνία ποτέ δεν έκανε διάκριση Τούρκων , Πομάκων και Αθιγγάνων. Στη χώρα αυτή που ζούμε σαν πολίτες της , υπάρχει μια πολιτική που εφαρμόζεται εδώ και αρκετά χρόνια. Οι Έλληνες αρμόδιοι σαν ένα μέρος αυτής της πολιτικής , κατά διαστήματα , προσπαθούν να καθορίσουν την ταυτότητα τηςκοινωνίας μας.Αναφερόμενοι προς τους πομάκους , συνεχίζουν να διακοσμούν τις σελίδες του Τύπου λέγοντας ότι «εσείς δεν είστε Τούρκοι , είστε Πομάκοι , αδέρφια των Ελλήνων» και άλλες παρόμοιες ανοησίες. Μία απ 'αυτές είναι και το δημοσίευμα της «Απογευματινής» .Το άρθρο αυτό αφορά , την πρώτη συνέντευξή του Ριντβάν Καραχότζα ,ενός δασκάλου που δεν έχει ακόμη διοριστεί.Η έκφραση που μεταχειρίστηκε λέγοντας ότι «Δεν θέλω να διδάξω την τουρκική» θεωρείται μεγάλη προσβολή για τους Πομάκους.Το άτομο αυτό που έγινε γνωστό από κάποιο περιστατικό όταν ακόμη ήταν στην παιδαγωγική ακαδημία , όπου νάναι θα μας συστηθεί και σαν γλωσσολόγος καθηγητής.Το περιστατικό μ 'αυτό το άτομο συνέβη όταν σ 'ένα συλλαλητήριο στην Αθήνα είπε προς τον Τύπο «Η Μακεδονία είναι ελληνική και δεν δίνουμε σε κανέναν. Η εχθρότητα προς τους Τούρκους που κρύβει μέσα του τον οδήγησε μέχρι να δώσει αφορμή στον ελληνικό Τύπο να ασχοληθεί μ 'αυτόν , που σύνταξε ένα λεξικό στα ελληνικά άγνωστο το πως και με ποιους συνεργάστηκε.

»Ο νέος δάσκαλος δύο σημεία επισημαίνει στη συνέντευξή του:

Πρώτον είπε ότι βοήθησε το λαό του και δεύτερον·ότι έπραξε ένα μεγάλο καλό για την Ελλάδα. Για το πρώτο ας τον κρίνουν οι έντιμοι άνθρωποι αυτής της κοινωνίας στην κατάλληλη στιγμή.Για το δεύτερο όμως , πιστεύω ότι πρέπει να σταθώ και να ρωτήσω:Πως βοήθησε την Ελλάδα ; Τι καλό της προσέφερε; Μήπως συνέγραψε αυτό το λεξικό για να κωλυσιεργήσει τον δίκαιο αγώνα της Τουρκίας προς την μειονότητα -σε μια στιγμή που αγωνίζονται οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης ενωμένοι να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους για την παιδεία ή ακόμη και για να μην αφήσει σε δύσκολη θέση τους Έλληνες αρμοδίους ;Κατηγορεί τους μεν ως συνεργάτες των Τούρκων , τους δε συνεργάτες και φίλους των Ελλήνων . Αυτός , τον εαυτό του που τον κατατάσσει ;» (62)

Η έντονη αυτή δραστηριότητα , αυτογνωσίας και κατάθεσης των πρώτων γραπτών για τους Πομάκους προκάλεσε αντιδράσεις , της **«Ανώτατης Συμβουλευτικής Επιτροπής»**

Η επιτροπή κυκλοφόρησε ανακοίνωση στην οποία καυτηριάζεται **«η προσπάθεια έκδοσης πομακικών λεξικών και γραμματικής από τους ίδιους Πομάκους»** , ισχυρίζεται ότι **«η μειονότητα είναι μία και αδιαίρετη»** , ενώ θα επιφέρει **«αναταραχή με απρόβλεπτες εξελίξεις η προπάθεια θέσπισης της πομακικής γλώσσας στα σχολεία»** Η ανακοίνωση συνεχίζει λέγοντας ότι :

«πλέον επιβάλλεται πλήρως όπως αυτοί που εφαρμόζουν την πολιτική αφομοίωσης , καθώς οι εμπνευστές της , να καταλάβουν ότι δεν μπορούν να έχουν αποτέλεσμα οι προσπάθειές τους που στοχεύουν την εξάλειψη της ενιαίας πολιτισμικής και εθνικής δομής της Τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης. Για ακόμη μία φορά υπενθυμίζουμε ότι δεν θα πρέπει να γίνει απόπειρα για την επιβολή της χρήσης του βιβλίου αυτού στα σχολεία μας. Η εθνική καταγωγή και οι πολιτισμικές ρίζες ατόμων και κοινοτήτων μόνο από τους ίδιους μπορούν να προσδιοριστούν. Αυτοί δε που αρνούνται την παραπάνω πραγματικότητα δεν επιτυγχάνουν τίποτε παραπάνω από το να μας αναγκάζουν κάθε φορά να συνδεόμαστε περισσότερο με τον Τουρκισμό μας και να εκφραζόμαστε ισχυρότερα για αυτό εξ 'ονόματος της Τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης».

Στο τέλος κάνει πρόβλεψη ότι **«θα εξαγριωθεί η μειονότητα»** ενώ προτείνει , **«για το θέμα του αυτοπροσδιορισμού της μειονότητας να στηθούν κάλπες με την παρ ουσία παρατηρητών διεθνών οργανισμών και εκπροσώπων της Τουρκίας , προκειμένου να εκφραστεί η μειονότητα για το τι είναι και πως αισθάνεται».** (63)

Ενάντια στην προσπάθεια να διασπαστεί το ενιαίο της μειονότητας , εκτοξεύει σε νέα ανακοίνωση της **«Ανώτατης Συμβουλευτικής Επιτροπής της Τουρκικής Μειονότητας της Δυτικής Θράκης»** , τον Αύγουστο του 1997 , με αφορμή , το πρόγραμμα κοινωνικής προσφοράς του Δ ' Σώματος Στρατού , στις ορεινές περιοχές των νομών Ροδόπης , Έβρου και Ξάνθης και τη συνέχιση της πρωτοβουλίας του , εκδόσεων για τους Πομάκους. Η ανακοίνωση που έχει αποδέκτη το Δ' Σώμα Στρατού και κοινοποιήθηκε στον υπουργό εθνικής άμυνας, ανέφερε τα εξής .

«αφορμή της συγγραφής αυτού του κειμένου είναι πρόσφατες ενέργειες του Δ' Σώματος Στρατού όπως κάποιες επιστολές του προς τους προέδρους των ορεινών κοινοτήτων και οι πρωτοβουλίες όπως η συγγραφή «πομακικών» βιβλίων , η «κοινωνική προσφορά» , κλπ. Ως ανώτατο όργανο της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης που έχει τεράστιες ευθύνες απέναντι στους ανθρώπους που αντιπροσωπεύουμε παρακολουθούμε με ιδιαίτερη προσοχή τις όποιες δραστηριότητες του Δ' ΣΣ στην ορεινή περιοχή Ξάνθης και Ροδόπης. Πρέπει να γνωρίζετε ότι κανενός έθνους τη γλώσσα δε τους τη γράψανε άλλοι. Η γλώσσα είναι ζωντανός οργανισμός γεννιέται και εξελίσσεται σύμφωνα και ανάλογα με τις ανάγκες και την πολιτιστική μορφή του λαού του. Μονάχα οι Σλάβοι λέγεται ότι διδάχθηκαν τη γλώσσα τους από τον Κύριλλο και το Μεθόδιο.

Πρέπει να σας πούμε ότι αυτό έγινε περισσότερο μέσα στη λογική της διδασκαλίας του χριστιανισμού με την κυριλλική αλφάβητο και πάντα από ομόθησκο προς ομόθησκο. Είναι έξω από κάθε λογική να έρχεται το Δ' Σώμα Στρατού , που έργο του είναι η προάσπιση της πατρίδας και η κατά συνέπεια εξασφάλιση της ειρήνης και επεμβαίνει στα πολιτικά μας δεδομένα της παντελής αντίθετης σύσσωμης της μειονότητας να εμβαθύνει δήθεν πολιτιστική διαφορά ανάμεσα στα μέλη της τουρκομουσουλμανικής κοινότητας και να προβαίνει στο χειρότερο την έκδοση βιβλίου με κατασκευασμένη αλφάβητο που μόνο διχασμό μπορεί να φέρει. Είναι πέρα για πέρα γνωστό ότι η Συνθήκη της Λωζάνης μιλάει για μειονότητα ότι αυτή η συνθήκη υπεγράφη ανάμεσα στην Ελλάδα (μαζί και πολλές άλλες χώρες) και την Τουρκία (όχι σαν εκπρόσωπο των ανά των κόσμο μουσουλμάνων αλλά των Τούρκων) ότι στη συνέχεια επακολούθησαν και άλλες διμερείς συμβάσεις ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία που και αυτές επιβεβαίωσαν και κατ' αρχήν και κατ' ουσίαν τη μοναδική εθνική ταυτότητα της μειονότητας ως τουρκική .Παρ' όλα αυτά σε έγγραφα που στέλνετε κατά καιρούς σε αιρετούς μάλιστα εκπροσώπους μας χαρακτηρίζετε Πομάκους τους κατοίκους της ορεινής περιοχής , πράγμα που δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Όλοι οι άνθρωποι της μειονότητας είμαστε Έλληνες πολίτες , μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα και Τούρκοι , στην καταγωγή, δεν διαχωριζόμαστε σε πομάκους κλπ .Θα είναι πολύ όμορφο και ταιριάζει περισσότερο σε εσάς να μας αποκαλείτε όπως εμείς θέλουμε. Διότι παντού έτσι γίνεται. Εμείς σα αποκαλούμε Έλληνες επειδή είστε αφενός αλλά και περισσότερο επειδή γνωρίζουμε ότι θέλετε κα είστε υπερήφανοι να σας αποκαλούμε Έλληνες έτσι και εσείς θα πρέπει να μας αποκαλείτε έτσι όπως εμείς θα είμαστε περήφανοι.

»Είναι τιμή και χαρά μας να ακούμε ότι το Δ' Σώμα Στρατού είναι δέκτης προβλημάτων αλλά και επιφέρει λύσεις στους κατοίκους της ορεινής περιοχής. Κατά τον τρόπο όμως που μέχρι τώρα λειτουργήσατε σε ότι αφορά τα όσα αναφέραμε παραπάνω μας κάνετε να έχουμε μεγάλες αμφιβολίες για τον σκοπό για τον οποίο προσφέρετε ακόμη και αυτό που λέτε «κοινωνική προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων. Και είναι εύλογες οι ανησυχίες και οι αμφιβολίες αν παραλληλίσει κανείς και συνυδάσει τα όσα γίνονται εδώ και χρόνια. Ήτοι η διδασκαλία της τουρκικής γλώσσας στα σχολεία της ορεινής περιοχής έχει υποβαθμιστεί έτσι που έχει ελαχιστοποιηθεί συμπολίτες μας στερούνται αυθαίρετα την ιθαγένειά τους υπάρχει συνεχής παρέμβαση της πολιτείας στα θρησκευτικά μας η προσπάθεια διαχωρισμού μας σε τρεις μειονότητες τη στιγμή που κρατούσα πολιτική στη χώρα μας είναι ότι δεν υπάρχουν ή ότι υπάρχουν ελάχιστες μειονότητες».

Την ανακοίνωση υπέγραψε το προεδρείο της επιτροπής ,ο Bekiroglu Adem δικηγόρος, πρόεδρος, ο Mehmet Nuri , α' αντιπρόεδρος ,ο Ihsan Ahmet Kehaya , δικηγόρος, β' αντιπρόεδρος, και ο Fehim Kelahmet , θεολόγος, γενικός γραμματέας (64)Σε συνεδρίαση της συντονιστικής επιτροπής (30/11/1997) όπου πήραν μέρος η χήρα του Ahmet Sadik ,και πρόεδρος του κόμματος που είχε ιδρύσει ο σύζυγός της Isik , ο πρώην βουλευτής Ahmet Faikoglu και ο ψευδομουφτής Mehmet Emin Aga , καυτηριάστηκε η μη αντίδραση των δασκάλων και των ιμάμηδων του κλίματος Aga για το ζήτημα των εκδόσεων στην πομακική γλώσσα , ενώ ζητήθηκε να αρχίσει άμεση αντίδραση εκ μέρους των Πομάκων για την έκδοση βιβλίων και εφημερίδας, όπως και έγινε με την περίπτωση της επιστολής 30 Πομάκων από το χωριό Εσοχή Ροδόπης , οι οποίοι διαμαρτυρόταν για τις πρωτοβουλίες (65)

Η μειονοτική εφημερίδα Gundem αναφέρεται στην επιστολή των Πομάκων , οι οποίοι δεν είχαν όμως υπογράψει με τα ονόματά τους , τονίζοντας τα εξής :

«μας στεναχώρησαν , οι εργασίες που δήθεν γίνονται τις τελευταίες μέρες για την ταυτότητά μας.Δεν έχει κανένας το δικαίωμα να αμφισβητεί τόσο ασυνείδητα την ταυτότητα ανθρώπων σαν και εμάς , αν όμως κάποιος συνεχίσουν αυτήν την αποτρόπαια αμφισβήτηση , τότε ο λαός μας θα απαντήσει με τον ανάλογο τρόπο. Εμείς είμαστε μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα , Τούρκοι στην καταγωγή και Έλληνες πολίτες , μπορεί να διαβάζουμε αρχαία , νέα , αλλά διαβάζουμε πάνω από όλα τουρκικά. Γιατί εμείς δεν είμαστε εγγόνια του τάδε και του δείνα, αλλά η ύπαρξή μας αρχίζει πριν από 1000 χρόνια και είμαστε απόγονοι οθωμανών.Το πομακικό βιβλίο που εισήχθη την ορεινή περιοχή δεν το είδαμε , ούτε θέλουμε να το δούμε. Καταγγέλουμε το πομακικό αναγνωστικό και τον δήθεν συγγραφέα τον Ομέρ Χαμδή για τους διάφορους ισχυρισμούς του». (66)

Ενώ η ίδια εφημερίδα αναφέρει ανακοίνωση του κόμματος «Ειρήνης , Ισότητας και Φιλίας» (DEB) που λέει ότι , ***«χρόνια ζώντας απομονωμένοι λόγω της απαγορευμένης περιοχής οι συνάνθρωποί μας στη Θράκη θέλουν να αναγνωρισθούν και σαν «πομάκοι ελληνικής καταγωγής», να αποκοπούν από τη μειονότητα και να την διαιρέσουν .Αυτό όμως δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένα σκληρό και φασιστικό σχέδιο.»***Για το ζήτημα των Πομακικών βιβλίων καθώς και την προσπάθεια που γίνεται , αντέδρασε και με άλλο τρόπο η συμβουλευτική επιτροπή , με επισκέψεις σε πομακικά χωριά ,στην Οργάνη , Σμιγάδα, Κύμη, Μυρτίσκη, Άνω Βυρσίνη (13/12), στον Κέχρο (14/12), στον Κάρδαμο (20/12), στη Δρανιά (27/12), με εκκινήσεις που έγιναν συμβολικά από την «Τουρκική Νεολαία Κομοτηνής». Σε περιόδους όμως ,κατά τις οποίες η τουρκική πολιτική , είχε άλλους στόχους , σε σχολική έκδοση, υποστηριζόταν ότι ***«οι Πομάκοι που κατοικούν στην ορεινή περιοχή της Ροδόπης, δεν είναι Τούρκοι. Είναι Βούλγαροι που εξισλαμίσθηκαν κατά την τουρκική κυριαρχία. Ομιλούν βουλγαρικά ».*** ***«Rodop daglik bolgesinde oturan pomaklar Turk delgildir.Bunlar Turk ege,enligi sirasinda islam dinii kabul etmis bulgarlardir.Bulgarca konuslar».*** (67)

Σε ανακοίνωση για το ζήτημα των Πομάκων προέβη και ο «ψευδομουφτής» Ξάνθης Mehmet Emnin Aga , στην οποία ανέφερε .

«αγαπητά μου αδέρφια , παίρνοντας αφορμή από τη θρησκευτική γιορτή θέλω να τονίσω τα παιχνίδια που παίζονται τον τελευταίο καιρό στην Δυτική Θράκη και κυρίως στην ορεινή περιοχή .Επίσης συνιστώ την προσοχή σας στην κουρτίνα με την οποία θα καλύψουμε την γύμνια των παιχνιδιών αυτών. Άνθρωποι σωβινιστές με φασιστική ψυχή τον τελευταίο καιρό παρουσίασαν στην περιοχή μας και στην Αθήνα λεξικά (πομακοελληνικό , ελληνοπομακικό) και γραμματική της πομακικής.Επίσης εξυπακούεται ότι θα συνεχίσουν να γράφουν και άλλα βιβλία .Αυτοί επικαλούμενοι την αγάπη που πρέπει να υπάρχει ανάμεσα στα χωριά της ορεινής περιοχής , προσπάθησαν να πουλήσουν τα βιβλία στους κατοίκους της ορεινής περιοχής.Οι κάτοικοι όμως δεν δέχθηκαν τα βιβλία αυτά .Ακόμα αφού δεν τους φιλοξένησαν , αυτοί προσπάθησαν να τα χαρίσουν . Επίμονα οι κάτοικοι πάλι δεν τα δέχτηκαν. Και όλα αυτά επειδή εσείς δώσατε το παν τόσο χρόνια από πάνω μας η μουσουλμανική θρησκεία και το τουρκικό αίσθημα.

»Στον Εχίνο , όταν πήγε ο Μακεδόνας Πέτρος Θεοχαρίδης , συνάντησε τα παιδιά που επέστρεφαν από τα σχολεία και ήθελε να τους δώσει τα βιβλία του. Τότε είπαν τα παιδιά «τι βιβλία είναι αυτά κύριε;» «βιβλία πομάκικα για σας που τα ετοιμάσαμε». «Εδώ πομάκοι δεν υπάρχουν , λάθος πόρτα χτυπήσατε .Εμείς είμαστε Τούρκοι .Αν μας αγπάτε δώστε μας βιβλία τούρκικα», του είπαν.Φίλοι μου αυτά που σας γράφω είναι γνωστά σε εσάς γιατί τα ζείτε άμεσα την καθημερινότητα. Καταλαβαίνετε ότι ο σκοπός τους είναι να διασπάσουν την ενότητα της τουρκικής μειονότητας. Αποφύγετε την αγάπη που δείχνουν τον τελευταίο καιρό.Αυτή όμως δεν θα ωφελήσει την Ελλάδα αλλά θα την βλάψει.Γιατί ούτε με διαβολικούς τρόπους αλλά ούτε με τη δύναμη θα πετύχουν τον σκοπό τους.Γιατι δεν μπορούν να παραβλέψουν την ιστορία. Αγαπητά μου αδέρφια εσείς την δουλειά σας γνωρίζετε.Όπως ακριβώς συμπεριφερθήκατε σ' αυτούς που ήρθαν να σας ενοχλήσουν έτσι ακριβώς να συνεχίσετε και είμαι σίγουρος ότι πάλι θα δίνετε τις σωστές απαντήσεις που δίνετε μέχρι τώρα.Ο Θεός μαζί μας είναι.

Μουφτής Ξάνθης Mehmet Emnin Aga» (68)

Το Σεπτέμβριο του 1998, λίγο πριν τις εκλογές για τον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης , πραγματοποιήθηκε η έκδοση βιβλίου από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης με

τίτλο *«Ροδόπη γη των θρύλων»* , το οποίο έκανε αναφορά στην ύπαρξη Πομάκων στην περιοχή. Σχετικά έγραφε ότι :

«κεντήδια στο πράσινο της βορειοανατολικής Ροδόπης , τα χωριά της , Οργάνη, Κέχρος, Σμιγάδα, Ραγάδα και Εσοχή, Κύμη, Μυρτίσκη και Βυρσίνη. Ρίζες στο Θρακιώτικο βουνό στην ομηρική γλώσσα , αφού στο γλωσσάρι των κατοίκων τους , υπάρχουν ακόμη ζωντανές ομηρικές λέξεις και ρίζες. Καταγωγή και ιστορία που κυλάει κατευθείαν από τους αρχαίους Αγριάνες , τους άφταστους τοξότες και ακοντιστές , τους φημισμένους ακροβολιστές του Μεγάλου Αλεξάνδρου». (69)

Το βιβλίο , το οποίο χαιρέτισε θετικά, το Κέντρο Πομακικών Ερευνών (70) , αποσύρθηκε από την κυκλοφορία, επειδή, όπως υποστήριξε έγγραφο του Νομάρχη, *«παρείσφρυσαν ορισμένα λάθη»* . Τα λάθη ήταν η αναφορά σε Πομάκους , και οι αντιδράσεις που προκλήθηκαν στο Νομάρχη , από την ηγεσία της μειονότητας . Το έγγραφο του Νομάρχη (ΑΠ 730/ Κομοτηνή 23-9-1998) προς την υπεύθυνη για την έκδοση Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης Ροδόπης , ανέφερε ότι :

«σας γνωρίζουμε ότι σε μια πρόχειρη ανάγνωση του τουριστικού οδηγού «Ροδόπη γη των θρύλων», διαπιστώσαμε ότι παρισέφρυσαν ορισμένα λάθη. Κατόπιν αυτού παρακαλούμε σε συνενόηση μαζί μας , όπως διορθώσετε αυτά , σύμφωνα με τις προφορικές οδηγίες που θα σας δοθούν. Πέραν των ανωτέρω και μέχρι διόρθωσης των σχετικών σημείων να σταματήσει η έκδοση και διάθεση του οδηγού» .(71)

Σε φυλλάδιο , στην τουρκική γλώσσα , που εξέδωσε προεκλογικά ο Νομάρχης Ροδόπης με τίτλο «DEMOKRAT» , παρέθετε τη σχετική με το θέμα δήλωσή του στην μειονοτική εφημερίδα Bati Trakya Ekspress (29/9/1998) , όπου έλεγε ότι το *«συγκεκριμένο βιβλίο , το απέσυρα από την πρώτη μέρα»* . Και αναφερόμενος στις ιδιωτικές πρωτοβουλίες για την έκδοση των πομακικών βιβλίων και την επίσκεψη του Υπουργού Εξωτερικών στη Θράκη , απευθυνόμενος στην μειονοτική ηγεσία έλεγε , *«άλλωστε όταν ήταν εδώ ο Εμφιετζόγλου που ήσασταν ; όταν καυγάδιζα με τον Πάγκαλο δεν μιλούσατε»* . Για την έκδοση του συγκεκριμένου βιβλίου κατηγόρησε τον Νομάρχη Ροδόπης και ο βουλευτής Ροδόπης του Συνασπισμού Mustafa Mustafa.(72)

Το βιβλίο θα επανέλθει στην κυκλοφορία τον Αύγουστο του 1999 , χωρίς να γίνεται καμία αναφορά στους Πομάκους, αφού στο συγκεκριμένο σημείο του τουριστικού οδηγού , υπάρχει κενό μικρό δείγμα της άτυπης ιδεολογικής τρομοκρατίας, που υπάρχει στην περιοχή σχετικά με τα μειονοτικά ζητήματα ιδιαίτερα για τους Πομάκους και του Ρωμά. Είναι χαρακτηριστικές οι αντιδράσεις της μειονοτικής ηγεσίας , ακόμη και για ήσσονος σημασίας ζητήματα , όπως η πρωτοβουλία του Κέντρου Λαϊκών Δρωμένων Κομοτηνής, να τονιστεί , μέσω διάφορων συνταγών η πολυπολιτισμικότητα της Θράκης. Για την εκδήλωση που έγινε στην Μαρώνεια, και στην οποία παρουσιάστηκαν συνταγές και μαγειρεμένα φαγητά , από τους Πομάκους , τους Ρωμά, τους τουρκογενείς, η νομαρχιακή σύμβουλος Ροδόπης Emin Dilek , αδελφή του μέλους της Ανώτατης

μειονοτικής επιτροπής Hulia Emin και εκδότριας της εφημερίδας Gundem σε δήλωσή της , (Εφημερίδα Gundem 28/9/1999) , ανέφερε τα εξής

«Πληροφορούμαι ότι Κέντρο Λαϊκών Δρωμένων , στο οποίο λαμβάνω μέρος , εκπροσωπώντας τη Νομαρχία Ροδόπης , πήρε απόφαση να προβεί σε εκδήλωση παρουσίασης φαγητών πολυπολιτισμικού χαρακτήρα του νομού μας.Εξετάζοντας το πρόγραμμα διαπίστωσα ότι η μειονότητά μας διαχωρίστηκε σε Πομάκους , Αθίγγανους και Τούρκους.Το γεγονός ότι δεν λήφθηκε υπόψη η αντίδραση των μελών της τουρκικής μειονότητας στην παρόμοια εκδήλωση του κέντρου τον περασμένο χρόνο και το ότι συνεχίζεται εκ μέρους του η υιοθέτηση του πνεύματος που διασπά την μειονότητά μας , ενισχύουν την πεποίθησή μου, περί του ότι πίσω από αυτή και άλλες παρόμοιες δραστηριότητες κρύβονται κακόβουλες προσεγγίσεις. Τα μέλη του γυναικείου τμήματος του συλλόγου επιστημόνων της μειονότητας μεταξύ των οποίων ήμουν και εγώ και από τα οποία το 1998 είχατε ζητήσει συνεργασία αποσύρθηκαν από την δραστηριότητά σας αυτή εξηγώντας τους λόγους του σ' εσάς προσωπικά , αλλά και ενημερώνοντας το κοινό με μία ανακοίνωση. Εγώ σαν άτομο το οποίο έχει εκλεγεί στο νομαρχιακό συμβούλιο με την μεγάλη στήριξη του λαού της τουρκικής μειονότητας και το οποίο αντιστέκεται σε κάθε κίνηση που γίνεται με σκοπό τη διάσπαση της τουρκικής μειονότητας δυτικής Θράκης, πληροφορώ ότι στο εξής δεν θα συμμετάσχω στις συνεδριάσεις του κέντρου στο οποίο επικρατεί ένα πνεύμα που εξυπηρετεί την πολιτική διάσπασης της μειονότητας».

ΤΑ ΠΟΜΑΚΙΚΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΕΚΤΟΥΡΚΙΣΜΟΥ ΤΟΥΣ

Η μακρά και πολυσχιδής διαδικασία εκτουρκισμού των Πομάκων, εξαπλώθηκε σε όλο το εύρος του λαϊκού τους πολιτισμού και φυσικά στα πανηγύρια τους. Ειδικότερα, στα δύο μεγαλύτερα σε μέγεθος πανηγύρια τον νομού Ροδόπης, αυτό του Ακρίτα (Alanat στα πομακικά – Alan Tere στα τουρκικά) και Χίλια (Secsek στα τουρκικά), κατεβλήθησαν επίπονες προσπάθειες να χάσουν τον πομακικό τους χαρακτήρα και να αποκτήσουν όλα τα τυπικά χαρακτηριστικά ενός τουρκικού πανηγυριού, όμοιου με όσα γίνονται στα όρια του τουρκικού κράτους.Οι δυνάμεις που εργάστηκαν προς την κατεύθυνση αυτή είχαν τρομακτική επιτυχία τα τελευταία χρόνια, αρχής γενομένης από το πανηγύρι του Ακρίτα. Το 1997 (23-24/8/97), εντάθηκαν οι προσπάθειες για την αποπομπή του παραδοσιακού Αγά (χορηγού-τιμώμενου προσώπου) του πανηγυριού, Πομάκων Hadib Mehmet , ο οποίος δεν ευθυγραμμιζόταν με την διαδικασία εκτουρκισμού του θεσμού. Το 1998 του ανακοινώθηκε από τον νυν πρόεδρο της κοινότητας Οργάνης Haciyakub Mustafa (πολιτικό συνεργάτη και προστατευόμενο του νομάρχη Ροδόπης Στέργιου Σταυρόπουλου), ότι παύει να είναι πλέον Αγάς. (73)

Ο Hadib Mehmet μετά το τελεσίγραφο του κοινοτάρχη προχώρησε τον Αύγουστο του 1998 (21-23/8/98) -μόνος του- στη διοργάνωση του πανηγυριού, κάτω από εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες αφού πέραν των τουρκικών προσπαθειών για την ματαίωση του πανηγυριού, εκδηλώθηκε στο πλευρό των εκτουρκισμένων Πομάκων η συμπαράσταση του νομάρχη Ροδόπης Στ. Σταυρόπουλου. Η υποστήριξη του νομάρχη προς τους εκτουρκισμένους έγειρε αποφασιστικά την πλάστιγγα με το μέρος τους. Ο κοινοτάρχης έχοντας την κρατική υποστήριξη ζήτησε ακόμη και από την αστυνομία της

Φιλύρας (Ροδόπης), να επιτηρεί τον χώρο του πανηγυριού (πράγμα που έγινε), ώστε να μην μπορέσουν οι Πομάκοι υποστηρικτές του Αγά να ετοιμάσουν το χώρο για την υποδοχή των επισκεπτών. Με ραδιοφωνικά μηνύματα από τους τουρκόφωνους ραδιοφωνικούς σταθμούς της Κομοτηνής ενημέρωνε τους μουσουλμάνους ότι πρέπει να επισκεφθούν το πανηγύρι που διοργάνωνε ο ίδιος υπό την σκέπη της Άγκυρας. Ο Hacıyakub Mustafa με περιοδείες στα πομακοχώρια τρομοκρατούσε τους Πομάκους και τους επεσήμανε εμμέσως τις συνέπειες που θα είχαν εάν επισκέπτονταν το πανηγύρι του παραδοσιακού Αγά.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Αγάς δεν μπορούσε να βρει ούτε καν τον κατάλληλο χώρο αφού ο χώρος του Ακρίτα (Αλάν Τεπέ) φυλασσόταν από την αστυνομία. Όταν εν τέλει βρέθηκε χώρος λίγα χιλιόμετρα κάτω από τον Ακρίτα, δίπλα στο δρόμο, εμφανίστηκαν αιφνιδιαστικά υπάλληλοι της νομαρχίας Ροδόπης (Δασική Υπηρεσία) και με την απειλή του νόμου, σταμάτησαν τις εργασίες της μπουλντόζας, επικαλούμενοι ότι ο χώρος είναι δασική έκταση. Ο χώρος στην πραγματικότητα ήταν και παραμένει μέχρι σήμερα χώρος συγκέντρωσης μπαζών και ούτε τότε, ούτε και σήμερα υπάρχει φυτρωμένος έστω και ένας θάμνος. Από την πρώτη ημέρα του πανηγυριού ο πρόεδρος της κοινότητας επισκέφθηκε το χώρο και αποπειράθηκε να διώξει τους τσιγγάνους μικροπωλητές που είχαν συρρεύσει, λέγοντάς τους ότι όποιος παραμένει στο χώρο δεν πρόκειται να πάρει άδεια να πουλήσει τα προϊόντα του στο "δικό" του πανηγύρι που διοργανωνόταν σε δύο εβδομάδες. Ακόμα και ανακοινώσεις ανάρτησε στα τουρκικά στον συνοικισμό της Αδριανουπόλεως (Κομοτηνή) με ανάλογο περιεχόμενο ώστε να τρομοκρατήσει τους τσιγγάνους μικροπωλητές οι οποίοι αποτελούν βασική συνιστώσα κάθε πανηγυριού.

Την τρίτη δε ημέρα του πανηγυριού, οπότε κορυφώνεται η προσέλευση του κοινού, εγκατέστησε ανθρώπους στο χωριό Δοκό (μέσα από το οποίο διέρχεται ο δρόμος) οι οποίοι απέτρεπαν τους επισκέπτες λέγοντάς τους ότι το πανηγύρι αναβλήθηκε και ότι δεν υπάρχει τίποτε επάνω στο βουνό. Θύμα της προβοκάτσιας ήταν και ο βουλευτής Έβρου Χρήστος Κηπουρός. Παρ'όλο το συντονισμένο πόλεμο τόσο από τις υπηρεσίες του ελληνικού κράτους, μηδέ εξαιρουμένου του Υπουργείου Εξωτερικών, όσο και των μηχανισμών του τουρκικού προξενείου, πάνω από 700 μουσουλμάνοι αγνόησαν τις απειλές και γιόρτασαν το πομακικό πανηγύρι του Ακρίτα. Από τη λαμπρή τελετή δεν έλειψαν και οι δεκάδες παλαιστής. Μοναδικοί παρόντες από την ελληνική πλευρά ήταν ο πρώην Υπουργός και βουλευτής του ΠΑΣΟΚ Στέλιος Παπαθεμελής, ο βουλευτής της Ν.Δ. Ευγένιος Χαϊτίδης και ο αρωγός και υποστηρικτής της πομακικής υπόθεσης Πρόδρομος Εμφιετζόγλου. Σε λίγες ημέρες διοργανώθηκε το αντι-πανηγύρι της Άγκυρας (4-6/9/98), όπου συμμετείχε ο νομάρχης Ροδόπης Στ. Σταυρόπουλος (εκφώνησε και λόγο) και άλλα στελέχη του, όπως ο πρόεδρος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Δαμιανός Μαρουφίδης ο οποίος σύμφωνα με μαρτυρίες των ίδιων των Πομάκων έπαιξε ουσιαστικό ρόλο στις εξελίξεις.

Το άλλο μεγάλο πομακικό πανηγύρι, του Χίλια, που πραγματοποιείται στην ανατολική ορεινή Ροδόπη, σε μικρή απόσταση από το χωριό Γονικό (μέσα στα όρια του νομού Έβρου) ήταν για αιώνες ένα πανηγύρι με έντονο αλεβίτικο χαρακτήρα μια και διοργανωνόταν στο κέντρο μιας περιοχής που περιβάλλεται από αλεβίτικα χωριά τόσο μέσα στην ελληνική όσο και στη βουλγαρική πλευρά των συνόρων. Όμως, όπως και το πανηγύρι του Ακρίτα, αποτέλεσε στόχο των μηχανισμών του Προξενείου

Φανατικοί φουννίτες ιμάμηδες, δάσκαλοι λάτρεις τον κεμαλισμού και μία πλειάδα εγκληματικών ενεργειών παραγόντων της Θράκης σε συνδυασμό με την παντελή άγνοια των ιδιαιτεροτήτων της περιοχής από το λεγόμενο εθνικό κέντρο (Αθήνα), συνεργάστηκαν ώστε με τον καιρό και ο θεσμός αυτός με την μακραίωνη ιστορία να καταλήξει σε μια φασιστική φιάστα του κεμαλισμού στη Θράκη και να καταδεικνύει την ισχύ και την αίγλη του μεταξύ των ελλήνων πολιτών Το πανηγύρι επανανοηματοδοτήθηκε και όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο ένθετο της τουρκόφωνης εφημερίδας Gundem, οι εκδηλώσεις στο ύψωμα Χίλια, **«ξεκίνησαν με σκοπό να γιορτάζεται η κατάληψη των εδαφών των Βαλκανίων από τους Τούρκους».** (74) Ο εορτασμός του 1998 (31-2/8/1998) διέφερε σε πολλά σημεία από τον φετινό που πραγματοποιήθηκε από τις 30/7/99 έως 1/8/99 και προσέλκυσε περισσότερους, από 4000 επισκέπτες. (75)

Στον φετινό κατά την αξιολογική σειρά των τουρκόφωνων εφημερίδων συμμετείχαν: ο βουλευτής Galip Galip, ο βουλευτής Mustafa Mustafa, ο νομάρχης Ροδόπης Στέργιος Σταυροπουλος, ο νομάρχης Έβρου Γιώργος Ντόλιος, ο δήμαρχος Κομοτηνής Γιώργος Παπαδριέλης, ο «φευτομουφτής» Ibrahim Serif, ο πρόεδρος της «Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής» Ridvan Hatiroglu (θεωρείται ο επικεφαλής των Γκρίζων Λύκων στην περιοχή), η πρόεδρος της «Τουρκικής Νεολαίας Ξάνθης» Sabrie Deliloglu (με εκτουρκιστικό έργο στους Πομάκους της Ξάνθης), ο πρόεδρος του Συλλόγου Επιστημόνων Μειονότητας Ihsan Kehaya (Πομάκος από την Ξάνθη), ο δήμαρχος Σώστη, Erdogan Sait, ο δήμαρχος Αρριανών Halit Mehmet, ο πρόεδρος του ανύπαρκτου νομικά συλλόγου δασκάλων Θράκης Orhan Rahmi, ο Δαμιανός Μαρουφίδης της ΕΑΣ, ο Δήμαρχος Ορφέα Ευάγγελος Πουλιλιός, οι βουλευτές του νομού Έβρου Θ.Δημοσχάκης, Ν Ζαμπουνίδης, Λ.Λυμπερακίδης κ.ά. Στο χαιρετισμό του ο Νομάρχης Ροδόπης, υποστήριξε ότι **«από το τρίτο κοινοτικό πλαίσιο θα δοθούν πολλά ρήματα τα οποία θα αξιοποιηθούν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αναπτυχθεί η περιοχή οπότε οι Πομάκοι που ζουν σ' αυτή να διαβιούν με μεγαλύτερη άνεση, έχοντας το κεφάλι ψηλά».**

Ο βουλευτής Έβρου Νίκος Ζαμπουνίδης, τόνισε ότι **«δεν υπάρχει πλέον θέμα ισονομίας, ισοπολιτείας, όπως παλιά αφού όλοι έχουν και απολαμβάνουν ίσια δικαιώματα, οι όποιοι εθνικισμοί μόνο προβλήματα δημιουργούν».** Την υπόσχεση ότι θα είναι πάντα κοντά στους κατοίκους της περιοχής έδωσε ο Δήμαρχος Ορφέας, υποστηρίζοντας παράλληλα πως **«είναι ο συνδετήριος κρίκος ανάμεσα σ' αυτούς και τους βουλευτές οι οποίοι υποσχέθηκαν ανάπτυξη της περιοχής και αυτή πρέπει να τηρήσουν διαφορετικά θα τους βρουν μπροστά τους»**

Η τουρκική σημειολογία, τοποθέτησε για πρώτη φορά την ελληνική σημαία στο ίδιο ύψος (για να αποδυναμώσει τον συμβολισμό της) με τη σημαία του συλλόγου που εδώ και δύο χρόνια ανέλαβε να εκτουρκίσει το πανηγύρι (πρόεδρος ο εκτουρκισμένος αλεβίτης-πομάκος Bekir Usta, δημοτικός σύμβουλος Δήμου Ορφέα Έβρου, συνεργάτης του τουρκικού προξενείου και της δημοσιογράφου εκδότριας της εφημερίδας Gundem Hulia Emin). Ορατά ήταν και άλλα στοιχεία εκτουρκισμού, αφού φέτος ως τιμώμενα πρόσωπα στις εκδηλώσεις ήταν άτομα από τις «Τουρκικές Νεολαίες Κομοτηνής και Ξάνθης». Σε όλες τις επιγραφές πρώτη ήταν η τουρκική γλώσσα και ακολουθούσε δεύτερη η ελληνική, όλες οι ομιλίες εκφωνήθηκαν στα τουρκικά (προκάλεσαν μόνο την αδύναμη παρότρυνση του νομάρχη Έβρου να γίνονται και στα ελληνικά), οι στολές των παλαιστών ήταν κατασκευασμένες στην Τουρκία, τα χορευτικά συγκροτήματα φορούσαν ενδυμασίες περιοχών

της Τουρκίας που δεν έχουν καμία σχέση με τη Ροδόπη, οι μουσικοί που συνόδευαν τους παλαιστές έπαιζαν στρατιωτικά θούρια του οθωμανικού στρατού και γενικά επρόκειτο για μια τουρκική φιέστα-πρόκληση στη Θράκη. Ανάλογες αντιδράσεις, από τη μειονοτική ηγεσία, παρατηρήθηκαν και σε σχέση με μουσουλμάνους, οι οποίοι μέχρι τώρα δεν είχαν άμεση επαφή μαζί της, όπως η ίδρυση Πολιτιστικού Συλλόγου Μουσουλμάνων Αλεξανδρούπολης του οποίου στόχοι, είναι η ανύψωση του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, η λειτουργία ενός νυχτερινού σχολείου, η καταπολέμηση του ρατσισμού, η διατήρηση της ειρηνικής συμβίωσης (76), όπως αντιδράσεις υπήρξαν και στο ζήτημα των Αθίγγανων και την προσπάθεια έκδοσης βιβλίων, δημιουργίας πολιτιστικών, αθλητικών ομάδων, συμμετοχής στην πανελλήνια ομοσπονδία κ.ά.

Οι μουσουλμάνοι Ρωμά της Θράκης, αποτελούν μια αξιοσημείωτη διεθνώς περίπτωση, διότι από το 1923 με κριτήριο το θρήσκευμα, έχουν υπαχθεί νομικά στα όρια μιας ομόθρησκης μεν μειονότητας, των τουρκόφωνων μουσουλμάνων, διαφορετικής ως προς τη γλώσσα και τα άλλα πολιτισμικά χαρακτηριστικά, όπως αυτά αναγνωρίζονται από τη Συνθήκη της Λωζάνης (77). Η επίσημα ελλαδική παρεχόμενη τουρκοκεντρική εκπαίδευση λειτουργεί για τους αθίγγανους ως θεσμός βίαιης επιβολής μιας ξένης γλώσσας και προς τη γλωσσική τους παράδοση, αλλά και προς αυτήν του κράτους, στο οποίο ζουν. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του αντιδημάρχου Αγίας Βαρβάρας Μανώλη Ράντη και του φοιτητή του ΕΜΠ Στέλιος Κραουνάκης, αθίγγανων, που σε δημόσια δήλωσή τους ζήτησαν: **«μη μας βρίζετε αποκαλώντας μας Τούρκους, δεν είμαστε, ούτε νιώθουμε Τούρκοι»**. (78)

Μεταξύ των 20 000 Ρωμά της Θράκης, αυτοί που γνωρίζουν τη ρωμανί είναι διπλάσιοι, από τους 3 500 που τη χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ζωή μέσα και έξω από το σπίτι. Σήμερα οι Ρωμά είναι διασκορπισμένοι και στους τρεις νομούς της Θράκης, και στον αριθμό που προαναφέρθηκε, θα πρέπει να προστεθούν και άλλοι 4 με 5 χιλιάδες μετανάστες που ζουν στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη και αλλού, όπως και σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης και την Αυστραλία.

Κυριότεροι οικισμοί στη Θράκη είναι στη Ξάνθη, στο συνοικισμό Δροσερό και στους οικισμούς Ζηλωτή, Κύρνος, Εύλαλο, Συδινή, στη Ροδόπη, στο συνοικισμό της Κομοτηνής Ήφαιστο, στις Σάπες, στη Βέννα, στον άρατο, στα Νεύρα, και στον Έβρο, μέσα στην πόλη της Αλεξανδρούπολης, στο Διδυμότειχο, στη Σαύρα, στην Αγριανή, στη Νέα Ορεστιάδα. Παρά τη διαπιστωμένη ποσοτική και γεωγραφική υποχώρηση, φαίνεται να ομιλείται σε οικισμούς με υψηλή συγκέντρωση Ρωμά, που αντιμετωπίζουν τη γλώσσα ως εργαλείο επικοινωνίας αλλά και διατήρησης της συγκεκριμένης ταυτότητας. Στην εκδήλωση παρουσίασης του Γλωσσαρίου της Ρωμανί, που έγινε στις 15 Δεκεμβρίου 1998, στην Αθήνα, ο πρόεδρος της Πανελληνίου Ομοσπονδίας Ελλήνων Ρωμά Χ Λάμπρου, εξήρε **«την προσπάθεια που γίνεται με την έκδοση του Λεξικού»**, λέγοντας ότι **«όποιος δηλώνει τσιγγάνος, δηλώνει πάνω από όλα Έλληνας»**, ενώ στην εκδήλωση μίλησαν και οι Suleiman Husabedin πρόεδρος του συλλόγου «Φιλία των Ρωμά», Etsian Basabedin από το χωριό Δροσερό Ξάνθης, Ahmet Hasan πρόεδρος του συλλόγου Ρωμά Κομοτηνής και Hasan Lutri, αντιπρόεδρος της ποδοσφαιρικής ομάδας Α Ο Ρωμά Κομοτηνής (79).

ΤΟ ΠΟΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΑΚΗ

Όπως έχουμε αναφέρει , στα πλαίσια της διακομματικής συνεννόησης που είχε προηγηθεί το 1990 για τα ζητήματα της Θράκης , επί οικουμενικής κυβέρνησης και ενισχύθηκε και από την πολιτική της ισοπολιτείας και ισονομίας ,εκδόθηκε και το πόρισμα της

«Διακομματικής επιτροπής του Εθνικού Κοινοβουλίου που συγκροτήθηκε για να μελετήσει τα προβλήματα και να υποβάλλει προτάσεις για την ανάπτυξη της Θράκης και των νησιών του Αν.Αιγαίου .Η «Διακομματική επιτροπή , αφού άκουσε τις απόψεις των αρμόδιων κυβερνητικών οργάνων .Αφού επισκέφθηκε όλους τους νομούς και της επαρχίες της περιοχής. Αφού συζήτησε με όλους τους τοπικούς αντιπροσωπευτικούς φορείς , την αυτοδιοίκηση , τα συνδικάτα , τους συνεταιρισμούς , τα επιμελητήρια και πολιτιστικά σωματεία, παραδίδει στην Εθνική Αντιπροσωπεία το τελικό της πόρισμα» (80)

Τα βασικά σημεία του πορίσματος εξέφραζαν την ομοφωνία και την πρόθεση όλων για ανάπτυξη της Θράκης (και του Αιγαίου) ,

«Συμφωνούμε όλοι ότι είναι απολύτως αναγκαία να διαμορφωθεί μια μόνιμη αναπτυξιακή στρατηγική για τη Θράκη και το Αν. Αιγαίο, που αποτελούν σήμερα τον πιο νευραλγικό και κρίσιμο χώρο της επικράτειας. Χρειάζεται γι' αυτό η πανεθνική συσπείρωση και κινητοποίηση όλων των φυσικών και ανθρώπινων πόρων της περιοχής. Απαιτείται , όλοι οι Έλληνες , οι πολιτικοί φορείς , το Εθνικό Κοινοβούλιο ,να ενστερνιστούμε τη θέση ότι η ανάπτυξη των κρίσιμων παραμεθορίων περιοχών της χώρας και ιδιαίτερα αυτών που βρίσκονται στο ανατολικό μας σύνορο, αποτελεί όρο εθνικής επιβίωσης ».

Αφού, στο πόρισμα , εκφραζόταν η θέληση των κομμάτων που αποτελούσαν τη Βουλή την περίοδο αυτή για *«την εφαρμογή της αναπτυξιακής στρατηγικής»* , προτεινόταν ότι θα πρέπει να γίνουν άμεσα οι ενέργειες: *«να προχωρήσουμε σε αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος και του πλούτου υπέρ των δύο περιοχών....θεσμοθέτηση ειδικών πόρων μέσω του προϋπολογισμού για ταχύρυθμα προγράμματα που αφορούν τις υποβαθμισμένες ζώνες της Θράκης και τα μικρά νησιά του Αν. Αιγαίου»*, ενώ τονιζόταν και ο ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν , η ΕΟΚ μέσω των κοινοτικών πόρων , οι Έλληνες της Διασποράς, και η αυτοδιοίκηση .

Στο δεύτερο τμήμα το οποίο αφορούσε τις εθνικές προτεραιότητες που σχετίζονται με τις ακριτικές περιοχές, αναφερόταν τα εξής :

«για μας υπάρχει ένα νήμα που συνδέει και θα συνδέει πάντοτε τη Θράκη με το Ανατολικό Αιγαίο και την Κύπρο. Μία νοητή γραμμή που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο μιας εθνικής στρατηγικής για τον Ελληνισμό.....

«Η Ευρώπη πρέπει να αποκτήσει συνείδηση μιας ιστορικής αλήθειας. Ότι η Θράκη και το Αν. Αιγαίο είναι το φυσικό της ανατολικό της σύνορο». Τονιζόταν επίσης, η σύνδεση της ανάπτυξης με την πρόκληση εθνικής ασφάλειας και κυριαρχίας και «η μικρή παραγωγική δυνατότητα του νησιώτικου συμπλέγματος συνυπάρχει με την ασχεδίαστη και ανισομερή ανάπτυξη της Θράκης....»

Από την επιτροπή, γινόταν η επισήμανση πως για «να πρυτανεύει η εθνική ευαισθησία που όλους πρέπει να μας διακατέχει για την αμυντική θωράκιση της περιοχής απέναντι στην εξωτερική απειλή. Μακροχρόνια η άμυνα απέναντι στην εξωτερική απειλή είναι η πολιτιστική μας ταυτότητα και η ανάδειξη της αποτελεί έναν παράγοντα ύψιστης εθνικής σημασίας».

Στο κεφάλαιο για την εθνική άμυνα τονιζόταν η, «οργάνωση της παλλαϊκής άμυνας...για την ολοκλήρωση της αμυντικής θωράκισης», στο μέρος για την πολιτιστική ταυτότητα, δηλωνόταν ότι «στόχος μας είναι η αναβάθμιση, η επιστημονική και διοικητική στελέχωση και η ερευνητική πρωτοβουλία των περιφερειακών Πανεπιστημίων (Αιγαίου και Θράκης), ώστε να γίνουν το επίκεντρο της πνευματικής και πολιτιστικής ζωής». Στην προτεινόμενη αναπτυξιακή πολιτική, κεντρικό σημείο καταλάμβανε «η ισομερής και ιεραρχημένη περιφερειακή ανάπτυξη και η διαμόρφωση όρων που θα καθιστούν την τοπική οικονομία ανταγωνιστική», στα έργα υποδομής, εκφραζόταν η ευχή,

«το τέλος της δεκαετίας του '90 πρέπει να βρει τη Θράκη και το Αν. Αιγαίο ικανά να σηκώσουν το βάρος της ανάπτυξης, χωρίς να παραμείνουν άλυτες στοιχειώδεις ανάγκες που σήμερα κρατούν την περιοχή στη στασιμότητα...για την περιοχή της ΘΡΑΚΗΣ οι γενικές κατευθύνσεις είναι οι ακόλουθες: Ολοκλήρωση του οδικών συγκοινωνιών.....εκσυγχρονισμός και επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου Θεσσαλονίκης -Ορμενίου.....Διεθνοποίηση του λιμένα Αλεξανδρούπολης, αξιοποίηση του λιμένα Πόρτο Λάγος, και άνοιγμα του τελωνείου Νυμφαίας Επέκταση και ενίσχυση του αερολιμένα Αλεξανδρούπολης και δημιουργία μικρού δικτύου ελικοδρομίων στις πρωτεύουσες των επαρχιών και τη Σαμοθράκη».

Στο 7ο κεφάλαιο όπου καταγραφόταν και τα ενδεικνυόμενα μέτρα της οικονομικής πολιτικής, σκοπός θα έπρεπε να είναι «η μείωση κατά 50% των συντελεστών του ΦΠΑ, η επιδότηση θέσεων εργασίας στο δευτερογενή τομέα και παροχή κινήτρων που πρέπει να θεσπιστούν από τα αρμόδια Υπουργεία για την ενίσχυση της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της αλιείας, της βιοτεχνίας, της μεταποίησης, των πολιτιστικών και τουριστικών δραστηριοτήτων», ενώ στο προτελευταίο μέρος της θεσμικής πολιτικής δηλωνόταν η σημασία του εκσυγχρονισμού και της αποκέντρωσης του Κράτους. Στο κεφάλαιο για την πολιτική για τις μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης, τονίστηκε ότι.

«ιδιαιτέρως εθνικής σημασίας είναι η πολιτική μας απέναντι στις θρησκευτικές μειονότητες που ζουν στην περιοχή, όπως είναι η

μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης και οι ελάχιστοι μουσουλμάνοι της Ρόδου και της Κω.

»Οι μουσουλμάνοι της περιοχής αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του έμφυχου δυναμικού της χώρας. Είναι Έλληνες πολίτες σε πλήρη ισονομία και ισοπολιτεία έναντι των χριστιανών Ελλήνων πολιτών. Είναι για μας απαραβίαστες αρχές , ο σεβασμός στην προσωπικότητα και την ελευθερία του ατόμου , η θρησκευτική , γλωσσική, κοινωνική και πολιτιστική του ελευθερία , η απρόσκοπτη έκφραση των ηθών και των εθίμων του. Κατά συνέπεια η Συνθήκη της Λωζάνης και οι επιταγές της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ) αποτελούν κείμενα όχι απλώς αποδεκτά αλλά κατευθυντήρια στη χάραξη της πολιτικής μας».

Συνεχίζοντας το πόρισμα της διακομματικής επιτροπής , το κεφάλαιο για το ζήτημα των μουσουλμανικών μειονοτήτων επισήμαινε τα εξής :

«δεν θα διστάσουμε να πάρουμε κάθε αναγκαίο μέτρο που θα προστατεύει τα εθνικά μας συμφέροντα απέναντι σε πρόσωπα ή μηχανισμούς που λειτουργούν αποσταθεροποιητικά στην περιοχή. Είναι αναγκαίο να αναληφθεί εκστρατεία διαφώτισης της διεθνούς κοινής γνώμης που τροφοδοτείται συστηματικά με ψευδείς παραπλανητικές «πληροφορίες. Σε καμία περίπτωση δε μπορούμε να δεχτούμε την εξομοίωση του Οικουμενικού Πατριαρχείου με Μουφτείες, ούτε βέβαια την εξιρρόπηση ιστορικών εγκλημάτων κατά του Ελληνισμού όπως έγινε στην Κωνσταντινούπολη με μυθεύματα και ψεύδη που καλλιεργούνται προπαγανδιστικά και αφορούν Έλληνες πολίτες».

Και το πόρισμα κατέληγε,

«καλώντας την Κυβέρνηση ,την Αξιωματική Αντιπολίτευση, όλα τα κόμματα αλλά και τους φορείς της πολιτείας και της λαϊκής εκπροσώπησης στη Θράκη και το Αν. Αιγαίο να ενστερνιστούν την πολιτική που ομόφωνα αποφασίσαμε και εισηγούμαστε». (βλ. Παράρτημα)

ΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΩΝ ΘΡΑΚΩΝ

Η τουρκική αμφισβήτηση της Θράκης , με πρόσχημα τις μουσουλμανικές μειονότητες της περιοχής και η απουσία ολοκληρωμένου προγράμματος κοινωνικής , οικονομικής και κυρίως δημογραφικής ανάπτυξης , υπήρξαν οι κύριοι λόγοι , για τη δραστηριοποίηση των Θρακικών συλλόγων , σωματείων , ομοσπονδιών, της τοπικής αυτοδιοίκησης και προσώπων , για την εξέλιξη των μορφωτικών ,ερευνητικών, πολιτικών δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών , που θα οδηγούσαν στη διοργάνωση ενός παγκοσμίου συνεδρίου Θρακών .

Η πρώτη συγκέντρωση για την προετοιμασία ενός πανθρακικού συνεδρίου , του πρώτου στα νεότερα χρόνια και αρκετά χρόνια , μετά την πρώτη συνάντηση στην Κομοτηνή, του οποίου τις αποφάσεις , τις είχε σταματήσει η εκδήλωση του πραξικοπήματος της 4^{ης} Αυγούστου 1936 , έγινε στις Φέρες Έβρου, το Μάιο του 1993. Εκεί , από τους συγκεντρωμένους εκπροσώπους φορέων, αποφασίστηκε η διοργάνωση του πρώτου συνεδρίου Θρακών , από όλο τον κόσμο , το οποίο ονομάστηκε Αποδήμων , στη Ξάνθη τον Οκτώβριο του ίδιου έτους και το επόμενο στις φέρες τον Αύγουστο του 1994 , παίρνοντας ταυτόχρονα απόφαση να τιμάται η Παναγία η Κοσμοσώτρη των Φερών, Παναγία των Θρακών .

Στο παγκόσμιο Συνέδριο Αποδήμων Θρακών, της Ξάνθης, το οποίο πραγματοποιήθηκε στο περιθώριο των εθνικών εκλογών, οι σύνεδροι , στο ψήφισμά τους επισήμαναν. **«Η Ακριτική Θράκη ερημώνει ! Μόνο την τελευταία δεκαετία είχε πληθυσμιακή συρρίκνωση 3,8%! Χώρια από τις απειλές που πυκνώνουν γύρω και μέσα στη Θράκη. Ο κεντρικός μας στόχος για τα επόμενα χρόνια είναι η ανατροπή του δυσμενούς ψυχολογικού κλίματος, η εμπέδωση αισθήματος αυτοπεποίθησης, καθώς και η δημιουργία προϋποθέσεων ανάπτυξης».**

Για το ζήτημα της τουρκικής απειλής , τόνισαν : **«αισθανόμαστε την ανάγκη να διακηρύξουμε προς πάσα κατεύθυνση ότι το πρόβλημα για τη Θράκη ΔΕΝ δημιουργούν οι Έλληνες μουσουλμάνοι ! Πρόβλημα ασφαλείας δημιουργεί η ανατρεπτική δράση του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής και των πρακτόρων της Άγκυρας! Υπογραμμίζουμε ότι οι Έλληνες μουσουλμάνοι είναι η πλέον προνομιούχος μειονότητα της ευρύτερης περιοχής μας και είμαστε περήφανοι γι' αυτό. Αλλά όπως θα έκανε οποιοδήποτε άλλο κράτος στη θέση μας, κάθε δραστηριότητα που θίγει την εθνική μας ασφάλεια πρέπει να παταχθεί άμεσα , αποφασιστικά και αμείλικτα.**

»Είμαστε υπέρ της σχολαστικής εφαρμογής των υφιστάμενων συνθηκών .Άλλωστε απόλυτα και συγκριτικά στοιχεία αποδεικνύουν ότι η Ελλάδα έχει σεβαστεί όλες τις υφιστάμενες συνθήκες άλλοι είναι που τις έχουν παραβιάσει , σε βάρος Ελλήνων ορθοδόξων μειονοτήτων. Πιστεύουμε μάλιστα ότι πρέπει να υποστηρίξουμε τη θέση των Ελλήνων μουσουλμάνων , ακόμα και πέρα από τα όρια των συμβατικών υποχρεώσεων που έχει αναλάβει απέναντί τους η Ελλάδα. Πάνω από όλα το δικαίωμά μας στην ανάπτυξη και την ευημερία...Αλλά καμιά διεθνής Συνθήκη δεν επιβάλλει την επίδειξη ανοχής ή πολύ περισσότερο τη «νομιμοποίηση» υπονομευτικών δραστηριοτήτων και αντεθνικών ενεργειών σε μια ευαίσθητη ακριτική περιοχή.

»Η υπονομευτική δράση του τουρκικού προξενείου Κομοτηνής ΔΕΝ θα γινόταν ανεκτή από κανένα άλλο κράτος ! Πιστεύουμε ότι ΔΕΝ μπορεί να γίνει ανεκτή ούτε από την Ελλάδα. Αν δεν περιοριστεί η υπονομευτική δράση του τουρκικού Προξενείου Κομοτηνής , κανένα άλλο μέτρο ή αναπτυξιακή πρωτοβουλία δεν θα αποκαταστήσει αίσθημα Ασφαλείας και κλίμα αναπτυξιακό στη Θράκη .

Ενώ τέλος το σώμα των συνέδρων , αποφάσισε ,

»Για την περαιτέρω επεξεργασία και προώθηση όλων αυτών των επιδιώξεων αποφασίζουμε την σύσταση του Κέντρου Θρακικού Ελληνισμού. Η Θράκη ΔΕΝ είναι μια ξεχασμένη γη... Τα παιδιά της γης πήραν την μοίρα της στα χέρια τους!» (Βλ. Παράρτημα)

Το επόμενο προγραμματισμένο συνέδριο των Θρακών , πραγματοποιήθηκε στις Φέρες, του νομού Έβρου , τη βυζαντινή Βήρα, παρουσία πολιτικών αρχηγών και πολλών πολιτικών .Το συνέδριο σηματοδεύτηκε από την έκρηξη βόμβας , που είχε στόχο τον αρχηγό της Νέας Δημοκρατίας Μ. Έβερτ, στο αεροδρόμιο της Αλεξανδρούπολης. Ο άγνωστος που τηλεφώνησε σε ραδιοφωνικό σταθμό της Αλεξανδρούπολης και αυτοπαρουσιάστηκε ως εκπρόσωπος της οργάνωσης «Τούρκοι Δυτικής Θράκης» , είπε ότι τοποθέτησε βόμβα στο αεροδρόμιο με στόχο τον πρόεδρο της ΝΔ, ο οποίος θα παρίστατο στις εργασίες του Α' Παγκοσμίου Συνεδρίου Θρακών , μαζί με τον αναπληρωτή Υπουργό Έθνικης Οικονομίας Γ. Ρωμαίο. Μετά από έρευνες ευρέθη και εξουδετερώθηκε ο εκρηκτικός μηχανισμός, χωρίς να υπάρξει συνέχεια.

Στο ψήφισμα του συνεδρίου των Φερών , αναφερόταν :

«Ο Θρακικός Ελληνισμός , ένα από τα πλέον μαρτυρικά κομμάτια του Ελληνισμού ξαναενώθηκε , μετά από πολλές δεκαετίες διάσπασης και διασκορπισμού σε όλον τον κόσμο.Ο Θρακιώτικος Ελληνισμός , οι Θρακιώτες της διασποράς , της υπόλοιπης Ελλάδας και οι εναπομείναντες του ελεύθερου κομματιού , μετά από μια μεγάλη περίοδο αναμονής του πραγματικού ενδιαφέροντος της Πολιτείας και τη διάψευση των Ελπίδων , στο Συνέδριο αυτό άνοιξε τις διαδικασίες της δικής του Περιφερειακής συγκρότησης , ώστε να αναλάβει ο ίδιος ο Θρακικός Ελληνισμός τις τύχες της υπόθεσής του , αλλά και να μπορεί να διαπραγματεύεται ισότιμα με το Αθηναϊκό Κέντρο. Η πρωτοβουλία αυτή έρχεται σε μια πολύ ευνοϊκή , για τη Θράκη περίοδο.

»Η Θράκη μετά από μια πολύ μεγάλη περίοδο απομόνωσης , λόγω του γεωπολιτικού διαχωρισμού του κόσμου , αλλά και της αδυναμίας της Αθήνας , να δημιουργήσει συνθήκες εθνικής κυριαρχίας και ασφάλειας , από ένα απομονωμένο σύνορο και παραμεθόρια περιοχή , μεταβάλλεται σε Κέντρο εθνικών , οικονομικών , εμπορικών , τηλεπικοινωνιακών , συγκοινωνιακών , στρατηγικών επιλογών. Οι μεγάλες γεωπολιτικές αλλαγές και η επανασύνδεση της χώρας με την Αδριατική, τα Βαλκάνια και τον Εύξεινο Πόντο , αναδεικνύουν το ζήτημα της Ελληνικής Περιφέρειας , σε ζήτημα κεντρικής εθνικής-ανάπτυξης.

»Σήμερα είναι ζωτικός όρος ο επαναπροσδιορισμός και η επαναιεράρχηση των εθνικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της χώρας. Οι κοσμογονικές αλλαγές αναδεικνύουν την αναγκαιότητα λύσης του Γόρδιου δεσμού της Αθήνας , που δημιούργησε ο διπολισμός και καθηλώνει την Ελλάδα και την ίδια την Αθήνα. Το Οικονομικό Κέντρο βάρους της χώρας κινείται πλέον προς τα Βαλκάνια , τον Εύξεινο Πόντο και γι 'αυτό το συμφέρον του Έθνους επιβάλλει την κατοχύρωση που είχε από τους μυθικούς μέχρι τους βυζαντινούς και νεώτερους χρόνους».

Οι σύεδροι αποφάσισαν για την ίδρυση ενός οργάνου των Θρακών , αφού επισήμαναν ότι

«ο Θρακικός ελληνισμός έχει ανάγκη δόμησης των νέων θεσμικών αντιπροσωπεύσεων του. Προς αυτή την κατεύθυνση αποφασίζεται η ίδρυση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Θρακών ,

το οποίο θα είναι όργανο υλοποίησης των αποφάσεων των Συνεδρίων , διεκδίκησης και προβολής των Δικαίων και των αξιών της Θράκης».

Κλείνοντας το ψήφισμα , οριοθετούσε τους στόχους του συνεδρίου και της από εδώ και πέρα , πορείας των Θρακών :

«Η περίοδος της απομόνωσης , της αποδιάρθρωσης , της ανασφάλειας , αποσύρεται σταδιακά από την ιστορία. Για την Θράκη και τον λαό της , την Ελλάδα και τον Ελληνισμό , έρχεται μια περίοδος ασφάλειας , αυτοπεποίθησης, οικοδόμησης και δημιουργίας. Εμείς οι Θρακιώτες , δεχόμενοι γόνιμα τις νέες αλλαγές και προκλήσεις, προσδοκούμε να αναδειχθούμε σε πρωταγωνιστές μιας νέας εθνικής αναγέννησης» . (Βλ. Παράρτημα)

Στην Κομοτηνή, το Γ' Παγκόσμιο συνέδριο Θρακών σημαδεύτηκε , από τις δολοφονίες από την οργάνωση των «Γκρίζων Λύκων», δύο ελληνοκυπρίων , οι οποία διαδήλωναν την αντίθεσή τους στην συνέχιση της τουρκικής κατοχής της Κύπρου

Για άλλη μια φορά το σώμα των συνέδρων δήλωνε πως ,

«Ο Θρακικός Ελληνισμός έχει πλέον τους δικούς του θεσμούς και δομές. Τα παγκόσμια πανθρακικά συνέδρια αποτελούν δομή που μας επανενώνει και μας εμπνέει. Έχουμε τα δικά μας σύμβολα» και το ψήφισμα κατέληγε , λέγοντας «Η Παναγία των Θρακών και ειδικότερα η 15η Αυγούστου εκτός από ημέρα γιορτής αποτελεί ημέρα τιμής προς τη λησμονημένη θρακική μας έξοδο. Να ασκήσουμε το δικαίωμα στη μνήμη και τη συνέχειά μας .Κυρίως όμως έχουμε τα ιστορικά μας αιτήματα. Αυτά που και στο προηγούμενο συνέδριό μας διατυπώσαμε». (Βλ. Παράρτημα)

Στο τέταρτο συνέδριο , το οποίο έγινε στην Νέα Ορεστιάδα, η προσοχή των συνέδρων ,επικεντρώθηκε στο ζήτημα της μετάθεσης υπαλλήλων , από το εργοστάσιο της ζάχαρης της πόλης στη Λάρισα, γεγονός που σήμαινε , και άλλη δημογραφική αποψίλωση της ακριτικής αυτής περιοχής

Οι σύνεδροι , επισήμαναν , για άλλη και φορά στο ψήφισμά τους , ότι ,

«η μεγαλύτερη ευεργεσία του θεσμού αυτών των συνεδρίων , όπως διαπιστώθηκε και αυτήν την φορά στην Νέα Ορεστιάδα , είναι η ευκαιρία της μεταξύ των Θρακών επικοινωνίας , αναστροφής και προβληματισμού περί των κοινών θεμάτων μας. Θράκες απ 'όλη την Οικουμένη δημοσιοποίησαν τις θέσεις , τις προτάσεις και τα αιτήματά τους , συναντήθηκαν με συγκεκριμένες απόψεις στις διαδικασίες των Συνεδρίων. Ενημερωθήκαμε όλοι για τις νεώτερες εξελίξεις στη Θράκη , σε θέματα οικονομίας , ανάπτυξης , θεσμών ,υποδομών , πολιτισμού , εκπαίδευσης. Για τον σκοπό αυτό , ο Θεσμός των Συνεδρίων μας κρίνεται αναγκαίος θεσμός , απαραίτητος για τη συνοχή και την αυτοσυνειδησία των Θρακών.

»Το Συνέδριο επισημαίνει τις ολιγωρίες και την αποσπασματικότητα της κυβερνητικής πολιτικής στον αναπτυξιακό τομέα και ειδικότερα σε σχέση με την Εγνατία , τις υποδομές στις μεταφορές τους καθέτους άξονες ευρωπαϊκών προδιαγραφών και ιδιαίτερα τον οδικό και σιδηροδρομικό άξονα Μπουργκάς -Αλεξανδρούπολης , που αποτελεί σημαντικής αξίας έργο εθνικού επιπέδου.

»Στη Θράκη επιβεβαιώνεται το γεγονός ότι ενώ η ιστορία και η οικονομία έχουν μεγάλους ρυθμούς κινητικότητας , η επίσημη πολιτική καθηλωμένη και σε αδυναμία να αξιοποιήσει και να εκμεταλλευτεί τις μεγάλες ευκαιρίες και προοπτικές».

Η μέχρι τώρα πορεία των συνεδρίων όμως και η ελάχιστη παρέμβασή τους στις αποφάσεις του κέντρου , για τη Θράκη , ώθησαν το συνέδριο να τονίσει :

«Ομοίως αναγκαία κρίνεται και η ύπαρξη ενός φορέα υλοποίησης των αποφάσεων κάθε συνεδρίου με σκοπό τον απολογισμό σε κάθε επόμενο Συνέδριο. Φορέας τέτοιος θεσμοθετημένος ήδη είναι το «Ίδρυμα των απανταχού Θρακών Παναγία Κοσμοσώπτρα» στο οποίο ανατίθενται σε συνεργασία με την τριτοβάθμια -δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση και τους πολιτιστικούς φορείς και ομοσπονδίες , προώθηση των αποφάσεων των συνεδρίων , ο συντονισμός των ενεργειών και των δράσεων που απαιτούνται , η κινητοποίηση των Θρακών όπου οι συνθήκες το επιβάλλουν και η εξουσιοδότηση να ενεργεί για λογαριασμό των Θρακών απ' όλα τα μέρη της Γης.

Παράλληλα , **«στο Συνέδριο εξετάστηκε η διάθεση του χρόνου συγκλήσεως του παγκοσμίου Συνεδρίου μας .Φανερώθηκε η ανάγκη διεξαγωγής του κάθε τρία ή τέσσερα χρόνια. Επειδή όμως το έτος 2000 είναι ορόσημο γι 'αυτό θεωρήθηκε ότι πρέπει να γίνει το επόμενο Συνέδριο κατά το έτος εκείνο. Το επόμενο Παγκόσμιο συνέδριο αποφασίστηκε να γίνει στον νομό Ξάνθης».** (Βλ. Παράρτημα)

Τα τέσσερα παγκόσμια συνέδρια που πραγματοποίησαν οι αυτοδιοικήσεις , οι μητροπόλεις, το Πανεπιστήμιο οι , σύλλογοι , τα σωματεία, οι ομοσπονδίες και οι παραγωγικοί φορείς της Θράκης, απέδειξαν ότι **«ο Θρακικός Ελληνισμός έχει πλέον τους δικούς του θεσμούς και δομές. Τα παγκόσμια πανθρακικά συνέδρια αποτελούν δομή τους επανενώνει και τους εμπνέει».** Παρ'όλες τις αντιξοότητες , οι Θρακιώτες , μέσω των συνεδρίων τους , κατανόησαν ότι το ζήτημα της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης καθώς και αυτό της αντιμετώπισης της τουρκικής παρέμβασης , είναι θέμα που αφορά αυτούς.Ανάπτυξη και άμυνα, όπως επισήμαναν στα συνέδριά τους , με υποκείμενα τους Θρακιώτες.

Η ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Από το 1985 , όταν στη Σοβιετική Ένωση , ξεκίνησε από τον ηγέτη της χώρας Μ Gorbacof η πολιτική της περεστρόικα και της γκλάσνοστ , και μετά το 1989,όταν στο χώρο της ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων πραγματοποιήθηκαν μεγάλες γεωγραφικές και οικονομικές αλλαγές ,η Θράκη αρχίζει να αποκτά , ξανά το κεντρικό της χαρακτήρα, αυτόν που είχε απωλέσει καθ'όλη τη ψυχροπολεμική περίοδο . Μετά την επαναφορά της γεωγραφίας και της ιστορίας, επανερχόταν σιγά - σιγά και η οικονομία με την επανασύνδεση της Θράκης με τους γνώνιμους της χώρους, εκεί όπου ο Ελληνισμός άκμαζε για χιλιάδες χρόνια. Η Θράκη θα αποτελέσει το χώρο που θα εγκατασταθούν αρχικά οι Έλληνες που ζούσαν σε όλη τη Μαύρη Θάλασσα και γενικά σε όλη τη επικράτεια της τέως Σοβιετικής Ένωσης (Καύκασος, Καζαχστάν, Αρμενία, Γεωργία κ.ά)

Τα πρώτα χρόνια μετά το 1917, οι Έλληνες που ζούσαν στο χώρο της Σοβιετικής Ένωσης, πέρασαν μια εθνική άνοιξη, αφού το νέο καθεστώς επέτρεψε να ιδρυθούν σχολεία στην ελληνική γλώσσα, οργανώθηκαν πολιτιστικοί σύλλογοι, εκτυπώθηκαν εφημερίδες, ενώ οι Πόντιοι που ήρθαν από τα απέναντι παράλια μετά τη γενοκτονία, η οποία διαπράχθηκε από το κεμλαικό καθεστώς στην περίοδο 1916-1923 και κόστισε τη ζωή σε πάνω από 350000 Ποντίους, έδωσαν και αυτοί με τη σειρά τους νέα ώθηση στην παρουσία του Ελληνισμού στο χώρο. Γρήγορα όμως και ιδιαίτερα μετά την άνοδο και την εδραίωση στην εξουσία του Stalin, εφαρμόστηκε ένα πρόγραμμα εξολόθρευσης των Ελλήνων, με το πρόσχημα της κίνησης του Ελληνισμού για δημιουργία ανεξάρτητου κράτους στα πλαίσια της Σοβιετικής Ένωσης. (81)

Με το πρόσχημα αυτό, το οποίο μόλις στη δεκαετία του 1950 αποκαλύφθηκε πόσο πλαστό ήταν, έγινε προσπάθεια εξάλειψης της εθνικής ταυτότητας και συγχώνευση της γλώσσας των μειονοτήτων, σε κοινή γλώσσα. Έτσι χιλιάδες Έλληνες θα περάσουν από τα gulag, τα στρατόπεδα εργασίας στη Σιβηρία και αλλού, αφήνοντας πίσω τους ιστορία χιλιάδων χρόνων. (82) Πολλοί από αυτούς δεν θα επιστρέψουν στον Εύξεινο Πόντο, υπολογίζεται ότι από τους σταλινικούς διωγμούς, πέθαναν 47000 Έλληνες. Μόνο μετά το θάνατο του Stalin και την άνοδο στη θέση του γενικού γραμματέα του N. Hrutsov αναγνωρίστηκαν οι δολοφονίες και αποκαταστάθηκαν οι Έλληνες, οι οποίοι είχαν σπιλωθεί με τις κατηγορίες των προδοτών. Οι Έλληνες θα επιστρέψουν στα παράλια της Μαύρης Θάλασσας για να ξανακατοικήσουν στα σπίτια τους ζητώντας να τους αποδοθεί η περιουσία που κατασχέθηκε και δόθηκε στην Σοβιετική νομοκρατούρα, χωρίς όμως μέχρι σήμερα αυτό να έχει γίνει.

Όλη αυτή την περίοδο και μέχρι το 1985 η έλευση των Ελλήνων από την Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα ήταν πολύ δύσκολη έως αδύνατη, μια και ψυχροπολεμικοί λόγοι δεν επέτρεπαν καμιά επικοινωνία. Αμέσως όμως μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον M. Gorbacov και την υιοθέτηση της πολιτικής εκδημοκρατισμού, σε όλα τα επίπεδα και θεσμούς της Σοβιετικής κοινωνίας, έγιναν κινήσεις φιλελευθεροποίησης, οι οποίες επέτρεψαν τους Ελληνοπόντιους να ξαναγίνουν ενεργά μέλη της. Άνοιξαν Ελληνικά σχολεία, δημιουργήθηκαν σύλλογοι που έβαλαν για πρώτη φορά μετά τη σταλινική περίοδο οργανωμένα το ζήτημα της επιστροφής και της αυτονομίας, στα πλαίσια της τ. Ένωσης Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών. Το 1990 θα γίνει το πρώτο Πανερωσιακό Συνέδριο Ελλήνων που θα ψηφίσει την δημιουργία αυτόνομης Ελληνικής δημοκρατίας, που προωθήθηκε στην Σοβιετική ηγεσία, αλλά τα γεγονότα των επόμενων μηνών και η διάλυση της Ένωσης είχε σαν αποτέλεσμα την απενεργοποίηση αυτής της διεκδίκησης. Αυτήν την περίοδο θα αρχίσουν και οι πρώτες ένοπλες συγκρούσεις που προήλθαν μετά τις εθνικιστικές επιδιώξεις των διαφόρων εθνικών και θρησκευτικών ομάδων, που για χρόνια καταπιέστηκαν από τη σταλινική διακυβέρνηση, αλλά και απ' αυτή επί προεδρίας Breznief. Χώροι όπου για χρόνια οι Έλληνες διαδραμάτισαν ένα σημαντικό και πρωταγωνιστικό ρόλο, όπως είναι ο Καύκασος, η Γεωργία, η Αρμενία, θα γίνουν πεδία μαχών, με αποτέλεσμα να ξεκινήσουν τα πρώτα κύματα προσφύγων προς την Ελλάδα. Αλλού βέβαια δε χρειάστηκε να γίνουν πολεμικές συγκρούσεις για να εξαναγκαστούν οι Έλληνες Πόντιοι και άλλες μειονότητες να φύγουν, όπως στην Αμπχαζία, αλλά και η συμπεριφορά των τοπικών εθνικιστικών ηγεσιών, ήταν αρκετή για το Ελληνικό στοιχείο, για να εγκαταλείψει περιοχές που για χρόνια αποτελούσε πεδίο δράσης και έντονης παρουσίας του. Η ρατσιστική τακτική εθνικών εκκαθαρίσεων, πραγματοποιήθηκε και μέσω θεσμικών αλλαγών γεγονός που ανάγκασε πολλούς Έλληνες και από μη

εμπόλεμες περιοχές να τις εγκαταλείψουν (Ρωσία, Ουκρανία, κ.ά) και να κατευθυνθούν προς την Ελλάδα. Το Ελλαδικό κράτος, από τις αρχές του 1990 προσπάθησε να υλοποιήσει μια πολιτική, για τους πρόσφυγες, η οποία με χρηματική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα έθετε τις βάσεις για μια σωστή ενσωμάτωση και ένταξη αυτών των ανθρώπων στην κοινωνία. Οι εθνικές εκλογές που προκηρύχθηκαν για τον Απρίλιο του ίδιου έτους, είχαν σαν αποτέλεσμα την καθυστέρηση σχεδιασμού και υλοποίησης της πολιτικής για τους Ποντίους. Στα τέλη του 1990, ιδρύθηκε το Εθνικό ίδρυμα υποδοχής και αποκατάστασης παλιννοστούντων ομογενών Ελλήνων (ΕΙΥΑΠΟΕ), κρατικός φορέας εποπτευόμενος από το Υπουργείο Εξωτερικών. Ως πρωταρχικό στόχο είχε τη βοήθεια και την παροχή υπηρεσιών προς τους Ποντίους αλλά και βορειοηπειρώτες πρόσφυγες που και εκείνοι το ίδιο χρονικό διάστημα προσπαθούσαν να αποδράσουν με κάθε τρόπο από την Αλβανία, αντιμετωπίζοντας την εθνικιστική πολιτική και πολεμική των διαδοχικών αυταρχικών αλβανικών καθεστώτων. Το ΕΙΥΑΠΟΕ ξεκίνησε με βασικές παραλείψεις, οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα την ελλιπή παρέμβαση του και ανυπαρξία ουσιαστικής βοήθειας προς τους Έλληνες που ήρθαν μετά τα γεγονότα στην Ανατολική Ευρώπη. Η πρώτη έχει να κάνει με την ονομασία του, που έχει τόσο ηθικές, ιστορικές διαστάσεις όσο και πολιτικές, πρακτικές. Ο φορέας που είχε να κάνει με την ομαλή ένταξη των Ποντίων (και των Βορειοηπειρωτών) στην Ελληνική κοινωνία, με όλα τα απαραίτητα βοηθήματα, ονομάστηκε ίδρυμα. Νομίζουμε ότι ο ιδρυματικός χαρακτήρας ενός κρατικού φορέα έχει να ασχοληθεί με άλλα ζητήματα και όχι με ανθρώπους που αποφάσισαν να φύγουν από τις εστίες τους όπου γεννήθηκαν και μεγάλωσαν, βίαια ή με τη θέλησή τους και να εγκατασταθούν, αρχίζοντας μια καινούρια ζωή, στην Ελλάδα.

Ακόμη περιέλαβε στην ονομασία του, τη λέξη παλιννοστούντες θεωρώντας ότι οι Πόντιοι παλιννοστούν στη Ελλάδα, με τη θέλησή τους και δεν καταφεύγουν ως πρόσφυγες. Ο ιστορικός χώρος των αυτών των Ελλήνων, δεν είναι ο Ελλαδικός χώρος αλλά ο Εύξεινος Πόντος, όπου η παρουσία τους ξεκινά μεταξύ 7^{ου} και 8^{ου} αιώνα π.χ αιώνα. (83) Χώρος που έχει να επιδείξει μια έντονη παρουσία του Ελληνισμού, αλλά και επώδυνες περιόδους ξεριζωμού και γενοκτονιών. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Κριμαία παρέμεινε μέχρι το 13^ο αιώνα μ.χ, αποκλειστικά Ελληνική περιοχή. Αργότερα και γύρω στα 1775 μ.χ και μέχρι το 1858, χιλιάδες Πόντιοι από την Κριμαία εγκαταστάθηκαν στην περιοχή της Αζοφικής και διαμόρφωσαν τον πληθυσμό της. Εδώ ανήκουν και οι Έλληνες της Μαριούπολης, που με τα γύρω χωριά αποτελούσαν από το 1810 μέχρι το 1873, Ελληνική διοικητική περιοχή. Παράλληλα, το διοικητικό συμβούλιο του ΕΙΥΑΠΟΕ με την έναρξη λειτουργίας του, προέβη στην πρόσληψη 250 υπαλλήλων, από συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια της νότιας Πελοποννήσου οι οποίοι σχετιζόταν, με τον επικεφαλής του Υπουργείου Εξωτερικών εκείνη την περίοδο, οι οποίοι δεν είχαν τυπική και ουσιαστική σχέση με το ζήτημα των Ποντίων και της εγκατάστασή τους στη Θράκη. (84)

Η τακτική αυτή σε σχέση με το ίδρυμα, που αποτέλεσε, ακόμη ένα χώρο, αναξιοκρατικών προσλήψεων, είχε ως αποτέλεσμα να χαθούν τεράστια κονδύλια από την Ευρωπαϊκή Ένωση που αφορούσαν τους Ποντίους, όταν ένα μεγάλο μέρος των προσφύγων εξακολουθούν να ζουν σε λυόμενα που έχουν μεταφερθεί στους «προσωρινούς» οικισμούς υποδοχής, Εκεί όπου δυο - τρεις οικογένειες στοιβάζονται σε ένα λυόμενο με τους ηλικιωμένους να συμβιώνουν στο ίδιο χώρο. Ειδικά για τα ζητήματα της διαχείρισης έχουν κινηθεί δικαστικές ενέργειες, με χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτές

στην Αλεξανδρούπολη ,όπου έχει παραγγελθεί εισαγγελική έρευνα για παραλείψεις και ατασθαλίες στο ΕΙΥΑΠΟΕ. (85)Οι Πόντιοι ήρθαν στη Θράκη με ελάχιστες οικοσκευές λόγω των περιορισμών που έβαλαν οι δημοκρατίες της τέως ΕΣΣΔ ,(το μεγαλύτερο μέρος της οικοσκευής τους πουλήθηκε σε εξευτελιστικές τιμές ή καταστράφηκε ,παρότι φυλασσόταν σε ειδικές αποθήκες των τελωνείων των χώρων αναχώρησης), με αρκετές ελπίδες για μια καλύτερη ζωή στην Ελλάδα. Από το ελλαδικό κράτος επιλέχτηκε η Θράκη ,η περιοχή με το χαμηλότερο τότε δείκτη ανάπτυξης σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση ,και με έντονο το δημογραφικό πρόβλημα και αυτό της μετανάστευσης .

Τα οικονομικά προβλήματα της περιοχής , ήταν η πιο σημαντική τροχοπέδη για την ομαλή ενσωμάτωση και ένταξη των Ποντίων , τα οποία δεν αντιμετωπίστηκαν συνολικά , ,αφού οι Πόντιοι εγκαταστάθηκαν σε πόλεις και χωριά της Θράκης ,χωρίς να υπάρξει σκέψη ,καλύτερα ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα για την απασχόλησή τους και κυρίως για την αντιμετώπιση των σημαντικών οικονομικών ζητημάτων που έχει να αντιμετωπίσει κάθε πρόσφυγας. Η Θράκη με έντονο πρόβλημα μετανάστευσης ,ιδιαίτερα με πληθυσμό που μετακινείται προς Γερμανία, Αθήνα και Θεσσαλονίκη ,από τις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές αδυνατεί να συγκρατήσει το πληθυσμό της και ειδικά τους νέους. Έτσι οι Πόντιοι είχαν να αντιμετωπίσουν κατά το πρώτο κρίσιμο χρονικό διάστημα εγκατάστασής τους τους στη Θράκη ,το πρόβλημα της ανεργίας που παρουσιάζεται οξυμένο χωρίς να έχουν γίνει σημαντικά βήματα προόδου.Ο στόχος της δημογραφικής ενδυνάμωσης και ανάκαμψης ,μια και η περιοχή έχει από τους μεγαλύτερους δείκτες μείωσης πληθυσμού πανελλαδικά ,μπήκε ως πρωτεύων λόγος η πολιτική όμως αυτή κινήθηκε περισσότερο στη σφαίρα του συναισθηματισμού ,της συγκινησιακής φόρτισης , χωρίς την υλοποίηση της στρατηγικής αντιμετώπισης του προβλήματος συνολικά. Βέβαια ο σημαντικότερος λόγος για τον οποίο επιλέχτηκε η Θράκη για να εγκατασταθούν οι Πόντιοι ήταν για να αντιμετωπιστεί η τουρκική προπαγάνδα και πολιτική , για το χώρο . Ζήτημα για το οποίο αντέδρασε η Τουρκία , δηλώνοντας μία τέτοια ενέργεια του Ελλαδικού κράτους , αντιβαίνει στη συνθήκη της Λωζάννης, που κατ' αυτήν δεν επιτρέπει την πληθυσμιακή αλλοίωση της περιοχής.

Το Υπουργείο εξωτερικών της Τουρκίας σε ανακοινωσή του ανέφερε ότι

«με την εγκατάσταση των Ποντίων προσφύγων στη Θράκη επιδιώκεται η αφομοίωση της μειονότητας.Η εγκατάσταση των ποντίων στη Θράκη είναι αντίθετη με τη συνθήκη της Λωζάνης , η οποία δεν επιτρέπει την αλοίωση της πληθυσμιακής σύνθεσης της περιοχής.Τα εδάφη της μειονότητας θα δοθούν τους πόντιους πρόσφυγες». (86)

Χαρακτηριστική δήλωση για το ζήτημα έκανε και το μέλος της «συμβουλευτικής επιτροπής» , «ψευδοδομουφτής» Ξάνθης, Mehmet Emin Aga, σε ανακοίνωσή του τόνιζε :

«Σε μια περίοδο που η Ελλάδα , είναι μέλος της Ενωμένης Ευρώπης βλέπουμε μόνοι μας το ρατσισμό την τρομοκρατία και το φόβο που προσπαθεί να σπείρει και αναρωπόμαστε γιατί άραγε γίνεται μια τέτοια προσπάθεια εγκατάστασης μιας τέτοιας στρατηγικής στη Δυτική Θράκη; Γιατί να είναι τόσο σημαντική η περιοχή αυτή ;Συχνά πυκνά ο κόσμος μας και ιδιαίτερα οι γυναίκες μας πέφτουν θύματα διαφόρων φασιστικών οργανώσεων , ενώ και τα τζαμιά μας λεηλατούνται συνεχώς. Και πάλι όμως

αναρωτιόμαστε : Μήπως με αυτόν τον τρόπο δοκιμάζεται η υπομονή του Τουρκικού συνόλου της Δυτικής Θράκης; Μήπως περνάει από εξετάσεις;

»Καταγγέλλουμε έντονα τα θλιβερά γεγονότα του τελευταίου καιρού και ευχόμαστε θερμά να μην ξαναεπαναληφθούν. Επίσης θέλω να υπενθυμίσω στις Αρχές που αντιπροσωπεύουν τη νομοθεσία της χώρας να αναλαμβάνουν τις ευθύνες των γεγονότων αυτών και ότι περιμένουμε με αγωνία να αποδοθεί η παραδειγματική τιμωρία των υπευθύνων από τη δικαιοσύνη, τιμωρία η οποία θα έπρεπε να έχει αποδοθεί μέχρι τώρα , ενώ δεν έχει γίνει τίποτα. Γιατί τώρα πια που έχει ξεχειλίσει και συνεχίζει να ξεχειλίζει το ποτήρι δεν ωφελεί πλέον κανένα και τίποτα. Οι σχέσεις μας και τα δικαιώματά μας που πηγάζουν και υποστηρίζονται από τη Συνθήκη της Λωζάννης δεν πρέπει να διαμορφώνονται από κανένα έγγραφο , από κανένα νομοσχέδιο ή νόμο η μάλλον από κανένα Σύνταγμα». (87)

Οι Πόντιοι εγκαταστάθηκαν αρχικά σε κέντρα φιλοξενίας (ξενοδοχεία κλπ) για μικρό χρονικό διάστημα -δύο εβδομάδες-, μετά σε προσωρινούς οικισμούς λυόμενων κατασκευών που χωροθετήθηκαν , στην Παλαγία , 5 χιλιόμετρα έξω από την Αλεξανδρούπολη , στις Σάπες του νομού Ροδόπης , καθώς και στο Εύμοιρο Ξάνθης . Πόντιοι θα εγκατασταθούν και στους οικισμούς της «Εκτενεπόλ» , ιδιοκτησίας της Εμπορικής τράπεζας, στην Κομοτηνή και Ξάνθη, οικισμοί που είχαν δημιουργηθεί ήδη από το 1985 . Τα λυόμενα που αποτέλεσαν σε λίγο καιρό γκέτο , αφού δημιουργήθηκαν σε χώρους έξω από την πόλη με δύσκολη πρόσβαση και λόγω των συνθηκών εξελίχθηκαν σε πολύ κλειστές κοινωνίες με δικούς τους κώδικες λειτουργίας . Στους προσωρινούς οικισμούς των λυόμενων, τους δίδεται ξηρά τροφή ,πραγματοποιούνται μαθήματα εκμάθησης Ελληνικής γλώσσας σε παιδιά και ενήλικες ,ηλεκτρονικών υπολογιστών κοπτικής -ραπτικής κλπ. Η διαμόρφωση του χώρου είναι τέτοια όπου δεν ευνοούνται η ανάπτυξη των φιλικών, ανθρώπινων σχέσεων ,δηλαδή λείπουν χώροι όπως πλατείες ,όπου οι Πόντιοι θα μπορούσαν να βρεθούν ,να συζητήσουν και να αναδείξουν τις βασικές διαπροσωπικές σχέσεις που χρειάζονται για ομαλή ένταξη και παρουσία στις τοπικές κοινωνίες. Έχουν ονομασθεί «πόλεις- υπνωτήρια .(88)

Αυτό το πρόβλημα εντοπίζεται πιο έντονο στις Σάπες , με τη μεγάλη παρουσία μουσουλμάνων ,όπου ευνοεί ολοένα και περισσότερο την περιθωριοποίηση των Ποντίων. Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα που ποικίλλει αναλόγως της χρηματοδότησης που διαθέτει το ΕΙΥΠΑΟΕ , οι Πόντιοι εγκαθίστανται σε ειδικούς διαμορφωμένους χώρους (ξενοδοχεία κλπ) όπου είναι το ενδιάμεσο στάδιο για να περάσουν σε σπίτι μέσα στην πόλη ή έξω απ' αυτή όπου το ενοίκιο επιδοτείται για 6 μήνες συνήθως, ή τους παραχωρείται δωρεάν οικία ,σε σχέση με κάποιες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται (αριθμός μελών οικογένειας κλπ). Μετά τους προσωρινούς οικισμούς και το ξενοδοχείο ή άλλο οίκημα προσωρινής διαβίωσης , ακολουθεί η εγκατάσταση σε κατοικίες , όπου επιδοτείται το ενοίκιο για 18 μήνες και στο τέταρτο στάδιο ακολουθεί η εγκατάσταση σε μόνιμες κατοικίες,η οποία γίνεται με κλήρωση , συνήθως σε κοινότητες που αντιμετωπίζουν έντονο δημογραφικό πρόβλημα και συνθήκες εγκατάλειψης ,για να μπορέσουν να καλύψουν το κενό που έχει δημιουργηθεί σε ανθρώπινο δυναμικό,καλλιεργώντας παράλληλα εκτάσεις που έχουν μείνει εδώ και καιρό ανενεργές. Οι μόνιμες

κατοικίες αποτελούν εγκαταλειμμένες αγροικίες, που διαμορφώνονται κατάλληλα ,έτοιμες που αγοράζονται από το ΕΙΥΑΠΟΕ και άλλες που κατασκευάζονται ή θα κατασκευαστούν τέτοιες κατοικίες στο Εύμοιρο Ξάνθης ,στο Σιδηρό, Κοτρωνιά, Δίκαια ,Απαλό ,Αετοχώρι Έβρου και αλλού. Το πρόβλημα εύρεσης στέγης είναι πολύ σημαντικό μια όταν οι Πόντιοι βγαίνουν στην αγορά αντιμετωπίζουν τα υψηλά ενοίκια καθώς και την περιορισμένη έως ανύπαρκτη προσφορά ,μια και οι τρεις μεγαλύτερες πόλεις (Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή ,Ξάνθη) φιλοξενούν μεγάλο αριθμό στρατού και φοιτητών ,που δυσκολεύει ακόμη περισσότερο τους πρόσφυγες. (89) Βέβαια οι Πόντιοι προερχόμενοι από διαφορετικό οικονομικοκοινωνικό σύστημα με το κράτος ,να ρυθμίζει τα πάντα , ακόμη και για την εξεύρεση οικίας φρόντιζαν οι ανάλογοι κυβερνητικοί θεσμοί ,αδυνατούν μέχρι σήμερα να προσαρμοστούν στις Δυτικές και ειδικά στις Ελληνικές συνθήκες.Το 1998 προτάθηκε και υιοθετήθηκε , οι Πόντιοι να αυτοστεγάζονται και πληρώνουν μία μικρή δόση ενός δανείου που θα τους παραχωρούσε το ΕΙΥΑΠΟΕ, πρόταση, που αρχικά συνάντησε τις αντιδράσεις των φορέων και συλλόγων τους , αλλά σύντομα μπροστά στην ήδη διαμορφωμένη κατάσταση , έγινε αποδεκτή.

Για το πολύ σημαντικό ζήτημα της στέγασης ,έχει διατυπωθεί η πρόταση για ανέγερση μιας πόλης στα παράλια της Θράκης ,ανάμεσα στην αρχαία Μεσημβρία και αρχαία Μαρώνεια, στα όρια των νομών Έβρου και Ροδόπης ,όπου με βάση την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του Ποντιακού Ελληνισμού θα στεγάσει όλους αυτούς που σήμερα, αντιμετωπίζουν έντονα προβλήματα. Ήδη έχει γίνει η θεμελίωση του ναού ,ακολουθώντας το πανάρχαιο Ελληνικό έθιμο ,ξεκινώντας μια καινούρια πόλη αφιερώνοντας το πρώτο κτίσμα στο Θεό και ήδη προχωρούν τα σχέδια της πόλης ,η οποία ονομάζεται Ρωμανία, έχοντας δείξει ενδιαφέρον Έλληνες και ξένοι πανεπιστημιακοί. Παράλληλα το Νοέμβριο του 1997 , 204 βουλευτές του Ελληνικού κοινοβουλίου συνυπέγραψαν την πρόταση νόμου για την ίδρυση της πόλης, για την οποία είχε δεσμευθεί και η κυβέρνηση , όταν αναγνώριζε το 1994 τη γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού. (90)

Το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι Πόντιοι είναι αυτό της ανεργίας. Από τους 80 χιλιάδες Έλληνες , που υπολογίζεται ότι έχουν έρθει σε διάστημα από την τέως Σοβιετική Ένωση στη Ελλάδα , μόνο οι 14 χιλιάδες μένουν πλέον στη Θράκη. Και αυτό γιατί αδυνατούν βρουν εργασία ,η οποία θα ήταν η πιο σημαντική προϋπόθεση για να παραμείνουν στη περιοχή. Αρκετοί απ' αυτούς ενώ είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου και άλλων ανώτερων σχολών αναγκάζονται να καταφύγουν σε εργασίες όπως οικοδομικές ,κτηνοτροφικές και άλλες ,για να επιβιώσουν μια και αντιμετωπίζουν έντονο πρόβλημα επιβίωσης .Ήδη με βάση εμπειρική έρευνα που διενεργήθηκε για τους Ποντίους που ήρθαν στη Ελλάδα το διάστημα 1985-1990 θεωρούν την οικονομική τους κατάσταση χειρότερη από αυτήν ήταν πριν φύγουν από την Σοβιετική Ένωση σε ποσοστό 64% ,ίδια ή καλύτερη μόνο το 37%. (91) Οικονομική κατάσταση που είναι συνάρτηση της ανεργίας, της έλλειψης απασχόλησης. Σ' αυτήν την αξιολόγηση σημαντικό ρόλο παίζει σίγουρα το γεγονός αν εργάζονται ,σε μεγάλο βαθμό το επίπεδο εκπαίδευσης, το οποίο υποκρύπτει και τις δυνατότητες απασχόλησης και ο τόπος εγκατάστασης. Στη Θράκη λόγω της οικονομικής στενότητας είναι πιο δύσκολη η κατάσταση ,χωρίς στα μεγάλα αστικά κέντρα να συμβαίνει το αντίθετο. Με βάση έρευνα , που διενεργήθηκε στην περιοχή της πρωτεύουσας, το 60,4 του δείγματος αγνοεί ότι τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που ευνοούν την ανεργία και θεωρούν ότι οι Ελληνοπόντιοι την ενισχύουν ,οι οποίοι μάλιστα εργάζονται σε δουλειές με χαμηλή αμοιβή και χωρίς ασφάλιση που οι ντόπιοι τις απορρίπτουν. (92)

Το ΕΙΥΑΠΟΕ δίνει κάποιες αγροτικές εκτάσεις μαζί με κατοικίες όπως προείπαμε, αλλά αυτό και μόνο δεν είναι αρκετό μια και εκεί δημιουργούνται προβλήματα όπως έλλειψη γνώσεων για τις αγροτικές, ενασχολήσεις, περιθωριοποίηση, ψυχολογικά προβλήματα που έχουν να κάνουν με το αντικείμενο των σπουδών και τη τελική τους εργασία. Οι άντρες δουλεύουν πολλές ώρες αφού είναι υπεύθυνοι για όλη την οικογένεια που συνήθως είναι πολυμελής, οι γυναίκες απασχολούνται στο σπίτι ενώ υπάρχουν περιπτώσεις όπου όταν εργάστηκαν έξω με κάποιες μεθοδεύσεις οδηγήθηκαν στην πορνεία, με πολλά επακόλουθα στη ψυχολογία τους και γενικότερα στη ζωή τους. Σε συνδυασμό με την μεγάλη ανεργία που επικρατεί στη Θράκη, μόνο στο νομό Ξάνθης, σύμφωνα με στοιχεία του τοπικού εργατικού κέντρου φτάνει στο 20% και το έντονο πρόβλημα εύρεσης εργασίας, οι Πόντιοι έχουν μπροστά τους ανυπέβλητα εμπόδια που μέρα με τη μέρα αυξάνονται. (93) Βέβαια τέτοιες καταστάσεις δημιουργούν και επακόλουθα που έχουν να κάνουν με τη γενικότερη ψυχολογία του ντόπιου χριστιανικού πληθυσμού που βλέπει σαν εμπόδιο τους Ποντίους, επιρρίπτοντάς τους ευθύνες για την ανεργία. Ένας λόγος που σίγουρα είναι πλαστός και συντηρείται και από πολλούς τοπικούς πολιτικούς και δημοσιογραφικούς παράγοντες με στόχο να καλυφθούν οι δικές τους παραλείψεις και ολιγωρίες για την ανεργία. (94)

Τα επιδοτούμενα σεμινάρια δε δίνουν παρά μόνο ένα χρηματικό βοήθημα που και αυτό έρχεται μετά πολλούς μήνες, ενώ παράλληλα δημιουργούν προβλήματα, αξιοπιστίας μια και το κύρος τους έχει τρωθεί, σημαντικά αδυνατώντας ουσιαστικά να προσφέρουν κάτι πρακτικό μια και δεν αποτελούν σκαλοπάτι για απασχόληση, αλλά μια επιβράδυνση αντιμετώπισης της ανεργίας. Πολλοί Πόντιοι που απασχολούνται σε διάφορες εργασίες αμείβονται πολύ χαμηλά, είναι χωρίς ασφάλεια δίνοντας μια ακόμη ευκαιρία για να αναπτυχθούν τοπικά ρατσιστικά φαινόμενα του τύπου **«ρίχνουν τα μεροκάματα, έρχονται και μας παίρνουν τις δουλειές μας, προηγούνται σε διορισμούς σε δημόσιες υπηρεσίες»**, συμβάλλοντας και στην επιβίωση αυτών που θα ήθελαν να συντηρηθούν τέτοιες αντιλήψεις, μια και καλύπτουν τις δικές τους ανεπάρκειες.....Αρκετοί Πόντιοι καταφεύγουν στις λαϊκές αγορές, ήδη σε αρκετές πόλεις και χωριά της Θράκης λειτουργούν τέτοιες αγορές μόνο για πρόσφυγες, όπου η πώληση της οικοσκευής τους, είναι τα εμπόρεματά τους.

Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε τις ευθύνες της τοπικής κοινωνίας για τη ομαλή ενσωμάτωση των Ποντίων, δημιουργώντας ένα πλαίσιο ξενοφοβίας, ρατσισμού, απομόνωσης, περιθωρίου. Βέβαια έχουν τα παραδείγματα αρκετών προσφύγων (Αρμενίων, Γεωργιανών κ.α) που πολιτογραφήθηκαν Έλληνες, από κύκλωμα που δρα στη Σοβιετική Ένωση και που σύντομα αποτέλεσαν συμμορίες κακοποιών, δημιουργώντας έντονα προβλήματα, ιδιαίτερα σε μικρές κοινωνίες. Αυτό αναπτύχθηκε κατάλληλα από συγκεκριμένους ανθρώπους, με αποτέλεσμα συνολικά οι Πόντιοι να αποκαλούνται εγκληματίες και δολοφόνοι. Ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι είναι αυτό της επικοινωνίας, αφού γνωρίζουν μόνο ρωσικά και ποντιακά. Τα γλωσσικά τείχη αποτελούν σημαντικό πρόβλημα, τόσο με την κοινωνία της Θράκης, αφού προκύπτουν ζητήματα που έχουν να κάνουν με την εξεύρεση εργασίας, όσο και σαν πρόβλημα στην κοινωνική τους ζωή μια και οι συναναστροφές τους περιορίζονται στο στενό οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον, όπου υπάρχει ένα πλαίσιο επικοινωνίας. Είναι πολύ φυσικό έτσι να ενισχύεται η απομόνωση και η επιβράδυνση της ομαλής ενσωμάτωσης στην κοινωνία της Θράκης. Τα όποια σεμινάρια εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας υλοποιούνται, διοργανώνονται από το ΕΙΥΑΠΟΕ και από Ποντιακούς φορείς (σύλλογοι

,ομοσπονδίες κλπ) με αρκετά προβλήματα και διαχειριστικές ατασθαλίες που παρατηρούνται κάθε φορά. Πολύ σημαντικό θα ήταν εδώ να λειτουργήσουν ειδικά σχολεία με την εποπτεία των Παιδαγωγικών τμημάτων του πανεπιστημίου Θράκης ,δίνοντας έτσι και την απαραίτητη επιστημονική βαρύτητα που απαιτείται και αναλαμβάνοντας την ουσιαστική ευθύνη του πολύ σοβαρού αυτού ζητήματος. Θεωρούμε ότι η δυνατότητα επικοινωνίας είναι ο πρωταγωνιστικός παράγοντας για να μπορέσουν οι Πόντιοι να κάνουν σοβαρά βήματα για την ένταξη της στην κοινωνία της Θράκης. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί το αποτέλεσμα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα όταν το 34,7 των ερωτηθέντων απάντησαν ότι η ποντιακή διάλεκτος δεν ανήκει στην ελληνική γλώσσα. (95)

Έτσι είναι πολύ φυσιολογικό όταν ντόπιοι ακούνε ποντιακά από τους πρόσφυγες να τους θεωρούν ξένους, ενώ οι πρόσφυγες να αντιμετωπίζουν έντονο πρόβλημα . Οι Πόντιοι στη Θράκη έχουν να κάνουν με την έντονη γραφειοκρατία που αφορά τα θέματα αποκατάστασης, μια και Δε γνωρίζουν τους νόμους ,υπάρχουν προβλήματα με τις οικοσκευές τους, αρκετοί δεν έχουν Ελληνική υπηκοότητα ,προβλήματα που συνοψίζονται σε φράσεις όπως **«δε βρίσκουμε το δίκιο μας, εκεί (στη Σοβιετική Ενωση) είχαμε τα πάντα ,εδώ δεν έχουμε τίποτα»** . (96) Για τις οικογένειες των Ποντίων προκύπτουν προβλήματα που έχουν να κάνουν με τα παιδιά και την προσαρμογή τους στο σχολική και κοινωνικό τους περιβάλλον .Όπως η δυσκολία επικοινωνίας, η έλλειψη οικονομικών πόρων που χρειάζεται σήμερα ένας μαθητής για να μπορέσει να παρακο-λουθήσει επεικώς την τάξη του η ανάγκη για εργασία που τα οδηγεί στην εγκατάλειψη του σχολείου .Βέβαια υπάρχει και ένα μεγάλο θέμα που έχει σχέση με την αφύσικη και μερικές φορές βίαιη συμπεριφορά τους ,που και έχει τις ρίζες της με την επώδυνη ιστορική διαδρομή αυτού του κομματιού,του Ελληνισμού .(97)

Ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα που υπάρχει είναι τα έντονα ρατσιστικά φαινόμενα που αναπτύσσονται σε μια κλειστή κοινωνία ,όπως είναι αυτή της Θράκης ,που όπως είπαμε και πιο πάνω συντηρούνται τεχνητά και αναπτύσσονται, ανάλογα με τις επιδιώξεις ορισμένων που ευνοούνται από τέτοιες καταστάσεις καλύπτοντας δικές τους ανεπάρκειες. Θεωρούμε ότι αν δεν αντιμετωπιστεί έγκαιρα πρώτα με τις ειδικές υπηρεσίες που επιφορτισμένες για την ομαλή ένταξη και αποκατάσταση των Ποντίων θα υπάρξει σημαντικό πρόβλημα τα επόμενα χρόνια .Αυτό απαιτεί βέβαια και μια αποκέντρωση των υπηρεσιών του ΕΙΥΑΠΟΕ ,όπως πολλές φορές έχει εξαγγελθεί μια και αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων δε γίνεται από γραφεία της Αθήνας. Η ενσωμάτωση και ένταξη των Ποντίων στο συγκεκριμένο χώρο ,που αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα ,με την ταυτόχρονη διατήρηση των ιδιαίτερων κοινωνικών και πολιτιστικών τους αξιών ,αποτελεί μία υπόσχεση στην οποία έχουν αναφερθεί πολλοί, ιδιαίτερα μετά το 1998 , όταν πλέον όλες οι αρμοδιότητες για τους Πόντιους πέρασαν στην τοπική αυτοδιοίκηση της Θράκης .

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΝΓΚΡΕΣΟ ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΑΚΗ

Το αμερικανικό ενδιαφέρον για τη Θράκη , με τις επισκέψεις κυρίως του επικεφαλής του προξενείου της Θεσσαλονίκης και διπλωματικών υπαλλήλων , κατέληξε σε δημόσια συζήτηση , για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Δυτική Θράκη θα γίνει την Παρασκευή 26 Απριλίου 1996 στο κογκρέσο των ΗΠΑ και την επιτροπή για την ασφάλεια και τη συνεργασία στην

Ευρώπη Η επιτροπή αυτή συστάθηκε το 1978 ως ανεξάρτητη υπηρεσία και λειτουργικά ανήκει στο Κογκρέσο , αποτελείται από 18 μέλη , εννέα από κάθε νομοθετικό σώμα.

Όπως εξήγησαν τα στελέχη της επιτροπής πρόκειται για χαμηλού επιπέδου ενημέρωση , δεν προσεγγίζει το επίπεδο της ακρόασης την οποία θα συντονίσει στέλεχος της επιτροπής και όχι ένας εκ των συμπροέδρων της ,ο βουλευτής Kristofer Smith , αλλά ο αντικαταστάτης του γερουσιαστή Alfons Damata .Η Επιτροπή σε δημόσιες ακροάσεις και εκθέσεις της έχει ασκήσει έντονη κριτική στις κρατούσες συνθήκες ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία και έχει επισημάνει τον αυξανόμενο ισλαμικό φονταμελισμό, με αποτέλεσμα την πρόκληση έντονων αντιδράσεων εκ μέρους της Άγκυρας. Για τη δημιουργία ισορροπιών , η επιτροπή προγραμμάτισε χαμηλού επιπέδου ενημέρωση για τη Θράκη και προσκάλεσε και εκπρόσωπο της ελλαδικής κυβέρνησης. Για τη συζήτηση εκδόθηκε ανακοίνωση ,από την ελλαδική κυβέρνηση , η οποία τελικά δεν έστειλε εκπρόσωπο , όπου τόνιζε ότι από μία τέτοια ενημέρωση , η Ελλάδα , δεν έχει να φοβηθεί τίποτα , αφού τα δικαιώματα των μουσουλμάνων στη Θράκη διέπονται από καθεστώς ισονομίας και ισοπολιτείας .Τα κόμματα της αντιπολίτευσης κατηγόρησαν την κυβέρνηση για ολιγωρία στο ζήτημα , ενώ τόνισαν την χρονική στιγμή που επιλέγει η αμερικανική πολιτική να θέσει το θέμα της Θράκης , τρεις μήνες μετά την αμφισβήτηση της ελληνικής κυριαρχίας στο Αιγαίο (θέμα νησίδων Ίμια)

Χαρακτηριστικά , το ΚΚΕ σε ανακοίνωσή του ανέφερε τα εξής:

«Έντονη ανησυχία προκάλεσε στους κατοίκους του νομού η είδηση ότι επιτροπές του αμερικανικού κογκρέσου θα ασχοληθούν με προβλήματα της μειονότητας της Δυτικής Θράκης. Μάλιστα θα καλέσουν όπως λένε οι πληροφορίες και δικηγόρο από το χώρο της μειονότητας. Η ανησυχία ωφείλετε στην εμπειρία του λαού της Θράκης , ότι όπου ανακατεύονται ενεργά οι Αμερικάνοι πλανητάρχες , μόνο συμφορές γνωρίζουν οι λαοί. Είναι πολύ χαρακτηριστικό οι κουβέντες που γίνονται στο νομό , ότι αυτή την παρέμβαση την κάνουν οι Αμερικάνοι , για να βάζουν τους δύο λαούς τον ελληνικό και τον τουρκικό να τρώγονται.

»Ανησυχία προκαλεί επίσης το γεγονός ότι και η ελληνική κυβέρνηση συμφώνησε μια τέτοια αμερικανική πρωτοβουλία , επέμβασης στα εσωτερικά της χώρας μας. Μεγάλη ενύπωση δε προκαλεί το γεγονός ότι στο νομό μας καμιά φωνή διαμαρτυρίας δεν ακούγεται , από κανένα φορέα εκτός από το ΚΚΕ. Πολλοί επώνυμοι ακολούθησαν το δρόμο της σιωπής. Όσοι μίλησαν , αντί να διμαρτυρηθούν για την ωμή επέμβαση , τη δέχονται και μάλιστα πρότεινουν πιοςος πρέπει αν πάει. Μερικοί δε ανάγουν το όλο ζήτημα στα κριτήρια με βάση τα οποία θα πάρει μέρος ο δικηγόρος από τη μειονότητα , λες και αυτό είναι το κύριο ζήτημα. Εμείς πιστεύαμε και εξακολουθούμε να πιστεύουμε ότι ο ελληνικός και ο τουρκικός και γενικότερα οι λαοί των Βαλκανίων , μπορούν και πρέπει να ζήσουν και να αναπτυχθούν ειρηνικά. Δεν έχουν ανάγκη από κανένα μεσάζοντα , κανένα προστάτη. Είτε είναι Αμερικάνος , είτε είναι Ευρωπαίος.

»Γι ' αυτό λέμε κατηγορηματικά όχι στην ανάμειξη των Αμερικάνων στα προβλήματα της Δυτικής Θράκης που είναι αναπόσπαστο κομμάτι του λαού της Δυτικής Θράκης. Αυτά είναι υπόθεση του μαζικού κινήματος των εργαζομένων της περιοχής, που ενωμένοι, ανεξάρτητα, από ιδεολογικές, κομματικές, θρησκευτικές γλωσσικές ή διαφορές καταγωγής, αγωνίζονται και διεκδικούν λύσεις. Είναι υποχρέωση και καθήκον της ελληνικής Πολιτείας να δώσει λύσεις που για να δοθούν όμως απαιτείται η εφαρμογή μιας πολιτικής ριζικά διαφορετικής από τη σημερινή. Μια πολιτική που να συγκρούεται με τα συμφέροντα των πολυεθνικών και του ιμπεριαλισμού. Είναι πολύ επίκαιρο λοιπόν να ακουστεί από όλους τους φορείς του νομού, απ' όλους τους εργαζόμενους το σύνθημα: «Έξω οι Αμερικάνοι από τη Δυτική Θράκη, από το Αιγαίο, από τα Βαλκάνια». Αγώνας για να μην έχουμε «προστάτες» και για ολόπλευρη οικονομική, πολιτιστική ανάπτυξη προς όφελος των εργαζομένων χωρίς διακρίσεις».

(98)

Αντιδράσεις υπήρξαν και από οργανωμένους φορείς της Θράκης, όπως από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Θρακικών Σωματείων. Σε ανακοίνωσή της τόνιζε ότι :

«η τουρκική προπαγάνδα και ιδιαίτερα το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής προσπαθούν να κρατήσουν δέσμια και να ποδηγετήσουν τη μειονότητα. Επαναλαμβάνουμε για ακόμη μια φορά ότι το τουρκικό προξενείο αποτελεί εστία αναταραχής στην περιοχή και πρέπει να κλείσει οριστικά.....καλούμε την ελληνική κυβέρνηση να μην υποχωρήσει σε κανένα από τα ψεύτικα αιτήματα- διεκδικήσεις της Τουρκίας.....Να εγκαταλείψουν τη χώρα μας τα εξτρεμιστικά στοιχεία που θεωρούν τον εαυτό τους Τούρκους, δεν σέβονται τους ελληνικούς νόμους και τα δίκαια της χώρας και τρομοκρατούν τους φιλύσηχους μουσουλμάνους....να ζητηθεί από το κογκρέσο των ΗΠΑ να γίνει ανάλογη ειδική συνεδρίαση - συζήτηση για την κατπίεση και τα ανθρώπινα δικαιώματα των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου -Τενέδου, τα θέματα του ελληνικού πατριρχείου».

(99)

Στη δημόσια συζήτηση, για τη μειονότητα, στην Επιτροπή για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη του αμερικανικού Κογκρέσου, κύριοι ομιλητές ήταν ο τουρκοκύπριος καθηγητής στο Κίνγκς Κόλετζ του Λονδίνου, και μέλος του Ινστιτούτου Ειρήνης των ΗΠΑ Τοζουν Malceli, ο καθηγητής Van Coufoudakis, αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Ινδιάνας, ο δικηγόρος Adem Bekiroglu, μέλος του δικηγορικού συλλόγου Κομοτηνής, και η καθηγήτρια Ειρήνη Λαγάνη του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Η συζήτηση άνοιξε με εισήγηση του προέδρου της επιτροπής και στη συνέχεια πήρε το λόγο ο Τοζουν Malceli, (Τ.Β) ο οποίος ανέπτυξε το εξής διάλογο με την καθηγήτρια Ειρήνη Λαγάνη (Ε.Λ)

Τ.Β «Τι έχει να χάσει η Ελλάδα κα Λαγάνη η Ελλάδα αν αποκαλούνται Τούρκοι αντί μουσουλμάνοι; Είναι τόσο σοβαρό θέμα αυτή η κοινότητα που αντιπροσωπεύει το 1% του πληθυσμού;»

Ε.Λ «Έχετε ρωτήσει όλα τα μέλη της μουσουλμανικής κοινότητας αν αισθάνονται Τούρκοι;»

Τ.Β «Ξέρετε εγώ επιθυμώ απλώς να ενθαρρύνω τους πανεπιστημιακούς όπως εσάς να αναγνωρίζετε τα προβλήματα που αντιμετωπίζει αυτή η κοινότητα. Γνωρίζουμε ότι υπάρχουν προβλήματα στην Τουρκία και σε άλλες βαλκανικές χώρες. Όπως γνωρίζετε ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης .Η Ελλάδα επιθυμεί να θεωρείτε ευρωπαϊκή χώρα. Αυτό είναι το σημαντικό. Σε αρκετές περιπτώσεις ακούω σκεπτόμενους Έλληνες πανεπιστημιακούς να αναγνωρίζουν ότι τα πάντα δεν είναι ρόδινα για αυτήν την κοινότητα. Παρακολουθώ τον ελληνικό τύπο όσο πιο τακτικά μπορώ.Ακόμα και ο Έλληνας υφυπουργός Εξωτερικών παραδέχθηκε να υπάρχουν προβλήματα τα οποία πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε».

Στη συνέχεια , οι εισηγητές της κάθε πλευράς δέχονται ερωτήσεις από το ακροατήριο , Πρώτη ρωτά ο πρόεδρος της «Ομοσπονδίας Τούρκων Δυτικής Θράκης στην Ευρώπη» Nesrin Mehmet (N M).

N.M «Στην εισήγησή σας είπατε ότι γνωρίζετε έναν νέο άνθρωπο που ψάχνει την ταυτότητά του και επιθυμεί να γράψει ένα λεξικό της πομακικής.Σωστά;»

Ε.Λ «Σωστά».

N. M «Αυτός ο άνθρωπος δηλαδή έχει το δικαίωμα να αποκαλείται όπως επιθυμεί; Ε.Λ «Φυσικά».

N.M. «Γιατί λοιπόν δεν μου επιτρέπουν να λέω ότι είμαι Τουρκάλα; Υποστηρίζετε ότι κάθε άτομο στην Ελλάδα , μπορεί να ονομάζεται όπως αισθάνεται.Είσαι Τούρκος. Είσαι Πομάκος .Είσαι Ρομ. Είπατε ότι μπορεί κανείς να πει ότι ό,τι επιθυμεί»

Ε.Λ «Η σωστή λέξη είναι τουρκογενής , στα ελληνικά αυτό φυσικά επιτρέπεται. Στη Θράκη συνυπάρχουν δύο θρησκευτικές κοινότητες».

N.M. «Γιατί οι ελληνικές αρχές έκλεισαν τα σωματεία που ονομάζονταν Τουρκικά;Σαν Τουρκάλα στη Γερμανία μπορώ να αποκαλώ το σωματείο μου όπως θέλω».

Για το θέμα των ιθαγενειών γίνεται αναφορά από τον πρόεδρο της Επιτροπής που αναφέρει ότι υπάρχουν 30 άτομα από τα οποία πέτυχε αφαιρέθηκε χωρίς τη θέλησή τους η ιθαγένεια.

Van Coufoudakis (V.C).«Θέλω να σας πληροφορήσω ότι ο αυτός κώδικας ιθαγένειας είναι το αποτέλεσμα του Ψυχρού Πολέμου .Χάρη στη βοήθεια που πήραμε από τις ΗΠΑ που εκείνη την περίοδο έπαιζε ένα ρόλο στη διαμόρφωση του τμήματος της νομοθεσίας που αφορά θέματα ασφαλείας στην Ελλάδα. Ο κώδικας εκείνης της περιόδου δεν είχε ποτέ στόχο να αφαιρεθεί από τους μουσουλμάνους η ιθαγένεια ή οτιδήποτε άλλο. Τώρα το θέμα είναι ότι ορισμένοι μουσουλμάνοι έχουν χάσει την ιθαγένειά τους.Όμως δεν έχουν καταστεί ανιθαγενείς.Έχουν αποκτήσει ιθαγένεια κάπου αλλού και έχουν κόψει τους δεσμούς τους με το ελληνικό κράτος. Δεν είχαν πια περιουσία , δεν είχαν παρουσία στην Ελλάδα για ένα μεγάλο διάστημα.Ακόμα και αν το ελληνικό κράτος τους καλούσε σε ακρόαση για το μέλλον τους

ορισμένοι από αυτούς δεν επρόκειτο να έρθουν. Ο κώδικας λοιπόν αποτελεί ένα περίεργο κατάλοιπο του Ψυχρού πολέμου».

Adem Bekiroglu «Πολλά άτομα που ζουν για ένα σύντομο διάστημα στην Τουρκία με ελληνικά διαβατήρια , όταν επιθυμούν αν επιτρέψουν στην πατρίδα τους, πληροφορούνται ότι έχασαν την ελληνική ιθαγένεια και δε επιτρέπεται να εισέλθουν στην Ελλάδα».

Τ.Μ «Σε ένα ιδανικό κόσμο η Ελλάδα θα πρέπει να συμπεριφέρεται προς τις μειονότητες συμπεριλαμβανομένης της τουρκικής μειονότητας σύμφωνα με τις νομικές υποχρεώσεις που έχει αναλάβει σύμφωνα με τους ηθικούς στόχους που έχει υιοθετήσει και σύμφωνα με τις υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση . Φυσικά υπάρχει κάποια ισορροπία , αναμένεται κάποια μορφή αμοιβαιότητας . Και ελπίζω ότι οι Τούρκοι θα συμπεριφερθούν προς του Έλληνες της Ιστανμπούλ όπως ακριβώς θα επιθυμούσαν να συμπεριφέρεται η Ελλάδα προς τη μειονότητα της Θράκης».

V.C «Συμφωνώ με τον κ.Μπεκίρογλου. Οι μειονότητες θα πρέπει αποτελέσουν γέφυρες συνεργασίες και όχι διαχωρισμού. Δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για πολιτικούς στόχους. Η Ελλάδα παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σε αυτό το χώρο , απέφυγε να χρησιμοποιήσει τις μειονότητες ως όμηρος σε μια ευρύτερη πολιτική αντιπαράθεση. Αν η Ελλάδα είχε πάρει τα ίδια μέτρα που είχαν πάρει οι διάφορες τουρκικές κυβερνήσεις από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου δεν θα υπήρχαν σήμερα μουσουλμάνοι στη Θράκη και δε είχαμε προβλήματα να συζητήσουμε. Όμως επειδή ακριβώς η ελληνική κυβέρνηση δεν πήρε τέτοια μέτρα δεν τις χρησιμοποίησε ως όμηρους καθόμαστε γύρω από αυτό το τραπέζι σήμερα. Υπάρχουν αξιωματούχοι που διέπραξαν πολλές ηλιθιότητες με υπερβολικό ζήλο. Η Ελλάδα δεν είναι ανοιχτή φυλακή όπως ορισμένοι από εσάς προσπάθησαν να την παρουσιάσουν» . (100)

Μετά από τη συζήτηση στο αμερικανικό Κογκρέσσο , δεν υπήρξε συνέχεια , στο ζήτημα των μειονοτήτων της Θράκης σε τόσο υψηλό επίπεδο, παρά συνεχίστηκαν , οι επισκέψεις των αμερικανών διπλωματών , οι οποίοι είχαν συναντήσεις συνήθως με τους ανεξάρτητους βουλευτές και τους φορείς της μειονότητας.

ΤΑ «ΣΕΝΑΡΙΑ» ΤΩΝ ΗΠΑ ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΑΚΗ

Μυστικά έγγραφα με τουρκικό σχέδιο για εξέγερση των μουσουλμάνων Θράκης, αφού το σύνολό τους έχει κρυμμένα κυνηγετικά όπλα και τον ύποπτο ρόλο των αμερικανών διπλωματών , αποκάλυψε το περιοδικό NITRO. (101) Το περιοδικό υποστηρίζει , ότι υφίστανται σχέδιο για εξέγερση των μουσουλμάνων ελεγχόμενη από τη MIT , ενώ υπάρχουν παράλληλα ενέργειες από αμερικανούς διπλωμάτες . Παράλληλα επιχειρείται από τους Τούρκους το μοντέλο βοσνιοποίησης και παρουσιάζονται στη διεθνή κοινή γνώμη οι καταπίεσεις να απαιτηθεί αυτοδιοίκηση λόγω πληθυσμιακών δεδομένων . Το κείμενο αναφέρεται στον υποπρόξενο Θεσσαλονίκης των ΗΠΑ David Suler που τον χαρακτηρίζει «φιλότουρκο» , ενώ παραθέτει και τις ευχαριστίες του Ahmet Faikoglu , για τις ενέργειές του για τη μειονότητα (Δεκέμβριος 1995) . Ανάλογες ευχαριστίες δίνονται και στη γενική πρόξενο Θεσσαλονίκης Miriam Huz

Όπως τόνιζε χαρακτηριστικά το ρεπορτάζ, του περιοδικού το οποίο είχε τίτλο «Και μετά τα Ίμια τι ; Η Δυτική Θράκη» , «αποκαλύπτουμε το θανάσιμο για την Ελλάδα και την ειρήνη σχέδιο της Άγκυρας για βοσνιοποίηση της Ελληνικής Θράκης μέσω εξέγερσης μουσουλμάνων της περιοχής που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη φέρνοντας στη δημοσιότητα με απόρρητα ντοκουμέντα τόσο τις κινήσεις της Τουρκίας όσο και ενέργειες αμερικανών διπλωματών εις βάρος μας. Τώρα θα πρέπει να κινηθεί η κυβέρνηση πριν να είναι πολύ αργά. 30/1/96 μες την μακριά νύχτα του Σημίτη και ενώ όλη η Ελλάδα δακρυσμένη με κομμένη την ανάσα βλέπει τους Τούρκους κομάντος να αποβιβάζονται σε ελληνικό έδαφος και τη σημαία μας να υποστέλλεται , έστω και μόνη της όπως υποστηρίζει η κυβέρνηση , σε μερικά ελληνικά σπίτια έχουν στήσει πανηγύρια .

»Είναι στα μουσουλμανικά χωριά της Δυτικής Θράκης, εκεί στη Ροδόπη όπου οι πράκτορες της MIT γυρίζουν από σπίτι σε σπίτι και εξάπτουν τον ήδη σαφή ενθουσιασμό των κατοίκων . Φθάνει η ώρα μας» . Άνθρωποι με ελληνική υπηκοότητα ουρλιάζουν εκστασιασμένοι παρακολουθώντας όλες τις προετοιμασίες των Τούρκων κομάντος στην Αλικαρνασσό -όλα όσα δεν έδειξε η ελληνική τηλεόραση γιατί βλέπουν τουρκική. Το ελληνικό κράτος έχει βάλει αναμεταδότες της TURK SAT οι Έλληνες κραπκοί υπάλληλοι και μη που υπηρετούν ακόμη στην ελληνική περιοχή δεν τολμούν καλά καλά να βγουν από το σπίτι. «Μη μας πολυκολάτε γιατί έρχεται η ώρα κοιτάξετε να τα έχετε καλά μαζί μας. Την 30/1/96 όλες οι πρεσβείες των χωρών του κόσμου λαμβάνουν ένα κείμενο διακήρυξη της τουρκικής μειονότητας στη Δυτικής Θράκης, αποστολέας οι τουρκικές πρεσβείες ανά την υφήλιο».

Το περιοδικό συνεχίζοντας το ρεπορτάζ ανέφερε ότι

«η ελληνική διπλωματική αντιπροσωπεία στο Abu Dabi ,(Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα) που με απόρρητο έγγραφο της (Α.Π 629/1ΑΣ40/2/2/96) επισημαίνει είναι η πρώτη φορά που η τουρκική πρεσβεία προβαίνει σε ανακοίνωση που σχετίζεται με τις ελληνοτουρκικές διαφορές συμπεριλαμβάνοντας και το ζήτημα της Δυτικής Θράκης .Στην 5σελιδη διακήρυξη γίνεται εκτενής αναφορά , στους διωγμούς οι συστηματικές διακρίσεις τα βίαια επεισόδια του 1988 .Τέως υπουργός εξωτερικών , τόνισε στο περιοδικό ότι «δυστυχώς οι Τούρκοι μπορούν ανά πάσα στιγμή να μας δημιουργήσουν τεράστιο πρόβλημα στη Δυτική Θράκη, είναι ζήτημα αποκλειστικά δικής τους επιλογής βάσει στρατηγικής η χρονική στιγμή που θα επιλέξουν»

Η κυβέρνηση δήλωσε ότι δεν υφίσταται τέτοιο σχέδιο , δήλωση με την οποία συμφώνησε και ο παλιός πολιτευτής της Νέας Δημοκρατίας Ibrahim Onsunoglu Για το ζήτημα εξέδωσε διαμαρτυρία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Θρακικών Σωματείων (31-3-1996), η οποία ανέφερε τα εξής :

«ο Θρακικός Ελληνισμός που γνώρισε στη νεώτερη ιστορία του , όσο κανένα άλλο τμήμα του Ελληνισμού , τη βαρβαρότητα , τον πόνο , την αδικία του ξεριζωμού και της προσφυγιάς είναι αποφασισμένος να αγωνισθεί με όλες τις δυνάμεις και με κάθε τίμημα , ώστε να μη επιτρέψει άλλη συρρίκνωση του εθνικού χώρου. Όσοι τολμούν και σχεδιάζουν «σενάρια» για την Ελληνική Θράκη θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους σοβαρά ότι ο Θρακικός Ελληνισμός , όπου γης έχει το δικό του όραμα ζωής για το κομμάτι αυτό της Θρακικής γης που απέμεινε στον Ελλαδικό χώρο. Γι ' αυτό το όραμα είναι διατεθειμένος ο Θρακικός Ελληνισμός και όλοι οι Έλληνες να αγωνισθούν και να το πραγματώσουν με κάθε θυσία αχρηστεύοντας κάθε βέβηλο ξένο σενάριο.

Καλούμε την Κυβέρνηση :

»Να θέσει τις βάσεις και τους μηχανισμούς για τη διατύπωση και άσκηση μακροχρόνιας πολιτικής στα εθνικά θέματα έτσι ώστε να είμαστε έτοιμοι και να μη μας προλαβαίνουν οι εξελίξεις.Να ασκήσει το συντομότερο δυνατο το κυριαρχικό μας δικαίωμα επέκτασης των χωρικών μας υδάτων στα 12 μίλια. Να επενδύσει στην οργάνωση αποτελεσματικών μηχανισμών προβολής των δικαίων μας στο εξωτερικό. Να κλείσει άμεσα το Τουρκικό Προξενείο στην Κομοτηνή , που αποδεδειγμένα αποτελεί εσπία αναταραχής στην περιοχή της Ελληνικής Θράκης.Να εφαρμόσει η ίδια και να διεκδικήσει από την Τουρκία της συνθήκης της Λωζάννης αναφορικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Ελληνικής μειονότητας στην Τουρκία και της αντίστοιχης Μουσουλμανικής στην Ελλάδα. Να δώσει προτεραιότητα στην ανάπτυξη της Θράκης με όραμα , διαφάνεια , γρήγορους και αποτελεσματικούς ρυθμούς.

»Καλούμε όλους τους πατριώτες και ιδιαίτερα τους Θρακιώτες σε εθνική συνέγερση. Ας προσπαθήσουμε ο καθένας στον τομέα του να γίνει ο καλύτερος και συλλογικά οι καλύτεροι. Να δώσουμε πρωπές και να θωρακίσουμε την πατρίδα σε όλους τους τομείς έκφρασης της ζωής μας , στον πολιτισμό , την παιδεία , την οικονομία, την άμυνα. Να ενταχθούμε σε πολιτιστικούς συλλόγους και να ενισχύσουμε τη δράση τους, δίνοντας σ' αυτούς το νέο περιεχόμενο και αξία , καλύπτοντας σημαντικές ανάγκες της κοινωνίας και του έθνους». (102)

Διαμαρτυρία για το σενάριο εξέδωσε και η Ομοσπονδία Θρακικών Συλλόγων Γερμανίας και Κεντρικής Ευρώπης , στα πλαίσια των 10ων Πολιτιστικών Εκδηλώσεων και της 1ης Συνδιάσκεψης

Νεολαίας που πραγματοποίησε ,στο Gutersloh –Vestfalia της Γερμανίας από 15 έως 19/5/1996 , στην οποία ανέφερε τα εξής:

«Εμείς οι Απόδημοι της Θράκης , που ζούμε στη Γερμανία και κεντρική Ευρώπη , συνήλθαμε όλες αυτές τις ημέρες , από την έντονη αγάπη και αγωνία που μας διακατέχουν για την γενέτεριά μας Θράκη , την Θράκη που για χιλιάδες χρόνια είναι κέντρο Ελληνισμού και αποφασίσαμε. Σήμερα είναι επιτακτική ανάγκη και θέση προτεραιότητας να αναπτυχθεί η περιοχή.Ανάπτυξη προς όλες τις κατευθύνσεις και τομείς , πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό. Έχουμε υποχρέωση όλοι εμείς να εντείνουμε τις προσπάθειές μας , για την επίτευξη του στόχου.να πληροφορήσουμε τους συμπολίτες μας αλλοδαπούς , πως στη Θράκη η δημοκρατία και η ελευθερία είναι βασικά ιδεώδη και τρόπος ζωής.

»Να δώσουμε το μήνυμα στους γείτονές μας , πως Θράκη σημαίνει «Θερμοπύλες» και πως καταδικάζουμε κάθε μορφή και ενέργειά τους , που στοχεύουν στο ανθελληνισμό τηςπεριοχής , την παραποίηση της ελληνικής ιστορία και τις επεκτατικές βλέψεις εις βάρος της Ελλάδος στην περιοχή. Καθώς επίσης και την χρησιμοποίηση της μουσουλμανικής μειονότητας ως «τουρκική» . Σε κάθε τους βήμα με τέτοιες απόψεις , θα μας έχουν απέναντί τους».

Λίγο αργότερα τον Αύγουστο του 1996 , η βουλγαρική εφημερίδα Trud σε άρθρο του G. Sarabof , σε δημοσίευσμά της προβλέπει ελληνοτουρκικό πόλεμο για τη Θράκη , λόγω της μειονότητας , ενώ αναφέρει την επιβεβαίωση τέτοιων πληροφοριών και από τη αμερικανική μυστική υπηρεσία CIA.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Μετά από δυό σχεδόν χρόνια, μετά το πρώτο σχέδιο για την περιοχή , ήρθε στη δημοσιότητα , ένα άλλο σενάριο , για τη Θράκη , αυτή τη φορά «σενάριο πολέμου με την Τουρκία», το οποίο επεξεργάστηκε το «Ίδρυμα Στρατηγικών Μελετών Rand Corporation» των ΗΠΑ, που διενεργήθηκε για λογαριασμό της αμερικανικής αεροπορίας με τίτλο **«Εσπίες συγκρούσεων στον 21ο αιώνα και η αμερικανική στρατηγική»** .Σύμφωνα με το σενάριο ο πόλεμος αρχίζει από τη Θράκη και προκαλείται από την κακομεταχείριση των μουσουλμάνων. Το σενάριο έχει την εξής δομή :

Πολιτικοστρατιωτικό περιβάλλον

»Η ένταση ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία , θα είναι στις αρχές του 21ου αιώνα μόνιμο στοιχείο του στρατηγικού περιβάλλοντος της Ανατολικής Μεσογείου η αναζωπύρωση των εντάσεων στα Βαλκάνια θα

έχει μάλιστα προσθέσει νέα επικίνδυνα σημεία τριβής ανάμεσα στην Αθήνα και την Άγκυρα.

»Το 2003 σημειώνεται μία κρίση με επίκεντρο την υποτιθέμενη κακομεταχείριση των μουσουλμάνων στην ελληνική Θράκη. Καθώς η ένταση ανεβαίνει και σημειώνονται ορισμένες μικροσυγκρούσεις στα ελληνοτουρκικά σύνορα όταν μικρές ομάδες προσφύγων προσπαθούν να περάσουν στην Τουρκία , οι δύο χώρες κάνουν γυμνάσια ταυτόχρονα και σε πολύ κοντινές ζώνες στο Αιγαίο και αρχίζουν να ενισχύουν τις δυνάμεις τους κοντά στα σύνορα. Πολλά επεισόδια σημειώνονται τόσο στο Αιγαίο , όσο και στον εναέριο χώρο. Ραντάρ πυραύλων εδάφους -εδάφους και εδάφους αέρος αρχίζουν να στοχεύουν σε πλοία και αεροσκάφη. Μια ελληνική και μια τουρκική φρεγάτα είχαν μία μικρή σύγκρουση καθώς έκαναν διάφορους επικίνδυνους ελιγμούς και προκάλεσαν περισσότερες ανησυχίες και εχθρότητα.

»Τέλος μια διαδήλωση Τούρκων στην ελληνική Θράκη μετατρέπεται σε αιματηρή σύγκρουση και ελληνικές παραστρατιωτικές δυνάμεις παρενέβησαν άρχισαν να πυροβολούν και σκότωσαν μερικές δεκάδες Τούρκων. Η Τουρκία καταγγέλλει την πολιτική γενοκτονία της Ελλάδας. Η Άγκυρα προχώρησε σε μια αιφνιδιαστική αλλά περιορισμένη επίθεση στα σύνορα με την Ελλάδα , με στόχο να καταλάβει ορισμένα κέντρα με τουρκικό πληθυσμό προκειμένου να δημιουργήσει μια προφυλαγμένη ζώνη.

»Οι Ελληνικές δυνάμεις προσπαθούν να συγκρατήσουν την εισβολή στα σύνορα , η Αθήνα ανακοινώνει την επέκτασή των χωρικών της υδάτων σε 12 μίλια διακόπτοντας έτσι την πρόσβαση της Τουρκίας στο Αιγαίο. Η ελληνική αεροπορία επιτίθεται στη Σμύρνη και σε άλλες τουρκικές πόλεις και οι δύο χώρες συγκρούονται στη θάλασσα και τον αέρα στο Αιγαίο».

Στόχοι αμερικανικής παρέμβασης

»Ο Λευκός Οίκος δίνει εντολή στο γενικό επιτελείο ενόπλων δυνάμεων να αρχίσει αμέσως επιχειρήσεις ώστε: να προστατεύσει τις αμερικανικές δυνάμεις στην περιοχή από επιθέσεις μιας εκ των δύο πλευρών , να προστατεύσει τους αμερικανούς πολίτες, να περιορίσει βραχυπρόθεσμα τη σύγκρουση και να τερματίσει την αναμέτρηση και να αποκαταστήσει το στάτους κβο που ίσχυε πριν από τον πόλεμο στη Θράκη και το Αιγαίο».

Περιορισμοί αμερικανικής πολιτικής

»Οι αμερικανικές δυνάμεις δεν θα έχουν προφανώς στη διάθεσή τους στρατιωτικές βάσεις ούτε στην Ελλάδα ούτε στην Τουρκία. Στην

πραγματικότητα οι δυνάμεις που βρίσκονται στην περιοχή , την Κρήτη και το Ιντσιρλίκ , για παράδειγμα μπορεί να χρειασθεί να απομακρυνθούν ή να προστατευτούν. Οι βάσεις που θα είναι διαθέσιμες βρίσκονται στην Ιταλία , το Ισραήλ και την Αίγυπτο. Μέθοδοι που δε θα προκαλέσουν θύματα , μεγάλες καταστροφές με στόχο την εξουδετέρωση στρατιωτικών εγκαταστάσεων και συστημάτων των δύο χωρών θα αποδειχθούν εξαιρετικά χρήσιμες». (103)

Και για αυτό το σενάριο υπήρξε καθυσηχαστική δήλωση της κυβέρνησης, ενώ δεν υπήρξε ανακοίνωση από μειονοτικής πλευράς. Αντίθετα η Πανελλήνια Ομοσπονδία Θρακικών σωματείων ,σε ανακοίνωσή της, κάλεσε ,

«τους βουλευτές του Ελληνικού κοινοβουλίου να δείξουν έμπρακτα το ενδιαφέρον τους για τη Θράκη όχι μόνο σε οικονομικό επίπεδο , αλλά κυρίως στα προβλήματα που ανακύπτουν από παρεμβάσεις εξωγενών παραγόντων (Τουρκικό προξενείο). Μετά την ημερίδα που πραγματοποίησε η αυτοαποκαλούμενη Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης και τα όσο ανιστόρητα ισχυρίστηκαν για δήθεν καταπίεση των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης , οι Έλληνες βουλευτές οφείλουν να γνωστοποιήσουν στα διεθνή φόρα την καταπάτηση της συνθήκης της Λωζάνης από μέρους της Τουρκίας , την εισαγωγή στην ολομέλεια της Βουλής συζήτησης για το θέμα αυτό και την κοινοποίηση των προσιμάτων της στους διεθνείς οργανισμούς.

»Οι βουλευτές οφείλουν να ενημερώσουν την κοινή γνώμη της Ελλάδας και του εξωτερικού για την μη τήρηση της Συνθήκης της Λωζάννης από την Τουρκία και την ανάγκη επανατοποθέτησης της Ελληνικής κυβερνήσεως για την προστασία των ευρισκομένων στην Ίμβρο , Τένεδο και Κωνσταντινούπολη. Ζητάμε από τους αρχηγούς των ελληνικών πολιτικών κομμάτων να μην συμπεριλάβουν στις επόμενες εκλογές μουσουλμάνους υποψηφίους που αυτοαποκαλούνται Τούρκοι μέσα στο Ελληνικό κοινοβούλιο. Να τοποθετηθεί το Προεδρείο της Βουλής στις ρήσεις των μουσουλμάνων συναδέλφων τους ότι δεν είναι Έλληνες αλλά Τούρκοι και να αντιδράσουν με τα νόμιμα μέσα. Να απαιτήσουν την εφαρμογή από την Τουρκία της συνθήκης της Λωζάννης αναφορικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Ελληνικής μειονότητας στην Τουρκία και να ζητήσει την αντίστοιχη εφαρμογή της από την μουσουλμανική μειονότητα της Ελλάδας». (104)

ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Στις εκλογές του 1993 παρά το γεγονός ότι ο εκλογικός νόμος άλλαξε , επανήλθε το όριο 3% επί των εγκύρων ψήφων της επικράτειας ως βασικής προϋπόθεσης για την είσοδο ενός κόμματος στη βουλή και ο συνδυασμός «Εμπιστοσύνη» , δεν υπήρχε περίπτωση να αναδείξει βουλευτή , παρ' όλα

αυτά ήρθε και πάλι πρώτο κόμμα στο νομό Ροδόπης , με ελαφρά μειωμένο το ποσοστό , σε σχέση με τις εκλογές του 1990 .Αντίθετα ο συνδυασμός «Πετρωμένο» έρχεται τρίτο κόμμα, στο νομό Ξάνθης .Τα κόμματα που διεκδίκησαν τη ψήφο στη Θράκη τόνιζαν για ακόμη μια φορά το αναπτυξιακό ζήτημα , δηλώνοντας την πρόθεση τους , για την επίλυσή του , το μειονοτικό , ενώ προωθείται και η προγραμματική πολιτική για τους Πόντιους που , εγκαταστάθηκαν στην περιοχή και αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα.

Η Νέα Δημοκρατία, που ασκούσε κυβερνητικά καθήκοντα και παράλληλα αντιμετώπιζε, τη δημιουργία του κόμματος της Πολιτικής Άνοιξης, του οποίου τα στελέχη , πρώην βουλευτές της ΝΔ , είχε αποσύρει την εμπιστοσύνη τους, με αποτέλεσμα την προκύρηξη πρόωρων εκλογών , τόνιζε την ιδιαιτερότητα της Θράκης, αναπτυξιακά, και στο ζήτημα της μειονότητας.

Το ΠΑΣΟΚ , τόνιζε πως **«η ανάπτυξη της Θράκης είναι ζήτημα εθνικό....ο θωρακισμός της περιοχής είναι επιδίωξη πανελλήνια και αφορά όλο τον Ελληνισμό».**

Η Πολιτική Άνοιξη επισήμανε **«την κυρίαρχη ανάγκη για δημιουργική συμμετοχή της μουσουλμανικής μειονότητας σε μια προσπάθεια ανάπτυξης που προϋποθέτει τη συμμετοχή ολόκληρου του πληθυσμού».**

Κατά τις εκλογές της 10ης Οκτωβρίου 1993 , παρ' ότι ίσχυσε ο νέος εκλογικός νόμος που προέβλεπε ότι για να εκλέξει ένα κόμμα βουλευτή έπρεπε να συγκεντρώσει το 3% τουλάχιστον σε εθνικό επίπεδο , αποκλείοντας έτσι τελείως την είσοδο ανεξάρτητων βουλευτών , η τουρκική πολιτική κατόρθωσε να κατεβάσει συνδυασμούς για να δείξει τη δύναμή της . Στο νομό Ροδόπης ο συνδυασμός «Εμπιστοσύνη», ήρθε πρώτος με ποσοστό 33,89% , το ΠΑΣΟΚ πήρε 31,04 και η ΝΔ 28,47. Στο νομό Ξάνθης ο συνδυασμός «Πετρωμένο» πήρε ποσοστό 18,84 , το ΠΑΣΟΚ 36,95 και η ΝΔ 36,62. Στο νομό Ροδόπης ο συνδυασμός «Εμπιστοσύνη» με επικεφαλής, τον Α.Σαδικ έλαβε το 1993 3.000 ψήφους λιγότερους από ότι το 1990 , ενώ συνολικά 9.000 περίπου μουσουλμάνοι δεν ψήφισαν την «Εμπιστοσύνη» , απέχοντας από τις εκλογές .Από τους 3.500 εγγεγραμμένους μουσουλμάνους στη Ροδόπη , το κόμμα του Α.Σαδικ πήρε 26.228 ψήφους από τους οποίους οι 25000 στον Sadik και άλλοι 1.200 στον Ismail Rodorlu Ισμαήλ. Στις εκλογές του 1990 η «Εμπιστοσύνη» είχε πάρει 29. 547 δηλαδή τώρα πήρε 3. 319 λιγότερους .Στη Ροδόπη τα ποσοστά είναι ΠΑΣΟΚ 31,4 ΝΔ 28,47 ΠΟΛΑΝ 3,6 ΣΥΝ 1,5 ΚΚΕ 1,3 «Εμπιστοσύνη» 33,89.

Ακόμη μεγαλύτερη μείωση είχε ο συνδυασμός «Πετρωμένο», στο νομό Ξάνθης , ο οποίος έλαβε 12.458 ψήφους , 4.089 λιγότερους σε σχέση με το 1990 , όταν ο συνδυασμός είχε αποσπάσει 16. 547 ψήφους και αυτό παρά την μεγάλη κινητοποίηση μουσουλμάνων από το εξωτερικό. Όπως χαρακτηριστικά ανέφεραν η τουρκική εφημερίδα Terzuman , **«πολλοί Τούρκοι της Δυτικής Θράκης που ζουν στο εξωτερικό πήγαν στη Ξάνθη και την Κομοτηνή για να ψηφίσουν»** (105) , ενώ η εφημερίδα Meidan συμπλήρωσε πως **«πολλοί δυτικοθρακιώτες μετέβησαν στην Κομοτηνή και τη Ξάνθη για να ψηφίσουν».** (106)

Θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι στις εκλογές αυτές , ότι ενώ οι ψήφος των τουρκογενών δεν έχει καμία τύχη , αυξάνουν το ποσοστό προτίμησης προς την «Εμπιστοσύνη» , από 79,96% το 1990 σε 85, 89%. Επί πλέον το ποσοστό των Τουρκογενών, που ψηφίζουν χριστιανούς υποψηφίους , από 12, 95% στις εκλογές του 1990 , κατεβαίνει στο 7, 46% το 1993.

Οι Πομάκοι και οι αθίγγανοι , έχουν αντίθετη συμπεριφορά στις εκλογές του 1993 . Οι πρώτοι , μειώνουν τις προτιμήσεις τους προς την «Εμπιστοσύνη», στις εκλογές του 1993 ,ο ανεξάρτητος συνδυασμός είχε λάβει 81, 2% ενώ το 1993 στα αμιγή πομαϊκά τμήματα κατέβηκε στο 71, 31%, ενώ παράλληλα αυξάνουν το ποσοστό προτίμησης προς τους χριστιανούς υποψηφίους, από 1055% το 1990 σε 19,40% το 1993.Οι αθίγγανοι , έχουν εκλογική συμπεριφορά , που αλλάζει θεαματικά σε σχέση με το 1990 .Στα δύο αμιγή αθιγγανικά τμήματα του νομού Ροδόπης , ο ανεξάρτητος μειονοτικός συνδυασμός «Εμπιστοσύνη» , αποσπά το 4, 87% των ψήφων , ενώ οι χριστιανοί υποψήφιοι , λαμβάνουν , από 4, 76% το 1990 , 40, 64% το 1993.

Αυτό που θα πρέπει να επισημανθεί , είναι η μετριοπαθέστερη στάση που κρατούν απέναντι στο συνδυασμό της «Εμπιστοσύνης», οι Τουρκογενείς , Πομάκοι και οι Αθίγγανοι , που διαβιούν μέσα στο Δήμο της Κομοτηνής συγκριτικά με τους τουρκογενείς και τους Πομάκους , που ζουν στην ύπαιθρο, εκτός του αστικού κέντρου του νομού. Ανάλογη με την «Εμπιστοσύνη», είναι και η πορεία του ανεξάρτητου συνδυασμού «Πεπρωμένου», στο νομό Ξάνθης, που λαμβάνει ποσοστό μόλις 18, 84%. Και εδώ τα μεγαλύτερα ποσοστά των ψήφων της μειονότητας ανήκουν στις απομακρυσμένες κοινότητες της ορεινής Ξάνθης, όπου ζουν Πομάκοι , και μετά στις πεδινές περιοχές, και κοντινές στο αστικό κέντρο της Ξάνθης, που αποτελούν χώροι διαβίωσης των τουρκογενών.

Στις εκλογές του 1993 , οι αγρότες μουσουλμάνοι , ψηφίζουν στην πλειοψηφία τους , τους μειονοτικούς συνδυασμούς , ενώ ο αστικός μουσουλμανικός πληθυσμός τους στηρίζει σε πολύ μικρότερο βαθμό . Όσο πιο απομακρυσμένη είναι μία κοινότητα , από το αστικό κέντρο , τόσο μεγαλύτερη συσπείρωση γύρω από το ανεξάρτητο μειονοτικό συνδυασμό εμφανίζει.Αυτό μπορεί να οφείλεται τόσο στην έλλειψη πληροφόρησης , όσο και κυρίως, στο γεγονός ότι οι μουσουλμάνοι που ζουν στις απομονωμένες περιοχές , είναι πιο ευάλωτοι στις μεθόδους εκβιασμού και εκφοβισμού , που χρησιμοποιούν οι εθνικιστικές και ακραίες δυνάμεις . Παράλληλα το θρησκευτικό αίσθημα κράτησε και στις εκλογές του 1993, σημαντικό ρόλο ,σχετικά με την υποστήριξη των μειονοτικών συνδυασμών .Αυτό διαπιστώθηκε στις πομαϊκές κοινότητες, οι οποίες διακρίνονται για την προσηλωσή τους στην ισλαμική θρησκεία. Στα χωριά των Πομάκων , οι μειονοτικοί ανεξάρτητοι συνδυασμοί , συγκεντρώνουν , τα μεγαλύτερα ποσοστά , παρά το γεγονός ότι οι επικεφαλής των συνδυασμών δεν είναι Πομάκοι. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί ,αν εξετάσουμε τη στάση των υποψηφίων της «**Εμπιστοσύνης**» και του «**Πεπρωμένου**», οι οποίοι έχουν εγκαταλείψει τη δημόσια αντιπαράθεση μεταξύ «παλαιομουσουλμάνων» και «νεωτεριστών», ενισχύοντας στις πομαϊκές κοινότητες, την εικόνα τους , ως πιστών μουσουλμάνων , συνδυάζοντας όμως τον ισλαμικό φανατισμό και το τουρκικό εθνικισμό, που ποτέ δεν εγκατέλειψαν .

Ο πολιτικός λόγος της μειονότητας , συνεχίζει να είναι εξαρτημένος , από μεταφυσικές , θρησκευτικές παραμέτρους .Η πολιτική , δεν έχει αποκολληθεί από τη θρησκεία και η πρώτη δεν έχει αυτονομηθεί από τη δεύτερη.Ανάμεσα στην πολιτική και τη θρησκεία υπάρχει μια σύνθετη διαπλοκή.Αυτό σημαίνει πως όποιος ασπάζεται το Μωάμεθ , δικαιούται να αποτελεί μέλος μιας πολιτικοθρησκευτικής κοινότητας. Όταν έγινε αντιληπτό από την Τουρκική πολιτική ότι δεν ήταν διατεθειμένοι οι μουσουλμάνοι , να κάνουν τη ρήξη με τη θρησκεία, όπως έπραξε η κεμαλική μεταρρύθμιση , τότε συνδύασε το παντουρκικό όραμα και τις σοβινιστικές –αλτρωτικές διαθέσεις ,με τις θρησκευτικές πεποιθήσεις και αντιλήψεις.Ζητήματα που μπορούν να ερηνεύσουν το λόγο των

ανεξάρτητων υποψηφίων στις εκλογές του 1993 καθώς και τη στάση των μουσουλμάνων ψηφοφόρων

Στις εκλογές της 22^{ης} Σεπτεμβρίου 1996, με δεδομένο το ποσοστό 3% που απαιτούνταν προκειμένου να εισέλθει υποψήφιος στη βουλή, ο πρώην ανεξάρτητος βουλευτής Ροδόπης Ismail Molla Rodoplu, είπε χαρακτηριστικά ότι **«η Ελλάδα έβαλε γκολ με τον εκλογικό νόμο στη μειονότητα»** (107), την αποτυχία των ανεξάρτητων συνδυασμών στην εκλογική αναμέτρηση του Οκτωβρίου του 1993, το θάνατο του Ahmet Sadik και το πρόβλημα ηγεσίας που προέκυψε το οποίο μόνο τυπικά καλύφθηκε από τη συζυγό του Isik, οι μουσουλμάνοι υποψήφιοι προτίμησαν να συμμετάσχουν στις λίστες υποψηφίων των κομμάτων. Αυτή η στάση ήταν συνέχεια της ανάλογης που κράτησαν οι μουσουλμάνοι υποψήφιοι στις νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές, όπου η συμμετοχή τους σ' αυτές ως υποψηφίων, στους συνδυασμούς που υποστήριχθηκαν από τα κόμματα τους έδωσε το αποτέλεσμα της ισότιμης συμμετοχής και μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις, υψηλόβαθμες θέσεις. Για παράδειγμα, αντινομάρχες στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Ροδόπης, αντιδήμαρχοι στο Δήμο Κομοτηνής. Όπως επισήμανε λίγο μετά τις εκλογές, ο πρόεδρος του Νομαρχιακού Συμβουλίου Ξάνθης Ν Γεωργιάδης, η τουρκική πρεσβεία και το προξενείο της Κομοτηνής, **«εκτίμησε ότι θα ήταν καλύτερο να εκφραστούν οι μουσουλμάνοι από τα ελληνικά κόμματα λόγω των αδυναμιών τους»**. (108)

Οι πρώρες εκλογές, οι οποίες προκυρήχθηκαν για το Σεπτέμβριο του 1996, λόγω της ανάγκης απόκτησης της δεδηλωμένης από το λαό για τη κυβέρνηση του Κ.Σημίτη, που είχε προκύψει από την εσωτερική διαδικασία του κυβερνώντος κόμματος, μετά την παραίτηση του Α. Παπανδρέου, είχαν ως αποτέλεσμα στη Θράκη να εκλεγούν τρεις μουσουλμάνοι βουλευτές. Ο Galip Galip στο νομό Ροδόπης με το νικητή των εκλογών ΠΑΣΟΚ, τον Birol Akifoglu, με τη Νέα Δημοκρατία στο νομό Ξάνθης και ήδη δημοτικό σύμβουλο Ξάνθης και ο Mustafa Mustafa, με το Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου, στο νομό Ροδόπης. Τα κόμματα στα προγράμματά τους για τη Θράκη, έδιναν μεγάλη βαρύτητα, στο αναπτυξιακό πρόβλημα της περιοχής καθώς και στα ζητήματα που απασχολούσαν τη μειονότητα.

Το ΠΑΣΟΚ, στο προεκλογικό του πρόγραμμα ανέφερε την κατάσταση που επικράτησε μετά τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο στη Θράκη,

«ως ένα άθροισμα προβλημάτων που προκαλούσε η οικονομική υστέρηση η γεωγραφική απομόνωση και η σύνθεση του τοπικού πληθυσμού....Η πρώτη γενναία παρέμβαση εναντίον της στασιμότητας γίνεται τη δεκαετία του '80 με μέτρα και πολιτικές που στο μεγαλύτερο μέρος τους έλαβαν και εφάρμοσαν οι Κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ. Η ανάπτυξη της Θράκης είναι εθνική επιταγή. Η Θράκη δεν μπορεί να περιμένει. Το ΠΑΣΟΚ έχει στόχο η Θράκη να αποτελέσει τον αποφασιστικό πόλο ανάπτυξης και ευημερίας όχι μόνο τοπικά αλλά και για τη χώρα ολόκληρη....Η ανάπτυξη της περιφέρειας ανατολικής μακεδονίας και Θράκης αποτελεί κρίσιμη εθνική προτεραιότητα....το ΠΑΣΟΚ πιστεύει ότι το μέλλον της περιοχής εξαρτάται αποφασιστικά από την οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική ανάπτυξή της.

»Οι Κυβερνητικές προτεραιότητες για τη Θράκη την άμβλυση του σημερινού χάσματος μεταξύ της περιφέρειας και του υπόλοιπου εθνικού και ευρωπαϊκού χώρου, με όρους ισότητας τόσο στην πρόσβαση των ευκαιριών όσο και στις υποδομές την γνώση και τον πολιτισμό.Την

οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με δυναμικούς ρυθμούς για μια ειρηνική θωράκιση της περιοχής , παράλληλα με την αμυντική θωράκιση και ασφάλεια.Οι νέες διεθνείς συνθήκες..Η Θράκη γίνεται κόμβος διέλευσης και ανάπτυξης των υποδομών και ταυτόχρονα σημείο συνάντησης των πολιτισμών Βαλκανικών και Παρευξείνιων Λαών.

»Πρώτος άξονας ανάπτυξης οι υποδομές Στην ενέργεια , στις μεταφορές , τις τηλεπικοινωνίες.Δεύτερος άξονας η ισόρροπη ανάπτυξη των διάφορων τομέων στη γεωργία στη μεταποίηση , στις υπηρεσίες , στην τουριστική ανάπτυξη , στις αστικές παρεμβάσεις . Τρίτος άξονας , η κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή , η ελληνική πολιτεία θα εξασφαλίσει τη συμμετοχή όλων χριστιανών και μουσουλμάνων στην πορεία ανάπτυξης της περιοχής , για τους παλιννοστούντες πρέπει να ακολουθήσουμε μια δυναμική πολιτική υποδοχής , προετοιμασίας και ένταξης στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό της χώρας.Το όραμά μας είναι η ισχυρή Ελλάδα., αυτήν την νέα πορεία θέλουμε να προωθήσουμε με το νέο πρότυπο ανάπτυξης για την Θράκη». (109)

Η Νέα Δημοκρατία , στο δικό της προεκλογικό φυλλάδιο για την περιοχή επεσήμαινε τα εξής : «την καθυστέρηση κατασκευής αρδευτικών έργων , τις στεγαστικές ελλείψεις κυρίως στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση , την ελλιπή τεχνική υποστήριξη του γεωργοκτηνοτροφικού και αλιευτικού τομέα από πλευράς πολιτείας, τη συρρίκνωση του πληθυσμού στις κοινότητες , τις ελλείψεις στις οδικές , σιδηροδρομικές , θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές.Και πρότεινε , «Λύσεις στην Γεωργία- Κτηνοτροφία -αλιεία , αρδευτικά έργα , στη Βιομηχανία -Βιοτεχνία - Εμπόριο , με την ίδρυση βιομηχανικών περιοχών, στις μεταφορές επικοινωνίες , με την Εγνατία , σιδηρόδρομο , λιμάνια , αεροδρόμια, στην Υγεία -πρόνοια , στην Παιδεία , (ΔΠΘ) , στον Πολιτισμό -αθλητισμό, στον τουρισμό -περιβάλλον και το μειονοτικό , με γενναίες αποφάσεις» .

Χαρακτηριστικά για τα ζητήματα αυτά ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας , ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας ,Μ Έβερτ είχε δηλώσει , από την Αλεξανδρούπολη ,

«η Θράκη υπήρξε γεωγραφικά απομονωμένη , από την Αθήνα και Θεσσαλονίκη από Τουρκία και Βουλγαρία λόγω των ειδικών συνθηκών που επικρατούσαν εκείκαι η ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί με τις υποδομές» .(110)

Στις θέσεις του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος , για τις εκλογές , δινόταν σημασία , στα ζητήματα της μειονότητας :

«Τα προβλήματα της εκπαίδευσης , κύρια στη μειονότητα και στο ΔΠΘ παίρνει εκρηκτικές διαστάσεις. Πρέπει να γίνει αγώνας για τη διασφάλιση του δικαιώματος κάθε εργαζομένου να εκφράζει ελεύθερα την εθνική και πολιτιστική του ταυτότητα , να μπορεί να διδάσκεται τη μητρική του γλώσσα σ ' όλα τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης , να γραφούν σύγχρονα βιβλία με την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας σε συνεργασία με επιτροπή δασκάλων από τη μειονότητα, να ασκεί ελεύθερα τα θρησκευτικά της έθιμα. Ακόμη προτείνεται καθιέρωση ειδικής παιδαγωγικής ακαδημίας στη Θράκη για τους μουσουλμάνους,ή Δημιουργία ειδικού τμήματος στο ανώτατο παιδαγωγικό τμήμα του ΔΠΘ . Για

να γίνει η μειονότητα γέφυρα φιλίας ανάμεσα στους λαούς.οι προτάσεις που είχε επεξεργαστεί το ΚΚΕ το 1988 τις οποίες είχε δημοσιοποιήσει όχι μόνο επιβεβαιώθηκαν στη ζωή αλλά έγιναν και αντικείμενο ευρύτερης αποδοχής στο λαό και τη μειονότητα της περιοχής. Το ΚΚΕ ξεκινά από την παραδοχή ότι η κατάσταση που διαμορφώθηκε με τη Συνθήκη της Λωζάνης αποτελεί μια πραγματικότητα που πρέπει να γίνει αποδεκτή και σεβαστή απ' όλους.

»Το ΚΚΕ υπογραμμίζει ότι οι μειονότητες πρέπει να αποτελούν γέφυρα φιλίας συνεννόησης και ανάπτυξης της φιλίας ανάμεσα στους λαούς. Σ' αυτά τα πλαίσια πρέπει να αντιμετωπίζονται τα θέματα της μειονότητας στη Δυτική Θράκη δηλαδή των Ελλήνων υπηκόων μουσουλμάνων στο θρήσκευμα, τουρκικής, πομακικής και αθίγγανης καταγωγής. Το ΚΚΕ πάντοτε υποστήριξε την ανάγκη της ουσιαστικής και τυπικής κατοχύρωσης των δικαιωμάτων της μειονότητας, την ισότιμη συμμετοχή της στην παραγωγική και κοινωνική διαδικασία χωρίς διακρίσεις σε βάρος της. Τις τελευταίες δεκαετίες τα προβλήματα της μειονότητας περιπλέχτηκαν ακόμη περισσότερο.

»Οι μέχρι τώρα κυβερνήσεις τόσο της ΝΔ όσο του ΠΑΣΟΚ με τις πολιτικές που εφάρμοσαν και την ουσιαστική αποδοχή αυτών των πολιτικών από το ΣΥΝ και την ΠΟΛΑΝ, δεν αντιμετώπισαν αυτά τα προβλήματα. Τα όποια βήματα έγιναν μετά το 1991 με την κατάργηση ορισμένων διακρίσεων όπως οι οικοδομικές άδειες οι αγοραπωλησίες που μάλιστα έγιναν κατορθωτά με την αποφασιστική συμβολή του ΚΚΕ δεν άλλαξαν ουσιαστικά την κατάσταση.

»Με τη στάση που κράτησαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις αλλά και η σημερινή κινδυνεύουν τα βακούφια να χάσουν το χαρακτήρα τους και να περιέλθουν στο Ελληνικό δημόσιο και σε οποιοδήποτε ιδιώτη με τις ανάλογες συνέπειες που έχει μια τέτοια εξέλιξη. Να καταργηθεί το άρθρο 19 του κώδικα ιθαγένειας. Η παραμονή σε χρήση του άρθρου αυτού δίνει τη δυνατότητα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Υπάρχουν μουσουλμάνοι συμπατριώτες μας που ζουν μόνιμα στην περιοχή για δεκαετίες και όμως στερούνται ιθαγένειας. Να τροποποιηθεί ο νόμος 1920/90 έτσι που ο μουφτής να ορίζεται από την κυβέρνηση μετά από πρόταση θρησκευτικών παραγόντων στην οποία θα καταλήγουν μετά από εξέταση των αιτήσεων που θα έχουν υποβληθεί και σχεπική ψηφοφορία. Αυτό ισχύει σ' όλο τον ισλαμικό κόσμο.

»Το ΚΚΕ τονίζει για άλλη μια φορά ότι ο Ελληνικός λαός και ειδικά ο λαός της Θράκης πρέπει να αυξήσει την ετοιμότητα, την επαγρύπνηση και τη συμμετοχή του σε ένα αγώνα ενωτικό παλλαϊκό για την ειρηνική συμβίωση και συνεργασία των λαών και των χωρών στην περιοχή σε αντίθεση με την πολιτική του «διαίρει και βασίλευε. Οι κομμουνιστές θα πρωτοστατήσουν σε εκδηλώσεις που προωθούν τη φιλία μεταξύ των λαών της Ελλάδας, της Τουρκίας και όλων των άλλων γειτονικών χωρών». (111)

Ο Συνασπισμός της Αριστεράς της Προόδου, ζητούσε τη στήριξη των ψηφοφόρων εκτιμώντας τη στάση που είχε κρατήσει στα αναπτυξιακά και μειονοτικά ζητήματα, ενώ το κόμμα της Πολιτικής Άνοιξης κατηγορήθηκε για τη στάση της μην συμπεριλάβει μουσουλμάνους υποψήφιους στους συνδυασμούς της.

Οι υποψήφιοι μουσουλμάνοι , σε προεκλογικά φυλλάδια που εξέδωσαν , ζητούσαν την υποστήριξη των μειονοτικών κυρίως ψηφοφόρων , και τη βοήθειά τους στο νέο ξεκίνημα της μειονότητας, χωρίς παράλληλα να γίνεται σεβαστή η κομματικά επίσημα διακηρυγμένη θέση για ύπαρξη μουσουλμάνων και όχι Τούρκων .

Ο Ahmet Mehmet , υποψήφιος με το ΠΑΣΟΚ στη Ροδόπη και ήδη αντινομάρχης Ροδόπης , στο προεκλογικό του φυλλάδιο , “Halk Sesin” (« Η φωνή του λαού») ,όπου ανέφερε τον όρο ομογενείς τόνιζε τα εξής .

«Αγαπητοί ομογενείς μου κατ 'αρχήν υποχρέωση μου είναι να ευχαριστήσω τους ομογενείς μου για το ενδιαφέρον που υπέδειξαν για τη υποψηφιότητα μου. Το ενδιαφέρον αυτό αποδεικνύει ότι οι ομογενείς μου θα στείλουν στο κοινοβούλιο ένα παιδί του λαού, ένα παιδί το οποίο ανήκει στο λαό. Τα μικρά και μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει μουσουλμανική μειονότητα είναι και δικά μου προβλήματα. Εδώ και 20 χρόνια η πόρτα μου είναι ανοιχτή νύχτα και μέρα για όλα τα μέλη της μειονότητας .Ήμουν και θα είμαι ο παρακολουθητής όλων των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η μειονότητα.

»Στα πλαίσια της εκπαίδευσης και με βάση δικαιώματα από τη συνθήκη της Λωζάνης και οι διμερείς συμφωνίες ζητάμε ένα μοντέρνο και σύγχρονο μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η εκλογή των θρησκευτικών ηγετών -μουφτήδων μας από τα μέλη της μειονότητας αποτελεί φυσικό μειονοτικό δικαίωμα μας. Σχετικά με το θέμα αυτό δεν πιστεύω ότι θα είναι προς όφελος κανενός η κόντρα του Ελληνικού λαού με την μειονότητα. Τα βακούφια τα οποία είναι ενθύμια των προγόνων μας πρέπει να διοικούνται από διαχειριστικές επιτροπές τις οποίες θα εκλέγουμε μόνοι μας.

»Το άρθρο 19 που αποστερεί την ιθαγένεια πολλών Ελλήνων υπηκόων ομογενών μας ,είναι ρατσιστικό και τονίζω ότι πρέπει να αρθεί το ταχύτερο δυνατόν. Στο πολιτισμό επιθυμώ σεβασμό της γλώσσας, θρησκείας και των ηθών και εθίμων της μειονότητας μας και οικονομική βοήθεια στις οργανώσεις οι οποίες εργάζονται για αυτά . Με λίγα λόγια πιστεύω ότι η Δυτικοθρακιώπικη μουσουλμανικοτουρκική κοινότητα μπορεί να γίνει γέφυρα ειρήνης και φιλίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Ομως για να γίνει αυτό ,θα πρέπει να εξαλειφθούν όλα τα παραπάνω προβλήματα».

Στο προεκλογικό έντυπο «Νέα Περίοδος», του υποψήφιου με το ΠΑΣΟΚ στη Ροδόπη , Galip Galip , ο οποίος τόνιζε τη λέξη ομογενείς και εκλέχτηκε με την υποστήριξη των τουρκικών μέσων ενημέρωσης, ιδιαίτερα την τελευταία εβδομάδα της προεκλογικής περιόδου, αναφερόταν τα εξής:

«Αγαπητοί ομογενείς κατεβαίνω ως υποψήφιος βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στις πρώτες εκλογές της 22 Σεπτεμβρίου. Πρώτο θέλω να αυτοσυστηθώ. Γεννήθηκα στην Γκιουμουτζίνα (Κομοτηνή). Τέλειωσα το δημοτικό και το γυμνάσιο της πόλης και μετά συνέχισα την αρχιτεκτονική

της Ιστανμπούλ μετά την στρατιωτική μου θητεία πήρα και πτυχίο από το πολυτεχνείο της Αθήνας .Απέκτησα το δικαίωμα να εργαστώ ως πολιτικός μηχανικός , αλλά πήγαμε και εγκατασταθήκαμε οικογενειακά στη Ιστανμπούλ για να τελειώσει και η γυναίκα μου τις σπουδές της (οδοντιατρική).Το 1983 επιστρέψαμε στην οδοντιατρική. Πάντα ζούσα με το μακαρίτη τον πατέρα μου (Σημ.ήταν πρώην βουλευτής) της δυσκολίες της μειονοτικής πολιτικής και πάντα βρισκόμουν πλευρό μου. Εκείνος έγινε αιτία να μάθω τις ευθύνες που αναλογούν στο κάθε πολιτικό που θα εκπροσωπήσει την μειονότητα στη Βουλή. Γενικά η συζήτηση γύρω από τα μειονοτικά προβλήματα είχε καθιερωθεί να γίνεται συνέχεια και στο επαγγελματικό μου γραφείο. Όπως γνωρίζουμε ο λαός μας προσπάθησε να εκφράσει τη δυσαρέσκεια του δείχνοντας προτίμηση στους ανεξάρτητους συνδυασμούς.

»Με το πλαφόν όμως του 3% που εφαρμόστηκε στις εκλογές του 1993 χάθηκε το δικαίωμα εκπροσώπησης με ανεξάρτητο ψηφοδέλτιο. Έτσι όλοι μαζί από κοινού ζήσαμε την έλλειψη ενός βουλευτή. Δυστυχώς δεν υπήρχε βουλευτής που να παρουσιάσει τα προβλήματά μας μπροστά στη Βουλή. Ίσως να πείτε ότι «στέλνουμε στη βουλή εκπρόσωπο και τι γίνεται λύνονται μήπως τα προβλήματά μας ;Όμως προσπάθειες για επίλυση προβλημάτων μόνο στην Αθήνα κάτω από τη στέγη της Βουλής μπορούν να γίνουν. Είναι πολύ σημαντικό να ακούγονται επίσημα ενώπιον της Βουλής. Εκεί περνάει στα πρακτικά της Βουλής .Αν όμως δεν έχουμε εκπρόσωπο δεν πρόκειται να πάρει είδηση κανείς .Για αυτό λοιπόν όταν διαμορφώθηκε στη αντίληψή μας η σκέψη αυτή γύρω από το πολιτικό κλίμα αυξήθηκαν οι πιέσεις από το κόμμα του ΠΑΣΟΚ για να συμμετάσχω στο συνδυασμό για πρώτη φορά άρχισαν να σκέφτομαι σοβαρό το θέμα .Παρά το γεγονός ότι είχα μείνει μακριά από την πολιτική δράση μόλις πήρα τη πρόταση ,πρώτα την ανέφερα στο στενό μου περιβάλλον.

»Είδα ότι η επικρατούσα άποψη και στήριξη είχε ευρύτερη απήχηση και σκέφθηκα ότι θα πρέπει να αναλάβω και εγώ με τη δική σας πάντα στήριξη τις ατομικές ευθύνες και να κατευθυνθώ στη Βουλή. Παίρνω μια τέτοια μεγάλη απόφαση πάντα όπως είπαμε με τη δική σας υποστήριξη. Μάλιστα. Πιστεύω ότι άρχιζε μια νέα εποχή για τη μειονότητα. Ελπίζουμε να είναι αίσια».

Στις 17/9/1996 το έντυπο του Galip «Νέα Περίοδος» τονίζει «ότι στα ζητήματα της μειονότητας ή του τουρκισμού δεν χρειάζεται κομματισμός αλλά η ιδέα του μειονοτισμού» και στις 22/9/1996 γράφει ότι «η νίκη θα είναι της μειονότητάς μας .Γιατί ο Γκαλήπ Γκαλήπ που έχει κερδίσει την αγάπη και το σεβασμό μας , θα είναι δυνατή φωνή των Τούρκων της Δυτικής Θράκης, στην Αθήνα και στην Ευρώπη».

Στο φυλλάδιο «Ισότητα» του υποψήφιου βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας στο νομό Ροδόπης Nazif Sakir , με υπότιτλο «Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης και τα προβλήματα τους», επισημαίνονται τα εξής: «ήρθε η σειρά του να υψώσει τη σημαία του τουρκισμού της Δυτικής Θράκης» .

»Όλοι μας γνωρίζουμε τα προβλήματα που αντιμετωπίσατε στο παρελθόν αλλά και συνεχίζετε να αντιμετωπίζετε κατά διαστήματα .Στο παρελθόν όπως γνωρίζουμε όλοι μαζί αγωνισθήκαμε με σύμπνοια και ενότητα χωρίς καμία παραχώρηση στα δίκαια αιτήματα μας .Πολλοί όμως μας κατηγορήσαν και μας θεώρησαν υπεύθυνους βέβαια μαζί με εμάς και εσάς .Διότι όλοι μαζί είχαμε αποφασίσει να κατεβούμε ανεξάρτητοι γνωρίζοντας προκαταβολικά ότι δεν θα είχαμε εκπροσώπηση στη Βουλή. Οι κακόμοιροι (Σημ.οι Έλληνες) δυστυχώς δεν κατανοούν την πραγματικότητα. Δεν μπορούν να αντιληφθούν ότι θίγουν όλους εμάς και τις αποφάσεις μας. Με τη συμπεριφορά τους δείχνουν ότι υποτιμούν και δε σέβονται τις αποφάσεις της μειονότητας , αλλά παράλληλα δείχνουν ότι τις δικές τους ιδέες τις βάζουν πάνω από τους στόχους της μειονότητας. Η απόφαση του πλαφόν του 3% έχει καθιερωθεί και εμείς ήμασταν η αιτία που τους ανάγκασε να πάρουν αυτό το μέτρο.

»Η κυβέρνηση που βρίσκεται στην εξουσία από το 1983 ένα πράγμα έχει καταφέρει να αποδείξει ότι κράτησε τη σιωπή της όταν τα όργανά της δεν κατέφεραν να παρεμποδίσουν ,μερικές ομάδες ληλατών που έπαιρναν εκδίκηση από τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης για επεισόδια που συνέβαιναν εκτός της χώρας. Αν σήμερα το ΠΑΣΟΚ που βρίσκεται στην εξουσία θεωρεί απαραίτητη προϋπόθεση την ανάδειξη ενός βουλευτή μέσα από την μειονότητα για να εγγυηθεί την ασφάλεια των Τούρκων της Δυτικής Θράκης τότε αυτό σημαίνει ασέβεια προς την κοινωνία μας. Αυτό δείχνει ότι επικρατεί η άποψη να μην υπάρξει ισονομία και ισοπολιτεία στην μεταχείριση των πολιτών ,αλλιώς δεν εξηγείται το σλόγκαν αν θέλετε να έχετε ηρεμία και ασφάλεια ελάτε να συναντηθούμε στο ΠΑΣΟΚ με τον υποψήφιο Ροδόπης.Για αυτό δεν πρέπει να δοθεί καμία ψήφος σε μια κυβέρνηση που δεν μπορεί να εγγυηθεί στην ασφάλεια των Τούρκων της Δυτικής Θράκης. Δεν θα πρέπει σκεφτεί και να προβληματιστεί άραγε το τι θα απογίνει ο λαός της μειονότητας όταν αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας μια τέτοια εξουσία.

»Πόσοι άραγε πολιτικοί που παίρνουν σήμερα το θάρρος να ζητούν ψήφο έλαβαν μέρος την ίδρυση του κόμματος DEB (Φιλίας-Ισότητας - Ειρήνης). Τι νομίζουν ότι κάνουν με το να ρίχνουν ευθύνες και να κατηγορούν για τη τότε απόφαση του κόμματος να κατεβάσει ανεξάρτητο βουλευτή. Ας μη προσπαθούν να επισκιάσουν τους αγώνες γιατί ήταν

υποδειγματικοί. Θα γίνει διεκδίκηση της επίλυσης των οικονομικών κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η μειονότητα , υπό το πρίσμα των πεποιθήσεων του τουρκισμού στη δυτική Θράκη και μέσα από τη διακυβέρνηση της χώρας από τη ΝΔ».

Ο Aidin Uzun ,υποψήφιος με τη Νέα Δημοκρατία στη Ροδόπη , στο φυλλάδιό του με τον τίτλο "Kalkinma" («Ανάπτυξη») , τόνιζε :

«Σαν ένα άτομο της μειονότητας πάντα έδινα μεγάλη σημασία στην αλληλεγγύη αποσκοπώντας στην ενότητα και την αλληλοβοήθεια . Για αυτόν ακριβώς το λόγο σεβόμενος τις απόψεις των μελών της μειονότητας ίδρυσα το φιλανθρωπικό και πολιτιστικό σύλλογο Θράκης ο μοναδικός μου σκοπός να δημιουργήσω την υποδομή ώστε η μειονότητα είναι έτοιμη για το 2000 ,στον οικονομικό ,κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα.

»Η ανεπάρκεια των επενδύσεων στη Θράκη δεν επιτρέπει στον άνθρωπο της μειονότητας να επωφεληθεί από τις πηγές των επενδύσεων. Η τακτική του κυβερνώντος κόμματος η οποία δεν δίνει την ευκαιρία στον άνθρωπο της μειονότητας να κάνει ένα βήμα προς την ανάπτυξη ,οδήγησε την κοινότητα μας σε σκοτεινές μέρες. Για αυτό ακριβώς το λόγο δέχθηκα να κατέβω ως υποψήφιος βουλευτής της ΝΔ η οποία δίνει μεγαλύτερη σημασία στις αξίες μας και στα προβλήματα μας. Το κόμμα της ΝΔ είναι το μόνο πολιτικό όργανο το οποίο σέβεται την αρχή Ισονομία και Ισοπολιτεία. Τα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα τα οποία ετοίμασε η ΝΔ για το νομό μας φέρουν τεράστια σημασία για το μέλλον της μειονότητας. Όταν το κόμμα της ΝΔ αναλάβει την εξουσία θα φροντίσει να δώσει ίσες ευκαιρίες στη χρήση και διανομή των υπαρχόντων δυνατοτήτων».

Στην μειονοτική εφημερίδα Bati Trakya Ekspress, παρατίθεται άρθρο του Erhan Imamoglu , «Για τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης», υποψήφιου με τη Νέα Δημοκρατία και πρώην προέδρου του «Συνδέσμου Αλληλεγγύης «Τούρκων» Δυτικής Θράκης» , όπου ανέφερε :

«Ποιο κόμμα θα σας υποδεχτεί σαν Τούρκους; Ποια κόμματα είναι αυτά που επιδιώκουν να σας αποσπάουν από τη μητέρα πατρίδα; Ποια κόμματα έχουν τη δυνατότητα να διαχειριστούν επενδυτικά προγράμματα και να περιλάβουν και εσάς; Ποια κόμματα βλέπουν την Τουρκία ως κίνδυνο και δίνουν σημασία στους εξοπλισμούς; Ποια κόμματα εμποδίζουν τις επιχορηγήσεις της Τουρκίας μέσα από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Ποια θέλουν να υποστείλουν μέσα στο ΝΑΤΟ και στην ΕΕ την τουρκική σημαία; Ποια κόμματα φροντίζουν για το μέλλον της μειονότητας;»

Ο γραμματέας της τοπικής οργάνωσης Ροδόπης και υποψήφιος με το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας Νίκος Φακίριδης , σε προκήρυξη που κυκλοφόρησε στα τουρκικά προεκλογικά και τιτλοφορείται **«Άνθρωπε της καταπιεσμένης μειονότητας»**, αναφερόταν :

«Σίγουρα γνωρίζεις για τις εκλογές της 22ας Σεπτεμβρίου. Τις μέρες αυτές πολλοί θα είναι αυτοί που θα σε αναζητήσουν .Η απάντησή σου να είναι ερώτηση, Μη ξεχνάς. Ακόμη βρίσκονται στο πεζοδρόμιο ,τα θρύψαλα των τζαμιών και δεν έχει στεγνώσει το αίμα στην μύτη σου. Ποιος ήταν εκείνος που νιαούριζε σαν το παράδειγμα με τη γάτα όταν εσύ καταπιεζόσουν ενώ γνώριζε την ταυτότητά σου ,τη βίβλο σου ,τα βακούφια σου ,το μουφτή σου ,την οικονομική σου κατάσταση ,την παιδεία σου και τις τόσες άλλες αδικίες στις οποίες ήσουν εκτεθειμένος; Θέσε την ερώτησή σου: Πέστου καλώς ήρθες στο καλό να πας και ανοικτός να είναι ο δρόμος σου . Εσύ ανήκεις σε ευγενική γενιά .Εσύ είσαι ευγενής.

Υποσημείωση »Καμία σχέση δεν έχουν το κομμουνιστικό κόμμα και ο Συνασπισμός.Ο Συνασπισμός έχει φύγει από το κομμουνιστικό κόμμα .Δεν βρίσκεται και στη Βουλή. Επιπλέον δεν έχει υπερβεί και το πλαφόν. Είναι πολύ φυσικό δικαίωμά σου να περιμένεις την απάντηση και να ρωτήσεις αυτούς που θα σε επισκεφθούν αφού δε θα ανήκουν στο κομμουνιστικό κόμμα ,που ανήκουν ,τι σκέπτονται τι προγραμματίζουν για την μειονότητα». (113)

Το πολιτικό κλίμα που είχε διαμορφωθεί στη προεκλογικά στο νομό Ροδόπης ,έδινε προβάδισμα στο ΠΑΣΟΚ , το οποίο είχε ενδυναμωθεί από τις παρουσίες του Ahmet Mehmet , αντινομάρχη , προέδρου της Νομαρχιακής Επιτροπής Περιβάλλοντος και Υποδομής, που ανέφερε πως **«η μειονότητα ψηφίζει ΠΑΣΟΚ εφόσον θα επιβραβεύσει με την ψήφο της την προσπάθεια της κυβέρνησης να εντάξει τη μειονότητα στον κοινωνικό ιστό»**, και του Galip Galip , εγγονός του πολιτευτή Hafuz Galip , που συνηγόρησε υπέρ της προσάρτησης της Θράκης στην Ελλάδα το 1920 . Ο Galip Galip δήλωσε προεκλογικά ότι **«τα κόμματα πλέον έχουν στραφεί στους σωστούς ανθρώπους , ενώ συμπλήρωσε πως « θα εργασθεί για τη μειονότητα , τον τόπο και το κόμμα»** . Το κεντρικό σύνθημα του προεκλογικού του αγώνα ήταν , **«η τουρκική δυτικοθρακιώτικη κοινότητα να έχει Τούρκο βουλευτή στη Βουλή»** .

Ανοδική πορεία έχει και ο υποψήφιος του Συνασπισμού της Αριστεράς της Προόδου Mustafa Mustafa, καταξιωμένο στέλεχος του κόμματος , ήδη μέλος του ΚΚΕ , από το 1975 .

Η Νέα Δημοκρατία, είχε προβλήματα , αφού συμπεριέλαβε στον συνδυασμό της στη Ροδόπη τον Nazif Sakir αντιπρόεδρο του κόμματος Ισότητα , Φιλία και Ειρήνη και στενού φίλου του A.Sadik . Ο Nazif Sakir δήλωσε ότι **«κατέρχεται ως Τούρκος υποψήφιος στις εκλογές με τη Νέα δημοκρατία για να ακουστούν τα ατελειώτα βάσανα των Τούρκων Δυτικοθρακιωτών»**, αλλά υπέβαλλε όμως αίτηση υποψηφιότητας , χωρίς τη συγκατάθεση του κόμματος του και τώρα συγκεντρώνει τα πυρά της μειονοτικής ηγεσίας.

Η δεύτερη απώλεια για τη ΝΔ είναι η παραίτηση του δραστήριου δικηγόρου της Κομοτηνής, Erhan Imamoglu , που κατήγγειλε *«τις απαράδεκτες ανορθόδοξες , ανέντιμες αλλά και αντιδημοκρατικές ενέργειες και εισηγήσεις μερικών τοπικών παραγόντων και δήθεν υποστηρικτών της ΝΔ»*. Πρόσθεσε ότι *«ορισμένοι ανέντιμοι και άναδροι κομματικοί παράγοντες της ΝΔ στο νομό Ροδόπης διαδίδουν χωρίς ντροπή ότι υποχρεώθηκε να υποβάλει την παραίτησή του λόγω της Τουρκίας , ότι είναι γνωστός ο πολιτικός του βίος»* και καλεί τους μέχρι πρότινος συνυποψήφιούς του βουλευτές *«να κοινοποιήσουν τους λόγους της παραίτησής του στο Λαό της Ροδόπης»* .

Στην τουρκόφωνη εφημερίδα Dialogue (Διάλογος), που εκδίδεται στην Κομοτηνή από τον Aidin Omeroglu αναφερόταν για τις εκλογές στο νομό Ροδόπης και γενικότερα :

«Συνεχίζουμε τον αγώνα του Α.Σαδίκ ξεπερνώντας τις αδυναμίες του , οι αγώνες αυτοί αποτελούν δημοκρατική, νομική, ανεξάρτητη πολιτική κίνηση της μειονότητας. Οι οπαδοί που είναι χιλιάδες στη δυτική Θράκη , υποστηρίζουν την ανεξάρτητη λίστα και υπόσχονται ότι θα υποστηρίξουν την κίνηση για ειλικρινή διάλογο , από τον οποίο η μειονότητα περιμένει την κατάργηση του πλαφόν του 3% ώστε να πραγματοποιηθεί το όραμά της να στείλει ανεξάρτητο βουλευτή στην ελληνική βουλή. Κάτι τέτοιο θα ανέβαζε τη χώρα μας πολύ ψηλά στην Ευρώπη και θα την καθιστούσε παράδειγμα δημοκρατικότητας και δικαιοσύνης. Πιστεύω ότι αυτές οι εκλογές μπορεί να δημιουργήσουν πρόβλημα στη χώρα γιατί τα δύο μεγάλα κόμματα δεν θα κατορθώσουν να πάρουν πλειοψηφία και θα οδηγηθούμε σύντομα σε εκλογές. Η μειονότητα αγαπά την Ελλάδα , είναι δημοκρατική και εύχομαι όπως αυτές οι εκλογές διεξαχθούν ήσυχα για το καλό των Ελλήνων». (114)

Στο νομό Ξάνθης το διαμορφούμενο κλίμα των μειονοτικών ψήφων είναι ισόποσα μεταξύ των δύο μεγάλων κομμάτων γιατί οι συμμετέχοντες μουσουλμάνοι υποψήφιοι, είναι προβεβλημένα στελέχη. Ο Birol Akifoglu , υποψήφιος με τη ΝΔ , δήλωσε *«ότι αρχίζει μία νέα περίοδος και εποχή , έχει λήξει η εποχή των εντάσεων , η μειονότητα περιμένει πολλά από τους μουσουλμάνους υποψήφιους , πρέπει να επιδιώξουμε να ζήσουμε αγαπημένοι και μονοιασμένοι , όπως ζούσαμε μέχρι σήμερα»*. Ο Akifoglu δημοτικός σύμβουλος Ξάνθης , συνόδευσε τον τούρκο υπουργό Aktuna στην περιοδεία του στη Θράκη τον Μάιο του 1995 , τον οποίο σε επιστολές του προς τα όργανα της πολιτείας έχει αποκαλέσει υπουργό της μητέρας πατρίδας , έχει επανηλλειμένα δηλώσει εγγράφως ότι δεν αποδέχεται τη διαδικασία εκλογής Μουφτή από το ελληνικό κράτος και έχει ζητήσει την επίδειξη άμεσου ενδιαφέροντος από την Τουρκία για την κατάσταση της μειονότητας στη Θράκη.(115)

Από την άλλη οι A.Faikoglu και Mehmet Emin Aga έχουν περιθωριοποιηθεί μέσα στη μειονότητα , ενώ ειδικά ο Faikoglu μη κρύβοντας τη δυσαρέσκειά του ότι δεν τον πλησίασε κανένα κόμμα και ξεχνώντας ότι ήταν υπέρμαχος των ανεξάρτητων συνδυασμών δήλωσε ότι *«εάν του έκανε πρόταση ο Τσοβόλας θα δεχόταν»*. Προσπαθώντας να αξιολογήσει τη θέση των υποψηφίων μουσουλμάνων βουλευτών , είπε πως *«στα δύο μεγάλα κόμματα οι μουσουλμάνοι υποψήφιοι*

είναι οι νεροκουβαλητές των χριστιανών υποψηφίων .Στα μικρά όμως οι χριστιανοί γίνονται νεροκουβαλητές των μουσουλμάνων». (116)

Σε νέες δηλώσεις του λίγες μέρες πριν τις εκλογές ο Faikoglu δήλωσε ότι **«πέντε τούρκους βουλευτές θα βγάλουμε οπωσδήποτε στη Θράκη .Τους τρεις στο Νομό Ροδόπης και τους δύο στο Νομό Ξάνθης»**. Σε παρατήρηση δημοσιογράφου , ότι δεν υπάρχουν Τούρκοι στη Θράκη και οι όποιοι μουσουλμάνοι τυχόν εκλεγούν βουλευτές θα είναι μουσουλμάνοι Έλληνες πολίτες βουλευτές απάντησε χαρακτηριστικά **:«αφήστε τα αυτά .Είμαστε τούρκοι και στο θρήσκευμα μουσουλμάνοι .Αυτοί που θα εκλεγούν είναι τούρκοι , και θα είναι βουλευτές της Ελληνικής Βουλής»**.

Σε ερώτηση πως μπορεί να εκλεγούν 5 μουσουλμάνοι στη Θράκη και πως και ποιος μπορεί να κατευθύνει τους μουσουλμάνους ψηφοφόρους με συγκεκριμένα ψηφοδέλτια στην κάλπη σαν είναι άβουλα όντα απάντησε:

«οι μουσουλμάνοι δεν είναι άβουλα όντα .Ξέρουν τι κάνουν και γιατί το κάνουν.Δέχονται συνειδητά την καθοδήγηση της ανώτατης συμβουλευτικής επιτροπής της μειονότητας .Και η επιτροπή αυτή θα δώσει τις οδηγίες της για να βγάλουμε 5 τούρκους βουλευτές .Γι αυτό δεν κατεβήκαμε και ανεξάρτητοι».

Στην ερώτηση πως προεξοφλεί τις αποφάσεις που θα παρθούν και τις οδηγίες που θα δοθούν απάντησε :

«Εγώ είμαι ο νέος εθνικός ηγέτης .Μετά το θάνατο του Σαδίκ , είμαι ο πρόεδρος της Ανώτατης Συμβουλευτικής Επιτροπής .Γνωρίζουμε τι θέλουμε και πως θα το πετύχουμε. Να λάβεις υπόψη σου , ότι δεν κατεβάσαμε ανεξάρτητους συνδυασμούς. Αφού η Ελλάδα πήρε το αντιδημοκρατικό μέτρο του 3% και προσπάθησε εμάς , τους τούρκους που ζούμε στη Θράκη να μας βγάλει έξω από τη Βουλή εμείς τώρα θα μπορούμε και μάλιστα με πέντε βουλευτές.Θα σου πω καθαρά πως θα γίνει και γράφω για να δεις ότι θα γίνει όπως θα σου το πω.

»Οι μουσουλμάνοι υποψήφιοι των δύο μεγάλων κομμάτων τόσο την Κομοτηνή όσο και στην Ξάνθη θα είναι πρώτοι σε ψήφους στους συνδυασμούς τους.Να λάβεις υπόψη σου ότι θα πέσουν πάνω τους και οι ψήφοι των ανεξάρτητων συνδυασμών που δεν κατεβαίνουν σ' αυτές τις εκλογές .Εκτός απ 'αυτούς τους 4 θα εκλέξουμε και το Μουσταφά του Συνασπισμού στην Κομοτηνή γιατί ο Συνασπισμός θα πάρει 3% και θα βγάλει ένα βουλευτή στην εκλογική περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και της Θράκης». (117)

Τις δηλώσεις του Faikoglu χαιρέτησε και ο υποψήφιος βουλευτής με τη ΝΔ στη Ξάνθη Β.Ακifoglu που επισήμανε :

«συμφωνώ σε γενικές γραμμές με τον κ.Φαικογλου.Η είσοδος στη Βουλή , όσον το δυνατόν περισσότερο στον αριθμό από την μειονότητα , θα δώσει την ευκαιρία για την καλύτερη εκπροσώπησης της .Θα δώσει τη δυνατότητα για μεγαλύτερη προβολή των προβλημάτων , που έχουν

συσσωρευθεί και περιμένουν ειλικρινείς και σταθερές αμοιβαία αποδεκτές λύσεις.Είμαι διατεθειμένος να συμβάλλω για την υλοποίηση αυτής της προσδοκίας.Η μετά τις εκλογές περίοδος θα χαρακτηρίζεται από συνέπεια , από σταθερότητα , από υπομονή , διάλογο και αποφασιστικότητα»

Η κυβέρνηση , δια της υπουργού Ανάπτυξης Β.Παπανδρέου, από τη Ξάνθη απάντησε στη δήλωση του Α. Faikoglu :

«Ο κ.Φαικογλου μπορεί να ονειρεύεται και να διαστρεβλώνει την πραγματικότητα.Υπάρχουν υποψήφιοι μουσουλμάνοι σε 2 ψηφοδέλτια , εμείς ευχόμαστε και θέλουμε ο δικός μας υποψήφιος να εκλεγεί , και πιστεύουμε ότι θα εκλεγεί γιατί θα υπάρξει άνοδος του ΠΑΣΟΚ στο Νομό Ξάνθης και θέλουμε πραγματικά και η μειονότητα μέσα απότα ψηφοδέλτια στα οποία συμμετέχει να εκφραστεί.αυτό θα είναι θετικό για την προώθηση των αιτημάτων και της μειονότητας. Αλλά για τον αριθμό που είπε ο κ.Φαικογλου νομίζω ότι μάλλον ονειρεύεται διότι δεν βλέπω η ΝΔ να έχει και αυτή επιτυχία ώστε να καταφέρουνε να βγάλουνε τόσους πολλούς βουλευτές». (118)

Στη Ξάνθη μετά από τις δηλώσεις των μουσουλμάνων υποψηφίων ότι είναι Τούρκοι, προκλήθηκαν ζημιές από αγνώστους (έσπασαν τα τζάμια) στα εκλογικά τους κέντρα, γεγονός όμως που δεν είχε συνέχεια

Ο μειονοτικός τύπος κατά την προεκλογική περίοδο, εντείνει το κλίμα , αντιπαράθεσης .Στην εφημερίδα Trakiann Sesi , δημοσιεύεται το κείμενο του ιατρού Γιώργου Νακρατζά , που έχει εκδόσει τη μελέτη «Η στενή εθνολογική συγγένεια των σημερινών Ελλήνων , Βουλγάρων και Τούρκων .Μακεδονία –Θράκη, Θεσσαλονίκη 1994».

«Το Κυπριακό ,το Βορειοηπειρωτικό ,το Μακεδονικό και το θέμα του Αιγαίου είναι ζητήματα στα οποία η νοοτροπία ενός σημαντικού τμήματος το πολιτικού μας κόσμου χαρακτηρίζεται από ένα ελληνορθόδοξο φονταμελισμού και ελληνοκεντρική εγωπάθεια.Ξεχάστηκε το γεγονός ότι εκείνη που επενέβη στρατιωτικά στο ανεξάρτητο κράτος της Κύπρου για να δολοφονήσει τον πρόεδρο της δεν ήταν η Τουρκία αλλά η Ελλάδα».

»Επιχειρήματα ότι οι δικτάτορες υποκινήθηκαν από τους Αμερικάνους δεν απαλλάσσουν τον ελληνικό λαό από την ηθική του ευθύνη.Η λύση μιας συνομοσπονδίας που προτείνεται από συνετούς Έλληνες πολιτικούς (Μητσοτάκης ,Κύρκος) σαν η μόνη ρεαλιστική λύση θεωρείται ενδοτική πρόταση .Για τους Έλληνες της Αλβανίας η Ελληνική πολιτεία και διάφοροι Ελληνορθόδοξοι φονταμελιστές σχίζουν τα ρούχα τους όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα αλλά για τους κατοίκους της γειτονικής τέως Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και για τους σλαβόφωνους

κατοίκους της Ελληνικής Μακεδονίας επιστρατεύθηκε ο Μέγας Αλέξανδρος, ενώ αποσιωπείται ότι πριν 200-250 χρόνια το συντριπτικό ποσοστό των προγόνων των σημερινών Ελλήνων της ηπειρωτικής Ελλάδας όχι μόνο δεν μιλούσαν ελληνικά αλλά ούτε καν ελληνική συνείδηση δεν είχαν ,χωρίς αυτό να δίνει το δικαίωμα σε κανένα να αμφισβητήσει την Ελληνική εθνική ταυτότητα των σημερινών απογόνων τους.

»Αν η Ελλάδα επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 μίλα θα μετατραπεί το Αιγαίο σε 80% περίπου Ελληνική θάλασσα. και μια τέτοια εφαρμογή της επεκτατικής επιθυμίας της Ελληνικής βουλής επιβάλλει ένα μόνιμο εμπάργκο στην ελεύθερη επικοινωνία των τουρκικών πλοίων με την Μεσόγειο. Ένα τέτοιο πολιτικό πρόβλημα λύνεται είτε με πόλεμο είτε με συνομιλίες και αμοιβαίες υποχωρήσεις. Η τουρκική πολιτική διεξάγεται από ανθρώπους που γνωρίζουν ότι η αμφισβήτηση της Ελληνικής κυριαρχίας στα Δωδεκάνησα ,στη Χίο στη Λέσβο είναι στη σημερινή Ευρώπη αδιανόητο. Σοφές θέσεις των κυρίων Κύρκου και Μητσοτάκη σχετικά με την πολιτική με την Τουρκία θεωρούνται προδοτικές και ενδοτικές». (119)

Στο περιοδικό Yeni Bati Trakya ,που εκδίδεται στην Τουρκία , δημοσιεύεται προεκλογικά άρθρο με τον τίτλο «Τι ευτυχία να λέγεσαι τούρκος», το οποίο ανέφερε :

«Η Δυτική Θράκη δεν αγνοήθηκε αλλά συμπεριλήφθηκε στις εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν στην τουρκική δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου. Οι εκδηλώσεις ευγνωμοσύνης προς τη Τουρκία, τις τουρκικές ένοπλες δυνάμεις που καθιερώνονται να γιορτάζονται κάθε χρόνο στην Κύπρο επαναλήφθηκαν και φέτος με μεγάλο ενθουσιασμό και μεγαλοπρέπεια.

»Είναι γνωστό ότι ο μήνας Ιούλιος έχει μια ιδιαίτερη σημασία για τους τούρκους .Το μήνα Ιούλιο του 1570 έγιναν κυρίαρχοι της Κύπρου ,το 1878 την έχασαν αλλά και πάλι το μήνα Ιούλιο του 1974 απέκτησαν τη ελευθερία και την κυριαρχία της. Η τραγωδία που ζουν οι δυτικοθρακιώτες αδελφοί μας στην Ελλάδα μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ,ας μας γίνουν δίδαγμα για τις υποσχέσεις που μας δίνουν με τις ασυνεπείς φόρμουλες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,προωθώντας λύσεις αντίστοιχες και για την Κύπρο που θα αποσύρουν την Τουρκία ως εγγυήτρια δύναμη και θα προσαρτήσουν της την Κύπρο στην ελληνική κυριαρχία. Ουσιαστικά θα πρέπει να θεωρηθεί μια ασυγχώρητη παράβλεψη το να μη ληφθεί υπόψη η κατάσταση των Τούρκων της Δυτικής Θράκης. Η τουρκοκυπριακή πλευρά και η Τουρκία όταν θα εισηγούνται τις ανησυχίες τους στη διεθνή κοινωνία για την πρόωρη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει οπωσδήποτε να εκθέσουν τη κατάσταση που επικρατεί στη δυτική Θράκη. Τότε δεν θα είναι δύσκολο σ' αυτούς να αντιληφθούν τον Τουρκικό λαό της

Κύπρου. Η Ελλάδα που έχει αναλάβει την υποχρέωση να σεβαστεί τα ανθρώπινα δικαιώματα ,επιμένει να εφαρμόζει μέτρα του μεσαίωνα στο κατώφλι του 2000. Εμείς οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης νιώθουμε κάθε μέρα την τυραννία της Ελλάδας. Από μέρα σε μέρα αυξάνονται ακόμη περισσότερο οι φλόγες της κόλασης που καίνε τα ανθρώπινα δικαιώματα που είναι προϊόντα αίσχους ,ρατσισμού αφομοίωσης επεκτατικής πολιτικής και μνησικακίας της Ελληνικής πολιτικής. Αυτή η αισχύνη κηλιδώνει την Ευρωπαϊκή Ένωση ,η οποία καταπατεί οφθαλμοφανώς με όργανο την Ελλάδα τις αρχές και τους κανονισμούς της». (120)

Τα αποτελέσματα των εκλογών στη Ροδόπη ,ήταν τα εξής : ΠΑΣΟΚ 33760 , ΝΔ 24522, Συνασπισμός 8778 , (ποσοστό 11, 8 % το μεγαλύτερο πανελληνίως) , ΚΚΕ 2145 , ενώ οι υποψήφιοι , έλαβαν Τσερινές Δημ 11243, εκλέχθηκε με το ΠΑΣΟΚ , Στυλιανίδης(ΝΔ) 14612 Mustafa Mustafa 7655 εκλέχθηκε με το Συνασπισμό, Galip Galip 10512, εκλέχθηκε με το ΠΑΣΟΚ, οι υποψήφιοι με τη ΝΔ Nazi Sakir 3958 , Aidin Uzun Husein 1326 και οι υποψήφιοι με το ΚΚΕ Mustafa Esat 494 Faik Faik 410.Χωρίς κοινοβουλευτική εκπροσώπηση στο Νομό Ροδόπης , έμεινε η ΝΔ , αφού έχασε την έδρα λόγω του εκλογικού συστήματος ,από το Συνασπισμό.

Στη Ξάνθη τα κόμματα τα αποτελέσματα ήταν , ΠΑΣΟΚ 21828, ΝΔ 29681, Συνασπισμός 2301, ΚΚΕ 2105 . Οι υποψήφιοι έλαβαν , Σγουρίδης 9200, εκλέχθηκε με το ΠΑΣΟΚ , Birol Akifoglu εκλέχθηκε με τη ΝΔ 8989, ο υποψήφιος του Συνασπισμού Nazi Ferhat 1066, Λαμπαδάρης 5144 εκλέχθηκε με το ΠΑΣΟΚ Κουρτίδης (ΝΔ) 8947, Ihsan Kehaya 2809 , Αγκόρτζας 6404 (ΝΔ)και ο υποψήφιος του ΚΚΕ Yazı Husein 1180 .

Μετά τις εκλογές , ο τουρκικός τύπος , αναφέρεται με πρωτοσέλιδα δημοσιεύματα **«στη νίκη της τουρκικής κοινότητας»** που για τρία χρόνια δεν εκπροσωπείτο στην βουλή . Στα περισσότερα τουρκικά Μέσα Ενημέρωσης χαιρετίζεται με ικανοποίηση η νίκη του ΠΑΣΟΚ και η ήττα του «αντιτουρκισμού» που εξέφραζε η ΝΔ.

Το επίσημο τουρκικό πρακτορείο ANATOLIA , είχε δηλώσεις του Galip Galip, που ανέφερε ότι **«η Νέα Δημοκρατία έπεσε στο λάκο που άνοιξε μόνη της. Με την υποστήριξη του ΠΑΣΟΚ σκοπεύω να επιλύσω τα υπάρχοντα προβλήματα και θα προσπαθήσω η μειονότητα να αποτελέσει γέφυρα ειρήνης μεταξύ Τουρκίας Ελλάδας»** . Για την περίπτωση εκλογής του Galip, είναι πολλοί οι μουσουλμάνοι που αναφέρουν ως χαρακτηριστικό παράδειγμα της παρεμβατικής πολιτικής της Τουρκίας , στις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 1996.Λίγες μέρες πριν τις εκλογές, ο Galip συγκέντρωνε τις προτιμήσεις λιγοστών ψηφοφόρων , αλλά χάρις στην έντονη προβολή του από την τουρκική τηλεόραση και την δραστήρια παρέμβαση του προξενείου και των μηχανισμών του. ευτύχησε να εκλεγεί βουλευτής.Ο άλλος μουσουλμάνος βουλευτής , που εκλέχθηκε στο νομό Ροδόπης , ο Mustafa Mustafa τόνισε: **«θα συνεργαστώ με τις δημοκρατικές δυνάμεις της Ελλάδας για να επικρατήσει η λογική στα προβλήματα της μειονότητας »** .

Από την πλευρά του ο Birol Akifoglu είπε ότι ,

«είναι πολύ σημαντικό να ακουστούν με υγιή τρόπο στην ελληνική κοινή γνώμη τα προβλήματα της μειονότητας .Στην Ελλάδα έχουμε τρεις

βουλευτές από τρία διαφορετικά κόμματα. Παρόλο που και οι τρεις μας ανήκουμε σε διαφορετικά κόμματα και ακολουθούμε διαφορετικούς δρόμους, ο στόχος μας είναι κοινός. Τα προβλήματα της Δυτικής Θράκης έχουν συσσωρευθεί εδώ και χρόνια. Η εθνική καταγωγή της Δυτικής Θράκης δεν είναι αποδεκτή από το ελληνικό κράτος. Δεν δέχεται την τουρκικότητά και την μουσουλμανικότητά μας. Θέλει να διαμελίσει τους Τούρκους ονομάζοντας τους Πομάκους ή τσιγγάνους. Κάθε φορά αντιστεκόμαστε. Επιθυμούμε το σεβασμό της συνθήκης της Λωζάνης στα μειονοτικά θέματα. Αλλά στο παρελθόν και οι δύο χώρες επισκίασαν αυτό το πνεύμα.

»Δεν έπρεπε να συμβούν τα γεγονότα της 6ης-7ης Σεπτεμβρίου, κάτι που δήλωσαν και οι Τούρκοι πολιτικοί. Από την άλλη πλευρά η Ελλάδα προπαθεί μετά το 1974 και μετά, να μειώσει αριθμητικά τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης και να τους αφομοιώσει. Μέχρι κάποιο σημείο το πέτυχε. Η Τουρκία πρέπει να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες της. Η ρωμείκη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης δεν παρουσιάζει καμία αριθμητική σημαία απέναντι τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης. Αλλά η πνευματική βαρύτητα του Πατριαρχείου αποτελεί αντίβαρο για τους 120.000 Δυτικοθρακιώτες. Τον τελευταίο καιρό ο πατριάρχης προσπαθεί διεθνώς να επαναλειτουργήσει τη Θεολογική σχολή Χάλκης. Εάν λειτουργήσει η σχολή θα μπορέσουν να επωφεληθούν Δυτικοθρακιώτες. Μπορεί να δοθούν λύσεις στα προβλήματά τους. Και οι δύο μειονότητες μπορούν να αναλάβουν σημαντικούς ρόλους στη δημιουργία γέφυρας ειρήνης ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία. Για να είμαστε ειλικρινείς, για να λυθούν τα προβλήματα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης, πρέπει να λυθούν και τα προβλήματα της ρωμεικής μειονότητας. αναμφισβήτητα τα προβλήματα είναι αμοιβαία. Είναι αλήθεια ότι η ρωμείκη μειονότητα έχει προβλήματα και ως βουλευτής του ελληνικού κοινοβουλίου θέλω να ασχοληθώ με αυτά. Θα αγωνισθώ με όλες τις δυνάμεις μου για την επίλυση αυτών των προβλημάτων». (121)

Η εφημερίδα Cumhuriyet, παρέθεσε δήλωση του βουλευτή της ΝΔ Birol Akifoglu, που υποστηρίζει ότι «δεν θα υπάρξει οποιαδήποτε υποχώρηση από τον Τουρκισμό». (122) Ο βουλευτής του Συνασπισμού Mustafa Mustafa, ο οποίος είχε καταθέσει μαύρο στεφάνι στην πόρτα του τουρκικού προξενείου στην Κομοτηνή, προς ένδειξη διαμαρτυρίας στην εφαρμογή της μαύρης λίστας, επισημαίνει το γεγονός ότι «μας ονομάζουν Έλληνες μουσουλμάνους όμως στην έκφραση αυτή που αναφέρεται το θρήσκευμα πρέπει να προστεθεί και μια λέξη που αναφέρεται και στο γένος». Ο ίδιος ανέφερε σε Ελλαδικές εφημερίδες :

«Δικαιώθηκε ένας αγώνας 20 χρόνων. Έχουμε αποδείξει ότι με συνέπεια και ήθος παλεύουμε για την εξάλειψη των προκαταλήψεων, για

την ειρηνική συμβίωση και συνύπαρξη χριστιανών και μουσουλμάνων. Οι προηγούμενοι μουσουλμάνοι βουλευτές δεν επιτέλεσαν το ρόλο τους στην προώθηση και επίλυση των προβλημάτων γιατί δεν τους άφηναν το κόμματα που εκπροσωπούσαν .

»Ο Συνασπισμός όμως έχει αποδείξει ότι έχει ευαίσθησες στα θέματα της μειονότητας. Πρέπει στη βουλή να τεθούν τα θέματα ,των διοικητικών μέτρων που ισχύουν ακόμη και εμποδίζουν το κλίμα εμπιστοσύνης και αλληλοκατανόησης, της παιδείας ,της ανάπτυξης ,στη οποία στηρίξαμε κι ένα μεγάλο μέρος της προεκλογικής καμπάνιας. Εγώ πολιτευόμενοι με ήθος και συνέπεια ακόμη κι όταν ο Σαδίκ έβγαζε 99% στη Ροδόπη. Η επιλογή του Α.Σαμαρά να μην βάλει υποψήφιους μουσουλμάνους νομίζω ότι εκθέτει τη χώρα και είναι μια κίνηση τουλάχιστον πολωτική». (123)

Για το ζήτημα της εκλογής του Mustafa Mustafa , έκανε δηλώσεις και ο πρόεδρος του κόμματος Ν.Κωνσταντόπουλος , ο οποίος ανέφερε ότι ,

«τα τουρκικά τηλεοπτικά κανάλια προεκλογικά έκαναν προπαγάνδα στην Ξάνθη θέλοντας να αποτρέψουν τους μουσουλμάνους να ψηφίσουν τον Μουσταφά. Οι μουσουλμάνοι όμως αφήφισαν για πρώτη φορά τις υποδείξεις της Αγκυρας και ψήφισαν τον Μουσταφά που δεν παίρνει εντολές από απέναντι ,αλλά παλεύει για να πείσει το αθηνοκεντρικό κράτος ότι για τη μειονότητα της Θράκης αξίζει μια καλύτερη τύχη. Κατάφεραν να μπάσουν στη Βουλή τον Μουσταφά τινάζοντας τα σχέδια της Αγκυρας που μεθόδευε ανεξαρτητοποίηση των μουσουλμάνων βουλευτών των δύο μεγάλων κομμάτων». (124)

Στη Θράκη τα αποτελέσματα των εκλογών έγιναν δεκτά με ανάμικτα συναισθήματα Ο παλιός πολιτευτής της ΝΔ στο νομό Ροδόπης Ibrahim Onsunoglu σε συνέντευξή του , τόνιζε :

«Αυτό που με προβληματίζει σαν πολίτη της Θράκης είναι η καλλιέργεια αντιμειονοπισμού στο χριστιανικό στοιχείο . Μπορεί να προσεγγίσει κανείς το πρόβλημα της μειονότητας με διάφορους τρόπους. Κατά την άποψή μου ο καταλληλότερος είναι αυτός που εξετάζει το θέμα από την ελληνική πλευρά.

»Το ζήτημα είναι εσωτερικό θέμα της Ελλάδας. Γι 'αυτό οποιαδήποτε ενέργεια γίνει σε βάρος , δεν θα είναι δικαιολογία για κάτι δυσάρεστο που έγινε στην Τουρκία. Βέβαια σφάλμα είναι και κάθε αντίστοιχη ενέργεια της Τουρκίας.Δεν θα δικαιώνει την τουρκική κυβέρνηση η μεταβίβαση μιας αρνητικής συμπεριφοράς της Ελλάδας , εναντίον μας σε βάρος των Ρωμιών της Πόλης .

»Κατά συνέπεια πρέπει να ασκήσουμε κριτική στην Ελλάδα για το θέμα της μειονότητας , γιατί οι πιο εθνικιστές στα Βαλκάνια είναι οι Έλληνες.Οι μειονότητες που ζουν στην Ελλάδα βασανίζονται περισσότερο από κάθε άλλη στα Βαλκάνια». (125)

Ο εκδότης της τουρκόφωνης εφημερίδας Διάλογος της Κομοτηνής Aidin Omeroglu ανέφερε σε συνέντευξή του , για τις εκλογές:

»Τα αποτελέσματα των εκλογών αποδεικνύουν ότι Ελλάδα είναι μια δημοκρατική χώρα. Η μειονότητα στην περιοχή είναι μια δύναμη της κοινωνίας της και πρέπει να την λαμβάνει κάποιος υπόψη γιατί βοηθά την περιοχή και είναι και ένα δείγμα πατριωτισμού. Οι ανεξάρτητοι ήταν ένα ακραίο φαινόμενο με έμβλημα τον εθνικισμό ,που προήλθαν μετά από αδυναμίες της μειονότητας, της Ελλάδας και της Τουρκίας. Δεν υπήρχε λόγος να βγαίνει χιλιάδες κόσμος τότε(1990) και να φωνάζει είμαστε Τούρκοι και να συγκρούονται με αστυνομικές δυνάμεις , αφού ο καθένας ξέρει την εθνική προέλευση και καταγωγή της μειονότητας. Αυτό τότε το εκμεταλλεύθηκαν και δημιουργήθηκε το «ανεξάρτητο» ρεύμα που ήταν μια καθαρή εκμετάλλευση των δημοκρατικών αγώνων των εργατικών συλλόγων της Γερμανίας για τα ίδια δικαιώματα.

»Η Τουρκία έδωσε σαφή κατεύθυνση να ψηφιστούν οι δύο υποψήφιοι ,στην Κομοτηνή ο Γκαλήπ (ΠΑΣΟΚ) και στην Ξάνθη ο Μπιρόλ (ΝΔ) ,που με απόλυτη υποταγή ο κόσμος μας, υπάκουσε και ψήφισε. Όσον αφορά την υπόδειξη των συγκεκριμένων υποψηφίων έκανε λάθος η Τουρκία ενώ το πιο λογικό ήταν να έλεγε απλά να ψηφιστούν οι μουσουλμάνοι των κομμάτων αόριστα.Ζούμε σε μια χώρα (Ελλάδα) που μας παρέχει ελευθερία. Η Τουρκία ξέρουμε όπ έχει και θα έχει επιρροή στην μειονότητα αλλά η ανάμειξη στα εσωτερικά μας σε τέτοιο βαθμό προβληματίζει. Αν δεν είχαμε αυτήν την οφθαλμοφανή ανάμειξη της Τουρκίας υπέρ του Γκαλήπ ο Μουσταφά θα είχε διπλάσιο αριθμό ψήφων και ο Γκαλήπ μερικές εκατοντάδες. Οι 10.000 ψήφοι είναι δώρο της Τουρκίας στον κ.Γκαλήπ. Μια ανεξαρτητοποίησή του όμως θα ήταν πρόστυχη κίνηση που δεν ταιριάζει με το πολιτικό ανάστημα. Η μειονότητα απέδειξε με τη στάση της την φιλοπατρία της και τη διαθεσή της να συμμετάσχει στα πολιτικά δρώμενα της χώρας. (126)

Η εφημερίδα Trakianin Sesi ,που εκδίδεται από το 1981 έγραψε για τα αποτελέσματα των εκλογών :

«Άρχισαν οι επιθέσεις στους μουσουλμάνους βουλευτές ...το μειονοτικό στοιχείο δεν έχει τρόπο αντίδρασης και για αυτό ζητά στήριξη από την μητέρα πατρίδα....αξιοσημείωτη είναι η συμπεριφορά της

σωβινιστικής πλευράς που δεν μπορεί να χωνέψει το εκλογικό αποτέλεσμα διότι η μοναδική της επιθυμία ήταν να αφήσει τη μειονότητα χωρίς εκπρόσωπο στο κοινοβούλιο .Η Πολιτική Άνοιξη αν είχε δεχθεί τούρκους μειονοτικούς στους συνδυασμούς στη Θράκη θα είχε καταλάβει 7 έδρες στη βουλή ,η μειονοτική τιμωρία. Τώρα, τρία είναι τα μεγαλύτερα προβλήματα της μειονότητας το εκπαιδευτικό , η αφαίρεση της ελληνικής ιθαγένειας και η ισονομία- ισοπολιτεία». (127)

Η μειονοτική εφημερίδα Gundem , παρέθεσε τις απόψεις του Παναγιώτη Δημητρά , ο οποίος τιμήθηκε με το βραβείο Dr Sadik σε εκδήλωση στην Κωνσταντινούπολη το 1997 , εκπροσώπου του ελληνικού τμήματος του Παρατηρητηρίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα -Human Rights Watch, για τις εκλογές και τα αποτελέσματά τους στη Θράκη , στην οποία ανέφερε και τα άλλα ζητήματα που απασχολούν το Παρατηρητήριο .

Την ίδια περίοδο **«βήματα στην βελτίωση της κατάστασης της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη»** , είχε διαπιστώσει , ο πρόεδρος του Helsinki Watch Δανίας Erk Sisbi , **«αφού καταργήθηκαν οι απαγορευμένες περιοχές και οι μουσουλμάνοι της περιοχής μπορούν τώρα να αγοράζουν γη και να αποκτούν άδειες οδήγησης»** , ενώ παράλληλα διαπίστωσε ότι **«η συντριπτική πλειοψηφία των μελών της μειονότητας θεωρεί τους εαυτούς τους της πολίτες του Ελληνικού κράτους και την Ελλάδα πατρίδα τους»**.

Στο εισαγωγικό σχόλιο της Gundem,εφημερίδας που εκδίδει η Hulia Emin , μέλος της **«Συμβουλευτικής Επιτροπής της Μειονότητας»** , ο Παναγιώτης Δημητράς , αναφέρεται ως

«ένας από τους Δον Κιχώτες της Ελλάδας. Ασχολείται μαζί με τα δικαιώματα της τουρκικής μειονότητας και με ένα άλλο πρόβλημα που ακόμη παραμένει ταμπού στην ελληνική πολιτική ζωή.Ο Δημητράς είναι εκπρόσωπος τύπου της ομάδας ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μειονοτικών δικαιωμάτων της Ελλάδας στον διεθνή οργανισμό του Ελσίνκι.Ο Δημητράς έχει διδακτορικό οικονομικών και πολιτικών επιστημών του πανεπιστημίου του Χάρβαντ,όταν ήταν διδακτικό μέλος του πανεπιστημίου Αθηνών είχε καλέσει τον Σαδίκ Αχμέτ για μια διάλεξη. (Σημ. Το 1997 θα τιμηθεί με το βραβείο Dr. Sadik Ahmet , που θεσμοθετήθηκε για να τιμηθεί από την Τουρκία, ο ανεξάρτητος βουλευτής) . Ο λόγος αυτός ήταν και η αιτία να σβήσει ξαφνικά το αστέρι που μεσουρανούσε το χώρο της επιστήμης της Ελλάδας.Χαρακτηρίστηκε ανεπιθύμητος από το πανεπιστήμιο απ' όπου αναγκάστηκε να παραιτηθεί. Εκτοτε αφιερώθηκε στην προσπάθεια να απαλλαγεί από την κηλίδα που τον βάραινε. Σε μια περίοδο που πολλοί δεν μεταχειριζόταν τη λέξη τουρκικό αυτός βομβάρδιζε το κράτος με τις επικρίσεις του».

Ο Π. Δημητράς τονίζει στη συνέντευξή του πως ,

«αν αποτύχουν οι νέοι βουλευτές , θα είναι μεγάλη απώλεια .Εξάλλου είναι γνωστό ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να φτάσει κάπου

παρενοχλώντας τις μειονότητες και τους αγωνιστές στο χώρο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τους διπλωμάτες. Οι κάτοικοι των απαγορευμένων περιοχών, προμηθεύονται ειδικά διαβατήρια, χωρίς την άδεια της αστυνομίας δεν μπαίνει κανείς σ' αυτές τις ζώνες. Το 95% των πολιτικών στην Ελλάδα, των διανοουμένων και των ΜΜΕ θεωρούν φορτίο τη μειονότητα. Το υπόλοιπο 5% έχει τη γνώμη ότι όσα συμβαίνουν είναι μεν βλακώδη και τρομακτικά όμως δεν παύουν να πιστεύουν ότι βρισκόμαστε κάτω από μια απειλή που προέρχεται από την Τουρκία.

»Μερικοί σκέπτονται γιατί να ασχοληθώ από μόνος μου και μόνο εγώ για τα προβλήματα της μειονότητας. Όταν πήγα στην περιοχή το 1990 κατάλαβα ότι όλες οι πληροφορίες που φεύγουν από τη Θράκη ελέγχονται από τις μυστικές υπηρεσίες. Κάθε υπόθεση που έχει σχέση με την μειονότητα ελέγχεται από τα περίφημα γραφεία πολιτιστικών υποθέσεων. Κατά μια έννοια η μειονότητα βρίσκεται σε γκέτο.

»Υπήρξε μια ύφεση το 1991 όταν επισκέφθηκε την περιοχή ο Μητσοτάκης. Ο Μητσοτάκης κατάργησε ένα μέρος των δημοκρατικών εμποδίων. Πριν ούτε άδεια οδήγησης δεν μπορούσε να αποκτήσει κανείς. Όταν όμως ο ίδιος πληροφορήθηκε ύστερα από ένα χρόνο ότι οι αποφάσεις του δεν είχαν υλοποιηθεί είχε εκνευριστεί πολύ και αναγκάστηκε να πάρει θέση και να παρατηρήσει. Υπάρχει κράτος εν κράτει. Τα γραφεία πολιτιστικών υποθέσεων Ξάνθης και Κομοτηνής είναι μοναδικά στον κόσμο. Οι διευθυντές αυτών των γραφείων Κάντας και Παυλίδης τους είχε διορίσει η στρατιωτική χούντα και μένουν σ' αυτές τις θέσεις από τότε. Αυτά εξαρτώνται από το τμήμα πολιτικών υποθέσεων του ΥΠΕΞ που εδρεύει στην Καβάλα.

»Εάν ο Σημίτης διαθέσει δύο λεπτά από το χρόνο του και τα καταργήσει θα είναι αρκετό. Το πρόβλημα θα αρχίσει να λύνεται από μόνο του. Τη δεκαετία του 1950 η μειονότητα ονομαζόταν τουρκική. Δεν τολμούσε κανείς να τους χαρακτηρίσει μουσουλμάνους. Διότι την περίοδο αυτή οι σχέσεις με την Τουρκία ήταν ομαλές και με την Βουλγαρία δεν ήταν καλές. Τότε τα παιδιά των Πομάκων τα στέλναμε σε τουρκικά σχολεία. Δεν είστε Πομάκοι αλλά τούρκοι τους λέγαμε. Το 1955, το 1964, το 1974 οι σχέσεις με την Τουρκία οδηγήθηκαν σε κρίση. Και τότε άρχισε η πολιτική εκμουςουλμανισμού και εξαναγκασμού σε μετανάστευση των Τούρκων. Δηλαδή σιωπηλή εθνική κάθαρση όπως στην Κωνσταντινούπολη. Σε κρατικό οργανισμό δεν υπάρχει ούτε γιατρός ούτε μηχανικός από τη μειονότητα. Υπάρχουν άνθρωποι που επί χρόνια τώρα προσπαθούν να πάρουν μια άδεια για λειτουργία φαρμακείων. Οι άγραφοι νόμοι είναι το πλέον τρομερό πράγμα που μπορεί να συμβεί σε μια χώρα.

»Τα προβλήματα θα μπορούσαν να λυθούν σταδιακά αν μπορούσαν να βοηθηθούν οι βουλευτές της μειονότητας μέσα από τα κόμματα αλλά βέβαια θα είναι δύσκολο γιατί υπάρχουν εθνικόφρονες και μέσα σ' αυτά. Η Ελλάδα αν δεν αλλάξει πολιτική θα ακούμε κάθε τρεις και μία ότι παραπέμπεται σε δίκες εξαιτίας της μακεδονικής και τουρκικής μειονότητας από το Δικαστήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ευρώπης. Το παιχνίδι πλέον έχει λήξει. Δεν μπορεί η Ελλάδα να οδηγηθεί πουθενά παρενοχλώντας τις μειονότητες». (128)

Εδώ θα πρέπει να επισημανθούν οι εκθέσεις που δίνονται στη δημοσιότητα , από το Παρατηρητήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα -Human Rights Watch, και τον επικεφαλής του ελληνικού τμήματος .(βλ. Παράρτημα)Ο Π.Δημητράς ως επικεφαλής του ελληνικού τμήματος του Παρατηρητηρίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα -Human Rights Watch, δημοσίευσε έκθεση για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα ,το 1996 όπου ανέφερε :**«Η Ελληνική κυβέρνηση αρνείται την ύπαρξη τουρκικής μειονότητας χρησιμοποιώντας επίσημα το χαρακτηρισμό μουσουλμανική»** και στο σημείο αυτό η έκθεση αναφέρει την περίπτωση του τροχαίου δυστυχήματος του Σαδίκ Αχμέτ στην αλλαγή του τρόπου εκλογής των Μουφτήδων και στο άρθρο 19 του κώδικα Ελληνικής ιθαγένειας .Η έκθεση τέλος τόνιζε , **«πως η εκλογή τριών τουρκικής καταγωγής πολιτικών στο Ελληνικό κοινοβούλιο και η εισαγωγή 45 τουρκικής καταγωγής σπουδαστών στα Ελληνικά πανεπιστήμια αποτελεί φωτεινό σημείο του 1996»**. Τα ίδια ζητήματα τονιζόταν και στην έκθεση του 1997 , για την οποία , όταν ο Γ. Κρανιδιώτης υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας , συναντήθηκε με τον Chris Blaike εκπρόσωπο της οργάνωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα Elsinki Human Rights Watch , δήλωσε ότι **«η Ελλάδα σέβεται τους μουσουλμάνους τη συνθήκη της Λωζάνης»** .(129)

Η έκθεση της ίδιας οργάνωσης (41 σελίδες) της Human Rights Watch για το 1998 αναφορικά με τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης», αποστέλλεται σε δεκάδες αντίτυπα από την Τουρκία σε μουσουλμάνους της Θράκης.Ο συντάκτης δέχεται ότι **«στη συνθήκη της Λωζάνης αναφέρονται μόνο μουσουλμάνοι»** , αλλά χρησιμοποεί το επιχείρημα ότι στο παρελθόν η ελληνική κυβέρνηση διέταξε τη χρήση των όρων τουρκικός.Συνεχίζει με εκτιμήσεις για τον πληθυσμό της μειονότητας , κάνει ιστορική αναδρομή στα «Σεπτεμβριανά» του 1955 ως τουρκικά αντίποινα για τις αιματηρές επιθέσεις εναντίον των Τουρκοκυπρίων από τους εξεγερμένους κατά των Άγγλων ελληνοκύπριους, ενώ επισημαίνει ότι οι απελάσεις του 1964, ήταν δικαιολογημένες αφού προηγήθηκαν σφαγές Τούρκων στην Κύπρο, και το 1974 ως εγγυήτρια δύναμη η Τουρκία εισέβαλλε στην μεγαλόνησο λόγω της ανατροπής του Μακαρίου.

Για το θέμα του αυτοπροσδιορισμού αναφέρονται οι Πομάκοι και οι Ρωμά καθώς και η επίσημη θέση του ελληνικού κράτους με δηλώσεις του αναπληρωτή υπουργού Εξωτερικών Γ. Κρανιδιώτη και του γενικού γραμματέα της περιφέρειας ανατολικής Μακεδονίας –Θράκης Σ.Καμπέλη , η δράση του A.Sadik , του Birol Akifoglu , του Adem Bekiroglu , και του καθηγητή και πρώην υφυπουργού Εξωτερικών του Χ.Ροζάκη , για τις δύο σχολές σκέψης έναντι του χαρακτηρισμού της μειονότητας και για τη συνηγορία του για εθνική μειονότητα

Για το άρθρο 19, παρατίθενται τα παράπονα των ανιθαγενών και απλώς σημειώνονται οι ελληνικές ρυθμίσεις και υποσχέσεις. Για την εκλογή των μουφτήδων, παρατίθενται όλα τα τουρκικά επιχειρήματα, δηλώσεις του νομίμου μουφτή Mecso Cemali ενώ υπάρχει και μια σελίδα για τις διώξεις των ψευδομουφτήδων. Ακολουθούν τα βακουφικά προβλήματα και οι αρμόδιες επιτροπές με σχετικές δηλώσεις του Ahmet Kehaya, τα προβλήματα του μιναρέ των Κιμμερίων, η ελάχιστη παρουσία μουσουλμάνων στο δημόσιο τομέα. Το μεγαλύτερο μέρος (8 σελίδες) αφιερώνεται στην εκπαίδευση των μουσουλμάνων και τις καταπιέσεις που υφίστανται. Αναφέρονται ακόμη οι διώξεις του μειονοτικού τύπου, και ειδικότερα του δημοσιογράφου A.Dede.(130)

ΟΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ Η ΘΡΑΚΗ

Στις 24 Μαΐου 1994, στην 117 συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής των Ελλήνων ψηφίστηκε το σχέδιο νόμου, που αφορά την ίδρυση της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Στην προσπάθεια να αποτραπεί η εκλογή μειονοτικών νομαρχών, η κυβέρνηση, θεσμοθέτησε τη διευρυμένη Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Ροδόπης Έβρου με έδρα την Κομοτηνή και τη διευρυμένη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Ξάνθης -Καβάλας- Δράμας, με έδρα τη Ξάνθη, αφού οι νέες νομαρχίες, όπως αναφέρεται στα άρθρα 1 και 2 του νομοσχεδίου, είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, με αρμοδιότητες, που σε ορισμένους τομείς υπρβαίνουν της αντίστοιχης Νομτικής και Εκτελεστικής Εξουσίας. Οι μουσουλμάνοι επικεντρώθηκαν μετά από αυτές τις εξελίξεις έστρεψαν την προσοχή τους στην εκλογή νομαρχιακών συμβούλων, κάτι που έγινε εφικτό. Αντίστοιχα έπραξαν και στους Δήμους, που έλαβαν πολλές αρμοδιότητες, από τη κεντρική εξουσία. Τα κόμματα που υποστήριζαν δημοτικούς και νομαρχιακούς συνδυασμούς στη Θράκη, επικεντρώθηκαν στη μειονοτική ψήφο

Η τουρκόφωνη εφημερίδα Δημοτική Αλλαγή (9/10/1994) του συνδυασμού Δημοτική Αλλαγή που υποστηρίζεται από το ΚΚΕ έγραφε **«για τις αδικίες που γίνονται σε βάρος της μειονότητας, από την κυβέρνηση, ζητώντας από το λαό της μειονότητας να ψηφίσει τους Τούρκους υποψηφίους του συνδυασμού»**. Η τουρκόφωνη εφημερίδα Νέα Πορεία (14/10/1994), δημοσιογραφικό όργανο του συνδυασμού Νέα Πορεία που υποστηριζόταν από ΠΑΣΟΚ έγραφε **«ότι οι τουρκικές συνοικίες πανηγυρίζουν για την εκλογή του δημάρχου Κομοτηνής κ.Γ. Παπαδριέλλη»**, ευχαριστώντας στο τέλος **«τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης που κατοικούν στην Γκιουμουλτζίνα»**. Η τουρκόφωνη εφημερίδα Αναγέννηση (21/10/1994), της Δημοτικής Αναγέννησης που υποστηρίχθηκε από τη ΝΔ, παραθέτει μήνυμα των **«Τούρκων υποψηφίων του συνδυασμού, που ανφέρονται στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η μειονότητα»**.

Το έντυπο του συνδυασμού Ένωση Πολιτών Ροδόπης -Έβρου, που υποστηριζόταν από το Συνασπισμό παρουσιαζόταν οι **«Τούρκοι υποψήφιοι»** και τονιζόταν **«η πολιτική που θα ακολουθηθεί κατά την οποία η μειονότητα θα έχει το δικαίωμα να προβάλλει την εθνική της καταγωγή»**. **«Οι εκλογές είχαν ως αποτέλεσμα να εκλεγούν πολλοί μουσουλμάνοι, νομαρχιακοί σύμβουλοι, που πήραν θέσεις αντινομαρχών, δημοτικοί σύμβουλοι, που κατέλαβαν θέσεις ανηδημάρχων καθώς και πρόεδροι κοινοτήτων και κοινοτικοί σύμβουλοι»**.

Οι δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές του 1998 πραγματοποιήθηκαν , με βάση τις συνενώσεις των δήμων και την κατάργηση των κοινοτήτων , που έγινε το 1997 (πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας»). Οι βουλευτές Galip Galip και Mustafa Mustafa και οι μειονοτικοί αιρετοί εκπρόσωποι της νομαρχιακής και δημοτικής αυτοδιοίκησης σε υπόμνημά τους προς τον πρωθυπουργό, το υπουργό εσωτερικών , γενικό γραμματέα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας –Θράκης , τον νομάρχη Ροδόπης , τον πρόεδρο της τοπικής ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Ροδόπης , όλα τα κόμματα και τα μέσα ενημέρωσης ανέφεραν μεταξύ άλλων τα εξής :

«...Δε δόθηκε η δυνατότητα στη μειονότητα , να εκφράσει τις όποιες απόψεις της αντιρρήσεις ή και τη σύμφωνη γνώμη της. Τα κριτήρια του προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας» ράφτηκαν ανάλογα με τις ανάγκες μια εθνικιστικής αντίληψης σύμφωνα με την οποία η μειονότητα αν δεν μπορεί να αποκλεισθεί παντελώς , τουλάχιστον να περιορισθεί όσο το δυνατόν περισσότερο. Η μειονότητα το παντοπινό θύμα της εθνικιστικής αντιπαράθεσης , στο εν λόγω θέμα οδηγείται και πάλι στην ίδια θέση.

»Είναι πολιτική και ιστορική ανάγκη να επισημανθεί αλλά και να καταγγελθεί πλέον δημόσια αυτή η λεγόμενη εθνικιστική πολιτική και η δυσλειτουργία και να υποδειχθούν οι μελλοντικές επιπτώσεις». (131)

Τον Αύγουστο του 1998 , δύο μήνες πριν τις εκλογές για την τοπική αυτοδιοίκηση , υπήρξε δημόσια διαμάχη μεταξύ Νομαρχίας Ροδόπης και του Ελλαδικού Υπουργείου Εξωτερικών , για την επίσκεψη τουρκικής νομαρχιακής αντιπροσωπείας από την Ανδριανούπολη, στην Κομοτηνή, αφού όπως τονίζοταν από την Αθήνα , δεν είχε ενημερωθεί η κεντρική διπλωματική υπηρεσία.

Από τη πλευρά ο νομάρχης Ροδόπης δήλωσε ότι **«το ταξίδι ήταν καλά προετοιμασμένο και οι αρμόδιοι ενήμεροι πολύ καιρό. Ετήρηθησαν όλες οι διαδικασίες που έπρεπε να τηρηθούν .Από εκεί και πέρα αν υπάρχουν άλλες σκοπιμότητες που κάποιοι θέλουν να υπηρετήσουν εγώ δεν τους ακολουθώ»**

Η ανακοίνωση του Υπουργείου Εξωτερικών , που άφηνε αιχμές , κατά του νομάρχη Ροδόπης για το χρόνο επιλογής της επίσκεψης, που σχετιζόταν με την προσέλκυση μειονοτικών ψηφοφόρων καθώς και μια άλλη μορφή τουρκικής διείσδυσης στη Θράκη, ανέφερε τα εξής :

«Η επίσκεψη στην Κομοτηνή του νομάρχη Ανδριανουπόλεως ρυθμίστηκε απευθείας μεταξύ των Νομαρχιών Ροδόπης και Ανδριανουπόλεως . Το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος δεν είχε καμία ανάμειξη. Θεωρούμε ότι για ανταλλαγές επισκέψεων αιρετών παραγόντων πρέπει να επιλέγεται προσεκτικά ο χρόνος της επίσκεψης και να προηγείται επαρκής προετοιμασία σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών. Επισημαίνεται ότι ο νομάρχης Ανδριανουπόλεως δεν είναι αιρετός άρχων της τοπικής αυτοδιοίκησης , αλλά διορισμένος ανώτερος υπάλληλος του τουρκικού κράτους. Επισκέψεις τούρκων ανώτερων υπαλλήλων δεν προσθέτουν τίποτε στις επαφές μεταξύ παραγόντων της τοπικής αυτοδιοίκησης ούτε στην προσέγγιση μεταξύ των τοπικών κοινωνιών». (132)

Στις εκλογές , δεν ήταν λίγοι οι υποψήφιοι που επιδίδονταν σε αγώνα επίδειξης φιλοτουρκισμού , με ταυτόχρονα στηλίτευσης των διαφωνούντων , με αυτήν τη στάση , και τώρα οι ψήφοι της μειονότητας μπορούν πλέον να μοιράζονται σύμμετρα σε όλους τους πολιτικούς χώρους καθότι μπορούν να εξυπηρετούν όλοι, τα συμφέροντα της Τουρκίας στην περιοχή Έτσι στην μειονοτική εφημερίδα Gundem , υπήρξε συνέντευξη του νομάρχη Ξάνθης Π Σαλούρου , ο οποίος εναντιώθηκε σε πρωτοβουλίες για τους πομάκους, σύνθημα που το είχε και στην προεκλογική περίοδο. (133)

Οι υποψήφιοι προσπαθούσαν να γίνουν αρεστοί στη μειονότητα . Ο υποψήφιος και τελικά Νομάρχης Ξάνθης Γ.Παυλίδης, ο οποίος ήταν ο μοναδικός υποψήφιος Νομάρχης που επισκέφθηκε το Τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής προεκλογικά (134), σε τουρκόφωνα έντυπά του δήλωνε τη Ξάνθη με το τουρκικό όνομα και έγραφε :*«Όχι στο Σαλούρο που επί τέσσερα χρόνια αγκάλιαζε και υποστήριζε τα «γεράκια» , που αρχικά έδινε άδειες για τεμένη και μετά πς ανακαλούσε λέγοντας ότι έγινε λάθος. Όχι σ' εκείνους που άσκησαν μνησίες σε βάρος όσων χρησιμοποιούσαν τουρκικές επωνυμίες πόλεων και χωριών» .*

Ο Νομάρχης Ξάνθης Π. Σαλούρος απαντούσε ότι, *«ο υποψήφιος νομάρχης κ.Παυλίδης κατελήφθη από πανικό και μη μπορώντας πλέον να κρύψει τον πραγματικό του εαυτό άρχισε να απειλεί τον ένδοξο λαό της τουρκικής μειονότητας .Η τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης απαντά :όχι στην τρομοκρατία , όχι στα γεράκια της Θράκης , όχι στα χρήματα του Εμφιετζόγλου και στα βιβλία του» .*

Ο υποψήφιος νομάρχης Ροδόπης Σ.Παπαλεξίου, που υποστηρίχθηκε από το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας σε φυλλάδιο του τόνιζε : *«θα είμαι στη διάθεση της μειονότητας . Θα δώσω τέλος στην πολιτική των δύο μέτρων και δύο σταθμών που εφαρμόζεται. Το ΠΑΣΟΚ είναι κόμμα Παπαθεμελήδων, Κηπουρών , Σγουρίδηδων και Χαραλαμπίδιδων , γι 'αυτό και η υποστήριξη του κόμματος αυτού από πλευράς μειονότητας θα αποτελέσει πολιτική αυτοκτονία» .* (135)

Στη Ροδόπη , στην τουρκόφωνη εφημερίδα «Καλημέρα Θράκη» (20/7/1998) , δημοσιογραφικό όργανο του συνδυασμού για τις νομαρχιακές εκλογές, που υποστηριζόταν από τη ΝΔ , έγραφε ότι *«ο υποψήφιος νομάρχης της ΝΔ θα αγωνιστεί για να επιλύσει τα προβλήματα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης»*, ενώ σημειώνεται πως ο υποψήφιος νομάρχης αποδέχεται εγγράφως και ενυπογράφως του όρους του κόμματος «Φιλίας , Ισότητας και Ειρήνης» του αποθανόντος Ahmet Sadik , με σκοπό τη συνεργασία Οι όροι ήταν α) εκλογή μουφτήδων β) αναβάθμιση εκπαιδευτικών γ) διορισμοί εκπαιδευτικών στα μειονοτικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δ) επιστροφή της ελληνικής ιθαγένειας σε όλους όσοι έχασαν την ιθαγένειά τους εξαιτίας του άρθρου 19 του ΚΕΙ ε) εκλογές διαχειριστικών επιτροπών στ) διορισμός στο Δημόσιο των μελών της μειονότητας ζ) αύξηση της ποσόστωσης στα καπνά . Στο φυλλάδιο γινόταν αναφορά τους υποψήφιους του συνδυασμού , ενώ ο υποψήφιος Haji Serif Ahmet Loutfi , παρέθετε δύο στίχους , από τον τουρκικό εθνικό ύμνο , με στόχο την προσέλκυση ψήφων από τη μειονότητα.

Η τουρκόφωνη εφημερίδα «Μονόδρομος» όργανο του συνδυασμού «Νομαρχιακή Αγωνιστική Συνεργασία»,που υποστηριζόταν από το ΚΚΕ , *«αναφέρεται στην τουρκική μειονότητα» , τονίζοντας ότι «τα δάνεια δεν πρέπει να δίνονται με κριτήριο την εθνική καταγωγή» ,ενώ ο*

υποψήφιος νομάρχης με το ΚΚΕ Sebahedin Emin δήλωνε ότι «το ΚΚΕ είχε δεχθεί τους στόχους που είχαν θέσει η κίνηση των ανεξάρτητων βουλευτών επί Σαδίκ στα θέματα της μειονότητας» (136)

Στην προεκλογική περίοδο έκανε παρέμβαση και η «Συμβουλευτική Επιτροπή της Τουρκικής Μειονότητας Δυτικής Θράκης».

Σε ανακοίνωσή της «προς τους αξιότιμους ομογενείς υποψηφίους» ανέφερε τα εξής:

«Όπως γνωρίζουμε όλοι μας , στις 11 του προσεχούς μηνός Οκτωβρίου , θα γίνουν σε ολόκληρη την Ελλάδα νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές. Ως συμβουλευτική επιτροπή της τουρκικής μειονότητας Δυτικής Θράκης θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε ορισμένα πράγματα στους ανθρώπους μας , οι οποίοι στις εκλογές αυτές μέσα στα πλαίσια των δημοκρατικών κανόνων , επιθυμούν να συμμετάσχουν είτε στις νομαρχιακές , είτε στις δημοτικές εκλογές. Πριν απ' όλα αποτελεί καθήκον κάθε ψηφοφόρου , απέναντι στις επερχόμενες γενιές να δώσει την ψήφο του στους υποψηφίους της τουρκικής μειονότητας που ενδιαφέρονται για τις διοικήσεις αυτές.

»Επίσης , οι Τούρκοι υποψήφιοι στην προσπάθειά τους να αλιεύσουν ψήφους δεν θα πρέπει να αλληλοκατηγορούνται με ανάρμοστα επίθετα.(Σύμφωνα με διαδόσεις που έφθασαν στην επιτροπή μας) θέλουμε να υπενθυμίσουμε στους ομογενείς υποψηφίους μας να μην χρησιμοποιούν ουδέποτε επίθετα και χαρακτηρισμούς που χρησιμοποιεί για μας η καταπιεστική διοίκηση με σκοπό τον ξεριζωμό μας από τη γη αυτή που ζούμε εδώ και αιώνες. Διότι , ως αποτέλεσμα της πολιτικής αφανισμού της τουρκικής μειονότητας , που από χρόνια τώρα εφαρμόζουν αυτοί που μας διοικούν , δεν μας μένει και τίποτε να μοιράσουμε. Οι υποψήφιοί μας θα πρέπει να γνωρίζουν πολύ καλά και το εξής :Όπως πριν από τις εκλογές έτσι και μετεκλογικά η τουρκική μειονότητα Δυτικής Θράκης θα συνεχίσει τον αγώνα της ύπαρξή της με ενότητα και ομόνοια. Στόχος όλων των υποψηφίων μας θα πρέπει να είναι πως θα .μπορέσουν να εξυπηρετήσουν κατά τον καλύτερο τρόπο την τουρκική κοινότητα Δυτικής Θράκης στα πλαίσια των νέων σχηματισμών. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι συμβουλευτική επιτροπή τουρκικής μειονότητας Δυτικής Θράκης , η οποία είναι το ανώτερο αντιπροσωπευτικό ίδρυμα (σώμα) της μειονότητας μας και στο μέλλον θα αξιολογεί τα γεγονότα και τις εκλογές στα πλαίσια των ανωτέρω αναφερόμενων υποθέσεων.Ως επιτροπή ευχόμαστε καλή επιτυχία σε όλους τους ομογενείς μας υποψηφίους στον αγώνα υποψηφιότητας και προσφοράς υπηρεσιών που θα δώσουν μέσα σ' αυτό το δημοκρατικό κλίμα». (137)

Οι μουσουλμάνοι , για πρώτη φορά εξέλεξαν 4 δημάρχους , ενώ ρυθμιστική ήταν η παρουσία τους στο Νομό Ροδόπης . Η μειονότητα ψήφισε μαζικά ορισμένους συνδυασμούς , στην

Κομοτηνή, ο δήμαρχος εξελέγη με 73% , στην Ξάνθη με 72% και στις Σάπες με 68%. Οι μειονοτικοί ψήφοι δεν διασπάστηκαν , γεγονός που τους βοήθησε να πλησιάσουν το ανώτατο αριθμό συμβούλων , βάσει της εκλογικής τους δύναμης. Στο νομό Ροδόπης , στον συνδυασμό που κέρδισε από τους πρώτους δέκα σε σταυρούς, οι 6 είναι μειονοτικοί, ενώ στον συνδυασμό που ήρθε δεύτερος στους πρώτους δέκα δεν υπάρχει ούτε ένας μειονοτικός. Ο νομαρχιακός σύμβουλος Emin Ahmet δήλωσε ότι **«κάποιοι επηρεάζουν την μειονότητα ,καλώντας παράλληλα στο μέλλον να μην ψηφίζει μονοκούκι»** , ο δημοσιογράφος Abdullahalim Dede είπε ότι **«η μειονότητα δεν ψηφισε ελεύθερα , ας την αφήσουν να ψηφίζει ελεύθερα όπως θέλει».**

Η συμβουλευτική επιτροπή προεκλογικά κάλεσε τους μειονοτικούς **«να ψηφίσουν αποκλειστικά ομόθρησκους , επειδή ήταν χρέος στις μέλλουσες γενιές η ψήφος στους υποψηφίους της τουρκικής μειονότητας.** Η μειονοτική εφημερίδα İleri έγραψε **«την επομένη των εκλογών , το σύνολο των ψήφων που θα έχουν πάρει οι Τούρκοι υποψήφιοι θα αποδείξουν τη δύναμη της μειονότητας μας. Τι είμαστε , πόσοι είμαστε».** (138)

Είναι χαρακτηριστικό το δημοσίευμα των αρχών της δεκαετίας του 1960 , σε μειονοτική εφημερίδα , που εκθέτει το πρόβλημα που προκύπτει με τις εκλογές στη Θράκη , τις ελληνοτουρκικές πολιτικές και τον καθοριστικό ρόλο του τουρκικού προξενείου στην Κομοτηνή:

«...Στις βουλευτικές εκλογές, στις δημοτικές εκλογές , στις εκλογές για την ανάδειξη του συμβουλίου των βακουφίων, η χορεία αυτή των χαφιέδων με εντολή του προξενείου , μετέφερε από χωριό σε χωριό , από σπίτι σε σπίτι τους χαιρετισμούς του κυρίου προξένου . Το καθήκον αυτό το θεωρούσαν τιμή τους. Μάλιστα υπήρχαν μέσα στην πόλη κάποιοι οι οποίοι ήταν διορισμένοι (πληρωμένοι) , τους οποίους τους σήκωναν από το κρεβάτι σε περασμένη ώρα για να μοιράσουν πόρτα – πόρτα εκλογικά δελτία...Στις βουλευτικές εκλογές , στις δημοτικές εκλογές, στις εκλογές του συμβουλίου των βακουφίων , οι ψήφοι των Τούρκων δεν είναι των ατόμων αλλά του προξενείου της Τουρκίας. Οι εχέφρονες άνθρωποι εκπλήσσονται βλέποντας αυτή την κατάσταση .Και εγώ είμαι ένας από αυτούς που εκπλήσσονται. Αμφιβάλλει κανείς και διερωτάται: Μήπως υπάρχει κάποια συμφωνία μεταξύ Αθήνας και Άγκυρας να κυβερνούν από κοινού τη Δυτική Θράκη; Αν τα πράγματα δεν είναι έτσι τότε δεν είναι δυνατόν να μην απορούμε για τη στραβομάρα και την κουφαμάρα της δικής μας κυβέρνησης. Όταν ορισμένοι αφελείς (χριστιανοί) πολιτικοί λένε : ο τάδε υποψήφιος έχει τόσους ψήφους , δεν ξέρουν ότι οι ψήφοι αυτοί δεν είναι του συγκεκριμένου υποψηφίου , αλλά του προξενείου το οποίο κάνει χρήση της επιρροής της Τουρκίας πάνω στους Τούρκους». (139)

Η εκλογική έξαψη που διαχέεται από τους συνδυασμούς δεν φαίνεται να συγκινεί ιδιαίτερα τους θράκες ψηφοφόρους. Τα κάκιστης αισθητικής προεκλογικά κείμενα που κατακλύζουν τις εφημερίδες , δεν πείθουν και δεν αγγίζουν , ζητήματα , όπως το εθνικό, υπό το πρίσμα του κυριότερου

των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η περιοχή. Το άλλοθι της ανάπτυξης, αποδείχθηκε ότι δεν αρκεί για αντιμετωπισθεί ο κεμαλισμός και η πολιτική της Τουρκίας που διατηρεί τα ίδια επιθετικά, και επεκτατικά χαρακτηριστικά, σε σχέση με όλες τις γειτονικές της χώρες αλλά και με τον ίδιο της τον λαό. Η ανάπτυξη αποτελεί σαφώς θέμα μείζονος σημασίας για κάθε γωνιά της Ελλάδας, αλλά ο έμμεσος ή άμεσος συσχετισμός της με την εξέλιξη του εθνικού προβλήματος υπονομεύει την δυνατότητα σκιαγράφησης των πραγματικών του πτυχών.

Τα μεγάλα κόμματα δεν έλαβαν θέση στο πρόβλημα ενώ αντίθετα φροντίζουν εντέχνως να το συσκοτίζουν με διακηρύξεις για ισονομία και ισοπολιτεία, αρχές αυτονότητες και αναγκαίες για την ειρηνική συμβίωση στην περιοχή. Τα κόμματα δεν έχουν την ικανότητα και το σθένος να αγγίξουν τον μειονοτικό αλτρωτισμό σε όλες του τις αποχρώσεις, από την πιο ήπια έως την πιο ακραία. Αντίθετα, τον θωπεύουν, επιζητούν την εύνοιά του, συναλλάσσονται μαζί του και φροντίζουν με όλα τα μέσα που διαθέτουν να μη τον «ερεθίσουν». Όλοι τρέμουν εμπρός στην ιδέα ότι το τάδε έντυπο, το οποίο συντηρείται από το τουρκικό προξενείο, μπορεί να γράψει το παραμικρό σχόλιο εις βάρος τους ή μη τυχόν ένα από τα όργανα της Εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας στη Θράκη, η «Συμβουλευτική Επιτροπή», εκδώσει την παραμικρή ανακοίνωση και κάνει μνεία σε ονόματα ή γεγονότα

Η τακτική του εξευμενισμού της τουρκικής επιθετικότητας, όποια μορφή κι αν έχει και με όποιο τρόπο και αν εκδηλώνεται στη Θράκη, έχει φέρει οικτρά αποτελέσματα και κυρίως έχει αποθρασύνει τους επεκτατιστές διότι διαπιστώνουν ότι έχουν την ικανότητα μέσα από την πολιτική επιρροή που διαθέτουν να ελέγχουν όχι μόνο κόμματα αλλά και άτομα και να μη διστάζουν να τα απειλούν με πολιτικό αφανισμό.

Η αδιαφορία των τοπικών κοινωνιών της Θράκης και οι προσωπικές φιλοδοξίες χριστιανών πολιτικών είναι η καλύτερη βάση για την επίτευξη των στόχων τους. Είναι γνωστό ότι κάποιοι υποψήφιοι χριστιανοί ακόμα και από την Ξάνθη, υπεβλήθησαν προεκλογικά στην ταλαιπωρία της μεταμεσονύκτιας άφιξης στην Κομοτηνή προκειμένου να συναντήσουν τον Τούρκο πρόξενο και να του σφίξουν το χέρι. Κάθε τέτοια συνάντηση θεωρείται πρόκριμα για τις εκλογές και προβάλλεται όχι μόνο από τους ίδιους αλλά και από τους επεκτατιστές ώστε να δοθεί το μήνυμα προς όλους τους χριστιανούς αρχηγούς συνδυασμών, ότι η νομιμοποίησή τους στο χώρο της μειονότητας γίνεται μόνο με οδηγία του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής.

Το παράδειγμα της έκδοσης του καλαίσθητου βιβλίου για την Ροδόπη, των αντιδράσεων που διατυπώθηκαν από τους προσκείμενους στο τουρκικό προξενείο, η άμεση αναδίπλωση της νομαρχίας, ώστε να μην «ερεθιστούν» περισσότερο οι αντιδρώντες, εγκαινιάζει μια νέα τακτική άφρονής εθνικά (χρήσιμης εκλογικά) υποχωρητικότητας. Οι «τουρκόφρονες» δεν θα έχουν πλέον λόγο να μην απαιτούν την αναφορά στα ελληνόφωνα βιβλία της Θράκης, της Τουρκοκρατίας ως περιόδου ανάπτυξης και πρότυπο αρμονικής συμβίωσης των εθνότητων υπό την «πεφωτισμένη ηγεσία» του τουρκικού έθνους, την ημέρα της απελευθέρωσης της Θράκης ως διχαστική γιορτή διότι προσβάλλει τα εθνικά αισθήματα των Τούρκων της περιοχής, την κατάργηση των παρελάσεων ως εκδηλώσεων που προκαλούν ένταση και αναβρασμό στις ψυχές των «Τούρκων» της Θράκης, την κατάργηση του σημαιοστολισμού, την κατάργηση του στολισμού με θρησκευτικά σύμβολα της πόλης στις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα διότι έτσι προσβάλλεται η θρησκευτική ευαισθησία των πιστών του Ισλάμ (έχει ήδη διατυπωθεί ως αίτημα από τουρκόφωνο έντυπο, προ διετίας), κ.α. τα οποία θα

βρεθούν πρόθυμοι υποψήφιοι νομάρχες, σύμβουλοι κλπ να συζητήσουν στα πλαίσια των εκλογικών συναλλαγών και του πολιτικού ρεαλισμού.

Τις ημέρες, πριν τις εκλογές ο μειονοτικός τύπος και η Συμβουλευτική Επιτροπή, προτρέπουν με ανακοινώσεις τους, τους μουσουλμάνους συμπολίτες να ψηφίσουν μόνο «Τούρκους» υποψηφίους και όχι «Έλληνες».Μια αντίστοιχη στάση των χριστιανών ψηφοφόρων θα ήταν αναμφίβολα απαράδεκτη διότι οι υποψήφιοι πρέπει να κρίνονται όχι με βάση τη θρησκεία τους αλλά με κριτήριο την προσωπικότητά τους, την κοινωνική αλλά και - κυρίως στη Θράκη - την εθνική τους ευαισθησία. Υποψήφιοι που δεν έχουν το σθένος να καταγγείλουν την συγκρότηση πυρήνων Γκρίζων Λύκων στη Κομοτηνή, υπογνήφιοι που υποχωρούν σε κάθε παράλογη απαίτηση των αλυτρωτιστών για χάρη των ιδιοτελών τους συμφερόντων .(140)

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Η τουρκική πολιτική , μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου , έχει τα χαρακτηριστικά της επαναδιατύπωσης των στόχων και των προτεραιοτήτων της.Η πρώτη περίοδος της ύφεσης μείωσαν τη στρατηγική σημασία της Τουρκίας , κυρίως στο νατοϊκό σχεδιασμό , γεγονός που είχε χαρακτηριστικά μόνο της περιοδικής έντασης, με τον πόλεμο στον Κόλπο, το 1991 , ή με άλλες τοπικές συρράξεις. Τότε , όταν το NATO αγωνιούσε για το μέλλον του , ο πρόεδρος των ΗΠΑ George Bush, παρέκαμπε του αίτημα του τούρκου προέδρου Turgut Ozal για στρατηγική συνεργασία ΗΠΑ -Τουρκίας , ενώ ταυτόχρονα οι τούρκοι στρατιωτικοί , δεν αγωνιούσαν να εμπλακούν σε ένα δυτικό συμμαχικό σύστημα στη Μέση Ανατολή.Η πολύ επιφυλακτική στάση των στρατιωτικών, ανατράπηκε με την παραίτηση και ενώ διαρκούσε η επέμβαση στο Ιράκ , του αρχηγού του τουρκικού γενικού επιτελείου Necip Turubaı, ο οποίος είχε επιφυλάξεις για την τουρκική ανάμιξη στην κρίση στον Κόλπο , μετά τη διαφωνία του με τον πρόεδρο Turgut Ozal και την αντικατάστασή του από τον Dogan Yures. Ως πρώτο βήμα για τη σύσφιξη των αμερικανοτουρκικών σχέσεων , έγινε με την παραχώρηση διευκολύνσεων στο αεροδρόμιο του Icitık προς τα αμερικανικά, βρετανικά και γαλλικά αεροπλάνα

Παράλληλα ο ανεξιχνίαστος και μυστηριώδης θάνατος σε αεροπορικό δυστύχημα του αρχηγού της Στρατοχωροφυλακής Esref Bitlis , σηματοδότησε την πρόσδεση της αμφιταλαντευόμενης Τουρκίας στο βορειοατλαντικό σύμφωνο.Όπως επισημαίνει ο αμερικανός διπλωμάτης Richard Holbruk **«η Τουρκία βρίσκεται στο σταυροδρόμι σχεδόν κάθε σημαντικού ζητήματος για τις ΗΠΑ , στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο , συμπεριλαμβανομένων του NATO , των Βαλκανίων , της Κύπρου, του Αιγαίου , των κυρώσεων κατά του Ιράκ , της ειρήνευσης στη Μέση Ανατολή, των σχέσεων με τη Ρωσία στον Καύκασο και στην Κεντρική Ασία και τους δρόμους διέλευσης του πετρελαίου και του αερίου της Κασπίας»** . Γι 'αυτό ο πρώην αμερικανός υπουργός των εξωτερικών Henri Kissinger παρότρυνε την κυβέρνηση των ΗΠΑ να συσφίξει τις σχέσεις της με την Τουρκία λέγοντας **«είναι καιρός να συμπεριφερθούμε στην Τουρκία με τον τρόπο που αρμόζει στη στρατηγική σημασία της.Δεν υπάρχει πιο επίγουσα ανάγκη από τονα δοθεί νέα έμφαση πριν μια φονταμενταλιστική νίκη στην Τουρκία ανατρέψει αυτήν την επιλογή»**

Η υπογραφή στις 23 Φεβρουαρίου 1996 της συμφωνίας στρατηγικής συνεργασίας με τουρκική πρωτοβουλία και με την προτροπή του αμερικανικού Πενταγώνου δημιούργησε νέα δεδομένα , ανοίγοντας το δρόμο για να καταστεί η Τουρκία χώρα προσφοράς ασφάλειας και όχι κατανώσεως ασφάλειας. Μιλώντας ο πρώην αρχηγός του γενικού επιτελείου στρατηγός Ismail Haki Karadayi δεν παρέλειπε να δηλώνει το νέο ρόλο της Τουρκίας και να περιλαμβάνει στα προσόντα της , τον **«πολιτισμό , την οργάνωση του κράτους και τις ένοπλες δυνάμεις της»** , δίνοντας το στίγμα της τουρκικής πρόθεσης να εξελιχθεί σε τοπική υπερδύναμη . Βασισμένη σε ένα κράτος και κοινωνία με στρατιωτική πειθαρχία , οι τουρκικές φιλοδοξίες προωθούνται , με την ανάληψη πρωταγωνιστικού ρόλου στο νατοϊκό πρόγραμμα «συνεργασία για την Ειρήνη», με την υπογραφή συμφωνιών με τις δημοκρατίες της πρώην ΕΣΣΔ και των χωρών των Βαλκανίων .

Παράλληλα η Τουρκία προχώρησε από μόνη της στην ανάπτυξη ενός νέου αμυντικού δόγματος , το οποίο όπως το χαρακτηρίζει το τουρκικό επιτελείο , στόχο έχει την προστασία των τουρκικής καταγωγής κατοίκων των βαλκανίων .Ανάμεσα στους τουρκικής καταγωγής κατοίκους, περιλαμβάνονται και οι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης. (141)

Μιλώντας για το ίδιο θέμα ο S.Demirel τόνισε πως **«η Τουρκία ενδιαφέρεται για τους μουσουλμανικούς πληθυσμούς του Βορείου Ιράκ , της Βουλγαρίας , του Καυκάσου και της Δυτικής Θράκης , διότι είναι τουρκικής καταγωγής , όπως εκείνοι της Βοσνίας. Θα προτιμούσαμε να τους προστατεύσουμε σε συνεργασία με άλλους , αλλά αν οι άλλοι δεν ενδιαφερθούν θα ενεργήσουμε μόνοι μας».** (142) Ο ίδιος θα συμπληρώσει ότι **«η Τουρκία είναι αποφασισμένη να προστατεύσει τα δικαιώματα της τουρκικής μειονότητας της δυτικής Θράκης και δεν πρόκειται να επιτρέψει την καταπάτηση των δικαιωμάτων Τούρκων . Η Τουρκία στηρίζεται στη συνθήκη της Λωζάνης. Η Ελλάδα διστάζει γιατί υπάρχει στη μέση η Συνθήκη της Λωζάνης , γνωρίζει ότι δίπλα της βρίσκεται ένας γίγαντας». Οι Τούρκοι της Θράκης δεν έχουν αυθαίρετα αιτήματα βρισκόμαστε δίπλα τους στηριζόμενοι στη Συνθήκη της Λωζάνης .Να μη φοβούνται».** (143)

Η Τουρκική πολιτική, προωθώντας τους στόχους της στο βαλκανικό χώρο , όπου δοκιμάζεται από ένοπλες και βίαιες αντιπαραθέσεις , διεθνοποιεί **«την καταπάτηση των δικαιωμάτων των Τούρκων της Δυτικής Θράκης».** Στις 20 Μαΐου 1994 καταθέτει έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον αρμόδιο επίτροπο για τις εξωτερικές υποθέσεις , Hans Van De Bruk δια του μονίμου αντιπροσώπου της στην Ευρωπαϊκή Ένωση Cem Dunya με τίτλο **«Τα προβλήματα της τουρκικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη»** .

Στην έκθεση διατυπώνονται οι κατηγορίες **«για την τακτική διαχωρισμού από την Ελλάδα της μειονότητας σε Τούρκους, Αθίγγανους, Πομάκους»** , σημειώνεται ότι **«η ελληνική πολιτική αποσκοπεί στην εξαφάνιση της τουρκικής μειονότητας , είτε στην αφομοίωσή της από τον ελληνικό στοιχείο».** Επικρίνεται η Ελλάδα γιατί **«δίνει έμφαση στη θρησκευτική μόνο ταυτότητα της μειονότητας , υποβιβάζοντας τους δεσμούς της με την Τουρκία».** Χαρακτηρίζει **«αντισυνταγματικό το άρθρο 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας , το οποίο επικαλούνται οι ελληνικές αρχές καταχρηστικά για την αφαίρεση της ελληνικής ιθαγένειας από τους Τούρκους».** Επίσης κατηγορεί την Ελλάδα ότι **«δεν επιτρέπει την εγκατάσταση των Τούρκων της μειονότητας σε περιοχές κατά μήκος των συνόρων με την Βουλγαρία, την Αλβανία και την πρώην**

Γιουγκοσλαβία». Σύμφωνα με δημοσίευμα ,η κατάθεση αυτή της έκθεσης έγινε με πλήρη μυστικότητα επιδιώκοντας τον αιφνιδιασμό της Ελλάδας και με σκοπό να κινητοποιήσει τις ομάδες μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που πρόσκεινται φιλικά προς την Τουρκία. (144)Την ίδια περίοδο όμως έρχεται στην επιφάνεια από μειονοτική εφημερίδα της Κομοτηνής , απόσπασμα απόρρητης έκθεσης του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών για τη μειονότητα όπου αναφερόταν ότι **«κάποτε οι ομοεθνείς μας έβγαζαν 4 βουλευτές με κόμματα της δεξιάς και της ακροδεξιάς ,τώρα βγάζουν μόνο 2 .Η μειονότητα θυσιάζεται από το 1923 στο βωμό των πολιτικών συμφερόντων των ηγετών»**. (145)

Η δραστηριοποίηση της Τουρκίας στη διεθνή κοινότητα , έχει ως αποτέλεσμα το ενδιαφέρον , τις ειδικές συνεδριάσεις υπερεθνικών οργανισμών και την έλευση ξένων αντιπροσωπειών στο χώρο, προκειμένου , να εξετασθούν από κοντά τα ζητήματα «καταπίεσης», που αναφέρονται στις τουρκικές εκθέσεις.Χαρακτηριστικά , η Επιτροπή για την τήρηση των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων των κρατών μελών της Κονοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης επισκέφθηκε τον νομό Έβρου, τον Οκτώβριο του 1997 , όπου πήρε πληροφορίες για τους μουσουλμάνους πολίτες , στον τομέα των υποδομών , της εκπαίδευσης της κοινωνικής και οικονομικής ζωής (146)

Ένα άλλο όργανο του Συμβουλίου της Ευρώπης , η Επιτροπή Ελέγχου της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης με ψήφους 17 υπέρ και τρεις κατά, (των τούρκων βουλευτών) και τέσσερις αποχές , απέρριψε την έναρξη διαδικασίας ελέγχου για την Ελλάδα,τον Ιανουάριο του 1998 , ως προς τις συνθήκες διαβίωσης της μουσουλμανικής στη Θράκη. (147)Τρεις μήνες αργότερα , στις 21/4 /1998, ο Τούρκος βουλευτής A.Dincer (Δημοκρατικό Λαϊκό Κόμμα) στη 2η τακτική σύνοδο της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης κατηγόρησε την Ελλάδα για περιορισμό των πολιτικών δικαιωμάτων της μουσουλμανικής μειονότητας .Από την ελλαδική πλευρά, από τους 11 βουλευτές που είχαν μεταβεί στο Στρασβούργο για να μετάσχουν στη συνέλευση , δεν παρέστη κανένας. (148)

Τον Ιούλιο του 1998 , γερουσιαστές του κόμματος "Fortza Italia", ζήτησαν από την ιταλική κυβέρνηση να καταβάλλει προσπάθειες για την αναγνώριση της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βορείου Κύπρου και για τα δικαιώματα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης σε προτάσεις σε διεθνή επίπεδο.Οι γερουσιαστές Kasimo Vedutci ,Antonio D' Ali και Enrico Pianella σε προτάσεις τους στη Γερουσία ζήτησαν από την Κυβέρνηση .Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο γερουσιαστής D' Ali, ήταν επικεφαλής της ιταλικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας που είχε επισκεφθεί την «Τουρκική Δημοκρατία της Βορείου Κύπρου» .(149) Στις προσπάθειες αυτές προσπάθησε να αντιδράσει η ελληνική κυβέρνηση με έγγραφο που διακίνησε στο συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο **«Σχέσεις Τουρκίας - Ευρωπαϊκής Ένωσης»** .Στην ανακοίνωση όμως του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών μετά από αυτή την ελληνική κίνηση χαρακτήριζε τη διανομή αυτού του εγγράφου **«ως απόδειξη της εχθρικής στάσης της Ελλάδας στις σχέσεις της με την Τουρκία»** και καταδίκασε αυτήν την ενέργεια **«ως ανήθικη πράξη της Ελλάδας»**.Υπογραμμίζοταν ότι **«έχει διαπιστωθεί σε διάφορους διεθνείς οργανισμούς πως η Ελλάδα εφαρμόζει πολιτική εθνικών διακρίσεων σε βάρος των μειονοτήτων που υπάρχουν στα εδάφη της πως περιορίζει τις ελευθερίες οργάνωσης και έκφρασης και ιδιαίτερα πως υποβάλλει την τουρκική μειονότητα στη δυτική Θράκη σε κατάφωρες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**.

Και η ανακοίνωση κατέληγε: **«η πλευρά που εμποδίζει την εξέλιξη στις σχέσεις μεταξύ Τουρκίας και της Ελλάδας, είναι η ελληνική και πως παρά τις προτάσεις και τα βήματα, που κάνει η Τουρκία στο θέμα αυτό, η Ελλάδα αποφεύγει, επίμονα το διάλογο και απορρίπτει ακόμη και την ύπαρξη πολλών προβλημάτων».** (150)

Με την υπόθεση του Κούρδου ηγέτη Abdullah Ocalan (Οκτώβριος 1998 –Φεβρουάριος 1999), το τουρκικό υπουργείο εξωτερικών, αρχίζει μια νέα προσπάθεια διεθνοποίησης του ζητήματος της «τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης». Έτσι η Άγκυρα άρχισε μια μεγάλη μελέτη με θέμα **«Οι Μειονότητες στην Ελλάδα και τα δικαιώματά τους»**, με σκοπό να προβληθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα θα τεθούν **«τα δικαιώματα των Τούρκων, Μακεδόνων, Αλβανών και Βλάχων που διαβιούν στην Ελλάδα»**. Η Άγκυρα θα γίνει προστάτης των θεμάτων αυτών στη διεθνή σκηνή, και ήδη στο τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών δημιουργήθηκε σχετική ομάδα. Τα αποτελέσματα θα προβληθούν στη διεθνή κοινότητα, με φυλλάδια, βιβλία και στο Internet. Οι τουρκικές υπηρεσίες στο εξωτερικό σε κάθε ευκαιρία, θα ζητούν την επίλυση των προβλημάτων των μειονοτήτων στην Ελλάδα. Στις εκτιμήσεις της Άγκυρας τονίζεται πως από την ίδια άποψη θα μπορέσει να εξεταστεί και η Κρήτη.(151)

Κύριο όπλο, στη διεθνοποίηση του ζητήματος των «Τούρκων της Δυτικής Θράκης», αποτελεί εδώ και καιρό το Διαδίκτυο, όπου στην ειδική ιστοσελίδα, που διαθέτει, αναλύει τις τουρκικές θέσεις για το θέμα. Η ιστοσελίδα (Παράρτημα), παρατίθεται στην αγγλική γλώσσα, και αναφέρεται **«στην αλλοίωση της εθνικής ταυτότητας της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης»**, στο ζήτημα του άρθρου 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, που είχε ως αποτέλεσμα **«να απωλέσουν το δικαίωμα του Έλληνα πολίτη, χιλιάδες μέλη της τουρκικής μειονότητας»**, στα **«εκπαιδευτικά προβλήματα»**, και **«στην επιτηρούμενη ζώνη»**. Στη συνέχεια αναφέρονται οι καταπατήσεις των **«θρησκευτικών δικαιωμάτων της τουρκικής μειονότητας, όπως η άρνηση από τις ελληνικές αρχές εκλογής μουφτή**, τα οικονομικά προβλήματα (ιδιοκτησίας κ.λ.π), τα πολιτικά δικαιώματα, ο μειονοτικός τύπος, ο εκλογικός νόμος που απαγορεύει την είσοδο στην Βουλή των Ελλήνων κομμάτων που δεν έχουν συγκεντρώσει το 3% των ψήφων της επικράτειας. Τέλος η ιστοσελίδα του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών, καταλήγει με αναφορές στην καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς της μειονότητας και τις διεθνείς συνθήκες που αφορούν τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τις εκατέρωθεν μειονότητες τα τελευταία 80 χρόνια.(Βλ. Παράρτημα).

Η Τουρκία, μέσω του υπουργείου Εξωτερικών και της πρεσβείας της Αθήνας και των προξενείων και κυρίως της Κομοτηνής, παρεμβαίνει σε όλες τις φάσεις της ζωής των μουσουλμάνων της Θράκης. Είναι χαρακτηριστικές οι επίσημες απαντήσεις, οι οποίες δόθηκαν από το τουρκικό Υπουργείο των Εξωτερικών, σε τηλεοπτική εκπομπή σε ιδιωτικό σταθμό της Αθήνας, με θέμα τη Θράκη, όπου ταυτίζεται το τουρκικό ενδιαφέρον για τις μουσουλμανικές μειονότητες με αυτό του ελληνικού κράτους, για την ελληνική μειονότητα στην Αλβανία, ενώ σε ερώτηση για το ρόλο της «Συντονιστική Επιτροπής», θα περιορισθεί ότι αυτή είναι το ανώτατο όργανο της «τουρκικής μειονότητας». Οι ερωτήσεις, και οι απαντήσεις του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών, που παρατέθηκαν στη συζήτηση, στην οποία πήραν μέρος εκτός του δημοσιογράφου Κ.Χαρδαβέλα, ο βουλευτής Έβρου Χ.Κηπουρός και ο στρατηγός ε.ά Ν.Βερυβάκης, ήταν οι εξής:

1. Γιατί η Τουρκία ονομάζει τους μουσουλμάνους της Θράκης «Τούρκους», αφού η Συνθήκη της Λωζάνης τους αποκαλεί μουσουλμάνους;

«Τα δικαιώματα της μειονότητας στη Θράκη είναι κατοχυρωμένα βάσει διμερών συμφωνιών. Οι δύο κυβερνήσεις έχουν υπογράψει πολλά νομικά έγγραφα και οι δύο χώρες είναι εγγυήτριες. Είναι φυσικό να ενδιαφερθεί η Τουρκία για την τουρκική μειονότητα και να παρακολουθεί αν η Ελλάδα τηρεί τις υποχρεώσεις της. Η πολιτική της Τουρκίας προς την Ελλάδα ήταν έντιμη κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Πως η Ελλάδα ενδιαφέρεται με την ελληνική μειονότητα της Αλβανίας και μάλιστα χωρίς συμφωνία;»

2. Η Τουρκία στην προσπάθειά της να διεισδύσει στη Θράκη, χρησιμοποιεί ανεπίτρεπτες και παράλογες μεθόδους πολιτικές και διπλωματικές. Πως το σχολιάζετε;

«Αλήθεια στην Συνθήκη της Λωζάνης, αναφέρεται ο όρος μουσουλμάνοι, αλλά είναι έκφραση εξαρτωμένη από κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες της τότε εποχής. Μουσουλμάνος σημαίνει ότι ανήκει σε μία θρησκεία. Ο ανήκων σε μία θρησκεία ανήκει και σε μία εθνική ταυτότητα που στην περίπτωση αυτή είναι η τουρκική. Είναι τουρκικού γένους οι μουσουλμάνοι. Κατά την ανταλλαγή των πληθυσμών η Ελλάδα συνέταξε επίσημα έγγραφα όπου χρησιμοποιήθηκε η λέξη «Τούρκοι». Το 1950 υπάρχει εγκύκλιος που αποκαλεί τα μουσουλμανικά σχολεία τουρκικά, ενώ τώρα δεν επιτρέπεται. Αυτό είναι αντίθετο προς το διεθνές δίκαιο. Όταν η Ελλάδα ενδιαφέρεται για τους Έλληνες της Αλβανίας, αυτό δεν είναι επέμβαση στα εσωτερικά της Αλβανίας;»

3. Αντιπροσωπεία της μειονότητας αυτοαποκαλούμενη «συντονιστική επιτροπή», επισκέφθηκε την Άγκυρα. Με τι σκοπό, θέση και αξία και γιατί;

«Η συμβουλευτική επιτροπή είναι το ανώτατο όργανο της τουρκικής μειονότητας. Η μειονότητα υπέστη πολιτική καταπίεση και αφομοίωση δυστυχώς, από το 1923 έως σήμερα. Είναι ιστορική ευθύνη της Τουρκίας να βοηθήσει και να ενδιαφερθεί για τη μειονότητα και δικαίωμά της από τη Συνθήκη της Λωζάνης, γιατί τη συνδέουν πνευματικοί, πολιτικοί και πολιτιστικοί δεσμοί. Όταν συνήλθε το συνέδριο του Απόδημου Ελληνισμού στη Θεσσαλονίκη, διετύπωσαν οι ξένες χώρες παράπονο προς την Ελλάδα, όταν Έλληνες από αυτές παρέστησαν στο συνέδριο; Εμείς ζητούμε σεβασμό στα δικαιώματα που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο. Η μειονότητα παρέμεινε όπως απέδειξε η ιστορία, πιστή στην Ελλάδα. Θέλουμε να επιδειχθεί ισοτιμία όπως στους υπολοίπους Έλληνες. Δεν

είναι υπερβολικό το αίτημά μας από την Ελλάδα που λέγεται ότι είναι κοιτίδα του πολιτισμού και μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης .Θέλουμε να σεβασθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι μειονότητες μπορούν να λειτουργήσουν ως γέφυρες ειρήνης» . (152)

Το τουρκικό Υπουργείου εξωτερικών , παρενέβη και στο ζήτημα της καταδίκης του «ψευδομουφτή» Ξάνθης Mehmet Emin Aga , για αντιποίηση αρχής η οποία ανέφερε

«αντιμετωπίζουμε με θλίψη την απόφαση για φυλάκιση 12 μηνών του εκλεγμένου μουφτή Ξάνθης Mehmet Emin Aga. Η εξέλιξη αυτή προστίθεται στις μέχρι σήμερα πρακτικές της Ελλάδας , η οποία προσπαθεί να φθείρει τα δικαιώματα της τουρκικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο και τη συνθήκη της Λωζάνης. Αναμένουμε από την Ελλάδα που ισχυρίζεται ότι είναι ένα σύγχρονο και ευρωπαϊκό κράτος να εγκαταλείψει τη συμπεριφορά αυτή προς την τουρκική μειονότητα της δυτικής Θράκης , συμπεριφορά που αντιτίθεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις διεθνείς υποσχέσεις της και να αποφεύγει ενέργειες που βλάπτουν τις διμερείς σχέσεις» . (153)

Η τουρκική παρέμβαση σε κάθε εκδήλωση , που αφορά ή σχετίζεται με τη Θράκη , διαπιστώνεται και από ένα απλό γεγονός. Στις 14 Ιουνίου 1997 ο Σύλλογος Ποντίων Ν.Ξάνθης εγκαινίασε το μνημείο του Προσφυγικού Ελληνισμού , παρουσία του προέδρου της Βουλής των Ελλήνων Α.Κακλαμάνη

Ο εκπρόσωπος του τουρκικού υπουργείου Εξωτερικών θα δηλώσει για το θέμα:

«η Ελλάδα καλλιεργεί το μίσος.Είναι φανερό ότι η τοποθέτηση του αγάλματος στην Ξάνθη , όπου ζει η τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης , έγινε για να ενοχληθεί μειονότητα.Το όνομα που δόθηκε στο άγαλμα , ο χάρτης, οι φράσεις και τα σύμβολα που βρίσκονται στη βάση του αγάλματος, όπως οι Ελληνικές διαθέσεις επί των Τουρκικών εδαφών αποτελούν ένδειξη για το ότι η Ελλάδα δεν αισθάνεται .το εαυτό της δεσμευμένο από τις βασικές αρχές για τον σεβασμό της εδαφικής ακεραιότητας και της καλής γειτονίας , όπως τις πειβάλλουν οι σχέσεις μεταξύ γειτονικών χωρών.Ο πρόεδρος της Ελληνικής Βουλής πραγματοποιώντας τα αποκαλυπτήρια του αγάλματος αυτού συνεχίζει την παράδοση του Ελληνικού κοινοβουλίου να ανοίγει την αγκαλιά του σε κάθε κίνηση εναντίον της Τουρκίας» .(154)

Το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών θα αναζητά τρόπους συνεχούς παρέμβασης στη Θράκη , και διεθνοποίησης του ζητήματος των «καταπίεσεων της τουρκικής μειονότητας». Στις 22 Ιανουαρίου 1998 , καταθέτει έκθεση , στον ΟΗΕ , μέσω της μόνιμης τουρκικής αντιπροσωπείας στην έδρα το οργανισμού , με τίτλο «Η τουρκική μειονότητα στη Θράκη».

Στην ανακοίνωση αναφερόταν :

«στη Δυτική Θράκη ζουν περίπου 155.000 Τούρκοι , οι οποίοι παρά τη συνθήκη της Λωζάνης , είναι εδώ και πολλά χρόνια θύματα των μαζικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους , παραβιάσεων που εκτός των άλλων είναι αντίθετες προς τις αρχές και αξίες στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση , η τελική πράξη του Ελσίνκι , ο χάρτης των Παρισίων , ο ΟΑΣΕ ακόμη και το Σύνταγμα του Ελληνικού κράτους».

Στο πρώτο κεφάλαιο της έκθεσης επισημειώσαν :

«η Ελλάδα και ειδικότερα τα ελληνικά δικαστήρια αμφισβητούν επισήμως ακόμη και την ύπαρξη τουρκικής μειονότητας. Η τουρκική μειονότητα που αντιπροσώπευε το 1920 , το 65% του πληθυσμού έχει συρρικνωθεί στο 35%. Για την εξολόθρευση της τουρκικής μειονότητας και τη στέρηση της εθνικής, θρησκευτικής και πολιτιστικής της παρουσίας, η Ελλάδα εφαρμόζει το άρθρο 19 του νόμου περί Ιθαγενείας.» Επίσης προχωρεί συστηματικά στην καταπίεση της θρησκευτικής ηγεσίας της μειονότητας εφαρμόζοντας μεταξύ άλλων ένα σύστημα εκλογής των μουφτήδων από τους χριστιανούς διοικητές της περιοχής και απαγορεύοντας την είσοδο τούρκων ιερέων στο ελληνικό έδαφος.

»Εξάλλου τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τουρκική μειονότητα στον τομέα της παιδείας μεγαλώνουν ενώ είναι πολλά τα καταπιεστικά μέτρα που παίρνονται στον οικονομικό τομέα. Ιδιαίτερα σε ότι αφορά τα θέματα ιδιοκτησίας , αγοράς και πώλησης ακινήτων , χορήγησης αδειών και πιστώσεων για την λειτουργία επιχειρήσεων ακόμη και αδειών οδήγησης ή κυνηγιού. Η τουρκική μειονότητα κατείχε το 1920 , το 84% της Θράκης , σήμερα έχει μόνο το 20%».

Στην ανακοίνωση της μόνιμης αντιπροσωπείας της Τουρκίας υποστηρίζεται ακόμη :

«Παρατηρείται συστηματική καταστροφή τουρκικών μνημείων και τζαμιών μεταξύ άλλων στην Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή και Ξάνθη. Ένα τμήμα της τουρκικής μειονότητας ζει εγκλωβισμένο στην αποκαλούμενη απαγορευμένη στρατιωτική ζώνη. Ικανά μέλη της τουρκικής μουσουλμανικής μειονότητας εξακολουθούν να πέφτουν θύματα του μίσους των Ελλήνων. Τον περασμένο Δεκέμβρη μια ομάδα μοτοσικλετιστών στην Κομοτηνή επιτέθηκε και τραυμάτισε έξι μέλη της μειονότητας μεταξύ τους ήταν τέσσερις γυναίκες. Στη ίδια πόλη στις 4 και 5 Ιανουαρίου , 1998 , μια ομάδα Ελλήνων νεαρής ηλικίας επιτέθηκαν πάλι σε Τούρκους».

Η ανακοίνωση περιέχει απόσπασμα αναφοράς που υπέβαλλε εκπρόσωπος του ΟΗΕ στις 12 Νοεμβρίου 1997 στο πλαίσιο διεθνούς έρευνας για το θέμα της εξουδετέρωσης κάθε μορφής θρησκευτικής καταπίεσης σε διάφορες χώρες.

Στο απόσπασμα αναφέρεται ότι *«είναι ανάγκη οι ελληνικές αρχές να συμμορφωθούν πλήρως και με καλή πίστη προς τις αρχές της συνθήκης της Λωζάνης σχετικά με τη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης»*. Παρατηρείται από τον εκπρόσωπο του ΟΗΕ ότι *«συνεχίζεται μία όχι ικανοποιητική στάσιμη κατάσταση προκαταλήψεων ειδικότερα στο θρησκευτικό τομέα. Η μουσουλμανική κοινότητα της Θράκης ζει υπό το καθεστώς σοβαρών πιέσεων και περιορισμών σε ότι αφορά τον διορισμό μουφτήδων και θρησκευτικών διδασκάλων»*. Η έκθεση της μόνιμης αντιπροσωπείας της Τουρκίας, έκλεινε με την παρατήρηση ότι *«η Τουρκία θα ήθελε να πιστεύει πως η Ελλάδα, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα παροτρυνθεί και θα πειστεί να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις της και θα πάρει μέτρα για την αποκατάσταση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών της τουρκικής μειονότητας της δυτικής Θράκης»*. (155)

Θέση θα πάρει το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών, με ανακοίνωσή του, για ένα ζήτημα που σχετίζεται με την πολιτική του, στη Θράκη και την προοπτική ομογενοποίησης των μειονοτήτων, σε μια εθνική-τουρκική μειονότητα. Στη δήλωσή, κατηγορείται η Ελλάδα για την απόφαση του Εφετείου Θράκης περί κατάργηση του όρου *«Τουρκική Ένωση Ξάνθης»*, τονίζοντας ότι *«χρησιμοποιεί την υφιστάμενη ελληνική νομοθεσία για να εξυπηρετήσει πολιτικές σκοπιμότητες»*. (156)

Ο διευθυντής του τουρκικού υπουργείου εξωτερικών για θέματα Κύπρου και Ελλάδας Yigin Alrogan, μιλώντας στο 18ο συνέδριο του Τουρκικού -Αμερικανικού Συμβουλίου που διεξήχθηκε στην Ουάσιγκτον (7-9/5/1999), τοποθέτησε τους στόχους της τουρκικής πολιτικής, σ' αυτήν την περίοδο. Ξεκαθάρισε ότι οι πολιτικές σχέσεις μεταξύ Αθήνας και Άγκυρας είναι πολύ άσχημες, ενώ τόνισε ότι δεν προβλέπεται να υπάρξει βελτίωση στο άμεσο μέλλον. Ο Alrogan επανέλεβε τις τουρκικές θέσεις όσον αφορά τις διαφορές μεταξύ των δύο χωρών, με έμφαση στη μειονότητα της Δυτικής Θράκης, στην υποστήριξη που παρέχει η Ελλάδα στο κουρδικό κόμμα ΡΚΚ, ενώ για το Αιγαίο, είπε ότι θα υπάρξουν προβλήματα αν η Ελλάδα επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 μίλια και ξεκαθάρισε ότι η Άγκυρα επιθυμεί απευθείας διάλογο και αρνείται την προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

«Υπάρχουν μια σειρά από άλλες επιλογές μεταξύ των οποίων ο απευθείας διάλογος. Το να μεταπηδήσουμε κατευθείαν στη Χάγη είναι μη αποδεκτό από την Τουρκία. Είναι η κυβερνητική πολιτική σήμερα ότι ώσπου η Ελλάδα να πλύνει τα χέρια της από την τρομοκρατία και να διακόψει κάθε είδους σχέση με οποιαδήποτε συγκεκριμένη δραστηριότητα που κινείται εναντίον της εδαφικής ακεραιότητας και της εθνικής ενότητας της Τουρκίας, δεν πρόκειται να υπάρξουν αρμονικές σχέσεις.

»Αναμένουμε χειρονομίες από την ελληνική πλευρά. Αναμένουμε το κλείσιμο των γραφείων του ΡΚΚ στην Αθήνα. Αναμένουμε το κλείσιμο των σταρτοπέδων εκπαίδευσης του ΡΚΚ στην Ελλάδα. Και ώσπου αυτοί οι όροι να πληρωθούν, κανείς δεν θα πρέπει να αναμένει βήματα από την τουρκική πλευρά. Ακούμε λόγια ότι στη διάρκεια της κρίσης στο Κοσσυφοπέδιο ή στη διάρκεια της κρίσης στα Βαλκάνια υπήρξε κάποιου είδους συνεργασία μεταξύ της Τουρκίας και της Ελλάδας. Αυτό είναι

ψευδαίσθηση , δεν πιστεύουμε σε αυτό. Αυτό είναι κάπι , μια εικόνα που η Ελλάδα θέλει να δημιουργήσει γιατί η ώρα του τέστ πλησιάζει. Αν η Ελλάδα εννοεί σοβαρά ότι θέλει να συνεργαστεί μαζί μας , θα πρέπει να προσπαθήσει να το κάνει σε διμερές επίπεδο. Το διεθνές , δηλαδή η θεσμοθέτηση συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο , δεν είναι αποδεκτή , είτε για την τουρκική κυβέρνηση είτε για την τουρκική κοινή γνώμη». (157)

Η σκλήρυνση της τουρκικής στάσης σχετικά με τα ζητήματα που αφορούν τις σχέσεις με την Ελλάδα, και περνούν από τη Θράκη, το Αιγαίο και την Κύπρο , σχετίζονται και με τις προγραμματικές δηλώσεις (Απρίλιος 1999) του τούρκου πρωθυπουργού Bulent Ecevit , του οποίου η κυβέρνηση συνεργάστηκε με το Κόμμα της Εθνικιστικής Δράσης(MHP- πολιτική πτέρυγα της οργάνωσης των Γκρίζων Λύκων .

Ο Bulent Ecevit , τόνισε ότι,

«η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε. Ε) είναι δικαίωμα μας που εκπορεύεται από την ιστορία και την γεωγραφία. Όμως η ικανοποίηση αυτού του δικαιώματος πρέπει να γίνει χωρίς να υποκύψουμε σε καμία πολιτική πίεση . Θα ενισχύσουμε τις διμερείς σχέσεις με τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης , αλλά θα αναπτύξουμε και τις σχέσεις με τις χώρες που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι φυσιολογικό να ενισχυθούν οι σχέσεις μας με τις τουρκικές δημοκρατίες .Όμως θα επιδιώξουμε αυτή τη πολιτική μας να μην δημιουργήσει προβλήματα στις σχέσεις μας με την Ρωσία και την Κίνα. Δεν θα γίνει καμία παραχώρηση από την ανεξαρτησία της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βορείου Κύπρου. Θα συνεχίσουμε να απαντούμε σε κάθε πίεση με βήματα προς την ολοκλήρωση με την Τουρκική Δημοκρατία της Βορείου Κύπρου.

»Θα συνεχιστούν οι καλές σχέσεις με τις ΗΠΑ θα τονιστεί ιδιαίτερα η σημασία που δίνουμε στη μη επιβολή εμπάργκου όπλων κατά της χώρας μας. Ο κύριος όρος που θα προστάξουμε στις σχέσεις μας με τις άλλες χώρες και με διεθνείς οργανισμούς είναι να μην στηρίζουν την διαμελιστική τρομοκρατία. Προϋπόθεση για την βελτίωση των σχέσεων μας με την Ελλάδα είναι όρος να σταματήσει να υποστηρίζει την τρομοκρατική δράση στην Τουρκία , να αποδεχτεί την επίλυση των μεταξύ μας προβλημάτων με διάλογο και να μην επισκιάζει τις σχέσεις μας με το θέμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την δημιουργία σχέσεων με την Αρμενία προϋπόθεση είναι να σταματήσει την κατοχή Αζερικών εδαφών και να σταματήσει την εχθρική εκστρατεία κατά της Τουρκίας σε διεθνές επίπεδο». (158)

Η τελευταία ενέργεια της επίσημης τουρκικής διπλωματίας , για τη Θράκη, είναι η δημοσίευση , ενός ενημερωτικού κατά τ' άλλα βιβλίου , για τη σύγχρονη Τουρκία , όπου εκεί ο αναγνώστης , μπορεί να διαβάσει όμως και τις τουρκικές θέσεις, για το ζήτημα της Θράκης . Σε έκδοσή του Τουρκικού

που άφησε , κατανόμαζε τον άνθρωπο που τον απειλούσε ενώ στην άλλη παρακαλούσε αυτούς που τον κατηγορούν να μην τους πιστεύουν , ότι είναι πιστός στην Τουρκία , ότι ποτέ δεν συνεργάστηκε με Έλληνες και ότι έχει παιδιά που σπουδάζουν στην Τουρκία,την οποία την αγαπά .(164)

Στην αναγόρευση της της Τουρκίας ως μοναδικής εγγυήτριας δύναμης , των συμφερόντων , των δικαιωμάτων και των οραμάτων της ηγετικής ομάδας των μουσουλμάνων και στην διαπόμπευση της Ελλάδας , που απεργάζεται την καταπίεση και την τελική εξόντωση των μειονοτήτων και τη διαμόρφωση ψυχολογίας στους κόλπους των μουσουλμάνων ότι βρίσκεται υπό ελληνική κατοχή και θα πρέπει να αγωνίζεται για την απελευθερωσή του .Στην πολιτική αυτή εντάσσονται , η τουρκοποίηση των Πομάκων και η αντίδραση σε κάθε διαφορετική προσπάθεια, η οικονομική διείσδυση με τη δημιουργία μικρομεσαίων τουρκικών επιχειρήσεων ή εξαγορά ελληνικών , η αλλαγή στα ποσοστά κατοχής της γης , η επιδοτούμενη αγορά χριστιανικών ιδιοκτησιών , η τουρκοποίηση της μειονοτικής εκπαίδευσης με μουσουλμάνους δασκάλους προσηλωμένους στα τουρκικά ιδεώδη , η δημιουργία ενός κλίματος ψευδεπίγραφης φιλίας, στις τοπικές σχέσεις, μεταξύ φορέων , οργανισμών αυτοδιοίκησης , συλλόγων . (165)

Το Γενικό προξενείο της Κομοτηνής , αποτελεί τον εκφραστή αυτής της τουρκικής πολιτικής - προοπτικής για τη Θράκη ,υλοποιώντας τις όποιες αποσταθεροποιητικές σκέψεις , ενέργειες και κινήσεις. Η τουρκική διπλωματική αποστολή στην Κομοτηνή ,αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στην ανάπτυξη των μουσουλμάνων , τους οποίους προσπαθεί να απομονώσει από την κοινωνική , πολιτιστική , οικονομική δραστηριότητα της περιοχής, υποδαυλίζει τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ χριστιανών και μουσουλμάνων. Ασκήι τεράστια επίδραση στη Μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης μέχρι σημείου να καθορίζει και λεπτομέρειες , όσον αφορά ενέργειες αυτών σε κάθε βήμα .Στην ουσία τίποτα δεν κάνουν οι Μουσουλμάνοι της Θράκης αν πρώτα δεν συμβουλευτούν καθοδηγητές των Προξενείων Συγκεκριμένα

Στο γεωργικό τομέα :Όταν ο Μουσουλμάνος πληροφορείται ότι ενεργούνται δημοπρασίες για ενοικιάσεις κτημάτων πάντοτε πλειοδοτεί μέχρι που θα κατοχυρωθεί επ 'ονόματί του, διότι αυτή είναι η εντολή που έχει από το Προξενείο.Στο κατοχυρωθέν αγρόκτημα θα φυτευθεί καπνός , προϊόν με μεγάλη επιδότηση και εδώ και χρόνια χαρακτηριστική ενασχόληση των μουσουλμάνων και όχι άλλο είδος σποράς.Ύστερα από παρότρυνση του Προξενείου των , ορισμένοι μουσουλμάνοι πιστοί στην Τουρκική προπαγάνδα και για να προσφέρουν υπηρεσίες στο Προξενείο, κατορθώνουν να παίρνουν άδειες μικροπωλητών για την ύπαιθρο χώρα, με αποτέλεσμα οι Μουσουλμάνοι της υπαίθρου πλήρως καθοδηγούμενοι να μην ψωνίζουν από τους ντόπιους καταστηματάρχες Έλληνες , αλλά από αυτούς. Έτσι και πλουτίζουν και συγκεντρώνουν πληροφορίες για το Προξενείο.

Το Τουρκικό Προξενείο Κομοτηνής ,ορισμένα καταστήματα των Μουσουλμάνων της Θράκης , που δεν πηγαίνουν καλά στις εισπράξεις ή που πρέπει για ευνόητους λόγους να παραμένουν σε λειτουργία , χρηματοδοτεί αυτά. Δίνει εντολές σ' όλους τους μουσουλμάνους καταστηματάρχες της Κομοτηνής και Ξάνθης, όπως συναγωνίζονται τους χριστιανούς καταστηματάρχες στις τιμές , ώστε πάντοτε οι τιμές αυτών να είναι κατά πολύ λιγότερες των Ελλήνων εμπόρων.Έτσι παρατηρείται το φαινόμενο να σαμποτάρονται οι χριστιανοί έμποροι διότι όχι μόνο οι μουσουλμάνοι , αλλά και χριστιανοί ψωνίζουν από τα μουσουλμανικά καταστήματα . Στην περίπτωση που ένας από τους εμπόρους μουσουλμάνους , αντιμετωπίσει οικονομικά προβλήματα , στο κατάστημά του , τότε το Προξενείο το χρηματοδοτεί.Τα

Ο Saki Turunlar, ο οποίος προήλθε από το Λονδίνο και έχει εμπειρία και θητεία σε σημαντικότερα διπλωματικά κέντρα της Τουρκίας ανά τον κόσμο, σε συνεργασία με υψηλόβαθμο αξιωματικό της ΜΠΤ , οργάνωνει τη Θράκη , ενώ σε δήλωσή του , τόνισε ότι **«επισκέπτεται , τους νομούς Δράμας και Καβάλας διότι είναι στη δικαιοδοσία του»**, ενώ σύμφωνα με πληροφορίες επισκέπτεται συχνά βιομηχανικές περιοχές , ζητά καταστάσεις επενδυτών , προετοιμάζει αδελφοποιήσεις τουρκικών πόλεων με θρακικές, ενώ υπάρχει μεγάλη χρηματοδότηση προς τις νεολαίες για την παρουσία τους στην ορεινή περιοχή με φεστιβάλ πάλης , χορού κ.ά . (167)

Το ρόλο του διπλωματικού προσωπικού του προξενείου , αποδεικνύει και το χαρακτηριστικό παράδειγμα του υπαλλήλου του γενικού προξενείου Κομοτηνής Ibrahim Ibrahim, ο οποίος επέδειξε τεράστια δραστηριότητα στο χώρο της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη, στη δεκαετία του 1980 .Ο ρόλος του Ibrahim , ήταν ο αυτός του κύριου αγωγού μεταβιβάσεως των εντολών του προξενείου και τα οργάνά της , όπως η Ανώτατη Συμβουλευτική Επιτροπή και η άμεση ανάμειξή του ακόμη και στην σύνταξη των ανθελληνικών ανακοινώσεων της Επιτροπής και άλλων καθοδηγούμενων από το Προξενείο φορέων της μειονότητας . Τον Ιούνιο του 1996 , για παράδειγμα το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής καθοδηγούσε την έντονη αντίδραση της συμβουλευτικής Επιτροπής, για την απόφαση της ελληνικής κυβερνήσεως να διορίσει στελέχη της Διαχειριστικής Επιτροπής Μουσουλμανικής περιουσίας , ο Ibrahim είχε ανεπάλληλες επαφές με την επταμελή επιτροπή που διόρισε η συμβουλευτική Επιτροπή για την οργάνωση της μουσουλμανικής αντιδράσεως και την έκδοση μιας ανακοινώσεως που ελάχιστα διέφερε από ένα ανοικτό ανθελληνικό κήρυγμα. Ο ίδιος στις διαδηλώσεις που έγιναν γύρω από το τουρκικό προξενείο τον Αύγουστο του 1996 , από προσφυγικά σωματεία , μετά το φόνο στην Κύπρο των Ισαάκ και Σολωμού , είχε μία ακόμη ευκαιρία να δείξει την πραγματική του ιδιότητα, ενημερώνοντας τους Τούρκους δημοσιογράφους που είχαν σταλεί στην Κομοτηνή , για να διαπιστώσουν τις «ζημιές», που είχε υποστεί το τουρκικό προξενείο . Εκεί πέρασε την τουρκική γραμμή της ευθύνης των ελληνικών αρχών δηλώνοντας ότι **«οι ταραχές έγιναν υπό την ανοχή της αστυνομίας , η οποία ήθελε μπορούσε να αποτρέψει τα γεγονότα»**.

Για το ρόλο του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής , είναι χαρακτηριστική , η επιστολή που έστειλε στον τούρκο υπουργό προεδρίας Abdullah Gul, ο Ziya Ibrahimoglu και ήρθε στη δημοσιότητα το Οκτώβριο του 1996. Ο Ibrahimoglu, αφού αναφέρει τις στενές σχέσεις , που έχει με τους μουσουλμάνους της Θράκης διαπιστώνει ότι ,

«οι νοματαγείς πολίτες πηγαίνουν στους νόμιμους μουφτήδες ενώ οι άλλοι πηγαίνουν στους παράνομους που είναι αρεστοί στο προξενείο ενώ κρυφά και αυτοί πηγαίνουν στους νόμιμους που έχουν τις σφραγίδες, και είναι απαραίτητες για τις τελετές .

»Έτσι όμως δε γίνεται» , όπως επισημαίνει **«να στριμώξουμε την Ελλάδα στη διεθνή κοινότητα όταν το προξενείο εκεί στην Κομοτηνή αλλά και άνθρωποι από το υπουργείο παίζουν τέτοια παιχνίδια.Το μόνο που έχετε καταφέρει είναι να διχάσετε τους μουσουλμάνους στη Δυτ.Θράκη»**. (168)

Για το προξενείο δήλωση έκανε από την Κομοτηνή και ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών Θ.Πάγκαλος ,ο οποίος τόνισε πως ,

«σήμερα βρίσκομαι εδώ γιατί το Υπουργείο Εξωτερικών έχει χρέος να επιβλέπει την εφαρμογή της Συνθήκης της Λωζάνης , που καθορίζει τον τρόπο ζωής τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της μουσουλμανικής μειονότητας που ζει τη

και τις υποχρεώσεις της μουσουλμανικής μειονότητας που ζει τη χώρα μας. Διαπίστωση **στη Ξάνθη και θα διαπιστώσω και εδώ ότι οι μουσουλμάνοι συμπολίτες μας ζουν ελεύθεροι , θρησκευόνται ελεύθεροι , επικοινωνούν χωρίς προβλήματα και χωρίς κανένα ενδοιασμό με τους εκπροσώπους του κράτους , εκφράζουν ελεύθερα τα αιτήματά τους , την κριτική τους συμμετέχουν στην πολιτική μας ζωή ενεργά. Αυτό είναι ένα μεγάλο επίτευγμα όλου του λαού της Θράκης και ένα μεγάλο μάθημα για αυτούς που προσπαθούν να εμφανισθούν δήθεν ως προστάτες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.**

»Και δεν μιλώ μόνο για το προξενείο της Τουρκίας που συστηματικά προσπαθεί να διαχωρίσει τους μουσουλμάνους από τους χριστιανούς εδώ και να δημιουργήσει πρόβλημα και κρίση. Και εργάζεται έτσι όχι μόνο εναντίον του συμφέροντος της χώρας μας και με τρόπο που με δυσκολία να μπορεί να γίνει ανεκτός. Και θέλω να προειδοποιήσω αυτό το προξενείο ότι είναι ένας θεσμός με πολύ περιορισμένη εξουσία και ότι θα ήταν καλά να περιορισθεί στα αυστηρώς και καλώς εννοούμενα καθήκοντά του» .(169)

Το τουρκικό προξενείο στην Κομοτηνή , θα έχει στόχο βομβιστική επίθεση αγνώστων Πράξη που εντάσσεται σε πολιτικές που έχουν στο πρόγραμμά τους και βίαιες εκδηλώσεις. Στις 8 Φεβρουαρίου 1999 έγινε έκρηξη αυτοσχέδιας βόμβας , σε νεοανεγειρόμενη οικοδομή , η οποία βρίσκεται μπροστά από το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής. Προηγουμένως άγνωστος είχε τηλεφωνήσει στην αστυνομία και είπε **«ότι τοποθετήθηκε βόμβα μη το αγνοείτε Γεράκια της Θράκης»** , γεγονός που αρνήθηκε η συγκεκριμένη οργάνωση , που διέκειται φιλικά σε αθηναϊκή εβδομαδιαία εφημερίδα Στην προσπάθεια εξουδετέρωσης της βόμβας , η οποία δεν προξένησε ζημιές , στην τουρκική διπλωματική αποστολή , τραυματίσθηκε ο αστυνομικός –πυροτεχνουργός Σ.Καραγιαννίδης Οι βουλευτές Galip Galip και Mustafa Mustafa Ο Galip Galip εξέφρασε τη χαρά του που δεν υπάρχουν θύματα και τόνισε ότι ίσως οι θετικές εξελίξεις στη διεκδίκηση των μειονοτικών θεμάτων ενοχλεί ορισμένους κύκλους. Εξέφρασε επίσης την ικανοποίησή του από την ενημέρωση που είχε από τις αστυνομικές αρχές. Τον τραυματία επισκέφθηκε ο τούρκος πρόξενος Siakir Turunlar ,ο οποίος την ώρα της έκρηξης, βρισκόταν εκτός προξενείου.

Το Ελλαδικό Υπουργείο Εξωτερικών σε δήλωσή του καταδίκασε ,

«την εγκληματική ενέργεια που έλαβε χώρα απέναντι από το Γενικό Προξενείο της Τουρκίας στην Κομοτηνή και σημειώνει πως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι δράστες της εγκληματικής αυτής πράξης που επεδίωκε να πλήξει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις , κινούνται από ταπεινά ελατήρια και είναι όργανα κύκλων που έχουν στοχο τη δημιουργία ανωμαλίας. Οι αστυνομικές αρχές έχουν ήδη προβεί στις απαραίτητες ενέργειες με κατεύθυνση τη σύλληψη των δραστών και την παραπομπή τους στη δικαιοσύνη. Η Ελληνική Κυβέρνηση , επιθυμεί να εκφράσει τη συμπαθεία της προς τον γενικό Πρόξενο της Τουρκίας και το προσωπικό της προξενικής αρχής. Επίσης εκφράζει την συμπάθειά της προς τον

πυροτεχνουργό της Ελληνικής Αστυνομίας κ Καραγιαννίδης, που τραυματίστηκε ενώ **προσπαθούσε με αυτοθυσία να εξουδετερώσει τον εκρηκτικό μηχανισμό**.
(170)

Το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών, από την πλευρά του θα επισημάνει στην ανακοίνωσή του «Ελπίζουμε ότι η ελληνική κυβέρνηση θα εξάγει τα αναγκαία διδάγματα από το επεισόδιο αυτό και ότι **θα αντιληφθεί καλύτερα τις συνέπειες που ενδέχεται να προκύψουν από την εχθρική πολιτική που ακολουθεί κατά της Τουρκίας. Ανακοινώνουμε ότι οι δράστες του επεισοδίου αυτού θα πρέπει να συλληφθούν και να δικάστούν. Έχουμε ήδη ενημερώσει τις ελληνικές αρχές ώστε να λάβουν τα αναγκαία μέτρα κατά ενδεχόμενων τρομοκρατικών ενεργειών που θα στρέφονται κατά Τούρκων διπλωματών στην Ελλάδα**». Παράλληλα κλήθηκε και ο επίπετραμμένος της ελληνικής πρεσβείας στην Άγκυρα, από το Τουρκικό Υπουργείο εξωτερικών και του ζητήθηκε η σύλληψη των δραστών της βομβιστικής απόπειρας .

Ο Τούρκος Υπουργός εξωτερικών Ismail Cem σε δήλωσή του σε τηλεοπτικό κανάλι απέδωσε «τα επεισόδια της Κομοτηνής σε φασιστική οργάνωση που δρα στη Θράκη ενώ πρόσθεσε ότι **διεξάγονται έρευνες για τη σύλληψη των ενόχων**». Ο Τούρκος πρόξενος Siakir Turunlar χαρακτήρισε **«θλιβερά τα χθεσινά επεισόδια**» ενώ τόνισε ότι **«επισκέφθηκα τον τραυματισθέντα αστυνομικό, του οποίου η κατάσταση είναι καλή. Αν και τα μέτρα που έλαβε η ασφάλεια είναι επαρκή, επιβάλλεται να είμαστε πιο προσεκτικοί. Είμαστε σε συνεχή επαφή με την ασφάλεια, η οποία ερευνά ενδελεχώς το θέμα**». Στις τουρκικές δηλώσεις απάντησε η ελληνική κυβέρνηση **«Η Άγκυρα δεν συμβάλλει με τη στάση της στο κλίμα στεθορότητας στην περιοχή**», επισήμανε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Δ. Ρέππας και κατηγόρησε **«την τουρκική κυβέρνηση ότι ακολουθεί πολιτική έντασης**», ενώ κατέληξε λέγοντας **: «δεν μπορεί η Άγκυρα να συμπεριφέρεται ως εισαγγελέας και ως πμητής των πάντων**».
(171)

Η φερόμενη ως θύτης της βομβιστικής επίθεσης, Οργάνωση Ελληνόψυχων «το Γεράκι της Θράκης» με ανακοίνωσή της τόνιζε για το γεγονός **: «Σας πληροφορούμε ότι η οργάνωση «το γεράκι της Θράκης» ουδεμία ανέμιξη έχει στη βομβιστική επίθεση της Κομοτηνής. Με προβοκάτσιες και άλλου είδους παράνομες δραστηριότητες ουδεμία σχέση έχει. Καταδικάζουμε την οποιαδήποτε τρομοκρατική ενέργεια**». (172)

Για το ζήτημα της βόμβας στο τουρκικό προξενείο εξέδωσε ανακοίνωση και η «Ανώτατη Συμβουλευτική Επιτροπή Τούρκων Δυτικής Θράκης», που επισήμανε

«Καταγγέλουμε στο όνομα της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης την αποτρόπαια βομβιστική επίθεση που έγινε το βράδυ της 8ης φεβρουαρίου του 1999 στο προξενείο της τουρκικής δημοκρατίας στην πόλη της Κομοτηνής. Η αποτρόπαια αυτή ενέργεια που είχε ως στόχο το προξενείο της τουρκικής δημοκρατίας στην πόλη της Κομοτηνής έχει δημιουργήσει αισθήματα λύπης στην μειονότητα και έχουμε την πεποίθηση ότι ως απώτερο σκοπό και την διατάρξη των σχέσεων φιλίας μεταξύ των δύο κρατών, Ελλάδος και Τουρκίας. Ως συμβουλευτική επιτροπή της τουρκικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη δηλώνουμε ότι :είμαστε αντίθετοι προς κάθε είδους τρομοκρατική ενέργεια, πιστεύουμε ότι όπi γεγονός αυτό δεν θα μπορέσει να διαταράξει την

πηγή προελεύσεως (Τουρκία) εκτείνονται πέραν των συμπτώσεων ή των πιθανοτήτων να οφείλονται στο λαθρεμπόριο ζώων. Για το ζήτημα υπήρξε σχετική παρέμβαση του βουλευτή Έβρου Χ.Κηπουρού, ο οποίος στη Βουλή ανέφερε τις ζωνοσούς, ως ένα όπλο της Τουρκίας, κατά της οικονομίας του νομού.

Το 1995 οι κτηνοτρόφοι των χωριών που βρίσκονται πλησίον των ελληνοτουρκικών συνόρων είχαν υποστεί τεράστια οικονομική καταστροφή λόγω της μόλυνσεως των ζώων τους από ευλογιά που είχε μεταδοθεί από την Τουρκία. Τον Αύγουστο του 1997 οι ελληνικές αρχές αναγκάστηκαν να προειδοποιήσουν την Τουρκία ότι θα θανατώνονται επί τόπου όλα τα ζώα που εισέρχονται λαθραία στο ελληνικό έδαφος μετά από συμπτώματα ευλογιάς που εντοπίστηκαν σε πρόβατα της παρέβριας περιοχής (η πρώτη εστία ευλογιάς εμφανίστηκε σε χωριά ακριβώς δίπλα στον Έβρο). Οι ελληνικές αρχές αναγκάστηκαν ακόμη να αναθέσουν τη φύλαξη των ελληνοτουρκικών συνόρων σε ειδικές μονάδες για την αποτροπή της εισόδου ζώων που συχνότατα ανακαλύπτονται να βόσκουν σε ελληνικό έδαφος. Στο τέλος Νοεμβρίου 1997 το ελληνικό υπουργείο Γεωργίας αποφάσισε την έκτακτη επιχορήγηση των κτηνοτρόφων του Έβρου προκειμένου να απομονώσουν τα ζώα τους και να αποφύγουν την περαιτέρω εξάπλωση της ευλογιάς που είχε πλήξει και πάλι αιγοπρόβατα του νομού Έβρου. Σε έκτακτη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας και τοπικών παραγόντων στην περιοχή είχε αναφερθεί μεταξύ άλλων ότι **«οι συνεχείς επιδημίες είναι εισαγόμενες από την Τουρκία»**. Την άποψη άλλωστε συμμερίζεται και η συντριπτική πλειοψηφία των κτηνοτρόφων της περιοχής με στόχο να πληγεί η ελληνική και κυρίως η παρέβρια κτηνοτροφία.

Οι λαθρομετανάστες, αποτελούν άλλη μια μορφή τουρκικής διείσδυσης στη Θράκη. Οι αριθμοί των λαθρομεταναστών που εισέρχονται στην Ελλάδα από την Τουρκία και τα υφιστάμενα στοιχεία για την εμπλοκή των τουρκικών αρχών στο όλο θέμα είναι αρκετά για να στοιχειοθετηθεί η άποψη ότι η λαθρομετανάστευση είναι ένα από τα μέσα που μεταχειρίζεται η Τουρκία με σκοπό τη δημιουργία προβλημάτων εις βάρος της Ελλάδας. Τον Ιανουάριο του 1997 ο νομάρχης Έβρου Γ. Ντόλιος δήλωσε ότι **«έχουμε τη βεβαιότητα ότι τα κυκλώματα που φέρνουν λαθρομετανάστες στην Ελλάδα σπηρίζονται από το επίσημο τουρκικό κράτος, σαν μηχανισμός αποσταθεροποίησης»**. (161) Το 1996 είχαμε εισοδο, από την Τουρκία 27919 λαθρομεταναστών στον Έβρο, 570 στη Λέσβο, 446 στη Χίο, 417 στη Σάμο και 4703 στα διάφορα νησιά της Δωδεκανήσου. Ακόμη σύμφωνα με καταθέσεις συλληφθέντων λαθρομεταναστών, οι Τούρκοι είχαν αρχίσει να χρησιμοποιούν τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα και είχαν συγκεντρώσει πολλούς Τούρκους της μειονότητας στη Βουλγαρία, προκειμένου να τους προωθήσουν στην Ελλάδα. Ακόμη αρκετοί λαθρομετανάστες που συνελήφθησαν μετά την είσοδο τους στην Ελλάδα, δήλωσαν ότι απέναντι στον Έβρο και τα νησιά, υπάρχουν χιλιάδες λαθρομετανάστες που περιμένουν να προωθηθούν στην Ελλάδα από οργανωμένα κυκλώματα των Τούρκων και τελούν υπό επιτήρηση των τουρκικού στρατού, που τους πιέζουν να περάσουν στην Ελλάδα.

Εκτός από μέσον αποσταθεροποίησης η προώθηση των λαθρομεταναστών στην Ελλάδα, έχει χρησιμοποιηθεί και για άλλους σκοπούς. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1980, οι ελληνικές αρχές είχαν στοιχεία ότι οι Τούρκοι τους χρησιμοποιούσαν για τον εντοπισμό των ελληνικών ναρκοτεδίων στον Έβρο οδηγώντας τους σκοπίμως σε περιοχές που υποπτεύοντο ότι είχαν ναρκοθετηθεί με αποτέλεσμα τον θάνατο και τραυματισμό πολλών λαθρομεταναστών. Στις 15/9/1997 βρήκαν το

θάνατο έτσι 3 Ιρακινοί και 11 τραυματίστηκαν υποχρεώνοντας τον Έλληνα κυβερνητικό εκπρόσωπο να καταγγείλει ανοιχτά την Τουρκία ότι οδηγεί σκοπίμως τους λαθρομετανάστες σε συγκεκριμένες περιοχές προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη ναρκοπεδίων. Εκτός από τους λαθρομετανάστες, η τουρκική πολιτική, χρησιμοποιεί και τους λαθρεμπόρους, που συλλαμβάνονται από τις υπηρεσίες και οι οποίοι εξαναγκάζονται να συλλέγουν πληροφορίες.

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗ

Η λειτουργία του τουρκικού προξενείου και αυτήν την περίοδο και ο συχνός προκλητικός τρόπος επέμβασης και παρεμβάσεώς του σε οποιοδήποτε θέμα σχετίζεται με τους μουσουλμάνους της περιοχής, πέρα του δεδομένου ότι αμφισβητεί την ελληνική εθνική κυριαρχία, επιδρά καταλυτικά και στη στάση των μειονοτήτων. Το προξενείο συνεχίζει να είναι ένας ολοκληρωτικός, καταπιεστικός μηχανισμός που όχι μόνο δεν εργάζεται στα πλαίσια της αποστολής του προς την εξυπηρέτηση των τούρκων πολιτών και για τη βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, αλλά με τη χρησιμοποίηση και κάθε έκνομου και αντιδημοκρατικού μέσου, έχει μετατραπεί σε καθημερινό φόβητρο και στυγνό δυνάστη κάθε μουσουλμάνου της Θράκης. Η παρουσία του και η δράση του χωρίς τα προσχήματα, συγκροτούν το σταθερό και ανασταλτικό πράγοντα για την απεμπλοκή των μουσουλμάνων από τον ρόλο του εντολοδόχου, που τους έχει επιβάλλει με πειστικές μεθόδους, η Τουρκία. Το ψυχολογικό βάρος, που προκαλείται από την ιδέα, ότι το Προξενείο ελέγχει και παρακολουθεί πλήρως, με διάφορους μηχανισμούς, τη δραστηριότητα κάθε μουσουλμάνου στη Θράκη, αποτελεί τον αποκλειστικό συντελεστή διαμορφώσεως της συμπεριφοράς και της στάσης

Το προξενείο δεν είναι διατεθειμένο να επιτρέψει στους μουσουλμάνους, συμπεριφορά διαφορετική από αυτήν που υπαγορεύουν τα συμφέροντά του, στο χώρο της Θράκης. Συμφέροντα που εξέφρασε ο υπουργός προεδρίας Yildirim Aktuna, κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στη Θράκη, το Μάιο του 1995 :

«Το μέλλον, το συμφέρον και τα δικαιώματα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης είναι συνδεδεμένα με την πορεία του κράτους της Τουρκικής Δημοκρατίας. Όσο εμείς μεγαλώνουμε και ενισχύομαστε ότι τους αφορά το μέλλον τους θα τελεί υπό εγγύηση. Η Ελλάδα φοβάται και αυξάνονται οι φόβοι της, όσο βλέπει δίπλα της μια μεγάλη Τουρκία, η οποία στα κύτταρά της έχει τη μεγαλοπρέπεια, τη δύναμη της οσμανικής αυτοκρατορίας. Ελπίζω αυτοί οι φόβοι τους να μην πάρουν τη μορφή μιας παρανοϊκής ανωμαλίας. Πρέπει να τους θεραπεύσουμε». (162)

Ο ετήσιος προϋπολογισμός το προξενείου στην Κομοτηνή και του εκεί κλιμακίου της ΜΙΤ κινούνται τα τελευταία χρόνια μεταξύ 1-1, 5 δισ δραχμές. Ο έλεγχος της μειονότητας δεν εξασφαλίζεται μόνο από τους έμμισθους πράκτορες. Πρωθείται μέσω ενός συστήματος υποτροφιών σε σπουδαστές που επιλέγονται από ανθρώπους της ΜΙΤ. Ο αριθμός των υποτροφιών υπολογίζεται σε 500 σπουδαστές, ενώ ο συνολικός αριθμός των φοιτητών και μαθητών που σπουδάζουν στην Τουρκία υπολογίζεται σε 35.000.

Στις 3/6/95 με την ευκαιρία του μπαιραμιού έγινε έρανος από κλιμάκιο της MIT Κομοτηνής υπέρ του τουρκικού στρατού και των πεσόντων Τούρκων στρατιωτών στο ΙΡΑΚ . Το προξενείο επίσης απειλεί και πιέζει όσους μειονοτικούς δεν ευθυγραμμίζονται με τις εντολές του. Στο δίκτυο των των πληροφοριών το προξενείο διαθέτει ένα μεγάλο δίκτυο πληροφοριοδοτών και ένα αποτελεσματικό μηχανισμό ελέγχου της μειονότητας. Εκμεταλλευόμενες οι τουρκικές υπηρεσίες ότι η πλειονότητα των μουσουλμάνων διαθέτει περιουσιακά στοιχεία στην Τουρκία άλλους τους απειλούν ότι θα την κατάσχουν άλλους ότι θα διώξουν τα παιδιά τους που σπουδάζουν εκεί και άλλους ότι θα τους απαγορεύσουν την είσοδο στη γειτοκική χώρα. Τέλος δημιουργούν συνθήκες απομόνωσης σε όσους αρνούνται ή αντιτίθενται στην αντιπαράθεση εναντίον της Ελλάδας (163)

Το προξενείο , αποβλέπει στη φυλετική εξομοίωση και ομογενειοποίηση , υπό τη σημαία του τουρκισμού των μουσουλμανικών μειονοτήτων, στη διαιώνιση τη ενδοστρέφειας των μειονοτήτων και την αποτροπή κάθε προοπτικής εντάξεως της κοινωνικής , πολιτιστικής , οικονομικής , στην τοπική κοινωνία. Στην αναγωγή της θρησκείας και της γλώσσας ως στοιχείων φυλετικής , κοινωνικής και εθνικής καθαρότητας και διαφορετικότητας , αποτρεπτικών για την οποιαδήποτε μορφής συνύπαρξη και συμβίωση με το χριστιανικό στοιχείο. Είναι χαρακτηριστικό το περιστατικό που συνέβη στο χωριό Αλκυόνη του νομού Ξάνθης , το 1997 , όπου ο ιμάμης και δάσκαλος Husein Husein αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει , μην αντέχοντας τη δράση και την καταπίεση του τουρκικού προξενείου , αφού άνθρωποί του , τον απειλούσαν ότι θα κινδυνέψουν τα παιδιά του που σπουδάζουν στην Τουρκία , λόγω του γεγονότος ότι είχε επαφές με το νόμιμο Μουφτή Ξάνθης. Ο Husein Husein σε μια επιστολή που άφησε , κατανόμαζε τον άνθρωπο που τον απειλούσε ενώ στην άλλη παρακαλούσε αυτούς που τον κατηγορούν να μην τους πιστεύουν , ότι είναι πιστός στην Τουρκία , ότι ποτέ δεν συνεργάστηκε με Έλληνες και ότι έχει παιδιά που σπουδάζουν στην Τουρκία, την οποία την αγαπά .(164)

Στην αναγόρευση της της Τουρκίας ως μοναδικής εγγυήτριας δύναμης , των συμφερόντων , των δικαιωμάτων και των οραμάτων της ηγετικής ομάδας των μουσουλμάνων και στην διαπόμπευση της Ελλάδας , που απεργάζεται την καταπίεση και την τελική εξόντωση των μειονοτήτων και τη διαμόρφωση ψυχολογίας στους κόλπους των μουσουλμάνων ότι βρίσκεται υπό ελληνική κατοχή και θα πρέπει να αγωνίζεται για την απελευθερωσή του .Στην πολιτική αυτή εντάσσονται , η τουρκοποίηση των Πομάκων και η αντίδραση σε κάθε διαφορετική προσπάθεια, η οικονομική διείσδυση με τη δημιουργία μικρομεσαίων τουρκικών επιχειρήσεων ή εξαγορά ελληνικών , η αλλαγή στα ποσοστά κατοχής της γης , η επιδοτούμενη αγορά χριστιανικών ιδιοκτησιών , η τουρκοποίηση της μειονοτικής εκπαίδευσης με μουσουλμάνους δασκάλους προσηλωμένους στα τουρκικά ιδεώδη , η δημιουργία ενός κλίματος ψευδεπίγραφης φιλίας, στις τοπικές σχέσεις, μεταξύ φορέων , οργανισμών αυτοδιοίκησης , συλλόγων . (165)

Το Γενικό προξενείο της Κομοτηνής , αποτελεί τον εκφραστή αυτής της τουρκικής πολιτικής - προοπτικής για τη Θράκη ,υλοποιώντας τις όποιες αποσταθεροποιητικές σκέψεις , ενέργειες και κινήσεις. Η τουρκική διπλωματική αποστολή στην Κομοτηνή ,αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στην ανάπτυξη των μουσουλμάνων , τους οποίους προσπαθεί να απομονώσει από την κοινωνική , πολιτιστική , οικονομική δραστηριότητα της περιοχής, υποδαυλίζει τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ χριστιανών και μουσουλμάνων. Ασκεί τεράστια επίδραση στη Μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης μέχρι σημείου να καθορίζει και λεπτομέρειες , όσον αφορά ενέργειες αυτών σε κάθε βήμα Στην ουσία

τίποτα δεν κάνουν οι Μουσουλμάνοι της Θράκης αν πρώτα δεν συμβουλευτούν καθοδηγητές των Προξενείων. Συγκεκριμένα.

Στο γεωργικό τομέα :Όταν ο Μουσουλμάνος πληροφορείται ότι ενεργούνται δημοπρασίες για ενοικιάσεις κτημάτων πάντοτε πλειοδοτεί μέχρι που θα κατοχυρωθεί επ 'ονόματί του, διότι αυτή είναι η εντολή που έχει από το Προξενείο. Στο κατοχυρωθέν αγρόκτημα θα φυτευθεί καπνός , προιόν με μεγάλη επιδότηση και εδώ και χρόνια χαρακτηριστική ενασχόληση των μουσουλμάνων και όχι άλλο είδος σποράς. Ύστερα από παρότρυνση του Προξενείου των , ορισμένοι μουσουλμάνοι πιστοί στην Τουρκική προπαγάνδα και για να προσφέρουν υπηρεσίες στο Προξενείο , κατορθώνουν να παίρνουν άδειες μικροπωλητών για την υπαίθρο χώρα, με αποτέλεσμα οι Μουσουλμάνοι της υπαίθρου πλήρως καθοδηγούμενοι να μην ψωνίζουν από τους ντόπιους καταστηματάρχες Έλληνες , αλλά από αυτούς. Έτσι και πλουτίζουν και συγκεντρώνουν πληροφορίες για το Προξενείο.

Το Τουρκικό Προξενείο Κομοτηνής , ορισμένα καταστήματα των Μουσουλμάνων της Θράκης , που δεν πηγαίνουν καλά στις εισπράξεις ή που πρέπει για ευνόητους λόγους να παραμένουν σε λειτουργία , χρηματοδοτεί αυτά. Δίνει εντολές σ' όλους τους μουσουλμάνους καταστηματάρχες της Κομοτηνής και Ξάνθης, όπως συναγωνίζονται τους χριστιανούς καταστηματάρχες στις τιμές , ώστε πάντοτε οι τιμές αυτών να είναι κατά πολύ λιγότερες των Ελλήνων εμπόρων. Έτσι παρατηρείται το φαινόμενο να σαμποτάρονται οι χριστιανοί έμποροι διότι όχι μόνο οι μουσουλμάνοι , αλλά και χριστιανοί ψωνίζουν από τα μουσουλμανικά καταστήματα . Στην περίπτωση που ένας από τους εμπόρους μουσουλμάνους , αντιμετωπίσει οικονομικά προβλήματα , στο κατάστημά του , τότε το Προξενείο το χρηματοδοτεί. Τα τελευταία χρόνια δόθηκε «γραμμή» από το Προξενείο , όπως προκειμένου οι μουσουλμάνοι να βελτιώσουν το επίπεδό των , να επιδίδονται στην εκμάθηση και εκπαίδευση τεχνών (τεχνιτών αυτοκινητων ράπτου , τερναδόρου , επιπλοποιού) έστω και με ελάχιστα χρήματα πληρωμής.

Μουσουλμάνοι συνταξιούχοι του ΟΓΑ , μεταβαίνουν στην Τουρκία και διαμένουν πλην όμως με εξουσιοδότησή τους, τα χρήματα που λαμβάνουν συγγενείς τους στη Θράκη ,έστω και αν αυτοί παραμένουν εκεί ίσως και άνω των 7 μηνών ή και περισσότερο χρόνο. Πολλοί Μουσουλμάνοι ταξιδεύουν στην Ανδριανούπολη ,για να ψωνίσουν είδη ενδύσεως και υποδήσεως , ερχόμενοι δε στο Τελωνείο πληρώνουν ελάχιστα. Έτσι σημαντικό συνάλλαγμα ρέει στο Τουρκικό Κράτος. Το Τουρκικό προξενείο τηρεί στατιστικά στοιχεία παραγωγής αγροτικών προιόντων που παραδίδονται στην Αγροτική Τράπεζα. Τηρεί καταλόγους που ενοικιάζουν οι Μουσουλμάνοι αγροκτήματα από τους χριστιανούς , τους οποίους θα τους χρησιμοποιήσει μελλοντικά σε Διεθνείς Προσφυγές ώστε να αποδείξει ότι οι μουσουλμάνοι καλλιεργούν όλα τα κτήματα των χριστιανών κλπ.

Το μόνιμο προσωπικό της τουρκικής πρεσβείας και των προξενείων απασχολεί σε μόνιμη σχεδόν βάση τις ελληνικές υπηρεσίες με τις κατασκοπευτικές και άλλες συναφείς δραστηριότητες. Κατά κανόνα οι Τούρκοι διπλωμάτες που διορίζονται στο προξενείο Κομοτηνής είναι γνωστά στελέχη της διεύθυνσεως Πληροφοριών και Ερευνών του υπουργείου Εξωτερικών , όπως και ο πρόξενος Osman Durak που ανέλαβε καθήκοντα το Νοέμβριο του 1995, με προϋπηρεσία στο ΝΑΤΟ , στη Ρώμη και στο τουρκικό προξενείο στο Χαλέπι στη Συρία . Ο Osman Durak , λίγες μέρες μετά την εγκατάστασή του οργάνωσε μια εβδομαδιαία αποχή των μουσουλμάνων μαθητών του δημοτικού , γυμνασίου , ιεροσπουδαστηρίου , από τα μαθήματά τους Άλλη μια χαρακτηριστική κίνηση του Durak ,

είναι αυτή του Απριλίου του 1996, όταν σε συνάντησή του με την Ανώτατη Μειονοτική Επιτροπή, ζήτησε να γίνουν ενέργειες, ώστε ναδειχθεί ότι η μειονότητα υποφέρει, να αρχίσει επίθεση εναντίον των νόμιμων μουφτήδων, ενώ έδωσε την υπόσχεση πως όποιος διωχθεί από τη Θράκη θα έχει τη βοήθεια της Τουρκίας. (166)

Ανάλογη προ우πηρεσία πριν να τοποθετηθούν στην Κομοτηνή, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνει τον κανόνα που θέλει την Κομοτηνή ως χώρο καριέρας για Τούρκους διπλωμάτες είχαν και οι δύο τελευταίοι πρόξενοι της Κομοτηνής, ο Saki Turunlar, αντικαταστάτης του Durak, και Mehmet Mumis, ο πρόξενος που ανέλαβε τον Ιούνιο του 1999, και υπήρξε στενός φίλος του A.Sadik, όταν ο Mehmet Mumis, ήταν γραμματέας στο προξενείο.

Ο Saki Turunlar, ο οποίος προήλθε από το Λονδίνο και έχει εμπειρία και θητεία σε σημαντικότερα διπλωματικά κέντρα της Τουρκίας ανά τον κόσμο, σε συνεργασία με υψηλόβαθμο αξιωματικό της ΜΙΤ, οργώνει τη Θράκη, ενώ σε δήλωσή του, τόνισε ότι **«επισκέπτεται, τους νομούς Δράμας και Καβάλας διότι είναι στη δικαιοδοσία του»**, ενώ σύμφωνα με πληροφορίες επισκέπτεται συχνά βιομηχανικές περιοχές, ζητά καταστάσεις επενδυτών, προετοιμάζει αδελφοποιήσεις τουρκικών πόλεων με θρακικές, ενώ υπάρχει μεγάλη χρηματοδότηση προς τις νεολαίες για την παρουσία τους στην ορεινή περιοχή με φεστιβάλ πάλης, χορού κ.ά. (167)

Το ρόλο του διπλωματικού προσωπικού του προξενείου, αποδεικνύει και το χαρακτηριστικό παράδειγμα του υπαλλήλου του γενικού προξενείου Κομοτηνής Ibrahim Ibrahim, ο οποίος επέδειξε τεράστια δραστηριότητα στο χώρο της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη, στη δεκαετία του 1980. Ο ρόλος του Ibrahim, ήταν ο αυτός του κύριου αγωγού μεταβίβασης των εντολών του προξενείου και τα οργάνά της, όπως η Ανώτατη Συμβουλευτική Επιτροπή και η άμεση ανάμειξή του ακόμη και στην σύνταξη των ανθελληνικών ανακοινώσεων της Επιτροπής και άλλων καθοδηγούμενων από το Προξενείο φορέων της μειονότητας. Τον Ιούνιο του 1996, για παράδειγμα το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής καθοδηγούσε την έντονη αντίδραση της συμβουλευτικής Επιτροπής, για την απόφαση της ελληνικής κυβερνήσεως να διορίσει στελέχη της Διαχειριστικής Επιτροπής Μουσουλμανικής περιουσίας, ο Ibrahim είχε ανεπάλληλες επαφές με την επταμελή επιτροπή που διόρισε η συμβουλευτική Επιτροπή για την οργάνωση της μουσουλμανικής αντιδράσεως και την έκδοση μιας ανακοινώσεως που ελάχιστα διέφερε από ένα ανοικτό ανθελληνικό κήρυγμα. Ο ίδιος στις διαδηλώσεις που έγιναν γύρω από το τουρκικό προξενείο τον Αύγουστο του 1996, από προσφυγικά σωματεία, μετά το φόνο στην Κύπρο των Ισαάκ και Σολωμού, είχε μία ακόμη ευκαιρία να δείξει την πραγματική του ιδιότητα, ενημερώνοντας τους Τούρκους δημοσιογράφους που είχαν σταλεί στην Κομοτηνή, για να διαπιστώσουν τις «ζημιές», που είχε υποστεί το τουρκικό προξενείο. Εκεί πέρασε την τουρκική γραμμή της ευθύνης των ελληνικών αρχών δηλώνοντας ότι **«οι ταραχές έγιναν υπό την ανοχή της αστυνομίας, η οποία ήθελε μπορούσε να αποτρέψει τα γεγονότα»**.

Για το ρόλο του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής, είναι χαρακτηριστική, η επιστολή που έστειλε στον τούρκο υπουργό προεδρίας Abdullah Gul, ο Ziya Ibrahimoglu και ήρθε στη δημοσιότητα το Οκτώβριο του 1996. Ο Ibrahimoglu, αφού αναφέρει τις στενές σχέσεις, που έχει με τους μουσουλμάνους της Θράκης διαπιστώνει ότι,

«οι νοματαγείς πολίτες πηγαίνουν στους νόμιμους μουφτήδες ενώ οι άλλοι πηγαίνουν στους παράνομους που είναι αρεστοί στο προξενείο ενώ κρυφά και αυτοί πηγαίνουν στους νόμιμους που έχουν τις σφραγίδες, και είναι απαραίτητες για τις τελετές .

»Έτσι όμως δε γίνεται» , όπως επισημαίνει «να στριμώξουμε την Ελλάδα στη διεθνή κοινότητα όταν το προξενείο εκεί στην Κομοτηνή αλλά και άνθρωποι από το υπουργείο παίζουν τέτοια παιχνίδια. Το μόνο που έχετε καταφέρει είναι να διχάσετε τους μουσουλμάνους στη Δυτ.Θράκη». (168)

Για το προξενείο δήλωση έκανε από την Κομοτηνή και ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών Θ.Πάγκαλος ,ο οποίος τόνισε πως ,

«σήμερα βρίσκομαι εδώ γιατί το Υπουργείο Εξωτερικών έχει χρέος να επιβλέπει την εφαρμογή της Συνθήκης της Λωζάνης , που καθορίζει τον τρόπο ζωής τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της μουσουλμανικής μειονότητας που ζει τη χώρα μας. Διαπίστωσα στη Ξάνθη και θα διαπιστώσω και εδώ ότι οι μουσουλμάνοι συμπολίτες μας ζουν ελεύθεροι , θρησκευονται ελεύθεροι , επικοινωνούν χωρίς προβλήματα και χωρίς κανένα ενδοιασμό με τους εκπροσώπους του κράτους , εκφράζουν ελεύθερα τα αιτήματά τους , την κριτική τους συμμετέχουν στην πολιτική μας ζωή ενεργά. Αυτό είναι ένα μεγάλο επίτευγμα όλου του λαού της Θράκης και ένα μεγάλο μάθημα για αυτούς που προσπαθούν να εμφανισθούν δήθεν ως προστάτες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

»Και δεν μιλώ μόνο για το προξενείο της Τουρκίας που συστηματικά προσπαθεί να διαχωρίσει τους μουσουλμάνους από τους χριστιανούς εδώ και να δημιουργήσει πρόβλημα και κρίση. Και εργάζεται έτσι όχι μόνο εναντίον του συμφέροντος της χώρας μας και με τρόπο που με δυσκολία να μπορεί να γίνει ανεκτός. Και θέλω να προειδοποιήσω αυτό το προξενείο ότι είναι ένας θεσμός με πολύ περιορισμένη εξουσία και ότι θα ήταν καλά να περιορισθεί στα αυστηρώς και καλώς εννοούμενα καθήκοντά του» .(169)

Το τουρκικό προξενείο στην Κομοτηνή , θα έχει στόχο βομβιστική επίθεση αγνώστων. Πράξη που εντάσσεται σε πολιτικές που έχουν στο πρόγραμμά τους και βίαιες εκδηλώσεις. Στις 8 Φεβρουαρίου 1999 έγινε έκρηξη αυτοσχέδιας βόμβας , σε νεοανεγειρόμενη οικοδομή , η οποία βρίσκεται μπροστά από το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής. Προηγουμένως άγνωστος είχε τηλεφωνήσει στην αστυνομία και είπε **«ότι τοποθετήθηκε βόμβα μη το αγνοείτε Γεράκια της Θράκης»** , γεγονός που αρνήθηκε η συγκεκριμένη οργάνωση , που διέκεται φιλικά σε αθηναϊκή εβδομαδιαία εφημερίδα. Στην προσπάθεια εξουδετέρωσης της βόμβας , η οποία δεν προξένησε ζημιές , στην τουρκική διπλωματική αποστολή , τραυματίστηκε ο αστυνομικός –πυροτεχνουργός Σ.Καραγιαννίδης.Οι βουλευτές Galip Galip και Mustafa Mustafa. Ο Galip Galip εξέφρασε τη χαρά του που δεν υπάρχουν θύματα και τόνισε ότι ίσως οι θετικές εξελίξεις στη διεκδίκηση των μειονοτικών θεμάτων ενοχλεί ορισμένους κύκλους. Εξέφρασε επίσης την ικανοποίησή του από την

ενημέρωση που είχε, από τις αστυνομικές αρχές. Τον τραυματία επισκέφθηκε ο τούρκος πρόξενος Siakir Turunlar, ο οποίος την ώρα της έκρηξης, βρισκόταν εκτός προξενείου

Το Ελλαδικό Υπουργείο Εξωτερικών σε δήλωσή του καταδίκασε,

«την εγκληματική ενέργεια που έλαβε χώρα απέναντι από το Γενικό Προξενείο της Τουρκίας στην Κομοτηνή και σημειώνει πως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι δράστες της εγκληματικής αυτής πράξης που επεδίωκε να πλήξει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, κινούνται από ταπεινά ελατήρια και είναι όργανα κύκλων που έχουν στοχο τη δημιουργία ανωμαλίας. Οι αστυνομικές αρχές έχουν ήδη προβεί στις απαραίτητες ενέργειες με κατεύθυνση τη σύλληψη των δραστών και την παραπομπή τους στη δικαιοσύνη. Η Ελληνική Κυβέρνηση, επιθυμεί να εκφράσει τη συμπαθείά της προς τον γενικό Πρόξενο της Τουρκίας και το προσωπικό της προξενικής αρχής. Επίσης εκφράζει την συμπάθειά της προς τον πυροτεχνουργό της Ελληνικής Αστυνομίας κ. Καραγιαννίδης, που τραυματίστηκε ενώ προσπαθούσε με αυτοθυσία να εξουδετερώσει τον κρηκτικό μηχανισμό». (170)

Το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών, από την πλευρά του θα επισημάνει στην ανακοίνωσή του : *«Ελπίζουμε ότι η ελληνική κυβέρνηση θα εξάγει τα αναγκαία διδάγματα από το επεισόδιο αυτό και ότι θα αντιληφθεί καλύτερα τις συνέπειες που ενδέχεται να προκύψουν από την εχθρική πολιτική που ακολουθεί κατά της Τουρκίας. Ανακοινώνουμε ότι οι δράστες του επεισοδίου αυτού θα πρέπει να συλληφθούν και να δικαστούν. Έχουμε ήδη ενημερώσει τις ελληνικές αρχές ώστε να λάβουν τα αναγκαία μέτρα κατά ενδεχόμενων τρομοκρατικών ενεργειών που θα στρέφονται κατά Τούρκων διπλωματών στην Ελλάδα»*. Παράλληλα κλήθηκε και ο επιτετραμμένος της ελληνικής πρεσβείας στην Άγκυρα, από το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών και του ζητήθηκε η σύλληψη των δραστών της βομβιστικής απόπειρας.

Ο Τούρκος Υπουργός εξωτερικών Ismail Cem σε δήλωσή του σε τηλεοπτικό κανάλι απέδωσε *«τα επεισόδια της Κομοτηνής σε φασιστική οργάνωση που δρα στη Θράκη ενώ πρόσθεσε ότι διεξάγονται έρευνες για τη σύλληψη των ενόχων»*. Ο Τούρκος πρόξενος Siakir Turunlar χαρακτήρισε *«θλιβερά τα χθεσινά επεισόδια»* ενώ τόνισε ότι *«επισκέφθηκα τον τραυματισθέντα αστυνομικό, του οποίου η κατάσταση είναι καλή. Αν και τα μέτρα που έλαβε η ασφάλεια είναι επαρκή, επιβάλλεται να είμαστε πιο προσεκτικοί. Είμαστε σε συνεχή επαφή με την ασφάλεια, η οποία ερευνά ενδελεχώς το θέμα»*. Στις τουρκικές δηλώσεις απάντησε η ελληνική κυβέρνηση. *«Η Άγκυρα δεν συμβάλλει με τη στάση της στο κλίμα σταθερότητας στην περιοχή»*, επισήμανε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Δ. Ρέππας και κατηγορήσε *«την τουρκική κυβέρνηση ότι ακολουθεί πολιτική έντασης»*, ενώ κατέληξε λέγοντας : *«δεν μπορεί η Άγκυρα να συμπεριφέρεται ως εισαγγελέας και ως πμητής των πάντων»*. (171)

Η φερόμενη ως θύτης της βομβιστικής επίθεσης, Οργάνωση Ελληνόψυχων «το Γεράκι της Θράκης» με ανακοίνωσή της τόνιζε για το γεγονός : *«Σας πληροφορούμε ότι η οργάνωση «το γεράκι της Θράκης» ουδεμία ανέμειξη έχει στη βομβιστική επίθεση της Κομοτηνής. Με*

προβοκάτσιες και άλλου είδους παράνομες δραστηριότητες ουδεμία σχέση έχει. Καταδικάζουμε την οποιαδήποτε τρομοκρατική ενέργεια». (172)

Για το ζήτημα της βόμβας στο τουρκικό προξενείο εξέδωσε ανακοίνωση και η «Ανώτατη Συμβουλευτική Επιτροπή Τούρκων Δυτικής Θράκης», που επισήμαινε :

«Καταγγέλλουμε στο όνομα της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης την αποτρόπαια βομβιστική επίθεση που έγινε το βράδυ της 8ης φεβρουαρίου του 1999 στο προξενείο της τουρκικής δημοκρατίας στην πόλη της Κομοτηνής. Η αποτρόπαια αυτή ενέργεια που είχε ως στόχο το προξενείο της τουρκικής δημοκρατίας στην πόλη της Κομοτηνής έχει δημιουργήσει αισθήματα λύπης στην μειονότητα και έχουμε την πεποίθηση ότι ως απώτερο σκοπό και την διατάρξη των σχέσεων φιλίας μεταξύ των δύο κρατών , Ελλάδος και Τουρκίας. Ως συμβουλευτική επιτροπή της τουρκικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη δηλώνουμε ότι :είμαστε αντίθετοι προς κάθε είδους τρομοκρατική ενέργεια , πιστεύουμε ότι ότι γεγονός αυτό δεν θα μπορέσει να διαταράξει την φιλική σχέση μεταξύ των δύο κρατών Ελλάδας και Τουρκίας και της ευρύτερης περιοχής και όπως επίσης ότι δεν θα μπορέσει να διαταράξει ούτε την ήρεμη και ειρηνική συμβίωση των δύο στοιχείων που συνυπάρχουν , επίσης πιστεύουμε ότι και η πράξη αυτή η οποία ενεργήθηκε από κάποιους με σκοπό τη διατάραξη των σχέσεων μεταξύ των δύο κρατών θα παραμείνει χωρίς αποτέλεσμα.

»Μέσα σε όλο αυτό το πλέγμα αισθημάτων , ευχόμαστε περαστικά σε όλους τους υπαλλήλους του τουρκικού προξενείου της τουρκικής δημοκρατίας της Κομοτηνής , ευχόμαστε και προσδοκούμε την ταχεία ανεύρεση των δραστών και την παράδοσή τους στη δικαιοσύνη και ευχόμαστε περαστικά στον κύριο Καραγιαννίδη , αστυνομικό υπάλληλο , που τραυματίστηκε κατά τη διάρκεια του συμβάντος εκαι κφράζουμε την επιθυμία μας για την ταχεία ανάρρωσή του». (173)

ΤΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ International Affairs Agency (INAF)

Το ειδησιογραφικό πρακτορείο International Affairs Agency (INAF) , η τουρκική του ονομασία είναι «Ulusarasi Iliskiller Ajanci» , επίσημα είναι πρακτορείο ειδήσεων που ιδρύθηκε στα μέσα του 1990 με έδρα την Κωνσταντινούπολη και την κατεχόμενη Κύπρο (Λευκωσία) . Πρώτος διευθυντής του ήταν ο δημοσιογράφος Selgün Emre , πρώην διευθυντής δημοσίων σχέσεων του Τουρκικού Οργανισμού εξαγωγών Βιομηχανίας Όπλων και σήμερα , είναι ο καταγόμενος από τη Θράκη Cem Basar, που μεταξύ άλλων έχει εκδόσει τα βιβλία ενημέρωσης , στην αγγλική , τουρκική και άλλες γλώσσες, *«Destroying Ethnic Identity :The Turks of Western Thrace», «The Western Thrace Turks issue in Turkish -Greek relations», 1996, «Terrorism Dossier and Greece»* , με τόπο έκδοσης το κατεχόμενο μέρος της πρωτεύουσας της Κύπρου , Λευκωσία και έτος το 1996 . Ο

Cem Basar, διατηρεί σχέσεις με τον Κλάδο Ψυχολογικής Κατασκοπείας της MIT και δημοσιεύει στη ιστοσελίδα στο Internet, συχνά εκθέσεις, για την κατάσταση των «Τούρκων της Δυτικής Θράκης».

Τον Ιούνιο του 1999, και ενώ ήταν σε εξέλιξη η στρατιωτική επέμβαση του NATO, στη Γιουγκοσλαβία, το IJNAF δημοσίευσε έκθεση με τίτλο «Μόνο ο Θεός θα ξέρει πόσο θα ανέχεται ακόμα ο κόσμος την Ελλάδα», όπου αναφερόταν τα εξής

«Η αντινατοϊκή στάση της Ελλάδας που φάνηκε από το ξέσπασμα της κρίσεως του Κοσσόβου και συνέπεσε με την 50στή επέτειο του NATO έως τώρα τονίζει τη σωστή θέση της Τουρκίας σε σχέση με την Ελλάδα. Αν και η Δύση δε συμφωνεί, η Ελλάδα άνοιξε στην πραγματικότητα ένα ψυχρό πόλεμο εναντίον των συμμάχων του NATO κινητοποιώντας τους πρώην κομμουνιστές και τους Ορθόδοξους χριστιανούς. Δεν πρέπει να αποτελέσει έκπληξη εάν αυτός ο πόλεμος επεκταθεί συμπεριλαμβάνοντας και την «τρομοκρατία». Οι κάθε είδους επιθέσεις κατά των χωρών του NATO και των εκπροσώπων τους που οργάνωσε η Ελλάδα και ο δορυφόρος της η Νότια Κύπρος, δείχνουν σαφώς την πραγματικότητα. Ενώ οι αμερικανικές εγκαταστάσεις στην Αθήνα, αποτελούν στόχους τρομοκρατικών ενεργειών, δεν μπορεί να υποθέσει ότι η πρόσφατη επίθεση με πυραύλους κατά της ολλανδικής πρεσβείας δεν αποτελεί προϊόν της ύπουλης πολιτικής. Επειδή η Ελλάδα διώχτηκε από τους γείτονές της εξαιτίας της εχθρικής στάσης κατά των συμμάχων φόρεσε μια ψεύτικη «όμορφη» μάσκα παριστάνοντας ότι είναι άγγελος ειρήνης αλλά ούτε αυτό το πέτυχε.

» Συμβουλευόμαστε τους Συμμάχους του NATO που δεν ξέρουν ακόμη καλά την Ελλάδα να κάτσουν και να ακούσουν τις πρωινές ειδήσεις στον ελληνικό κρατικό τηλεοπτικό σταθμό ΕΡΤ. Αυτά που βλέπουμε και ακούμε μας θυμίζουν τις προπαγανδιστικές επιθέσεις των Ναζί κατά του BBC μέσω ραδιοφωνικών εκπομπών και τον πόλεμο προπαγάνδας ανάμεσα στις ΗΠΑ και την πρώην ΕΣΣΔ. Βλέπουμε ότι η προπαγάνδα που τότε τελείτο από την Ναζιστική Γερμανία και την ΕΣΣΔ έχει τώρα αντικατασταθεί με τη φιλοσερβική προπαγάνδα που ακολουθεί η Ελλάδα. Οι ειδήσεις για την Γιουγκοσλαβία όπως τις παρουσιάζει το Ελληνικό κράτος, ρεζιλεύουν το NATO. Δεν υπάρχει καμία αναφορά για τους πρόσφυγες του Κοσσόβου. Ειδικά φιλιμάκια προπαγάνδας που ετοιμάζουν και στέλνουν οι Σέρβοι προβάλλονται συνεχώς. Επιπλέον μη αναγνωρίσιμα διαμελισμένα κορμιά, πλαστές ιστορίες για αεροπλάνα του NATO που «καταρρίπτονται» ειδήσεις που υποστηρίζονται από φιλμ που δίνουν τις δωρεές αίματος που κάνουν οι Έλληνες στους Σέρβους αδελφούς τους μωράκια που κλαίνε από το φόβο των νατοϊκών βομβών, βομβαρδισμένες εκκλησίες, νοσοκομεία κλπ., δείχνονται καθημερινά από την ελληνική τηλεόραση και τον Τύπο σε σχέση με την επιχείρηση του Κοσσόβου. Αυτή είναι η Ελλάδα, το

κακομαθημένο παιδί της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ που έχει εκπροσώπους και Λόμπι μέσα στη γερουσία των ΗΠΑ». (174)

Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ

Σ' αυτήν την περίοδο , η «*Ανώτατη συμβουλευτική επιτροπή της μειονότητας*», εδραιώνει το ρόλο της και τη θέση της στην κοινωνία της Θράκης , θέση που ενισχύεται και από την ανοικτή βοήθεια που παρέχεται από το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών , το οποίο δημόσια την αποκαλεί «*ανώτατο όργανο της τουρκικής μειονότητας*» (175) Οι παρεμβάσεις ξεπερνούν το αρχικό στάδιο της απλής ύπαρξης και παρουσίας , όπως αυτή εμφανίστηκε στη δεκαετία του 1980 και σε συνδυασμό με την έλλειψη ανεξάρτητων μουσουλμάνων βουλευτών, που θα κρατούσαν αυτόν το ρόλο , πρωταγωνιστεί στη μειονοτικό χώρο. Αυτός ο κυρίαρχος ρόλος φαίνεται και από το γεγονός όταν αυτή αδρανή σε ζητήματα που απασχολούν τους μουσουλμάνους και , ολιγωρεί χρονικά όταν είναι απαραίτητο να πάρει θέση. Το δημοσίευμα της μειονοτικής εφημερίδας *Διάλογος* είναι χαρακτηριστικό. Ο εκδότης , Aidin Omeroglu , καυτηριάζει το γεγονός ότι «*δεν συνεδριάζει η Ανώτατη Μειονοτική Επιτροπή , ώστε να μην οδηγηθεί η μειονότητα στην καταστροφή και αφήνεται εγκλωβισμένη στα διχαστικά κηρύγματα των εξτρεμιστών που καπελώνουν την ολομέλεια*». Παράλληλα ο Aidin Omeroglu καλεί «*τους χριστιανούς και τους μουσουλμάνους να ενωθούν και να αντιμετωπίσουν τις διχοτομιστικές ενέργειες των εξτρεμιστών και όλοι μαζί να εμποδίσουν τους εξτρεμιστές να βλάψουν τους με και τους δε*». (176)

Το «*Ανώτατο Μειονοτικό Συμβούλιο*» , η «*δοίκηση*» των μουσουλμάνων με αυτό το όνομα λαμβάνει τέλος και αλλάζει την επωνυμία της σε «*Συμβουλευτική Επιτροπή της Τουρκικής Κοινότητας Δυτικής Θράκης*» , αλλαγή που επέβαλλε ο τούρκος πρέσβης στην Αθήνα Husein Celim ερχόμενος στην Κομοτηνή , στις 14/6/1994. Η επιτροπή , έχει ως πρώτο διοικητικό συμβούλιο τους Ahmet Sadik , ως πρόεδρο , τον Ahmet Faikoglu , τον Mehmet Emin Aga και Ibrahim Serif , ένα εκπρόσωπο του κόμματος του Sadik , του Συλλόγου Επιστημόνων Μειονότητας , του Συλλόγου Μουσουλμάνων Αποφοίτων Ιεροσπουδαστηρίων , του Συνδέσμου Αποφοίτων της ΕΠΑΘ και από έναν για τις οργανώσεις της «*Ένωσης Τούρκων Δασκάλων*» , της «*Ένωσης Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής*» , της «*Τουρκικής Ένωσης Ξάνθης*» και της «*Επιτροπής Διαφώτισης και Κυρηγμάτων*». Το 12 μελές όργανο συνεδρίασε στις 27/6/1994 , εκδίδοντας μετά ανακοίνωσή υπέρ του «*ψευδομουφτή*» Κομοτηνής Ibrahim Serif .(177)

Στις 10/1/1997 ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Δ.Ρέππας θα δηλώσει για την ανώτατη συμβουλευτική Επιτροπή πως «*υπάρχει μία ομάδα πολιτών μουσουλμανικού θρησκευματος που προκαλεί εντάσεις , θέλοντας να λειτουργεί ως κράτος εν κράτει*».

Η «*Ανώτατη συμβουλευτική –συντονιστική επιτροπή της μειονότητας*», παρεμβαίνει πλέον σε κάθε ζήτημα που έχει σχέση με τη μειονότητα και το κράτος ,αυτό φάνηκε και με τη στάση και τις ανακοινώσεις της στις προσπάθειες των Πομάκων, για αυτογνωσία με τις εκδόσεις λεξικών , αναγνωστικών και γραμματικής διοργανώνει τις μέρες «*του τουρκισμού της Δυτικής Θράκης*» κάθε χρόνο ,στις 29 Ιανουαρίου , συνήθως στην «*Τουρκική ένωσης Νεολαίας Κομοτηνής*» , κάτω από την εικόνα του Kemal και με την επιγραφή «*Bugun Batı Trakya Turkunun Kinanc Gunu dur*» («*Σήμερα*

είναι η μέρα υπερηφάνειας του Τούρκου της Δυτικής Θράκης»), ενώ μετά από το πρώτο διάστημα αναμονής, οι μουσουλμάνοι βουλευτές οι οποίοι εκλέχθηκαν με τα κόμματα, αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στη διοίκησή της και την άσκηση πολιτικής. (178) Ο βουλευτής της ΝΔ στη Ξάνθη Bırol Akifoglu αντικαθιστά στην προεδρία τον βουλευτή του ΠΑΣΟΚ στη Ροδόπη Galip Galip, όταν ο δεύτερος δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα καθήκοντά του, ενώ η παρουσία του έτερου βουλευτή του Συνασπισμού στη Ροδόπη Mustafa Mustafa, στις συνεδριάσεις και στα όργανα της επιτροπής εξαρτάται κάθε φορά από τις εσωτερικές και άλλες ισορροπίες. Η διαδρομή του πρώην ανεξάρτητου βουλευτή Α. Faikoglu, είναι χαρακτηριστική, αφού μετά από μια περίοδο, άσκησης της προεδρείας της επιτροπής, στη συνέχεια περιθωροποιείται και κρατά μια πολύ προσωπική στάση, στα μειονοτικά ζητήματα, ένα δείγμα της συχνής εναλλαγής προσώπων, που κρατούν κατά διαστήματα την εκπροσώπηση της μειονότητας και τις προνομιακές σχέσεις με το τουρκικό προξενείο

Η επιτροπή αναλαμβάνει πλέον τη διεκπαιραίωση των υποθέσεων της μειονότητας, τις σχέσεις της με τα κρατικά όργανα, και κάθε εκδήλωσή της. Ο εορτασμός των γεγονότων του 1988, από τα χέρια των «ψευδομουφτήδων» και των βουλευτών, περνά στην «Συμβουλευτική Επιτροπή». Μετά από απόφαση της «Ανώτατης Μειονοτικής Επιτροπής» θα γιορτασθεί, φέτος στις 29 Ιανουαρίου η επέτειος εκδήλωσης του «τουρκισμού της μειονότητας» με ειδική γιορτή στη λέσχη της **«Ένωσης Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής»**, με ομιλία, δεξίωση και έκθεση φωτογραφίας, ημερομηνία που επέλεξαν ο Νομάρχης Ροδόπης, ο Δήμαρχος Κομοτηνής και ο υποψήφιος Νομάρχης ο οποίος υποστηρίζεται από τη Νέα Δημοκρατία, για να επισκεφθούν τον Τούρκο πρόξενο της Κομοτηνής, για να τον συγχαρούν για τη μουσουλμανική εορτή Bairami. (179) Η ενέργεια όμως της «Ανώτατης Συμβουλευτικής Επιτροπής της Μειονότητας», η οποία έκανε αίτηση, είναι αυτή της δημιουργίας της **«σκιώδους κυβέρνησης μουσουλμάνων – Τούρκων»**, στη Θράκη, με διορισμό υπευθύνων για θέματα υγείας, παιδείας, θεσμών κλπ. Ενέργεια που δείχνει τη συχνή εναλλαγή των στόχων της τουρκικής πολιτικής, μέσα στο χώρο της Θράκης, αλλά και σ' αυτό των μειονοτήτων, που οπωσδήποτε θέλει να ελέγχει

Αυτό που θα πρέπει να επισημανθεί είναι το γεγονός πως η ηγεσία της «Επιτροπής» εναλλάσσεται όταν δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα καθήκοντά της και τους στόχους που έχουν τεθεί. Μέσα σε δυο χρόνια, η επιτροπή έχει αλλάξει 3 φορές πρόεδρο Faikoglu, Galip, Akifoglu και άλλες τόσες σύνθεση. Το 1996 η Συντονιστική επιτροπή Τούρκων Δυτικής Θράκης, έχει την εξής σύνθεση: Mustafa Mustafa γιατρός πρόεδρος συλλόγου επιστημόνων Κομοτηνής βουλευτής Συνασπισμού. Hatiroglu Ridvan επαγγελματίας πρόεδρος **«Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής»**, Serif Serafendin, δάσκαλος πρόεδρος δασκάλων Δυτικής Θράκης προσοντούχων Ξάνθης. (Σημ. ονομάζονται προσοντούχοι για να ξεχωρίζουν από τους απόφοιτους δασκάλους της ειδικής παιδαγωγικής ακαδημίας που βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη), Causoglu Xaim δάσκαλος πρόεδρος παλαιομουσουλμάνων δασκάλων Δυτικής Θράκης, Sabrie Delioglu ζωγράφος πρόεδρος **«Τουρκικής Ένωσης Ξάνθης»** Ibrahim Serif «ψευτομουφτής» Κομοτηνής, Mehmet Emin Aga «ψευτομουφτής» Ξάνθης, πρώην βουλευτής Ξάνθης Ismail Rodorlu δημοσιογράφος πρώην βουλευτής Ροδόπης, Kel Mehmet Fehmi, πρόεδρος επιτροπής θεολόγων Κομοτηνής, Mehmet Nuri κοινοτάρχης, Arif Baitar κοινοτάρχης Ευάλου Ξάνθης, Ali Bagdatli εκπρόσωπος του κόμματος Ισότητας Ειρήνης και φιλίας.

Οι ανακοινώσεις της έχουν σαν σκοπό να προβάλλουν τον τουρκικό χαρακτήρα και τα προβλήματά της. Τον Ιανουάριο του 1996 η «Επιτροπή» δηλώνει :

«Η ελληνική κοινή γνώμη και οι υπάλληλοι των κρατικών υπηρεσιών δεν θα πρέπει να ενοχλούνται από την πήρηση της εθνικής μας ταυτότητας ως «τουρκικής». Μέσα στα πλαίσια αυτά τα σχολεία μας , θα πρέπει να χαρακτηρίζονται και να λειτουργούν ως «τουρκικά», όπως γινόταν άλωστε στη δεκαετία του 1950 και να επιτραπεί η επαναλειτουργία των σωματείων μας των οποίων απαγορεύτηκε η λειτουργία επειδή έφεραν στην επωνυμία τους τη λέξη «τουρκικό ή τουρκική . Οι μαθητές που θα εισάγονται άνευ εξετάσεων στα ελληνικά ανωτερα και ανωτατα ιδρύματα όπως προβλεέπεται από τον τελευταίο νόμο θα πρέπει να υποδεικνύονται από τη μειονότητα (200 Μουσουλμάνοι)» .

»Η κυβέρνηση θα πρέπει να κάνει τα πρώτα βήματα για να αποδείξει ότι πράγματι σέβεται τα βασικά , μειονοτικά δικαιώματα μας που προστατεύονται από τς διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις. Για την Τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης, Η Συμβουλευτική Επιτροπή». (180)

Σε νέα ανακοίνωση της λίγες μέρες μετά , συμπληρώνει.

«Προς Γνώση της Κοινής Γνώμης.

Ως γνωστόν η Τουρκική Μειονότητα της Δυτικής Θράκης που αριθμεί σήμερα γύρω στα 150.000 άτομα αποτελείται από ανθρώπους νομοταγείς φιλήσυχους και φιλειρηνικούς που κόπτονται για το μεροκάματό τους μόνο, αγαπούν τη χώρα τους και εκτελούν ανελλιπώς τα καθήκοντά τους προς την πατρίδα μας. Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η μειονότητά μας είναι η αντιδημοκρατική πολιτική που ακολουθείται στα θέματα της παιδείας και η οποία έχει σαν σκοπό τον αφανισμό της πολιτισμικής προσωπικότητας των παιδιών μας. Οι αρχές της χώρας μας με τους νόμους που έχουν ψηφίσει και με τα διατάγματα που έχουν δοθεί μέχρι σήμερα ενεργώντας κατά παράβαση της Συνθήκης της Λωζάννης του 1923 της Μορφωτικής Συμφωνίας του 1951 και του Μορφωτικού Πρωτοκόλλου του 1968 έχουν παραβιάσει και καταπατούν τα δικαιώματα της μειονότητας μας που έχουν κατοχυρωθεί και προστατεύονται από τις ως άνω οδιεθνείς συνθήκες και διμερείς συμβάσεις. Οι αρμόδιες αρχές της χώρας μας , από το έτος 1970 και εντεύθεν , δεν επιτρέπουν τη διανομή , στα μουσουλμανικά σχολεία των σχολικών βιβλίων που αποστέλλονται κάθε έτος από την Τουρκία , έχουν στερηθεί στην ουσία του δικαιώματος να επιλέγουν οι γονείς τα βιβλία την διδασκαλία των οποίων επιθυμούν στα παιδιά τους , με συνέπεια να

εκτίθεται διεθνώς η χώρα μας έναντι των ξένων και σαν μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παρουσιάζεται διεθνώς ως στερητική της ελευθερίας της μειονότητας, στα θέματα της κουλτούρας μας. Αλλά αυτό που πιστεύουμε εμείς είναι ότι ορισμένοι αρμόδιοι φοβούνται άγνωστο γιατί την διδασκαλία των σχολικών βιβλίων που αποστέλλονται από την Τουρκία» . (181)

Με τη «Συντονιστική Επιτροπή σχετίζεται και το υπόμνημα των δημοτικών και νομαρχιακών συμβούλων, των προέδρων των μουσουλμανικών κοινοτήτων και του αντιδημάρχου Κομοτηνής που δόθηκε στον πρωθυπουργό Κ. Σημίτη κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του στη Θράκη, στις 3 έως τις 6 Μαΐου 1996. Το υπόμνημα έλεγε τα εξής:

«Κύριε Πρωθυπουργέ με μεγάλη χαρά και ελπίδα σας καλωσορίζουμε στον πιο υπανάπτυκτο νομό της Ελλάδας αλλά και της Ενωμένης Ευρώπης και σας ευχόμαστε καλή διαμονή. Με την ευκαιρία της επίσκεψης σας επιτρέψτε μας να σας υποβάλλουμε τα καυτά προβλήματα μας και να ζητήσουμε την προσοχή σας και συμπαράσταση σας για τη επίλυσή των.

»Όπως γνωρίζετε βασική προϋπόθεση της ανάπτυξης του υποβαθμισμένου νομού μας είναι η αναβάθμιση γενικά του επιπέδου της μειονότητας που αποτελεί και τη πιο υποανάπτυκτη μερίδα των κατοίκων του νομού Ροδόπης. Κύριε πρωθυπουργέ αν δεν αναπτυχθεί η μειονότητα στη Ροδόπη δεν μπορούμε να μιλάμε για ανάπτυξη.

»Κύριε πρωθυπουργέ η εκπαίδευση της μειονότητας βρίσκεται σε άθλια κατάσταση. Παρακαλούμε η κυβέρνηση να σεβασθεί τη συνθήκη της Λωζάννης και με καλή διάθεση να εφαρμόσει τα μορφωτικά πρωτόκολλα που έχει υπογράψει με την Τουρκία. Παράλληλα με τα ανωτέρω πιστεύουμε ότι η κυβέρνηση της χώρας μας θα πρέπει να λάβει άμεσα τις αναγκαίες αποφάσεις και να επιλύσει τα ζητήματα:

α) της μουφτείας σύμφωνα με τη συνθήκη των Αθηνών του 1913 και της συνθήκης της Λωζάννης του 1923 και β) το ζήτημα της διαχείρισης των βακούφικων μας περιουσιών σύμφωνα με τη συνθήκη της Λωζάννης αλλά και αναφέροντας σε ισχύ τον καταργηθέντα νόμο 2345/1920.

»Επίσης κ.πρωθυπουργέ σας υποβάλλουμε το αίτημα στην κυβέρνηση της χώρας μας να φροντίσει το συντομότερο δυνατό για την κατάργηση του άρθρου 19 του κώδικα Ελληνικής ιθαγένειας που αρχίζει πλέον να γίνεται διεθνές πρόβλημα της χώρας μας. Κύριε πρωθυπουργέ όπως γνωρίζετε με τη συνθήκη της Λωζάννης στη δυτική Θράκη υφίσταται μία μόνο μειονότητα που είναι η μειονότητά μας. Βάσει της σύμβασης δε της ΔΑΣΕ που έχει υπογράψει και η χώρα μας, η μειονότητά μας όπως και όλες οι άλλες μειονότητες έχουν το ίδιο αναφαίρετο δικαίωμα να

αυτοπροσδιορίζονται ελεύθερα ως προς την εθνική τους ταυτότητα. Σχετικά με τα ανωτέρω σας αναφέρουμε ότι δύο σωματεία της μειονότητας μας η «Ένωση Τουρκικής νεολαία» και η «Ένωση Τούρκων Δασκάλων Δυτικής Θράκης» που είχαν ιδρυθεί το 1927 και λειτούργησαν με αυτές τις επωνυμίες μέχρι το έτος 1989 οπότε έκλεισαν, με απόφαση του Αρείου Πάγου με την αιτιολογία ότι έφεραν στην επωνυμία τους τη λέξη τουρκική. Κλείνοντας ευελπιστούμε πως θα εισακουστούν τα ανωτέρω αιτηματά μας και θα κάνετε τα δέοντα για την επίλυσή των.

«Με τιμή

Οι πρόεδροι κοινοτήτων Ασωμάτων *Nuri Ahmet Molla*, *Αρίσβης Ahmet Ismai*, *Φιλύρας Kiasif Hakki Hasan*, *Αμαράντων Kucuk Mehmet*, *Αράτου Salioglu Mehmet*, *Οργάνης Yakub Mustafa*, *Κέχρου Abdurahim Mehmet*, *Συμβόλων Mehmet Murazu*, *Καλχάντων Mehmet Husein Mehmet*, *Σώση Arif Oglu Remzi*, *Πολύανθου Tahsin Oglu Mosti*, *Γραπνής Mustafa Husein Hasim*, οι δημοτικοί σύμβουλοι Κομοτηνής *Bagdatli Mehmet*, *Ahmet Hasan*, *Hasan Ekrem*, *Ali Mertoglu*, ο αντιδήμαρχος Κομοτηνής *Ramadan Jahit* και οι νομαρχιακοί σύμβουλοι *Mustafa Mehmet*, *Cerkez Husein*, *Musa Nuri Ali*, *Mehmet Ahmet*, *Hasan Cauz Hamit* ». (182)

Εδώ θα πρέπει να αναφερθούν οι σχέσεις που υπάρχουν και έχουν αναπτυχθεί μεταξύ της «Συμβουλευτικής Επιτροπής» και των αιρετών μουσουλμάνων, στην αυτοδιοίκηση και αλλού. Στην τουρκόφωνη εφημερίδα της Κομοτηνής, *Bati Trakya Ekspress* δημοσιεύτηκαν οι απόψεις των «μουσουλμάνων ηγετών», για τις σχέσεις των αιρετών και «Συμβουλευτικής Επιτροπής». Ο μουφτής Κομοτηνής *Meco Cemali*, ανέφερε πως, «αν αποχωρήσω αυτή τη στιγμή από τα καθήκοντά μου θα συνεχίσω να εργάζομαι προσφέροντας συμβουλές μου σε όσους ασχοληθούν με προβλήματα της μειονότητας και θα είμαι ο σύμβουλός τους. Πιστεύω ότι με τη βοήθεια του θεού θα καταφέρω να επιτύχω στην αποστολή μου».

Ο δημοσιογράφος *Hali Haki*, τόνιζε ότι «η γραφειοκρατία στην Τουρκία λειτουργεί πολύ δυσκίνητα. Συνέχεια φωνάζω ότι είναι απροσπέλαστα τα στενά του Τσανάκ καλά ενώ μ' έδωσαν να καταλάβω ότι απροσπέραστη είναι η συνοριακή πύλη των Ισπάλων. Ευτυχώς που υπάρχει το προξενείο και παίρνουμε βίζα». Ο κτηνίατρος *Ali Nuri*, επισήμανε πως «αν η συμβουλευτική επιτροπή συνεχίσει να απειλεί θα πάρουμε μέτρα για παρεμπόδιση γιατί υπάρχουν και εμείς εδώ».

Ο *Hasan Imamoglu*, δήλωσε χαρακτηριστικά ότι, «μετά το θάνατο του *Σαδίκ Αχμέτ* η μειονότητα έμεινε μόνη χωρίς προστάτη. Να μην προσπαθήσει κανείς να αναπληρώσει τη θέση του γιατί εγώ θα γίνω στην ωραία Θράκη μας ο δεύτερος *Σαδίκ*. Ακόμη αν χρειασθεί θα γίνω και βουλευτής για να εξαρτώνται όλα από εμένα και να είμαι εγώ υπεύθυνος για κάθε τι που μας αφορά». Και ο αντινομάρχης *Ροδόπης Ahmet Mehmet* ανέφερε, «την στιγμή αυτή κατέχω την πιο μεγάλη θέση μεταξύ των αιρετών παραγόντων και επομένως δικαιούμαι να είμαι πρόεδρος της διαχειριστικής επιτροπής βακουφίων». (183)

Σχετικά με αυτό το ζήτημα εκδόθηκε ανακοίνωση από την επιτροπή μετά την επίσκεψή της στην Τουρκία, (Μάρτιος 1996) που έλεγε ότι *«δεν θα αξιωθεί να απολαύσει κανείς την εμπιστοσύνη της τουρκικής κοινωνίας και θα θεωρείται πάντα αμαρτωλός ενώπιον εκείνων που άφησαν κληρονομιά αυτά τα βακούφια με αποκλειστικό σκοπό να χρησιμοποιηθούν για ευαγείς σκοπούς , όποιος και είναι αυτός εφόσον δεν θα έχει εκλεγεί δημοκρατικά με την βούληση της μουσουλμανοτουρκικής κοινωνίας» .*

Στη μειονοτική εφημερίδα Trakianin Sesi δημοσιεύεται άρθρο που αναφέρει , σχετικά με την ύπαρξη της *«Συμβουλευτικής Επιτροπής»* , το ρόλο της σε σχέση με τη μειονότητα και το ρόλο της Τουρκίας :

«εμείς για χίλιους λόγους , είμαστε αντίθετοι στην ύπαρξη συμβουλευτικής επιτροπής .Ανησυχήσαμε ιδιαίτερα με την επίσκεψη της ομάδας στην Τουρκία κατόπιν προσκλήσεως βέβαια. Πιστεύουμε απόλυτα ότι αυτή η ομάδα δεν είναι ικανή να εκπροσωπήσει τη δυτικοθρακιώτικη μουσουλμανοτουρκική μειονότητα. Σχετικά τουρκική εφημερίδα έγραψε ότι «οι ηγέτες του Δυτικοθρακιώτικου τουρκικού συνόλου, δήλωσαν ότι παρ' όλες τις πιέσεις τις οποίες δέχονται , θα συνεχίσουν τον αγώνα τους για τη διάσωση του ισλαμισμού και τουρκισμού». Ο πρόεδρος Inal Vatan που δεξιώθηκε τα μέλη της επιτροπής είπε ότι «χρωστάμε ευγνωμοσύνη σ' αυτούς τους ανθρώπους οι οποίοι εκπροσωπούν την Τουρκία. Εμείς έχουμε να πούμε στον Inal Vatan, αυτός που εκπροσωπεί επάξια την Τουρκία στη Δυτική Θράκη είναι ο πρόξενος και όχι πρόσωπα από την μειονότητα. Εσείς με αυτήν την δήλωσή σας κάνετε κακό στη μειονότητα της Δυτικής Θράκης.Εάν δεν το έχετε αντιληφθεί σας το υπενθυμίζουμε. Επί πλέον πλουτίζετε αυτούς τους κυρίους πτωχεύοντας βέβαια την μειονότητα». (184)

Ο μειονοτικός τύπος αναφέρει ότι συνήλθαν οι αιρετοί παράγοντες της μειονότητας , οι οποίοι είχαν πάρει πήραν την απόφαση να μην έρθουν σε ρήξη με την *«Συμβουλευτική επιτροπή»* και κατέληξαν να συνεργαστούν μέχρι να διευθετηθούν κάποια ζητήματα. *«Οι άνθρωποι αυτοί που θεωρούνται πρόκριτοι της μειονότητας ένα δεν έχουν καταλάβει»* λέει ο αρθρογράφος και συνεχίζει *«λείπει η συνεργασία και η αλληλεγγύη μεταξύ τους.Πρώτα θα πρέπει η συμβουλευτική επιτροπή να ανοίξει τις πύλες της στον μειονοτικό τύπο και να πάψει να ανακοινώνει ανώνυμες διακυρήξεις. Θα πρέπει να διεκδικήσουμε τις υποθέσεις μας εν ονόματος της τουρκικής κοινωνίας όχι με ομάδες κλίκες ,όπως αποκαλούνται από το λαό , αλλά με επιτροπές που θα απαρτίζουν άτομα ευαίσθητα στα διάφορα προβλήματα της μειονότητας ,ακαδημαϊκά και άτομα που θα συνεισφέρουν με πραγματική αυτοθυσία». (185)*

Στην επίσκεψή της όμως στην Τουρκία, το κλίμα που επέδειξε ήταν της ενότητας και της ομοψυχίας , απέναντι στις ελληνικές καταπίεσεις . Ο πρώην βουλευτής Ismail Rodoplu *«κατηγόρησε την Ελλάδα ότι ασκεί πίεση προς την τουρκική μειονότητα. Τον τελευταίο καιρό λόγω της ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση μαλάκωσε λίγο τη στάση της».*

Ο πρώην βουλευτής Α. Faikoglu είπε ότι

«η Ελλάδα που υπερηφανεύεται ότι είναι λίκνο της δημοκρατίας , καταπατεί τα δικαιώματα της τουρκικής μειονότητας. Η Ελλάδα που θέλει να είναι ευρωπαϊά και ξεσηκώνει θύελλα όταν γίνεται λόγος για τα ανθρώπινα δικαιώματα , δεν πρέπει κάνει κόλαση τη ζωή 150 χιλιάδων Τούρκων που ζουν στη Δυτική Θράκη. Η Τουρκία έχει αναλάβει το ρόλο της εγγυήτριας δύναμης για τη μειονότητα της Δυτικής Θράκης. Γι 'αυτό το λόγο είναι μεγάλος ο ρόλος της Τουρκίας στη συνέχιση της εθνικής και θρησκευτικής μας παρουσίας στη Δυτική Θράκη. Εάν δεν ήθελε η Τουρκία εμείς δεν θα μέναμε εδώ. Η παρουσία μας στην Άγκυρα είναι ένα μήνυμα προς την Ελλάδα. Αν θέλουν να είναι ήσυχoi πρέπει να μας δώσουν τα δικαιώματά μας».

Ο Μεχμέτ Εμίν Αγγά δήλωσε ότι

«σκοπός μας είναι να αποδείξουμε στην Ελλάδα ότι η Τουρκία μας υποστηρίζει. Η παρουσία μας στην Ελλάδα οφείλετε στο ότι θέλησε η Τουρκία υπογράφοντας τη συνθήκη της Λωζάννης. Σαν μια μειονότητα 150 χιλιάδων ζητάμε τώρα από την Τουρκία να μας υπερασπιστεί μπροστά στην Ευρώπη , τον ΟΗΕ και την Ελλάδα. Η Τουρκία είναι αλληλέγγυος προς τους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης» , θα επισημάνει ο πρόεδρος της Τουρκίας S. Demirel υποδεχόμενος στην Άγκυρα τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής της μειονότητας

«Οι ομογενείς μας της Δυτικής Θράκης αποτελούν στοιχείο που θα φέρνει κοντά τις δύο χώρες και όχι στοιχείο διαφωνίας. Πιστεύουμε ειλικρινά ότι οι μειονότητες που ζουν και στις δύο χώρες αποτελούν γέφυρα φιλίας μια μπορούν να συμβλλουν σημαντικά στη δημιουργία ατμόσφαιρας αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Σύμφωνα με τη συνθήκη της Λωζάνης , πρέπει να διαφυλαχθούν τα δικαιώματα της τουρκικής μειονότητας».

Στην αποστολή μετείχε και η Isik Sadik , ενώ η εφημερίδα Cumhuriyet ανέφερε ότι **«η Τουρκία προβλέπεται να ενοχλήσει την Ελλάδα κάνοντας λόγο για Τούρκους που ζουν στη Δυτική Θράκη και στα νησιά του Αιγαίου και σχεδιάζοντας στρατιωτικές κινήσεις στην Αδριατική σε συνεργασία με την Αλβανία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας ».** (186)

Το ζήτημα που ανέδειξε η συμβουλευτική επιτροπή και υποστήριξε με κινήσεις σε όλη τη Θράκη και αλλού, είναι αυτό της θρησκευτικής ελευθερίας , ξεκινώντας από το θέμα της διαχείρισης των βακουφίων, των μουσουλμανικών ιδιοκτησιών , καταλήγοντας έως την εκλογή μουφτή από τα μέλη της μειονότητας και την ανέγερση τζαμιών στην περιοχή . Στις 2 Ιουλίου 1996 συνήλθε στο Yenî Camî της Κομοτηνής , το «ανώτατο συμβούλιο» που θεωρείται διευρυμένη μορφή της «συμβουλευτικής επιτροπής» , για να διαμαρτυρηθεί για το διορισμό στις επιτροπές των βακουφίων .

Στη συνάντηση έλαβαν μέρος οι «ψευδομουφτήδες» Ξάνθης και Κομοτηνής , οι πρώην βουλευτές Onsunoglu , Faikoglu , Rodoplu και Hajjibrahim , μαζί με πρόεδρους συλλόγων και κοινοτάρχες και πλήθος λαού που έδειξε ενδιαφέρον για την υπόθεση, ενώ αυστηρά μέτρα ασφαλείας υπήρχαν από την αρχή έως το τέλος .

Οι ομιλητές, εξέφρασαν την αντίθεσή τους προς τον νόμο 1091/1980 και ζήτησαν την ανάκλησή του:

«Η τύχη των Τούρκων της Δυτικής Θράκης δεν πρέπει να εγκαταλειφθεί στο έλεος της πολιτικής καταπίεσης και διάλυσης της Ελλάδας. Δεν θα δεχθούμε το σφετερισμό των πατρογονικών μας βακουφίων, αλλά παράλληλα δηλώνουμε ότι δεν πρέπει να αμφιβάλει κανείς πως θα διεκδικήσουμε και θα αντιμετωπίσουμε μαζί μ' αυτό και όλα τα άλλα προβλήματά μας, όλοι μαζί ενωμένοι σ' ένα σώμα».

Στην εκδήλωση, μεταφέρθηκαν και οι εκδηλώσεις διαμαρτυρίας, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τους *«Συλλόγους Τούρκων του εξωτερικού»*, που εκπροσωπούν 30 χιλιάδες άτομα, από το *«Σύλλογο Αλληλεγγύης»*, στην Κωνσταντινούπολη, και το ψήφισμα διαμαρτυρίας στο ελληνικό προξενείο της πόλης. (187)

Για το ζήτημα της διαχείρισης των βακουφικών περιουσιών, ανακοίνωση εξέδωσε και ο μουφτής Κομοτηνής Meco Cemali, παρ' ότι δεν είναι της στενής επιρροής της «Συμβουλευτικής Επιτροπής»:

«Η μουφτεία Κομοτηνής από έτους και πλέον αγωνίζεται για το ξεπέρασμα του προβλήματος που προέκυψε από την εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου 1091/1980 περί βακουφίων. Κατ' εφαρμογήν λοιπόν, αυτών άρθηκε από τη μουφτεία η δικαιοδοσία εκπροσώπησης των συμφερόντων της βακουφικής περιουσίας της Κομοτηνής που ελλείπει διοικητικής και διαχειριστικής επιτροπής -της είχε ανατεθεί, αφέθηκε έτσι ακέφαλο και στην τύχη του το σημαντικότερο θρησκευτικό και κοινωνικό ίδρυμα της μειονότητας και το χειρότερο κηρύχθηκαν τα βακούφια έκπτωτα της βακουφικής ιδιότητας. Από τότε μέχρι σήμερα τα βακούφια στην πόλη της Κομοτηνής υπολειπούνται, οι μισθοί των δασκάλων και των θρησκευτικών λειτουργών δεν πληρώνονται, οι δαπάνες και τα εκτελούμενα έργα των βακουφίων έχουν ανασταλεί και έχουν προκύψει πολλές άλλες συνέπειες και ανωμαλίες. Το προεδρικό διάταγμα 91/1996 που εκδόθηκε πρόσφατα, όπως μας διαβεβαίωσαν, αποσκοπούσε, στην ανεύρεση, κάποιας λύσης στο κατεπείγον πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα βακούφια και ιδίως εκείνα της πόλης της Κομοτηνής. Πράγματι το εν λόγω διάταγμα προέβαινε αναδρομικά στην άρση των κυρώσεων του Νόμου 1091/1980 και προέβλεπε τον διορισμό προσωρινών διαχειριστικών επιτροπών τριετούς θητείας στα βακούφια των πόλεων μετά από πρόταση και γνωμοδότηση του αρμοδίου μουφτή.

»Η μειονότητα, θα επιδιώκει μία λύση που θα προκύψει από δημοκρατικές, διαδικασίες και θα διασφαλίζει όπως συνέβαινε προ του 1967, το ενιαίο των βακουφίων, τη θρησκευτική, εκπαιδευτική και κοινωνική αποστολή τους, καθώς και τη λειτουργικότητα και την ανάπτυξη

τους. Μια από τις ρυθμίσεις του Ν.1091/1980 στην οποία επικεντρώθηκαν οι περισσότερες επικρίσεις και αντιδράσεις υπήρξε το εκλογικό σύστημα που εισάγει. Κι εφ' όσον ο νόμος είναι σε ισχύ, εάν είχαν προκυρηχθεί εκλογές τότε αυτές θα διεξαγόntonταν με το εκλογικό αυτό σύστημα. Η εξέλιξη αυτή δεν ήταν επιθυμητή από τη μουφτεία.

»Η μουφτεία, λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, δεν έφερε αντίρρηση στον διορισμό προσωρινής διαχειριστικής επιτροπής που ήταν μία λύση ανάγκης, επιβαλλόμενη από τα κατεπείγοντα διαχειριστικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα βακούφια. Προσπάθησε να γίνει δεκτή η αρχή ώστε τα πρόσωπα που θα αποτελούσαν την επιτροπή να είναι εγκεκριμένα από τη μουφτεία και όντως η αρχή αυτή τηρήθηκε σε γενικές γραμμές. Στις συζητήσεις μας με τους παράγοντες της διοίκησης δεν παραλείψαμε να επισημάνουμε ότι ήρθε και παρήλθε ο καιρός για την ανεύρεση μιας οριστικής λύσης στο βακουφικό πρόβλημα και ότι θα πρέπει η λύση αυτή να δοθεί αφού πρώτα τροποποιηθεί ο Ν.1091/1980 και επαναφερθούν οι παλιές ρυθμίσεις. Μας διαβεβαίωσαν ότι η διοίκηση συνηγορεί υπέρ της τροποποίησης του νόμου και ότι εντός της τριετούς αυτούς προθεσμίας θα θεσμοθετηθούν οι αναγκαίες ρυθμίσεις. Με την ευκαιρία θα θέλαμε να πληροφορήσουμε την μειονοτική κοινή γνώμη ότι η μουφτεία προ καιρού συγκρότησε μια επιτροπή που ήδη συνέταξε ένα κείμενο που περιλαμβάνει τα αιτήματα και τις προτάσεις της μειονότητας για το βακουφικό πρόβλημα. Το κείμενο αυτό πρόκειται να τεθεί σε συζήτηση ευρύτερης βάσης, όταν πάρει την τελική του μορφή θα υποβληθεί στις αρμόδιες διοικητικές αρχές.

»Εμείς ως μουφτεία δεν είμαστε βέβαια σε θέση να εγγυηθούμε αν τελικά θα τεθούν σε εφαρμογή ή όχι οι θετικές απαντήσεις που μας έχουν δοθεί, όπως στο ότι η τριετής αυτή προθεσμία θα αποτελέσει την τελευταία περίοδο εκκρεμότητας στο πρόβλημα των βακουφίων καθώς και σ' άλλα σχετικά θέματα. Σε κάθε όμως περίπτωση ο υποφαινόμενος Χαφούζ Τζεμαλή Μέτσο ως μουφτής Κομοτηνής επιθυμούμε να διακηρύξουμε ότι στο θέμα αυτό καθ' όσον μας αφορά θεωρούμε τον εαυτό μας πλήρως δεσμευμένο και ότι την ευθύνη το δεν πρόκειται να συμμερισθούμε με τον σημερινό τίτλο που κατέχουμε». (188)

Για το ίδιο ζήτημα υπέγραψαν διαμαρτυρία 41 μουσουλμάνοι και 85 χριστιανοί, από τη Ροδόπη,

«ως πρωτοβουλία των πολιτών για δημοκρατικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, που καταδίκασαν την ενέργεια διορισμού της διαχειριστικής επιτροπής αλλά και τη συνέχιση κλήρων για την εγγραφή στα μειονοτικά γυμνάσια.

»Πράξεις που συντελούν ώστε μερίδα του λαού της περιοχής να μην αισθάνεται ότι απολαμβάνει ίσα δικαιώματα με τους υπόλοιπους. Ο Ν.1091/80 είναι αντιδημοκρατικός και η ανάκληση του είναι απαραίτητη».
(189)

Η ανέγερση τεμενών στη Θράκη, ήταν ένα από τα κυρίαρχα ζητήματα που ανέδειξε η Επιτροπή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν τα τεμένη στους οικισμούς Αμαξάδες Ροδόπης και Κιμμέρια Ξάνθης, όπου οι τοπικές μουσουλμανικές ηγεσίες, υπερέβησαν το επιτρεπόμενο ύψος, του μιναρέ, που προβλεπόταν από τις πολεοδομικές άδειες, γεγονός που προκάλεσε αντιδράσεις, στις οποίες πρωτοστάτησε η άτυπη μειονοτική ηγεσία. Αντιδράσεις υπήρξαν και από τη Μητροπόλη Κομοτηνής, με συλλαλητήρια και αποστολή τηλεγραφημάτων διαμαρτυρίας στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Το «Τουρκικό Ίδρυμα Ευεργεσιών Δυτικής Θράκης», το οποίο διατηρεί στενές σχέσεις με την «Συμβουλευτική Επιτροπή», σε ανακοίνωσή του για την κατασκευή τζαμιού στα Κιμμέρια Ξάνθης, τόνισε με τη σειρά του πως **«τα φρικτά γεγονότα που συνέβησαν στα Κιμμέρια δεν στεναχώρησαν μόνο τους τούρκους μουσουλμάνους των Κιμμερίων αλλά όλη την Τουρκιά της Δυτικής Θράκης...χωρίς δισταγμό καταγγέλλουμε με θάρρος αυτήν την αγριότητα που διαπράχθηκε ενάντια στον τουρκικό λαό στο όνομα της Δημοκρατίας και της ανθρωπότητας».**
(190)

Στις αντιδράσεις υπήρξε συμπαραστάση και από τους διορισμένους μουφτήδες, όπως έγινε και από το Μουφτή Κομοτηνής Meco Cemali με ανακοίνωσή του (Ιανουάριος 1997)

«η Μουφτεία Κομοτηνής αισθάνεται τη δυσάρεστη υποχρέωση να πάρει θέση για τη διοργανούμενη από την Μητρόπολη Κομοτηνής στις 8-1-1997 υπαίθρια συνάθροιση διμαρτυρίας των χριστιανών στην κοινότητα Αμαξάδων, με αφορμή την ανέγερση μουσουλμανικού τζαμιού και μιναρέ για τις ανάγκες των εκεί μουσουλμάνων. Ένα θέμα που επί τέλους, μετά από 10 έτη σχεδόν περιπέπια, φαίνεται να οδεύει προς τακτοποίηση και που αφορά αποκλειστικά τη λειτουργία της ημετέρας μουσουλμανικής θρησκείας μέσα στα πλαίσια του Συντάγματος και των διεθνών οργανισμών για τη θρησκευτική ελευθερία.

»Η Μητρόπολη Κομοτηνής και ο επικεφαλής αυτής, μας έχουν επιφυλάξει δυστυχώς και κατά το παρελθόν πολλές παρόμοιες καταστάσεις με απαράδεκτη ανάμειξη στη λειτουργία της ημετέρας θρησκείας, με άδικες καταγγελίες και άλλες αδικαιολόγητες ενέργειες, αλλά το κυριότερο με πρόκληση έντασης και αναταραχής ανάμεσα στις δύο θρησκευτικές κοινότητες. Μερικές από τις οποίες έχουν εξελιχθεί σε πραγματικό πογκρόμ κατά της ισλαμικής κοινότητας της Κομοτηνής. Το πιο πρόσφατο είναι εκείνο που συνέβη στην Κομοτηνή στις 16 Αυγούστου του περασμένου έτους και που αποτέλεσε τη συνέχεια ανάλογου συλλαλητηρίου της Μητρόπολης Κομοτηνής πάλι. Μας είναι τελείως ακατανόητη η αντίληψη, που την θρησκευτικότητα και την πίστη προς το Θεό, αναζητά στο ύψος του μιναρέ ή του καμπαναριού, αντί να την καλλιεργεί στο βάθος της καρδιάς. Και

θεωρούμε άκρως επικίνδυνη την επιχειρούμενη τελευταία προσπάθεια: σύγκρουσης των θρησκειών στο διοργανώμενο από την μητρόπολη Κομοτηνής συλλαλητήριο των Αμαξάδων με αφορμή τη σύγκριση του ύψους του μιναρέ και του καμπαναριού στο μικτό συνοικισμό Πελεκητής. Επικίνδυνη και εγκληματική για την ειρήνη στην περιοχή και για τη θρησκευτική συνύπαρξη και συμπόρευση. Επειδή ουδεμία επικοινωνία υπάρχει μεταξύ ημών και της μητρόπολης Κομοτηνής, αλλά και το χάσμα στις αντιλήψεις, φαίνεται να είναι αγεφύρωτο, καλούμε τις αρχές να πάρουν όλα εκείνα τα μέτρα ώστε το συλλαλητήριο να μην εξελιχθεί πάλι σε έκτροπα σε βάρος της τοπικής ισλαμικής κοινότητας.

Ο προς τον ύψιστον ευχέτης, Ο μουφτής Κομοτηνής Meco Cemali» . (191)

Το 1996, είναι η χρονιά του πρώην ανεξάρτητου βουλευτή Ahmet Faikoglu, ο οποίος δρα ως πρόεδρος της επιτροπής. Τον Ιούλιο του 1996 επιδίδει ψήφισμα διαμαρτυρίας ως πρόεδρος της **«ανώτατης συμβουλευτικής μειονότητας της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης»**, στο γενικό γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης Daniel Tarsi, στο περιθώριο της κοινοβουλευτικής συνέλευσης του συμβουλίου της Ευρώπης. Το ψήφισμα αναφέρει ως τουρκική τη μουσουλμανική μειονότητα και παραθέτει τις θρησκευτικές και άλλες καταπίεσεις, που υφίσταται από το ελληνικό κράτος, τις διακρίσεις στην παιδεία, τη μη εκπροσώπηση στη βουλή, ενώ τέλος έθεσε θέμα αυτοπροσδιορισμού της ταυτότητας της μειονότητας. (192)

Το ίδιο έτος, μετά την πορεία διαμαρτυρίας προσφυγικών σωματείων της Κομοτηνής, στο τουρκικό προξενείο της πόλης, ως αντίδραση στη δολοφονία των δύο Κυπρίων από την οργάνωση των «Γκρίζων Λύκων», όπου κατέβηκε η τουρκική σημαία και έγινε πορεία από 200 νερούς με μοτοσικλέτες, οι οποίοι έσπασαν βιτρίνες μουσουλμανικών καταστημάτων, επεισόδια που καταδικάστηκαν από το μουφτή, το Μητροπολίτη και τις αρχές της πόλης, η **«Συμβουλευτική Επιτροπή Τούρκων Δυτικής Θράκης»**, σε ανακοίνωσή της που υπογράφεται μεταξύ άλλων από τους, Ahmet Faikoglu, Ihsan Kehaya, Birol Akifoglu, Mehmet Emin Aga ανέφερε τα εξής:

«η τουρκική κοινότητα, όταν το 1923 με τη συνθήκη της Λωζάνης τέθηκε υπό την προστασία του ελληνικού κράτους ως μειονότητα η χώρα μας υποσχέθηκε να προστατεύει την εθνική, θρησκευτική κουλτούρα, να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική εξέλιξη και να διατηρήσει τα υλικά και πνευματικά αγαθά της μειονότητας.

»Κοντά σ' αυτά η χώρα μας η Ελλάδα μπροστά σε όλες τις χώρες που υπέγραψαν τη συνθήκη είχε υποσχεθεί ότι τα μέλη της τουρκικής μειονότητας ως συμπατριώτες των ελλήνων θα απολάμβαναν ίσα δικαιώματα και ότι θα προστατευόταν η ζωή και η περιουσία αυτών. Τι κρίμα όμως που η χώρα μας δεν παραχωρούσε τα πολιτιστικά, θρησκευτικά και ανθρώπινα δικαιώματα αλλά έμεινε στις υποσχέσεις χρόνια τώρα θεωρώντας επαρκή την ανθρώπινη συμπεριφορά της απέναντι στη μειονότητα.

»Από χρόνια οι υπεύθυνοι του Ελληνικού κράτους πίεζαν διοικητικά οικονομικά και κοινωνικά τη τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης και τα τελευταία χρόνια ξεπερνώντας κάθε όριο έχουν αρχίσει να ενθαρρύνουν και να προστατεύουν αυτούς που προβαίνουν σε βάρβαρες και άγριες επιθέσεις. Στις 29 Ιανουαρίου 1988 και 1990 μόνο και μόνο «επειδή είπαμε είμαστε τούρκοι» μείναμε εκτεθειμένοι στους βανδαλισμούς και τις βαρβαρότητες και χωρίς να έχουν κλείσει οι πληγές στις 16 Αυγούστου 1996 ημέρα Παρασκευή είχαμε δείγμα μιας ολοκαίνουριας βαρβαρότητας και αγριότητας .Εκατοντάδες φανατικών ελλήνων υπό την προστασία της αστυνομίας επιτέθηκαν σε αθώους και ανυπεράσπιστους ανθρώπους μας. Χωρίς καμία διάκριση αν είναι γέροι ή νέοι γυναίκες η παιδιά τους έδειραν και τους έστειλαν στο νοσοκομείο. Ληλάτησαν πολλούς ομόφυλους μας καταστρέφοντας τις περιουσίες τους. Σκορπούσαν τον τρόμο στις τουρκικές γειτονιές μέχρι τις πρωινές ώρες. Που είναι άραγε οι δυνάμεις ασφαλείας της πολιτισμένης χώρας; που είναι άραγε οι διεθνείς δεσμεύσεις που είχε υπογράψει; Κρίμα σ' αυτούς που δημιούργησαν αυτήν την άγρια εικόνα, εκατοντάδες χιλιάδες φορές κρίμα σ' αυτούς που διεγείρουν την αγριότητα ενάντια στους ανυπεράσπιστους τούρκους πολίτες. Στο όνομα της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ,ντροπή τους.

»Οι Τούρκοι της δυτικής Θράκης που έχουν αφευθεί υπό την προστασία με τις διεθνείς συμβάσεις και είναι σωστοί και αφοσιωμένοι στην πατρίδα τους εκτός από το σφάλμα να είναι τούρκοι μουσουλμάνοι δεν έχουν διαπράξει κανένα άλλο σφάλμα. Τις βαρβαρότητες και τους βανδαλισμούς που πραγματοποιήθηκαν εναντίον ,τους αφήνουμε στην κρίση της ελληνικής κοινής γνώμης και των διεθνών οργανισμών. Στο κατώφλι του 21ου αιώνα περιμένουμε κατά πρώτο λόγο από τον οργανισμό Ηνωμένων εθνών ,την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Helsinki Watch και καθώς επίσης από τις χώρες που έχουν υπογράψει τη συνθήκη της Λωζάνης να ζητήσουν εξηγήσεις για τους βανδαλισμούς που ζήσαμε στην περιοχή της δυτικής Θράκης». (193)

Όπως και σε άλλες ανάλογες στις κινήσεις της «Επιτροπής» ήρθε να προστεθεί και η ανακοίνωση της Μουφτείας Κομοτηνής , η οποία

«εκφράζει τη λύπη της για τα έκτροπα σε βάρος της μουσουλμανικής μειονότητας με lithobolismούς. Η θλίψη μας είναι βαθύτερη όταν αναλογιζόμαστε ότι τα έκτροπα αποτέλεσαν συνέχεια της συγκέντρωσης που πραγματοποιήθηκε με την πρωτοβουλία της τοπικής εκκλησίας και την ευθύνη του τοπικού ιεράρχη ,όπως εκείνη την αποφράδα μέρα της 29/1/90 που είχε εξελιχθεί σε «νύχτα των κρουστάλλων.

»Τα έκτροπα τη 16/8/96 αποτελούν οργανωμένη κίνηση για την ματαίωση της πολιτικής «ισονομίας -ισοπολιτείας» που εγκαινιάστηκε μετά το 1991 απ' όλους τους κύκλους του κυρίαρχου στοιχείου που ανηπύθενται στην ειρηνική συμβίωση και στην πολυτισμικότητα της Θράκης μας. Αποδοκιμάζουμε τη ολιγωρία όλων εκείνων που είχαν την ευθύνη της αποτροπής αλλά επιδοκιμάζουμε την στάση των τοπικών αρχόντων- Δήμαρχος , Νομάρχης - που έσπευσαν να ενθαρρύνουν το μειονοτικό στοιχείο και του συμπαραστάθηκαν στις δύσκολες στιγμές» .(194)

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του τούρκου πρεσβευτή , στη Θράκη , ο Faikoglu , θα προβεί σε δήλωση , πάλι ως πρόεδρος της **«Συμβουλευτικής Επιτροπής Τούρκων Δυτικής Θράκης»**, στην οποία θα επισημάνει ότι **«δεν υπάρχει δημοκρατία στην Ελλάδα και οι τρεις μουσουλμάνοι βουλευτές , είναι Τούρκοι βουλευτές»**. (195)

Τον Ιανουάριο του 1997 , διαμορφώνεται εκ νέου η **«συμβουλευτική επιτροπή της δυτικοθρακιώπικης τουρκικής μειονότητας»**, η οποία συνεδρίασε υπό την προεδρεία του A.Faikoglu και πήραν μέρος οι «ψευδομουφτήδες» Mehmet Emin Aga και Ibrahim Setif , οι βουλευτές Galip Galip και Birol Akifoglu, ο πρώην ανεξάρτητος βουλευτής Ismail Rodoplu , από την Ξάνθη ο Salix Sukru , ενώ έγινε έντονα αισθητή η απουσία του βουλευτή Ροδόπης του Συνασπισμού Mustafa Mustafa .Στη συνάντηση συζητήθηκαν διάφορα θέματα, όπως τα προβλήματα των μουσουλμάνων πλημμυροπαθών και συστήθηκε επιτροπή βοήθειας από τους Rodoplu τους μουφτήδες ,τον πρόεδρο της επιτροπής διαφωτιστών και ιεροκηρύκων Fehim Kealthmet ,τον εκπρόσωπο των κοινοτήτων της Ροδόπης γιατρό Mehmet Nuti , τον δημοτικό σύμβουλο ΚομοτηνήςHasan Ahmet , τον πρόεδρο της **«Ένωσης Τουρκικής Νεολαίας»** Ridvan Hatiroglu ,τον νομαρχιακό σύμβουλο Ξάνθης Ihsan Kehaya, τον πρόεδρο των δασκάλων αποφοίτων της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης (ΕΠΑΘ) Ahmet Hasan ,τον πρόεδρο της **«Τουρκικής Ένωσης Ξάνθης»** , S. Kasim και το μέλος του συλλόγου επιστημόνων Sedat Karadayi, η περίπτωση του τεμένου στην Πελεκητή και στα Κιμμέρια, για τα οποία Rodoplu δήλωσε ότι **«για κάθε σκόπιμη τροποποίηση στις αποφάσεις που αφορούν τα ιστορικά μας μνημεία θα πρέπει να καταφύγουμε στην UNESCO»**. (196)

Η μειονοτική εφημερίδα Bati Trakya Ekspress , σε άρθρο της , που είχε τίτλο **«Ποιοί εκπροσωπούν τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης»**, έθετε ξανά το ζήτημα της ηγεσίας της «Επιτροπής», αφού το προεδρείο δεν ανταποκρινόταν κατ' αυτήν στις προσδοκίες των μειονοτικών.Το άρθρο ανέφερε ότι ,

«σε μια εποχή που ο κόσμος ζει τις ραγδαίες αλλαγές στους χώρους του πολιτισμού και της οικονομίας η Δυτική μας Θράκη όλως αντίθετα συνεχίζει να γίνεται σκηνή μιας αναταραχής. Και για όσους διερωτούνται τι είναι αυτή η αναταραχή θέλω να διευκρινίσω ότι η αδιέξοδος αυτή πηγάζει από την «εκπροσώπηση» των Τούρκων της Δυτικής Θράκης .Και η μεγαλύτερη αιτία είναι ότι η αναταραχή προέρχεται από το χώρο των

«μουφτήδων». (Σημ.Το δημοσίευμα εννοεί τους μουφτήδες που έχει διορίσει το Ελληνικό κράτος).

»Ανάμεσα στους μουφτήδες της Ελλάδας και της Τουρκίας χάνονται οι τοπικοί άρχοντες της μειονότητας που είναι εκλεγμένοι έχουν τη δύναμη και είναι σε θέση να βάλουν τα θεμέλια επιτυχίας στην οικονομία ,στη πολιτική ,στον πολιτισμό ,ενώ ενώπιον της Τουρκίας εκπροσωπούνται οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης με τους εκλεγμένους μουφτήδες (Σημ. Είναι οι παράνομοι σύμφωνα με απόφαση δικαστηρίου) ενώπιον των ελληνικών αρχών εκπροσωπούνται μέσω των διορισμένων .Και ενώ κάθε κίνηση αυτών μεταβάλλεται σε επεισόδια οι εκλεγμένοι άρχοντες δεν λαμβάνονται υπόψη και μάλιστα θα έλεγε κανείς ότι είναι τόσο δύσκολο να βρεθεί κάποιος που να κριπκάρει έστω πς δραστηριότητες τους όσο δύσκολο είναι να μεταφέρει νερό με κόσκινο. Και καλά γιατί εμείς καταλήξαμε σ' αυτήν τη κατάσταση, γιατί ανεχόμαστε ακόμη αυτούς τους ανθρώπους γιατί να μην έχουμε ένα άτομο που να γνωρίζει το νόημα της λέξης αντιπολίτευση και να την εφαρμόζει στην ωραία μας Δυτική Θράκη; Γιατί δημιουργούμε ευκαιρία να αναδειχθούν οι πολιτικές και πολιτιστικές ισορροπίες αφήνοντας το μέλλον της Δυτικής Θράκης στα χέρια των μουφτήδων; Γιατί η κοινωνία μας από τα χαμηλότερα ως τα υψηλότερα στελέχη λαμβάνει μέρος στερούμενης εκπροσώπησης.

»Ως άτομα του ένδοξου τουρκικού έθνους προχωρώντας στα χνάρια του Αττατούρκ με ποια λογική ταυτίζουμε και ανεχόμαστε όπως η εκπροσώπηση στους τομείς οικονομίας, πολιτικής και πολιτισμού να γίνεται εκ μέρους των θρησκευτικών παραγόντων. Γιατί σε μια κοινωνία που διαθέτει τους γιατρούς ,τους δικηγόρους κλπ δεν δημιουργείται μια ειδική μονάδα που θα δραστηριοποιηθεί και άλλους τομείς ώστε να μπορέσουν οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης να πάρουν μια ανάσα; Αυτοί λοιπόν που κατά τη γνώμη τους θεωρούν τον εαυτό τους «εκπρόσωπο» είναι η αιτία που δημιουργούνται αυτά τα προβλήματα. -Επιτέλους ας ξυπνήσουν ο Τούρκος της Δυτικής Θράκης ας δει τις αλλαγές που γίνονται γύρω του και στον κόσμο και ας ρυθμίσει την κατάσταση, ώστε να εναρμονιστεί και να μπορέσει να προγραμματίσει το μέλλον του σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Θα πρέπει να έχει αντιληφθεί ότι για να διασφαλίσει το μέλλον του δεν μπορεί να εμπιστευτεί την εκπροσώπηση του σε άτομα που είναι μόνο ανδρείκελα της Ελλάδας και της Τουρκίας.

»Οι μανάδες της ένδοξης κοινωνίας μας με τους αγώνες της έγραψε το όνομα της με χρυσά γράμματα στην ιστορία στο εξής πρέπει να αναθέσουν σε άτομα που θα εκπροσωπούν ενώπιον της Ελλάδας και της Τουρκίας όχι μόνο σαν ένα πρόβλημα αλλά θα μπορούν σε δεδομένη στιγμή να προβούν σε δραστηριότητες που θα διασφαλίζουν το μέλλον

στους πολιτικούς , πολιτιστικούς και οικονομικούς τομείς. Επί πλέον όχι μόνο να προβάλλουν τα άτομα αυτά σαν επικέτα αλλά να τα στηρίζουν οικονομικά και ηθικά ολόκληρη η κοινωνία να τα ακολουθεί.

»Ας μην ωθούμε το μέλλον μας σε σκοτεινές μέρες. Ελάτε όλοι μαζί από κοινού να συνεχίσουμε τον αγώνα μας σε όλους τους τομείς αλλά με ομόνοια και επίγνωση . Ελάτε όλοι μαζί να βρούμε τους κατάλληλους τους αποφασιστικούς και σίγουρους ανθρώπους που θα ηγηθούν και θα μας εκπροσωπήσουν όχι πλέον στην πολιτική αλλά στην εφαρμογή και υλοποίηση των κοινών προτάσεων που θα παράγουμε και που σκοπό θα έχουν την επίλυση των προβλημάτων μας». (197)

Ο πρόεδρος της «Επιτροπής» Ahmet Faikoglu δίνει στη δημοσιότητα κείμενο , με την ευκαιρία της μουσουλμανικής γιορτής Ramazan Bairam (Φεβρουάριος 1997) , όπου αναφέρεται για άλλη μια φορά στα μειονοτικά προβλήματα, αλλά και στην προσωπική του διαδρομή στην προσπάθεια να κρατηθεί στην ηγεσία της μειονοτικής ηγεσίας .

«Αγαπητοί συνάνθρωποι σας συχαίρουμε για το Ραμαζάν Μπαϊράμ. Ξέρετε πολύ καλά ότι ήμουνα το παράδειγμα προς μίμηση της τουρκικής μειονότητας στη Βουλή και πως ήμουνα η αφετηρία για κάθε θρησκευτική και εθνική διαδικασία. Στο μήνυμά μου για το περσινό μπαϊράμι είχα κάνει θέμα την αντιμετώπιση των Τούρκων της Δυτικής Θράκης σε θέματα θρησκευτικά διπλωματικά και δικαιοσύνης. Επίσης είχα γίνει αφετηρία ώστε να μη δημιουργηθούν κάποια εμπόδια από την Ελλάδα προς την τουρκική μειονότητα τις μέρες αυτές τις χαράς και της ευτυχίας. Η κυβέρνηση της Ελλάδας όπως επισκίασε την ευτυχία μας ,μαύρισε το μπαϊράμι των Τούρκων της Δυτικής Θράκης. Τα όνειρα του Εμφιετζόγλου - Δον Κιχώπη και των ΕΠΑΘιτών στο χώρο της παιδείας πέσανε στο κενό. Ξοδέψανε δισεκατομμύρια και όμως δεν κατόρθωσαν να μας αλλοιώσουν την παιδεία και την κουλτούρα μας και ούτε μπόρεσαν να μας ξεκόψουν από την μητέρα μας πατρίδα την Τουρκία. Μας αποδείξανε ότι δε μας θέλουν σαν Τούρκους στα μέρη μας αλλά ούτε και σαν μουσουλμάνους.

»Η θρησκεία και η εθνικότητα της μειονότητάς μας δεν διαιρείται είναι ένα σύνολο .Οι τούρκοι μουσουλμάνοι και οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης είναι μουσουλμάνοι .Με το να σταματήσουν οι εργασίες στα τζαμιά στο χωριό Πελεκητή της Ροδόπης ,στα Σήμαντρα της Ξάνθης και στα Κιμμέρια της Ξάνθης και να οδηγήσουν ένα σωρό συνανθρώπους μας στο δικαστήριο με απαίτηση την τιμωρία τους για αρκετούς μήνες νομίζοντας ότι έτσι έσβησε η μειονότητα ή θα σβήσει γελιούνται οι διάφοροι μεμετολόγοι. Συγκρίνοντας το ύψος των μιναρέδων μας με την πολύ μικρή τους δημοκρατία και πρόσχημα τη συνθήκη της Λωζάνης και την ευρωπαϊκή προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προσπαθούν να μας

εξαφανίσουγ ,αυτό πως μπορούν να το δέχονται τα εγγόνια του Σωκράτη του Αριστοτέλη και του Πλάτωνα. Δοξασμένη Τούρκε της Δυτικής Θράκης στα πλαίσια των δικαιωμάτων της τουρκικής μειονότητας Δυτικής Θράκης με τη διπλωματική ομιλία που είχα κάνει στον τουρκικό λαό του Εχίνου οδηγήθηκα στο δικαστήριο της Λάρισας με τη κατηγορία πως είπα ότι η Δ.Θράκη πρέπει να περιέρχεται στην Τουρκία και ότι είναι τουρκική και τιμωρήθηκα χάρη στην ψευδορκία των Γεωργιάδη ,Παπαδόπουλου, Βλαχόπουλο (σημ. εκδότες εφημερίδων της Ξάνθης) Γκαλέτσι και Λαμπαδάρη (σημ.Βουλευτής ΠΑΣΟΚ Ξάνθης) ο οποίος δεν παρουσιάστηκε για να μην ξεσηκωθεί η τουρκική μειονότητα. Μ' αυτά τα αισθήματα εύχομαι σ' όλους τους συνανθρώπους της Δυτικής Θράκης υγεία και χαρά. Χρόνια πολλά για το μπαϊράμι». (198)

Σε συνεδρίαση της «Επιτροπής» , η οποία πραγματοποιήθηκε στο τέλος του 1997 , (30/11/1997) στην Κομοτηνή, τέθηκε εκ νέου, η ανάγκη της ένταξης των προσπαθειών για την ενημέρωση της Ευρώπης για το άρθρο 19 , το συντονισμό των μουσουλμάνων με τους χριστιανούς βουλευτές της Θράκης,για την κατάργηση του άρθρου στη Βουλή με αναδρομική ισχύ , ενημέρωση της διεθνούς κοινότητας για το γεγονός της έλλειψης θρησκευτικής ελευθερίας στη Θράκη σχετικά με τους μουφτήδες, και να αναδειχθεί και να υλοποιηθεί το αίτημα της ανέγερσης του μιναρέ του οικισμού των Κιμμερίων Ξάνθης μέχρι τα 18 μέτρα και όχι στα 12 που είναι η απόφαση της Νομαρχίας Ξάνθης.

Στην ανακοίνωση που εκδόθηκε , μετά τη συνεδρίαση ανέφερε τα εξής:

«Η μουσουλμανική -τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης που από το 1923 με τη συνθήκη της Λωζάννης παραδόθηκε στην Ελλάδα , π κρίμα δεν μπόρεσε να γευθεί τα αγαθά της συνθήκης αυτής καμιά φορά από τη μέρα αυτή.Η χώρα μας ,η Ελλάδα δεν έχει δείξει μέχρι τώρα καμιά αφοσίωση στη συνθήκη της Λωζάννης ούτε σε καμιά άλλη συνθήκη που έχει υπογράψει με τη Μητέρα Πατρίδα, την Τουρκία για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την απαιτούμενη ειλικρίνεια απέναντι στους ανθρώπους της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης. Σε κάθε ευκαιρία προσπαθούσε να αναγκάσει τους ανθρώπους της τουρκικής μουσουλμανικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης να εγκαταλείψουν τα εδάφη που ζούνε έξω από τα δημοκρατικά όρια και μεθόδους που δεν αρμόζουν σε μια δημοκρατική χώρα.

»Εδώ και 75 χρόνια εφαρμόζοντας μια διαβολική και τυραννική πολιτική , αφαίρεσε τις περιουσίες από τα χέρια του συνόλου της Δυτικής Θράκης , διέφθειρε την εκπαίδευσή του και διέσπασε τις όποιες οργανώσεις που είχε δημιουργήσει και τέλος εκδίωξε τα τρία τέταρτα του πληθυσμού που είχε γεννηθεί και μεγαλώσει στη Δυτική Θράκη. Και τέλος -τέλος έχει αρχίσει να βασανίζει με διάφορους και ποικίλους τρόπους τα

θρησκευτικά και εθνικά αισθήματα του Τούρκου της Δυτικής Θράκης. Τη χρονιά του 1987 με απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου στην Αθήνα αμφισβητήθηκε η τουρκική μας ταυτότητα και οι οργανισμοί που είχαμε με τουρκικά ονόματα έκλεισαν.

»Το 1989 με διάφορες δικαστικές αποφάσεις άλλαξε το καθεστώς των πιο βασικών μας οργανισμών των μουφτειών με φυλακές επειδή εκλέγουμε μόνοι τους μουφτήδες μας, τους θρησκευτικούς μας αρχηγούς-έσερναν τους μουφτήδες αυτούς στο δικαστήριο και τους σαπίζουν στις φυλακές. Μουφτής Ξάνθης Μεχμέτ Εμίν Αγγά, σε ένα δικαστήριο της Λαμίας 900 χιλιόμετρα μακριά από εδώ αυτός που τόσες φορές κλείστηκε στις φυλακές της Λάρισας, μόνο και μόνο, από το δικαίωμα που προκύπτει από τη συνθήκη της Λωζάννης, το δημοκρατικό αυτό δικαίωμα, που του επιτρέπει να λέει «εγώ είμαι ο μουφτής αυτού του συνόλου», τιμωρήθηκε με τόσο χρόνια φυλάκισης πράγμα, που προκαλεί ντροπή για τα δημοκρατικά φαινόμενα. Πόσο μάλιστα οι δύο πρωθυπουργοί ο Μεσοût Γιλμάζ και ο Κώστας Σημίτης, που έφασαν σε ένα διάλογο φιλίας στην συνάντηση κορυφής στην Κρήτη, ο οποίος χαρακτηρίστηκε ένα καλό βήμα, πόσο δύσκολο είναι τώρα να ξαναγίνει κάποιο παρόμοιο γεγονός μετά την απόφαση αυτή του Δικαστηρίου της Λαμίας. Από όποια πλευρά και να το δούμε το θέμα καλούμε τις κυβερνήσεις της χώρας και να σεβαστούν τις συνθήκες που έχουν υπογράψει ή τουλάχιστον τις υπογραφές τους και καταγγέλλουμε έντονα τις αποφάσεις αυτές που έχουν φτάσει στο βαθμό της ντροπής». (199)

Ο πρώην ανεξάρτητος βουλευτής Ahmet Faikoglu, ο οποίος έλαβε μέρος στη συνέλευση των Γκρίζων Λύκων που έγινε στην τουρκική πόλη Κεσσάνη και έγινε δεκτός με τιμές «ηγέτη των τούρκων της Δυτικής Θράκης», έλαβε το λάβαρο της οργάνωσης. Η τουρκική παρακρατική οργάνωση «Γκρίζοι Λύκοι» ("Boz Kurtlar") εδώ και καιρό οργανώνουν παρακλάδι στη Θράκη. Ο τέως ανεξάρτητος βουλευτής Ροδόπης Ahmet Sadik, είχε αναπτύξει σχέσεις με το τουρκικό παρακράτος. Ο ακροδεξιός τρομοκράτης αρχηγός των Γκρίζων Λύκων Abdullah Catli, που σκοτώθηκε στο δυστύχημα στην τουρκική πόλη Susurluk το Νοέμβριο του 1996, και είχε φέρει στην επιφάνεια τις στενές σχέσεις, μεταξύ κράτους και σωβινιστικών ομάδων, είχε αποκαλύψει στο δημοσιογράφο Habib Aslan Turk (στοιχεία της εφημερίδας Sabah) ότι είχε επισκεφθεί τη Θράκη, προσκεκλημένος του Sadik, με το ψευδώνυμο Mehmet Ozbai, το ίδιο που είχε όταν σκοτώθηκε. Ο Catli είχε παραλάβει πολλές φορές από το αεροδρόμιο τον Sadik με τον οποίο διατηρούσε στενές σχέσεις. Όταν είχε συστηθεί μια επιτροπή από Τούρκους βουλευτές για να συμπαρασταθεί στον Sadik, αρνήθηκε να συμμετάσχει βουλευτής του κόμματος του Deniz Baikal από τη Σμύρνη επειδή υποστήριξε ότι ο Sadik είναι πράκτορας της MIT.

Τις σχέσεις του Sadik με τους Γκρίζους Λύκους συνέχισε η χήρα του Isik και ο γιος της Leved, οι οποίοι τον Ιούνιο του 1996 μιλώντας στη γενική συνέλευση της «Ομοσπονδίας Εθνικών

Τουρκικών Σωματείων», που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι , είπε ότι **«σας φέρνω τους χαιρετισμούς των Τούρκων της Δυτικής Θράκης..... αλλά να ξέρουν οι Έλληνες , ένας Αχμέτ Σαδίκ πεθαίνει χίλιοι γεννιούνται από πίσω».**

Τους πυρήνες των Γκρίζων Λύκων, στη Θράκη , τους στελεχώνουν νέοι που σπουδάζουν σε τουρκικά πανεπιστήμια με πυρήνες τα χωριά Σύμβολα της Ροδόπης και Χρύσα της Ξάνθης , όπου διακινούνται εθνικιστικά σύμβολα και βιβλία και προβαίνουν σε κλειστές συγκεντρώσεις. Μάλιστα για να μην κινηθούν υποψίες τις πραγματοποιούν στο περιθώριο των γάμων και άλλων τελετών. Το χωριό Σύμβολα επελέχθη για γεωπολιτικούς λόγους , είναι απομακρυσμένο , μπορούν εκεί να εκπαιδεύονται , ήδη οργανώνεται ένας υπαίθριος χώρος για κατασκήνωση , περικλείεται από μουσουλμανικά σκληροπυρηνικά χωριά , και εκεί μεταφέρθηκαν μέχρι και Πομάκοι, από χωριά του Έβρου (Ρούσα , Γονικό, Δέρειο) για να παρακολουθήσουν τις αθλητικές εκδηλώσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι , για την απόπειρα δολοφονίας του προέδρου της **«Τουρκικής Ένωσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα»** Akin Birdal , το Μάιο του 1998 , κατηγορείται μαζί με άλλους επτά, ο Hasan Hasanoglu , 26 ετών από τη Μέδουσα της Ξάνθης μέλος της οργάνωσης των Γκρίζων Λύκων , ο οποίος έχασε την ελληνική ιθαγένεια μαζί με την οικογένειά του , το 1991 Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο πατέρας του στην τουρκική εφημερίδα Millet , **«καταφύγαμε από την Ελλάδα στην Τουρκία λόγω προσβολής της εθνικής μας καταγωγής».** (200)

Η δραστηριότητα βέβαια των «Γκρίζων Λύκων» με τη Θράκη , ξεκινά από πολύ παλιά , όταν ο ιδρυτής τους , εθνικιστής ηγέτης Agraslan Turkes , είχε αναφέρει στο βιβλίο του , **«Dis Politikamiz ve Kibris» (Η εξωτερική μας πολιτική και η Κύπρος)**, έκδοσης 1972, το υπόμνημα που είχε στείλει στον τότε πρωθυπουργό Ferin Melen:

«Το γεγονός ότι η Δυτική Θράκη ανήκε διοικητικά για πολλά χρόνια στη Νομαρχία Αδριανούπολης και διατηρεί ακόμα και σήμερα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα τουρκικών πόλεων με τα ιστορικά τους μνημεία εξοργίζει τους Έλληνες. Οι πικραμένοι άνθρωποι με τα δακρυσμένα μάτια αναγκάστηκαν να μείνουν έξω από τα όρια της Τουρκικής Δημοκρατίας με τη Συνθήκη της Λωζάνης , οι οποίοι όμως συμπεριλαμβάνονται μέσα στα όρια του Misa-I Mili, που χάραξε ο μεγάλος ελευθερωτής Ataturk, χρειάζονται υποστήριξη. Πρέπει να συμπεριλάβουμε στα σχολικά βιβλία , την ιστορία , τη γεωγραφία των ανθρώπων αυτών , που δίνουν αγώνα ζωής στα εδάφη που πότισαν με το αίμα τους οι ήρωές μας. Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης έχουν κατατρεστεί και καταπονηθεί από τους Έλληνες . Ποια δικαιώματα των τούρκων που απορρέουν από τη Συνθήκη της Λωζάνης αναγνωρίζουν οι Έλληνες;

»Πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για να υποχρεωθεί η Ελλάδα να εφαρμόσει όλα τα δικαιώματα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης που προβλέπονται στις διεθνείς συνθήκες και διμερείς συμφωνίες».

Ο Faikoglu επιστρέφοντας στη Ξάνθη, μετά την τιμητική εκδήλωση των Γκρίζων Λύκων , έδωσε στη δημοσιότητα μήνυμα, προς τους «ομόφυλους του», το πρώτο , μετά την απομάκρυνσή του από τη συμβουλευτική επιτροπή

«Δοξασμένοι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης .Με τους πόνους και τις χαρές της μειονοτικής ζωής , με την ενότητα ενός μεγάλου λαού που είναι ενωμένος και στις πίκρες και στις χαρές, εμείς οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης , δεχόμαστε σήμερα το κουρμπάν μπαιράμ μας .Ευχαριστούμε τον Θεό μας , που μας βοηθάει πάντα να διατηρούμε την ενότητά μας και σαν άνθρωποι της μειονότητας να δίνουμε αυτόν τον τόσο νόμιμο και δίκαιο αγώνα μας. Αγαπητοί ομοεθνείς το ήθελε τόσο πολύ η ψυχή μου ,να είναι το εορταστικό μου αυτό μήνυμα γεμάτο χαρά , ηρεμία και γαλήνη.

»Τι κρίμα όμως που η χώρα της οποίας είμαστε πολίτες δεν μου το επιτρέπει συνεχίζοντας να ασκεί αυτές τις ύπουλες πιέσεις.Το ίδιο με το κράτος μαζί με τα πτόνια που είχε και εξακολουθεί να έχει , συνεχίζει να μας πυρπολεί. Μια τέτοια κατάσταση, μοναδικό μας καθήκον είναι να προστατεύσουμε τους αγαπητούς ομοεθνείς μας από κάθε επικίνδυνο ζήτημα. Διότι έχω δώσει όρκο πίστης και τιμιότητας στην τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης.

»Σε κάθε επίθεση που γίνεται σε ανθρώπους του συνόλου με σκοπό την διατάραξη της ηρεμίας του και την κάθε προσπάθεια που γίνεται για την απομάκρυνση του από τα πατρικά του εδάφη , όπως γίνεται από τον καιρό του Βυζαντίου ακόμη , ορκίζομαι ότι όσο εξακολουθώ να ζω , θα προσπαθώ να τα καταπολεμώ με κάθε τρόπο. Δεν ξεχνάω και ούτε πρόκειται να ξεχάσω ποτέ μου ότι με τους εικοσιπέντε χιλιάδες σχεδόν ψήφους του αυτού του ευγενέστατου λαού στάλθηκα στο παρελθόν στην ελληνική βουλή. Το κράτος μας από τη μία πλευρά ενώ μας παραχωρεί μερικά από τα φυσικά μας δικαιώματα από την άλλη δε παύει να παραμελεί την θρησκεία , τη γλώσσα και την εθνική μας ταυτότητα .

»Και έτσι η τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης μένει πάντα εκτεθειμένη σε αυτές τις ύπουλες πιέσεις .Βέβαια το κράτος μας δεν αρκείται μόνο σε αυτό αλλά έχει τώρα κάνει γνωστό μέχρι τώρα ότι έχει παραβεί όλες τις διεθνείς συνθήκες ανθρωπίνων δικαιωμάτων , όπως αυτή της Συνθήκης της Λωζάννης.Αγαπητοί μου ομόφυλοι , τις τελευταίες μέρες μερικοί χριστιανοί συντοπίτες μας που άλλοτε δεν μας καταδέχονταν τώρα άρχισαν να μας χαιδεύουν. Οι χάρες απέκτησαν μεγάλη ζήτηση .Κι όλα αυτά βέβαια για τις επόμενες δύο εκλογές , που μας περιμένουν το ερχόμενο φθινόπωρο.Οι πρώτες και η δεύτερης κλίμακας εκλογές .Τα σενάρια διάλυσης και διαχωρισμού των ανθρώπων της μειονότητας στις εκλογές αυτές ήδη έχουν αρχίσει. Για το λόγο αυτό θα ήθελα να θυμίσω στους ανθρώπους αυτούς που ασχολούνται με τα

πολιτικά την περίοδο εκείνη να είναι πάρα πολύ προσεκτικοί. Είναι γνωστό πλέον ότι οι σχέσεις μας μεταξύ της μητέρας πατρίδας μας Τουρκίας και της πατρίδας μας Ελλάδας , περνάνε μία κρίση. Στις 26 Μαρτίου 1998 στο ξενοδοχείο Μαρμαρά της Κωνσταντινούπολης όπου έγινε η συνάντηση του προέδρου της τουρκικής δημοκρατίας της Κύπρου Ραούφ Ντενκτάς με εκπροσώπους της Αμερικής , συνέδριο στο οποίο συμμετείχα και εγώ συζητήθηκαν οι αδικίες και τα σκοτεινά παιχνίδια που παίζονται σε βάρος της δημοκρατίας της Κύπρου. Ο υπουργός εξωτερικών Ισμαήλ Τζεμ μιλώντας για το θέμα αυτό εξέφρασε την επιθυμία του , η επίσκεψη του αρχηγού ΓΕΕΘΑ στρατηγού Ισμαήλ Χακή Καρανταγί στην Αθήνα να είναι η βάση για ένα επικοδομητικό διάλογο και για τις δύο χώρες. Εμείς σαν σύνολο δεν θα αφήσουμε την αρμονία από τα χέρια μας. Ευχή όλων μας είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν η Τουρκία και η Ελλάδα να λυθούν με ένα δίκαιο και ειρηνικό τρόπο. Αυτή είναι και η ευχή των Τούρκων της Δυτικής Θράκης .

»Τέλος θα ήθελα να πω ότι η μειονότητα της Δυτικής Θράκης εκφράζει τη λύπη της όσο και η Τουρκία για την πτώση του ελικοπτερου της τουρκικής αστυνομίας μέσα στην πόλη της Κωνσταντινούπολης. Εύχομαι στο όνομα της τουρκικής μειονότητας της δυτικής Θράκης συγχώρεση από το Θεό για τους αδικοχαμένους , γρήγορη ανάρρωση στους τραυματισμένους , κουράγιο σε όλες τις τουρκικές οικογένειες και προπάντων υγεία. Χρόνια πολλά στην τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης, σε ολόκληρο τον κόσμο του πλανήτη και σε ολόκληρο τον τουρκισμό του πλανήτη και σε ολόκληρο τον κόσμο του Ισλάμ για το Κουρμπάν Μπαιράμ». (201)

Η συμβουλευτική επιτροπή αφού διήλθε το πρώτο της στάδιο , το 1998 , με πρόεδρο τον βουλευτή Galip Galip , δομείται οργανωτικά και επιδιώκει να εξελιχθεί σε διοίκηση των μουσουλμάνων. Ο γενικός γραμματέας της Επιτροπής Ridvan Hatiroglu εξέδωσε οδηγίες και έστειλε όλα τα σχετικά έγγραφα στους υπεύθυνους των επιτροπών , σημειώνοντας ότι **«οι ανωτέρω επιτροπές θα εξασφαλίσουν τις απαραίτητες για τις εργασίες τους αυτές υλικές ανάγκες , από τις μονάδες που σχετίζονται με τις δικές τους επιτροπές»** .(202) Η εξέλιξη αυτή έρχεται να επιβεβαιώσει πληροφορίες, ήδη από τον Ιανουάριο του 1997 , για δημιουργία εξόριστου κοινοβουλίου μουσουλμάνων στη Θράκη. Παράλληλα δόθηκε στη δημοσιότητα η δομή της Επιτροπής , που αποτελεί πλέον σκιά κυβέρνηση των μουσουλμάνων στη Θράκη :

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ- ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Επιτροπή Παιδείας Νομική Επιτροπή , Επιτροπή Υγείας Επιτροπή Βακουφίων ,
Θρησκευτικών Υποθέσεων , Επιτροπή Εργασίας και Αλληλεγγύης Βιοτεχνών και-Αγροτών ,
Επιτροπή Πολιτισμού

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

1. Η επίλυση του προβλήματος των βιβλίων στη μειονοτική εκπαίδευση
2. Ο έλεγχος της αποδόσεως των δασκάλων
3. Η ενσωμάτωση -ένταξη των δασκάλων αποφοίτων της ΕΠΑΘ
4. Η έναρξη προσπαθειών για αποτροπή αποστολής μαθητών στα Ιεροσπουδαστήρια με σκοπό την παρεμπόδιση της ροής μαθητών προς την ΕΠΑΘ
5. Η εκμετάλλευση των προσοντούχων δασκάλων. Προσπάθειες για την εξασφάλιση προϋποθέσεων διορισμού αδιόριστων δασκάλων αποφοίτων Τουρκίας μέσω υφιστάμενων ιδρυμάτων -συνδέσμων.
6. Η διαπίστωση της κατάστασης στην οποία βρίσκονται τα σχολικά κτίρια και τα 4 μέσα διδασκαλίας.
7. Οι προσπάθειες για την εξακρίβωση των τρόπων και μεθόδων που θα ακολουθηθούν για την αντιμετώπιση των σχολικών αναγκών.
8. Ο καταρτισμός προγραμμάτων σχετικά με την περαιτέρω εκπαίδευση των μαθητών αποφοίτων δημοτικών σχολείων.
9. Η παρακολούθηση των διαδικασιών εξομοίωσης των πτυχίων των αποφοίτων των πανεπιστημίων της Τουρκίας.
10. Η εξασφάλιση προϋποθέσεων σε όσους ολοκληρώνουν τις σπουδές τους προκειμένου να βοηθήσουν την κοινωνία (κοινότητα)
11. Η καταγραφή των μελών των σχολικών εφορειών των πόλεων και χωριών , η διερεύνηση των προθέσεων τους και η έναρξη διαδικασιών δημιουργίας δικτύου επικοινωνίας μετά τον προσδιορισμό των διευθύνσεών τους.

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Η έναρξη διαδικασιών για την οργάνωση των νομικών της μειονότητας
2. Η επιλογή των δικηγόρων του νομικού καθεστώτος της μειονότητας (όπως πηγάζει από τις συνθήκες και προβλέπεται από τους νόμους), η γνωστοποίηση του στα μέλη της μειονότητας και η ανάλυσή του προς αυτήν .
3. Η κωδικοποίηση και αρχειοθέτηση των σχετικών εργασιών και η διάθεση του αρχείου στα μέλη της μειονότητας που επιθυμούν να το συμβουλευτούν.
4. Οι ενέργειες για την επανάκτηση της ιθαγένειας από τα ανιθαγενή μέλη της Μειονότητας και η έναρξη των απαραίτητων νομικών διαδικασιών.
5. Ο έλεγχος και η αξιολόγηση όλων των δικαστικών υποθέσεων της μειονοτικής κοινωνίας των παρελθόντων ετών.
6. Η έναρξη των εργασιών για τη δημιουργία ενός νομικού αρχείου το οποίο θα περιλαμβάνει και αντίγραφα αποφάσεων δικαστικών υποθέσεων παρελθόντων ετών.

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΒΑΚΟΥΦΙΩΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

- 1 Ο προσδιορισμός των βακουφικών περιουσιών και η έναρξη διαδικασιών για να διαπιστωθεί από ποιους και για ποιους σκοπούς χρησιμοποιούνται .

2.Ο προσδιορισμός των απολεσθέντων βακουφικών περιουσιών (εάν υπάρχουν , η διαπίστωση όσων απωλέσθησαν παράτυπα , ο έλεγχος των εγγράφων μεταβίβασης)

3.Η καταγραφή των ατομικών στοιχείων των μελών των επιτροπών που διαχειρίζονται και διοικούν τις βακουφικές περιουσίες στα χωριά και τις πόλεις και η διερεύνηση των προθέσεών τους. Η δημιουργία σχετικού αρχείου με τα στοιχεία τους.

4.Η συλλογή στατιστικών στοιχείων για τις βακουφικές περιουσίες από το παρελθόν μέχρι σήμερα

5.Οι εργασίες σχετικά με τις θρησκευτικές υποθέσεις θα εκτελούνται βάσει προγραμμάτων που θα ετοιμάζονται από τους εκλεγμένους μουφτήδες και θα γνωστοποιούνται στην επιτροπή

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1.Η εξασφάλιση εκπαίδευσεως ιατρών όλων των ειδικοτήτων για τη θεραπεία όλων των προβλημάτων υγείας της μειονότητας

2.Ο ετήσιος έλεγχος υγείας των μελών της μειονότητας και η έναρξη διαδικασιών για τη συλλογή στατιστικών στοιχείων.

3.Η μεταφορά γνώσεων και προβολή σλάνιτς- ταινιών -διαφανειών με σκοπό την ενημέρωση των ανθρώπων της μειονότητας στον τομέα των αφροδισίων νοσημάτων.

4.Η ενημέρωση των μελών της μειονότητας για τα νόμιμα δικαιώματά τους , για το που θα πρέπει να προσφεύγουν σχετικά με θέματα υγείας , θεραπείας και αντιμετώπισης των νοσηλίων τους.

5.Η έναρξη διαδικασιών για διερεύνηση της δυνατότητας και απόπειρα ίδρυσης πολυκλινικής από πλευράς των γιατρών της μειονότητας

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1.Οι εργασίες για τη φυσική προστασία των εχόντων πολιτιστική αξία μνημείων (τεμένη , ιστορικά κτίρια , βρύσες, σιντριβάνια, γέφυρες) που βρίσκονται σε συνοικίες και χωριά που κατοικούν μέλη της μειονότητας και η ακέραια μεταβίβασή τους στις ερχόμενες γενιές

2.Όλες οι τελετές , όπως οι πολιτικοί γάμοι , οι θρησκευτικοί γάμοι , οι αρραβώνες , οι περιτομές, οι επέτειοι , που αποτελούν τουρκικά ήθη και παραδόσεις , να εορτάζονται μέσα σε πνεύμα σεβασμού προς τους μεγαλύτερους και αγάπης προς τους μικρότερους , όπως αρμόζει , στην Εθνική μας Ταυτότητα.

3. Η επιτροπή θα εκλέγει εκπροσώπους σε συνοικίες και χωριά οι οποίοι θα πραγματοποιούν τις απαραίτητες συγκεντρώσεις για την εξάλειψη όλων των κινήσεων που δεν συνάδουν με τον εθνικο-πολιτιστική μας δομή

4.Η έναρξη εργασιών για την ίδρυση βιβλιοθήκης σε κάθε συνοικία και χωριό. Να αρχίσει η παρότρυνση των μαθητών και των νέων των κεντρικών συνοικισμών και όσων άλλων επιθυμούν , να επωφελούνται από τις ήδη υπάρχουσες βιβλιοθήκες των Ενώσεων

5.Οι προσπάθειες για να επιτευχθεί με σεμινάρια και ομιλίες , η διοχέτευση στα άλλα άτομα της κοινότητας , των πολιτιστικών αποθεμάτων που απέκτησαν οι νέοι μας , πτυχιούχοι

πανεπιστημίων , και οι οποίοι αποτελούν μία ενότητα με την επωνυμία «Σύλλογος Επιστημόνων Μειονότητας Δυτικής Θράκης»

6.Οι ενέργειες για να ετοιμαστούν και να λειτουργήσουν γωνιές «πολιτιστικών αξιών» σε όλες τις ήδη υπάρχουσες Ενώσεις και Συλλόγους (τοπικές ενδυμασίες , χειροτεχνήματα , οικιακά σκεύη , φωτογραφίες κλπ)

7.Η δραστηριοποίηση της Μειονότητας , η στήριξη και η διερεύνηση της συμμετοχής ,στις εκδηλώσεις που γίνονται σε καθορισμένο χρόνο , όπως το πανηγύρι και οι αγώνες πάλης του «αλάν τεπέ» , το πανηγύρι και οι αγώνες πάλης της περιοχής «χίλια» , ο αγώνας ανωμάλου δρόμου της ένωσης Τουρκικής νεολαίας Κομοτηνής, το Κουρμπάνι του Εχίνου και η διερεύνηση της διοργάνωσης τέτοιων εκδηλώσεων και σε άλλες περιοχές

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ - ΑΓΡΟΤΩΝ

1.Η έναρξη διαδικασιών ώστε οι μειονοτικοί βιοτέχνες και μικροεπαγγελματίες μας που είναι μέλη των επαγγελματικών ενώσεων (επιμελητηρίων) Κομοτηνής -Ξάνθης - Αλεξανδρούπολης - Σαππών , να αλληλοϋποστηρίζονται και να συμμετέχουν (εκλέγονται) στα διοικητικά συμβούλια.

2.Ο εντοπισμός των αναγκαίων επαγγελματικών κλάδων στον εμπορικό τομέα και η καθοδήγηση του ενδιαμέσου ανθρώπινου δυναμικού προς τους κλάδους αυτούς.

3.Η έναρξη διαδικασιών ώστε να επιτευχθεί η ίδρυση εμπορικών εταιρειών και η μετατροπή των κερδών τους σε επενδύσεις Η έρευνα από μέρους της επιτροπής της σχετικής με την ίδρυση εμπορικών συνεταιρισμών νομικής υποδομής.

4.Η παρότρυνση των μικροεπαγγελματιών -βιοτεχνών και εμπόρων μας ώστε να επωφελούνται από την «ευελιξία» που προσφέρεται στο εμπόριο από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η εξασφάλιση της συνεργασίας με τον εκπρόσωπο της Ένωσης στη Ροδόπη.

5.Η καταγραφή κατά επαγγελματικό κλάδο όλων των μελών της τουρκικής μειονότητας που ζουν στη Δυτική Θράκη και απασχολούνται με το εμπόριο η εξαγωγή και η διαφύλαξη στατιστικών στοιχείων και η κατ 'έτος αναθεώρηση των στατιστικών αυτών στοιχείων.

6.Τελικός στόχος της Επιτροπής αυτής , στον εμπορικό τομέα θα είναι να προετοιμάσει τις διαδικασίες ίδρυσης της Ένωσης Τούρκων Μικροεπαγγελματιών -Βιοτεχνών μειονότητας.

7.Η παρότρυνση προς την κατεύθυνση ιδρύσεως στα χωριά ενώσεων παραγωγών όπως καπνοπαραγωγών , βαμβακοπαραγωγών , κερασοπαραγωγών , ελαιοπαραγωγών , γαλακτοπαραγωγών , κρεατοπαραγωγών , σιτοπαραγωγών κλπ και προετοιμασία της απαιτούμενης νομικής διαδικασίας.

8. Η διαπίστωση και καταγραφή των απασχολουμένων , στους αναφερόμενους στο ανωτέρω άρθρο παραγωγικούς τομείς ,αγροτών κατά παραγωγικό τομέα και ποσότητα παραγωγής και η προετοιμασία εργασιών για τη συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων.

9.Η διοργάνωση γεωργικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων και συγκεντρώσεων ,ερχόμενοι σε επαφή με τους κτηνιάτρους και τους γεωτεχνικούς της μειονότητας.

Σημείωση του γενικού γραμματέα : **«Οι ανωτέρω επιτροπές θα εξασφαλίσουν τις απαραίτητες για τις εργασίες τους αυτές υλικές ανάγκες , από τις μονάδες που σχετίζονται με τις δικές τους επιτροπές.Τα έγγραφα σχετικά με την οργανωτική δομή και τις εργασίες των επιτροπών ετοιμάστηκαν και υπεβλήθησαν εκ μέρους μας».** Ridvan Hatiroglu. (203)

Η επόμενη κίνηση της Συντονιστικής Επιτροπής ,μέσα στο 1998 ήταν η προσπάθεια να διευρύνουν τα άτομα , που την απαρτίζουν, με τη νέα συντονιστική επιτροπή στην οποία μάλιστα για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται και ο πρόεδρος του Συλλόγου ΕΠΑΘιών Ξάνθης,ενώ κατατέθηκε και καταστατικό στο πρωτοδικείο Κομοτηνής , το οποίο προνοεί τη νομιμοποίηση των επιτροπών , που δημιουργήθηκαν στα πλαίσια της . Στην προσπάθεια ενίσχυσης της επιτροπής δόθηκε η εντολή για συμμετοχή σ' αυτήν τέως βουλευτών , ατόμων νεανικής ηλικίας , κυρίως επιστημόνων , ενώ ταυτόχρονα επιζητούν την ενεργοποίηση όλων των φιλοτουρκικών στοιχείων , για να συνεχιστεί και να ενδυναμωθεί το σύνθημα περί καταπίεσης της μουσουλμανικής μειονότητας από τις ελληνικές αρχές και την ελληνική πολιτεία. Οι βουλευτές Galip , Akifoglu και ο πρώην ανεξάρτητος Ahmet Faikoglu επιστρατεύτηκαν για να ενισχύσουν τη νέα επιτροπή .

Το καταστατικό της Συντονιστικής Επιτροπής που κατατέθηκε στο Πρωτοδικείο, δημιουργεί επιμέρους επιτροπές που θα δρουν υπό την καθοδήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής . Οι επιτροπές είναι : **«εκπαίδευσης , υγείας , δικαίου, πολιτιστικών , θρησκευτικών και βακουφίων καθώς και υποστήριξης γεωργικών επιχειρήσεων».** Σύμφωνα με το άρθρο 2 του καταστατικού ο σκοπός της Συντονιστικής Επιτροπής είναι **«η προστασία των πολιτικών και θρησκευτικών δικαιωμάτων της τουρκικής μειονότητας Δυτικής Θράκης με τη συμμετοχή παραγόντων».** Μάλιστα τα μέλη της , καλούνται να δίνουν συνολικά τη μάχη για την τήρηση των συνθηκών της Λωζάννης και των διεθνών συμφωνιών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ηθελημένη διαστρέβλωση στο συγκεκριμένο άρθρο είναι προφανής καθώς η Ελλάδα εμφανίζεται ως χώρα που δεν σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα σε ότι αφορά στη μουσουλμανική μειονότητα. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του καταστατικού , **«η επιτροπή αποτελείται από τους (μη αναγνωρισμένους από το ελληνικό κράτος ψευδο)μουφτήδες Ξάνθης και Κομοτηνής , από νυν και παλιούς βουλευτές της μειονότητας , τον πρόεδρο του συλλόγου ανωτάτων επιστημών της μειονότητας , τους δύο προέδρους των «Ενώσεων τουρκικών νεολαίων» που η λειτουργία και ύπαρξή τους έχει απαγορευτεί εδώ και χρόνια από τον ίδιο τον Άρειο Πάγο , τους προέδρους της Τουρκικής Ένωσης Ξάνθης και Κομοτηνής , από εκπρόσωπο του κόμματος του Ahmet Sadik , από το πρόεδρο του Συλλόγου “Τούρκων Δασκάλων Δυτικής Θράκης” , από τον πρόεδρο του Συλλόγου αποφοίτων Μουσουλμάνων Ιεροσπουδαστηρίου, από τους δύο προέδρους των δασκάλων Κομοτηνής και Ξάνθης,αποφοίτων της ΕΠΑΘ , από τον πρόεδρο των ιμάμηδων (πρόεδρο επιτροπής τζαμιών και θρησκευτικών καθηκόντων) από τοπικούς παράγοντες ανάμεσα στους οποίους συμπεριλαμβάνονται εκπρόσωποι των κοινοτήτων , δημαρχιών και νομαρχιών Ροδόπης και Ξάνθης».**

Σύμφωνα με το άρθρο 4 , **«το προεδρείο της Επιτροπής αποτελείται από τον πρόεδρο , δύο αντιπροέδρους (ένας για τη Ξάνθη και ένας για την Κομοτηνή) και το γενικό γραμματέα , που εκλέγονται με πλειοψηφικό σύστημα σε συγκέντρωση που θα γίνεται κάθε δεύτερη Δευτέρα του Φεβρουαρίου και τα καθήκοντα τους θα διαρκούν για ένα χρόνο».**

Σε ότι αφορά στο πλαίσιο εργασίας , **«τα μέλη της επιτροπής θα συγκεντρώνονται κάθε πρώτη εβδομάδα του μήνα , ενός ο πρόεδρος μπορεί να τα συγκαλεί σε έκτακτη συνεδρίαση και οι συνελεύσεις θα γίνονται εναλλάξ στην Κομοτηνή και Ξάνθη»** , όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 του καταστατικού , **«στην Τουρκική Ένωση Κομοτηνής και στην Τουρκική Ένωση Ξάνθης.**

Το καταστατικό προβλέπει πως , **«αν προκύψουν διαφωνίες στη συνέλευση ο πρόεδρος μπορεί να καλέσει ειδικούς ή εμπειρογνώμονες , για να συμβουλευθούν , χωρίς όμως να έχουν δικαίωμα ψήφου».** Οι ειδικοί θα έρχονται είτε από την Τουρκία , είτε θα είναι άτομα που θα ενεργούν με την καθοδήγηση του προξενείου.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του καταστατικού, **«η Συντονιστική Επιτροπή αποτελείται από 30 μέλη ενώ οι τοπικοί παράγοντες εκτός διοικητικού συμβουλίου που συμμετέχουν είναι 34 .Επίσης συμπεριλαμβάνονται και εκπρόσωποι της μειονότητας από την Αλεξανδρούπολη .(Σημ.για πρώτη φορά προβλέπεται αυτό) . Οι εκπροσώπους αυτοί , είναι τρεις μειονοτικοί τσιγγάνικης καταγωγής από τα Νεόχιστα Τέρμα Άβαντος Αλεξανδρούπολης , καθώς και δύο ακόμη μέλη , επίσης τσιγγάνικης καταγωγής που εκπροσωπούν το συνοικισμό Ηφαίστου (Κομοτηνή).Στην Επιτροπή συμμετέχουν επίσης , πέντε εκπρόσωποι της νεολαίας , έξι των γυναικών , 6 των επαγγελματιών, εννέα των μειονοτικών συλλόγων Κομοτηνής και Ξάνθης ,ένας δημοτικός σύμβουλος Σαπών και ένας κοινοτικός σύμβουλος Ιάσμου».**

Στο άρθρο 7 νομιμοποιείται και η άτυπη συμβουλευτική επιτροπή τα μέλη της οποίας μια φορά το χρόνο θα έχουν συνάντηση με τα μέλη της Συντονιστικής. Στο ίδιο άρθρο οι εμπνευστές του καταστατικού επιχειρούν και τη νομιμοποίηση των ψευδομουφτήδων αναφέροντας ότι οι συναντήσεις των δύο επιτροπών θα γίνονται στα γραφεία τους. Μάλιστα στο καταστατικό αναφέρονται τα μέλη που συμμετέχουν ανά επιμέρους επιτροπή.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: Orhan Rahim , Ahmet Hasan , Asim Causoglu , Galip Sebric , Emine Tahsin, Hasan Hatipoglu.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ: Mehmet Bagdatli , (γιατρός στο νοσοκομείο Κομοτηνής) , Mehmet Nuri , Birol Akifoglu (βουλευτής Ξάνθης της ΝΔ)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΚΑΙΟΥ: Ihsan Kehaya , Hasan Imamoglu (τ.βουλευτής της Εθνικής Παράταξης), Orhan Hajibrahim .

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ :Hulia Emin (δημοσιογράφος-εκδότης της εφημερίδας Gundem) , Sabriya Kasim , Ridvan Hatipoglu, Murat Yunus, Galip Galip (βουλευτής ΠΑΣΟΚ Ροδόπης)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΒΑΚΟΥΦΙΩΝ :Mehmet Emin Aga (ψευδομουφτής Νομού Ξάνθης), Ibrahim Serif (ψευδομουφτής Νομού Ροδόπης) , Setat Karadayi , Murat Kadir, Ismail Rodoplu (πρώην ανεξάρτητος βουλευτής), Ahmet Faikoglu (πρώην ανεξάρτητος βουλευτής), Hasan Hatipoglu ,Asim Causoglu .

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ:Mehmet Nuri , Ahmet Hasan , Ridvan Hatipoglu ,Mehmet Bagdatli . (204)

Η «Συμβουλευτική Επιτροπή» θα παρέμβει και στο ζήτημα της κράτησης του αρχηγού του ΡΚΚ Abdullah Ocalan στην Ιταλία και στην αίτησή του , για παροχή ασύλου .Οι νυν βουλευτές Birol Akifoglu και Galip Galip, και 7 πρώην βουλευτές της μειονότητας καθώς και οι δημοσιογράφοι

Abdullahalim Dede , Aidin Mehmet Arif , Cegiz Bodru , Erhan Imamoglu , Loutfi Suleiman , Mucahit Hatipoglu , Ismail Rodoplu , Ilknur Halil , Rahmi Ali, hulia Emin , Hasan Pacaman , Yilmaz Imamoglu , Nazmi Eriş , υπέγραψαν δήλωση , στην οποία ανέφεραν , **«πιστεύουμε ότι η πιο πρέπουσα κίνηση θα είναι να εκδοθεί στην Τουρκία και να δικαστεί ο Abdullah Ocalan, ο αρχηγός της τρομοκρατικής οργάνωσης ΡΚΚ , η οποία ευθύνεται για το θάνατο 30.000 ανθρώπων»**. (205) Συνέχεια θα δοθεί στο ζήτημα , από τη «Επιτροπή» με άρθρα στον μειονοτικό τύπο, με την αναγγελία σύλληψης του Abdullah Ocalan, τη γιορτή που έγινε την Κομοτηνή για τη σύλληψη του και τα «ανέκδοτα» που κυκλοφόρησαν στην πόλη σχετικά με τις αυτοπυρπολήση Κούρδων Η μειονοτική εφημερίδα Gundem που εκδίδει το μέλος της «Επιτροπής» Hulia Emin, έγραψε σχετικά: **«με τι πλένονται οι ΡΚΚ τζήδες, με αμόλυβδη βενζίνη φυσικά»**. (206)

Η Εφημερίδα İleri , έγραψε :

«Μπράβο σου Καραογλάν (Σημ. Ο αρθρογράφος εννοεί τον πρωθυπουργό της Τουρκίας Bulent Ecevit). Τουρκικό έθνος και συγγενείς μαρτύρων γιορτάστε .Ο Άπο είναι τώρα στην Τουρκία.Είναι η μεγαλύτερη δωρεά που δόθηκε στους ανθρώπους στην Τουρκία ,από την πορθητή της Κύπρου Καραογλάν .Σύμφωνα με όσα πληροφορηθήκαμε από τον τύπο , το αεροπλάνο που χρησιμοποιήθηκε στη σύλληψη του Αμπντουλάχ Οτσαλάν ανήκε στον συμπολίτη μας κύριο Τζαβίτ Τσαγλάρ .Φυσικά με αυτό το νέο οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης ένωσαν μεγάλη χαρά και τιμή .Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης καυχώνται μαζί του». (207)

Ενώ η ίδια εφημερίδα ανέφερε σχετικά με την κατάσταση στην ελληνική κοινωνία, και το κουρδικό θέμα:

«Το είδαμε και αυτό να ΡΚΚποιείται η ελληνική πολιτική ζωή , όχι να κουρδοποιείται επιμένω στη διάκριση.Κουρδοποίηση είναι όρος άλλοθι στην κατάσταση της πλατείας Κουμουνδούρου και των εγκαταλειμμένων βαγονιών στην Πάτρα, με τους Ιρακινούς και τους Κούρδους ενώ όλα τα άλλα που συμβαίνουν η τελευταία στην Ελλάδα είναι ΡΚΚποίηση και έχουν κυρίως αντιτουρκικό περιεχόμενο.

»Θα μπορέσει άραγε ο ελληνικός λαός στο εγγύς μέλλον να ωριμάσει και να ζητήσει κάποια συγγνώμη από τους Κούρδους , που δεν μπόρεσε να προστατέψει τον μεγαλύτερο εχθρό των Τούρκων .Σήμερα θα έπρεπε αν έλεγε: «Τούρκοι φίλοι μας , ζητούμε συγγνώμη από εσάς , γιατί κάναμε πάλι κάποιο λάθος σε βάρος σας». (208)

Στο 1999 με πρόεδρο πλέον τον βουλευτή της ΝΔ στο νομό Ξάνθης Birol Akifoglu , η επιτροπή αναλαμβάνει νέες πρωτοβουλίες. Στις 26/2/1999 στη λésχη της **«Τουρκικής Ένωσης Ξάνθης»** συνεδρίασαν τα 24 διορισθέντα υπό τον τούρκο πρόξενο της Κομοτηνής , μέλη της **«Ανώτατης Συμβουλευτικής Επιτροπής Τούρκων Δυτικής Θράκης»** , με μοναδικό θέμα τις εκλογές για πρόεδρο και μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

Μετά από έντονο παρασκήνιο πέρασε η γραμμή του προξένου Turunlar και του ανωτέρου στέλεχους της MIT που υπηρετεί στο προξενείο. Έτσι η επιλογή της Τουρκίας να υποστηριχθεί ο βουλευτής της ΝΔ Ξάνθης Β Akifoglu που πήρε 17 ψήφους έναντι 6 του εκλεκτού του Aga δικηγόρου Orhan Hajjibrahim και μια άκυρη ψήφο Στη συνέχεια εκλέχθηκαν τα υπόλοιπα μέλη του διοικητικού συμβουλίου , που ήταν της εμπιστοσύνης του Akifoglu , ο Nejmi Delioglu νομικός σύμβουλος της ΝΔ Ξάνθης -σύζυγος της στενής συνεργάτιδας του Aifoglu και πρόεδρου της «**Τουρκικής Ένωσης Ξάνθης**» Sabrie , και Mehmet Bagtalli νομαρχιακός σύμβουλος Ροδόπης ενώ γραμματέας εκλέχθηκε ο Ridvan Hatiroglu .Ο Akifoglu πήρε τη θέση του Galip , γιατί δεν μπόρεσε να ξεσηκώσει τους μουσουλμάνους ενάντια στην Ελλάδα, ενώ αποκλείσθηκε από το προεδρείο ο Ihsan Kehaya , πρόεδρος του συλλόγου επιστημόνων μειονότητας Δυτικής Θράκης πολιτευτής του ΠΑΣΟΚ και η δημοσιογράφος Hulia Emin .Ο Akifoglu ως πρόεδρος πλέον της «Επιτροπής», ήρθε σε επαφή με το νέο πρόεδρο της συνοσπονδίας Συλλόγων Τούρκων Ευρώπης Nejmi Hasanoglu , μετά τις πρόσφατες εκλογές , οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο Gissen της Γερμανίας .

Πρωτοβουλίες ανέλαβε ο Akifoglu για τους ομόθρησκους Κοσοβάρους πρόσφυγες , συνδυάζοντας τις δικές τους καταπίεσεις που προκάλεσαν τη στρατιωτική επέμβαση στη Γιουγκοσλαβία του ΝΑΤΟ , με την προβολή των αιτημάτων της μειονοτικής ηγεσίας .Η ανακοίνωση της Επιτροπής , που δόθηκε στη δημοσιότητα τρεις μέρες μετά τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς του ΝΑΤΟ , ανέφερε τα εξής :

«Προκαλεί θλίψη η τροπή των εξελίξεων στο Κοσοβοπέδιο.Εκφράζω την λύπη μου για όσα συμβαίνουν στην ευαίσθητη περιοχή των Βαλκανίων , καθώς και την αγωνία και νησυχία μου για τους κινδύνους που εγκυμονούν γενικότερη αποσταθεροποίηση.Η έκβαση αυτή ήταν αναπόφευκτη αλλά και υπό τις συνθήκες που εξελίσσεται δεν εμποδίζει τις εθνικιστικές εκκαθρίσεις του Μιλόσεβιτς και την αιματοχυσία των αθώων αμάχων και οδηγεί σε γενικευμένη μεγαλύτερη δυστυχία.Παράλληλα με την ελπίδα για γρήγορο τερματισμό των εχθροπραξιών θα πρέπει να καταστεί σαφές , ότι η μόνη διέξοδος είναι η πολιτική λύση του προβλήματος με σεβασμό στα σημερινά σύνορα και με ταυτόχρονο διασφάλιση και προστασία των ανθρωπίνων και μειονοτικών δικαιωμάτων .Ως μειονότητα στη Θράκη δηλώνω για άλλη μια φορά η προσήλωσή μας στην σταθερότητα και στην εριηνική συμβίωση ήταν και θα είναι αμετάκλητη και παραδειγματική για όλα τα Βαλκάνια.Η ύπαρξή μας ως μειονότητα στη Θράκη αποτελεί το σημαντικότερο στοιχείο σταθερότητας και εγγύησης της ίδιας της Θράκης.Δεν αναζητούμε προστάτες.

»Η προστασία μας διασφαλίζεται με την διεθνή Συνθήκη της Λωζάννης και από τις χώρες που την έχουν υπογράψει και πρωτίστως βέβαια διασφαλίζεται από την ίδια την πατρίδα μας την Ελλάδα, η οποία πιστεύω ότι θα επιδεικνύει ουσιαστικό και ειλικρινές ενδιαφέρον στα δίκαια αιτήματά μας , ως μειονότητα , τα οποία δεν εισακούονται και παραμερίζονται συστηματικά . (209)

Σε δήλωση για το ίδιο θέμα , που εκδόθηκε στις 7/4/1999 αποφασίστηκε από την Συμβουλευτική Επιτροπή τα κάτωθι όπως ανακοινώθηκαν σε μήνυμα του προέδρου της βουλευτή Birol Akifoglu :

«Πολύτιμοι ομογενείς μας από την ημέρα έναρξης του εορτασμού της ιεράς θρησκευτικής εορτής του Κουρμπάν Μπαιράμ του τουρκικού και ισλαμικού κόσμου μέχρι σήμερα παρακολουθούμε με σφιγμένη ψυχή και δακρυσμένα μάτια στις οθόνες των τηλεοράσεων το πως εκατοντάδες χιλιάδες αδελφοί μας υπομένουν τη σερβική θηριωδία στο Κοσσυφοπέδιο. Ως τουρκική μειονότητα Δυτικής Θράκης δεν μπορούμε να παραμένουμε άφωνοι και απαθείς απέναντι σ' αυτό το ανθρώπινο δράμα που συντελείται μπροστά στα μάτια του πολιτισμένου κόσμου την εποχή που βρισκόμαστε στο κατώφλι του 21ου αιώνα. Η συμβουλευτική επιτροπή της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης αποφάσισε την 7/4/1999 όπως αρχίσει σε όλη τη Δυτική Θράκη έρανος συγκέντρωσης βοήθειας για τους ταλαιπώρους ομογενείς και ομόθρησκους Κοσοβάρους αδελφούς μας.Τη βοήθεια θα συγκεντρώσουν οι Δήμαρχοι , πρόεδροι κοινοτήτων , ιμάμηδες και θεολόγοι καθώς και τα μέλη των κατά τόπους διαχειριστικών επιτροπών, οι οποίοι με τη σειρά τους θα παραδίδουν στην μεν Κομοτηνή στον ενάρετο Μουφή Σερίφ Ιμπραήμ και στο προεδρείο της Ένωσης Τουρκικής Νεολαίας στη δε Ξάνθη στον ενάρετο Μουφή Αγγά Μεχμέτ και στο προεδρείο της Τουρκικής Ένωσης .

»Ευχόμαστε όπως ο Ύψιστος αποδεχθεί την βοήθειά σας , που επιβάλλεται από τις εθνικές και θρησκευτικές αξίες μας και προορίζεται για τους ομογενείς και ομόθρησκούς μας που απώλεσαν κάθε περιουσιακό στοιχείο τους και βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης. Δεόμεθα όπως ο Παντοδύναμος προφυλάσσει όλη την ανθρωπότητα από παρόμοιες θηριωδίες». (210)

Για το ζήτημα των Κοσοβάρων προσφύγων συνδεδεμένο με αυτό του κουρδικού αγώνα στην Τουρκία και τη σύλληψη του αρχηγού του PKK, Abdullah Ocalan , ανακοίνωση εξέδωσε και το μέλος της *«Συμβουλευτικής Επιτροπής»* , *«ψευδομουφής»* Ξάνθης Mehmet Emin Aga , στην οποία με την ευκαιρία της μουσουλμανικής εορτής του Kurban Bairam , ανέφερε :

«Σεβαστό κοινό , πολύς λίγος χρόνος έμεινε για το Κουρμπάν Μπαιράμ .Με την χάρη του Θεού θα γιορτάσουμε το Κουρμπάν Μπαιράμ στις 28 Μαρτίου 1999 ημέρα Κυριακή.Το φετινό Κουρμπάν Μπαιράμ έχει μια διαφορετική σημασία για τον Τούρκο Μουσουλμάνο της Δυτικής Θράκης.Με πρόσχημα την αποδημία , οι Κούρδοι , θέλουν να διαμελίσουν την μητέρα πατρίδα και να διαλύσουν τον κόσμο του Ισλάμ ,εδώ και 15 χρόνια καταφεύγουν σε έντονες τρομοκρατικές ενέργειες σε ολόκληρη την

Τουρκία και ιδιαίτερα στο νοτιοανατολικό μέρος της χώρας όπου, έχουν λερωθεί με το αίμα χιλιάδων γυναικών, παιδιών και ηλικιωμένων, ενώ οι περισσότεροι από αυτούς που δολοφονήθηκαν είναι συγγενείς και ομόφυλοι των Κούρδων, γι' αυτό άλλωστε δεν μπορούμε να καταλάβουμε ποιανού παιχνιδι παίζουνε. Μόνο που αυτοί που κατεύθυναν το σχέδιο διαμελισμού της Τουρκίας τώρα έχουν ηττηθεί. Η μητέρα πατρίδα μας η Τουρκία που είναι μια μεγάλη δύναμη της περιοχής δεν δυσκολεύτηκε καθόλου να συλλάβει έναν έναν τους δολοφόνους και να τους οδηγήσει ενώπιον της δικαιοσύνης. Ένα παράδειγμα της ισχύος αυτής είναι και η πρόσφατη περίπτωση του αρχηγού των τρομοκρατών Αμπνουλάχ Οτζαλάν, ο οποίος έψαχνε μέρος για να κρυφτεί σε όλον τον κόσμο. Η επιχείρηση σύλληψής του στην Κένυα της Αφρικής είναι σπάνια και αξίζουν πολλά συγχαρητήρια. Η παραδειγματική αυτή επιχείρηση χαροποίησε ιδιαίτερα την Τουρκία, όπως και τους Τούρκους του εξωτερικού, περισσότερο όμως το σύνολο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης.

»Σεβαστό κοινό,

Τα ανθρώπινα δικαιώματα που δήθεν θέλει να επιβάλλει ο κόσμος των χριστιανών της δύσης στο κοινό του Ισλάμ μας προκαλεί μεγάλες ανησυχίες. Έχουν γίνει μέρος κάθε είδους παιχνιδιού που μοναδικό σκοπό έχει τον αφανισμό των μουσουλμάνων σε οιαδήποτε μέρος της γης και αν βρίσκονται. Οι εχθροπραξίες που έγιναν παλαιότερα στην Παλαιστίνη, στην Ινδία, στην Μέση Ανατολή, στο Αζερμπαϊτζάν, στην Τσετσενία χτες στην Βοσνία - Ερζεγοβίνη, σήμερα στο Κόσοβο δεν καταγγέθηκαν ουδέποτε στα σοβαρά από τους χριστιανούς ηγέτες της Δύσης. Αντί να προσπαθήσουν να σταματήσουν τις εχθροπραξίες αυτές με διάφορα μινύματά τους, αυτοί ή κάνανε το αντίθετο ή τις υποστήριζαν σιωπώντας. Ευχή μας είναι, τώρα που είμαστε στα πρόθυρα του 2000 όλος ο κόσμος άσχετα από την Θρησκεία που ανήκει να κάτσει να μελετήσει τα διδάγματα και τα παθήματα του παρελθόντος και του παρόντος ώστε να καταλάβει τα βάσανα που επιφέρουν οι ενέργειες αυτές των εχθροπραξιών. Για να γίνει αυτό δυνατόν πρέπει να προσπαθήσουν οι θρησκευτικοί ηγέτες κάθε θρησκείας, των μουσουλμάνων, των ιεχωβάδων, των χριστιανών πρέπει να δράσουν επειγόντως.

»Αγαπητά μου αδέρφια Τελειώνοντας το μήνυμά μου Θα ήθελα να σας ευχηθώ χρόνια πολλά και καλό κουρμπάν μπαιράμ, παράλληλα εύχομαι υγεία και χαρά σε όλο το σύνολο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης και τον κόσμο του Ισλάμ». «Mehmet Emin Aga, Μουφτής Ξάνθης 4 Απριλίου 1999» .(211)

Το Μάιο του 1999 στα πλαίσια ευρωπαϊκού προγράμματος κοινοτικού προγράμματος που υλοποιεί η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης στην Κομοτηνή, έγινε μυστική συνάντηση της

«Συμβουλευτικής Επιτροπής» σε ξενοδοχείο της πόλης, με τους νομάρχες και τους δημάρχους των μουσουλμανικών περιοχών της νότιας Βουλγαρίας, στα πλαίσια ανάληψης μιας κοινής δράσης. Στη συνάντηση πήραν μέρος, 45 βούλγαροι υπηρεσιακοί παράγοντες, δήμαρχοι, κοινοτάρχες, περιφερειάρχες, και ανώτεροι υπαλληλοι της κεντρικής και νότιας Βουλγαρίας, ενώ από την «Επιτροπή», ήταν παρών ο βουλευτής Ροδόπης Galip Galip, ο δήμαρχος Φιλύρας Hassan Kiasif Haki και άλλοι που θεωρούνται προσκείμενοι στο τουρκικό προξενείο.

Λίγο αργότερα η «Συμβουλευτική Επιτροπή», μετά τον καταστροφικό σεισμό, της 17^{ης} Αυγούστου 1999, στην Τουρκία, όπου σκοτώθηκαν περίπου 30.000 άτομα και τραυματίστηκαν 100.000, εξήγγειλε έρανο για τους «σεισμοπαθείς αδελφούς και συγκέντρωση αίματος, σε συνεργασία με το Νοσοκομείο Κομοτηνής, και το μειονοτικό κόμμα Ισότητας, Ειρήνης και Φιλίας. Συγκεκριμένα σε ανακοίνωσή της, η «Συντονιστική Επιτροπή Τουρκικής Μειονότητας Δυτικής Θράκης» (Ξάνθη 18 Αυγούστου 1999) έλεγε τα εξής:

«Αγαπητοί ομοεθνείς .Η Συντονιστική Επιτροπή Τουρκικής Μειονότητας Δυτικής Θράκης, συνεδριάζοντας εκτάκτως στις 17 Αυγούστου 1999 ημέρα Τρίτη και ώρα 19:00 αποφάσισε την οργάνωση μιας καμπάνιας για βοήθεια προς τους πολίτες της Μητέρας Πατρίδας μας, της Τουρκίας, εξαιτίας του τρομερού σεισμού που έπληξε τη χώρα στις 03.02 της παρούσης ημέρας. Με αυτόν τον σκοπό κρίναμε σκόπιμο η βοήθεια που θα μαζευτεί με μέριμνα των Προέδρων Κοινοτήτων, Δημοτικών αρχών, Ιμάμηδων, μελών της Διαχειριστικής Επιτροπής, Σχολική Εφορία και του Εκλεγμένου Μουφτή Κομοτηνής Ιμπραήμ Σερίφ να κατατεθεί στη Διεύθυνση της Τουρκικής Ένωσης Νέων Κομοτηνής και στην Ξάνθη με μέριμνα του εκλεγμένου Μουφτή Ξάνθης Μεχμέτ Εμίν Αγγά, να κατατεθεί στη Διεύθυνση της Τουρκικής Ένωσης Ξάνθης. Ενώ για τους εθελοντές αιμοδότες να δίνουν σε νοσοκομεία ή σε κέντρα που θα τους υποδείξουν τα αρμόδια άτομα. Ενώ η βοήθεια ρουχισμού και τροφίμων αποφασίστηκε να συγκεντρωθεί από τους Κοινοτάρχες, τους Δημάρχους. Τέλος, προσφέροντας την βοήθειά μας αυτή στα αδέρφια μας που την έχουν ανάγκη αυτή τη στιγμή και που έχασαν ό,τι είχαν και δεν είχαν, παρακαλούμε το Θεό να δεχτεί αυτή τη βοήθεια και να προστατεύσει ολόκληρη την ανθρωπότητα από τέτοιες τραγωδίες. Με τα σέβη μας Συντονιστική Επιτροπή Τουρκικής Μειονότητας Δυτικής Θράκης» .(212)

Μετά όμως και τη δραστηριοποίηση του ελληνικού λαού και φορέων για βοήθεια στον πληγέντα, από το σεισμό τουρκικό λαό, η «Συντονιστική Επιτροπή», με ανακοίνωσή της τόνισε **«ότι δε χρειάζεται χριστιανικό αίμα, για τους πληγέντες Τούρκους συμπατριώτες μας»**, προκαλώντας έτσι ερωτηματικά, για την καμπάνια βοήθειας που εξήγγειλε και το ρόλο της ακόμη και σ' αυτό το ζήτημα.

ΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ «ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ»

Και σ' αυτήν την περίοδο οι **«Σύνδεσμοι Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης» («Bati Trakya Dayanisma Dernegi»)**, κρατούν πρωταγωνιστική θέση, στην υλοποίηση της τουρκικής πολιτικής στη Θράκη. Το Νοέμβριο του 1991, το τουρκικό υπουργείο Εξωτερικών αποφάσισε να ενισχύσει τις 92 «Ενώσεις Τούρκων εξωτερικού», από τις οποίες οι 41 ασχολούνται με θέματα Βαλκανίων και Θράκης. Ο ρόλος των συλλόγων και η απόλυτη εξάρτησή τους από τις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες φανερώθηκαν με τον πιο παραστατικό τρόπο από τον αποκλεισμό του πατριαρχείου πριν από λίγα χρόνια.

Μιλώντας τον Ιούνιο του 1999 ο πρόεδρος της Τουρκίας S. Demirel στην Άγκυρα σε μια ανάλογη συσπείρωση, στην «Ένωση Καρδιών» που περιλαμβάνει τους συλλόγους μελών των τουρκικών μειονοτήτων δήλωσε ότι

«έχουμε πολλά προβλήματα με τις τουρκικές μειονότητες στα Βαλκάνια, αλλά τα περισσότερα προβλήματά μας βρίσκονται στη Δυτική Θράκη. Η Ελλάδα δεν εκπληρεί τις υποχρεώσεις της απέναντι στη μειονότητα της Δυτικής Θράκης, μολονότι είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ. Αν η Ευρώπη εκπροσωπεί ένα σύνολο αξιών, θα πρέπει να υπερασπίζεται τις αξίες αυτές σε κάθε μέρος που θεωρείται ευρωπαϊκό. Η ενσωμάτωση των Βαλκανίων στην Ευρώπη και οι εγγυήσεις των Βαλκανικών χωρών για τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν ανακουφίσει τους συμπατριώτες μας». (213)

Ο μεγαλύτερος Σύνδεσμος Αλληλοβοήθειας, έχει έδρα την Κωνσταντινούπολη (ανάλογη συσπείρωση αποτελεί και η **«Ένωση Δυτικοθρακιωτών» («Bati Trakyalilar Dernegi»)** που εδρεύει στην Άγκυρα), και παραρτήματα σε πολλές πόλεις της Τουρκίας και του εξωτερικού κυρίως στη Γερμανία, που εντάσσονται στην **«Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης» («Avrupa Bati Trakya Turk Federasyonu»)**, αλλά και σε άλλες χώρες (ΗΠΑ, Αυστραλία κ. λ. π. Βλ. Παράρτημα). Πρόεδροί του ήταν ο Taner Mustafaoglu και ο προηγούμενος ήταν ο Tahsin Salihoglu, οι οποίοι και οι δύο έγιναν δήμαρχοι προαστίου της Κωνσταντινούπολης.

Η «Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης, είναι αποτέλεσμα του μεταναστευτικού ρεύματος των μουσουλμάνων, συγκριτικά όμως με το ποσοστό των χριστιανών πολύ μικρό προς τις χώρες της κεντρικής και βορειοδυτικής Ευρώπης. Η Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης αναφέρει ότι «οι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης εγκατέλειψαν τον τόπο τους λόγω της καταπίεσης από την Ελλάδα, ακολούθησαν τους χριστιανούς και εγκαταστάθηκαν στη τότε δυτική Γερμανία και λιγότεροι στο Βέλγιο, στην Ολλανδία και άλλες χώρες». Στη Γερμανία σήμερα ζουν περίπου 6.000, αλλού αναφέρεται 4000 έως 12.000, (214) και η ομοσπονδία τους ανεβάζει σε 15000 έως 20000 στη Γερμανία και έως σε όλην την Ευρώπη 30.000.

Οι Μουσουλμάνοι δεν οργανώθηκαν στα θρακικά σωματεία που προυπήρχαν αλλά δημιούργησαν 28 δικά τους, με την επωνυμία **«Κέντρα Αλληλεγγύης και Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης»**, διαδικασία που άρχισε μετά το 1980. Η Τουρκία χρησιμοποίησε αυτά τα κέντρα ως παραρτήματα των κέντρων που υπάρχουν στην Κωνσταντινούπολη. Η Οργάνωση στο Αννόβερο φέρει την επωνυμία «Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης» και το καταστατικό το οποίο

εγκρίθηκε στις 4/8/1993 , στο άρθρο 2 αναφέρονται ως σκοποί του συλλόγου *«η επίλυση των προβλημάτων τους , κοινωνικά , πολιτιστικά , οι αθλητικές δραστηριότητες , βοήθεια σε άτομα και οργανώσεις στη δυτική Θράκη αλλά και σε άλλες παγκόσμιες οργανώσεις αλλά και να γνωστοποιήσουν τα προβλήματα της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης»*. Η *«Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης στην Ευρώπη»* , με έδρα στο Kelsterbah , που ιδρύθηκε το Φεβρουάριο του 1998, από την δημιουργία της *«Ομοσπονδίας Θρακικών Συλλόγων Γερμανίας»* , δηλώνει πως έχει στη δύναμή της 30 οργανώσεις .Η Ομοσπονδία αναφέρει σε εκδήλωσή της για τις μειονότητες στα Βαλκάνια (Βόννη 7/3/1996) τους καταστατικούς της στόχους :

«με τα μέσα που έχουμε στην διάθεσή μας θέλουμε να αντιταχθούμε και να δώσουμε ένα τέλος , στη διάκριση και την καταπίεση του λαού μας , ως πρωταρχικός στόχος και σκοπός της Ομοσπονδίας μας , είναι με δημοκρατικά και ειρηνικά μέσα να αποκτήσουμε τα δικαιώματά μας , εμείς η τουρκική μειονότητα στην Ελλάδα.... Η Ομοσπονδία θέλει να φέρει την υπόθεση της τουρκικής μειονότητας στην Γερμανία και πέρα αυτού , στην Ελλάδα και στην Ευρώπη με επισκέψεις Γερμανών και Ευρωπαίων πολιτικών στο Στρασβούργο , τις Βρυξέλλες και την Βόννη σε συνομιλίες για να κερδίσουμε την αλληλεγγύη τους. Με αυτόν τον τρόπο περιμένει η Ομοσπονδία μας πως οι εξωτερικοί παράγοντες θα υποχρεώσουν την ελληνική Κυβέρνηση να δώσει στην μειονότητα , τα δικαιώματα που προβλέπει η συνθήκη της Λωζάνης και οι μεταξύ συμφωνίες της Άγκυρας και Αθήνας. Δραστηριότητες σε πολιτικό επίπεδο είναι ένας από τους σκοπούς της Ομοσπονδίας μας .Πολιτικούς και μέλη των Κοινοβουλίων της Γερμανίας και της Ευρώπης να κερδίσουμε για την υπόθεση .

»Το άλλο είναι στις συναπτόμενες χώρες , που υπέγραψαν την Συνθήκη της Λωζάνης το 1923 , να τονίσουμε τις υποχρεώσεις τους .Θέλουμε να σταματήσουμε την καταπίεση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , από την ελληνική κυβέρνηση . Διότι στην Ευρώπη είναι σχεδόν άγνωστο , πως η Ελλάδα ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταχειρίζεται την τουρκική μειονότητα με τον χειρότερο τρόπο.Θέλουμε ως ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης Ευρώπης , να σας παρουσιάσουμε όλες τις λεπτομέρειες στην κοινή γνώμη , αλλά πάνω από όλα στα μέλη κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σας καλούμε να πιέσετε την ελληνική κυβέρνηση να αναγνωρίσει τα δικαιώματά μας και να μας δεχθεί ως εθνική μειονότητα. Καλούμε εσάς να επικαλεστείτε την κατάργηση και εξάλειψη του άρθρου 19 του συντάγματος , από την Ελληνική κυβέρνηση , βάσει του οποίου έχουν χάσει την ιθαγένεια αρκετοί από εμάς και να τους ξαναδωθεί. Σας καλούμε για τα πολιτικά μας δικαιώματα και ελευθερίες , για να έχουμε αντιπροσώπους στην Βουλή, η ελληνική κυβέρνηση πρέπει να καθιερώσει τις θρησκευτικές μας ελευθερίες».

Στα έγγραφά της ή Ομοσπονδία χρησιμοποιεί στο περιθώριο κάθε σελίδας το λογότυπο «Biz biliz , biz Turk 'uz»,(**«εμείς είμαστε ένα , εμείς είμαστε Τούρκοι »**). (215)

Η συμμετοχή Τούρκων διπλωματών στις εκδηλώσεις των συλλόγων στη Γερμανία είναι χαρακτηριστική, στις 2/3/1996 ο Kemal Ramoglu , ακόλουθος κοινωνικών υποθέσεων της Τουρκικής πρεσβείας σε εκδήλωση στο Gutersloh ,δήλωσε τη μεγάλη συμπάθειά του στους καταπιεζόμενους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης, ενώ σε εκδήλωση της ίδιας οργάνωσης στις 14/10/1995 παρευρέθηκε και χαιρέτισε την εκδήλωση ο Γενικός πρόξενος της Τουρκίας στο Munster Gunes Altan . Οι Μουσουλμάνοι στη Γερμανία , έχουν μικρή συμμετοχή στους μαζικούς φορείς των χριστιανών , δεν συχνάζουν όμως και στα κέντρα όπου συχνάζουν Τούρκοι , έχουν δικούς τους χώρους συναντήσεων και ψυχαγωγίας , δεν στέλνουν τα παιδιά τους σε τουρκικά σχολεία , αλλά πολλοί στέλνουν τα παιδιά τους σε ελληνικά σχολεία (πληροφορία εκπαιδευτικών Κάτω Σαξωνίας και Ρηνανίας -Βεστφαλίας) , δεν συνάπτουν γάμους με άτομα μουσουλμανικού θρησκευματος άλλης υπηκοότητας αλλά μόνο με ελληνικής, δεν καταθέτουν τις αποταμιεύσεις τους σε ξένες τράπεζες αλλά μόνο σε ελληνικές , παρ' ότι έχουν μικρότερο επιτόκιο (έρευνα στην Εθνική και Κτηματική Τράπεζα , που κυριαρχούν στην Γερμανία)

Μετά το θάνατο του πρώην ανεξάρτητου βουλευτή Ροδόπης Ahmet Sadik, ο Σύλλογος Αλληλοβοήθειας της Κωνσταντινούπολης , καθιέρωσε βραβείο Dr Ahmet Sadik , το οποίο δόθηκε για πρώτη φορά στον Τούρκο υπουργό Yildirim Aktuna , που είχε επισκεφθεί τη Θράκη. Ο πρώην υπουργός ανέφερε την υποστήριξή του, στο στόχο του Συνδέσμου Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης να ιδρύσουν κολέγιο με τίτλο «Ahmet Sadik» που ζήτησε ο πρόεδρος του Taner Mustafaoglu (216) Παράλληλα ο **«Σύνδεσμος Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης»** δημιούργησε , την **«Ομάδα υποστήριξης Δυτικής Θράκης της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης»**. (217)

Το έμβλημα της οργάνωσης είναι ένας χάρτης του ανεξάρτητου κράτους της Θράκης που οραματίζονται οι Τούρκοι και απεικονίζει την ελληνική Θράκη και την νότια Βουλγαρία σε συρματοπλεγμα. Στα συνέδρια των Συλλόγων , στα οποία καλούνται αξιωματούχοι της τουρκικής κυβέρνησης , γίνεται καταγραφή της δράσης και των δεδομένων στη Θράκη και γίνεται καθορισμός των στόχων και των ενεργειών για την επόμενη χρονιά. Στο ετήσιο συνέδριο του 1994 ο τούρκος υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Aivaz Gokdemir όταν αναφέρθηκε στη Θράκη , είπε ότι **«τα εδάφη αυτά είναι τουρκικά»**.

Στο συνέδριο του Συλλόγου που έγινε τον Απρίλιο του 1995 αποφασίσθηκε η δημιουργία διεθνούς βουλής της δυτικής Θράκης με την επωνυμία **«Εξόριστη Βουλή Μουσουλμάνων Δυτικής Θράκης»**, η ίδρυση συνοσπονδίας των ανά τον κόσμο **«Τούρκων εκ Δυτικής Θράκης»** και η προσφυγή στους διεθνείς οργανισμούς με σκοπό την καταγγελία της Ελλάδας για παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.Οι αποφάσεις του Συνεδρίου, που γίνεται συνήθως το μήνα Νοέμβριο και μετά τα Παγκόσμια Συνέδρια Θρακών , αφορούσαν και επιπλέον ζητήματα , όπως **«να μην επιτρέψουν να διαιρεθεί η μουσουλμανοτουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης»** , η ίδρυση από την μειονότητα εταιρειών επιχειρήσεων στη Θράκη και η ενίσχυση της οικονομικής της παρουσίας με καταθέσεις Τούρκων του εξωτερικού .

Στο συνέδριο, του 1998 , παρέστη σαν προσκεκλημένος της Ομοσπονδίας, ο βουλευτής Ροδόπης Galip Galip , ο οποίος άκουσε τα προβλήματα των συμπατριωτών του και επιτέθηκε με

δριμύτητα κατά της Ελλάδας και της ελληνικής πολιτικής που εφαρμόζεται στη Θράκη, κατηγορώντας , ότι παραβιάζεται η συνθήκη της Λωζάνης. *«Δε μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την ονομασία «τούρκοι». Στα σχολεία μας τα βιβλία , είναι από το 1951 , δεν υπάρχει επαρκής γυμναστική παιδεία .Εκατό περίπου μειονοτικά χωριά, είναι αποκλεισμένα από τις ελληνικές αρχές. Οι αντιπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επισκέπτονται την περιοχή, πηγαίνουν σε επιλεγμένα μέρη και τους παρουσιάζουν αυτά που θέλει η ελληνική κυβέρνηση , ότι δηλαδή ο λαός μας ζει κάτω από πολύ καλές συνθήκες. Ενάντια στην απαράδεκτη αυτή κατάσταση έχουμε σχηματίσει σε συνεργασία με τα σωματεία Τούρκων Θρακιωτών της Ευρώπης η βουλή των μειονοτικών με αποστολή την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μειονοτικών της Θράκης».* (218) Ο πρόεδρος της ομοσπονδίας στην τοποθέτησή του , ζήτησε τη βοήθεια του βουλευτή για να συζητηθούν τα προβλήματα της μειονότητας με τον Έλληνα υπουργό Εξωτερικών.

Με την *«Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης»*, συνδέεται και το *«Ευρωπαϊκό Κέντρο για Θέματα Μειονοτήτων»*,(“European Centre for Minority Issues”-ECMI), με έδρα τη γερμανική πόλη Φλενσμπουργκ και χρηματοδότες το Δανικό Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογιών Πληροφορικής , το γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο εσωτερικών , το Κυβερνητικό Συμβούλιο του Κρατιδίου Σλέσβιχ –Χόλσταϊν της Γερμανίας Σκοπός του ECMI , είναι να χρησιμεύσει ως *«πηγή συμβουλών για θέματα εθνικών μειονοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο»* .Στις 4 Δεκεμβρίου 1996 , στα εγκαίνια του κέντρου, ο διευθυντής του Stefan Trebst , δήλωσε :

«το ECMI στοχεύει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των μειονοτήτων στην Ευρώπη. Βέβαια αν π.χ οι Πομάκοι στην Ελλάδα ή στη Βουλγαρία οργανώσουν μια εθνική κίνηση και απαιτήσουν ανεξάρτητο κράτος , αυτό είναι δύσκολο , αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις πιεστικό θέμα.Όπως το δικαίωμα του διαζυγίου είναι σήμερα γενικώς αναγνωρισμένο , θα πρέπει να τους αναγνωρισθεί και το δικαίωμα της ανεξαρτητοποίησής τους».

Ο διευθυντής του κέντρου , ο οποίος έχει γράψει μαζί με στελέχη του Γερμανικού ομοσπονδιακού Υπουργείου Εξωτερικών , το βιβλίο *«Πόλεμος στον πόλεμο»* , υποστηρίζει ότι *«η γερμανική κυβέρνηση (Σημ.που είναι ένας από τους χρηματοδότες του ECMI) , προετοιμάζει την αποσταθεροποίηση ξένων κρατών , με αιχμή το θέμα των μειονοτήτων».*

Σε ερώτηση έλληνα ευρωβουλευτή για το ζήτημα , η αρμόδια επίτροπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Monika Wolf -Mattes , απάντησε ότι *«η Επιτροπή έως τώρα δεν έχει χρηματοδοτήσει το Ευρωπαϊκό Κέντρο για Θέματα Μειονοτήτων , αλλά εξετάζει τις αιτήσεις των δύο κρατών – μελών για τη στήριξη του προγράμματος INTERREG II»*, ενώ για το *«θέμα ανεξαρτητοποίησης της Δυτικής Θράκης»*, συμπλήρωσε ότι *«η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν σχολιάζει τις δηλώσεις του διευθυντή του Κέντρου»*.Τελικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδότησε το Κέντρο με 641.631 ECU , (περίπου 200 εκατομμύρια δραχμές) , για να καλυφθούν οι ανάγκες του και οι σκοποί του , που αντιβαίνουν στα ελληνικά συμφέροντα. (219)

ΟΙ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΟ INTERNET ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΑΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ
«ΤΟΥΡΚΩΝ» ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ .

Στην ιστοσελίδα της *«Ομοσπονδίας Τούρκων Δυτικής Θράκης Ευρώπης»* ,στο Internet, γίνεται αναφορά για την *«τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης»* ,κατά την τουρκική ορολογία και οι πληροφορίες είναι στην Αγγλική ,Τουρκική και την Ελληνική γλώσσα , οι οποίες καταλαμβάνουν το μικρότερο χώρο και είναι γραμμένες με λατινικούς χαρακτήρες. Αναφέρονται οι κυριότερες θέσεις της Τουρκίας για τη Θράκη και χρησιμοποιείται συχνά ο όρος *«κοινότητα»* .

Κατ' αρχήν υπάρχει μήνυμα του υπεύθυνου Nihat Colak ,με τίτλο *«για ποιο λόγο γράφονται αυτές οι σελίδες»*, που αναφέρει ότι *«η ενασχόληση με αυτά τα ζητήματα ξεκίνησε από προσωπικό ενδιαφέρον για την Τουρκική μειονότητα της Θράκης και από χόμπι πιστεύοντας ότι καλύπτουν ένα μεγάλο κενό παρουσιάζοντας τις εθνικές μειονότητες στην Θράκη και την Ελλάδα»*.

Περιλαμβάνονται άρθρα για τη μειονότητα και μια αναλυτική βιβλιογραφία ενώ υπάρχει δυνατότητα επικοινωνίας με τους συντάκτες αυτών των σελίδων μέσω ηλεκτρονικού ή συμβατικού ταχυδρομείου στην προσπάθεια να υπάρξει συμπλήρωση σ' αυτές τις θέσεις. Σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας της Ξάνθης Αγώνας , ο Nihat Colak , είναι υπεύθυνος για θέματα ενημέρωσης για την καταπίεση των *«Τούρκων της Δυτικής Θράκης»* ,στο INTERNET και μέλος του διοικητικού συμβουλίου της *«Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Τούρκων Δυτικής Θράκης»* με έδρα το Ανόβερο της Γερμανίας , η οποία είχε παρουσιάσει στο Ντόρτμουντ τον Ιανουάριο του 1998, έκθεση «ντοκουμέντων» με τίτλο *«Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης από το 1923 έως σήμερα»*, την οποία επισκέφτηκαν ο Τούρκος πρόξενος της πόλης και ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών, Ismail Cem . Η ίδια έκθεση , εμπλουτισμένη, αποτέλεσε συνέχεια της ανάλογης που εμφανίστηκε στο *«3ο Παγκόσμιο Συνέδριο Δυτικοθρακιωτών Τούρκων»* , που έγινε το Μάιο του 1997, στην Κωνσταντινούπολη . (220)

Τις ιστοσελίδες για τη Θράκη γράφουν οι :

Aarbakke Vemund ,ο οποίος γεννήθηκε στο Μπέργκεν της Νορβηγίας . Σπούδασε Φιλοσοφία ,Ιστορία των Θρησκειών και Αρχαία Ελληνικά και Τουρκικά και πήρε το μεταπτυχιακό του δίπλωμα στις βαλκανικές σπουδές από το πανεπιστήμιο της Κοπενχάγης με το θέμα *«Εθνικές ανππαλότητες και το μακεδονικό ζήτημα 1870 -1913»* . Ακόμη ,σπούδασε σύγχρονη Ελληνική ,Τουρκική και Βουλγαρική ιστορία και κοινωνία ,επισκεπτόμενος πολλές φορές για εκπαίδευση την Ελλάδα ,την Τουρκία, την Βουλγαρία και τη *«Μακεδονία»*-όπως αναφέρεται .Το ενδιαφέρον του για τη μειονότητα ξεκίνησε από τα κείμενα του ελληνικού τύπου σχετικά με τα ανεξάρτητα μειονοτικά κόμματα που εμφανίστηκαν στις βουλευτικές εκλογές του 1989. Το 1993 ξεκίνησε διδακτορική διατριβή με θέμα *«Η Ελληνική εμπειρία με τα ανεξάρτητα μουσουλμανικά μειονοτικά κόμματα. Ο ρόλος τους στην Ελληνική κοινωνία και η σχέση τους με την Τουρκία»* που διενεργείται με υποτροφία από το Νορβηγικό Συμβούλιο Ερευνών .Είναι ερευνητής στο Κέντρο Μεσανατολικών και Ισλαμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Μπέργκεν.

Degirmencioglu Serdar , ο οποίος γεννήθηκε στην Αγκυρα , έζησε για δύο χρόνια στην Κομοτηνή , σπούδασε Ψυχολογία στην Αγκυρα και πραγματοποίησε διδακτορική διατριβή στην

προχωρημένη ψυχολογία στις ΗΠΑ. Πραγματοποιεί μεταδιδακτορική έρευνα στις ανθρώπινες και στις οικογενειακές σχέσεις.

Nurioglu Faruk, Δυτικοθρακιώτης Τούρκος δημοσιογράφος και συγγραφέας. Γεννήθηκε στην Κομοτηνή τέλειωσε το Celal Bayar. Μετά την αποφοίτησή ο Nurioglu έγραψε σε πολλά μειονοτικά έντυπα και τώρα ζει στο Μόναχο, συνεχίζοντας την αρθρογραφία του, ετοιμάζοντας παράλληλα ένα έργο για τις εμπειρίες του από την ζωή του στην Ελλάδα και ιδιαίτερα από τη στρατιωτική του θητεία.

Tsolak Nihat, γεννήθηκε στην Κομοτηνή, τελείωσε το Celal Bayar και μετά τη στρατιωτική του θητεία, δούλεψε στη Ρόδο. Σπούδασε Κοινωνιολογία και παραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στη Ψυχολογία, στο Πανεπιστήμιο της Γκλασκώβης. Τώρα είναι φοιτητής στο Πανεπιστήμιο του Σάρρεν κόνοντας μεταπτυχιακές σπουδές στην τραυματική έρευνα.

Tsolak Orhan, γεννήθηκε στην Κομοτηνή, σπούδασε δημοσιογραφία στην Αθήνα αλλά διέκοψε τις σπουδές του για να εκπληρώσει τη στρατιωτική του θητεία. Έγραψε κείμενα σε *«τουρκικές εφημερίδες της Θράκης, δείχνοντας ενδιαφέρον για το πολιτικό ζήτημα της Δυτικής Θράκης»*. Παράλληλα σπούδασε νομικά στο Λονδίνο και τώρα ειδικεύεται στην Ευρωπαϊκή νομολογία.

Το πρώτο κεφάλαιο της ιστοσελίδας, αναφέρεται στις Θρακικές Μειονότητες πραγματοποιώντας μια ιστορική επισκόπηση, αρχίζοντας από την αρχαία θρακική ιστορία (πηγές των συγγραφέων **Dimitar Markovski**, **Thrace Britannica Cd Version 97 Encyclopaedia Britannica, Inc 1997**), τη μυθολογία (Διόνυσος, Ορφέας, Θράκα Ιππέας), συνεχίζοντας στην προϊστορική εποχή, τα κυριότερα Θρακικά φύλα (Οδρύσες), την εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου και τη συμμετοχή των Θρακών, τη ρωμαϊκή περίοδο και τα έργα υποδομής και καταλήγει στην περίοδο μεταφοράς της πρωτεύουσας από τη Ρώμη, στην Κωνσταντινούπολη. Η δεύτερη παράγραφος αρχίζει με τον εξισλαμισμό των πληθυσμών της περιοχής από τους Οθωμανούς Τούρκους, συνεχίζει με τους Ρωσοτουρκικούς πολέμους και την πολιτική της Ρωσίας να δημιουργήσει τη *«Μεγάλη Βουλγαρία»*, την προσάρτηση των βορείων περιοχών της Θράκης, τους Βαλκανικούς πολέμους και δίνεται ιδιαίτερη σημασία στις συνθήκες Neuilly (1919), Sevres (1920) και Lausanne (1923).

«Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης», συνεχίζοντας -οι συντάκτες,
«εξαιρέθηκαν από την Ελληνοτουρκική ανταλλαγή του 1923, ενώ πολλοί Έλληνες από την Ανατολία στάλθηκαν στη Δυτική Θράκη. Τότε πολλοί Τούρκοι έφυγαν από την περιοχή λόγω της απαλλοτρίωσης της γης των και των προβληματικών σχέσεων, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Ο ελληνικός πληθυσμός αναπτύχθηκε γρήγορα, έγινε πλειοψηφία και ζει σε ένα πολύ υψηλότερο επίπεδο από τους μουσουλμάνους. Η Ελλάδα παραμέρισε την Τουρκική γλώσσα από τα σχολεία, ενώ οι μουσουλμάνοι Θρακιώτες, λόγω προγόνων, μιλούν Τουρκικά, οι Αθίγγανοι Ρωμά και Τουρκικά και οι Πομάκοι, που είναι τουρκογενείς μουσουλμάνοι, μία βουλγαρική διάλεκτο.

»Η Θράκη είναι κυρίως αγροτική , στο χώρο υπάρχουν υπολείμματα της φημισμένης Ρωμαϊκής οδού, Εγνατία, ενώ στην Κομοτηνή υπάρχει ένα μεγάλο μουσείο με ευρήματα από όλη τη Θράκη . Η Κομοτηνή , είναι έδρα του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και του μουσουλμανικού δευτεροβάθμιου κολλεγίου Celal Bayar».

Ισλάμ και Ελλάδα.

Οι συγγραφείς γι' αυτό το κεφάλαιο έχουν συμβουλευτεί το βιβλίο του Daniel Pipes «*In the Path of God, Islam and Political Power*», έκδοση Basic Books ed. New York , 1983. Αναφέρεται στην μεταφορά των πληθυσμών μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο , «**οι χριστιανοί της Τουρκίας πήγαν στην Ελλάδα και οι Μουσουλμάνοι της Ελλάδας στην Τουρκία και εξαιρέθηκαν οι Χριστιανοί της Κωνσταντινούπολης**» -δε γίνεται αναφορά για τους Ιμβρίους και Τενεδίους- , και αντίστοιχα οι Μουσουλμάνοι ,στην Ελλάδα «**οι περισσότεροι «Τούρκοι» που περιελάμβαναν και μερικούς Πομάκους (Βούλγαροι που μιλούσαν μουσουλμανικά) και Αθίγγανοι**». Η ελληνική κυβέρνηση τους επέτρεψε να μείνουν , αλλά τους έκανε τη ζωή δύσκολη ,ελπίζοντας ότι έτσι θα φύγουν για την Τουρκία. Στη Νομαρχία Ροδόπης για παράδειγμα οι Μουσουλμάνοι έπρεπε να έχουν άδεια για να ταξιδέψουν σε άλλα μέρη της Ελλάδας . Και στις τρεις νομαρχίες όπου, όπως αναφέρεται ,«**οι Μουσουλμάνοι υπερισχύουν**», οι αρχές προσπάθησαν να εξαλείψουν την ισλαμική πολιτιστική κληρονομιά ,αλλάζοντας τοπωνύμια, απαγορεύοντας τις επιγραφές στην τουρκική γλώσσα και απαγορεύοντας τις επισκευές σε τζαμιά και σχολεία. Οι μουσουλμάνοι της Ελλάδας δεν είχαν οργανωθεί μέχρι τη δεκαετία του 1970 όταν ίδρυσαν την «**Ένωση Τούρκων Δυτικής Θράκης**» για να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους. Οι συνθήκες ζωής στη Δυτική Θράκη χειροτέρεψαν μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974 και την πίεση με τη στέρηση περιουσίας ,των μουσουλμανικών κτημάτων ,το 1979. Εδώ οι αναφορές σχετίζονται με τις απαλλοτριώσεις που έγιναν , λίγο έξω από την Κομοτηνή,σε ιδιοκτησίες χριστιανών και μουσουλμάνων ,για να κατασκευαστούν οι μόνιμες εγκαταστάσεις του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και λίγα χρόνια αργότερα αυτό το ζήτημα αποτέλεσε πεδίο επεισοδίων. Και τονίζεται ότι «**αυτές οι εξελίξεις ώθησαν την Αγκυρα να αναδείξει το ζήτημα της Δυτικής Θράκης και να το φέρει προς συζήτηση σε επίπεδο κυβερνήσεων**. Το 1982 ,τελικά αφού κανένα από αυτά τα προβλήματα δεν επιλύθηκε , το ζήτημα των μουσουλμάνων της Θράκης ήρθε στο διεθνές προσκήνιο με στόχο την ευαισθητοποίηση της παγκόσμιας κοινότητας. «**Αυτές οι εξελίξεις στη δεκαετία του 1970 και 1989 ,είχαν ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια νέα πραγματικότητα αυτονομίας , που καθημερινά αυξανόταν μαζί με τη χειροτέρευση των συνθηκών διαβίωσης**».

Ισλαμικές κοινότητες στα Βαλκανικά κράτη.

Τα στοιχεία προέρχονται από την «*The Oxford Encyclopedia of the Islamic World*», ενώ προτείνονται μια σειρά από βιβλία για την καλύτερη ενημέρωση των «επισκεπτών»-αναγνώστων της ιστοσελίδας (π.χ. A.Kalionski «*The Pomak Dilema*» 1993, A.Popovic «*L' Islam balkanique:Les*

musulmans de sud-est europeen dans la periode post-ottomane», 1986 κ.ά.). Η εισαγωγή αναφέρεται στους μουσουλμάνους των Βαλκανίων εκεί όπου εμφανίστηκαν ως μειονότητες ,στις ιδιαιτερότητές τους και τις κρατικές πολιτικές έναντί τους. **«Πολλές ομάδες μουσουλμάνων ζούσαν στην Ελλάδα οι οποίοι μετά το πόλεμο της ανεξαρτησίας και μέχρι το 1912 όσοι δεν έφυγαν ,ή σφαγιάστηκαν ή προσηλυτίστηκαν»** .Μετά την ανταλλαγή πληθυσμών ,οι μοναδικοί μουσουλμάνοι που έμειναν στην Ελλάδα , **«ήταν τρεις μικρές κοινότητες»** , που αριθμούσαν 130 000 με 150 000 ,ποσοστό περίπου 2% του πληθυσμού του Ελληνικού κράτους. Αυτές οι ομάδες αποτελούνταν από τους **«Τούρκους»** (και αθίγγανους) της Δυτικής Θράκης που αριθμούσαν 100 000 με 120.000 τους Πομάκους της Ροδόπης που μιλούσαν τη Βουλγαρική γλώσσα και αριθμούσαν 25.000 και τους 3000 **«Τούρκους»** της Ρόδου και της Κω, **«Τούρκοι»** που με την πάροδο των ετών και λόγω της προχωρημένης ηλικίας των, σχεδόν εξαφανίστηκαν.

Οι Πομάκοι που ζούσαν κατά μήκος των Ελληνοβουλγαρικών συνόρων ,σε μια κλειστή κοινωνία και αποκομμένοι από τον υπόλοιπο κόσμο αποτέλεσαν μέρος της πολιτικής της ελληνικής κυβέρνησης σε σχέση με τη στρατηγική του χώρου. Ο χώρος διαβίωσής τους αποτέλεσε στρατιωτική ζώνη κλειστή στους υπόλοιπους πολίτες. «Η μουσουλμανική κοινότητα» έζησε υπό καθεστώς φήμωσης και στρατιωτικής επιτήρησης που επηρεαζόταν και από τις αλλαγές των Ελληνοτουρκικών σχέσεων. Σήμερα δεν υπάρχει κανένα σημάδι για καλύτερευση της κατάστασης , στα θρησκευτικά ,πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα αυτής της μειονεκτικής **«κοινότητας»** η οποία η ελληνική κυβέρνηση θα επιθυμούσε πολύ, να εξαφανιστεί. Παράλληλα υπάρχει αναφορά για την κατάσταση των μουσουλμάνων σε όλες τις βαλκανικές χώρες και τη **«Μακεδονία»** και επισημαίνεται ο Σερβικός και Κροατικός εθνικισμός και η καταπίεση των μουσουλμάνων, ενώ η εκτενέστερη αναφορά γίνεται για τη Βουλγαρία, λόγω έντονων προβλημάτων τόσο με την πολιτική της, να αλλάξει τα ονόματα των μουσουλμάνων με αποτέλεσμα να φύγουν το 1989 ,300.000 , όσο και με τη γνωστή στάση του μειονοτικού κόμματος και του ηγέτη του Ahmet Dogan , στην πολιτική ζωή της Βουλγαρίας. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με τον A.Dogan, υπήρχε άμεση συνεργασία του αποθανόντος ανεξάρτητου βουλευτή Σαδίκ Αχμέτ.

Πολιτικά και Κοινωνικά ζητήματα.

Αναφέρεται η ιστορία της Tugge Dede που όπως πολλά μέλη της **«Τουρκικής μειονότητας της Θράκης»** πήγε να σπουδάσει στην Τουρκία , αλλά σε λίγο καιρό γύρισε ,αφού δεν ήταν ευπρόσδεκτη . Οπως εξηγεί ο πατέρας της ο Abdulhalim Dede , εκδότης της εφημερίδας **«Trakya 'nin Sesí»** (**«Φωνή της Θράκης»**) και του ραδιοφωνικού σταθμού **«Isik»** (**«Φως»**) , **«όποιος δεν συμφωνεί με την πολιτική της Τουρκίας μπαίνει στη μαύρη λίστα και δεν μπορεί να την επισκεφτεί όπως και ο ίδιος από το 1988»**, ενώ επισημαίνει **«ότι η Ελλάδα και η Τουρκία έχουν διαπράξει σοβαρά λάθη όσον αφορά τη μειονότητα»**. Παράλληλα αναφέρεται στην ηγεσία της μειονότητας ,τη λεγόμενη **«μειονοτική μαφία»**, η οποία χρηματοδοτείται από την Τουρκία καταπιέζει τους μουσουλμάνους και αναφέρει τη δική του εμπειρία , **«όταν η εφημερίδα του πουλούσε 3000 φύλλα και σε μερικούς μήνες ,λόγω της στάσης του ,έπεσε στα 700»** .

Παραθέτονται τα προβλήματα εκπαίδευσης και οι ενέργειες της ελληνικής κυβέρνησης, χωρίς να ρωτήσει τη μειονότητα :**«Η Ελλάδα πρέπει να αρχίσει διάλογο με τη μειονότητα και η τουρκική κυβέρνηση να σταματήσει την προβοκάτσια που κάνει εδώ και καιρό, ενώ για 70 χρόνια οι δύο κυβερνήσεις χρησιμοποίησαν την μειονότητα ,για την πολιτική τους χωρίς να ρωτήσουν τους μειονοτικούς ή προσπαθώντας να εξαφανίσουν τα προβλήματά τους».**

Το Φαινόμενο Σαδίκ .

Πριν την παράθεση των στοιχείων τα ιστοσελίδας για τον πρώην ανεξάρτητο βουλευτή και εκπρόσωπο για πολλά χρόνια της σκληροπυρηνικής μειονοτικής ομάδας , Ahmet Sadik , θα πρέπει να αναφερθεί το γεγονός του θανάτου του. Ο Sadik σκοτώθηκε σε τροχαίο δυστύχημα τον Ιούλιο του 1995 , όταν γεωργικός ελκυστήρας , μπήκε στον εθνικό δρόμο , στον οποίο κινούνταν ο πρώην βουλευτής. Στην αρχή , η τουρκική πολιτική προσπάθησε να εκμεταλλευθεί το γεγονός , κάνοντας λόγο για εγληματική πράξη του χριστιανού οδηγού του ελκυστήρα , αλλά η έρευνα έδειξε ότι ήταν ατύχημα, για την πρόκληση του οποίου ο θύτης καταδικάστηκε. Ο χώρος ταφής του Sadik , όπου ανεγέρθηκε μεγαλοπρεπή μασωλείο, αποτέλεσε , από το 1995 τόπος συνάντησης των μουσουλμάνων, οπαδών των ανεξάρτητων συνδυασμών και του κόμματος Ισότητας, Ειρήνης και Φιλίας που ίδρυσε ο θανών και τούρκων επισήμων , που ερχόταν στη Θράκη.

Το μνημόσυνο (menlit) που τελέστηκε το 1999 ,και συνδυάστηκε με το υπόμνημα των μουσουλμάνων βουλευτών για αναγνώριση **«τουρκικής μειονότητας»**, στη Θράκη, παραβρέθηκε και πενταμελές κλιμάκιο βουλευτών της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης, με επικεφαλή τον υπουργό παρά τω πρωθυπουργώ, Sadi Sumuncioğlu , μέλος του κόμματος της Εθνικιστικής Δράσης

Ο Sumuncioğlu δήλωσε ότι **«ο Sadik προσπάθησε να κάνει γνωστά σε όλον τον κόσμο τα προβλήματα της μειονότητας»** , συμπληρώνοντας πως **«υπάρχουν πολλά προβλήματα που πρέπει να λυθούν οπωσδήποτε στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Συνθηκών»** και για αυτά θα έχει επαφές με τους ηγέτες της μειονότητας και με τους μειονοτικούς βουλευτές. **«Η Ελλάδα δε σέβεται τις διεθνείς συνθήκες όπως της Λωζάνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων γι 'αυτό τα προβλήματα αυξάνονται. Συνεχώς κάνουμε υπομονή αλλά ούτε και ο ίδιος ο Τούρκος δεν γνωρίζει πότε θα τελειώσει αυτή η υπομονή. Ο γιατρός Σαδίκ δεν πέθανε αλλά θα βγει νέος»**, κατέληξε ο Sumuncioğlu , στο μνημόσυνο , όπου την αποδοχή των συγκεντρωμένων είχε το μήνυμα του ηγέτη του κόμματος της Εθνικιστικής Δράσης Devlet Bahçeli.

Εδώ γίνεται μια ιστορική αναδρομή του **«φαινομένου Σαδίκ»** όπως αναφέρεται **«που για τον Τουρκικό τύπο υπήρξε ήρωας του Τουρκισμού (Turkluk)»** .Οι αναφορές γι ' αυτόν στον μειονοτικό τύπο, διέφεραν, ανάλογα με την τοποθέτηση των εφημερίδων , τις επιδιώξεις των προσώπων ,των ομάδων. Τρεις εβδομάδες μετά το θάνατο του ο Mustafa Hafiz Mustafa έγραψε ένα κείμενο - νεκρολογία όπου αναφέρει **«τον Σαδίκ ως τον μεγαλύτερο άνθρωπο της μειονότητας και τον σύγκρινε με τον Ατατούρκ»**. Παράλληλα τονίζοντας την μαρτυρία μειονοτικού ,που ήταν αυτόπτης στο ατύχημα στο οποίο σκοτώθηκε ο Sadik, ο V.Aarbakke που είναι ο συντάκτης αυτής της σελίδας αναφέρει ότι, γενικό πιστεύω της μειονότητας είναι **«ότι ο Σαδίκ δολοφονήθηκε»**. Στη Γερμανία από μειονοτικό ηγέτη ακούστηκε **«ότι ο Σαδίκ σκοτώθηκε από ένα «βρώμικο Έλληνα»** ("Sadik Ahmet

olmedi ,pis bir rumdan olduruldu”). Μετά το ατύχημα η ελληνική κυβέρνηση ζητούσε τον Mustafa Hafiz Mustafa να πει ότι ήταν ατύχημα ,αυτός αρνήθηκε μια και πολλοί μειονοτικοί ήδη θεωρούσαν ότι θα γίνει προδότης ,χρησιμοποιώντας τους προσδιορισμούς. Στη συνέχεια της αναφοράς της ιστοσελίδας της «Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Τούρκων Δυτικής Θράκης», «για το φαινόμενο Sadik» , παρατίθεται το άρθρο του Ibrahim Onsunoglu που δημοσιεύτηκε στην Trakya’ nin Sesi , για τον Sadik, με τον οποίο ήταν συμφοιτητές. (221)**«Ο Sadik ήταν δύσκολος αλλά ενεργητικός άνθρωπος. Πάντοτε έψαχνε για έναν προστάτη και το κατάφερε. Ο Sadik είχε μια σπάνια ικανότητα να μετατρέπει τον πολιτικό του αγώνα σε προσωπικό κέρδος».** Έκλεισε τις εφημερίδες **«Akin» («Επιδρομή»)** και **«Gercek» («Πραγματικότητα»)** και έβγαλε μια καινούρια με την ονομασία **«Balkan» («Βαλκάνια»)**. Έλεγε ότι τον ενισχύει το Τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής, **το «Koca kar» («Μεγάλη Κάπα»)**, ενώ παράλληλα άφηνε ανθρώπους που γνώριζε ότι είναι πράκτορες των Ελληνικών μυστικών υπηρεσιών, να τον κολακεύουν στις μειονοτικές εφημερίδες . Αργότερα ο Sadik είχε συγκρουστεί με το προξενείο της Κομοτηνής και την πρεσβεία της Αθήνας ,λέγοντας χαρακτηριστικά **«γιατί δεν με υποστηρίζετε όσο πριν ,γιατί δεν υποστηρίζετε μόνο εμένα»** Τελικά η εφημερίδα Βαλκάνια έκλεισε όπως έκλεισαν προσωρινά και οι πόρτες στην **«Άλλη Πλευρά»** , όπως ονομάζεται η Τουρκία.Το 1987 ο Hafiz Yasar ρωτήθηκε από την **Άλλη Πλευρά** τι γνώμη είχε για τον Σαδίκ, αφού είχε παρθεί η απόφαση να τον κάνουν βουλευτή και ηγέτη της μειονότητας . Αυτός είπε ότι ήταν **«μια BMW χωρίς φρένα, που κανείς δεν ήξερε που πήγαινε και που θα σταματούσε, εσείς μην βάζετε τη μειονότητα να μπει σ’ αυτό το αμάξι»** . Το τουρκικό προξενείο αποσιωπώντας κάθε αντίθετη φωνή και υλοποιώντας μία καμπάνια που δεν ξανάγινε ποτέ , έκανε τον Sadik βουλευτή και τον **«φύτευσε»** στη μειονότητα. Ο Sadik ήταν ένας φίλος που μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1980 ,δεν έδειχνε ενδιαφέρον για τα μειονοτικά ζητήματα ,έλεγε μάλιστα κυνικότατα **«υπάρχουν λεφτά για μένα σ’ αυτά;»**

Ήθελε να διοριστεί στο νοσοκομείο της Κομοτηνής ,αλλά αυτό δεν καταλάβαινε ότι δεν γινόταν λόγω της δύσκολης θέσης της μειονότητας. Αλλά σύντομα βρήκε ένα προστάτη και πίστεψε ότι θα τα κατάφερε. Μέχρι τότε δεν είχε έρθει σε σύγκρουση με τις αρχές, ήταν συμπαθής, ο φάκελος του ήταν άδειος και δεν είχε αναμιχθεί σε κανένα μειονοτικό αγώνα. Μετά την αποτυχία του να διοριστεί στο νοσοκομείο άνοιξε ιδιωτικό ιατρείο και άρχισε να καταλαβαίνει τη μειονοτική πραγματικότητα και να ενδιαφέρεται για τα ζητήματά της. **«Στις εκλογές του 1989 ήταν υποψήφιος όπως και εγώ»** , λέει ο Onsunoglu, **«είχαμε καλές σχέσεις αλλά δύο μέρες πριν τις εκλογές οι κομματάρχες του που του είχαν σταλεί από την Τουρκία και τη Γερμανία μου επιτέθηκαν και στο ακροατήριό μου»** . Ο M.Yilmaz ήταν υπεύθυνος για την τοποθέτηση του Sadik στην μειονότητα , ανάμεσά τους υπήρχε μια ειδική σχέση . Ο Sadik ήταν θαυμαστής του Yilmaz και η μαύρη λίστα υλοποιήθηκε όταν ο Yilmaz ήταν υπουργός των εξωτερικών και μειονοτικός βουλευτής ο M.Muftuoglu στην οποία τοποθετήθηκε και αυτός **«με αποστολέα του ονόματός του, τον Σαδίκ. Με αυτές τις διαδικασίες ο δρόμος για τον Σαδίκ είχε ανοίξει».**

Ο Ibrahim Onsunoglu έχει σπουδάσει ψυχίατρος, είναι ένας πολύ ενεργητικός άνθρωπος για τα μειονοτικά ζητήματα ,καταλήγει ο V.Aarbakke. Είναι στη μαύρη λίστα όπως ο Dede και ο Βουλευτής Mustafa Mustafa ,και σ’ αυτήν αναφέρονται **«όσοι διαφωνούν με το τουρκικό προξενείο και με την ανάμιξη της Τουρκίας στη Θράκη»** . Παράλληλα ο Onsunoglu αναφέρει τη μειονοτική

μαφία ως μια ομάδα ανθρώπων που εκμεταλλεύονται την κατάσταση στη Δυτική Θράκη **«ειδικά το τουρκικό ενδιαφέρον, για προσωπικά κέρδη».**

Δημοκράτειο Πανεπιστήμιο και Ελληνικός Εθνικισμός .

«Γιατί το ΔΠΘ προωθεί την προκατάληψη και το ρατσισμό;» πληροφορείται το σύντομο αυτό σημείωμα ,της Ομοσπονδίας και αφού προηγείται η περίληψη της «σελίδας» του ΔΠΘ , κατηγορούνται οι συντάκτες της ότι προπαγανδίζουν ενάντια στην Τουρκία με αναφορές για τουρκικά εγκλήματα του αιώνα . Αναφέρονται στους Πομάκους ως απόγονους αρχαίων Ελλήνων , προωθούν τον εθνικισμό και δεν κάνουν λόγο για τους «γνήσιους» Τούρκους που ζουν στη Θράκη και κλείνει με την ερώτηση του Ν.Τsolak γιατί ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα διαδίδει τέτοιες ιδέες.

Συνέντευξη με τον βουλευτή του Συνασπισμού Mustafa Mustafa .

Δημοσιεύεται η συνέντευξη του στην εφημερίδα Αυγή, αμέσως μετά την εκλογή του . Το πρώτο ερώτημα είναι γιατί όλοι **«εδώ και εκεί ρωτούν τι είστε Έλληνας ή Τούρκος;» . «Μοιάζει με δήλωση νομιμοφροσύνης»** ,απαντά ο βουλευτής , **«για κάποιον που αγωνίστηκε και στις δύο πατρίδες για τα ιδανικά της αριστεράς και την αλληλεγγύη των λαών, με το ανάλογο τίμημα στην Ελλάδα και την Τουρκία»** . Στην Κωνσταντινούπολη ως φοιτητής ιατρικής του αφαιρέθηκε για ένα χρόνο η άδεια εισόδου στη χώρα και την Ελλάδα αγωνίστηκε μαζί με άλλους για την ισοτιμία των πτυχίων.Διετέλεσε αντιπρόεδρος και πρόεδρος του συλλόγου επιστημόνων της μειονότητας εγγεγραμμένος από το 1974 στο ΚΚΕ ,υποψήφιος βουλευτής του ίδιου κόμματος και του Συνασπισμού.

«Ψηφίστηκε και από τους μουσουλμάνους και από τους χριστιανούς. Θα δουλέψω στη βουλή για να πρυτανεύσει η λογική στην περιοχή και η ειρηνική συνύπαρξη πρέπει όμως να ρυθμιστούν διάφορα θεσμικά κατάλοιπα ,το άρθρο 19 του κώδικα ελληνικής ιθαγένειας τα προβλήματα των θρησκευτικών ηγετών, της περιουσίας των βακουφίων. Υπάρχει ανάγκη για σύγχρονη αντίληψη στο χώρο της εκπαίδευσης που και την μητρική γλώσσα θα εξασφαλίζει ,αλλά και την επίσημη της Ελλάδας. Να υπάρξει μια αυξημένη ευαισθησία για θέματα ξενοφοβίας και ρατσισμού με την καλλιέργεια των ιδεών μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, συνεργασία για τη δημιουργία θετικού κλίματος στη Θράκη,ανεξαρτήτως καταγωγής και θρησκείας. Το βάθεμα της δημοκρατίας στην Τουρκία όπου παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα ,θα βοηθήσει στην εξομάλυνση των σχέσεων με την Ελλάδα» .

Σε συνέντευξη που έδωσε ο ίδιος , στην εφημερίδα Ελευθεροτυπία , απαντώντας στην ερώτηση, «*πως σχολιάζετε το γεγονός ότι δεν «πριμοδοτηθήκατε» από τα ΜΜΕ της γειτονικής χώρας , κατά τη διάρκεια του προεκλογικού σας αγώνα;*» , απάντησε

«Ο κάθε άνθρωπος κάνει τις επιλογές του και αναλαμβάνει τις συνέπειες των επιλογών του. Προσωπικά με ενδιαφέρει να είμαι συνεπής με τις αρχές μου και να με εκτιμά ο κόσμος .Η καλύτερη «πριμοδότηση» είναι η συνέπεια , η αγωνιστικότητα και η αξιοπρέπεια. Η παρέμβαση των τουρκικών ΜΜΕ στη διάρκεια του προεκλογικού αγώνα , υπέρ ορισμένων υποψηφίων καταγγέθηκε από τουρκόφωνη εφημερίδα της Κομοτηνής ως «παραβίαση του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι της μειονότητας». Συμφωνείτε;» «Οι οποιοσδήποτε παρεμβάσεις θίγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και μετατρέπουν τον «ον πολιτικόν» σε «άβουλο ον». Οι άνθρωποι είναι σκεπτόμενα όντα που μπορούν και πρέπει να κρίνουν , να διακρίνουν και να κατακρίνουν και τέλος να σκέπτονται ελεύθερα.

«Ποια προβλήματα χρειάζονται άμεση επίλυση στη Ροδόπη »;

«Η υλοποίηση των βασικών έργων υποδομής , η αξιοποίηση της υπάρχουσας δυναμικής , η καταπολέμηση της ανεργίας , η δημιουργία φραγμάτων για την τόνωση του πρωτογενούς τομέα και τέλος η αποπεράτωση της Εγνατίας οδού , είναι από τα βασικά προβλήματα που πρέπει να επιλυθούν στη Ροδόπη».

«Πως αντιλαμβάνεστε την κοινωνική ένταξη της μειονότητας στον κοινωνικό ιστό και τη συμμετοχή της στην ανάπτυξη της περιοχής;»

«Η πλήρης ένταξη της μειονότητας στον κοινωνικό ιστό , που είναι απαραίτητος όρος για την ανάπτυξη της περιοχής , μπορεί και πρέπει να επιτευχθεί από την πλευρά της πολιτείας με ειλικρινές ενδιαφέρον αλλά και αυτόχρονα με την επίλυση των όσων προβλημάτων υπάρχουν , ενώ από την πλευρά της μειονότητας με την εμπιστοσύνη που θα δείξει προς την πολιτεία και με την ενεργοποίηση όλου του δυναμικού τους για το σκοπό αυτό». (222)

Εκπαίδευση-μειονοτικά σχολεία .

Παρατίθεται δημοσίευμα της εφημερίδας Ριζοσπάστης με τίτλο **«υφίσταται το δευτεροβάθμιο σχολείο Celal Bayar της Κομοτηνής»** .Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι οι μαθητές πρέπει να κερδίσουν στη **«λοταρία»** για να εισαχθούν,ενώ σύλλογος επιστημόνων της μειονότητας έστειλε υπόμνημα στο Υπουργό Παιδείας για αυτά τα προβλήματα . **«Το σχολείο έγινε για να ενισχυθεί η ελληνοτουρκική φιλία»** , αλλά οι δάσκαλοι από την Τουρκία καθυστερούν να έρθουν λόγω της διπλωματικής γραφειοκρατίας ανάμεσα στις δύο χώρες . Αναφέρεται επίσης η ερώτηση που υπέβαλλαν βουλευτές του ΚΚΕ στον υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για το ίδιο θέμα , **«για την καθυστέρηση έλευσης δασκάλων από την Τουρκία .Αυτό γίνεται ενώ υπάρχουν**

πολλοί στο νομό Ροδόπης δάσκαλοι Τούρκοι το γένος ελληνικής υπηκοότητας που μπορούν να διδάξουν αυτά τα μαθήματα. Επίσης το σχολείο αντιμετωπίζει στεγαστικό πρόβλημα η εισαγωγή γίνεται κλήρωση ενός αριθμού μαθητών καθορισμός του οποίου που γίνεται από τον περιφερειάρχη -εκτός από φέτος».(223)

Θρακική λίστα συζητήσεων και αρχεία

Υπάρχει μια λίστα με την προτροπή από τον υπεύθυνο , για ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τα ζητήματα που απασχολούν την Δυτικοθρακιώτικη μειονότητα , μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Οι γλώσσες επικοινωνίας είναι η Τουρκική ,Αγγλική και η Ελληνική **«και αυτή η συζήτηση για τη Θράκη γίνεται μέσω του πανεπιστημίου του Αιγαίου ,στη Σμύρνη που προσφέρει σημαντική βοήθεια»** . Ο σκοπός αυτής της λίστας συζητήσεων, είναι να αναπτυχθεί ένα φιλικό και ανοιχτό περιβάλλον για συζήτηση και αμοιβαία κατανόηση σχετικά με τα μειονοτικά προβλήματα .

Βιβλιογραφία για τη Δυτική Θράκη.

Τέλος υπάρχει για τον «επισκέπτη» αυτών των σελίδων προτεινόμενη βιβλιογραφία για τη μελέτη του ζητήματος της Δυτικής Θράκης , που αποτελείται από Τουρκικά , Βουλγαρικά , Αγγλικά, Γαλλικά, Σερβικά , Ιταλικά (άρθρα του περιοδικού *Oriente Moderno -Σύγχρονη Ανατολή* -της δεκαετίας του 1930) Γερμανικά και Ελληνικά (με λατινικούς χαρακτήρες) βιβλία, άρθρα και πρακτικά συνεδρίων .Η Τουρκική βιβλιογραφία προέρχεται κύρια από άρθρα στα περιοδικά **«Turk Kulture» («Τουρκικός Πολιτισμός») , «Turk Dunyasi» («Τουρκικός Κόσμος»)** , στο οποίο υπάρχει και το μοναδικό έως τώρα γνωστό άρθρο του δολοφονημένου Abdi İpekçi για τη Δυτική Θράκη τ.4(14) 1969 με τον τίτλο **«Soyadaslarinizi Bati Trakyada tutmanin yolu bu olmanalidir» («Αυτός είναι ο δρόμος για να κρατήσουμε τους ομογενείς-αδελφούς- μας στη Δυτική Θράκη»)** ,ενώ δεν υπάρχει αναφορά στα περιοδικά των **«Συλλόγων Αλληλοβοηθείας Τούρκων Δυτικής Θράκης» , «Bati Trakya» («Δυτική Θράκη»)** και **«Yeni Bati Trakya» («Νέα Δυτική Θράκη»)**, που εδώ και δεκαετίες δημοσιεύουν προπαγανδιστικά και ανθελληνικά κείμενα .Υπάρχουν ακόμη δύο άρθρα του πρώην πρωθυπουργού και πρώην υπουργού Εξωτερικών Mesut Yilmaz , τα οποία αναφέρονται στα ζητήματα των μουσουλμάνων της Ελλάδας (1981) ,στα γαλλικά και για τη Δυτική Θράκη και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις (1990), στα αγγλικά.

Η Ελληνική βιβλιογραφία που παρατίθεται προέρχεται ,κυρίως από το βιβλίο των **Κοτζαγεώργη Ξανθή και Παναγιωτοπούλου Άννα , Νεότερη και σύγχρονη ιστορία της Θράκης. Βιβλιογραφικός οδηγός** , Θεσσαλονίκη 1993 , έκδοση του Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου,και στη Βουλγαρική , υπάρχουν μεμονωμένα δημοσιεύματα , ενώ απουσιάζουν οι εκδόσεις του Βουλγαρικού Ινστιτούτου Θρακολογίας που έχει ειδικό περιοδικό για τη Θράκη και διοργάνωσε διεθνή Θρακολογικά επιστημονικά συνέδρια.

Το διαδίκτυο , είναι ένα από τα μέσα , τα οποία χρησιμοποιεί η τουρκική πολιτική για να προβάλλει τις θέσεις της.Εκτός από τη ιστοσελίδα , που προαναφέρθηκε , κατά καιρούς , εμφανίζονται κείμενα , που απηχούν τις τουρκικές θέσεις. Τον Νοέμβριο του 1997 σημειώθηκε μία ακόμη επιχείρηση ψυχολογικού πολέμου άγνωστης προέλευσης που πραγματοποιήθηκε μέσω

Internet Η βραχύβια αυτή επιχείρηση (την επόμενη της εμφάνισής του Site εξαφανίσθηκε) είχε ως θέμα την απόσπασση από το ελληνικό κράτος της Μακεδονίας, της Θεσσαλίας, της Ηπείρου, της Θράκης και των νησιών του Βορειοανατολικού Αιγαίου και τη δημιουργία της δημοκρατίας της Βορείου Ελλάδος η οποία κατά τους δημιουργούς της σελίδας αποτελούσε αίτημα των εν λόγω κατοίκων των περιοχών αυτών. Η σχετική σελίδα με δίγλωσση (ελληνικά και αγγλικά) της υπό ίδρυση Δημοκρατίας και τον απαραίτητο χάρτη ξεκινούσε με το κείμενο **«Απόσχιση τώρα!»** Επιτέλους το όνειρο πρέπει να πραγματοποιηθεί. Η Δημοκρατία της Βορείου Ελλάδος είναι το αίτημα των κατοίκων της Μακεδονίας -Θεσσαλίας -Ηπείρου -Θράκης -Νησιά Βορειοανατολικού Αιγαίου. **«Όλοι μας θα πρέπει να προσπαθήσουμε για αυτό τον ιερό σκοπό, την δημιουργία δηλαδή μίας ανεξάρτητης Δημοκρατίας που δεν θα έχει καμία σχέση με τον παρηκμασμένο αθηναϊκό κράτος»**, κατέληγε το κείμενο. (224)

Το Μάιο του 1999, δημοσιεύεται κείμενο στο διαδίκτυο, από το βιβλίο του Daniel Pirps, που έχει τον τίτλο, **«In the way of God.Islam and political Power» New York** και κείμενο από την Εγκυκλοπαίδεια του Ισλαμικού Κόσμου (έκδοση Οξφόρδης), τα οποία ανέφεραν ξανά, τις παραπάνω επισημάνσεις τις ιστοσελίδας, υπό τον Nihat Colak

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ «ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ»

Στο συνέδριο του 1996, του οποίου είχε προηγηθεί διεθνής συνάντηση «Τούρκων Θρακιωτών» στην Κωνσταντινούπολη (4-5/5/96) σε ανιστάθμισμα του παγκοσμίου συνεδρίου Θρακών, (Κομοτηνή 15-18/8/1996) ο τούρκος υπουργός Δικαιοσύνης Sefket Kazan είπε: **«η χώρα του πρέπει να θέσει το θέμα της καταπάτησης των δικαιωμάτων της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης εκ μέρους της Ελλάδας, του κακομαθημένου παιδιού της Ευρώπης, η οποία παραβιάζει τη συνθήκη της Λωζάννης, την οποία εφαρμόζει η Τουρκία και κατέληξε ότι σύντομα θα συσταθεί στο υπουργείο Δικαιοσύνης διεύθυνση εξωτερικών υποθέσεων που θα παρακολουθεί τα ζητήματα των Τούρκων του εξωτερικού»**. (225)

Στο ίδιο συνέδριο μίλησε και ο Mesut Yilmaz (κόμμα της Μητέρας πατρίδας) που έκανε λόγο **«για πολύ σοβαρές παραβιάσεις της συνθήκης της Λωζάννης εκ μέρους της Ελλάδας και τίθεται θέμα παραβίασης των θρησκευτικών, εκπαιδευτικών και διοικητικών δικαιωμάτων της τουρκικής μειονότητας στην Ελλάδα»**. (226)

Την ίδια χρονιά (7/12/1996) σε συνάντηση που είχαν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του «Συλλόγου Αλληλοβοηθείας Τούρκων Δυτικής Θράκης» με τον τούρκο πρόεδρο S Demirel, που ο τελευταίος δήλωσε **«ότι οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης σύντομα θα φτάσουν στο βιοτικό επίπεδο των πολιτισμένων ανθρώπων»**, ενώ δεν παρέλειψε να τονίσει **«την τουρκική εχθρότητα στην Ελλάδα, στην οποία πολύ συχνά χρησιμοποιείται ως προεκλογική προπαγάνδα»**.

Το 1997 (10-11 Μαΐου), πραγματοποιείται στη γερμανική πόλη Βόννη το 3ο συνέδριο **«Τούρκων της Δυτικής Θράκης»**, στο οποίο πήραν μέρος ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ Ν. Ροδόπης Galip Galip, οι «ψευδομουφτήδες» Ξάνθης Mehmet Emin Aga και Κομοτηνής Ibrahim Serif.

Η κεντρική εισήγηση του συνεδρίου είχε τίτλο **«Οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων των Τούρκων της Δυτικής Θράκης. Αναδρομή από το 1923 έως σήμερα»**. Οι διοργανωτές σε

συνέντευξη τύπου τόνισαν ότι **« δεν τίθεται θέμα ανεξαρτησίας ή αυτονομίας της Θράκης δήλωσαν αλλά ζήτησαν κατάργηση του άρθρου 19 πιστή εφαρμογή της συνθήκης της Λωζάνης»**. Στο τέλος του έτους ο Σύνδεσμος, επισκέφθηκε την πρώην πρωθυπουργό και πρόεδρο του κόμματος του Ορθού Δρόμου T.Ciller, η οποία επισήμανε ότι **«Οι περισσότερες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων γίνονται στην Ελλάδα»**. Αναφερόμενη στη μουσουλμανική μειονότητα, είπε ότι **«είμαστε υπέρ της ιερήνης, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι θα υπογράψουμε τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων»**. (227)

Το ημερολόγιο του 1998 της «Ομοσπονδίας Τούρκων Δυτικής Θράκης Γερμανίας», έχει ως κεντρικό σύνθημα **«την προβολή και η υπεράσπιση των δικαιωμάτων των μελών της μειονότητας όπου κατοικούν στη Θράκη και δεινοπαθούν»**. (228) Το ημερολόγιο εκδόθηκε με θήκες για Cd στη γερμανική και αγγλική γλώσσα και ταχυδρομήθηκαν στις ομοσπονδίες στη Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία και Αυστραλία. Στις φωτογραφίες εικονίζεται ο τεκές της Εκτενεπόλ που κατέρρευσε μόνος του, το χαλασμένο τζαμί της Κομοτηνής, φωτογραφίες από τις κινητοποιήσεις των μουσουλμάνων για τον «τουρκισμό» τους, για την αναγνώριση των πτυχίων των μουσουλμάνων φαρμακοποιών ζήτημα για το οποίο δικάστηκε ο πρώην πρόεδρος του ΔΙΚΑΤΣΑ (Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Αλλοδαπής). Οι φαρμακοποιοί δεν είχαν απολυτήρια λυκείου καν, τα οποία τρεις από αυτούς, τα προσκόμισαν με ημερομηνία μεταγενέστερη από αυτήν της απόκτησης του πτυχίου. Επίσης παρατίθενται φωτογραφίες, με επιγραφές τουρκικό δημοτικό σχολείο του 1931, δελτίο κυκλοφορίας με φωτογραφία του Μεχμέτ Αγγά Ισμαήλ σε ένθετη του χωριού Εχίνου που απώλεσε την ιθαγένειά του. (229)

Το Μάρτιο του 1998 ετοιμάστηκε ντοκουμαντέρ από την Τουρκία προκειμένου να προβληθεί από τους συλόγους Αυστραλίας, Ευρώπης και μεγάλης Βρετανίας για τις καταπίεσεις της μουσουλμανικής μειονότητας, με ευθύνη των βουλευτών Galip Galip και Birol ως υπεύθυνων οργάνωσης και επικοινωνίας. Το υλικό αποτελούν άρθρα, συνεντεύξεις του δημοσιογράφου Mehmet Ali Birad και καταγγελίες του προέδρου της μουσουλμανικής νεολαίας A.Sabrie και της δασκάλας που υπηρετεί τη Ξάνθη A.Alie, με στόχο να προβληθεί σε 100 κανάλια σε όλον τον κόσμο. (230)

Στο 45ο συνέδριο του Συνδέσμου Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης που έγινε το Σαββατοκύριακο 23-24/10/1998 στην Κωνσταντινούπολη, ο υπουργός επικρατείας Sukru Gurel είπε ότι **«οι Τούρκοι της δυτικής Θράκης αγωνίζονται για να εξασφαλίσουν το μέλλον τους στα εδάφη που ζουν,»** ανέφερε την **«εκδήλωση εχθρικών στάσεων εναντίον των Τούρκων. Η υπομονή μας εξαντλείται, επιθυμούμε όμως τη δημιουργία μιας γενιάς ειρήνης και συνεργασίας»**. Ο πρόεδρος του Συνδέσμου Αλληλεγγύης Τούρκων Δυτικής Θράκης Taner Mustafaoglu ζήτησε από **«τους Δημάρχους που εξελέγησαν στις εκλογές στην Ελλάδα να μεταφέρουν με κάποιο τρόπο στην Ευρώπη, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τουρκική μειονότητα»**. Ο Υπουργός επικρατείας Y.Aktuna μίλησε **«για την ανάγκη οικονομικής ενίσχυσης της Δυτικής Θράκης από την Τουρκία»**, ενώ ο Υπουργός επικρατείας Χάτ Αντιπζάν είπε ότι **«το ταχύτερο δυνατό η ομοσπονδία των σωματείων Τούρκων Δυτικής Θράκης πρέπει να μετατραπεί σε συνομοσπονδία»**.

Ο Τουρκικός τύπος το γεγονός ότι **«εξελέγησαν Τούρκο δήμαρχοι σε τρεις κωμοπόλεις της Δυτικής Θράκης και ότι την περασμένη Κυριακή είχαν εκλεγεί Τούρκοι σε ένα δήμο και σε έξι κοινότητες»**. (231)

Με αφορμή τα 15χρονα του περιοδικού Yeni Batı Trakya , που εκδίδεται από το «Σύνδεσμο», πραγματοποιήθηκε ειδική τελετή στην περιοχή Bakir Koy της Κωνσταντινούπολης , όπου διανεμήθηκαν τα βραβεία **«προσφοράς υπηρεσιών στο θέμα της Δυτικής Θράκης»** Είναι γνωστό ότι τόσο το εν λόγω περιοδικό όσο και οι σύλλογοι των μουσουλμάνων που μετανάστευσαν στην Τουρκία λειτουργούν με κονδύλια του τουρκικού κράτους για να διατηρούν ζωντανές τις φιλοδοξίες της Άγκυρας πάνω στην ελληνική Θράκη.

Στην εκδήλωση βραβεύθηκαν ο πρόεδρος του εθνικιστικού κόμματος MHP της περιοχής Κωνσταντινούπολης Mehmet Gul , ο πρόεδρος του Ιδρύματος Ερευνών Τουρκικού Κόσμου , ο πρόξενος του ψευδοκράτους του Denktas στην Κωνσταντινούπολη Hilmi Cavli , ο γενικός διευθυντής των τελωνείων της Κωνσταντινούπολης Ali Balkan Metel , ο σύμβουλος Τύπου του τουρκικού ορθόδοξου Πατριαρχείου Sevgi Erenol κ.ά. (232)

Στις 11 Απριλίου 1998 πραγματοποιείται στη Φρανκφούρτη το συνέδριο της «Ομοσπονδίας Τούρκων Δυτικής Θράκης» .Ο Halil Haliloglu , ο οποίος εξελέγει πρόεδρος της Ομοσπονδίας επιτέθη στην Ελλάδα κατηγορώντας την για καταπάτηση των δικαιωμάτων και αναφερόμενος στην κατάργηση του άρθρου 19 , είπε ότι **«μπορεί να δίνονται πια ταυτότητες , όμως η μειονότητά μας εξακολουθεί να μην μπορεί να εκλέγει το μωφά της.Μέχρι να πάρουμε όλα τα δικαιώματά μας ο αγώνας μας συνεχιστεί»** .

Ο Cafer Alioglu πρώην πρόεδρος της Ομοσπονδίας είπε ότι **«το σύνολο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης αποτελεί διέξοδο για όλους τους αγώνες μας και τις προσπάθειες της μητέρας πατρίδας»** .Στο συνέδριο παραβρέθηκαν ο πρόεδρος της «Ένωσης Τούρκων Ισλαμιστών» Serdar Cetebi , που τόνισε **«την υποστήριξη στους αγώνες των Τούρκων της Δυτικής Θράκης»** , διαβάστηκαν τα τηλεγραφήματα του προέδρου της «συντονιστικής επιτροπής Τούρκων Δυτικής Θράκης» Taner Mustafaoglu , του προέδρου της «Συμβουλευτικής Επιτροπής» βουλευτή Galip Galip και του προέδρου της «Τουρκικής Ένωσης Κομοτηνής», Ridvan Hatiroglu .(233)

Στις 12 Νοεμβρίου 1998 η «Ομοσπονδία Ευρώπης Τούρκων Δυτικής Θράκης» , διοργάνωσε στη Βόννη ημερίδα για τα δικαιώματα και τη διεθνή θέση των μειονοτήτων στην Ελλάδα.Το υψηλό κόστος της εκδήλωσης καλύφθηκε από κονδύλια του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών , μέσω της πρεσβείας της Βόννης , και δραστηριοποιήθηκε , προς την κατεύθυνση συμμετοχής δημοσιογράφων , διπλωματών και πολιτικών παραγόντων .

Ομιλητές ήταν ο Halil Haliloglu , πρόεδρος της Ομοσπονδίας , ο M.Akerman , από το πανεπιστήμιο του Αμβούργου, ο M. Stefan βρετανός ειδικός σε διεθνή ζητήματα, οTekin Alioglu , από το πανεπιστήμιο της Άγκυρας συνήγορος του A. Sadik όταν είχε καταφύγει στο Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο I.Onsunoglu , ο Παύλος Βοσκόπουλος από το Ουράνιο Τόξο , ο Π.Δημητράς από το Helsinki Watch . (234)

Το Μάιο του 1999 διοργανώνεται στην Κωνσταντινούπολη από το *«Ίδρυμα Ερευνών του Τουρκικού Κόσμου»*, το Α' Συνέδριο Γυναικών του Τουρκικού Κόσμου, στο οποίο πήραν μέρος 85 σύνεδροι από 37 τουρκικά κράτη ανάμεσα στις οποίες ήταν η Β Κύπρος και η Δυτική Θράκη.

Σκοπός του συνεδρίου ήταν *«η ενοποίηση του τουρκικού κόσμου σε γλώσσα ,ιδέα, έργο»*, όπως ανέφερε η πρόεδρος του συνεδρίου Turna Yazgan . Η Isik Ahmet , σύζυγος του Sadik πήγε στο Συνέδριο ως εκπρόσωπος των Τουρκάλων της Δυτικής Θράκης , και επισήμανε πως *«εξαιτίας της ελληνικής καταπίεσης έχουν απομακρυνθεί από τις κοινωνικές δραστηριότητες και έχουν καταλήξει εσώκλειστες , ενώ πρόσθεσε ότι μέσα στη βρώμα της ελληνικής υποκρισίας ,που έχει ταυτίσει το γυμνή με τον πολιτισμό η Τουρκάλα γυναίκα ανπιστέκεται με το μαύρο της κάλυμμα και το λευκό της μαντίλι στο κεφάλι»*.

Τον Ιούνιο του 1999 , θα παραχωρήσει συνέντευξη στη Σμύρνη, ο πρόεδρος του «Συνδέσμου Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης» , Muhitin Soyuturk , ο οποίος θα ζητήσει δημοψήφισμα για την περιοχή δηλώνοντας:

«ο 21^{ος} αιώνας σφραγίζεται από ανθρώπινα δικαιώματα στην περιοχή της Δυτικής Θράκης που ζουν οι Τούρκοι.

»Η Ελλάδα συνεχίζει τις απάνθρωπες εφαρμογές κατά των τούρκων της Δυτικής Θράκης. Στη Ξάνθη , στο χωριό Γκιокτσέ πινάρ , κοντά στη βουλγαρική μεθόριο , στρατιώτες προσέβαλαν τους Τούρκους και τους επιτέθηκαν με αποτέλεσμα πολλοί Τούρκοι να οδηγηθούν στο νοσοκομείο .Μια τουρκική οικογένεια στη συνοικία Γκιοζαχανέ της Ξάνθης οδηγήθηκε ζημιές σε καταστήματα της περιοχής που ανήκουν σε Τούρκους.

»Όλα αυτά προκλήθηκαν από τον Μητροπολίτη Κομοτηνής και Μαρωνείας Δαμασκηνό.

»Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης , ήλθαν στην Ελλάδα , τα 1917 ,μετά από προσφυγή στις κάλπες. Σε περίπτωση συνέχειας των περιστατικών θα δημιουργηθεί δικαίωμα νέου δημοψηφίσματος ώστε να καθοριστεί εκ νέου το μέλλον τους στη περιοχή». (235)

Με τη στρατιωτική επέμβαση του NATO στη Νέα Γιουγκοσλαβία στις 24 Μαρτίου 1999 και τα μειονοτικά ζητήματα που προέκυψαν στο βαλκανικό χώρο , η *«Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης»* , δημοσίευσε πληρωμένη καταχώρηση , στην βρετανική εφημερίδα Times, η οποία αναφερόταν στις καταπίεσεις της Ελλάδας , στην *«τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης»* .

Η «Ομοσπονδία Τούρκων Ευρώπης» κατήγγειλε , τη διεθνή κοινότητα, το NATO και την Ελλάδα που βομβαρδίζουν τη Γιουγκοσλαβία και το Κοσσυφοπέδιο αλλά δεν υπερασπίζουν την «τουρκική μειονότητα» που ζει στη Θράκη. Η καταχώρηση ανέφερε τα εξής:

«Ελλάδα: Σπίτι της Δημοκρατίας ή ας ρωτήσουμε το Human Rights Watch (Παρατηρητήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου). Υπάρχουν καταπατήσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου σχετικά με τις εθνικές μειονότητες και τους μετανάστες; Αρνούνται οι Ελληνικές αρχές να

αναγνωρίσουν την ύπαρξη Εθνικών μειονοτήτων στην Ελλάδα , όπως οι Τούρκοι και τους Σλαβόφωνους Μακεδόνες ;

»Τα μέλη των μη επίσημα αναγνωρισμένων εθνικών μειονοτήτων υφίστανται περιορισμούς στην ελευθερία του λόγου και της συναναστροφής; Υπάρχουν διακρίσεις για τα μέλη της τουρκικής μειονότητας , σχετικά με την εργασία τους στο δημόσιο; Τα μέλη της τουρκικής μειονότητας έχουν εμπόδια στην εκπαίδευση και στα θρησκευτικά θέματα; Έχασαν χιλιάδες την ελληνική υπηκοότητά τους , επειδή απλά δεν γνήσιοι Έλληνες, ελληνικής καταγωγής δηλαδή ;Δίκαια εκλεγμένοι θρησκευτικοί ηγέτες διώκονται από τις επίσημες αρχές, για «αντιποίηση αρχής»;Δέχθηκαν επίθεση τα γραφεία του κόμματος Ουράνιο Τόξο επειδή χρησιμοποίησε τη μακεδονική γλώσσα σε πινακίδα στο κτίριο του κόμματος;

»Υφίσταται η μειονότητα των Ρομά οξύτατες διακρίσεις στην εργασία , και στην κατοικία και σε κακοποίηση από την αστυνομία;Υπάρχουν παραβιάσεις της ελευθερίας του τύπου όταν ασχολείται με το θέμα των εθνικών μειονοτήτων;Οι μετανάστες εργάτες που είναι οι περισσότεροι από την Αλβανία υφίστανται κακοποίηση από την αστυνομία ;Οι εκκλησίες διαφορετικές από την Ανατολική ορθόδοξη Εκκλησία, υποβιβάζονται σε δεύτερο επίπεδο;Ναι απαντάει το Human Rights Watch σε όλες τις ερωτήσεις όπως και σε πολλές άλλες.Εξετάστε την έκθεση του Human Rights Watch , για το 1998 για περισσότερες πληροφορίες (<http://www.hrw.org/hrw/world report/helsinki -14.htm>)

Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης στην Ευρώπη» .(236)

Στην Ομοσπονδία πρόεδρος είναι ο Necmi Hasanoglu, αντιπρόεδροι ο Muzafer Nalbadoglu και ο Tahsin Mustafaoglu, γενικός γραμματέας ο Nurtza Saban, ταμίας ο Adnan Murat , υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων η Ziya Emin ,υπεύθυνοι περιφερειακών οργανώσεων οι Irfa Mustafa Husein , Sebahedin Hasan ,και Husein Sar Orta,και υπεύθυνος αθλητικών ο Aidin Ahmet .

Μετά τους Times του Λονδίνου δημοσιεύθηκε στο γερμανικό περιοδικό Der Spingel , μια έρευνα για τα Βαλκάνια, που σύμφωνα με πληροφορίες προερχόταν πάλι από την Ομοσπονδία , η οποία σχετικά με την Ελλάδα έλεγε τα εξής :

«Ελλάδα , επίσημα είναι και οι 10,5 εκ.κάτοικοι Έλληνες. Είναι αδιαπραγμάτευτο γι'αυτούς ,ότι εκτός των 100.000 Τούρκων δεν υπάρχει άλλη μειονότητα στη χώρα τους. Μακεδόνες, Βούλγαροι και Αλβανοί , παραπονούνται για την ολοκληρωτική καταπίεση του πολιτισμού και της γλώσσας τους.Εξτρεμιστές Έλληνες είναι υπέρ μιας διάλυσης του βορείου γειτονικού κράτους , διότι το βλέπουν ως νότιο σερβικό φύλο».

Παράλληλα , και σύμφωνα με δημοσίευμα της τουρκικής εφημερίδας *Hurriyet* , ο **«Σύλλογος Τούρκων Δυτικής Θράκης Στουτγκάρδης και Περιχώρων»**, παραγματοποίησε στο Μίνχιγκεν εκδήλωση «συμπαραστάσης και υποστήριξης» , στην οποία παραβρέθηκε και ο γενικός Πρόξενος της Τουρκίας στη Στουτγκάρδη ,*Duğai Pola* . Στην ομιλία του ο τούρκος πρόξενος τόνισε ότι **«η Τουρκία θα συνεχίσει να βοηθάει τους ομογενείς που ζουν σε άλλες χώρες , μέσα στα πλαίσια των διεθνών συνθηκών»** , προσθέτοντας ότι **«πρέπει να πάψουν οι διακρίσεις που υφίστανται οι τουρκικές κοινότητες , που ζουν σε άλλες χώρες στο πνεύμα της διακρατικής φιλίας και συνεννόησης»**.

Περισσότερο προκλητικός ήταν ο πρόεδρος του συλλόγου *Mehmet Mehmet* , ο οποίος έκανε λόγο για **«καταπάτηση από την ελληνική κυβέρνηση των μειονοτικών δικαιωμάτων των Τούρκων της Δυτικής Θράκης , που προέρχονται από τις διεθνείς συνθήκες» και αναφέρθηκε «στην ανάγκη κινητοποίησής τους για εξεύρεση περισσότερης υποστήριξης και φίλων»**. (237)

Στις ενέργειες της Ομοσπονδίας , που συνδύασαν την επέμβαση του NATO στο Κόσοβο και σε συνδυασμό με τις δηλώσεις του Σέρβου προέδρου *M. Miludinovits* ότι η Θράκη θα έχει την ίδια τύχη με τη σερβική επαρχία , η ελληνική κυβέρνηση , δια μέσω του υπουργού πολιτισμού *E.Βενιζέλου* ανέφερε ότι **«το Κόσοβο δεν είναι Θράκη, αφού οι μουσουλμάνοι της Θράκης είναι Έλληνες και Ευρωπαίοι πολίτες , απολαμβάνουν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα και είναι σε πλεονεκτικότερη θέση σε σχέση με ομόθρησκούς τους σε άλλες χώρες»**. (238)

Ταυτόχρονα η **«Τουρκική μειονοτική κίνηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα»** κατήγγειλε ως απαράδεκτη τη δήλωση του με την οποία παραλλήλισε την κατάσταση στο Κόσοβο με την κατάσταση που υποτίθεται ότι θα προκύψει σύντομα στην ελληνική Θράκη, και υπογράμμισε ότι ,

«στην αγωνιώδη προσπάθειά του να βρει συμμάχους και να συγκαλύψει τις τεράστιες ευθύνες της σερβικής πλευράς για όσα συμβαίνουν σήμερα στο Κόσοβο , ο Σέρβος πρόεδρος δεν δίστασε να κινδυνολογήσει ασύστολα σε βάρος της Ελλάδας και να παίξει το ρόλο του κοινού προβοκάτορα σε βάρος της μειονότητας της δυτικής Θράκης».

Στο κείμενο επισημαίνεται ότι **«αυτός ο ισχυρισμός υιοθετήθηκε από αρκετούς στην Ελλάδα χωρίς να προκαλέσει αντιδράσεις»**.Επίσης τονίζεται ότι,

«η μειονότητα στη Δυτική Θράκη είναι υπόδειγμα νομιμόφρονος μειονότητας , ουδέποτε καλλιέργησε αλυτρωτισμούς κινήματα απελευθέρωσης ή ένωσης με τη μητέρα πατρίδα έχει ως κυρίαρχο στοιχείο της κουλτούρας της το αναλλοίωτο των συνόρων Ελλάδας και Τουρκίας και ότι έχει οριοθετήσει τις διεκδικήσεις της στο πλαίσιο της συνθήκης της Λωζάννης», ενώ η ανακοίνωση καταλήγει λέγοντας πως **«οι ισχυρισμοί των πολεμοκάπηλων σωβινιστικών κύκλων που αποδίδουν τέτοιες προθέσεις στη μειονότητα θα πέσουν στο κενό όπως και κατά το παρελθόν»**. (239)

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΜΟΥΦΤΗΔΩΝ

Σε ότι αφορά τη θρησκευτική ηγεσία των μειονοτήτων η εξέλιξη της ακολουθεί παράλληλη, αλλά όχι συμπίπτουσα πορεία με την πολιτική ηγετική ομάδα . Ο φανατικός **«παλαιoturκισμός»** έχει αμβλυνθεί με την πάροδο των ετών και ο ισλαμισμός, από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 ,

άρχισε να χάνει την επικαιρότητά του και τη δυναμική που διέθετε στους μουσουλμάνους της Θράκης , ιδιαίτερα στις πρώτες δεκαετίες από την επικράτηση του κινήματος των νεοτούρκων.

Το γεγονός ότι και στη γείτονα χώρα έχουν γίνει σαφή βήματα προς την εγκατάλειψη του κεμαλισμού έχει άρει τους λόγους που είχαν οδηγήσει τη θρησκευτική ηγεσία των μειονοτήτων σε αποστασιοποίηση από το τουρκικό κράτος. Από την άλλη πλευρά όμως η θρησκευτική παιδεία του μουσουλμανικού ιερατείου παρεχόταν όλα αυτά τα χρόνια κυρίως από τη Σαουδική Αραβία , αλλά και σε άλλες μουσουλμανικές χώρες και όχι στην Τουρκία , που είναι ακόμη λαϊκή χώρα. Το γεγονός αυτό απέτρεψε ως ένα βαθμό την ανάπτυξη στενής εξάρτησης των μελών της θρησκευτικής ηγεσίας των μειονοτήτων από τη γείτονα χώρα.

Έτσι η «πολιτική» στάση της θρησκευτικής ηγεσίας με εξαιρέσεις βέβαια διαφοροποιείται από τη στάση της αντίστοιχης πολιτικής. Συνεργάζεται αρμονικότερα με το Ελληνικό κράτος και σπάνια τίθεται επικεφαλής σε εκδηλώσεις που στρέφονται εναντίον του. Οι λόγοι που ερμηνεύουν αυτήν την στάση είναι σύνθετοι και μπορούμε να τους αποσαφηνίσουμε στη συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξιθρησκία που δεν προσφέρει στους μουσουλμάνους ,αφορμές για τριβές η τοποθέτηση των μουφτήδων με διοικητική πράξη όπως συμβαίνει σε όλες τις μουσουλμανικές χώρες λόγω του γεγονότος ότι ασκούν και κοσμική εξουσία ,τους υποχρεώνει να διατηρούν μια μετριοπάθεια η αυθεντική εικόνα των πραγματικών προβλημάτων που έχουν οι μουφτήδες λόγω της συμβίωσης τους με τους απλούς μουσουλμάνους πολίτες.

Από τον Απρίλιο όμως του 1990 που διορίζει η Ελληνική πολιτεία ως μουφτή Κομοτηνής το Mecso Cemali , αρχίζουν να δημιουργούνται διάφορα προβλήματα .

Η διαδικασία ανάδειξης των μουφτήδων , αποτελεί ενδεικτικό στοιχείο για την αξιολόγηση των εννόμων ρυθμίσεων , που διέπουν τους μουσουλμάνους της Θράκης,και καθοριστικό της συγκεκριμένης κοινωνικής πραγματικότητας στην οποία διαμορφώνεται.

Η Ελλάδα απέκτησε μουσουλμανική μειονότητα για πρώτη φορά με την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας και τμήματος της Ηπείρου , όπου διέμενε ικανός αριθμός μουσουλμανικού στοιχείου . Στη συνθήκη της Κωνσταντινούπολης της 2/7/1881 (ΦΕΚ Α' Φ 14 13/3/1882) που υπογράφηκε μεταξύ της Ελλάδας και της Οθωμανικής Πύλης, αναγνωρίζεται στο άρθρο 8 **«εις τους οθωμανούς των παραχωρούμενων τη Ελλάδι μερών , εξασφαλίζεται η ελευθερία του θρησκευματος και της λατρείας αυτών»**. Ως απόρροια αυτής της συνθήκης είναι η ψήφιση του νόμου Αλή 22/6/1882 (ΦΕΚ τ.Α Φ 59 1/7/1882) **«Περί μουσουλμάνων πνευματικών αρχηγών των μωαμεθανικών κοινοτήτων»** , όπου αναγνωρίζονται τέσσερις μουφτήδες στην Λάρισα , Φάρσαλα, Τρίκαλα, και Βόλο με υποχρέωση μισθοδοσίας και διορισμό από το ελληνικό κράτος μετά από ορκωμοσία ενώπιον του νομάρχη.Με την Συνθήκη Ειρήνης των Αθηνών της 1/11/1913 η εκλογή του αρχιμουφτή και των μουφτήδων ανατίθεται στους πιστούς της περιφέρειας της μουφτείας και τέλος ο διορισμός από τον βασιλέα της Ελλάδας, μετά από έκδοση διορισμού «μανσουρίου» από τον Σειχ-ουλ-ισλάμ της Κωνσταντινούπολης.Στα πλαίσια αυτού του πνεύματος αυτού ψηφίσθηκε ο νόμος 2345 της 24/6/1920 (ΦΕΚ τ.Α Φ 148 3/7/1920) . Στο άρθρο 3 γινόταν εξαντλητική αναφορά της εκλογής του αρχιμουφτή από τους εν ενεργεία μουφτήδες , οι οποίοι με μυστική ψηφοφορία εκλέγουν τρεις από τους προτεινόμενους υποψήφιους , από τους επιλέγει κατά την κρίση του ο Υπουργός Παιδείας. Αντίθετα για τους μουφτήδες προτείνει σύστημα εκλογής από τους εγγεγραμμένους μουσουλμάνους της

περιφέρειας της μουφτείας με **«μυστική δια σφαιριδίου ψηφοφορίας»** , από την οποία νικητής ανδεικνύεται αυτός που πλειοψηφεί σχετικά

Ο νόμος 1920/91 (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 24/12/1990 ΦΕΚ τ.Α αριθ.11, 4/2/1991) **«περί μουσουλμάνων θρησκευτικών λειτουργιών»**, εισάγει τον τρόπο επιλογής του μουφτή στην κενωθείσα θέση της μουφτείας από ενδεκαμελή επιτροπή μουσουλμάνων με πρόεδρο τον νομάρχη. Ειδικότερα , μέσα σε τρεις μήνες αφότου κενωθεί θέση Μουφτή , ο κατά τόπον αρμόδιος Νομάρχης καλεί με απόφασή του τους ενδιαφερόμενους ,να υποβάλουν σχετική αίτηση.Η πράξη αυτή λαμβάνει ευρεία δημοσιότητα , ιδίως , στους δήμους και στις κοινότητες όπου υπάρχουν εγγεγραμμένοι μουσουλμάνοι .

Η επιτροπή ελέγχει τα τυπικά προσόντα των υποψηφίων και στέλνει τον κατάλογο των πληρούντων τα τυπικά προσόντα υποψηφίων μουφτήδων στον Υπουργό Παιδείας ,που εκλέγει έναν. Ο μουφτής διορίζεται κατόπιν με προεδρικό διάταγμα και υποβάλλεται στον όρκο του δημοσίου υπαλλήλου μισθοδοτούμενος από το ελληνικό δημόσιο.Σε θέση Μουφτή διορίζονται μουσουλμάνοι έλληνες πολίτες , κάτοχοι πτυχίου ανώτατης ισλαμικής θεολογικής σχολής (ημεδαπής ή αλλοδαπής) , ή κάτοχοι διπλώματος icaret name, ή διατελέσαντες ιμάμηδες επί δεκαετία , οι οποίοι έχουν διακριθεί για το ήθος και τη θεολογική τους κατάρτιση και δεν συντρέχουν τα κωλύματα διορισμού που αναφέρονται στα άρθρα 21-23 του Υπαλληλικού Κώδικος

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν1920/91 **«ο Μουφτής ασκεί δικαιοδοσία μεταξύ μουσουλμάνων Ελλήνων πολιτών της περιφέρειάς του , επί γάμων , διαζυγίων , διατροφών επιτροπειών , κηδεμονιών , χειραφεσίας ανηλίκων , ισλαμικών διαθηκών και τις εξ αδιαθέτου διαδοχής εφ ‘όσον οι σχέσεις αυτές διέπονται από τον ιερό μουσουλμανικό νόμο»** . (240)

Η Τουρκία, αντιδρώντας στην αλλαγή του νόμου του 1920 , αφού έπεσε σε αχρηστία αφού ποτέ η μειονότητα δε ζήτησε εκλογή μουφτήδων , υποστήριξε ότι υπάρχει παραβίαση των θρησκευτικών ελευθεριών των μουσουλμάνων και πως **«η θρησκευτική ελευθερία στην Ελλάδα δεν θα πρέπει να επιβάλλει διορισμό ,αλλά την εκλογή του μουφτή από την μειονότητα»**, επιστημαίνει το τουρκικό υπουργείο εξωτερικών.(241)

Ο Τούρκος υπουργός επικρατείας Isin Celei δήλωσε ότι **«θέλουμε οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης να εκλέγουν οι ίδιοι τους μουφτήδες τους.Αν η Ελλάδα το επιτρέψει τότε και εμείς συζητάμε την επαναλειτουργία της θεολογικής σχολής της Χάλκης»**: (242)

Το Τουρκικό Υπουργείο εξωτερικών όταν εκλέχτηκε ο αρχιεπίσκοπος Αθηνών , τον Μάιο του 1998 , έδωσε στη δημοσιότητα ανακοίνωση , όπου ανέφερε σχετικά με το ζήτημα της εκλογής των Μουφτήδων : **«Εφ’ όσον η ιερά σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος , εξέλεξε την 28 Απριλίου 1998 Αρχιεπίσκοπο , θα έπρεπε να εκλέγεται και ο Μουφτής ο ο οποίος είναι Έλληνας υπήκοος , σύμφωνα με την συνθήκη των Αθηνών (1913) και της Λωζάννης , η οποία προβλέπει ίσα δικαιώματα μεταξύ υπηκόων και μειονότητας»**. (243)

Την 10η Μαΐου 1990 παραιτείται ο τοποτηρητής Μουφτής Ξάνθης Mehmet Emin Aga , διότι δεν δεχόταν να είναι διορισμένος από την Ελληνική Κυβέρνηση, αλλά επιθυμούσε να διορισθεί με εκλογές από τους μουσουλμάνους, ενώ ακραία στοιχεία ζητούν την παραίτηση και του Cemali , διότι δεν ελάμβανε υπόψη την Άγκυρα. Μετά από 7 μήνες οι μουσουλμάνοι προτείνουν για Μουφτή Κομοτηνής τον Ibrahim Serif , ενώ ο ανεξάρτητος βουλευτής A Sadik, με βάση το νόμο 2345/1920 ,

με προκήρυξή του καλεί σε συνέλευση την 28η Δεκεμβρίου, τους μουσουλμάνους στα τζαμιά για να επικυρώσουν με ψηφοφορία ως μουφτή τον Ibrahim Serif. Παρ' όλο το κλίμα έντασης που δημιουργήθηκε, ελάχιστοι μουσουλμάνοι προχωρούν στην εκλογή του Serif ως μουφτή Κομοτηνής και τον Ιανουάριο του 1991 ο Sadik ανακοινώνει την εκλογή του στον Νομάρχη Ροδόπης με δικαστικό κλητήρα, ζητώντας και τον τυπικό διορισμό από την ελληνική κυβέρνηση. Για να νομιμοποιήσει την εκλογή αυτή, το Μάρτιο ο Serif προσκαλεί, από την Τουρκία για τη θρησκευτική εορτή των μουσουλμάνων το Ραμαζάνι, τέσσερις ιμάμηδες της Γενικής Διεύθυνσης Θρησκευτικών Υποθέσεων, στους οποίους τελικά δεν επιτράπηκε η είσοδος στην Ελλάδα, ενώ ο Τούρκος πρόξενος της Κομοτηνής επισκέφθηκε και ευχήθηκε για το Ραμαζάνι, στον Serif και όχι στον Mecio Cemali. Οι παράνομοι μουφτήδες, δια μέσω θρησκευτικών λειτουργιών υλοποίησαν και την πολιτική για την εκλογή των ανεξάρτητων βουλευτών. Ο Μουφτής Κομοτηνής απήλλαξε των καθηκόντων του τον ιμάμη Ahmet Xaci Osman, γιατί παρά την εντολή του, που απαγόρευε να διαβάζονται ή να τοιχοκολλούνται στα τζαμιά, κείμενα ανακοινώσεις προκηρύξεις με πολιτικό-ιδεολογικό περιεχόμενο ο παραπάνω ιμάμης συνέχιζε την προπαγανδιστική του πολιτική. Μάλιστα στα κηρύγματά του, ο Ahmet Xaci Osman έλεγε ότι **«είναι επιταγή του Αλλάχ προς κάθε καλό και πιστό μουσουλμάνο να ψηφίσει τους ανεξάρτητους. Όποιος δεν συμμορφωθεί ο Αλλάχ θα το γνωρίζει και θα τον καταραστεί να ξεραθεί το χέρι του και να εξαφανιστεί, οι μουσουλμάνοι υποψήφιοι των ελληνικών κομμάτων είναι αμαρτωλοί και να μην τους ψηφίσετε»**, ενώ έβαζε τους μουσουλμάνους να ορκισθούν ότι θα ψηφίσουν τους ανεξάρτητους. (244)

Τα φαινόμενα αυτά εμφανίζονται πιο έντονα στις περιοχές όπου ζουν Πομάκοι. **«Η δραστηριοποίηση των ιεροκυρήκων στα πομακοχώρια οι οποίοι χρησιμοποιούν τα ιερά τεμένη, για να περάσουν την πολιτική γραμμή της Τουρκίας και να πείσουν τους Πομάκους ότι είναι Τούρκοι, ξεχνώντας ότι τα τεμένη είναι ιεροί χώροι και όχι τόποι για πολιτικές μίσους και προπαγάνδας»**, είναι επισημάνσεις που γίνονται από κατοίκους των περιοχών της ορεινής Ροδόπης και Ξάνθης, χώρους διαβίωσης των Πομάκων. (245)

Μετά το θάνατο του Μουφτή Ξάνθης και με τη νέα νομοθετική ρύθμιση μια ομάδα μουσουλμάνων με επικεφαλής τον τοποτηρητή της Μουφτείας Ξάνθης Mehmet Emin Aga, δημιούργησαν επεισόδια, λέγοντας ότι το νομοθέτημα είναι αντιδημοκρατικό για τους Μουφτήδες, ενώ έγιναν επεισόδια στην Ξάνθη (Φθινόπωρο 1991) και αποκλεισμός του Πατριαρχείου Κωνσταντινούπολης με αφορμή την εκλογή του Πατριάρχη Βαρθολομαίου. Από την άλλη, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Κ.Στεφανόπουλος μιλώντας από τη Ξάνθη στις 15/12/95 είπε ότι **«σε καμιά μουσουλμανική χώρα η κοινωνία δεν εκλέγεται μουφτής αλλά αντίθετα διορίζεται γιατί πέρα των αυξημένων θρησκευτικών αρμοδιοτήτων που έχει εκτελεί και δικαστικές αρμοδιότητες»**.

Στις 28/1/1997 παραδόθηκαν από το γενικό γραμματέα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας –Θράκης στους μουφτήδες Ξάνθης, Κομοτηνής και Διδυμοτείχου κρατικά αυτοκίνητα για τη διευκόλυνση των μετακινήσεών τους. Ο βουλευτής Mustafa Mustafa, δεν παρέστη στην εκδήλωση και σε ανακοίνωσή του τόνισε ότι **«στην εκδήλωση που διοργανώθηκε στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας –Θράκης προς τιμήν των εκπροσώπων του μουσουλμανικού ιερατείου, ο βουλευτής δεν θα παραστεί αν και εκλήθη, θέλοντας μ' αυτή την αποχή να δηλώσει την αντίθεσή του στην διαδικασία ανάδειξης των θρησκευτικών ηγετών της μειονότητας»**.

«Σε επιστολή του προς το Γενικό Γραμματέα Ανατολικής Μακεδονίας –Θράκης κ.Καμπέλη ο βουλευτής δηλώνει ότι σκοπός ανάδειξης των θρησκευτικών ηγετών της μειονότητας δεν έχει γίνει αποδεκτός από την ίδια την μειονότητα δεν συνάδει με τις σύγχρονες και δημοκρατικές αντιλήψεις και το πρόβλημα αυτό παραμένει μπροστά μας προς επίλυση.Ζητά δε από γενικό γραμματέα , να συμβάλλει στην επίλυση του χρονίου αυτού προβλήματος και όχι στην συντήρηση και την διαίωσσή του». (246)

Σήμερα με το ενδιαφέρον που επιδουκνύει η Τουρκία , θέλει να αλώσει πολιτικά τον θρησκευτικό θεσμό των Μουφτιών και κάτω από το θρησκευτικό μανδύα να δημιουργήσει διαδικασίες πολιτικής αυτοδιοίκησης της μειονότητας και ξεχωριστούς πολιτικούς θεσμούς, με απώτερη βλέψη την αυτοδιοίκηση ή αυτονόμηση της περιοχής και την ένωση με την μητέρα πατρίδα. (247)Σ'αυτήν την προοπτική εντάσσονται ενέργειες, όπως να μεταβούν 25 μέλη της μειονοτικής ηγεσίας της μειονότητας στην Αγκυρα ,όπου ο Mehmet Emin Aga «ψευδομουφτής» Ξάνθης) ,όπου ενώπιον του τούρκου προέδρου S. Demirel, δήλωσε ότι **«η τουρκική κοινότητα αντιδρά στο διορισμό του μουφτή, από τις ελληνικές αρχές και πως πρέπει να αντιδράσουμε».** (248)

Με εντολή του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών και μετά από πρόσκληση της «Ομοσπονδίας Συλλόγων Τούρκων Δυτικής Θράκης» , οι ψευδομουφτήδες Ξάνθης Mehmet Emin Aga και Κομοτηνής Ibrahim Serif , παρέστησαν στο Λονδίνο σε συγκεντρώσεις Βρετανών , όπου κατήγγειλαν σε δημόσιες συγκεντρώσεις και συνεντεύξεις , την Ελλάδα για παραβιάσεις των δικαιωμάτων των Τούρκων στη Θράκη , ειδικότερα στο ζήτημα των μουφτήδων . (249)Μετά τις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης , του Οκτωβρίου του 1998 , ο «ψευδομουφτής» Mehmet Emin Aga σε συνεργασία με το Δήμαρχο Μύκης Ξάνθης , πήρε την απόφαση να ιδρυθεί γραφείο του Δήμου στις Βρυξέλλες,και με το πρόσχημα την παρακολούθηση προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για παραμεθόριες περιοχές, να γίνουν γνωστά τα ζητήματα της μουσουλμανικής μειονότητας , ειδικώς στο θέμα των θρησκευτικών καταπίεσεων . Ο Δήμαρχος , ο οποίος είναι γιος του Aga , θα ζητήσει τη βοήθεια των μουσουλμάνων πολιτικών μηχανικών που είναι στην Κομοτηνή και των δικηγόρων Oghan Hajibrahim και Aga Husein , θα υπάρχει πλήρης συνεργασία με την «συμβουλευτική επιτροπή», να επιτραπεί το ύψος των μινιρέδων να βρίσκεται σε ύψος μεγαλύτερο των 20 μέτρων, ενώ επιδιώκεται ο τρόπος , ώστε να μεταφερθεί η έδρα του δήμου στον Εχίνο, τον οικισμό , όπου υπάρχει έντονη επιρροή του «ψευδομουφτή» Aga .

Για το ζήτημα της έδρας του δήμου ,που ευνοεί την τουρκική πολιτική γκετοποίησης και ομογενοποίησης των μουσουλμάνων , ανάλογες ενέργειες είχαν γίνει και παλιότερα όταν είχαν αποφασισθεί οι έδρες των τοπικών συμβουλίων .Σε επιστολή τους , 13 μουσουλμάνοι του νομού Ξάνθης για την εφαρμογή του Ν.2218/1994 περί ΟΤΑ, στον πρόεδρο της Βουλής τους υπουργούς Εσωτερικών και Εξωτερικών τους αρχηγούς των κομμάτων και το νομάρχη Ξάνθης , διαμαρτυρόταν για τη συγκρότηση των συμβουλίων περιοχής , και πρότειναν , ένα συμβούλιο περιοχής στον Εχίνο ,όπου θα υπάγονται όλες οι κοινότητες της μειονότητας της ορεινής περιοχής,ένα όπου θα υπάγονται οι μουσουλμανικές κοινότητες Κιμμερίων και Σελέρου , μαζί με άλλες κοινότητες της ημιορεινής περιοχής του νομού Ξάνθης και ως έδρα του συμβουλίου περιοχής όπου υπάγονται οι κοινότητες του κάμπου να οριστεί η κοινότητα Ευλάλου.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Το τέλος του ψυχρού πολέμου δημιούργησε τις προοπτικές για την άνοδο της Ελλάδας στην ηγετική θέση των Βαλκανίων , καθώς και για την αναβάθμιση του ρόλου της στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ. Ο νέος καταμερισμός των συντελεστών ισχύος στα Βαλκάνια είναι ένας από τους δύο βασικούς παράγοντες που δημιούργησαν την ευκαιρία να καταλάβει η Ελλάδα μια ηγετική θέση στα Βαλκάνια . Ο ψυχρός Πόλεμος άλλαξε ριζικά τον καταμερισμό αυτό. Αλλαγή που ήταν εντυπωσιακή όσον αφορά την οικονομία , αλλά εξίσου σημαντική και όσον αφορά άλλους συντελεστές ισχύος. (250)

Στη δεκαετία του 1990 οι όροι για την Ελλάδα , στο βαλκανικό χώρο , έχουν γίνει ευνοϊκοί . Η οικονομία της Ελλάδας κατέχει δεσπίζουσα θέση στα Βαλκάνια , η στρατιωτική ισχύς , συγκρίνεται με ένοπλες δυνάμεις , που είτε δεν είναι σημαντικές (Αλβανία , Σκόπια) , ή έχει σημαντικά προβλήματα (Βουλγαρία). Η Ελλάδα έχει πληθυσμιακή ομοιογένεια, που αποτελεί σημαντικό συντελεστή ισχύος , στο μέτρο που οι εθνικισμοί στα Βαλκάνια , έχουν ανοίξει εσωτερικά μέτωπα σε πολλές βαλκανικές χώρες , χρησιμοποιώντας τις μειονότητες , ως στρατηγικές . Ο τερματισμός της διαίρεσης των Βαλκανίων σε δύο στρατόπεδα αποτελεί το δεύτερο βασικό παράγοντα που δημιούργησε την ευκαιρία για έναν ηγετικό ρόλο της Ελλάδας , στο χώρο που ήταν αποκομμένος από τους βόρειους γείτονές της λόγω των γεωπολιτικών συνθηκών. Το τέλος όμως της ψυχροπολεμικής περιόδου , στα Βαλκάνια , σηματοδότησε μια ταυτόχρονη μεταβολή εκτός από την οικονομία και το πολιτικό σύστημα και στον αυτοπροσδιορισμό του πολίτη, ζήτημα που αντιμετώπισε η Ελλάδα , στις μουσουλμανικές μειονότητες. Το κρίσιμο αυτό θέμα αφορά στη μετάβαση σε μια νέα ταυτότητα σε μια νέα αντίληψη για τη συμμετοχή του ατόμου στη συγκεκριμένη κρατική οντότητα .Στα Βαλκάνια, τα εθνικά σύμβολα λειτούργησαν καταλυτικά στη συγκρότηση και ενδυνάμωση της εθνικής ταυτότητας .Ο εθνικισμός που εμφανίστηκε , αναπροσάρμοσε και έδωσε νέο περιεχόμενο σε παλιά σύμβολα , έτσι ώστε να εξυπηρετούν σημερινούς στόχους, ενώ δημιουργήθηκαν και νέα .Οι ρίζες αυτού του βαλκανικού εθνικισμού και των μειονοτικών προβλημάτων , πρέπει να αναζητηθούν στο πολιτικό σύστημα της οθωμανικής αυτοκρατορίας. (251)Με την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων και τις προσπάθειες συγκρότησης μιας νέας ταυτότητας , το κράτος εμφανίζεται ως ο συντονιστής της διαδικασίας μετάβασης και ο παράγοντας που ουσιαστικά καθορίζει το μειονοτικό καθεστώς. Η κυρίαρχη εθνική /θρησκευτική ομάδα έρχεται να αποφασίσει αν υπάρχουν ή όχι μειονότητες στους κόλπους της και ποιος είναι ο τρόπος προσδιορισμού μιας μειονότητας.

Η Ελλάδα βρέθηκε μπροστά στην αντιμετώπιση του μειονοτικού, υπό άλλες όμως οικονομικές συνθήκες και πολιτικές συνθήκες , σε σχέση με τις υπόλοιπες βαλκανικές χώρες. Παρ' όλα αυτά οι μουσουλμανικές μειονότητες , όπως και όλες οι άλλες μειονότητες στο βαλκανικό χώρο , έχουν δεσμούς πέρα από τα σύνορα , γεγονός που τις προσφέρει εξωτερικό σύμμαχο. Οι μειονότητες έχουν στερεότυπες απόψεις για τη χώρα διαβίωσης , που προέρχονται από την ιστορική μνήμη , που ίσως να αποτελεί πρόσφορο έδαφος για σύγχρονες εντάσεις και συγκρούσεις. Παράλληλα οι εθνικιστικές απόψεις μέσα στο μειονοτικό χώρο , που ταυτίζονται με παντουρκικά και αλυτρωτικά οράματα , γίνονται εργαλεία χρήσιμα μέσα στην ελλαδική πολιτική διαμάχη, ενώ κυρίαρχο ρόλο στην διαμόρφωση και ανάδειξη των μειονοτικών κινημάτων είναι οι θεσμοί και οι κρατικές πολιτικές.

Η συνθήκη της Λωζάνης δεν καθορίζει κατ' ανάγκη τη φύση της μειονότητας της Θράκης ως θρησκευτικής σε τελική ανάλυση ο καθορισμός ήταν πάντοτε συγκυριακός και απέρρευε από τη φύση των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Παρά το γεγονός ότι η συνθήκη αναφέρεται σε μουσουλμάνους ως τα υποκείμενα που χρήζουν προστασίας, είναι προφανές ότι οι νομοθέτες στόχευαν αφ' ενός στην προστασία των Ελλήνων που ζούσαν εκείνον τον καιρό στην Τουρκία, κυρίως στην Κωνσταντινούπολη και στους Τούρκους που ζούσαν στη Δυτική Θράκη. Όπως άλλωστε υποστηρίζει η τουρκική πολιτική, ο Βενιζέλος μιλούσε πάντοτε για Τούρκους και για Έλληνες, παρά την εμμονή την πρώτη περίοδο της τουρκικής ηγεσίας, να μην ενταχθούν οι εθνικές μειονότητες στην ορολογία των συνθηκών, γνωρίζοντας το μεγάλο κουρδικό ζήτημα, που εκείνο το διάστημα ήταν σε ένταση, με μια ακόμη εξέγερση, στο Κουρδιστάν σε εξέλιξη. Η εφαρμογή της συνθήκης της Λωζάνης είχε μια πολυτάραχη ζωή τόσο στην Τουρκία, όσο και σε μικρότερο βαθμό στην Ελλάδα που έτεινε να ακολουθεί το κλίμα που επικρατούσε στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Στην Ελλάδα, ένα από τα κύρια ζητήματα που σχετιζόταν με την εφαρμογή των άρθρων, είχαν να κάνουν με τον τρόπο ερμηνείας των υποχρεώσεων του κράτους ως προς τις μειονότητες, που άλλοτε ονομαζόταν επίσημα «τουρκική» και άλλοτε μουσουλμανική.

Εδώ εμφανίστηκαν δύο πολιτικές που αναπτύχθηκαν αναλόγως με την πορεία των σχέσεων Ελλάδας και Τουρκίας. Η πρώτη προβάλλεται σε περιόδους κρίσης μεταξύ των δύο κρατών και προσπαθεί να περιορίσει τη μειονότητα στο θρησκευτικό της χαρακτηριστικό και να επικεντρώσει την προστασία της στο θρησκευτικό, γλωσσικό σημείο των σχετικών άρθρων.

Η άλλη θεωρεί τη μειονότητα εθνοτική ομάδα, αναγνωρίζει ότι τα μέλη της έχουν τουρκική καταγωγή και δίνει κεντρική σημασία στην επέκταση στην εφαρμογή της συνθήκης πέρα από το θρησκευτικό και γλωσσικό γνώρισμα. Αυτή η πολιτική ανθεί στις περιόδους προσέγγισης των δύο χωρών, το 1930 επί Βενιζέλου και Kemal, το 1951 με τη μορφωτική συμφωνία και την προενταξιακή στο NATO περίοδο, το 1959 με τις συμφωνίες Λονδίνου -Ζυρίχης για την Κύπρο, το 1968 με την προσέγγιση του ελλαδικού στρατιωτικού καθεστώτος και την υπογραφή του ελληνοτουρκικού μορφωτικού πρωτοκόλλου, το 1991 με την εξαγγελία της ισονομίας -ισοπολιτείας και την ελληνοτουρκική συνάντηση κορυφής στο Νταβός, το 1992, χρονικές φάσεις, κατά τις οποίες οι ελλαδικές κυβερνήσεις θεωρούν ότι τα συμφέροντά τους εξυπηρετούνται καλύτερα, με την πλήρη προστασία των μειονοτήτων και της ισορροπημένης πολιτικής, απέναντί τους.

Από την άλλη πλευρά η Τουρκία, η οποία αποτελεί την κύρια απειλή για την ασφάλεια της Ελλάδας, έπραξε ό,τι ήταν δυνατόν για να ενισχύσει αυτήν την άποψη (άσχημη μεταχείριση της Ελληνικής μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη, Ίμβρο, Τένεδο), παραβιάζοντας τις σχετικές υποχρεώσεις που πηγάζουν από τη συνθήκη της Λωζάνης. Υπό αυτές τις συνθήκες η μουσουλμανική μειονότητα κατέστη αποδέκτης της δυσπιστίας και ορισμένες φορές του θυμού του ελληνικού κράτους και κοινωνίας. (252) Το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, επικέντρωσε την πολιτική του για τη Θράκη στην ενημέρωση και πληροφόρηση της διεθνούς κοινότητας για το σεβασμό των δικαιωμάτων των μουσουλμανικών μειονοτήτων, καλώντας την Τουρκία, να πράξει ανάλογα. Ταυτόχρονα πήρε πρωτοβουλίες, που όπως τονίστηκε, είχαν στόχο την αλλαγή της αμυντικής στάσης που έως τώρα είχε η ελληνική πολιτική για το ζήτημα. Εδώ εντάσσονται οι ενέργειες του Υπουργείου,

δια μέσω της πολιτικής του ηγεσίας, να προετοιμάσει το κλίμα για την κατάργηση του άρθρου 19 του κώδικα ελληνικής ιθαγένειας που αφορά τη μειονότητα, οι κινήσεις ελληνoturκικής προσέγγισης σε επίπεδο διπλωματών, που ξεκίνησε τον Ιούλιο του 1999, η αλλαγή του υπηρεσιακού status, στη Θράκη (υπηρεσίες πολιτικών υποθέσεων), όπως και οι δηλώσεις και οι κινήσεις για τον ατομικό προσδιορισμό των μουσουλμάνων και της «τουρκικής» καταγωγής τους. Με το που ανέλαβε ο νέος Υπουργός Εξωτερικών Γ. Παπανδρέου, το Φεβρουάριο του 1999, θέλησε να ενημερωθεί για τη Θράκη. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων η εφαρμογή των διεθνών συνθηκών και η ενίσχυση της διπλωματίας των πολιτών, είναι από τα θέματα που ο Γ. Παπανδρέου έχει ιδιαίτερη ευαισθησία

Διπλωματικές πηγές σε ενημέρωση που του έγινε, τόνισαν ότι από τη μια υπάρχουν οι λεγόμενοι αιρετοί στελέχη της αυτοδιοίκησης που κατηγορούνται από το Υπουργείο Εξωτερικών, ότι φλερτάρουν το τουρκικό γενικό προξενείο προκειμένου να πάρουν όσο το δυνατό περισσότερες ψήφους. Με τον τρόπο αυτό ενισχύουν την ισχύ του και ενθαρρύνουν τους μουσουλμάνους να προσβλέπουν στην τουρκική αρχή. Από την άλλη υπάρχουν άλλοι τοπικοί παράγοντες που είτε για λόγους συμφέροντος, είτε για λόγους προκατάληψης αντιδρούν στα μέτρα ίσης μεταχείρισης και καλλιεργούν το φανατισμό σε τμήμα του χριστιανικού πληθυσμού. Μάλιστα διπλωματικές πηγές κατατάσσουν σε αυτή τη κατηγορία τον μητροπολίτη Κομοτηνής και τοπικά μέσα ενημέρωσης. Συνεργάτες του Υπουργού εισηγήθηκαν μέτρα όπως να αλλάξει το απαράδεκτο καθεστώς εισαγωγής των μουσουλμάνων σε δύο τουρκικά σχολεία με λαχνό και είτε να δημιουργηθούν περισσότερα τουρκικά σχολεία είτε να διδάσκονται τα τουρκικά στα ελληνικά σχολεία. Επίσης μελετάται η αλλαγή του τρόπου εκλογής των μουφτήδων αφού η καταδίκη της Ελλάδας από το Συμβούλιο της Ευρώπης εκθέτει τη χώρα διεθνώς

Στο πρώτο επίπεδο, δηλαδή του σεβασμού των Συνθηκών από την Ελλάδα και η ενημέρωση της παγκόσμιας κοινότητας, κινούνται οι δηλώσεις του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, όπου κατά τακτικά χρονικά διαστήματα καλεί την Τουρκία, **«να επικεντρώσει την προσοχή της στην εφαρμογή των διεθνών της υποχρεώσεων απέναντι στις μειονότητες που διαβιούν στην Τουρκία, ιδιαίτερα δε καθόσον αφορά τη χώρα μας, στην προστασία των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη, την Ίμβρο και την Τένεδο».**

Αφορμή για την ανακοίνωση αυτή αποτέλεσε η διαμαρτυρία της Τουρκίας στις 29 Ιανουαρίου 1999 για την καταδίκη, από τα ελληνικά δικαστήρια του Mehmet Emin Aga για αντιποίηση αρχής του νομίμου μουφτή Ξάνθης. Στην τουρκική διαμαρτυρία υπήρχε ο ισχυρισμός ότι η Ελλάδα παραβιάζει τη συνθήκη της Λωζάνης και εκκαλείτο η Αθήνα **«να σεβαστεί τα ανθρώπινα δικαιώματα της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης».** Στην ανακοίνωση -απάντηση του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών επικρίνεται η Τουρκία ότι επιλέγει μια υπόθεση ποινικού δικαίου σε θέμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και επισημαίνονται τα εξής:

«Το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών όμως θα έπρεπε να είναι φειδωλό στην έκδοση ανακοινώσεων για δημιουργία εντυπώσεων και ιδιαίτερα προσεκτικό όταν καλεί όλους όσους τάσσονται «υπέρ του Δικαίου και των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων» να αντιδράσουν σε αποφάσεις δικαστηρίων. Η τουρκική κυβέρνηση οφείλει επίσης να είναι

προσεκτικότερη όταν εκτοξεύει βάσιμες κατηγορίες για παραβίαση της Συνθήκης της Λωζάνης .Και τούτο διότι η Τουρκία βαρύνεται με σωρεία κατάφορων παραβιάσεων των διατάξεων της εν λόγω συνθήκης , ειδικότερα των διατάξεων 37-44 που αφορούν την προστασία των μειονοτήτων στην επικράτειά της.

»Οι διωγμοί που συστηματικά υπέστη η ελληνική μειονότητα στην Τουρκία έχουν καταγραφεί στις πλέον μελανές σελίδες της σύγχρονης ιστορίας. Ως χαρακτηριστική, αλλά όχι η μόνη αναφέρεται η περίπτωση των παραβιάσεων των διατάξεων του άρθρου 14 της Συνθήκης της Λωζάνης που προέβλεπαν καθεστώς ειδικής διοικητικής οργάνωσης με εγγυήσεις για τα νησιά της Ίμβρου και της Τενέδου ,δυσ νησιών που είχαν αμιγή ελληνικό πληθυσμό , καθώς και του άρθρου 5 του συναφούς XV πρωτοκόλλου.Στην πράξη οι διατάξεις αυτές όχι μόνο δεν εφαρμόστηκαν ποτέ , αλλά αντίθετα η Τουρκία -κατά παράβαση των ρητών προβλέψεων - τοποθέτησε σε θέσεις της διοίκησης άτομα που δεν προερχόταν από το γηγενές στοιχείο , προχώρησε στο κλείσιμο των σχολείων , απαγόρευσε τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας , προέβη στην απαλλοτρίωση σχεδόν της ολότητας των καλλιεργήσιμων γαιών που ανήκαν στους Έλληνες , βεβήλωσε τις ελληνορθόδοξες εκκλησίες μετατρέποντας τις σε στάβλους αποθήκες ακόμη και ουρητήρια , διέγραψε τους γηγενείς Έλληνες από τα μητρώα των δήμων , εγκατέστησε ανοικτές φύλακες με καταδίκους από την ηπειρωτική χώρα και αλλοίωσε την πληθυσμιακή σύνθεση και την πολιτιστική ταυτότητα των νησιών». (253)

Στο νέο κλίμα που διαμορφώνεται στην περιοχή ,από το Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών συμβάλλουν και οι προσπάθειες για κατάργηση του άρθρου 19 , που αφορά την Ελληνική Ιθαγένεια ,κάτι που έγινε τον Ιούλιο του 1998 . Σε εκδήλωση στην Κομοτηνή και σε ομιλία του τότε αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών Γ. Παπανδρέου στις 31 Αυγούστου 1997, επισημαίνεται :

«η Ελληνική μουσουλμανική μειονότητα έχει να παίξει ένα βαρύνοντα και σημαίνοντα ρόλο στόχος μας είναι να συμβάλλουμε οι Μουσουλμάνοι της Ελλάδας να μπορούν και να αισθάνονται ως ευρωπαίοι πολίτες. Διότι αυτό θα αναδείξει και θα συμβάλλει γενικότερα όχι μόνο στην καλύτερη κατανόηση των λαών αλλά και στην παρουσία τη Ελλάδας που έχει κινητοποιήσει και αυτό το δυναμικό στοιχείο στην κοινωνία της. Στόχος μας είναι με τη κατάργηση του άρθρου 19 είναι ένα ζήτημα που δημιουργεί τριβές μεταξύ χριστιανών και μουσουλμάνων η καταργησή του θα αφαιρέσει το όποιο επιχείρημα σε διεθνές επίπεδο που μπορεί να εκτοξευθεί εναντίον της χώρας. να μην αξιοποιούνται οι μειονότητες για επεκτατικές βλέψεις γειτονικών χωρών, αλλά συνήθως οι μειονότητες είναι θύματα αυτών των συγκρούσεων. Για το λόγο χρειάζεται να

προστατέψουμε τις μειονότητες και να αισθανθούν ότι είναι πραγματικά η πατρίδα τους είναι αυτή η οποία ζουν». (254)

Η ομιλία του αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών προκάλεσε αντιδράσεις , από την Εκκλησία και άλλους φορείς της περιοχής, όπως και από ακραίες οργανώσεις ,που επισήμαναν τον κίνδυνο του εγχειρήματος. (Βλ παράρτημα) .

Όπως έχουμε αναφέρει το άρθρο 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας , το οποίο καταργήθηκε στις αρχές του 1998 ,χωρίς αναδρομική ισχύ, επισημαίνει ότι **«αλλογενής εγκαταλείπων το ελληνικό έθνος άνευ προθέσεως παλιννοσήσεως δύναται να κυρηχθεί απολέσας την ελληνικήν ιθαγένειαν. Αυτό ισχύει και για τον αλλογενή τον γεννηθέντα και κατοικούντα εν τη αλλοδαπή.Εν τη αλλοδαπή εγκατεστημένα ανήλικα τέκνα τούτου δύναται να κυρηχθώσιν απωλέσαντα την ελληνικήν ιθαγένειαν εάν αμφότεροι οι γονείς αυτών η ο επειζών τούτων απωλέσαν τούτην. Περί τούτων αποφαινεται ο Υπουργός Εξωτερικών μετά σύμφωνων γνωμών του συμβουλίου ιθαγενείας»**.Το αλλογενής, όπως το εκφράζει ο νομοθέτης του 1950 σαφώς αναφέρεται σε «Τούρκους» και άλλες εθνικές μειονότητες στην Ελλάδα και εμμέσως παραδέχεται την ύπαρξη εθνικών μειονοτήτων. Επίσημα , δηλαδή , αντιβαίνει στη συνθήκη της Λωζάνης που αποτελεί το θεμέλιο λίθο παραμονής και προστασίας των μουσουλμάνων. Συμβολή στην αλλαγή του κλίματος στην περιοχή, θα έχει και το Υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο μέσω της Υπουργού Β. Παπανδρέου , τόνισε τα εξής :

«Η Θράκη μπορεί και πρέπει να γίνει υπόδειγμα αρμονικής συνύπαρξης ενός λαού με κοινή ταυτότητα αλλά διαφορετική θρησκεία.Και αντί να λένε κάποιοι ότι υπάρχει κίνδυνος εδώ στη Θράκη , εμείς αποδεικνύουμε ότι οι λαοί μπορούν να ζήσουν μαζί , όταν έχουν κοινή ταυτότητα , κοινή προοπτική , όταν υπάρχει σεβασμός των ανθρωπίνων και μειονοτικών δικαιωμάτων , όταν δίνουμε δουλειά σε όλους , όταν προωθούμε την ένταξή τους σε όλη την οικονομική , κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας .

»Και το σύνθημά μας είναι ανάπτυξη για όλους στη Θράκη και αυτή θα είναι η μεγαλύτερη συνεισφορά στην αμυντική θωράκιση της χώρας μας.Κι αντί να λένε ορισμένοι ότι η περιοχή εδώ έχει πρόβλημα αντίθετα μπορούμε να την κάνουμε περιοχή υπόδειγμα αρμονικής συνύπαρξης. Γι 'αυτό το λόγο θα συνεχίσουμε την ενίσχυση στη Θράκη , γιατί θέλουμε αυτήν την περιοχή εδώ από περιοχή υποβαθμισμένη να την κάνουμε υπόδειγμα σε όλη την Ευρώπη» .(255)

Η αναβάθμιση της Υπηρεσίας Πολιτικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, η οποία παρουσίασε τη νέα δομή της με γραφεία σε Κομοτηνή και Αλεξανδρούπολη και έδρα τη Ξάνθη , τον Απρίλιο του 1999 , ήταν μία ακόμη κίνηση του Υπουργείου Εξωτερικών . Η υπηρεσία η οποία ανακοίνωσε την κατάργηση του γραφείου της Καβάλας, που είχε δεχθεί πολλές επιθέσεις , για τη άμεση επαφή με το χώρο καθώς και για άστοχες παρεμβάσεις είναι υπεύθυνη στα πλαίσια της νέας

δομής της για την τήρηση και την εφαρμογή διεθνών συμβάσεων (Συνθήκη Λωζάννης) ή συμφωνιών της χώρας σε σχέση με την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας –Θράκης , για θέματα διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και Βουλγαρίας , την αξιολόγηση και τον συντονισμό των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καλύτερη αξιοποίησή τους , την κάλυψη διεθνών και δημοσίων σχέσεων και την παρακολούθηση και προώθηση μορφωτικών , πολιτιστικών και άλλων θεμάτων ειδικού κοινωνικού ενδιαφέροντος , σε συνεργασία με κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς.

Η Υπηρεσία πολιτικών Υποθέσεων είναι αρμόδια και για την εξασφάλιση της συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών με άλλα υπουργεία , κρατικές υπηρεσίες και οργανισμούς Τοπικής αυτοδιοίκησης της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας –Θράκης για όλα τα θέματα αρμοδιότητάς τους που έχουν σχέση με την εξωτερική πολιτική της χώρας και για τις διεθνείς ή διμερείς σχέσεις της , καθώς επίσης και για το συντονισμό των ενεργειών όλων των Υπουργείων , κρατικών υπηρεσιών και οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης , επί των θεμάτων που αναφέρθηκαν.

Στα πλαίσια της ενημέρωσης της διεθνούς κοινής γνώμης για τις ελληνικές θέσεις για τη Θράκη και τη μουσουλμανική μειονότητα , το Υπουργείο Εξωτερικών , έχει δημιουργήσει ιστοσελίδα στο Internet. Το Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών στη ιστοσελίδα του και στο τμήμα που αφορά την ύπαρξη της μουσουλμανικής μειονότητας , είναι γραμμένο στην αγγλική γλώσσα και απαντά κατά κάποιο τρόπο στις τουρκικές θέσεις για την περιοχή. (Βλ. Παράρτημα) Οι επίσημες θέσεις για το χώρο , αναφέρουν την ύπαρξη των μουσουλμανικών μειονοτήτων, που έμειναν στην περιοχή , με τη συνθήκη της Λωζάννης ,κατανέμοντάς τους σε Τουρκογενείς , Πομάκους , και αθίγγανους. Το Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, επισημαίνει τις αλλαγές που έγιναν στην περιοχή και τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις , τη θρησκευτική ελευθερία , την ελευθερία χρήσης της μειονοτικής γλώσσας , την πολύ καλή κατάσταση στην εκπαίδευση ,η απρόσποπτη κυκλοφορία μειονοτικών εφημερίδων και εντύπων, και καταλήγει στη μεγάλη συμμετοχή των μουσουλμάνων στην πολιτική ζωή της χώρας (βουλευτικές, νομαρχιακές , δημοτικές εκλογές).

Στην προσπάθεια ελληνοτουρκικής προσέγγισης εντάσσονται οι δηλώσεις του Έλληνα Υπουργού Εξωτερικών Γ.Παπανδρέου μετά την συνάντηση της ομάδας των 7 πλουσιότερων χωρών του κόσμου (G7) και της Ρωσίας, τον Ιούνιο του 1999 ,στις οποίες ανέφερε :

«Τα αποτελέσματα της συνάντησης των υπουργών Εξωτερικών της ομάδας των 8 πλουσιότερων χωρών την περασμένη εβδομάδα στη Βόννη άνοιξαν ένα παράθυρο ελπίδας για την ειρήνευση των Βαλκανίων. Η συνάντηση αυτή μπορεί να αποδεχθεί καθοριστική για διαπραγματεύσεις που θα ακολουθήσουν στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών ώστε πολύ σύντομα να βρεθεί διπλωματική λύση στο πρόβλημα του Κοσσυφοπέδιου. Η κρίση το Κοσσυφοπέδιο ανέδειξε τον σταθεροποιητικό ρόλο της Ελλάδας. Η Ελλάδα , καθ ' όλη τη διάρκεια της σύγκρουσης αξιοποίησε τα πλεονεκτήματά της που της παρέχει η διπλή ιδιότητά της ως χώρα μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του NATO αλλά και γεωγραφική της θέση στα Βαλκάνια κινήθηκε δραστήρια πήρε πρωτοβουλίες για τον τερματισμό της στρατιωτικής σύγκρουσης και την αναζήτηση διπλωματικής λύσης. Η πολιτική που ακολουθήσαμε

ενδυνάμωσε τις σχέσεις μας με τα Σκόπια ενώ στο θέμα της ανθρωπιστικής βοήθειας και στην αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος αναπτύξαμε εποικοδομητικά τη συνεργασία μας με την Τουρκία. Δημιουργήσαμε ένα «κεφάλαιο αξιοπιστίας» το οποίο μπορούσαμε να αξιοποιήσουμε δημιουργικά κατά την περίοδο που θα ανοιχθεί μπροστά μας μετά τη λήξη του πολέμου , την περίοδο της ανασυγκρότησης και της ανάπτυξης των Βαλκανίων. Η επόμενη ημέρα δημιουργεί νέες προκλήσεις στις οποίες πρέπει να απαντήσουμε θετικά. Είμαστε προετοιμασμένοι και έχουμε επεξεργαστεί ιδέες για την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών . Ήδη ο πρωθυπουργός έχει διατυπώσει ένα συνολικό σχέδιο για την σταθεροποίηση και την ανάπτυξη στα Βαλκάνια. Η οικονομική ανάπτυξη , η οικοδόμηση δημοκρατικών θεσμών , η περιφερειακή ασφάλεια και συνεργασία , τα ανθρώπινα δικαιώματα των μειονοτήτων είναι οι μεγάλοι άξονες των πρωτοβουλιών που θα αναλάβουμε σε συνεργασία με τους εταίρους μας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης , του NATO , και της Διαβαλκανικής Συνεργασίας.

»Στρατηγικός μας στόχος είναι να συμβάλλουμε στο να βρουν τα Βαλκάνια τη θέση τους στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα να πάψουν πλέον να συνδέονται ιστορικά με τον πόλεμο και την υπανάπτυξη. Πρόκειται πραγματικά για μια ιστορική ευκαιρία που πρέπει να την αξιοποιήσουμε. Να συνεργαστούμε ως χώρα και ως κοινωνία με τους γείτονές μας στα Βαλκάνια , με τα Σκόπια , την Αλβανία , την Τουρκία τη Βουλγαρία, τη Γιουγκοσλαβία , τη Ρουμανία. Η κρίση στο Κοσσυφοπέδιο ανέδειξε τα αδιέξοδα του εθνικισμού αλλά και τις προοπτικές της συνεργασίας. Το γεγονός π. χ ότι παρά τα προβλήματα στις σχέσεις μας με την Τουρκία , διαμορφώθηκε ένα κλίμα συνεργασίας , είναι ενδεικτικό για τις δυνατότητες που μπορούν να δημιουργηθούν για συνεργασία και σε άλλους τομείς στο πλαίσιο της ανασυγκρότησης στην περιοχή. Πιστεύω ότι όλες οι πολιτικές δυνάμεις στη χώρα μας συμφωνούν ότι στο στρατηγικό συμφέρον της Ελλάδας είναι να συμβάλει στην ανάδειξη των Βαλκανίων και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σε περιοχή σταθερότητας , ασφάλειας , οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας. Η κυβέρνηση θα συνεχίσει τον ενεργό και εποικοδομητικό ρόλο της , προωθώντας με τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει τα συμφέροντα της χώρας και της ευρύτερης περιοχής».

(256)

Το ζήτημα που προκάλεσε αντιδράσεις όσον αφορά τη Θράκη , ήταν η δημόσια ανακοίνωση των τριών μουσουλμάνων βουλευτών και των οργανώσεων της μουσουλμανικής μειονότητας , καθώς συλλόγων της «μακεδονικής μειονότητας», με την οποία ζητούσαν να αναγνωρισθεί ως εθνικές μειονότητες . Η ανακοίνωση πυροδότησε αντιδράσεις εντός και εκτός των κομμάτων και Θράκης , ενώ

οι δηλώσεις του Υπουργού Εξωτερικών Γ. Παπανδρέου, περί δικαιώματος του ατομικού προσδιορισμού των μουσουλμάνων ως Τούρκων, ήρθαν να ενισχύσουν το ήδη τεταμένο κλίμα, στην περιοχή

Οι τρεις μουσουλμάνοι βουλευτές κατέθεσαν στη Βουλή των Ελλήνων στις 23/7/1999,

«τη δημόσια ανακοίνωση για την αναγνώριση την ύπαρξη τουρκικής και μακεδονικής μειονότητας, την επικύρωση αμέσως της σύμβασης πλαίσιο για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης χωρίς καμία περιοριστική δήλωση για την εφαρμογή της και την εφαρμογή των αρχών της σύμβασης όπως και των σχετικών κειμένων του ΟΑΣΕ. Καλωσορίζουμε την αυριανή 25^η επέτειο της αποκατάστασης της Δημοκρατίας στην Ελλάδα. Θα θέλαμε να επισημάνουμε όμως, ότι παρόλες τις αδιαμφισβήτητες βελτιώσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τα τελευταία 25 χρόνια, η δημοκρατία της Ελλάδος, έχει μια σοβαρή αδυναμία: Δεν αναγνωρίζει την ύπαρξη εθνικών μειονοτήτων στο έδαφός της, άσχετα από το γεγονός ότι πολλοί Έλληνες πολίτες αυτοχαρακτηρίζονται Τούρκοι ή Μακεδόνες. Οι υπογράφωντες που είτε ανήκουν σε αυτές τις μειονότητες είτε υποστηρίζουν ως μη κυβερνητικοί οργανισμοί τα δικαιώματά τους καλούν το Ελληνικό κράτος:

1. Να αναγνωρίσει την ύπαρξη Μακεδονικής και Τουρκικής μειονότητας. 2. Να κυρώσει αμέσως τη Συνθήκη Πλαισίου για την Προστασία των Εθνικών μειονοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης χωρίς όρους στην εφαρμογή της. 3. Να εφαρμόσει τις αρχές της συνθήκης και τα σχετικά έγγραφα του OSCE, έτσι ώστε όλα οι μορφές διακρίσεων ή διώξεων εναντίον μελών αυτών των μειονοτήτων να πάψουν και αντίθετως να γίνουν σεβαστά τα δικαιώματά τους».

Βουλευτές και Οργανισμοί της Τουρκικής Μειονότητας

-Μπιρόλ Ακίφογλου, βουλευτής της ΝΔ Ξάνθη, Γκαλίπ Σ. Γκαλίπ βουλευτής ΠΑΣΟΚ, Ροδόπη, Μουσταφά Μουσταφά βουλευτής Συνασπισμού, Ροδόπη Συμβουλευτική Επιτροπή της Τουρκικής Μειονότητας της Δυτικής Θράκης, Πολιτιστικός και Εκπαιδευτικός Σύνδεσμος Χιλίας, Τουρκική Ένωση Ξάνθης, Τουρκική Νεολαία Κομοτηνής, Ένωση Τούρκων Δασκάλων Δυτικής Θράκης, Σύλλογος Μειονοτικών Επιστημόνων Δυτικής Θράκης, Σύλλογος Μειονοτικών Νεαρών Ακαδημαϊκών Δυτικής Θράκης,

Οργανισμοί της Μακεδονικής Μειονότητας, Οίκος Μακεδονικού Πολιτισμού, Μακεδονικό Κίνημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, Ουράνιο Τόξο -Ευρωπαϊκό Κίνημα (Πολιτικό κόμμα της Εθνικής Μακεδονικής Μειονότητας) Μη κυβερνητικοί οργανισμοί, Επιτροπή Ανθρωπίνων

**Δικαιωμάτων κατά του Ρατσισμού (Καλαμάτα) Ελληνικό Παρατηρητήριο του
Ελσίνκι , Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των μειονοτήτων». (257)**

Εκ των υστέρων, ένας εκ των βουλευτών Mustafa Mustafa , δήλωσε **«πως δεν έλαβα και δεν λαμβάνω μέρος ποτέ , ούτε συμφώνησα ούτε ταυτίστηκα με προσπάθειες που αποσκοπούν στην εμπλοκή των υπαρκτών μειονοτικών προβλημάτων με αποσταθεροποιητικές κινήσεις, σε υποκινήσεις , σε γενικότερα σχέδια»**

Στο κείμενο αντέδρασαν , η κυβέρνηση , τα κόμματα και φορείς της Θράκης. Ο Υπουργός εξωτερικών τόνισε πως **«η Ελλάδα σε μια δύσκολη περιοχή, ασκεί παραδειγματική πολιτική στο θέμα των μειονοτήτων , τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζονται με τον καλύτερο τρόπο» .**

Ο Υπουργός εθνικής άμυνας δήλωσε ότι **«όπως γνωρίζουμε τέτοιες μειονότητες , «τουρκική» και «μακεδονική» δεν υπάρχουν στην Ελλάδα , όσο και αν θέλει κανείς να τις κατασκευάσει. Μουσουλμανική μειονότητα υπάρχει , βεβαίως και ζει υπό τις πλέον ευνοϊκές συνθήκες που μειονότητες στα Βαλκάνια ζουν σε οποιαδήποτε χώρα. Απόδειξη είναι ο υπερδιπλασιασμός της στις δεκαετίες που πέρασαν από τη Συνθήκη της Λωζάνης .Ενώ αντιθέτως , η Ελληνική μειονότητα της Κωνσταντινούπολης έχει εξαφανισθεί».** Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Δ.Ρέππας , δήλωσε , ότι **«η Ελλάδα είναι μια δημοκρατική χώρα , όπου γίνονται σεβαστά τα ατομικά δικαιώματα» .**

Ο εκπρόσωπος τύπου της ΝΔ , έκανε λόγο για **«τεχνητή διαστρέβλωση της αλήθειας και της δημοκρατικής πραγματικότητας»** , ο πρόεδρος του Συνασπισμού , ότι **«δεν ήταν ενήμερος για την κίνηση του βουλευτή του»** και η γραμματέας του ΚΚΕ , **«πως το Κομμουνιστικό Κόμμα , είναι με τα δικαιώματα των μειονοτήτων»** και πρόσθεσε ότι **«σήμερα οι ηγετικές δυνάμεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του NATO χρησιμοποιούν τις μειονότητες για να αλλάξουν τα σύνορα και να τις κάνουν όργανά τους χωρίς αυτές να το καταλαβαίνουν»**, ενώ ο πρόεδρος του ΔΗΚΚΙ, δήλωσε **«πως τέτοιου είδους απαράδεκτες , προκλητικές και ανιστόρητες ενέργειες , είναι προφανές ότι αποτελούν μέρος της τουρκικής προπαγάνδας και άλλων ανθελληνικών κέντρων» .(258)**

Αντιδράσεις υπήρξαν και από 18 μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του κυβερνώντος κόμματος , που καταδικάζουν την **«κίνηση των μουσουλμάνων βουλευτών για αναγνώριση τουρκικής μειονότητας , ως θρασεία πρόκληση εναντίον του Έθνους , της Δημοκρατίας και του Ελληνικού λαού και ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπιστεί» .(259)**

Ο γενικός γραμματέας της περιφέρειας ανατολικής Μακεδονίας –Θράκης , Σ. Καμπέλης , επισήμανε :

«Αντί να εκφράσουν την οφειλόμενη τιμή σε μια πραγματική δημοκρατία , που τους τίμησε , οι μουσουλμάνοι βουλευτές της Θράκης και ορισμένοι κύκλοι της μειονότητας , συμπράττουν με στοιχεία του πολιτικού περιθωρίου για να αμαυρώσουν την 25^η επέτειο της αποκατάστασης της Δημοκρατίας στην Ελλάδα....

»οι απαράδεκτες αναφορές σε διακρίσεις και διώξεις δεν έχουν καμία σχέση με την πραγματικότητα και έρχονται σε σύγκρουση με την κοινή αντίληψη και τη συνείδηση κάθε μέλους της μειονότητας στη Θράκη. Η επίθεση δεν αντέχει στο φως της αλήθειας .Εκφράζει μόνο τους εμπνευστές της .Ελπίζω ότι δεν αποκαλύπτει και ανομολόγητους στόχους τους». (260)

Οι μουφτίδες της Θράκης , Ξάνθης Mehmet Emin Sinikoglu , Κομοτηνής Meco Cemali και Διδυμοτείχου Mehmet Damatoglu Serif , οι πρόεδροι και τα μέλη των Διαχειριστικών Περιουσιών Μουσουλμανικής Περιουσίας Ξάνθης, Κομοτηνής και Διδυμοτείχου , Sefket Hamdi Ogly , Deli Bekir Ali Hasan , Duba Ahmet , ο πρόεδρος του Συλόγου δασκάλων Μειονοτικών Σχολείων Ν. Ξάνθης , Αποφοίτων Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης Halil Karadayi και ο πρόεδρος της κοινότητας Κοτύλης Ροδόπης Homko Mustafa, τόνισαν σε ανακοίνωσή τους : **«Η μειονότητα στην Ελλάδα απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προβλέπονται από το πνεύμα και το γράμμα των διεθνών συνθηκών , που έχει υπογράψει η Ελλάδα και που με ιδιαίτερη ευαισθησία και αξιοπρέπεια τιμά την υπογραφή της»**

Το Κέντρο Πομακικών Ερευνών με ανακοίνωσή του **«καταδίκασε την προκλητική απαίτηση των βουλευτών , να αναγνωριστούν οι μουσουλμάνοι της Θράκης , ως Τούρκοι.**

»Το Κέντρο Πομακικών Ερευνών ως φορέας που εκπροσωπεί τους χιλιάδες μουσουλμάνους Πομάκους της Θράκης , δηλώνει προς την ελληνική και διεθνή κοινή γνώμη ότι οι Πομάκοι δεν είμαστε και δεν αισθανόμαστε Τούρκοι.Οι μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης διαβιούν σε μια δημοκρατική χώρα και απολαμβάνουν όλες τις ελευθερίες που είναι κατοχυρωμένες τόσο από τις διεθνείς συμβάσεις όσο και από το εσωτερικό δίκαιο .Είναι όμως απαραίτητο η ελληνική πολιτεία να αποσυνδέσει το πομακικό από τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και να αναγνωρίσει στους πομακόφωνους πολίτες της Θράκης τα ίδια πολιτιστικά και γλωσσικά δικαιώματα που απολαμβάνουν οι τουρκόφωνοι μουσουλμάνοι.

»Ως θύματα της εκτουρκιστικής πολιτικής που υφιστάμεθα στη Θράκη την οποία καλύπτουν πρακτικά και τροφοδοτούν ιδεολογικά οι προαναφερόμενοι βουλευτές, καταδικάζουμε τις προκλητικές και υποκριτικές τους αναφορές στους Πομάκους και τους καλούμε να αγωνιστούν για τα πραγματικά προβλήματα των μουσουλμάνων και κυρίως στο εσωτερικό εκδημοκρατισμό της μειονότητας. Να σταματήσουν την αποσταθεροποιητική τους τακτική και να αγωνιστούν για τη διατήρηση της ειρήνης και της δημοκρατίας στην ευαίσθητη περιοχή μας , εκτιμώντας ταυτόχρονα ότι οποιαδήποτε μορφής όξυνση θα έβλαπτε πριν από όλα τα συμφέροντα των ίδιων των μουσουλμάνων» .(261)

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Θρακικών Σωματείων σε ανακοίνωσή της (28/7/1999) απαιτούσε «τον έλεγχο των τριών μουσουλμάνων βουλευτών και τη λήψη σχετικών μέτρων εκ μέρους των τριών κομμάτων , στα οποία συμμετέχουν , τον έλεγχο των δεκατριών Οργανώσεων που προσυπέγραψαν τη επιστολή προς τον πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Παναγιώτη Δημητρά , κατά παράβαση των ως άνω θεμελιωδών κανόνων του Διεθνούς Δικαίου των αποτελούντων περιεχόμενο της Ελληνικής Συνταγματικής Εννόμου Τάξεως» .(262)

Ο Aidin Omeroglu εκδότης της μειονοτικής εφημερίδας Dialogue, επισήμανε , ότι,
«η προσπάθεια με ισχυρισμούς δήθεν μακεδονικών κουρδικών μειονοτήτων για διάσπαση και διαμελισμό της εθνικής δομής του ελληνικού και τουρκικού έθνους , αδιαφορώντας για τις ιστορικές αλήθειες που αναφέρονται , το πολύ που μπορεί να εξυπηρετεί είναι όχι το εθνικό συμφέρον της Ελλάδος και της Τουρκίας , αλλά αυτών που επιχειρούν να διασπάσουν και να εγκαθιδρύσουν την αστάθεια στο χώρο αυτό». (263)

Στις 26 Ιουλίου ο Υπουργός Εξωτερικών θα δώσει συνέντευξη σε περιοδικό ποικίλης ύλης , αναφερόμενος στο ζήτημα της μουσουλμανικής μειονότητας , τονίζοντας :

«Δεν αμφισβητεί κανείς ότι υπάρχουν πάρα πολλοί μουσουλμάνοι τουρκικής καταγωγής . Βεβαίως οι Συνθήκες μιλάνε για μουσουλμάνους. Κατά καιρούς το θέμα της μειονότητας τίθεται παράλληλα με το θέμα διεκδίκησης εδαφών. Εάν δεν αμφισβητούνται τα σύνορα ποσώς με ενδιαφέρει αν ο ένας λέγεται μουσουλμάνος ή Τούρκος , Βούλγαρος , Πομάκος. Αν όμως ο όρος «τουρκική μειονότητα» χρησιμοποιείται από μία χώρα για να δημιουργήσει αναταραχές , για να αλλάξει τα σύνορα, τότε βεβαίως ο όρος δημιουργεί μεγάλο πρόβλημα». (264)

Στις 29 Ιουλίου , σε δηλώσεις του ο Υπουργός εξωτερικών , επέμενε στις απόψεις του λέγοντας :

«αν κάποιος Έλληνας πολίτης αισθάνεται ότι είναι της μιας ή της άλλης εθνικότητας , οι διεθνείς συμβάσεις του το επιβάλλουν , και η Ελλάδα είναι μια χώρα που σέβεται τις διεθνείς συμβάσεις. Το πρόβλημα στα Βαλκάνια , δεν είναι π αισθάνεται κάποιος , αλλά είναι αν αυτό που συνδυάζεται με αλλαγές συνόρων και εκεί είναι που η Ελλάδα έχει θέσει ως καθοριστικό όρο να μην αλλάξουν τα σύνορα στα Βαλκάνια. Οι αντιδράσεις εναντίον των τριών μουσουλμάνων βουλευτών ήταν μια δήλωση φόβου και πανικού απέναντι στο ότι κάποιοι θεωρούν ότι έχουν τουρκική καταγωγή, όταν πράγματι κατά πάσα πιθανότητα έχουν τουρκική καταγωγή

και θέλουν να το δηλώσουν. Αυτό είναι κάτι που δεν πρέπει να μας φοβίζει , αυτό είναι που θέλω εγώ να περάσω στην κοινή γνώμη. Δεν θα πρέπει αυτό το πράγμα να μας φοβίζει» .(265)

Ο υπουργός Εξωτερικών Γ Παπανδρέου θα επανέλθει για το ζήτημα των μουσουλμάνων , με συνέντευξή του, επιμένοντας στην ορθότητα των θέσεών του , σημειώνοντας πως «**Λέει απλές αλήθειες χωρίς ταμπού**»

«**Λέμε τα πράγματα με το όνομά τους**» ανέφερε ο κ. Παπανδρέου και επισήμαινε ότι «το νομικό πλαίσιο των διεθνών συνθηκών παραμένει σταθερό. Νομίζω πως αυτή είναι και η μεγαλύτερη δύναμή μας ως χώρα και δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτα. Έχουμε τη μουσουλμανική μειονότητα σύμφωνα με τη συνθήκη της Λωζάνης. Η συνθήκη της Λωζάνης πρέπει να γίνεται σεβαστή απ' όλους. Οι δηλώσεις μου δεν οδηγούν στην ανατροπή της , όπως ορισμένοι τις ερμήνευσαν είτε λαθεμένα, είτε ακόμη και σκόπιμα. Υπάρχει , όμως , και η εθνοτική καταγωγή διάφορων ομάδων μέσα στη μουσουλμανική μειονότητα. Αυτή η εθνοτική καταγωγή ποτέ δεν αμφισβητήθηκε , ότι δηλαδή υπάρχουν τσιγγάνοι , Πομάκοι και επίσης ένα κομμάτι οι τουρκογενείς.

«Δεύτερον υπάρχουν και διεθνείς συμβάσεις οι οποίες δίνουν το δικαίωμα ενός ατομικού αυτοπροσδιορισμού. Εάν ο άλλος αισθάνεται τουρκικής καταγωγής , εγώ δεν θα τον σταματήσω να το αισθάνεται. Αυτό δείχνει έναν αποκλεισμό. Οι μουσουλμάνοι της Θράκης είναι περίπου το 1% του ελληνικού πληθυσμού και οι τουρκογενείς το 0,3% του πληθυσμού. **Μη δημιουργούμε ζητήματα εκεί που δεν υπάρχουν.**

«Όταν εγώ σεβαστώ τη συνείδηση του άλλου , ότι είναι τουρκικής καταγωγής και εγώ το δέχομαι αυτό εξουδετερώνει σημαντικά προβλήματα. Αυτό ταυτόχρονα αποπλίζει μια γειτονική χώρα από το να προσπαθεί να χειραγωγεί το σύνολο της μουσουλμανικής μειονότητας ή να τους χαρακτηρίζει συλλήβδην ή να επιχειρήσει ενδεχόμενα να αλλάξει τα σύνορα , χρησιμοποιώντας προσχηματικά την μειονότητα , όπως έγινε από την Τουρκία στην Κύπρο. Είναι ένας φόβος μας αυτός. Αλλά μην τον μεγαλοποιούμε. Έχουμε επικεντρώσει την προσοχή μας στη σταθερή ελληνική θέση της ενίσχυσης της αρχής της μη παραβίασης των συνόρων στα Βαλκάνια , παράλληλα με την αμυντική μας θωράκιση.

«Στα μέσα της δεκαετίας του '50 ο τότε γενικός διοικητής της Θράκης , εξέδωσε διάταγμα που όριζε ότι αυτή η μειονότητα πρέπει να λέγεται τουρκική. Άρα και η ελληνική κυβέρνηση , σύσσωμη τότε επέβαλλε τη λέξη τουρκική μειονότητα. Αυτό έγινε στη λογική του ψυχρού πολέμου , ότι εμείς έχουμε καλές σχέσεις με την Τουρκία και ο αντίπαλός μας , είναι οι κομμουνιστές στο Βορρά. Και όχι μόνο αυτό , αλλά και η βασίλισσα

Φρειδερίκη είχε εγκαινιάσει αν σχολείο στη Θράκη , τουρκικό όπως είπε , με το όνομα του τότε προέδρου της Τουρκίας. Η πολιτική αυτή ήταν καταστροφική . Δεν επιβάλλουμε εμείς σ' αυτή τη μειονότητα το πώς αυτοπροσδιοριστεί ή το πώς θα αισθάνεται . Στην περίπτωση που βαπτίζεται μια πληθυσμιακή ομάδα όπως εσύ θέλεις , πως μπορείς να περιμένεις ότι θα αισθάνονται ότι η πολιτεία τους σέβεται ; Μήπως αυτή δεν είναι μια πολιτική του ψυχρού πολέμου που ζήσαμε εδώ στην Ελλάδα , όπου οι μεν ήταν εθνικόφρονες και οι άλλοι τα μιάσματα; Τους λέγαμε να υπογράφουν ότι δεν είναι κομμουνιστές .Γιατί σταματήσαμε αυτήν την πολιτική ; Γιατί σήμερα αυτός που είναι κομμουνιστής πρέπει να αισθάνεται πολίτης αυτής της χώρας και όχι «εξόριστος».

»Εγώ λοιπόν ως Έλληνας πολιτικός , αυτό που θέλω είναι να αισθάνεται ο πολίτης αυτής της χώρας πιστός στην Ελλάδα. Και για να είναι κανείς πιστός πρέπει να αισθάνεται ότι τον σέβονται .Η χώρα αυτή ανήκει σε όλους τους πολίτες της.Με τις δικές μας κινήσεις αποδεικνύουμε ότι δεν χρειάζεται κανέναν προστάτη αυτή η μειονότητα γιατί έχει το ελληνικό κράτος. Στο παρελθόν ως υπουργός Παιδείας , αναμόρφωσα το εκπαιδευτικό σύστημα των σχολείων τους , ώστε να ενισχυθεί η γλωσσομάθεια στα ελληνικά. Ο μουσουλμάνος Έλληνας πολίτης μαθαίνει καλά ελληνικά και δεν μεγαλώνει μιλώντας μόνο τούρκικα. Ήταν μια καταστροφική πολιτική της ελληνικής πολιτείας όλα αυτά τα χρόνια , που θεωρούσαν ότι με την απομόνωση θα τους εξανάγκαζαν να πάνε στην Τουρκία. Και δεύτερον , για να μπορέσω να βοηθήσω τη νέα γενιά που πήγαινε στα τουρκικά πανεπιστήμια για να σπουδάσει , καθιέρωσα ένα ποσοστό (επί του πληθυσμού) εισαγωγής στα ελληνικά πανεπιστήμια , όπως ακριβώς κάνουμε με τους Έλληνες ομογενείς.

»Εγώ λοιπόν δεν θα τοποθετήσω την εικόνα της Ελλάδας σε σχέση με την εικόνα της Τουρκίας. Δεν έχουμε κανένα λόγο να κουβαλάμε τις παλιές δικές μας αμαρτίες. Έτσι με ειλικρίνεια και θάρρος , αντιμετωπίζουμε το πρόβλημα της μειονότητας ,για να λήξει ως θέμα ταμπού , να τελειώνουμε με το πρόβλημα το μειονοτικό στη χώρα μας , να ξεκαθαρίσει το τοπίο , να μπορούμε να περπατήσουμε με μέτωπο καθαρό και υπερήφανο. Δεν έχουμε ένα απολογηθούμε σε κανέναν.Θα έλεγα ότι ουσιαστικά πρέπει να συνεχίσουμε την πολιτική μας με φαντασία . Εγώ θα είμαι επιθετικός στην πολιτική μου και θα πρόσθετα ότι αντιμετωπίζω την εξωτερική μας πολιτική με άλλη νοοτροπία. Πιστεύω ότι πρέπει να επιλύσουμε τα προβλήματα μικρότερης σημασίας για να κινηθούμε με άνεση και δυναμικότητα στα ουσιαστικά προβλήματα τα οποία έχουμε.

»Δικαίωμά τους να με κρίνουν όσοι με αμφισβητούν. Ποτέ δεν πίστεψα στη μονιμότητα ενός Υπουργικού θώκου. Έχω όμως το δικαίωμα

να αξιολογήσω με ποιον τόπο θα παλέψω καλύτερα για τα ελληνικά συμφέροντα και για τις απόψεις μου θα κριθώ και θα κρίνομαι καθημερινά. Αν θεωρηθεί από τον πρωθυπουργό ότι οι θέσεις αυτές δεν υπηρετούν το συμφέρον της χώρας ή δεν εκφράζουν τις απόψεις της ευρύτερης ελληνικής κοινωνίας και της ελληνικής κυβέρνησης, αύριο η παραίτησή μου είναι στη διάθεση του πρωθυπουργού». (266)

Ο Γ. Παπανδρέου σε δηλώσεις μετά τη συνάντησή του με την τουρκική αντιπροσωπεία που μετέχει στις συνομιλίες με την αντίστοιχη ελληνική, είπε ότι **«η μειονότητα διέπεται από το καθεστώς που ορίζουν η Συνθήκη της Λωζάνης και το συμβατικό πλαίσιο των διεθνών οργανισμών.**

Ο υπουργός Εξωτερικών θα υπερασπισθεί εκ νέου την άποψή του ότι οι μουσουλμάνοι της Θράκης έχουν δικαίωμα εθνικού «αυτοπροσδιορισμού», βάσει συμφωνιών που έχει ήδη αποδεχθεί η Ελλάδα, μιλώντας στο ραδιοφωνικό σταθμό «Φλας» της Αθήνας (2/8/1999) και πρόσθεσε ότι

«ένα τέτοιο ενδεχόμενο όχι μόνο δεν πρέπει να προκαλεί πανικό, αλλά αντιθέτως θα σταθεροποιήσει την υφιστάμενη κατάσταση. Εάν ήσαστε μουσουλμάνος της Θράκης και μιλούσατε τουρκικά και αισθανόσασταν και βλέπατε ότι έχετε τουρκική καταγωγή και εάν η πολιτεία στην οποία ζούσατε σας το αμφισβητούσε, η φυσιολογική αντίδραση θα ήταν να αποξενωθείς από την πολιτεία. Εάν η συγκεκριμένη πολιτεία ήταν πιο ελεύθερη τότε αυτός ο άνθρωπος θα αισθανόταν πολύ πιο Έλληνας πολίτης και δε θα αισθανόταν την ανάγκη ότι θα πρέπει να κινηθεί εναντίον της ελληνικής πολιτείας για να μπορεί να βρει την ταυτότητά του ή το δικό του.

»Υπάρχουν διεθνείς συμβάσεις και είναι πιθανόν κάποια στιγμή να αναγκασθούμε να το δεχθούμε. Εάν επί ποσοστού μουσουλμάνων περίπου 1, 2% φοβηθούμε ότι υπάρχει ένα 0, 5% ή ο, 3% οι οποίοι θεωρούν τους εαυτούς τους Τούρκους και ότι ένα το πουν αυτό θα έχουμε τεράστιο εθνικό πρόβλημα, νομίζω ότι θα πνιγούμε σε μια σταλιά νερό. Μεταξύ των μουσουλμάνων της Θράκης υπάρχουν. Πέραν των τουρκογενών Πομάκοι και Αθίγγανοι, ένα τους ταυτίζουμε ως μία ενιαία μειονότητα αυτό θα είναι ένα αρνητικό στοιχείο της πολιτικής μας.

»Στις ΗΠΑ, Καναδά και Αυστραλία, η ενσωμάτωση των μειονοτήτων, εκτονώνει τα όποια προβλήματα θα μπορούσαν να υπάρξουν και επιτρέπει πραγματικά να ανθήσουν οι δημοκρατικοί θεσμοί. Επί της ουσίας και πέραν της πολιτικής ρητορείας, το θέμα είναι ότι η αρχή του δικαιώματος του αυτοπροσδιορισμού έχει γίνει αποδεκτή από τις ελληνικές κυβερνήσεις με την υπογραφή των διακηρύξεων της Χάρτας των Παρισίων, της Κοπεγχάγης, που δεν έχουν δεσμευτικά χαρακτήρα θεωρητικώς, αλλά και της συμφωνίας του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις μειονότητες που υπέγραψε η ελληνική κυβέρνηση το 1998 αλλά δεν έχει ακόμη κυρωθεί από την Βουλή.

»Σε οποιαδήποτε περίπτωση, η συμφωνία της Λωζάνης η οποία στο άρθρο 45 αναφέρεται σε «μουσουλμανικές μειονότητες» εξακολουθεί να ισχύει, αλλά το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού ισχύει σε ατομική και μόνον βάση, διότι το δικαίωμα αναγνώρισης του κράτους. Καμία από τις διακηρύξεις ή ακόμη και αυτή η συμφωνία του Συμβουλίου της Ευρώπης δεν υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα κράτη να αναγνωρίσουν την ύπαρξη εθνικών μειονοτήτων στο έδαφός τους. Τέλος ακόμη και η αναγνώριση εθνικής μειονότητας δεν συνεπάγεται σε καμία περίπτωση από άποψη νομική αλλά δικαιώματα, πέραν εκείνων της ελεύθερας ασκήσεως της θρησκευτικής πεποιθήσεως και εκμαθήσεως της γλώσσας, που ούτως ή άλλως ισχύουν στις περιπτώσεις της μουσουλμανικής μειονότητας. (267)

Ο αναπληρωτής υπουργός των Εξωτερικών δήλωσε επίσης στον «Φλας» ότι *«σε γενικές γραμμές βεβαίως συμφωνεί με τον κ. Παπανδρέου»* και πρόσθεσε ότι *«αν η μουσουλμανική μειονότητα χωρισθεί στα τρία –σε τουρκογενείς, Πομάκους και αθίγγανους- ο αριθμός των τουρκογενών θα περιορισθεί αισθητά, αλλά εκείνο που έχει σημασία είναι ότι η μουσουλμανική μειονότητα είναι τμήμα της Ελλάδος, είναι Έλληνες πολίτες, χαίρουν και πρέπει να απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα που έχουν οι Έλληνες πολίτες»*

Οι δηλώσεις του Έλληνα Υπουργού Εξωτερικών πυροδότησαν αντιδράσεις στα κόμματα, η Νέα Δημοκρατία ζήτησε την παραίτησή του, τα κόμματα της αντιπολίτευσης, τόνισαν ότι οι αναφορές αυτές δίνουν όπλα στην Τουρκία, ενώ μόνο το κόμμα «οι Φιλελεύθεροι», υποστήριξαν τις σχετικές δηλώσεις.

Ο εκπρόσωπος του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών Semet Atacali, σχολίασε τις δηλώσεις του Έλληνα Υπουργού Εξωτερικών λέγοντας ότι *«δεν διέκρινα καμία αλλαγή στην ελληνική πολιτική. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι υπάρχει τουρκική μειονότητα στη Δυτική Θράκη και η ύπαρξή της δε εξαρτάται από τις δηλώσεις των Ελλήνων επισήμων»*. Κατηγόρησε τις ελληνικές αρχές επειδή δεν δέχονται ότι *«υπάρχουν Τούρκοι στη χώρα τους και ισχυρίζονται, επικαλούμενοι τη συνθήκη της Λωζάνης, ότι υπάρχει μόνο μουσουλμανική μειονότητα. Σε κάθε περίπτωση υπάρχει τουρκική μειονότητα στη Δυτική Θράκη και η ύπαρξή της θα συνεχιστεί υπό την εγγύηση των διεθνών συμφωνιών»*. (268) Ο τουρκικός τύπος δέχθηκε με ενθουσιασμό τις συγκεκριμένες δηλώσεις, με πιο χαρακτηριστικό δημοσίευμα αυτό της εφημερίδας Hürriyet που είχε τίτλο «Bıran Yorgos», επιβραβεύοντας τη στάση του Υπουργού των Εξωτερικών, για το «μειονοτικό». (269)

Μετά τις δηλώσεις του Υπουργού Εξωτερικών για τη μειονότητα δημοσιεύτηκαν στον τύπο, τα απόρρητα σημειώματα του υπουργείου Εξωτερικών για τη μειονότητα. Όπως αναφέρεται η διαδικασία ανασκόπησης της πολιτικής απέναντι στη μειονότητα, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο έντονου διαλόγου το προηγούμενο διάστημα. Ο προβληματισμός που αναπτύχθηκε, τόσο στον δημόσιο διάλογο όσο και σε πιο εμπιστευτικές επικοινωνίες, βοήθησε το υπουργείο Εξωτερικών να μελετήσει εκ νέου το θέμα των ενδεχόμενων κινδύνων που απορρέουν για την εθνική ασφάλεια της χώρας από τη μειονότητα. Το πρώτο και σημαντικότερο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξαν οι

αρμόδιοι χειριστές ήταν ότι η μειονότητα λόγω αφενός του μεγέθους και αφετέρου του ρόλου της στην κοινωνική και οικονομική ζωή **«δεν αποτελεί κίνδυνο»** και επιπλέον **«δεν διαθέτει εν δυνάμει χαρακτηριστικά που να την καθιστούν απειλή»**.

Ένα ειδικό Σημείωμα το οποίο ετοιμάστηκε από τη Διεύθυνση Τουρκίας -Τμήμα Εφαρμογής Διεθνών Συμβάσεων διαλύει μάλιστα και τη μυθολογία των αριθμών η οποία καλλιεργήθηκε για χρόνια στην ελληνική κοινή γνώμη. Το ειδικό αυτό Σημείωμα αναφέρει

«Το 1922 η Μουσουλμανική Μειονότητα της Θράκης αριθμούσε 86.000 άτομα. Η πλέον πρόσφατη γενική απογραφή (1991) κατέγραψε 98.000 περίπου άτομα σε πληθυσμό 338.000 κατοίκων της Θράκης, δηλαδή ποσοστό 29% του πληθυσμού της περιοχής ή ποσοστό 0, 92% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδος. Τη μειονότητα απαρτίζουν τρεις εθνοτικές ομάδες, 50% είναι τουρκικής καταγωγής, 35% Πομάκοι και 15% Αθίγγανοι. Κάθε μια από τις ομάδες αυτές διατηρεί τη δική της γλώσσα και τις παραδόσεις της». (270)

Το απλό συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουν αρμόδιοι πολιτικοί και διπλωματικοί παράγοντες του υπουργείου Εξωτερικών είναι ότι **«δεν έχουν υπόσταση οι φόβοι για αναπαραγωγή στη Θράκη καταστάσεων αναλόγων εκείνων που εξελίχθηκαν στο Κοσσυφοπέδιο»**, καθώς ο τουρκογενής πληθυσμός δεν έχει δεσπόζουσα θέση ούτε από αριθμητική ούτε από οικονομική – κοινωνική άποψη. Σε άκρως απόρρητα σημειώματα του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών εντοπίζεται ως εξαιρετικό σημαντικό πρόβλημα η δημιουργία ενός « πλέγματος συμφερόντων» στο οποίο συμμετείχαν διάφοροι τοπικοί παράγοντες (Έλληνες και μουσουλμάνοι), πράκτορες μυστικών υπηρεσιών (σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα όχι μόνο ελληνικών), και πρόσωπα που είχαν σχέση με το οργανωμένο έγκλημα, ιδιαίτερα το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, χρυσού και δερμάτων. Μέσα σ' αυτή την ιδιόμορφη ατμόσφαιρα εδραιώθηκε στις αρμόδιες υπηρεσίες, ιδιαίτερα στις υπηρεσίες πληροφοριών (ΕΥΠ, ΔΙΚΑ κ.ά.), μια έντονα κατασταλτική νοοτροπία με την οποία αντιμετωπίστηκε το θέμα της μειονότητας για πολλά χρόνια. Η ύλη κατάσταση επιδεινώθηκε λόγω της μακρόχρονης (εικοσαετούς σχεδόν) παρουσίας στη Θράκη των ίδιων στελεχών, τα οποία δεν μπόρεσαν να αντιληφθούν τις αλλαγές που πραγματοποιούνται. Τα εμπόδια που παρενέβαλλε το κύκλωμα των τοπικών συμφερόντων επέτειναν τις δυσκολίες προώθησης των αναγκαίων αναπροσαρμογών της πολιτικής για τα θέματα της μειονότητας.

Η αποσύνδεση των θεμάτων της μειονότητας αποτελεί και το βασικό στοιχείο της νέας προσέγγισης που υιοθετεί το υπουργείο Εξωτερικών. Το ειδικό Σημείωμα μάλιστα αναφέρει τα εξής:

«Τα θέματα Μειονότητας είναι κατά κύριο λόγο ζητήματα εσωτερικής πολιτικής, το δε υπουργείο Εξωτερικών διατηρεί συμβουλευτικό ρόλο στον συντονισμό των συναρμοδίων καθ' ύλην Υπουργείων. Η ενασχόληση των υπηρεσιών του Υπουργείου Εξωτερικών τα θέματα της μειονότητας στη Θράκη καθώς επίσης και με τα θέματα της ελληνικής μειονότητας, στην Κωνσταντινούπολη, την Ίμβρο και την Τένεδο, αποσκοπεί στην τήρηση των διεθνών συμβατικών υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις της

Συνθήκης Ειρήνης , των συμβάσεων και των Πρωτοκόλλων που υπογράφηκαν το 1923 στη Λωζάνη».

Για πολλά χρόνια η προσέγγιση ήταν ακριβώς αντίστροφη και η συμπεριφορά των ελληνικών κρατικών αρχών προς τη μειονότητα διαμορφωνόταν σε ευθεία αναλογία με την πορεία των ελληνοτουρκικών σχέσεων – γι αυτό άλλωστε το Υπουργείο Εξωτερικών εγκατέστησε κλιμάκιά του στη Θράκη. Οι σχέσεις όμως του ελληνικού κράτους με ένα τμήμα των πολιτών του δεν μπορούν στηρίζονται στη διαμεσολάβηση μιας άλλης χώρας , εν προκειμένω της Τουρκίας, αλλά εδράζονται στην τήρηση των κανόνων δικαίου , στο σεβασμό των ανθρωπίνων και δημοκρατικών δικαιωμάτων Κ Ο Κ.

Το νέο κλίμα που διαμορφώνεται επιτρέπει στους αρμόδιους Έλληνες διπλωμάτες να καταγράψουν «και το θετικό κλίμα συνεργασίας» μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και της τουρκικής πρεσβείας. Για τα θέματα που αφορούν την εκπαίδευση των παιδιών της μειονότητας .Σημειώνεται επίσης ότι μετά από πολλά χρόνια η ελληνική πλευρά κάνει αποδεκτά μέσω του αρμόδιου της οργάνου , του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τα βιβλία που υπέβαλλε η τουρκική πλευρά , για να χρησιμοποιούνται στα μειονοτικά σχολεία σύμφωνα με τις προβλέψεις του διμερούς μορφωτικού πρωτοκόλλου. Ταυτόχρονα το Σημείωμα δεν παραλείπει να καταγράψει το γεγονός ότι υπήρξε «οργανωμένη και υποκινούμενη αντίδραση ορισμένων παραγόντων της μειονότητας», σε εναλλακτικά βιβλία που προστάθηκε να εισαγάγει το ελληνικό υπουργείο Παιδείας κατά το παρελθόν. Το γεγονός πάντως ότι η Αθήνα και η Άγκυρα πέρασαν από το καθεστώς αντιδικίας σε μια κατάσταση ισορροπημένης συνεννόησης υποδεικνύει μια σοβαρή αλλαγή στην συμπεριφορά των δύο χωρών , που τους επιτρέπει να προσεγγίσουν μια σταθερότερη ρύθμιση των σχετικών προβλημάτων.

Η νέα πολιτική εξετάστηκε και από νομικής πλευράς και με το συμπέρασμα που διατυπώνεται στο Πρόχειρο Σημείωμα της Νομικής Υπηρεσίας για **«το Ζήτημα του αυτοπροσδιορισμού των εθνικών μειονοτήτων»**, καταγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση :

«Η αδυναμία αποδοχής ενός διεθνούς ορισμού της εννοίας των εθνικών μειονοτήτων ώθησε τη διεθνή κοινότητα να καθιερώσει στα πλαίσια πολιτικών αλλά και συμβατικών κειμένων το δικαίωμα των ατόμων να αυτοπροσδιορίζονται ως μέλη μιας εθνικής μειονότητας ; να επιλέγουν ελεύθερα την ταυτότητά τους (εθνοτική, γλωσσική , πολιτισμική , θρησκευτική) χωρίς η επιλογή αυτή να έχει αρνητικές επιπτώσεις για τα άτομα αυτά.

»Η επιλογή αυτή περιλαμβάνει και το δικαίωμα άρνησης των ατόμων αυτών να χαρακτηριστούν ως μέλη μιας εθνικής μειονότητας. Στην ύπαρξη αυτό σημαίνει ότι ένα άτομο ή διάφορα άτομα από κοινού είναι ελεύθερα να εκφράζουν την επιθυμία τους να ανήκουν σε εθνική μειονότητα με ιδιαίτερα εθνοτικά , γλωσσικά , ή πολιτισμικά χαρακτηριστικά και να εκδηλώνουν τις ιδιότητες τους αυτές δημόσια ή ιδιωτικά (να ομιλούν τη γλώσσα τους να ασκούν τα σχετικά με τη θρησκευτική τους λατρεία και τον πολιτισμό τους κλπ).

»Σύμφωνα με το ισχύον διεθνές δίκαιο τα κράτη εξακολουθούν να είναι κυρίαρχα ως προς τον χαρακτηρισμό μιας μειονοπικής ομάδας ως εθνικής μειονότητας. Αυτό σημαίνει ότι μια εθνοτική ομάδα δεν έχει το συλλογικό δικαίωμα να αυτοπροσδιοριστεί και να αναγνωριστεί ως φορέα μειονοτικών δικαιωμάτων , εκτός αν το ίδιο το ενδιαφερόμενο κράτος της παραχωρήσει δικαιώματα».

»Κατά συνέπεια η αναγνώριση του ατομικού δικαιώματος σε κάθε Έλληνας πολίτης να αυτοπροσδιορίζεται δεν έχει καμιά άμεση συνέπεια στο διεθνές status της μειονότητας όπως αυτή έχει αναγνωρισθεί από τη Συνθήκη Ειρήνης και τις Συμβάσεις της Λωζάνης , έχει όμως σαφείς και άμεσες επιπτώσεις ως προς την ομαλοποίηση των σχέσεων του ελληνικού κράτους και των αρμοδίων αρχών με τους Έλληνες πολίτες που είναι μέλη της μειονότητας. Η νέα πολιτική για τη μειονότητα αποβλέπει και στη δημιουργία καλύτερων όρων οικονομικής ανάπτυξης για την περιοχή της Θράκης. Ως τώρα η δυσκαμψία για το μειονοτικό έχει εμποδίσει τόσο την προώθηση της πολιτικής συμφωνίας για τη δημιουργία της , βάθους 25 χιλιομέτρων , ζώνη ελευθέρων οικονομικών συναλλαγών στα σύνορα με τη Βουλγαρία , όσο και τη διάνοιξη των τριών διόδων» . (271)

Το υπουργείο Εξωτερικών εκτιμά ότι με την ανάπτυξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων θα αυξηθεί και η κοινωνική δραστηριότητα μέσα στη μειονότητα ώστε να ξεπεραστούν οι κατεστημένες πατριαρχικές σχέσεις και να αξιοποιηθεί παραγωγικά το ανθρώπινο δυναμικό που σήμερα περιορίζεται σε στερεότυπες γεωργικές απασχολήσεις.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Η οικονομική ανάπτυξη της Θράκης , είναι και αυτήν την περίοδο το κρίσιμο θέμα , που απασχολεί την ελληνική πολιτική. Στην προηγούμενη δεκαετία η θεωρία και η πολιτική της περιφερειακής ανάπτυξης , έφταναν στο απόγειο της ιδεολογικής πρακτικής για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης. Παράλληλα και συγκεκριμένα μετά το 1985 κάτω από το βάρος των δισεπίλυτων προβλημάτων , η πολιτική και η φιλοσοφία για την περιφερειακή ανάπτυξη ανατρέπεται αφού μειώνονται δραστικά οι πόροι που συνδέονται με αυτή και αδρανοποιούνται οι θεσμοί που διαμεσολαβούσαν για την πραγματοποίησή τους. Η Θράκη παρέμενε όπως και η υπόλοιπη ελληνική περιφέρεια , χώρος που προμηθεύει την ελληνική και ευρωπαϊκή αγορά με φθηνά εργατικά χέρια, ενώ ταυτόχρονα τα εμβάσματα των μεταναστών της χρηματοδοτούν την οικοδομή ή μειώνουν σαν άδηλοι πόροι τα ελλείμματα στο ισοζύγιο πληρωμών .

Με τη διαμόρφωση ενός νέου γεωγραφικού , πολιτικού και οικονομικού χάρτη στην περιοχή, η Θράκη , απέκτησε ξανά τη σπουδαία γεωπολιτική της θέση με την μεγάλη γεωστρατηγική της σημασία για την ανάπτυξή της , όπως και για την ανάπτυξη όλης της Ελλάδας.

Η περιφέρεια ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης , στο πλαίσιο ανάληψης , αυτού του ρόλου , υπέβαλλε το 1994 στην Ευρωπαϊκή Ένωση το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εντασσόταν στο δεύτερο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης , έχοντας ως βασικούς άξονες

- 1) την άρση της απομόνωσης της περιφέρειας και την αξιοποίηση της θέσης της μέσω της καλύτερης διασυνδεσής της , με την υπόλοιπη χώρα με τις γειτονικές χώρες
- 2) την αγροτική ανάπτυξη έτσι ώστε να συγκρατηθεί ο πληθυσμός
- 3) την ανάπτυξη του τουρισμού και την προστασία του περιβάλλοντος
- 4) την βελτίωση των κοινωνικών υποδομών (εκπαίδευσης -υγείας)

Η αναπτυξιακή στρατηγική του προγράμματος στόχευε στη βελτίωση του καθυστερημένου οδικού σιδηροδρομικού αεροπορικού λιμενικού και τηλεπικοινωνιακού δικτύου που αποτελεί φραγμό στην ορθολογική ανάπτυξη της περιφέρειας και οδηγεί στην απομόνωση της περιοχής. Στη μείωση των διαφορών μέσα στην περιφέρεια μεταξύ των εγκατελειμμένων ορεινών περιοχών των αγροτικών και οτικών περιοχών στη βελτίωση της ελκυστικότητας της περιφέρειας ως τόπου εγκατάστασης παραγωγικών δραστηριοτήτων. Στα πλαίσια της άρσης της απομόνωσης της περιοχής και στήριξης της ανάπτυξης της ήταν βέβαια απαραίτητη η ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού και των κάθετων αξόνων της που θα άνοιγαν την δίοδο για τα Βαλκάνια και τα διευρωπαϊκά δίκτυα

Λίγα χρόνια μετά , και μπροστά στο μεγάλο πρόβλημα της μετανάστευσης και της δημογραφικής αποψίλωσης , το 1997, η περιφέρεια ανατολικής Μακεδονίας -Θράκης , διατύπωσε τα κύρια σημεία ενός σχεδίου που η εφαρμογή του κατά την επόμενη κρίσιμη δεκαετία , θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια αύξηση του πληθυσμού της περιφέρειας κατά 25% περίπου. Κύρια ιδέα αυτού του σχεδίου ήταν η ανάδειξη της περιοχής σε ένα εκπαιδευτικό κέντρο για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης , με ευρύτερη ακτινοβολία και με κίνητρα για την προσέλκυση Ελλήνων φοιτητών και εκπαιδευτικών. Η πρόταση περιελάμβανε 8 σημεία:

1. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ) εξέλιξη σε τρίτο σε μέγεθος πανεπιστήμιο της χώρας. Αναμενόμενη καθαρή αύξηση πληθυσμού 40 000.

2. Δημιουργία Νέων πανεπιστημίων , όπως Πανεπιστήμιο των Ενόπλων Δυνάμεων , πανεπιστήμιο της Εκκλησίας , της Αυτοδιοίκησης ή των επιμελητηρίων . Αναμενόμενη καθαρή αύξηση πληθυσμού 50 000.

3 Η επίπτωση του χώρου εγκατάστασης και της σύνδεσης των ιδρυμάτων με άλλα σχέδια (πχ δημιουργία νέου αστικού κέντρου, δημιουργία τεχνόπολης κλπ) . Αναμενόμενη καθαρή αύξηση πληθυσμού 10 000.

4. Μεταφορά και εγκατάσταση και κέντρων εκπαίδευσης του Δημοσίου Τομέα Αναμενόμενη καθαρή αύξηση πληθυσμού 15.000.

5. Λειτουργία ιδρύματος τεχνολογίας -Έρευνας. Αναμενόμενη καθαρή αύξηση πληθυσμού 2.000.

6. Λειτουργία Κέντρου μεταφράσεων Βαλκανικών Γλωσσών υπό την Αιγίδα της UNESCO. Η αναμενόμενη επίπτωση στον πληθυσμό είναι μικρή αλλά η ποιοτική διάσταση ιδιαίτερα σημαντική.

7. Συνέχιση του Προγράμματος αποκατάστασης των νεοπροσφύγων Προυποθέτει την πλήρη αποκατάσταση και ένταξη των ήδη βρισκόμενων στην περιφέρεια 25 000 νεοπροσφύγων. Αναμενόμενη καθαρή αύξηση πληθυσμού 15.000

8.Ενίσχυση των ασθενών εισοδημάτων για αναστροφή της τάσης απομάκρυνσης ιδιαίτερα από την ύπαιθρο και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στη Βιομηχανία. Αναμενόμενη καθαρή αύξηση πληθυσμού 10.000.(272) Παρά όμως τις εξαγγελίες , τη διακομματική συναίνεση, το ομόφωνο πόρισμα της διακομματικής επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων , η έλλειψη ενός ολοκληρωμένου προγράμματος κοινωνικής , οικονομικής και προπαντός δημογραφικής ανάπτυξης της Θράκης , επέτρεψε την από παλιά συνέχιση υπανάπτυξης και δημογραφικής αλλοίωσης και παρακμής της περιοχής .Ενώ υπήρχε μια συνεχή αναφορά την περιφερειακή ανάπτυξη ,πρακτικά, η Θράκη έμεινε έξω από τον αναπτυξιακό σχεδιασμό.Για παράδειγμα , το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης, που κατατέθηκε στο ελληνικό κοινοβούλιο του 1999 , με εξαίρεση το έργο του Αχελώου , αφορούσε τα έργα της Αθήνας , όπως και η κατανομή των κονδυλίων του πρώτου , του δεύτερου και του τρίτου κοινοτικού πλαισίου στήριξης. (273)

Είναι χαρακτηριστικοί οι πίνακες , κατανομής του Α' κοινοτικού πλαισίου στήριξης και προγραμματισμού για το δεύτερο, που οι αποκλίσεις ήταν ελάχιστες, που αποδεικνύουν την ανεπάρκεια της κεντρικής πολιτικής για την περιφέρεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 Κατανομές Α' ΚΠΣ (1989-1993) σε εκατ.ΕCΥ

Μεγάλοι οδικοί Αξονες	402
Σιδηρόδρομοι	321
Μετρό Αθηνών	400

Πηγή: Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 1994-1999 ,Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (ΥΠΕΘΟ) . Αθήνα ,Ιούνιος 1993

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 Κατανομές Β' ΚΠΣ -Πρόταση Νέας Δημοκρατίας (σε δις δρχ)

	Συνολικό κόστος
Σιδηρόδρομοι	144
Μετρό Αθηνών	770
Μετρό Θεσσαλονίκης	80

Πηγή: Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 1994-1999 , ΥΠΕΘΟ . Αθήνα ,Ιούνιος 1993.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 Κατανομές Β' ΚΠΣ -Πρόταση ΠΑΣΟΚ (σε δις δρχ)

	Συνολικό κόστος
Σιδηρόδρομοι	144
Μετρό Αθηνών	770
Μετρό Θεσσαλονίκης	80

Πηγή: Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 1994-1999 , ΥΠΕΘΟ . Αθήνα ,Ιούνιος 1993.

Η Θράκη υπολείπεται σε αναπτυξιακό σχεδιασμό με κύρια χαρακτηριστικά , τον υπερδιογκωμένο πρωτογενή τομέα , ένας δευτερογενής που απέδωσε πολύ λιγότερο του

αναμενόμενου , αδύναμος τριτογενής τομέας , που αντιστοιχεί σε μεγέθη παλαιότερων εποχών με την ανεργία να βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα , ενώ η μετανάστευση υφίσταται με κίνδυνο να μεγαλώσει.

Χαρακτηριστικά, η ανεργία των νέων από 16 έως 24 χρόνων στο νομό Έβρου είναι 65 % , στη Ροδόπη και τη Ξάνθη , στο 17%, το 50 % των νέων στο Νομό Έβρου έχει ως πρώτη προτεραιότητα το δημόσιο και μόνο 2% δηλώνει την επιθυμία να εργαστεί στον αγροτικό τομέα. Η γεωγραφική θέση είναι αρνητική για το 47,5% των ερωτηθέντων για την παραμονή τους και αντιδρούν στη μετανάστευση αν υπήρχε οικονομική ανάπτυξη , την οποία την οραματίζονται με πανεπιστημιακές σχολές, επενδύσεις στον δευτερογενή τομέα, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κίνητρα για την ανάπτυξη της νεανικής επιχειρηματικότητας , ενώ η τηλεόραση παραμένει βασικό μέσο ψυχαγωγίας , αφού λείπουν οι πολιτιστικές δραστηριότητες.(274)

Παράλληλα το δημογραφικό πρόβλημα της Θράκης , δεν εξελίσσεται θετικά και αποτελεί τον κύριο ανασταλτικό παράγοντα για την ανάπτυξη της περιοχής αλλά και για την ανάληψη σοβαρών αναπτυξιακών και άλλων πρωτοβουλιών.Ο ποσοτικά ανεπαρκής πληθυσμός της περιοχής και οι δραστηριότητές του , δεν συγκροτούν επαρκές και δυναμικό τοπικό οικονομικό σύστημα , δηλαδή την απαιτούμενη «κρίσιμη μάζα» για μια ανάπτυξη αντίστοιχη των πόρων που έχουν επενδυθεί και των προσδοκιών που έχουν καλλιεργηθεί για την επόμενη δεκαετία Η εικόνα της πληθυσμιακής εξέλιξης της Θράκης ήταν :

Νομός	Έτος	
	1981	1991
Έβρος	148402	143791
Ροδόπης	197954	103391
Ξάνθης	88773	90965

Πηγή :ΕΣΥΕ Απογραφές Πληθυσμού.

Από το 1940 έως σήμερα ο ελληνικός πληθυσμός αυξήθηκε κατά 39,7 % ενώ ο πληθυσμός της Θράκης κατά 6,1% .Εξήντα χιλιάδες άτομα , μόνο από τον Έβρο , ζουν στη Γερμανία και άλλοι τόσοι στα μεγάλα αστικά κεντρα της χώρας μας , Αθήνα και Θεσσαλονίκη. (275)

Έρευνα των μαθητών του γυμνασίου Ποιμενικού του νομού Έβρου, έδειξε ότι η αναλογία εργαζομένων συνταξιούχων είναι 2 προς 1,ενώ η μείωση του πληθυσμού του νομού , τα τελευταία χρόνια έχει φθάσει μέχρι και το 11%. Σε σύνολο 16 χωριών του Τριγώνου (περιοχή μεταξύ Ελλάδας , Τουρκίας, και Βουλγαρίας) λειτουργούν 7 δημοτικά σχολεία με μέσο όρο μαθητών κάτω από 40. Κύρια απασχόληση είναι η γεωργία μέσο όρο στρεμμάτων ανά κάτοικο τα 20 .

Σύμφωνα με στοιχεία της νομαρχίας Έβρου , το φαινόμενο της μείωσης των μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, συναντάται σε όλην την περιοχή, στο νομό Έβρου , σύμφωνα με στοιχεία της νομαρχίας. Στο Δήμο Αλεξανδρούπολης ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε κατά 315 από το 1990 μέχρι σήμερα (-8,83%) Οι μεγαλύτερες απώλειες όμως καταγράφηκαν στους Δήμους Μεταξάδων , Νέας Βύσσας και Τριγώνου όπου οι μαθητές μειώθηκαν κατά 52,83% ,46,17%, 42,65% αντίστοιχα .Σε σημαντικό βαθμό έχει μειωθεί ο αριθμός των μαθητών του δημοτικού και σε άλλους

δήμους του νομού, όπως στις Φέρες, την Ορεσιάδα, το Διδυμότειχο, τη Σαμοθράκη, τον Κυπρίνο.(276)

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι μουσουλμανικές μειονότητες, αποτελούν σήμερα ένα ιδιόμορφο κοινωνικό σύνολο, με ένα δικό της σύστημα αξιών, που δεν ακολούθησε την όποια εκσυγχρονιστική πορεία της ελληνικής κοινωνίας, φαινόμενο που εμφανίζεται πιο έντονο, στις αγροτικές και ορεινές κοινότητες, των οποίων οι κάτοικοι είναι αρνητικοί σε κάθε νέα αντίληψη και επιφυλακτικοί σε έξωθεν πρωτοβουλίες, ταυτόχρονα. Σε μια παραδοσιακή θεοκρατική κοινωνία, όπως αυτή των μουσουλμανικών μειονοτήτων, παρουσιάζεται μια οργάνωση συλλογικού βίου, όπου η ατομική ελευθερία δε συμφιλιώνεται με την ελευθερία του ατόμου. Επί πλέον το γεγονός ότι όλες οι εξουσίες, λατρεία, διοίκηση και διαχείριση βακουφίων, δικαιοσύνη, αλλά και η εκπαίδευση στο μεγαλύτερο μέρος της ασκούνται από τους θρησκευτικούς λειτουργούς, έχει ως αποτέλεσμα η ισλαμική θρησκεία να ανδεικνύεται σε κοινωνικό θεσμό που με τις δοξασίες του παγιώνει μορφές συμπεριφοράς και σχέσεις κοινωνικής συμβίωσης.(277)

Με αυτά τα δεδομένα ο θεσμός της εκπαίδευσης δεν αποτελεί αυτόνομη λειτουργία, αλλά τελεί υπό την εξάρτηση και κηδεμονία του θρησκευτικού ιδεολογικού μηχανισμού (278)

Κεντρική θέση στα μουσουλμανικά σχολεία της Θράκης, κατέχει η διδασκαλία και η εμπάθυνση της ισλαμικής θρησκείας, κυρίως με το Κοράνι, που αποτελεί τον κύριο αγωγό της εξέλιξης του μαθητή. Η εκπαίδευση στο μειονοτικό χώρο μεταβάλλεται σε θρησκευτική κοινωνιολογία, υπό την έννοια ότι η κοινωνία του ανθρώπου εξετάζεται υπό το θρησκευτικό πρίσμα.

Έτσι η μειονοτική εκπαίδευση, καθώς αποτελεί μια κλειστή διαδικασία κοινωνικοποίησης και δεν κατορθώνει να φέρει σε επαφή τους μουσουλμάνους με την ελληνική κοινωνία, καλλιεργεί στους μειονοτικούς μαθητές, αισθήματα κατωτερότητας και υποτίμησης των δυνατοτήτων τους, ώστε να μελλοντικά να καταστούν ισότιμα μέλη αυτής της κοινωνίας.

Παράλληλα, οι Πομάκοι και οι Αθίγγανοι έχουν υποστεί ένα γλωσσικό και πολιτισμικό ευνουχισμό, διαμέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αφού παρά τη συνθήκη της Λωζάννης που προβλέπει τη διδασκαλία στη μειονοτική γλώσσα, η επιβολή της τουρκικής γλώσσας, ως μοναδικής στη μειονοτική παιδεία, είχε σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της αγωγής των παιδιών πομακικής και αθιγγάνικης καταγωγής. Το ζήτημα της μητρικής γλώσσας είναι πρωταρχικής σημασίας για την ψυχοσωματική και διανοητική ανάπτυξη του παιδιού, αφού και καλλιεργείται η μητρική γλώσσα αλλά και παράλληλα προκύπτουν ζητήματα επικοινωνίας, μεταξύ διδάσκοντα και μαθητή, με αποτέλεσμα να μην υλοποιούνται οι σχολικοί και εκπαιδευτικοί στόχοι.

Η επιβολή της τουρκοκεντρικής εκπαίδευσης για τη μειονότητα έχει σαν αποτέλεσμα να αποτρέπει τους μαθητές, εκτός ελαχίστων περιπτώσεων, να συνεχίσουν στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα και να προσανατολίζονται όσων οικογένειες έχουν την οικονομική δυνατότητα και την έγκριση του μηχανισμού του προξενείου, για σπουδές στην Τουρκία, υπό επιτήρηση και υπό την τουρκική επιρροή. Το αναλυτικό πρόγραμμα και διδακτικά βιβλία έχουν τουρκοκεντρικό χαρακτήρα και προσανατολισμό, χωρίς να λαμβάνουν τους όρους της διγλωσσικής

και διπολιτισμικής καταγωγής και κοινωνικοποίησης των μαθητών, γεγονός που εμποδίζει αυτούς που ήθελαν να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία και όχι την τουρκική.

Η συντριπτική πλειοψηφία των μουσουλμάνων κατανοεί ότι δεν έχει τις δυνατότητες από το παρεχόμενο εκπαιδευτικό σύστημα, να ενταχθεί στην κοινωνία και δεν ολοκληρώνει τη βασική πυοχρεωτική εκπαίδευση. Έτσι άλλοι, ή συνεχίζουν τη ζωή, που επιφυλάσσει ο κοινωνικός περίγυρος και η κλειστή κοινωνία, οι αθίγγανοι ακολουθώντας περιπλανώμενη ζωή, οι Πομάκοι με τις αγροτικές και κτηνοτροφικές ασχολίες και την αναζήτηση εργασίας ως ναυτικοί, ενώ οι τουρκογενείς, αναζητούν καλύτερη τύχη στο τουρκικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Σήμερα στη Θράκη λειτουργούν 260 μειονοτικά δημοτικά σχολεία και 2 λύκεια με 14.000 μαθητές και 750 δασκάλους και καθηγητές, και η ειδική παιδαγωγική ακαδημία στη Θεσσαλονίκη. Επιπλέον με νόμο που κατέθεσε το Υπουργείο Παιδείας (απόφαση αρ. 2 παρ 1 του Ν. 2341, ΦΕΚ 208 6/10/95 τεύχος β και την υπ. αριθμ. Φ. 151.11/Β3 /790/96 απόφαση, ΦΕΚ 129 5-3-96 τεύχος β του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων) ορίστηκε η καθ' ύπερβαση του συνολικού αριθμού εισακτέων σε ποσοτό 0,5 %, μουσουλμάνων μαθητών στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά και Τεχνολογικά Ιδρύματα (περίπου 200 άτομα)

Για το ζήτημα, εκδόθηκε διαμαρτυρία, προς την κυβέρνηση και τα κόμματα, του μητροπολίτη Κομοτηνής Δαμασκηνού, η οποία τόνιζε την, **«αντίθετη προς κάθε συνταγματική επιταγή ισότητας Ελλήνων πολιτών που συνιστά απαράδεκτη προνομιακή μεταχείριση μουσουλμάνων υποψηφίων στα ΑΕΙ –ΤΕΙ.....τη μειονεκτική θέση των υποψηφίων μουσουλμάνων εξ'απόψεως γλώσσας που οφείλεται στην άρνηση ή αδιαφορία ή φανατισμό και εχθρότητα προς την Ελλάδα, να μάθουν την ελληνική, μολονότι την διδάσκονται», ενώ καλούσε «τους αρμοδίους για ανάκληση της απόφασης αυτής που νομικά και συνταγματικά είναι διάτρητη».** (279)

Η τάση της ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας, από το 1993 και έπειτα ήταν, στο πολυπολιτισμικό χώρο της Θράκης, να αναπτυχθεί η διαπολιτισμική αγωγή. (280)

Η σκέψη αυτή, που στηρίζεται στην ισοτιμία των πολιτισμών σε όλα τα μέλη της πολυπολιτισμικής Θρακικής κοινωνίας, θα επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει τους χριστιανούς και μουσουλμάνους, ώστε να κυριαρχήσει μεταξύ τους η αμοιβαία κατανόηση και αποδοχή. Το σχολείο, κατά την πρόταση, οφείλει να βοηθήσει το παιδί της μειονότητας, να του γίνει συνείδηση, ότι δε ζει σε δύο αντίθετα και πολιτικά δρώντα πολιτισμικά συστήματα, αλλά σε δύο πολιτισμούς με πολλά κοινά σημεία μεταξύ τους, τους οποίους μπορεί να τους συνθέσει σε ένα ενιαίο σύνολο. Έτσι θα σταθεί θετικά απέναντι στους δύο πολιτισμούς και θα μπορέσει να αναπτύξει τη διαπολιτισμική του ταυτότητα που θα αποτελέσει τη βάση για την εξέλιξη και προώθηση της διαπολιτισμικής αγωγής στη μειονοτική εκπαίδευση. Γιατί μια επιπλέον μορφωτική στέρηση των μειονοτικών μαθητών, θα είχε ως αποτέλεσμα την περαιτέρω περιθωριοποίησή τους, γιατί θα εμπόδιζε την συμμετοχή και ανάδειξη στο ελληνικό κοινωνικό περιβάλλον. Κάτι που προωθεί η παρεχόμενη σημερινή τουρκοκεντρική εκπαίδευση στο μειονοτικό χώρο.

Στο χώρο της Θράκης, η εφαρμογή των σχεδίων διαπολιτισμικής αγωγής, συνάντησε πολλές δυσκολίες όπως, το ζήτημα της ιερής ισλαμικής παράδοσης, της θρησκείας και στη συνέχεια η οιογένεια. Παράλληλα οι δημογραφικές και οι χωροταξικές ιδιομορφίες της Θράκης, οι τριβές στις

Ελληντουρκικές σχέσεις, το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης των μουσουλμάνων δασκάλων , και οι μειονοτικές ηγεσίες, που αγκυλώνουν κάθε πρωτοβουλία, στο μειονοτικό πεδίο .

Με πρωτοβουλία της «Συντονιστικής Επιτροπής» καθιερώνεται στα μειονοτικά σχολεία η μέρα του «Τούρκου εκπαιδευτικού» , ο Ahmet Sadik , και όταν η ελληνική πολιτεία έστειλε μια ομάδα μουσουλμάνων δασκάλων στο Στρασβούργο για επίσκεψη, στα τέλη του 1992 ο Α. Sdaik σε δήλωσή τονίζει :

«δεν πρέπει να ξεχνούν οι σαλπικτές της ελληνικής διοίκησης , ότι μπορούν να μεταβούν στο Στρασβούργο , αλλά στην επιστροφή τους στη Δυτική Θράκη αυτοί που θα τους συναντήσουν θα είναι μόνοι οι της διοίκησης .Αμφίβολη είναι και η συνέχιση των καθηκόντων τους στα σχολεία γιατί δε θα βρεθούν κηδεμόνες , μέλη της μειονότητας , που θα δώσουν άδεια σ' αυτούς να διδάξουν τα παιδιά. Γι 'αυτό μετά την επιστροφή τους από το Στρασβούργο , καλύτερα ας αναζητήσουν τρόπους να διδάξουν τα παιδιά αυτών που τους έστειλαν». (281)

Ο Ahmet Sadik διαμαρτύρεται τον Ιανουάριο 1993 επειδή η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να επισκευάσει τα μειονοτικά σχολεία ,όπως διαμαρτυρήθηκε και για την έκδοση των βιβλίων από το Ελληνικό κράτος και μάλιστα τα έκαψε σε συνεννόηση με γονείς μειονοτικών μαθητών.

Τον Οκτώβριο του 1993 , θα ασκηθεί ποινική δίωξη από τον εισαγγελέα Πρωτοδικών Ροδόπης εναντίον των Ahmet Sadik, Mustafa Hafuz και Achmet Hajiosman για τη στάση τους στα βιβλία που εξέδωσε το Υπουργείο Παιδείας , αφού με δημοσιεύματα στο μειονοτικό τύπο , παρότρυναν τους γονείς και δασκάλους να αρπάξουν τα βιβλία και είτε να τα καταστρέψουν , είτε να τα παν στο γραφείο του τότε βουλευτή.

Στις 15 Φεβρουαρίου 1994 οι Kadrie Haraloglu , Emine Haraloglu, Koursie Souncik, και Minever Haraloglu μπήκαν στο δημοτικό σχολείο των Άνω Θερμών Ξάνθης και πήραν από το γραφείο του διευθυντή 20 βιβλία, τα οποία στη συνέχεια τα έσκισαν τα βιβλία που εξέδωσε η Ελλάδα .(282)

Κατά τη διάρκεια της δίκης των γυναικών, που είχαν καταστρέψει τα βιβλία , είχαν έλθει στην Κομοτηνή , οι Τούρκοι βουλευτές, μέλη της Επιτροπής ανθρωπίνων.Δικαιωμάτων Ergiou Sabri , Ifedin Akar, Jafer Giounes , και παρέστησαν ο τούρκος πρόξενος της Κομοτηνής , οι βουλευτές Birol Akifoglukai Galip Galip , οι «ψευδομουφτήδες», όπως και πολλές μουσουλμανίδες .

Η δίκη έχει αναβληθεί δύο φορές στο παρελθόν και τελικά τον Ιανουάριο του 1999 αθωώθηκαν, από το Εφετείο Θράκης . ενώ πρωτόδικα είχαν καταδικασθεί σε 10 μήνες , για διατάραξη σχολικής ειρήνης .

Ο επικεφαλής της επιτροπής του τουρκικού κοινοβουλίου Ergiou Sabri, δήωσε ότι

«είναι η τρίτη φορά που αναβάλλεται η δίκη και δίκαιο που αργεί δεν είναι δίκαιο. Η συνεχής αναβολή σημαίνει ότι υπάρχει θέληση για να διατηρηθεί η πίεση που υφίσταται η μειονότητα στην περιοχή από πλευράς ανθρωπίνων δικαιωμάτων τόσο εidoμένων από το διεθνές δίκαιο , αλλά και από την Συνθήκη της Λωζάνης, λέγοντας ότι οι δύο λαοί είναι

καταδικασμένοι να ζουν στις δύο πλευρές του αιγαίου , να συνυπάρχουν στα πλαίσια της ειρηνικής συμβίωσης , εκφράζοντας την ελπίδα τους ότι οι άνθρωποι που εμπλέκονται στην δίκη αυτή θα δικαιωθούν. Η μειονότητα υφίσταται τόσες μηνύσεις στην Ελλάδα που αν έπρεπε να τις παρακολουθήσουμε όλες θα έπρεπε να παρατήσουμε τις δουλειές μας στην Τουρκία και να εγκατασταθούμε εδώ . Το αποκλειστικό μας καθήκον είναι να δούμε πως απορρέουν και πως διασφαλίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και αυτό κάνουμε». (283)

Άλλη αντίδραση, στις αλλαγές στη μειονοτική εκπαίδευση, ήταν το υπόμνημα του Συλλόγου Αποφοίτων της ΕΠΑΘ , που υπέγραψαν οι Terzi Hasan Hasan και Haji Ali Sabri, προς τον Υπουργό Παιδείας και οι οποίοι ζητούσαν :

«Να λειτουργήσουν δίγλωσσα νηπιαγωγεία , να επιμορφώνονται για την βελτίωση των τουρκικών τους οι απόφοιτοι της ΕΠΑΘ σε Τουρκικά Πανεπιστήμια, να δημιουργηθούν στην ΕΠΑΘ έδρες τουρκικής γλώσσας , τουρκικής λογοτεχνίας και θρησκευτικών, να δημιουργηθεί εκπαιδευτικό υλικό σε συνεργασία με τούρκους πανεπιστημιακούς.

»Να διδάσκονται τα αγγλικά στα μειονοτικά σχολεία από μειονοτικούς καθηγητές. Να διδάσκεται στα τουρκικά και το βασικό μάθημα τη μελέτης του περιβάλλοντος, να φροντίσει η Ελλάδα να έρχονται έγκαιρα τα βιβλία τουρκικών από την Τουρκία και να καταργηθεί η θετική διάκριση της ποσόστωσης για την εισαγωγή στα ελληνικά ΑΕΙ των μουσουλμανοπαίδων (284)

Η μειονοτική εφημερίδα Gundem θα γράψει ότι στα πλαίσια του προγράμματος για την εκπαίδευση των μουσουλμανοπαίδων διανεμήθηκε ένα ερωτηματολόγιο , που πρέπει να επιστραφεί μέχρι 15 Δεκεμβρίου , που ρωτά τους μαθητές ποια είναι η μητρική τους γλώσσα

Η εφημερίδα επισημαίνει χαρακτηριστικά :**«εδώ μπερδεύεται η δουλειά. Οι Τούρκοι μαθητές του Γυμνασίου θα συμπληρώσουν μόνοι τους τα ερωτηματολόγια ενώ στα δημοτικά σχολεία θα συμπληρωθούν από την πλευρά των δασκάλων , ενδεχομένως να συμπληρωθούν και από Έλληνες δασκάλους γι 'αυτό συνιστούμε την προσοχή από τους Τούρκους δασκάλους που υπηρετούν στα σχολεία μας και από τους γονείς των παιδιών».**(285)

Για το ζήτημα κλήρωσης των μουσουλμάνων μαθητών για την είσοδό τους στο γυμνάσιο ,ένα άλλο ζήτημα που αφορά τη μειονοτική εκπαίδευση ο βουλευτής του Συνασπισμού Mustafa Mustafa , θα προβεί δήλωση λέγοντας :

«Επανελήφθη και φέτος η παρωδία της «κλήρωσης» για το μειονοτικό γυμνάσιο της Κομοτηνής. Από τις 151 αιτήσεις οι 40 τυχεροί μαθητές -μαθήτριες εισήχθησαν ενώ οι υπόλοιποι μαθητές και οι οικογένειές τους αφήθηκαν να κλαίνε την ατυχία τους. Η κωμικοτραγική αυτή κατάσταση είναι ενδεικτική τουλάχιστον της αδιαφορίας , της έλλειψης

συγκεκριμένης πολιτικής και επιστημονικής προσέγγισης στο σοβαρό πρόβλημα της μειονοτικής εκπαίδευσης.

»Τα μειονοτικά γυμνάσια Κομοτηνής και Ξάνθης υπάρχουν και λειτουργούν «βάσει κάποιων διεθνών συμβάσεων» όπως ρητά ανέφερε ο κ. Ανθόπουλος σε επίκαιρη ερώτησή μου στις 17/6/98. Η 9χρονη εκπαίδευση είναι υποχρεωτική στη χώρα μας και είναι το πιο απαραίτητο εφόδιο για όλους τους νέους στη σημερινή συγκυρία. Οι φραγμοί που τίθενται στην εισαγωγή των επιθυμούντων να σπουδάσουν στο μειονοτικό γυμνάσιο , η μη υποχρεωτικότητα της φοίτησης στα δημόσια , γυμνάσια είναι πολιτικές , είναι εφαρμογές που ωθούν τη μειονότητα σε περιθωριοποίηση , στον κοινωνικό αποκλεισμό και στις κατώτατες βαθμίδες του 1/3 των σύγχρονων ευρωπαϊκών κοινωνιών» .(286)

Για το ίδιο ζήτημα διαμαρτυρήθηκε και ο βουλευτής της ΝΔ Birol Akifoglu , στις 21/9/1998, στον οποίο απάντησε ο γενικός γραμματέας της Περιφέρειας ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης Σ Καμπέλης που ανέφερε .

«Στο ιδιωτικό μειονοτικό Γυμνάσιο Ξάνθης διπλασιάστηκε ο αριθμός των εισαγομένων σε σχέση με εκείνον που η διεύθυνση του σχολείου δηλώνει ότι μπορεί να εξυπηρετήσει , για να δοθεί η δυνατότητα σε όσα παιδιά δεν μπορούν να παρακολουθήσουν για σοβαρούς λόγους τα δημόσια σχολεία , να έχουν μια δεύτερη ευκαιρία. Ο περιορισμός των εγγραφόμενων δεν αποτελεί παραβίαση κανενός δικαιώματος όπως ισχυρίζεστε. Προκύπτει από τη ρεαλιστική εκτίμηση των δυνατοτήτων του σχολείου και την κοινή λογική , η οποία δεν ανατρέπεται από προεκλογικές μεγαλοστομίες. Άλλωστε θεωρούμε ότι με τη λύση που δόθηκε υπερκαλύπτονται όλες οι πραγματικές ανάγκες.

»Κύριε βουλευτή το μόνο δικαίωμα που ίσως παραβιάζεται είναι το «δικαίωμα» ορισμένων να δημιουργούν γκέτο να υψώνουν τείχη φανατισμού σε τμήματα της κοινωνίας μας , να θέτουν φραγμούς στην ουσιαστική μόρφωση των παιδιών , γιατί φοβούνται τους μορφωμένους πολίτες. Ελπίζω ότι μετά τις εκλογές θα σταματήσετε να είστε οπαδός αυτού του δικαιώματος» . (287)

Αντιδράσεις όμως υπήρξαν για τις αλλαγές στη μειονοτική εκπαίδευση και από φορείς της Θράκης (Δημοκράτειο Πανεπιστήμιο Θράκης , Εταιρεία Προστασίας Θρακικής Κληρονομιάς κ.ά) , και μέλη του ελληνικού κοινοβουλίου , για την απευθείας ανάθεση , από το Υπουργείο Παιδείας , του προγράμματος διαπολιτισμικής αγωγής , σε ερευνητική ομάδα του πανεπιστημίου Αθηνών.

Η επικεφαλής του προγράμματος καθηγήτρια Α. Φραγκουδάκη, σε συνέντευξή της , για το πρόγραμμα «αναβάθμισης της εκπαίδευσης των μουσουλμανοπαίδων στη Θράκη»(1997) , το οποίο είχε ως λογική το γεγονός ότι «η αμάθεια και απομόνωση ευνοούν τον συντηρηισμό και κάνουν τις ανθρώπινες ομάδες θύματα των δημαγωγών , ενώ αντίθετα η μόρφωση διαπλάθει

ελεύθερες συνειδήσεις , με ικανότητα κρίσης και η προοπτική ένταξης στην κοινωνία και συμμετοχής στην ευρωπαϊκή πρόοδο διαμορφώνει πολίτες με αίσθηση συλλογικής ευθύνης , είτε τα εξής.

«...Τα πρώτα συμπεράσματα της έρευνας για τους μαθητές είναι ότι, τα παιδιά της μειονότητας τελειώνουν το δημοτικό σχολείο χωρίς να έχουν μάθει ελληνικά και βεβαίως χωρίς να έχουν μάθει την ύλη των μαθημάτων στα ελληνικά επίσης χωρίς να έχουν μάθει περισσότερα τουρκικά από όσο μιλούσαν στο σπίτι τους και χωρίς πολλές γνώσεις από τα λοιπά μαθήματα του τουρκόφωνου προγράμματος.

»Η κακή εκπαιδευτική κατάσταση οφείλεται στην απουσία κινήτρου για την μόρφωση των παιδιών, στα ακατάλληλα σχολικά βιβλία , στην έλλειψη εκπαίδευσης των δασκάλων , στην απομόνωση των οικογενειών στις οποίες ανήκουν τα παιδιά της μειονότητας έτσι ώστε να ζουν στην Ελλάδα αλλά να μη ζουν στο περιβάλλον της ελληνικής γλώσσας την οποία δεν ακούν στη γειτονιά την τηλεόραση με αποτέλεσμα να είναι πολύ υψηλό το ποσοστό των παιδιών που μπαίνει στο σχολείο χωρίς να γνωρίζει λέξη ελληνικά. Στην κακή σχέση των δύο ομάδων πλειονότητας και μειονότητας στη Θράκη που οφείλεται στις εχθρικές σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία , και καλλιεργεί καθημερινά μεγάλους φόβους.

»Οι δυσκολίες που συναντήσαμε αφορούν κυρίως την πολιτική διάσταση και όχι αυστηρά σχολικά ζητήματα. Διαπιστώνουμε ότι η λύση των προβλημάτων της μειονοτικής εκπαίδευσης είναι πολύ δύσκολη γιατί όλα ανεξαιρέτως τα σχολικά ζητήματα υπερπροσδιορίζονται από προβλήματα καθαρά πολιτικά.

»Τα προβλήματα αυτά αφορούν πρώτα πρώτα τις εχθρικές σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία που καθημερινά φπάχνουν ένα κλίμα μέσα στο οποίο η πλειονότητα των κατοίκων της Θράκης και των εκπαιδευτικών αισθάνεται τον κίνδυνο για την ίδια την υπότασή της. Αφορούσε την λαθεμένη πολιτική των παλιότερων ελληνικών κυβερνήσεων που για πολλές δεκαετίες ευνοούσε την απομόνωση του μειονοτικού πληθυσμού και καταπατούσε την ισονομία , με αποτέλεσμα να ωθεί την μειονότητα να θεωρεί την επιβίωσή της εξαρτώμενη από την τουρκική προστασία. Οι Έλληνες της Θράκης φοβούνται την επίθεση τουρκικών στρατευμάτων , φόβος που συντηρεί η επιθετική πολιτική των τουρκικών κυβερνήσεων και οξύνει τη μνήμη της τουρκικής επίθεσης στην Κύπρο.

»Από την άλλη μεριά ο φόβος των μελών της μειονότητας η περιθωριακή τους θέση (γεωγραφικά , κοινωνικά και οικονομικά) και μέχρι πρόσφατα απουσία ισονομίας καλλιεργούν καθημερινά ισχυρές τάσεις συσπείρωσης και αντιμετώπισης της προστασίας της Τουρκίας σαν προϋπόθεση επιβίωσης....

»Πράγματι τα πολιτικά προβλήματα είναι αυτά που δυσκολεύουν τη λύση των εκπαιδευτικών προβλημάτων νομίζουμε ότι είναι πολύ αισιόδοξο στοιχείο ότι η πολιτική του Υπουργείου στηρίζεται στην πεποίθηση ότι η αμάθεια και η απομόνωση ευνοούν τον συντηρητισμό και κάνουν τις ανθρώπινες ομάδες θύματα των δημαγωγών , ενώ η αντίθετα η μόρφωση διαπλάθει ελεύθερες συνειδήσεις με ικανότητα κρίσης , η προοπτική ένταξης στην κοινωνία και συμμετοχής στην ευρωπαϊκή πρόοδο διαμορφώνει πολίτες με αίσθηση συλλογικής ευθύνης».

»Το πιο αισιόδοξο από όλα είναι ότι παρά το φόβο που καλλιεργούν οι σχέσεις με την Τουρκία , αρχίζει να επικρατεί στη Θράκη τόσο τους πολίτες όσο και ιδίως τους εκπαιδευτικούς η ίδια πεποίθηση που βλέπει τη μόρφωση και την ένταξη στην κοινωνία το μέσο για να πορευτεί η Θράκη στον ανοιχτό πια δρόμο της ευρωπαϊκής οικονομικής προόδου , ειρηνικής συνύπαρξης και δημοκρατίας». (288)

Ο υπεύθυνος του έργου, ειδικός γραμματέας Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης ,Δ Χαλκιώτης τόνισε πως *«η δημιουργία αυτού του προγράμματος εκφράζει τη βούληση της ελληνικής πολιτείας και του υπουργείου παιδείας , έτσι ώστε να προσφέρει μια αναβαθμισμένη παιδεία σε όλες τις μαθητικές ομάδες της χώρας , ανεξάρτητα από τις πολιτισμικές , θρησκευτικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητές τους». (289)*

Σε ανακοίνωση που εξέδωσε η Σύγκλητος του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης σχετικά με προγράμματα που αφορούν τη γλώσσα της μειονότητας ανέφερε :

«η Σύγκλητος του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης , εκφράζει την ιδιαίτερη δυσαρέσκειά της για τον τρόπο που αντιμετωπίζει η Πολιτεία και τα θεσμικά της όργανα το Πανεπιστήμιό μας αλλά και τη Θράκη γενικότερα. Αφορμή γι 'αυτό αποτέλεσε η διεξαγόμενη από την καθηγήτρια του Π.Τ.Ν του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Άννα Φραγκουδάκη έρευνα στο χώρο της μειονότητας της Θράκης .Η Σύγκλητος επίσης πιστεύει ότι τέτοιες έρευνες απαιτούν ιδιαίτερη ευαισθησία , αλλά και γνώση του χώρου της Θράκης. Κυρίως όμως η ανάθεση της έρευνας αυτής απευθείας στην κυρία Φραγκουδάκη , αποκαλύπτει την υποκριτική στάση όλων όσων εκδηλώνουν ενδιαφέρον για τη Θράκη και το Πανεπιστήμιό μας.

»Η θρακολογία γίνεται η άλλη πλευρά αλλά και η ανανέωση του πνεύματος του συγκεντρωτικού κράτους. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ερευνητική δραστηριότητα και οικονομική ενίσχυση φορέων που εδρεύουν στην Αθήνα με ταυτόχρονη υποβάθμιση ή απόρριψη των προσπαθειών του Πανεπιστημίου μας για ενίσχυση του ρόλου του. Για όλους τους παραπάνω λόγους η Σύγκλητος ζητά από το Υπουργείο Παιδείας και όλα τα θεσμικά πολιτειακά όργανα να αποκαταστήσουν αυτή την αδικία και να

αποδείξουν εμπράκτως το ενδιαφέρον τους για τη Θράκη και το Πανεπιστήμιό της και ζητά την άμεση συμμετοχή του Πανεπιστημίου μας ως εταίρου στη διεξαγόμενη από την ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου Αθηνών, έρευνα στο χώρο της Θράκης». (290)

Για το ίδιο ζήτημα , κατέθεσε ερώτηση η βουλευτής του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος Β. Αράπη Καραγιάννη , που ανέφερε και τα θέματα που προέκυψαν κατά την παρουσίαση του προγράμματος στην Κομοτηνή. Η επίσημη απάντηση που δόθηκε , δια του Υφυπουργού Παιδείας Ι. Ανθόπουλου ήταν η εξής:

»1.Η ανάθεση της επιστημονικής ευθύνης του προγράμματος του ΥΠΕΠΘ «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων» στην καθηγήτρια κ. Φραγκουδάκη έγινε μετά από σχετική απόφαση του υπουργού και με βάση την πολύχρονη πανεπιστημιακή εμπειρία, καθώς και το αναμφισβήτητο επιστημονικό κύρος της κ.Φραγκουδάκη , η οποία επιπλέον από κοινού με τους συνεργάτες της στο «Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία» του πανεπιστημίου Αθηνών έχουν ασχοληθεί συστηματικά και σε βάθος με τα ζητήματα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην τελευταία επταετία. Σημειωτέον ότι όλα τα προγράμματα αυτής της κατηγορίας δεν ανατέθηκαν σε πανεπιστημιακά τμήματα αλλά σε συγκεκριμένους επιστήμονες τους οποίους το υπουργείο έκρινε ως κατάλληλους με βάση το ευρύτερο επιστημονικό και ερευνητικό τους έργο. Εξάλλου ειδικοί επιστήμονες του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης συνεργάζονται με το πρόγραμμα σε διάφορους τομείς.

»2.Το θέμα της εισαγωγής της διδασκαλίας της τουρκικής γλώσσας στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν έχει ποτέ αναφερθεί από την ίδια την κ.Φραγκουδάκη ή τους συνεργάτες της ή όποιον άλλο αρμόδιο του Υπουργείου για τη μειονότητα. Πρέπει να επισημάνουμε εξάλλου ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα αφορά την αναβάθμιση της μειονοτικής εκπαίδευσης όπως αυτή είναι θεσμοθετημένη και δομημένη και δεν αφορά εκπαιδευτικές παρεμβάσεις σε άλλα σχολεία εκτός από τις περιπτώσεις που κάποια από αυτά εντάσσονται ως σχολεία πιλοτικής εφαρμογής στο συγκεκριμένο πρόγραμμα.

»3.Πράγματι η κ.Φραγκουδάκη σε κάποια συζήτηση εν τη ρύμη του λόγου χρησιμοποίησε τον όρο «οι δύο κοινότητες» , αλλά αμέσως το διόρθωσε σε «οι δύο κοινωνικές ομάδες» έχοντας υπόψη την επιστημονικής εκπαίδευση είναι λογικό να κατανοήσουμε ότι ως κοινωνιολόγος της εκπαίδευσης χρησιμοποίησε τον όρο με την καθαρά επιστημονική του διάσταση και σε καμία περίπτωση η συγκεκριμένη αναφορά δεν εμπεριείχε πολιτική διάσταση.

»4. Επιπρόσθετα , αναφέρουμε πως βασικός στόχος του προγράμματος είναι η αναβάθμιση του ελληνικού προγράμματος των μειονοτικών σχολείων και η καλύτερη διδασκαλία και εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας , έτσι ώστε να διευκολυνθεί η ένταξη της μειονότητας στην ευρύτερη ελληνική κοινωνία». (291)

Σχόλια για την μειονοτική εκπαίδευση

Είναι γεγονός ότι , από την εποχή που η Τουρκία , πάλευε να επιβάλλει τον κεμαλισμό στη Θράκη και να συντρίψει την πάλαι ποτέ θρησκευόμενη μειονότητα, μέσα από τις νέες γενιές, η μειονοτική εκπαίδευση, δεν έπαψε να αποτελεί ένα δυναμικό πεδίο αντιπαράθεσης μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Όπως και σε τόσα άλλα πεδία έτσι και στο χώρο αυτό η Άγκυρα φαίνεται να έχει τον απόλυτο έλεγχο της ιδεολογίας που παρέχεται στους μουσουλμάνους .Με μισθοδοτούμενους εκπαιδευτικούς από το προξενείο , με δασκάλους εκπαιδευμένους στην Τουρκία , με ευνοϊκές διατάξεις για την εισαγωγή των μουσουλμανοπαιδών ως ομογενών Τούρκων στα τουρκικά πανεπιστήμια και με πλήθος άλλων μέτρων , η υπόθεση της παιδείας κατά το τουρκόφωνο μέρος της έχει πάρει ένα δρόμο χωρίς επιστροφή.

Η ΕΠΑΘ λόγω της γενικής διάλυσης στην οποία περιέπεσε τα τελευταία χρόνια η μειονοτική πολιτική που ακολουθεί η Ελλάδα , δεν μπορεί να επιτελέσει με τρόπο αποτελεσματικό το έργο της. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να καταργηθεί και να ενταχθεί στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Ο αμφιλεγόμενος χαρακτήρας της μειονοτικής εκπαίδευσης είναι και η αιτία της κακοδαιμονίας από την οποία μαστίζεται

Περιέχει στοιχεία τόσο της δημόσιας όσο και ιδιωτικής εκπαίδευσης. Και αυτή είναι η ιδιομορφία που δίνει τη δυνατότητα στην Τουρκία επικαλούμενη τη Συνθήκη της Λωζάνης και τις Μορφωτικές Συμφωνίες, να παρεμβαίνει και να επιδιώκει την διοχέτευση στα μειονοτικά σχολεία της αναχρονιστικής και κυρίαρχα ρατσιστικής παιδείας που παρέχεται στην Τουρκία. Η παιδεία των μουσουλμάνων δεν περιορίζεται με την επίλυση των ασφαλιστικών και μισθολογικών προβλημάτων των δασκάλων, την εισαγωγή στα ελληνικά πανεπιστήμια και τα βιβλία , αν δεν απεμπλακεί η μειονοτική παιδεία από τον τουρκικό κλοιό , αν οι ίδιοι οι μουσουλμάνοι εκπαιδευτικοί δεν καθορίσουν το ιδεολογικό πλαίσιο της παρεχόμενης παιδείας , αν οι ίδιοι με δημοκρατικό τρόπο δεν ξεκαθαρίσουν τη στάση τους απέναντι στην Ελλάδα

Είναι πολύ πρόσφατη η περίπτωση του «εθνικού ποιητή» της μειονότητας Ali Riza Saracoglu ποιήματα (βλ Παράρτημα) του οποίου διάβαζαν οι μουσουλμάνοι μαθητές, στα οποία η τουρκική φυλή παρουσιάζεται ως πεντακάθαρη σε αντίθεση με άλλες φυλές και ο γενναίος Τούρκος είναι πλασμένος από γρανίτη , σε αντίθεση με τον δειλό Έλληνα.Το ενδιαφέρον της Τουρκίας για τη μειονοτική εκπαίδευση στη Θράκη αντανακλάται και από τα λόγια της Isik Sadik συζύγου πρώην βουλευτή Ahmet Sadik , η οποία μιλώντας στο Αιδίνιο τον Ιούνιο του 1998 είπε ότι ,

«Δεν έχουμε ούτε τα αναγνωρισμένα δικαιώματα της μειονότητας.Οι Έλληνες δεν διορίζουν δασκάλους στα μειονοτικά σχολεία και η δυτική Θράκη είναι η μοναδική περιοχή των Βαλκανίων όπου δεν υπάρχει ούτε ένα σχολείο του Φετουλάχ Γκιουλέν». (292)

Ο Fetullah Gulen μεγαλοεπιχειρηματίας, ο οποίος προσπάθησε να ιδρύσει τη στέγη ανατολικών γλωσσών στην Κομοτηνή, είναι ιδιοκτήτης του τηλεοπτικού καναλιού "Samanyolu" που εκπέμπει ακόμη και στην κεντρική Ασία, της εφημερίδας "Zaman" που αντυπώνεται την ίδια μέρα σε 20 γλώσσες και χώρες (ακόμη και στην Καμπότζη και τις ΗΠΑ), ενώ ο ραδιοφωνικός σταθμός "Burk Fm" εκπέμπει και στην Κομοτηνή. Εκδίδει τουλάχιστον 10 μεγάλα περιοδικά, τα "Dergi" "Ekoloji" "Sizinti" "Yeni Umit" "Cesme" ανάμεσά τους και το πρώτης κυκλοφορίας περιοδικό στην Τουρκία, το "Aksiyon".

Ο Fetullah Gulen, συνταξιούχος ιμάμης, έχει ιδρύσει 500 σχολεία κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης με θρησκευτικό προσωπείο, που τα περισσότερα βρίσκονται στο εξωτερικό, εξυπηρετώντας τη κεμαλικού προσανατολισμού ισλαμική παιδεία. Το πρώτο πράγμα που μαθαίνουν τα παιδιά είναι για τον και ο τουρκικός εθνικός ύμνος, ενώ η εκπαίδευση γίνεται στα τουρκικά και τα αγγλικά. Η εφημερίδα "Milliet" (5/1/1997), αναφέρεται στα λόγια του Gulen: **«ιδρύσαμε το "Asya Finans" για να καλύψουμε τα έξοδα 250 σχολείων του εξωτερικού. Με αυτά σχολεία πετυχαίνουμε τα παιδιά στο εξωτερικό να αισθάνονται Τούρκοι»**. Ο Gulen ο οποίος έχει σχέσεις με το τάγμα "Moon" στις ΗΠΑ, βοηθήθηκε επί κυβερνήσεων Ozal για να εδραιωθεί και να αποκτήσει οικονομική δύναμη, ο Ecevit είναι θερμός θαυμαστής του, ενώ το όνομα του τούρκου μεγαλοεπιχειρηματία, από τους λίγους θρησκευτικούς ηγέτες που εκκεμάλισαν το επιθετό τους, εμπλέχτηκε στην υπόθεση Susurluk.

Η προσπάθεια της Τουρκίας, αντανακλάται από τη διάθεσή της να διεθνοποιήσει και το ζήτημα της μειονοτικής εκπαίδευσης, με διάφορους τρόπους, είτε μέσω παρεμβάσεων σε διεθνείς οργανισμούς, είτε με εκθέσεις ενώσεων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Βλ. παράρτημα), είτε με άμεσες δικές της επεμβάσεις, μέσω του τουρκικού προξενείου. (293)

Είναι χαρακτηριστική η ανακοίνωση που εξέδωσε η παράνομη «Ένωση Τούρκων δασκάλων Δυτικής Θράκης» με αφορμή την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς το Σεπτέμβριο του 1999:

«Τελειώνοντας έναν αιώνα και μπαίνοντας σε ένα νέο, ως ευχηθούμε την σχολική χρονιά 1999-2000 σαν τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης, εκπαίδευσή μας να έχει αποκτήσει την κατάλληλη υπόσταση. Μόνο, που η υπόσταση αυτή δεν έχει αποκτηθεί μέχρι σήμερα επειδή πάντα παρεμπόδισαν είτε μέσα από την τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης, είτε από τις εκάστοτε κυβερνήσεις της Ελλάδας. Ποια είναι όμως τα άλυτα προβλήματα που παραδίδει ο αιώνας που φεύγει στον καινούριο που έρχεται;

1) Το πρόβλημα των δασκάλων. Δάσκαλοι σύμφωνα με το στάτους της μειονότητας.

2) Το πρόβλημα των βιβλίων. Τα βιβλία να ετοιμάζονται και να μοιράζονται εγκαίρως στα σχολεία σύμφωνα με τις συμφωνίες και τα πρωτόκολλα.

3) Τα τουρκικά μαθήματα που έχουν παρθεί. Να επιστραφούν τα τουρκικά μαθήματα που πάρθηκαν κατά καιρούς από τις ελληνικές ηγεσίες σε κάθε ευκαιρία.

4)Το πρόβλημα των ωρών των μαθημάτων .Οι ώρες των μαθημάτων που σιγά σιγά πετάνε σαν πουλιά να οριοθετηθούν σύμφωνα με το νόμο 3065.

5)Η σχολική μέρα να τελειώνει το απόγευμα .Γίνονται ελληνικά φροντιστήρια , γιατί να μην γίνουν και τουρκικά .

6)Η εκπαίδευση των δασκάλων .Οι δάσκαλοι που αποφοιτούν να κάνουν μετεκπαίδευση ανάλογα με την ηλικία τους να μπορέσουν να αποκτήσουν τις απαιτούμενες γνώσεις. Αν λέμε ότι και τυφλός γίνεσαι δάσκαλος , τότε και η εκπαίδευση της τουρκικής μειονότητας Δυτικής Θράκης στον 21^ο αιώνα ,θα είναι τυφλή και κουτσή. Πρέπει να δοθεί τέλος στους ψεύτικους δασκάλους .Να αναλάβουν καθήκοντα , βακούφικοι δάσκαλοι για την τουρκική γλώσσα και αυτοί που πρόκειται να αποφοιτήσουν να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι.

7)Το πρόβλημα των νηπιαγωγείων. Η τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης , δεν έχει ούτε ένα νηπιαγωγείο .Πρέπει να δημιουργηθούν και οι δάσκαλοι τους να είναι μόνο από την τουρκική μειονότητα.

8) Η ανυπαρξία επαγγελματικών σχολών. Επείγον το θέμα αυτό επειδή δένει τα χέρια των παιδιών της μειονότητας. Όπως βλέπετε η κληρονομιά που αφήνει ο 20ος αιώνας για τον 21ο αιώνα είναι μια μεγάλη πληγή. Οι ηγέτες που κλείνετε τα μάτια σας , ανοίξτε και σκουπίστε τα .Οι ηγέτες που κλείνετε τα αυτιά σας , ξεβουλώστε τα. Ενδιαφερθείτε για αυτήν την κατάσταση. Ευχόμαστε σε όλους τους συναδέλφους μας που κουβαλάνε στους ώμους τους αυτό το βαρύ φορτίο , ενός αιώνα , η σχολική χρονιά 1999-2000 να περάσει με υγεία και επιτυχία». (294)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Τουρκία πριν και μετά το ψυχρό πόλεμο

Η προσαρμογή από το πρόσφατο οθωμανικό παρελθόν , στο κατεστημένο της δύναμης δεύτερης κατηγορίας αποτέλεσε τη βασική προβληματική της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής , από τη σύσταση της τουρκικής δημοκρατίας. Εξάλλου , η βασική παρακαταθήκη της εξωτερικής πολιτικής του Kemal υπήρξε η ουδετερότητα και η διατήρηση καλών σχέσεων με όλους τους στρατιωτικούς και ιδεολογικούς συνασπισμούς. Όπως επισημαίνεται η Τουρκία έχει παράδοση στο να προσαρμόζει την πολιτική της ανάλογα με τις αλλαγές στο διεθνή συσχετισμό δυνάμεων. Αρχή της τουρκικής πολιτικής είναι να διατηρεί στενές σχέσεις με την ισχυρότερη δύναμη στο διεθνές σύστημα . (295)

Μετά το τέλος του δεύτερου παγκοσμίου Πολέμου η Τουρκία , η οποία τη στάση του «επιτιδήει ουδέτερου» , εξήλθε ουσιαστικά αλώβητη , δέχθηκε σημαντικές αληθινές ή τεχνητές κατασκευασμένες στο τουρκικό εσωτερικό , από τη Σοβιετική Ένωση η οποία έθεσε θέμα αλλαγής του νομού καθεστώτος των Στενών και επιστροφής περιοχών του Καυκάσου (Καρς και Αρδαχάν) που είχαν δοθεί στην Τουρκία , το 1921.(296)

Η στρατιωτική αποχώρηση της Βρετανίας , από την ανατολική Μεσόγειο , το 1947 δημιούργησε ένα κενό ισχύος , το οποίο έσπευσαν να καλύψουν οι ΗΠΑ με την εξαγγελία του δόγματος Truman , το οποίο στόχευε στη στρατιωτική και οικονομική ενίσχυση της Ελλάδας και Τουρκίας , την αντιμετώπιση της σοβιετικής απειλής και την εδραίωση της αμερικανικής παρουσίας στην περιοχή

Μετά την ίδρυση του NATO , το 1949 , η Ελλάδα και η Τουρκία εκδήλωσαν επιθυμία να γίνουν μέλη της συμμαχίας , γεγονός που προκάλεσε αντιδράσεις από άλλες χώρες-μέλη. Μετά από αμερικανικές πιέσεις αλλά και λόγω των διεθνών συγκυριών , οι αντιδράσεις αυτές ξεπεράστηκαν και οι δύο χώρες έγιναν μέλη του βορειοατλαντικού συμφώνου, το 1952. Αν και σύμφωνα με τους σχεδιαστές της αμερικανικής αμυντικής πολιτικής , η Τουρκία και η Ελλάδα , αποτελούσαν ενιαίο γεωπολιτικό χώρο , εμποδίζοντας έτσι την επέκταση της Σοβιετικής Ένωσης στη ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1940 , η στρατηγική σημασία της Τουρκίας θεωρούνταν μεγαλύτερη γιατί δεσπόζει επί των μεγάλων διαδρόμων αέρος , θαλάσσης και ξηράς της Σοβιετικής ένωσης , προς την περιοχή του Καΐρου- διώρυγας του Σουέζ και τις πετρελαιοπηγές της μέσης Ανατολής. Αν και η αυτάρκεια αποτελούσε βασικό στόχο των σχεδιαστών της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής , το διπολικό σύστημα σχέσεων και η στάση της Σοβιετικής Ένωσης , υποχρέωσαν την Τουρκία να βασιστεί σε εξωτερικούς συμμάχους για την ασφάλειά της , αποκλίνοντας από την παραδοσιακή κεμαλική πολιτική , που απέφευγε τις συμμαχικές δεσμεύσεις. (297)

Η επιστολή του αμερικανού προέδρου Johnson προς τον τούρκο ομόλογό του , το 1964 , για το Κυπριακό και η επιβολή του εμπάργκο όπλων από τις ΗΠΑ , λόγω της εισβολής στην Κύπρο, το 1974 , αποτέλεσαν δυσάρεστες εξελίξεις για την Τουρκία , που προσπάθησε με επιτυχία να ελαττώσει την εξάρτησή της από τις ΗΠΑ και το NATO και να βελτιώσει τις σχέσεις της με τη Σοβιετική Ένωση και τις αραβικές χώρες.

Η προσέγγιση Ανατολής –Δύσης , κατά τη διάρκεια τη περιόδου Gorbatsov, που οδήγησε στον τερματισμό του ψυχρού πολέμου , είχαν ως συνέπεια την προσωρινή υποβάθμιση της τουρκικής γεωστρατηγικής θέσης , αφού η Τουρκία δεν θα μπορούσε πλέον να κρατήσει το ρόλο του αναχώματος του NATO , απέναντι στη σοβιετική απειλή. Ο πόλεμος στον περσικό Κόλπο (1991) , από τον οποίο η Τουρκία είχε στρατιωτικά, οικονομικά και πολιτικά οφέλη, η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και η αναταραχή στο βαλκανικό χώρο, δημιούργησαν μια κατάσταση αστάθειας και κρίσεων στην περιοχή, της ανατολικής Μεσογείου και διαμόρφωσαν τις προϋποθέσεις για την εκ νέου γεωπολιτική αναβάθμιση της Τουρκίας. Στο NATO , μάλιστα η κυρίαρχη άποψη ήταν , πως στην μετά τον ψυχρό πόλεμο εποχή, η Τουρκία , έχει στρατηγική σημασία, λόγω της θέσης στην πλούσια και ενδιαφέρουσα περιοχή της Μέσης ανατολής και της κεντρικής Ασίας.

Η Τουρκία εφαρμόζοντας σήμερα , μια επιθετική εξωτερική πολιτική , επιχειρεί να καλύψει το κενό ισχύος στις περιοχές και διεκδικεί το ρόλο της ηγετικής περιφερειακής δύναμης. Επιδιώκει να παίξει το ρόλο της προστάτιδας δύναμης των μουσουλμανικών δημοκρατιών , αντίστοιχων μειονοτήτων στα Βαλκάνια και μεσάζοντα των δυτικών συμφερόντων στην περιοχή. Εδώ εντασσόταν και η προσπάθεια των ΗΠΑ και της Τουρκίας να προωθηθεί η δεύτερη στην κεντρική Ασία ως μοντέλο δυνατότητας ανάπτυξης κοσμικής δημοκρατίας σε μουσουλμανική χώρα, πολιτική, που δεν στέφθηκε με επιτυχία , παρά την εξασφάλιση πρόσκαιρων οικονομικών ωφελειών .

Η Τουρκία και οι μειονότητες

Μία από τις κύριες περιοχές τουρκικού ενδιαφέροντος είναι και τα Βαλκάνια. Η τουρκική προσπάθεια για ουσιαστική αύξηση επιρροής στα Βαλκάνια είχε και το στρατιωτικό στοιχείο, αφού η χώρα εξέφρασε επανειλημμένως την προθυμία και την ετοιμότητά της να συμμετάσχει σε μια στρατιωτική επέμβαση υπέρ των μουσουλμάνων της Βοσνίας και εναντίον των ορθοδόξων Σέρβων, τονίζοντας έτσι την θρησκευτική αντιπαράθεση. Την ίδια ώρα ενισχύθηκαν οι στρατιωτικές δυνάμεις της Τουρκίας στη ανατολική Θράκη, αφού θεωρείται ότι η υπεροχή αποτελεί εγγύηση για την αποτροπή της συνέχισης της κακής μεταχείρισης των μουσουλμανικών μειονοτήτων στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία δευτερευόντως. Η Τουρκία, είτε ενδόμυχα, είτε μέσω δημόσιων δηλώσεων δεν δέχθηκε ως οριστικό το σύνορο του Έβρου και ότι, εν σχέσει με τις εκατέρωθεν μειονότητες (την ελληνική στην Κωνσταντινούπολη, την Ίμβρο και την Τένεδο και τις μουσουλμανικές στην ελλαδική Θράκη) ακολούθησε - και ακολουθεί- πολιτική, που αποβλέπει στους εξής δύο στρατηγικούς στόχους:

Πρώτον, στην εκδίωξη του μέγιστου μέρους της ελληνικής μειονότητας. Του μεγαλύτερου μέρους, ώστε οι κατηγορίες πως το τουρκικό κράτος δεν εφαρμόζει για τους Έλληνες της Τουρκίας όσα απαιτεί για τους μουσουλμάνους της Θράκης, που θέλει να αποτελούν μία ενιαία εθνική μειονότητα, να αφορούν μια ολιγάριθμη ελληνική μειονότητα, την παρουσία της οποίας, όπως βεβαίως και του Οικουμενικού Πατριαρχείου, έχει ανάγκη η Τουρκία για να μη γίνει ακόμη εμφανέστερη η αντιμειονοτική της πολιτική και για να επικαλείται τις σχετικές διατάξεις της Λωζάνης, περί αμοιβαιότητας.

Ο άλλος στρατηγικός τουρκικός στόχος της είναι, επεκτατικός και συνίσταται στην απόκτηση και σταδιακή μεγιστοποίηση ουσιαστικού ελέγχου στην ελλαδική Θράκη, αλλά και σε συνορεύοντα τμήματα της Βουλγαρίας, με απώτερο σκοπό την προσάρτηση ολόκληρης αυτής της περιοχής στην Τουρκία.

Στη Βουλγαρία, κατά την διάρκεια του ψυχρού πολέμου και με τις νατοϊκές -αμερικανικές παροτρύνσεις ο τουρκικός μηχανισμός δημιούργησε υπονομευτικές κινήσεις, κατά της βουλγαρικής εθνικής ασφάλειας, κάτι που ανάγκασε τη Σόφια, να αντιδράσει, λαμβάνοντας σχετικά μέτρα, τα οποία η τουρκική προπαγάνδα, παρουσίασε ως αποτέλεσμα «εθνικισμού» του τότε καθεστώτος. Οι τουρκικές ενέργειες όμως συνεχίστηκαν και μετά την κατάρρευση του κομμουνιστικού συστήματος - οι κινήσεις του (Τουρκικού) Κόμματος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπό τον Ahmet Dogan, που έθεσαν ακόμη και ζήτημα διακυβέρνησης της χώρας, είναι χαρακτηριστικές- που είχαν ως αποτέλεσμα, με πρόσχημα τα μειονοτικά προβλήματα των «Τούρκων της Βουλγαρίας», να διαφοροποιηθεί η χώρα, από την Τουρκία και τις ΗΠΑ.

Εναντίον της ελληνικής κοινότητας στην Τουρκία, το τουρκικό κράτος, χρησιμοποίησε, από την επαύριον της υπογραφή της συνθήκης της Λωζάνης, ποικίλες μεθόδους καταπίεσης, με τελικό σκοπό την εκδίωξή της, από τη χώρα. Μεθόδους, που ξεκινούσαν από την προσπάθεια περιορισμού των μη ανταλλάξιμων Ελλήνων, τις οικονομικές διακρίσεις τον πολιτιστικό διωγμό, μέχρι δολοφονίες, όπως εκείνες κατά τη διάρκεια του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου, και το 1955, που εξαρτιόταν κατά ένα μεγάλο βαθμό από τη χρονική συγκυρία των ελληνοτουρκικών σχέσεων

Στη Θράκη, η τουρκική πολιτική χρησιμοποίησε και συνεχίζει να το πράττει, μεθόδους, που έχουν σαν σκοπό την συνένωση και των εκτουρκισμό των μουσουλμανικών μειονοτήτων, έτσι ώστε να αποκτήσουν τεχνητή τουρκική συνείδηση, θεωρώντας ως «μητέρα πατρίδα», την Τουρκία. Εδώ θα πρέπει να προστεθεί η τουρκική προσπάθεια, να αναγνωρισθούν οι μουσουλμανικές μειονότητες, ως μία εθνική τουρκική μειονότητα. Την αναβάθμιση της μειονότητας σε κοινότητα και την περαιτέρω προαγωγή της, ακολουθώντας το παράδειγμα της Κύπρου

Άλλη επιδίωξη του τουρκικού κράτους είναι η διατήρηση και ενίσχυση της νομιμοποίησής του να ενδιαφέρεται για τη μειονότητα, παρά τις γενοκτονίες των Αρμενίων, των Ποντίων και των άλλων Ελλήνων της Μικράς Ασίας, παρά τα συνεχιζόμενα εγκλήματα εναντίον των Κυπρίων και των Κούρδων και παρά την ωμή παραβίαση της Σύμβασης της Λωζάνης περί ανταλλαγής πληθυσμών και της Συνθήκης Ειρήνης της Λωζάνης, που στηρίζονται στην αμοιβαιότητα.

Η Άγκυρα προσπαθεί, επίσης, να δημιουργήσει την εντύπωση, πως οι μουσουλμάνοι έχουν κάποιου είδους εθνικά δικαιώματα επί τμημάτων της ελληνικής επικράτειας. Στην προσπάθεια αυτή εντάσσεται και η τουρκική θέση, ότι μόνον προς την κατεύθυνση μεγαλύτερου εξισλαμισμού πρέπει να μεταβληθεί η πληθυσμιακή σύνθεση των περιοχών της ελληνικής Θράκης, όπου σήμερα διαμένουν μουσουλμάνοι. Η Τουρκία επιδιώκει, συγχρόνως, να πυκνώσει την παρουσία των μουσουλμάνων στις περιοχές όπου ήδη βρίσκονται, αλλά και να επεκτείνει την παρουσία αυτή, ιδίως εδώ στο νομό Έβρου, ώστε να δημιουργηθεί "συνέχεια" με την τουρκική επικράτεια. Σκοπό που για τον πετύχει δαπανά μεγάλα ποσά μέσω του Γενικού Προξενείου Κομοτηνής.

Η τουρκική πολιτική αποβλέπει στη δημιουργία δεσμών πολιτικών, στην ουσία και την επιδίωξη αλυτρωτικών, οικονομικών, υπό κηδεμονία και εύκολα ελεγχόμενες, και «πολιτιστικών» συνισταμένων στην από κοινού αντίληψη της κρατικής τουρκικής προπαγάνδας) μεταξύ «δυτικής και ανατολικής Θράκης» αλλά και μεταξύ «δυτικής Θράκης και νοτίων βουλγαρικών επαρχιών» και στην «λειτουργική», de facto ενοποίηση όλων αυτών των περιοχών με πολιτικό κέντρο αναφοράς την Άγκυρα και με τοπικό κέντρο αναφοράς (οικονομικό, μορφωτικό, συγκοινωνιακό κ.λ.π) την Αδριανούπολη. Οι επαφές των ανθρώπων που εξυπηρετούν την τουρκική πολιτική στη Θράκη και πολιτικών που δρουν στον ελλαδικό χώρο, με ομολόγους τους στην Βουλγαρία είναι ενδεικτικές της τακτικής αυτής. Κεντρικό στοιχείο της οποίας είναι και ο έλεγχος επί των μουσουλμάνων στην Ελλάδα, που θέλει η Άγκυρα να αποκτήσει. Οι μειονοτικοί, οδηγούνται σε συμπεριφορές με πλάγιους ή ανοιχτούς πειθαναγκασμούς, ενώ τους καλλιεργείται ο φόβος της παράβασης, από την τουρκική γραμμή. Αν παραβιαστούν οι οδηγίες που δίνονται, επισείεται μπροστά ο φόβος της απομόνωσης και της αποβολής, από την κοινωνία τους, την οποία τη βιώνουν ως άμυνα και προστασία από τη «χριστιανική –ελληνική κοινωνία», που «απειλητικά», τους περιβάλλει. Είναι ευάλωτοι σε κάθε επίδραση και καθοδήγηση από τα ηγετικά μειονοτικά στοιχεία, αποτελώντας μια μάζα πληθυσμού με ιδιαίτερη ψυχολογία. Οι ενέργειές τους, από τη στάση έναντι της ελληνικής γλώσσας στα σχολεία, των σχολικών βιβλίων, της οικονομικής και κοινωνικής παρουσίας, της θρησκευτικής διαφορετικότητας έως την κρίσιμη απόφαση στις τοπικές και εθνικές εκλογές, είναι τις περισσότερες φορές αποτέλεσμα, αυτών των δεδομένων. Η πολιτική της Τουρκίας, χρησιμοποιεί τις μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης και γενικότερα τις μουσουλμανικές μειονότητες στα Βαλκάνια, ως γέφυρα, και όργανο εξυπηρέτησης των συμφερόντων της. Στην πορεία αυτή προωθεί αλυτρωτικές τάσεις ανάμεσα στους

μουσουλμάνους της Θράκης , ώστε να προβάλλονται οι περιπτώσεις που λαμβάνονται ως καταπίεσεις των μειονοτικών, καλλιεργώντας παράλληλα μια προπαγάνδα στη διεθνή κοινότητα , για καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην περιοχή . (298)

Συμπληρωματικά και αναγκαία συστατικά της τουρκικής τακτικής αποτελούν η απόκτηση συμμάχων και η εκμετάλλευση του διεθνούς δικαίου. Υπό την αιγίδα του NATO και των Ηνωμένων Πολιτειών δημιουργούνται δεσμοί - θα πρόκειται, στην πραγματικότητα, για σχέση υποτέλειας - μεταξύ Βουλγαρίας και Τουρκίας. Παράλληλα είναι, αξιοπρόσεκτο ότι βουλγαρικοί σωβινιστικοί κύκλοι , τις απόψεις των οποίων διοχετεύουν και βουλγαρικά μέσα ενημέρωσης ισχυρίζονται ότι ζει, στην Ελλάδα, μεγάλος αριθμός Βουλγάρων. Αν εννοούν τους Πομάκους, διαφωνούν με την τουρκική προπαγάνδα, που θέλει να είναι Τούρκοι , οι Πομάκοι. Οι ίδιοι βουλγαρικοί κύκλοι επαναλαμβάνουν την πρόβλεψη, ότι η Ελλάδα θα επιτεθεί κατά της Βουλγαρίας. Το γεγονός, πάντως, ότι η Τουρκία εξακολουθεί να έχει την νατοϊκή υποστήριξη ενισχύει τις ελπίδες της, ότι θα μπορέσει να μεταχειρισθεί, για τους επεκτατικούς της σκοπούς, το δίκαιο των μειονοτήτων, όπως αυτό εξελίσσεται, με την ενδυνάμωση της αρχής του αυτοπροσδιορισμού, τις νύξεις της ΟΑΣΕ ότι οι χώρες -μέλη της μπορούν , αν το επιθυμούν , να αναγνωρίσουν στα μέλη μειονοτήτων, δικαιώματα εν σχέσει με τις περιοχές στις οποίες διαμένουν, και τις προτροπές να διευκολύνεται η επαφή μελών μειονοτήτων με τη χώρα, με την οποία θεωρούν ότι έχουν δεσμούς

Η Τουρκία , εκμεταλλεύθηκε την αλλοπρόσαλλη ελλαδική πολιτική σχετικά με τους ισλαμικούς θρησκευτάς Έλληνες πολίτες, που ουσιαστικά τους εκτούρκισε και τους παρέδωσε ως πειθήνια όργανα του τουρκικού επεκτατισμού. Εκμεταλλεύθηκε την ελλαδική αποτυχία έναντι της μεγάλης πλειονότητας των μουσουλμάνων , τον λανθασμένο τρόπο με τον οποίο αντέδρασε η ελληνική πολιτική στις προβοκατόρικες ενέργειες πολλές φορές του τουρκικού αλυτρωτισμού , λαμβάνοντας, στο παρελθόν, ορισμένα περιοριστικά μέτρα ως προς τους μουσουλμάνους, μέτρα, που κατέστησαν μερικούς από αυτούς ευάλωτους στην προπαγάνδα της Άγκυρας και, συγχρόνως, της έδωσαν επιχειρήματα.

Η Τουρκία εκμεταλλεύθηκε και εκμεταλλεύεται, επίσης, την ελλαδική πολιτική που συνίσταται στη νομιμοποίησή της ως προς τους ελληνικής ιθαγένειας μουσουλμάνους και στην εντύπωση της πολιτικής μας ηγεσίας, ότι μπορεί να έλθει μαζί της σε συμφωνία για ζητήματα που τους αφορούν. Στην πολιτική αυτή οφείλονται και οι ειδικές ελληνοτουρκικές συμφωνίες , όπως τα μορφωτικά πρωτόκολλα του 1951 και 1965 , που συνέβαλαν στον εκτουρκισμό των Μουσουλμάνων και δημιούργησαν διαύλους επιρροής της Τουρκίας. Η ανεπαρκής μέριμνα για την γενικότερη ελληνική ισχύ , στην περιοχή , διπλωματική, οικονομική και στρατιωτική απετέλεσε κάρδιο λάθος, που η τουρκική πολιτική το εκμεταλλεύθηκε

Τι έχει πετύχει η Τουρκία μέχρι σήμερα σε αυτά τα μειονοτικά θέματα; Στην Ίμβρο και την Τένεδο , στρατηγικής σημασίας νησιά του Αιγαίου , η ελληνική κοινότητα έχει σχεδόν εξαλειφθεί. Οι ελάχιστοι Έλληνες που παραμένουν στην Κωνσταντινούπολη , χωρίς να συνιστούν ουσιαστική ελληνική παρουσία, είναι, για την Τουρκία, σημαντικό πολιτικό αντίβαρο .Αυτή την εκτίμηση επιβεβαιώνουν οι προσπάθειες της Τουρκικής Πρεσβείας στην Αθήνα,εδώ και αρκετό καιρό να πείσει τους Έλληνες να επιστρέψουν στην Κωνσταντινούπολη. Η Άγκυρα ανησυχεί ότι θα μείνει χωρίς αντίβαρο και χωρίς ομήρους

Στη Θράκη, η Τουρκία έχει επιτύχει μεγάλο βαθμό ενοποίησης και τουρκοποίησης των μουσουλμανικών μειονοτήτων. Έχουν διαμορφωθεί πραγματικοί δεσμοί, οικονομικοί, εκπαιδευτικοί και άλλοι, μεταξύ σημαντικού αριθμού μουσουλμάνων και της Τουρκίας, όργανα της οποίας εμφανίζονται ως εκπρόσωποί τους, στο Ελληνικό Κοινοβούλιο αλλά και διεθνώς, προσπαθώντας να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι οι μουσουλμάνοι στην Ελλάδα καταπιέζονται. Παράλληλα υπάρχει συνεργασία και συντονισμός ενεργειών και με την ηγεσία των μουσουλμάνων στην Βουλγαρία.

Ο τουρκικός μηχανισμός οργανώνει τους μουσουλμάνους στην Ελλάδα, ώστε να τους χειραγωγεί, και έχει αποκτήσει μέσα πίεσης εδώ, μέσα στην Ελλάδα. Δεν είναι υπερβολή να αναφερθεί πως έχει φθάσει να ασκεί μια *de facto* συγκυριαρχία, μέσω του Γενικού Προξενείου της στην Κομοτηνή, μέσω των πρακτόρων της, μέσω των μουσουλμάνων που εκβιάζει, αλλά, πιθανότατα, και μέσω αυτών που εξαγοράζει. Εδώ περιλαμβάνονται και οι πληροφορίες που έχουν επιβεβαιωθεί πολλές φορές, περί μυστικών κονδυλίων που μοιράζει το Γενικό Προξενείο σε μουσουλμάνους, για σκοπούς όπως οι αγορές επιλεγμένων ακινήτων από χριστιανούς και οι μυστικές επιχορηγήσεις μουσουλμανικών καταστημάτων (299).

Τα μέσα παρέμβασης συμπληρώνονται από τους δασκάλους και αρκετές φορές και από τους Θρησκευτικούς λειτουργούς, από τα σχολικά βιβλία που η Άγκυρα θέλει να στέλνει στη Θράκη, από την προπαγάνδα των τουρκικών μέσων δημοσιότητας. Η τουρκική πολιτική έχει επιτύχει, επίσης, να προσδώσει στην Αδριανούπολη τις προοπτικές κέντρου της ευρύτερης περιοχής, με κύρια δραστηριότητα τη λειτουργία του «Πανεπιστημίου Θράκης», στο οποίο φοιτούν 30.000 φοιτητές. Περισσότεροι δηλαδή από όλους τους κατοίκους της Νέας Ορεστιάδας και της επαρχίας της. Σαφής είναι, εξάλλου η εντύπωση πως η Τουρκία έχει εξασφαλίσει την ανοχή, αν όχι και υποστήριξη, των Ηνωμένων Πολιτειών, για την επεκτατική της τακτική.

Οι στόχοι της Τουρκικής πολιτικής

Ορισμένα από τα τακτικά σχέδια της Τουρκίας για τη Θράκη, ήδη έχουν εφαρμοστεί και συνεχίζονται με πιο έντονους ρυθμούς. Η υπαγωγή των μουσουλμάνων στον έλεγχο της και η χρησιμοποίησή τους για σκοπούς αντίθετους με τα πραγματικά τους συμφέροντα. Η δημιουργία εντάσεων και επεισοδίων, στην προσπάθεια να καταδειχθεί ότι οι μουσουλμάνοι –«Τούρκοι» και οι χριστιανοί - «Έλληνες», δεν μπορούν να ζήσουν, να συμβιώσουν στη Θράκη και να διατυπωθεί το αίτημα της αυτονομίας. Για το σκοπό αυτό εμποδίζεται κάθε επιστημονική προσπάθεια, ιστορικής, γλωσσολογικής μελέτης των μειονοτήτων, καλλιεργώντας επιφυλάξεις στους μειονοτικούς. Αντιδράσεις που έγιναν έντονες με τις προσχεδιασμένες πρωτοβουλίες μουσουλμάνων, ενάντια στους συγγραφείς πομακικών και άλλων βιβλίων (στη ρωμανέ). Αντιδράσεις που οφείλεται στο γεγονός ότι παρόμοια έργα διαλύουν το τουρκικό ισχυρισμό για εθνική ομοιογένεια της μειονότητας, από γλωσσική και εθνολογική άποψη, δημιουργώντας ισχυρές ρωγμές στην τουρκική προπαγάνδα. Παράλληλα η αυτοπροβολή της Τουρκίας ως «προστάτιδας» δύναμης των μουσουλμάνων στην Ελλάδα με την παράλληλη συνεχή αναβάθμιση των ενόπλων δυνάμεων, ως απαραίτητη προϋπόθεση επιβολής της λογικής και της πράξης της δύναμης υπεροχής, που σε κάθε στιγμή είναι έτοιμη να επέμβει. Εδώ συμπεριλαμβάνονται και προετοιμασία παρακρατικών

δυνάμεων τόσο στο εσωτερικό της Τουρκίας , όσο και στη Θράκη, που σε κάθε περίπτωση , θα είναι έτοιμες να αναλάβουν στρατιωτική δράση και να υποβοηθήσουν το κύριο έργο των ενόπλων δυνάμεων, εγγυητών αποτελεσματικότητας και επιβίωσης του τουρκικού κράτους και δημοκρατίας , αλλά και των αλυτρωτικών στόχων.

Η αναγνώριση των μουσουλμανικών μειονοτήτων ως μίας ενιαίας «τουρκικής κοινότητας», σ' αυτό βοηθά και ο τουρκοκεντρικός χαρακτήρας της πρωτοβάθμιας μειονοτικής εκπαίδευσης , που θα διεκδικήσει δικαιώματα από το διεθνές δίκαιο και την ιδιαιτέρως ευαίσθητη τελευταία σε ανάλογα ζητήματα διεθνή κοινότητα και βορειοατλαντικό σύμφωνο, η κατασκευή μιας «εδαφικής συνέχειας», της μειονότητας , και επέκταση μέχρι τα ελληνοτουρκικά σύνορα , ώστε να δημιουργεί συνέχεια με τη «μητέρα πατρίδα», και για την επικράτηση του τουρκικού ισχυρισμού , ότι οι μουσουλμάνοι , έχουν εθνικά δικαιώματα , επί των εδαφών που σήμερα διαμένουν.

Δημιουργία και αναγνώριση διεθνώς μίας ενιαίας μειονοτικής ηγεσίας με ισχυρούς οικονομικούς, επιχειρηματικούς , πολιτικούς και κοινωνικούς δεσμούς με το τουρκικό μηχανισμό, την οποία η Τουρκία θα ελέγχει πλήρως . (300) Έτσι η Τουρκία , ελπίζει ότι με τα μέσα αυτά και με τη διεθνή συμπαράσταση και κυρίως , νατοϊκή –αμερικανική, θα τη βοηθήσουν να εκμεταλλευθεί ορισμένες τάσεις του δικαίου των μειονοτήτων , και να κατορθώσει να υλοποιήσει τους εθνικιστικούς στόχους, όπως αυτοί είναι διατυπωμένοι στον τουρκικό εθνικό όρκο, ο οποίος, συχνά –πυκνά δημόσια και μη επαναεπιβεβαιώνεται .

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το ελλαδικό κράτος , οι νατοϊκές και άλλες εξαρτήσεις

Η Συνθήκη της Λωζάννης είναι ένα από τα μοναδικά στην ιστορία της ανθρωπότητας και την ιστορία των συνθηκών στις διεθνείς σχέσεις παραδείγματα που αποδεικνύει τι είναι ικανά να διαπράξουν τα μεγάλα κράτη και τα μεγάλα συμφέροντα που αυτά εκπροσωπούν , εις βάρος των λαών. Οι τίτλοι ορισμένων ευρωπαϊκών και αμερικανικών εφημερίδων εκείνης της εποχής , και οι αντίστοιχες δηλώσεις μεγάλων Ευρωπαίων ηγετών , αποκαλύπτουν την πολιτική ηθική και πρακτική , που ενέπνευσε όλους εκείνους που συγκεντρώθηκαν στη Λωζάνη , από τον Ιανουάριο μέχρι τον Ιούλιο του 1923 Στη συνθήκη κυριάρχησε η σύντομη βίαιη λογική, τα συμφέροντα των κρατών, που εκείνη την περίοδο ταυτίστηκαν με το πετρέλαιο, τις διομολογήσεις και την γεωπολιτική κυριαρχία και περιφρονήθηκαν η ιστορία, ο πολιτισμός, η ταυτότητα, οι προσδοκίες και τα δίκαια των ιστορικών λαών της περιοχής. Στη Λωζάνη αποφασίστηκαν τελικά οι τύχες αυτού του μέρους της γης -κέντρο τον κόσμου μια περίοδο- που βρίσκεται ανάμεσα στα ποτάμια του Νέστου και του Έβρου και το Αιγαίο , της Θράκης.

Εκεί επικυρώθηκε η διχοτόμηση της και διαμορφώθηκαν μια σειρά από παράξενοι κανόνες και άρθρα, ως αποτέλεσμα των κρατών, που καθόριζαν την τύχη των ελληνικών αυτόχθονων ιστορικών κοινοτήτων της Ίμβρου, της Τενέδου, της Κωνσταντινούπολης και των μουσουλμανικών μειονοτήτων στην ελλαδική Θράκη. Παρόλο όμως που η σημασία και οι επιπτώσεις αυτής της συνθήκης καθόρισαν τη μετέπειτα ελλαδική πολιτική και κοινωνικοοικονομική εξέλιξη και πορεία δε μελετήθηκαν

σε βάθος. Στην πραγματικότητα όμως της Θράκης, από τη Συνθήκη της Λωζάννης μέχρι τις ημέρες μας, αποδεικνύεται επίσης τι μπορεί να κάνει ένα κράτος, όταν δεν είναι εθνικό. Όταν, δηλαδή είναι ένα εξαρτημένο δορυφορικό κράτος, ένα κράτος- πελάτης. Η νεοελληνική γενικά εξέλιξη, η πολιτική, η διπλωματία, η οικονομία, η κοινωνία, κρίθηκε από τη φύση, το χαρακτήρα, το ρόλο του δορυφορικού ελλαδικού κράτους, αυτού του εξαρτημένου μηχανισμού, που δεν είχε αυτοτέλεια χειρισμών και πολιτικής πράξης.

Στη Θράκη η «απουσία» και αδυναμία του, ως εθνικό κράτος, είναι αποκαλυπτική. Όταν ορισμένοι από τους βασικούς ρόλους ενός εθνικού κράτους είναι η προστασία και ο έλεγχος της αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης, η ανάπτυξη και ο έλεγχος της αγοράς, η συγκεντροποίηση του πλεονάσματος της τεχνολογίας και η αξιοποίηση των φυσικών πόρων, το μεταπρατικό ελλαδικό κράτος ειδικά στη Θράκη, δεν εκπλήρωσε αυτούς τους όρους και λειτουργίες του. Ίσως επειδή η εκλογική αγορά της ήταν είναι μικρή. Η Θράκη, μια πλούσια σε φυσικούς πόρους περιοχή, εγκαταλειμμένη και υποανάπτυκτη, ως επιλογή του εξαρτημένου κρατικού μηχανισμού, αντιπροσωπεύει σήμερα μία από τις φτωχότερες περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η εργατική της δύναμη, ο ανθρώπινος πλούτος της, αντί να μένουν και να εργάζονται στον τόπο τους, κατέληξαν στο παραμορφωμένο σήμερα λεκανοπέδιο της Αττικής ή στη Δυτική Ευρώπη, ως πολυεθνικοί εργάτες. Έτσι ο πληθυσμός της, ο χριστιανικός που υποχρεώθηκε να μεταναστεύσει, ως αποτέλεσμα μιας πολιτικής επιλογής αυτού του κράτους, μειώθηκε αντί να αυξάνει. Σ' αυτήν, την πολιτικο-οικονομική μετανάστευση θα πρέπει να προστεθούν οι χιλιάδες Θράκες πολιτικοί πρόσφυγες του εμφυλίου πολέμου, που είχαν ως κατεύθυνση τις χώρες της ανατολικής Ευρώπης και κυρίως τη Σοβιετική Ένωση. Το παραγόμενο στη Θράκη πλεόνασμα μεταφέρεται, διαμέσου μιας άνισης ανάπτυξης και των μηχανισμών της άνισης ανταλλαγής, στο παρασιτικό λεκανοπέδιο, στην Αθήνα, ή διαμέσου παράξενων, παράνομων και βρόμικων, έξω από το ελληνικό πλαίσιο, κυκλωμάτων και μηχανισμών στο άλλο κέντρο, έξω από τα κρατικά-εθνικά σύνορα, την Κωνσταντινούπολη, την Άγκυρα, την Προύσα. Έτσι το πλεόνασμα δεν τροφοδοτεί μια τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, αλλά κατευθύνεται στις αθηναϊκές οικοδομές και τράπεζες, ή στην κατασκευή σπιτιών στην Τουρκία και την αποθησαύριση σε χρυσές λίρες σε τουρκικά πιστωτικά ιδρύματα.

Η γεωστρατηγική και γεωοικονομική θέση της Θράκης, έγινε αιτία της υπανάπτυξης και επομένως του δημογραφικού μαρασμού της, αντί να αποτελεί αιτία της ανάπτυξής της, όπως συνέβαινε παλιότερα. Σύμφωνα με τα ψυχροπολεμικά νατοϊκά αμυντικά δόγματα, η υπανάπτυξή της ήταν προϋπόθεση για την αμυντική υπεράσπισή της σε περίπτωση σύρραξης των δύο συνασπισμών. Έτσι οι δρόμοι της, ο σιδηρόδρομος τα βασικά δίκτυα υποδομής, ακόμα και σήμερα θυμίζουν άλλες ιστορικές εποχές. (301) Η προκαθορισμένη γι' αυτούς τους λόγους οικονομική, κοινωνική καθυστέρηση, η δημογραφική μείωση της περιοχής ήταν μια πρόκληση για τον τουρκικό επεκτατισμό και σωβινισμό και δημιουργούσε πρόσφορο έδαφος για να περπατήσουν τα τουρκικά σχέδια, στο χώρο. Αυτό, γιατί το ελλαδικό κράτος ποτέ δε σκέφτηκε ή δεν ήταν ικανό να σκεφτεί σοβαρά τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και δημογραφικές προϋποθέσεις μιας αμυντικής πολιτικής ή μιας πολιτικής εγγύησης και υπεράσπισης της εθνικής του κυριαρχίας, για τη Θράκη. Σ' αυτήν την ανεπάρκεια πολιτικής αντίληψης της κατάστασης στη Θράκη, μπορούν να αναφερθούν, πόσο εύκολα αποδέχθηκε η ελλαδική πολιτική ηγεσία, το ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας του 1930, και τις άμεσα συνδεόμενες

με αυτό απελάσεις τις «παλαιομουσουλμανικής» ηγεσίας , τις ελληνοτουρκικές μορφωτικές συμφωνίες του 1951 και 1968 , και τις προκλήσεις , που αμφισβητούσαν την ελλαδική κυριαρχία στη Θράκη, όταν αυτές προερχόταν ή από τις επίσημες τουρκικές αντιπροσωπεύσεις (π χ τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής) ή από όργανα του τουρκικού επεκτατισμού , στη Θράκη Βεβαίως , η πιο σημαντική παράμετρος , που επηρέασε τη Θράκη, ήταν η ένταξη της Ελλάδας και της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ.

Όλα τα εθνικά κράτη, σε όλον τον κόσμο, διαμέσου σχεδιασμένων αναπτυξιακών πολιτικών, κατοχύρωσαν, σταθεροποίησαν εθνική τους κυριαρχία. Αυτό ειδικά σε ευαίσθητες περιοχές όπου υπήρχαν μειονότητες , οι οποίες θα μπορούσαν να γίνουν όργανα, υπό ορισμένες προϋποθέσεις αποσταθεροποίησης και αμφισβήτησης της εθνικής τους κυριαρχίας, από επεκτατικά και εθνικιστικές δυνάμεις και κράτη. Το ελλαδικό κράτος δεν είχε την αυτονομία, την ικανότητα, τη θέληση να το κάνει. Μια ειδικά μελετημένη και αποφασισμένη πολιτική ανάπτυξης της Θράκης, η οποία θα σεβόταν την εθνική, πολιτισμική ταυτότητα των μειονοτήτων, θα προκαλούσε ταυτόχρονα μια δημογραφική αύξηση τον πληθυσμού και θα άλλαζε τις ευαίσθητες ισορροπίες στη σύνθεση της περιοχής. Έτσι , μπορούμε να κατανοήσουμε , ότι το λεγόμενο και αναδεικνυόμενο καθημερινά πρόβλημα των μουσουλμανικών μειονοτήτων στη Θράκη , το δημιουργεί , η αδυναμία, η ανικανότητα, η έλλειψη ευθύνης και η μη ανεξαρτησία του ελλαδικού κράτους και όχι η ίδια η φύση του προβλήματος. Ποιο αστικό εθνικό κράτος στον κόσμο θα ήταν αμήχανο , ή μη μπορώντας να αντιδράσει με τον έναν ή άλλο τρόπο και λειτουργώντας αποσπασματικά , μπροστά σε τρεις μειονότητες που αριθμούν συνολικά 110.000 μέλη περίπου ; Ήταν για χρόνια και εξακολουθεί να είναι σήμερα τόσο δύσκολο έργο η επεξεργασία και προώθηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης της Θράκης;

Αλλά εάν φάνηκε ανέκδοτο να δημιουργήσει τις οικονομικές, δημογραφικές προϋποθέσεις εξασφάλισης της εθνικής του κυριαρχίας, εκεί που ο ρόλος και η ικανότητά του ως εθνικό κράτος μπαίνει σε αμφισβήτηση είναι η πρωτόγνωρη σε παγκόσμιο επίπεδο περίπτωση των Πομάκων και δευτερευόντως των Ρωμά. Στην περίπτωση αυτή , αποκαλύπτονται οι σχέσεις υφισταμένων ή σχέσεις αδυναμίας, που το χαρακτήριζαν σε σχέση με το τουρκικό κράτος και η ανυπαρξία μιας εθνικής λογικής και ευθύνης. Σχέσεις βέβαια οι οποίες καθορίζονταν από την νατοϊκή εξάρτησή του.

Οι Πομάκοι τελικά κατέληξαν να αποτελούν τη μοναδική περίπτωση στον κόσμο, όπου έχουμε αλλοίωση της εθνικής και πολιτιστικής ταυτότητας μιας εθνοτικής ομάδας στα πλαίσια της επικράτειας ενός έθνους-κράτους , από άλλο κράτος. Έχουμε δηλαδή τουρκοποίηση των Πομάκων από τους μηχανισμούς του τουρκικού κράτους , μέσα στα όρια της ελλαδικής εθνικής-κρατικής επικράτειας, μέσα σε μια ιδιαίτερος ευαίσθητη ελλαδική περιφέρεια, τη Θράκη . (302)

Κρατικές πολιτικές και μειονότητες

Η Συνθήκη της Λωζάννης, αναγνώριζε, αναφερόταν στην ύπαρξη μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη χωρίς ειδικότερη αναφορά στην ιδιαίτερη εθνική, πολιτισμική ταυτότητα και προέλευση των επιμέρους μειονοτικών ομάδων που τη συνέθεταν. Μετά τη συνθήκη όμως και κυρίως από το 1952 και την κοινή ελληνοτουρκική ένταξη στο ΝΑΤΟ , η εθνική και πολιτιστική ταυτότητα των τριών ουσιαστικά μειονοτήτων , Πομάκων, Τουρκογενών και Αθίγγανων, καθοριζόταν από τα

ισχύοντα γεωστρατηγικά δόγματα ασφαλείας και τις σχέσεις ανάμεσα στα κράτη της περιοχής. Δεν ήταν η ιστορία, η παράδοση, η πολιτιστική κληρονομιά, η γλώσσα που όριζαν την εθνική ταυτότητα κάθε ομάδας, αλλά η λογική, η πολιτική των στρατιωτικών συμμαχιών, η γεωπολιτική και οι σχέσεις αγαθές και φιλικές ή μη μεταξύ των κρατών.

Τραγικό πρώτο θύμα αυτής της πολιτικής υπήρξε η θρακική ομάδα των Πομάκων και των αθίγγανων. Στις αρχές της δεκαετίας του 1950 το ελλαδικό εξαρτημένο κράτος, στα πλαίσια της πολιτικής του ψυχρού πολέμου και της διαίρεσης σε συνασπισμούς, ανεχόταν ή προωθούσε την τουρκοποίησή τους. Με την όξυνση όμως των σχέσεων αργότερα με την Τουρκία αλλάζει την πολιτική του. Από εδώ και πέρα τους προτιμούσε Βούλγαρους παρά Τούρκους. Έτσι, αυτό το αυτόχθονο θρακικό φύλο, οι Πομάκοι, δεν κατόρθωσε να ζήσει σε συνθήκες που να του επιτρέπουν να αναπτύξει και διατηρήσει τις παραδόσεις του την ιδιαίτερη πολιτισμική του ταυτότητα.

Το ελλαδικό κράτος με τη χαρακτηριστική τυπολατρία και αδράνεια και την πλήρη πολλές φορές εξάρτηση που το διέκρινε, παρέμεινε εγκλωβισμένο, ακίνητο στη διεκδίκηση του θρησκευτικού χαρακτήρα της μειονότητας, όταν το τουρκικό κράτος διαμέσου της θρησκείας ή με μηχανισμούς εξαναγκασμού, τρομοκράτησης, ελέγχου, προωθούσε σταθερά την τουρκοποίησή τους. Βρισκόμενο ανάμεσα στην εξωτερική του εξάρτηση, την εσωτερική φυσική του αδυναμία και το φόβο που τον προκαλεί ακόμη η πρώην οθωμανική μητρόπολη, κατέληγε να μην έχει μια σταθερή, συνεχή, προγραμματισμένη πολιτική για το πρόβλημα των μειονοτήτων στη Θράκη. Όπως για όλα τα προβλήματα, έτσι και γι' αυτό, αντιδρούσε, «προγραμμαμάτιζε», σκεφτόταν με βάση τη συγκυρία, το πρόσκαιρο, το εφήμερο. Παρ' όλο ότι διατήρησε μια ηθική υπεροχή, ενός «κράτους πολιτισμένο» σε σχέση με το «γειτονικό εγκληματικό κράτος»- αυτό τονίστηκε σε διεθνές, συμμαχικό επίπεδο, σε περιπτώσεις όπου τα πογκρόμ, που είχαν στόχο την ελληνική κοινότητα της Τουρκίας, δεν ακολουθούσαν αντίποινα για τις μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης- δεν είχε δυνατότητα διαμόρφωσης ενός σχεδίου δημιουργίας συνθηκών εγγύησης της εθνικής του κυριαρχίας. Στις διεθνείς σχέσεις η επίδειξη ηθικής υπεροχής, καλής διαγωγής δεν κατοχυρώνει, δε δημιουργεί δίκαιο. Ειδικά μάλιστα, όταν δεν αξιοποιείται, δεν μετεξελίσσεται η ηθική υπεροχή σε πολιτική, διπλωματική πρωτοβουλία, σε δύναμη διεκδίκησης και κατοχύρωσης του δικαίου.

Το τουρκικό κράτος και οι μηχανισμοί του, κινήθηκαν έξω από τη σφαίρα της ηθικής, σε μια περίοδο, όπου οι συμμαχικές σχέσεις, εντός των νατοϊκών πλαισίων ήταν η επίσημη ρητορεία και πολιτική. Σε πρώτη φάση «έλυσε» το πρόβλημα των ελληνικών κοινοτήτων της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου διαμέσου της προσχεδιασμένης ρατσιστικής πολιτικής εκδίωξης των αυτόχθονων. Οι ελληνικές αυτόχθονες κοινότητες, οι οποίες ζούσαν στην Τουρκία, έμειναν ανυπεράσπιστες από τις ελλαδικές κυβερνήσεις χάρη του νατοϊκού δόγματος της ακεραιότητας της Τουρκίας και των φιλικών σχέσεων στα πλαίσια της συμμαχίας. Ειδικά για την Ίμβρο και την Τένεδο, αφού αποκλείστηκε στη Συνθήκη της Λωζάνης με βάση γεωστρατηγικά κριτήρια η εθνική μας κυριαρχία σ' αυτές, προωθήθηκε μετά το 1952 η τουρκοποίησή τους με αλλοίωση της δημογραφικής και εθνολογικής τους σύνθεσης. Το μοντέλο Ίμβρος, Τένεδος, Κωνσταντινούπολη, εμπνέει και καθοδηγεί σήμερα τις πράξεις και τα σχέδια της τουρκικής πολιτικής για τους επόμενους στόχους του, τα νησιά του Αιγαίου. Παράλληλα με την «τελική λύση της εκδίωξης» που προετοίμασε για τις ελληνικές κοινότητες, με τη στάση και την πολιτική που χαρακτηρίζει τα καθεστώτα που δεν

απολογήθηκαν ποτέ προς τη διεθνή κοινότητα , αλλά και χάρη στην ελληνική ανοχή, του εξαρτημένου ελλαδικού κράτους , ο τουρκικός μηχανισμός αργά και σταθερά προετοιμάζε τον επόμενο στόχο του στη Θράκη Τη δημιουργία δηλαδή των προϋποθέσεων για την αμφισβήτηση της ελληνικής εθνικής κυριαρχίας Το ελλαδικό κράτος αδύνατο να υπερασπίσει τον Ελληνισμό εκτός της επικράτειάς του, παραιτούμενο των δικαιωμάτων που του παρείχαν οι διεθνείς συνθήκες, βρέθηκε τελικά απροετοίμαστο, αμήχανο, μετέωρο μπροστά σε ένα μεθοδευμένο -και στις λεπτομέρειές του –τουρκικό σχέδιο αμφισβήτησης της κυριαρχίας του στη Θράκη και απολογούμενο πολλές φορές, σχετικά με τη στάση του , έναντι των μουσουλμανικών μειονοτήτων , που ήδη με τις ενέργειές του τουρκοποίησής τους , τις είχε μετατρέψει σε μία εθνική μειονότητα .

Αυτό όταν, μόνη η προώθηση στους διεθνείς οργανισμούς του προβλήματος της Ίμβρου και της Τενέδου , θα αποκάλυπτε και θα ανέτρεπε την τουρκική πολιτική όχι μόνο για τις μειονότητες στη Θράκη, αλλά και το Αιγαίο. Αυτό, όμως, όπως αποδείχτηκε μέχρι σήμερα, δεν έχει την αυτονομία, την αποφασιστικότητα, την εξυπνάδα και την ικανότητα το ελλαδικό κράτος να το κάνει.

Οι συγκρίσεις

Το να προσεγγίζει κανείς τα προβλήματα των μειονοτήτων στη Θράκη με βάση το δίκαιο των λαών, δε σημαίνει ότι πρέπει να αρνηθεί ή να χάσει την ιστορική του μνήμη. Πάντοτε, η εχθρότητα σε σχέση με την ιστορική μνήμη χαρακτήριζε τις δυνάμεις της καταπίεσης, της βίας , της αλλοτρίωσης . Πάντοτε αυτές που χαρακτηριζόταν από ιστορικά καταπίεσης και διωγμών, ήθελαν να εξαφανίσουν τα σημάδια, τις μνήμες των εγκλημάτων τον παρελθόντος, για να μπορούν να διαπράξουν νέα. Έτσι, πάντοτε απέφευγαν τις συγκρίσεις ιστορικών γεγονότων και περιόδων. Όλα αυτά, που έχουν καθολική αξία και ισχύ, βλέπουμε να επιβεβαιώνονται στην ιστορία της Θράκης, παλιά και σύγχρονη. Το παράδοξο όμως γι' αυτήν είναι ότι το κενό ιστορικής μνήμης χαρακτήριζε και χαρακτηρίζει και την πλευρά που υφίστατο τις πολιτικές βίας, αποδιάρθρωσης, παραμόρφωσης της περιοχής. Το έντονα εξαρτημένο ,μετά το τέλος του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου και κυρίως μετά το 1952 , ελλαδικό κράτος, την πολιτική κοινωνία, την κοινωνία, των πολιτών.

Η ιστορία της συμπεριφοράς του λαού μας απέναντι στις χιλιάδες των μουσουλμάνων και Τούρκων , που κατοικούσαν στον ελλαδικό χώρο όλο το διάστημα που γίνονταν οι σφαγές, οι εκτοπίσεις, οι γενοκτονίες ο τελικός ξεριζωμός από το 1908 έως το 1923 (όχι η ανταλλαγή όπως υποστηρίζει η κρατική εκδοχή), αποτελεί ένα από τα ωραιότερα κεφάλαια, στιγμές της ιστορίας του ανθρώπινου γένους. Δεν υπήρξε καμιά αντεκδίκηση από τη μεριά του ελληνικού λαού . Οι Τούρκοι -πολλοί δεν ήταν Τούρκοι, αλλά διαφορετικές εξισλαμισμένες εθνότητες- ανταλλάχθηκαν, έφτασαν ειρηνικά στη Μικρά Ασία. Η αληθινή ιστορία, η οποία αποσιωπήθηκε συστηματικά στην Ελλάδα , λέει ότι η τύχη των Ποντίων, των Ιώνων και των Θρακών ήταν εντελώς διαφορετική. Η ανάλογη ηθική, πολιτιστική συμπεριφορά του λαού μας, όταν το τουρκικό κράτος χειραγωγώντας (και συμμαχώντας με) τις φανατισμένες περιθωριοποιημένες ή μη τουρκικές μάζες, επαναλάμβανε την ίδια πολιτική με το πογκρόμ τον 1955 στην Κωνσταντινούπολη ή στην Ίμβρο το 1964, και στην Κύπρο αποδεικνύει ότι δεν υπήρξε οπισθοδρόμηση, αλλά διατηρήθηκαν και εξυψώθηκαν οι σταθερές του, οι αξίες του πολιτισμού .

Αντίθετα όμως η επανάληψη (το 1942, στην Κωνσταντινούπολη το 1955, μέχρι και σήμερα) εκδηλώσεων βίας και βαρβαρότητας, αποδεικνύει ότι οι σταθερές, οι κύκλοι συλλογικής βίας, οι οποίοι επιτρέπουν την εξέλιξη πολιτικών γενοκτονίας, πογκρόμ ή ληστείας, εξακολουθούν να ισχύουν στην λογική του τουρκικού κράτους. Το ελλαδικό κράτος σε σχέση με τις μειονότητες στη Θράκη, δε θα υιοθέτησε την τουρκική βάρβαρη τελική λύση της εκδίωξης. Αυτό είναι έξω από την ηθική, τον πολιτισμό, την ιστορική συνείδηση του ελληνικού λαού. Από αυτό όμως το σημείο, μέχρι το μη προωθείται η απόδοση, η αποκατάσταση του δικαίου για τα αδικήματα εις βάρος των ελληνικών κοινοτήτων, να παραγράφονται, να δικαιολογούνται ή να επιδιώκεται η λήθη τους, στο όνομα ενός ακαθόριστου εθνικού συμφέροντος ή ενός πιο φανερού νατοϊκού συμφέροντος, σημαίνει ότι είναι ανεκτό αλλά και στηρίζεται η αναπαραγωγή εκείνων των μηχανισμών και των πολιτικών, ιδεολογικών, οικονομικών δομών που παράγουν τη βία, την καταπίεση, τη βαρβαρότητα, το ρατσισμό.

Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί η περίπτωση της μειονότητας, των Τουρκοκυπρίων, στην Κύπρο. Η χρησιμοποίηση της τουρκοκυπριακής μειονότητας από τους Άγγλους αποικιοκράτες και το τουρκικό κράτος ενάντια στο κίνημα της ελληνικής πλειοψηφίας για την αυτοδιάθεση-ένωση ή ως όργανο υπονόμησης της εδαφικής ακεραιότητας και πολιτικής ενότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας και συγκριθεί με τις εξελίξεις στη Θράκη, διαπιστώνεται ότι υπάρχει ένα κοινό κέντρο που τις προκαθορίζει

Οι βόμβες το 1988, στο μουσουλμανικό τέμενος της Κομοτηνής, και στο αντίστοιχο της Γλαύκης, του νομού Ξάνθης, την ίδια στιγμή μάλιστα που την περιοχή επισκεπτόταν, επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης, για να διαπιστώσει τις συνθήκες διαβίωσης των μουσουλμάνων, επανέφεραν στο προσκήνιο τις παρόμοιες βόμβες του ηγέτη των τουρκοκυπρίων Raouf Denktash, στο αντίστοιχο τέμενος της Αμμοχώστου το 1955. Ενέργεια που αποτέλεσε πρόκληση, αρχή της τουρκοκυπριακής ενεργοποίησης. Στη γνωστή -όπως αναφέραμε, λόγω αδυναμίας του ελλαδικού κράτους -θρακική πραγματικότητα, το τουρκικό σχέδιο, για την περιοχή θα ενισχυόταν με ένα περισσότερο διπλωματικό επιχείρημα και προηγούμενο, όπως για παράδειγμα μια λύση, όπως οι προτεινόμενες για το Κυπριακό που κινείται στο πλαίσιο της ομοσπονδίας -συνομοσπονδίας. Η τουρκική πολιτική και διπλωματία θα υποστήριζε και προωθούσε άμεσα, στον κατάλληλο χρόνο στους διεθνείς οργανισμούς το εξής ερώτημα: «αφού στην Κύπρο, όπου το ποσοστό μεταξύ Ελλήνων και Τουρκοκυπρίων ήταν 82 με 17% αντίστοιχα, δεχτήκατε μια λύση ομοσπονδίας, γιατί δε δεχέστε κάτι ανάλογο στη Θράκη, όπου το ποσοστό είναι διαφορετικό;»

Η νέα πολιτική για τις μειονότητες

Αφεταιρία μιας νέας προσπάθειας προσέγγισης των προβλημάτων των μειονοτήτων, η οποία δε θα αφήνει πολιτικά και ηθικά κενά, είναι η άμεση απαίτηση από τη διεθνή κοινότητα αναγνώρισης και απόδοσης δικαίου για τα εγκλήματα που έχει διαπράξει το τουρκικό κράτος εις βάρος των ελληνικών αυτόχθονων κοινοτήτων της Ίμβρου, της Τενέδου και της Κωνσταντινούπολης. Πολιτική, που δεν θα κινείται στο στενό πλαίσιο της αμοιβαιότητας όπως αυτή απορρέει από τη συνθήκη της Λωζάνης, αλλά από την αυτονόητη, σε πολιτισμένες κοινωνίες, λειτουργία και της διαβίωσης των μειονοτικών ομάδων μέσα σε καθεστώς δημοκρατίας και ελευθερίας.

Μια νέα πολιτική για τις μειονότητες στη Θράκη, οφείλει να τις καθορίζει, να τις χαρακτηρίζει ως τέτοιες, με βάση όχι τη θρησκευτική όσο την πολιτιστική και εθνική τους ταυτότητα. Με βάση την ιστορία, τις παραδόσεις, την πολιτιστική τους κληρονομιά, τη γλώσσα. Ζητήματα για τα οποία ο ρόλος και η προσφορά μιας πανεπιστημιακού επιπέδου σχολής, ενός τμήματος θρακικών σπουδών, στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, θα ήταν περισσότερο από σημαντικός. Αντί γι' αυτό όμως το ελλαδικό κράτος στο μέσο μιας πεδινής αγροτικής περιοχής της Ροδόπης, δημιούργησε τη νομική σχολή Θράκης και σε ένα χώρο, τη Ξάνθη, όπου ο καπνός χαρακτηρίζει εδώ και αιώνες τη φυσιογνωμία και την οικονομία του, λειτούργησε, η πολυτεχνική.

Η προσέγγιση για τις μειονότητες, διακρίνει, διαχωρίζει στο χώρο της Θράκης, όχι μια μουσουλμανική θρησκευτική, και εθνική τουρκική, όπως επιδιώκεται, δια μέσου των τουρκικών επιδιώξεων, αλλά τρεις διαφορετικές πολιτισμικές εθνικές οντότητες. Αυτήν του αρχαίου αυτόχθονου θρακικού φύλου των Πομάκων, των απογόνων Γιουρούκων, Τατάρων, Βασιβουζούκων εποίκων και Μαουτζιρίδων επήλυδων, οι οποίοι διαμόρφωσαν τουρκική συνείδηση, και όπως ονομάζονται τουρκογενών, και των Αθίγγανων.

Με βάση το δίκαιο των λαών (303) :

- Όταν ένας λαός αποτελεί μειονότητα μέσα σε ένα κράτος, έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ταυτότητάς του, των παραδόσεών του, της γλώσσας του και της πολιτιστικής του κληρονομιάς (Άρθρο 19)

- Τα μέλη της μειονότητας πρέπει να απολαμβάνουν χωρίς διάκριση τα ίδια δικαιώματα με τους άλλους πολίτες του κράτους και να συμμετέχουν επί ίσοις όροις με αυτούς στη δημόσια ζωή (Άρθρο 20)

- Τα δικαιώματα αυτά πρέπει να ασκούνται με τον ανάλογο σεβασμό προς τα νόμιμα συμφέροντα της κοινότητας συνολικά και δεν επιτρέπεται να παραβιάζουν την εδαφική ακεραιότητα και την πολιτική ενότητα του κράτους, εφόσον το κράτος δρα σύμφωνα με τις αρχές της Παγκόσμιας Διακήρυξης για τα δικαιώματα των λαών. (Άρθρο 21).

Σύμφωνα με αυτές τις αρχές οι Πομάκοι της ελλαδικής Θράκης έχουν δικαίωμα σε όλες εκείνες τις συνθήκες και τα μέσα γνώσης, επαναπόκτησης της ιστορίας, του πολιτισμού, της κουλτούρας, της γλώσσας, της ταυτότητάς τους. Δικαιώματα και πολιτικές λογικές, ολοκληρωτικές ιδεολογίες, θρησκευτικά δόγματα άρνησης, αφομοίωσης του διαφορετικού λαού τους το στέρησαν για πολλά χρόνια, πολλές φορές μάλιστα βίαια. Η προσπάθεια ενσωμάτωσης, ταύτισής τους με τη μία ή την άλλη κρατική εθνική οντότητα δεν εκφράζει παρά έναν ξεπερασμένο πλέον κρατικό σωβινισμό, ούτε αποτελεί ένδειξη προόδου. Ο χώρος της Θράκης θα μπορούσε να αποτελέσει τον πρώτο πυρήνα - χώρο μιας ελεύθερης εθνικά, πολιτισμικά και κοινωνικά ζωής για τους Πομάκους. Μένει στο ελλαδικό κράτος, την ελληνική κοινωνία να δημιουργήσει όλες εκείνες τις αναγκαίες συνθήκες διατήρησης και ανάπτυξης της ιδιαιτερότητάς τους. Ένα δικαίωμα το οποίο πρέπει να αναγνωρισθεί, να διεκδικηθεί, να το υπερασπιστούμε στους διεθνείς οργανισμούς για την πολυπληθή κοινότητα των Πομάκων της Ανατολικής Θράκης, αλλά και των μικρασιατικών παραλίων, η οποία ζει σε συνθήκες εθνικής και κοινωνικής καταπίεσης. Οι ίδιες κινήσεις, θα πρέπει να γίνουν και για μια άλλη καταπιεσμένη κοινωνικά, μορφωτικά και πολιτικά ομάδα μουσουλμάνων, που ζει στη Θράκη, τους Ρωμά. Η πολιτική για την αναβάθμισή τους και η προσπάθεια, απεγκλωβισμού, από την καταπίεση

και τον εναγκαλισμό , γλωσσικό και κοινωνικό, της τουρκικής πολιτικής και προπαγάνδας , είναι κυρίαρχη και αναγκαία

Οι τουρκογενείς της Θράκης, μια μειονότητα της οποίας η γένεση ήρθε από όλους εκείνους τους δύσκολους δρόμους εξισλαμισμού-εκτουρκισμού που χαρακτήριζαν την ιστορία της περιοχής, έχει το δικαίωμα να γνωρίζει την προέλευση, την ιστορία της. Έχει το δικαίωμα στην πολιτισμική ιδιαιτερότητά της. Έχει όλα τα δικαιώματα που προβλέπονται , χωρίς όμως να μεταβάλλεται σε μηχανισμό υπονόμησης της εδαφικής ακεραιότητας και της πολιτικής ενότητας τον ελλαδικού κράτους. Ο δικός της ρόλος και οι προσδοκίες της όμως μπορεί να επεκτείνονται περισσότερο.

Απελευθερωμένη από τους μηχανισμούς προπαγάνδας και αλλοτρίωσης που επιβάλλει το τουρκικό κράτος στην περιοχή , οι οποίοι με την κρατική ελλαδική ανοχή την τρομοκρατούν, την ελέγχουν και τη χειραγωγούν, ελεύθερη από τις παντουρανιστικές ιδεολογίες, μπορεί προοπτικά να αποτελέσει πρότυπο μιας αναπτυσσόμενης κοινωνικά, προοδευτικής, δημοκρατικής οντότητας, μέσα στις μειονοτικές ομάδες.

Η οικονομική , πολιτική και κοινωνική νέα πορεία της Θράκης

Στην πορεία του ως εθνικό κράτος, στη Θράκη, το ελλαδικό κράτος δεν είχε και πολλά επιτεύγματα . Δημιούργησε παρά έλυσε προβλήματα Αποδείχτηκε ότι η ακτίνα του ενδιαφέροντός του, ο οριζοντίας του, όταν ξεπερνά τα στενά αττικά όρια , όπου κατευθύνεται το μέγιστο των δημόσιων , ευρωπαϊκών και άλλων κονδυλίων , πέφτει πριν το Θρακικό Πέλαγος, δεν επεκτείνεται βορειότερα. Αυτήν την αδυναμία και το επικίνδυνο κενό που αφήνει, έρχεται σήμερα να καλύψει ο ίδιος ο λαός της Θράκης . Μια νέα πολιτική για τη Θράκη, θα πρέπει να είναι υπόθεση του ίδιου του λαού της, των δικών της μορφωτικών, πολιτικών δυνάμεων και εκφράσεων Μια νέα πορεία , για την οικονομική, κοινωνική και πολιτική εξέλιξη της Θράκης. Η δύναμη αυτής της νέας πολιτικής θα αντλείται από αγωνία, την αγάπη για τον τόπο τους, την απόφασή τους να ζήσουν κυρίαρχοι και ειρηνικά σ' αυτόν, προωθώντας την ανάπτυξή του . Να μη γίνουν ακόμη μία φορά πρόσφυγες. Αυτό άλλωστε έδειξαν και οι αποφάσεις των παγκόσμιων συνεδρίων των Θρακών , στα οποία συμμετέχουν από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση μέχρι τους συλλόγους και τις ομοσπονδίες των Θρακών , και οι κινητοποιήσεις για την περιοχή , από τους μαθητές και τους φοιτητές , μέχρι τους εργαζόμενους , που ξεπέρασαν το στενό τοπικό πλαίσιο και έθεσαν το ζήτημα της Θράκης , ως κυρίαρχο πολιτικό θέμα. Στη νέα ιστορική περίοδο , στο νέο ιστορικό κύκλο , το ελλαδικό κράτος έχει ακόμη τα χρονικά και πολιτικά περιθώρια να δικαιολογήσει το ρόλο του , ως εθνικό κράτος . Άλλωστε η περίοδος των μυστικοφανών χειρισμών της τύχης της Θράκης από αμφίβολης ικανότητας μηχανισμούς , στο όνομα κάποιου ακαθόριστου εθνικού συμφέροντος , έχει τελειώσει.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Εφημερίδα Wall Street Journal 1.2 1993

2 Εφημερίδα Αδέσμευτη -Ξάνθη 14/4/93

3 Εφημερίδα Millet 23/2/1993

4 Εφημερίδα Cumhuriyet 4/3/1998

5 Εφημερίδα Χρόνος 23-26 /7/1996

6 **Demirbas Bulent**, *Bati Trakya Sorunu* ,(Το πρόβλημα της Δυτικής Θράκης), Istanbul 1996

7 Εφημερίδα Χρόνος 9/5/1996

8 Εφημερίδα Χρόνος 19/5/1994

- 9 **Κονδύλης Παναγιώτης**, *Θεωρία Πολέμου*, Αθήνα 1998, σελ. 321
- 10 Εφημερίδα Χρόνος 6/5/1992
- 11 Εφημερίδα Χρόνος 18/1/1996
- 12 Εφημερίδα Καθημερινή 28/2/1993
- 13 Εφημερίδα Εμπρός- Ξάνθη 19/8/1993
- 14 Εφημερίδα Χρόνος 17/3/1993
- 15 Μήνυμα του Ahmet Faikoglu για το Kurban Bairam 19/5/1994, εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 20/5/1994.
- 16 Εφημερίδα Χρόνος 3/6/1994
- 17 **Βουλουτιάδης Κωνσταντίνος**, «Η τουρκική απειλή στην Ελληνική Θράκη», *Ενδοχώρα* (1993), τεύχος 33, σελ 14-17
- 18 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 27/4/1990.
- 19 **Κουριανίδης Γιάννης**, «Ο τύπος της Θράκης», *Άρδην* (1998) τεύχος 12 σελ 52-53
- 20 Εφημερίδα Γνώμη –Αλεξανδρούπολη 28/2/1998.
- 21 Εφημερίδα Oder –Κομοτηνή 5/2/1998
- 22 Εφημερίδα Oder 5/2/1998
- 23 Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων 19/2/93
- 24 Εφημερίδα İleri 1/6/1990
- 25 **Ηλιάδης Μάνος**, *Οι Τουρκικές Μυστικές Υπηρεσίες και η MIT*, Αθήνα 1998, σελ 61
- 26 **Σαρρής Νεοκλής**, *Το Ποντιακό ζήτημα και η τύχη του Ελληνισμού*, Πάτρα 1994, σελ 12
- 27 **Misioglu Kadir**, *Lozan zafer mi hezimet mi? (Η Λωζάννη ήταν ήττα ή καταστροφή .)*, Istanbul 1971, σελ 274-375
- 28 **Natir Giaz**, εφημερίδα Son Havadis 10/5/1988
- 29 **Misioglu Kadir** op cit, p 274-375
- 30 Περιοδικό «Bati Trakya» τεύχος 128/15-2-1977
- 31 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 1/8/1986
- 32 Βλ Περιοδικό Yeni Bati Trakya τεύχος 112/1989 σελ 34 και **Βουλουτιάδης Κωνσταντίνος**, «Η τουρκική απειλή στην Ελληνική Θράκη», *Ενδοχώρα* (1993), τεύχος 33, σελ 14-17
- 33 **Π. Σγουρίδης** Βουλευτής Ξάνθης, Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 27/4/1990
- 34 Εφημερίδα Αγώνας 21/12/91
- 35 Εφημερίδα Εμπρός 18/11/1992
- 36 Εφημερίδα Χρόνος 18-1/1996
- 37 Εφημερίδα Εμπρός 11/6/93
- 38 Εφημερίδα Χρόνος 3/12/1991
- 39 Εφημερίδα Χρόνος 19/8/1996
- 40 **Κανακίδου Ελένη**, *Η εκπαίδευση στη μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης*, Αθήνα 1995 σελ 74-75
- 41 Περιοδικό Οικονομικός Ταχυδρόμος 5/4/1996 .
- 42 **Μέκος Ζαφείρης**, *Θράκη, συνιστώσες του μειονοτικού προβλήματος*, Αθήνα 1995 σελ 61-73
- 43 Πρακτορείο Ανατολή 9/3/1996
- 44 Εφημερίδα Trakianin Sesi 5/11/1992
- 45 Εφημερίδα Χρόνος 12/1/1994
- 46 Εφημερίδα Χρόνος 12/9/1998
- 47 Εφημερίδα Ζαγάλιστα- Αγάπη Κομοτηνή 1/1/10/1998
- 48 Εφημερίδα Ζαγάλιστα 1/1/10/1998
- 49 **Καραχότζα Ριντβάν**, *Πομακικο-ελληνικό Λεξικό*, Ξάνθη 1995 σελ 5
- 50 **Συλλογικό**, *Συντακτικό Πομακικής Γλώσσας*, Ξάνθη 1997, σελ.3
- 51 Περιοδικό Ενδοχώρα τεύχος 49, 1997, σελ 9
- 52 Περιοδικό Ενδοχώρα τεύχος 53 1997, σελ 8
- 53 **Hamdi Omer** και **Mumin Aidin**, *Πομακικό Αναγνωστικό*, Κομοτηνή 1997 σελ 3
- 54 Εφημερίδα Αγώνας 24/6/1997.
- 55 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος, Αλεξανδρούπολης 28/6/1997
- 56 Περιοδικό Ενδοχώρα τεύχος 53 1997, σελ 8
- 57 Περιοδικό Ενδοχώρα τεύχος 51-52, 1997 σελ 15
- 58 **Hamdi Omer**, «Πόσο δύσκολο να 'σαι Πομάκος σήμερα», *Άρδην*, τεύχος 12, 1998 σελ 36-37
- 59 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 21/11/1997
- 60 Εφημερίδα Αγώνας 13/5/1998
- 61 Εφημερίδα Αντιφωνητής 7/1/1999
- 62 Εφημερίδα Bati Trakya Ekspres 10/5/1996
- 63 Εφημερίδα Χρόνος 16/5/1996
- 64 Εφημερίδα Χρόνος, 24/8/1997
- 65 Εφημερίδα Χρόνος 1/12/1997
- 66 Εφημερίδα Gundem 28/11/1997
- 67 **Seckin Nuri**, *Ulkerer cograsyasi*, (Γεωγραφία των χωρών), Istanbul 1966, σελ.11.
- 68 Εφημερίδα Χρόνος 26/7/1998
- 69 **Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης**, *Ροδόπη γη των θρύλων*, Κομοτηνή 1998 σελ. 29.
- 70 Εφημερίδα Ζαγάλιστα 1/1/10/1998
- 71 Εφημερίδα Αντιφωνητής 1/10/1998
- 72 Εφημερίδα Αντιφωνητής 1/10/1998

- 73 Εφημερίδα Αντιφωνητής 27/8/1999
 74 Εφημερίδας Gundem –Κομοτηνή 7/7/99
 75.Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 4/8/1999
 76 Εφημερίδα Γνώμη 12/6/1999
 77 **Λιάπης Αντώνης** , *Γλωσσάριο της Ρωμανί*, Κομοτηνή 1998, σελ 14
 78 Εφημερίδα Χρόνος 1/8/96
 79 Εφημερίδα Αγώνας 22/6/1999
 80 Βουλή των Ελλήνων ΕΣΒ Περίοδος Ζ' -Σύνοδος Β' Συνεδρίαση 14/2/1992
 81 **Γεώργας Δημήτρης** και **Παπαστυλιανού Αντώνης** , *Επιπολιτισμός Ποντίων και Βορειοηπειρωτών στην Ελλάδα Ψυχολογικές διεργασίες προσαρμογής*, Αθήνα 1993,σελ 15
 82 Στο έργο του Solcenitsin , **«Αρχιπέλαγος Γκουλάγκ»** Αθήνα χ χ γίνεται εκτενής αναφορά για Έλληνες εκτοπισμένους ,ενώ μια ολοκληρωμένη εικόνα των συνθηκών διαβίωσης στα συγκεκριμένα στρατόπεδα συγκέντρωσης δίνεται και στο έργο του, **«Μια ημέρα του Ιβάν Ντενίσοβιτς»** Αθήνα χ χ
 83 **Χαραλαμπίδης Μιχάλης** , *Το Ποντιακό ζήτημα σήμερα*, Αθήνα 1996 σελ 20
 84 Για το ζήτημα έχει και γίνει σχετική επερώτηση από βουλευτή του νομού Έβρου –Χ Κηπουρός ΕΣΒ 21/9/1995
 85 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 24/6/1996
 86 Εφημερίδα Δικαίωμα Αύγουστος Σεπτέμβριος 1993
 87 Εφημερίδα Αγώνας 23/9/1998
 88 **Χαραλαμπίδης Μιχάλης** , ό π σελ 54.
 89 Εφημερίδα Γνώμη Αλεξανδρούπολη 5/7/96
 90 Βλ **Χαραλαμπίδης Μιχάλης**, *Θα χτίσουμε μια πόλη* , Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 24/1/94, **Χαραλαμπίδης Μιχάλης** , *Από τον Άγιο Ευγένιο στη Ρωμανία*, Θεσσαλονίκη 1995, **Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος** , *Ρωμανία. Μια πόλη που πρέπει να κτίσουμε*, Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 20/3/94, **Μαλκίδης Φάνης** *Ρωμανία. Μια ιστορική ευκαιρία για Θράκη και Ποντίους*, Περιοδικό Οικονομικός Ταχυδρόμος 23/3/95, **Χαραλαμπίδης Μιχάλης** , *Ρωμανία Μια νέα πόλη*, Στουτγκάρδη 1997, **Χαραλαμπίδης Μιχάλης**, *Ρωμανία. Η αρχιτεκτονική μιας νέας πόλης* , Αθήνα 1999
 Για την πρόταση νόμου για τη Ρωμανία, βλ **Χαραλαμπίδης Μιχάλης**, *Ρωμανία Η αρχιτεκτονική μιας νέας πόλης* , Αθήνα 1999 , σελ 80 και για το νομοσχέδιο για την αναγνώριση της γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού , από τη Βουλή των Ελλήνων, όπου αναφέρεται η ίδρυση της Ρωμανίας, βλ Ομόφωνη απόφαση της Βουλής των Ελλήνων Συνεδρίαση ΞΘ', 24 Φεβρουαρίου 1999
 91 **Κασιμάτη Κούλα** , *Πόντιοι Μετανάστες από την πρώην Σοβιετική Ένωση. Κοινωνική και οικονομική τους ένταξη* , Αθήνα 1992 ,σελ 393
 92 Η έρευνα έγινε το Φεβρουάριο του 1994 από την Περιβαλλοντική Ομάδα του Πολυκλαδικού Λυκείου Πειραιά , με δείγμα 284 αντρών και 293 γυναικών ,από τους Δήμους Πειραιά, Νίκαιας, Κερατσινίου, Δραπετσώνας, Μοσχάτου Καλλιθέας Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 9/4/96
 93 Στοιχεία από το φάκελο για τα προβλήματα των Ποντίων , που κατατέθηκε προς συζήτηση στο Εμπορικό-Βιομηχανικό επιμελητήριο Ξάνθης, από τον αντιπρόεδρό του Σταύρο Κοκκινίδη , Ιανουάριος 1995 ,σελ 13
 94 Εφημερίδα Αδέσμευτη 20/1/1995
 95 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 9/4/96
 96 **Κασιμάτη Κούλα** 1992 , ο π σελ 404
 97 **Φωτιάδης Κώστας** , εισαγωγή -σχόλια στο **Ευαγγελίδης Τρύφωνας** ,*Ιστορία της Ποντικής Τραπεζούντας*, Θεσσαλονίκη 1994, όπου αναφέρεται ότι *«οι γενοκτονίες που υπέστησαν οι Πόντιοι δεν είχαν μόνο υλικές αλλά κυρίως ηθικές ζημιές και σ' αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η αφυσική τους συμπεριφορά»* σελ 5
 98 Εφημερίδα Χρόνος 24/4/1996
 99 Εφημερίδα Χρόνος 30/4/1996
 100 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 4/11/1996
 101 Περιοδικό ΝΙΤΡΟ Φεβρουάριος 1996 σελ 45 .
 102 Περιοδικό Ενδοχώρα τεύχος 45-46 1996 σελ 11-12
 103 Εφημερίδα Αγώνας 15/4/1998
 104 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 25/4/1998.
 105 Εφημερίδα , Terzuman 13/10/1993
 106 Εφημερίδα Meidan 13/10/1993
 107 Εφημερίδα Χρόνος 4/9/1993
 108 Εφημερίδα Αγώνας 5/11/1996
 109 **ΠΑΣΟΚ** , *Η Θράκη στο Δρόμο της Ανάπτυξης*, Αθήνα 1996
 110 Επαρχιακός Τύπος , 1/9/1996
 111 **ΚΚΕ** Προεκλογικό Υλικό 1996
 112 Εφημερίδα Bati Trakya Ekspres 3/9/1996
 113 Εφημερίδα Χρόνος 4/9/1996
 114 Εφημερίδα Dialogue –Διάλογος Κομοτηνή 10/9/1996.
 115 Περιοδικό Οικονομικός Ταχυδρόμος 12/5/1996
 116 Εφημερίδα Γνώμη 7/9/1996
 117 Εφημερίδα Αγώνας 10/9/1996
 118 Εφημερίδα Αγώνας 10/9/1996
 119 Εφημερίδα Trakianin Sesi 7/9/1996
 120 Περιοδικό Yeni Bati Trakya τεύχος 116 /1996 σελ 5

- 121 Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων 24/9/1996
 122 Εφημερίδα Cumhuriyet 25/9/1996
 123 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 24/9/1996
 124 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 25/9/1996
 125 Εφημερίδα Χρόνος 23/9/1996
 126 Εφημερίδα Χρόνος 24/9/96
 127 Εφημερίδα Trakianin Sesi 11/10/96
 128 Εφημερίδα Gundem 28/9/1996
 129 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 12/9/1997.
 130 Εφημερίδα Αντιφωνητής 3/2/1999
 131 Εφημερίδα Χρόνος 22/10/1997.
 132 Εφημερίδα Αγώνας 4/8/1998
 133 Εφημερίδα Gundem 10/9/1998
 134 Εφημερίδα Αγώνας 22/10/1998
 135 Εφημερίδα Ανατολή Νοέμβριος 1998
 136 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 7/8/1999
 137 Εφημερίδα Χρόνος 29/9/1998
 138 Εφημερίδα İleri 4/10/1998
 139 Εφημερίδα Sebat 21/11/1960
 140 Εφημερίδα Αντιφωνητής 1/10/1998
 141 Εφημερίδα Το Βήμα 29/11/1992
 142 Εφημερίδα Εμπρός 19/12/1992.
 143 Εφημερίδα Εμπρός 30/4/ 1994
 144 Εφημερίδα Έθνος 5/6/1994
 145 Εφημερίδα Dialogue 15/5/1996
 146 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 9/10/1997
 147 Εφημερίδα Ηχώ –Δράμα 30/1/1998
 148 Εφημερίδα Ποντίκι 30/4/1998
 149 Εφημερίδα Türkiye 25/7/1998
 150 Εφημερίδα Αγώνας 30/10/1998
 151 Εφημερίδα Hurriyet 26/12/1998
 152 Εφημερίδα Δικαίωμα Μάιος 1996
 153 Εφημερίδα Χρόνος 9/5/1996
 154 Περιοδικό Ενδοχώρα τεύχος 51-52 1997 σελ 9
 155 Εφημερίδα Γνώμη 29/1/1998
 156 Εφημερίδα Χρόνος 18/5/1999
 157 Εφημερίδα Το Βήμα 9/5/1999
 158 Εφημερίδα Ανατολή Μάιος 1999
 159 *Turkey , an official handbook* , Ankara 1999, p 34
 160 **Ηλιάδης Μάνος** , ό π σελ 381-382.
 161 Εφημερίδα Απογευματινή Κυριακής 12/1/ 1997
 162 Κομοτηνή 5 Μαΐου 1995 στο **Καραχάλιος Δημήτρης** , «Το Γενικό προξενείο της Τουρκίας στην Κομοτηνή και ο ρόλος του στο μειονοτικό» , στο «*Εφημερίδα Απογευματινή -ANT1. Θράκη 75 χρόνια από την απελευθέρωση*» , (1995) σελ 60-61
 163 Περιοδικό Άμυνα και Διπλωματία Μάιος 1993
 164 Εφημερίδα Αγώνας 17/12/1997
 165 Εφημερίδα Αντιφωνητής 12/11/1998
 166 Εφημερίδα Χρόνος 13/4/1996
 167 Εφημερίδα Χρόνος 28/7/1997
 168 Εφημερίδα Χρόνος 12/10/1996
 169 Εφημερίδα Χρόνος 27/7/1998
 170 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 10/2/1999 και Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 10/2/1999
 171 Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων 9/2/1999
 172 Εφημερίδα Αγώνας 11/2/1999
 173 Εφημερίδα Χρόνος 19/2/1999
 174 Βλ την ιστοσελίδα πρακτορείου στο Internet www.inaf.com Ιούνιος 1999
 175 Εφημερίδα Δικαίωμα Μάιος 1996
 176 Εφημερίδα Dialogue 5/2/1993
 177 Εφημερίδα Δικαίωμα Ιούλιος 1994
 178 Εφημερίδα Χρόνος 20/2/1998
 179 Εφημερίδα Δικαίωμα Φεβρουάριος - Μάρτιος 1998
 180 Εφημερίδα Χρόνος 22/1/1996
 181 Εφημερίδα Πατρίδα –Κομοτηνή 12/2/1996
 182 Εφημερίδα Χρόνος 6/5/1996
 183 Εφημερίδα Bati Trakya Ekspres 5/5/1996
 184 Εφημερίδα Trakianin Sesi 16/4/1996
 185 Εφημερίδα Bati Trakya Ekspres 23/7/1996

- 186 Εφημερίδα Χρόνος 1/3/1996
 187 Εφημερίδα Gundem 15/7/1996
 188 Εφημερίδα Χρόνος 29/7/1998
 189 Εφημερίδα Gundem 15/7/1996
 190 Εφημερίδα Αγώνας 24 12 96
 191 **Μέκος Ζαφείρης**, *Καταπίεση μειονοτήτων Αλήθειες και Μυθεύματα*, Κομοτηνή 1998 σελ 29
 192 Εφημερίδα Χρόνος 29/7/96
 193 **Εφημερίδα Χρόνος 23/8/96.**
 194 Εφημερίδα Χρόνος 18/8/96
 195 Εφημερίδα Θράκη –Ξάνθη 17/10/96
 196 Εφημερίδα Gundem της 15/1/1997
 197 Εφημερίδα Bati Trakya Ekspres 5/1/97
 198 Εφημερίδα Χρόνος 9/2/1997
 199 Εφημερίδα Χρόνος 1/12/1997
 200 Εφημερίδα Millet 23/5/1998
 201 Εφημερίδα Χρόνος 15/4/1998
 202 Εφημερίδα Αγώνας 3/4/1998
 203 Εφημερίδα Αγώνας 3/4/1998
 204 Εφημερίδα Χρόνος 28/9/1998
 205 Περιοδικό Ενδοχώρα , τεύχος 60 , 1998
 206 Εφημερίδα Gundem 2/3/1999
 207 Εφημερίδα Ileri 5/3/1999
 208 Εφημερίδα Ileri 3/3/1999
 209 Εφημερίδα Χρόνος 29/3/1999
 210 Περιοδικό Haka Davet -Κλήση Δικαίου Απρίλιος 1999
 211 Εφημερίδα Gundem 6/4/1999
 212 Εφημερίδα Αγώνας 19/2/1999
 213 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 10/6/1999
 214 **Χιδίογλου Παύλος** , «Η Δυτική Θράκη υπό το φως της εθνικής ιδέας των Τούρκων με βάση τουρκικά δημοσιεύματα» *στα πρακτικά συνεδρίου Η ιστορική αρχαιολογική και λαογραφική έρευνα για τη Θράκη* , Θεσσαλονίκη 1988 , σελ 299-333
 215 **Μπαμπαχμιδής Αναστάσιος** , «Οι μουσουλμάνοι της Δ Θράκης στο χώρο της Κεντρικής και Βορειοδυτικής Ευρώπης», στο *Πρακτικά Α΄ Συνεδρίου Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού Περιφέρειας Ευρώπης*, Λευκωσία 6-8 Ιουλίου 1991 σελ 80-91
 216 **Εφημερίδα Χρόνος 9/5/1996.**
 217 Εφημερίδα Tourkiye 4/5/1996
 218 Εφημερίδα Hurriyet 20/4/1998
 219 Περιοδικό Νέμεσις Μαιος 1998
 220 Εφημερίδα Αγώνας 15/1/1998
 221 Εφημερίδα Trakyanin Sesi 9/8/1995
 222 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 27/9/1996
 223 Εφημερίδα Ριζοσπάστης 15/11/1996
 224 **Ηλιάδης Μάνος** , ό π σελ 345
 225 Εφημερίδα Χρόνος 14/5/96
 226 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 4/11/96
 227 Εφημερίδα Χρόνος 12/12/1997
 228 Εφημερίδα Χρόνος 18/1/1996
 229 Εφημερίδα Δικαίωμα Μάρτιος 1998
 230 Εφημερίδα Χρόνος 9/3/1998
 231 Εφημερίδα Χρόνος 27/10/1998
 232 Εφημερίδα Αντιφωνητής 10/12/1998
 233 Εφημερίδα Αγώνας 14/4/1998
 234 Εφημερίδα Αντιφωνητής 12/11/1998
 235 Εφημερίδα Χρόνος 30/6/1999
 236 Εφημερίδα Times του Λονδίνου 27/3/1999
 237 Ανταπόκριση Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων 9/ 4/99
 238 Εφημερίδα Χρόνος 29/3/1999
 239 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 31/3/1999
 240 **Μέκος Ζαφείρης** , *Οι αρμοδιότητες του Μουφτή και η Ελληνική νομοθεσία*, Αθήνα – Κομοτηνή 1991 σελ 122.
 241 **Γεωργούλης Σταμάτης** . *Ο θεσμός του μουφτή στην ελληνική και αλλοδαπή έννομη τάξη*, Αθήνα 1993 σελ 134
 242 Εφημερίδα Αγώνας 20/12/1997
 243 Εφημερίδα Χρόνος 5/5/1998
 244 Εφημερίδα Χριστιανική 23/1/1997
 245 Εφημερίδα Ζαγάλιστα Κομοτηνή 1/1/10/1998
 246 Εφημερίδα Χρόνος 29/12/1997.
 247 **Παναγιωτίδης Ναθαναήλ** , *Μουσουλμανική μειονότητα και εθνική συνείδηση* , Αλεξανδρούπολη 1995 , σελ 130 .
 248 Εφημερίδα Χρόνος 23/3/1995

- 249 Εφημερίδα Αγώνας 30/1/1998
 250 Παπασωτηρίου Χαράλαμπος , *Τα Βαλκάνια μετά το τέλος του Ψυχρού πολέμου* , Αθήνα 1994 σελ 266-267
 251 Κοππά Μαριλένα , *Οι μειονότητες στα μετακομμουνιστικά Βαλκάνια*, Αθήνα 1997 σελ 28-29
 252 Rozakis Christos, «The International protection of minorities in Greece» , στο *Greece in a changing Europe* , London -New York 1996 , σελ 123-156
 253 Εφημερίδα Αγώνας 17/2/1999
 254 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 2/9/97
 255 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 14/5/1999
 256 Εφημερίδα Το Βήμα 9/5/1999
 257 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 24/7/1999
 258 Εφημερίδα Αγώνας 27/7/1999
 259 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 3/8/1999
 260 Εφημερίδα Γνώμη 27/7/1999
 261 Εφημερίδα Γνώμη 27/7/1999
 262 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 4/8/1999
 263 Εφημερίδα Dialogue, 25/7/1999
 264 Περιοδικό Κλικ Ιούλιος 1999
 265 Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 30/7/1999
 266 Εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία 1/8/1999
 267 Εφημερίδα Χρόνος 4/8/1999
 268 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 29/7/1999
 269 Εφημερίδα Hurriyet 27/7/1999
 270 Εφημερίδα Το Βήμα 8/8/1999
 271 Εφημερίδα Το Βήμα 8/8/1999
 272 Εφημερίδα Θρακικός Εξώστης –Αλεξανδρούπολη Ιανουάριος 1999
 273 Εφημερίδα το Βήμα 29/8/1999
 274 Εφημερίδα Επαρχιακός Τύπος 10/11/1997
 275 ΕΣΒ Συνεδρίαση ΞΘ' 24/2/1994
 276 Εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα 3/3/1999
 277 Παναγιωτίδης Ναθαναήλ, *Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας*, Αλεξανδρούπολη 1996 σελ 9
 278 Αλτουσέρ Λουί, *Θέσεις* , Αθήνα 1981, σελ 90
 279 Εφημερίδα Χρόνος 9/5/1996
 280 Για τη διαπολιτισμική αγωγή βλ Κανακίδου Ελένη και Παπαγιάννη Βάσω, *Διαπολιτισμική αγωγή*, Αθήνα 1994 Δαμανάκης Μ, «Πολυπολιτισμική και Διαπολιτισμική αγωγή», *Τα εκπαιδευτικά* (1989) τεύχος 16 ,σελ 75-87
 281 Εφημερίδα Balkan 29/12/1992
 282 Εφημερίδα Δικαίωμα Μάιος – Ιούνιος 1998
 283 Εφημερίδα Χρόνος 6/7/1998
 284 Εφημερίδα Αντιφωνητής 12/11/1998
 285 Εφημερίδα Gundem 1/12/1997
 286 Εφημερίδα Χρόνος 22/6/98
 287 Εφημερίδα Αντιφωνητής 1/10/1998
 288 Εφημερίδα Γνώμη 20/7/1998
 289 Εφημερίδα Το Βήμα 4/7/1999
 290 Περιοδικό Ενδοχώρα τεύχος 57-58 1998
 291 Εφημερίδα Χρόνος 3/7/1998
 292 Εφημερίδα Χρόνος 2/6/1998
 293 Εφημερίδα Αντιφωνητής 7/1/1999
 294 Εφημερίδα Gundem 3/19/1999
 295 Πλατιάς Αθανάσιος , «Η Τουρκία σε αναζήτηση Ρόλου Περιφερειακής Υπερδύναμης» , στο Γιαλλουρίδης Χριστόδουλος και Τσάκωνας Παναγιώτης (επιμ) , *Η Νέα Διεθνής Τάξη: Η Ελλάδα , η Τουρκία και το Κυπριακό πρόβλημα*, Αθήνα 1993 σελ 56-89
 296 Dodd C (ed) , *Turkish Foreign Policy. New Prospects* , London 1992
 297 Θεοδωρόπουλος Βύρων , *Οι Τούρκοι και εμείς* , Αθήνα 1988 σελ 178.
 298 Βαρβούνης Μανώλης, «Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης: Εθνολογικοί παράγοντες και πολιτικές συνιστώσες», *Ενδοχώρα* τεύχος 49(1997) , σελ 30-36
 299 Στοφορόπουλος Θέμος , «Η Θράκη μία άλλη Κύπρος;» , στο *πρακτικά Α' Παγκοσμίου Συνεδρίου Θρακών* , Αλεξανδρούπολη, 1994 σελ 76-79
 300 Στοφορόπουλος Θέμος , ο π σελ 76-79
 301 Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *Εθνικά ζητήματα* , Αθήνα 1989 σελ 52
 302 Χαραλαμπίδης Μιχάλης , ο π σελ 57
 303 Βλ. Διεθνής Ένωση για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των λαών , Οικουμενική διακήρυξη των δικαιωμάτων των Λαών, Αλγέρι, 4 Ιουλίου 1976 Έκδοση Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των λαών Αθήνα 1986

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΟΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Η Διακομματική Επιτροπή του Εθνικού Κοινοβουλίου που συγκροτήθηκε για να μελετήσει τα προβλήματα και να υποβάλλει προτάσεις για την ανάπτυξη της Θράκης και των νησιών του Αν. Αιγαίου. Αφού άκουσε τις απόψεις των αρμόδιων κυβερνητικών οργάνων. Αφού επισκέφθηκε όλους τους νομούς και της επαρχίες της περιοχής. Αφού συζήτησε με όλους τους τοπικούς αντιπροσωπευτικούς φορείς, την αυτοδιοίκηση, τα συνδικάτα, τους συνεταιρισμούς, τα επιμελητήρια και πολιτιστικά σωματεία, παραδίδει στην Εθνική Αντιπροσωπεία το τελικό της πόρισμα.

1.Θεμελιώδεις αρχές.

Συμφωνούμε όλοι ότι είναι απολύτως αναγκαία να διαμορφωθεί μια μόνιμη αναπτυξιακή στρατηγική για τη Θράκη και το Αν Αιγαίο που αποτελούν σήμερα τον πιο νευραλγικό και κρίσιμο χώρο της επικράτειας. Χρειάζεται γι' αυτό η πανεθνική συσπείρωση και κινητοποίηση όλων των φυσικών και ανθρώπινων πόρων της περιοχής.

Απαιτείται, όλοι οι Έλληνες, οι πολιτικοί φορείς, το Εθνικό Κοινοβούλιο, να ενστερνιστούμε τη θέση ότι η ανάπτυξη των κρίσιμων παραμεθωρίων περιοχών της χώρας και ιδιαίτερα αυτών που βρίσκονται στο ανατολικό μας σύνορο, αποτελεί όρο εθνικής επιβίωσης. Και ότι η σταθερή μας απόφαση δεν περιορίζεται σε γενικόλογες διακηρύξεις, παράθεση ευχών και επιθυμιών ή άθροισμα ετερόκλητων επιδιώξεων. Αλλά επιβάλλεται να αποτελέσει ένα μόνιμο πλαίσιο εθνικής πολιτικής με σαφείς, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης και κοστολογημένους στόχους και επιλογές.

Θέλουμε αυτή η πολιτική να εντάσσεται σ' ένα σχέδιο Εθνικών Προτεραιοτήτων για τις δύο περιοχές. Να προωθεί την περιφερειακή ανάπτυξη και όχι μόνο σε έργα υποδομής αλλά σε σαφείς παραγωγικές ιεραρχήσεις, με γενναία αποκέντρωση πόρων, με επενδυτικά κίνητρα και αξιόπιστους διοικητικούς και τεχνικούς μηχανισμούς υποστήριξης.

Θέλουμε αυτήν την πολιτική να εφαρμόζονται ταχύρυθμα προγράμματα ανάπτυξης, προσαρμοσμένα στις εθνικές προτεραιότητες και σε πλήρη αντιστοίχιση με τις δυνατότητες της περιοχής, που αρθρώνονται κατά περιφέρεια και νομό. Να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα (θεσμικά, οικονομικά, διοικητικά, κοινωνικά) που διευκολύνουν την εφαρμογή της αναπτυξιακής στρατηγικής.

Στα πλαίσια αυτά κρίνουμε αναγκαίο ότι στο εθνικό επίπεδο πρέπει αμέσως να προχωρήσουμε -σε αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος και του πλούτου υπέρ των δύο περιοχών,-σε ένταξη τοπικών προγραμμάτων στο εθνικό πρόγραμμα για την ταχύτερη απορρόφηση πόρων -θεσμοθέτηση ειδικών πόρων μέσω του προϋπολογισμού για ταχύρυθμα προγράμματα που αφορούν τις υποβαθμισμένες ζώνες της Θράκης και τα μικρά νησιά του Αν. Αιγαίου,

Ταυτόχρονα μπορούμε να διευρύνουμε σημαντικά τους Κοινοτικούς Πόρους, που σήμερα είναι μία πηγή πρόσθετης χρηματοδότησης των ακριτικών περιοχών, με τεράστια αποθέματα. Γι' αυτό περιέχει -Η ευρύτερη δυνατή αξιοποίηση των Ειδικών Προγραμμάτων για τη Θράκη και το Αιγαίο.-Η συστηματική ενημέρωση για τα πολυάριθμα κοινοτικά προγράμματα και η ένταξη σ' αυτά διαφόρων επενδυτικών προτάσεων είτε από συλλογικούς φορείς, είτε από ιδιώτες επενδυτές.-Η προετοιμασία και προβολή έτοιμων Επενδυτικών Σχεδίων από τους δημόσιους φορείς και τους τοπικούς αναπτυξιακούς θεσμούς.

Επί πλέον σε κάθε νομό πρέπει να διαμορφωθεί συγκεκριμένο ειδικό πρόγραμμα που να αξιοποιεί επενδύσεις των Ελλήνων της Διασποράς. Τέλος με κριτήρια διαφανή και ελεγχόμενα και με διαδικασίες συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να προχωρήσουμε σε προγράμματα παραγωγικής αξιοποίησης της δημόσιας και κοινωνικής περιουσίας.

2.Εθνικές προτεραιότητες

Για μας υπάρχει ένα νήμα που συνδέει και θα συνδέει πάντοτε τη Θράκη με το Ανατολικό Αιγαίο και την Κύπρο. Μία νοητή γραμμή που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο μιας εθνικής στρατηγικής για τον Ελληνισμό. Η ακεραιότητα, η κυριαρχία και η ασφάλεια της χώρας μας εδώ αποκτούν κρίσιμη σημασία. Ιδιαίτερα στη δεκαετία που διανύουμε αυτή ακριβώς η περιοχή βρίσκεται στο στόχαστρο της εξωτερικής απειλής καθώς εμπεριέχει τα κεντρικά ζητήματα που προβάλλει η Αγκυρα ως παράλογες και προκλητικές διεκδικήσεις.

Η Ευρώπη πρέπει να αποκτήσει συνείδηση μιας ιστορικής αλήθειας. Ότι η Θράκη και το Αν. Αιγαίο είναι το φυσικό της ανατολικό της σύνορο. Όχι μόνο το γεωγραφικό, αλλά κυρίως το οικονομικό, πολιτιστικό, και ιδεολογικό. Η ευρωπαϊκή άμυνα με την ευρύτερη έννοια του όρου ταυτίζεται εδώ με την εθνική μας άμυνα και γι' αυτό η Κοινότητα οφείλει να αντιμετωπίσει την περιοχή

ως ευρωπαϊκό σύνορο. Δεν συμβαδίζουν όμως αυτά με την διαπίστωση ότι αυτός ο χώρος είναι (κατά το μεγαλύτερό του μέρος) υποβαθμισμένος αναπτυξιακά και παραγωγικά. Ότι βρίσκεται πού πίσω από τις αναπτυγμένες περιοχές της χώρας και πολύ περισσότερο της Κοινότητας. Και ότι επί πλέον διαθέτει ιδιαιτερότητες που δυσκολεύουν σημαντικά την όποια προσπάθεια.

Το κόστος μεταφοράς και το λειτουργικό κόστος είναι αυξημένα. Οι δυσκολίες των επικοινωνιών και των μεταφορών συμβαδίζουν με την έλλειψη έργων υποδομής στη Θράκη και την πανσπερμία των νησιών του Αιγαίου. Η μικρή παραγωγική δυνατότητα του νησιώτικου συμπλέγματος συνυπάρχει με την ασχεδιάστη και ανισομερή ανάπτυξη της Θράκης. Το δημογραφικό τοπίο εμφανίζει εγγενή και επίκτητα προβλήματα, καθώς η γεωπολιτική θέση των δύο περιοχών, το κόστος και οι συνθήκες ζωής, δεν είναι κοινά να κρατήσουν τον πληθυσμό. Αυτά συνθέτουν την κοινότητα των προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Από την άλλη μεριά υπάρχει ο δύσκολος οικονομικός, αναπτυξιακός και πολιτιστικός ανταγωνισμός, η ανοιχτή επικοινωνία και η διεθνοποίηση των αγορών. Αν συνδυαστούν αυτά τα νέα δεδομένα με την ταχύρυθμη ανάπτυξη, της Αν. Θράκης και των παραλίων της Μικράς Ασίας τα τελευταία χρόνια καθιστούν τη δική μας προσπάθεια επιτακτική και επείγουσα. Δεν μπορούμε επίσης να παραμερίσουμε το γεγονός ότι η πορεία προς την ευρωπαϊκή ενοποίηση που καταργεί τα οικονομικά και πολιτιστικά σύνορα και η αποδυνάμωση των κρατικών διαμεσολαβήσεων, επιβάλλει ως στοιχειώδη εκσυγχρονισμό την ενίσχυση των περιφερειακών θεσμών. Αν για την υπόλοιπη χώρα είναι μία σημαντική προτεραιότητα για την παραμεθρία είναι υπόθεση ζωτικής σημασίας.

Όλα αυτά οδηγούν στην ανάγκη κάθε απόφαση, κάθε επιλογή, κάθε πρόγραμμα να υπαγορεύονται από μόνιμες εθνικές προτεραιότητες και να εντάσσονται σ' αυτές:

1. Σε κάθε περίπτωση να πρωτανεύει η εθνική ευαισθησία που όλους πρέπει να μας διακατέχει για την αμυντική θωράκιση της περιοχής απέναντι στην εξωτερική απειλή. Η υπόθεση της εθνικής άμυνας είναι στοιχείο μόνιμο, οργανικά ενταγμένο στη ζωή των κατοίκων. Άρα και η βασική συνιστώσα της ανάπτυξης.

2. Μακροχρόνια η άμυνα απέναντι στην εξωτερική απειλή είναι η πολιτιστική μας ταυτότητα. Η ανάδειξη της αποτελεί έναν παράγοντα ύψιστης εθνικής σημασίας. Γι' αυτό πρέπει να γίνει απαραίτητο στοιχείο της εξωτερικής πολιτικής της χώρας. Ταυτόχρονα η ίδια η περιοχή να γίνει επίκεντρο πνευματικής και μορφωτικής ανάπτυξης με στόχο να αναδειχθεί σε διεθνές πολιτιστικό και επιστημονικό κέντρο τον Ελληνισμό.

3. Η υποδομή της ανάπτυξης αποτελεί τον μεγάλο εθνικό στόχο. Η παιδεία, η υγεία, ο δρόμος, το λιμάνι, το ελικοδρόμιο ή το αεροδρόμιο, το νερό, η αποχέτευση, οι τηλεπικοινωνίες, οι συγκοινωνίες, η ενέργεια είναι παραγωγικά έργα πέρα από τη στενά οικονομική τους σημασία. Το ίδιο και οι σωστές υπηρεσίες και το αξιόπιστο κράτος. Ιδίως για τις πιο απομακρυσμένες περιοχές της Θράκης και τα μικρά νησιά του Αν. Αιγαίου, αποτελούν το πιο ισχυρό όπλο της άμυνας.

4. Η οικονομική ανάπτυξη και η ανταγωνιστική οικονομία είναι ο βασικός μοχλός παραμονής του πληθυσμού στην περιφέρεια ή από τους Έλληνες της διασποράς στην περιοχή. Και είναι σαφές ότι ανταγωνιστική οικονομία χωρίς παραγωγικές επενδύσεις, χωρίς άρση των περιοριστικών παραγόντων που απορρέουν από τη φυσική και γεωγραφική ιδιομορφία χωρίς διεύρυνση των πόρων που επενδύονται στην περιοχή δεν νοείται.

5. Στις εθνικές προτεραιότητες σημαντική θέση κατέχει η αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος. Όχι μόνο με μέτρα μακροπρόθεσμης ανάπτυξης. Χρειάζεται άμεσος πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός, οικονομικά και κοινωνικά κίνητρα, για εθελούσια μεν αλλά προσανατολισμένη πολιτική εγκατάστασης ή μετεγκατάστασης πληθυσμών.

3. Εθνική Άμυνα

Η ποιοτική αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των Ενόπλων Δυνάμεων για την αμυντική θωράκιση της περιοχής αποτελεί πάγια πολιτική για πολλά ακόμη χρόνια και μέχρι να εξαλειφθούν οι απειλές.

Η ενότητα λαού και ενόπλων δυνάμεων δεν μπορεί να εξαντλείται στην ρητορική του επίκληση. Επιβάλλει πολιτικές όπως η σωστή αξιοποίηση της εμπειρίας και γνώσης του στρατού στην ανάπτυξη και τα έργα υποδομής της περιοχής. Όπως και η σωστή και σταθερή συνεργασία των τοπικών φορέων και της στρατιωτικής ηγεσίας. Όπως η οργανική ένταξη των στελεχών του στρατού στη ζωή του τόπου, στο κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο.

Και όλα αυτά πάντοτε μακριά από τον κομματισμό και με ενίσχυση του δημοκρατικού φρονήματος και της απρόσκοπτης λειτουργίας των ενόπλων δυνάμεων. Η οργάνωση της παλλαϊκής άμυνας με σχέδιο συμπληρωματικό στην στρατιωτική διάταξη είναι απαραίτητο στοιχείο για την ολοκλήρωση της αμυντικής θωράκισης. Πρέπει να δεσμευτούν όλοι οι φορείς και ιδιαίτερα οι πολιτικές δυνάμεις του τόπου ότι θα προωθήσουν και θα εφαρμόσουν το νομοθετικό πλαίσιο που απαιτείται.

4. Πολιτιστική Ταυτότητα

Μια μεγάλη και μόνιμη πολιτική πρέπει να κατευθυνθεί στο στόχο να αναδείξουμε τόσο στον τόπο μας, όσο -κυρίως- διεθνώς την ελληνικότητα της Θράκης και του Αιγαίου. Για τον σκοπό αυτό αναγκαία προϋπόθεση είναι η διασφάλιση πολλαπλάσιων πόρων στους φορείς αυτής της προσπάθειας.

Ιδιαίτερα. Στην παιδεία, την εκπαίδευση, την ιστορική έρευνα, τον πολιτισμό, στην ενθάρρυνση των πολιτιστικών φορέων και της Τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και στην άσκηση ειδικής εξωτερικής πολιτικής.

Προέχει η αποδοχή αυτής της αναγκαιότητας από τους τοπικούς φορείς αλλά και η αξιοποίηση των Κοινοτικών προγραμμάτων και των δυνατοτήτων που παρέχουν γι' αυτό οι απόδημοι Έλληνες

Ο στόχος μας είναι .

-Η ουσιαστική αναβάθμιση, η επιστημονική και διοικητική στελέχωση και η ερευνητική πρωτοβουλία των δύο περιφερειακών Πανεπιστημίων (Αιγαίου και Θράκης), ώστε να γίνουν το επίκεντρο της πνευματικής και πολιτιστικής ζωής

-Η ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από προγραμματικές συμβάσεις του Υπ. Πολιτισμού με τους τοπικούς φορείς.

-Η αξιοποίηση της σύγχρονης δυναμικής που αναπτύσσει στην ευρύτερη περιοχή η Ορθοδοξία με επίκεντρο το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τους χώρους που μπορούν να εκφράσουν ή να συμβολίσουν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες (π. χ Πάτμος τόπος διαλόγου των Ορθοδόξων εκκλησιών)

-Η στήριξη και ενίσχυση της πνευματικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας η ενίσχυση των τοπικών δημιουργιών, η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, η προβολή των τοπικών πολιτισμών και η συστηματική στράτευση διανοουμένων και καλλιτεχνών της περιοχής στην κοινή υπόθεση

Για την επίτευξή τους πρέπει να κινητοποιήσουμε τον πνευματικό και επιστημονικό κόσμο της χώρας, την Ελληνική εκκλησία, τους τοπικούς πολιτιστικούς φορείς, τον εκπαιδευτικό κόσμο. Κυβέρνηση και κόμματα πρέπει να αναλάβουν τις αναγκαίες πρωτοβουλίες. Οι τοπικοί φορείς να συντονίσουν τις προσπάθειές τους με τους φορείς των αποδήμων στην υπόλοιπη Ελλάδα και το εξωτερικό.

Είναι πρώτης προτεραιότητας στόχος

5. Αναπτυξιακή Πολιτική

Η ισομερής και ιεραρχημένη περιφερειακή ανάπτυξη και η διαμόρφωση όρων που θα καθιστούν την τοπική οικονομία ανταγωνιστική είναι οι δύο πόλοι της αναπτυξιακής στρατηγικής. Η ισόρροπη ανάπτυξη ανάμεσα σε πλούσιες και πτωχές περιοχές ανάμεσα σε μεγάλα και μικρά νησιά πρέπει να πρυτανεύει πάντοτε στις επιλογές μας. Η αξιοποίηση των σημαντικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των πλουτοπαραγωγικών πόρων πρέπει να συμβαδίζει με τον σεβασμό στο περιβάλλον της ανάπτυξης, τη φυσική ομορφιά του τόπου και την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Για την Θράκη πρέπει να αποσαφηνίσουμε ότι ο κεντρικός αναπτυξιακός στόχος είναι ένας ολοκληρωμένος παραγωγικός ιστός που βασίζεται στην αγροτική οικονομία και τη βιομηχανική ανάπτυξη, με σαφείς ιεραρχήσεις, στα πλαίσια συνολικού σχεδίου. Και με συμπληρωματικές τις άλλες παραγωγικές δραστηριότητες

Για τα μεγάλα νησιά του Αν. Αιγαίου που διαθέτουν τις αναγκαίες εδαφολογικές, πληθυσμιακές και παραγωγικές δυνατότητες πρέπει να επιδιωχθεί ή κατά το δυνατόν ισομερής και ισόρροπη ανάπτυξη ανάμεσα στους παραγωγικούς τομείς. Για τα μικρά και απομακρυσμένα νησιά το βάρος πέφτει στην δημιουργία αναπτυξιακής υποδομής που να κρατά τον πληθυσμό στον τόπο του. Σε ό, τι αφορά τον τουρισμό κεντρικός στόχος είναι η στροφή στην ποιοτική του ανάπτυξη.

Στα πλαίσια αυτών των στόχων μπορούμε να προσδιορίσουμε συγκεκριμένες παραγωγικές ιεραρχήσεις

Στην αγροτική οικονομία οι βασικές κατευθύνσεις στοχεύουν:

- στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών εν όψει των ευρωπαϊκών εξελίξεων και τον εντοπισμό των ανταγωνιστικών προϊόντων
- στην πολιτική αυτάρκεια για την εσωτερική αγορά με την τυποποίηση των προϊόντων
- στην χωροθέτηση γεωγραφικών και κτηνοτροφικών ζωνών
- στην ενίσχυση της αλιείας και της ιχθυοκαλλιέργειας.

Στη βιομηχανία, τη βιοτεχνία και την τεχνολογική στρατηγική πρέπει να υπάρξει πραγματική αντιστοίχιση με τις πλουτοπαραγωγικές πηγές και τους πόρους, τη δυνατότητα της μεταποίησης και τις κλαδικές προτεραιότητες. Δέσμη ειδικών επενδυτικών κινήτρων και επιδοτήσεων των εξαγωγών μπορούν να ενισχύσουν την προσπάθεια. Όπως επίσης και η θέσπιση καθεστώτος επιδοτήσεων των θέσεων εργασίας στον δευτερογενή τομέα, την βιομηχανία και τη βιοτεχνία, με στόχο την κάλυψη των τοπικών αναγκών.

Η αξιοποίηση και εκμετάλλευση του άφθονου ορυκτού πλούτου στη Θράκη αλλά και σε ορισμένα νησιά (περλίτης, αντιμόνιο, μάρμαρο, ελαφρόπετρα) η ορθολογική εκμετάλλευση του γεωργικού, δασικού και αλιευτικού πλούτου είναι η πρώτη προτεραιότητα.

Η κατάσταση αυστηρά επιλεγμένων, μικρών και ευέλικτων μονάδων, υψηλής έντασης τεχνολογίας, που παράγουν εξειδικευμένα προϊόντα, που ανιχνεύουν καινοτομίες και παρέχουν πληροφορίες και υπηρεσίες είναι μία σημαντική δυνατότητα που μπορεί να απορροφήσει επενδύσεις.

Η χρήση της πληροφορικής και της τεχνολογίας, στον τουρισμό, η ανάδειξη εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού με την απαραίτητη κατασκευή συνεδριακών κέντρων (Λέσβος, Ρόδος, Κως), η οργάνωση πρότυπων οικισμών από απόδημους Έλληνες είναι τομείς με σημαντική δυνατότητα.

Η ανάγκη να επιβιώσουν πρότυπες δραστηριότητες που ακόμη επιζούν (π.χ μαστίχα στη Χίο, ούζο Μυτιλήνης) ή επαγγέλματα ιδιαίτερης τέχνης και αξίας (π.χ χειροποίητη κλωστοϋφαντουργία), στα πλαίσια μιας βιοτεχνίας και βιομηχανίας ποιοτικής κλίμακας πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη. Και αυτό σημαίνει αντίστοιχη διεύρυνση και αναβάθμιση της εκπαίδευσης (τεχνικές σχολές στη Θράκη, σχολές εμπορικού ναυτικού στα νησιά, ναυτικά λύκεια, ωδεία και μουσικές σχολές παραδοσιακής μουσικής ή κατασκευής οργάνων -όπως «κανονάκι») καθώς και κίνητρα για επενδύσεις σ' αυτούς τους τομείς.

Η ενίσχυση των προσπαθειών για μετεγκατάσταση πληθυσμών που θα διευρύνουν το παραγωγικό δυναμικό στην περιοχή, είναι απολύτως αναγκαία. Με άμεση προτεραιότητα στην εγκατάσταση ομογενών με προγράμματα είτε εθνικού χαρακτήρα π.χ Θράκη, είτε τοπικού (π.χ Ψαρά ή Ρόδος) για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος αλλά και συγκεκριμένων αναπτυξιακών στόχων, πρέπει να μελετηθεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο, που θα ενταχθεί στον περιφερειακό σχεδιασμό.

Γι' αυτό τον σκοπό είναι απαραίτητη και υποχρεωτική η μόνιμη συνεργασία του Ιδρύματος Παλινοστούτων Ομογενών με τις περιφέρειες για την απορρόφηση των πόρων από τα κοινοτικά ταμεία.

6. Έργα υποδομής

Ταχύρρυθμα αναπτυξιακά προγράμματα που αφορούν είτε τα συνεχιζόμενα μεγάλα έργα είτε νέο προγραμματισμό, οφείλουν να ολοκληρώσουν την αναπτυξιακή υποδομή.

Το τέλος της δεκαετίας του '90 πρέπει να βρει τη Θράκη και το Αν.Αιγαίο ικανά να σηκώσουν το βάρος της ανάπτυξης, χωρίς να παραμείνουν άλυτες στοιχειώδεις ανάγκες που σήμερα κρατούν την περιοχή στη στασιμότητα.

Η κτιριακή υποδομή των σχολείων, των πανεπιστημίων και των πολιτιστικών κέντρων.

Ο εκσυγχρονισμός των νοσηλευτικών ιδρυμάτων.

Η συντήρηση των υπαρχόντων οδικών δικτύων και των παραδοσιακών κτισμάτων.

Η ανακήρυξη παραδοσιακών οικισμών, εθνικών δρυμών, περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Η αναβάθμιση και έκταση των αθλητικών εγκαταστάσεων.

Είναι έργα που συντελούν στη συντήρηση της υπάρχουσας υποδομής και ασφαλώς προϋποθέτουν μία μόνιμη πολιτική. Πέρα από αυτά όμως απαιτούνται μία σειρά από ιεραρχημένα έργα ώστε να διασφαλισθεί πλήρως και να διευκολυνθεί η αναπτυξιακή προσπάθεια.

1. Για την περιοχή της ΘΡΑΚΗΣ οι γενικές κατευθύνσεις είναι οι ακόλουθες:

Ολοκλήρωση του οδικών συγκοινωνιών με προτεραιότητα τους αυτοκινητοδρόμους Θεσσαλονίκης - Γέφυρας Κήπων και Αλεξανδρούπολης-Ορμένιου, καθώς και το δικό δίκτυο των ορεινών περιοχών.

Εκσυγχρονισμός και επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου Θεσσαλονίκης -Ορμένιου
Διεθνοποίηση του λιμένα Αλεξανδρούπολης, αξιοποίηση του λιμένα Πόρτο Λάγος ,
εκσυγχρονισμός των τελωνείων και άνοιγμα του τελωνείου Νυμφαίας.

Επέκταση και ενίσχυση του αερολιμένα Αλεξανδρούπολης και δημιουργία μικρού δικτύου
ελικοδρομιών στις πρωτεύουσες των επαρχιών και τη Σαμοθράκη

Σύνταξη Κτηματολογίου Θράκης και υποχρεωτικός ποτιστικός αναδασμός που θα
ορθολογικοποιήσει την ανάπτυξη της περιοχής και θα οριοθετήσει αγροτικές βιομηχανικές ,
τουριστικές και πολιτιστικές ζώνες

Αρδευτικό δίκτυο σε πλήρη επάρκεια με την προώθηση του αναπτυξιακού τμήματος του έργου
του Θησαυρού Νέστου , του φράγματος Δερείου και Ιάσμου-Δειλινών , μιας σειράς μικρότερων
φραγαμάτων και υδροταμιευτήρων καθώς και έργα εγγειοβελτιωτικά και αντιπλημμυρικά

Οριστική επίλυση του ενεργειακού προβλήματος , με την επέκταση του αγωγού φυσικού και
τους τρεις νομούς , με την ταχύρυθμη εφαρμογή επενδυτικού προγράμματος της ΔΕΗ για ηλεκτρική
ενέργεια υψηλής τάσεως και γεωργικό εξηλεκτρισμό , με την αξιοποίηση γεωθερμικών πηγών.

Εκσυγχρονισμός των τηλεπικοινωνιών με ψηφιακό επενδυτικό πρόγραμμα του ΟΤΕ

Βελτίωση της τουριστικής υποδομής με την κατασκευή μαρινών (π.χ. Σαμοθράκη) αξιοποίηση
ιαματικών πηγών (Τραινούπολη-Σαμοθράκη -Θερμές-Ποταμιά -Σπήλαιο Μαρωνείας).

Δημιουργία πρόσθετης πολιτιστικής υποδομής με την κατασκευή μικρών μουσείων και
βιβλιοθηκών , ανάδειξη αρχαιολογικών και βυζαντινών χώρων (Αβδηρα, Μαρώνεια, Διδυμότειχο κ.ά.)
των οικισμών φυσικού κάλλους

Κατασκευή του πανεπιστημιακού νοσοκομείου της Αλεξανδρούπολης Γρήγορη αποπεράτωση των
Πανεπιστημιούπολεων Κομοτηνής και Ξάνθης

II Για τα νησιά Αν. Αιγαίου οι γενικές κατευθύνσεις είναι οι ακόλουθες:

Βελτίωση, εκσυγχρονισμός και επέκταση λιμένων και λιμενικών εγκαταστάσεων , κατασκευή
αλιευτικών καταφυγίων (π.χ. Αστυπάλαια) ,ή ιχθυόσκαλας (π.χ. Χίος, Μυτιλήνη) , συγκεκριμένα για
ανάπτυξη των θαλάσσιων μεταφορών και συγκοινωνιών ιδιαίτερα στις άγονες γραμμές.

Κάλυψη με ελικοδρόμια ή μικρά αεροδρόμια όλων των νησιών , επέκταση ή εκσυγχρονισμός
των αεροδρομίων Λέσβου , Σάμου , Χίου , Λήμνου, Κω και διατήρηση υπαγωγής στον εθνικό
αερομεταφορέα

Ολοκλήρωση οδικών δικτύων εξαιρετικής σημασίας σε όλα τα μεγάλα νησιά (Λέσβος , Χίος,
Σάμος, Κως , Ρόδος , Κάρπαθος) και επίλυση προβλημάτων υποδομής στα μικρότερα.

Καθιέρωση διαπεριφερειακών συγκοινωνιακών συνδέσεων (αεροπορικές , ακτοπλοϊκές)
ανάμεσα στα νησιά και τις περιφέρειες της περιοχής , με σύσταση ειδικού φορέα

Άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος της ύδρευσης με πρόσθετα μέτρα και οριστική επίλυση
με κατάλληλα προγράμματα κατασκευής φραγαμάτων και λιμνοδεξαμενών καθώς και εφαρμογή
σύγχρονης τεχνολογίας στην ύδρευσης , την αποχέτευση , το βιολογικό καθαρισμό.

Εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας στις τηλεπικοινωνίες (πρότυπο ψηφιακό κέντρο ρόδου)
και σύνδεση υπερεθνικά δίκτυα παροχής υπηρεσιών.

Ενίσχυση τουριστικής υποδομής, με την κατασκευή μαρινών (π.χ. Κως, Ρόδος, Λέσβος , Χίος,
Λήμνος) με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών (Λέσβος , Σάμος , Νίσυρος) , με την κατασκευή
συνεδριακών κέντρων (Ρόδος , Κως Λέσβος)

Ανάδειξη των πλούσιων αρχαιολογικών χώρων , της πολιτιστικής κληρονομιάς των οικισμών
φυσικού κάλλους (δρυμοί , παραδοσιακά χωριά , μεσαιωνικές πόλεις , φρούρια , αρχαία μνημεία) που
γεμίζουν κάθε νησί.

Αξιοποίηση εναλλακτικών και ήπιων μορφών ενέργειας (ηλιακή, αιολική, γεωθερμία) που
ενισχύει τα ενεργειακά αποθέματα.

Κατασκευή νέου περιφερειακού νοσοκομείου στη Ρόδο ,αποπεράτωση επεκτάσεων και
εκσυγχρονισμός των υπαρχόντων (π.χ. Σάμος).

Ανάπτυξη κοινωνικού εξοπλισμού με ευρεία εφαρμογή της τηλεϊατρικής που μπορεί να
προλαμβάνει τα κρίσιμα περιστατικά και σύνδεση μόνιμη (με ελικόπτερα) με το Πανεπιστημιακό
Νοσοκομείο Ηρακλείου και Αλεξανδρούπολης.

7.Μέτρα οικονομικής πολιτικής

Κανένα πρόγραμμα δεν μπορεί να εφαρμοστεί και καμία ανάπτυξη να επιτευχθεί χωρίς τους
αναγκαίους πόρους Ένα σημαντικότατο ποσοστό απ' αυτούς καλύπτουν τα δύο Ειδικά Προγράμματα
που χρηματοδοτούνται και από την ΕΟΚ. Το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Θράκης που είναι ήδη

σε εφαρμογή και το Ειδικό Πρόγραμμα για το Αιγαίο που πρόκειται να τεθεί σε εφαρμογή μέσα στο 1992.

Σ' αυτά τα Προγράμματα πρέπει να τεθούν οι βασικές οικονομικές επιλογές που αφορούν

- τη μείωση κατά 50% των συντελεστών του ΦΠΑ στα νησιά του Αιγαίου και αντίστοιχο μέτρο προσαρμοσμένο στη Θράκη
- την επιδότηση των θαλάσσιων μεταφορών και των αερομεταφορών για προϊόντα και εισιτήρια
- την επιδότηση θέσεων εργασίας στο δευτερογενή τομέα
- τη χρηματοδότηση σύγχρονης τεχνολογίας, επενδύσεων και έργων υποδομής
- την ενίσχυση και προστασία της τοπικής αγροτικής και αλιευτικής παραγωγής
- τη χρηματοδότηση του εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων, της εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και εξειδίκευσης προσωπικού.

Παράλληλα στο εθνικό επίπεδο μία σειρά από ειδικές πολιτικές και μέτρα καθώς και παροχή κινήτρων που πρέπει να θεσπιστούν από τα αρμόδια Υπουργεία για την ενίσχυση της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της αλιείας, της βιοτεχνίας, της μεταποίησης, των πολιτιστικών και τουριστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή.

Ειδικότερα για τη ανάδειξη του αρχαιολογικού και πολιτιστικού πλούτου απαιτείται αυτοτελής χρηματοδότηση από ειδικά θεσμοθετημένο πόρο που προέρχεται από τα κρατικά έσοδα καθώς και ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα που οι τοπικοί φορείς πρέπει να επεξεργαστούν και η πολιτεία να ενισχύσει την εφαρμογή τους για τις πιο υποβαθμισμένες περιοχές και τα πτωχά νησιά

Για την ενίσχυση του επενδυτικού κλίματος πρέπει να τροποποιηθεί ο αναπτυξιακός νόμος με παροχή ειδικών κινήτρων για επενδύσεις μεγάλης κλίμακας στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, για ιδιωτικές επενδύσεις στις χερσαίες περιοχές και στα μεγάλα νησιά και για μικρής κλίμακας επενδύσεις στις υποβαθμισμένες περιοχές και τα μικρά νησιά, με αντίστοιχη κατάργηση του πλαφόν που ισχύει ήμερα

Τέλος ειδικά μέτρα που αφορούν την τιμολογιακή πολιτική (μειωμένες τιμές στα καύσιμα, το ρεύμα τα εισιτήρια), τα εξαγωγικά κίνητρα, τα επιτόκια χορηγήσεων, τις τοπικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας ολοκληρώνουν την οικονομική πολιτική που απαιτείται

8.Θεσμική πολιτική

Ο προσδιορισμός εξειδικευμένων στόχων, και η διαμόρφωση συγκεκριμένων επενδυτικών προγραμμάτων απαιτεί και αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο που να ενισχύει την αναπτυξιακή προσπάθεια.

Η ουσιαστική αναβάθμιση των Υπουργείων Μακεδονίας -Θράκης και Αιγαίου, με τη δημιουργία δύο αντίστοιχων περιφερειακών ταμείων όπου συγκεντρώνονται οι πόροι από όλα τα προγράμματα. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να υπάρξει ξεχωριστό πρόγραμμα για κάθε μία από τις δύο περιοχές με ειδικούς κωδικούς αριθμούς.

Η ενίσχυση της περιφερειακής συγκρότησης, με τη δημιουργία σε κάθε περιφέρεια επιτελικού προγραμματικού κέντρου, αναπτυξιακής εταιρείας που αν επεξεργάζεται προτάσεις, επενδυτικά σχέδια και αν διαπραγματεύεται με τα όργανα της ΕΟΚ, γραφείου της ΕΟΚ σε κάθε νομό, είναι επίσης πρωταρχική ανάγκη. Στα πλαίσια αυτά τα Δωδεκάνησα πρέπει να γίνουν η 14η περιφέρεια της χώρας.

Η μεταβίβαση των πόρων και αρμοδιοτήτων από το Κέντρο στο Νομό και από κει στην Επαρχία πρέπει να συνδυαστεί με την γρήγορη προετοιμασία και τελική ανάδειξη της νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που πρέπει να αναλάβει όλο το πακέτο των επενδυτικών προγραμμάτων στην περιοχή. Η ισχυροποίηση της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης με εθελοντικές συνενώσεις αλλά και η αξιοποίηση των αναπτυξιακών συνδέσμων και των προγραμματικών συμβάσεων πρέπει να επιταχυνθεί. Θα μπορούσε η περιοχή να γίνει πόλος για την περιφερειακή οργάνωση που αντιστοιχεί στις σημερινές ευρωπαϊκές εξελίξεις. Η προσπάθεια μπορεί να ξεκινήσει αμέσως με έκδοση προεδρικών διαταγμάτων για αποκέντρωση αποφάσεων, αρμοδιοτήτων και πόρων στους περιφερειακούς θεσμούς για αυτήν ειδικά την περιοχή.

Ο εκσυγχρονισμός και η αποκέντρωση του Κράτους συνδέεται με τη δημιουργία αποκεντρωμένων υπηρεσιών (εμπορίου, υγείας, τουρισμού) σε κάθε επαρχία, την κάλυψη των πολυάριθμων κενών θέσεων με εξειδικευμένο και επαρκές προσωπικό με τρόπο αξιοκρατικό και με προτεραιότητα στην εντοπιότητά του. Τοπικοί διαγωνισμοί είναι αναγκαίοι.

Ταυτόχρονα συγκεκριμένα κίνητρα που αφορούν τη στέγη, την απομακρυσμένη περιοχή, την επιδότηση της εργασίας (επέκταση και διεύρυνση του 6%), που να εξισορροπούν το λειτουργικό κόστος των επιχειρήσεων αλλά και το κόστος διαμονής και διαβίωσης των δημοσίων υπαλλήλων και των εργαζομένων στην περιοχή, θεωρούνται απαραίτητα. Πρέπει ακόμη να ληφθεί μέριμνα για την βαθμολογική εξέλιξη των υπηρετούντων στις παραμεθόριες περιοχές, όπως επίσης και η αναγκαστική για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, παραμονή κάθε δημοσίου υπαλλήλου σε αυτές.

9. Πολιτική για τις μειονότητες

Ιδιαίτερης εθνικής σημασίας είναι η πολιτική μας απέναντι στις θρησκευτικές μειονότητες που ζουν στην περιοχή , όπως είναι η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης και οι ελάχιστοι μουσουλμάνοι της Ρόδου και της Κω. Οι μουσουλμάνοι της περιοχής αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του έμψυχου δυναμικού της χώρας. Είναι Έλληνες πολίτες σε πλήρη ισονομία και ισοπολιτεία έναντι των χριστιανών Ελλήνων πολιτών.

Είναι για μας απαραβίαστες αρχές , ο σεβασμός στην προσωπικότητα και την ελευθερία του ατόμου , η θρησκευτική , γλωσσική, κοινωνική και πολιτιστική του ελευθερία , η απρόσκοπτη έκφραση των ηθών και των εθίμων του. Κατά συνέπεια η Συνθήκη της Λωζάνης και οι επιταγές της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ) αποτελούν κείμενα όχι απλώς αποδεκτά αλλά κατευθυντήρια στη χάραξη της πολιτικής μας. Η προσαρμογή και η συμμόρφωση όλων των συντελεστών της κοινωνικής οργάνωσης της ελληνικής δημοκρατίας , όπως είναι το κράτος , οι υπηρεσίες , οι αντιπροσωπευτικοί θεσμοί , οι τοπικοί φορείς , αλλά και των μεμονωμένων πολιτών , σε αυτή την πολιτική είναι αυτονόητη.

Καμία ανοχή δεν πρέπει να υπάρχει σε ενδεχόμενες παραλείψεις , κωλυσιεργίες ή πρακτικές προσώπων ή φορέων που έρχονται σε αντίθεση μ' αυτήν την πολιτική.

Πρέπει να καταβάλουμε συστηματική και συντονισμένη προσπάθεια με κύρια πλευρά τη μορφωτική , την πολιτιστική και την κοινωνική της όψη , για μόνιμη και συνεχή επικοινωνία με τις μειονότητες σε ενιαίο κοινωνικό και οικονομικό χώρο

Η κοινωνική συνοχή σε συνθήκες ισότητας και δημοκρατίας αποτελεί τον πιο συνεκτικό κρίκο της νεότητας του έθνους και πρέπει να πρυτανεύει απέναντι στην οποιαδήποτε διασπαστική ή διχαστική κίνηση απ' όπου και αν προέρχεται

Παράλληλα όμως πρέπει να γίνει απολύτως σαφές ότι κάθε παρόμοια κίνηση που αποσκοπεί στην τεχνητή πόλωση και τη διάσπαση που πυροδοτεί την ένταση και υποκινεί αναταραχές με στόχο την εξυπηρέτηση αλλότριων συμφερόντων θα μας βρει αποφασιστικά αντιμέτωπους.

Δεν θα διστάσουμε να πάρουμε κάθε αναγκαίο μέτρο που θα προστατεύει τα εθνικά μας συμφέροντα απέναντι σε πρόσωπα ή μηχανισμούς που λειτουργούν αποσταθεροποιητικά στην περιοχή. Είναι αναγκαίο να αναληφθεί εκστρατεία διαφώτισης της διεθνούς κοινής γνώμης που τροφοδοτείται συστηματικά με ψευδείς παραπλανητικές «πληροφορίες». Σε καμία περίπτωση δε μπορούμε να δεχτούμε την εξομοίωση του Οικουμενικού Πατριαρχείου με Μουφτείες, ούτε βέβαια την εξισορρόπηση ιστορικών εγκλημάτων κατά του Ελληνισμού όπως έγινε στην Κωνσταντινούπολη με μυθεύματα και ψεύδη που καλλιεργούνται προπαγανδιστικά και αφορούν Έλληνες πολίτες

Για να υλοποιηθούν οι στόχοι

-Πρέπει να προχωρήσουν τα αναγκαία μέτρα , όπως η ίδρυση Ινστιτούτων ιστορικών Ερευνών στη Θράκη και το Αιγαίο.

-Να ενισχυθεί κάθε εκπαιδευτική , μορφωτική και πολιτιστική δραστηριότητα στην περιοχή , με την στελέχωση των σχολείων της , την ίδρυση νέων σχολείων , την ανάπτυξη της υλικοτεχνικής τους υποδομής την τοπική δράση των πολιτιστικών φορέων και κάθε πρωτοβουλία που συμβάλει στην αρμονική συμβίωση και την κοινωνική συνοχή.

-Να εγκατασταθεί δίκτυο αναμεταδόσεων ώστε οι Ελληνικοί ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί να φθάνουν μέχρι και το ακρότατο χωριό των περιοχών του Αιγαίου και της Θράκης.

-Να διατεθούν από την πολιτεία οι αναγκαίοι πόροι γι' αυτό τον σκοπό.

10. Επίλογος.

Εμείς οι βουλευτές της Διακομματικής Επιτροπής , θεωρούμε ότι με τη διατύπωση αυτού του Πορίσματος , επιτελέσαμε ένα αναγκαίο εθνικό έργο.

Θέτουμε τα συμπεράσματά μας υπόψη του Εθνικού Κοινοβουλίου.

Καλούμε την Κυβέρνηση , την Αξιωματική Αντιπολίτευση, όλα τα κόμματα αλλά και τους φορείς της πολιτείας και της λαϊκής εκπροσώπησης στη Θράκη και το Αν.Αιγαίο να ενστερνιστούν την πολιτική που ομόφωνα αποφασίσαμε και εισηγούμαστε.

Να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα νομοθετικού και κυβερνητικού χαρακτήρα που να επιτρέπουν την εφαρμογή της , και να κινητοποιηθούμε όλοι οι Έλληνες με όλες τις δυνάμεις για να κάνουμε την κρίσιμη αυτή μεθοριακή γραμμή , χώρο αντίστασης απέναντι σε κάθε επιβουλή και , για τους κατοίκους της , πηγή δύναμης , πλούτου , και ευημερίας.

Πηγή : Βουλή των Ελλήνων , Περίοδος Ζ' -Σύνοδος Β' , Συνεδρίαση 14 Φεβρουαρίου 1992

Ο «εθνικός» ποιητής της μειονότητας Ali Riza Saracoglu

Ο ποιητής Ali Riza Saracoglu γεννήθηκε στην Κομοτηνή το 1938 Φοίτησε στο μειονοτικό λύκειο Τζελάλ Μπαγιάρ , αλλά διέκοψε τα μαθήματα και συνέχισε το επάγγελμα του πατέρα (σαμαράς) .Έγραψε δυο βιβλία με ποιήματα , το πρώτο έχει τίτλο **«Ω μελαμψό χρώμα» («Ey Yagiz Torrak»)** και το δεύτερο **«Το αύριο είναι δικό μας» («Yarinlar Sizindir»)**, Θεωρείται ο ποιητής της μειονότητας που είναι γεμάτος **«αισθήματα τουρκικά γιατί είναι πραγματικά Τούρκος εθνικιστής»** , όπως έγραψε ο πρόεδρος του ιδρύματος φολκλορικών ερευνών της Τουρκίας, Irfan Nastratinoglu.

Ο Ali Riza Saracoglu έγραψε το ποίημα **«Είμαστε καθαροί εμείς»** γιατί όπως γράφει η εφημερίδα Akin (επιδρομή Κομοτηνή 27/10/1974) για να απαντήσει στη χριστιανική εφημερίδα της Κομοτηνής , η οποία έγραψε **«όη η Δυτική Θράκη πρέπει να καθαρίσει από τη βρώμικη μυρωδιά της Τουρκίας»** .

Το ποίημα ανέφερε

«Το δέρμα μας γαρύφαλλο τριαντάφυλλο μυρίζει γιατί πλυσίματα ως πέντε κάνουμε τη μέρα και η θρησκεία μας καθαριότητα ορίζει σαν τους αγγέλους είμαστε που είναι στο αιθέρα. Στο δέρμα μας πολύ ωραία μυρωδιά υπάρχει σε όλους μας οι μυρωδιές «πιστές» για πάντα θάνα και δε θα βρης δυσάρεστη οσμή κανένας νάχει σαν τους αγγέλους καθαροί στον κόσμο τούτο πάμε».

«Μπορεί τα ρούχα που φοράμε σικ να μη τα δητε αυτά μπορούμε Τόσο φθάνει ο ιδρώτας μόνο. Μα η καρδιά είναι πλυμένη ότι και να πήτε σαν αγγέλοι είμαστε βρωμιά δεν έχουμε μα πόνο. Εμείς κάθε πρωί πλενόμαστε και κάθε μέρα. Εμείς κάθε λεπτό μιλάμε πράγματα ωραία Να βλέπετε σωστά .Δεν έχουμε καμία λέρα και είμαστε οι καθαροί Σαν άγγελοι στη θέα»

Ποίημα του Saracoglu από το βιβλίο του «Ω μελαμψό χρώμα» με τίτλο «Νοοτροπία σταυροφόρων στη Δυτική Θράκη»

«Εδώ είναι φίλε μου η Θράκη η δυτική Γελούν οι μεν και δακρυσμένα έχουν άλλο μάτια . Με άνεση και δίχως κόπο η ζωή αυτή που ζουν οι Έλληνες και μένουν σε παλάτια Σε σπίτια πενταόροφα ήσυχoi δίχως δυσκολία»

»Αυτή η συνοικία είναι ελληνική που όλοι εργάζονται σε Τράπεζες και σε γραφεία. Πολίτες είναι αυτοί κατηγορίας Εδώ είναι φίλε μου η Θράκη η Δυτική γελούν και δακρυσμένα έχουν όλοι μάτια. Μα είναι εδώ η συνοικία τουρκική τα σπίτια ετοιμόρροπα και όλα μαύρο χάλι. Το χιόνι μπαίνει το χειμώνα και βροχής οι στάλες στου Μεμέτη πέφτουν το κεφάλι».

»Είναι όλοι τους ανήσυχoi και δυστυχείς με στεναχώρια και με λύπη πάντοτε μεγάλη πολίτες δεύτερης αυτοί κατηγορίας .Εδώ είναι φίλε μου η Θράκη η Δυτική γελούν οι μεν δακρυσμένα έχουν άλλοι μάτια. Εργάτης ο Σελήμ για τον τσορμπατζή σκληρά η γυναίκα του ολημερίς ξενοδουλεύει. Κουραστική και δύσκολη πολύ η ζωή δουλεύοντας σε οικοδομές και άλλοι σε χωράφια μαραίνονται σαν τα λουλούδια που δεν ανθούν και πέφτουνε στη γη νεκρά μπουμπουκία μαραμένα. Στα μάτια δάκρυα και χείλη δε γελούν».

»Αυτοί είναι οι Μεμέτηδες , ζουν στεναχωρημένα πολίτες δεύτερης αυτοί κατηγορίας

Ποίημα «Η Δυτική Θράκη περιοχή αδικιών» από το ίδιο βιβλίο

«Στην Αφρική , την Ταγκάνικα και Ουγκάντα οι τόσες αδικίες δεν υπάρχουν .Πολλές σε βάρος μας οι διακρίσεις πάντα. Κηλίδα στον πολιτισμό προσάπτουν .Εδώ που έζησ' ο Δημόκριτος οι πιέσεις αποτελούν στίγμα. Διακρίσεις σε άτομα χιλιάδες επειδή οι λέξεις θρησκεία και φυλή δεν είναι ίδιες. Υπό παρακολούθηση τριάντα χρόνια ζήσαμε από την αστυνομία».

»Νομίσαμε πως έτσι θάτανε αιώνια τελείωσε όμως η παρανομία πριν δύο χρόνια με ΠΑΣΟΚ στην εξουσία η αστυνομική η βία πήρε τέλος οριστικό. Αλλά έχει ανησυχία της μειονότητας το κάθε μέλος. Βασάνων χώματα η Δυτική Θράκη γιατί εγώ είμαι Μουσουλμάνος Τούρκος ταλαιπωρούμε πάντοτε από παιδάκι αισθάνομαι το μίσος στις ματιές τους»

»Ναι είμαι Τούρκος. Μουσουλμάνος μάθετέ το στου κανονιού βάλτε με στη μπούκα και διόλου δε θα φοβηθώ. Πιστέψετε το καλά σας ξέρω σαν παλιά μου ρούχα. Το θάνατο γνώρισα πριν να πεθάνω και κλαίοντας το έμαθα το γέλιο στηρίζομαι στην ποιήσή μου μόνο πάνω δεν είν' σκοπός μα μέσον για το δόλιο. Σ

»Σαράτσης (σαμαράς) είμ' εγώ! Για τέχνη βρίσκω χρόνο δεχθείτε την κραυγή μου με φιλία στενάζει ο λαός Γι' αυτόν φωνάζω μόνο ζητώ το δικό του με αγωνία Στους ουρανούς υψώνονται με ικεσία την νύχτα χέρια ,και το δάκρυ τρέχει. Κοτέτσια είναι τα σπίτια μας χωρίς αξία Το νέο λέτε άδεια δεν έχει Πανεπιστήμιο θα χτίσετε εκεί στα χωράφια μας στο Γιακά (Σημ Περιοχή έξω από την

Κομοτηνή) Μα κτίσμα ακόμα δεν υπάρχει Βάζετε στα ράφια τις διαμαρτυρίες μας με πείσμα. Επήρανε τη εξοχή»

»Ετέλειωσε λοιπόν η μειονότητα Παρέλυσε η παιδεία έσβυσε η δάδα απόφοιτοι σχολών το άνθος νιότης θα μένουν νηστικοί γιατί πτυχία ακόμα δεν θέλουνε να τα αναγνωρίσουν Να ζεις δεν είναι σε βασανισμένο χώμα ποτέ χωρίς πιέσεις δεν σ' αφήνουν».

Ποίημα του Αλη Ριζά Σαράτσογλου από το βιβλίο «Ey Yagiz Toprak» («Ω μελαμψό χώμα») με τίτλο «Νείλο κάνουμε τα δάκρυά μας» .

»Είμαστε όλο θλίψη Η καρδιά μας αίμα στάζει. Τη συνθήκη της Λωζάνης η Ελλάδα δεν τηρεί το παρόν φοβίζει και το μέλλον μας τρομάζει. Νείλο αν μαζευτούν τα δάκρυα να κάνουμε μπορεί. Τίποτα τους πόνους δεν μπορεί να σταματήσει δύσκολο πολύ να είναι κάτω από πίεση να ζεις της υπομονής η πέτρα τέλος θα ραγίσει με τα κούφια λόγια δεν παρηγορείται πια κανείς».

»Όσο και να μας πιέσουν , άδικος ο κόπος μήπως κι' απ' την πέτρα είμαστε ακόμα πιο σκληροί. Χώματα βασάνων είν' για μας αυτός ο τόπος πως μπορέσαμε άραγε να αντέξουμε τόσο πολύ !Φαίνεται οι Μεμέτηδες από γρανίτη είναι .Οι ρυτίδες τους την ιστορία δείχνουν της ζωής»

»Η ανησυχία μεγαλώνει Φύγε λένε. Ως του και του Ιώβ περάσαμε την υπομονή εμείς. Γεννηθήκαμε στη Δυτική Θράκη Τούρκοι είμαστε υπερήφανοι γι' αυτά μας τα αδικήματα όπως τα ηφαίστεια που εκτοξεύουν λάβα είν' τα μέσα μας γιατί έχουμε πολλά προβλήματα»

»Πιο πολύ και από τη ψυχή τη Θράκη αγαπούμε από το Θεό μας έχομε γι' αυτήν μόνο πλασθεί τα δικά μας μάτια σαν λουλουδι θα τη δούνε και στα χώματα της οι δικοί μας έχουνε θαφτεί. Έχουν μείνει μέσα μας πολλές ελπίδες ότι όλα κάποτε για μας θε να διορθωθούν .Ο Μεχμέτ και η Αισέ δεν θάναι λυπημένοι πάντα , κι οι κακές μέρες θα διαβούν και θα χαρούν».

Στην μειονοτική εφημερίδα Akin δημοσιεύθηκε το ποίημα την επέτειο θανάτου του Mustafa Kemal το ποίημα με τίτλο «Ata» («Πρόγονος») με αφιερωμένο «Στον πατέρα μας Σαράτσογλου»

»Ολόκληρο το σύμπαν θα τα χάσει σαν ιδεί ο γίγας της Τουρκίας μπρος του να προβάλλει. Πατέρα μου θε νάρθει αυτή η ευτυχισμένη αυγή το τουρκικό το έθνος να αυξηθεί και πάλι Η ιστορία του γεμάτη δόξα και τιμή το πρόσωπο του Τούρκου τότε θα γελάσει».

»Σ' αυτό το έθνος του ταιριάζει να εξυψωθεί κι η αρχαία δόξα της Τουρκίας θα ξανάρθει. Ως το φεγγάρι και τα αστέρια θα υψωθούν οι Τούρκοι και του φεγγαριού τα άστρα στήθη θε να γραφεί το όνομα του μεγάλου Αιτατούρκ .Ποτέ να μην αγγίξει τα σπλάχνα η λήθη.

»Το μέτωπο του Τούρκου που ' ναι καθαρό να φθάσει στο φεγγάρι και τα άστρα θέλει. Χαμόγελο στο έθνος τούτο το ευγενικό Πατέρα μας! Για πάντα να χαρίσεις πρέπει .Μεγάλε Αιτατούρκ μας ξύπνησες από το βαθύ τον ύπνο Και μας έδωσες ελευθερία. Και μας edώρησες απλόχερα την τόσο ταιριαστή με την Τουρκία τη σωστή δημοκρατία».

Πηγή :Εφημερίδα Akin 10/11/1985

Ποίημα για τον Ahmet Sadik

Εμπρός ο Σαδικ Αχμέτ και ακολουθούμε εμείς ακριβώς 150 χιλιάδες άτομα .Γνωρίζουμε τι θα πράξουμε .Τούρκοι είμαστε και Τούρκοι θα μείνουμε για πάντα.Κι εμείς όπως ο καθένας θα ανακτήσουμε τα δικά μας

Ο Αλλάχ βοηθά αυτόν που είναι σωστός Ας στηρίξουμε κι εμείς το δούλο εκείνου .Να θυσιαστεί η ψυχή μας στο δρόμο αναζήτησης του δικαίου Τούρκοι είμαστε και Τούρκοι θα μείνουμε για πάντα. Κι εμείς , όπως ο καθένας θα ανακτήσουμε τα δικά μας όπου πηγαίνεις είσαι σαν φως.

Ακούσθηκε στον κόσμο η δική σου ελεύθερη φωνή. Πόθος είναι αυτό του καθενός μας .Τούρκοι είμαστε και Τούρκοι θα μείνουμε για πάντα .Κι εμείς , όπως ο καθένας , θα ανακτήσουμε τα δικά μας.

Πηγή :Εφημερίδα Balkan 19/10/1993

ΔΙΑΚΥΡΞΗ ΤΟΥ Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΘΡΑΚΩΝ

(Ξάνθη 21-24/10/1993)

Στο πρώτο παγκόσμιο Συνέδριο Αποδήμων Θρακών , που πραγματοποιήθηκε στην Ξάνθη από 21 έως 24 Οκτωβρίου , όλοι εμείς. Τα τέκνα της Θράκης που βρισκόμαστε διασκορπισμένοι στα πέρατα της Οικουμένης Οι εκπρόσωποι Θρακικών Σωματείων και Συλλόγων από ολόκληρη την Ελλάδα , οι Μητροπόλεις της Ορθοδόξου Ελληνικής Εκκλησίας Οι εκλεγμένοι άρχοντες της Τοπικής

Αυτοδιοίκησης της Θράκης και εκλεκτοί φίλοι της Θράκης , προσωπικότητες Γραμμάτων, των τεχνών , των Επιστημών , και του επιχειρηματικού κόσμου από ολόκληρη την Ελλάδα.

Συναντηθήκαμε με λαχτάρα , συζητήσαμε με αγωνία και αποφασίσαμε με νηφαλιότητα πάνω στις εξής διαπιστώσεις , αρχές, προτάσεις στόχους και πρωτοβουλίες.

Η Ακριτική Θράκη ερημώνει ! Μόνο την τελευταία δεκαετία είχε πληθυσμιακή συρρίκνωση 3,8%! Χώρια από τις απειλές που πυκνώνουν γύρω και μέσα στη Θράκη. Ο κεντρικός μας στόχος για τα επόμενα χρόνια είναι η ανατροπή του δυσμενούς ψυχολογικού κλίματος, η εμπέδωση αισθήματος αυτοπεποίθησης, καθώς και η δημιουργία προϋποθέσεων ανάπτυξης.

Ανάπτυξη δεν σημαίνει απλώς η απορρόφηση κρατικών και κοινωνικών πόρων.....Ανάπτυξη προϋποθέτει ουσιαστική Αποκέντρωση , δημιουργία Κινήτρων για την άνθιση της οικονομικής δραστηριότητας , ενίσχυση Υποδομής και εμπέδωση κλίματος Ασφάλειας για το σύνολο του πληθυσμού της περιοχής

Προϋπόθεση για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος σαν και αυτό της Θράκης είναι η ουσιαστική Αποκέντρωση -δηλαδή η μεταφορά πόρων και εξουσιών από το Κέντρο στην Περιφέρεια. Μια τέτοια μείζων μεταρρύθμιση είναι απαραίτητη για να αναπνεύσει ολόκληρη η ελληνική περιφέρεια. Ιδιαίτερα για την ακριτική Θράκη ,όμως είναι θέμα ζωής και θανάτου.

Η Αποκέντρωση οσοδήποτε χρήσιμη δεν αρκεί. Χρειάζεται και η δημιουργία σύγχρονης υποδομής , όχι μόνο για να αναβαθμιστεί η περιοχή εσωτερικά. Αλλά και για να αναδειχθεί ο στρατηγικός ρόλος της Θράκης στον ευρύτερο διεθνή περίγυρο της.

Χρειάζεται η δημιουργία υποδομής (κυρίως συγκοινωνίες και επικοινωνίες) που θα καταστήσουν τη Θράκη διεθνή κόμβο. Να γίνει η Θράκη πολιτισμική και οικονομική Πύλη της Ελλάδας και της Κοινότητας με τις χώρες των Βαλκανίων και του Ευξείνου Πόντου

Κάτι παραπάνω , να γίνει η Θράκη η Γέφυρα της Μεσογείου με την ανατολική Ευρώπη. Η διάθεση του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης της Κοινότητας πρέπει να γίνει κατά προτεραιότητα για την ανάπτυξη της υποδομής σε ευαίσθητες ακριτικές περιοχές όπως η Θράκη και τα νησιά του Αιγαίου. Όλα τα προηγούμενα προϋποθέτουν κάτι εξαιρετικά σημαντικό -αίσθημα Ασφάλειας! Χωρίς αυτό ούτε επενδύσεις θα γίνουν , ούτε ανάπτυξη θα υπάρξει , ούτε η τάση ερήμωσης θα αντιστραφεί. Ασφάλεια όμως σημαίνει πάνω απ' όλα δημογραφική σταθεροποίηση της Θράκης

Και αυτό προϋποθέτει

Πρώτον εγκατάσταση Ελλήνων προσφύγων από την πρώην ΕΣΣΔ κατά προτεραιότητα στη Θράκη Παλιννόστηση των αποδήμων Θρακών στη γενέθλια γη όχι στο αθηναϊκό κέντρο. Γι' αυτό άλλωστε θα χρειαστούν ιδιαίτερα προγράμματα της Πολιτείας.

Να θεσμοθετηθεί η δυνατότητα και να δοθούν τα σχετικά κίνητρα ώστε να μπορούν οι φοιτητές του Δημοκρίτειου Π.Θ να ψηφίζουν στη Θράκη. Να δοθεί η ιδιαίτερη μέριμνα στη νεολαία, στην ανύψωση του φρονήματός της , στη συμμετοχή της στα κοινά. Παλεύουμε να κερδίσουμε το μέλλον. Και δεν μπορούμε να παλεύουμε χωρίς τα νιάτα , που ΕΙΝΑΙ το μέλλον...Να προωθηθούν οι δραστηριότητες του Δ.Π.Θ. ώστε να γίνει η Θράκη κέντρο πνευματικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων. Αν ένας τόπος αναδείξει πνευματική ηγεσία , ενθαρρύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα και την κοινωνική συμμετοχή είναι αδύνατο να μην γίνει κέντρο πληθυσμιακής συσπείρωσης.

Τέλος αισθανόμαστε την ανάγκη να διακηρύξουμε προς πάσα κατεύθυνση ότι το πρόβλημα για τη Θράκη ΔΕΝ δημιουργούν οι έλληνες μουσουλμάνοι ! Πρόβλημα ασφαλείας δημιουργεί η ανατρεπτική δράση του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής και των πρακτόρων της Άγκυρας! Υπογραμμίζουμε ότι οι Έλληνες μουσουλμάνοι είναι η πλέον προνομιούχος μειονότητα της ευρύτερης περιοχής μας και είμαστε περήφανοι γι' αυτό. Αλλά όπως θα έκανε οποιοδήποτε άλλο κράτος στη θέση μας, κάθε δραστηριότητα που θίγει την εθνική μας ασφάλεια πρέπει να παταχθεί άμεσα , αποφασιστικά και αμείλικτα

Είμαστε υπέρ της σχολαστικής εφαρμογής των υφιστάμενων συνθηκών. Άλλωστε απόλυτα και συγκριτικά στοιχεία αποδεικνύουν ότι η Ελλάδα έχει σεβαστεί όλες τις υφιστάμενες συνθήκες άλλοι είναι που τις έχουν παραβιάσει , σε βάρος Ελλήνων ορθοδόξων μειονοτήτων. Πιστεύουμε μάλιστα ότι πρέπει να υποστηρίξουμε τη θέση των Ελλήνων μουσουλμάνων , ακόμα και πέρα από τα όρια των συμβατικών υποχρεώσεων που έχει αναλάβει απέναντί τους η Ελλάδα. Πάνω από όλα το δικαίωμά μας στην ανάπτυξη και την ευημερία ..Αλλά καμιά διεθνής Συνθήκη δεν επιβάλλει την επίδειξη ανοχής ή πολύ περισσότερο τη «νομιμοποίηση» υπονομευτικών δραστηριοτήτων και αντεθνικών ενεργειών σε μian ευαίσθητη ακριτική περιοχή

Η υπονομευτική δράση του τουρκικού προξενείου Κομοτηνής ΔΕΝ θα γινόταν ανεκτή από κανένα άλλο κράτος ! Πιστεύουμε ότι ΔΕΝ μπορεί να γίνει ανεκτή ούτε από την Ελλάδα. Αν δεν περιοριστεί η υπονομευτική δράση του τουρκικού Προξενείου Κομοτηνής , κανένα άλλο μέτρο ή αναπτυξιακή πρωτοβουλία δεν θα αποκαταστήσει αίσθημα Ασφαλείας και κλίμα αναπτυξιακό στη Θράκη. Για την περαιτέρω επεξεργασία και προώθηση όλων αυτών των επιδιώξεων αποφασίζουμε την σύσταση του Κέντρου Θρακικού Ελληνισμού. Το Ίδρυμα αυτό μαζί με τη μόνιμη Συντονιστική

Γραμματεία που θα συσταθεί αναλαμβάνει την ευθύνη να υλοποιήσει το νομικό θεσμικό πλαίσιο και τους στόχους για την συσπείρωση και κινητοποίηση και τον συντονισμό των Θρακών σ' ολόκληρη την Οικουμένη με Παγκόσμια Συνέδρια κατά τακτά χρονικά διαστήματα με διαρκή επικοινωνία ανάμεσα στους Θράκες , της ημεδαπής και της αλλοδαπής , με την οικοδόμηση Γέφυρας που θα ενώσει απανταχού Θράκες με τη γενέθλια γη .

Ήλθαμε με αγωνία φεύγουμε με Αυτοπεποίθηση , ενθουσιασμό, και Ελπίδα Αυτοπεποίθηση που δίνει η αίσθηση Ενότητας και Δύναμης . Ενθουσιασμό να αγωνιστούμε για τη Θράκη μας .

Και ελπίδα Νίκης .Η Θράκη ΔΕΝ είναι μια ξεχασμένη γη . Τα παιδιά της γης πήραν την μοίρα της στα χέρια τους!

ΨΗΦΙΣΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΤΑΙ

Α Μέσω του αντιστοίχου τμήματος του Κέντρου Θρακικού Ελληνισμού για τον Ελληνισμό Βουλγαρίας και Ρουμανίας μέχρι το Δέλτα του ποταμού Δουνάβευς , δημιουργία επαφών και ενίσχυση της σωματειακής Οργανώσεως με κατοχύρωση των μειονοτικών δικαιωμάτων ίδια στο χώρο της Εκπαίδευσης (δημιουργία μειονοτικών σχολείων , Πανεπιστημιακών Εδρών Ελληνικής , επαναλειτουργία των εκκλησιών , μοναστηριών και Ορθόδοξων και Κοινοτικών Καταστημάτων) και του πολιτισμού

Β Μέσω του αντιστοίχου τμήματος του Κέντρου Θρακικού Ελληνισμού σταυροφορία για την επαναπόκτηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζει η Συνθήκη της Λωζάνης για τους μη ανταλλάξιμους Θράκες της Κωνσταντινουπόλεως , της Ίμβρου και Τενέδου και τα οποία παρανόμως τους έχουν αφαιρεθεί τις τελευταίες δεκαετίες.

Γ. Καταγγελία της απάνθρωπου αναγκαστικής εκριζώσεως του Ελληνισμού της Νοτιοανατολικής Θράκης και της Μικράς Ασίας.

Α Αποφασίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα σύγκλιση Παγκοσμίων Συνεδρίων του Θρακικού Ελληνισμού δηλαδή των Αποδήμων των υπό ξένη κρατική ηγεσία ευρισκομένων Θρακών της ανατολικής Ρωμυλίας (Βορείου Θράκης) και της νοτιοανατολικής Θράκης και τέλος των εντός του Ελλαδικού Κράτους , εκτός της νοτιοδυτικής Θράκης ευρισκομένων Θρακών

Τα Παγκόσμια Συνέδρια θα επέχουν θέση μόνιμου Συνέλευσης.

Β Αποφασίζεται η δημιουργία μόνιμου Εκτελεστικής των αποφάσεων των Συνεδρίων (Συνελεύσεων) Επιτροπής και μόνιμης Συντονιστικής Γραμματείας όλων των ομοσπονδιών Θρακών.

Γ Αποφασίζεται η δημιουργία Ιδρύματος με την ονομασία Κέντρο Θρακικού Ελληνισμού με αντικείμενο την μουσειακή και αρχειακή συγκέντρωση των παραδόσεων και της Ιστορίας του Θρακικού Πολιτισμού , τη δημιουργία Θρακικής Βιβλιοθήκης και Ερευνητικού Κέντρου , με ταυτόχρονη οργάνωση επιστημονικών συνεδρίων και Διαλέξεων και συντονισμό όλων των υπαρχόντων σήμερα Θρακικών Θεσμών και τη δημιουργία παραρτημάτων .

Δ. Αποφασίζεται η δημιουργία τμημάτων του Κέντρου Θρακικού Ελληνισμού για τους αποδήμους κατά Ομοσπονδίες (Αμερικής , Καναδά, Αυστραλίας , Ευρώπης κλπ) για τους εντός των Βουλγαρικών και Ρουμανικών συνόρων διαβιούντων Ελλήνων της Βορείου Θράκης και για τους εντός των Τουρκικών συνόρων διαβιούντων και τέλος τμήμα για τους εντός της νοτιοδυτικής Θράκης και τους λοιπούς εντός του Ελλαδικού κράτους διαβιούντες Θράκες.

Ε Αποφασίζεται η ανάθεση της υλοποιήσεως των ανωτέρω σε Συντονιστική Γραμματεία που θα αποτελείται από τους Δημάρχους της Θράκης και εκπροσώπους των Μητροπόλεων Ξάνθης , Κομοτηνής , Αλεξανδρούπολης και Διδυμοτείχου.

ΨΗΦΙΣΜΑ -ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

-ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΘΡΑΚΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

-ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΘΡΑΚΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΘΡΑΚΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

ΠΑΝΘΡΑΚΙΚΗ ΕΝΩΣΗ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ» ΤΟΡΟΝΤΟ ΚΑΝΑΔΑ

-ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΘΡΑΚΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

1 Συμφωνούμε με την ίδρυση και λειτουργία ενός Εθνικού Οργάνου Αποδήμων , με σαφείς στόχους και οργανικό πλαίσιο

2.Ίδρυση κέντρου Αποδήμων Θρακών με έδρα τη Θράκη

3.Θεσμοποίηση του Συνεδρίου Αποδήμων Θρακών κάθε τρία (3) χρόνια Προτείνουμε το επόμενο συνέδριο να γίνει σε δύο (2) χρόνια για την σταθεροποίηση του θεσμού

4 Να ληφθεί πρόνοια για την διαμόρφωση υποδομής ούτως ώστε η εγκατάσταση και η ενσωμάτωση προσφύγων και παλιννοστούτων Ελλήνων να μην δημιουργήσουν κοινωνικοοικονομικά προβλήματα στη Θράκη

5.Αποφασίσθηκε η ίδρυση Συνομοσπονδίας Αποδήμων Θρακών

6 Ενέργειες για αδελφοποίηση Θρακικών πόλεων με αντίστοιχες πόλεις στις χώρες παραμονής Αποδήμων Θρακών.

7.Να δοθεί εκλογικό δικαίωμα στους αποδήμους Έλληνες στις χώρες διαμονής τους

8.Καταδικάζουμε κάθε έκφραση ρατσισμού και απαιτούμε την παρέμβαση όλων των αρμοδίων φορέων για την καταστολή αυτού του φαινομένου

9 Αεροπορική σύνδεση Θράκης -εξωτερικού , αλλά και πλήρους σύνδεσης με το εσωτερικό

Πηγή :Γραμματεία συνεδρίου Ξάνθη 24/ 10/1993

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ Α ' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΘΡΑΚΩΝ

(Φέρες Έβρου 15-18-1994)

Οι Θρακιώτες , πρωταγωνιστές μιας νέας Εθνικής Αναγέννησης

Ο Θρακικός Ελληνισμός , ένα από τα πλέον μαρτυρικά κομμάτια του Ελληνισμού ξαναενώθηκε , μετά από πολλές δεκαετίες διάσπασης και διασκορπισμού σε όλον τον κόσμο. Συναντηθήκαμε από τις 15 έως τις 18 Αυγούστου στις Φέρες , στην Βυζαντινή Βήρα και πραγματοποιήσαμε το Α' Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών .Οι Φέρες ξαναμπήκαν στην Ιστορία της Θράκης Η νέα Θρακική Ιστορία θα έχει να πει γι 'αυτή την πόλη και τη συνάντηση.

Ο Θρακιώτικος Ελληνισμός , οι Θρακιώτες της διασποράς , της υπόλοιπης Ελλάδας και οι εναπομείναντες του ελεύθερου κομματιού , μετά από μια μεγάλη περίοδο αναμονής του πραγματικού ενδιαφέροντος της Πολιτείας και τη διάψευση των Ελπίδων , στο Συνέδριο αυτό άνοιξε τις διαδικασίες της δικής του Περιφερειακής συγκρότησης , ώστε να αναλάβει ο ίδιος ο Θρακικός Ελληνισμός τις τύχες της υπόθεσής του , αλλά και να μπορεί να διαπραγματεύεται ισότιμα με το Αθηναϊκό Κέντρο.Η πρωτοβουλία αυτή έρχεται σε μια πολύ ευνοϊκή , για τη Θράκη περίοδο:

Η Θράκη μετά από μια πολύ μεγάλη περίοδο απομόνωσης , λόγω του γεωπολιτικού διαχωρισμού του κόσμου , αλλά και της αδυναμίας της Αθήνας , να δημιουργήσει συνθήκες εθνικής κυριαρχίας και ασφάλειας , από ένα απομονωμένο σύνορο και παραμεθόρια περιοχή , μεταβάλλεται σε Κέντρο εθνικών , οικονομικών , εμπορικών , τηλεπικοινωνιακών , συγκοινωνιακών , στρατηγικών επιλογών.

Οι μεγάλες γεωπολιτικές αλλαγές και η επανασύνδεση της χώρας με την Αδριατική, τα Βαλκάνια και τον Εύξεινο Πόντο , αναδεικνύουν το ζήτημα της Ελληνικής Περιφέρειας , σε ζήτημα κεντρικής εθνικής ανάπτυξης. Σήμερα είναι ζωτικός όρος ο επαναπροσδιορισμός και η επαναιεράρχηση των εθνικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της χώρας. Οι κοσμογονικές αλλαγές αναδεικνύουν την αναγκαιότητα λύσης του Γόρδιου δεσμού της Αθήνας , που δημιούργησε ο διπολισμός και καθλώνει την Ελλάδα και την ίδια την Αθήνα. Το Οικονομικό Κέντρο βάρους της χώρας κινείται πλέον προς τα Βαλκάνια , τον Εύξεινο Πόντο και γι 'αυτό το συμφέρον του Έθνους επιβάλλει την κατοχύρωση που είχε από τους μυθικούς μέχρι τους βυζαντινούς και νεώτερους χρόνους. Στην μακρά ιστορική της διαδρομή , η Θράκη γνώρισε περιόδους δόξας και ευημερίας , οπότε μπόρεσε να χρησιμοποιήσει τη γεωγραφική της θέση ως γέφυρα σύνδεσης Ηπείρων , Κρατών , Εθνών, Λαών , Οικονομιών, .Σήμερα ξαναβρίσκουμε τους παλιούς γνωστούς δρόμους, τόπους , λαούς. Τους Βούλγαρους, τους Ρουμάνους, τους Ουκρανούς, τους Ρώσους

Η εικόνα της παρακμής που παρουσίασε που παρουσίασε η Θράκη κατά τις τελευταίες δεκαετίες οφείλεται στο διπολισμό που επικράτησε μετά το 1950 , και στον τύπο ανάπτυξης που οδηγηθήκαμε ως έθνος μετά τον πόλεμο. Το Αθηναϊκό κράτος αντιμετώπιζε τις παραμεθόριες περιοχές της χώρας αν στρατιωτικές πρώτης γραμμής άμυνας κατά του «από Βορράν κινδύνου».

Έτσι η Θράκη έμεινε χωρίς δρόμους , χωρίς βιομηχανικές επενδύσεις , χωρίς τηλεπικοινωνίες. Η φίμωση αυτή αποτελούσε το «άλλοθι» του αθηναισμού , για την προώθηση και δικαιολόγηση της δικής του ανάπτυξης σε βάρος του Περιφερειακού Ελληνισμού και του Έθνους .Αδυνατούσαν οι κυρίαρχες Ηγεσίες και Εξουσίες να αναδείξουν και να συντάξουν ένα εθνικό Σχέδιο , αν αντιληφθούν ότι η αντιμετώπιση του Τουρκικού Επεκτατισμού , είναι το πρώτιστο καθήκον μας , αφού αυτός είναι η κύρια και μεγαλύτερη απειλή για το έθνος

Στην τελευταία δεκαετία που διανύουμε άρχισε ένας νέος ιστορικός κύκλος που έχει αναδείξει νέα υποκείμενα αναγέννησης του Έθνους. Ο Θρακικός Ελληνισμός , ύστερα από τον ακρωτηριασμό που υπέστη τους τελευταίους αιώνες , γίνεται υποκείμενο της Ιστορίας του και παίρνει το μέλλον στα

χέρια του Επανασυσπειρώνεται , επανασυνδέεται, ανασυγκροτείται Στο τέλος του Εικοστού αιώνα , σε συσπειρώσεις της Περιφέρειας και του Ελληνισμού της διασποράς , βρίσκονται οι Δυνάμεις Αναγέννησης του Έθνους Παλεύουμε για την υλοποίηση του Οράματός μας .το πέρασμα από μία μονοκεντρική σε μία πολυκεντρική Ελλάδα .

Προτείνουμε και υπερασπιζόμαστε ένα κράτος θεμελιωμένοι περιφερειακά , που θα εκφράζει τις ανάγκες όλου του Ελληνισμού , που θα ενσωματώνει οικονομικά , κοινωνικά , πολιτιστικά τις περιφέρειες και δεν θα αποδιαιρθώνει Οι απανταχού Θράκες που συμμετείχαν στο Α' Παγκόσμιο Συνέδριο , ΑΠΑΙΤΟΥΝ.

Από την Πολιτεία , κατ 'αρχήν , μέτρα για την πληθυσμιακή ενίσχυση της Θράκης , αφού ο σημαντικότερος κίνδυνος σήμερα στην περιοχή εντοπίζεται στην πληθυσμιακή συρρίκνωσή της.

Υλοποίηση ενός Σχέδιο Ανάπτυξης του αγροτικού τομέα , που θα αξιοποιήσει τους διαθέσιμους φυσικούς πόρους και θα εξασφαλίζει την απαιτούμενη αγορά των άλλων τομέων της Οικονομίας.

Κατασκευή της οδικής και σιδηροδρομικής Εγνατίας , με προτεραιότητα το τμήμα Ορμενίου - Αλεξανδρούπολης-Θεσσαλονίκης και το οδικού άξονα Αλεξανδρούπολης -Οδησσού. Μεταφορά του Φυσικού αερίου μέχρι το τελευταίο χωριό του Τριγώνου του Έβρου

Υιοθέτηση μέτρων για την Βιομηχανική και Βιοτεχνική Ανάπτυξη και την αξιοποίηση του Τουρισμού.

να δοθεί άμεσα τέλος στο εθνικό έγκλημα που διαπράττεται ενάντια στους Πόντιους αδελφούς μας. Χρηματοδότηση ίδρυσης και ανέγερσης της Ρωμανίας. Ενίσχυση του Δημοκρίτειου πανεπιστημίου Θράκης Αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης.

Ο Θρακικός ελληνισμός έχει ανάγκη δόμησης των νέων θεσμικών αντιπροσωπεύσεων του. Προς αυτή την κατεύθυνση αποφασίζεται η ίδρυση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Θρακών , το οποίο θα είναι όργανο υλοποίησης των αποφάσεων των Συνεδρίων , διεκδίκησης και προβολής των Δικαίων και των αξιών της Θράκης. Αποφασίζουμε ακόμη την οργάνωση του Δευτέρου παγκοσμίου Συνεδρίου στην Κομοτηνή , μετά από δύο χρόνια , καθώς και την οργάνωση θεματικών συμποσίων , σε διαφορετικούς τόπους της Θράκης , για να μελετήσουμε την οικοδόμηση Θρακικών Οικονομικών Θεσμών , όπως η δημιουργία αεροπορικής Εταιρείας , οργάνωση της Οικονομικής δραστηριότητας της Θρακικής Διασποράς , προβολή του Πολιτισμού της Θράκης και άλλα Από το Συνέδριό μας , βγαίνουμε με ένα μήνυμα Ελπίδας .

Η περίοδος της απομόνωσης , της αποδιάρθρωσης , της ανασφάλειας , αποσύρεται σταδιακά από την ιστορία Για την Θράκη και τον λαό της , την Ελλάδα και τον Ελληνισμό , έρχεται μια περίοδος ασφάλειας , αυτοπεποίθησης, οικοδόμησης και δημιουργίας Εμείς οι Θρακιώτες , δεχόμενοι γόνιμα τις νέες αλλαγές και προκλήσεις, προσδοκούμε να αναδειχθούμε σε πρωταγωνιστές μιας νέας εθνικής αναγέννησης .

Πηγή :Περιοδικό Ενδοχώρα Αλεξανδρούπολη ειδικό τεύχος 2 Φεβρουάριος 1995 σσ 131-132

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΡΙΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΘΡΑΚΩΝ

(ΚΟΜΟΤΗΝΗ 15-19/8/1996)

Προκειμένου να επιταχύνουμε την πολυπόθητη άρση της απομόνωσης της Θράκης και τη σύνδεσή της με τα μεγάλα αστικά κέντρα το Γ' παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών ψηφίζει ομόφωνα.

-Την ανακατανομή των κονδυλίων του Β' ΚΠΣ προς όφελος της Θράκης.

-Την ένταξη σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα της Εγνατίας οδού και συγκεκριμένα τα 148 χιλ., που είναι ακόμη εκτός του προγράμματος.

-Την επιτάχυνση της υλοποίησης των καθέτων αξόνων της Εγνατίας προκειμένου η Θράκη να παίξει το ρόλο που πρέπει στις παρευξείνιες χώρες.

-Την ταχεία εκτέλεση των έργων στο λιμάνι -αεροδρόμιο της Αλεξανδρουπόλεως προκειμένου να γίνει και να παίξει ρόλο διεθνούς κόμβου .

-Την επέκταση του φυσικού αερίου σε ολόκληρη τη Θράκη.

-Την εντατικοποίηση των προσπαθειών για τον πετρελαιαγωγό Μπουργκάζ - Αλεξανδρούπολης.

-Μέσα από την αναδιανομή των κονδυλίων του Β' ΚΠΣ να γίνουν τα έργα υποδομής , στον αγροτικό τομέα (εγγειοβελτιωτικά -αναδασμοί) αφού ο πρωτογενής τομέας είναι καθοριστικός στην ανάπτυξη της Θράκης.

-Την άμεση εκτέλεση των έργων εκσυγχρονισμού των σιδηροδρομικών δικτύων καθ ' όλο το μήκος της Θράκης.

Ο Θρακικός Ελληνισμός έχει πλέον τους δικούς του θεσμούς και δομές. Τα παγκόσμια πανθρακικά συνέδρια αποτελούν δομή που μας επανενώνει και μας εμπνέει. Έχουμε τα δικά μας σύμβολα.

Η Παναγία των Θρακών και ειδικότερα η 15η Αυγούστου εκτός από ημέρα γιορτής αποτελεί ημέρα τιμής προς τη λησμονημένη θρακική μας έξοδο. Να ασκήσουμε το δικαίωμα στη μνήμη και τη συνέχειά μας. Κυρίως όμως έχουμε τα ιστορικά μας αιτήματα. Αυτά που και στο προηγούμενο συνέδριό μας διατυπώσαμε.

Η οδική και ηλεκτροσιδηροδρομική Εγνατία, η οδική, ηλεκτροσιδηροδρομική και ενεργειακή σύνδεση Αλεξανδρούπολης -Πύργου, όπως και η πόλη της Ρωμανίας επαναβεβαιώνοντας ως μόνιμα χαρακτηριστικά της ταυτότητάς μας. Και όχι μόνο αυτό αλλά η πρόοδός τους διέρχεται μέσα από την ανακατανομή του 2ου πακέτου Ντελόρ που ούτως ή άλλως θα υπάρξει κατά το επόμενο έτος και που αποτελεί νέο αίτημα.

Όπως νέο αίτημα συνιστά η άσκηση των δικαιωμάτων του Ιμβριακού και Τενεδιακού ελληνισμού μετά από την προσφυγή της χώρας στο διεθνές δικαστήριο της Χάγης τόσο για τα αδικήματα που το φασιστικό και ρατσιστικό τουρκικό κράτος διέπραξε εις βάρος του όσο και την πρόληψη τέλεσης νέων αδικημάτων. Να μη μπορεί δηλαδή να τα επαναλάβει σε άλλα εθνικά μας μέλη. Η Ιστορία έδειξε ότι μέχρι σήμερα δεν εμποδίστηκε. Τελευταίο δείγμα η επίδειξη του αιμοβόρου του προσώπου στη Μαρτυρική Μεγαλόνησο. Όπως αίτημα για ένα απέραντο εκτατικά παραγωγικό θρακικό εργοστάσιο τροφίμων τόσο του αγροτικού όσο και του διατροφικού τομέα που πολλές Ευρωπαϊκές χώρες έχουν αναδείξει σε δυναμικό τομέα αιχμής. Έχουμε να πούμε και κυρίως να κάνουμε πολλά.

Όλα αυτά αποτελούν νέο ιστορικό και εθνικό πόρο. Έχουμε στη διάθεσή μας ένα συγκροτημένο ιστορικό εθνικό σχέδιο. Την Αθήνα την αγαπάμε. Θέλουμε όμως να ξαναγίνει η πρωτεύουσα του ελληνισμού και όχι η σαρκοφάγος του γιατί εκεί την οδηγούν τα μεγάλα της έργα. Καλούμε τις αντιπροσωπείες μας να αναλάβουν τις ιστορικές τους ευθύνες τόσο στο Κοινοβούλιο και την αυτοδιοίκηση, όσο και στο Θρακικό πολιτισμό και τους φορείς του ιδιαίτερα τη νέα γενιά Θρακών, που ήδη πρωταγωνιστεί στο νέο ιστορικό κύκλο.

Η Θράκη μπορεί να αποτελέσει το πρώτο νέο κέντρο σε ένα νέο επανασχεδιασμό της χώρας που από μονοκεντρική πρέπει να γίνει πολυκεντρική. Όπως όλες οι πολιτισμένες Ευρωπαϊκές χώρες. Η Παναγία, η ιστορία και η οικονομία είναι με μέρος των Θρακών. Μπορούμε να πάρουμε με το μέρος μας και την πολιτική, της οποίας η επίσημη εκδοχή της απουσίασε όλες αυτές τις ημέρες.

Πηγή :Πρακτικά Γ΄ Παγκοσμίου Συνεδρίου Θρακών, Κομοτηνή 15-18/8/1996, Κομοτηνή 1997

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΘΡΑΚΩΝ (ΝΕΑ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ 15-18/8/1998)

Στην Νέα Ορεστιάδα, από 15-18 Αυγούστου 1998, οι Θράκες από το ομώνυμο γεωγραφικό διαμέρισμα της χώρας, από την υπόλοιπη Ελλάδα και από τις χώρες της Ευρώπης, της Αμερικής και της Αυστραλίας, πραγματοποιήσαμε το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριό μας.

Με την εμπειρία των τριών προηγούμενων Συνεδρίων μας, της Ξάνθης, των Φερών και της Κομοτηνής, σ' αυτό το 4ο Συνέδριό μας, εξετάσαμε σε βάθος μέσα από σοβαρό διάλογο και ολοκληρωμένες καταθέσεις, τα προβλήματα και τα ζητήματα που αφορούν τη Θράκη και τους Θράκες.

Η μεγαλύτερη ευεργεσία του θεσμού αυτών των συνεδρίων, όπως διαπιστώθηκε και αυτήν την φορά στην Νέα Ορεστιάδα, είναι η ευκαιρία της μεταξύ των Θρακών επικοινωνίας, αναστροφής και προβληματισμού περί των κοινών θεμάτων μας. Θράκες απ' όλη την Οικουμένη δημοσιοποίησαν τις θέσεις, τις προτάσεις και τα αιτήματά τους, συναντήθηκαν με συγκεκριμένες απόψεις στις διαδικασίες των Συνεδρίων. Ενημερωθήκαμε όλοι για τις νεώτερες εξελίξεις στη Θράκη, σε θέματα οικονομίας, ανάπτυξης, θεσμών, υποδομών, πολιτισμού, εκπαίδευσης. Για τον σκοπό αυτό, ο Θεσμός των Συνεδρίων μας κρίνεται αναγκαίος θεσμός, απαραίτητος για τη συνοχή και την αυτοσυνειδησία των Θρακών.

Ομοίως αναγκαία κρίνεται και η ύπαρξη ενός φορέα υλοποίησης των αποφάσεων κάθε συνεδρίου με σκοπό τον απολογισμό σε κάθε επόμενο Συνέδριο. Φορέας τέτοιος θεσμοθετημένος ήδη είναι το «Ίδρυμα των απανταχού Θρακών Παναγία Κοσμοσώττηρα» στο οποίο ανατίθενται σε συνεργασία με την τριτοβάθμια -δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση και τους πολιτιστικούς φορείς και ομοσπονδίες, προώθηση των αποφάσεων των συνεδρίων, ο συντονισμός των ενεργειών και των δράσεων που απαιτούνται, η κινητοποίηση των Θρακών όπου οι συνθήκες το επιβάλλουν και η εξουσιοδότηση να ενεργεί για λογαριασμό των Θρακών απ' όλα τα μέρη της Γης.

Το Συνέδριο επισημαίνει τις ολιγωρίες και την αποσπασματικότητα της κυβερνητικής πολιτικής στον αναπτυξιακό τομέα και ειδικότερα σε σχέση με την Εγνατία , τις υποδομές στις μεταφορές τους καθέτους άξονες ευρωπαϊκών προδιαγραφών και ιδιαίτερα τον οδικό και σιδηροδρομικό άξονα Μπουργκάς -Αλεξανδρούπολης , που αποτελεί σημαντικής αξίας έργο εθνικού επιπέδου

Στη Θράκη επιβεβαιώνεται το γεγονός ότι ενώ η ιστορία και η οικονομία έχουν μεγάλους ρυθμούς κινητικότητας , η επίσημη πολιτική καθηλωμένη και σε αδυναμία να αξιοποιήσει και να εκμεταλλευτεί τις μεγάλες ευκαιρίες και προοπτικές Αναγνώριση και έκφραση στο επίπεδο της συλλογικής μνήμης αλλά και των πολιτικών σύγχρονων απόψεων των αδικημάτων που διαπράχθηκαν στο παρελθόν εις βάρος των ελληνικών κοινοτήτων της Κωνσταντινούπολης , της Ίμβρου και της Τενέδου.

Η Θράκη είναι πεδίο ανοιχτό στην έρευνα και στο ενδιαφέρον των επιστημόνων και όλων των ανθρώπων όσων εκτιμούν την ιστορία της και την προσφορά της στον πολιτισμό. Οι Θράκες είχαμε και έχουμε ανοιχτή την αγκαλιά μας σ όσους μετέχουν στους προβληματισμούς και την αγωνία μας για το μέλλον του τόπου Κάτω από αυτό το πνευματικό πρίσμα και όσοι κατοικούν στη Θράκη ανεξάρτητα από τις διαφοροποιήσεις θρησκείας και γλώσσας, είναι αδελφοί μας , αρκεί να υπάρχει σ 'αυτούς η αφοσίωση στην πατρίδα και τους νόμους της. Έτσι η Θράκη ο μόνος συνεχιστής της πολυπολιτισμικής ρωμαϊκής -βυζαντινής κοινωνίας , που η πρωτεύουσά της ,η Κωνσταντινούπολη , μεγαλούργησε στα θρακικά παράλια του Βοσπόρου.

Υπάρχει ανάγκη της ενεργοποίησης και επαναλειτουργίας του Διυπουργικού Οργάνου για τη Θράκη , το οποίο και θα συνεδριάζει ενίοτε στη Θράκη για την αμεσότερη σχέση με το λαό και τα ζητήματά του. Θεικά χαιρέτιστηκε η απόφαση του Ελληνικού κοινοβουλίου να υλοποιήσει την ανέγερση της πόλεως της Ρωμανίας , που αποτελεί σημείο αναφοράς και σύμβολο για τον Ελληνισμό.

Το Συνέδριο χαιρέτιζει την απόφαση να δημιουργηθεί ομογενειακό χωριό στην περιοχή της Μάκρης και κρίνει απαραίτητη και χρήσιμη τη δημιουργία Ινστιτούτου Θρακικών Ερευνών «Θρακικό Αρχείο» με τη συμμετοχή και υποστήριξη του Δ.Π.Θ και των Νομαρχιών της Θράκης και το οποίο θα αποτελεί πύλη ανοιχτή προς τον Θρακικό λαό και προς όλους, για χάρη και όφελος της Θράκης.

Απεδείχθη η ανάγκη αναβαθμίσεως του ρόλου του ΔΠΘ και αποφασίστηκε να τασσόμεθα πάντοτε στο πλευρό των πρυτανικών αρχών για τις δεδομένες προσπάθειές τους προς αυτήν την κατεύθυνση όπως η ίδρυση σχολών τη Νέα Ορεσιτιάδα Οι σχέσεις μας με την Τουρκία , τις οποίες επιθυμούμε , ακόμα και οικονομικές -τουριστικές-πολιτισμικές , πρέπει να εξετάζονται με βάση το γεγονός ότι η γειτονική χώρα έχει ένα βάρβαρο καθεστώς το οποίο οφείλει να σεβαστεί τους άλλους λαούς και τις εθνότητες , αν αποχωρήσει από το βόρειο τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας να δικαιώσει τον Ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης , της Ίμβρου και της Τενέδου.

Στο συνέδριο συζητήθηκε και επιζητήθηκε η προσοχή των ιστορικών που ασχολούνται με την περιοχή για την επακριβή διατύπωση των όρων όπως «Βόρεια Θράκη-ανατολική Ρωμυλία» «Χερσόνησος Αίμου -Βαλκάνια» , που πολλές φορές γίνεται εφιαλήριο εκμεταλλεύσεων από επίδοξους φανατικούς γείτονες

Το Συνέδριο υιοθετεί πλήρως τα αιτήματα και τις προτάσεις που υπέβαλαν οι απόδημοι Θράκες , όπως το δικαίωμα ψήφου στον τόπο διαμονής τους , η δημιουργία δικτύου επικοινωνίας και συντονισμού των δράσεων με τις νομαρχίες της Θράκης , η καταγραφή του αποδήμου Θρακικού Ελληνισμού , η επίλυση των εκπαιδευτικών προβλημάτων κ. ά

Στο Συνέδριο εξετάστηκε η διάθεση του χρόνου συγκλήσεως του παγκοσμίου Συνεδρίου μας .Φανερώθηκε η ανάγκη διεξαγωγής του κάθε τρία ή τέσσερα χρόνια. Επειδή όμως το έτος 2000 είναι ορόσημο γι 'αυτό θεωρήθηκε ότι πρέπει να γίνει το επόμενο Συνέδριο κατά το έτος εκείνο.Το επόμενο Παγκόσμιο συνέδριο αποφασίστηκε να γίνει στον νομό Ξάνθης.

Επίσης , το συνέδριο υιοθέτησε το ψήφισμα που κατέθεσε ο πρόεδρος του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Ορεσιτιάδας και μέλος του Δ.Σ της ΓΣΕΕ Παναγιώτης Μαλουσούδης , που αφορούσε την άμεση ανάκληση των μεταθέσεων 18 εργαζομένων του εργοστασίου Νέας Ορεσιτιάδας στο αντίστοιχο της Λάρισας.

Τέλος το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών εκφράζει την αλληλεγγύη και συμπαραστάση στους αγρότες -κτηνοτρόφους της Θράκης , καλεί τους συναρμόδιους υπουργούς Γεωργίας και Εθνικής Οικονομίας να αναλάβουν τις ευθύνες τους να ζητήσουν , με αίτησή τους από την Επιτροπή Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης , την αναστολή ισχύος του κανονισμού 94/173/22-3-94 της Επιτροπής με θέμα: «Περιορισμοί στην ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων» για τη Θράκη , ώστε να αποτραπούν οι δυσμενείς συνέπειες αυτού και να επιτραπεί η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για την ίδρυση , την επέκταση ή τον εκσυγχρονισμό μεταποιητικών μονάδων του πρωτογενούς τομέα στην περιοχή μας.

**ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ «ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ»
«ΑΝΑΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΑΙΣΧΥΝΗ
ΚΑΙ «ΞΗΛΩΜΑ» ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ»**

«Υπερήφανε Θρακιώτη Η τουρκική εισβολή στην βραχονησίδα Ίμια αποκάλυψε το πραγματικό πρόσωπο της γειτονικής χώρας, αλλά και τα πραγματικά σχέδια σε βάρος της Πατρίδας μας Η Ελλάδα είναι σε κίνδυνο .Χθες στη βραχονησίδα , αύριο μπορεί η Θράκη να είναι ο επόμενος στόχος. Καλούμε σε εγρήγορση , συσπείρωση , συστράτευση , έξοδο από την απάθεια , την αδιαφορία και τον εφησυχασμό. Καλούμε σε ομοψυχία και σε ενότητα , αλλά και αγωνιστικό φρόνημα. Όχι απλοί θεατές ή τηλεθεατές των Τουρκικών ενεργειών σε ελληνικό έδαφος .Φτάνει η πικρία , η απογοήτευση , η ηττοπάθεια , ο θρήνος , ο αβλαβής σχολιασμός. Χρειάζεται η συμμετοχή όλων των πολιτών κατά τρόπο οργανωμένο. Στη Θράκη πηγή κινδύνων είναι το ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ. Επί χρόνια ζητούμε την κατάργηση του .απ 'αυτό ξεκινούν όλα τα κακά για τον Ευλογημένο τόπο μας Είναι η φωλιά πρακτόρων και κατασκόπων. Ήλθε η στιγμή να «ξηλωθεί» , για να υπάρξει ειρήνη στις σχέσεις μας με τη μειονότητα.

»Αδούλωτε Θρακιώτη.

Όχι άλλη ταπείνωση, όχι άλλη εθνική καταίσχυνη , όχι άλλη υποχώρηση , όχι άλλες χαμένες πατρίδες , όχι άλλοι θρήνοι. Εμπρός να ξεπεράσουμε το σημερινό βαρύ κλίμα της ταπείνωσης και της οργής. Να σηκώσουμε ψηλά το κεφάλι. Η Ελλάδα πρέπει να προχωρήσει ενωμένη σε εσωτερική αναδιοργάνωση και ανασύνταξη. Η Θράκη πρέπει να μείνει όρθια. Όλοι μαζί να κρατήσουμε υψωμένη την σημαία του Ελληνισμού σε κάθε βράχο , σε κάθε κορυφή βουνού ,σε κάθε γωνιά της Ελλάδος .Δεν αντέχουμε άλλη υποστολή της σημαίας σε εκτέλεση συμφωνιών με τη μεσολάβηση αμφίβολων φίλων , άβουλων και δίβουλων συμμάχων. Δεν ζητούμε αγχόνες, πυρές και νέο Γουδί. Ζητούμε ευαισθησία , ευθιξία , ανάληψη ευθυνών. Δεν μιλούμε για προδοσίες και προδότες. Μιλούμε για λάθη και παραλείψεις. Ζητούμε σύμπραξη και συνεργασία όλων των δυνάμεων του τόπου. Η πικρία , η απογοήτευση και αγανάκτηση δεν πρέπει να γίνουν στάση ζωής και η μόνη εκπλήρωση του χρέους μας προς την Πατρίδα. Πρέπει να γίνουν αφορμή σκέψης στοχασμού, ανάλυσης , αφύπνισης και αγωνιστικού πνεύματος Όχι κομματικές αντιδικίες σε θέματα ζωής και θανάτου της Πατρίδας μας .Ψυχραιμία στην ανάλυση της κατάστασης , αλλά και ενθουσιασμός στην εκπλήρωση του προς την πατρίδα χρέους όλων μας Όπου γης.

»Χαλκέντερε Θρακιώτη

Η Ελληνική σημαία δεν θα υποσταλεί ποτέ στην Ελληνική Θράκη , γιατί σαν προμετωπίδα έχουμε τα λόγια του Θρακιώτη καθηγητή Λαογραφίας , αείμνηστου Στίλιπωνα Κυριακίδη

«ΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΥΠΑΡΧΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗ»

ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΘΡΑΚΗΣ

Πηγή :Εφημερίδα Αγώνας 9/2/1996

Στις 2 Ιουλίου 1996 έγινε συγκέντρωση στην Κομοτηνή για το διορισμό της επιτροπής διαχείρισης βακουφικής περιουσίας .Η ανώτατη συμβουλευτική επιτροπή εξέδωσε για το θέμα την εξής ανακοίνωση:

«Η χώρα μας η Ελλάδα προκειμένου να διασπάσει τα βακούφια μας που αποτελούν τα ουσιαστά στηρίγματα της εθνικής , θρησκευτικής και της μορφωτικής ύπαρξης της μειονότητάς μας , έχει διορισθεί πρόσφατα διαχειριστικά πρόσφατα γι 'αυτά Η χώρα μας ενεργώντας κατά παράβαση των διεθνών συνθηκών και συμβάσεων , που προβλέπουν την ανάδειξη της διαχειριστικής επιτροπής των βακουφίων μας εκλογές στην τουρκική μας μειονότητα , τοποθέτηση εκεί εγκάθετους , που θα εξυπηρετούσαν την πολιτική της σκοπιμότητα για τον διαμελισμό αυτών.

Η τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης είναι αποφασισμένη να μην επιτρέψει ποτέ και σε κανένα την λεηλάτηση και τον αφανισμό των βακουφικών μας περιουσιών που είναι ιερή κληρονομιά των προγόνων μας , ως αφορούσα σχολεία , ιερά τεμένη , διάφορα κτήρια και καλλιεργήσιμη γη και που αποτελεί όχι μόνο την μεγαλύτερη απόδειξη του ιστορικού μας παρελθόντος στην περιοχή άνω από πέντε ολόκληρους αιώνες , αλλά και την μεγαλύτερη εγγύηση για το μέλλον της μειονότητάς μας. Κατά τους παραπάνω διορισμούς , η μειονότητά μας , στην παρούσα φάση , θα αντιδράσει ειρηνικά και με δημοκρατικό τρόπο , συνεχίζοντας τις προσπάθειές της για την αφύπνιση των αρμοδίων αλλά και ενημερώνοντας σχετικά την διεθνή κοινή γνώμη συγχρόνως .Στην πολιτική των βαρειών καταπιέσεων και την πρακτική των διακρίσεων που εφαρμόσθηκε εναντίον μας κατά τα τελευταία 30 χρόνια , η αντίδραση της μειονότητάς μας πάντοτε μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας και τα παράπανά της προωθήθηκαν προς τους αρμοδίους , φθάνοντας μέχρι και τον ανώτατο βαθμό με την

διαδικασία αποστολής επιτροπών στην Αθήνα. Δυστυχώς όμως η προσπάθειά μας αυτή που έγινε με όλη την καλή θέλησή μας εκτιμήθηκε από τις αρμόδιες αρχές ως αδυναμία της μειονότητάς μας και τα νόμιμα αιτήματά μας θεωρήθηκαν ως ελεημοσύνη από το κράτος.

»Με μεγάλη λύπη μας , όμως παρατηρούμε ότι η νοοτροπία αυτή για την αντιμετώπιση των προβλημάτων μας , συνεχίζεται μέχρι και σήμερα και δεν διαγράφεται κανένα σημάδι βελτίωσης στο άμεσο μέλλον. Για τον λόγο αυτό , καλούμε πρώτα τον ελληνικό λαό που πιστεύει στη δημοκρατία και υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα των λαών , **τη μητέρα Πατρίδα Τουρκική Δημοκρατία** , τα κράτη που έχουν θέσει την υπογραφή τους στη Συνθήκη Ειρήνης της Λωζάνης και όλον τον κόσμο και όλες τις οργανώσεις και ιδρύματα που ασχολούνται και υπερασπίζονται τα ατομικά και ανθρώπινα δικαιώματα των λαών και των ατόμων να συμβάλλουν θετικά για την επίλυση των προβλημάτων μας και την ανάκτηση των ατομικών μειονοτικών μας δικαιωμάτων

»Πιστεύουμε ότι η χώρα μας Ελλάδα δεν πρέπει να αισθάνεται και πολύ υπερήφανη για την πολιτική της αφομοίωσης , αφανισμού και ει δυνατόν εξελληνισμού που εφαρμόζει για την τουρκική μας μειονότητα της Δυτικής Θράκης που αποτελεί το 1,5% του πληθυσμού , επιστρατεύοντας όλα τα μέσα που διαθέτει. Γνωρίζουμε ότι η τουρκική δημοκρατία που είναι μια από τις εγγυήτριες χώρες που έχουν υπογράψει τη συνθήκη της Λωζάνης για τα μειονοτικά μας δικαιώματα , πιστεύει πως κάποτε θα επικρατήσει η λογική στους υπεύθυνους της χώρας μας και έτσι θα αλλάξει η πολιτική των καταπίεσεων και της αφομοίωσης που εφαρμόζεται στην μειονότητά μας. Βλέπουμε με κατανόηση τη σύσταση της μητέρας πατρίδας Τουρκίας προς την μειονότητά μας να ενεργεί με ψυχραιμία και ωριμότητα στον αγώνα της για την επίλυση των προβλημάτων της , χάριν της πολιτικής μη εντάσεως της καλής γειτονίας και της μη δημιουργίας προβλημάτων , που ασκεί στις σχέσεις της με την χώρα μας. Πλην όμως η χώρα μας παρά τις καλές αυτές προσπάθειές μας , συνεχίζοντας πράττει το αντίθετο χιλιάδες συμπολίτες μας από την ελληνική τους ιθαγένεια και άλλοι εκατοντάδες χιλιάδες δυτικοθρακιώτες συμπολίτες μας , αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό εξ' αιτίας της πολιτικής αυτής και η παιδεία στα σχολεία μας και η λειτουργία των τζαμιών μας έχει καταστεί αδύνατη. Η χώρα μας έχει φέρει την οικονομία της μειονότητας στο κατώφλι της πτωχεύσεως , έχει απαλλοτριώσει χιλιάδες στρέμματα γόνιμης και καλλιεργήσιμης γης , η καλλιέργεια της οποίας αποτελεί τη μοναδική πηγή εισοδήματος γι' αυτήν έχει αρπάξει τις μουφτείες μας , έχει στείλει τις φυλακές τους νόμιμους καθ' ημάς μουφτήδες μας , χρησιμοποιεί τον μηχανισμό της δικαιοσύνης , σαν μέσο για την εφαρμογή της πολιτικής της , κατά τέτοιο τρόπο που δεν συναντά κανείς σε καμιά άλλη χώρα και έχει απαγορεύσει στην μειονότητά μας τη χρήση του όρου «τουρκικό ή τουρκική» είτε για τα άτομα της μειονότητας , είτε για τους συλλόγους και τους οργανισμούς μας. Η χώρα μας τη φορά αυτή , με την πολιτική της αρπαγής που ασκεί αναφορικά με τα βακούφια μας , απέδειξε ότι είναι έτοιμη να εκτελέσει πλέον την μειονότητά μας. Θέλουμε να πιστέψουμε ότι η Τουρκία ως εγγυήτρια χώρα για την ύπαρξη και την απόλαυση των μειονοτικών μας δικαιωμάτων , θα εκτιμήσει δεόντως την πολιτική αφανισμού της μειονότητάς μας. Η τύχη της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης δε πρέπει να αφήνεται στην πολιτική των καταπιεσμένων. Καλούμε , κατά συνέπεια όλα τα κράτη που πιστεύουν στη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα , τον γενικό γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και όλες τις διεθνείς οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα , να στηρίξουν την τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης στον αγώνα της κατά της πολιτικής των καταπίεσεων και της αφομοίωσης και να πείσουν τους υπευθύνους της χώρας ούτως ώστε να εγκαταλείψουν την εσφαλμένη αυτή πολιτική που εφαρμόζεται στην μειονότητά μας»

Πηγή :Εφημερίδα Χρόνος 3/7/1996

Ανακοίνωση της «Πρωτοβουλίας Πολιτών για Δημοκρατία , Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα», για το ζήτημα της μουσουλμανικής εκπαίδευσης

«Στα πλαίσια των αρχών της πρωτοβουλίας , θεωρούμε ότι καταστάσεις όπως η κλήρωση για την εισαγωγή στην πρώτη τάξη του Τζελάλ Μπαγιάρ ή ο διορισμός διαχειριστικής επιτροπής για την βακουφική περιουσία , συμβάλουν στο να μην αισθάνονται ισότιμοι πολίτες ένα κομμάτι του λαού του νομού.

»Γι' αυτό το λόγο εκφράζουμε την έντονη διαμαρτυρία μας γιατί:

1) η κυβέρνηση εξακολουθεί παρά τη γενική κατακραυγή να εφαρμόζει το απαράδεκτο μέτρο της επιλογής των μαθητών , που επιθυμούν να φοιτήσουν στην πρώτη τάξη του Τζελάλ Μπαγιάρ (γυμνάσιο ,λύκειο μόνο για τα παιδιά της μειονότητας) και μάλιστα με κλήρωση. Προβάλλονται μάλιστα σαν δικαιολογία , διδακτηριακά προβλήματα. Μ' αυτόν τον τρόπο από τις 160 αιτήσεις εγγραφής ικανοποιήθηκαν οι 65 Τα υπόλοιπα παιδιά εκβιάζονται σε λύσεις , που οι οικογένειές τους μπορεί μην είναι σε θέση να δώσουν .Όπως να φοιτήσουν σε ελληνικό γυμνάσιο , όπου οι δυσκολίες είναι τεράστιες με ταυτόχρονη διακοπή της διδασκαλίας της μητρικής τους γλώσσας .Να φοιτήσουν σε

γυμνάσιο της Τουρκίας ή άλλης χώρας με πολύ σοβαρές οικονομικές και οικογενειακές συνέπειες. Να σταματήσουν το όχλοίο μένοντας με τη μόρφωση το δημοτικού. Θεωρούμε αστήριχτες τις δικαιολογίες που προβάλλονται, γιατί εκτός των άλλων προτάσεις για την λύση του διδακτηριακού προβλήματος υπάρχουν.

»Πιστεύουμε ότι είναι καιρός να αντιληφθεί η οποιαδήποτε κυβέρνηση και όσοι άλλοι εμπλέκονται ότι δεν μπορούν να μένουν άλλο σε εκκρεμότητα τέτοιου είδους προβλήματα στα ήδη πολλά μαζεμένα προβλήματα εκπαίδευσης στο νομό για τα οποία η πρωτοβουλία πολιτών θα οργανώσει διημερίδα του Σεπτεμβρίου του 1996 ως μην προσθέτουν και άλλα.

»2) Με το προεδρικό διάταγμα 91/30-4-96 και με την 3920/21-6-96 απόφαση του γενικού γραμματέα της Περιφέρειας Ανατολικής και Θράκης, διορίστηκε και πάλι για τρία χρόνια, πενταμελής διαχειριστικής επιτροπής της βακουφικής περιουσίας της Κομοτηνής. Μ' αυτόν τρόπο συνεχίζεται η αντιδημοκρατική συμπεριφορά και παρατείνεται η εκκρεμότητα.

»Πιστεύουμε ότι είναι ανάγκη η κυβέρνηση να δώσει άμεση λύση καταργώντας τον Ν.1091/80 και επαναφέροντας το καθεστώς αυτοδιοίκησης και εκλογής μιας διαχειριστικής επιτροπής για όλα τα βακούφια Κομοτηνής, που ίσχυε πριν. Πιστεύουμε και περιμένουμε από τους βουλευτές την Τ.Α, τις πρυτανικές αρχές και τους μαζικούς φορείς του νομού, να πράξουν ανάλογα. Η κυβέρνηση ως αναλογισθεί τις ευθύνες. Έχει χρόνο για να διορθώσει και να δώσει τις πρέπεισες λύσεις. Οι καιροί δεν περιμένουν».

Πηγή : Εφημερίδα Χρόνος 3/7/1996)

Τον Αύγουστο του 1996 είχε προταθεί από την Τουρκική Κυβέρνηση να γίνει η Αγία Σοφία τέμενος. Σε αντίδραση αυτής της τουρκικής πρότασης διοργανώθηκε εκδήλωση διαμαρτυρίας από την Μητρόπολη στις 16/8/1996, όμως λόγω των εξελίξεων στην Κύπρο και των δολοφονιών δύο Ελληνοκυπρίων από την οργάνωση «Γκρίζοι Λύκοι», έγινε διαμαρτυρία και γι' αυτό το γεγονός, που κατέληξε στο τουρκικό προξενείο.

Η Οργάνωση «Οι Αγωνιστές της Θράκης» έστειλαν μήνυμα για το ζήτημα στον Μητροπολίτη Κομοτηνής, για την εκδήλωση όπου ανέφεραν τα εξής :

«Σεβασμιώτατε, οι αγωνιστές της Θράκης απτόητοι στον υπέρ πάντων ιερό αγώνα, παρά τις διώξεις της αστυνομίας μπροστά στις οποίες η αγιότητά σας παρέμεινε απαθής θεατής, όλως περιέργως, αφού το τελευταίο βιβλίο σας είναι «αφιερωμένο στους αγωνιστές της Θράκης», εκτιμώντες δε το συμβολισμό του χώρου που επιλέξατε για την διαμαρτυρία στην πρόκληση της Αγκυρας να μετατρέψει την Αγία Σοφία σε τζαμί, χαιρετίζουν τη συγκέντρωση με τους παρακάτω στίχους που αποτελούν τον εθνικό ύμνο της παράδοσης και που θα είναι ζωντανό εφ' όσον υπάρχει η ελληνική ψυχή έστω και μία «σώπανε κυρά Δέσποινα και μη πολυδρακρύξεις, πάλι με χρόνια και καιρούς πάλι δικιά μας θάναι. Ελπίζοντας στον θεό και στο έθνος, που μόνο ανήκουμε, καλούμε τους υπερήφανους συμπατριώτες μας σε εγρήγορση και νεότητα, μοναδικά όπλα κατά της επιθετικότητας των Τούρκων και σε κοινή προσευχή, κατά τη διάρκεια της συγκέντρωσης, όπως η Υπέρμαχος Στρατηγός μας αξιώσει γρήγορα να ολοκληρώσουμε τη μισοτελειωμένη λειτουργία της Αγία Σοφιάς.

Με την ευκαιρία παρακαλούμε όπως και πριν από τον σκοπό της συγκέντρωσης

α) να στιγματισθεί η βάρβαρη συμπεριφορά των κατοχικών δυνάμεων της Κύπρου μας, ενάντια στους ειρηνικούς μοτοσικλετιστές.

β) να καταγγεληθεί στη διεθνή κοινότητα η άναδρη δολοφονία του 24χρονου έγγαμου Ελληνοκύπριου από εγκάθετους του Ντενκτάς.

γ) να εκφρασθεί η βαθιά οδύνη του θρακικού λαού προς την οικογένεια του δολοφονηθέντα

δ) να καυτηριασθεί η μεροληπτική στάση της ειρηνευτικής δύναμης της Κύπρου ως εμμέσου συνεργού στο αποτρόπαιο έγκλημα και

ε) να αποφασισθεί μετά το πέρας της συγκέντρωσης, ειρηνικό πορεία προς το τουρκικό προξενείο Κομοτηνής η παρουσία του οποίου αποτελεί το υπ' αριθμ. 1 πρόβλημα της Θράκης ως πηγή κακού και εκτροφείου πρακτόρων και νέων «γκρίζων λύκων», για να του διαμηνύσουμε τα λόγια του Κομοτηναίου καθηγητή της λαογραφίας Στίλπωνα Κυριακίδη «ο μαρμαρωμένος βασιλιάς της ελληνικής Θράκης κοιμάται ακόμη, αλλά δεν απέθανεν».

ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ»

Πηγή : Εφημερίδα Χρόνος 13/8/1996

Το κείμενο της «Συμβουλευτικής Επιτροπής» για την 29 Ιανουαρίου 1997 , μέρα που τιμάται «ο τουρκισμός της Μειονότητας» έχει ως εξής:

Η 29η Ιανουαρίου είναι η μέρα που , ορεσίβιοι καμπίσιοι και όλοι οι κάτοικοι της υπόλοιπης πόλης φωνάξαμε μαζί ότι «είμαστε Τούρκοι» και αντισταθήκαμε γιατί ήθελαν να κλείσουν τα μαγαζιά που είχαν ταμπέλες τουρκικές. Επίσης είναι ημέρα που αντιδράσαμε στους ισχυρισμούς των βουλευτών Κομοτηνής Και Ξάνθης ότι δεν υπάρχουν Τούρκοι στην περιοχή. Η μέρα αυτή ήταν που δείξαμε μια συμπεριφορά που αρμόζει στην ελληνική Δημοκρατία , για την αφαίρεση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την πλευρά της στους ίδιους τους πολίτες επειδή είχαν διαφορετική καταγωγή και θρησκεία. Η 29η Ιανουαρίου , είναι η μέρα που καλέσαμε τον κόσμο που φώναζε στην μειονότητα «ή θα συμμορφωθείς ή θα φύγεις από δω» να αποφύγει πιεστική πολιτική και απάνθρωπες διαδικασίες. Ακόμα, τους υπενθυμίσαμε για τα ανθρώπινα δικαιώματα αναφερόμενοι στην υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης. Η 29η Ιανουαρίου ήταν μια σελίδα δόξας για τη μάχη που έδωσε η τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης αναζητώντας τα δικά της. Η 29 η Ιανουαρίου , η δεύτερη χρονιά , ετοιμαζόμασταν να υποδεχτούμε με μεβλίντ την ημέρα αυτή. Οι αρχηγοί πολιτικών οργανώσεων και αρχικά ο μητροπολίτης της Κομοτηνής υπενθύμισαν στον χριστιανικό κόσμο ότι δεν θα του επιτρέψουν το φασισμό. Ακόμα μας είπαν ότι δεν θα γίνει καμία επίθεση στη μειονότητα για να έχουμε εμπιστοσύνη στις αρμόδιες αρχές. Μόνο που στις 29 Ιανουαρίου εκατό περίπου άτομα επιτέθηκαν στους Τούρκους στο παλιό Τζαμί και αφού τραυμάτισαν 27 άτομα προκάλεσαν υλική ζημιά 150 εκατομμυρίων. Στις 29 Ιανουαρίου 1988 η προσπάθεια των αστυνομικών να σταματήσουν την πορεία του τουρκισμού και στις 29η Ιανουαρίου 1990 μια σειρά βανδαλισμών από τους χριστιανούς ευλογήθηκαν δια μέσου του ραδιοφώνου από τον μητροπολίτη Δαμασκηνού. Η 29η Ιανουαρίου ήταν η μέρα που προσπαθούσαν με απάνθρωπη πολιτική να πετύχουν το σκοπό τους , που δεν ήταν άλλος από τη διάλυση της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης.

Μετά τα γεγονότα αυτά άτομα από την μειονότητα πήγαν στην Αθήνα και ζήτησαν από τον πρωθυπουργό να θεραπεύσει τις πληγές και να αποζημιώσει τους παθόντες και τέλος να αποφεύγουν να εφαρμόσουν πολιτική που προϋποθέτει επιθέσεις απέναντί μας και τους αφήνει εκτεθειμένους. Ο πρωθυπουργός απάντησε καταφεύγοντας σε δικαστικές αποφάσεις , μόνο επειδή τα ελληνικά δικαστήρια αμφισβητούν την τουρκικότητά μας.

Στα χρόνια που πέρασαν αποφεύχθηκε η πολιτική που απέβλεπε την καταπάτηση των δικαιωμάτων των Τούρκων της Δυτικής Θράκης. Και όμως στις 16 Αυγούστου 1996 , άτομα χωρίς να έχουν ντροπή και έχοντας ως εργαλείο την απάνθρωπη πολιτική επιτέθηκαν πάλι σε ηλικιωμένη γυναίκα , δάρθηκαν οι νέοι της μειονότητας , έπαθαν ζημιές 50 τουρκικές γειτονιές και μερικές από αυτές λεηλατήθηκαν. Μετά τα γεγονότα αυτά , συνεχίστηκαν οι επιθέσεις και οι καταπιέσεις εις βάρος της μειονότητας. Οι επιτιθέμενοι φάνηκε ότι πήραν τόλμη και θράσος από την πολιτική της χώρας μας. Στις 29 Οκτωβρίου δύο κυρίες 40 και 45 χρόνων , έμειναν απροστάτευτες από την επίθεση των μοτοσικλετιστών. Το βράδυ της 3ης Νοεμβρίου 6 μοτοσικλετιστές επιτέθηκαν με ζώνες σε δύο γυναίκες Τούρκων τω 36 και 65 ετών. Στις 15 Νοεμβρίου το βράδυ 30 άτομα επιτέθηκαν σε 5 νέους Τούρκους που περπατούσαν σε πάρκο.

29 Ιανουαρίου 1997. Η τουρκική μειονότητα της δυτικής Θράκης , θα εξακολουθήσει να καλεί και να αγωνίζεται για τους συνανθρώπους της μέχρι την απόκτηση των δικαιωμάτων που έχουν εξαγγελθεί από τις 29 Ιανουαρίου 1988. Τα γεγονότα της 29 Ιανουαρίου 1990 και στις 16 Αυγούστου 1996 είναι μία μαύρη κηλίδα στο μέτωπο της ελληνικής δημοκρατίας. Η κηλίδα αυτή αντί να σβήνεται όμως μεγαλώνει με αυτές τις διασυρμένες πολιτικές.

Καλούμε τον λαό μας να απομακρυνθεί από αυτές τις πολιτικές της ντροπής , τον διασυρμό και την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , την μέρα αυτή της 29ης Ιανουαρίου 1997. Εμείς στις 29 Ιανουαρίου ζούμε τη δόξα του να είσαι Τούρκος. Εμείς στις 29 Ιανουαρίου θέλουμε να ξαναεπανέλθουν οι πινακίδες με τις τουρκικές ονομασίες στα ιδρύματά μας. Εμείς στις 29 Ιανουαρίου θέλουμε να ορίζουμε μόνοι μας τα βακούφια μας , να εκλέγουμε μόνοι μας τους θρησκευτικούς μας ηγέτες. Τους παπάδες να μην υποδεικνύουν το ύψος των μιναρέδων μας και να μην φυλακίζονται οι χοτζάδες μας και να στέλνονται στο στρατό σαν τιμωρία επειδή λογοφέρανε με τους «μουφτήδες». Εμείς στις 29 Ιανουαρίου θέλουμε να αγοράζουμε και πουλάμε ελεύθερα τα εμπορεύματά μας σαν ίσοι πολίτες. Εμείς στις 29 Ιανουαρίου θέλουμε να σπάσουμε το στάτους των απαγορευμένων περιοχών. Εμείς στις 29 Ιανουαρίου προστατεύουμε τη μειονότητα από κάθε οργανωμένη απειλή. Εμείς στις 29 Ιανουαρίου θέλουμε την επανίδρυση των πρώτων οργανώσεών μας. **Εμείς στις 29 Ιανουαρίου ζητούμε επιτέλους να προστατευθεί και να απομακρυνθεί από κάθε απειλή ο τουρκισμός μας».**

Πηγή :Εφημερίδα Χρόνος 28/1/1997

1η Προκήρυξη της Οργάνωσης «Αγωνιστές της Θράκης», για την πρόθεση κατάργησης του άρθρου 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

»Υπερήφανοι Θρακιώτες με έντονη ανησυχία σας γνωρίζουμε ότι χθες 31/8/97 ο αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών ο Γ. Παπανδρέου μετά το πέρας της ομιλίας του στη αίθουσα τελετών της Νομαρχίας Ροδόπης κατά παρέκκλιση του προγράμματος ανακοίνωσε ότι θα εισηγηθεί την κατάργηση του άρθρου 19 του Κώδικα ελληνικής ιθαγένειας πράγμα που διατάραξε το ήπιο κλίμα και προκάλεσε τη δικαιολογημένη αντίδραση ακροατών. Κάνουμε έκκληση στον κ Υπουργό να μην αποτολμήσει και δεύτερο εθνικό ανοσιούργημα σε βάρος της Θράκης μας μετά το πρώτο που διέπραξε ως υπουργός Παιδείας γιατί ο πρώτος που θα ζητήσει να επανακτήσει την ελληνική υπηκοότητα ο εκ Ξάνθης καταγόμενος Κενάν Ακίιν ο συγγενής δολοφόνος του ήρωα ελληνοκυπρίου νέου Σωλομού Σωλομού ο σημερινός ψευδουπουργός του ψευδοκράτους του Ραούφ Νιενκιάς για να ακολουθήσουν οι χιλιάδες Γκρίζοι Λύκοι του «Συλλόγου Απελευθέρωσης Τούρκων Δυτικής Θράκης» .

»Αδούλωτοι Θρακιώτες αφυπνισθείτε πριν η αδιαφορία μας αποβεί σε βάρος τη Ελευθερίας μας. Οι τρεις εκλεγέντες βουλευτές της μειονότητας την επόμενη μέρα της εκλογής των προέβαλαν σαν πρώτο αίτημα τη κατάργηση του άρθρου 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας και μόνο αυτό προσδίδει τη σοβαρότητα στο θέμα Αδιαφορήστε στα κελεύσματα των πολιτικών σκοπιμοτήτων και σαν άλλοι μακεδονομάχοι πάρτε στα χέρια σας την τύχη του ευλογημένου τόπου μας αποδουθείτε στον υπέρ πάντων αγώνα σε ένα αγώνα που θα σταθεί εμπόδιο στις συνεχείς ταπεινώσεις μας. Παρακαλούμε τον εθνεγέρτη μητροπολίτη μας κ.κ. Δαμασκηνό να κτυπήσει «εδώ και τώρα» τις καμπάνες για συγκέντρωση και ενημέρωση των χριστιανών πριν αυτές ηχήσουν πένθιμα .Καλούμε και τους λοιπούς ιεράρχες της Θράκης να ενεργήσουν κατά την κρίση τους. Καλούμε τέλος την Πανελλήνια Ομοσπονδία Θρακικών Σωματείων, τους εθνωφελείς συλλόγους, τα πολιτιστικά σωματεία της Θράκης και κάθε αρμόδιο φορέα να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων επιτελώντας το εθνικό τους χρέος απέναντι στην πολυύμηνη Θράκη μας, στην οποία «δεν πρόκειται να υποσταλεί η Ελληνική σημαία» όπως δήλωσε ο πρόεδρος τη Δημοκρατίας κύριος Κωστής Στεφανόπουλος σε πρόσφατη επίσκεψή του στην πόλη μας».

Πηγή :Εφημερίδα Χρόνος 1/9/1997

2η Προκήρυξη των « Αγωνιστών της Θράκης »

«Υπερήφανοι Θρακιώτες .

Με την ευκαιρία της σημερινής αποφράδας Επετείου της εξόντωσης του Ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης της 6η Σεπτεμβρίου 1955 ,μιας τραγωδίας που η ιστορία την έχει καταγράψει μεταξύ των απαισιότερων ανοσιουργημάτων , οι ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΘΡΑΚΗΣ απευθύνονται και πάλι στον αναπληρωτή υπουργό Εξωτερικών Γεώργιο Παπανδρέου , με την ανησυχητική ανακοίνωσή του στην Κομοτηνή την 31.8.1997 ότι θα εισηγηθεί την κατάργηση του άρθρου 19 του κώδικα ελληνικής ιθαγένειας , για να του θυμίσουν τα εξής:Η νύχτα των λοστών , των άγριων βιασμών , των λεηλασιών , του τρόμου, των εμπρησμών , των καταστροφών και της ιεροσυλίας συνδέεται στενά με τον Δυτικοθρακιώτη μουσουλμάνο που έδωσε το έναυσμα για την εκτέλεση των προσχεδιασμένων και με ανήκουστη σατανικότητα Οκτάι Εγκίν , που φοιτητής της Νομικής τότε έκανε την απόπειρα εμπρησμού της κατοικίας Κεμάλ Ατατούρκ στη Θεσσαλονίκη. Πρόκειται για την «έχιδνα» που εξέθρεψε το ελληνικό κράτος , με τις τόσες που και σήμερα εκτρέφει Η «ευκολόπιστη» ελληνική Πολιτεία τον άφησε ελεύθερο μέχρι να γίνει η δίκη ενώ το Τουρκικό προξενείο Κομοτηνής , εκμεταλλεζόμενο την ελευθερία του , τον φυγάδευσε στην άλλη πλευρά για να γίνει αμέσως ο νομάρχης Αδριανουπόλεως και μετέπειτα ο αρχηγός της τουρκικής κρατικής ασφάλειας (MIT) , αξίωμα που και σήμερα διατηρεί. Κι αυτόν τον συμπατριώτη μας , με βάση την κατάργηση του επίμαχου άρθρου , θα υποδεχθούν οι εδώ σκληροπυρηνικοί ομόθρησκοί του , στην ανακαινισμένη επί της λεωφόρου Ηρώων άλλοτε κατοικία του , σαν «ελευθερωτή» από τις «καταπίεσεις» που υφίστανται Κύριε υπουργέ,

Μετά από τους «θριάμβους» στα Ίμια και στην Μαδρίτη η κατάργηση του άρθρου 19 του ΚΕΙ αποτελεί φυσική συνέχεια. Έτσι στην στιγμή που η Τουρκία απειλεί με πόλεμο τ 'αδέλφια μας στην Κύπρο , αν ασκήσουν το στοιχειώδες δικαίωμα της αυτοάμυνας των , εμείς ανοίγουμε την κερκόπορτα σ 'αυτούς που ορέγονται την πατρίδα μας. Είπατε ότι μας πιέζει η Ευρώπη στην κατάργηση του άρθρου 19 Σας απαντούμε: Εναντίον της Τουρκίας έχουν εκδοθεί πάνω από 65 ψηφίσματα καταδικαστικά από διεθνείς οργανισμούς για την εισβολή στην Κύπρο μας χωρίς κανένα αποτελέσματα. Γιατί λοιπόν να είμαστε μόνο εμείς εφεκτικοί στις πιέσεις; Ο Ερμπακάν για τις πιέσεις των ΗΠΑ , σχετικά με την προγραμματισθείσα επίσκεψή του στο Ιράν ,είχε δηλώσει «Οι αποφάσεις

που αφορούν τα συμφέροντα της Τουρκίας λαμβάνονται στην Άγκυρα και όχι αλλού» Η δική σας απόφαση , για την κατάργηση του άρθρου 199 , που έχει ληφθεί; Απευθύνουμε και πάλι την έκκληση όπως παραιτηθείτε από την «τρισεκατάρατη» εισήγηση .Σε αντίθετη περίπτωση το κρίμα να πέσει σε σας και τους απογόνους σας!

Αδούλωτοι Θρακιώτες

Ήλθε ο καιρός να αντισταθείτε στις βλαπτικές μεθοδεύσεις των «ανιστόρητων» υπευθύνων της Ελληνικής Πολιτείας .Υψώστε φωνή διαμαρτυρίας συνειδητοποιώντας την έκταση της σοβαρότητας των επακόλουθων από την ενδεχόμενη κατάργηση του άρθρου 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας .Στους γνωστούς επικριτές της από 1 9.1997 προκήρυξής μας , απαντούμε ότι την μεν «πολιτική» κάλυψη των ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ αποτελεί η ψυχή του θρακιώτικου λαού , την δε οικονομική το πενιχρό βάλαντιο των εργαζόμενων ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ. Επίσης στους ίδιους γνωρίζουμε ότι οι θέσεις των ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΘΡΑΚΗΣ στα δίκαια του τόπου μας προκαλούν ικανοποίηση και μόνο στον θρακιώτικο λαό ενώ ανησυχία ενσπείρουν σ' αυτόν οι δραστηριότητες της παράνομης υπό τον ανθέλληνα δικηγόρο Κομοτηνής Αδέμ Μπεκήρογλου, «συμβουλευτικής επιτροπής της τουρκικής κοινότητας Δυτικής Θράκης» , που έφθασε πρόσφατα στο αποκορύφωμα της θρασυτητας να τρομοκρατεί κι αυτόν τον Ελληνικό στρατό (Δ ' Σώμα Στρατού) με έγγραφο της Εμείς , αποφασισμένοι και ασυμβίβαστοι στους ευγενείς πόθους της πατρίδας θα συνεχίσουμε να έχουμε σε έπαρση τη σημαία του αγώνα μας , γιατί πιστεύουμε ότι ένας αγώνας δικαιώνεται μόνο όταν συνεχίζεται
ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΘΡΑΚΗΣ»

Πηγή Εφημερίδα Χρόνος 8/9/1997

Κείμενο του «ψευδομουφτή» Ξάνθης Mehmet Emin Aga για τη μουσουλμανική γιορτή του «κανδηλιού».(Δεκέμβριος 1998)

«Τα δικαιώματα των Τούρκων μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης που πηγάζουν από τις διεθνείς συνθήκες αναφέρονται σε εθνικά θρησκευτικά και πολιτικά δικαιώματα Μόνο που το ελληνικό κράτος παραβλέπει τις συνθήκες αυτές και ενεργώντας ενάντια στους Τούρκους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης το 1978 εφάρμοσε στα τουρκικά σχολεία της Δυτικής Θράκης την εκλογή επιτρόπων και συμβούλων .Αποτέλεσμα ήταν να δηλητηριάσει τις ρίζες του τουρκικού πολιτισμού στα σχολεία μας Επίσης με τον ίδιο τρόπο ανακοίνωσε την ίδρυση στην Αθήνα από τη Σαουδική Αραβία την ίδρυση τζαμιού και θρησκευτικής σχολής η οποία είχε ως σκοπό την παραγωγή θρησκευτικών λειτουργών που θα αναλάμβαναν τις θρησκευτικές αρμοδιότητες στα τζαμιά μας Έτσι όπως με τα σχολεία το ίδιο πλήγμα θα δεχόταν και τα τζαμιά μας Δεν πρέπει όμως να μακρυλογούμε Το τζαμί και η σχολή που ήθελε να κάνει η Σαουδική Αραβία στην Αθήνα δεν έγιναν αφού ήρθαν αντιμέτωποι με την ελληνική Εκκλησία

Ακόμα σε κάποιο διάστημα ένας πρώην μουφτής από την Τουρκία σχεδίαζε το ισλαμικό κολέγιο στη Θεσσαλονίκη. Όμως τα πράγματα δεν πήγαν καλά με αποτέλεσμα να ματαιωθεί. Αργότερα με το 1920/1990 υπ' αριθμ ΠΔ που κατήργησε τον υπ' αριθμό Ν2345/1920 «περί αρχιμουφτειών» , αποφασίστηκε η ίδρυση ιεροσπουδαστηρίου ή θρησκευτικής σχολής κοντά την ΕΠΑΘ από την οποία οι απόφοιτοι θα αναλάμβαναν θρησκευτικές υποχρεώσεις ως δημόσιοι υπάλληλοι στα τζαμιά της Δυτικής Θράκης. Στις 25-27 Ιουλίου ο υπουργός Εξωτερικών κ. Πάγκαλος κατά την επίσκεψή του στη Δυτική Θράκη πήγε στη μουφτεία και συναντήθηκε με το διορισμένο μουφτή από το ελληνικό κράτος. Απευθύνθηκε σ' όσους βρισκόταν στην μουφτεία λέγοντάς τους «το ελληνικό κράτος θα δώσει μισθούς σε όσους προσφέρουν για την θρησκεία όπως ακριβώς δίνει και στους ιερείς και ταυτόχρονα θα τους παρέχει ασφάλεια ζωής» . Αυτά τα λόγια ήρθε και είπε ο κ. Πάγκαλος χωρίς να λάβει υπόψη του ειδικότερα τη συνθήκη της Λωζάνης. Μετά από αυτές τις άδικες και αυθαίρετες πράξεις του κ. Πάγκαλου μας ήρθε στο νου κάποια απάντηση Αλλά σκεφτήκαμε να περιμένουμε λίγο ακόμη Αποφασίσαμε να παρακολουθούμε με επιφύλαξη τα καινούρια βήματά τους και να πράξουμε αναλόγως.

»Τελευταία υπάρχουν γύρω στα 70-80 άτομα , απόφοιτοι της ΕΠΑΘ διοριστέοι και αδιόριστοι που επιθυμούν να διοριστούν για τις θρησκευτικές αρμοδιότητες σύμφωνα πάντα με τις φήμες που κυκλοφορούν .Εκτός από αυτά μαθαίνουμε από τα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ότι οι θρησκευτικοί λειτουργοί της Δυτικής Θράκης θα προετοιμάζονται από το ΑΠΘ αφού η ΕΠΑΘ θα αποτελέσει ξεχωριστό τμήμα του Πανεπιστημίου Επειδή τα πράγματα έχουν πάρει κακή τροπή αποφάσισα να σας ενημερώσω δια του μηνύματός μου για το «κανδύλι» Πέρα από τις διεθνείς συνθήκες και ειδικότερα της συνθήκης της Λωζάνης που αναγνωρίζουν την εθνική και θρησκευτική προέλευση της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης , το ίδιο το ελληνικό σύνταγμα αναφέρει για την ελευθερία των ανθρώπων να ακολουθούν τη θρησκεία που επιθυμούν αλλά και τις απαγορεύσεις

που τονίζει για την καταπάτηση των θρησκευτικών δικαιωμάτων παρ' όλα αυτά είμαστε σε θέση να βλέπουμε τα σχέδια και πλάνα για την ολοσχερή καταστροφή των Τούρκων της Δυτικής Θράκης. Εδώ θέλω να σας διευκρινίσω το εξής. Είναι ένας αιώνας περίπου στους βαλκανικούς πολέμους, στον α' παγκόσμιο και β' παγκόσμιο πόλεμο οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης υπερασπίστηκαν με το τίμημα της ζωής, τον τουρκισμό και τον μουσουλμανισμό τους.

Αξιότιμα αδέρφια εμείς δεν μπορούμε να ακολουθούμε τους δημοσίους υπάλληλους του ελληνικού κράτους στις θρησκευτικές τους αρμοδιότητες. Αυτήν την ευαισθησία θα συνεχίσουμε να σας τη δείχνουμε όπως ακριβώς κάναμε μέχρι τώρα, ξεπληρώνοντας το χρέος απέναντι στο Θεό, μόνο στο Θεό είμαστε υποχρεωμένοι και έτσι με τη βοήθειά του, δεν θα είμαστε δούλοι και σκλάβοι αλλοιών. Όπως ακριβώς διευκρίνισα και πάνω αυτή η ιστορία είναι μια ιστορία 30 χρόνων. Οι κρατικές ή οι σκοτεινές τους δυνάμεις νομίζουν ότι εκμεταλλευόμενοι την οικονομική εξασθένιση των ανθρώπων θα τους αγοράσουν με χρήματα όπως έγινε στη Βουλγαρία και σε άλλες περιοχές. Εάν ελπίζουν, ψεύδονται και αν ακόμη συνεχίζουν να ψεύδονται δεν θα κερδίσουν τίποτα, απεναντίας πρέπει να γνωρίζουν ότι έτσι θα ζημιωθούν οι ίδιοι. Ο λαός μας -δώξα τω θεώ- από το 1910 μέχρι τώρα με σπάνιες δυνατότητες κράτησαν στα πόδια τα τζαμιά μας. Στάθηκαν επάξια στις θρησκευτικές τους υποχρεώσεις και στήριξαν τις ανάγκες των τζαμιών παρέχοντας υλική βοήθεια. Έτσι με πετυχημένο τρόπο αντιμετώπισαν τις θρησκευτικές τους υποχρεώσεις και από εδώ και πέρα θα συνεχίσουν με το ίδιο τέμπο ο λαός μας να είναι άνετος. Κανένας δεν ανακατεύεται στα τζαμιά μας. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα αυτό. Τα τζαμιά μας είναι στη διάθεση του λαού μας.

Εύχομαι οι δηλώσεις και οι δημοσιεύσεις που κυκλοφορούν να μην ευσταθούν έτσι ώστε οι μουσουλμάνοι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης να μην χάσουν την ελευθερία τους, αλλά να συνεχίσουν να ζουν ήρεμα και ειρηνικά. Ο Θεός να είναι βοηθός σ' όλους»

Πηγή :Εφημερίδα Χρόνος 23/12/1998

Κάρτα που στάλθηκε από το «Σύλλογο Αλληλοβοήθειας Τούρκων Δυτικής Θράκης», από την Κωνσταντινούπολη, για τη μουσουλμανική γιορτή του «Κουρμπάν Μπαιραμ» του 1999 και περιείχε την τουρκική σημαία, την σημαία της Δυτικής Θράκης, στίχους και μια ευχή που την υπέγραφε ο πρόεδρος του Συλλόγου Mustafa Mehmet

ΔΥΤΙΚΗ ΜΟΥ ΘΡΑΚΗ

«Δυτική μου Θράκη, ψυχή μου με σένα είναι γεμάτος ο κακός εχθρός μας χώρισε τώρα κλαίει η καρδιά μου Μητέρα, πατέρας γιαγιά μου είναι εκεί. Το μάτι μου, η καρδιά μου είναι εκεί. Τι ωφελεί ένας κόσμος χωρίς εσένα; Πεθαίνω στον δικό σου δρόμο.

Ανέβηκα στην κορυφή των βουνών και είδα τον δρόμο της Θεσσαλονίκης. Εκατομμύρια χαιρετισμού Στον Μουσταφά Κεμάλ πασά. Ωραία μου μητέρα μην κλαις. Μην πενθείς από πίσω μου. Το θηρίο, ο γιος σου θα γίνει θυσία στο βωμό της Δυτικής Θράκης.

Συγχαίρουμε το μπαιράμι σας με την ευχή να ξανασυναντηθούμε σε άλλα μπαιράμια στα οποία βασικά δικαιώματα και ελευθερίες σας βρίσκονται υπό ασφάλεια και οι δρόμοι της αγάπης, αδελφοσύνης, καλοπροαίρεσης θα κυριαρχούν».

Πηγή :Εφημερίδα Χρόνος 23/1/1999

Προκήρυξη των «Αγωνιστών της Θράκης», για την κατάσταση στη Θράκη (Φεβρουάριος 1999)

«Το παιχνίδι ολοένα και χοντραίνει σε βάρος της Ελληνικής Θράκης, με μπαράζ κλιμακούμενων ανθελληνικών ενεργειών! Συγκεκριμένα αναφερόμαστε στα εξής πρόσφατα περιστατικά: 1. Στις 15/10/98 «γνωστοί άγνωστοι» δολιοφθορείς υποστέλλουν την Ελληνική και Βυζαντινή Σημαία στη Μάκρη Αλεξ/πολης, ενώ την ίδια μέρα καταστρέφουν τον ιστό της Ελληνικής Σημαίας στο μουσουλμανικό σχολείο Π. Καλλίστης Ροδόπης. 2. Στις 16/10/98 ανυψώνεται η τουρκική σημαία σε στάνη έξω από Σώστη Ροδόπης.

3. Στις 17/10/98 ξηλώνεται και εξαφανίζεται η πινακίδα του συλλόγου Ιμβρίων - Κωνσταντινουπολιτών -Τενεδίων -Ανατολικοθρακών, που εδρεύει στην Κομοτηνή και σε κεντρικό δρόμο (Ηροδότου 14) 4. Ο νομάρχης κ Στέργιος Σταυρόπουλος ανακοινώνει σε τοπική εφημερίδα ότι «ούτε ο σεβασμιότατος, ούτε κανείς άλλος μπορεί να χαράξει πολιτική σ' αυτήν την περιοχή. Δεν πρόκειται να ανεχθούμε κάποιες μορφές παρακράτους που κάνουν την εμφάνισή τους στο Νομό Ροδόπης». Ο Σεβασμιότατος χαρακτηρίζεται ως άνθρωπος του παρακράτους! 5. Στις 27/11/98 οι πρώην μειονοτικοί βουλευτές του Ελληνικού κοινοβουλίου αποστέλλουν υπόμνημα προς τον πρόεδρο της ιταλικής βουλής διαμαρτυρόμενοι για την απόφαση ιταλικού δικαστηρίου, όπως αφεθεί ελεύθερος ο «δια χειρός Ελλήνων» παραδοθείς ήδη στην Τουρκία ηγέτης -σύμβολο του απελευθερωτικού αγώνα

των κούρδων Οισαλάν Μεταξύ των υπογραφόντων εξέχουσα θέση κατέχει ο συνταξιοδοτούμενος από το ελληνικό δημόσιο ως βουλευτής και παχυλά αμειβόμενος ως εν ενεργεία αντινομάρχης Ροδόπης Αχμέτ Μεχμέτ. Το Υπουργείο Εξωτερικών ανέχεται τον ΕΠΙΟΡΚΟ αξιωματούχο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

6 Στις 28/1/99 δίνεται στη δημοσιότητα το πρόγραμμα των εργασιών της Γ' συνάντησης των ιπεκτσίδων δημοσιογράφων «για την Ειρήνη στο Αιγαίο και τη Θράκη» κατά το τριήμερο 5-7 Φεβρουαρίου 1999. Το συνέδριο αναβάλλεται λόγω «καιρικών συνθηκών», ενώ είναι αληθές ότι οι «ειρηνιστές» προσέκρουσαν στην πατριδολατρία και στα φιλειρηνικά αισθήματα χριστιανών της πόλης! 7. Την 29/1/99 επέτειο του «τουρκισμού» της μειονότητας στήνεται στην Κομοτηνή η προσωρινή κυβέρνηση τούρκων Δυτικής Θράκης με τον παραπλανητικό τίτλο «**ανώτατη συμβουλευτική επιτροπή τούρκων Δυτικής Θράκης**» και με «πρωθυπουργό» το μειονοτικό βουλευτή της ΝΔ (Ξάνθης) Ακίφογλου Μπιρόλ. Την ίδια μέρα συγκροτείται και το «υπουργικό συμβούλιο». Έτσι το «υπουργείο» εκπαίδευσης αναλαμβάνει ο Ορχάν Ρασήμ με «αναπληρωτή υπουργό» τον εκδότη της εφημερίδας «Ακίν» και τιμώμενο από την Ελληνική πολιτεία με προαγωγές ως έφεδρο αξιωματικό του Ελληνικού στρατού Χασάν Χατίπογλου. Το «υπουργείο παιδείας» ανατίθεται στον ιατρό του ΕΣΥ του κρατικού νοσοκομείου Κομοτηνής Μεχμέτ Μπαγδαλή με «αναπληρωτή υπουργό» τον ιατρό βουλευτή (Ξάνθης) Ακίφογλου Μπιρόλ. Στο «υπουργείο» δικαίου χρίζεται «υπουργός» ο δικηγόρος Ξάνθης Ιχσάν Κεχαγιά με «αναπληρωτή υπουργό» τον πρώην βουλευτή της ΝΔ και δικηγόρο Κομοτηνής Χασάν Ιμάμογλου «Υπουργός» πολιτισμού ανακηρύσσεται η γνωστή «έχιδνα» και εκδότρια της εφημερίδας «Gundem» Χούλια Εμίν με «υφυπουργό» το Ριτβάν Χατίπογλου. Και το «υπουργείο» θρησκευμάτων και βακουφίων αναλαμβάνει ο μεγάλος συκοφάντης της πατρίδας μας και ψευδομουφτής Ξάνθης Μεχμέτ Αγγά (σύμβουλος του ο γιος του και νέος δήμαρχος Μύκης Ξάνθης) με «υφυπουργό» τον επίσης ψευδομουφτή Κομοτηνής Ιμπραήμ Σερήφ. Δεν εντυπωσιάζει η παράλειψη «υπουργείου εθνικής άμυνας» γιατί η «Μητέρα Πατρίδα» φροντίζει γι' αυτό! Δεν γνωρίζουμε αν η ορκωμοσία έγινε ενώπιον του Γκαλήπ Γκαλήπ , κατά την τακτική των νομαρχιακών μας συμβούλων που έδωσαν αδιαμαρτύρητα το νενομισμένο όρκο ενώπιον του «Αγίου» νομάρχη Ροδόπης κ Στέργιου Σταυρόπουλου 8. Συμπτωματικά την ίδια μέρα αποφράδα για τη Θράκη , ήτοι την 29/1/99 ο τότε επί των Εξωτερικών υπουργός κ Θεόδωρος Πάγκαλος κάνει μια απρεπή όσο και υβριστική δήλωση στην εφημερίδα των Αθηνών «Ελευθεροτυπία» ότι «όσοι ασχολούνται με υπαρκτές και ανύπαρκτες μειονότητες ανήκουν σε ειδική κατηγορία αφρόνων πιθηκοειδών κτηνών» Αφρονες , πίθηκοι και κτήνη , κατά τον κ Πάγκαλο οι Αγωνιστές της Θράκης που ασχολούνται με τη μειονότητα ! Αφερίμ Πάγκαλε εφέντη 9 Τις πρωινές ώρες της 5/2/99 εκδηλώνεται η πρώτη ΠΡΟΒΟΚΑΤΟΡΙΚΗ ενέργεια με εμπρηστική επίθεση στο αυτοκίνητο του εκδότη της εφημερίδας «ΓΝΩΜΗ» Αλεξ /πολης και ηγετικού στελέχους της ανωτέρω κίνησης Γιάννη Λασκαράκη , που την απέδωσε ο ίδιος σε μεθοδευμένες αντιδράσεις εθνικιστικών κύκλων αλλά και του Μητροπολίτη Μαρωνείας και Κομοτηνής» αρχηγός , κατά τον κ Λασκαράκη , τρομοκρατικής οργάνωσης ο Ποιμενάρχης μας! Και δεν είδαμε ακόμη την αυτεπάγγελη παρέμβαση της εισαγγελικής αρχής για την προστασία του κύρους του Ιεράρχη μας!!

10. Τα μεσάνυχτα της 8/2/99 ακολουθεί η δεύτερη ΠΡΟΒΟΚΑΤΟΡΙΚΗ ενέργεια με την έκρηξη ωρολογιακού μηχανισμού τηλεκατευθυνόμενου σε νεοαναγειρόμενη οικοδομή απέναντι από το τουρκικό προξενείο στην Κομοτηνή. Αστραπιαία μεταδόθηκε από το Ιντερνέτ ότι βόμβα εξερράγη στο τουρκικό προξενείο στην Κομοτηνή και ότι την ευθύνη την ανέλαβαν τα «Γεράκια» Ξάνθης. Και η κυβέρνηση των «ευχαριστιών» έσπευσε να εκφράσει τη συμπάθειά της προς τον τούρκο πρόξενο και το προσωπικό της προξενικής αρχής!! Γελοιότητες που δημιουργούν κλίμα έντασης στην περιοχή. Διερωτώμεθα όμως. Γιατί καμία εισαγγελική αρχή της Θράκης δε ζήτησε την άρση της βουλευτικής ασυλίας του μειονοτικού βουλευτή της ΝΔ (Ξάνθης) Ακίφογλου Μπιρόλ για τη διχαστική δήλωσή του ότι οι Έλληνες αρχές καλύπτουν την ταυτότητα του δράστη; Μια δήλωση που πέραν της κατασυκοφάντησης της ΕΛ.ΑΣ , ενέχει και το στοιχείο της διέγερσης των πολιτών σε διχόνοια! Δύο αδικήματα προβλεπόμενα και τιμωρούμενα από τον ποινικό κώδικα. Αλλά και ο αρχηγός της ΝΔ κ. Κώστας Καραμανλής δεν παρέλειψε να προσφέρει «κάλυψη» στον Μπιρόλ με τη σιωπή του στην ημερίδα της ομάδας ευρωβουλευτών που πραγματοποιήθηκε στην Κομοτηνή την 12η Φεβρουαρίου 1999. Όσο για την ανισότητα που κυριαρχεί στην περιοχή μας με την προνομιακή μεταχείριση των μουσουλμάνων έναντι των Χριστιανών θα αναφερθούμε διεξοδικά σε άλλη μας προκήρυξη. Τώρα περιοριζόμαστε να εκφράσουμε την πικρία μας , χωρίς αυτό να αποτελεί άσκηση κριτικής γιατί είμαστε υποχρεωμένοι από το νόμο να σεβόμαστε τις αποφάσεις των δικαστηρίων μας για τις πρόσφατες αποφάσεις του Εφετείου Θράκης να αθώσει τους μουσουλμάνους και μουσουλμανίδες που πρωτοστάτησαν «στην αρπαγή των βιβλίων και διατάραξαν τη λειτουργία μουσουλμανικών σχολείων» , ενώ πρωτόδικα είχαν καταδικαστεί! Κύριε νομάρχη , ποιοι αποτελούν το ΠΑΡΑΚΡΑΤΟΣ είναι γνωστό σ' όλους , αρκεί να σας θυμίσουμε ότι από της εφαρμογής της Συνθήκης της Λωζάνης (1923) μέχρι σήμερα δε σημειώθηκε κρούσμα βίας Χριστιανού σε βάρος μουσουλμάνου. Αντίθετα υπήρξαν

περιπτώσεις βαρβαρότητας και μισελληνισμού εκ μέρους μουσουλμάνων Και θα αναφερθούμε ενδεικτικά σε τρεις αλυσιδωτές περιπτώσεις :

1) στην πολιορκία του τελωνειακού υπαλλήλου Άγγελου Σολακίδη , στο θάλαμο νοσηλείας του κρατικού νοσοκομείου Κομοτηνής , από φανατικό μουσουλμάνο οπαδό του Σαδίκ.

2) Στον άγριο ξυλοδαρμό χριστιανών εργατών , που ενεργούσαν αμμοληψία σε κοινόχρηστο χώρο για δημόσια έργα , από εξτρεμιστές μουσουλμάνους του χωριού Μίσχος , μεταμφιεσμένους σε γυναίκες με φερειζέδες και

3) στο σοβαρό τραυματισμό ανδρών της Ελληνικής αστυνομίας όταν διμοιρία κρανοφόρων δέχθηκε επίθεση στη θέση «σφαγεία» από εκατοντάδες μουσουλμάνων του «Γιακά» με τσεκούρια και λοστάρια

Υπερήφανοι Θρακιώτες

Ξυπνήστε! Η μπόρα έρχεται καλπάζουσα και μόνο η συνεχής επαγρύπνηση, η φανερή και παλικαρίσια αντίσταση μπορεί να την αναχαιτίσει! Κοντά στο χαλύβδινο θώρακα του στρατού μας να είστε έτοιμοι , αν χρειαστεί να υπακούσουμε σε μια νέα προσταγή της πατρίδος μας , για να προτάξετε κι εσείς το δικό σας «σιδερένιο» θώρακα. Εγκαταλείψτε την αδιαφορία που ενεργεί σε βάρος της ελευθερίας μας και συσπειρωθείτε με «όπλο» τη Θρακιώτικη ακαταμάχητη ψυχή μια και η ελληνική κυβέρνηση στερεί από εμάς και τα παιδιά μας την Παλλαϊκή Άμυνα.

Κομοτηνή , 19/2/1999

ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΘΡΑΚΗΣ»

Πηγή :Εφημερίδα Αγώνας 24/2/1999

Έκθεση, που απέστειλε ο πρώην βουλευτής στο Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ (Απρίλιος 1999) , για την κατάσταση των μουσουλμάνων στη Θράκη.

«Προς την εξοχότατη Hulyath Wods Nois, State Department USA
Σεβαστή μου κυρία ,

»Σας καλωσορίζω με τα καλύτερα αισθήματα εμού προσωπικά μεταφέροντας επίσης τις καλύτερες ευχές της φιλήσυχης και νομοταγούς τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης Εκ των προτέρων οφείλω να ευχαριστήσω εσάς και το αμέριστο ενδιαφέρον σας αλλά επίσης να ευχαριστήσω και εκ μέρους της τουρκικής μειονότητας την κυβέρνησή σας και ιδιαίτερα τον πολυαγαπημένο πρόεδρό μας εξοχότατο Μπιλ Κλίντον. Δεν θα παραλείψω την διατύπωση των ευχαριστιών μου εις του εδώ εν Ελλάδι κκ Πρέσβη εν Αθήναις στην κα πρόξενο Θεσσαλονίκης και στον κ υποπρόξενο Νταϊβιντ Σιούλερ για τις υπεράνθρωπες προσπάθειες και το ενδιαφέρον που δείχνουν για τη Δυτική Θράκη και ειδικότερα στην μειονότητά μας.

Θα ήθελα με την ευκαιρία της επισκέψεως σας , να σας γνωρίσω ότι έχω ιδίαν αντίληψη και εμπειρία των πραγμάτων , όπως επιλύθηκαν πολλά προβλήματα της τουρκικής μειονότητας μετά την παρέμβαση του Στρίτ Ντηπάρτμεντ και κατά καιρούς όταν είχαν εκπονηθεί εκθέσεις αυτού , πράγμα το οποίο μου έδωσε την ευκαιρία να το παρουσιάσω σχετικά με την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , ενώπιον της Βουλής των Ελλήνων , όπως και τα άλλα στοιχεία της Ελσίνκι Γουότς, κλπ. Δυστυχώς όμως η ελληνική Πολιτεία μέχρι σήμερα δεν έχει δείξει την πρέπουσα ευαισθησία να λύσει τα προβλήματα της τουρκικής μειονότητας προέβη στην ελάχιστη αναγνώριση ορισμένων δικαιωμάτων που απορρέουν από το Σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους. Μέχρι σήμερα δεν έχει αναγνώρισει και ούτε έδειξε ίχνη αναγνώρισης από θεμελιώδη δικαιώματα που έχει συνυπογράψει όπως η συνθήκη της Λωζάνης , διμερή μορφωτικά πρωτόκολλα και άλλα πολλά Λυπούμαστε που συνεχίζονται οι παραβιάσεις αυτές , επιμένοντας ακόμη η Πολιτεία να μας ταλαιπωρεί και να συνεχίζει να προηγούνται αυτοί οι λόγοι με συνέπεια οι δικαστικές αποφάσεις να είναι προειλημμένες. Συνυποβάλλω κωδικοποιημένα τα βασικότερα προβλήματα της μειονότητας για τα οποία είμαι πεπεισμένος εκ των προτέρων ότι θα σας ευαισθητοποιήσουν και θα τύχουμε συμπαράστασής σας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

1.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

«Από τις παράνομες και αντισυνταγματικές επεμβάσεις , αρνητικού χαρακτήρα της πολιτείας έχει εκμηδενιστεί.

2 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΗ

Ενώ υπάρχουν εκλεγμένοι της αρεσκείας της μειονότητας μουφιτήδες στην Ξάνθη , ο σοφολογιότατος Μεχμέτ Εμίν Αγγά και στο νομό Ροδόπης, ο σοφολογιότατος Ιμπραήμ Σερήφ , όπου εκλέχθηκαν σύμφωνα με την ισχύουσα σύμβαση του 1913 , μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας που δίνει το

δικαίωμα στην μειονότητα να επιλέξει δια λαϊκής βουλήσεως τον θρησκευτικό της ηγέτη , η ελληνική Πολιτεία , εκδηλώνοντας ασέβεια προς την ανωτέρω σύμβαση και στη βούληση της μειονότητας , παραβλέποντας και παραβιάζοντας την ελευθερία θρησκευτικής έκφρασης της μειονότητας προέβη σε διορισμό παντελώς ανεπιθύμητων ανθρώπων (μουφτίδες μαϊμού) όπως τον Μέτσο Τζεμαλί της Κομοτηνής και τον Μεχμέτ Σινικόγλου στην Ξάνθη.

3.ΒΑΚΟΥΦΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΕΣ

Στη Δυτική Θράκη όπως είχα διατυπώσει και στο ελληνικό κοινοβούλιο και τράβηξα τα πυρά των κομμάτων και βουλευτών επικρατεί ακόμη το πνεύμα της στυγνής δικτατορίας των συνταγματαρχών. Οι τουρκικές κοινότητες Ξάνθης ,Κομοτηνής , Αλεξανδρούπολης και Διδυμοτείχου , όπου έχουν μετονομαστεί παλιότερα για ευνόητους λόγους σε μουσουλμανικές κοινότητες , αλλά μετά την Ελληνική πολιτεία δεν συνέφερε ο όρος μουσουλμανικός και τα μετέτρεψε σε διαχειριστικές επιτροπές μουσουλμανικών περιουσιών , διαχειρίζονται σήμερα από άτομα χουντοδιορισμένα , όπου είναι άσχετοι με το Ισλάμ και με τη θρησκεία και με την οικογένεια.

Οι περιουσίες αυτές που αποτελούν το βασικό κύτταρο της εθνικοθρησκευτικής μας ύπαρξης έχει αφηθεί στο έλεος της χούντας του 1967 , των ανεύθυνων και των αναξιόπιστων ατόμων

4.ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ

Τουρκική Ένωση Ξάνθης , Ένωση Τουρκικής νεολαίας Κομοτηνής και Ένωση Τούρκων δασκάλων Δυτικής Θράκης. Η ελληνική πολιτεία έχει ξηλώσει και τα τηλέφωνα τους απ' αυτά τα ιδρύματα

5.ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Παρ ' όλο που καταργήθηκε ο Νόμος 1366/1938 που είχε ψηφιστεί στη χούντα του Μεταξά , αντικαταστάθηκε με το Ν 1892/1990 για δήθεν πιο ευνοϊκή μεταχείριση τους έλληνες πολίτες , δυστυχώς προβλημάτισε τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα και αναμένουν με ουρά αιτήσεις των ομοεθνών μας προκειμένου να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία , ώστε να λυθούν τα χρόνια κοινωνικά τους προβλήματα

6 ΕΠΙΤΗΡΟΥΜΕΝΗ ΖΩΝΗ

«50 000 άτομα όλοι τους Τούρκοι μουσουλμάνοι ζουν κάτω υπό συνθήκες άθλιες και στρατιωτικό καθεστώς. Απαγορεύεται η είσοδος και η έξοδος σ' αυτούς , αν δεν έχουν εφοδιαστεί με ειδική άδεια εισόδου .Επίσης απαγορεύεται και η επικοινωνία μ' αυτούς και στους υπόλοιπους μη κατοίκους της ορεινής περιοχής

7 ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Η βουλή των Ελλήνων κατόπιν γενόμενης συμφωνίας όλων των κομμάτων , απέκλεισε την εκλογή ανεξάρτητων βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο , βάζοντας πλαφόν 3% την στιγμή η ελληνική πολιτική πραγματικότητα ποτέ δεν απαιτήσε κάτι τέτοιο και ούτε ήταν ποτέ στην σκέψη κανενός πολιτικού , με την εμφάνιση ημών ως ανεξάρτητων βουλευτών επινόησαν αυτό το τέχνασμα με μοναδικό σκοπό να στερήσουν από εμάς από πολιτική εκπροσώπηση. Φαντασθείτε λοιπόν , χριστιανοί και μουσουλμάνοι στο Νομό Ξάνθης εγγεγραμμένοι τους εκλογικούς καταλόγους , είναι 65000 περίπου εάν σε μένα στο Φαικογλου ψηφίσουν χριστιανοί και μουσουλμάνοι δεν έχω τη δυνατότητα να εκλεγώ. Πρέπει να πάρω τουλάχιστον 180000 ψήφους , ενώ όλοι οι κάτοικοι της Ξάνθης ζήτημα να ανέρχονται στον αριθμό των 100000

8.ΣΚΟΠΙΜΗ ΣΥΝΕΝΩΣΗ ΝΟΜΩΝ

Η ελληνική πολιτεία προέβη στην εφαρμογή του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης , με τη ψήφιση του Ν.2218/1994.Αμέσως διαπίστωσε ότι έτσι θα μπορούσε στην Ξάνθη να εκλεγεί νομάρχης ο Φαικογλου και στην Κομοτηνή κάποιος άλλος της μειονότητας .Αμέσως προέβησαν στην έκδοση νέου νόμου που συνένωσαν την Ξάνθη με τους νομούς Καβάλας και Δράμας και το νομό Ροδόπης με τον Έβρο , συμπεριλαμβανομένης και της Σαμοθράκης στη Ροδόπη και τη νήσο Ξάνθη στη Ξάνθη

9 ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η πολιτεία αγνοώντας παντελώς την μορφωτική αυτονομία που προβλέπει η συνθήκη της Λωζάνης και διμερείς συμβάσεις μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας και τα μορφωτικά πρωτόκολλα που προβλέπουν στην αποστολή των διδακτικών βιβλίων από την μητέρα πατρίδα την Τουρκία εν τούτοις οι αρμόδιοι της εκπαίδευσης αγνοώντας τα ανωτέρω προέβησαν στην εκτύπωση διδακτικών βιβλίων τουρκικής γλώσσας

10. ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

Όλες οι απαλλοτριώσεις στη Δυτική Θράκη , έχουν γίνει επί εκτάσεων και ακινήτων εις βάρος της τουρκικής μειονότητας ιδίως στην Κομοτηνή χιλιάδες στρέμματα έχουν απαλλοτριωθεί από τα μέλη της μειονότητας , ξηλώσανε καρποφόρα δέντρα , έδειξαν ασέβεια στο περιβάλλον , προκειμένου να απογυμνώσουν την μειονότητα από την περιουσία . Σήμερα παραμένουν αυτά ανεκμετάλλευτα ζητάμε να επιστραφούν τα κτήματά μας , εν ανάγκη να πληρώσουμε εις πενταπλούν τα χρήματα που εισπράξανε παλιότερα καθ' ότι απεδείχθη ότι αυτά στοχεύανε στην κατάληψη των εκτάσεων μας

11 ΚΑΤΑΠΙΕΣΕΙΣ

Η ελληνική πολιτεία εδώ και πολλά χρόνια εφαρμόζει προγενεστέρως καταστρωμένο σχέδιο καταπάτησης εκτάσεων κοινοχρήστων , κοινοτήτων που ανήκουν αποκλειστικά στους κατοίκους του κάθε χωριού ή είναι αφιερώματα. Τελευταία στην κοινότητα Ευάλου προέκυψε το θέμα των αγρών που ανήκουν στους κατοίκους του χωριού Ορφανού Αυτός ήταν και ο λόγος που ανώτατος αξιωματικός της αστυνομίας ταξίαρχος Νίκος Παπαζαφειρίου προέβη σε βιαιοπραγίες κατά του προέδρου της κοινότητας με σκοπό , εκφοβίζοντάς τον να τον παρεμποδίσει την παραχώρηση εκτάσεων στους δικαιούχους και κατόχους τους , ως επίσης και στον εκφοβισμό του προέδρου της κοινότητας Σελέρου.

12 ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Εις βάρος της ηγεσίας της μειονότητας ασκείται μια τεράστια καταπίεση που μπορεί να χαρακτηριστεί «Δικαστική καταπίεση ή αστυνομικό κράτος» Ενώ έχει εκτίσει 6,5 μήνες φυλάκισης όλως αδικώς ο Μεχμέτ Εμίν Αγγά , μουφτής Ξάνθης ξανά εστάλησαν κλητήρια θεσπίσματα όπου προβλέπουν την ποινική του δίωξη και την δήθεν κατά νόμο τιμωρία του Επίσης διώκομαι εγώ ποινικά λόγω του ότι σε κάποια ομιλία μου είπα ότι τα σύνορα της Τουρκίας δεν τελειώνουν στον Έβρο , συνεχίζουν μέχρι το Νέστο Δύο φορές πήγα την Λάρισα και αναβλήθηκε το δικαστήριό μου επειδή δεν παρουσιάστηκαν οι μάρτυρες κατηγορίας Επίσης κατηγορούμαι για δήθεν διατάραξη της εκλογικής ειρήνης , όπου είχε προκύψει ένα θέμα με κάποιο εκλογικό κέντρο στην κοινότητα Κιμμερίων το 1989 πήγα στο Εφετείο Θράκης επίσης αναβλήθηκε για τις 5 Φεβρουαρίου 1996

13 ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Εδώ και ένα χρόνο , εφαρμόζεται σε βάρος της τουρκικής μειονότητας ή αντισυνταγματική διάταξη του άρθρου 19 του κώδικα ελληνικής ιθαγένειας , όπου προβλέπεται η αυθαίρετη αναπόδεικτη αφαίρεση της ελληνικής ιθαγένειας Έχουν διχοτομηθεί χιλιάδες οικογένειες από την εφαρμογή του και εκκρεμούν και άλλες χιλιάδες καταπατώνται τα ανθρωπίνια δικαιώματά μας , αφιμώντας τελείως τα όσα αναγράφονται και υπογράφονται υπ 'αυτής στην ΔΑΣΕ στην σύμβαση της Ρώμης και ούτω καθεξής Ως διατελέσας επί σειρά ετών εκπρόσωπος της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης , στο ελληνικό κοινοβούλιο , δεν θα μπορούσα να μην επικαλεσθώ την ευαισθησία της ανά τον κόσμο σούπερ δυνάμεως και να μην θέσω τα καυτά προβλήματα των ανθρώπων που γεννήθηκαν στον τόπο αυτό που λέγεται Ελλάδα , θέλουν να ζήσουν στην Ελλάδα να προσφέρουν τα του νόμου και του Συντάγματος προβλεπόμενα , όπως υπηρετούν στον Ελληνικό Στρατό πληρώνουν κανονικά τους φόρους και καταβάλλουν τεράστια προσπάθεια στην αγροτική , κτηνοτροφική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας , δίχως μάλιστα να είναι εις βάρος της εθνικής οικονομίας και χωρίς καμία ανταπόκριση και ανταπόδοση. Να φανταστείτε ότι στην 70 χρονή ιστορία της στην Δυτική Θράκη να μην υπάρχει καμία βιομηχανία ώστε να ανήκει σε κάποιο μέλος της τουρκικής μειονότητας , αλλά ούτε και κανένα νοσηλευτικό ή φιλανθρωπικό ίδρυμα για τους 150.000 τούρκους της Δυτικής Θράκης. Αντί όμως η Πολιτεία να μας προωθήσει σε τέτοιου είδους οικονομικές , κοινωνικές και ευεργετικές δραστηριότητες , οι αρμόδιες αρχές δια μέσου μάλιστα και παρακρατικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται εν γνώση των αρμοδίων και με την καθημερινή απειλή και κατατρομοκράτηση ηγετικών στελεχών της μειονότητας , αποτρέπεται και αποθαρρύνεται από οποιαδήποτε τέτοια δραστηριότητα με σκοπό να αφομοιωθεί η μειονότητα, διότι στα 70 χρόνια της ιστορίας και με την φυσιολογική πληθυσμιακή εξέλιξή της έπρεπε σήμερα να είχε φθάσει στους 70000 κατοίκους της Ως επίσης εμπαιίζουν οι αρχές αλλά και η ίδια η πολιτεία με την εθνική μας ταυτότητα Αρνούνται επίμονα την εθνική μας καταγωγή. Αυτός είναι και ο λόγος που έχουσε κλείσει τα μοναδικά στην Δυτική Θράκη εθνικά μας ιδρύματα , όπως η τουρκική ένωση της Ξάνθης που ιδρύθηκε το 1927 η ένωση τουρκικής νεολαίας Κομοτηνής που ιδρύθηκε το 1928 και η ένωση Τούρκων δασκάλων Δυτικής Θράκης που ιδρύθηκε το 1936 και λειτούργησαν νόμιμα επί πενήντα και πλέον έτη ενεπλάκη η ελληνική δικαιοσύνη με συνέπεια να έχουμε τεράστια προβλήματα και λυπούμαι στην προκειμένη περίπτωση αντί να εφαρμοστούν οι νόμοι και η δικονομία προηγήθηκαν συναισθηματικοί λόγοι. Με στόχο την εξόντωση της μειονότητας δημιουργήθηκαν πάρα πολλά βυζαντινά παιχνίδια. Είναι εμφανές ότι γίνεται προσπάθεια εξόντωσης

της μειονότητας (θρησκεία, ράτσα, εθνικότητα) Η ελληνική Βουλή με το νέο νόμο για την εκπαίδευση λέγοντας ότι θα κάνει καινοτομίες για καλύτερη παιδεία προσπαθεί να εξοντώσει την τουρκική γλώσσα. Γι' αυτό τον λόγο και εμείς διαμαρτυρηθήκαμε και η αποχή μας είχε μεγάλη επιτυχία και θα συνεχίσουμε τις κινητοποιήσεις μας έως ότου δικαιωθούμε.

Με πρωτεύον το πρόβλημα της παιδείας και άλλα πολλά της τουρκικής μειονότητας περιμένουν τη λύση τους. Επισκέφθηκε την Θεσσαλονίκη με διαταγή του Κλίντον μια ομάδα του Υπουργείου εξωτερικών από την Αμερική με σκοπό να καταγράψουν τα προβλήματα των μειονοτήτων. Συναντήθηκα με τη κ. Νοϊς και κατέγραψα τα προβλήματά μας και της τα έδωσα και πιστεύω ότι εκτός από το θέμα της Παιδείας που είναι σοβαρό συμμερίζεται και τα υπόλοιπα προβλήματά μας. Εκτός αυτού θα σας προσκομίσω φωτοτυπία της συνθήκης της τουρκοελληνικής κουλτούρας για να δείτε και να γνωρίσετε ότι αυτή η συνθήκη δεν εφαρμόζεται και να ξέρετε ότι αγωνιζόμαστε.

» Τέλος για την καμπάνια βοήθειας προς τους σεισμόπληκτους του Αφιόν της μητέρας πατρίδας ευχαριστώ για το ενδιαφέρον και τη βοήθεια σας και θα σας παρακαλούσα να είναι πιο έντονη και πιο γρήγορη αυτή η ανθρωπιστική βοήθεια».

Πηγή : Εφημερίδα Χρόνος 26-29/4/1999

Προκήρυξη του της οργάνωσης «Αρχηγείο Υπερασπιστών Τουρκικού Πληθυσμού Δυτικής Θράκης»

«Έλληνες τύραννοι

Εβδομήντα χρόνια πλέον, η μοίρα μας έταξε εμάς τους Τούρκους και εσάς τους Έλληνες της Δυτικής Θράκης να ζούμε ο ένας δίπλα στον άλλον, να δουλεύουμε ο ένας δίπλα στον άλλον και όλοι μαζί να συμβάλλουμε για την προκοπή του τόπου μας. Η συνθήκη της Λωζάνης καθιέρωσε τις βασικές αρχές που υποχρεώνουν το ελληνικό κράτος να εξασφαλίσει τις κατάλληλες συνθήκες για την τουρκική μειονότητα στη Δυτική Θράκη. Μετά τη συνθήκη της Λωζάνης μια σειρά από άλλες διεθνείς συμβάσεις επικύρωσαν τα ανθρώπινα δικαιώματα για τις μειονότητες στις χώρες όπου υπάρχουν. Προς μεγάλη μας λύπη όμως στα εβδομήντα αυτά χρόνια το ελληνικό κράτος βάνουσα καταπάτησε τα ανθρώπινα δικαιώματα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης. Τα διαβήματα και οι διαμαρτυρίες μας όλες τις αδικίες εις βάρος μας σε όλα αυτά τα χρόνια εισακούστηκαν όπως «στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα». Μάλιστα δυνάστες, εσείς οι Έλληνες είστε το πιο βάρβαρο έθνος στον κόσμο. Παντού και πάντοτε μας κατηγορούν ότι σκόπιμα συκοφαντούμε τις ελληνικές αρχές για διεθνοποίηση δήθεν του προβλήματος των Τούρκων στη Δυτική Θράκη προς όφελός μας. Και για διαψεύσουμε τους ισχυρισμούς των κατηγορών μας ότι τάχα συκοφαντούμε τις ελληνικές αρχές θα υποδείξουμε μερικά μόνον από τα πάμπολλα στοιχεία εις βάρος μας.

-Συκοφαντία είναι ότι μας θεωρείτε τετάρτης κατηγορίας Έλληνες πολίτες όταν το ελληνικό κράτος σκόπιμα μας αμφισβητεί την τουρκική μας εθνότητα;

-Συκοφαντία είναι ότι το ελληνικό κράτος μας απαγορεύει να αγοράσουμε κτήματα και ακίνητα εξ' αιτίας δήθεν κάποιου μεταξικού νόμου;

-Συκοφαντία είναι ότι οι αρχές δεν δίνουν άδεια στους δασκάλους μας για να διδάξουν τη μητρική μας γλώσσα στα σχολεία μας;

-Συκοφαντία είναι ότι δεν μας στέλνουν τουρκικά βιβλία στα σχολεία μας που έχει σαν αποτέλεσμα η τουρκική εκπαίδευση σχεδόν να διαλυθεί και εκμηδενιστεί; Τι ρόλο τέλος πάντων παίζει η περιλάλητη ειδική παιδαγωγική ακαδημία Θεσσαλονίκης; Μήπως για να ρίχνει στάχτη στα μάτια του κόσμου;

-Συκοφαντία είναι ότι άνθρωποι σας κουμαντάρουν τις διαχειριστικές επιτροπές μουσουλμανικών περιουσιών που παριστάνουν εικόνα ντροπής; Μήπως η πράξη αυτή δεν είναι απαίσιος εμπαιγμός;

-Συκοφαντία είναι ότι χιλιάδες τουρκικές περιουσίες χαρακτηρίζονται δημόσιες εκτάσεις, ενώ άλλες καταστρέφονται,

-Συκοφαντία είναι ότι οι ελληνικές αρχές δεν εκδίδουν άδειες σε Τούρκους για ανοικοδόμηση σπιτιών που σαν αποτέλεσμα σήμερα υπάρχουν 5000 σπίτια μη περατωμένα και εκκρεμούν άλλες τόσες χιλιάδες αιτήσεις;

-Συκοφαντία είναι ότι το ελληνικό Δημόσιο επιδοτεί γενναιοδώρας τους Χριστιανούς κτηνοτρόφους και στους Μουσουλμάνους δεν δίνει ούτε δεκάρα στις δημόσιες υπηρεσίες;

-Συκοφαντία είναι ότι στους Χριστιανούς φύρδην μίγδην δίνονται δάνεια για να αγοράσουν κτήματα μας υπό τη μορφή αγοραπωλησίας;

-Συκοφαντία είναι ότι οι μουφτείες μας βρίσκονται υπό συνεχή αστυνομική πολιορκία και παρακολούθηση,

-Συκοφαντία είναι ότι οι ελληνικές αρχές παρεμβάλλουν εμπόδια στην τουρκική τηλεόραση;

-Συκοφαντία είναι ότι με απόφαση η Νομαρχία Ροδόπης κατήργησε την Ένωση Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής και την Ένωση Τούρκων δασκάλων Δυτικής Θράκης;

Δεν είναι ανάγκη να απαριθμήσουμε όλα τα εγκλήματα σας εις βάρος της ομογένειάς μας στη Δυτική Θράκη όπου έχει καταργηθεί η ισονομία και η ισπολιτεία με τον βάρβαρο τρόπο. Αλλά μέχρι εδώ και μη παρέκει. Φαίνεται ότι οι Έλληνες έχουν παρεξηγήσει το φρόνημα και το μεγαλείο της τουρκικής ψυχής και νοημοσύνης. Οι Τούρκοι είναι και γενναίοι και ήρωες. Δεν θα ανεχθούμε άλλες ταπεινώσεις του Εθνικού φρονήματος και της τουρκικής αξιοπρέπειάς μας. Οι διάφορες διακηρύξεις και προκηρύξεις ανωμάλων ανθρώπων που επιτίθενται λυσσαλέα εναντίον της τουρκικής μειονότητας δεν μας τρομάζουν. Οι διάφοροι τουρκολόγοι τύπου Σολταριδη και δεσποτάδες τύπου Δαμασκηνού πρέπεις να γνωρίζουν ότι άδικα λυσομανούν εναντίον των ομογενών μας. Το παράδειγμα της Κύπρου θα έπρεπε από καιρό να τους είχε φρονηματίσει. Πάψετε λοιπόν να αμφισβητείτε την Εθνική μας καταγωγή. Μια για πάντα πρέπει να γνωρίζουν, φίλοι και εχθροί, ότι εμείς είμαστε Τούρκοι στην εθνότητα και Μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα.

Έλληνες τύραννοι,

Βάλτε το καλά στο μυαλό σας :Δεν είμαστε πλέον κλωτσοσκούφι του κάθε κερατά Έλληνα. Πέρασαν ανεπιστρεπτικά οι καιροί εκείνοι όπου μας συμπεριφερόσασταν σαν άβουλο κοπάδι ζώων. Και πάλι επαναλαμβάνουμε :στη Δυτική Θράκη δεν ζουν μουσουλμάνοι Έλληνες αλλά Τούρκοι Έλληνες υπήκοοι. Και κάτι ακόμη :Εμείς οι Τούρκοι Μουσουλμάνοι δεν μπορούμε να προσαρμοστούμε στα ελληνικά δεδομένα. Εμείς έχουμε ξεχωριστή θρησκεία από εσάς τους Έλληνες ξεχωριστά ήθη, έθιμα και γλώσσα. Τέρμα λοιπόν, στο ελληνικό παιχνίδι και στην προκλητική τακτική και πολιτική, τέρμα και στις διοικητικές ενοχλήσεις εις βάρος μας. Η υπόθεση μας έχει εξαντληθεί. Η τελευταία μας προειδοποίηση είναι :εάν συνεχισθούν όλα αυτά τα αίσχη δεν μας απομένει τίποτε άλλο εκτός από την απόσπασή μας από το ελληνικό Κράτος και την αποκατάσταση της εδαφικής συνέχειας μεταξύ Δυτικής Θράκης και Τουρκίας βάσει δημοψηφίσματος του πληθυσμού της περιοχής αυτής υπό την αιγίδα της Οργάνωσης Ηνωμένων Εθνών. Αυτό το επιβάλλει το εθνικό μας καθήκον και η εθνική μας ιδεολογία. Ο νών νοείτω.

ΖΗΤΩ Ο ΤΟΥΡΚΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ.

Η ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ ΗΤΑΝ ΚΑΙ ΘΑ ΠΙΝΕΙ ΤΟΥΡΚΙΚΗ

ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΩΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ»

Πηγή :Εφημερίδα Χρόνος Μάιος 1999

Έκθεση του Πρακτορείου Ειδήσεων INAF με τίτλο

«Η Ελλάδα ξεκινά να παίζει πολύ επικίνδυνα παιχνίδια στη Δυτική Θράκη» (Ιούνιος 1999).

«Παρατηρείται ότι ειδικά μετά το ξέσπασμα των γεγονότων στο Κόσοβο, η πολιτική της Ελλάδος προς τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης ξεκίνησε να παίρνει επικίνδυνες διαστάσεις. Όσο η Ελληνική μηχανή προπαγάνδας συνεχίζει την προσπάθειά της να παρουσιάσει το ζήτημα τα Δυτικής Θράκης στον κόσμο σαν κίνδυνο προς την εδαφική ακεραιότητα της Ελλάδας, καλλιεργεί το επιχείρημα αυτό με άσχημα ψέματα. Ειδικότερα προσπαθεί να τραβήξει την προσοχή της Παγκόσμιας κοινής γνώμης φτιάχνοντας σενάρια στις Ελληνικές εφημερίδες: «Ότι η Τουρκία έχει στείλει 50.000 όπλα τύπου Καλάσνικοφ για να δώσει βοήθεια σε μια εξέγερση στη Δυτική Θράκη, ότι εκπαιδεύει ομάδες Κομάντος από άντρες της Δυτικής Θράκης και άλλα παρόμοια.

Ακόμη φτάνει στο σημείο να ισχυρίζεται ότι οι αξιωματικοί του τουρκικού στρατού έχουν στήσει βάση στη Δυτική Θράκη. Εν τω μεταξύ, οι ενέργειες της Ελλάδος, είναι ένα άλλο αξιοπρόσεκτο ζήτημα. Η ολική εκτίμηση αυτών των εξελίξεων είναι ότι η Ελλάδα προσπαθεί να δείξει τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης σαν μία μειονότητα που προετοιμάζει πόλεμο ανεξαρτησίας και έτσι να δώσει νομική βάση και να προετοιμάσει το έδαφος για τις επερχόμενες πιέσεις προς αυτούς τους ανθρώπους.

Η Αγκυρα ανησυχεί ότι η Ελλάδα ετοιμάζει προβοκάτσια για να δείξει τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης σαν μια επαναστατημένη μειονότητα που πρόκειται να εξεγερθεί κατά του Ελληνικού κράτους. Σύμφωνα με πληροφορίες, από τη Θράκη, η Ελληνική κυβέρνηση παρουσιάζει, σαν Τούρκους της Δυτικής Θράκης τους αντάρτες του ΡΚΚ που εγκαθιστά στην περιοχή και προετοιμάζει για τρομοκρατικές ενέργειες. Εν συντομία, η Δυτική Θράκη βρίσκεται στο κατώφλι επικείμενων καυτών εξελίξεων.

**ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ :
ΤΟΥΡΚΟΙ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ**

Οι Έλληνες πάντα βάσιζαν την ιδέα του "Ελληνικού Έθνους" πάνω στις αρχές της Ελληνικής φυλής και της Ελληνορθόδοξης Εκκλησίας. Κάποιος που λέει ότι δεν ανήκει σε αυτά τα δύο μπορεί να εκδιωχθεί από την κοινωνία. Αρκεί να ρίξουμε μία γρήγορη ματιά στα λεγόμενα των Ελλήνων πολιτικών που αναφέρονται στην «ομοιογένεια του Ελληνικού έθνους με την εξαίρεση της μουσουλμανικής μειονότητας». Φυσικά, αυτά τα λόγια προδίδουν φανερά τους πραγματικούς σκοπούς αυτών που τα λένε. Υπάρχει μεγάλος αριθμός εκθέσεων από Οργανισμούς ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τις Ελληνικές θηριωδίες στη Δυτική Θράκη. Αν το Ελληνικό κράτος ήταν πράγματι ομογενές, τότε θα ήταν δύσκολο να μην ενδιαφέρεται για την μοίρα Αλβανών, Μουσουλμανικών, Βλάχικων, Μακεδονικών και Βουλγαρικών μειονοτήτων στη χώρα. Στα πλαίσια των παραπάνω αρνούνται την ύπαρξη τουρκικής μειονότητας στη Ελλάδα. Πράγματι το να μιλάς για μία «τουρκική» μειονότητα στην Ελλάδα, τιμωρείται από το νόμο. Κάθε γράμμα που αναφέρεται στην «τουρκική ταυτότητα», της μειονότητας απορρίπτεται. Ούτε η ελληνική κυβέρνηση, ούτε η Βουλή δέχονται ερωτήματα εκ μέρους της τουρκικής μειονότητας. Τα ελληνικά δικαστήρια έχουν απαγορέψει τη χρήση της «τουρκικής μειονότητας». Σε μια από τις δικαστικές αποφάσεις του ανώτατου δικαστηρίου του 1988 αναφερόταν ότι ο όρος «Τουρκικός» δίνεται στους πολίτες της Τουρκίας και ότι η χρήση αυτής της λέξης από τους Μουσουλμάνους Έλληνες θέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη. Σαν αποτέλεσμα αυτής της απόφασης, πολλοί τουρκικοί σύλλογοι κλείστηκαν ή παρέμειναν κλειστοί. Το 1989, οι αρχηγοί της τουρκικής μειονότητας Δρ. Σαδίκ Αχμέτ και Ιμπραήμ Σερίφ μηνύθηκαν γιατί μοίραζαν φυλλάδια που περιείχαν τη λέξη «Τούρκος. Παρόμοια πολλά μέλη της τουρκικής μειονότητας διώχθηκαν κατά τις τοπικές εκλογές της 6^{ης} Οκτωβρίου του 1994, διώχθηκαν γιατί χρησιμοποιούσαν τη λέξη «Τουρκικός» στο προεκλογικό τους υλικό.

»Αν και η Ελληνική κυβέρνηση δήλωσε ότι οι ρίζες της μειονότητας βρίσκονται στην τουρκική φυλή κατά τα χρόνια 1954- 1955, εγκατέλειψε αυτή την αρχή. Η μέθοδος που χρησιμοποιεί η Ελλάδα για να εξολοθρεύσει την εθνική ταυτότητα της μειονότητας περιγράφεται σε μια ανακοίνωση με τίτλο: «Καταστροφή της Εθνικής ταυτότητα - Οι Τούρκοι της Ελλάδος» που τύπωσε το 1990 το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ελσίνκι. Στη Δυτική Θράκη τη βορειοανατολική περιοχή της Ελλάδος, ζουν σήμερα περίπου 150 000 εθνικά Τούρκοι. Αυτή η κοινότητα αποτελεί την τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης, που αναγνωρίζεται από τη Συνθήκη της Ειρήνης Λωζάνης. Οι υποχρεώσεις της Ελλάδος, σχετικά με την προστασία των μειονοτικών δικαιωμάτων, κατά την ενότητα III αυτής της συμφωνίας, είναι συνοπτικά.

-Πλήρης προστασία της ζωής και της ελευθερίας, χωρίς διακρίσεις γενέτειρας, εθνικότητας, γλώσσας, φυλής ή πίστης

-Άσκηση ελευθερίας, συνείδησης, πίστης, δόγματος

-Πλήρης ελευθερία κινήσεως.

-Οι μειονότητες χαίρουν των πολιτειακών και πολιτικών δικαιωμάτων, όπως και οι υπόλοιποι Έλληνες πολίτες.

-Εργασία για τα μέλη των μειονοτήτων και σε δημόσιες υπηρεσίες

-Ελεύθερη χρήση κάθε γλώσσας σε διαπροσωπικές σχέσεις, εμπόριο, θρησκεία, ΜΜΕ ή μαζικές συναντήσεις

-Προστασία των θρησκευτικών ιδρυμάτων των μειονοτήτων.

-Ίσα δικαιώματα στις μειονότητες για δημιουργία, διοίκηση και έλεγχο των φιλανθρωπικών, θρησκευτικών ή κοινωνικών ιδρυμάτων, σχολείων ή άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του ενδιαφέροντός τους και ελεύθερη χρήση της γλώσσας και της θρησκείας τους.

-Μέτρα για να λύνονται τα οικογενειακά και ατομικά προβλήματα των μειονοτήτων, σύμφωνα με τα έθιμα και τις παραδόσεις της μειονότητας

-Προσφορά όλων των δυνατοτήτων και αδειών σε όλα τα κληροδοτήματα και τα θρησκευτικά ιδρύματα της μειονότητας.

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω άρθρα της συνθήκης, η Ελλάδα, είναι υποχρεωμένη, από τη Συνθήκη της Λωζάνης να προσφέρει στην τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης την αντιμετώπιση και τις εγγυήσεις που προσφέρει στους άλλους κατοίκους της Ελλάδας. Στην πράξη όμως συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Εκτός από τα χρόνια 1930-1950, τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Δυτική Θράκη παραβιάζονται επίμονα και εντυπωσιακά. Οι Ελληνικές αρχές δεν κατάφεραν να συμμορφωθούν με τη Συνθήκη της Λωζάνης, όπως και με άλλες συμφωνίες στις οποίες μετέχουν. Επιπλέον, η πολιτική των ελληνικών αρχών προς την τουρκική μειονότητα είναι κατά παράβαση των αρχών και αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της πράξης του Ελσίνκι, των εγγράφων του ΟΑΣΕ ακόμα και του Συντάγματος της Ελλάδας. Η Ελλάδα ακολουθεί σε αντίθεση με τις διεθνείς της υποχρεώσεις και ακόμη και το σύνταγμά της, πολιτική διάκριση κατά της τουρκικής μειονότητας σχεδόν σε όλους τους τομείς της ζωής. Τα μέλη της μειονότητας δεν είναι σίγουρα για την ασφάλειά τους, δεν μπορούν να εξασκήσουν τα επαγγέλματά τους, δεν μπορούν να βγάλουν διπλώματα οδήγησης και δεν μπορούν καν να πάρουν άδειες για αν επισκευάσουν τα σπίτια τους. Η πολιτισμική

κληρονομιά που τους άφησαν οι πρόγονοί τους καταστρέφεται σκόπιμα. Ειδικά η πίεση προς αυτούς σε θέματα παιδείας και ρηθσοσκείας επηρεάζει δυσμενώς τα μέλη της μειονότητας. Τα μέλη της μειονότητας στερούνται της δυνατότητας να δώσουν την πρέπει εκπαίδευση στα παιδιά τους. Αν και τα σχολικά βιβλία βρίσκονται σε άθλια κατάσταση, δεν τους επιτρέπεται να χτίσουν καινούργια. Οι μαθητές της μειονότητας πρέπει να χρησιμοποιούν φθαρμένα βιβλία και να ακολουθούν ένα σύστημα βασισμένο σε εγκύκλιο του 1951. Οι δάσκαλοι που έχουν τα προσόντα είναι σπάνιοι. Οι μαθητές της μειονότητας πρέπει να δώσουν τις τελικές τους εξετάσεις στα ελληνικά, ακόμη και τα μαθήματα που έχουν διδαχθεί στα Τουρκικά κατά τη διάρκεια της χρονιάς. Μόνο ένας περιορισμένος αριθμός μαθητών γίνονται δεκτοί στα μειονοτικά σχολεία. Γι' αυτό περίπου 70% των μαθητών της μειονότητας αναγκάζονται να έρθουν στην Τουρκία με σκοπό την εκπαίδευση.

Τα μέλη της τουρκικής μειονότητας δεν έχουν πλήρη ελευθερία πίστεως. Επειδή η Μουφτεία και τα θρησκευτικά ιδρύματα είναι ζωτικής σημασίας για την επιβίωση της μειονότητας σαν κοινωνία, αποτελούν κύριους στόχους των ελληνικών αρχών. Αυτές οι αρχές καταφεύγουν σε κάθε μέσο για να αποτρέψουν την εκλογή του Μουφτή και των διοικητών των θρησκευτικών ιδρυμάτων από τα μέλη της μειονότητας. Και μια πρόσφατα έχει ενεργοποιηθεί νομοθεσία ακυρώνει τελείως την αρχή των εκλογών. Δύο προεδρικά διατάγματα που εκδόθηκαν το 1990 και το 1991 επιτρέπουν στις Ελληνικές αρχές να ελέγχουν την υποψηφιότητα και την εκλογή του Μουφτή και του Βακουφιού. Τέτοια βίαια ελληνική πολιτική έχει δύο σκοπούς: α) αφομοίωση της μειονότητας β) ξεριζωμό των μελών της μειονότητας που φαίνονται ως απειλή για την ακεραιότητα της Ελλάδας. Με αυτόν τον τρόπο τα μέλη της μειονότητας αναγκάζονται να αφήσουν την περιοχή και να μεταναστεύσουν από τη χώρα.

Οι Ελληνικές αρχές έχουν σε κάποιο βαθμό πετύχει την πολιτική τους. Παρ' όλο το μεγάλο ρυθμό γεννήσεων ο πληθυσμός της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης είναι ακόμα στα επίπεδα του 1920. Υπολογίζοντας την αύξηση στο ρυθμό των γεννήσεων, ο τουρκικός πληθυσμός της περιοχής θα έπρεπε να ήταν τουλάχιστον 800 000 αντί για τις τωρινές 150.000. Το άρθρο 19 του ελληνικού αστικού κώδικα έχει υπάρξει ένα άλλο εργαλείο που χρησιμοποιείται για τη μείωση του τουρκικού πληθυσμού. Το άρθρο λέει: «Εάν ένας μη Έλληνας φύγει από την Ελλάδα με σκοπό να μη γυρίσει θεωρείται ότι έχει χάσει την ελληνική του υπηκοότητα». Βασισμένη σε ρατσιστικές αρχές αυτή η νομοθεσία έχει χρησιμοποιηθεί σαν όπλο για να αφαιρεθεί από εθνικά Τούρκους η ελληνική υπηκοότητα. Με τον καιρό, χιλιάδες μέλη της μειονότητας έχασαν την υπηκοότητά τους. Σαν αποτέλεσμα της δίωξης βάσει αυτού του άρθρου. Αν και η Ελληνική κυβέρνηση κατήργησε αυτό το άρθρο, επειδή η διάταξη δεν έχει αναδρομικό χαρακτήρα, δεν υπήρχε καμία αλλαγή υπέρ των χιλιάδων ανθρώπων που υπέφεραν από την προηγούμενη εφαρμογή του.

Ένα ακόμη εργαλείο που χρησιμοποιούν οι Ελληνικές αρχές για να καταπιέσουν την μειονότητα είναι η άρνηση της εθνικής της ταυτότητας. Η Ελληνική κυβέρνηση αρνείται την ύπαρξη τουρκικής μειονότητας εντός των συνόρων της. Η τουρκική μειονότητα αντιμετωπίζεται σαν θρησκευτική μειονότητα παρά σαν εθνική μειονότητα. Αλλά τα μέλη της μειονότητας θεωρούν τους εαυτούς τους Τούρκους και θέλουν να ονομάζονται Τούρκοι. Οι Ελληνικές αρχές αγόρευαν τη χρήση της λέξης «τουρκικός» παντού και κάτω από όλες τις συνθήκες και βομβαρδίζουν με κυρώσεις αυτούς που τολμούν να τις χρησιμοποιήσουν. Ας δούμε με περισσότερες λεπτομέρειες τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αναφέραμε περιληπτικώς μέχρι τώρα.

Το άρθρο 4 της συμφωνίας για την προστασία των μειονοτήτων που υπεγράφη από τις χώρες –μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, στο οποίο η Ελλάδα είναι επίσης μέλος λέει ότι: «Όλα τα μέλη αναλαμβάνουν να υιοθετήσουν τα απαραίτητα μέτρα για μια ειλικρινή και πλήρη ισότητα ανάμεσα στην πλειονότητα και τη μειονότητα σε όλους τους τομείς της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής ζωής. Αλλά η Ελλάδα ακολουθεί ακριβώς αντίθετη πολιτική. Η παρέμβαση της Ελλάδος στην πολιτική ζωή φαίνεται με δύο τρόπους: 1) αποτρέπει την έκφραση της πολιτικής θέλησης των ψηφοφόρων στις κάλπες 2) στενεύει την ακτίνα δράσης των πολιτικών στοιχείων. Αυτά που έχει κάνει η Ελλάδα για να αποτρέψει την έκφραση της θέλησης των ψηφοφόρων στις τελευταίες εκλογές είναι περιληπτικά τα ακόλουθα: Έκλεισε για λίγες μέρες τα σύνορά της πριν τις εκλογές και απέτρεψε αυτούς τους Έλληνες πολίτες τουρκικής καταγωγής, που είχαν μείνει στην Τουρκία για τριτοβάθμια εκπαίδευση ή τουρισμό από το να δώσουν τη ψήφο τους. Μετέφερε στρατεύματα στη δυτική Θράκη από άλλες περιοχές και τους έβαλε να ψηφίσουν, για να μειώσει το αριθμό των ψήφων της μειονότητας. Μείωσε τις κάλπες στις περιοχές όπου ζουν πυκνά οι Τούρκοι και κατέστησε την ψηφοφορία το δυνατό δυσκολότερη. Τα μέλη της μειονότητας δεν μπορούν να πάρουν πιστοποιητικά γεννήσεως από τη γενέτειρά τους στον τόπο διαμονής. Γι' αυτό εάν ένα μέλος της μειονότητας θέλει να ψηφίσει και δεν μένει στον τόπο γέννησής του πρέπει να ταξιδέψει εκεί. Δεν υπάρχει τέτοια απόχρωση για τους εθνικά Έλληνες. Η Ελληνική κυβέρνηση απαιτεί διάφορα ελάχιστα ποσοστά, για την είσοδο στο Κοινοβούλιο, κάνοντας εξαιρετικά δύσκολο να εκφραστεί η πραγματική θέληση της μειονότητας στις κάλπες.

Το 1920, όταν η Δυτική Θράκη προσαρτήθηκε στην Ελλάδα, η τουρκική μειονότητα αποτελούσε το 60% του πληθυσμού της περιοχής. Σήμερα παρά τον υψηλό ρυθμό γεννήσεων αποτελούν μόλις το 35% του πληθυσμού. Για να εξαλείψει την τουρκική μειονότητα σαν εθνική, θρησκευτική και πολιτισμική οντότητα η Ελλάδα στέρησε από χιλιάδες μειονοτικούς την υπηκοότητα με άρθρο 19 του Ελληνικού αστικού Κώδικα. Αν και το άρθρο 19 καταργήθηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο, το 1998, επειδή η απόφαση δεν ήταν αναδρομικής φύσεως, χιλιάδες μέλη της μειονότητας δεν μπορούν να επανακτήσουν την Ελληνική υπηκοότητα που τους αφαιρέθηκε παράνομα από τις Ελληνικές αρχές.

Το άρθρο 19 του Ελληνικού Αστικού Κώδικα λέει: Εάν ένας μη Έλληνας φύγει από την Ελλάδα με σκοπό να μη γυρίσει, θεωρείται ότι έχει χάσει την Ελληνική του υπηκοότητα. Σε ένα έγγραφο που δημοσίευσε η τοπική εφημερίδα «Χρόνος» στις 7 Νοεμβρίου 1997, ο αριθμός αυτών που έχουν στερηθεί την υπηκοότητά τους μέχρι τώρα σαν αποτέλεσμα της εφαρμογής του άρθρου 19, είναι περίπου 450.000. Το παραπάνω άρθρο βασίζεται σε ρατσιστικές προϋποθέσεις, αποτελούν όπλο που χρησιμοποιήθηκε για να αφαιρεθεί η υπηκοότητα από τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης. Το άρθρο αντιτίθεται στο άρθρο 4 του Ελληνικού Συντάγματος που λέει: «Κάθε Έλληνας έχει το δικαίωμα να πάει στο εξωτερικό και να γυρίσει, η διακίνηση και η εγκατάσταση μέσα στη χώρα δεν μπορεί να περιορισθεί».

Το ότι δεν υπάρχει προσφυγή κατά αυτής της απόφασης είναι μία άλλη αδικία. Η διοικητική απόφαση που πάρθηκε από τις ελληνικές αρχές δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα της κυβέρνησης και τέθηκε σε εφαρμογή, αλλά οι ενδιαφερόμενοι δεν ειδοποιήθηκαν για την απόφαση.

Τα εκπαιδευτικά προβλήματα της τουρκικής μειονότητας γίνονται όλο και πιο σοβαρά. Τα προβλήματα δεν βγαίνουν μόνο από τις διατάξεις της συνθήκης της Λωζάνης, αλλά και από την Ελληνοτουρκική Πολιτισμική Συμφωνία του 1951 και το πολιτισμικό πρωτόκολλο του 1968. Στερούμεθα δασκάλων, εκπαιδευτικού υλικού και σύγχρονων σχολικών κτιρίων, τα παιδιά της μειονότητας είτε γίνονται δεύτερης τάξης πολίτες ή πάνε στην Τουρκία για εκπαίδευση όπου αποξενώνονται από την κοινότητά τους και στις περισσότερες περιπτώσεις χάνουν την υπηκοότητά τους. Τα βασικά εκπαιδευτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Τουρκική Μειονότητα στη Δυτική Θράκη είναι περιληπτικά:

-Παρά τις ρητές διατάξεις της Συνθήκης της Λωζάνης η τουρκική μειονότητα δεν μπορεί να ιδρύσει, να διοικήσει ή να ελέγξει τα δικά της εκπαιδευτικά ιδρύματα.

-Με νόμο που έβγαλε το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδος, οι μαθητές που γράφονται στα δύο λύκεια της μειονότητας επιλέγονται με κλήρωση. Το 1998 εξαιτίας αυτής της διάταξης δεν δόθηκε άδεια στο λύκειο Celal Bayar της Κομοτηνής και Muzaffer Salihi της Ξάνθης να πάρουν πάνω από 40 μαθητές. Όπως αναφέραμε πριν η συνθήκη της Λωζάνης αναγνωρίζει το δικαίωμα της μειονότητας να φτιάξει τα δικά της εκπαιδευτικά ιδρύματα. Η απάντηση που δόθηκε από τους Τούρκους και αντιδράσεις κάποιων ελληνικών ομάδων κατά της Ελληνικής κυβέρνησης Πέρασαν χωρίς να ακουστούν. Η μειονότητα έχει επίσης στερηθεί το δικαίωμα αν επιλέγει τους δασκάλους της. Μέχρι το 1968 το ελληνικό κράτος μονομερώς εκπαίδευε «μειονοτικούς καθηγητές». Πέραν του ότι δεν είχαν αρκετά προσόντα αυτοί οι καθηγητές δεν μιλούσαν καν σωστά τουρκικά.

-Παρά την πλήρη αντίθεση της μειονότητας η Ελληνική κυβέρνηση Πέρασε το Οκτώβριο του 1995 ένα νέο εκπαιδευτικό νόμο που έπληττε τη μειονότητα. Νέοι μηχανισμοί δημιουργήθηκαν με τις νέες διατάξεις, για να ασκήσουν πίεση στη μειονότητα. Το άρθρο 11 της συμφωνίας της Αθήνας του 1913 συμπεριλάμβανε τις παρακάτω διατάξεις: «Κάθε μουφτής εκλέγεται από τους μουσουλμάνους ψηφοφόρους της περιφέρειάς του». Το 1920 η Ελλάδα έθεσε σε εφαρμογή το Νόμο Νο 2345 για να θέσει σε ισχύ τη συμφωνία. Αλλά το 1990 ένα προεδρικό διάταγμα εκδόθηκε για να ανακαλέσει τον Μόνο αυτόν. Με αυτό το διάταγμα αποφασίστηκε ότι οι κυβερνήτες των νομών διορίζουν τους μουφτήδες. Το διάταγμα αυτό αντιτίθεται τόσο στη συμφωνία των Αθηνών όσο και στη συνθήκη της Λωζάνης. Εν τω μεταξύ ο εκλεγμένος μουφτής Ξάνθης Μεχμέτ Εμίν Αγά δικάστηκε άδικα και στάλθηκε πολλές φορές στη φυλακή. Η συνολική του φυλάκιση μέχρι τον Ιούνιο του 1998 ήταν 79 μήνες. Τον Ιανουάριο του 1995 φυλακίστηκε από το Εφετείο της Λάρισας για «σφετερισμό του τίτλου του μουφτή». Και στάλθηκε στις φυλακές της Λάρισας. Ο μουφτής Μεχμέτ Ειμίν Αγά καταδικάστηκε με παρόμοιες κατηγορίες στις παρακάτω ποινές: -Τον Μάιο του 1996, 12 μήνες φυλακή -Στις 11 Δεκεμβρίου 1997, 22 μήνες φυλακή -Στις 11 Δεκεμβρίου 1997, 8 μήνες φυλακή -Στις 22 Φεβρουαρίου 1998, 14 μήνες φυλακή -Στις 29 Απριλίου 1998, 7 μήνες φυλακή -Στις 24 Ιουνίου 1998 μια περαιτέρω καταδίκη 14 μηνών για 3 διαφορετικές κατηγορίες. Στις 24 Φεβρουαρίου 1998, ο Αγά ανακηρύχθηκε «κρατούμενος συνειδήσεως».

Ο μουφτής Κομοτηνής Ιμπραήμ Σερίφ δεν μπόρεσε να αποφύγει παρόμοια μοίρα.

Σύμφωνα με επίσημες στατιστικές του Συνεδρίου Ειρήνης της Λωζάνης, ενώ η Τουρκική μειονότητα στη Δυτική Θράκη κατείχε το 84% της γης το 1920, αυτό το ποσοστό έχει πέσει τώρα κάτω από το 25%. Οκυριότερος λόγος που κρύβεται κάτω απ' αυτή την αλλαγή των περιουσιών είναι ο

εξής. Οι Έλληνες χωρικοί ενθαρρύνθηκαν να αγοράσουν τα ακίνητα των μελών της τουρκικής μειονότητας με υψηλά ανταλλάγματα. Εκτός αυτού, απαλλοτριώσεις και συνενώσεις χωραφιών, μη αναγνώριση των Οθωμανικών τίτλων, κατασχέσεις γης των μειονοτήτων με δικαιολογία ότι πάρθηκαν παράνομα και η επανεγκατάσταση των Ελλήνων από τις δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στην περιοχή, είναι άλλοι παράγοντες. Οι απαλλοτριώσεις έπαιξαν το μεγαλύτερο ρόλο στην απώλεια των τίτλων γης. Αυτές οι απαλλοτριώσεις πραγματοποιήθηκαν είτε εξ' ολοκλήρου είτε σε ποσοστά 80-90% των Τουρκικών γαιών. Ανάμεσα στο 1978 –1990 χιλιάδες γόνιμων καλλιεργούμενων εδαφών που ανήκαν στην Τουρκική μειονότητα απαλλοτριώθηκαν με σκοπό τη δημιουργία βιομηχανικής ζώνης πανεπιστημίου και στρατιωτικών εγκαταστάσεων. Με αυτή τη μέθοδο ενοποιήσεως και επαναδιανομής της γης που χωρίστηκε και έχασε αξία, ιδιοκτήτες πήραν νέα κομμάτια γης σε γονιμότητα και ποσότητα. Όμως τα χωράφια είναι κατώτερης ποιότητας από την αρχική και στους εθνικά Τούρκους δόθηκαν χαμηλότερης ποιότητας χωράφια απ' αυτά τα γόνιμα που τους πήραν. Έτσι οι Τούρκοι χάνουν γη και από πλευράς ποιότητας. Άλλος ένας τρόπος είναι η μεταφορά των βοσκοτόπων στο κράτος ή τους Έλληνες γεωργούς. Αν και οι Οθωμανικοί τίτλοι αναγνωρίζονται στην Ελλάδα, δεν γίνονται δεκτοί όταν αφορούν την τουρκική μειονότητα. Η πώληση γης από μέλη της μειονότητας και από ελληνικής καταγωγής πολίτες σε μέλη της μειονότητας περιορίζεται από διάφορους ελληνικούς νόμους. Τα προβλήματα που αντιμετώπισε ο χημικός Yuksef Nurioglu κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, αποτελεί ένα από τα πιο τρανταχτά παραδείγματα της μειονότητας σ' αυτό το θέμα. Το 1982 Nurioglu έκανε αίτηση στις τοπικές αρχές για να ανοίξει φαρμακείο στη Ξάνθη. Αλλά κάθε φορά του έλεγαν ότι χάθηκε η αίτηση. Ανάμεσα στο 1982 –1990 ανανέωσε την αίτησή του 5 φορές, αλλά δεν μπορούσε να πάρει απάντηση. Το 1990 δοκίμασε την τύχη του στην Κομοτηνή. Όταν για άλλη μια φορά δεν πήρε απάντηση προσέφυγε στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Όταν η επιτροπή υποστήριξε την αίτησή του, κατάφερε να ανοίξει φαρμακείο, αλλά αφού είχε χάσει 13 χρόνια από τη ζωή και το επάγγελμά του. Και άλλοι από διάφορα επαγγέλματα είχαν παρόμοια τύχη. Οι περισσότεροι τα παράτησαν. Κάποιοι επέλεξαν να μεταναστεύσουν στην Τουρκία και τις χώρες της Ευρώπης. Αν και στην τουρκική μειονότητα επιτρέπεται να εκδίδουν τις εφημερίδες και τα περιοδικά τους στα τουρκικά, η διακίνηση των εφημερίδων, των περιοδικών, των βιβλίων στη Δυτική Θράκη, απαγορεύεται. Επιπλέον οι τοπικές αρχές εμποδίζουν τα τουρκικά τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά προγράμματα. Οι δημοσιογράφοι που δουλεύουν σε τουρκόφωνες εφημερίδες υφίστανται πιέσεις των Ελληνικών αρχών. Πολλές μηνύονται εξαιτίας των άρθρων τους, ειδικότερα αυτές που κατακρίνουν την ελληνική κυβέρνηση. Παρόλη την ύπαρξη της Οθωμανική πολιτιστικής κληρονομιάς κοινής με την Τουρκία για περισσότερο από 600 χρόνια, οι Ελληνικές αρχές δεν σέβονται τα έργα τουρκικής αρχιτεκτονικής στη Δυτική Θράκη και τις άλλες περιοχές της Ελλάδας. Όλες οι πολιτιστικές αξίες στην Ελλάδα που ανήκουν στην τουρκική μειονότητα καταστρέφονται. Δυστυχώς τα παραδείγματα πολλαπλασιάζονται. Υπάρχουν πολλά ιστορικά κτίρια, τζαμιά και μνημεία στην Ελλάδα που ανήκουν στους Τούρκους. Είναι τόσο λυπηρό που οι Έλληνες δεν θεωρούν αυτά τα ιστορικά έργα κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας και τα καταστρέφουν. Τα περισσότερα από αυτά είναι παρατημένα και αφήνονται στην αποσύνθεση και την εξαφάνιση. Όλα τα τουρκικά ισλαμικά μνημεία της Αλεξανδρούπολης έχουν καταστραφεί. Οι Ελληνικές αρχές γκρέμισαν το τέμενος του Pospos, του 1390 στην Κομοτηνή με τη δικαιολογία ότι ήταν ετοιμόρροπο και άρα έθετε σε κίνδυνο τη δημόσια ασφάλεια. Μέχρι τώρα πολλές βομβιστικές επιθέσεις έχουν οργανωθεί κατά των τουρκικών αρχαιοτήτων».

Πηγή : [Http// :www. inaf .com](http://www.inaf.com)

Έκθεση του Παρατηρητηρίου του Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ελσίνκι με τίτλο «Ελληνοτουρκική Φιλία και Μειονότητες(με αφορμή τη σημερινή Απονομή των Βραβείων Ιπεκτσι) –Οκτώβριος 1995

Οι συνεργαζόμενες οργανώσεις Ελληνικό Παρατηρητήριο των συμφωνιών του Ελσίνκι (Ελληνική Εθνική Επιτροπή της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ελσίνκι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα) και Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των μειονοτήτων, χαιρετίζουν τη σημερινή 7^η επέτειο των βραβείων Ειρήνης και Φιλίας Αμπντί Ιπεκτσι, κατά την οποία βραβεύεται και το μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής των οργανώσεων μας Γρηγόρης Βαλλιανάτος.

Παράλληλα οι οργανώσεις μας θεωρούν ότι ιδιαίτερα στον τομέα της κοινωνίας των πολιτών, η εμπέδωση της ελληνοτουρκικής φιλίας που τιμά η απονομή αυτή περνάει απαρατήρητο από τις αντίστοιχες εθνικές μειονότητες, την ελληνική της Τουρκίας κι την τουρκική της Ελλάδας. Δυστυχώς μέχρι σήμερα οι δύο αυτές μειονότητες έχουν υποστεί τις συνέπειες των δύσκολων περιόδων στις διμερείς σχέσεις, με αποτέλεσμα να έχουν συντελεστεί σιωπηρές «εθνικές εκκαθαρίσεις» και από τις δύο πλευρές φυσικά σε μεγαλύτερη έκταση στην Τουρκία. Έτσι από 110.000 άτομα που άφησε πίσω η

Συνθήκη τα Λοζάννης για κάθε μειονότητα έχουν μείνει λιγότεροι από 90 000 Τούρκοι και άλλοι Μουσουλμάνοι στην Ελλάδα

Με την ευκαιρία , λοιπόν , καλούμε τις κυβερνήσεις των δύο χωρών να προχωρήσουν στην εφαρμογή των αρχών του ΟΗΕ , του ΟΑΣΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης σε θέματα των δύο μειονοτήτων Ειδικότερα δε

- 1 Να αναγνωρίσουν τις δύο μειονότητες ως εθνικές (τουρκική και ελληνική) , όπως αυτές επιθυμούν να αυτοπροσδιορίζονται και όχι ως θρησκευτικές (μουσουλμανική και ελληνορθόδοξη –ρουμ) , όπως οι κυβερνήσεις επιμένουν να τις ονομάζουν τυπολατρικά.
2. Να εξασφαλίσουν στις δύο μειονότητες την ελευθερία της έκφρασης και της πρόσβασης στον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο της γειτονικής χώρας (της Ελλάδος για τους Έλληνες της Τουρκίας και της Τουρκίας για τους Τούρκους της Ελλάδος)
- 3 Να σταματήσει η εξευτελιστική μεταχείριση των μειονοτήτων , περιλαμβανομένων των αστυνομικών και δικαστικών διώξεων , και αν προστατεύονται οι μειονότητες από διώξεις και υποθέσεις τρίτων. Ιδιαίτερα δε να καταργηθεί αμέσως το τελευταίο «ευρωπαϊκό γκέτο» οι «επιτηρούμενες ζώνες» στην ορεινή ελληνική Θράκη
- 4 Να εξασφαλισθεί στις δύο μειονότητες η ελευθερία ίδρυσης , διαχείρισης και ελέγχου των σχολείων τους , περιλαμβανομένης και της επιλογής διδακτικού προσωπικού , προγραμμάτων και βιβλίων. Επίσης να αναβαθμισθεί η χαμηλού επιπέδου μειονοτική εκπαίδευση
- 5 Να διασφαλισθεί η θρησκευτική ελευθερία των μειονοτήτων , περιλαμβανομένης της ακώλυτης επιλογής των θρησκευτικών λειτουργιών και ίδρυσης διαχείρισης και ελέγχου θρησκευτικών και φιλανθρωπικών ιδρυμάτων.
6. Να αρθούν οι συνέπειες από τους μαζικούς διωγμούς Ελλήνων της Τουρκίας και τι; λιγότερο μαζικές αφαιρέσεις ιθαγενειών Τούρκων της Ελλάδας , ώστε να καταστεί εφικτή η ελευθερία και ακώλυτη η επιστροφή όσων διωχθέντων επιθυμούν να επανεγκατασταθούν στη χώρα όποιοι ίδιοι (ες) ή οι γονείς τους γεννήθηκαν».

**Έκθεση του Παρατηρητηρίου του Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ελσίνκι με τίτλο:
«Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης 1999-Ελλάδα»**

«Οι επίσημες ελληνικές στατιστικές δείχνουν ότι υπάρχουν 230 μειονοτικά σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με 8500 μαθητές. Δύο μειονοτικά γυμνάσια με 200 μαθητές και δύο λύκεια με 400 μαθητές. Υπάρχουν επίσης δύο μουσουλμανικά θρησκευτικά σχολεία με 200 μαθητές. Η πλειοψηφία των παιδιών της τουρκικής μειονότητας παρακολουθεί τις τάξεις των προαναφερομένων σχολείων , όπου η διδασκαλία γίνεται στα ελληνικά και τα τουρκικά. Τα σχολεία είναι συνήθως ιδιωτικά. Πρακτικά όμως το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ελέγχει τις δραστηριότητές τους , όσον αφορά το διορισμό δασκάλων , τη διανομή βιβλίων και την ανέγερση ή την επισκευή των σχολικών κτιρίων. Πολλοί μειονοτικοί αντιπρόσωποι ισχυρίζονται ότι οι δάσκαλοι σ' αυτά τα σχολεία δεν διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα. Ιδιαίτερα τα τουρκικά σχολικά βιβλία, τα οποία έχουν γραφεί το 1950 είναι ανεπαρκή ,ενώ τα ελληνικά βιβλία δεν φαίνεται να βοηθούν τους μαθητές , για τους οποίους η ελληνική γλώσσα θεωρείται -αν όχι τρίτη - δεύτερη γλώσσα. Έτσι όταν φτάνουν στο λύκειο , δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένα τα παιδιά με τις γενικές εξετάσεις και συνήθως αποτυγχάνουν. Ακόμη περισσότερο , τα παιδιά της μειονότητας αντιμετωπίζουν μεγάλη δυσκολία στο να συνεχίσουν τις σπουδές τους στα ελληνικά Πανεπιστήμια , στα οποία η εγγραφή τους βασίζεται σε μια ειδική αναλογία που αντιστοιχεί σ' αυτά τα παιδιά. Ως συνέπεια των παραπάνω έρχεται το επόμενο πρόβλημα των Τούρκων στην Ελλάδα. Το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης τους εμποδίζει να έχουν καλές δουλειές. Ωστόσο , οι διακρίσεις που κάνει το κράτος απέναντι σ' αυτούς τους είναι ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας , παρά το γεγονός ότι το Σεπτέμβριο του 1997 ο γ.γ της Θράκης κ. Σταύρος Καμπέλης, παραδέχτηκε ότι είναι διαδεδομένη η εργασιακή διάκριση , απέναντι στη μειονότητα , η κατάσταση παραμένει η ίδια ακόμη και σήμερα. Οι άνθρωποι της μειονότητας αισθάνονται αυτήν την πίεση που προέρχεται από το ελληνικό κράτος.

Οι ηγέτες της τουρκικής μειονότητας αναφέρουν ότι είναι συνεχώς υπό τη μυστική παρακολούθηση της αστυνομίας. Ο Μπιρόλ Ακήφογλου ο εκπρόσωπος της ΝΔ ισχυρίστηκε ότι αξιωματούχοι της Αστυνομίας τον κάλεσαν για ανάκριση , όταν συναντήθηκε με εκπροσώπους του Παρατηρητηρίου του Ελσίνκι οι οποίοι έπαιρναν συνεντεύξεις το Σεπτέμβριο του 1997. Ο Μεχμέτ Εμίν Αγγά ο εκλεγμένος μουφτής της Ξάνθης ισχυρίζεται ότι η αστυνομία τον ακολουθεί σε καθημερινή βάση. Η ομάδα του Παρατηρητηρίου είχε την εμπειρία της παρακολούθησης από πρώτο χέρι όταν πραγματοποιούσε τις έρευνές τις στη Θράκη το Σεπτέμβριο του 1997. Τρεις εκπρόσωποι ήταν υπό παρακολούθηση για δύο μέρες στην περιοχή της Κομοτηνής από δύο ελληνικούς οργανισμούς

ασφαλείας. Μετά από παράπονα που εξέφρασαν στους ένστολους Αξιωματούχους της Αστυνομίας και τους Αξιωματούχους του Υπουργείου Εσωτερικών, τα ίχνη της αστυνομίας εξαφανίστηκαν. Όταν πρόκειται για την Τουρκική εθνική μειονότητα, τέτοιου είδους παρακολούθηση δεν δημιουργεί έκπληξη. Η υποψία είναι η κινητήριος δύναμη όσον αφορά την επιθυμία της Κυβερνήσεως για να περιορίσει και την ελευθερία έκφρασης.

Ο Αμπντούλχαμίτ Ντεντέ κατηγορήθηκε για παράνομη λειτουργία του τουρκόφωνου ραδιοφωνικού σταθμού Isik, ο οποίος εκπέμπει στην Κομοτηνή. Στην Ελλάδα, όλοι οι ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί αναγκάζονται να λειτουργούν χωρίς άδεια διότι οι αρχές αδυνατούν να παρέχουν τις απαραίτητες άδειες, αλλά ο Ντεντέ είναι ο μόνος ιδιώτης που καταδιώχτηκε από το Κράτος. Η υπόθεση τελείωσε με την απαλλαγή του. Καταδικάστηκε όμως σε έξι μήνες φυλάκιση για δυσφήμιση ενός εθνικιστή στην τουρκόφωνη εφημερίδα, την οποία εκδίδει πια - «η Φωνή της Θράκης». Τότε στις 2 Σεπτεμβρίου 1998, ο Ντεντέ καταδικάστηκε από το δικαστήριο της Ξάνθης σε 8 μήνες φυλάκιση διότι προσπάθησε να εγκαταστήσει μια κεραία του ραδιοφώνου Isik στο πίσω μέρος της αυλής του. Τα παραπάνω γεγονότα δίνουν την αποτρόπαια εικόνα μιας καχύποπτης και φοβισμένης Ελλάδας. Δείχνουν ότι οι προοδεδικασμένες αντιλήψεις δεν θα ξεπεραστούν εύκολα. Ακόμα, υπάρχει μία σπίθα ελπίδας για το μέλλον. Προέρχεται από μια ιστορική απόφαση στις 11 Ιουλίου 1998, με την οποία η Ελλάδα καταργεί το Άρθρο 19 του 1995 που αφορά την υπηκοότητα (No 3370). Το Άρθρο 19 χρησιμοποιούνταν αυθαίρετα για να αφαιρέσει την υπηκοότητα από τους πολίτες, οι οποίοι δεν ήταν Έλληνες το γένος όταν πήγαιναν να διαμείνουν στο εξωτερικό. Η Ελληνική Κυβέρνηση παραδέχτηκε ότι μεταξύ του 1955 και του 1968 γύρω στους 60.000 Έλληνες πολίτες κυρίως Τούρκοι το γένος, είχαν χάσει την υπηκοότητά τους. Γύρω στις 7182 απ' αυτούς τους ανθρώπους έχασαν την υπηκοότητά τους μεταξύ του 1981 και του 1997. Γύρω στους 1000 πρώην Έλληνες πολίτες ζουν ακόμη στην Ελλάδα χωρίς να έχουν υπηκοότητα (ο αναπληρωτής Υπουργός εξωτερικών Γιάννος Κρανιδιώτης εκτίμησε ότι είναι γύρω στους 500, τον Οκτώβριο του 1998). Δεν τους δίνονται τα δικαιώματά τους σύμφωνα με τη συνέλευση που έχει σχέση με την κατάσταση των ανθρώπων χωρίς υπηκοότητα του 1954 των Ηνωμένων Εθνών, η οποία επικυρώθηκε και από την Ελλάδα το 1975. Τον Ιανουάριο του 1998, υπό τη συνεχή πίεση του Παρατηρητηρίου του Ελσίνκι των άλλων μη κυβερνητικών οργανώσεων, όπως επίσης και των ηγετών της μειονότητας έδωσε το κράτος τελικά σε 150 μη έχοντες υπηκοότητα - «φαντάσματα» - έγγραφα ταυτότητας, τα οποία τους δίνουν αρκετά δικαιώματα, ακόμα και να ταξιδεύουν στο εξωτερικό.

Ωστόσο τον Αύγουστο του 1998 η Κυβέρνηση αρνήθηκε πάλι να δώσει τα απαραίτητα έγγραφα σε άλλους μη έχοντες υπηκοότητα, παραβιάζοντας έτσι το νόμο. Ωστόσο η κατάργηση του άρθρου 19 δεν είχε αναδρομική ισχύ, έτσι αυτοί οι άνθρωποι δεν πήραν την υπηκοότητά τους πίσω παρά το γεγονός ότι η ανάκληση της υπηκοότητας ήταν παράνομη εφόσον δεν είχαν εγκατασταθεί στο εξωτερικό. Είναι ίσως οι κάτοικοι μιας παραδοσιακής δημοκρατίας, οι οποίοι αφήνονται χωρίς υπηκοότητα από την ίδια τους τη χώρα. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει εμφανής βελτίωση στην κατάσταση της τουρκικής μειονότητας στην Ελλάδα, παρά τα στερεότυπα και το φόβο της τελευταίας, η κατάργηση του άρθρου 19 είναι μοναδική και ένα πολύ γενναίο βήμα. Αναμφίβολα, το ελληνικό κράτος θα είναι ανήσυχο όσον αφορά την «απειλή της Θράκης» για τα επόμενα χρόνια. Δείχνει, όμως κάποια θέληση να αντιμετωπίσει τα προβλήματα παρά το γεγονός ότι σκάβει μόνο του το λάκκο και περιμένει μέχρι να μην υπάρχει η δυνατότητα να τα χειριστεί. Η διαδικασία της αντιμετώπισης της πρόκλησης και η συμπίεση θα είναι μακρά και κουραστική. Παρ' όλα αυτά αξίζει να συνεχίσει διότι εάν η Ελλάδα καταφέρει στο τέλος να ξεπεράσει τις αναστολές της θα καλωσορίσει με ανοιχτή την καρδιά της όλους τους πολίτες».

Συνεχιζόμενες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Εκπαίδευση: Απ' όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τουρκική μειονότητα, οι περικοπές στο εκπαιδευτικό σύστημα επηρεάζουν το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών και έχουν μακροπρόθεσμο αρνητικό αντίκτυπο στην Κοινότητα. Σύμφωνα με την ελληνική κυβέρνηση, υπάρχουν επίσημα 230 μειονοτικά δημοτικά σχολεία με 8500 μαθητές, 2 μειονοτικά λύκεια με 400 περίπου μαθητές και 2 μουσουλμανικά σχολεία (Medrese) με 200 μαθητές. Η εκπαίδευση στα μειονοτικά σχολεία γίνεται και στις 2 γλώσσες. Η ελληνική γλώσσα, η ιστορία, η γεωγραφία, η Αγωγή του πολίτη και η περιβαλλοντική εκπαίδευση, διδάσκονται στην ελληνική γλώσσα. Τα Μαθηματικά, η Φυσική η Χημεία, τα Θρησκευτικά, τα Τουρκικά, τα Καλλιτεχνικά και η Φυσική αγωγή διδάσκονται στα τουρκικά. Εάν το σχολείο είναι αρκετά μεγάλο (σε μαθητές) διδάσκεται και η αγγλική γλώσσα. Η πλειοψηφία των παιδιών της μειονότητας πηγαίνουν σε μειονοτικά δημοτικά σχολεία. Αν και τα άρθρα 40 και 41 της Συνθήκης της Λωζάννης παρέχουν το δικαίωμα στη μειονότητα να διδάσκεται τη μητρική της γλώσσα καθώς και το δικαίωμα της αυτονομίας στην αυτοδιοίκηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ο σεβασμός της Ελλάδος για αυτές τις περιοχές είναι η εξαίρεση και όχι ο κανόνας. Ο Μουσταφά Μουσταφά, Τούρκος το γένος και Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της αριστεράς στο ελληνικό Κοινοβούλιο, συνοψίζει το εκπαιδευτικό πρόβλημα της μειονότητας ως εξής: Αξίζει να αναφέρουμε ότι οι

περισσότεροι μαθητές μειονοτήτων δεν έχουν φοιτήσει στα λύκεια. Υπάρχει ένας ασφυκτικός έλεγχος του ελληνικού κράτους πάνω στα μειονοτικά σχολεία. Η εκπαίδευση στα μειονοτικά δημοτικά σχολεία είναι πολύ χαμηλού επιπέδου και δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες για την πρόοδο μας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Ο στόχος για τα μειονοτικά σχολεία είναι ο έλεγχος και η επιρροή της Ελλάδος σ' αυτά και όχι η παροχή μιας σωστής εκπαίδευσης. Εβδομήντα πέντε χρόνια «κακής» εφαρμογής της συνθήκης της Λωζάννης έχει δημιουργήσει ένα προβληματικό, παραμελημένο και άκρως ανεπαρκές εκπαιδευτικό σύστημα για την τουρκική μειονότητα. Οι Πολιτιστικές Συμφωνίες που έχουν υπογραφεί το 1951-2 και το 1968 έχουν παραβιαστεί κατά πολύ ή δεν έχουν εφαρμοστεί καθόλου, όπως και η συνθήκη της Λωζάννης από τις ελληνικές αρχές. Τα κυριότερα προβλήματα συμπεριλαμβάνουν το μικτό σύστημα διοίκησης. Η χαμηλή εκπαίδευση του προσωπικού, ανεπαρκή και ξεπερασμένα βιβλία και η απουσία ενός προγράμματος να διδάσκονται τα ελληνικά σαν δεύτερη γλώσσα.

Μικτή Διοίκηση

Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λωζάνης η μειονότητα έχει το δικαίωμα να έχει τα δικά της εκπαιδευτικά ιδρύματα. Όμως στην ουσία η ελληνική κυβέρνηση μέσω του υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων έχει τον κύριο έλεγχο πάνω στα σχολεία, είτε πρόκειται για την πρόσληψη εκπαιδευτικών, για τη διανομή βιβλίων ή για την ανέγερση ή αναπαλαίωση σχολείων.

Ο Μιχάλης Λαμπάκης ο συντονιστής των μειονοτικών σχολείων σημειώνει: «Όλα τα δημοτικά σχολεία είναι ιδιωτικά σχολεία. Ανήκουν στο σχολικό Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων, ο οποίος εκλέγεται κάθε δύο με τρία χρόνια από τους γονείς, και οι οποίοι λειτουργούν σαν ιδιοκτήτες των σχολείων. Παρ' όλα αυτά πρέπει ν' αναφερθεί ότι τα σχολεία στην Ελλάδα βρίσκονται κάτω από την επίβλεψη του Υπουργείου Παιδείας. Εδώ οι χριστιανοί δάσκαλοι πληρώνονται από το ελληνικό κράτος, ορισμένοι έχουν σημαντικές θέσεις και άλλοι προσλαμβάνονται με συμβάσεις περιορισμένης χρονικής διάρκειας. Επίσης οι έλληνες Μουσουλμάνοι, που αποφοίτησαν από την παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης πληρώνονται από το ελληνικό κράτος και έχουν οργανικές ή προσωρινές θέσεις. Οι υπόλοιποι από τους Μουσουλμάνους Κηδεμόνων του Σχολείου -δεν μας ενδιαφέρει από που πληρώνονται».

Το ελληνικό κράτος υπονομεύει τη λειτουργία αυτών των σχολείων σε μεγάλο βαθμό, για τα υπόλοιπα αυτοί είναι υπεύθυνοι. Συχνά στην πραγματικότητα όταν το ελληνικό κράτος εγκρίνει επιδοτήσεις για διάφορες επισκευές, η μειονότητα τις αρνείται. Σύμφωνα με τον κύριο Λαμπάκη η ίδια κατάσταση επικρατεί με τα Γυμνάσια. «το Γυμνάσιο της Ξάνθης είναι ιδιωτικό, ενώ το Γυμνάσιο «Celal Bayar» της Κομοτηνής έχει μικτό σύστημα. Όλοι οι χριστιανοί καθηγητές πληρώνονται από το ελληνικό κράτος και έχουν αυτομάτως ανανεούμενες συμβάσεις (μόνιμοι)».

Οι Μουσουλμάνοι καθηγητές πληρώνονται σύμφωνα με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου. Έτσι όλοι οι καθηγητές που έρχονται από την Τουρκία πληρώνονται από το Τουρκικό Κράτος, οι Μουσουλμάνοι που είναι έλληνες πολίτες πληρώνονται από το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του Σχολείου. Στη Ξάνθη που τα Γυμνάσια είναι εξ' ολοκλήρου ιδιωτικά, οι Χριστιανοί πληρώνονται από το κράτος και οι Μουσουλμάνοι από τον ιδιοκτήτη του σχολείου. Στην ουσία το σχολείο είναι μία ιδιωτική επιχείρηση. Στην πραγματικότητα υπάρχουν δύο έννομες καταστάσεις στη διοίκηση των Γυμνασίων της μειονότητας. Ορισμένα λειτουργούν εντελώς ως ιδιωτικές επιχειρήσεις, ενώ άλλα υπολειτουργούν. Όμως η μειονότητα βλέπει αυτήν τη μικτή κατάσταση ως ένα μεγάλο πρόβλημα, που επιτρέπει στο κράτος να χειρίζεται καταστάσεις όπως εκείνο επιθυμεί χωρίς να παρέχει τα απαραίτητα μέσα υποστήριξης. Ο Μπηρόλ Ακήφογλου, ένας Τούρκος στο γένος και βουλευτής παραπονέθηκε ότι: τα μειονοτικά σχολεία στην πραγματικότητα λειτουργούν μικτά. Μερικές φορές λειτουργούν ως κρατικά και άλλα ως ιδιωτικά ιδρύματα. Για την πρόσληψη και την απόλυση του προσωπικού αυτά τα Μουσουλμανικά ιδιωτικά σχολεία τελούν υπό τις διατυπώσεις που αφορούν όλους τους μόνιμους δημοσίους υπαλλήλους που δουλεύουν στα δημόσια σχολεία (Άρθρο 32-1566). Γι' αυτό το λόγο η μειονότητα δεν μπορεί να προσλάβει καθηγητές με προσόντα όπως θα ήθελε. Ακόμη θα πρέπει να σημειωθεί ότι το πνεύμα του άρθρου είναι αντίθετο με τη συνθήκη της Λωζάννης.

Τι συμβαίνει στην πραγματικότητα είναι ότι οι καθηγητές που επιλέγονται από το κράτος δεν έχουν τα απαραίτητα προσόντα για να διδάξουν τους μαθητές της τουρκικής μειονότητας. Είναι απαραίτητο ότι τα παιδιά της μειονότητας πρέπει να έχουν το δικαίωμα να μαθαίνουν σωστά τη μητρική τους γλώσσα, τον πολιτισμό τους και τη θρησκεία τους. Σύμφωνα με το νόμο, τα μειονοτικά σχολεία πρέπει να είναι ιδιωτικά σχολεία, αλλά έχουν αποκτήσει ένας είδος μικτής λειτουργίας και ιδιωτικής και δημόσιας. Αυτό επιτρέπει την κρατική επέμβαση σε θέματα μειονοτικής εκπαίδευσης. Συνεπώς το Κράτος ποτέ δε ρωτά τη μειονότητα πότε πρέπει να ανεγερθεί ένα σχολείο, το οποίου η λειτουργία στην πραγματικότητα πρέπει να είναι ιδιωτική. Το χτίζουν και μετά επεμβαίνουν».

Έκθεση του Παρατηρητηρίου του Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ελσίνκι με τίτλο :

«Οι Τούρκοι της Ελλάδας : Η τελευταία φάση του στρουθοκαμηλισμού»

Όταν η στρουθοκάμηλος βλέπει κάτι τρομακτικό, χώνει το κεφάλι της στο έδαφος. Όταν το ελληνικό κράτος έρχεται αντιμέτωπο με τα προβλήματα των 80-120.000 Τούρκων της μειονότητας, γυρίζει την πλάτη και αρνείται την ύπαρξή τους. Πριν δύο εβδομάδες, το Παρατηρητήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δημοσίευσε την έκθεσή του για τους Τούρκους της Δυτ. Θράκης. Με την έκθεση αυτή, η οργάνωση κάνει μία ανάλυση σε βάθος, στα σύγχρονα προβλήματα και τις εξελίξεις που αντιμετωπίζει η μειονότητα. Αυτή είναι η τρίτη σε σειρά έκθεση του Παρατηρητηρίου με θέμα: Η καταστροφή της Εθνικής Ταυτότητας – Οι Τούρκοι της Ελλάδος (Αύγουστος 1990) και η Ελλάδα: Η βελτίωση της τουρκικής μειονότητας - τα προβλήματα παραμένουν (Απρίλιος 1992).

Η επίσημη θέση της Ελλάδος είναι ότι δεν υπάρχουν μειονότητες στην περιοχή της χώρας, εκτός από την μουσουλμανική Θρησκευτική μειονότητα. Η αναγνώριση της μειονότητας ως τουρκική θεωρείται παράνομη και μπορεί να οδηγήσει στην καταδίωξη από τις δικτικές αρχές της χώρας. Στις 6 Νοεμβρίου 1998, το Εφετείο Κομοτηνής απέρριψε την έφεση της Τουρκικής Ενότητας της Ξάνθης στην οποία είχε επιβληθεί η διάλυσή της γι' αυτούς τους λόγους.

Τον Ιούλιο του 1998, ο δάσκαλος του σχολείου, Ρασίμ Χιντ, τέθηκε σε διαθεσιμότητα για ένα χρόνο, διότι το 1996 απεκάλεσε το σχολείο της Ξάνθης στο οποίο εργαζόταν «τουρκικό» αντί «μειονοτικό». Για τον ίδιο λόγο ο Χιντ υπέστη αλλαγές σχολείων ως τιμωρία, φεύγοντας από την πόλη της Ξάνθης σε μακρινά χωριά μεταξύ του 1996-1998. Η μειονότητα αντιμετωπίζει τη μη αναγνώριση της εθνικής ταυτότητας ως το μεγαλύτερο εμπόδιο για τη μελλοντική συμφιλίωση και τις καλές σχέσεις μεταξύ του Ελληνικού κράτους και της τουρκικής κοινωνίας. Ο κ. Μπιρόλ Ακίφογλου, εκπρόσωπος της Τουρκικής Μειονότητας στο κόμμα της Ν Δ, ανακοίνωσε ότι «εμείς είμαστε οι πρώτοι Έλληνες πολίτες. Η θρησκεία μας και η Εθνική μας ταυτότητα δεν πρέπει να είναι ο λόγος που μας βλέπουν ως δεύτερης ποιότητας πολίτες».

Όλη η μειονότητα είναι τουρκική και οι διαφοροποιήσεις που γίνονται (π.χ. Αθίγγανοι, Μουσουλμάνοι, Πομάκοι) δεν προέρχονται από την μειονότητα, άρα δεν αναγνωρίζονται απ' αυτή».

Μερικές φορές η «γραφειοκρατική στρουθοκάμηλος» γίνεται πολύ δραστήρια και παρεμβαίνει άμεσα στα θέματα της μειονότητας. Το καλύτερο παράδειγμα σ' αυτή την παρεμβολή είναι ο διορισμός του Μουφτή (του θρησκευτικού ηγέτη).

Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η Συνθήκη της Λωζάνης (1923) δίνει το δικαίωμα στην Τουρκική μειονότητα να οργανώσει και να χειριστεί μόνη της τις Θρησκευτικές της υποθέσεις, από το 1985 η κυβέρνηση παρεμβαίνει άμεσα - εναντίον της επιθυμίας της μειονότητας των Τούρκων - και διορίζει το θρησκευτικό ηγέτη της κοινότητας. Αυτή η κατάσταση νομιμοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 1990 με το Ν 1920. Τώρα υπάρχουν δύο Μουφτήδες στην Ξάνθη και στην Κομοτηνή, ο ένας είναι διορισμένος και ο άλλος έχει εκλεγεί. Ο εκλεγμένος μουφτής έχει επανειλημμένως κατηγορηθεί για «εξαπάτηση της αρχής, διότι χρησιμοποιεί τον τίτλο του μουφτή στα γραπτά έγγραφα. Ο Μουφτής της Ξάνθης, ο Μεμέτ Εμίν Αγάς, έχει καταδικαστεί σε 82 μήνες φυλάκισης, αντιμετωπίζοντας εννέα δίκες από τον Ιούνιο του 1996. Έχει παραμείνει στην φυλακή για έξι μήνες και εξαγόρασε τις υπόλοιπες ποινές. Από το Δεκέμβριο του 1997 έχει καταδικαστεί σε 72 μήνες φυλάκισης (16 μήνες στις 11 Δεκεμβρίου 1997, 14 μήνες στις 25 Φεβρουαρίου 1998, έξι μήνες στις 25 Φεβρουαρίου 1998, έξι μήνες στις 29 Απριλίου, επτά μήνες στις 28 Μαΐου, 14 μήνες στις 24 Ιουνίου, οκτώ μήνες στις 5 Νοεμβρίου και επτά μήνες στις 14 Δεκεμβρίου). Το Ελληνικό κράτος παρεμβαίνει ακόμα και στη διοίκηση των βακουφίων (ιδιωτικά φιλανθρωπικά ιδρύματα) τα οποία χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη της εκπαίδευσης των μειονοτικών δραστηριοτήτων και της κοινωνικής ευημερίας. Με το Ν 1091 του 1980 και με Προεδρική Απόφαση Νο 1 (1991) περιορίζεται ο έλεγχος που ασκεί η Τουρκική Κοινότητα πάνω στα Βακούφια και μειώνεται η οικονομική βοήθεια που δίνεται σ' αυτά. Παρόμοια είναι τα προβλήματα που αφορούν την κατασκευή και την αναπαλαίωση των τζαμιών.

Όσον αφορά την ανοικοδόμηση και την αναπαλαίωση των τζαμιών, η κατάσταση έχει βελτιωθεί από το 1992. Ωστόσο, η μειονότητα αντιμετωπίζει πολλά γραφειοκρατικά εμπόδια πριν της δοθεί η άδεια ανέγερσης αυτών. Μερικές φορές το ίδιο το κράτος εμποδίζει νομικά την ανέγερση των τζαμιών, όπως έγινε στην περίπτωση της Κιμμέριας. Η τελευταία ανέγερση ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 1996, από τη στιγμή που δόθηκε η άδεια ανέγερσης τζαμιού. Αμέσως μετά, υπήρχαν ανηδράσεις υπερεθνικιστών, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τη σύλληψη 23 πολιτών, το Δεκέμβριο του 1996, για «αυθαίρετη κατασκευή και για παραβιάσεις». Οι ποινές που δόθηκαν στους πολίτες ξεκίνησαν από 34-40 μήνες. Στα μέσα του 1997 δόθηκε η άδεια στον Ιμάμη να ολοκληρώσει την αναπαλαίωση του τζαμιού, με την προϋπόθεση να μην χτίσει νέο μιναρέ στο ύψος που ήθελε ο ίδιος».

Foreign Policy - Greece and Turkey

- [Chronology of Turkish actions and claims against Greece](#)
 - [Turkish claims in the Aegean\(also in \[Greek\]\(#\) ELOT 928 text\)](#)
 - [The Imia Crisis](#)
 - [Turkish foreign policy and practice as evidenced by the recent Turkish claims to the Imia rocks](#)
 - [European Parliament vote on the provocative actions and contestation of sovereign rights by Turkey against a Member State of the Union](#)
 - [Greek and the European Union scientific and ecological programs concerning the Imia islets](#)
 - [Map of Imia rocks](#)
 - [Agreements between Italy and Turkey of 1932 \(in French\)](#)
 - [Declaration adopted by the 15 Ministers of Foreign Affairs of the E.U. at the General Affairs Council on 15.7.96](#)
 - [Turkey's most recent aggression against Greece. the island of Gavdos](#)
 - [The Cyprus Issue](#)
 - [A revealing fact of the situation in Northern Cyprus increasing numbers of Turkish-Cypriots seek asylum in the United Kingdom.](#)
 - [Greek Minority of Turkey](#)
-

Warning!

- Information for items labeled with a blue dot is provided by the Hellenic MFA. In case you have any question about the material provided here please send us [feedback](#)
 - Information for items labeled with a yellow dot is **not** provided by the Hellenic MFA. If you click on any of these items you will be exiting the MFA Web site. Thank you for your visit.
-

HELLENIC MFA: [\[Home\]](#) [\[About the MFA\]](#) [\[Foreign Policy\]](#) [\[What's New\]](#) [\[Consular Section\]](#) [\[About Greece\]](#) [\[Press\]](#)
[\[Hellenes Abroad\]](#) [\[Business and Economy\]](#) [\[Greek Fonts\]](#) [\[USA-Mirror\]](#) [\[Feedback\]](#)

THE MUSLIM MINORITY OF GREEK THRACE

Introduction

The constituent parts of the minority

The present situation

- Strict compliance with international standards
- Economic reforms
- Religious freedom
- The untrammelled teaching of the rules of Islam
- The instruction of the minority language
- Upgrading the standards of education
- Media

Participation of the minority in Greek politics

- Parliamentary elections.
- Regional and Municipal elections

Introduction

After the end of World War I, the victorious Allied Powers signed separate peace Treaties with each of the Central Powers and their allies. In the case of Turkey, and in light of subsequent developments that had rendered the Treaty of Sevres of 1920 out of date, the Treaty of Lausanne was signed on the 24th of July 1923.

The Treaty of Lausanne fixed the terms on which peace was reestablished with Turkey. It incorporated in its text the agreements signed between that country and Greece in January of that same year, which were part of the solution to the "Eastern Question."

One of these agreements was a Convention foreseeing the compulsory exchange of populations between the two countries. However, the Greeks of Constantinople (Istanbul), Imvros and Tenedos on one hand, and the Muslims of Thrace on the other, were exempted from this provision. The status of the minorities that, consequently, remained in the two countries, was based on two principles:

- The principle of reciprocity: According to the provisions of articles 37-45 of the Lausanne Treaty, Turkey is bound to respect the freedom of religion and the right to the use of their own language for both Greek citizens established in Constantinople (Istanbul) and Turkish citizens belonging to the Greek Orthodox faith. In exchange, Greece is obligated to respect the same rights and freedoms for those Muslim Greek citizens of Thrace who are of Turkish, Pomak, and Roma origin.
- The principle of numerical balance between the populations that were excluded from the exchange. In Lausanne, the Turkish side, citing to the fact that in 1922 there were 270,000 Greeks living in Constantinople (Istanbul) while the Muslims in Thrace did not exceed 86,000, requested the decrease of the Greek population that was to remain in Turkey so that a balance could be established between the minority populations of the two sides.

The constituent parts of the minority

In 1922, the Muslim minority of Greek Thrace numbered 86,000 people. Today, that number has climbed to approximately 120,000.

The minority is composed of three ethnic groups, from which the element of homogeneity is absent. More specifically, 50 percent of the minority is of Turkish origin, 35 percent are Pomaks (an indigenous population that initially lost its native tongue and subsequently espoused Islam during the Ottoman occupation), and 15 percent are Roma. Each of the aforementioned groups has its own language and traditions. It was for this reason that the drafters of the Treaty of Lausanne, aware of the diverse ethnic composition of the minority, characterized it as a "religious" minority.

The present situation

a. Strict compliance with international standards

The Greek State, mindful of the evolution of international standards regarding the treatment of minorities as reflected in a series of contemporary international documents (e.g., the CSCE documents on the Human Dimension) committed itself to the strict

and unwavering application of the principles of equality before the law ("isonomia") and equality of civil rights ("isopolitia") for all the Greek citizens of Thrace. This was done without disregarding existing provisions and advantages regarding the special status of the Muslim minority of Thrace. These provisions were revolutionary for their time and are still considered perhaps unique in Europe even after the implementation of recent Conventions governing the status of minorities.

b. Economic reforms

Thrace, like other mountainous areas of Greece, was considered for a long period of time problematic from an economic and cultural point of view. This condition had negative consequences for both its Christian and Muslim citizens, albeit without any special or otherwise discriminatory practices weighing on the latter.

Furthermore, during the period of economic depression the number of Christians who emigrated to other countries for economic reasons was much greater than the number of Muslims.

In 1991, the Greek State, aware of the problems facing the region, put forth an important Development Plan. The plan aimed at the economic revitalization of Thrace and at improving the living conditions for the entire population of the area.

Following the recent changes in Central and Eastern Europe, the opportunities for the economic development of Thrace have been multiplied. Greek Thrace is the nearest region of the European Union to countries such as Bulgaria, Turkey, Romania, the Ukraine, and others. All these countries wish to achieve close political and economic co-operation with the Union. For this reason, a great number of enterprises from various countries have been established already in Thrace, aiming to take advantage of its unique and advantageous geographical position.

Advantages include, among others:

- the already established road axes West to East (Egnatia road), North to South (Kiev-Bucurest-Ormenio-Alexandroupolis) and the new border crossings with Bulgaria,
- the project to construct a pipeline that will carry the oil from

the Kaspia region to Europe via Burgas (Bulgaria) and Alexandroupolis (Greece), and

- the economic assistance provided to Thrace by the E.U. through resources of the 2nd Community Support Framework.

The above projects will clearly have positive results for the economic situation of the entire population of Thrace.

c. Religious freedom

This fundamental freedom is guaranteed for all Greek citizens by article 13 of the Greek Constitution.

In relevant part, Article 13 states that "Freedom of religious faith is inviolable." It further guarantees that "the enjoyment of personal and political rights does not depend on a person's religious beliefs."

With respect to Greek Muslim citizens, in each of the three Prefectures of Thrace there is a "Mufti," who is the supreme Muslim authority in his area of jurisdiction regarding religious and spiritual matters. The Mufti also has administrative jurisdiction over the lower Islamic functionaries.

The Mufti of each Prefecture is appointed following his selection by a body of prominent members of the minority, from a list of candidates who must be graduates of an Islamic Theological University.

It must be pointed out that the Mufti, in addition to his religious duties, also exercises judicial powers in matters of Civil Law, mainly in the fields of marriage, divorce, alimony, guardianship, emancipation of minors, testaments drawn up according to Islamic Law, and intestate inheritance. The decisions of the Mufti are recorded in the competent Registry Office according to the matter in question.

Law No. 1920, dated February 4, 1991, establishes that the decisions of the Mufti are not enforceable nor do they constitute a final judgment if they are not declared enforceable by the competent Court of the First Instance. Court review is limited exclusively to determining whether the Mufti, in judging the case, remained within his field of competence. The jurisdiction of the Court of First Instance does not extend to the interpretation of the

Holy Islamic Law nor to an assessment of the actual facts of the case.

Finally, the Greek Civil Code provides Muslim women with the right to choose between Islamic and Common Law. This provision compensates for the fact that the resolution of disputes in accordance with the Sharya, the Sacred Islamic Law, sometimes entails, especially for Muslim women, the application of rules that are more onerous than those of the Common Law for other Greek citizens.

d. The untrammelled teaching of the rules of Islam

Two Theological Schools (Coranic Schools) with five grades of classes exist in the towns of Komotini and Echinus. The schools were founded in 1949 and 1956, respectively. They ensure the religious education of those Muslim children who aim either at continuing their studies in religious educational institutions of a higher level or at exercising the functions of a Hatip or an Imam; i.e. becoming a lower-level religious functionary of Islam.

e. The instruction of the minority language

Articles 40, 41, and 45 of the Treaty of Lausanne guarantee the right of education for the Muslim minority in Greece, subject to the principle of reciprocity with Turkey.

Turkish is the only minority language which exists in written form (Pomak and Roma do not). It is taught in over 240 minority schools (primary and secondary schools and lycees) in Thrace, to a total of 10,500 Muslim students.

The education of these children is the responsibility of a large number of teachers (770), of which more than 250 are graduates of the Special Teachers' Training College in Thessaloniki, founded in 1971 to educate and train teachers for minority schools.

As teaching takes place mainly in the minority language, a large number of minority students end up acquiring an imperfect knowledge of Greek. For many, this situation constitutes a very serious obstacle to their social and professional integration into the larger Greek society, and restricts their economic, social or geographical mobility.

In order to remove this obstacle, an ambitious reform of the

educational system has been undertaken, aiming at improving the means by which Greek is taught at minority schools. At the same time, the Ministry of Education has proceeded to the drafting and publication of a series of new school text-books in the Turkish language so that the minority's sole written language might be fully taught with the aid of contemporary texts. These textbooks, while addressed to Greek citizens, aim at fully respecting the unique and rich religious, linguistic, and cultural particularities of the minority.

f. Upgrading the standards of education

The Greek government, in its effort to follow and even exceed contemporary standards, put into force in October 1995 a new law regulating matters pertaining to the education of the minority in Thrace. The law aims at upgrading the quality of the education afforded Muslim Greek citizens and at facilitating their educational advancement.

In order to increase the quality and continuity of teaching in minority schools, the law requires that high teacher qualifications -- including teacher training, graduate studies, foreign language skills, and familiarity with other cultures, civilizations, and religious practices -- be taken into account during the appointment of teachers to minority schools.

The law also introduces English language courses at the primary school level.

Furthermore, the law establishes special financial and retirement incentives for teachers who choose to teach at minority schools.

Finally, the law establishes an affirmative action ("positive discrimination") program for the admission of Muslim minority students to Greek higher education institutions (universities and technical institutes). The law provides for a minimum quota for minority students, as had been up to now the case for certain other classes of Greek citizens (e.g., children of emigrants and repatriates). The provision aims at offsetting the disadvantages faced by many Muslim students during the national university entrance examinations, due mostly to Greek language difficulties, and at facilitating their integration into the social fabric of the country. It goes without saying that the above provisions do not prevent Muslim students from participating in the nation-wide University admission examinations.

In a different vein, it must also be noted that the Greek State provides substantial financial support for the covering of the operational expenses of minority schools. In 1994-95 approximately one-half billion drachmas (approx. 1.7 million ECU) were provided for maintenance of existing minority school infrastructure. New primary and secondary schools are presently being constructed at a total cost of 2 billion drachmas (approx. 6.7 million ECU).

g. Media

More than 10 Turkish-language newspapers are published in Thrace. Furthermore, the National Radio Service transmits daily news bulletins and other informative programs in Turkish. It goes without saying that the reception of all radio and television programs of neighboring Turkey is unobstructed, while there is a large number of private radio stations that transmit exclusively in Turkish.

Participation of the minority in Greek politics

a. Parliamentary elections.

The Muslims of Thrace participate actively in Greek political life and a good number of them are members of political parties. During Parliamentary elections all political parties include, on a permanent basis in their electoral lists, Muslim candidates. In almost all the successive Parliaments from 1927 onwards, the Muslim deputies (usually 2) were elected and participated actively in parliamentary work.

In the recent national elections of September 22, 1996, three Muslim candidates were elected to Parliament, representing a wide spectrum of Greek political parties.

b. Regional and Municipal elections

During the elections of October 1994 for the regional councils (second level of local government), 12 Muslim prefecture Councilors were elected in the Prefectures of Xanthi and Rhodopi. Among them was the deputy Prefect of Rhodopi.

It should be noted that in the cities and villages of Thrace where the Muslim element is in the majority, a Muslim mayor is usually elected. In the communities where there is a Christian majority, it

is quite common to have a considerable number of Muslims being elected as Municipal Councilors.

HELLENIC MFA: [\[Home\]](#) [\[About the MFA\]](#) [\[Foreign Policy\]](#) [\[What's New\]](#) [\[Consular Section\]](#) [\[About Greece\]](#) [\[Press Releases\]](#) [\[Hellenes Abroad\]](#) [\[Business and Economy\]](#) [\[Fonts\]](#) [\[USA-Mirror\]](#) [\[Feedback\]](#)

Turkish Minority in Western Thrace

There are nearly 150 000 ethnic Turks living in Western Thrace in north-eastern region of Greece. This community constitutes the Turkish Moslem Minority of Western Thrace whose status is established by the Lausanne Peace Treaty of 1923. The obligations assumed by Greece under "Section III" of this Treaty (Encl. 1) dealing with the protection of minorities cover the following basic rights and liberties:

- Full and complete protection of life and liberty without distinction of birth, nationality, language, race or religion,
- Free exercise of any creed, religion or belief,
- Full freedom of movement,
- Same civil and political rights as other Greek citizens,
- Admission to public employments and functions,
- Free use of any language in private intercourse, in commerce, religion, in the press or in publications of any kind or at public meetings,
- Full protection of religious foundations,
- Equal right to establish, manage and control at their own expense, any charitable, religious and social institutions, any schools and other establishments for instruction and education, with the right to use their own language and to exercise their own religion freely therein,
- To take into regard for the Turkish Moslem minority, in so far as this concerns family law or personal status, measures permitting the settlement of these questions in accordance with the customs of the minority,
- To grant all facilities and authorisation to the pious foundations (Wakfs) and the religious and charitable institutions of the minority.

Furthermore, these rights conferred to the Minority are recognised as fundamental laws by Greece. No law, no regulation, nor official action should conflict or interfere with these stipulations, nor should any law, regulation, nor official action prevail over them.

Thus, according to the Lausanne Peace Treaty, Greece is under the obligation to extend to the Turkish Moslem Minority in Western

Thrace the same treatment and security as to other Greek citizens.

Despite this, since the signing of this Treaty, with the exception of the period from the 1930's up to early 1950's, there has been a persistent and massive violation of human rights in Western Thrace. For years the Greek authorities have been violating their obligations undertaken according this Treaty and other international treaties to which Greece is a party. Furthermore, the attitude of the same authorities is in contradiction with the principles and values that have inspired the European Communities, the principles of the Helsinki Final Act and the Paris Charter as well as other CSCE documents and declarations on the questions of minorities and even with the Greek Constitution itself.

Today, the members of the Turkish Moslem Minority in Western Thrace continue to be subjected to discriminatory treatment in every aspect of their lives:

Denial of Ethnic Identity

It is officially denied that in Greece there exists a Turkish minority. In fact any allusion to its existence is a penalty punishable under the law. The post office refuses to accept written communications that contain any reference to the minority being Turkish. Government leaders, even the Parliament turn down petitions on behalf of the minority if addressed in the name of the "Turkish" minority.

Greek courts also have outlawed the use of the word "Turkish" minority. In 1988, the Greek High Court affirmed a 1986 decision by the Court of Appeals of Thrace in which Union of Turkish Association of Western Thrace was ordered closed. The Court held that the word "Turkish" referred to citizens of Turkey and that the use of the word "Turkish" to describe Greek moslems was held to endanger public order.

This decision has led to vigorous protestations of the Turkish Minority. As a result of the High Court's decision, most Turkish associations have remained closed.

Lawsuits were filed against the leaders of the Turkish minority Dr. Sadık Ahmet and Ýbrahim Þerif, during the elections of 1989, for distributing campaign leaflets that referred to Minority as Turkish.

Many members of the Turkish Minority have been prosecuted during local election on October 16, 1994 on the ground of using the word "Turkish" in the campaign documents.

Deprivation of citizenship:

Turkish Minority in Western Thrace constituted 65% of the population in Western Thrace in 1920 when it was ceded to Greece. Now, it only makes up 35% of the population, despite the high birth rate. In order to achieve its goal to eradicate the Turkish minority as an ethnic, religious and cultural entity, Greece has arbitrarily expelled thousands of minority members from its citizenship, through the article 19 of the Greek Nationality Law. (Encl. 2)

Article 19 of the Greek Citizenship Law, reads as follows: " A person of non-Greek ethnic origin leaving Greece without the intention of returning may be declared as having lost Greek nationality."

This article which is based on racial premises, has been used as a weapon to deprive the ethnic Turks of their citizenship. This article is even in contradiction with Article 4 of the Greek constitution which states that "every Greek citizen has the freedom to go abroad and return to his country; travel and settlement within the country cannot be restricted."

The Greek authorities, taking advantage of this article have expelled thousands of Greek citizens of Turkish Muslim origin. The decision in this connection is an administrative act and there is no appeal. Over the years many thousands of the members of the Turkish Muslim Minority have lost their Greek citizenship due to expulsion under Article 19. families. It is the only racially based citizenship law in Europe and it is still in force today.

Educational Problems

Turkish Minority's problems in the educational field are continuing with added gravity, in contravention of the provisions of the Lausanne Treaty, the 1951 Cultural Agreement and the 1968 Protocol between Greece and Turkey. Deprived of proper teachers, educational material and modern buildings, children of

the minority are faced with the alternatives of either becoming undereducated second class citizens, or going to Turkey for education and getting alienated from their land and in many cases, losing their citizenship as a result.

There are numerous problems in the educational field.

To name a few:

The minority today can neither establish, nor manage and control its educational establishments despite the explicit provisions of the Lausanne Treaty.

By order of the Minister of Education, an arbitrary system of lottery has been imposed for the selection of students to enroll in the two minority high schools in 1993. According to the new regulation, the Celal Bayar High School in Komotini is authorized to accept sixty new students, whereas, the quota for the Muzaffer Salih High School in Xanthi is limited to only thirty newcomers. This is a stark indication of how Greece treats the Turkish Moslem Minority, since every year about one thousand students graduate from the Minority primary schools. As stated above, the Lausanne Treaty gives the Minority the right to establish its own educational institutions. The reactions of the Turkish Moslem Minority as well as the reaction of some Greek circles to this exercise have gone unheeded.

The minority also is deprived of the right to choose their own teachers. Since 1968, the Greek State is unilaterally training "minority teachers" in the so called "Special Pedagogical Academy of Thessaloniki". These teachers, chosen and educated arbitrarily by the Greek government, lack basic qualifications and even have difficulty in speaking proper Turkish.

It is worth noting that not even one single student from the minority has been able to attend a Greek University. This fact suffices to demonstrate the situation in which the Turkish Minority finds itself.

Restricted Zone

The Turkish minority in the restricted military zone in Western Thrace is the largest existing enclaved group in the world today. During the turbulent period leading to the Second World War, the

mountainous area of Western Thrace (which borders Bulgaria) and all the northern regions of Greece were put under a military control regime, and maintained in the Greek Civil War as "a measure taken against the spread of communism".

The Greek law (376/1936) stipulates the establishment of the military restriction zone. Despite the end of the civil war 50 years ago, this restriction has not been lifted from the northern third of Western Thrace, extending between the Nestos and Evros rivers, encompassing parts of Xanthi, Rodopi and Evros prefectorates. Even today, when communism has collapsed, the restricted military zone continues to exist without justification, constituting a bitter anachronism in an era where cooperation reigns and borders are withering away.

All the inhabitants of the Xanthi and Rodopi sectors of this restricted military zone are ethnic Turks. They number around 40.000 and live in 118 villages. In contrast, not a single Greek village exists in this area. As to the segment of the military zone in the Evros prefectorate, where the local Turks were submitted to vicious policies of forced expatriation and immigration with a view to "cleansing" the land, 7 Turkish villages continue their existence.

All the roads leading to the restricted military zone are blocked by military checkpoints. In order to go in and out of the restricted military zone, those living within the zone have to produce special identity cards at the checkpoints. As for those living outside and wish to visit the restricted military zone, special short-duration permits are issued at the Xanthi,

Moreover, access to and from the restricted military zone is forbidden and rigidly enforced from midnight to 5 AM.

Ethnic Turks habiting this huge enclave are not only deprived of their basic right to freely travel from one place to another in their own country, they are also relegated to wretched economic and social conditions even when compared to their brethren outside the zone due to the restrictions imposed. It is not by chance that the most underdeveloped regions in Greece are within the military restricted zone. Because of the rigid restrictions on farming, forestry and manufacturing, the locals of the Zone mainly live on animal husbandry. Roads, telephones and other means of

communications, health services, running water in houses and other basic facilities either exist in rudimental forms or are non-existent. Due to these conditions, there is a growing tendency among the youth to leave the land of their birth and migrate.

Education and religious services are also of poor quality in the military restricted zone. The inhabitants of the zone are subjected to policies aimed at destroying their Turkish ethnic identity. These policies are pursued by undermining schools and mosques through unqualified teachers and clerics meticulously chosen according to the tastes of the Greek government. This is a clear usurpation of the rights accorded to the Turkish minority by the Lausanne Treaty, which stipulates total freedom in the fields of education and religion.

The restricted military zone is rigidly secluded from the outer world. The border crossings in Xanthi and Rodopi, between Greece and Bulgaria, remain firmly sealed. Local businessmen appeal for the reopening of these crossings on grounds that it will boost local trade and development. The Greek authorities turn a deaf ear on these appeals. Their interest is in keeping the links severed between the members of the Turkish minority and their kinsmen in Bulgaria.

Religious Rights

Election of Muftis:

The muftis or the religious leaders of the Turkish Muslim community perform vital functions for its members. Hence, they must have the trust, respect and confidence of the

members of the minority and they should be qualified. Until the end of 1990 the principle governing their selection was election in line with the relevant international treaties and the Greek Law number 2345 of 1920. Then this procedure was arbitrarily replaced with the principle of appointment with a presidential decree issued in 24 December 1990. The introduction of the principle of appointment by the Greek authorities without taking into consideration the sentiments and will of the minority causes unrest among the members of the minority.

The offices of the Komotini and Xanthi Müftis are occupied by

persons appointed by Christian governors in total contravention to the provisions of the 1913 Athens and 1923 Lausanne Treaties. They should be elected the members of the minority as foreseen by the aforementioned treaties. Turkish Minority disregards the appointed Müftis.

A recent example of Greek oppression in the religious field is the imprisonment of Mehmet Emin Aga. The Mufti of Xanthi was sentenced on January 24, 1995 by the Larissa Court of Appeals in Greece to ten months imprisonment upon charges of "usurping the title of Müfti." He was then sent to Larissa Prison.

Mehmet Emin Aga was elected by the Turkish minority in Western Thrace as the Mufti of Xanthi in 1990.

Deprivation of citizenship:

In order to achieve its goal to eradicate the Turkish minority as an ethnic, religious and cultural entity, Greece has arbitrarily expelled thousands of minority members from its citizenship, through the article 19 of the Greek Nationality Law. (Encl. 2)

Article 19 of the Greek Citizenship Law, reads as follows: " A person of non-Greek ethnic origin leaving Greece without the intention of returning may be declared as having lost Greek nationality."

This article which is based on racial premises, has been used as an instrument to deprive the ethnic Turks of their citizenship. This article is even in contradiction with Article 4 of the Greek constitution which states that "every Greek citizen has the freedom to go abroad and return to his country; travel and settlement within the country cannot be restricted."

The Greek authorities, taking advantage of this article have expelled thousands of Greek citizens of Turkish Muslim origin. The decision in this connection is an administrative act and there is no appeal. Over the years thousands of the members of the Turkish Muslim Minority have lost their Greek citizenship due to expulsion under Article 19. It is the only racially based citizenship law in Europe and it is still in force today.

To : Mr. Jay KRIEGEL

Abernalhy-Mc.Gregor Scanlon

From: Ministry of Foreign Affairs

Ankara/TURKEY

() pages inc. cover.

Wakfs:

The Law number 1091 of 1980 concerning the Wakfs has the aim of weakening the administrative and financial autonomy of the wakfs. Among the most restrictive provisions is the one which calls for the administration of the wakfs by a board of five administrators to be selected by the Greek governor of the province, who also is empowered to approve the wakfs's budget. The muslim community showed such a vigorous protest that the authorities could not issue the decree necessary for the implementation of the law. This time, in an attempt to put the said law into force, on 3 January 1991 a Presidential Decree has been promulgated. According to this decree, the local governor will have more power than the minority members for administration of wakfs.

In the field of education the situation is even worse, the minority members cannot give proper education to their children.

The minority suffers also from various obstacles of an economic nature. Its members are not allowed to sell and buy property freely and on equal terms with other Greek citizens. Credit facilities are generally denied to them. They are not issued permits to construct new housing or to repair old homes. They are not given authorization to start new businesses or perform their professions. They confront deliberate delays and obstacles in obtaining driving and hunting licenses. Their farming land are frequently subjected to expropriation for dubious reasons. The amount of land held by the minority has through expropriations and forced sales have been reduced to a quarter of its original size in only half a century. Members of the minority are not recruited as civil servants.

The civil and political rights of the minority are also threatened. Deprivation of citizenship by administrative action according to the Article 19 of the Greek Citizenship Law, is a common practice. The freedom to travel is restricted through arbitrary seizures of

passports. The freedom of movement is also hampered by the so-called restricted zone where a large area inhabited by about 30.000 minority members is off-limits to anyone. There is also the problem of degrading treatment and harassment at the hands of the police and the security forces. On the other hand, the entry, sale and circulation of newspapers, magazines and books published in Turkey are not allowed.

Finally, concerning for the cultural heritage of the minority such as sites and monuments, no protection is provided, they are practically abandoned to the erosion of climatic conditions.

Today there is an increasing international concern for the situation of the Turkish Muslim Minority in Western Thrace. The discriminatory practices of which the minority is the target, are very well documented in a recent publication of Helsinki Watch and also in the 1990 Human Rights Report of the US State Department.

It is clear that the aim of the Greek oppressive policy is to eliminate totally the minority by compelling its members to emigrate from the country. It seems that to some extent this Greek policy has reached its aim, given the fact that Turkish Muslim Minority at the time of the Peace Treaty of Lausanne, that is in the early 1920's, which numbered around 120.000 remains today at about the same level. Taking into consideration their average rate of population increase, it is a matter of simple calculation to ascertain that their number should today have reached around 600.000. It thus again becomes a matter of simple deduction that there has been a steady outflow of population abroad from Western Thrace not as a result of voluntary decisions on the part of the affected individuals, but of the deliberate official policies to force the Muslim Turks out of area.

Despite the recent positive developments that have occurred at the international level for the protection of minorities, it appears that the Greek authorities have no intention whatsoever to alter their position vis-a-vis the Turkish Muslim Minority in Western Thrace.

In order to give a clear picture of the actual situation in Western Thrace as result of the Greek oppressive and discriminatory

practices, the problems which the minority has experiencing are described in detail in the following section.

The leaders of the minority are persecuted, and are subjected to judicial proceedings just because they call themselves Turk. Dr. Sadık Ahmet and Ýbrahim Þerif were tried and sentenced to 18 months of imprisonment with the charge that they mentioned the Turkish identity of the minority in a pamphlet, which was distributed during an election campaign.

The associations like the "Turkish Teachers Association" and "Komotini Turkish Youth Association" are not allowed to use the word " Turkish" in their titles and signboards. The Greek courts have outlawed the use of the word "Turkish" in their sign boards and in 1988 the Greek High Court affirmed 1986 decision of Court of Appeals of Thrace in this regard with the arguments that first, the word "Turkish" referred to citizens of Turkey and could not be used to describe the citizens of Greece and second, at the same time the use of the word "Turkish" to describe Greek Moslems was held to endanger public order.

It should be noted that, these two associations, founded respectively in 1936 and 1938 continued their functions within a legal framework without any objection from the Greek authorities until 1983. Than the Greek authorities officially notified them respectively on 25 and 26 April 1991 of the court decision which had been taken previously in respect of their closure and ordering their dissolution

3. Problems faced in the field of education:

The minority students are deprived of their right to get proper education and they confront serious problems.

Because of the bureaucratic obstacles put forward by the Greek authorities, it is not possible to send new school books to Western Thrace. The minority students have to use text books which were prepared according to education programmes of 1951, physically old and worn.

In Western Thrace despite the fact that, there are 250 Turkish primary schools and approximately 12.000 students who attend these schools, there are only two Turkish Lycees. Greek

authorities introduced an entrance examination for the Turkish Lycees that determines which students will be admitted. So, only limited number of students are admitted although the same students are admitted to Greek schools without examination. As a consequence of this practice, nearly 70 % of the minority students are sent to Turkey for secondary school education by their families.

School buildings are in bad condition, but the Greek authorities do not allow the construction of new school buildings.

The qualified teachers who are sent to Western Thrace from Turkey in accordance with the Cultural Protocol signed between Turkey and Greece in 1968, could not get their working visas at the beginning of the academic year. This hinders the opportunity to provide to the minority students orderly education.

The assignments of these qualified teachers have been given by the Greek authorities not on the basis of need. They are appointed to the schools where they can be kept under close surveillance by the Greek authorities.

Minority students are to take their final examination in Greek language even on those subjects which are thought in Turkish throughout the year.

Members of the minority graduating from universities in Turkey cannot obtain recognition of the equivalence of their diplomas. Most of them cannot get permission to perform their professions.

4. Problems of an economic nature :

The economic indicators reveal that the situation of the members of the Turkish minority are worse than the rest of the Greek population. Western Thrace is the poorest and the least developed region in Greece, and this can be attributed largely to the deliberate negligence by the Greek authorities. The difference between the Greek and Turkish districts in terms of prosperity and living facilities is so evident that one can easily identify Greek districts with better roads and houses than adjacent Moslem ones.

Oppressive measures in the economic field are :

Members of the Turkish-Moslem minority are not allowed to sell

and buy property freely.

The credit facilities are provided for the ethnic Greeks with the condition that they buy Turkish land or Turkish houses in Western Thrace while the members of the minority can not get credit they need to farm their lands which, in most cases, are their only means to earn their living.

They can not get permission for construction of new houses and repair their old homes.

They can not get permission to do their own businesses and perform their professions. There is a well-known case of a chemist who could not get permission to open a pharmacy even though he had completed all the necessary procedures properly and made his first application in 1982.

They face difficulties in getting driving and hunting licenses.

Their lands are subjected to expropriation from time to time. The Greek authorities have commonly cited the need to establish military bases, universities, industrial sites or open-air prisons in order to justify the expropriation of the most valuable and arable lands belonging to the members of the minority. But, it is usually observed that only a small portion of the expropriated lands are used for their stated purpose. That makes one think that this practice is a way to deprive the minority of the means necessary for survival and to force them to migrate.

Recently, Greek authorities attempted to expropriate about 6000 acres of land in Rodopi belonging to the members of the minority in order to built an open-air prison despite the fact that a court ruling was demanded for the land in question by the owners.

Land ownership has changed dramatically in Western Thrace since 1923. The minority members which owned 84 percent of the land in 1923, now own only 20 percent of the land.

They are not recruited as civil servants. Except for a few ethnic Turks who are admitted to the municipality as cleaners, there is not a single member of minority who could get a job at higher positions in civil service.

4. Problems related to civil and political rights:

Seizure of Passports

The freedom to travel is restricted through arbitrary seizures of passports, sometimes returned to their holders only after many months. The fear that they would be deprived of their citizenship when they are abroad, restricts also the freedom of travel of the minority.

Restricted Zones

Severe restrictions are imposed on the freedom of movement of a great section of the Turkish Muslim Minority in Western Thrace. A large area of Western Thrace where about 30.000 minority members live, is a restricted zone. This practice is in force since the Second World War. A great number of Turkish Muslim villages and bigger centers of settlement including towns such as Ehinós (Ehine) are within this zone. The entrance to this zone is subjected to permission not only for foreigners but also for other minority members residing elsewhere. Inhabitants are restricted to live within an area of 30 kilometers. They have to carry special permit cards to leave the forbidden zone to visit Komotini or Xanthi in Western Thrace. They are cut off from the outside world and isolated from the rest of the minority.

Degrading Treatment

The members of the minority frequently experience degrading treatment by police. They are often threatened and live under police surveillance. The lawyers who represent the members of the Turkish minority are sometimes harassed by police.

Restrictions on the Political Rights :

Members of the minority must enjoy equal rights like the other Greek citizens in all fields, including the right to elect their own representatives to the Parliament. However, during the June 1989 and November 1989 general elections in Greece it is observed that some of the measures that had been taken by the Greek Government could have serious effects on the freedom to elect.

These measures included: the temporary closure of the Turkish-Greek border shortly before elections to avoid the Greek-citizens of Turkish ethnic origin returning to Greece to cast

their votes; transfer of thousands of soldiers to Western Thrace to vote in an attempt to outweigh the ethnic Turks votes and to decrease the number of the ballot boxes in order to make the voting more difficult for the ethnic Turks.

The new election law.

Despite all these obstacles, the minority was able to send two independent deputies to the Parliament during the April 1990 elections. However, immediately after the general elections, amendments to the Election Law rendered nearly impossible the chance for independent candidates from the minority to be elected.

The major aspect of the new Greek Election Law is that it brings the requirement of obtaining a minimum three percent of the total votes cast country-wide by political parties as well as by independent candidates to be elected. It is obvious that an independent candidate who runs from one single electoral district will not be able to secure the three percent threshold required and consequently will not be elected even if he receives the majority of the votes in his district.

At least 200.000 votes are necessary in order to pass the three percent threshold. But, in the constituencies of Western Thrace, even the total number of the registered voters are below this number. Considering that the total number of the Turkish minority is around 120 000, three percent threshold requirement makes it absolutely impossible for the minority to send independent representatives to the Greek parliament in the next general elections. After the introduction of this new electorate system, it becomes clear that the minority will never be able to send independent representatives to the Parliament.

As the past experiences have shown independent representatives can articulate the problems of the minority better than a representative who is a member of a certain political party. Now, with this electorate law, the minority lost its most important leverage in its struggle to live as equal Greek citizens. It is clear that this law has the aim of hindering the independent list movement in Western Thrace which make it possible for the minority to send independent representatives to the Parliament.

This new Greek Election Law has no peers among the democratic countries with regard to its provisions that require nation-wide threshold for an independent candidate who is running the elections in an electorate district without affiliation to any party or political organisation.

Freedom of Expression and Press

Even though the minority is allowed to publish their own newspapers and magazines in Turkish, the Greek authorities do not permit the newspapers, magazines and books published in Turkey to enter into Greece.

Furthermore, Turkish television and radio broadcasts are jammed by the Greek authorities. The journalists who works for the Turkish language newspapers, are usually subjected to pressures from the Greek authorities. Many of them are taken to court for the articles they publish especially the ones who criticize the Greek government.

Destruction of the cultural heritage.

Greek authorities pay no respect for the Turkish cultural heritage and leave the monuments and sites the Ottoman period to self-destruction.

The territories which belong to Greece today was under the rule of the Ottoman Empire for hundreds of years. As a result, today there are many Turkish historical buildings, mosques and monuments in Greece, especially in the Western Thrace region. It is observed with regret that the Greek authorities, forgetting to consider these historical works as the common heritages of mankind, are indifferent towards them. They are somehow left to the destruction of climatic conditions. In the Aleksandropolis region all the Muslim monuments with the exception of a mosque, have been destroyed. In other regions of Greece the situation is no different. The Poppop Shrine in Komotini which dates back to 1390's was demolished in December 1989 by the Greek authorities with the argument that the Shrine was about to collapse and it was a danger for the public. But although it had already been longtime since its demolition, there is not still a serious attempt to restore the Shrine. As it can be seen, Greece appears to be determined to take all measures to

undermine the status of the Turkish muslim minority in Western Thrace established by international treaties.

The brief description of a very blatant case of the violations of the rights of the Turkish Muslim Minority at both collective and individual level ends here. All these violations are taking place in a country which is a CSCE participating state, a member of the EC and the Council of Europe. We believe that these violations should be brought to an end. But we note with concern that there is no indication today which could be considered as an improvement of the situation in Western Thrace.

Turkey has no intention to create a minority problem for Greece. She only wants to see the minority to enjoy from all of its rights recognised by international treaties and to live in peace as equal Greek citizens in Western Thrace.

We firmly believe that Greece, in line with its obligations undertaken on international level should be urged to take measures in order to restore the rights and freedom of the Turkish Minority in Western Thrace.

The status of the Turkish minority living in Western Thrace, Greece is recognised and protected by the Lausanne Peace Treaty of 1923 , the other international documents such as European Convention for Human Rights and Helsinki Final Act as well as the Greek Constitution .

In breach of its international obligations and its own Constitution, for years Greece has been pursuing discriminatory policies against the Turkish minority in every aspect of their lives. They cannot get permission to repair their houses, they cannot perform their professions, they cannot get driving licenses, they cannot be sure of their security, their cultural heritage is destroyed.

However, repressions they face in the field of education and religion particularly affect the lives of the minority members.

The members of the minority lack the opportunity to educate their children properly. School buildings are in bad condition and it is not allowed to construct new school buildings. The minority

students have to use text books which are prepared not only according to education programmes of 1951 but also physically old and worn-out. Qualified teachers are scarce. Minority students are to take their final exams in Greek even on subjects that are thought in Turkish throughout the year. Greek authorities introduced an entrance examination for the Turkish Lycees. So only a limited number of students are admitted to Turkish schools, and nearly 70 percent of the minority students are sent to Turkey for education by their families.

The members of the Turkish Muslim minority do not enjoy full freedom of religion. Religious institutions such as the office of the "Mufti" (the religious leader of the Turkish - Muslim minority) and pious foundations "wakfs" are of fundamental importance to the existence of the minority as a community. These institutions are primary targets for the Greek authorities as they use all possible means to eliminate the role and influence of the minority in electing their mufti and the directors of their wakfs. With the introduction of new legislation recently, the principle of election has been abandoned altogether. By presidential decrees, one concerning the Mufti promulgated on 25 December 1990, on Christmas day, and another promulgated on 3 January 1991 the Greek authorities have taken over the authority to nominate and appoint the Mufti and the directors of the Wakfs.

These oppressive Greek policies clearly have the aim of assimilation or in cases where it is not possible, totally to get rid of the minority which is regarded as a threat to the integrity of Greece. To this end, the members of the minority are compelled to emigrate from the region, even forced to leave the country.

To some extent Greek authorities are successful in this policy, despite the fact that the population growth rate of the minority is around 2.5 percent, today the Turkish population in the region still retains the same level it had in the 1920's. There should today have been at least 500.000 Turks in Western Thrace instead of the current 120.000.

One instrument of the Greek authorities to reach their aim regarding reducing the Turkish population is article 19 of the Greek Nationality Law, which states that "a person of non-Greek ethnic origin leaving Greece without the intention of returning may

be declared as having lost Greek nationality...." This article which is based on racial premises, has been used as a weapon to deprive the ethnic Turks from their citizenship. Over the years thousands of the members of the minority lost their citizenship due to the expulsion under this article. Only in 1991, 239 ethnic Turks lost their citizenship by this way.

Another form of repression practiced by Greek authorities is the denial of ethnic identity of the minority. Greek government denies existence of the Turkish minority within its borders. The Turkish minority is considered as a religious minority rather than an ethnic or national one. But, the minority members feel themselves as "Turks" and demand the right to call themselves "Turk". Greek authorities prohibit the use of the word "Turkish" The associations like the "Turkish Teachers Association", "Komotini Turkish Youth Association" are not allowed to use this word in their titles and signboards. The Greek courts outlawed the use of the word "Turkish" and in 1988 the Greek High Court affirmed 1986 decision of Court of Appeals in this regard with the argument that the use of the word " Turkish" to describe Greek Muslim was held to endanger public order.

What happens in the Western Thrace is the clear violation of human rights. It is unacceptable and unconcievable that the members of a minority can subject to such treatment in a country which is a CSCE participating state and a member of the Council of Europe .

Some important documents on Western Thrace

[Exchange of notes between Turkey and greece concerning the number of teachers to be appointed at the Minority schools in their respective countries](#)

[List of Greek minority schools in Istanbul \(Turkish\)](#)

[La Convention d'Athenes du 1er Novembre 1913](#)

[Turk Yunan Baris Andlasmasi \(Atina Andlasmasi\) 1-14 Kasým 1913](#)

[Helsinki Watch Report of 1990 - Section on Election of Müftis in Western Thrace](#)

The Situation of the Turkish Minority in the Western ThraceTABLES

- Table 1: School Books in Turkish Minority Schools in Western Thrace in %'s
- Table 2: Change over time in number of hours of classes taught in Turkish and Greek in Turkish Minority Schools in Western Thrace
- Table 3: Changes in percentages in the population make up and land holdings in Western Thrace since 1923
- Table 4: Population growth of the Turkish Minority since 1923 and the actual numbers able to remain in Western Thrace

Translation for

The Oxford Encyclopedia of the Islamic World

BALKAN STATES

The Islamic communities of the Balkan states and South-East Europe in general (all Sunnis of the Hanefite rite) comprise a relatively large number of ethnic groups speaking half a score of different languages. They have lived, and continue to live, under social and political conditions that vary widely from one state to another. In some countries, the Moslem influence has reflected the strength of their numbers; in others, life has been dominated by the ideology of the local regime. Despite these differences, the Balkan Moslem communities have much in common. They share a common history, dating from the invasion and occupation of the region by Ottoman forces, beginning in the 14th century, and their population can be traced to the same three sources: Turkish (or more properly, Turkish-speaking) settlers who arrived in the wake of the invasion; Moslem settlers from other parts of the Islamic world who also followed the invaders; and indigenous people who converted to Islam. Conversion was most common in four areas: Albania, Bosnia-Herzegovina, Bulgaria (the well-known Pomaks of the Rhodopes, whose mountain lands also extend into the modern states of Greece and Macedonia), and Crete. During the Ottoman era, these groups enjoyed privileged status, since non-Moslems were officially denied full citizenship. But after the *reconquista*, they were reduced (everywhere except in Albania) to the status of either a religious minority or a minority both ethnic and religious, suffering various consequences of this inferior status. Today, in all the countries of the region (again except Albania) Moslem communities remain minorities -- sometimes very small minorities -- in predominantly Christian (either Catholic or Orthodox) societies. This history has affected different Moslem communities in different ways, depending on the regime in power, the historical period, and the group's ethnic origins. This article will examine the situation of Islamic communities on the Balkan peninsula and neighboring countries, starting with the least numerous:

Hungary

Two distinct Islamic communities have existed in Hungary. The first lived there between 1526 and 1699, as a result of the Ottoman conquest and occupation of many Hungarian territories. It disappeared, however, immediately after the *reconquista*, when those Moslems who did not flee with the retreating armies were either massacred or forced to convert to Christianity. A new Islamic community was created, beginning in 1878, by the immigration of a substantial number of Moslems from Bosnia-Herzegovina (occupied at the time by Austria-Hungary), as well as an influx of Ottoman Turkish craftsmen, traders, and students. Over time, however, these groups shrank as their members were assimilated into the general population. Today in Hungary there is no organized Islamic community, though a few hundred -- perhaps a few thousand -- individuals adhere to the faith. Arabs, Turks, Pakistanis, Iranians, and other immigrants, plus a handful of local converts.

Romania

Two small Islamic communities have existed on Romanian territory in modern times. The first was built on Ada Kale, a small island in the Danube conquered by the Ottomans late in the 15th century. At the end of World War II, the island's population numbered about 1,000, but the community was dispersed in 1968, when the island was submerged by the construction of the Iron Gate hydroelectric dam. The second community is in Dobroudja, a region conquered by the Ottomans in the 14th and 15th century, but ceded to Romania in 1878, an event that triggered a mass exodus of Moslems to Turkey. Today, the population numbers about 50,000 Turks and Tatars, most of them farmers. Under Communist rule, this small community found itself in a difficult situation. Turkish and Tatar schools were closed, as was the country's only Moslem "seminary" at Medjidiya, Moslem religious publications were banned, and travel restrictions made a pilgrimage to Mecca impossible. Then, beginning in 1972, the changing international situation and the country's enormous economic difficulties forced the authorities to grant a few concessions to the Moslems, clearly seeking to improve Romania's image with wealthy Arab and Moslem states. Today, there is little information available on the Moslems of Dobroudja or on the ties they must have developed over the past two decades with religious bodies in Turkey, the Arab states, and other Islamic countries.

Greece

The regions that comprise modern Greece, conquered by the Ottomans in the mid-14th Century (though some islands were not seized until the 16th or 17th century) underwent an extremely long occupation and were not liberated until the War of Independence and subsequent campaigns, lasting from 1821 to 1912. Much of the Moslem population fled, those who did not were expelled from their lands, massacred, or forced to convert. After Greece and Turkey exchanged refugee populations in 1923, the only Moslems left in Greece were three small communities with a total of 130,000 to 150,000 inhabitants -- about 2% of the national population. These groups include the Turks (and Gypsies) of western Thrace (numbering 100,000 to 120,000), the Bulgarian-speaking Pomaks in the Rhodopes (about 25,000 people), and a handful of Turks (perhaps 3,000) in the Dodecanese islands, primarily Rhodes and Kos. Given the advanced age of most of its members, the Dodecanese group is gradually dying out. The Pomaks, who live in the Rhodope mountains along the Bulgarian border, form a virtual closed society, self-reliant and isolated from the outside world by both rugged terrain and strategic considerations. The Greek government has declared the area a military zone and closed it to all outside civilians. The principal Moslem group, therefore, is the one in western Thrace, a community that is alive but muzzled by local authorities and very much at the mercy of day-to-day changes in relations between Greece and Turkey -- relations which are, in turn, influenced by its presence. At this point, there is no sign of improvement in the conditions -- religious, political, social, or economic -- of this disadvantaged community, which the Greek government wishes would simply disappear.

Bulgaria

The lands of modern Bulgaria, like those of Greece, were under Ottoman occupation for an exceptionally long period, from the 14th century conquest until 1878 in northern Bulgaria and until 1908 in the south. But the number of Moslems there was so large that despite the dislocations of war, subsequent massacres, migration both forced and voluntary, and some incidents of forced conversion, the 1946 census found that 13.35% of the Bulgarian population still identified itself as Moslem. The Bulgarian Islamic community is composed of four distinct and quite different ethnic groups:

Bulgarian Moslems (numbering about 150,000), known as Pomaks. They speak Bulgarian, know nothing of Turkish, and live in the Rhodope mountains in the southwestern part of the country, in a region centered on Razlog. Illiterate, for the most part, until relatively recent times, they have never really had a local intelligentsia. Ever since Bulgaria regained its independence, civil and military authorities have sought to weaken the Pomaks' distinctive identity -- a campaign pushed to extremes by the Communists in the last few decades. In the '80s, for instance, the government forced all minorities to "Bulgarianize" family and given names. Nevertheless, since the fall of the Communists it has become clear that both the ethnic identity and the religious traditions of the Pomaks are far from "eradicated," and that they continue to "pose a problem" to the country's present rulers.

Turks, who are the largest Moslem group in the country. Their number has varied widely over the years since 1878 and today stands at 500,000 to 600,000, by conservative estimate. They are scattered through various regions (Deli Orman, Dobroudja, along the Danube, and in the Western Rhodopes) and it is impossible to say how many of them are actually practicing Moslems. The split between religious and non-religious Turks has come into the open with the recent emergence of two rival political groups. On the one hand, the "Movement for Rights and Freedom" is a secular political party with ties to official organizations in Turkey. On the other, followers of the Grand Mufti (and there are, at this time, two rival Grand Muftis in Bulgaria!) form a party that maintains strong ties to Islamic religious organizations in the Arab world. The drive to "Bulgarianize" names, and the xenophobic policies it heralded, brought about a massive exodus: some 300,000 refugees reached Turkey in 1989. Some of them have since returned, while many others eventually resettled in third countries.

Tatars, numbering a few thousand (they were 6,000 in 1946). Practicing Moslems make up a portion of this population, but it is impossible to determine how large this group might be. The Tatars are being gradually absorbed into the larger Turkish minority.

Gypsies, whose number is uncertain -- perhaps 100,000. Most consider themselves Moslems, though religion does not appear to play a very large part in their lives.

There is one additional aspect worth noting about the Turkish-Tatar community in Bulgaria: it is divided into two distinct religious groups. While the vast majority are Sunni of the Hanefite Rite, there is a minority of Alevis (called *alijani* or *kizilbash*) in Deli Orman, who worship in the Shiite tradition.

Albania

The region of modern Albania was conquered by the Ottomans over the course of the 14th and 15th centuries. The conquest was followed by the spread of Islam through the local population -- a process so extensive that, by the time an Albanian state was created in 1912, 70% of the country's population was Moslem. Then as now, this large community has two noteworthy characteristics: it is completely homogeneous, since virtually all the Moslems in the country are Albanian by origin and by language, and it consists of two parallel communities, one Sunni (about 80% of the country's Moslems) and the other comprising followers of the Bektachi sect. These two communities have consistently pursued an independent and autonomous course. In the period between the two world wars, the Albanian Sunni community separated itself from the Caliphate, by a decision taken at its first Congress, held in Tirana in 1923. In the same period, the Bektachis gained recognition as the fourth official religion of the country, on an equal footing with the Sunnis, Orthodox Christians, and Roman Catholics. In 1967, however, the Communist authorities banned all religious organizations in the country and closed all houses of worship, there were no exceptions or exemptions. The recent fall of this repressive regime has brought about, as might be expected, the reopening of the mosques, churches, and *tekke* of the Bektachi and other mystical Moslem brotherhoods. Albania today is witnessing a religious revival of broad sweep -- a revival being watched with great interest in religious circles of the Arab (and non-Arab) world eager to see Islam established, as firmly as possible, on the European continent.

The former Yugoslavia

It is in the former Yugoslavia -- home to the largest number of Balkan Moslems, more than three million -- that the situation has been, and remains, the most complex, reflecting the turmoil of history and the existence of several ethnic and linguistic groups. The Ottoman occupation of what became the Yugoslav republics took place over many decades, from the late 14th century to the late 16th century. Islam took root among some of the local populations, especially in Bosnia-Herzegovina and in Macedonia, while Ottoman officials, both military and administrative, settled in many parts of the country. Other Moslem immigrants established themselves in parts of the country, including semi-nomadic Turks and non-Turkish Moslems, like the Albanians who came to Kosovo beginning in the late 17th century.

Following the *reconquista*, Moslem populations were expelled from some regions and concentrated in others, creating today's distinct ethnic and geographic pattern. In Bosnia-Herzegovina, a region occupied by Austria-Hungary from 1878 to 1918, the Islamic population consists of Slavic Moslems speaking Serbo-Croatian; in Kosovo, it consists of

Albanians, plus a small number of Turks who remained after Yugoslav independence; and in Macedonia, Slavic Moslems, Turks, and ethnic Albanians, both recent immigrants and long-time residents, live side by side. Within the limits of this article, it is clearly impossible to recount, even briefly, the highly eventful history of each of these large groups, let alone describe the experience of many smaller ones, like the one-time Turkish *sanjak* of Novi Pazar.

The 75-year history of the country as a whole falls into four main periods: the Kingdom of Yugoslavia (1918-1941), the Second World War (1941-1944), the communist dictatorship (1945-1989) and the present dissolution of the federation. Each of these eras has had its own impact on the region's Moslem populations. Under the Kingdom, Yugoslavia had two very different Islamic groups: on the one hand, the tightly organized Moslems of Bosnia-Herzegovina, whose leaders were the *de facto* heads of an ill-defined "Yugoslav Moslem Community," and on the other, the Moslems of "South Serbia" (*i.e.*, Kosovo and Macedonia), much less unified because of their enormous ethnic diversity (Albanians, Turks, Macedonian Slavs and Gypsies). During the Second World War, Bosnia was annexed by the puppet Croatian fascist state, and some Bosnian Moslems joined the Ustachi terrorists -- often against their better judgment. Both during and after the war, ties to the Ustachi had tragic consequences. Under the Tito regime, the situation became even more complex. Beginning in 1960, the government decided to favor the Yugoslav Moslem community by granting them significant freedom of action and material advantages. In 1967, a Moslem Nation was recognized as one of the country's constituent peoples, though the recognition extended only to Moslems in Bosnia-Herzegovina. This privileged status rapidly deteriorated, however, as ethnic and religious tensions grew following the sharp downturn in the Yugoslav economy and the collapse of the Communist regime.

Recent events in the former Yugoslavia have effected the three main Moslem groups in the following ways: In **Macedonia**, local Moslems are seeking to build stronger ties with their non-Moslem neighbors. Above all, they seek to free themselves from the grip of Albanian Moslems from Kosovo, who continue to migrate to western and southern Macedonia in large numbers. In **Kosovo**, the situation is explosive, owing to the longstanding enmity between the Serbs and the Albanians, which was raised to a fever pitch during the communist era. It is virtually impossible to say anything precise about the current *religious* situation of the Albanian community, since the assertion of Albanian nationalism monopolizes public discourse, concealing the true role of the Islamic religion, of both the mosque and the mystical brotherhoods. **Bosnia-Herzegovina** has seen Islam politicized by the Democratic Action Party of Alija Izetbegovic, whose theories are clearly explained in two books, *The Islamic Declaration* (1970) and *Islam between East and West* (1980, English translation, 1984). Izetbegovic has pushed the various Bosnian Moslem communities toward a "holy union," even though many of them had previously shown little enthusiasm for any sort of religious extremism. The country's Orthodox Serbs and Catholic Croats have similarly retreated into hard-line nationalism, bolstered by their respective churches. Exploited by leaders who are all former members of the Titoist *nomenklatura*, this communal division has led to the gruesome combat that began in the spring of 1992 and continues at this writing.

Bibliography

For an overall view of the Moslem communities of South-East Europe, see A. Popovic, *L'Islam balkanique: Les musulmans de sud-est européen dans la période post-ottomane* (Berlin-Wiesbaden, Otto Harrasowitz, 1986). This volume has an extensive annotated bibliography, by country and by period. For Hungary: G. Lederer, "Islam in Hungary," *Central Asian Survey*, 11/1, 1992, pp. 1-23, for the Pomaks of Bulgaria, A. Kalionski, "The Pomak Dilemma," in *La transmission du savoir dans le monde musulman périphérique* (CNRS/EHESS, Paris), *Lettre d'Information no. 13*, March 1993, pp. 122-130; for Albania, N. Clayer, *L'Albanie, pays des derviches: Les ordres musulmans en Albanie à l'époque post-ottomane 1912-1967* (Berlin-Wiesbaden, Otto Harrasowitz, 1990), and for the former Yugoslavia, A. Popovic, *Les musulmans yougoslaves 1945-1989: Médiateurs et métaphores* (Lausanne, L'Age d'Homme, 1990).

Return to [Matthews Home Page](#)

Thrace: Brief Historical Background

Thrace, Thraki (Greek), Thracia (Latin) Trakya (Turkish) is the South-eastern region of Balkans. Boundaries of historical Thrace have varied, extending from Danube River to the north of the Aegean Sea to the South. The Roman province of Thrace, smaller than the historical Thrace, bounded on the north by the Balkan Mountains, extended up to the west only to the Nistos River. Modern Greek Thrace is bounded by the Nistos River to the west, the Rodopi Mountains to the north, and the Maritsa River to the east and corresponds to the southern part of Bulgaria, the Greek province of Thrace.

Ancient Greek and Roman historians agreed that the Thracians, who were of Indo-European stock and language, were superior fighters, only their constant political fragmentation prevented their overrunning the lands around the north-eastern Mediterranean. Although these historians characterised the Thracian tribes as primitive partly because they lived in simple, open villages, the Thracians in fact had a fairly advanced culture that was especially noted for its poetry and music. Their soldiers were valued as mercenaries, particularly by the Macedonians and Romans.

Most Thracians became subject to Persia in about 516-510 BC. Members of the Odrysae tribe briefly unified their fellow Thracians into an empire that in 360 BC split three ways and was quite easily assimilated (356-342) by Philip II of Macedon. The Thracians provided Philip's son, Alexander the Great, with valuable light-armed troops during his conquests. In 197, Rome assigned much of Thrace to the kingdom of Pergamum, though the coastal area west of the Maritsa was annexed to the Roman province of Macedonia. In the 1st century BC, Rome became more directly involved in the affairs of the whole region, and dynastic quarrels among the local Thracian rulers, who had by then become client kings of Rome, prompted the emperor Claudius I to annex the entire Thracian kingdom in AD 46. Thrace was subsequently made into a Roman province. The emperor Trajan and his successor, Hadrian, founded cities in Thrace, notably Sardica (modern Sofia) and Hadrianopolis (modern Edirne). In about AD 300, Diocletian reorganised the area between the Lower Danube and the Aegean into the diocese of Thrace.

From the 3rd to the 7th century the population of Thrace was altered greatly by repeated Gothic, Visigothic, and Slavic invasions and immigrations. In the 7th century the Bulgarian state was founded, and Byzantium consequently lost all Thrace north of the Balkan Mountains to the Bulgarians. Racked by Byzantine civil wars in the 14th century, Thrace fell piece by piece, up to 1453, to the Ottoman Turks, who ruled it for four centuries thereafter. Russian encroachments in the eastern Balkans culminated in the Russo-Turkish Wars (1828-29 and 1877-78), but Russia failed to create a "Greater Bulgaria" that would include the northern portions of Thrace at the expense of Turkey. The whole of Thrace therefore remained under Turkish domination. During the Balkan Wars (1912-13) Thrace suffered terribly. After World War I the boundaries of Greece, Bulgaria, and Turkey in Thrace were established by the treaties of Neuilly (1919), Sèvres (1920), and Lausanne (1923), and after World War II they remained unchanged.

As a result of wars and both forced and voluntary population migrations, the ethnic character of Thrace has become more homogeneous during the 20th century, although there are still large Turkish minorities in both Greek and Bulgarian Thrace. The Turks in Greek (Western) Thrace were excluded from the Greek-Turkish population exchange of 1923, while many of the resettled Greeks from Anatolia were settled in Western Thrace. A relatively small number of Turks from Bulgaria were resettled in Eastern Thrace. The Muslim population was exempted from repatriation to Turkey by the Treaty of Lausanne in 1923, but many emigrated after the appropriation of their land in 1924 and subsequently continued to emigrate because of deteriorating relations between Greece and Turkey.

The Greek population of Thrace has grown rapidly since 1923 and is now the dominant population group, generally enjoying a higher standard of living than the Muslim minority. Greek is gradually supplanting Turkish as the language of instruction even in Muslim schools. Tensions between Greeks and the remaining Muslims have led to occasional outbursts of intercommunal violence. Most Thracian Muslims are of Turkish ancestry and speak Turkish. The Pomak people, a Turkicized Muslim group speaking a Bulgarian dialect, are concentrated along the border with Bulgaria. There is also a small group of sedentary Gypsies who speak Romany and Turkish.

High-quality Turkish tobacco, cultivated primarily by Muslims, is the chief cash crop of the region. Corn (maize) and rice are grown on the lowlands of the Evros River and the plains of western Thrace. Vineyards are found around Alexandroplis, where wine is produced. Oyster farming around Keramotv and eel fishing at Komotinv provide exports to central Europe. The manufacturing industries of Thrace consist chiefly of the processing of agricultural crops, tobacco curing, and wine production.

Archaeological sites, including Abdera, home of Democritus, the 5th-century philosopher who developed an atomic particle theory, and of Protagoras, a counselor of Alexander the Great, and the course of the Roman highway called the Via Egnatia attract tourists. Komotinv has a large museum with objects from throughout Thrace. Komotinv also is the site of Democritus University (1973) and of a Muslim secondary college.

Source: "Thrace", *Britannica CD. Version 97. Encyclopaedia Britannica, Inc., 1997.*

[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated: 25/08/97

© (1997) N Tsolak

The Islamic Revival :A Survey of Countries: Greece

Daniel Pipes, 'In the Path of God, Islam and Political Power', Basic Books, New York 1983.

In a massive transfer of populations after World War I, Muslims living in Greece moved to Turkey and Christians in Turkey went to Greece. In exchange for the patriarchate of the Orthodox Church remaining in Istanbul where it had always been, a deal was struck to spare two communities from this transfer. Christians living in Istanbul and Muslims are mostly Turks, but they also include some Pomaks (Bulgarian-speaking Muslims) and Gypsies. The Greek government allowed the Muslims to stay but made life difficult for them, hoping they would leave for Turkey. (In like manner, the Turkish government harassed the Christians of Istanbul). In the prefecture of Rodop, for example, Muslims were required to get permission to travel to other parts of Greece, while foreigners were denied entry. In all three predominantly Muslim prefectures, the authorities tried to erase the Islamicate cultural heritage by changing place names, banning written material in Turkish, and prohibiting the repair of mosques or schools.

The Muslims of Greece were largely passive until the 1970s, when they formed such organisations as the Western Thrace Turkish Solidarity Association to protect interests. Despite this, conditions in Western Thrace deteriorated further after the Turkish invasion of Cyprus in 1974 and the economic squeeze was stepped up in 1979 with the virtual expropriation of waqf lands. These developments prompted Ankara to take up the issue of Western Thrace with Athens in high-level talks between the two governments. Although broken off in 1982 with none of the disputes resolved, these did have the effect of bringing the Thracian Muslims to international attention. Like the Rohingyas of Burma, the Muslims in Greece paid a price in the 1970s for the assertiveness of their co-religionists elsewhere.

Changed Role. A new autonomist assertiveness developed in the 1970s, accompanied by worsened conditions."

[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated 08/29/97

RIZOSPASTIS

8 DECEMBER 1995

Does the Komotini secondary school exist?

Instruction is not given in most subjects in the Minority Secondary School of Komotini. That school is only open for two hours a day. Students have to win a lottery to be accepted in the school. Western Thrace Minority Higher Education Graduates Association has emphasized these points in a letter to the Ministry of Education.

The school which was founded to serve Turkish-Greek friendship is in a critical situation. The arrival of Turkish teachers awaited from Turkey are hindered by diplomatic bureaucracy between the two countries. Nor are the fully qualified and talented secondary school teachers who are also Greek nationals and document their qualifications to the authorities appointed to this school.

The graduates state in the letter to the Ministry of Education that "There is no precedent on earth for having a school in position to fulfill educational requirements, and still be deprived of secondary education. Furthermore, a lottery is implemented for continuing to compulsory secondary education and very few children are able to go on to secondary education. The re-activation of the secondary school is more than just fulfilling the demands of the local population. It is a necessity for our time"

[Go back](#)

PARATHRHITHS ths Thrakis
Ebdomada 9-18 Dec 1996

Gia problmata toy Tzelal Mpagiar dyo boyleytes toy KKE erwtoyn armodioys Ypoyrgoys

Erwthsh pros ton Ypoyrgo EOnikhhs Paideias kai Urhskeymatwn kai ton Ypoyrgo Ekswterikwn ypeballan oi boyleytes toy KKE Stayros Panagiwtoy kai Straths Korakas poy afora toys metaklhtois ka0hghtes apo thn Toyrkia poy didaskoyn sto Gymnasio - Lykeio Tzelal Mpagiar sthn polh mas orismena ma0hmata, ka0ws kai alla problmata toy sygkekrimenoy sxoleioy. Sthn erwthsh tonizetai:

Sto meionotiko Gymnasio - Lykeio Tzelal Mpagiar sthn Komothnh eksakoloy0oyn na didaskoyn metaklhtoi ka0hghtes apo thn Toyrkia ta ma0hmata poy problepoyn oi symfwnies na didaskontai sthn Toyrkikh glwssa opws Ma0hmatika, Fysikh, Xhmeia, Filosofika, Cyxologia, Biologia, Toyrkikh glwssa, Urhskeytika. To gegonos ayto exei san synepeia ka0e xrono oi metaklhtoi ka0hghtes na ka0ysterhsoyn na er0oyn kai ta ma0hmata na arxizoyn poly argotera se sxesh me ta alla sxoleia.

Fetos hr0an stis arxes Noembrioy

To Oema einai giati ginetai ayto afoy hdh sto Nomo Rodophs yparxoyn arketo kai0hghtes Toyrkoi to genos Ellhnikhs yphkoothtas oi opoioi dia0etoyn ta aparaithta prosonta, malista kapoioi ap' aytoys didaskoyn sto meionotiko Gymnasio - Lykeio Jan0hs Ap' oti gnwrizoyme den yparxei kamia gnwsth diakratikh symfwnia h nomo0etikh diataksh ths xwras mas sthn opoia na problepetai na didaskoyn ayta ta ma0hmata metaklhtoi To nomo0etiko diatagma 2003/52 sto ar0ro 4 orizei rhta oti Ta loipa ma0hmata dynantai na didaskontai toyrkisti ypo ka0hghtwn Moysoylmanwn to Urhskeyma kai Ellhnwn

yphkown exontwn analoga pros thn eidikothta prosontwn kai parakatw sto idio ar0ro orizei oti Kata thn prwth efarmogh toy parontos N Diatagmatos kai epi mian pentaetia dynamenh na didaskwsi ta ma0hmata tayta kai mh Ellhnikhs yphkoothtas Toyrkoi, to genos ka0hghtai.

Epishs to sygkekrimeno Gymnasio - Lykeio antimetwpizei sobaro stegastiko problhma Apo toys 270 ma0htes, oi 215 foitoyn sto gymnasio stoibagmenoi se 3-4 ai0oyses H eisagwgh ma0htwn sthn prwth taksh toy gymnasioy ginetai me klhrwsh!!! -ektos apo fetos - kai ton ari0mo ton orizei o periferiariarxhs giati den ftanoyn oi ai0oyses gia na kalypsoyn ton ari0mo tw n ma0htwn poy epi0ymoyn na foithsoy, Sto sxoleio yparxei xwros gia na xistoy n treis akoma ai0oyses me tis opoies 0a antimetwpistei to problhma gia eylogo xroniko diasthma wste na mporoyn na foitoyn osa paidia

Oeloy n, xwris opoioidhpote periorismo, opws ginetai se ola ta gymnasia ths xwras

ERWTWNTAI oi k k. Ypoyrgoi Se poia symfwnia h diataksh ellhnikoy nomoy sthrizetai h metaklsh mh Ellhnikhs yphkoothtos Toyrkwn to genos ka0hghtwn poy dhmioyrgei sobarotata problmata sth morfsh tw n ma0htwn toy Gymnasioy - Lykeioy Tzelal Mpagiar kai ti metra 0a parei h kybernhsh gia na dior0wsei th shmerinh katastash apo th stigmh poy yparxoyn Toyrkoi to genos Ellhnikhs yphkoothtas ka0hghtes poy mporoyn na didaksoyn. Den prokeitai na par0oyn ta anagkaia metra wste na apokth0oyn treis ai0oyses gia na ly0ei to oksytato problhma toy sygkekrimenoy Gymnasioy - Lykeioy;

Oi Boyleytes
Stayros Panagiwtoy
Straths Korakas

[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated 08/26/97

© (1997) N. Tsolak

Caught between states

"Editor Abdulhalim Dede is fighting for the rights of the Muslim minority in Thrace against both Greece and Turkey despite the consequences for his family and his work "

Iben de Neergaard, Euroviews September 1996

Last year, 15-year-old Tugge Dede started secondary school. Like most other teenagers belonging to the Turkish minority in Thrace, she did not choose a school in Greece. She moved to Istanbul to study there. This year she stopped and returned home. Not because she was homesick or could not keep up with her classmates, but because her visa expired and could not be prolonged. She was no longer welcome in Turkey. "It is the policy of Turkey", her father Abdulhalim Dede explains. "If you support their policy, your child can study there. Otherwise not." He himself has been "blacklisted", meaning he is unable to visit Turkey, since 1988.

Impartial and unpopular

Mr Dede is editor of the newspaper Trakyan'nin Sesi (The voice of Thrace) and the radio station Isik FM (Light FM). Both cover minority issues and are situated in a small house in the Turkish neighbourhood of the city of Komotini. In addition to the editor's office, the editorial space is restricted to a room with one single computer and one radio studio. Mr Dede also used to work as a correspondent for several Turkish newspapers, but this stopped when he got blacklisted. Mr Dede is punished because he, and the media he controls, does not choose sides. In his opinion, both Greece and Turkey have made major mistakes in their policy toward the minority he belongs to. He is therefore unpopular with both sides today. They think he writes and talks too much about problems that they would rather he kept quiet.

Visitors not citizens

"The problem with Greece is that it has never decided what to do with the minority," Mr Dede says. "Instead of accepting us as Greek citizens, they have treated us as visitors." To him, the main problems have been "the racial and ethnic policy of the Greeks," shown through Article 19, and the "insufficient education of the minority." This discrimination has "pushed the minority to be more homogeneous and thereby more Turkish."

During the 1980s the minority became aware that international pressure could help. "Then the government realised that they could not push the minority out. So they decided to integrate us," he says, and explains that this policy went wrong because it did not fit in with the Turkish policy.

Minority Mafia

"The main Turkish interest is to keep the minority where it is. To put pressure on Greece. If the minority integrates or divides, Turkey can no longer use us. Therefore Turkey has no interest in solving the problems." While he talks, Mr Dede gesticulates and often raises his voice in anger or irritation. He has talked about this before, and knows that his opponents among the minority will do everything to stop him. One way has been to threaten the readers of his newspaper in order to close it down. Before the threats, the circulation of Trakyan'nin Sesi was about 3,000; after a few months it fell to about 700. He says: "The so-called minority leaders are all appointed and paid by Turkey. They are the mafia of the minority, who tell people who to vote for and what to think. Turkey uses them to provoke. And the minority just acts like an animal in this case. The people of the minority do not think for themselves."

Dialogue needed

Even though Mr Dede regards himself an ethnic Turk, he believes the new policy of integrating the minority in the Greek society is good if it is done right. He mentions the educational policy as one example. Six months ago, more qualified Christian teachers started to arrive to teach the children in the Muslim schools better Greek. But these changes are not without risks. "If they do not also strengthen the education in Turkish language and culture, it will not help." In this and other initiatives the big problem, according to Mr Dede, is the complete lack of communication. "Greece must begin a dialogue with the minority, instead of just changing things without asking. Otherwise it's too easy for Turkey to play on the fact that the minority, after years of discrimination, does not trust the Greek government."

Between states

According to Mr Dede, two things have to happen before the problems can be solved. "The Greek government has to have good intentions and start a dialogue with the minority. And the Turkish side has to stop its provocation." But he does not believe that the two countries can or will find a real solution to the minority problem. Not without interference from outside. "For more than 70 years the two governments have used the people from the minority to support their own policies. They have never asked the minority people what they wanted or really tried to make the problems disappear. Just patched up the problems between states."

[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated 08/31/97

Politics and Social Issues

- [A Close Look at Sadik Ahmet Phenomenon](#)
- [Demokritos University and Greek Nationalism](#)
- [Synendeuxi me ton Moustafa Moustafa \(in Greek\)](#)
- [Greek Orthodox Minority in Istanbul](#)

[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated 08/31/97

© (1997) N. Tsolak

THRACE List: Frequently Asked Questions (FAQ)

Table of Contents

- 1 [What is the subjects areas of thrace list ?](#)
- 2 [What are the languages of thrace list?](#)
- 3 [Why Thrace list is in Turkey and not Greece?](#)
- 4 [Why are there two mailing lists with the same name ?](#)
- 5 [Who is the administrator of 'thrace' list?](#)
- 6 [What is not accepted in thrace list?](#)
- 7 [What are the aims and objectives of thrace list?](#)

What is the subject areas of Thrace list?

The subject areas of this discussion list are the West Thracian Minority in Greece, issues relating to the minority and any other issues that subscribers think are relevant to the minority affairs in Greece and Balkans at large. This discussion list aims to stimulate and promote intellectual discussion and debate on all academic and social matters that are of interest to the minority.

[Back to Top](#)

What are the languages of thrace list?

Thrace list discussion languages are English, Turkish and Greek. Subscribers are encouraged to feel free sending their postings in any of these languages.

[Back to Top](#)

Why thrace list is in Turkey and not Greece?

This mailing list is at the Ege University in Izmir, Turkey. The reason that Ege university offered help in establishing it there once mentioned of intention of establishing such a list. We believe that this type of list ideally should have been in Greece. I have applied for mailing list at Demokritos University of Thrace, but there was no interest.

Please note that this unmoderated list is hosted by the Izmir Aegean University (Ege Universitesi), but is NOT to be considered an official organ of this institution or Turkey. Ege University DOES NOT interfere with the administration of this list. Postings to THRACE express the thoughts of the poster alone, and in no way should be even remotely considered opinion or policy of Izmir Aegean University or Turkey, or anyone connected with Izmir Aegean University or Turkey.

[Back to Top](#)

Why are there two mailing lists with the name 'thrace'?

Thrace mailing list was set up in November 1994. At the time, the mailing list maintained by the University of Thrace was called 'thraki-list'. Few months after with the change to a list-processor, this list changed its name to 'thrace' from 'thraki'. Thus we ended up with two mailing lists with the same name but with entirely different agenda. The 'thrace' mailing list is maintained by the University of Thrace, it is a mainly Greek speaking with a general area of interest.

[Back to Top](#)

Who is the administrator of thrace list?

Founder and maintainer of thrace list is N Tsolak. If you would like to get involved with the administration of thrace mailing list please write to the address below

[Back to Top](#)

What is not accepted in thrace list?

Outright cynicism, racism, discrimination (all kinds), use of inappropriate, abusive and indecent language are strictly prohibited. Personal insult and intimidation will not be tolerated. There would be postings that you may disagree, you are asked to keep an open mind, offensive and provocative behaviour will not be accepted

Subscribers are asked to avoid sending unnecessary 'junk' mail to the, like personal emails or any other postings that are no interest to anyone. Personal emails should be sent to the subscriber concerned, not to the mailing list

Violation of the rules outlined above will result to suspension and ban from this mailing list. Subscription to Thrace list means that you have accepted to comply with the rules of this mailing list

[Back to Top](#)

What are the aims and objectives of thrace list?

This mailing list aims to provide a friendly and open environment for discussion and develop further understanding on the W Thrace minority issues

This FAQs list is rather new and short, but it will continue to develop as the list grows in number, and questions arise. For further details please write to thrace@armory.com

[Back to Top](#)

*[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)*

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated 08/29/97

© (1997) N Tsolak

INTRODUCTION

I was thinking when I started to take an interest in the Sadik phenomenon, that it would be hard to describe a "living legend". Now that he is a dead legend it is even harder. Part of the problem is that most of the writing on him is partisan. Generally the Greek press commented negatively on him, while the Turkish press portrayed him as a hero of Turkism [turkluk]. In the minority press the comments on him varied according to the political situation, interest groups etc I was in Komotini about 3 weeks after the tragic death of Sadik Ahmet. His close collaborator, the late Mustafa Hafiz Mustafa, had written an obituary where he praised Sadik Ahmet as the greatest man the minority had fostered, and even compared him to Ataturk. When I asked him if he had read Onsunoglu's obituary he answered "Yes, and everything in it is correct." [hepsi dogru]. When I asked him if he thought there had been foul play he told me: "That old man (who drove the tractor) could not manage such a job" [O ihtiyar oyle bir is beceremez]. That was also what I was told by a minority villager, who had spoken with the tractor driver in the field just 5-10 minutes prior to the accident. However, within the minority it is generally believed that Sadik was murdered

In Germany I heard a leading minority cadre proclaim during a meeting that "Sadik Ahmet did not die, he was killed by a dirty Greek". [Sadik Ahmet olmedi, pis bir rumdan olduruldu]. After the death of Sadik Ahmet the Greek police wanted Mustafa Hafiz Mustafa to say that it was an accident He was of course reluctant, because then some minority circles would have accused him of being a "traitor" or slandered him with other epithets which are part and parcel of the minority's political vocabulary such as "hain", "gavurcu", "Yunani usagi", "gavura satilmis" etc.

My purpose by writing this is to demonstrate that there is no "neutral" way of describing Sadik Onsunoglu's obituary if maybe the closest you can get to an "objective" description of Sadik, as my purpose by writing this is to demonstrate that there is no "neutral" way of describing Sadik Onsunoglu's obituary if maybe the closest you can get to an "objective" description of Sadik Onsunoglu knew Sadik very well, as they were classmates in high school and studied later medicine together in Thessaloniki What you do not get an impression of in Onsunoglu's obituary is the Sadik myth, and how prominent this myth is within the minority Particularly in Ksanthi were there are not so many who knew him personally This was demonstrated clearly in a recent discussion on the "Western Thrace minority list"

V. Aarbakke

Will we miss Sadik?

by Ibrahim Onsunoglu.

Trakya'nin Sesi 09 08 1995

[After describing his reactions and sadness when he learned about the death of Sadik, he writes a few words about the necessity for those on the Black List to attend the funeral of Sadik after the ugly boycotts of the funerals of two other prominent minority leaders and former MPs in the course of the last few years However, he was unable to go because of his work I translate the rest of the article which describes Sadik's manners and personality.]

OUR FIRST ACQUAINTANCE

I first got acquainted with Sadik in the courtyard of Celal Bayar High School on the day school started in 1960 Both of us were new junior high school students I remember best the peculiar pronunciation of his apc plain dialect: 'Aldiray , aldirmay ' [to mind, not to mind' in Thracian Turkish dialect]. He remembered better the details of our first meeting, he told me about it a couple of times At that time I had a childhood nickname, which even I had forgotten. Sadik would use this nickname even recently when he got angry. " bicik! -Don't they call you bicik? So you are bicik!"

Whatever bicik meant? Since then 35 years have gone by For many years we saw each other. We knew each other well

SADIK WAS A DIFFICULT PERSON

Did we become close and sincere friends? What is sincere friendship? Is it something continuous? Or is it the time fragments that remain when we subtract the fights and anger, lack of interest and contact which come between? Sadik was a difficult person.

He was a man of action Vigorous, industrious, stubborn, and avaricious He seemed to be bold, self reliant and

obstinate, but he was ready to bend when confronted with power and force. He always searched for a "protector" and found it too. During such periods he became amenable, serious, dignified, in short another Sadik. After he had secured a "protector", there was nothing he deemed himself not capable of doing with the power he received from him, whether it was real or imagined. He came too, all his accumulated acrimony appeared, he broke and spilled everything around him, and he did not refrain from fighting with persons or take on problems he did not have the power to fight or endeavour works where he could not be successful. He was a man of action. And he did not like to think. The fuel of his engine consisted of avarice and grudge. If you deprived Sadik of these two things he turned into a normal person. His most productive periods were the periods with most avarice and grudge. Of course, what he produced was his kind of products.

Sadik did never even once in his life laugh sincerely from inside. His smile remained on his lips, and did not go deeper. No one heard him break out in sincere laughter. Niceties and jokes were completely foreign to him. He was not a person to tell anecdotes. And Sadik never felt regret for any of his actions or deeds. He did definitely not allow doubts to be born. To ask himself questions like "did I do the right thing or do not let me err", he interpreted as weakness. In all his actions he was decided, unhesitating and ruthless. The feeling of compassion was not well represented. In his hearth he had no feeling of compassion or obligation. He did not know the meaning of pangs of conscience. In his lifetime he never said he was sorry to anybody.

IF YOU SAID WALK, HE WALKED

Give him a pickaxe and tell him to level the hill opposite you. He would break it up and level it. He had no fear of ramifications. If you said walk, he walked. He did not know what it meant to be tired. But if on the other hand you asked Sadik you are levelling this hill, but why? You are walking, but where? He would have difficulty to answer. Afterwards, if you took a look he would throw the pickaxe to the ground when you least expected it. He would stop walking and this time he would start to walk in the opposite direction. Because he avoided to reflect and examine the subjects, he found it easy to reduce them to something simple. In Sadik's eyes the most complex subjects became very simple, the most difficult very easy. I will do it, I will make it. He made his endeavours. If he succeeded it was excellent. Because of his conceit you could not get close to him. When he understood that he could not succeed, he silently abandoned his task immediately. After that who knows whatever it was about. He forgot quickly what he had said earlier. You could never make him admit that he had been mistaken. Neither would he admit that he could not succeed in something. If we did not enumerate one more of his peculiarities his portrait would be incomplete. His peevishness when securing material gains. Sadik had a rare ability to turn his political struggle into personal profit.

HE WANTED TO BE THE ONE AND ONLY

He would classify persons and events without effort into two categories. White and black. And again with the greatest of ease and without feeling the necessity to substantiate it, he would not hesitate to declare what he had called white yesterday for black today or vice versa. When he started to use the authority he had been "nominated" for, particularly after he had become MP, his inclination to slander everybody developed further. He did no longer only aim at his opponents. He did not leave anybody among his followers, helpers, collaborators, and closest friends whom he did not insult, slander, threaten with the Other Side [Turkey], and accuse most gravely. He also made the Mafia topsy-turvy. They got in trouble with Sadik. He said he would close the newspaper Akin, and closed it. He said he would close the newspaper Gercek, and closed it. He strove to make the newspaper Balkan, which Mustafa Bacaksiz issued in his name, the only remaining.

He trusted those who supported him on the Other Side in this matter. Like always, these events too blew out of proportion, and excesses followed. With his blind ambition and energy no one could prevent him. He let M. Bacaksiz, who he earlier had referred to as agent of the Greek Secret Services in front of everybody, flatter him in the most repulsive way in the newspaper Balkan and became enraptured by it. One leader, one newspaper, one voice. A "base" fascism was established in the minority. Sadik was saying that Koca Kap [the Turkish Consulate in Komotini] supports me and proved it every day in every matter. The order within the minority-to the degree that there was any-was spoiled, values were turned upside down. As for the newspapers which were able to manage by themselves, Ileri and Trakya'nin Sesi had in fact for years been the aim of the Mafia. Sadik tightened the string around their neck. Ileri was the sole income of its owner and in spite of that he was very careful and sometimes bent for the wind, he was long on the verge of collapsing because of Sadik.

HE DID NOT KNOW HIS LIMITS

Then Sadik Ahmet would clash with the consul in Komotini and ambassador in Athens. This was not a political clash over ideology, procedure, and principles. What lay under was complaints like "why do you not support me as much as earlier, why do you not support only me". Finally the newspaper Balkan was closed. The doors on the Other Side too began to close in his face. Sadik was now quarrelling with Koca Kap. Like always he did not know his own limits. But his main protector on the Other Side also withdrew his support. Three months ago at the Conference in Istanbul they took Sadik aside one evening and spoke to him in a language he would understand. This evening Sadik must have

remembered the words he had used about Orhan Haci Ibram ten years earlier when these events had recently bursted out "Orhan went to the Other Side, did you hear what happened to him"? He went but they shook him up a little!

THE OLD TRICK BECAME REALITY

Now both of them are deceased In 1987 one day on the Other Side they asked Hafiz Yasar-after telling him that they had decided to make Sadik MP and leader-what he thought about it. Sadik is like a BMW without brakes. It is impossible to say where he will go, what he will hit, where he will stop. Do not make the minority enter this car. And Koca Kap , using all its possibilities, silencing every opposing voice, created the Sadik fable with a campaign which has never been seen before, made him MP and planted him in the minority. I must end this article as I have no more space to write. I know that formerly quite a few people in the minority evaluated this event positively. But the overwhelming majority, had the simple thought "whatever Turkey wants" and behaved accordingly. Those who wanted to oppose bent They made us who constituted the puny voice of opposition pay dearly, but we tried not to bend.

IT IS NEVER TOO LATE

Sadik Ahmet was a friend who until 1984-85 did not show much interest in the Minority issues He admitted cynically that "is there any money for me in it?" When he did his specialisation in surgery his goal was to become appointed at the Komotini hospital. A normal and legal goal. He did not understand that it was very difficult to be appointed to the hospital during the years when the minority was oppressed and discriminated most heavily, he did not want to understand. Because he was very sure of himself, because he reduced everything into being simple and easy. But he also knew not to walk barefoot on a thorny road Because he made the necessary preparations and agreements, found his protector and made himself believe that he would be appointed Until this time he had not been in any open conflict with the authorities He tried to appear as a docile minority member, his file was completely empty, his name was not involved in any Minority struggle, earlier he become known, at the hospital and by his industriousness or his ability to adapt to the environment he gained sympathy His work went smoothly First and foremost the appointment of Sadik to the hospital seemed "unproblematic from a national viewpoint" But Sadik was not appointed. A minority member is everywhere left without protection. And Sadik suddenly understood the minority reality for the first time. He had made such an emotional investment in being appointed to the hospital, and he was so sure that he would be appointed that he was never able to digest it. His career was in jeopardy, because surgery is a profession that can only take place in a hospital, not in a private office He made a turn, he spit fire against the authorities, he discovered the minority, and began to take an interest in Minority questions

THE LAST CANDIDATE

I did not take Sadik seriously because I knew him very well. Even if I did not need to take him serious I was taught that I would have to take the new developments within the Minority much more serious In the 1989 elections a last event, an event I could not forgive, became the reason that I stopped greeting him Only two days earlier we had met in the street, he was a candidate I was a candidate, we jokingly wished each other good luck Two days later, a Friday, in the courtyard of the apc mosque, Sadik with his henchmen sent from Turkey and Germany by his side attacked me and dispersed the crowd that was listening to me. If I had moved one step I would have got a thrashing A typical fascist "thuggery" without any previous quarrel. An event I said I did not forgive, but now after Sadik's death it does not mean much any more. Now, we who are left alive need the forgiveness of our dead. They have completed their register We continue committing sins

In the same issue of 'Trakyanin Sesi' there is a short notice among those under the heading

"Nine'nin kepeci " (Grandma's Laddle)

He came to take part in Sadik's funeral.

Mesut Yilmaz was foremost among those who planted Sadik in the minority There was a special relationship between the two Sadik was an admirer of M. Yilmaz The application of the Black List took place during M. Yilmaz's foreign minister period and when M Muftuo lu was MP from the minority Muftuoglu, raised the Black List subject with M. Yilmaz on three occasions He explains M Yilmaz's reactions on these three occasions as follows: In the first meeting.

"-Such a thing is impossible!" In the second meeting

"-Wait a minute, there is probably something we do not know " In the third meeting

"-I will take an interest in the matter " And Muftuo lu stood there

The forth meeting did not happen of course. The MP of the Turkish minority, M. Muftuoglu, had not yet learned that at the time of his last meeting with Turkey's foreign minister M. Yilmaz he had been put on the Black list himself, but the person addressed knew it of course. By such procedures the road was opened for Sadik Ahmet.

Translation of this article made by Vemund Aarbakke. Once more I would like to thank Vemund Aarbakke for supplying this as I find very illuminating article. Ibrahim Onsunoglu is a distinguished human rights activist within Thrace, he is a psychiatrist living and working in Thessaloniki. If you would like to get in touch with Ibrahim Onsunoglu please email to the address below for a postal address.

Onsunoglu refers to a **Black List**, this list was set up by the Turkish consulate in Komotini in order to prevent people from the Minority who were against the Turkish involvement in Thrace, or just had different views from that of the Turkish consulate. Black List stood as a threat and method of control for people who stepped outside the line of the Turkish consulate. Black List included people like Onsunoglu, Abdulhalim Dede journalist and publisher of 'Trakyanin Sesi (Voice of Thrace), present MP Mustafa Mustafa and others. Repercussions of this Black List on Abdulhalim Dede, could be read from an article written by a Danish journalist who visited Thrace, Iben de Neergaard, "Caught Between States".

Onsunoglu also mentions a **Mafia**, this is a group of people organised more less in a Mafia style, with main aim to exploit the situation in Western Thrace, especially the Turkish interest, for their personal gain.

Nihat Tsolak

[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated 08/31/97

Modern discrimination

The Turkish minority in Greece is no longer visibly deprived rights the ethnic Greeks have still that does not make

By Iben de Neergaard

The Greek minority village of Simvola or Semetli as it Turkish lies at the end of a two-mile stretch of dirt r major highway in Thrace.

The houses are sagging and decayed, the roads are not pav are more donkeys in the streets than cars. The contrast t Christian Greek village of Karidya, five miles away, is s here they even have their own filling station.

It is Saturday around noon and the men of Semetli have me Kahvehane, the Turkish cafe. Most of them are tobacco far, leathery faces, callous hands and dusty clothes.

A television-set is turned on, but it does not attract th attention. The men are more anxious to let the stranger k is like belonging to a minority in Greece.

3We go to the Greek army as soldiers, we pay our tax to t government. But we9re still not accepted as Greek citizen man from the back of the Kahvehane.

He is supported by another, who points out the window to village. 3Look around. It9s clear that there is a big dif between them and us,2 he says.

Hostages

Being a Greek citizen with Turkish origin is what determ faith of this minority in Thrace, the northernmost region

Every time there is a dispute between Athens and Ankara Cyprus problem, on the right to the air-space or the isle Aegean Sea it affects the conditions of the minority. T of the package of problems between Greece and Turkey an like a hostage between the two countries.

The Greek authorities have for many years controlled the secret directives. The minority was unable to get permits build houses. Additionally, there were quotas on the numb licences for cars and tractors the minority could obtain. Furthermore the minority schools have for many years been Thus lack of education and insufficient knowledge of the language has made it much more difficult for the minority entrance examinations to the Greek universities or get Greek labour market.

As a result of this, the average age of the men in the Ka high. Walking through the streets of their village, this only gets clearer. Semetli is mainly inhabited by old peo children. The young people have left to study in Turkey. they find a job there or somewhere in the European Union, Germany.

Of the 90 families that used to live in Semetli, half hav
No proof

One of the few young people present in the Kahvehane, Ali next to leave. He is 32 years old and educated as a busin economist. But his diploma is from Turkey and hence not u Greece.

For four years now he has been unable to get other work t helping his father in the tobaccofields. Now he is packed

abroad.

In other countries they don't ask you whether you are Greek the minority when you apply for a job. They look at your qualifications and your motivation. Here they look at you with suspicion.

In the Prefecture of Rodopi County, which Semetli belongs to, the situation is far brighter. The prefect, Stelios Stamatidis says: 'Previously there have been unpleasant policies. But now we live together and respect each other.'

In his opinion the minority should work as a bridge between Greece, not as a quarrel subject.

Concerning the claim that it is extremely difficult for them to get other work than that of farming, Mr Staveopoulos says: 'I will show you their applications. It's not fair to complain when they have done nothing to get the jobs.'

Ali Emin admits that he cannot prove it, but says that he has found jobs as a mailman, a factory worker and at the local school. 'That's the modern way of discrimination,' he says. 'You can't see it on me that I've applied for a lot of jobs and I'm unemployed.'

Revised policy

In both 1988 and 1990 the minority members arranged protests to demonstrate against the continued harassment by the government. The first time the events got out of hand when police tried to break up the crowds. The second time it came to fights between Greeks and the Turkish minority, and at the end of the day many minority shops had been vandalised.

These demonstrations caused the Greek government to revise

towards the minority. In fact, two days after the second the coalition government in power worked out a memorandum only political statements on the policy of the successive governments towards the minority. The memorandum was made closed doors, but later leaked to the press and never den The memorandum states the dangers of the development in t the intended new policies.

One declaration of intent reads: 3Abolishment of the admi harassment that not only showed to be ineffective, but re opposite results of the desired and also expose us intern The goal was to prevent the minority from making up a ma region and to obstruct the power of the Turkish political Fear of assimilation

The new development has, however, created a new insecurit minority.

3The minority is afraid that the government will make the assimilate them,2 says Mehmet Ahmet. As a member of the c of the municipal which Semetli belongs to, he works for b conditions for the minority inside the otherwise Greek-do political scene.

3I9m Turkish, my nationality is Turkish. But my citizensh he says. 3We want to be accepted as Greek citizens who li but we also want it to be accepted that we have our own culture.2

So far the revised policy has made it possible for the mi permits for buying and building and licenses for ca tractors.

Changes are also noticeable in the educational system. Be

have been sent to teach Greek in the minority schools, and 0,5 per cent of the university seats will be reserved for youth.

Positive discrimination

Ibrahim Onsunoglu, a parliamentary candidate for the New Democracy and nominated in Rodopi county, is one of the few minorities who has been able to articulate the problems of the minority through to the Greek media.

Mr Onsunoglu is sure that it was fear of international events that made Greece change its mind.

If Greece had not entered the EU, there would have been no talk of positive discrimination because there would have been no minority, Mr Onsunoglu explains that years of discrimination have left the minority under-educated and with little influence in economic and political life.

The old, harsh system is gone, but the insecurity is still there. Nobody knows what to expect. Will the restrictions come back if they are gone for good? he asks.

Mr Onsunoglu explains the problem: The changes came out of international pressure from outside, not out of Greek inclination. The situation of the minority will not be changed if there is no good-will and positive discrimination from the Greek authorities.

Money doesn't do it

To this, Prefect Staveopoulos explains that farmers are poor in Thrace but all over Greece. This isn't paradise for them but it's changing.

In his opinion things are getting better because Thrace receives substantial economic support from both the EU and the Greek government.

government.

What happens with this money isn't hidden. If the minority help, they should show some interest, Mr Staveopoulos says. Back in the village of Semetli, an eye-catching sign of development lies next to the Kahvehane: A modern bus square with covered benches and a few lampposts. It was built last year and its shining new tiles in several colours provides a striking contrast to the dirt roads and the decay of most of the village.

Inside, Mr Emin says: It's really not money we need to change the situation. It's the Greek mentality, that is holding us back. The European Union should put political pressure on Greece to treat us fair as a minority. They shouldn't just give us

This article was published in the Euroviews Magazine.

Synenteuxh me ton Moustafa Moustafa, Bouleyths Sinaspismou.**H synenteyjh do9hke sthn Marianna Polyxroniadou stin Augi.**

..
Giati to synithes erwthma, poy teinoyn na toy apeythynoyn apantes kai enteythen kai ekeithen, <Eiste Ellhnas h Toyrkos>, moiazei me dhlwsh nomimofrwsynhs gia kapoion pou agwnisthke kai stis dyo patrides toy gia ta idanika ths aristeras kai ths allhleggyhs tw n lawn Idanika poy o idios ws aristeros ta yphrethse, plhrwnontas kai to analogo timhma sthn Ellada, oso kai sthn Toyrkia. Sthn Toyrkia gia thn agwnistikh toy drash ws foithths sthn latrikh Sxolh toy Pan/mioy Kwnstantinoupolhs toy afairethhke gia ena xrono h adeia eisodoy sth xwra, enw sthn Ellada opou epestrepse meta thn apofoithsh toy prokeimenoy na yphrethsei th stratiwtikh toy thiteia xreiasthke polymhnoys agwnes mexris wtoy kataferei mazi me alloys episthmones thn anagwrish ths isotimias tw n ptyxiwn toys apo to DIKATSA Apo to 74 organwmenos sthn KNE kai ypopshfios bouleyths toy KKE to 1981, prosxwrhse sto Synaspismo to 1989 kai ektote htan ypopshfios bouleyths, toso sto nomo Rodophs (1989-90) oso kai sto Epikrateias (1993) Stis ekoges toy 96 eklexthke gia prwth fora bouleyths me to pshfodeltio toy Synaspismoy.

..
Giati apofasisate na asxolhtheite me thn politikh?

Pisteww oti o anthrwpos einai politiko on poy prepei na endiaferetaigia ta koina Idiaiterws sthn epoxh mas, mia epoxh ejatomikeyshs, henasxolsh me ta koina den eterokathoretai alla aytoepiballetai

Thewreite th boyleytikh sas idiothta ws aporroia ths mexri shmera politikhs sas drashs?

Oxi mono ths politikhs mou drashs alla kai ths politistikhs kai ths koinwninkhs Den eimai karieristas ths politikhs, gi ayto kai den jexwrizw to politiko apo to koinwniko kai apo to politistiko gignesthai. Entagmenos apo to 74 sthn Aristera, dieteleso dyo fores antiproedros kai dyo fores proedros antistoixws toy syllogoy episthmonwn ths meionothtas Symmeteixa sto foithtiko kinhma Phra meros se olous toys mikroy s kai megaloy s agwnes sthn perioxh kai sth xwra mas. Den kryfhka pote, panta hmoun energos poliths

Eseis pws aytoprosdiorizeste entos kai ektos Koinoboylioy?

Ws boyleyths toy Synaspismoy, poy eklexthka apo to lao ths Rodophs anejarthtw s fylhs kai ratsas Giati ektos apo toys moysoylmanoy s sympatriwtes moy, poy me timhsan me th pshfo toys, me pshfisan kai arketoi xristiano i, sygkritika panta me to pososto poy pshfizei Synaspismo sth dikh mas perioxh Aytoi oi anthrwpoi poy me ejelejan, me pshfisan gia tis idees mou, giati o kosmos ths Rodophs me anagwrizei ws aristero, kai oxi ws moysoylmano h xristiano.

Poio oi stoxoi pros epiteyjh gia to diasthma ths tetraetoys thiteias sas?

Prwta apola na prytaneysei h logikh sthn perioxh kai h eirhnikh synyparjh, h allhlokatanohsh kai o allhlosebasmos sth diaforetikothta toy kathenos, poy exei sxesh me thn katagwgh kai th 9rhskeia toy. Deyteron, na mpei h Thrakh se mia anaptyjiakh poreia, kati gia to opoio exoy me akoysei polles ypcsxeseis, xwris sthn oysia na doyme kai polla xeiropiasta paradeigmata Triton, h epilysh orismenwn aithmatwn ths meiw.othtas, ta opoia einai xronia kai wrima pleon pros epilysh.

Se sxesh me to parelthon exei yparjei proodos sta problmata ths meionothtas kai poia einai ayta ta opoia kata th gnwmh sas xreizoy n ameshs epilyshs?

H arsh orismenwn dioiktikwn metrwn poy efarmozontan epi xronia (p.x agora ghs, agora akinhtoy, adeia trakter) den epilyei apo monh ths ta problmata pou antimetwpizei h meionothta kai den airoyn to klima kaxypopsias poy exei kalliergh9ei tosa xronia Sygkekrimena prepei na rythmistoy n ta diafora thesmika kataloipa. Gia paradeigma to arthro 19 toy kwdika eilhnikh s ithageneias Enw epishmws h meionothta xarakthrizetai ws mousoulmanikh, ta melh ths xanoun thn eilhnikh yphkoothta ws alloethneis, dhladh ws Toyrkoi Problmata opws tw n thriskeytikwn hgetwn kai ths bakoyfikhs perioysias, poy paramenoy n alyta kai apoteloy n kathe toso shmeio tribhs, tha mporoy san na epilythoy n aneta me enan eilikrinh dialogo anamesa sth meionothta kai thn politieia Oi ypotheseis ths meionothtas akomh paramenoy n sth diakaiodosia tw n grafeiwn politistikwn sxesewn, poy einai ypallhoi toy YPEJ kai aytoi oi anthrwpoi paramenoy n stis theseis toys apo th metapoliteysh kai enteythen, xwris na exoy n ephrreastei apo tis allages tw n ekastote kybernhsewn, enw ayta einai zhthmata dhmokratikwn diadikasiwn Epitaktikh einai h anagkh gia mia sygxronh antilhps h gia thn paideiasto xwro ths meionothtas, poy kai thn ekmathish ths mhtrikh s glwssas tha ejasfalizei alla paralhla tha ejasfalizei kai thn ekmathish ths epishmhs glwssas ths xwras me ena ypshlo epipedo ekpaideyshs. Sta themata ths paideias tha prepei na katablthtei megalh prospatheia kai apo th meria ths politeias kai apo th meria ths meionothtas, prokeimenoy na yparjoy n anazhthseis kai na ajioporthtoy n oi emperies tw n aneptydymenwn xwrwn Ayto tha epiteyxthei kai me th

dhmioyrgia tomwn, toso ston tomea tw n didaskontwn, oso kai ston tomea ths ylhs alla kai ths ylikotexnikhs ypodomhs. Telos tha prepei na yparxei sthn perioxh mas mia ayjmenh eyaisthsia se themata katapolemhs ratsismoy kai jenofobias, me thn kalliergeia tw n idewdwn mias polypolitismikhs koinwnias

Eiste ypeyfhinos toy Synaspismou se themata gewrgias. Th l: omada pou mas perase katathesate epikairh erwthsh sth Boylh sto thema toy bambakos.H kalliergeia bambakos enw einai mia dynamikh kalliergeia oxi mono gia thn perioxh ths Thrakhs alla gia oloklhrh th xwra, oi politikhs poy efarmosthkan me toys astoxoys xeirismoys sto plaisio ths EOK, metetrepsan to <leyko xryso> se <mavro braxna> gia ton agrotiko kosmo. Bebaia kai apo tis programmatikes dhlwseis fanhke oti arketa zhthmata einai se parallhlh poreia me ayth thn katastash

Gia thn epilysh tw n problmatwn ths meionothtas tha epidwje te kat arxhn mia synergasia me toys moysoylmanoys boyleytes ths perioxhs? O Synaspismos ws dynamh eythynhs, ws dhmokratikh aristeraxeia tis theseis toy gi ayta ta problmata. Epehergazetai tis theseis aytes, anazhtei sygxrones dhmokratikes lyseis. Einai se anoixth epikoinwnia me olh thn koinwnia. Se ayto to plaisio tha epidwje te th synenaish olwn tw n boyleytw n olwn tw n kommatwn, tha apeythinoy me se oloys toys exeprones polites poy endiaferontai gia thn eirnikh epilysh tw n roblmatwn ths perioxhs, se oloys osoi theloyn na symballoyn sth dhmioyrgia enos thetikoy klimatos sth Thrakh gia oloys toys katoikoys, anejarthtw s katagwghs kai thrskeymatos.

Mia kai anaferthikate sth synergasia xristianwn kai moysoylmanwn sthn perioxh ths Thrakhs, ithela thn apopsh sas gia thn ejarsh toy islamikoy fontamentalismoy se xwres opoy kata kyrio logo moysoylmanoi, opws sthn Algeria, thn Algypto h th geitonikh mas Toyrkia profatws. Pisteyete oti tetoia kinhmata einai katefthinomena kai poio oi logoi ejarshs?

Bebaiws den nomizw oti yparxei shmera adesmeyto kinhma kai paromoia kinhmata einai gnwsto oti katefthinontai apo kentra elegxoy. Opws epishs pisteyw oti oi fanatikoi islamistes to mono kindyno poy mporoyn na prokalesoyn einai oysiastika stoys idioys toys laoys toys kai anametajy toys. H ejarsh tetoiw n fainomenwn einai ena problhma me batheies koinwnikes rize kai tha brei th lysh toy me thn ejelijh tw n dhmokratikwn thesmwn se aytes tis xwres kai me th beltiwsh toy epipedoy zwhs.

To idio pisteyete kai gia thn Toyrkia, opoy ektos tw n allwn h parabiash tw n anthrwpinwn dikaiwmatwn -kai anaferomai oxi mono stis meionothtes alla kai stoys toyrkoys politika anti . . .oyntes polites- apotelei synhthes fainomeno?

Pisteyw oti o ellhnikos laos poy exei dokimastei sto parelthon apo megala problmata elleimatos dhmokratias (emfylis, diktatoria) katanoei ayta poy symbainoyn sthn Toyrkia Kai prepei na yparxei ena eilikrines endiaferon kai mia eilikrinhs boitheia apo thn pleyra toy ellhnikoy laoy sto plaisio tw n arxwn ths diethnistikh allyleggyhs, wste kai h Toyrkia na mpei se ena dromo ekdhmokratismoy, poy tha bohthisei sth statherothta sthn perioxh kai tha exei thetikh ejelijh kai stis sxeseis ths me tis geitonikes xwres.

To bathema ths dhmokratias sthn Toyrkia tha bohthisei dhladh kai sthn ejomalynsh tw n sxesewn ths me thn Ellada?

Bebaiws. Gi ayto xreiazetai opws eipa kai h eilikrinhs diethnis

GREEK HELSINKI MONITOR

(Greek National Committee of the International Helsinki F
& MINORITY RIGHTS GROUP - GREECE

(Greek Affiliate of Minority Rights Group International)

P.O. Box 51393, GR-14510 Kifisia

Greece

Tel. 30-1-620.01.20; Fax: 30-1-807.57.67

E-mail:helsinki@compulink.gr

[http://www.intac.com/PubService/human rights/groups/helsi](http://www.intac.com/PubService/human%20rights/groups/helsi)

PRESS RELEASE

1/1/1997

TOPIC: SPASMODIC ADMINISTRATIVE ACTIONS ON THE KIMMERIA,
MOSQUE CONTRIBUTE TO THE CREATION OF IMPRESSIONS OF
DISCRIMINATION AGAINST THE MINORITY

Greek Helsinki Monitor and Minority Right Group - Greece all available information on the problem related to the c carried out in the mosque of Kimmeria, Xanthi. They reach that, irrespective of the possible real motives, the spas the administrative agencies allow the creation of suspici problem is not the alleged building violations. On the co that the aim is to (at least partially) repeal the initia the mosque does not take the form desired by the Wakf Com as a result of the reaction to such construction by some circles. And that in practice there is unfavorable discri of the minority.

>From the available evidence presented in details below, points that contribute to the creation of such impression Greece use of the in flagrante court procedure for an 'ar construction,' when the country is full of -usually legal constructed buildings. The fact that for the building lic defendants were first informed during the court hearings the required precision, something that even the court adm result postponed the trial. And the argument used ex post Secretary General of the Region that the building license approval of the Bishop.

For that reason, our organizations:

* Call upon the Courts to acquit the defendants in the tr

* Call all competent authorities, and especially the Secr
the Region and the Prefect, to secure the immediate conti
building works in the mosque, after they settle in cooper
interested parties the problems resulting from the possib
secondary violations, without affecting the form the Wakf
to give the mosque and especially the height of the minar
goodwill of the state which was stated to us will be conf
impression that the administrative actions resulted from
extremists aiming at altering the form of the mosque will

=====

Follow the facts as were ascertained by our organizations
comments.

On 11/9/96, the Xanthi Urban Planning Direction (UPD) iss
building license for "an annex to a mosque (extension of
minaret)." It is noteworthy that the related application
Wakf Commission (KWC) had been submitted one and a half y
(19/4/95) and that the license was issued ten days before

One month later, on 14/10/96, the related work started. A
though, from some local media and extremist Greek circles
reaction against the license and the height of the minare

Two months after the issuing of the license, UPD 'discove
technical study should have been submitted for the minare
near a torrent. So, it asked, through the 3095/14/11/96 l
the interruption of the works in the minaret above 7.5 me
submission and approval of that study. The first question
the state agencies had not asked for such a study during
year they were deliberating on the application and, inste
license?

One week later, with the 3164/22-11/96 letter, UPD inform
decision to interrupt building works "because of an ascer
and gave a 30-day deadline to KWC to bring additional inf
revise the license. The second question arises here: why
this document or in any other related or attached documen
violation(s) had been ascertained? Isn't it irresponsible
matter, to take a decision without the appropriate explan

On the following day, with a new letter (D.Y./23-11/96),
the interruption of the building works and allowed some w
"static strength" of the building. Third question: why UP
decision within one day? Had it so superficially forgotte
first letter the static strength of the building? Why mor

letter is not signed by the competent director, but by hi the prefect?

One month later, police was ordered to stop the works, ar court with the in flagrante procedure 23 persons present site, on 23 and 24/12/96, for "arbitrary construction wit During the arrests, according to what the defendants' law was at least one case of police brutality, against Kimmer President Badak Husein, who has a related medical certifi hearings, though, it was proven that only then -specifica after the testimony of UPD director- was the KWC informed building violations and again in very vague terms. It is that the court postponed the two cases for 3/1/97, so tha be brought to court by the UPD employees who were reporte ascertained the violations. Fourth question, therefore: w flagrante procedure chosen; it may be within the limits o has hardly ever been used for arbitrary constructions, of unfortunately full? Isn't it unacceptable that even in co administration could not beyond any reasonable doubt and precision prove that there were violations, one month aft allegedly ascertained?

In a communication with us, UPD director V. Vertsonis tol were violations in the construction of a basement not in roof and a common mezzanine (for the women's section). Bu concerns only the central heating facility, while for the mezzanine it was decided to have one common for the whole keeping the old ones and building new ones in the mosque' if these are violations, they are marginal and can be 'se till the matter reached the courts, the KWC in good faith specific violations they were responsible for.

In another communication with us, the Secretary General o Macedonia and Thrace Region A. Lagos told us, in disagree that the initial building license was not conforming to t lacked his approval as well as the agreements of the area Mufti. We have to recall here that, however strange it ma Mufti's approval is not necessary. Besides, the Council o (decision 1444/28-1/1991) that the Bishop's opinion is no administration; more recently, too, in a decision against Manousakis 59/1995/565/651/26-9-1996), the European Court stipulated that the related Greek legislation is incompat of the European Convention of Human Rights. Anyway, A. La has ordered an internal investigation on the illegalities that those responsible be held accountable. Our organizat had the problem been the negligence of the state agencies the investigation should seek out responsibilities also f explained and spasmodic actions mentioned above which ser

the state.

Finally, we are surprised by the statement of the spokesp Foreign Ministry K. Bikas. We hope only because he was in informed, he stated (27/12/96) incorrectly that in the in license "the minaret of the mosque was not included;" in contributed to the creation of the impression that the re minaret and its height. We also regret the fact the media the real facts and limited themselves to more or less sim mentioned the matter as a simple and unquestionable case construction and -for some media- another 'provocation fr that on that matter, the minority appears nearly unanimou from the actions of the administration, such attitude by help the effort of an equal under the law integration of Greek society.

=====

U

On 3/1/97, in the two trials, the court convicted the Kim four-month prison sentences (total eight months) and 17 o workers to 35-day sentences each. They were all set free

The same day, the Bishop of adjacent Komotini sent a infl letter to the Prime Minsiter protesting that a 16-meter m built in Pelekiti (Rodopi) despite his disagreement based the church in the neighboring village Amaxades had only a bell-tower; he also called for a protest rally in Amaxade was held without incidents. The impression that the heigh is the problem though was confirmed by this action of the

=====

Panayote Elias Dimitras
Spokesperson
Greek Helsinki Monitor & Minority Rights Group - Greece
P.O. Box 51393
GR-145 10 Kifisia
Greece
tel: +30-1-620.01.20
fax: +30-1-807.57.67
e-mail: helsinki@compulink.gr

=====

Kyriaki 2 Iouliou 1995

"Oi Tourkoi
poliorkoun
ti Thraki
meso diktyou
sto Internet

Syndiazontas Achmet Sadic, Steit Dipartment kai C
alla kai photographies "daneismenes" apo to Panep
Thracis, i tourkiki propaganda echei stisei to me
ormitirio tis mesa sto Internet."

"Kalosorisate sti selida tis tourkikis meionotitas tis Dy
Kapos etsi eisagetai o christis tou Internet stin ilektro
Tourkon, se mia selida meso tis οποιας proothoun sto dikt
Sadic kai allon ekstremiston tis periochis. "O tourkikos
Thracis katapiezetai apo
tous Hellines pou den ton anagnorizoun os ethnici meionot
basici thesi

pou ypostirizoun me ti selida tous sto World Wide Web, po
Panepistimio tis Glaskovis, sti dieuthinsi
<http://www.gla.ac.uk/932066bu/thrace.html>.

Synechizontas mia seira apo prokliseis pou ksekinise ta p
me "mystiriodeis" praktores, oi οποιοι kravgazan tis tour
mesa sto Internet, i selida auti propagandizei sphodra en

apopseis, parousiazontas se periopti thesi:

*Pliri anaparagogi ton theseon tou Achmet Sadic - pou pro stomatos tou danou kathigiti Eric Siesby, "melous", opos "tou Symbouliou Meionotitan tis Europis".

*Ti gnosti etisia anaphora tou Steit Dipartment "gia tin askei i Hellada stin tourcici meionotita tis Thracis".

*Perigraphi apophaseon ton hellinicon dikastirion pou pro tis leksis "tourcici" kai antikatastasi tis me ti leksi " se opoia anaphora schetizetai me ti meionotita.

*Parapompi pou odigei sto limma "Hellada" tou CIA World F Prokeitai gia ena biblio pou ekdidei i CIA, opou perigrap koinonikopolici katastasi olon ton choron. Peritto, bebai kaneis oti den einai idiaiteros kolakeutiko gia ti chora simeio opou anapheretai to 98% tou plithysmou os "Helline os "alles ethnotites", me tin elphros eironici simeiosi o kyvernisi ischyrizetai oti den yparchoun diakriseis ethno Paratithetai, episis, bibliographia keimenon (ennoeitai t aphoroun ti meionotita, kathos kai dieuthynseis syllogon meionotitas tis Dyticis Thracis" se olocliro ton cosmo: m mia stin Americi kai mia stin Australia.

M e d a n e i k e s e i k o n e s

To genico pnevma tis selidas, pou apeuthynetai sta 40 ekt tou Internet, prospathei apegnosmena na apodeiksei oti yp meionotita pou katapiezetai sti Dytici Thraci. Otan omos prospathisei na dei cheiropiasta stoicheia kai eicones au meionotitas pou katapiezetai, parapempetai me syndesmous

touristikés eikónes pou échoun topothetithéi sto díktyo a Panepístimio Thracis".

Idiaítero endiápheron parousiázei kai i parapómpi, pali m lista syzitíseon "Thraki", pou echei dimiourgíthéi apo en Nachout, agnoston loípon stocheíon, kai philokseneítai se panepístimio.

I lista auti einai "umoderated", characterismos pou sti g Internet simainei oti ta minymata pou stelnontai ekei den ginoun dímosia, alla topothetountai autousia se koini the evlogéi tous iroes ekeinous pou stalthican na apeleuthero mas tous Tourcocyrcipious apo ti sklavia ton Hellinon", gra akraia minymata, sti 24.6.95, tourcos christis tou Intern epikeiméni 2li epeteio apo tin tourkiki eisboli stin Cyrp Theos na eylogéi tous iroes ekeinous pou skotosan dekades amachous, pou viasan chiliades amachous kai pou einai ype erimosi tou voreiou tmimatos tou nisiou", itan i amesi ap idioti. Perissotera apo ta misa minymata pou periechontai anapherontai sti mousoulmanici meionotita tis Thracis, al arithmos thetei ta provlimata stis hellinotourcices sches kai sto Aigaio. Schetica micros arithmos minymaton anaphe opos to Macedonico, i genoctonia ton Armenion kai to Cour kai... poiimata. Opos ginetai se oles tis listes, den loi prosopikes antiparatheseis, merikes phore malista (opoiá hellines symmetechontes symvainei na diaphonoun metaksy t I selida ton mousoulmanon tis Dytikis Thrakis einai mia a selides poikilis thematologias pou perilamvanei o server

tis Glaskovis. Oi ypeuthynoi tou ischyrizontai, kata syne se thesi na dosoun statistica stoicheia gia tin kinisi po pagcosmio dictyo tou Web epitrepei se opoiondipote na top selides me capoio thema stous ypologistes tou diktyou. Au mporoun na echoun sygkekrimenous sundesmous, oi opoioi pa selides (onomazontai hypertext links).

l o i s t o n c o s m o !

Den einai i proti phora pou i tourcici propaganda orgiaze Internet. Oi Tourcoi antimetopozoun to neo meso me idiait phainetai na echoun entiliphthei to rolo pou mporei na pa Echoun katagraphei kai allou prospatheies tous na diaspei propagandistikes theseis kai malista echoun polles phores tous ypeuhtinous tou diktyou gia ti symperiphora tous, po "agraphous nomous" leitourgias tou. Simera, i Tourcia katechei ti decati thesi anamesa stis tachytera chores se arithmo comvon ton Internet, ti stigmi pou i Hellada prospathei akoma na apophasisei a einai kratiko, akadimaiko, idiotiko 'i ol'auta mazi. Gia mia palia politici thesi, "i propaganda mesa sto Internet epitychis, gia oson kairo mia antitheti propaganda den th dromo". Anamenontas tin opoia episimi kinitopoiisi - mesa plaisio anyparksias provolis ton hellinicon theseon sto I hellines christes tha mporousan na anaplirosoun ti simant atomica os polites kai na steiloun mia seira apo email me stous empneustes tis sygkekrimenis selidas. 'I, esto, an paramenoun cryphoi, s'autous pou ti philoksenoun. I dieut

924610ts@udcf.gla.ac.uk.

"

Kyriaki 9 Iouliou 1995

"

o n l i n e

...

*Enstasi gia to dimosieuma tis perasmenis Kyriakis me tit poliorcoun ti Thraci meso diktyou sto Internet" provallei Stathoulia, ypeuhtini plirophoriacou systimatos tou Insti Scheseon Panteiou Panepistimiou. "Pros Theou, den einai k Thraci mia home page pou se teleutaia analysi einai o tel politicis amaksas. Min graphete me auto ton tropo gia tis INTERNET, tha katastraphei i opoia dynatotita na ginei th tou".

Den echei dikio i anagnostria mas. To reportaz aplos kata pragmaticotita. As min min ypotimoume tin tourcici propag dynatotites pou prosperei to Internet.

"

Thrace: Historical Background

- [!\[\]\(ce77bba2916ff045bdb9f4584b191293_img.jpg\) Thrace and Thracian Minority](#)
- [!\[\]\(b31d4eff00ee94d2cc889725763ab186_img.jpg\) Islam in Greece](#)
- [!\[\]\(7cca60917fc4166291d2b648cb6bea1b_img.jpg\) Early Thracian History](#)
- [!\[\]\(d87bb2c832300cfc0eca445594614032_img.jpg\) Balkan States and Muslim Communities](#)

[Index](#) | [Library](#) | [Education](#) | [History](#) | [Pictures](#)
[Culture](#) | [Contributors](#) | [Discussion List](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated 25/08/97

© (1997) N Tsolak

About W. Thrace Minority Home Page

I have started these pages because of personal interest to the Turkish Minority in Thrace and as a hobby. I believe these pages fill an important gap, representing the ethnic minorities in Thrace and Greece

All articles included in these pages are properly referenced, further information on the sources of published material could be obtained from the authors themselves. There is a brief biographical information on the authors with contact details. You can either write directly to the author or to myself if there is not a postal or email address included.

I am hoping to update the web pages on a regular basis; I am interested to hear for anyone who would like to contribute on updating, editing or providing material for these pages

Concluding, these pages are by no means representative of the ethnic minorities in Thrace. It is merely a collection of articles and opinions on the minority

N Tsolak

[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated 03/25/97

© (1997) N Tsolak

Greek West Thracian Minorities Home Page

[About These Pages](#)

[Thracian Minorities: Historical Background](#)

[Politics and Social Issues](#)

[Picture Gallery](#)

[Education, Minority Schools](#)

['Thrace' Discussion List and Archives](#)

[Library and Bibliography for Western Thrace](#)

[About](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

[Copyright Notice](#) Last updated 08/31/97

Number of visits since 18/08/97 [!](#)

BULGARIA - a brief history outline
Dimiter Markovski

THE THRACIANS

were a conglomerate of numerous tribes. The formation of the Thracian tribal community appreciably antedates the emergence of the other Indo-European communities - the Roman, the Celtic, the German, the Slavic and the Scandinavian. The ancestors of the Thracians had lived on the Balkan Peninsula as far back as the new Stone Age. Experts use the term 'Proto-Thracians' to describe the inhabitants of an extensive area in South-Eastern Europe during the third and second millennium B.C. The name 'Thracians' first appeared at the end of the second millennium B.C. (according to Homer) 'From that time on this term gradually became the common ethnonym for the inhabitants of the area between the Carpathians and the Aegean Sea, the Black Sea and the valleys of the Morava and Vardar rivers' (Acad. V. Georgiev, Prof. A. Foll and Prof. G.I. Georgiev) The people in question spoke related or similar dialects of a common language. During the twelfth and eleventh centuries B.C. the Thracians settled not only on the peninsular mainland and the Mediterranean islands, but also moved south-eastwards into Asia Minor. Thracians took part in the Trojan War. Homer recorded that the Thracian chieftain Rezos appeared before the walls of Troy with the most handsome and well-built horses, whiter than snow and fleet as deer.

During the first millennium B.C. the Thracian tribes were a relatively unified tribal entity. Their history can be classified in two main periods: the first one dates from the end of the second millennium B.C. until the end of the 6th century B.C. During this period, and particularly after the eighth century B.C., Greek colonizers began to settle along the Aegean and Black Sea littoral. Quite a number of Greek city-colonies had Thracian names, including Byzantium - later the famous capital of Byzantium (Greek settlers from the town of Megara formed this colony, naming it after Byzas the Thracian). The second period, from the end of the 6th century until the turn of the 3rd century B.C. was the Golden Age of the Thracian state and culture.

According to Herodotus, the Thracians were a multitudinous people. Compared to the Greek city-states, whose total population numbered around 200-250 thousand, the tribal nucleus of the Thracian ethnos alone, the people living between the Danube and the Aegean Sea, numbered around one million throughout the first millennium B.C., according to rough estimates. The biggest state alliance of the Thracians, the state of Odrys, existed from the beginning of the fifth century B.C. until the beginning of the third century B.C. Its first capital was situated somewhere along the lower reaches of the Maritsa River. In mid-fourth century B.C., this state disintegrated into three smaller alliances of which the one with the capital of Seuthopolis (in the area of present-day Kazanluk) survived longest.

How the Thracians titled their ruler is unknown (the Greeks called him *basileus* and the state *basileia*). The state ruler had a council of representatives of the tribal aristocracy. The taxes from the Thracian tribes within the state were levied in gold and silver as well as in the form of gifts such as cloth and other articles. A dragon was depicted on the standard of the Thracians.

Slavery in the Thracian community existed on a smaller scale than in the Greek states. According to Herodotus, however, the Thracians did on occasion sell their own children into slavery. The state of Philip II (359 - 336 B.C.) and his son Alexander of Macedon (336-323 B.C.) resembled more closely the classical form of slave ownership. Both kings were involved in Greek and Balkan affairs. Alexander of Macedon took the Greek world out east, drafting into his army many Thracians. The Celts, too, took possession of some Thracian lands. Their state, with the capital of Tyle (near the present-day town of Kazanluk) existed from 279 to 211 B.C. Thus the Celts left their trace on these lands, after which they dispersed to settle over the entire continent, reaching the British Isles. Scythian and other tribes also migrated to the Thracian lands, but the Thracians firmly withstood the invaders. For a very long period, too, the Thracians repelled the attempts of the Roman empire to conquer them. It was only two centuries after they first set foot on the Balkans in the year 45 A.D., that the Romans succeeded in subjugating all Thracian lands.

A courageous and daring people, the Thracians were employed as mercenaries in the armies of various rulers as early as the Hellenic epoch, later in the Roman auxiliary troops, and from the second century onwards in the legions. The great slave uprising in the Roman empire (74-71 B.C.) can also be attributed to Thracian history not just because its leader and military commander Spartacus was a Thracian (it seems most likely that he came from the Medi tribe which inhabited the areas along the Strouma River) but also for the reason that most of the insurgent slaves were Thracians and Gauls. Historical chronicles on many occasions cite Thracian revolts against the Roman conquerors. The Odrysae tribe (which lived in the Rhodope region) rebelled in the year 21 A.D., and the tribes settled south of the Balkan Range revolted in the year 26 A.D. The new ways introduced by the Romans ushered in a new stage in the development of the slave-owning society.

A great number of fortified settlements to serve as military posts for the defence of the Roman empire were constructed. Roads, bridges, public buildings, water-supply and sewage systems were constructed on a previously un-heard-of scale. What has survived of the latter, open-air theatres included, has become part of the living cities in present-day Bulgaria.

In the third century a process of decline began to take place in the life of the Roman empire. Spent in its efforts to

assimilate the conquered peoples, the empire began to be influenced by the inferior cultures it had conquered. The Roman army was manned with soldiers from the rural population of the Danubean provinces. (The manning of the Roman army with Germans was to come later.) There were many Thracian cohorts in the empire. Thracian and Illyrian peasants also gained supremacy in the internecine strifes of contenders for the throne. From 236 to 238 Maximinus Thrax held the imperial throne. The Thracian armies secured the throne for Septimius Severus. The Thracian lands became the theatre of wars and conflicts.

Directly or indirectly the Thracians were involved in the evolution of ancient Mediterranean civilization (Graeco-Hellenic and Roman). The Thracian cultural heritage has left us many examples of gold, silver and bronze ornaments, tools and arms, household objects and vessels. Thracian culture, which preserved what was traditional and at the same time assimilated ideas from other nations, was a link between Europe and the East. Such outstanding finds as the Vulchitrun gold treasure of the eighth century B.C., the Panagyurishte gold treasure of the fourth century B.C., the tombs near the town of Kazanluk and the village of Mezek, Haskovo region, belonging to the same period, and the Rogozen treasure (North-Western Bulgaria) - all testify to refined tastes and consummate craftsmanship and art. Particularly indicative of the rich spiritual make-up of the Thracians, of the freedom-loving spirit of this land-tilling and stock-breeding population, was the multiplicity of religious cults it upheld: they worshipped the Horseman and his female counterpart Bendida; they partook of the Dionysian orgies (mainly the southern Thracians); upheld the Orphic teaching, based on the Dionysian cult, which was born in Thrace but later spread to and further developed in the Greek world. The Thracian Horseman (given the Greek name Heros in many reliefs and inscriptions) in his many forms became an almost universal deity during the Roman epoch: a deity of hunting, fertility, life and death, of God the Almighty, the omniscient, the omnipresent. Over 1500 stone reliefs and more than 100 bronze statuettes of the Horseman have been uncovered on the territory of present-day Bulgaria.

The Dionysian cult was also very widespread, primarily in the mountainous regions of the Haemus, Rhodope and Pirin mountains. In his original, popular conception Dionysus was the god of infinite creativity, of omnifarious Nature, of each tree and flower.

Without underrating the primary importance of ancient Greek culture and of Greek mythology, it would help the better understanding of this culture if we pointed out that Hellas benefitted to a great extent from its contacts and interaction with its Thracian hinterland. It has been established that the author of 'The Peloponnes War' was of Thracian extraction. The name of Orpheus, whose Thracian origin is indisputable and who is believed to have really lived as a singer, preacher and oracle, is related to the transformation of the Dionysian cult to something superior, of higher spiritual value. Enriched through Orphism, the Dionysian cult and the related orgies, supplemented and fecundated Greek thinking and it was from the Dionysian cult that the ancient Hellenic tragedy and comedy developed. It is known that Pythagoras, the Greek philosopher and mathematician (580-500 B.C.) was influenced by Orphism and through his teaching helped its dissemination. The first three centuries following the conquest of the Thracians by the Romans were a time of great confusion as regards religious concepts and cults. Parallel with the traditional religious beliefs, the divine tributes paid to the Roman emperor and the divine city Dea Roma, Serapis and Isis of Egypt, Doliheus of Syrian Comatena, which on occasions became one with Magna Mater Deorum - the Great Mother, also called Cybele, were worshipped. The Thracians also adopted through various channels Christianity, which was officially imposed in the towns after it was made the official religion of the empire in the year 313. In 330 the capital of the empire was moved from Rome to the ancient Byzantium. The centre of the ancient Mediterranean world was moved from West to East. Emerging within the former boundaries of Thrace, Constantinople remained the city of glittering magnificence, attracting the eyes and desires of all conquerors throughout the Middle Ages.

Various tribes continued to cross the Danube from the north-east. The native population neither hastened to unite with them, nor resisted them. The newcomers and the natives, burdened with heavy imperial taxes and multitudinous duties, cooperated in a unique manner. By the end of the third century and especially during the fourth century the lands along the Lower Danube were the target of incessant invasions by various tribes - Goths, Vandals, Huns, etc. By the end of the fifth century and the turn of the sixth century the Slavs also began to infiltrate the Balkan Peninsula on a mass scale.

Contributors: Short Biographical Notes

 [Aarbakke, Vemund](mailto:Aarbakke.Vemund@smi.uib.no)

 [Degirmencioglu, Serdar](mailto:Degirmencioglu.Serdar@nwu.edu)

 [Nurioglou, Faruk](mailto:Nurioglou.Faruk@smi.uib.no)

 [Tsolak, Orhan](mailto:Tsolak.Orhan@smi.uib.no)

 [Tsolak, Nihat](mailto:Tsolak.Nihat@smi.uib.no)

Aarbakke, Vemund

V A was born and raised in Bergen, Norway. He did his undergraduate studies at the University of Bergen where he studied Philosophy, History of Religion, Ancient Greek, and Turkish. He has a masters degree in Balkan Studies from the University of Copenhagen (1992) with the thesis "Ethnic Rivalry and the Quest for Macedonia 1870-1913". As part of the requirements he studied Modern Greek, Turkish, and Bulgarian. During his studies he visited Greece, Turkey, Bulgaria, and Macedonia (FYROM) several times for language training and to collect material.

His systematic interest in the minority was triggered by the writings in the Greek press about the independent MPs during the general elections in 1989. In 1993 he started to work on his doctoral thesis which has the preliminary title "Greece's experience with independent Muslim MPs-Their role in Greek society and in the relationship with Turkey". This was made possible by a grant from the Norwegian Research Council (NFR). During the next years he did research for extended periods in Greece and Turkey, and has met all the minority politicians including the late Sadik Ahmet.

Address: Centre for Middle Eastern and Islamic Studies, University of Bergen, Parkv. 22A, N-5007 Bergen, Norway, Tel: +47 55 58 32 75, Fax: +47 55 58 98 91

E-mail: Vemund.Aarbakke@smi.uib.no

[Back to Top](#)

Degirmencioglu, Serdar

SD was born in Ankara, Turkey. He and his family lived in Komotini for two years and he attended the "Idadi" in second and third grade. He obtained his BA in psychology at Middle East Technical University, Ankara, Turkey, and his Ph.D. in life-span development psychology at Wayne State University, Detroit, USA.

His interests center around examining lives in context, across the life-span and in youth. His research and publications focus on the developmental significance of friendships in adolescence; teenage pregnancy and delinquency among urban youth in the US, and on the interplay between contexts and individuals.

He is currently a post-doctoral fellow at the Institute for Policy Research of Northwestern University, working on a multi-disciplinary project that examines how families, friends, schools and neighborhoods jointly affect adolescent development. This project will culminate in a monograph and several articles that are currently in preparation.

ADDRESS: Institute for Policy Research, Northwestern University, 2040 Sheridan Road, Evanston, IL 60208-4100
Office (847) 491-7767 Fax (847) 491-9916

Email: serdar-degirmencioglu@nwu.edu

[Back to Top](#)

Nurioglu, Faruk

Faruk is a distinguished W Thracian Turkish journalist and writer. He was born in Komotini, finished high school in Celal Bayar in Komotini. Faruk studied Journalism at the Istanbul University. After graduation, he edited and wrote for several years, on minority news papers in Thrace. Faruk is married and lives in Munich, Germany.

He continues to write in the local Turkish newspapers in Thrace. Currently he works on a novel based on his experiences during his national service back in Greece.

Faruk does not have internet access, for snail mail please write to: thrace@armory.com

[Back to Top](#)

Tsolak, Nihat

Nihat was born in Amaranda (Yahyabeyli) Komotini. He finished gymnasium and second year of Lycée in Celal Bayar, minority high school in Komotini. After national service he lived and worked in Rhodes, where he also had the opportunity to finish the high school. He obtained an MA in Sociology and an MPhil in Psychology from the Glasgow University, Scotland.

He volunteers as a befriender for people with mental health problems and learning difficulties, he is also a trained Victim Support visitor.

Nihat currently studies for an MSc in Mental Testing at the University of Surrey, aiming to do his PhD in post traumatic stress disorder.

Address: Department of Psychology, University of Surrey, Guildford, Surrey, GU2 5XH

Email: thrace@armory.com

[Back to Top](#)

Tsolak, Orhan

Orhan was born in Amaranda (Yahyabeyli) Komotini. He finished gymnasium in Celal Bayar, minority high school, and Lycée at Proto Likio in Komotini. He studied journalism in Athens, interrupted his studies because of compulsory national service.

Orhan occasionally writes in the local Turkish newspapers in Thrace, he is also interested in Greek politics and in the political situation in Western Thrace. Currently he studies Law at Guildhall University in London. He aims to specialise in European Jurisprudence.

Orhan can be contacted at tsolak@lgu.ac.uk

[Back to Top](#)

[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated: 25/08/97

© (1997) N. Tsolak

Greek courts have outlawed the use of the word 'Turkish' the Turkish minority in 1988, the Greek High Court affirm that was upheld by the Court of Appeals of Thrace in 1986 Union of Turkish Associations of Western Thrace were orde The court held that the word 'Turkish' referred to the ci Turkey, that it could not be used to describe the citizen Greece, and that the use of the word 'Turkish' to define identity of the Greek Muslims would endanger public order

The Greek authorities' attitude regarding the use of t 'Turkish' dates back to the 1970s, when the military Gove was in power. In that period, the police had taken down a of the Turks' associations that said 'Turkish'. Later, th of Komotini filed a suit requesting the prohibition of th word 'Turkish' in the names of minority the associations.

The first steps to close the Turkish associations in W taken in 1984. In November 1984, Papadimas, the Nomark of led a case to ban the use of the world 'Turkish' in the a signs. A few months later the police took down the signs, to the court decision. Nomark Papadimas filed another sui this time requesting that the Turkish associations in Wes to be closed on the grounds that they engaged in harmful In June 1985, they concurred with this claim. The appeal association was thrown out in December the same year. The to close the associations was later re-affirmed by the Hi no. 1729/1987.

The associations whose signs were taken down are the T Xanthi, established in 1927, the Western Thrace Turkish T established in 1936 and the Turkish Youth Association of established in 1938.

European Human Rights Commission Ruling

The Greek description of the Turkish minority in Western Thrace as a "Moslem minority" instead of a "Turkish minority" has been accepted as an infringement of "Freedom of thought" by the European Human Rights Commission. A complaint about Greece regarding this issue by Dr. Sadik Ahmet who is one of the Turkish leaders in Western Thrace, has been accepted by the European Human Rights Commission and it has been decided that Greece has in this instance abused human rights.

Dr. Ahmet was imprisoned for 18 months because of saying that the minority in Western Thrace was a Turkish minority during election campaigns in Greece in October, 1989 and applied to the European Human Rights Commission regarding this issue in 1991. /Hurriyet/

JUNE 8, 1995

Demokritos University of Thrace and Greek Nationalism

This page includes the discussion we had on the 'Thrace' list on Demokritos University of Thrace Web Pages. Here is the main discussion, contributors to this discussion were Serdar Degirmencioglu, Angelos Batris, Stratos Safioleas and Nihat Tsolak.

Date: Mon, 11 Aug 1997 07:54:05 +0300
Content-Type: text/plain; charset="us-ascii"
From thrace@demokritos.cc.duth.gr Mon Aug 11 07: 57:35 1997
Organization: Democritus University of Thrace
Reply-To: thrace@demokritos.cc.duth.gr
Sender: thrace@demokritos.cc.duth.gr

About a month ago I sent to this list a message regarding the DUTH homepage (12 Jul 1997).

To summarize, I was asking why:

- 1) this homepage carried links to a number of pages that can only be described as propaganda of the worst kind (i.e., ethnic hatred);
- 2) this homepage contained texts that were supposedly written by knowledgeable people, probably affiliated with the DUTH, about the history of Western Thrace - texts which reflected a "hardcore nationalist" view of Thracian history.

Finally I asked:

- 3) "Do these pages really reflect the "official" discourse of the DUTH?" I also added: "What surprises me is not the content, for it can be found in many different sources, but the fact that it is included on the pages of an educational institution."

To my surprise, no one bothered to comment on these questions. No one with any official DUTH affiliation responded either.

Last week, on Monday (4 Aug 1997), I directed these questions directly to the Webmasters at DUTH (webmasters@cc.duth.gr), who should be ultimately responsible for the content of these pages.

Amazingly enough, this e-mail also went unnoticed by the Webmasters at DUTH.

The "deaf ears" that do not respond to my questions about the official pages of an educational institution leave me with two alternatives:

- 1) Spreading ethnic hatred is the official policy of the DUTH. These pages and the discourse on them simply reflect this policy
- 2) The first alternative is not one that I'd like to believe. I'm more inclined to believe that these pages reflect the views of one or more of the Webmasters at DUTH, rather than DUTH official policy. My guess is that the Webmaster has a personal grudge against the "Turks" and is using these pages to wage an "internet crusade" against them.

When I criticized these pages for the first time on 12 Jul 1997, the pages I was referring to carried the note "last modified Jan 21, 1996". When I checked these pages once again on 4 Aug, I noted that one of the links I had criticized was removed. The page still said "last modified Jan 21, 1996", as if the page had not been touched.

This meant that the link I had criticized THE TURKISH CRIME OF OUR CENTURY (<http://imia.cc.duth.gr/turkey/>) was removed from one of the pages (namely, TOUR TO GREECE) by the DUTH webmasters. I presume that the webmasters saw my message and removed the link. However, they did not touch the other link leading to the same page. Nor did they change the "historical texts" I had criticized.

Therefore, in my e-mail to the DUTH webmasters I posed the following question :

>Until three weeks ago, these pages carried the samelink, placed under TOUR TO GREECE [<http://www.duth.gr/Tour.html>]. I publicly questioned the logic of introducing this link as part of "TOUR TO GREECE".

Evidently someone has noticed my criticism and the link has since been removed. I wish this person had answered my questions publicly, in addition to removing the link I had questioned.

>Note that the homepage gets you to the same page if you follow the "What's New?" link. Clearly someone, and because this is the official webpage, the Democritus University of Thrace, wants the reader not to miss this page.

I am hoping that the webmasters will fulfill their responsibility to respond to my questions and concerns, publicly or privately.

I also hope that the members of this list who are concerned about ethnic hatred being promoted on the pages of a Greek educational institution, namely DUTH, will join me in demanding answers from the webmasters.

I will continue to publicize this situation on other lists, as well as through educational channels on the web, until I receive a satisfactory response from the DUTH webmasters.

Good night/Kalinikta/Iyi geceler,

Serdar M. Degirmencioglu

At 04:22 PM 8/11/97 -0400, you wrote:

>Dear Serdar:

>

>I have seen the first part of your posting, and I still cannot see why
>the "Turkish Crime of Our Century" is a 'hate page'. Would you consider
>the Holocaust Museum in Washington DC, a 'hate museum'?

>

>Regards

>

>Stratos

To: Multiple recipients of list <thrace@demokritos.cc.duth.gr>
Subject: Re: DUTH homepage - an update
From: "Serdar M. Degirmencioglu" <serdar-degirmencioglu@nwu.edu>
Date: Wed, 13 Aug 1997 07:01:18 +0300

Stratos,

I waited to see if anyone else would respond to your comments. That has not happened, so here I go. Before I comment on your far-fetched analogy and the content of the DUTH pages, let me remind you what the essence of my message was:

I was wondering why the Democritus University of Thrace, an educational institution, felt the "necessity" to place a link to a page called "THE TURKISH CRIME OF OUR CENTURY" on its official homepage.

This link was placed on a page called "TOUR TO GREECE". (Last year it was placed in the middle of a page that had the map of W. Thrace.) I am trying to fathom the logic of introducing this link as part of a "TOUR TO GREECE".

As I noted in my previous message, the webmasters removed this link from the page "TOUR TO GREECE", after I had criticized this link.

So I'm wondering:

- 1) why was the link there in the first place?
- 2) why has it been removed, if it was right and official policy to have it on this page to begin with?
- 3) why did the webmasters not respond to my criticisms even though they felt obliged to remove this link?
- 4) did all this happen with the full knowledge of the officials of the DUTH - or is it the webmasters who determine the content of an official university homepage? With whose approval has this page been removed (or was introduced in the first place)?

Note that the "Tour to Greece" pages are maintained by:

Panagiotis S. Saragiotis, pssara@demokritos.cc.duth.gr
Moses A. Boudourides, mboudour@duth.gr

Therefore, it seems to me these two individuals are the ones to answer my questions. I have informed them about what I think,

Demokritos University of Thrace: Promoting Prejudice and Racism

Demokritos University of Thrace (DUTH) appears to be involved in a crusade against Turks or anything to do with Turks and Turkey. A web site dedicated to "Turkish crimes" of this century, describing Turks as evil Mongols, uncivilised nomad who brought violence and destruction to Greece and Europe. Why is this blatant propaganda against Turks coming from Thrace? This is an area where according to the Greek Foreign ministry (www.mfa.gr) 50 percent of its population is of Turkish origin, some 60.000 Greek citizens of Turkish decent. Does the Demokritos university staff think that the Greekness and sovereignty of Thrace is in dispute? Do they feel in dire need to reassert their ethnic identity on the expense of the Turkish origin minority in Thrace? On the other hand they think that this will promote the peaceful coexistence of Greek and Turkish communities and racial harmony in Thrace?

This is a sheer propagation of prejudice against Turks. The DUTH web pages have completely omitted the minorities in Thrace, the multicultural and multiethnic aspects of Thracian life. There seems to be only one mention as far as the minorities, the ancient Greek race of Pomaks, who despite many prosecutions by Turks maintain some of their ethnic Greek identity. The web pages have been concentrated on ethnicity, religion and Greek Orthodox ethnic identity. But I wonder don't the DUTH staff do any studies with the minority, any cultural, social anthropological, etc. studies that would be of some interest to us and to others. What they seem to be interested in is the "Turkish Crimes of Our Century" (<http://imia.cc.duth.gr>). We all know by now that Turks are inherently evil, barbaric, etc. courtesy of Demokritos University of Thrace.

The only aim of DUTH web pages located at <http://imia.cc.duth.gr> is to propagate a jingoistic view of history. These web pages, work of an Asia Minor Refugees Coordination Committee, with no further details. Is this an academic research based at the University of Thrace, there is no way of knowing or are they purely a front for this jingoistic history, a register of crimes seen through a tinted glass of nationalism.

In these pages there is an obvious demonisation and dehumanization of Turks. They are the Mongolic barbarians; an uncivilized race, descended from the mountains of Mongolia, bringing savagery and destruction to Europe. Their biggest crime was the invasion of Constantinople (sic), for which history certainly will not forgive them. This is the end of civilisation, or so they would have you believe. We are not too clear whether this is the end of Hellenistic or Byzantine civilization.

Turks besides being barbarous and an inherently violent race, also happen to be Muslims. Islam, a backward religion of dark ages, which promotes violence and a centuries old threat to the civilised Christian world. Turks and Islam, you could not find a worst combination in the history of humanity. This Turkish-Islamic race set out to undermine the whole of civilisation and build a New World order based on backwardness, exploitation, degradation and savagery. Demokritos University of Thrace, as an educational institution is taking its duty very seriously. It is only right to warn the civilised world of the impending danger of Mongolic Turkish-Muslims.

The page on "Thrace of Hellas - A Short History" (www.duth.gr/Thrace/thrace.html) apparently written by A. Bakalidis we find out that:

"Unfortunately progress is abruptly halted by the Ottoman Turks invasion, the allure of Constantinople (1453 AD) and the violent en-Muslims of entire areas. Thrace then has a dark period of Turkish occupation where nothing worth mentioning ever happens. After all, the land was too close to the Capital of the Ottoman Empire (now called Istanbul so as not to remind of the old glorious city that the Turks had destroyed)."

How did the present day Greeks of Thrace and Greece survived this 'violent en-Muslims' one wonders. This is a period in history where time stood still, where nothing worth mentioning ever happens, except of course the Turkish savagery. What in fact had happened to the Greeks who become Muslims during that period can be found in the Travelogue of Xanthi area (www.duth.gr/gr/od/od2.html), the text in Greek reads:

"Oi Pomakoi proin Xristianoï (exislamistikan eneka ths bias kai tis anankis prin 200 me 300 xronia) hthelan anakathen na ensomatothoun stin Ellinikh koinonia. Emeis oi arxontoxoriaties tous perifronisame opos perifronisame oli tin Elliniki eparxia gia na ginoume Athinaioi. Kai auto pithanon sintomos na pirothie me timima megaloi."

("The Pomaks who were formerly Christian (violently and because of need, forced to become Muslims 200 to 300 years ago) all along they wanted to be incorporated into the Greek society. We the petit bourgeois, treated them with disdain, as we disregard the other Hellenic provinces in order to become Athenians. And for this, perhaps soon, there is going to be a high price to pay".)

The traveler (www.duth.gr/gr/od/od2.html) finds the Pomaks blond, blue eyed and white skinned, perfect Arian physical characteristics, this certainly excludes them from being Turks. However Pomaks, diligent, hospitable people, who still cross their bread and in order to make offerings to Virgin Mary, cannot be Slavs either, they are far too civilised for that. There is an obvious question that comes to mind, how could Pomaks be Greeks? Blue eyes, white skin and blonde-haired; these characteristics are not at all common in Greece. This is not the Mediterranean dark look that we are familiar with

(further details on Pomaks at "[Thracian Minorities: Historical Background](#)"). However, what about the Turks in Thrace? Is Greece harboring barbarous Turks inside the country? We are reassured once more, this minority in fact is not a Turkish Minority but a Muslim one, where a tiny fraction of them happen to be Turks, who are manipulated by the Turkish propaganda and claim Turkish ethnic identity. According to this traveler, Muslims in Thrace are not as dangerous as the rest of the Turks. At least we played no part in the atrocities committed by Turkey, as Apostolos Kaklamanis, President of the Greek Parliament, explains:

"The Muslim minority has no responsibility for the genocides committed by Turkey in the first part of the century" (Macedonian News Agency, 19/06/97).

I am wondering about this university as an Educational institution, its function within Thrace, its relations, studies, etc. regarding the minority. Their web pages concentrated on advocating hate against Turks any form and shape. Why this is in Thrace, why not somewhere else in another Greek university, is that a coincidence? Why in Thrace with some 60,000 Turks (figures from the Greek foreign ministry web pages)? What are these Turkish minority members supposed to make of this type approach, especially from an educational institution? Is it too much to expect certain discretion if not objectivity?

The general attitude of DUTH web pages, as mentioned above, has a very narrow nationalistic view of history and the general facts. The web pages are mainly focused on Greek ethnic identity, religion, evil Turks threatening Greece and Europe. It does not surprise me the fact that there is not a single mention of the minorities in Thrace. In this very nationalistic scope, differing views and cultures, especially in this case Turkish and people with Turkish identity, have no place. There appears to be only one mention, the old ancient race of Pomaks. This type of approach from an educational, supposedly academic institution is deplorable and sad.

As a Turk and Greek citizen I find this nationalistic approach by the University of Thrace offensive, prejudiced and totally unacceptable. The University of Thrace undermines the rights, sentiments, feelings, and ethnic identity of the Turkish origin citizens of Greece.

N. Tsolak

[Index](#) | [Culture](#) | [Education](#) | [History](#) | [Politics](#)
[Library](#) | [Who's Who](#) | [Discussion List](#) | [Gallery](#)

Please send your comment and suggestions to thrace@armory.com

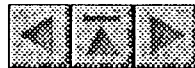
Pages designed and maintained by [N. Tsolak](#)

Last updated: 20/04/98

© (1997) N Tsolak

Turkish WWW Links

- [Turkey](#)
 - [Ege University](#)
 - [Istanbul Technical University](#)
 - [Middle East Technical University](#)
-
- [Bosporus University Pages](#)
 - [General Information on Turkey](#)
 - [Turkish Poetry](#)
 - [Ömer Köker's Web Pages](#)
-
- [Turkey Travel Guide](#)
 - [Classic Turkish Music](#)
 - [and Traditional Turkish Music](#)
 - [Murat Erentürk's Home Pages](#)
-
- [Information about Turkey](#)
 - [North Cyprus Homepage](#)
 - [Turkish Cuisine](#)
 - [More Turkish Links](#)
-
- [Learn Turkish](#)
 - [Turkish News](#)
 - [Turkish Ministry of Foreign Affairs](#)
 - [Republic of Turkey](#)
-
- [Turkish Language](#)
 - [Sabah Yayin Grubu](#)
 - [Research Centre for Turkestan and Azerbaijan](#)
 - [Mersina Information Server](#)
-
- [Turkey with the Personal Service of Es-Ter Tur](#)
 - [Turkey Web Pages](#)
 - [Web Pages Published by Turks](#)
 - [ITU Petek Journal](#)
 - [Turkish Homepage](#)
-

Comments and suggestions should be sent to [N. Tsolak](#).

"Destroying Ethnic Identity: The Turks of Greece" August

A Helsinki Watch Report, by Lois Whit

Introduction

Turks appear to have settled in Western Thrace in the People of Turkish Origin have been living in Western Thra of years. In modern times, Western Thrace has been occupi (1913-1919) and by the Allied Administration (1919-1920; Greece since 1920.

Arriving at accurate population figures for the minori Western Thrace is difficult. According to figures submitt Peace Conference by the Turkish delegation, the populatio in 1923 was 191,699, of whom 129.120 (66%) were Turks and Greeks; the remaining 28,669 were mostly Bulgarians, alon numbers of Jews and Armenians. The Turks thus outnumbered four to one. Greeks claim that the Turkish minority number in 1923, which is the number of exemption documents issue Commission of the League of Nations.

The Turkish delegation also reported that the Turkish farmers, owned 84% of the land, and that Bulgarians owned largely traders, owned 5 %. Greek sources dispute these f

Population and land-ownership figures are quite differ rate of population growth of the Turkish minority is repo 2.8%. If members of the Turkish minority had not emigrat through natural growth would now be around 500.000, ever a rate of only 2 %. Instead the current population of 120 that between 300,000 and 400,000 Turks have left Western Most of these emigrants have gone to Turkey.

Land ownership, too, has changed dramatically. Instead of the land, the Turkish minority now owns between 20 an

The historic enmity between Greece and Turkey has been Greece's treatment of the Turkish minority. Over the year complained of human rights abuses involving denials of ci rights, restrictions of freedom of movement and free expr with the free exersize of religion, denial of ethnic iden treatment, and discrimination on the basis of ethnic orig authorities deny the existence of Turkish minority, asser

there is a Moslem minority in Greece, a minority populati
homogenous in religion, but heterogenous in origin."

(705) 8/90, 70 pp., ISBN 0-929692-70-5, \$7.00

W. Thracian Turkish Societies Around the World

Australia

Western Thrace Turkish Islamic Association of Victoria Inc.
16 Ken Street, Prahran 3181
Melbourne, Vic
Australia

Tel.: +3-510 48 89

Fax: +3-510 24 17

Germany

Federation of Western Thrace Turks in Europe
ABTF Johannisstr 14,
58452 Witten
Germany

Email: abtf.europa@metronet.de

Tel: +49-2302 913291/92

Fax: +49- 2302 913293

Turkey

Western Thrace Turkish Solidarity Association
Hacibesiraga Tekkesi
Sok. No. 5
Cagaloglu - Istanbul
Turkey

Tel: 527 68 57 - 526 80 58

Fax: 526 80 55

United Kingdom

Western Thrace Solidarity Association of Turkish Minority
27 Margaret Street

**First Floor
London
W1N 7LB**

TEL: 0171 636 60 70

FAX: 0171 636 60 40

Email: 100743.3554@compuserve.com

***Contributions, comments and suggestions to N. Tsolak
Last modified on 09 February 1996.***

Greek Web Links

- [Hellenic Resources](#)
 - [Maps of Greece](#)
 - [Democritus University of Thrace](#)
 - [Thrace Mailing List](#)
-

- [Hellenic News](#)
 - [ARIADNE](#)
 - [National Technical University of Athens](#)
 - [Hellas List Home Page](#)
-

- [FORTHnet Information](#)
 - [Friends of Internet in Greece](#)
 - [University of Crete](#)
 - [Biz*Net](#)
-

- [Cosmos News](#)
 - [NU Perseus Page](#)
 - [Greek FAQ](#)
 - [Greek Letters](#)
-

- [Cosmos FM news in Greek.](#)
 - [Yahoo: Greece](#)
 - [News From Greece and Europe](#)
 - [Aristera Journal, Mailing List](#)
 - [Acropolis Net, News,etc.](#)
 - [Athens News Agency](#)
-

*Comments and suggestions should be send to [N. Tsolak.](#)
Last modified on 01-02-96*

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

-ΑΡΧΕΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ (ΑΥΕ) ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΥΕ 1923, Φάκελος Κοινωνία των Εθνών / ΑΠ/7.

ΑΥΕ 1926 «Αντικεμαλικοί» . «Υπουργός Εξωτερικών Α. Ζαΐμης , Υπουργείο Εσωτερικών προς Αστυνομικές Διευθύνσεις Πειραιώς , Θεσσαλονίκης , Πατρών , Καλαμάτας και Διευθύνσεις Χωροφυλακής , Υποδιόκησιν Χωροφυλακής Ζακύνθου και Γραφείου Ξένων Αθηνών» , αρ.πρ.1024/1 , Αθήναι 29 2.1927 .

ΑΥΕ Γ Πολιτική 1926 , 66/4 , «Υπουργός των Εξωτερικών προς Γενικές Διοικήσεις Μακεδονίας και Θράκης», αρ.πρ 5526 Αθήναι 8/5/1926

ΑΥΕ 1926 «Αντικεμαλικοί» . «Υπουργείο Στρατιωτικών –Γενικό Επιτελείο Στρατού , Γραφείο ΙΙ , τμήμα Β΄ προς Υπουργείο Εσωτερικών –Κεντρική Υπηρεσία Αλλοδαπών» , αρ. πρ. εμπ.2750/1550 23 11.1926.

ΑΥΕ 1926 «Έκθεση ΧΙΙ Μεραρχίας Θράκης αριθμ. Ε.Π. 1186/492, προς Γενική Διοίκηση Μακεδονίας –Θράκης» 14.4.1926

ΑΥΕ Γ Πολιτική 1926 , 66/4 «Έγγραφο Γενικού Διοικητή Μακεδονίας- Θράκης προς Υπουργείο Εξωτερικών» αρ. Πρ. Εμπ. Πρωτ. 489 15.5.1926.

«Έγγραφο του Γενικού Διοικητή Θράκης προς Υπουργείο Εξωτερικών» αρ πρ. 28220 /8/6/1926

«Υπουργός Εξωτερικών προς Γενικόν Διοικητήν Μακεδονίας Θράκης» αρ. πρ 9400 Αθήναι 10/8/1926 .

ΑΥΕ 1926 «Γενικά εκθέσεις Πρεσβείας Άγκυρας αντίγραφα Α/5», Έκθεση Π. Αργυρόπουλου προς τον Υπουργόν των Εξωτερικών» αρ.2137/11516/Γ/66 , 16.9.1926

ΑΥΕ 1926-1927 Φάκελος Β/37 «Προσφυγή εις Κοινωνία Εθνών δια την παραβίασιν του άρθρου 42 συνθήκης της Λωζάνης –παραίτησις δικαιώματος μειονοτήτων» άρθρ. 41, 43»

ΑΥΕ 1927 Φάκελος ΙΒ/61, «Έγγραφο Γενικής Διοίκησης Θράκης προς Υπουργείον Γεωργίας» , αρ.πρ.1461 Κομοτηνή 8 Δεκεμβρίου 1927

ΑΥΕ ΙΑ2ΙΙ/1927 «Πολιτικά και ιδεολογικά ρεύματα ανάμεσα στο μουσουλμανικό πληθυσμό της Δ. Θράκης (1912-1933)»

ΑΥΕ 1927 Α/2/Β Αρ.Πρ 16813 22/12/1927 Τηλεγράφημα Κομοτηνή 130-190 , 6/12/1927

ΑΥΕ 1927-1928 Β/28 Αρ.Πρ 920 , Κομοτηνή 13/9/1928

ΑΥΕ 1928 /Α2ΙΙ/ εφημερίδα Μακεδονία 15/2/1928 και 26/2/1928, σημείωμα 20.7.1928, Εφημερίς των Βαλκανίων» (28/2/1928) , Αρ Πρ. 7080 Αθήνα 6/3/1928 ,

ΑΥΕ , 1928 , Β/37 «Έγγραφο του Μουφτή Κομοτηνής προς τον πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων» Αρ.Πρ.4565, 24/4/1928

ΑΥΕ 1929 Φάκελος Β/61 «Καταλήψεις κτημάτων των Ελλήνων εν Τουρκία και Τούρκων εν Ελλάδι», Έγγραφο του γενικού Προξένου της Ελλάδας στην Κωνσταντινούπολη προς το Υπουργείον Εξωτερικών , Κωνσταντινούπολη 3 Μαρτίου 1929

ΑΥΕ 1929 Β/69 (β) , Δημοσιεύματα Εφημερίδας Vakit 15-16/7/1929 , Αρ.Πρ.13504 Αθήναι 2/8/1929

ΑΥΕ 1929 ΙΒ 29Φ «Αντικεμαλικόν ανατρεπτικόν κίνημα εν Τουρκία» Α/2/11, αρ. πρωτ. 2950/4 .8.1929 /9148

ΑΥΕ /Β37/1929 Φάκελος :«Ημερήσια Σημειώματα Ξένου Τύπου»

ΑΥΕ/Β37/1929 «Μουφτεία Κομοτηνής Προς Πρόεδρον της Κυβερνήσεως , Υπουργείον των Εξωτερικών , Εσωτερικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων» , αρ.πρ.274, Κομοτηνή 29.11.1928

ΑΥΕ/Β37/1929, «Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων προς Υπουργείον των Εξωτερικών» , αρ.πρ.58048 , Αθήναι 17.12.1928

ΑΥΕ 1929 Β/37 , «Υπουργείον Εξωτερικών προς Υπουργείον Παιδείας και Θρησκευμάτων» , αρ.πρ.14163 , Αθήναι 31.12.1928 , «Ελληνικές μειονότητες στην Τουρκία και τουρκικές στην Ελλάδα» Αρ.πρ.25340 , Αθήναι 11/3/1929.

ΑΥΕ/1930 ΙΑ/6/ΙΙ/ Φάκελος: «Θρακικό κομιτάτο».

ΑΥΕ , Α΄ Πολιτική , Α/3 1931 Φάκελος «Βαλκανική Διάσκεψις» . «Περί της πιστής εφαρμογής των Συνθηκών και περί των παρεμβαλλομένων εμποδίων εις την πολιτικήν προσέγγισιν των Βαλκανικών λαών. Υπόμνημα της ελληνικής ομάδας υποβαλλόμενον υπό του κ.Αλεξάνδρου Παπαναστασίου»

ΑΥΕ 1931/ Β/37/ ΙΙ/Φάκελος: «Ανεπιθύμητοι αντικεμαλικοί»

ΑΥΕ ΙΑ2ΙΙ/1934,ΥΠΕΞ «Διεύθυνσις Χωροφυλακής προς ΥΠΕΞ» αρ.πρ 32/5/13 «Εν Αθήναις 16 Δεκεμβρίου 1933»

ΑΥΕ 1938-1940 Πολιτική .Φάκελος 14. «Εξωτερικά ζητήματα Βουλγαρίας. Έκθεση για την Ελληνοβουλγαρική συγκοινωνία. Το Θρακικό ζήτημα και η οικονομική διέξοδος της Βουλγαρίας στο Αιγαίο υπό Δ Δημητρώφ».

ΑΥΕ 1941-1944 Φάκελος 4 .Κατοχική κυβέρνηση. «Ωμότητες Βουλγάρων σε Μακεδονία και Δυτική Θράκη. Βουλγαρική προπαγάνδα. Αναφορές έκθεσης, μαρτυρίες. Ανάγκη ισχυροποίησης Ελληνικών αρχών στην περιοχή. Δημοσιεύματα Βουλγαρικού Τύπου περί Μακεδονίας -Θράκης».

ΑΥΕ 1945 Φάκελος 6 .«Ελληνοτουρκικές σχέσεις .Άρθρογραφία τουρκικού τύπου»

ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 32 .Πολιτική. «Γενικά περί Βαλκανικής .Τουρκικός τύπος. στρατιωτικές πληροφορίες».

ΑΥΕ 1945-1946 Φάκελος 7. «Εσωτερική κατάσταση Δημοψήφισμα .Τουρκικός Τύπος».

ΑΥΕ Διεύθυνση Μελετών Φάκελος 10. «Δωδεκάνησα Μελέτες περί αλλοδαπών , μειονοτήτων κ.ά».

ΑΥΕ 1946 Φάκελος 25 . «Εσωτερική κατάσταση .Τουρκικός Τύπος».

ΑΥΕ 1946 Φάκελος 39. Πολιτική. «Τουρκικός Τύπος -Επί της Τουρκικής Πολιτικής κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο».

ΑΥΕ 1946 Φάκελος 42 .Πολιτική. «Βουλγαρία. Βουλγαρικός τύπος περί της Δυτικής Θράκης. Δηλώσεις Κουλίσεφ».

ΑΥΕ 1946 Φάκελος 61. Πολιτική. «Τουρκία .Ελληνοτουρκικές σχέσεις. Τουρκικός Τύπος . Μεθοριακά επεισόδια . Τουρκική απάντηση .Πρωτόκολλα γενομένων συναντήσεων αρχών προκαλύψεως. Έλληνες δημοσιογράφοι στην Τουρκία Παράπονα της Ελληνικής μειονότητας στην Τουρκία .Σχετικό υπόμνημα. Διάφορα επεισόδια Περί της νησίδος Γκισούρ Αντά του Έβρου. Περί του καθεστώτος του ποταμού Έβρου . Λαθρεμπόριον».

ΑΥΕ 1946 Φάκελος 63 .Πολιτική. «Διάσκεψις Παρισίων Συνθήκη Βουλγαρίας .Ζήτημα Δυτικής Θράκης».

Υπουργείο Εξωτερικών , Τα μεταξύ της Ελλάδας και Τουρκίας εκκρεμή ζητήματα, Αθήνα 1964.

Υπουργείο Εξωτερικών , Οι Ελληνοτουρκικές μορφωτικές συμφωνίες του 1968 (Έκθεση Βιέννης και Μορφωτικό πρωτόκολλο), Αθήνα χ.χ.

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΚΡΑΤΟΥΣ (ΓΑΚ)

ΓΑΚ /Αρχείο Ιωάννη Μεταξά /φ.92 ΓΕΣ Γραφείον ΙΙΙ Τμήμα Α «Έκθεσις περί εποικισμού των παραμεθωρίων περιοχών δια πληθυσμών ακραιφνών εθνικών φρονημάτων» (Αλ. Παπάγος Αθήναι 15/11/1938).

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

-Αρχείο Ελευθέριου Βενιζέλου «Έκθεση Φλωριά Γενικού διοικητή Θράκης προς Βενιζέλο» 5/10/1932.

-Αρχείο Ελευθέριου Βενιζέλου 173/402 «Μουσουλμάνοι κάτοικοι προς Βενιζέλο κ.ά» Κομοτηνή 17/3/1934

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ

Anti Greek Riots in Turkey –Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών / Αρχείο Α. Α Πάλλη

ΆΛΛΕΣ ΑΔΗΜΟΣΙΕΥΤΕΣ ΠΗΓΕΣ

-INTERNET

«Σελίδα » Υπουργείου Εξωτερικών Τουρκικής Δημοκρατίας»

«Σελίδα»Υπουργείου Εξωτερικών Ελληνικής Δημοκρατίας»

«Σελίδα» της «Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Τούρκων Δυτικής Θράκης»

«Σελίδα» του Πρακτορείου Ειδήσεων INAF.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΗΓΕΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Εφημερίς Συζητήσεων της Βουλής

Συνεδριάσεις 17/6/1930 ,Συνεδριάσεις 24/6/1930, Συνεδριάσεις 20/12/1930) ,Συνεδρίαση ΙΑ΄ 16-17/12/1952, Συνεδρίαση ΙΓ΄ 25/4/1956, Συνεδρίαση ΙΔ΄ 15/5/1956, Συνεδρίαση ΙΔ΄ 23/5/1956, Συνεδρίαση ΙΔ΄ 12/6/1958, Συνεδρίαση ΙΓ΄ 12/12/1958, Συνεδρίαση Ξ΄ 25/2/1959, Συνεδρίαση ΙΕ΄ 24/4/1964, Συνεδρίαση Δ΄ , 18/1/1975 ,Συνεδρίαση ΙΔ΄ 23/2/1975, Συνεδρίαση ΙΕ΄ 23/1/1987, Συνεδρίαση ΙΣΤ΄ 31/10/1988 όπου και τα πρακτικά του πορίσματος της Εξεταστικής Επιτροπής για το Φάκελλο της Κύπρου. Μαζί και παραρτήματα 1-3., Συνεδρίαση ΡΛ 14/2/1992, Συνεδρίαση ΡΛΓ΄ 22/5/1992, Συνεδρίαση ΡΛΣΤ΄ 27/5/1992 , Συνεδρίαση ΞΘ΄ 24/2/1994. , Συνεδρίαση ΙΑ΄ 21/9/1995., Συνεδρίαση ΞΘ΄ , 24 /2/1999.

Βουλή των Ελλήνων -Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών, Το Κυπριακό στη Βουλή των Ελλήνων Πρακτικά συζητήσεων της Βουλής, Αθήνα 1994 .

Πρακτικά της δίκης των Πρωταγίων της Χούντας , Αθήνα χχ.

Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας Δελτία 1983-1987.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αρχείο Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης 1945-1998

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Απογραφή πληθυσμού 1951, 1961 , 1971, 1981, 1991

INAF (International Affairs Agency)

Basar Cem, Teror Dosyasi ve Yunanistan II (Ο Φάκελος Τρομοκρατία και η Ελλάδα II), INAF Uluslarasi Iliskiler Ajansi Lefkosa «Kuzey Kıbrıs Turk Cumhuriyeti», Lefkosa Eylul 1995

Basar Cem, The Turkish Dossier. The Western Thrace Turks issue in Turkish -Greek relations , Istanbul 1996 .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αβέρωφ Ευάγγελος , Ιστορία Χαμένων Ευκαιριών (Κυπριακό 1950-1963), Αθήνα 1981.

Αθανασιάδης-Νόβας Θεμιστοκλής, Στην Τουρκία με δημοσιογραφικό φακό 1925-1926 , Αθήνα 1967.

Αθανασιάδης Σπύρος , Φάκελος T.M.T. , Λευκωσία 1998.

Ακαδημία Αθηνών, Η Ανάπτυξη της Θράκης. Προκλήσεις και προοπτικές, Αθήνα 1994.

Αλτουσέρ Λουί, Θέσεις , Αθήνα 1981

Αναστασιάδου Ιφιγένεια, Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας του 1930, Αθήνα 1982.

Αναστασίου Ιωάννης , Οι Παυλικιανοί, Αθήνα 1959.

Ανδρεάδης Κωνσταντίνος , Η Μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης, Θεσσαλονίκη 1956.

Ανδρικοπούλου, Ελένη και Καυκαλάς Γρηγόρης , Η ρύθμιση του περιφερειακού χώρου. Θεωρία και πρακτική, Θεσσαλονίκη 1985 .

Άνθιμος Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως , Θράκη , Αλεξανδρούπολη 1995.

Αυδίκος Ευάγγελος, Από τη Μαρίτσα στον Έβρο .Πολιτισμικές συγκρίσεις και αποκλίσεις σε μια παρέβρια περιοχή. Αλεξανδρούπολη 1998.

Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος , Ιστορία του Βόρειου Ελληνισμού .Θράκη, Θεσσαλονίκη 1990 α.

Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος , Κείμενα εθνικής αυτογνωσίας, Θεσσαλονίκη 1990 β.

Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος , Νεοελληνική Ιστορία (1204-1940), Θεσσαλονίκη 1991.

Βαληνάκης Γιώργος , Εισαγωγή στην ιστορία της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, Θεσσαλονίκη 1988 .

Βαρβούνης Μανώλης, Συμβολή στη λαογραφική μελέτη των Πομάκων και του παραδοσιακού πολιτισμού της Θράκης, Κομοτηνή 1996

- Βασιλόπουλος Γιώργος και Μπιλά Άννα, *Περιφερειακές ανισότητες και πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα 1971-1991*, Αθήνα 1995.
- Βέικος Θ , *Εθνικισμός και Εθνική ταυτότητα*, Αθήνα 1993.
- Βενέζης Ηλίας, *Αιολική γη*, Αθήνα 1969.
- Βερέμης Θάνος και Γουλιμή Γιούλα (επιμέλεια) , *Ελευθέριος Βενιζέλος. Κοινωνία-Οικονομία - Πολιτική στην εποχή του*, Αθήνα 1989.
- Βερέμης Θάνος , *Ελληνοτουρκικές σχέσεις* , Αθήνα 1991.
- Βερέμης, Θάνος (επιμέλεια), *Η Τουρκία σήμερα*, Αθήνα 1995.
- Βλάχος Φώτης και Τερζούδης Λεωνίδα, *Η Εθνική Αντίσταση στον Έβρο*, Αθήνα 1985 .
- Βουρνάς Τάσος , *Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδας*, Αθήνα χ.χ.
- Βώρος Φάνης , *Θέματα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας από τις πηγές*, Αθήνα 1996.
- Burgel George, *Η ανάπτυξη μιας μεσογειακής πρωτεύουσας*, Αθήνα 1985 .
- Γεώργας Δημήτρης και Παπαστυλιανού Αντώνης , *Επιπολιτισμός Ποντίων και Βορειοηπειρωτών στην Ελλάδα. Ψυχολογικές διεργασίες προσαρμογής*, Αθήνα 1993.
- Γεωργίου Βασίλης , *Η σκιά της Άγκυρας πάνω στην Ελληνική Θράκη* , Αθήνα 1992.
- Γεωργούλης Σταμάτης , *Ο θεσμός του μουφτή στην ελληνική και αλλοδαπή έννομη τάξη*, Αθήνα 1993
- Γιαννουλάτος, Αναστάσιος , *Ισλάμ*, Αθήνα 1975.
- Γκίνης Γιάννης , *Τουρκία , το γειτονικό ηφαίστειο*, Αθήνα χ.χ
- Γλυτσός Νίκος και Κανελλόπουλος Κώστας , *Απασχόληση- Ανεργία*, Αθήνα 1990.
- Γονατάς Νεόφυτος και Κυδωνιάτης Παντελής , *Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης μέσα από τα άρθρα του τοπικού τύπου*, Κομοτηνή 1985.
- Γουδελής Σταμάτης , *Σχέσεις χριστιανών και μουσουλμάνων στην ελληνική Θράκη* , Κομοτηνή 1992
- Γρηγοριάδης Σόλων , *Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδος*, Αθήνα 1975.
- Celik, Sehlík , *Το κράτος συμμορία*, Αθήνα 1998.
- Clogg Richard , *Συνοπτική ιστορία της Ελλάδας 1770-1990* , Αθήνα 1995.
- Δαμασκηνός μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής, *Η συμβολή της τοπικής εκκλησίας εις την αντιμετώπιση των εθνικών προβλημάτων της Θράκης* , Κομοτηνή 1989
- Δαμωνίδης - Χρηστίδης Χρήστος , *Άκρως Απόρρητον -Το Πρωτόκολλο της 17ης Δεκεμβρίου 1966*, Αθήνα 1973.
- Δαφνής Γεώργιος , *Τα ελληνικά πολιτικά κόμματα 1821-1961*, Αθήνα 1961.
- Δαφνής Γεώργιος , *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων 1923-1940* , Αθήνα 1974.
- Δημοκρίτιο Πανεπιστήμιο Θράκης - Νομική Σχολή, *Πράξεις που υπογράφηκαν στη Λωζάννη*, Αθήνα -Κομοτηνή 1993.
- Δημουλάς Γιώργος , *Η γραπτή επικοινωνία και γραπτή έκφραση Χριστιανών και Μουσουλμάνων μαθητών των τριών Ανώτερων Τάξεων*, αδημοσίευτο .
- Διβάνη Λένα, *Ελλάδα και μειονότητες*, Αθήνα 1995.
- Διεθνής Ένωση για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των λαών , *Οικουμενική διακήρυξη των δικαιωμάτων των λαών*, Αλγέρι, 4 Ιουλίου 1976. Έκδοση Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των λαών Αθήνα 1986 .
- Δραγούμης Φίλιππος, *Τα ελληνικά δίκαια στη διάσκεψη της ειρήνης*, Θεσσαλονίκη 1949.
- Δώδος Δημοσθένης , *Εκλογική γεωγραφία των μειονοτήτων*, Αθήνα 1994
- Dakin Douglas , *Η ενοποίηση της Ελλάδας 1770-1923*, Αθήνα 1984.
- Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής και Αποκατάστασης Αποδήμων και Παλινοστούντων Ομογενών Ελλήνων , *Το Νομικό καθεστώς των παλινοστούντων*, Αθήνα 1996 α .
- Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής και Αποκατάστασης Αποδήμων και Παλινοστούντων Ομογενών Ελλήνων, *Έκθεση Πεπραγμένων 1991-1995*, Αθήνα 1996 β.
- Ελληνικό Ίδρυμα Αμυντικής και Εξωτερικής Πολιτικής , *Η μουσουλμανική μειονότητα στην Ελλάδα*, Αθήνα χ .χ.
- Ελληνικό Τμήμα Διεθνούς Αμνηστίας , *Ανθρώπινα δικαιώματα οι κυριότερες διεθνείς συμβάσεις*, Αθήνα 1987.
- Έμκε - Πουλοπούλου Ηρώ, *Προβλήματα μετανάστευσης -παλινοδόησης*, Αθήνα 1986.
- Έμκε - Πουλοπούλου Ηρώ , *Μετανάστες και πρόσφυγες στην Ελλάδα, 1970-1990*, Αθήνα 1990.
- Εμπορική Τράπεζα, *Δυνατότητες παραγωγικών επενδύσεων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης* , Καβάλα 1986.
- Εξάρχου Θόδωρος , *Δεκαπέντε μήνες μιας πόλης. Ξάνθη .Ιανουάριος 1940 -Απρίλιος 1941, Ξάνθη 1999 .*

- Εταιρεία ερευνών επαρχιακής Οικονομίας, Ο νομός Έβρου .Μελέτη περιφερειακής αναπτύξεως, Αθήνα 1966.
- Ευελπίδης Χρήστος , Οικονομική και κοινωνική ιστορία της Ελλάδος, Αθήνα 1950.
- Gellner E , Έθνη και Εθνικισμός, Αθήνα 1992.
- Ζαβιτσιάνος Κωνσταντίνος , Αι αναμνήσεις του εκ της ιστορικής διαφωνίας Βασιλέως Κωνσταντίνου και Ελευθερίου Βενιζέλου, Αθήνα χ.χ
- Ζαούσης Αντώνης , Ο Εμπαιγμός. 21 Απριλίου 1967 -24 Ιουλίου 1974, Αθήνα 1997.
- Ζαρεβάντ Ι, Παντουρανισμός ή περί του Ενωμένου και ανεξαρτήτου Τουράν, Αθήνα 1991.
- Ζαφείρης Ηλίας , Στρατιωτική ιστορία της Ελλάδας, Αθήνα 1992.
- Ζεγκίνης Ευστράτιος , Ο Μπεκτασισμός στη Δ.Θράκη .Συμβολή στην ιστορία της διαδόσεως του μουσουλμανισμού στον Ελλαδικό χώρο, Θεσσαλονίκη 1988
- Ζεγκίνης Ευστράτιος, Οι Έλληνες της Κωνσταντινουπόλεως ,Ίμβρου και Τενέδου και οι Μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης , Αθήνα 1992.
- Ζήρας Νίκος , Νέα Πολιτική Αγωγή , Αθήνα 1971.
- Ηλιάδης Μάνος , Οι Τουρκικές Μυστικές Υπηρεσίες και η MIT, Αθήνα 1998.
- Hamdi Omer και Mumin Aidin , Πομακικό Αναγνωστικό, Κομοτηνή 1997,
- Θεοδωρόπουλος Βύρων , Οι Τούρκοι και εμείς , Αθήνα 1988 .
- Θεοδωρόπουλος Σπύρος , Από το δόγμα Τρούμαν στο δόγμα χούντα, Αθήνα 1977.
- Θεοχαρίδης Πέτρος , Πομάκοι . Οι μουσουλμάνοι της Ροδόπης, Ιστορία, καταγωγή , γλώσσα, θρησκεία, λαογραφικά, Ξάνθη 1994.
- Θεοχαρίδης Πέτρος , Πομακο-ελληνικό Λεξικό, Θεσσαλονίκη 1996 α.
- Θεοχαρίδης Πέτρος , Ελληνο- πομακικό λεξικό, Θεσσαλονίκη 1996 β
- Θεοχαρίδης Πέτρος , Γραμματική της Πομακικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη 1996 γ.
- Θρακική Εστία Θεσσαλονίκης , Θρακική ηχώ, Θεσσαλονίκη 1992.
- Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου , Η ιστορική Αρχαιολογική και Λαογραφική έρευνα για τη Θράκη, Πρακτικά Συμποσίου , Θεσσαλονίκη 1992.
- Ιωαννίδης Χρήστος , Νεο-Οθωμανικός Ιμπεριαλισμός 1955-1995, Αθήνα 1996 Καζαντζάκης Νίκος , Αναφορά στον Γκρέκο, Αθήνα 1969
- Καζαντζάκης Νίκος ,Αναφορά στο Γκρέκο , Αθήνα 1969.
- Καλογερέας Ευστράτιος , Συνοπτική Ιστορία της ενιαίας Θράκης, Κομοτηνή 1996.
- Κανακίδου Ελένη και Παπαγιάννη Βάσω , Διαπολιτισμική αγωγή, Αθήνα 1994
- Κανακίδου Ελένη , Η εκπαίδευση στη μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης, Αθήνα 1995.
- Καραχότζα Ριντβάν , Πομακικο-ελληνικό Λεξικό, Ξάνθη 1995.
- Κασάπης Βασίλης , Στο κόρφο της Γκύμπρενας. Χρονικό της Εθνικής αντίστασης στον Έβρο, Αθήνα 1977
- Κασιμάτη Κούλα , Μετανάστευση -παλιννόστηση .Η προβληματική της δεύτερης γενιάς , Αθήνα 1984.
- Κασιμάτη Κούλα , Πόντιοι Μετανάστες από την πρώην Σοβιετική Ένωση .Κοινωνική οικονομική τους ένταξη, Αθήνα 1992.
- Κατοχιανού Δημήτρα και Θεοδωρή- Μαρκογιαννάκη Ελένη , Το Ελληνικό σύστημα αστικών κέντρων, Αθήνα 1989
- Καψής Γιάννης , Οι 3 μέρες του Μάρτη, Αθήνα 1990.
- Κειντέρ Τειντέρ , Τουρκία: Δικτατορία και Δημοκρατία, Αθήνα 1983 .
- Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών , Η ανάπτυξη της Ελλάδας. Παρελθόν , παρόν και προτάσεις πολιτικής , Αθήνα 1990 .
- Κηπουρός Χρήστος , Δεν θέλουμε η Θράκη να γίνει νέα Κύπρος, Αθήνα 1989 .
- Κηπουρός Χρήστος , Η Θράκη θέλει αγώνα, Αθήνα 1994 .
- Κιτρομηλίδου Μαρία , Το Μικρασιατικό ζήτημα στην εφημερίδα ΠΑΦΟΣ της Κύπρου, Λευκωσία 1994 .
- Κιτσικής Δημήτρης , Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας 1280-1924, Αθήνα 1988 .
- Κιτσικής Δημήτρης , Συγκριτική ιστορία Ελλάδος και Τουρκίας στον 20ο αιώνα, Αθήνα 1990 .
- Κιτσικής Δημήτρης , Ιστορία του Ελληνοτουρκικού χώρου 1928-1973 , Αθήνα 1995 .
- Κληρίδης Γλαύκος, Η κατάθεσή μου , Λευκωσία 1989-1991 .
- Κολώνης Δημήτρης , Η απειλή, Αθήνα 1993 .
- Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, Εξήντα χρόνια και θυσιών .Χρονικό του ΚΚΕ. Αθήνα 1978.
- Κονδύλης Παναγιώτης , Θεωρία Πολέμου , Αθήνα 1998.
- Κοντής Βασίλης , Η αγγλοαμερικανική πολιτική και το ελληνικό πρόβλημα:1945-1949, Θεσσαλονίκη 1984

- Κοππά Μαριλένα** , *Οι μειονότητες στα μετακομμουνιστικά Βαλκάνια*, Αθήνα 1997.
- Κοσματόπουλος Ανδρέας** , *Ταξίδι στην Αλεξανδρούπολη*, Αθήνα 1994 .
- Κοτζαγεώργη Ξανθή και Παναγιωτοπούλου Άννα** , *Νεότερη και σύγχρονη ιστορία της Θράκης. Βιβλιογραφικός οδηγός* , Θεσσαλονίκη 1993 .
- Κουρής Νίκος** , *Ελλάδα -Τουρκία .Ο πεντηκονταετής «πόλεμος»*, Αθήνα 1997 .
- Κουφός Νίκος** , *Καβύλη .Στη ροή του Έβρου και της ιστορίας*, Νέα Ορεστιάδα 1994.
- Κουφουδάκης Βαγγέλης** , **Τσαρδανίδης Χαράλαμπος** και **Σωτηρέλης Κωνσταντίνος**, *Η πολιτική των υπερδυνάμεων στην Ανατολική Μεσόγειο και στον Περσικό Κόλπο. Πολιτικές και στρατηγικές επιπτώσεις για την Ελλάδα, την Τουρκία και τη Σαουδική Αραβία*, Αθήνα 1989.
- Κρανιδιώτης Νίκος** , *Ανοχύρωτη Πολιτεία .Κύπρος 1960-1974*, Αθήνα 1985 .
- Κριτού Αντώνης** , *Αλεξανδρούπολη ,η εκατοντάχρονη ιστορία της 1878-1978* , Αλεξανδρούπολη 1995
- Κυριακίδης Στίλπων** , *Η Δυτική Θράκη και οι Βούλγαροι* ,Αθήνα 1919.
- Κύρου Αλέξης** , *Ελληνική εξωτερική πολιτική*, Αθήναι 1955.
- Κύρρης Κώστας** , *Η εξωτερική πολιτική της Τουρκίας* , Αθήνα 1991
- Kayser Berns**, *Ανθρωπογεωγραφία της Ελλάδος*, Αθήνα 1968.
- Kołodny Ernest** , *Η Σαμοθράκη στις όχθες του Νέκαρ. Έλληνες μετανάστες στη Στουτγάρδη*. Αθήνα 1985.
- Λαμπριανίδης Λόςης** , *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη 1993.
- Landau Jacob**, *Ο Παντουρκισμός*, Αθήνα 1985 .
- Λεοντίδου Λίλα** , *Πόλεις της σιωπής. Εργατικός εποικισμός της Αθήνας και του Πειραιά, 1909-1940*, Αθήνα 1989 .
- Λιάπης Αντώνης** , *Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης μέσα από τα άρθρα του τοπικού τύπου*, Κομοτηνή 1985
- Λιάπης Αντώνης** , *Η υποθηκευμένη γλωσσική ιδιαιτερότητα των Πομάκων* , Κομοτηνή 1995.
- Λιάπης Αντώνης** , *Γλωσσάριο της Ρωμανί*, Κομοτηνή 1998
- Λιβιεράτος Δημήτρης** , *Κοινωνικοί αγώνες στην Ελλάδα (1923-27)*, Αθήνα 1985 .
- Λιναρδάτος Σπύρος** , *Από τον εμφύλιο στη χούντα* , Αθήνα 1978 .
- Μαγκριώτης Γιάννης** , *Πομάκοι ή Ροδοπαίοι*, Αθήνα 1990
- Μαγκριώτης Γιάννης** , *Ο επεκτατισμός στην τουρκική ποίηση*, Αθήνα 1991
- Μαγκριώτης Γιάννης** , *Η Μουσουλμανική μειονότητα της Ελλάδας και η συνθήκη της Λωζάνης* , Αθήνα 1992.
- Μαγκριώτης Γιάννης** , *Θράκη, η έπαλξη του Ελληνικού βορρά*, Αθήνα 1993.
- Μαλκίδης Φάνης** , *Μεταφράσεις του τουρκόφωνου μειονοτικού τύπου και προεκλογικών εντύπων μουσουλμάνων υποψηφίων -Περίοδος εκλογών για το Ελληνικό Κοινοβούλιο*, Αλεξανδρούπολη 1996 αδημοσίευτο .
- Μαλκίδης Φάνης**, *Νεολαία και Εθνικά ζητήματα*, Αλεξανδρούπολη 1997.
- Μαλκίδης Φάνης** , *Για την Αναγέννηση της Θράκης* , Αλεξανδρούπολη 1998.
- Μαλκίδης Φάνης**, *Για ένα κίνημα εθνικής απελευθέρωσης στην Κύπρο*, Αλεξανδρούπολη 1999.
- Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη Κατερίνα** , *Σύγχρονα προβλήματα μειονοτήτων στα Βαλκάνια*, Αθήνα 1989
- Μάρδας Κώστας** , *Η Ελλάδα στα δίχτυα των βάσεων .Από το δόγμα Τρούμαν στον Α. Παπανδρέου* . Αθήνα 1989.
- Μαρξ Καρλ και Ενγκελς Φρειδερίκος** , *Η Ελλάδα ,η Τουρκία και το Ανατολικό ζήτημα* , Αθήνα 1985.
- Μαύρος Γεώργιος** , *Εθνικοί κίνδυνοι*, Αθήνα χ.χ
- Μέκος Ζαφείρης** , *Οι αρμοδιότητες του Μουφτή και η Ελληνική νομοθεσία* , Αθήνα – Κομοτηνή 1991.
- Μέκος Ζαφείρης** , *Θράκη, συνιστώσες του μειονοτικού προβλήματος* , Αθήνα 1995.
- Μέκος Ζαφείρης** , *Καταπίεση μειονοτήτων .Αλήθειες και Μυθεύματα*, Κομοτηνή 1998.
- Μελετόπουλος Μανώλης** , *Η δικτατορία των συνταγματαρχών* , Αθήνα 1996 .
- Μηναϊδης Σίμος** , *Η θρησκευτική ελευθερία των μουσουλμάνων στην ελληνική έννομη τάξη*, Αθήνα - Κομοτηνή 1990.
- Μιχαλόπουλος Δημήτρης** , *Ελλάδα και Τουρκία 1950-59 .Η χαμένη προσέγγιση* , Αθήνα 1989.
- Momenti Ahmet** , *Ισλάμ. Ιστορία, επεκτατισμός και βία*, Θεσσαλονίκη 1997.
- Μουζέλης Νίκος** , *Νεοελληνική κοινωνία , όψεις υπανάπτυξης*, Αθήνα 1978.
- Μουζέλης Νίκος**, *Ο εθνικισμός στην ύστερη ανάπτυξη* , Αθήνα, 1994.
- Mumin Aidin και Omer Hamdi**, *Πομακικό Αναγνωστικό*, Κομοτηνή , 1997.
- Μούρτος Γρηγόρης** ,*Ελλάδα και Τουρκία στη Μετα-Ψυχροπολεμική εποχή*, Αθήνα 1997.
- Μουσόπουλος Θανάσης** , *Η γη της Θράκης .Θέματα Ιστορίας και Πολιτισμού*, Κομοτηνή 1985 .

- Μουσσούρου Λιάνα , *Κοινωνιολογία της σύγχρονης οικογένειας*, Αθήνα 1989 .
- Μουσσούρου Λιάνα , *Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, Αθήνα 1991
- Μπαμπανάσης Στέργιος και Σούλας Κώστας , *Η Ελλάδα στην περιφέρεια των αναπτυσσόμενων χωρών* , Αθήνα 1976 .
- Μπάτσης Δημήτρης *Η βαριά βιομηχανία στην Ελλάδα*, Αθήνα 1947 , Ανατύπωση Αθήνα 1974,
- Μπίτσιος Δημήτρης , *Πέρα από τα σύνορα*, Αθήνα 1982.
- Μυλωνάς Πόλυς , *Οι Πομάκοι της Θράκης* , Αθήνα 1990.
- Μυλωνάς Πόλυς , *Αυτή είναι η Τουρκία*, Αθήνα 1992 .
- Μωυσίδης Αντώνης , *Η αγροτική κοινωνία στη σύγχρονη Ελλάδα (1950-1980)*, Αθήνα 1986.
- Νακρατζάς Γιώργος , *Η στενή εθνολογική συγγένεια των σημερινών Ελλήνων , Βουλγάρων και Τούρκων .Μακεδονία –Θράκη, Θεσσαλονίκη 1994.*
- Νικολάου Χρήστος , *Το Νομικόν καθεστώς του Αιγαίου και η Ελληνοτουρκική Διένεξις* , Αθήνα 1992.
- Νικολακόπουλος Ηλίας ,*Πολιτικές δυνάμεις και εκλογική συμπεριφορά της μουσουλμανικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη 1923-1955* , Αθήνα 1991.
- Νικολινάκος Μάριος , *Οικονομική ανάπτυξη και μετανάστευση στην Ελλάδα*, Αθήνα 1974.
- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης , *Ροδόπη γη των θρύλων* , Κομοτηνή 1998 .
- Νότης Βασίλης , *Εκβιομηχάνιση και οικονομική ανάπτυξη στην Τουρκία .Ιδιομορφίες και συγκρίσεις στην Τουρκία* ,Αθήνα 1986.
- Ντόκος Θάνος και Νίκος Πρωτονάριος , *Η στρατιωτική ισχύς της Τουρκίας . Πρόκληση για την Ελληνική ασφάλεια*, Αθήνα 1994 .
- Ξανθόπουλος -Παλαμάς Χ, *Διπλωματικό Τρίπτυχο*, Αθήνα 1978 .
- Παναγιωτίδης Ναθαναήλ , *Μουσουλμανική μειονότητα και εθνική συνείδηση* , Αλεξανδρούπολη 1995
- Παναγιωτίδης Ναθαναήλ, *Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας*, Αλεξανδρούπολη 1996.
- Παναγιωτίδης Ναθαναήλ , *Οι Πομάκοι και η γλώσσα τους*, Αλεξανδρούπολη 1997 .
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Θρακικών Σωματείων , *Θράκη και Θρακικός Ελληνισμός* , Θεσσαλονίκη 1994 .
- Πανεπιστήμιο Στουτγάρδης, *Μια νέα πόλη στην Ελλάδα. Ρωμανία, Germany 1997 .*
- Παντελής Αντώνης , *Τα Ελληνικά εκλογικά συστήματα και οι εκλογές (1926-1985) στον ηλεκτρονικό υπολογιστή*, Αθήνα 1988
- Παπαγεωργίου Σπύρος , *Καραμανλής και Κυπριακόν*, Αθήνα 1992 .
- Παπαευγενίου Αντώνιος , *Βόρειος Ελλάδα -Μειονότητας από στατιστικής απόψεως εν σχέσει με τον πληθυσμόν και την εκπαίδευσιν* , Θεσσαλονίκη 1946 .
- Παπαδόπουλος Γεώργιος , *Το πιστεύω μας*, Αθήνα 1970.
- Παπακωνσταντίνου Μιχάλης , *Η παραγμένη εξαγία (1961-1967).Από τη Μοναρχία στη Δικτατορία* , Αθήνα 1998 .
- Παπανδρέου Ανδρέας , *Δημοκρατία και Εθνική Αναγέννηση*, Αθήνα 1966 .
- Παπανδρέου Ανδρέας, *Η Δημοκρατία στο απόσπασμα*, Αθήνα 1974 .
- Παπανδρέου Ανδρέας , *Η Ελλάδα στους Έλληνες* , Αθήνα 1976 .
- Παπανικολάου Λύσανδρος , *Η αστικοδημοκρατική επανάσταση στην Ελλάδα*, Αθήνα 1995.
- Παπαστάμου Σωτήρης και Miuni George, *Μειονότητες και Εξουσία*, Αθήνα 1983 .
- Παπασωτηρίου Χαράλαμπος , *Τα Βαλκάνια μετά το τέλος του Ψυχρού πολέμου* , Αθήνα 1994 .
- Παπαχελάς, Αλέξης , *Ο βιασμός της Ελληνικής Δημοκρατίας. Ο αμερικανικός παράγων 1947-1967*, Αθήνα 1998 .
- Παυλίδης Στέλιος , *Η Ελληνική οικονομία* , Αθήνα 1991 .
- Παύλου Σάββας, Πίγγουρας Λάκης Φτωχόπουλος Βάσος , *Για την Εθνική Ολοκλήρωση* , την Αυτοδιάθεση, Ένωση, Λευκωσία 1983 .
- Πρακτικά Α' Παγκοσμίου Συνεδρίου Θρακών*, Φέρες- Έβρος 15-18/8/94, Αλεξανδρούπολη 1995 .
- Πρακτικά Γ' Παγκοσμίου Συνεδρίου Θρακών*, Κομοτηνή 15-18/8/1996, Κομοτηνή 1997 .
- Πεσμαζόγλου Στέφανος , *Ευρώπη-Τουρκία* , Αθήνα 1993.
- Πικρός Ιωάννης , *Τουρκικός επεκτατισμός*, Αθήνα 1996 .
- Ρευμιώτης Μέγας, *Η συρρίκνωση του Ελληνισμού* , Κομοτηνή 1984 .
- Ροδάκης Περικλής , *Η δικτατορία των συνταγματαρχών*, Αθήνα 1975 .
- Ροδάκης Περικλής , *Ο γόρδιος δεσμός των εθνοτήτων* , Αθήνα 1990 .
- Ροδάκης Περικλής , *Οι Θράκες μουσουλμάνοι* , Αθήνα 1991 .
- Ρουμπάτης Γιάννης, *Δούρειος Ίππος. Η αμερικανική διείσδυση στην Ελλάδα* , Αθήνα 1987.
- Ρούσσα Ανθίμου , *Εκκλησία και Νέος Ελληνισμός*, Αλεξανδρούπολη 1990.

- Σαζανίδης Χρήστος , *Οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις στην πενταετία 1973 -1978* , Θεσσαλονίκη 1979.
- Σαμίμ Αμέτ , *Η Τραγωδία της Τουρκικής αριστεράς* , Αθήνα 1983.
- Σαρρής Νεοκλής , *Η άλλη πλευρά* , Αθήνα 1977-1982 .
- Σαρρής Νεοκλής , *Η Οσμανική πραγματικότητα* , Αθήνα 1989 .
- Σαρρής Νεοκλής , *Η οικογένεια στην Τουρκία* , Αθήνα 1990 .
- Σαρρής Νεοκλής , *Εξωτερική πολιτική και πολιτικές εξελίξεις στην πρώτη Τουρκική Δημοκρατία* , Αθήνα 1992 .
- Σαρρής Νεοκλής , *Προεπαναστική Ελλάδα και οσμανικό κράτος* , Αθήνα 1993.
- Σαρρής Νεοκλής , *Το Ποντιακό ζήτημα και η τύχη του Ελληνισμού* , Πάτρα 1994 .
- Σβολόπουλος Κωνσταντίνος , *Η απόφαση για την υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας* , Θεσσαλονίκη 1981.
- Σβολόπουλος Κωνσταντίνος , *Η Ελληνική πολιτική στα Βαλκάνια 1974-1981* , Αθήνα 1987.
- Σβολόπουλος Κωνσταντίνος , *Η Ελληνική εξωτερική πολιτική 1900-1945* , Αθήνα 1992 .
- Σβορώνος Νίκος , *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας* , Αθήνα 1994 .
- Σολταρίδης Συμεών , *Η μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης σήμερα. Η θέση της στην ανθελληνική πολιτική της Τουρκίας* , Κομοτηνή 1986 .
- Σολταρίδης Συμεών , *Τουρκικά σχολικά βιβλία* , Κομοτηνή 1986 β.
- Σολταρίδης Συμεών , *Από την κρίση του Μαρτίου 1987 στο Νταβός 1988* , Κομοτηνή 1988 .
- Σολταρίδης Συμεών , *Η Δ.Θράκη και οι μουσουλμάνοι .Τι ακριβώς συμβαίνει* , Αθήνα 1990.
- Σολταρίδης Συμεών , *Η ιστορία των μουφτειών της Δυτικής Θράκης* , Αθήνα 1997 .
- Σολτζενίτσιν Αντρεϊ , *Μια ημέρα του Ιβάν Ντενίσοβιτς* , Αθήνα χ.χ .
- Σολτζενίτσιν Αντρεϊ , *Αρχιπέλαγος Γκουλάγκ* , Αθήνα χ.χ .
- Στέρν Λώρενς , *Λάθος Άλογο-Η πολιτική του επεκτατισμού και η αποτυχία της αμερικανικής διπλωματίας* , Λευκωσία 1979.
- Στεφάνου Στέφανος , *Ελευθερίου Βενιζέλου Πολιτικά Υποθήκαι* , Αθήνα 1969.
- Συλλογικό , *Ελληνοπομακικοί διάλογοι* , Ξάνθη 1996 α .
- Συλλογικό , *Γραμματική Πομακικής Γλώσσας* , Ξάνθη 1996 .
- Συλλογικό , *Οδοιπορικό στα Πομακοχώρια* , Ξάνθη 1996 γ .
- Συλλογικό , *Συντακτικό Πομακικής Γλώσσας* , Ξάνθη 1997 .
- Σύλλογος Ιμβρίων Κωνσταντινουπολιτών Τενεδίων Ανατολικοθρακών , *Οι παραβιάσεις της Συνθήκης της Λωζάνης* , Κομοτηνή 1993 .
- Σύνδεσμος Βιομηχάνων Βορείου Ελλάδος , *Στρατηγική ανάπτυξης της Θράκης* , Θεσσαλονίκη 1996.
- Τενεκίδης Γιώργος , *Κοινωνιολογία των Διεθνών Σχέσεων* , Αθήνα 1978 .
- Τερζής Αντώνης , *Άληστες μνήμης.Χηλίτες* , Αλεξανδρούπολη 1997 .
- Τσαούσης Δημήτρης , *Κοινωνική δημογραφία* , Αθήνα 1986 .
- Τσαπάρας Στέλιος , *Η πολιτική ηγεσία και οι ξένοι στη νεότερη ιστορία της Ελλάδας (1946-1974)* , Αθήνα 1990.
- Τσαρδανίδης Χαράλαμπος , *Βιβλιογραφικός οδηγός για την Τουρκία, 1923-1990* , Αθήνα 1993 .
- Τσιούμης Κωστής , *Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης (1923-1940)* , Θεσσαλονίκη 1994 .
- Τσιούμης Κωστής , *Οι Πομάκοι στο Ελληνικό κράτος (1920-1950)* , Θεσσαλονίκη 1997.
- Τσιρκινίδης Χάρης , *Η γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου, Θράκης και Μ. Ασίας μέσα από τα γαλλικά αρχεία* , Θεσσαλονίκη 1995.
- Τσουκαλάς Κώστας , *Η Ελληνική τραγωδία* , Αθήνα 1981 .
- Τουρκικό Γενικό Επιτελείο , *Οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις και η Μεγάλη Ιδέα* , έκδοση στα Ελληνικά του Ελληνικού Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας , Αθήνα 1985
- Τούμπας Ιωάννης , *Από το ημερολόγιο ενός Υπουργού* , Αθήνα 1986 .
- Τούντα -Φεργάδη Αρετή , *Μειονότητες στα Βαλκάνια. Βαλκανικές Διασκέψεις 1930-1934* , Θεσσαλονίκη 1994
- Υπουργείο Συντονισμού , *Το πρόγραμμα της οικονομικής ανάπτυξης της Ελλάδος 1968-1972* , Αθήνα 1968 .
- Υπουργείο Συντονισμού , *Δημογραφικά μεταβολάι Θράκης 1961-1975* .Γραφείο περιφερειακής ανάπτυξης Θράκης, Κομοτηνή 1977.
- Υπουργείο Συντονισμού-Υπηρεσία περιφερειακής ανάπτυξης Θράκης , *Εξέλιξη των δεικτών γεννητικότητας και γονιμότητας στη Θράκη (1961-1971)* .Πιθανή μελλοντική τους εξέλιξη , Κομοτηνή 1979.
- Υπουργείο Περιβάλλοντος ,Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων , *Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης. Βιώσιμη Ανάπτυξη* , Αθήνα 1996 .
- Φίλιας Βασίλης , *Προβλήματα κοινωνικού μετασχηματισμού* , Αθήνα 1974 .

- Φωτέας Παναγιώτης , *Οι Πομάκοι της Δυτικής Θράκης* , Κομοτηνή 1978 .
- Χαραλαμπίδης Δημήτρης , *Στρατός και πολιτική εξουσία .Η δομή της εξουσίας στην μετεμφυλιακή Ελλάδα* , Αθήνα 1985 .
- Χαραλαμπίδης Μιχάλης και Φωτιάδης Κώστας , *Πόντιο δικαίωμα στη μνήμη* , Αθήνα 1988 .
- Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *Εθνικά ζητήματα* , Αθήνα 1989 .
- Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *Πολυκεντρική Ελλάδα* , Ξάνθη 1994 .
- Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *The Greek Egnatia. Μουχτάρηδες της Αθήνας* , Αθήνα 1995 α.
- Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *Από τον Άγιο Ευγένιο στη Ρωμανία* , Θεσσαλονίκη 1995 β.
- Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *Το Ποντιακό ζήτημα σήμερα* , Αθήνα 1996 .
- Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *Ρωμανία .Μία νέα πόλη* , Στουτγκάρδη 1997.
- Charalambidis Michalis , *Aspects of the New Eastern Question* , Athens 1998 .
- Χαραλαμπίδης Μιχάλης , *Ρωμανία . Η αρχιτεκτονική μιας νέας πόλης* . Αθήνα 1999.
- Χαρπουτλού Καμουράν , *Η Τουρκία σε αδιέξοδο* , Αθήνα 1974 .
- Χασιώτης Ιωάννης , *Επισκόπηση της ιστορίας της Νεοελληνικής διασποράς* , Θεσσαλονίκη 1993 .
- Χατζημιχάλης Κωστής , *Περιφερειακή ανάπτυξη και πολιτική* , Αθήνα 1992 .
- Χιδίρογλου Παύλος , *Τουρκική Ελληνογραφία* , Θεσσαλονίκη 1980
- Χιδίρογλου Παύλος , *Οι Έλληνες Πομάκοι και η σχέση τους με την Τουρκία* , Αθήνα 1989.
- Χιδίρογλου Παύλος , *Συμβολή στην Ελληνική Τουρκολογία* , Αθήνα 1990 .
- Χιδίρογλου Παύλος , *Η Θράκη υπό το φως της εθνικής ιδέας των Τούρκων 1985-1991* , Αθήνα 1992.
- Χιδίρογλου Παύλος , *Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της τουρκικής διπλωματικής συμπεριφοράς έναντι της Ελλάδος* , Θεσσαλονίκη 1995 .
- Χολέβας Ιωάννης , *Η πολυπλόκαμη τουρκική ημισέληνος* , Αθήνα 1993 .
- Χολέβας Ιωάννης , *Η Θράκη κατηγορεί και αξιώνει* , Αθήνα 1993 .
- Χόρτον Τζόρτζ , *Αναφορικά με την Τουρκία* , Αθήνα 1992 .
- Χρηστίδης Χρήστος , *Κυπριακό και ελληνοτουρκικά* , Αθήνα 1967 .
- Χριστοδούλου Μιλτιάδης , *Η πορεία των Ελληνοτουρκικών σχέσεων και η Κύπρος* , Λευκωσία 1995.
- Ψυρούκης Νίκος , *Ο φασισμός και η 4η Αυγούστου* , Αθήνα 1977.
- Ψυρούκης Νίκος , *Η Μικρασιατική καταστροφή* , Αθήνα 1982 .
- Ψυρούκης Νίκος , *Ο ανοιχτός φάκελος της Κύπρου (περίοδος 1974-1984)* , Λευκωσία 1984.
- Ψυρούκης Νίκος , *Ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας τ. Α' -Δ'* , Αθήνα 1990 .
- Veber Frank , *Ο επιπρόεδρος ουδέτερος* , Αθήνα 1995 .
- Vermeulen Henry , *Έλληνες στην Ολλανδία* , Αθήνα 1990.

ΞΕΝΗ

- Aglayan Nadir Yaz , *Bati Trakya* , Istanbul 1986 .
- Alexandris Alexis , *The Greek minority of Istanbul and Greek -Turkish Relations 1918-1974* , Athens 1983.
- Ανώνυμου , *The Greek Minority in Turkey and the Turkish Minority in Greece* , Athens Greece's Information Services 1965 .
- Ανώνυμου , *Lozan ve Bati Trakya* (Η συνθήκη της Λωζάνης και η Δυτική Θράκη) , Istanbul 1967 .
- Ανώνυμου , *Bati Trakya Turkleri* (Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης) , Istanbul 1972 .
- Ανώνυμου , *Bati Trakya Turkleri Kultur ve Dayanisma Dernegi* (Ο σύνδεσμος Πολιτισμού και συμπαραστάσεως των τούρκων της Δυτικής Θράκης) , Istanbul 1972 .
- Ανώνυμου , *How the West Thrace Moslem Turks are annihilated.A call for the defence of democracy* , Istanbul 1976 .
- Andreadis Kostas , *The work of the Greek State in Macedonia and Trhace .35 years of toil and sacrifice* , Athens 1947 .
- Association for Culture and Solidarity of the Rhodope Danube Turks , *For the Motherland Great Turkey* , Istanbul χ.χ.
- Ataov Todör , *NATO and Turkey* , Ankara 1970.
- Ataturk Mustafa Kemal , *Soylevler* , (Λόγοι -Ομιλίες) , Istanbul 1994 .
- Aydinli Ahmet , *Bati Trakya faciasinin icyuzu* , (Η τραγική όψη του δράματος της Δυτικής Θράκης) , Istanbul 1971 .
- Bahcheli D , *Greek-Turkish Relations since 1955* , London 1990 .
- Batibey Kemal , *Bati Trakya Turk Devleti (1919-1920)* ,(Το τουρκικό κράτος της Δυτικής Θράκης 1919-1920) , Istanbul 1979 .

- Biyikoglou Tefvik , *Trakya ' da Milli Mucadele .Vesikalar Resimler Palm ve Haritalar.*(Ο εθνικός αγώνας στη Θράκη) (Εγγραφα φωτογραφίες ,σχεδιαγράμματα ,χάρτες) τ.1-2 . Ankara 1987 .
- Caglar Keyder , *Dunya Ekonomisi Icinde Turkiye 1923-1929* , (Η παγκόσμια οικονομία της Τουρκίας κατά τη διάρκεια 1923-1929) , Ankara 1982.
- Castles , S . - Kosack, G , *Immigrant Workers and Class Structure in Western Europe*,London 1985.
- Cebecioglou Sebrik , *Bati Trakya Turklerin' nin Yasam savasi* (Ο αγώνας επιβίωσης των Τούρκων της Δυτικής Θράκης) , Istanbul 1975.
- Cem Ismail, *Turkiye'de Geri Kalmisligin tarihi* ,(Η ιστορία της Υπανάπτυξης στην Τουρκία) , Istanbul 1973
- Couloumbis Theodoros , *Greek Political reactions to American and NATO Influences*, New Haven and London 1966
- De Jong Frank , *The Muslim Minority in Western Thrace .Muslim Minorities in the Sixties* , Sunbury 1980 .
- Dede Abdulahallim, *Bati Trakya Turk Folkloru* (Λαογραφία των Τούρκων της Δυτικής Θράκης) , Ankara 1978.
- Dede Abdulahallim, *Balkan'lar ' da Turk Istiklal Hareketleri* (Τουρκικοί αγώνες ανεξαρτησίας στα Βαλκάνια) , Istanbul 1978 .
- Dede Abdulahallim , *Azinliklar Ezilmemeli .Bati Trakya Turkleri* , (Δεν πρέπει να καταπιέζονται οι μειονότητες .Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης) , Istanbul 1980 .
- Demirbas Bulent, *Bati Trakya Sorunu* ,(Το πρόβλημα της Δυτικής Θράκης) , Istanbul 1996 .
- Dodd C.(ed) ,*Turkish Foreign Policy: New Prospects* , London 1992.
- Dworkin George , *Minorities report* , New York 1976 .
- Fakiolas, Rossetos, *Problems and opportunities of the Greek migrants returning from Western Europe*, European Science Foundation , Cultural Identity and Structural Marginalisation of Migrant Workers 1982 .
- Gianaris Nikos, *Greece and Turkey*, New York 1988 .
- Hale W, *Turkish politics and the Military*, London 1995 .
- Kamozawa Iwao, *Ethnic Minority in Regionalization .The case of Turks in Western Thrace. Population Mobility in the Mediterranean World*, Tokyo 1982 .
- Kayilan Ahmet , *Lozan ve bati Trakya*, (Η Λωζάννη και η Δυτική Θράκη), Istanbul 1967 .
- Kuran Ahmet Bedevi , *Osmanli Imparatorlugunda Inkilap Hareketleri ve Milli Mucadele*, (Η μεταρρυθμιστική δράση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και ο εθνικός αγώνας) , Istanbul 1956.
- Kurtulus Umit , *Bati trakya'nin dunu bugunu* ,(Η δυτική Θράκη χθες και σήμερα) , Ankara 1979.
- Kutay Cemal , *1913 de Garbi Trakya' da ilk Turk Cumhyriyeti*, (Η πρώτη Τουρκική δημοκρατία του 1913 στη Δυτική Θράκη) , Istanbul 1962 .
- Kutay Cemal , *Turkiye Istiklal ve Hurriyet Mucadeleri Tarihi*, (Η ιστορία της ανεξαρτησίας και του αγώνα ελευθερίας της Τουρκίας) , Istanbul 1957-1962 .
- Misiroglou Kadir , *Lozan zafer mi hezimet mi?* (Η Λωζάννη ήταν ήττα ή καταστροφή ;), Istanbul 1971.
- NATO, *The North Atlantic treaty Organization .How it works*, Brussels 1997 .
- Omeroglou Aidin , *Bati Trakya Turkleri ve Gercek*.(Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης και η πραγματικότητα), Istanbul x.x.
- Oran Barut, *Turk-yunan Iliskilerinde Bati Trakya Sorunu* (Το πρόβλημα της Δυτικής Θράκης στις Ελληνοτουρκικές σχέσεις) , Ankara 1986 .
- Orhonlu ,Cengiz , *Balkan Turklerinin Durumu*" , («Η κατάσταση των Τούρκων των Βαλκανίων»), Istanbul 1964.
- Orhonlu ,Cengiz , *Bati Trakya Turk Nufusu*, («Ο τουρκικός πληθυσμός της Δυτικής Θράκης»), Istanbul 1964 .
- Ozgunc Aidin , *Bati Trakya Tulkleri* (Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης) , Istanbul 1974 .
- Ali Riza Saracoglu , *Ey Yagiz Toprak* , Gumulcine 1989.
- Shaw S and Shaw E, *History of Ottoman Empire and modern Turkey*, 1977 .
- Seckin Nuri , *Ulkerer cografyasi*, Istanbul 1966.
- Toroslu Mehmet , *Bati Trakya Turklerine baski yapiliyor*, («Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης»), Istanbul 1964
- Toroslu Mehmet , *Bati Trakya Turkunun Cilesi* , («Η Δυτική Θράκη είναι τουρκική»), Istanbul x. x.
- Turkes Arpaslan, *1944. Milliyetcilik Olayi* ,Ankara, χ.χ.
- Turkes Arpaslan, *Dis Politikamiz ve Kibris* , Ankara 1972.

- United States , Senate Committee on Foreign Relations, 96 th Congress, 2nd Session , Turkey, Greece and NATO :The Strained Alliance**, Washington D.C.U.N.G.P.O 1980 .
- Vali F**, *Bridge over Bosphorus:The Foreign Policy of Turkey*, Baltimore 1971 .
- Vermeulen Henri** , *Urban Research in Greece* , Chicago –London 1983 .
- Weiker W**, *The Turkish Revolution 1960-1961 Aspects of Military in Politics*, Washington 1963 .
- Woodhouse Chris** , *Karamanlis-The Restorer of Greek Democracy*, London 1982.
- Xydis Stephen** , *Greece and the Great Powers (1944-1947)*, Thessaloniki 1963
- Yerasimos Stefanos**, *Azgelismislik Surecinde Turkiye* ,(Η Τουρκία στη διαδικασία της υπανάπτυξης), Istanbul 1976.
- Zurcher Ernest** , *Turkey, a modern history*, London -New York 1994 .
- United States Senate , Committee on Foreign Relations, 96 th Congress, 2nd Session , *Turkey, Greece and NATO :The Strained Alliance*. U N.G.P.O:Washington D.C 1980.

ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- Ανώνυμου** , «Το δόγμα Τρούμαν και η Ελευθερία της Ελλάδος» *ΘΡΑΚΙΚΑ* τόμος 41 , Αθήναι 1967 σελ. 5-9.
- Αλεξανδρής Αλέξανδρος**, «Μειονοτικό ζήτημα» ,στα Πρακτικά επιστημονικού συμποσίου , *Διαστάσεις των ελληνοτουρκικών σχέσεων* , Θεσσαλονίκη 1987, σελ. 47-53
- Αλεξανδρής Αλέξανδρος** , «Το ιστορικό πλαίσιο των Ελληνοτουρκικών σχέσεων 1923-1954», στο *Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις 1923-1987*, Αθήνα 1988, σελ . 31-72 .
- Βαρβούνης Μανώλης**, «Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης. Εθνολογικοί παράγοντες και πολιτικές συνιστώσες», *Ενδοχώρα* τεύχος 49(1997) , σελ. 30-36.
- Βουλουτιάδης Κωνσταντίνος** , «Η τουρκική απειλή στην Ελληνική Θράκη» , *Ενδοχώρα* (1993), τεύχος 33 , σελ.14-17.
- Close H**, «Η αστυνομία στο καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου». στο, Σβορώνος,Ν, Fleischer,Ν.(επιμέλεια) *Η Ελλάδα 1936-1944*» , Αθήνα 1989 σελ.81.
- Δαμανάκης Μ**, «Πολυπολιτισμική και Διαπολιτισμική αγωγή», *Τα εκπαιδευτικά* (1989) τεύχος 16 , σελ.75-87
- Ζεγκίνης Ευστράτιος** , «Θρησκευτική ελευθερία και θρησκευτικότητα των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης» , *Άρδην* (1998), τεύχος 12 σελ.34-36.
- Ηρακλείδης Αλέξης** , «Η Ελληνική μειονοτική πολιτική :Η αναχρονιστική στάση και τα αίτιά της», *Σύγχρονα Θέματα* (1997) , τεύχος 63 σελ 32-35.
- Θεοδωρόπουλος Βύρων** , «Η Ελληνική μειονότητα στην Τουρκία και η μουσουλμανική μειονότητα στη Δυτική Θράκη» στο «*Εφημερίδα Απογευματινή -ANT1. Θράκη 75 χρόνια από την απελευθέρωση*» (1995), σελ 50-57.
- Ιορδάνογλου Αναστάσιος** , «Ο Τύπος της μουσουλμανικής μειονότητας της Δυτικής Θράκη από τη συνθήκη της Λωζάννης ως σήμερα» , *Βαλκανικά Σύμμεικτα* 3 (1989), σελ. 217 -237.
- Καρακώστας Κώστας** , «Τα τουρκικά σχέδια για την άλωση της Θράκης», *Ενδοχώρα* , (1998), τεύχος 56 σελ.19-23.
- Καραμπελιάς Γιώργος** , «Τουρκικός επεκτατισμός και Ελληνικός κοσμοπολιτισμός». *Ελλοπία* (1992) , τεύχος 8 σελ .28-33
- Καραχάλιος Δημήτρης** , «Το Γενικό προξενείο της Τουρκίας στην Κομοτηνή και ο ρόλος του στο μειονοτικό» , στο «*Εφημερίδα Απογευματινή -ANT1. Θράκη 75 χρόνια από την απελευθέρωση*» , (1995) σελ.60-61.
- Καυκαλός Γρηγόρης** , «Η περιφερειακή οργάνωση της Ελληνικής οικονομίας (1948-1974)», *Πόλη και Περιφέρεια* (1981) ,τεύχος 2 σελ.16-23.
- Κούκος Μάσχος** , «Οι πρώτες προσπάθειες για την ίδρυση Πανεπιστημίου στη Θράκη», *ΘΡΑΚΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ* (1995-1998),τόμος 10ος σελ.437-451.
- Κουριανίδης Γιάννης** , «Ο τύπος της Θράκης» , *Άρδην* (1998) τεύχος 12 σελ.52-53.
- Λαμπριανίδης Λότης**, «Τοπική ανάπτυξη και περιοριστικές ρυθμίσεις.Η περίπτωση της επιτηρούμενης ζώνης στα χωριά των Πομάκων της Ξάνθης», *ΤΟΠΟΣ* (1997) ,τεύχος 13 σελ.32-45
- Λιάπης Αντώνης** «Θράκη ή Δυτική Θράκη;» , *Ενδοχώρα* τευχ. 24 1993 σελ. 24-25.
- Μαλκίδης Φάνης** , «Ελλαδοτουρκικές σχέσεις , ΝΑΤΟ και Θράκη». Επιθεώρηση Πολιτικού Διαλόγου και Κριτικής *ΤΕΤΡΑΔΙΑ* (1998), τεύχος σελ. 51-61.

- Μαλκίδης Φάνης**, «Υποψήφιοι Θρακιώτες φοιτητές. Οι επιλογές τους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι προτιμήσεις τους για το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης», *ΘΡΑΚΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ*, (1995-1998), τόμος 10ος σελ.275-299
- Μηναϊδης Σίμος**, «Η θρησκευτική ελευθερία όπως τη βιώνουν οι Μουσουλμάνοι στην Ελλάδα.» στο *Η θρησκευτική ελευθερία .Θεωρία και πράξη στην ελληνική κοινωνία και έννομη τάξη*, Αθήνα 1997, σελ 135-158 .
- Μιχαηλίδου Χρύσα**, «Οι θρησκευτικές μειονότητες στην Ελλάδα ιδίως κατά την έκθεση του ειδικού εισηγητή της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ» στο «*Η θρησκευτική ελευθερία .Θεωρία και πράξη στην ελληνική κοινωνία και έννομη τάξη*», Αθήνα 1997 σελ.159-206.
- Μπαμπαχμίδης Αναστάσιος**, «Το σύγχρονο δημοτικό τραγούδι της ξενιτιάς», *ΘΡΑΚΙΚΑ* (1996-1997) , τεύχος 11 , σελ.199-217.
- Μπαμπαχμίδης Αναστάσιος**, «Οι μουσουλμάνοι της Δ. Θράκης στο χώρο της Κεντρικής και Βορειοδυτικής Ευρώπης», στο *Πρακτικά Α΄ Συνεδρίου Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού Περιφέρειας Ευρώπης*, Λευκωσία 6-8 Ιουλίου 1991 σελ. 80-91
- Παπαθανάση –Μουσιοπούλου Καλλιόπη**, «Θράκη και Πανεπιστήμιον», *ΘΡΑΚΙΚΑ*, Αθήναι (1972-1973) , τεύχος 32 ,σελίδες 3-5.
- Παπαχριστοδούλου Πολύδωρος**, «Οι Πομάκοι», *Αρχείο Θρακικού Λαογραφικού και Γλωσσικού Θεσαυρού* (1948), σελ.21-23.
- Πετράκη Θεωργία**, «Στη Ξάνθη και το Λαύριο :Ταξικές διαστάσεις του μειονοτικού στην Ελλάδα», *Σύγχρονα Θέματα* (1997) , τεύχος. 63, σελ. 84- 95
- Πλατιάς Αθανάσιος**, «Η Τουρκία σε αναζήτηση Ρόλου Περιφερειακής Υπερδύναμης» , στο *Γιαλλουρίδης Χριστόδουλος και Τσάκωνας Παναγιώτης (επιμ.), Η Νέα Διεθνής Τάξη: Η Ελλάδα , η Τουρκία και το Κυπριακό πρόβλημα*, Αθήνα 1993 σελ.56-89.
- Σαρρής Νεοκλής**, «Η μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης και η πολιτική της Τουρκίας» , *Ελλοπία* (1992) τεύχος 6 σελ.23-32.
- Σαρρής Νεοκλής**, «Θεσμική πλαισίωση των μειονοτήτων με βάση τη συνθήκη της Λωζάννης» ,στο «*Οι παραβιάσεις της συνθήκης της Λωζάννης*», Κομοτηνή 1993 σελ.55-66 .Κομοτηνή, 1993.
- Σβολόπουλος Κωνσταντίνος**, «Η απόφαση για την υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας», *Εταιρία Μακεδονικών Σπουδών Θεσσαλονίκη* 1981, σελ.13-14.
- Στοφορόπουλος Θέμος**, «Η Θράκη μία άλλη Κύπρος;», στο *πρακτικά Α΄ Παγκοσμίου Συνεδρίου Θρακών*, Αλεξανδρούπολη, 1994 σελ.76-79.
- Τζιούμπας Θανάσης**, «Το πρόβλημα της Δυτικής Θράκης», στο *Η ελληνική ουτοπία*, Αθήνα 1993 , σελ .150-168.
- Τσιούμης Κωστής**, «Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης κατά την εποχή των γεγονότων του 1955», *Ενδοχώρα* (1997) , τεύχος 49 σελ.45-47.
- Τσιούμης Κωστής**, «Η θέση των Πομάκων αμέσως μετά το τέλος του Β΄ παγκοσμίου πολέμου και οι προσπάθειές τους για ανασυγκρότηση», *Ενδοχώρα* (1997β) , τεύχος 51-52 σελ. 34-37 .
- Τσιούμης Κωστής**, «Η στάση της ελληνικής κυβέρνησης στο ζήτημα της διδασκαλίας της λατινικής γραφής στα μουσουλμανικά σχολεία κατά την τελευταία κυβερνητική θητεία του Βενιζέλου (1928-1932)», *Θρακική Επετηρίδα*, (1995-1998), τόμος 10ος , σελ.111-117.
- Φωτακίδης Παναγιώτης**, «Η ανάπτυξη της Θράκης», *ΘΡΑΚΙΚΑ* (1970), τόμος 44 σελ. 137-216.
- Φωτέας Παναγιώτης**, «Οι Πομάκοι της Δυτικής Θράκης.(Μικρή Συμβολή σ' ένα μεγάλο θέμα)», *Ζυγός* (1977) 25 σελ.67-84.
- Φωτιάδης Κώστας**, «Ο Ελληνισμός της Τουρκίας από τη Συνθήκη της Λωζάνης έως σήμερα» στο «*Η Πολυεθνική Τουρκία*» Αθήνα 1993 σελ. 237-258 .
- Φωτιάδης Κώστας**, «Η εγκατάσταση των προσφύγων στη Δυτική Θράκη», στο *πρακτικά Α΄ Παγκοσμίου Συνεδρίου Θρακών*, Αλεξανδρούπολη, 1994 σελ.56-65.
- Χατζηπέμου Χρήστος** «Η τουρκική προπαγάνδα στη Θράκη», στα *Πρακτικά Ημερίδας Θράκη και Θρακικός Ελληνισμός*, Θεσσαλονίκη 1994 , σελ. 63-79.
- Χιδίρογλου Παύλος**, «Η Δυτική Θράκη υπό το φως της εθνικής ιδέας των Τούρκων με βάση τουρκικά δημοσιεύματα» στα *πρακτικά συνεδρίου Η ιστορική αρχαιολογική και λαογραφική έρευνα για τη Θράκη*, Θεσσαλονίκη 1988 , σελ 299-333.
- Hamdi Omer**, «Πόσο δύσκολο να 'σαι Πομάκος σήμερα», *Άρδην* (1998) τεύχος 12 σσ.36-37.
- Onsunoglu Ibrahim**, «Κριτική στη μειονοτική εκπαίδευση .Η ματιά του μειονοτικού». *Σύγχρονα Θέματα* (1997) τεύχος 63 σελ. 61- 64

ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ανώνυμου , «Kıbrıs ve Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Tüzüğü», (Καταστατικό του Συλλόγου Αλληλεγγύης προς τους Τούρκους της Κύπρου και της Δυτικής Θράκης), *Türk Kültürü* 18 (1980) τόμος 207-208 σελ.126-128. Μετάφραση Πρίγκος Κώστας , Βαλκανική βιβλιογραφία 7 (1978) σελ 217-222.

Ανώνυμου , «Batı Trakya' da Egemenlik hakkı Kimde?» ,(Το τουρκικό κράτος της Δυτικής Θράκης .Σε ποιον ανήκει το δικαίωμα κυριαρχίας στη Δυτική Θράκη;) , *Türk Dünyasi El Kitabı* Ankara(1980) τεύχος 6, σελ 26-34.

Akgun Yılmaz , «Batı Trakya hakkında bibliyografya denemesi» (Συμπλήρωση βιβλιογραφικών στοιχείων για τη Δυτική Θράκη) *Türk Kültürü* Ankara (1976) τ.159 σελ. 181-186 .Μετάφραση Δημητριάδης Βασίλης ,Βαλκανική βιβλιογραφία 5 (1976) σελ 211-218.

Aslanapa Omer , «Yunanistan ' da Türk eserleri ve Türklerin durumu» (Τα τουρκικά μνημεία και η κατάσταση των Τούρκων στην Ελλάδα), *Türk Kültürü* τεύχος 4 Ankara (1966) , σελ.477-486

Ataov Todor , «Property rights in Western Thrace» , *Turkish Review* Ankara (1991) ,τεύχος 23 σελ. 23-26.

Aybars Ekin και Kemal Adar «The Past and the Present of Western Thrace» , *Turkish Review* 4 (1990) τεύχος 20 σελ. 25-40.

Aydinli Ahmet , «Batı Trakya'nin faciasinin icyuzu» σε Βαλκανική βιβλιογραφία II 1973 Παράρτημα σελ 412-427.

Aytekin Erkin , «Türk ve Yunan azinliklari» (Οι μειονότητες στην Τουρκία και στην Ελλάδα). *Türk Kültürü* 3 (1964-1965) τεύχος 33 σελ. 612 -614.

Bayilken Umit , «Turkish Minorities in Greece» , *Türk .Yilligi* 4 (1963) σελ . 155-164.

Boll M , «Turkey's New National Security Concept:What It Means for NATO», *Orbis*, Vol.25, No.3 σελ 609-631

Coufoudakis Van , «United States Foreign Policy and the Cyprus Question :A case study in Cold War Diplomacy» , in Couloumbis, T -Hicks, S (ed) , *U.S Foreign Policy Toward Greece and Cyprus -The Clash of Principle and Pragmatism*. Washington D.C 1975 p.106-110.

Ertug Rasit , «Batı Trakya ' da Okullar ve Camiler Kundaklanirken» (Η υπονόμευση των Σχολείων και των Τζαμιών στη Δυτική Θράκη) . *Hayat Tarih Mecmuasi* Ankara 12 (1976) σελ. 71-74.

Gocmen ,Kutay , «Enez limaninin degisen oneminde meric deltasinin etkileri» (Η επίδραση του Δέλτα του Έβρου στην αυξανόμενη σπουδαιότητα του λιμένα της Αίνου) .Güney -dogu Anvura Arastirmalari Dergisi .Istanbul (1982) Universite Edebiyat Fakultesi 3-4 σελ.253-266

Halacoglou Y , «Batı Trakya Türk Basinindan Secmeler» ,(Επιλεγμένα κείμενα από τον Τουρκικό τύπο της Δυτικής Θράκης), *Türk Kültürü* (1975-1976) τεύχος 159 σελ/ 157-165.

Kayilan Ahmet , «Batı Trakya Türklerinin haklarini Savunma Stratejisinin Esaslari» (Οι αρχές της στρατηγικής της υπεράσπισης των δικαιωμάτων των Τούρκων της Δυτικής Θράκης), *Ugras Dergisi* 6 (1973) σελ 6-7.

Mercil E , «Batı Trakya Türklerinin egitim meselesi ve Yunan baskisi» (Το εκπαιδευτικό πρόβλημα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης και η Ελληνική καταπίεση) , *Türk Kültürü* IV (1966) , σελ. 689-694.

Orhonlu Cengiz , «Batı Trakya Türk azinliginin ismi meselesi ve yunanistan 'in parcalama siyaseti» (Το ζήτημα της ονομασίας της μειονότητας των Τούρκων της Δυτικής Θράκης και η ελληνική πολιτική του κατατεμαχισμού της) , *Türk Kültürü* (1966) τεύχος 44 σελ. 683-688.

Rozakis Christos , «The International protection of minorities in Greece» , στο *Greece in a changing Europe* , London -New York 1996 , σελ. 123-156.

Sadik Ahmet , «Grievances and Requests if the Turkish -moslem .Minority living in Western Thrace, Greece», *Turkish Review* (1989) , τεύχος15 σελ 37-44.

Sahin Ihsan , «Batı Trakya Türklerine Yapilan Baskilar» (Οι πιέσεις σε βάρος των Τούρκων της Δυτικής Θράκης), *Türk Dünyasi Arastirmalari Dergisi* (1989) , τεύχος12 σελ. 58-63.

Sarinay Yildiz , «The rights of the Turks of the Western Thrace and the Greek policy» *Turkish Review* (1991), τεύχος 23 σελ.27-38.

Sukru E , «Adalara Destinlar» (Το έπος των νησιών) . Μετάφραση -σχόλια Κ Πρίγκου-Α. Μαντάκου, *Βαλκανική Βιβλιογραφία* τόμος VI 1977 (παράρτημα) , Θεσσαλονίκη 1981 σελ. 256-258.

Trombetas P. T , *The problem of Political Change in Greece and Turkey 1945-1960* , University of Washington 1962

Weinland Richard , «Soviet Eransits of the Turkish Straits 1945-1970» , in McGwire, M ed, *Soviet Naval Development: Capability and Contxet* .New York 1973 , σελ. 243-256.

Wirth Leo , «The minority» , in A.G Dworkin ,*Minorities report* , New York 1976 , σελ 123-134.

Yildiz Sadik, «Bati Trakya 'da Turk milliyeticiligi isigini yakan Mehmet Hilmi ye bati Trakya ' da Turk Basini» (Μεχμέτ Χιλμί. Ο πρωτεργάτης του τουρκικού εθνικισμού στη Δυτική Θράκη και ο τουρκικός τύπος στη Δυτική Θράκη) , *Turk Kulturu* 14 (1976) τεύχος 159 σελ.147-152.

Journal of Hellenic Diaspora Vol XI No4 Winter 1984 p.5-31 , στην οποία περιλαμβάνεται η Intelligence Report No 8047 , Department Of State -Bureau of Intelligence and Research ,**ANALYSIS OF THE CYPROUS AGREEMENTS** , July 14, 1959.